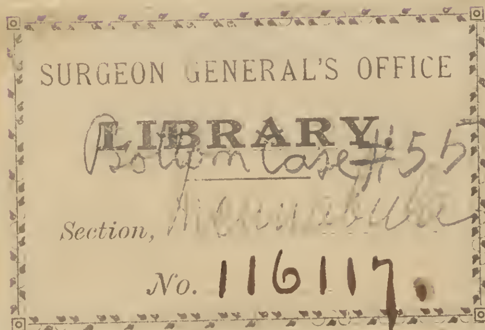
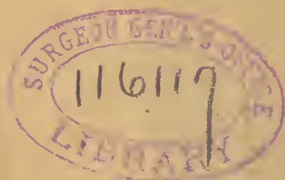

SURGEON GENERAL'S OFFICE
LIBRARY.
Section,
No. 116117.

Hain's no. 7246

Jacob: Forolivi

H,72 –

P4,1312526

Illustris medici Jacobi forliuiensis in afforismos ypo. egregia expositio cum questionibus feliciter incipiunt.

Uita breuis: ars uero longa: tempus autem acutū experimentū uero fallax. iudiciū āt difficile: Oportet autez seipsum non solum prebere que oportet facientem sed egrotantē et presentes et ea que extrinsecus sunt:

Pretermissis q̄busdam superfluis inquisitōnib⁹ in prin° h⁹ libri fieri ꝯsuetis: tm̄ ad ea que ad hui⁹ libri doctrinā capescendā facilitatē ꝓbent vtilē ꝯdescendā: q̄tuor in prin° h⁹ libri ptractando. Primo quis sit titulus h⁹ libri. Scđo quid sit i scīa hic tradita subiectū ꝛ in tota medicina [illegible]ntia: cui⁹ hic est liber partial'. Et ex hoc h⁹ [illegible] vtilitas ꝛ ordo ei⁹ ad alios ꝛ auctoris intētio patefiet. Tertio i° ad lr̄e expositōꝫ ꝛ eius diuisionē deueniā. Quarto ꝛ vltimo dubiū discutietur.

Quantuꝫ igitur ad primum sciēduꝫ ꝙ hic liber ab autoribus inuenit' intitulat⁹. Incipit liber affo. quē ypo. choos de medicina edidit. Ex quo pꝫ pmo auctoris nomē: quia fuit ypo. grecus natione de choo insula grecie oriūdus: qui p⁹ mortem esculapij multis annis medicina latente hāc dr̄ nouiter inuenisse. Patet secundo cui parti phie subordinatur: hic eni liber subiicit' naturali phie: sicut ꝛ tota scīa medicine: vt colligitur prima pmi ca° de subiectis medicine: ꝛ primo de sensu ꝛ sensato ad principiū: Nota tm̄ ꝙ dr̄ affōus ab afforiso as verbo greco quod idem est ꝙ diuido' diuidis. Cui satis cōsonat mes. de cōsolatione medicinaꝝ dū allegat ypo. in libro separatoꝝ sermonum .i. afforismoꝝ. Est aūt afforismus vt dicit ysido. vi. ethimologiaꝝ ca° 15°. Sermo breuis rei ꝓposite sniam cōprehendens. Catholicon aūt aliter d' scribit: Afforismus est sermo breuis integꝝ sensum rei p[illegible]scribens. Ex quo pꝫ pmo auctoris int[illegible]a. s. traddere medicine scibilia sermone breui sufficiēter ipa cōprehendente siue afforistico. Pꝫ 2° h⁹ libri vtilitas: est eni vtilis ad facilit' scibilia medicie memorie ꝯmendandū: ꝛ ad multa scibilia medicine breui tpe capescendum: vt colligitur de mente cōmēta. in ꝯmēto: ꝓpter quod Gali. in p° eloꝝ ca° 3° inquit ꝙ in breuitate sermonis locus antiquoꝝ admiratione existit.

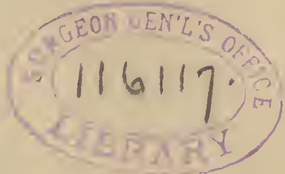
Quantum ad secundum sciēduꝫ est ꝙ lꝫ subiectū multipliciť capiatur. In ꝓposito tamē sumit' p illo de quo pncipalit' est in scia aliq̄ ꝯsidera° ꝛ de quo pncipalit' inuestigant' ꝓprietates ꝛ passiōes ꝛ ad qđ q̄cūq; in scia ꝯsiderata habēt attributioneꝫ ꝛ cū hoc metas illius scie nō transcēdit. qualiter in naturali phia dicimus ens mobile fore subiectum. In arismetrica numeꝝ. In geometria magnitudinē. Sic igit' capiendo subiectū dr̄: ꝙ subiectū scie i hoc libro tradite est corpus humanū sanabile egrotabile ꝛ sub neutra dispōne ponibile. ꝛ si quid vltra corpus humanū ꝯsideret: hoc ꝯsideratur ꝓut ad humanū corpus hꝫ attributionē vt sūt venti elemētaꝛc̄. ꝯsideratū tm̄ ẜm dispōnes cōes siue generales ꝛ speciales in hoc eni libro nō solum generales canones traduntur: sed ꝛ speciales diuersaruꝫ egritudinum species concernentes vt infra patebit

Ex isto patet primo ordo huius libri ad alios libros ypo. Est enim cōior ꝛ generalior: ideo prior ordine doctrine. Composuit naq; ypo. libros alios solum particulares ꝑter hūc libꝝ: vt libꝝ de aqua ꝛ aere: de regionib⁹: libꝝ regiminis acutoꝝ: đ epidimia: de calido ꝛ frigido: de natura fetus ꝛc̄. q̄ oēs ꝯpatione presentis libri sunt pticulares. Pꝫ secundo ꝙ compatione alioꝝ multorum librorum plurium vt tegni ꝛ primi canonis est ordine posterior cum sub breuitate quadā hic colligant' que alīs in libris ꝓlixius sunt tradita. Patet 3° differētia h⁹ libri ad tegni ꝛ primū canonis: quia lꝫ vtrobiq; corpus humanū sanabile ꝛc̄. sit subiectū: differenter tm̄: quia ibi solum ẜm passiones coēs ꝯsideratur: hic autē indifferent' ẜm ꝓprias ꝛ cōes.

Quantum ad tertium principale est sciendum ꝙ hic liber principaliter diuiditur i duas partes: scilicet in prohemium ꝛ tractatū: tractatus incipit ibi. In pturbationibus ventris. pma i duas quia p° innuit necessitatē ꝯponendi libros medicinales afforistica breuitate collectos. Secundo infert quoddā in actu practico operatiuo exequendū. Secūda ibi oꝫ aūt nō solum. Prima in duas sicut dupliciť ꝑsuadet ꝓpositum: scđa ibi tps acutū. In p° parte innuit istā cōclusionē. Oportet in medicina libros afforistica breuitate collectos componere. Conclusio arguitur sic: vita hominis est breuis respectu huius artis capescende. ꝛ ecōtra medicinalis ars est longa. igitur ꝛc̄. patet ꝯsequētia: quia alit' nō possemus artē capescere longam: ꝛ antecedens reliquit notū. Similē conclusionē huic innuit rasis quarto almanso. ca° vltimo: ꝛ q̄tū ad añcedēs Seneca in libro de breuitate vite: ꝛ Uirgilius decimo eneydos. Stat sua cuiq; dies breue ꝛ irreparabile tps: ꝛ Ouidius Omnia debentur vobis paulu lūq; morati Seri⁹ aut citius sedē ꝓperam⁹ ad vnā Tendimus huc omnes ꝛc̄. Et alibi. Labitur extemplo falliq; volatil' etas: ꝛ nihil est ānis veloci⁹ ꝛc̄.

Primo nota ꝙ isti termini longū breue magnꝝ pūum distās ꝛ ꝓpinquū sūt in ꝑdicamēto adaliqđ idem enim respectu diuersorum potest esse magnū ꝛ puū breue ꝛ longū ꝛc̄. vt colligitur ab aristotile i ꝑdicamētis. Ex quo pꝫ vita humanā posse dici breuem simul ꝛ longam respectu diuersorum: in ꝓposito aūt dr̄ breuis respectu artis medicine ꝑfecte capescende ad hūc sensū: ꝙ tēp⁹ requisitū ꝛc̄ est longū respecu tpis nostram vitam mensurantis

Secūdo nota ꝙ hic termin⁹ vita sumit' multipliciter. Prio eni sumit' p actu pmo: quo denoīatur corpus esse viuēs: ꝛ sic vita est actus substantialis viuentis ꝛ idem est ꝙ anima. Secūdo sumit' vita p quacūq; operatione indifferenter ꝓueniente ab aīa

viuentis mediantibus suis naturalibus istrumẽtis siue talis operatio sit cognoscitiua siue nõ ⁊ sic opationes tam naturales ꝙ aiales aie appellamus vitã ¶ Tertio sumit̃ vita ꝓ operatiõe cognoscitiua virtutis intellectiue siue rõnalis. qualiter carentes tali vita mũdo mortuos dicũt mortales: quia ñ viuũt tali vita que est intellectualis vel intellectiua potẽtia siue habilitas. Quarto sumit̃ vita pro mansione ⁊ presentia anime in corpe vt Aristotiles i li° de morte ⁊ vita. generatio ẽ pticipatio prima aie nutritiue in calore naturali vita aũt est hꝰ permansio. Ad ꝓpositũ qualitercũq; sumatur vita in proposito patet littere clarus intellectus. ¶ Tertio nota ꝙ ars sumitur dupliciter ⁊ similiter etiã scia videlz coĩter ⁊ ꝓprie. ⁊ sic põt diuersimode dici medicia ars ⁊ scia coĩter sumpta. ideo bene dicit Gal p° tegni scientie igitur nomẽ cõiter ⁊ nõ ꝓprie dici oz. Quarto nota scientiã medicine duplicit̃ posse acquiri. s. per inuentõz ⁊ p doctrinã. maxime ẽt primo mõ ars medicine est imense longa ⁊ respcũ eius vita breuis vt in questione videbit̃. secundo mõ nõ dicitur ars longa: quia illud qd̃ longis tẽporibus ab aliĳs inuentũ est in vna die ⁊ tempore paruo apprehendi põt.

¶ tempus autem acutum

Tangit secundũ modũ eandem probandi ↄclõez: ⁊ arguit sic. tempus opandi est acutum ⁊ experimẽtum est fallax ⁊ iudiciũ difficile. igitur ⁊c̃. tz ↄña ⁊ añs derelinquit notũ de se. ¶ Primo nota ꝙ ista pticula tempus acutũ habet duplicem intellectum. Primus est iste vt per ipsam probet vitam breuez quia tempus nostre vite acutum est q̇a cito pterit: Secũdꝰ intellectus est iste ꝙ tempꝰ est acutũ. s. tps operandi circa corpus humanũ est angustũ eo eniz ꝙ corpus humanũ medici operationi subiectuz multas recipit mutatõnes. s. ab intra ⁊ extra ẜm quaꝝ varietatẽ oz variari medici operatõz: iõ operãdi tempus angustũ est. vnde oz medicuz esse promptũ in operando ⁊ habere canones afforisticos ⁊ hec expositio est ↄsona cõmentatori in cõmento. Secũdo nota ꝙ per expimentuz vt colligitur primo methaphisice intelligere dẽmus particularem notitiaz in mẽte vel virtute cogitatiua derelictã ex multis memoriĳs multaꝝ opationũ sensataꝝ inter se ↄuenientiũ vt ex exhibitione turbit ⁊ reubar. ¶ Ter° nota hanc lr̃am repiri duplicẽ vna dicit fallax: altera dicit timorosum ⁊ vterq; est bona littera. 2ª patet ⁊ prima colligi patest a Gali. ṗmo de simplici medicina: ⁊ 3° ↄplexionũ. ⁊ 2° canone. 2° ca°. ⁊ alibi pluries. Quarto nota ꝙ iudiciũ nõ est nisi assensus quo credimus vel assentimus sic esse vel sic fore opandũ ⁊c̃. qd̃ est duplex. s. quoddaz añs experimentum ⁊ quoddam ↄsequẽs experimentuz exempla patent. ¶ Ad ꝓpositũ vtrũq; est difficile. Primum quia oportet mẽbri ⁊ corpis naturam inspicere ⁊ ĩfinitas circũstantias. Secundum q̇a ignoramus cui operatio sit attribuenda vt in cõmento quia quãdo a pluribus causis põt ꝓuenire idem effectus ignoramus cui cãe sit attribuẽda illius effectus ꝓductio: ⁊ vtentes primo iudicio sunt rõnales. utẽtes vero secundo sunt methoici.

Oportet ergo non solum seipsum

Infert correlariũ conclusiuũ: s. ꝙ nõ oportet tantũ medicũ prebere faciẽtẽ que oportet ⁊c̃. sed etiam infirmũ medico ⁊ astãtes ⁊ ea que extrinsecus applicant̃ ↄuenienter applicari. ꝓbatur ↄclõ: quia ꝓpt̃ cuiuslibet istoꝝ aut oium defectũ ĩpedit̃ debita opatio ⁊ actio virtutis ↄtra morbũ. igitur ⁊c̃. pz ↄña ⁊ añs intelligenti. ¶ Similis sententia huic ponitur a Gal. ṗmo canticoꝝ ca° 2°. ⁊ est ista ↄclusio vtil' in actu practico docet enĩ nos certe crisim pronosticare supposito regimine debito: Primo nota vt coĩter omnes notant hic ꝙ triplex est medicꝰ videlicet sinister siue adulatiuus siue blandus ⁊ rõnalis. Colligitur hec distinctio. xĳ. terap. ad pnᵐ Medicus autem rõnalis plures debet habere conditiones. Primo debet esse solers. Secundo debet esse sollicitus. Tertio debet eẽ memoratiuꝰ. Quarto dz esse expertus. Quito sciẽs. ¶ Scd̃o nota medicũ prebere infirmo ⁊c̃. est ip̃m medicinas infirmo ita vt placeat sibi ↄuenienter applicare ⁊ econtra ip̃m infirmũ se prebere medico est ip̃m esse obedientẽ ⁊ assentientẽ nec ip̃m vilipendentẽ: sz potius honorantẽ hec oĩa satis patẽt intelligenti. Ultimuz est bene soluere medico.

Quantũ ad quartũ et ultimũ dubitatur ¶ Utꝝ vita [illegible] sit breuis. Arguit̃ ꝙ nõ p̃mo quia homo inter [illegible] viuẽtia maxime habũdat principiĳs vite. ergo ⁊c̃. ↄña est nota: ⁊ añs colligitur in libro de longitudĩe ⁊ breuitate vite. Itẽ in libro de hystoriĳs animaliũ nõ explicatur aliqd̃ animal qd̃ sit longioris vite ꝙ hõ ⁊ elephas ⁊ coruus sicut dr̃ in fabulis medee viuaciq; corui: sed phũs nõ asserit de illo. ¶ Scd̃o arguit̃ ↄplexio hominis ↄpatione alioꝝ animaliũ est temperatissima g° ⁊c̃. pz ↄña q̇a cũ pfectiori tẽperamẽto multo et longiori tpe dz forma in vita ↄseruari ⁊ colligitur aſẜᵐ ṗmo ↄplexionũ ⁊ ṗma ṗmi de ↄplexionibus mẽbroꝝ. 3° ar̃ principaliter auctoritate senece in libro de breuitate vite vbi dr̃ virtuose viuere volẽti tempus angustũ nõ esse. ⁊ valerius libro 2° ca° de senec. ⁊ longeuitate mirãda describit ⁊ raſ. 4° almãſ. vltio ca°. põit hãc sciaz eẽ breuẽ respcũ vite si ẜᵐ semitas ⁊ cãones auctoꝝ icedeř voluerit

¶ ad oppositũz est hypocras in littera

Et virgilius 4° eneydos. Stat sua cuiq; dies ⁊c̃. Et Ouidius. 9. methamorphoseos. Omnia debẽt vobis paululũq; morati. Et in eodẽ alibi labitur occulte ⁊c̃: Et tragediaꝝ primo ꝓpera[illegible]ta cursu citato voluiturq; die tota p̃cipati [illegible] anni Et raſ. vbi. s̃. hꝰ enĩ doctrine ꝙtitas [illegible] homis mensurã multũ excedit qd̃ nõ solũ in hac veꝝ ẽ sed in oibus aliĳs doctrinis. ¶ In qõe p° p̃mittẽda sũt p̃ambula quedã scd̃o ↄclões de quesito.

Quantum ad primum sciendum est

¶ Primo ꝙ cũ vita sumpta siue ꝓ actu p° siue scd̃o denominanda sit breuis vel longa hoc est in compatione ad alteꝝ ⁊ respectu multoꝝ. põt enĩ vita denominari lõga vel breuis primo respcũ vite alioꝝ animaliũ. scd̃o respcũ illoꝝ que sempiterna sũt vt celũ ⁊ elã aut respectu alioꝝ longeue duratiõis vt sunt maria montes ⁊c̃. tertio respectu tpis req̇siti ad medicine scientiã capescendam. Cõsimilit̃ põt dici ars longa vel breuis vt patet intelligenti. ¶ Scd̃o notandũ sciam medicine dupliciter acq̇ri

posse. s. per inuētiōez ⁊ per doctrinā. per inuentiōz multi empici impfcē hanc sciam tradiderūt vt in libro heresū scribit a Ga. s. reuellatiōe fortuna ⁊ similitudine vel exēplo. Reuelatōe quidē dupl'r. s. demonū inuocatōe vt phūs in qbusdā pbleumatib⁹ suis a pciliatore allegatis testat̄ iest eni demonibus plusq̄ hūane infirmitati rex naturaliū clara pgnitio parti subtilissimi sensus acumine. partim etiā longeuissime vite expiētia vn̄ greci q̄si demonas. i. pitos viros futurox pscios veteres appellāt vt 4° ethi. perficit etiā reuelatio sōnio vel visiōe vt de splenctico legit̄ scd̄o cañ. ca° de vrina. fortuna etiā inuentiōi qn̄q; aliq̇d addit vt sanati sunt plures a lepra fortasse interficiēdi intētione ⁊c̄. ca° de cura lepre. Silitudo etiā ⁊ exemplū nō modicū inuentiōi h⁹ artis dicit̄ attulisse fert eni enematis argu^m ab ypo. nobis traditū fore ⁊ iuentū cyconie exemplo que rostro aq̄ maris ipleto ⁊ ano supposito suphabundantē chimū p secessū eiecit Putant ēt dyascoridē serpentē latebras veris tpe egredientē herbaq; feniculi oculos fricātē pfortatūq; aspexisse ⁊ ex hoc vtilitatē feniculi i oculox passiōib⁹ cognouisse. q̄l'r at̄ p doctrinā scia medicine acq̇rit̄ notū ē Sciendū 3° q̄ per doctrinā duplicit̄ pting it sciaz medicine acq̇rere. primo habu[...]ta ⁊ exq̇sita notitia sciax illi deseruiētiū. scd̄[...]ne tali exquisita notitia. Quantū ad 2^m sit hec pma pcl'o vita hōis pparata vite aliox aīaliuz nō ē iux̄ cōez mo^m loquēdi breuis denoīanda p ista pcl'one faciunt pl'a argu^a añ oppo^m adducta. Scd̄a pcl'o vita hōis ppata multax rex pdurationi ē breuis. pro ista etiaz pcl'one sunt plures auctoritates adducte p⁹ opo^m manifestū est eni q̄ pparatione durationis montium fluminū ⁊ mariū ⁊ rex eternax ip̄a est valde breuis ista sūpsit Seneca sexto epl'ax epl'a 7^a dū inq̇t punctū est quo viuimus ⁊ adhuc puncto minus. ⁊ in de psolatiōe ad helbiā matrez oīa hūana breuia atq; arida sunt ⁊ infiniti tpis nullam partē occupātia. ⁊ Dātes Tute lecose nostre anno lor morte sicome voi ma che lasi in alchuna che dura molto elle vite son corte. Tertia pcl'o tps mensurans nostre vite perdurātiōez breue est respcū tpis req̇siti ad sciam medicine p inuentōez acquirendā istā voluit ypo. in lr̄a. ⁊ ras. vbi. s. Si eni velles aggregare reuelationes sōnia ⁊ exempla sta es infinito tpe ad discendū. Quarta pcl'o vita hōis non est breuis respcū tpis requisiti ad hanc sciam p doctrinam [...]dā illā etiā voluit ras. ca° allegato ad finē [...]it rōne sic quia aliq̇s in breui tpe potest adiscere qd̄ a mille in plurib⁹ mille annox fuit inuētū g° ⁊c̄. Quinta pcl'o in paucis hōibus est vita lōga respcū tpis requisiti ad acquirendū sciam medicine cū integra notitia scientiarum ei deseruientium ista pcl'o declarat̄ ab ysido. sexto ethimologiax capl'o vltīo ibi vide quia pulchx est ad laudez medicine Ad argu^a pz solo ītelligēti Sz tū ad pri^m cū dr̄ hō habūdat maxīe pncipijs vite vite pportionabilib⁹ sz tū ñ pdurātiōis vt ē prin^m pduratiōnis montium vel fluuiox ⁊c̄.

In perturbationibus uētris et uomitibus qui sponte fiunt si quidem qualia oportet purgari purgentur et confert et bene ferunt. si uero non contrarium sic et ianitio siquidem qualis oportz fieri fiat et confert et bene ferunt. si uero non contrarium. comtemplari igitur oportet et horā et tēpus et regiones et etates et egritudines i quibus oportet aut non

In hoc libro afforismox ypo. ponit. 7. tractatus sicut. 7. sunt pticule In pma determinat de regie corporis humani p dietā ⁊ p euacuatiōz In scd̄a determinat de quibusdā signis quibus pnosticabitur bonū ⁊ malum in egriditudinib⁹ In tertia determinat de cais morbox In q̄rta ponit quosdā canōes quos oz obseruare in oī euacutione taz naturali q̄ artificiali In quinta determiat de quibusdā accidētibus euacuationi aduenientibus ⁊ de operatione calidi ⁊ frigidi ⁊ de accidentib⁹ supuenientib⁹ mulieribus tam p̄gnatibus q̄ nō pregnātib⁹ In sexta de quibusdā signis quibus bonū aut malū pnosticatur absolute In septiā recapitulat quedā vt illa pficiat. partes patent Prima pcl'o h⁹ afforismi est q̄ medicus recte opans euacuando corpus humanū oz euacuare quale oz euacuari. s. materiā peccantem Concl'o probatur sic medico euacuante quale oz confert euacuatio corpori ⁊ corpus bene fert eā nō euacuante vero quale oz nō. igit̄ pclusio vera pña pz ⁊ añs arguit̄ quia euacuatio qualis oz pfcā a natura confert ⁊ bene fert̄ ergo ⁊c̄. pña tenz q̇a simile apparet de naturali ⁊ artificiali euacuatiōe primo tangit̄ probatio añcedentis scd̄o pcl'o ibi. sic ⁊ ianitio silis snia huic colligitur scd̄a primi doctrina scd̄a capl'o. 17. de his que pueniunt ex retentione ⁊ euacuatōe. Et q̄tum ad scd̄am partē ibidez sūma scd̄a capl'o. 19. de causis debilitatis mēbroruz ⁊. 4. primi ca. tertio de qn̄. s. ⁊ qual'r euacuare oz euacuationē eius qd̄ est euacuandū sequitur tranquillitas ⁊ capl'o. 4. de regulis coibus solutiōi ventris ⁊ vomitui Et ad vltimū cum medicina superfluitates euacuat nō erit cum ea estuatio Cunq; ille qui biberit medicinā estuatōez habere ceperit iam euacuat medicina qd̄ superfluū nō est. Itē mesue in suo de psolatione medicinax intētione tertia capl'o scd̄o Si medicina indebite soluit ⁊ in sen. iiii capl'o sexto. s. de siti post purgatōz laudatur euacuatio ad quā sequitur leuitas iocunditas ⁊ quies ⁊ est vtilis in actu practico ⁊ āpliatur vt pz. Primo nota q̄ per ventris pturbatiōnē intelligit euacuationē factam per inferius q̇a ad ip̄am sequitur vt plurimū maior perturbatio. Scd̄o nota vētrem multiplicit̄ sumi pmo mō p oī cōcauicate siue naturali siue preter naturali vt in affō. scd̄o sexte pticule si in vētrē sanguis ⁊c̄. scd̄o p cōcauitate solum naturalia mēbra continēte sicut in. xiiii. affō scd̄e pticule In ventris fluxibus ⁊c̄. tertio sumitur p quolibet receptaculo in quo fit nutricatio vt ī afforismo. is. prime ptic'e Uētres hyeme ⁊ vere. q̄rto pro solo stō vt in scd̄o tegni. Uentris igitur cognitio ⁊c̄. quinto p solis intestinis vt in pmo regiminis acutox quibus in ventre reliquias ⁊c̄. ⁊ ita

sumitur hic ita q per ventrem intelligit intestina aut stom: ¶ Tertio nota q apud auctores inueniū tur isti termini vomitus subuersio nausea ⁊ abom minatio. vomitus est motus stomaci ad expellen̄ supple aliquid corpulentū ad viam eructuationis que fit per viaȝ oris cū actuali expulsiōe. Nausea aūt est inclinatio ad hos motus quia a facili cā mouetur Subuersio est motus sine actuali expulsione Abominatio siue subuersio aīe ē vispō qua abhor ret cibus que qn̄q dicitur destructio appetitus col liguntur iste descriptiones tertio cañ. fen. iȝ. 17. caplo de vomitu ad principiū. in proposito aūt est sermo de vomitu ꝓprie sumpto. Quarto nota q sponte a medicis mltiplicit sumit. primo ꝓ subi to vt i illo affō. q̄rte pticule. q̄cūq ſāguineȝ sponte mingūt. i. subito. scd̄o put est idem q sine cā mani festa extrinseca vt in illo affō secunde particule la bores spontanei narrant morbos. Tertio put ideȝ est q a natura. vt i ꝓposito in vomitibus qui spō te fiunt. i. a natura ad viaȝ facti ab arte vel a cā primitiua. ¶ Quinto nota q euacuatio qualis oȝ simul confert ⁊ bene fertur. confert enī pro quanto malum euacuat humorē ⁊ per ꝯn̄s vispōeȝ preter naturā remouet. bene aūt fertur ꝓ quanto ex hoc nō multum debilitatur corpus sed in suo q̄si ꝑma net vigore. Ex quo sequitur conferentiā ꝓprie at tribui corpori merito vispōnis preternaturalis bo nam aūt tollerantiā virtuti. Patet scd̄o q nō re pugnat euacuatōeȝ conferre ⁊ tñ nō bene ferri. silr econtra euacuationē bene ferri ⁊ tñ nō conferre vt in corpore robusto cui⁹ virtus resistit sic q nō indi get medicina ⁊ stat aliquā euacuationē nō bene fer ri nec conferre vt in corpore debili. ¶ Ex quo pȝ q̄re necessariū est hec duo simul iungere. Sex to nota q licet purgatio ꝓprie sumpta put distin guitur contra euacuationē cōcernat peccatum hu moris in quali in ꝓposito tñ sumitur coīter vt ex tendat se ad euacuationē. Ex quib⁹ pȝ cā verificās afforismū pro ista conclusione intelligenti. ¶ Ulte rius nota q licet ad euacuationē qualis oȝ fieri de beat sequi tollerantia ⁊ conferentia stat tñ q p ac cidens nō conferat in aliquibus casibus ⁊ sūt quiq

Prim⁹ qn̄ cum nocitiua materia euacuatur be nigna notabiliter ⁊ in magna quantitate. tñ illa n̄ confert propter notabilem euacuationem iuuatiui ¶ Scd̄s est qn̄ plus euacuat q̄ debet ⁊ hoc est rōe farmaci venenosi. Tertius est ꝑpter vispōem materie praue que perducit locum cui occurrit ad adustionē vel excoriatiōȝ: ¶ Quartus est merito vispōnis mēbri per quod euacuatio fit vt sor. ha bet ardorem vesice ⁊ das medicinā diureticā illa ledit trahendo materias. ⁊ si sortes haberet itesti na gracilia debilia passibilia tūc farmacū ledit ipa per accidens vbi iuuare deberet. Quintus est rōne vispōnis virtutum principalium ⁊ prauitatis materiei vt in sincopali minuta si dabis farmacuȝ propter coleram fluentem ad os stōi incurrit sinco pi illa euacuatio vbi per se debet iuuare nocebit p accidens ¶ Deinde cum dicit

sic et inanitio si quidē qualis et cc.

¶ Nota q frequenter per inanitōeȝ intelligunt aucto res ⁊ maxime arabici euacuationem artificialē. vt auicēna quarta primi de enemate. dū inquit ene ma educere materias quas relinquunt inanientia. Et mesue de consolatione medicinaꝝ inteñ. 5ª caº 3º inanitio superfluit.

¶ contemplari igitur oportet

Prio nota q cuiuslȝ istoꝝ cōtēplatio vel ꝯsideratō ꝯfert ad habendū debitaȝ notitiā humoris euacuā di iō quodlibet istoꝝ cōtemplari oȝ. q autem cōse rat pȝ alteri. n. humori attestatur estas. alteri hy ems ⁊c̄. silr alteri regio calida ⁊ alteri frigida. ⁊ silr alteri attestat̄ febris tertiana ⁊ alteri q̄rtana ⁊ alteri quottidiana. ¶ Scd̄o nota vt colligi pōt pri ma quarti caº pº. ⁊ primo de crisi ⁊ tertio. de egri tudine plura consideramus. s. speciem maneriē an salubris sit an mortalis. silr motum an tardi vel velocis motus i proposito tñ maxīe de motu ⁊ spē potest esse sermo. Tertio nota q preter signa iā dicta Auicēne quarta primi caº 5º. plura alia poit genera signoꝝ consideranda: ponit aūt. xij. in istis quatuor versibus contenta. Hec sunt pēsanda me dico purgare volenti. Ars. etas. regio: virtus cōplexio. forma. Mos. ⁊ sintoma. repletio. tēp⁹ ⁊ vsus. Et bene si numeres figuram addere debes ypo. tñ explicat [illegible]or. tēpus. regionē. etatē. ⁊ egritudinem que sunt magis generalia vel forte alia dedit per hec intelligere: ¶ Quarto nota q huiusmodi signa indicant nō solum quale sed etiaȝ qualiter vt pȝ intelligenti. Ultimo nota in qb⁹ oȝ aut nō. s. in quibus corporibus vel humoribus vel i quibus. s. regionibus etatibus vel egritudi nibus oȝ euacuationē fieri aut nō.

¶ dubitatur utrum aliquis uomitus sit

denominandus naturalis ⁊ arguitur q nō. primo quidē quia quilȝ vomitus fit ab agente extrinseco vel cōtrario passo. igit ⁊c̄. pȝ ꝯn̄a ⁊ colligit affm decimatertia tertij vltimmo tractatu caº de vomi tu. Scd̄o motu vōitus mouet̄ graue sursū puta fū d⁹ stōci. igit̄ ⁊c̄. 3º mot⁹ deglutōis iest stō na turalr. igit̄ vomit⁹ iē ei violēt ꝯn̄a ex pº celi ē ma nifesta cui enī mobili inest motus naturalr eidē sibi oppositus iest preter naturam quare ⁊c̄. ¶ Quar to vomitus est motus vel vispō ex toto genere pre ter naturā eo q nulli indiuiduo pōt naturaliter in esse igitur ⁊c̄. Quinto nam simile est de vomitu ⁊ sternutatione. sed nulla sternutatio est nisi ꝑter na turam. vt quinto de accidenti ⁊ alique[illegible] ter tij. igitur ⁊c̄. Ad oppositū est ypo. in [illegible]issimo presenti in perturbationibus ventris ⁊ vomitibus qui sponte fiunt ⁊c̄. Item quia fit ab intra. ¶ Iteȝ quia cuilibet enti naturali naturale est suum cōtra rium a se repellere. igitur ⁊ motus quo per se con trariū expellitur est naturalis ⁊ vomitus est huius modi. igitur ⁊c̄. In q̄ōne primo ponenda sūt no tabilia. in scd̄o ꝯclones. ¶ Quantū ad primū pre mittendū primo q motus qui fiunt in corpore hu mano. quidā fiunt ab aīa tñ mediantibus suis in strumentis siue a virtute. quidā a morbo siue a cā morbi tñ. quidā ab vtroq; exemplū primi vt an helitus ⁊ motus cordis. exemplū scd̄i vt iectigatio exemplū tertij vt tremor put est accidens virtutis motiue. colligitur hec distinctio quinto de accidēti

ca° p°. Nota tñ ꝙ istoꝝ motuum qui fiunt a natura. quidā fiunt ab ea nulla cā preter naturali cōcurrente naturā incitante vt anhelitus. quidā vō a cā pter naturā incitante ad motum vt sternutatio tussis ⁊c̄. Scḋo premittendū qḋ per vomitū intelligere debem⁹ ex ḋciatertia tertij tractatu 5° c° de vomitu. ⁊ ex hoc pꝫ nō fieri vomitum nisi natura incitata a re preter naturā in stō ꝯtēta vel qli tercūqꝫ stōm aliter alterāte pter naturalr. Tertio notandum ꝙ naturale apud auctores medicine ⁊ phie valde equiuoce dr̄. qñqꝫ eni sumit̄ prout distinguitur ꝯtra aīale siue cognoscitiuū vel sequens cognitionē. qñqꝫ ꝯtra artificiale. qñqꝫ ꝯtra violentum. qñqꝫ ꝯtra pter naturale. Intelligendo p motum vel dispōeꝫ pternaturalē iuxta coēm vsuꝫ medicoꝝ sñiam oēm dispōem vel motum a cā disꝯuenienti puenientem vel etiā a virtute cā aliq̄ pternaturali cū ea pternaturalr ꝯcurrēte sicut spasmi dispōeꝫ dicimus esse pter naturā silr ⁊ sternutationē ⁊c̄. cui cōtra distinguitur naturale acceptū p eo quod a natura vel virtute puenit nulla cā cū ea ꝯcurrente pternālī. His pmissis sit hec pma ꝯclo. capiendo naturale primo mō vomitus nō est naturalis opatio. pꝫ quia est opatio sequēs apphensionē igit̄ ⁊c̄. Scḋa ꝯclo ca[illegible] naturale put est distinctuꝫ ꝯtra artifitiale: aliquis vomitus dꝫ dici naturalr. Tertia ꝯclo capiendo naturale put distinguitur ꝯtra violentū quilꝫ vomitus est actio naturalis stōi. pbatur pmo: qa prouēit a principio itrinseco stōi igitur ⁊c̄. Itē talis motus fit a forma stōi suis naturalib⁹ instrumentis mediantib⁹. Itē cuilꝫ enti naturali iest motus quo suuꝫ repellit ꝯtrarium igitur ⁊c̄. Item quia est naturale graui ex̄ suū locum situato ⁊c̄. Item nālīter aqua ab intra alteratur ⁊ expellit caliditatem sibi ꝯtrariā ⁊c̄. plura alia adduci possunt. Ex isto sequit̄ ꝙ cuiuslꝫ mēbri quelꝫ actio ab intra puenīēs est naturalis. Sequit̄ scḋo appetituꝫ caninū esse actionē naturalē. Sequr tertio dolorem esse actionē naturalē ⁊ infinita q̄si alia sequunt̄ ex his. Quarta ꝯclo capiendo naturale vt distinguitur ꝯtra preternaturale ad sensuꝫ medicoꝝ nullus vomitus est naturalis pbatur qa nullus talis fit a nā nō ꝯcurrente cā pternālī igit̄ ⁊c̄ pꝫ ꝯña ⁊ añs silr Exquo sequit̄ quelꝫ vomitū esse pter naturā quia ad quēlibet talē causandū ꝯcurrit cā preternāliter iprimēs. Ad argumēta añ oppositum ad primū neget̄ ꝯña ad intellectū quarte ꝯclusion[illegible]ad intellectū tertie ꝯclonis ꝯcedit̄ quia ñ est m[illegible] violent⁹. Ad scḋm neget̄ ꝯña ⁊ dicit̄ ꝙ motus nature que non est aīa sed solū natura est inclinatus naturalr tm̄ ad vnam driam pōnis sed motus nature que est aīa nō est limitat⁹ ⁊ hic motus fūdi stōi est naturalis huic inquantuꝫ aīatus est

Ad tertiū negatur ꝯña nā aīata pñt moueri motibus ꝯtrarijs. s. ante retro sursum deorsum vt tu potes salire sursū infra ⁊c̄. Ad quartū ꝯcedit̄ ꝯña ad intellectum quarte ꝯclonis. Ad quintū ꝯceditur ꝙ nō est naturalis vt distinguitur ꝯtra violentum

trum possibile sit hūmorē uel humores nostri corporis peccare solum i quali. Arguit̄ ꝙ nō. Primo sic quilꝫ hūor peccans in quali peccat in quāto. igitur ⁊c̄. ꝯña et assm̄ pbant̄: quia quilꝫ humor peccās i q̄li nocꝫ sui quātitate: pꝫ quia plus nocet q̄ noceret si esset minoris quantitatis igit̄ ⁊c̄. pꝫ ꝯña ⁊ assm̄. Scḋo quilibet humor supfluens nature mēbroꝝ peccat i quāto sed quilꝫ humor peccās in quali saltē intensiue supfluit nature membroꝝ igit̄ ⁊c̄. pꝫ ꝯña ⁊ assm̄ qa nō superfluit aliquid nisi rōne quātitatis nimie: similit̄ si stante malitia qualitatis equali minoraret̄ humor minoraret̄ peccatū sꝫ ñ q̄litatis igitur quātitatis ⁊ p ꝯñs ⁊c̄. pꝫ ꝯña cū antecedēte. 3° quia euacuatio respicit q̄titatē peccantē. igit̄ cui debet̄ euacuatio illud hꝫ q̄titatem peccātē: sed cuilꝫ humori peccāti in quali debet̄ euacuatio: igitur ⁊c̄. pꝫ ꝯña cum añcedente. Quarto purgatio de q̄ loq̄tur ypo. hic in affo. debet esse sufficiēs. igit̄ respicit q̄titatē sufficientē euacuandā: sed oīs quātitas euacuanda est peccans igitur ⁊c̄. pꝫ ꝯña cū añcedente. Ad oppositū vr̄ cōmenta. in prin° cōmenti. In ista qōne ponam pmo quedā notabilia. 2° ꝯclones inferam. 3° rñdebo ad argª. Quantū ad primum est sciendū ꝙ ad permanentiā sanitatis nostri corporis requirit̄ tpamentum humoꝝ nec solum rōne qualitatū ipoꝝ sed etiā rōne sue quātitatis. Nō eiꝫ solū oꝫ humores nostri corporis hēre qualitates nature mēbroꝝ nostri corporis ꝯuenientes sed cū hoc requiritur suas q̄titates nō esse nimis excedentes nec diminutas nimis: iō sicut signāda est mensura debita siue tpamentum debitum in qualitatib⁹ humoꝝ: a q̄ si recesserint humores dicūtur peccantes in quali ita signanda est debita mensura siue tpamētū i q̄titate a q̄ si recesserit dicūt̄ peccātes i q̄to Ex quo pꝫ pmo ꝙ possibile est humores nostri corporis nō esse excedentes nec diminutos rōne suarū qualitatū ⁊ tñ ipos fore excedentes vel diminutos rōne suaꝝ quantitatū: vt si in sorte naturalr dispo sito debeat esse precise vna libra colere duoꝝ graduū caliditatis ⁊ in eo erūt due libre duoꝝ graduū caliditatis. Scḋo pꝫ ꝙ possibile est humores nostri corporis nō esse excedentes nec dinutos rōne sue q̄titatis: qui tñ rōe suaꝝ qualitatū erūt excedētes uł dinuti: vt si in sor. dēat eē vna libra colere duorū graduū caliditatis ⁊ i eo foret vna libra colere triū graduum caliditatis. Silr pꝫ humores posse fm̄ vtrūqꝫ ab vtroqꝫ tpamento recedere quia. s. esse excedentes vel dinutos a tpamēto rōne quantitatis ⁊ silr qualitatis. pmū vocat̄ peccatū in quāto. scḋꝫ in quali. ⁊ tertiū in vtroqꝫ. si eni in pmo cāu ñ essꝫ excessus quantitatis ⁊ si in scḋo nullus foret in hūoribus qualitatis excessus: nullum foret i humorib⁹ peccatū Ex quibus sequit̄ iste ꝯclones. Prima possibile est hūores nostri corporis peccare in q̄to ⁊ nō in quali qa pñt recedere a tpamēto rōne quātitatis nō recedendo ab eo rōe qualitatis igitur ⁊c̄. Scḋa ꝯclo sequit̄ ꝙ possibile est humores nostri corporis peccare i quali ⁊ nō peccare in quanto pꝫ silr vt p cedens. Ex ista sequit̄ ꝙ euacuatio q̄ debet̄ humori peccanti in quali tm̄ nō debet̄ sibi rōne sue quantitatis sꝫ rōne sue qualitatis: quia q̄tūcūqꝫ foret in corpe quantitas humoꝝ modica adhuc illi humori peccanti in quali debet̄ euacuatio: silr quia tali humori nō ꝯpetit euacuatio nisi rōne qua est virtuti mēbroꝝ disꝯueniēs: sꝫ hoc nō est nisi rōe sue qualitatis: quia q̄cito foret ab eo remota mala q̄litas

tam cito foret virtuti mēbrorum ꝯueniens igit̄ ⁊c̄ Ex quo sequit̄ ꝙ hūoribus nostri corporis nec ī q̄li nec in quāto peccātibus statim supueniente peccato qualitatis supuenit peccatū in q̄tō naturali: quia ꝙ cito aliqua pars illoꝝ est facta peccās in quali: tam cito est q̄titas minor humoꝝ laudabiliū ꝙ esse dꝫ fᵐ nām. igitur ⁊c̄. ¶ Tertia ꝯclō est: ypo. in p̄nti affō solū loquit̄ d̄ peccato humoꝝ ī quali pꝫ ex mō suo loquēdi. Ad argᵃ ad primū dr̄ negādo assᵐ ad intellectū datū. Ad ꝓbatōꝫ dr̄ negādo ꝯñam. s. quilꝫ humor: ⁊ ce. sua q̄litate aliene. igit̄ ⁊ ce. lꝫ eni obest sua q̄litate nō tn̄ ē qualitatas fᵐ se ꝓpor tōnata virtuti vel nature mēbroꝝ qđ tn̄ requirit̄ Ad scōm dr̄ negando assᵐ ⁊ ad ꝓbatiōꝫ silr̄ neget̄ añs pōt eni humor supfluere rōne sue q̄litatis. ¶ Ad alia ꝯfirmatiōꝫ dr̄ negando añs quia ceteris pibus nō pōt minorari quantitas humoꝝ qui minoretur peccatū in quali lꝫ eni nō mioret̄ mala qualitas hu moris intensiue minorat̄ tn̄ extensiue igitur ⁊c̄. Ad 3ᵐ dr̄ ꝙ lꝫ euacuatio respiciat q̄tum peccans nō tn̄ necessario respicit illud peccans rōne sue quā titatis. ¶ Ad quartū argᵐ dr̄ ꝙ licet omis q̄titas euacuanda sit peccās nō tn̄ ōis talis est peccās rōne q̄titatis ⁊ sic est finis hꝰ qōis. Rn̄debo alit̄ ad qōꝫ Iacꝰ ē cōis modꝰ rn̄dendi ad quesitū nūc aūt tanget̄ alter ꝓbabilis modus rn̄dendi ad qōꝫ. in qᵒ p̄mo ponent̄ distinctiones. scđo ꝯclones. Quantuꝫ ad primū sit hec prima distinctio duplex est quan titas. s. generalis ⁊ spēalis ī humore peccante itel ligendo per quantitatē generalē oēm dispōem qua humor peccans denoiatur supfluus siue sit propter grossitiem vel subtilitatē eiꝰ vel viscositatē nimiā p spēalē qua denoiatur auctus vel dinutus vltra vel citra mediocrē q̄titatē illius nature ꝯuenientis ꝯsilr̄ in humore in quali peccāte duplex est q̄litas vel quale. s. generalis ⁊ spēalis. Qualitas genera lis est ōis dispō in hūore reperta p quā humor de noiatur nociuꝰ vel ipeditiuꝰ nāe vel mordicatiuꝰ vel stimulatiuus. ōis igit̄ dispō p quā humor natu re reddit̄ nociuus vel discōueniens est qualitas ge neralis: ⁊ sic q̄titas erit qualitas ad istū sensum: Qualitas spēalis ē q̄ñ p aliquā specificā qualitateꝫ redditur humor nociuꝰ vel minus calidus vel ꝑpt̄ frigiditatē nature nociuam vel iproportionatā vt̄ est spēalis qua denoiatur calidus vel frigidus vel alia specifica denoiatione de genere qualitatis. Ex ista sequit̄ scđa distinctio ꝙ humorē peccantē in q̄ to nō peccare in quali possumus itelligere vel q̄li generali vel spēali. Tūc sit p̄ma ꝯclō ōis hūor pec cans in quanto generali q̄a supfluus peccat in quali generali: quia nociuꝰ. ⁊ eꝰ pꝫ quia quilꝫ talis est nociuus ⁊ supfluus. ¶ Scđa ꝯclō quilibꝫ hūor pec cans in quāto spēali quia auctus vel diminutꝰ pec cat in q̄to generali quia supfluus ⁊ quali generali quia nociuus pꝫ vt p̄cedens. Tertia ꝯclō silr̄ ōis hūor peccans in quali spēali peccat in q̄li ⁊ in quāto generali. pꝫ quia quilꝫ talis est supfluus ⁊ nociuus quia detur humor nimis calidus tūc est supfluꝰ: gᵒ peccans in quāto generali: ⁊ si est supfluus tūc ē no ciuus. igitur peccat in q̄li generali. ¶ Quarta ꝯclō nō quilꝫ humor peccans in quali speciali peccat in q̄to spēali: nec ecōtra: quia nō quilꝫ hūor distpatꝰ est auctus vel dinutus respcū mediocris q̄titatis et mensure illius humoris pꝫ intelligenti. ¶ Quinta ꝯclō ꝓbabiliter ponit̄: stat aliquē humorē peccare ī q̄to generali ⁊ in quali generali: qui tn̄ nō peccat in q̄to spēali: nec in quali spēali a tpamento gradu aliter recedente pꝫ de sanguine ad gradū tpamen ti ducto per colerā putridā secū mixtam. Ultia ꝯclō licet ita sit tn̄ iste humor peccat in quali specia li temperamēto. s. disproportionato merito sue cō plexionis patet intelligenti:

In excercitantibus ad sum mum bone habitudines sunt fallaces si in ultimo fuerint: Non enim possunt permanere in eo dem neqꝫ quiescere. Qui uero non quiescūt nequaquaꝫ possūt in melius addere. relinquitur igitur ad peius horum igitur causa bonam habitudi neꝫ soluere confert non tarde ut rur sus principium nutrimenti accipiat corpus. neqꝫ compressiones ad ulti mum ducere... [f]allaces enim sunt sed qualis natura habentis fuerit sustine re ad hoc ducere. similiter uero et euacuationes ad ultimum fallaces: ¶ Et iterum resumptiones in ultio exi stentes fallaces sunt:

Prima ꝯclō hꝰ affōi est ista. bone habitudines in vltimo repletionis existentes in corporibus ad sū mum se exercitantibus sunt fallaces. ꝓbatur sic ꝯᵒ tales nō p̄nt pmanere in eođ gradu bonitatis neqꝫ quiescere quin vlterius augeat̄: neqꝫ p̄nt ad meliꝰ addere. gᵒ apti sunt ad deterius labi: ⁊ p ꝯñs sunt fallaces. pꝫ ꝯña ⁊ añs relinquitur notū. Aliter ī troducit̄ ꝯclō affōi vt sit ista. In nullis corpibꝰ sūt repletiones vltimande. ꝓbat̄ ꝯclō sic: in corporibꝰ se sūme exercitantibus repletiones in vltimo existē tes sunt fallaces. ergo a fortiori in oibus aliis: tēt ꝯña cū talia videantur magis apta sustinere tales repletiones: ⁊ añs ꝓbatur: vt ꝓbata est p̄ma ꝯclō fᵐ aliā introductionē: ⁊ in idem tn̄ redit: sed p̄ma clarior est. p̄mo ponit ꝯcloeꝫ. scđo ꝓbatiōeꝫ ibi se cūda nō eni: ¶ Primo nota ꝙ per corp[ora su]m me exercitantia intelligit̄ corpora athle[tarum q]ue na turaliter musculosa ⁊ valde robusta existentia se fortissimis exercitijs exponebant puta ludis ⁊ pale stris ⁊ ictibus: ⁊ huiusmodi corpora atꝫ talibꝰ se exponerent exercitijs studiose se in vltimo reple bant q̄tenus fortiora fierent ad talia exercitia tol lerandū: ⁊ dicunt̄ athlete q̄i ad letum ꝓmpta infe rendū. s. vel tollerandū. Scđo notandū ꝙ per habitudinē corporis in ꝓposito intelligere debemꝰ modū se habēdi quo ad eoꝝ dispōeꝫ in matie pigue dine carnositate ⁊ priuatione carnis repletione. s. humorali vel inanitione iuxta coēm modū loquē di medicoꝝ. ¶ Tertio nota ꝙ hoꝝ habitudies p̄nt dici bone dupl[ici]r. primo eni apparent. tales eniꝫ in calore rubicundi magni grossi ⁊ robusti apparent

q̄uis in rei veritate nō sūt bone vt post videbitur Scđo exponit̄ bone quia ex bonis ⁊ laudabilib⁹ hu moribus facte q̄a solo q̄to ⁊ nō quali peccātes. Ex quo soluitur dubium solitū hic moueri quia si he sūt bone nō vident̄ esse fallaces: nec ecōtra si sunt fallaces: nō sūt bone. soluit̄ vt p₃ ⁊c̄. Quarto nota huiusmōi repletiōes esse fallaces: quia p ip̄as preparatū est corpus ad calidi naturalis suffocatiō₃ siue extinctionē uel vena₇ crepaturā vt videbitur in cōmento. ad caloris quidē suffocationē p̄hibita euematiōe ad vena₇ vero crepaturā nimia earu₃ plenitudine. Nō enim pn̄t in eodē ⁊c̄. primo no ta vt inferius apparebit q̄ licet huiusmōi corpora sint sic repleta in ip̄is tn̄ vt in qōne declarabitur fortis insurgit appetitus ad cibū: quare hec corpo/ ra nō pn̄t in eodem p̄manere nec quiescere. s. ab assumptione cibi. aut eni talibus corporib⁹ appetē tibus offertur cibus aut nō. si nō tunc talia inflam mabunt̄ ⁊ humores prepabūt ad putredinē. ⁊ si sic fiet additio in plenitudine: ⁊ per ɔn̄s nō stabunt in eodem. Quod aūt no pn̄t addere ad melius: p₃ q̄a nec ip̄is cibatis nec nō cibatis. ergo ⁊c̄. Ex hoc seq̄ tur q̄ de necessitate labent̄ ad peius: ⁊ ex hoc pat₃ deductio argumenti in lr̄a. Hoc₇ igitur cā. Pri° nota per soluere intelligit [illegible] re. cum igitur tales humores nō sint nisi in q̄to peccantens vel saltem nō multū in q̄li euacuatio sibi p̄portionata ē flōia. est eni flōia euacuatio vniuersalis que multitudinē euacuat. multitudo vero est augmentū ip̄o₇ i ve nis sup eq̄litate quarta p̄mi capitulo de flōia. ⁊ 3° cañ. fen. prima ca° . x°. Cu₃ materiā euacuare vo lueris. flōia est coīs humo₇ euō. Scđo nota h⁹ modi euacuationē fiendā esse ad euitandū iminens piculum suffocationis aut crepature vena₇ vt p₃.

Tertio nota ex ista flōia sequi multa iuuamēta Primū quia euitatur huiusmōi piculum. Scđm q̄a corpus poterit sumere nutrimentū. Tertiū quia ca lor debite euētabitur fumi etiā ab humorib⁹ eleua ti bene transpirabūt. bene igitur dixit hoc₇ cā ⁊c̄. Neq₃ compressiones ⁊c̄. Conclo h⁹ partis est ista. Ista corpora nō sunt vltimo euacuanda. p̄batur ɔclo huiusmōi euōnes vltimate sūt fallaces. igitur ⁊c̄. p₃ ɔn̄a ⁊ an̄s ponit notum. Primo nota q̄ p cōpressiones intelligit euacuatōes q̄ iō cōpressiones dicuntur: quia qn̄ fit euō fit mēbri euacuati cōpres sio. Scđo nota q̄ iste sunt fallaces. primo quia ad magnā defectionē virtutis perducūt. cum enim tot[illegible]tas humoris euacuandi sit valde multa ⁊ sp[illegible]ocitiuo euacuat̄ de iuuatiuo. multū de iu uatiuo in vna vice euacuaret̄ quare nimiū p̄ster/ neretur virtus. Scđo quia verisil̄e apparet medi cum nō posse distincte scire vsq₃ ad q̄tum possit e/ grotans euōnem tollerare. nō g° est tutū euōnem vltimare: imo fallax est: quia posset debitū termi nū in euacuatione transcendere. Tertio nota q̄ euacuationē imaginari possumus vltimare vel quo ad excessum materie peccantis. vel quo ad tenorē virtutis vel quo ad vasa vel receptacula. Ad p̄ positu₃ nullo isto₇ modo₇ ē regulaliter euacuatio vltimanda licet in cāu hoc fiat vt infra patebit.

Sed qual̄ natura fuerit ⁊c̄. Nota q̄ natura su mitur tripliciter. Primo p̄prie p̄ principio intrinse co substantiali motus ⁊ quietis ⁊c̄. Scđo pro quo libet pricipio instrumentali quo nā primo mō dcā p̄ficit suas opationes ⁊ hoc mō ɔplexio ɔpositio et vnitas dicūtur nature sanitatis. Tertio p̄ virtute siue virtus p̄ tpamento tali vel tali sumatur siue p̄ aggregato ex aīa ⁊ tali tpamēto siue pro aīa tm̄

Ad p̄positum hic sumit̄ natura maxīe tertio mō vt sit sensus q̄ medicus d₃ corpus p euacuatō₃ per ducere ad hoc. i. ad terminū maioris vel minoris euōnis qualis. i. s^m q̄ natura. i. virtus corporis fuerit ut p₃. ergo ⁊c̄. Sil̄r euacuatiōes. Cōclu° euacuatiōes ducētes ad vltimū sunt fallaces. s. in aliis corporibus ab athletis p₃ quia si in illis athle tis sunt fallaces a fortiori in aliis. Et ite₇ resū/ ptiones ⁊c̄. Conclo resūptiones in aliȷs sunt fallaces p̄batur ɔclo vt precedens eā. Primo nota q̄ re sūptio sumitur dupl̄r. Uno mō p̄ corporis nutrica tione qua corp⁹ reacquirit habitudinē bonā prius p extenuatōe₃ vel egritudinē deperditā. ⁊ de illa loq̄tur Ga. 3° tractatu tegni ca° vltimo. resūptiua vero ⁊ enutriens. Scđo sumit̄ resūptio p̄ qual₃ nu tricatiōe copiosa que ēt resūptio reapponit p̄ q̄to per eā restauratur vl̄ reacquirit̄ qđ per talē actiō₃ caloris in humidū resoluitur. Ad p̄positum vtroq₃ modo vera est ɔclonis sn̄ia. Scđo nota q̄ talis resūptio etiā est fallax. sicut eni euacuatio ē s^m vir tutis vigorem mēsuranda ita ⁊ repletio. similis sē tētia huic colligitur q̄tum ad primā partē secūda p̄ mi doctrina tertia ca° sexto. s. de signis repletiō₃ significantibus ⁊ quarta p̄mi ca° 3° q̄tum ad secū dā partē de euōne. Et est vtilis ī actu practico vt p₃. ⁊ ap̄liatur nō solum ad euacuatiō₃ ⁊ repletiōe₃ sed etiā ad alterationes in corpore nostro fiendas. Idem Halyabas 3° practice ca° de regimie corpis per dietam.

Circa istum afforismum solita sūt mo neri quedam dubia. Primū dubiū est hoc vr̄ hui⁹ mōi corpora nō esse euacuanda quia virtus in his est fortis sed virtus dū est fortis nō idiget auxilio medicaminum vt colligitur primo de interioribus ca° 2°. igitur ⁊c̄. Secundū dubiū est hoc quia huiusmodi corpora sunt pinguia que euacuanda n̄ sunt vt quarta p̄mi ca° 3° de qn̄ ⁊ q̄liter euacuare d₃. superflua quoq₃ pinguedo ab ea. s. euacuatione p̄hibet p̄pter timorē ne frigiditas dn̄etur ⁊ ne caro venas cōprimat. Tertiū dubiū est vr̄ in his cor poribus euacuationē esse vltimandā. Primo quia īmoderate repletioni debetur īmoderata euō 3° te gni: Secūdo quia ad vltias egritudines vltīe cura tiōes ad p̄fectionē sūt potētes. Tertio quia tot⁹ hu mor superfluus est euacuandus: iō eius euō vltiman da. Quarto quia licet aliqn̄ euacuare vsq₃ ad sin/ copim vt in illo affō prime particule que egerūtur nō multitudinē ⁊ ce. Quinto virtus donec tota ma teria sit euacuata fortificatur cōtinue. ergo ⁊ ce. ass^m arguit̄ q̄a euacuata tertia parte materiei vir tus plus dn̄atur q̄ prius supra residuu₃. ergo ⁊ ce an̄s arguit̄ quia alias nō liceret in principio mate/ ria valde multa existente euacuationē facere mio ratiuam. Itē licet equaliter euacuetur de iuuatiuo arguitur q̄ crescit p̄portio virtutis ad materiā q̄a

maiori et minori termino equaliter arismetrice mi͂oratis crescit proportio geometrice maioris termini ad minorē. ¶ Quartum dubiū. vr̄ repletionē esse vltimandā quia totus humor deperditus est restaurandus. igitur ꝛc. Ad primū dicēdū ꝙ virtus eorū est ita fortis sicut habitudo bona. s. apparenter sed nō vere. Aliter virtus eorū est fortis vt nūc. simpliciter tn̄ ē debil' qa apta in prauū lapsū labi. Uel dicit ꝙ stat aliquā virtutē esse fortē ad tollerandū labores: nō tn̄ ad p̄seruandū a futuro p̄iculo q̄re oz hanc plenitudinē remouere. ¶ Ad secundū dr̄ corpora pinguia esse duplicia. quedā merito sue complexionis que frigida est: et de talibus loquit' Auic. loco p̄allegato. talib⁹ eni nō conuenit euacuatio vt tactum est. quedā sūt pinguia propter exuberantiā nutribilis humidi et hec sūt habētia venas latas et istis cōueit euacuatō. p solutiōe ad tertiū sciēdū p̄mo ꝙ p euōem vltimari vel fieri vltimatā possumus intelligere. s. respcū virtutis respcū materie peccātis et respcū receptaculorū siue vasorū. Premittēdū scd̄o euōem vltimari posse respcū materie aut virtutis et hoc vel simul siue subito et in euōne vnica siue pluribus. et s'm hoc ꝓcedendū est. Primo nūꝙ ēē euōez vltimādā respcū vasorū. Scd̄o ꝙ vt i pluribus nō est vltimāda euō respcū virtutis vel materie in vna vice. Tertio ꝙ in plurib⁹ euōnibus ē vltimāda. ¶ Ad sensū secūde ꝓclonis vadūt auctoritates ypo. et dixi notanter vt plurimū qa materia peccante existēte valde modica aut mediocri contenta in locis expulsionis hoc liceret. Ad primū igitur dicitur ꝙ imoderate repletioni imoderata debetur euō. i. magne repletioni magna debet euō i pluribus tn̄ vicibus. Uel aliter imoderata. i respcū sibi equalis et sic sonat alia translatio. ¶ Ad aliam ꝯfirmatiōē ad vltimas egritudines ꝛc. loquitur de dietis vt infra patebit. Ad tertiū similit' pz. ¶ Ad quartū dr̄ ꝙ licz: sed raro licet vt vbi est necessitas multi refrigerij vt in sinocha. Uel dr̄ ꝙ illa nō est vltīata euō. Ad quintū dr̄ ꝙ licet aliqua parte materie euacuata remaneat virtus nimis debilis p viam aggrauatiōis ip̄a tn̄ est debilior per viam resolutionis. iō nō licet vltimate euacuare ne forte vltimetur debilitas p viā resolōnis ¶ Ad ꝯfirmationē dr̄ ꝙ licet cresceret absolute proportio virtutis ad materiā posset tn̄ tanta fieri spirituū resolutio ꝙ sequeret' mors vt pz intelligenti dixi de hoc alibi plus. Ad vltimū satis pz solo.

Utrum in corporibus athletarū repletis nutrimento laudabili possit naturalis appetitus ad cibū insurgere. ¶ Arguit' ꝙ nō. primo in his corporib⁹ nūꝙ inaniunt mēbra. igitur in talib⁹ nūꝙ causatur fam̄es naturalis. Assūptum arguitur qa sp in talibus corporib⁹ vene replete sūt naturali sanguine et laudabili: et pz ꝯn̄a quia fames naturalis necessario presupponit venarū inanitiōez vt quarto de accidenti allegato ca°. Scd̄o nunꝙ in his corporib⁹ attrahit epar a stomaco mediantib⁹ meseraicis. eo ꝙ i talibus sp est in epate copia laudabilis sanguis. al's eni nō essent hec corpora repleta sanguine solo quāto peccante cui⁹ oppositū supponit' in q̄ōe. ¶ Ter° qa i talib⁹ mēbra grauant' sup̄fluo nutrimēto qa peccat i q̄to. igit' vt⁹ mēbrorū nāl' sup̄fluū nitit' expellere sz n̄ sib' illō nitit' attrahere. et p ꝯn̄s nec fāes causatur naturalis. ¶ Quarto sequitur ꝙ in corpore mediocris habitudinis naturalit' se habēte sp chilo ex stō ad epar attracto isurgeret fames. Ar̄ ꝯn̄a qa tunc multo magis inanite sūt vene et epar in corpore mediocris habitudinis ꝙ̄ in corpe iam dicto plectorico. sed in aliquo tpe in corpe plectorico attrahūt vene ab epate et epar a stō mediantibus meseraicis si q̄ō est vera. igitur ꝛc. Quito p̄ntia mlt'itudinis hūoris crudi apti ꝯuerti in sanguinē et nutrire corpus est cā destructionis appetitus. igitur a fortiori p̄ntia multitudinis sanguis laudabilis. As sumptū colligit' quarto de accidenti allegato caplo et. xiij. tertij ca° de cāis destructiōis appetit⁹ vbi exēplariter iducit' vrsus et eriti⁹ et plurima aīalia a cibis abstinētia in hyeme tpe extēso. qm̄ occupatur natura in rectificando illud quod est in corpib⁹ eorū ex humoribus crudis et digerendo ip̄m et administrando loco eius quod dissoluitur. Pro isto vr̄ intentio Ga. 3° virtutū naturaliū. 13° ca°. Et nō esuriendi demū qn̄qz aīalis copia esce que i epate cā ē meliorē eni et paratiorē h̄ns veter escam nō diligit cāz extrorsum. de. a tertia tertij allegato cap° Et ad vltimum necessitatis cibi est vt suppleat locum ei⁹ q̄d dissoluit. Cum igitur nō ē resolutio aut est resolutio parua nō est necessarius cibus extrinsecus. Oppositū colligitur p̄ma afforismorū et ꝯmēto tertio. ¶ Ista q̄ō mota est vt distinctius videatur qualiter fames naturalis p̄supponit motus supius dictos ex intentione auctorū. Multi vere sunt mōi respondendi ad hanc q̄ōez. Primus quē coiter sequūt' pataui p̄mittit primo ꝙ appetitus nālis est inclinatio appetentis in appetibile q̄ ē duplex. s. aīalis et naturalis vt supra declaratū est. ¶ Premittit scd̄o ad famē naturalē quinqz motus ꝯcurrere de quibus supra visum est. Premittit tertio p̄ter appetitū naturalē repiri appetitum aīalem mēdosū qui fit a re preter naturā sicut caninus appetitus et voluptuosus qui consequitur frequēter voluptatē in cibo et in potu sicut patere dicūt in bibulis patauis. ¶ Quarto p̄mittit ꝙ licet natura mentez nō habeat quia nā in suis actionibus regulat' ab intelligentia nō errante duodecimo methaphisice. io octauo ꝯmento. iō inconueniens respuit et attrahit ꝯueniens ꝙ̄uis vnū ab altro nō discernat vt q̄rto regiminis acutorū vigesimoq̄rto ꝯmēto. [illegible] nisi sis infert hanc p̄mam ꝓclōz. probabil' [illegible] po test nūꝙ huiusmōi corpus naturali imo voluptuoso appetitu appetere. ꝙ enim nō appetat appetitu naturali pz per plura adducta ante oppositū. ꝙ tn̄ appetat docet expimentū. cum igitur nō appetitu naturali vt tactum est nec mēdoso qui fit a re p̄ter naturam sequit' ip̄z appetere appetitu voluptuoso Dicūt vlterius hunc modū sequētes ꝙ nisi istis taliter appetētibus exhiberet' cibus affligerent' et fierent cacohimi multū agitatis et motis humoribus. ¶ Scd̄a ꝓclo ꝯformiter loquendo dictis auctorum tenendū est in istis corporibus verū et naturalē appetitū insurgere. Modus aūt ab his ponit' multiplex. Primus qa cū hec corpa sūt multū calida fit

in eorum membris magna resolutio et per consequens inaniuntur ex quo insurgit naturalis appetitus attrahendi nutrimentum ad porositates ianitas: et per consequens a venis trahere nutrimentum ad porositates membrorum: et sic deinceps: donec meseraicis fiat aliqua ianitio: quare surgit ab ore stomachi et consequenter fit vere appetitus. ¶ Hic modus contra se habet difficultatem non paruam: quia dominec in venis est superflua sanguinis plenitudo virtutem aggrauans naturalem in venis: licet illius plenitudinis fiat aliqua minoratio: non tamen vene ab epate attrahent: similiter nec epar attrahendo vtrum in meseraicis aliquam facere minorationem: grauatur enim virtus epatis sanguine nimio: non igitur appetit nouum sanguinem attrahere: sed potius quam habet expellere. Et per illud apparet quod stante plenitudine iam dicta non debet chilus per meseraicas attrahi virtute epatis. virtus enim naturalis epatis potius appetit se superfluo degrauare. Secundus modus est in predictis corporibus verus causatur appetitus: quia licet sit in eis presentia multi nutrimenti: tale tamen quia superfluum: non regulatur a virtute sed extraneatur: propter quod membra ipsum respuunt et iclinantur vt melius attrahant. ¶ Hic secundus modus non minorem habet difficultatem precedente: supponit enim in quesito hec corpora esse repleta nutrimento laudabili solo. scilicet quanto peccante cuius oppositum [illegible] supponit. Tertius modus sustinendi conclusionem est: quod membra respuunt hoc nutrimentum in quantum peccans tanquam indisconueniens ideo ipsum alterant alteratione preparante ipsum ad expulsionem qua fit hoc nutrimentum membris inconueniens: quemadmodum virtus naturalis ossis proprium nutrimentum attrahit: propter superfluitatem tamen expellit alterando ipsum alteratione preparante ad expulsionem: hoc. scilicet nutrimentum taliter alteratum non amplius conuenit nutricationi membrorum: propter quod membra coguntur nouum appetere nutrimentum et sic a venis attrahunt et vene ab epate et epar a stomacho mediantibus meseraicis etc.

¶ Hic modus respondendi licet videatur bene coloratus: plures tamen recipit instantias. prima quia in questione supponitur hec corpora esse repleta nutrimento laudabili et per consequens apta nutrire membra. Item taliter alterant membra sanguinem nouiter attractum a venis qualiter alterabant preexistentem antequam factus esset inutilis ad nutriendum: sed primum alterabant alteratione preparante ad expulsionem. igitur et secundum: probatur maior: quia agens vtrobique est idem et passum simile: et finis idem cum aliis pibus. igitur etc. Item in synoca sine putredine non sanguis deberet nutrire membra: quia plus grauat virtute [illegible] membrorum et sibi disconuenit quam sanguis solo quanto pe[illegible] in plectoricis: igitur ipsum plus resoluit virtus membrorum et alterat alteratione preparante ad expulsionem. Item semper in talibus corporibus deberet fieri sanguinis expulsio donec tollatur superflua plenitudo: quia iam sanguis preparatus est ad expulsionem: et virtus expulsiua in talibus corporibus est fortis et intendens illum sanguinem expellere. igitur etc. Et plura alia diduci possent contra modum hunc. ¶ Alii respondent ad quesitum premittentes quod vna et non parua de causis refrigerii caloris nostri naturalis est nutrimentum ab extra adueniens: vt colligi potest ex libro de morte et vita. et ex libro de respiratione vbi dicitur plantas et animalia exanguia sufficiens habere caloris refrigerium cum nutrimento et continente: propter quod ieiunium tollerantia vsque ad certum tempus aliquem ita calorem inflammat vt sanguis quantuncunque laudabilis vertatur ad naturam colere eo quod alimentum quod in principio contrarium est alito vt 2° de anima. refrigerat calorem: vel saltem super incensioni caloris resistit: ideo substractio et nutrimenti ab extra venientis defectus est causa inflammationis caloris. Premittunt 2° quod sanguis inflammatus reductus versus naturam colere non est conueniens nutricationi membrorum. Premittunt 3° quod virtus naturalis membrorum naturaliter sanguinem ineptum nutricationi respuit et laudabilem querit: quo iam dicta corpora famem naturalem incurrunt: eo enim quod sunt vehementer calida plurimo indigent refrigerio. ideo non adueniente cibo ad extra refrigerante inflammatur calor: et sanguis quantuncunque laudabilis fuerit versus naturam colere ducitur: et per consequens fit ineptus nutricationi membrorum: et sic virtus naturalis membrorum hunc sanguinem respuit: vnde cogitur a venis alium sanguinem laudabilem querere: et vene ab epate et epar a stomacho mediantibus meseraicis: vnde in predictis corporibus insurgit appetitus. In summa ex dictis eorum colligitur primo: quod stante plenitudine sanguinis non peccantis in quali non potest in predictis corporibus insurgere naturalis appetitus. Secundo quod si causatur in eis naturalis appetitus: hoc non est nisi quia sanguini ipsorum superuenit peccatum in quali secundum modum iam dictum. ¶ Ex quibus inferunt canonem in regimine talium corporum per cibum: ipsis enim offerendus est cibus: ne predicta incurrant nocumenta: sed in quantitate paucus vt minuatur plenitudo vel saltem non augeatur vnde quarto de regimine sanitatis. ampliora dare his qui euone indigent: certe contrarium. rursus vero nequaquam nutrire anxium et cito malignatiuum stomachi virtutisque deiectiuum et cacochimie augmentatiuum. Iste tamen modus respondendi non paruas recipit instantias: Prima quia nunquam hec corpora vere incurrerent appetitum nisi notabili et sensata precedente calefactione consequens est contra experimentum. arguitur consequentia: quia non causatur in eis verus appetitus nisi tanta precesserit super incensio spiritus et sanguis qua sanguis reddatur indecens ad nutriendum membra. patet autem talem supincensionem necessario esse sensibilem et manifestam: malitia enim humoris qua fit ineptus ad nutriendum membra: est malitia intensi gradus vt 2° afforismorum commento 17°. Item talia corpora essent cibanda antequam appetitum incurrerent: quia prius sunt hec corpora cibanda quam sanguis et humores inflamentur inflammatione qua indecentes fiant membrorum nutricationi: sed non incurrunt hec corpora famem nisi prius sanguine et humoribus inflammatis. prius igitur sunt cibanda hec corpora quam appetitum incurrant. Item multo plus inflammatur humor et sanguis quilibet in effimerante quam in talibus corporibus quando famem naturalem incurrunt. sed propter inflammationem ex effimera acquisitam sanguini et humoribus non desinunt humores esse conuenientes nutricationi membrorum. igitur. etc. Item quia quod querit an stante peccato humoris in solo quanto possit naturalis appetitus insurgere et hic modus ponit humores prius fieri qualitate peccantes. ¶ Ideo aliter probabiliter: rndetur ad questionem. Premittendo primo quod talia corpora vt athletarum de quibus est sermo sunt corpora calida et humida multum habentia de calore in quanto propter quod est in eis humidi membralis resolutio multum velox. Secundo premittendum in talibus corporibus restaurationem nutrimentalis humidi velotiorem et maiorem esse quam sit substantifici membrorum resolutio et

nutrimētalis in substātificū ꝯuersio. alias eni i tali
b⁹ nō cresceret ꝯtinue plenitudo donec ꝓpter hoc
piculū suffocationis icurrerent aut crepaturē vena
rum. ⁊ tota cā est: quia lꝫ in talib⁹ corporib⁹ sit ca
lidū resolutiuū: cū hoc tñ in ipis est humidū multū
resolutōeꝫ retardans nō tñ ipediens sed potius pro
mouēs multiplicationē nutrimētalis hūidi. Suppo
nitur 3° ex supra dcis ꝙ fᵐ varias naturales habi
tudines corpis epar ⁊ vene varias sibi limitāt nāl
sanguinis mēsuras: citra quas corpe naturaliter se
habēte cū minorāt sanguis in epate vel venis: na
turalit vene ꝓmouētur ad attrahendū ab epate: ⁊
epar a stō mediantib⁹ meseraicis: non eni apparet
rōabile: ꝙ tantā expectēt ianitōeꝫ ⁊ minoratōeꝫ sā
guinis epar ⁊ vene sāguinei: sicut melancoli anq̄
ꝓmoueantur ad attrahendū: imo ꝓbabile apparꝫ
multo maiorē eē copiam sanguis in epate ⁊ venis
sanguinei naturalr appetentis q̄ in epate ⁊ venis
melancolici q̄tūcūq; naturalit refecti. Premittēdū
q̄rto ꝑ corpa repleta nutrimēto laudabili sine ple-
ctoria itelligenda esse illa i quib⁹ est plenitudo ma
ior q̄ in corpore mediocris habitudinis ⁊c. His
sic p̄missis sit hec p̄ma ꝯclo Stante plenitudine ve
naꝝ ⁊ epatis sanguis laudabilis talibus corpib⁹ ex
cedente mensurā naturalē in eisdem: nō pōt in eis
naturalis appetitus insurgere. pꝫ ꝑ plura argumē*
adducta ante oppoᵐ. Stāte eni plenitudine tanta
vene nō attrahūt ab epate nec epar a stō medan-
tibus meseraicis ⁊c. Scđa ꝯclo ꝙ stante pleni-
tudine sanguinis laudabilis epatis ⁊ venaꝝ respe
ctu mediocris habitudinis: pōt in predcis corpibus
verus ⁊ naturalis appetitus insurgere: pꝫ stante
plenitudine sanguinis ⁊c. respcū mediocris habitu
dinis: stat venaꝝ inanitio ⁊ sanguinis minoratio
citra mensurā naturalē sanguinis nāliter ꝯpetenteꝫ
venis ⁊ epati tpe quo nō famescūt. igitur tūc vene
naturalr ꝓmouētur vt ab epate attrahant ⁊ epar
a stō mediantibus meseraicis. Silr in huiusmōi cor
poribus est resolutio humidi substantifici mēbroꝝ
velox. quare cogunt a venis frequent ⁊ velociter
sanguinē attrahere. pono igitur ꝙ tunc sit in venis
q̄titas ista sāguinis quā vene sibi naturalr limitāt
⁊ pꝫ citra istā fiat sanguinis diminutio ⁊ sic vene ab
epate trahēt ⁊c. Cōtra talia corpora nō egerēt e-
uacuatione ꝯtra ypocratē p° affoꝝ affō 3°. Horuꝫ
igitur cā bonā habitudinē soluere ꝯfert ⁊c. Arguit
ꝯñā: quia necessitas h⁹ euōnis nō insurgit nisi tio-
re suffocationis aut crepature venaꝝ: lꝫ nō iminet
hic timor: eo ꝙ nō causāt appetitus ī ipis nisi inani
tis venis ⁊ minorato sanguie citra q̄titatē q̄ corp⁹
in dispōne nō famelica sibi naturaliter limitat. igi
tur ⁊c. Pro isto ponit tertia ꝯclo. lꝫ huiusmodi
corpora mō iam dcō naturalē appetitū incurrant:
ex cibatione tñ piculū suffocationis incidūt: aut cre
pature venaꝝ: pꝫ: quia in talib⁹ restauratio humi
di nutrimentalis multū maior est q̄ resolō substan
tifici aut ꝯuersio nutrimentalis in substantificū vt
supra positū est ⁊ deductum. igit ꝑ assūptionē cibi ⁊
eius ꝯuersionē in sanguinē fit ꝯtinue additio eius in
plenitudinē: ⁊ per ꝯñs ⁊c. Exempli grā: sit natura
lis q̄titas sanguinis in dispōne nō famelica tal cor
poris libera vna: ⁊ minorēt hec q̄titas ꝑ actioneꝫ
membroꝝ ꝑ vncias q̄tuor: ⁊ sit in sorte plectorico
sanguinis boni libra vna ⁊. ℥. 2. tunc superueniente
attractione mēbroꝝ minorabitur hec plenitudo ꝑ
℥. quatuor: ⁊ minorabitur citra q̄titatē libre. i. ⁊
per ꝯñs attrahent vene ab epate ⁊ ꝯsequēter epar
a stō ⁊c. quia tamē maior est resūptio nutrimētal
humidi q̄ eius ꝯuersio ⁊ attractio ad membra: ex
ibito cibo generabuntur plures q̄ quatuor. ℥. san
guinis. Pono igitur ꝙ generent quinq;: ⁊ pꝫ ꝙ vbi
p° erat pleitudo. 14. ℥. fcā cibatiōe sāguis regnāti
one erūt i corpe sāguis. ℥. xv. ⁊ sic deiceps: cor
pus g° incurret suffocationis piculum aut crepatu-
re venaꝝ. Ex quo sequitur: ꝙ q̄diu stabat h° cor
pus sub plenitudine excedente librā. i. nō incurret
appetitum naturalē. Patet scđo: ꝙ hec corpora sīn
cibo stari nō pñt: ne inflāmatis humoribus hec ple
nitudo ꝯuertatur in cacochimiā: ⁊ si cibarētur ca-
derent in plenitudinē. iō necesse est minoratiōeꝫ fa
cere: vt rursus nutrimēti principiū accipiat corpus
vt dicit ypocras: Ad argumēta pricipalia. Ad
primū: negatur asſᵐ saltē de inanitione itelligēdo
potēte ꝓmouere attractiōꝫ venaꝝ ab epate vt pꝫ
ex dictis. Et ꝯñter dicendū est: ꝙ licet in his corpo
ribus sint semp vene plene laudabili sanguine re-
spectu corporis mediocris habitudinis: nō tñ plene
sunt ad sensū superius expositū: ⁊ per idem pꝫ re-
sponsio ad secūdū. Ad tertiū argumētū dr̄ ꝙ nō sp
in talibus est supflua mēbroꝝ plenitudo vt patꝫ ex
dcis. Ad quartū etiā pꝫ: nō eni naturaliter maior
inanitio venaꝝ maiorē promouet attractiōeꝫ eaꝝ
ab epate nisi cum alijs pibus. Ad quintū ꝯcedit ꝙ
ꝯñtia multi sanguinis laudabilis respcū naturalis
multitudinis est cā destructionis appetitus sed hoc
non repugnat dictis ⁊c.

Tenues et certe diete in diu
turnis semper passionibus
et in acutis egritudinibus
quibus non conueniunt difficiles: ad
ultimum tenuitatisq; adducuntur di
ete difficiles etenim repletiones in
ultimo existentes difficiles;

Prima ꝯclo h⁹ affōi est hec. Diete tenues ⁊ certe
nunq̄ ꝯferunt sed sunt difficiles ⁊ nociue in crōicis
egritudinibus. Primo nota ꝙ dieta sumit mul
tipliciter. Primo ꝑ quocūq; hūani corporis regimi
ne siue cū farmaco siue cum alio vt cū flō... ... ñ
sumitur hic. Scđo mō ꝑ debita vel indē... ap-
plicatōe sex reꝝ ñ naturaliū ⁊ sic etiā nō sumit hic.
Tertio mō ꝑ debita vel indebita administratione
vel subtractione cibi vel potus: ⁊ isto mō sumitur
hic in ꝓposito. Scđo nota triplicē eē dietam. s.
grossam sicut est dieta sanoꝝ: tenuissimā que est ni
hil dare: mediā que absolute tenuis dr̄. Hec autē
tenuis diuiditur in dietā tenuē declinantē ad grossā
⁊ in dietam tenuē dclinantē ad tenuissimā ⁊ mediā
que certa nominat. Exᵐ primi vt aqua carnis oua
sorbilia pulli parui. Exᵐ scđi vt aqua ordei vinū
granatoꝝ. Exᵐ tertij sicut ptisana nō colata extre
mitates pulloꝝ ⁊c. Nota tñ ꝙ sicut multū ap-
propinquantē tenuissime frequēter tenuissimā ap-
pellamus: ita etiā declinātē ad latus grosse grossaꝫ

Dieta multipliciter sumitur

frequenter absolute neminam⁹ colligit̄ hec distin-
ctio p̄ma quarti ca°. de cibatione febricitātiū.
¶ Tertio nota ꝑ descriptiōe p dietā grossam intellige
re debem⁹ exhibitionē cibi vel potus apti multum
nutrire corpus: q2 fm omnes vel multas eius ptes
cōuertitur in substātiā hūani corporis. ecōtra p die
tā tenuē. mediā aūt medio modo. Huiusmodi aūt
diuersitas inter cibos ꝛ potus exhibitos prouenire
pōt aut ex natura cibi vel potus quia aptus secūdū
plurimas vel paucas partes ꝯuerti in nutrimētum
aut merito q̄ntitatis eius. exemplū p̄mi: sicut aqua
carnis aut oua sorbilia aut ptisana nō colata. ex^m
scdi: sicut q̄ntūcūq; aliqua caro sit multū nutritiua
naturaliter: eius tn̄ tam parua q̄ntitas pōt exhiberi
q̄ inter dietas valde tenues esset reponenda. Ad ꝓ
positum vtroq; mō est sermo in ꝓposito de grossa
vel tenui. Quarto nota q̄ cū dicūt medici ali-
quos egrotantes esse dietādos dieta grossa aliquos
vero subtili oꝫ hoc intelligi maxime ꝯpando ipos
ad dietam mediā: aut alios egros magis subtiliter
aut grossius dietandos: nō aūt ad se sanos. ceteris
eni parib⁹ sp grossior ē dieta sani q̄ egri: eo q̄ vir
tus sani imutatiua ceteris paribus est fortior ꝛ mi
nus occupata in digerendo materias morbi. ideo
magnā q̄ntitatē cibi i melius oꝫ imutare. ¶ Ter-
tio nota q̄ morboꝝ materialiū de quib⁹ est sermo
in ꝓposito quidā sunt cronici quidam acuti. cronici
eni longi dicuntur. cronon eni grece latine temp⁹
vnde pꝫ cronicus .i. tempalis vel longus morbus
ꝛ appellantur illi qui terminant̄ in quadragesima
die vel vltra. Acutos aūt appellat oēs qui sceuoꝝ
existentes accidentiū sūt breuis terminationis ad sa
lutem vel mortē: puta circa quartū decimū vel se
ptimū terminabiles. Dicunt aūt acute methapho-
rice: sicut eni res acuta corpori nostro occurrens il
lud velociter et cū magna punctione vel molestati
one penetrat: ita hi morbi acuti ꝛc̄. Ex quo pꝫ effi
merā nō esse acutū morbū: licet sit breuis termina-
tionis: quia nō est sceuoꝝ accidentiū: nec etiā vna
flatica in tribus paroxismis terminabilis. patet etiā
nō oēm morbū esse cronicū vel acutum: ꝛ hoc totū
colligitur q̄rto cano. fen. p° ca° 3°. s. de horis fe-
bris. Et iteꝝ istoꝝ acutoꝝ quidā appellant̄ abso
lute q̄a acuti i decia q̄rta die vel vltra terminant̄
quidā acuti cū determinatione addente vt pacuti:
qui in septio die: ꝛ ꝑpacuti qui in quarto die ꝛc̄.
Ad ꝓpositum p diuturnos morbos intelligūt croni-
co[illegible] [illegible]uibus dictuꝫ est. ¶ Sexto nota q̄ regimē
egro[illegible]ntis corporis per dietā est duplex. quoddā
vniuersale ꝛ quoddā particulare. vniuersale regi
mē est qd̄ ꝯcernit tpa morbi v'lia. Particulare vo
est qd̄ cōcernit particularē dispōem in pn̄ti tpe exi
stentē vt i paroxismo. hic ē sermo de p̄mo: q̄ regim̄
totum vel dieta ordinatur in ꝯpatione ad statum
morbi: eo eni q̄ in statu morbi oꝫ esse pugna for-
tissima: oꝫ medicū taliter dietare egrotātē: vt vir
tus hora pugne fortis reperiat̄ ad tollerādū pugnā
Ex quo pꝫ p̄mo: q̄ sicut status est distantior: cete
ris paribus ita dieta oꝫ esse grossior vel copiosior
ꝛ sicut ꝓpinquior: ita magis tenuis. Patet scd̄o
cā verificans ꝯclōem affōi: quia. s. cū tenui dieta
nō pmaneret virtus vsq; ad statum cronici morbi
igitur ꝛc̄ ¶ Patet 3° affōi ꝯclōem maxie esse verā
de morbis materialibus ꝛ adhuc maxime p crisim
terminabilibus sed de hoc magis infra dicet̄.

¶ **et in acutis egritudinibus**

Scd̄a ꝯclo in egritudinibus pacutis vel valde acu
tis nō ꝯpetit dieta tenuis que certa seu media noīa
tur: sed valde tenuis vel tenuissima: ꝓbatur quia
per exhibitiōꝫ h⁹ impedit̄ vtus a debita pugna ꝛc̄
¶ Primo nota q̄ quia morbus valde acutus ē ve
hementiū accidentiū. igitur necessaria est fortis pu
gna ꝛ actio nature cōtra morbū: quare ipa constan
te nō est cū cibo diuertenda. Scd̄o nota q̄ ex ci
bi oblatione tunc triplex insurgit ipedimentū natu
re. Primū q̄ difficilius est ei duo passa transmuta
re q̄ alteꝝ tm̄ ceteris paribus. Scd̄m quia cum ali
mentū sit cōtrariū alito scd̄o de aīa ꝛ p° de gene-
ratione: huiusmōi nutrimentū ꝯtrariatur virtuti
ꝛ resistit ei: ꝛ sic suā actiōeꝫ retardat. Tertium q̄a
virtus a pugna ꝯtra morbū impedita nō pōt cibuꝫ
debite ꝯuertere: quare alique partes ei⁹ remanēt
indigeste tedentes i materiā morbi vel saltem illā
aliqualiter fouētes. quare pꝫ q̄ nō ꝯpetit dieta te
nuis vel media sꝫ tenuissima aut valde ei ꝓpiquās
Tertia ꝯclo dieta tenuissima nō

¶ **ad ultimum**

ꝯpetit in morbo absolute acuto
ꝛ nō etiā in cronico: pꝫ de se. Ex quo pꝫ q̄ in tali-
bus ꝯpetit mediocris vt psana colata quia ꝯpetit a
liqua ꝛ nō grossa vide p te ipm.
Quarta ꝯclo. Die-

¶ **Etenim repletiones.**

ta vltima grossa nō
ꝯuenit nec pacutis pꝫ per argumēta in scd̄a ꝯclone
Intelligendū p° q̄ in morbo materiali duo sunt a
qb⁹ sūit idica° dietādi: morb⁹. s. ꝛ ei⁹ cā ex vna
pte ꝛ vt⁹ ex alia pte: morbus quidē inq̄tū ē res pt̄
natura indicat de sui remotione: ꝛ sue cāe: Indicat
eni dimittendā esse virtutē vt fortit̄ pugnet ꝛ mor
bum expellat: ꝛ per ꝯn̄s q̄ virtus cibo nō diuerta
tur a pugna: virtus aūt ꝓ quanto res naturalis est
indicat de sui ꝯseruatione ꝛ indicat cibum esse offe
rendū: ꝛ sic indicationes iste sunt ꝯtrarie. mō q̄nto
morbus est acutior indicatio eius est maior ꝛ virt⁹
debilior ceteris paribus: q̄nto eni acutior tanto pu
gna vehementior est ꝛ citius terminandus est mor
bus: ꝛ ecōtra quanto est plixior: in medio aūt me-
dio mō. declaratiōꝫ h⁹ quid est idicatio vide i ꝙōe
Ex quo pꝫ sicut morbus est magis cronicus: ita die
ta oꝫ eē grossior: sicut si magis est acutus ita subti
lior. Ex quibus oibus pōt colligi sufficientia talis:
In quolꝫ morbo vel indicatio sumpta a morbo et
eius cā est maior q̄ a virtute vel ecōuerso vel iste
indicationes sunt equales. si primū: ꝯpetit dieta te
nuis: ꝛ si sit maxia cū virtutis ꝯstantia ꝯpetit tenu
issima: si scd̄m sic ꝯpetit grossa. si tertiū sic est ꝯpe
tens media: ꝛ istas oēs ꝯditiones voluit ypo. in lit
tera. Sil's snia colligitur p̄ma q̄rti ca° de cibati
one febricitātiū ꝛ quarta p̄mi ca° p°: ꝛ est vtil' affo
rismus in actu practico. ꝛ ampliat̄ ad oēs egritudi
nes acutas vel cronicas: ¶ Dubitatur vtꝝ accidē
tibus virtutē ꝓsternentibus in pacutis sit cibus ex
hibēd⁹. Arguit̄ q̄ nō: ponēdo istū casū sint eni duo
acutissime febricitātes sor. ꝛ pla. ꝛ sit sortes virtu
tis ꝯstantis ꝛ plato debilis: ꝛ sit vterq; in statu pa
roxismi: vnde necessariū est platoni cibū exhibere

⁊ for. nō. Et arguitur ꝙ nō: quia ex cibatione pla
tonis ɔseq̄t magis nocumentū ꝙ̄ iuuamētū. igit̄ ⁊c̄.
aſſ^m ꝓbatur ſic: fortior eſt virtus fortis ad cibum
ɔuertendū ꝙ̄ pl'onis: ⁊ ad reſiſtendū nocumēto ci-
bi multo fortior: ſed hic cibus in forte forti magis
cauſat nocumentū ꝙ̄ iuuamentū: quia non indiget
cibo: ergo ⁊ in platone pʒ ɔñā ⁊ aſſ^m ſil'iter. Re-
ſpondet̄ ꝙ pl'o dʒ cibari: quia magnū recipit iuua
mentū: quia forte eleuatiōeʒ a caſu virtutis ⁊ for
nō: q̇a ñ tm̄ eſt virtutis timor in forte forti ſicut ī
platone debili.

trū in conuenīēter dietādo
ſit neceſſariū indicatiōʒ ſumere a virtu
te. Arguitur ꝙ nō. Primo nec eſt neceſ
ſariū ꝓpter ſubtiliare nec ꝓpter igroſ
re dietā. igitur ⁊c̄. pʒ ɔñā ⁊ aſſ^m arguit̄: p° ꝙ nō
ꝓpter ſubtiliare: quia per qual'ʒ ſubtiliationē vir-
tus debilitatur: nec ꝓpter ingroſſare: quia ꝑ igroſ
ſatiōeʒ morbus augetur ⁊ virtus grauat̄. ſed nec
ɔuenit morbū augeri nec virtutē debilitari igitur
⁊c̄. pʒ ɔñā ⁊ aſſ^m intelligenti ſatis notū eſt. Sc̄do
aliqñ a virtute nulla ſumit̄ idicatio. igit̄ ⁊c̄. aſſ^m
pʒ: vbi detur tenuiſſima dieta. 3° in effimera a
virtute parua vel nulla ſumitur indicatio: vt 8°
tera. Sed poſſibile ē aliquā febrem putridā debi
liorē eſſe aliqua effimera data igitur ⁊c̄. pʒ ɔñā ⁊
aſſ^m ſil'r. Ad oppoſitū eſt ypo. ⁊ Ga. in ɔmento
Primo in qōe videbitur declaratio iſtoꝝ termīoꝝ
indicatio a virtute indicatio a morbo: ⁊ ſic de aliiſ
īdicatio fortis indicatio debilis ⁊c̄. Secūdo rn̄de
bitur ad queſitū.

uantum ad primum primo
notandū ꝙ per indicatōeʒ in ꝓpoſito ī
telligere dēmus iudiciū in mēte medici
generatū ex notitia alicui⁹ circūſtantie
circa corpus egrotantis ɔſiderate vel cognite: ꝓpt̄
quod medicus ſic vel taliter iudicat eſſe opandum
verbi gr̄a dicimus pueꝝ indicatiōe ſumpta ab eta
te deberi cibum mollē: qm̄ ex notitia h⁹ particu-
laris circūſtātie que eſt in hoc corpore in pueritia:
quia molle corpus eſt: iudico ⁊ aſpitio huic deberi
humida. indicatio igitur ſūpta a virtute ñ eſt niſi
iudiciū vel aſſenſus quidā in mēte medici generat⁹
ex notitia modi ſe habendi virtutis: quo iudicat ul'
aſſentit medicus ſic vel taliter opandū. Conſil'r ꝑ
oīa de indicatione ſumpta a morbo etate ⁊c̄. dicē
dū eſt. Per indicatōeʒ aūt fortē itelligere debem⁹
Judicium iā dictū quo aſſentit medicus ſit vel talit̄
multū fore opandum. Ecōtra aūt per debilem
Sc̄do principal'r p̄mittendū eſt virtutē dupliciť
ɔtingere debilitari. Primo ꝑ ɔpatiōeʒ ſui ipſius in
p° tp̄e. Sc̄do per ɔpationē ad morbū: eodē modo
fortificari: ɔſil'r per oīa dicendū eſt de morbo.
Tertio premittendū eſt ꝙ licet virtus ſꝑ indicet
ſe eſſe ɔſeruandā cum ſit res naturalis: ⁊ morb⁹ ſe
auferendū cum ſit res preter naturā: nō tn̄ ſꝑ equa
liter indicat virtus ſui ɔſeruationē ⁊ morb⁹ ſui ab
lationē. Jp̄a eni fortiori minus indicat ⁊ debiliori
plus ⁊ ecōtra morbus. Ex quo pʒ ꝙ ſicut indicatio
nes morbi ⁊ virtutis ſibi inuicē opponūt: ita ⁊ op-
poſito mō fortiter ⁊ debiliter indicant: ꝙ̄to eni uir
tus eſt fortior tanta indicatio ſūpta ab ea debilior
eſt ceteris paribus ⁊ ecōtra fortior: ⁊ ꝙ̄to morbus
eſt maior tanto indicatio ſūpta ab eo eſt fortior ⁊
ecōtra debilior. Quarto principal'r p̄mittenduʒ
eſt ꝙ ɔtīgit virtutē dupliciter debilitari. ſ. per re
ſolutionē ⁊ aggrauatiōeʒ: qñqʒ fortius indicat de-
bilitas aggrauationis ꝙ̄ reſolutionis ⁊ qñqʒ ecōtra
vnde qñqʒ aſſentimus virtutē aliquā debilitari ꝑ
reſolutōeʒ tollatur debilitas aggrauationis: ſicut ī
morbo multe repletionis: qñqʒ aūt ecōtra facimus
virtute multū debili ingroſſamus vt tollatur reſo
lutio: licet augeamus morbū ⁊ virtutē aliter gra-
uem⁹. His p̄miſſis ſit hec p̄ma ɔcl'o. Oīs dieta
circa corpus egrotans debite ordinata indicatione
ſumpta a virtute mediate vel īmediate ſiue ſubti
lietur ſiue ingroſſetur eſt ordinanda: ꝓbatur ſic in
qualibet egritudine taliter ordinare debemuſ die
tam ſiue ſubtiliemus ſiue ingroſſemus: ꝙ virt⁹ re
maneat ex ea potentior ſupra morbū ꝙ̄ prius vel
ꝙ̄ eſt ſine illa: pʒ ɔñā: ⁊ aſſ^m colligitur in ɔmento
vt eni virtus cuſtodiatur ⁊ nō morb⁹ ⁊c̄. Ex iſta
ɔcl'one ſequitur ꝙ taʒ tenuiſſima ꝙ̄ groſſa dieta ex
hibetur indicatione ſūpta a virtute: patet ſatis ex
ɔcl'oe. Sc̄da ɔ° lʒ ita ſit: nō tn̄ quelibet indicatō
in ordinanda dieta ſumitur īmediate a virtute:
pʒ quia aliqua īmediate ſumitur a morbo: vt in v̇
tute forti in pacuta egritudine indicatur eſſe dandā
tenuiſſimā dietam: q̇a indicatur morbo maxime re
ſiſtendū ⁊ opponendū: iō īmediate ſumit̄ indicatio
a morbo mediate tn̄ a virtute: quia nō talē ordi-
namus dietā: niſi vt virt⁹ reddatur fortior ſupra
morbū. Tertia ɔcl'o aliquando ſumit̄ idicatio d̄
ordinanda dieta a ſola virtutis diſpōne ⁊ nō mor
bo: pʒ in vera declinatione: vbi virtus remanet
multū reſoluta ⁊ in ſanitate ⁊ vera ɔualeſcētia ⁊c̄.
Quarta ɔcl'o licet ita ſit: ſemꝑ tn̄ in corpore e-
grotantis ordinando dietam ſumit̄ indicatio a vir
tute in ɔpatione ad morbū pʒ ſatis ex p̄cedentibus
Quinta ɔcl'o licet per oēm ſubtilatōeʒ diete fiat
virtus abſolute debilior ꝙ̄ prius: in morbis tn̄ ſa
lubribus ip̄a debita ordinata fit virtus reſpectu
morbi ꝓportionabiliter fortior ꝙ̄ prius: pʒ quia ī
morbo ſalubri eſt ꝓportio maioris inequalitatis v̇
tutis ad materiā morbi: ꝑ dietam tenuiſſimā nō
plus reſoluit̄ vel debilitat̄ abſolute virtus ꝙ̄ mor
bus: ergo remanet maior ꝓportio: ſil'r quia melius
morbo applicat inſtrumenta: Sexta ɔcl'o licet ꝑ
ingroſſatiōeʒ in cronico morbo abſolute pl[illegible]u-
geatur morbus ꝙ̄ per attenuatiōeʒ: nō tn̄ in ɔpati
one ad virtutē plus maioratur: ſed potius minora
tur: iſta ſatis patent intelligenti. Ad argumenta pʒ
ſolutio.

N tēuib⁹ dietiſ peccāt egro
tātes. ideo magis leduntur
Omne ei peccatuʒ quodcū
que fit magnū maius fit in tenuibus
dietis quaʒ in groſſioribus: propter
hoc igitur ſaniſ fallaces ſūt ualde cer
te et conſtitute diete quoniam peccā
tia difficillius ferūt. propter hoc igi
tur tenues et certe diete fallaces am

plius parum solidioribus;

Pria cõclusio hui⁹ affo. est hec. Plus peccãt egrotãtes in dietis tenuibus q̃ in grossis magis q̃ oportet. Cõclusio arguit̃ sic: plus ledũtur egrotãtes p dietas subtiliores q̃ p grossiores quã oportet. g° ⁊c̃. p3 ꝯña ⁊ arguit̃ affm omñe malũ sequẽ diminutionẽ deterius est q̃ sequẽs ingrossationem diete g° ⁊c̃. p3 ꝯña ⁊ affm declarabit isra Prio nota q̄ dupliciter potest dici aliqua dieta tenuis vel grossa. Primo per ꝯpationẽ ad aliã dietaȝ vt dietã debitã in acutis dicimus tenueȝ per cõpatõȝ ad illã que debet̃ i cronicis: et sic nõ intelligit̃ i ꝓ posito. Secũdo modo dr̃ aliqua tenuis vel grossa ꝑ ꝯpationeȝ ad virtuteȝ: vt illã in proposito dicat grossaȝ vl̃ tenuẽ que ẽ magis tenuis vl̃ grossa q̃ sit virtuti conueniens. ⁊ taliter intelligitur in proposito. Scd̃o nota q̄ ad dietã tenuẽ sequit̃ depditio spiritus. s. et caloris resolutio et ꝯsũptio multa humidi substantifici mẽbroꝝ. ad repletiõeȝ aũt ĩmediate vr̃ sequi nimia hũoꝝ habundantia ⁊ aggrauatio virtutis. p3 aũt q̄ deterior est spirit⁹ et partiũ substantialiũ depditio ceteris parib⁹: q̃ humoꝝ habũdantia ⁊ virtutis aggrauatio. igitur ⁊c̃ Scd̃o quia etiã lapsus sequẽs inanitiõeȝ sine attenuationẽ de difficiliori corrigitur: quia nõ nisi p regeneratõȝ spirituũ ⁊ partiũ substantialiũ restauratione. lapsus aũt sequẽs nimiã repletiõȝ corrigitur solum per euacuatiõeȝ. igitur ⁊c̃. Tertio etiam quia virtus multo melius tollerat correctiõȝ diete nimis grosse q̃ subtilis: quia corrigit̃ lapsus sequẽs subtilẽ per ingrossatõeȝ: quã male tollerat virtus iam debilitata p subtiliationẽ. corrigitur aũt grossa per subtilationẽ: quã bene tollerat virtus custodita fortis. ꝓpter qd̃ scd̃o regiminis acutoꝝ dr̃ a Ha. q̄ peior est ꝑmutatio ab inanitione ad repletionẽ q̃ ecõtra. Quarto nota hanc ꝯclõȝ intelligi debere vbi ingrossatio ⁊ subtilatio respcũ eius qd̃ ꝯpetit virtuti fuerint equales: vbi aũt nõ fuerint cetera paria: notũ est ꝯclõnẽ nõ esse verã.

propter hoc igitur sanis.

Correlariũ primũ corporibus sanis fallaces sũt dicte tenues: ꝓbatur quia peccata. s. dietas deficientes difficilius ferũt. s. q̃ grossas. Primo nota q̄ per corpora sana intelligit quecũq3 corpa sana sibi Scd̃o nota q̄ per peccantia intelligit deficientia ꝓpt̃ diminutã q̃titatem: vt sit sensus q̄ sani difficili⁹ ferũt dietas peccantes q̃ alias. i. diminutas in q̃titate. Tertio nota q̄ nõ tetigit expresse dietaȝ tenuissimã: quia euidens ẽ p p̄cedentia g° ⁊c̃.

propter hoc igitur. Correlariũ 2m fallatiores ⁊ difficiliores sunt tenues diete grossiorib⁹ p3 satis. Nota q̄ notanter dixit paꝝ solidioribus: quia si forent multo grossiores q̃ iste tenues: posset esse ecõtrario: quia nõ poneretur paritas in alĩqs. Siĩis sñia huic ponitur ab Auicẽ. q̃rta primi ca° de cibatione febricitantiũ: ⁊ est vtilis affõus in actu practico ⁊ ampliat̃ tam ad corpa sana q̃ egra vel neutra ⁊ adhuc tam egrotantia egritudine materiali q̃ immateriali ⁊ tam ad dietas vles q̃ particulares vt patebit in qõe.

dubitatur utrum. In regmine corporis ꝑ dietam declinare ad dietas subtiles sit deterius q̃ ad grossas declinare. Ar̃ q̄ nõ: ꝑmo in aliquibus egritudib⁹ regulariter opãdo o3 declinare ad subtiles dietas ⁊ nõ ad grossas. g° ⁊c̃. Affm p3 ĩ morbis acutis ⁊ pacutis o3 vti tenui ⁊ tenuissima dieta Scd̃o facilius tollerat virtus debilis dietã tenuem q̃ grossã: sed in oĩ egritudine virtus est debil' igitur in qualȝ egritudine facilius est verti ad tenues: sed qd̃ est virtuti facilius est eidẽ melius. ergo ꝯña nota: ⁊ affm ꝓbatur: quia qd̃ exhibet̃ in dieta tenui exceditur a virtute: vnde virtus optime regulat illud: sed qd̃ exhibetur in grossa excedit v̄tutẽ ergo ⁊c̃. Tertio nocumẽtũ sequẽs tenuẽ dietam est nocumentũ p accidens priuatiuũ: ⁊ nocumẽtum sequẽs dietam grossã est per se ⁊ positiuũ: sed plus nocet qd̃ per se nocet q̃ qd̃ p accidens. g° ⁊c̃. ꝯña t3 ⁊ affm ꝓbatur: quia nocumentũ sequens ad grossã est ꝓueniens a ꝯtrario. s. nutrimento resistẽte calori: sed nocumentũ sequẽs ex subtili dieta est p accidens ab ĩpomet calore resoluente ꝓpriũ humidũ. Itẽ nocumentũ a grossa est positiuũ: a tenui est soluȝ priuatiuũ: sed plus nocet illud qd̃ nocȝ positiue q̃ illud qd̃ nocet priuatiue igit̃ ⁊c̃. Quarto p dietam tenuẽ resoluitur ⁊ ꝯsumitur materia morbi: ⁊ per grossã augetur: sed melius est materiã morbi dinui q̃ augeri. g° ⁊c̃. ꝯña nota: ⁊ affm ponit Ha. in ꝯmẽto tenues ⁊ certe diete: vbi posuit infirmis virtutẽ nõ esse augendã. Quinto peccata dinutionis diete ⁊ ingrossationis sunt equalia ergo qd̃ falsã: p3 ꝯña: ⁊ affm ꝓbatur. Primo: q̄a defectus ⁊ habundãtia ad easdẽ ducũt drias tertõ tegni. Cõfirmatur quia maximũ nocumẽtũ sequẽs ex attenuatione est p̄cise equale maxio peccato qd̃ sequitur ex ingrossatione eius: igit̃ nõ est deterius declinare ad tenuẽ q̃ ad grossam dietam: ꝯña p3: ⁊ affm ꝓbatur quia effectus sũt equaliter mali pessimus eni effectus sequẽs subtilatõȝ est mors p viã resolutõnis: ⁊ sequens ingrossationẽ est mors p viã suffocationis: sed isti effectus sunt equal'r mali vt patet. Itẽ vltimate tenuis dieta est corpori ꝯuenientior: q̃ dieta vltimate grossa; g° ⁊c̃. affm ꝓbatur: quia alicui corpori ꝯuenit dieta vltimate tenuis puta tenuissima nulli aũt ꝯpetit vltimate grossa ergo ⁊c̃. Sexto dieta tenuis ⁊ grossa ꝓñt equaliter recedere a tpata siue ꝯuenienti dieta: sed penes equalitatẽ talis recess⁹ attendit̃ equalitas malitie. g° ⁊c̃ Item Aui. cum ignores egritudinẽ subtilia regimẽ. In oppositũ sunt verba ypo. exp̄sse in affõ: oẽ eni malũ quodcũq3 fit magnũ: maius fit in tenuibus ꝯc̃. In ista qõe ꝑmittenda sunt q̄daȝ in ꝓposito necessaria. Scd̃o rñdebit̃ ad quesitũ.

Quantũ ad primũ est notandũ ꝑmo vt tactum fuit circa affõm. Dieta põt dici subtilior dupliciter. Primo in ꝯpatione ad aliã dietã. s. sanoꝝ ⁊ egroꝝ Scd̃o in ꝯpatione ad id qd̃ ꝯpetit virtuti vt si virtuti ꝯpeterȝ dieta grossa ⁊ exhiberetur tenuis. Est g° sensus qõnis: vtꝝ declinare ad subtiliores dietas q̃ conueniat virtuti sit deteri⁹ q̃ declinare ad grossiores q̃ eidem virtuti ꝯueniet. Scd̃o nota q̄ in ordinãdo dietas q̄nq3 sũit ĩdicatio a virtute ⁊ q̄nq3 a morbo: quia aliter ĩdicat v̄tus ⁊ alit̃ morb⁹

ſcilicet materialis de quo eſt ad pn̄s ſermo. Tertio nota ꝙ regimē ſiue dieta eſt duplex: quedā eſt vl'is: ⁊ quedā particularis. quid ſit vtraq; dcm̄ eſt prius. Prima ꝯclo abſolute ī aliquibus corpibꝰ melius eſt ſubtiliare q̄ ingroſare dietā. pꝫ qꝛ ī aliquibus ꝯuenit dieta ſubtilis. vt in acutis ⁊ nō groſſa gº ⁊c̄. Secūda ꝯcluſio ꝙ econtra abſolute in aliquibꝰ meliꝰ eſt ingroſſare dietā q̄ ſubtilare. pꝫ cōcluſio qꝛ aliquibus ꝯpetit dieta groſſa. vt in q̄rtanis. ſed ille ꝯcluſiones nō ꝓcedūt ad ſenſuꝫ q̄ſtionis ſuperius datū. Tertia ꝯcluſio ſemper ſumendo indicatōꝫ a morbo declinare ad dietā ſubulē eſt melius. pꝫ q̇a cū morbꝰ indicet de ſui remotione ⁊ ꝑ dietā groſſaꝫ ſit additio ī ip̄m ⁊ ꝓhibeat̄ eius remotio igit̄ ⁊c̄. Quarta ꝯcluſio ſequit̄ ꝙ ſumēdo indicationē a virtute nūq̄ eſt dieta ſubtilianda. pꝫ q̇a ꝑ nutrimētū virtꝰ ꝯſeruat̄ ut alias dictū eſt.

Quinta cōcluſio principalis eſt ꝙ declinare ad dietas ſubtiliores q̄ ꝯpetat virtuti eſt deterius q̄ declinare ad groſſiores q̄ eideꝫ ꝯueniat ceteris paribus. Hec ꝯcluſio ꝓbat̄ multipliciter. Primo qꝛ declinare ad ſubtiliores q̄ virtuti ꝯueniat ducit corpus ad inanitioneꝫ: ⁊ declinare ad groſſiores ducit ad repletionē. ſed ceteris paribꝰ deterior eſt inanitio q̄ repletio gº ⁊c̄. ꝯn̄a nota ⁊ aſſ^m declaratū fuit ſuperius in illo aſſo. In exercitantibus ad ſumuꝫ

Itē per dietā ſubtiliorē deperdūt̄ inmediate partes ſubſtātiales membroꝝ ⁊ calor nālis reſoluit̄: ſꝫ ꝑ groſſiorē ſolū immediate grauat̄ virtus nutrimēto nimio. ſed deteriꝰ eſt ꝑtes ſubſtātiales membrorū imediate deꝑdi q̄ virtutē ḡuari a re accidētali ergo ⁊c̄. Iteꝫ faciliꝰ remouet̄ lapſus q̇ acquirit̄ ꝑ ingroſſationē diete ceteris paribus: q̄ qui acquiritur ꝑ ſubtilationē: vtroq; exiſtēte reducibili. ergo ⁊c̄. ꝯn̄a nota ⁊ aſſ^m pꝫ: q̇a per ſolā euacuatiōꝫ corrigit̄ lapſus ꝑ repletionē. ſed lapſus ꝑ innanitioneꝫ reficit̄ ꝑ ſolā reſtaurationē deꝑditi que difficillima eſt: q̇a per multas trāſmutationes oportet trāſmutare nutrimentum anteq̄ reſtauretur ⁊ generetur ſpiritus cito autem euacuat̄ repletio ꝑ flōiam: ſed notuꝫ eſt ꝙ ſi cetera ſūt paria faciliꝰ ⁊ citius fit euacuatio q̄ reſtauratio: gº ⁊c̄. Et intelligo hāc ꝯclōꝫ vniuerſaliter: ſiue cōparent̄ diete vniuerſales ad vniuerſales: ſiue ꝑticulares ad ꝑticulares tā ī corporibus ſanis q̄ egris. Et ex iſta ꝯcluſione ſequunt̄ correlaria quedā. Primū ſi ꝑ ſubtilationē diete ⁊ ꝑ ingroſſationē ſortes ⁊ plato ducant̄ ad lapſꝰ. ſ. graduales equales. plato per īgroſſatōneꝫ ⁊ ſortes ꝑ ſubtilationē. ꝑfectionaliter plus remouet̄ a ꝯueniēti dieta ſortes q̄ plato ſi cetera ſint paria ī virtute. Quod pꝫ q̇a ad equaliter ledendū requiritur maior ingroſſatio q̄ ſubtilatio. Secundo ſequit̄ ꝙ plus diſtat a cōuenienti dieta groſſa ꝑducens ad mortē ſecūdū q̄ntū: q̄ dieta ſubtilis ꝑducēs ad mortē. Tertō ſequit̄ ꝙ poſita equalitate fortitudinis in ſorte ⁊ platone: ⁊ ꝙ equaliter ꝯtinue ſubtilietur dieta in ſor. ſicut ingroſſabit̄ in platone: ⁊ cōtinuatis his vſq; ad mortē: citius morietur ſor. q̄ plato quia ſemꝑ labet̄ lapſu deteriori ad vitā: ergo ⁊c̄.

Quarto ſequit̄ ꝙ ſor. ⁊ platone exiſtentibus ſub eodem ḡdu ſanitatis. ⁊ peccātibus utriſq; equaliter q̄ntū ad q̄ntitatem in ſe dietato vno puta ſor. ſubtiliando dietā ⁊ platone ingroſſando: citiꝰ fiet eger ſor. q̄ plato: quia deterior lapſus ſub equali gradu citiꝰ facit ſenſibilē leſionē operationū. Quīto ſequitur ꝙ ī caſu ſor. ⁊ plato habent virtutē equaliter fortē oīno: ⁊ occurrēt cauſe eq̄les preciſe inter ſe: una faciens inanitionē in ſor. ⁊ alia repletionem in plōe: ⁊ tamē moriet̄ ſor. ⁊ plato non. patet quia q̄uīs iſte ſit in ſe eq̄les magis tamē ē nociua cauſa occurrens ſorti quā platōi plura alia poſſūt concludi. Ad argumenta p̄ricipalia. Ad p^m dicit̄ ꝙ illud argumētū non procedit ꝯtra determinata ī q̄ſtione quia in nulla iſtarum egritudinū pro tūc ſubtiliatur dieta plus q̄ ꝯpetat virtuti: verūtn̄ ſi in aliqua illaꝝ ꝯtigerit ſubtiliare dietā plus q̄ virtuti eſſet ꝯueniens: illa ſubtilatio foret deterior q̄ ingroſſatio ceteris paribus. Ad ſcđm dr̄ ꝙ lꝫ virtus debilis facilius tolleret nutrimentū exhibitū in dieta ſubtili q̄ groſſa: quia illud facilius trāſmutat: tn̄ difficilius tollerat nocumentū ſequēs ex attenuatione diete q̄ ex ingroſſatiōe ceteris paribꝰ

Ad 3^m ꝯcēditur qn̄q; nocumentū per accidens in malitia nocumentū per ſe excedere. Ad ꝯfirmationē dr̄ ꝙ nocumentū ſequēs ex dieta ſubtiliori lꝫ ſit per accidens: eſt tn̄ poſitiuū vt pꝫ intelligenti.

Ad quartū dr̄ ꝙ licet ꝑ diete attenuatiōeꝫ maiorem q̄ virtuti ꝯpetat materia morbi reſoluatur: tn̄ cum hoc etiā virtus reſoluitur ⁊ inſtrumētū eius ⁊ partes ſubſtantiales mēbroꝝ. iō dr̄ pro minori illius argumenti ꝙ vbi cetera nō ſunt paria hoc nō oꝫ. Ad quintū dr̄ negando aſſ^m vbi cetera ſunt paria. ⁊ ad argumentū quia defectus ⁊ habūdātia ⁊c̄. dicendū ꝙ hoc eſt veꝝ ad eaſdē dr̄ias ſ^m genꝰ nō tn̄ ad equales lapſus vel malitias quia licet taꝫ diminutio q̄ ingroſſatio ducāt ad egritudinē: nō tn̄ ad equales egritudines ꝑducūt. Ad ꝯfirmationē dr̄ negando ꝯn̄am: quia lꝫ poſſunt ſubtiatio ⁊ igroſſatio ducere ad eque malos lapſus: hoc tn̄ facere nō p̄nt cum fuerint in menſuris equalibus: vt patꝫ ex dcīs igitur ⁊c̄. Ad vltimā ꝯfirmatiōeꝫ dr̄ ꝙ dieta vltimate tenuis nō eſt ꝯuenientior corpi cui nō ꝯuenit vel minꝰ nociua q̄ dieta vltimate groſſa. corpi tn̄ cui ꝯuenit hoc nō repugnat. ergo ⁊c̄.

Ad ſextū dr̄ ꝙ lꝫ poneret̄ ꝙ q̄ntitatiue recederꝫ dieta tenuis a ꝯuenienti preciſe ſicut groſſa: qđ adhuc tenuis foret ſ^m gradū malitie a ꝯuenienti etiaꝫ magis diſtans. Ad vltimā ꝯfirmatiōꝫ dr̄ ꝙ ad cognoſcendū egritudinē: melius eſt regimē eſſe ſubtilius in cura putridaꝝ. lꝫ tn̄ nō ſit virtuti melius niſi per accidens: pro q̄nto egritudine cognita ꝑ ſubtilationē regiminis melius curabis. vel dicūt ꝙ licꝫ Auic. ꝑcipiat ſubtiliari regimē: nō tn̄ magis q̄ ꝯpetat virtuti.

d ultimas egritudines ultie curationes ad perfectionez ſunt potentes.

Primo nota per vltimas egritudines intelligit illas vltra quas nō ſunt alie in acuitate: que nō ſūt eiuſdē rōnis ſeu eiuſdē denominationis: q̄ ſi terminent̄ in die quarta ⁊ ſunt ſceuoꝝ accidentiū ſūt ꝑꝑacute. ſi in tertia die etiā vocant̄ ꝑꝑacute. Itē ſi ī ſecunda die terminat̄ eſt ꝑꝑacuta ⁊ nō exeūt denoīationē egritudis ꝑꝑacute. Scđo nota ꝙ iſte aſſōꝰ poteſt ampliari ad omnes egritudines cuiuſcunq;

maneriei: dū tñ sint materiales ⁊ ꝯpatione ad alias ꝓprij generis. Tertio nota ꝙ cā verificans assorismū est hec. quia q̃to status est ꝓpinquior ⁊ ē necessitas maioris pugne v̄tutis ꝯtra materiā ⁊ morbum: tanto dieta dꝫ esse subtilior: vt pꝫ ex p̄cedentibus: sed stante egritudine ꝑacuta: est status ꝓximus ⁊ necessitas pugne maxima. g° dieta dꝫ esse subtilissima. Quarto nota ꝙ cum ypo. dixit ad vltimas egritudines: dꝫ intelligi nō ꝙ diete vltimate sint p se sufficientes ad ꝑfectiōeꝫ cure: sed sunt ꝑtialis cā cum virtute principaliter faciente curam Est eni cā ꝙ virtus minus occupetur ⁊ p ꝯñs meli⁹ digerat maꝫ morbi ⁊ ex ꝯñti facili⁹ eā expellat.

Dubitatur utrum in morbis ꝑacutis dieta vltimate tenuis sit magis ꝯueniens alijs dietis. Et arr̄ ꝙ n̄ multipliciter. Primo quia regulariter opando nō dꝫ fieri vltima euō. g° nec vltima dieta: ista ꝯñā tenet: ⁊ aīsᵐ declaratum est ī illo affō in exercitantibus. Scḋo in huiusmōi morbis v̄tus est debilior q̃ in alijs. ergo eget maiori ꝯfortatione: sed hec nō fit nisi p exhibitionē aliqualē nutrimēti. igitur ⁊c. Tertio melius est infra subsistere q̃ exquisitissime euacuare. g° melius est infra dietare q̃ exquisitissie: ꝯñā vr̄ esse nota : ⁊ aīsᵐ ē auic. quarta p̄mi. Quarto ī diuersis tpib⁹ morbi est aliter ⁊ diuersimode ordinanda dieta. igit̄ ī morbis peracutis est aliter ordinanda dieta in pricipio ⁊ aliter in statu: sed in statu dꝫ esse dieta tenuissima. g° in principio ⁊ augmēto non dꝫ esse dieta tenuissima. Quinto dieta tenuissima nō excedit morbū ꝑperacutū. igitur nō sufficit ip̄m remouere ꝯñā nota est: aīs pꝫ de se. Ad oppositū est ypo. in affō ᵐ introductionē ꝯmentatoris hic. Nota ꝙ lꝫ nihil dare dicatur tenuissima dieta: tam nihil dando possumus magis ⁊ minus subtiliare dietam quia nil dando in die naturali magis attenuamus dietā q̃ solum nihil dando in artificiali die: ⁊ nihil dando in toto tpe morbi est dieta magis tenuis q̃ nihil solū ī medietate illius tpis. Scḋo nota ꝙ lꝫ in regulari cura nō cōueniat vltima euō: tñ bene pōt cōpetere vltimitas tenuitatis diete: quia hāc pōt virtus tollerare: cum hoc p dietā tenuē intelligendo nihil dare: licet eni per dietā tenuē nihil det̄ virtus tñ nō vltime inanitur: cum vero vltime inanitur nō pōt virtus tollerare ⁊ hoc in ꝑacutis. Prima ꝯclō ꝙ in perpacutis cōpetit dieta tenuissima: probat̄: quia ibi sunt cae sufficientes vt dieta sit tenuissima: puta fortis pugna: ⁊ ꝓpinquitas status: ⁊ dꝫ hec ꝯclō intelligi stante fortitudine virtutis mō iam dcō. Scḋa ꝯclō lꝫ ita sit: illa dieta dꝫ dici magis tenuis in statu q̃ in principio vel augmento: pꝫ ꝯclō de se: quia per illam magis extenuatur eger in statu q̃ in principio. ergo ⁊c. patet ꝯñā: ⁊ aīsᵐ sit̄r. Cōtra quia in principio erat tenuissima. dicendū ꝙ erat tenuissima q̃tū ad id qḋ administratur vel subtrahit̄ per ipām dietam: lꝫ nō q̃tum ad actionē que in corpore sequitur p dietam. Ad argumēta ad primā dr̄ ꝯcedendo maiorem ⁊ negando ꝯñam. ⁊ hoc loquēdo de dieta tenuissima q̃tum ad illud qḋ per dietā subtrahitur: si nō intelligatur de dieta vltima q̃tum ad effectū qui ex ea dꝫ sequi: illud ꝯñs bene ꝯceditur: ꝙ nō ē corpus vltimate inaniendū. Ad scḋm dr̄ negando ꝯñam quia bene valeret vbi cetera essent paria Ad tertiū dr̄ ꝙ illud argumentū ꝓbat corp⁹ nō esse vltime inaniendū: sed nō vltime inanitur p dietam tenuissimā in ꝑacuto morbo. Ad quartuꝫ dr̄ ꝙ illud aīs nō est ꝯcedendū nisi in his in quib⁹ in principio nō ꝯpetit tenuissima dieta. Ad quintū ꝙ dieta tenuissima nō curat: sed virtus est illa: totū pꝫ intelligenti. ergo ⁊c.

Queritur utrum in aliquibus morbis ꝯpetat dieta tenuissima. arr̄ ꝙ nō. Primo sic: in quolꝫ morbo reficiēdus est eger plus q̃ tpe sanitatis. igit̄ ⁊c. ꝯñā tꝫ: ⁊ aīsᵐ ꝓbatur: quia in quolꝫ morbo est virtus debilior ⁊ resolutio maior q̃ tpe sanitatis. igitur in quolꝫ morbo ē maior necessitas restaurationis: ꝯñā tꝫ: quia resolō ⁊ restauratio debent ad inuicem ꝓportionari. Scḋo in morbis pacutis nō ꝯpetit tenuissima dieta. igitur in nulllis: ꝯñā tꝫ: ⁊ aīsᵐ ꝓbatur: quia accidentia ꝯtingētia morbis pacutis sunt virtutem maxime ꝓsternētia. accidentibus aūt virtutē ꝓsternentibus dādus est cib⁹ Itē natura nō sustinet repentinas mutationes. ergo ⁊c. Tertio plus resoluitur vrtus a morbo peracuto q̃ a cronico. ergo maior r̄fectio ⁊ confortatio virtutis requiritur in pacuto q̃ in cronico ⁊ hoc nō fit nisi p nutrimētū. igitur ⁊c. Quarto per exhibitiōꝫ nutrimenti in morbis ꝑacutis virt⁹ efficitur potentior ad resistendū morbo ad pugnandū ꝯtra ip̄m. g° sumēdo indicationē a morbo debꝫ exhiberi nutrimentū: ꝯñā nota: ⁊ aīsᵐ pꝫ: quia p nutrimentū multiplicatur sanguis ⁊ sp̄us qui sunt īstrumēta virtutis in actione ꝯtra morbū. Quinto per dietā tenuissimā nō custoditur virtus: igitur ipā nō dꝫ vti medicus: ꝯñā tꝫ eo ꝙ sūma intentio medici dꝫ esse in virtutis custodia: vt auicē. q̃rta primi ⁊ Galie. 9°. terapē. Item quia in tenuibus dietis peccāt egrotantes vt in affō dicebatur. Iteꝫ dieta tenuissima nocet sanis vt in ꝯmēto. g° egris. ꝯñā colligitur 2° regimis acutorꝝ vigesimo ꝯmento: que nocent sanis nocent egris. Oppoᵐ pꝫ per ea que dcā sunt circa affōm. Pro rēspōsiōe ad qōꝫ Primo nota ꝙ nō repugnat aliquā opatiōnē medici esse infirmo p accidens iuuatiuā: que tñ per se ē nata nocere ⁊ ecōuerso. Exᵐ p̄mi vt euō sanguis laudabilis per flōiam p se est nociua: per accidens qn̄qꝫ est multū iuuatiua: pro q̃to qn̄qꝫ ad talē euacuationē sequitur euō hūoris corrupti ⁊ venenosi aut diuertitur materia a loco q̄ apostemat̄. Et iō q̃tūcūqꝫ talis euō per se nocet: in casu tñ est adhibēda. Exēplū scḋi: exhibitio nutrimēti boni ⁊ laudabilis p se nata est prodesse: in casu tñ p accidens est nata obesse: vbi per illā opatio nature impediret̄ magis necessaria. Scḋo nota vt circa affōm tactū est. quidā sunt morbi in quibus necessaria ē magna pugna ⁊ fortis conatus virtutis ꝯtra morbum ꝓpter prauitatē materie facientis morbū: vt sunt pacuti morbi: ⁊ quidā nō: vt cronici in quibus non stimulat̄ virtus a materia. Tertio nota ꝙ p nutrimētū exhibitū tpe fortis pugne miorat̄ actio virtutis in materiam morbi ꝓpter duo. Primo quia

nutrimētū resistit virtuti in principio agenti ꝓpter
ꝯtrarietatē. Scḋo quia spūs ⁊ calor natural' q°
virtus prius vtebatur solū in digestione materie
morbi occupatur circa digestionē nutrimēti exhibi
ti ⁊ ex ꝯñti debilitatur res illa qua resistit virtus
morbo: vt pꝫ. Quarto nota ꝙ in ꝑacutis qñq; ē
vltima virtutis ꝓstratio ⁊ qñq; stat virtutis ꝯstā-
tia. Quinto nota ꝙ alia sumitur indicatio a mor
bo q̃tum ad dietatiōeꝫ infirmi ⁊ alia a virtute. ⁊
iste indicationes sunt ꝯtrarie. Uirtus enī indicās de
sui ꝯseruatione ⁊ custodia que fit per nutrimentuꝫ
indicat de cibi exhibitione: morbus vero indicans
de sui remotione indicat de forti pugna virtutis
cōtra materiā: ⁊ per ꝯñs virtutem nō esse circa ali
ud occupandam: ⁊ sic indicat de cibi subtractione.

Nota ꝙ qñq; indicatio sumpta a virtute est for
tior qñq; ecōtra ⁊ quādoq; sunt ille indicatiōes me
dic ⁊ eq̄les. Ex q° pꝫ ꝙ adueniēte uera declina
tione: multū remittetur indicatio sūpta a morbo:
cū iam sit victa materia: ⁊ per ꝯñs tunc est dieta i
grossanda. Prima ꝯclo stante virtutis vltima
prostratione in nulla egritudine debemus vti die-
ta tenuissima: pꝫ conclo per Hali. dicentē accidenti
bus virtutē ꝓsternentibꝰ illico cibus exhibendus ē
⁊ ce. Scḋa conclio in ꝑacutis morbis stante vir
tutis cōstantia paꝝ vel nihil de nutrimēto est exhi
bendū. pꝫ quia per talē exhibitionē impedit̄ actio
v̓tutis ⁊ augetur malitia morbi. ergo ⁊c̄. Tera
ꝯclo in aliqua egritudine quia in ꝑacuta cōpetit
dieta tenuissima pꝫ ꝯclo ex dictis. Aliter possunt
formari ꝯclones ꝑma nūq̄ virtute nō ꝯstante sed
ꝓstrata per viā resolutionis ꝯuenit vti tenuissima
dieta: dico aūt notanter per viā resoloñis: quia si
ꝑ viam aggrauationis esset virtus multū debilita
ta: aliter dicendū foret: quia sic fortius indicat vir
tus per eius prostrationē q̄ morbus qualiscunq; fu
erit. ergo ⁊ce. Scḋa ꝯclo virtute ꝯstante quāto
morbus est acutior ⁊ molestior: tanto est virtus ci
bo minus occupanda: ꝓbatur quia tanto oꝫ virtu
tē fortius pugnare cōtra morbū: ⁊ per ꝯñs tāto mi
nus diuerti ⁊ impediri. ergo ⁊c̄. Tertia ꝯclo ꝙ
in aliqua egritudine acuta vel peracuta ꝯstāte vir
tute ꝯueniens est egrotantē tenuissime dietare: ꝓ-
batur sic ꝯclo: q̄to morbus est molestior tanto ma
gis tenuiter egrotantē cibare ꝯuenit. ergo morbo
molestissimo existente est tenuissime dietandū: sed
acutissimus est huiusmōi. ergo ⁊c̄. Ad argumen
ta. Ad ꝑmū dr̄ negando assm. s. ꝙ in quolꝫ mor-
bo plus reficiendū est ⁊c̄. Et ad probatiōeꝫ quia in
quolꝫ morbo est virtus debilior ⁊c̄. dr̄ negando
assm. ⁊ cum arguitur quia restauratio ꝓportionat̄
resolutiōi: dr̄ ꝙ hoc nō optꝫ: ⁊ maxime vbi est ne
cessaria magis actō v̓tutis ꝯtra materiā q̄ resūptio
sicut qñq; est in ꝑacutis. Ad secundū dr̄ ꝯcedēdo
ꝙ qñq; in ꝑacutis nō ꝯpetit dieta tenuissima: vbi
enī supaduenīant in ꝑacutis accidentia virtutē pro
sternentia hec nō cōuenit. Ad cōfirmatiōeꝫ cum
dr̄ natura nō sustinet. dr̄ ꝙ veꝝ est qñ ad illas se
quit̄ aliquod nocumentū maius iuuamento: ⁊ non
ita est in casu isto: vbi cōceditur ꝙ aliquod sequit̄
nocumentū: sed tñ iuuamentū est maius. Ad 3m
dr̄ negando ꝯñam: illud tñ argumētum bene cōclu
deret si forent cetera paria sicut nō est: quia mor-
bus acutus cito venit ad statū: cronicus aūt tarde.

Ad quartū dr̄ negando assm. s. ꝙ per exhibitio
nē cibi virtus efficitur potentior q̄ foret si nō exhi
beret̄ ad resistendū ⁊ ad pugnandū cōtra morbum
Et cā est multiplex: Prima quia lꝫ cōpleta nutrica
tione sit virtus fortior q̄ esset si nō esset nutricatio
tñ cum hoc morbus est fortior q̄ esset si non fuisset
exhibitus cibus: eo ꝙ toto illo tꝑe quo digestus est
cibꝰ multū ipedita fuit actio virtutis cōtra materi
am. Scḋo quia per exhibitionē cibi tꝑe quo fue
rint accidentia fortia: v̓tus occupata a forti pugna
cibū male transmutat ⁊ ad malā materiā cōuertit
vnde magna pars eius tendit in cām antecedentem
vel cōiunctā morbi iō ⁊ce. Ad quintū dr̄ ꝙ licet
ꝑ se nō videatur virtus custodiri ꝑ tenuē dietā: ꝑ
accidens tñ custoditur: ꝓ q̄to per dietā tenuē vir
tus intendit tūc digestionē ⁊ resolutioneꝫ materiei
morbi ad quā sequit̄ virtutis releuatio. iō ⁊c̄.

ueritur utrū in aliquo mor
bo cronico cōpetat dieta grossa. Ar̄
ꝙ nō. Primo per dietā grossam ipedi
tur pugna virtutis cōtra materiā: sed
nūq̄ lꝫ ipedire talē pugnā: igitur nūq̄ licet vti die
ta grossa. ꝯña nota ⁊ assm est de se notū. Scḋo
in quolꝫ morbo oꝫ minorari q̄titas nutrimēti: iō
in nulla est ingrossāda dieta: ꝯña ⁊ assm patet. qa
in quolꝫ morbo est virtus debilis: quare multum
nō sufficit imutare. iō ⁊c̄. Tertio in statu morbi
oꝫ vti tenuissima dieta. ergo ⁊c̄. ꝯña tꝫ ⁊ assm pro
batur: quia tūc natura maxime est occupata.

Quarto in cura asclitis oꝫ vti tenuissima dieta
igitur ⁊c̄. ꝯña ⁊ assm patet ꝑ Auicē. in cañ. 3°. 14°
sen. ca° de cura asclitis: vbi precipit̄ cibi minoratō
q̄tum est possibile: Quinto oꝫ vti in acutis die
ta tenui: sed qñq; vtimur in cronicis minus de ci-
bo q̄ in acutis: vt i statu quartane minꝰ q̄ i statu
tertiane. Ultimo in quartana oꝫ vti tenui dieta
vt Auic: ꝑma quarti ca° de q̄rtana. Oppositū
pꝫ per ea que dicta sūt circa illum assōm tenues et
certe diete. Pro soloe nota primo ꝙ dietam q̄
debet̄ in cronicis possumus ꝯpare aut ad illam que
debet̄ sanis eisdem: aut ad dietas que debent̄ in a
liijs morbis puta acutis. Scḋo nota ꝙ dieta est
duplex sicut regimē. s. vniuersalis que discurrit ꝑ
oia tpa vlia morbi: ⁊ particularis que respicit ꝑti
culare tps puta tps vnius paroxismi. Tertio no
ta ꝙ qñ cōꝑamus dietam que debetur in cronicis
respcū eius que debet̄ in aliijs morbis dicēdo ꝙ ipa
est grossior: oꝫ intelligi ceteris paribus. Quar-
to nota ꝙ quia cā minoratiōis cibi est fortitudo pu
gne virtutis ꝯtra materiā: iō stante pugna minori
minor est necessitas subtractiōis: g° ⁊c̄. Prima
ꝯclo sequitur ꝙ ꝯꝑando dietaꝫ que debet̄ morbo
ad illam que debetur tꝑe sanitatis: in nullo ꝯpetit
grossa dieta: pꝫ per argumentū scḋm supiꝰ addu-
ctum ante oppom. Scḋa ꝯclo ꝙ ꝯꝑando dietas
que debent̄ in morbis ad inuicē in cronicis cōpetit
dieta grossa respcū alioꝝ pꝫ: primo: quia tunc non
est pugua tante virtutis cōtra materiā morbi sicut
i aliijs. Scḋo q̄a cū nulla alia dieta posset virtꝰ cō
seruari vsq; ad statum. Tertia ꝯclo ꝙ lꝫ ita ꝯsit
tñ qñq; ꝑticularis dieta in morbo cronico pōt esse

temis: p3 de illa que debet in statu paroxismi q̃rta ne. ¶ Quarta conclo nõ sp in morbo cronico cõpe tit dieta equaliter grossa p3: quia grossior cõpetit ĩ principio q̃ in statu. in statu vero tenuissima respe ctu alio℞ tpo℞. Ad argumẽta principalia. Ad p mũ dr̃ ꝙ licz per grossã dietã aliqualiť remittať pu gna saltẽ hora cibationis: nõ tñ impediť: ⁊ vlteri⁹ dr̃ ꝙ istam pugnã aliqñ licet remittere: vt ex illo sequtur aliquod aliud iuuamẽtũ mai⁹ puta custodia virtutis vsq3 ad statum. ¶ Ad secundũ dr̃ ꝙ illd̃ argumẽtũ ꝓbat ꝙ in nullo morbo est dieta ingros sanda respcũ diete cõuenientis tpe sanitatis: ⁊ hoc bene cõceditur. Ad tertiũ dicit ꝙ in statu vlĩ o3 vti dieta tenuissima respcũ alio℞ tempo℞: sed hoc nõ est cõtra dcã. ¶ Ad quartũ dr̃ ꝙ in cura ascli tis d3 attenuari dieta q̃tum possibile est iuxta teno rem virtutis. Ipa tamẽ d3 esse grossa respcũ diete cõuenientis in acutis morbis. Ad quintũ cõcediť ꝙ in aliquo dato tpe particulari egritudinis datur dieta magis tenuis q̃ in aliquo dato certo tpe egri tudinis acute: sed hoc nõ repugnat dcis. ¶ Ad vlti mũ dr̃ sicut ad quintũ ⁊ sic fuit mens Auicene.

Ubi ergo secundũ acũen egritudines ꝯtinuos et ultimos labores habent: et ultima et tenuissima dieta necessarium est uti: ubi autẽ non: non: sed grossius reficere conuenit: et tantu3 subcondescendere quantum egritudo mollior fuerit ultimis.

Prima cõclusio egritudĩe a principio acutissima ⁊ ultima nocumenta cãnte competit ⁊ necessaria ẽ dieta tenuissima. probať hec conclusio sic: tunc ẽ ser tissima pugna uirtutis contra morbũ: ergo tunc ipsa ẽ cibo minime diuertenda: patet ꝯña: ⁊ assm colli giť ex dictis. Et li ergo uel igiť stat illatiue quia seq tur ex dictis supi⁹. ¶ Prio nota ꝙ licet ad morbũ esse acutũ requirant due cõditiões. s. sceuitas accidẽ tiũ ⁊ breuitas termiationis. unũ tamen bo℞ ex al tero ĩ morbo dependet. Est eĩ sceuitas accidentiu3 cã breuis terminatõis: eo eĩ ꝙ accidentia valde sce ua nõ posset virtus longo tempe tollerare: necessa riũ est vt morbus cito termineť. s. vel vincať vel vincat: vt ĩ illo affo. q̃nte ꝑticule q̃cũq3 a thethano apprehendũtur. Nolo tamen dicere accidentiũ seui tatẽ esse solam causã breuis terminatõis s3 ꝑtialis ẽ licet sit quãdoq3 ꝓlixitatis cã debilitando virtutem Secundo nota ꝙ morbi acuitas maxime ex q̃nq3 pendere videť. Primo ex intensiõe vt febris itensa merito sue intensionis fit acuta vt causon. Secũdo ex pte furiositatis ⁊ acuitatis materie mobiľ de mẽ bro ad membrũ. Tertio ex pte multitudinis ei⁹ vt ĩ flãica febre ꝯtingit vel in pipleumonia: hec q̃dẽ de se ess3 egritudo longa sed ꝑpter multitudinẽ ma terie ꝓhibeť anhelitus ⁊ moriť eger. ista etia3 in terficit rõne situs. Quarto rõe sit⁹ vel loci vbi cõ tineť materia: vt in epilensia ⁊ apoplexia: vnde ẽt stat ꝙ materia cõtenta ĩ cerebro sit pauca ⁊ rõe loci causat epilensiã: que si in pede esset nõ faceret forte morbũ mortalẽ. Quinto rõne occulte malitie materie: sicut in febre pestilentiali. ¶ In ꝓposito omodo potest itelligi licet maxime secũdo mõ. Tertio nota ꝙ hic repitur ꝯtinuo vt vr̃ ꝯmẽta. uel le: ⁊ exponiť cõtinuo. i. statim a ꝑncipio. secũda lit tera dicit ꝯtinuos: quia nõ est aliqua interfectõ. ut p3 ⁊ quasi sensus cõcordant. ¶ Quarto nota ꝙ la bor sumiť ꝓ fatigatione corporali. scdo ꝓ laxitate eius sine corporis fatigatione ꝓueniente vt in q̃nto affõ scde particule labores spontanei ⁊c̃. ⁊ sic non sumiť hic. Tertio sumiť pro nocumẽto vt in p° affõ secũde particule in quo morbo somnus laborẽ pre stat ⁊c̃. ⁊ sic sumiť hic labores. i. nocumẽta. ⁊ no ta egritudo h3. i. causat labores: sicut cã h3 effectũ
Quinto nota eadẽ dieta dr̃ vltia ⁊ tenuissima. tenuissima q̃dẽ quia minime offertur: vltima quia nulla est illa in tenuitate vlterior.

¶ Ubi uero non. non.

Scda ꝯclo est: egritudine nõ habẽte cõtinuos ⁊ vltimos labores ad sensũ datum: tũc nõ ꝯpetit die ta tenuissima: ꝓbatur quia cum illa nõ expectaret virtus vsq3 ad statum. ergo ⁊c̃. p3 ꝯña cum añte igitur ⁊c̃. ¶ Nota ꝙ egritudo nõ h3 vltimos la bores: aut quia acuta absolute: aut quia acuta di minute: aut quia cronica: aut quia licet pacuta nõ tñ ppacuta: ⁊ oibus modis ve℞ est. si enim fuerit cronica vel tropica ꝯuersiua ꝯpetit dieta grossior mediocri: si absolute acuta media. si pacuta nõ in vltimo ꝯpetit dieta tenuis declinãs versus tenuissi mã: ⁊ sic p3 in summa.

Et tantum sub condescendere

¶ Tertia ꝯclo principalis est: tñ deb3 dieta egro tantis recedere a tenuissima: quantum egritudo recedit ab acutissima: probatur quantum rece dit ab acutissima tanto accidentia sunt minus sceua ⁊ status distantior: sed q̃to status est distantior ⁊ accidentia remissiora: tanto debet dieta esse grossi or vel minus tenuis. ergo ⁊c̃. Primo nota ꝙ cum cã adequata subtilissime diete sit fortissima pu gna cum status ꝓpinquitate: sicut ista minuunť: ita ⁊ eius subtilitas. ergo ꝯclo vera. ¶ Secũdo nota hoc esse ve℞ indicatione sumpta a morbi acuitate ⁊ nõ alia accidentali cã fortius oppositũ indicante q̃ ꝯtingere põt si ponatur egritudinẽ esse cum mul ta excessiua repletione: quare timeať de suffocatõe tunc enĩ nõ sic o3 graduare dietam vt dcm̃ est: ti metur enĩ suffocatio vt dcm̃ est. ꝯcordantia istius affõi ⁊ eius ampliatio est sicut p̄cedentis affõi ⁊c̃.

Dubitatũr utru3 in statũ morbi labores ⁊ accidentia vltimẽtur. Et arĩ multipliciť ꝙ nõ. Primo quia ꝯtin gens est in statu febris alic⁹ accidentia fore remissiora q̃ in aliqua data certa hora princi pij eiusdẽ. ergo p3 ꝯña ⁊ assm arguiť: quia in de clinatione paroxismi status tertiane sunt accidentia remissiora q̃ fuerint in statu paroxismi principij vel augmẽti vt p3. ergo ⁊c̃. Cõfirmatur quia ꝯtin git eg℞ in principio vel augmẽto vlĩ vel ꝑticulari mori. ergo ꝓ tũc vltimanť accidentia ⁊ nõ in statu g° ⁊c̃. p3 ꝯña ⁊ colligitur assm 3° de crisi ⁊ 4° pri ma ca° de boř febř. vbi ad lr̃am inquit ⁊ timor ẽ a principio vsq3 ad statum. ¶ Scdo ad principale

in statu febris augmastice aut paugmastice aut etiā
omothene accidentia nō vltimant̄. ergo ⁊c̄. p3 ꝯña
⁊ assm̄ arguit̄: quia augmastica ꝯtinue ꝑcedit au-
gendo paugmastica minorando omothena cōtinue
vniformiter affligit. igitur ⁊c̄. p3 ꝯña. Tertio
principaliter in statu materia est minoris q̄titatis
⁊ malitie saltē morbo existente salubri q̄ in princi
pio. igitur ⁊c̄. Assm̄ arguitur: quia vsq3 tūc ꝯtinue
in ip̄a ꝑcedit resolutio ⁊ digestio. ergo ⁊c̄. p3 ꝯña
cum añte. Item quia materia vr̄ in principio vir-
tutē fortius opprimere cū sit multo maioris q̄tita
tis. ergo. Quarto per totū statū ꝯtinue acciden
tia maiorant̄. iō in statu nō vltimantur: p3 ꝯña: ⁊
assm̄ arguit̄ sic: vsq3 ad statum ꝑcessit virtus cōti
nue debilitando ⁊ maiorādo morbus: ergo i statu
maior est ꝓportio morbi ⁊ materie ad virtutē q̄
aliqñ fuerit: ⁊ per ꝯñs fortius sufficit tūc morb9 i-
primere ⁊ accidentia maiorare. g° ⁊c̄. tota ꝯña p3
Itē nec in p̄ma medietate vltimant̄: neq3 in 2ª
ergo ⁊c̄. ꝯña ⁊ assm̄ deducūtur vt prius. Quin
to in statu pleuresis nō vltimant̄ accidentia: sed cō
tinuo remittūt̄. igitur ⁊c̄. p3 ꝯña ⁊ assm̄ colligitur
quia in statu pleuresis est copia sputi: ⁊ tūc miorat̄
accidentia. vt Auicē. tertia decia tertii tractatu 4°
ca° de signis horaꝝ pleuresis ⁊c̄. Ad oppositu3
est Galie. in ꝯmēto istius affōi. vij. p̄me particule
vbi ergo scd̄m acumē. Respondendo ad qō3 p̄mo
p̄mittā quasdā distinctiōes ⁊ notabilia. 2° ponam
ꝯclones ad quesitū responsiuas. Quantū ad pm̄
sit hec p̄ma distinctio: q̄ morboꝝ quidā sūt mate-
riales: ⁊ quidā imateriales: quid sit vtrunq3 istoꝝ
p3: ⁊ de vtroq3 istoꝝ erit sermo in ꝑposito licet pri
cipaliter de materialibus morbis. Scd̄a distin
ctio q̄ morboꝝ materialiū adhuc sunt quidā salu-
bres quidā mortales: ⁊ de vtrisq3 erit sermo in ꝑ
posito. Tertia distinctio principalis: q̄ cū quil3
morbus salubris habeat q̄tuor tp̄a: ⁊ sic supponat̄
pro nūc: huiusmōi tñ tp̄a quādoq3 distinguūt medi
ci penes actionē virtutis in materiā: ⁊ qñq3 ecōtra
penes actionē materie in virtutē siue cōtra virtutē
⁊ mēbra. Que distinctio ꝯsueuit poni sub his v̄bis
ab antiquis: q̄ huiusmodi tp̄a qñq3 distinguunt̄ pe
nes digestionē que est actio virtutis in materiam.
Et qñq3 penes accidentia que sequunt̄ actionē mate
rie ⁊ morbi in mēbra. exemplū p̄mi tunc dicimus
esse principium: qñ materia est occulte digesta: tūc
augmentū qñ digestio in materia notabiliter ma-
ioratur: tunc status qñ ip̄a est ꝯplete digesta: vn̄
tunc apparent signa ꝯplete digestionis ita q̄ nō vr̄
sensibilit̄ maiorari in eo digestio. Nota q̄ nō ē
imaginandū q̄ status sit tēpus quo cessat virtus:
aut quo nihil agit in materiā de digestione: sed sic
vr̄ digestio stare quia nō notabiliter maioratur.
Sed cōtra tunc est maior conatus virtutis vt di-
gestionē faciat ⁊ materia est magis disposita vt di
geratur: igit̄ tunc maior est ⁊ velocior digestio ma
terie: igit̄ si i augmēto fuit sensibilis: ⁊ tūc. ꝯña no
ta: ⁊ assm̄ p3. pro isto neget̄ ꝯña q̄ si p̄ma digestio
fuit sensibilis ⁊ illa que in statu: tunc declinatio qñ
materia extraducitur vel a natura expellit̄. Exm̄
scd̄i tūc dicimus principiū qñ accidentia vt opatio
nū lesiones sūt remissa. tunc augmētū qñ notabilit̄
maiorant̄. tūc status qñ vltimant̄ ⁊ stant in eodem

q̄re status dr̄ a stando: tunc decliatio qñ huiusmōi
accidentia notabiliter remittunt̄. Consilr̄ in morta
li distingui p̄nt huiusmōi tp̄a vel penes ip̄ressione3
quā recipiunt mēbra a materia morbi: ⁊ hoc est pe
nes accidentia: vel penes prauitatē ip̄ius materie
acquisitā p actionē. s. calidi ꝑternaturā in ea3: que
duo tēpora licet in mortali plurimū coincidant nō
tñ necessario. Quarta distictio q̄ accidētia mor
bis materialibus ꝯtingentia sunt duplicia: queda3
vi solius morbi: quedā aūt nō vi solius morbi: s3
etiā vi nature ipsam materiā morbi agitantis ⁊ ex
pellere tēptantis. exemplū primi sicut sunt acciden
tia ꝯsequētia ip̄ressionē quā facit materia in mēbra
sua praua qualitate. exemplū scd̄i vt in crisi cōtin
git: quia virtute tēptante materiā expellere ⁊ ip̄a3
agitante: causant̄ sincopis lipotomia siue casus vir
tutū dolores capitis ⁊ huiusmodi. Hec distictio
ꝯsueuit poni taliter. Accidentiū ⁊c̄. quedā sūt ꝓpria
morbo quedā coīa: que iō coīa dicunt̄ quia tā vir
tus q̄ materia coīcant in causando accidentia illa:
vt ariditas lingue ꝓpt̄ malos fumos: ⁊ dolor capi
tis sit vi morbi: s3 illi mot9 in crisi vt vomitus flu
x9 ventris tortio ventris a virtute ⁊ etiā a mate-
ria iō illa sunt coīa: ⁊ de his oībus est in qōe sermo
Quinta distinctio q̄ accidentia solius materie a
ctionē ꝯsequētia sūt duplicia: quedā insequūt̄ ip̄res
sionē a materia sua malitia vel mala qualitate ꝑ-
uenientē: quedā vero cōsequunt̄ aggrauatiō3 vel
oppressionē virtutis grauitatē vel multitudinē vl̄
grossitiē materie ꝯsequētē. exemplū p̄mi sicut ē ex
tenuatio vigiliaꝝ instantia ⁊c̄. exemplū scd̄i sicut
suffocatio caloris submersio ⁊ pulsus ꝓfundatio:
⁊ de oībus his in qōne poterit esse sermo: ⁊ hoc tā
in tēporibus v̄libus q̄ ꝑticularib9 vt intelligēti p3.
Sexta distinctio morboꝝ materialiū salubriu3
quidā sunt seruantes materiā ad vnicā expulsione3
⁊ quidā nō: sed ad plures ꝑceptibiles expulsiones
exemplū p̄mi sicut causon ⁊ synocha ⁊ sic de alijs.
exemplū scd̄i sicut est pleuresis ⁊ frequēter ēpima
⁊ collectio saniei in pectore ⁊ plures tusses ⁊ sic de
alijs. Pōt aūt hec diuersitas ꝯtingere tam ex parte
materie q̄ ex parte loci in quo cōtinet̄ materia q̄
etiā ex virtutis habitudine ad materiā ex p̄te ma-
terie: vt si materia est tāte acuitatis: vt pri9 q̄ to
ta possit fluere vel ꝯgregari: cogatur virtus ip̄am
expellere vel partē eius: ⁊ insurgat cōtra materiā
sicut in pleuresi. s. ꝓpter fortē dolorem: ad qd̄ co
adiuuat subtilitas ip̄ius materie ⁊ etiā facilitas di-
gestionis eius: vnde velociter ⁊ cito aliqua parte
digesta ip̄a est obediens expulsioni. ecōtra autē si
materia esset grossa pauce molestationis ⁊ tarde di
gestionis. Ex parte etiā loci: vt si mēbꝝ in quo ip̄a
ꝯtinetur sit raꝝ lapsum: per qd̄ faciliter transpiret
materia ecōtra si densū: vt si ꝯculcata est materia
multa intra venas: silr̄ etiā ex parte fortitudinis
⁊ debilitationis v̄tutis ꝓpt̄ qd̄ qñq3 pōt expellere
materiā extra venas: ⁊ qñq3 nō pōt expellere: sed
totā dimittit colligi qñ debilis est: sed nōdū ip̄a est
fortis. Quantū ad scd̄m sit hec p̄ma ꝯclo in cui9
libet morbi imaterialis salubris statu accidētia vl
timantur ꝓbat̄: quia aliquādo vltimant̄: nō aute3
nisi in statu vt p3 discurrēdo. g° ⁊c̄. p3 ꝯña ⁊ assm̄
silr̄. Item quodlibet accidens p aliquod tempus

ꝯtinue⁊auctū in fine illiꝰ tp̄is intensiꝰ est q̄ꝫ aliq̄ndo ante: sed vsq; ad statū augent̄ ꝯtinue illa accidētia igit̄ in statu sunt maiora q̄ꝫ aliq̄ndo ante: ⁊ sūt etiā maiora q̄ꝫ aliquādo post erūt: eo ꝙ ꝯtinue post hᵒ remittunt̄ ergo ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄a cū an̄te. Secūda conclusio vt plurimū in statu digestionis morboꝝ salubriū materialiū reseruantiū materiā ad unā expulsionē accidentia ultimant̄ patet: qꝛ ut plurimū tūc aduenit crisis ergo ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄a ⁊ aſſᵐ silr̄ intelligēti. ⁊ hanc ꝯclusionē pꝫ uoluisse Ga. in lr̄a. Dico aūt notanter ut plurimū: propter illud qd̄. s̄. in una q̄stione ostensū ē. s. nō semper in crisi sunt accidētia fortiora: ut ubi materia elōgat̄ a corde cui pᵃ erat ꝓpinqua: ⁊ ubi ingrossata ē materia ꝑ digestioneꝫ

Ex cōclusiōe p̄cedēti sequit̄: in huiusmodi egritudinibus ut in pluribꝰ tp̄a distīcta penes accidētia ⁊ penes materie digestionē coincidūt patꝫ satis itelligenti. Tertia ꝯclo licet ita sit: stat tamē i aliq̄ p̄te pricipij accidentia fore seuiora q̄ꝫ in aliq̄ parte statꝰ pꝫ i declinatiōe ꝓxismi statꝰ ⁊c̄. uerūtamen cōpatis ꝯsimiliter tēporibus iter se: semp̄ sunt accidentia statꝰ seuiora. Quarta ꝯclusio i statu digestionis mа̄e nō ultimat̄ accidētia i morbis nō reseruātibus: ⁊ probat̄: quia tūc remitiūt̄ ut i pleuresi. Ex quo cōcludo ꝙ ꝑncipiū quo ad digestiōeꝫ in pleuresi icludit i se tempꝰ ꝑncipij augmenti ⁊ status accidentiū. ex quo ultra sequit̄ declinatiōꝫ fore alijs temporibꝰ longiorē. Quinta cōclusio licet ita sit: in cuiuslibꝫ tamen morbi statu accidentium accidentia ultimantur: patet ex quid nomis statꝰ accidentiū. Sexta cōclusio accidentia sequentia aggrauationē uirtutis nō ultimant̄ in statu quo ad digestionē uel in statu accidentiū cōsequentiū impr̄ssionē a materia sua mala qualitate ꝓuenientē patꝫ q̄a talia in ꝑncipio ultimant̄ ergo ⁊c̄. patet cōseq̄ntia ⁊ aſſᵐ intelligenti. licet imaginabile sit oppositū: imaginando ꝙ ꝯtinue plus ⁊ plus de an̄te causa fiat ꝯiuncta vsq; ad statū vt iā imaginatꝰ es. nota tamē ꝙ cū vltimant̄ ista accidentia est statꝰ istorū accidentiū. Septiā ꝯclo lꝫ vt plurimū i statu i digestionis mа̄e morbi mortalis vltiment̄ accidentia: ꝯtingēs est tn̄ oppositū ꝯtingere patet: quia cōtingens ē virtutē eē ita debileꝫ: vt prauitateꝫ in suo statu cōtingēteꝫ expectare nō possit ut suo loco melius est declaratū. ergo ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄a cū antecedēte. Ad argumēta ad pᵐ ꝯcedit an̄s ⁊ negat̄ cōsequentia: q̄a nō fit cōpatio accidentiū temporū dissimiliū i similibus ⁊c̄. Ad ꝯfirmationē cōceditur ꝙ pōt mori in ꝑncipio prauitatis materie moritur tn̄ in statu accidentiū. Ad secūdū dr̄ ꝙ nō est verū ꝙ omotena sic sit uniformis: sed propter breuitatē suoꝝ temporū nos latet status: ⁊ augmastica dr̄ ꝙ est ita breuis ꝙ nō ꝑcipit̄ qn̄ fuit status tn̄ fuit statꝰ i quo ultimabant̄. Ad tertiū dr̄ ꝙ non est necessariū ꝙ sit minoris q̄ntitatis. ⁊ hoc de cōīcta. Aliter dr̄ licet sit minoris q̄ntitatis plus sūt parata membra pati ⁊ plus materia imprimit. ⁊ licet sit digesta quo ad expulsionē: tamē est deprauata. Ad cōfirmationeꝫ dicit̄ ꝙ erūt remissiora in statu digestionis q̄ꝫ in ꝑncipio accidentiū. Ad quartū dr̄ negando maiorē imo in statu statꝰ vltimat̄: ⁊ nō in declinatione statꝰ. Ad ꝓbationeꝫ licet uirtus ꝓcesserit debilitando: materiā tamē ꝓcesserit melius disponēdo q̄a p̄parauerit ipsā ad expulsionē: vnde virtꝰ efficit̄ postea fortis sup̄ ipsaꝫ. Ad q̄ntū patet solutio ꝑ quartā cōclusionem quam uideas.

Dubitatur utrum in acutissimis

morbis ꝯpetat dieta tenuissima. ar̄ ꝙ nō. Primo quia nō ꝯpetit in sincopalibus ⁊ pestilētialibus.

Scd̄o quia in talibꝰ virtus multū ꝓsternitur.

Tertio nūq̄ꝫ est derelinquenda virtus ꝓpt̄ morbū: sed ip̄a totaliter relinquitur ꝑ dietā tenuissimā ergo nūq̄ꝫ cōpetit dieta tenuissima. Ad oppositū est ypo. in lr̄a. Nota ꝙ in febribus acutissimis q̄n̄q; nō percipitur virtutis cōstantia vt in febribꝰ pestilentialibus q̄n̄q; sic. Et pone duas ꝯclones q̄ sunt posite in q̄ōe quadā. s. vtꝝ in aliquibus morbis ꝯpetit dieta tenuissima. Ad argᵃ pꝫ so. ⁊c̄.

Quādo steterit egritudo: tūc et tenuissima dieta necessarium est uti

Conclo istius aſſōi est ista. egritudine existente in statu cōpetit dieta tenuissima: probat̄ sic: illo tēpore accidentia sūt seuissima. igitur virtus maxie est occupata ⁊ per ꝯn̄s ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄a ⁊ aſſᵐ ex q̄d nominis status descripti a cōmentatore in cōmento p̄cedenti. ꝯcordia vtilitas ⁊ ampliatio est vt in alijs aſſōis p̄cedentibus. Et nota ꝙ oīa augentia accidentia status aut aliter īpedientia virtutē sunt vitanda vt somnus nimia īfrigidatio ⁊c̄. Primo nota vt supra: ex cibo exhibito hora fortis pugne virtus impedit̄ multipliciter. primo quia diuertit̄ natura a digerendo. scd̄o quia resistitur digestiōi tertio quia auget̄ ⁊ fouetur materia morbi. q̄rto quia inflāmatio postea ꝯsequenter auget̄: illo igt̄ tempore quo hec maxime īpediūt vitandus ē cibꝰ sed hoc est in statu. igitur ⁊c̄. Scd̄o nota aſſōm maxime veꝝ esse in morbis materialibus: nō aūt in oībus vt quidā dicūt sed in reseruantibꝰ materiam ⁊ per crisim terminabilibꝰ. ego aūt dico vt i q̄ōe videbitur in oībus materialibꝰ morbis hᵒ verū esse: quia saltē in statu accidentiū verificat̄ aſſōꝰ

Tertio nota hoc esse intelligendū de statu vl̄i n̄ aūt ꝑticulari: vt postea videbitur. Quarto nota ad veritatē aſſōi requirūtur plures ꝯditiones. Prima ꝙ status sit breuis. secūda ꝙ virtus sit constans. tertia ꝙ sit morbus salubris cui saltē successiua sit declinatio: ⁊ ꝓpter defectū cuiuscūq; istarum ꝯditionū aſſōus recipit instantiā. Quinto nota ꝑ dietam tenuissimā in ꝓposito nō debemus intelligere dietā subtilissimā absolute simpliciter in ꝯpatōe ad oēs alias dietas: sed respcū diete in p̄cedentibꝰ temporibus eiusdem morbi ꝯpetentis: siue morbꝰ fuerit cronicus siue acutus: ⁊ siue morbus reseruet siue nō reseruet: semper dieta debet attenuari plꝰ in statu accidentiū q̄ꝫ in alijs tp̄ibus eiusdem morbi

Dubitatur utrū in cuiuscūq;

morbi statu ꝯpetat dieta tenuissia. ar̄ pᵒ ꝙ nō post principiū in flātica ē dieta ꝯtinuo īgrossanda: vt Auic. ꝑma q̄rti caᵒ de flātica cottidiana. Secūdo hec dieta non

ɔpetit in statu morbi mortalis. ¶ Tertio in statu pleuresis. s. qñ habundat sputũ nõ ɔpetit dieta tenuissima vt Auicẽ. xª tertij. Quarto i quibusdã morbis status est ita prolixus ꝙ natura nõ tolleraret tenuissimã dietã. ¶ Quinto quia qñq3 in statu virtus est nimis debilis. Oppositũ vult affõus. ¶ Prima cõclusio virtute debili i statu non ɔpetit dieta tenuissima. Secũda ɔclusio i statu ꝓlixo nimis puta morbi crõici nõ ɔpetit dieta tenuissima. Tertia ɔclusio i statu morbi pacuti quo ad accidentia stante fortitudine ỽtutis ɔpetit dieta tenuissima ¶ Quarta ɔclio in statu morbi nõ refuãtis q̃ ẽ status accidentiũ ɔpetit dieta tenuissima. Quinta ɔclusio i statu eiusdẽ q̃ntũ ad digestiõ3 materie non conuenit dieta tenuissima. ¶ Ultima ɔclusio semp i statu accidentiũ siue morbus sit cronicus siue acutus ɔpetit dieta subtilior ꝙ̄ in alijs temporib⁹ eiusdem morbi stante virtute. Ad argumenta patet solutio etcetera.

Contemplari autẽ3 opportz egrotantem si sufficit dieta ad statũ egritudinis: et utrũ ille prius deficiat et non sufficit dieta aut egritudo deficiat et obtũdatur

Conclusio dictantẽ medicũ oportet contemplari recte an dieta egro administrata sufficiat ad cõseruandũ virtutẽ vsq3 ad statũ: ita ꝙ cũ illa sucumbebat egritudo aut ecõtra: ꝓbat̃: q̃a hac ɔtemplatio ne dimissa nõ recte cõmẽsurat̃ dieta. ideo ꝛc̃. al[m] Arguit̃. q2 oĩs dietatio d3 secũdũ virtutis tenore3 mensurari. Similis sententia ꝛ ɔcordia ẽ cũ alijs. ¶ Prĩo nota ɔtemplari. i. subtiliter intueri vel ɔsiderare: egrotantẽ. i. virtutẽ egrotantis. Secũdo nota ex sentẽtia affõ. colligit̃ ꝙ idicatione morbi ꝛ virtutis ɔtrariantib⁹ vincente indicatõe sumpta a ỽtute decliare debem⁹ ad illã: imo ꝛ si eque fortiter indicarent ꝙ meli⁹ est ad grossa3 declinare vt p3 ꝛc̃. ¶ Tertiõ nota ꝑ ỽtutẽ maxime itelligere debemus vitalẽ: hac enĩ maxime corp⁹ regit̃ ꝛ vita seruat̃: ꝛ ista maxie pulsu ɔprehendit̃. Quarto nota q̃a dicit aut egritudo deficiat: q̃a vt colligitur tertio de crisi caº 5º. tripliciter ɔtingit morbu3 deficere: ꝑmo subito sicut in crisi ꝑfecta. secundo paulatine vt in egritudine que nõ ɔsumitur crisi: tertio partim subito ꝛ partim paulatine: eodẽ mõ de virtute dicendũ est: ꝙ aliqñ deficit subito aliqñ paulatine aliqñ partim subito ꝛ partim paulatine: ꝛ vtroq3 mõ põt intelligi in affõ: ꝙ egritudo ḋficit. s. subito ꝑ illud quod dixit aut egritudo deficiat: ꝛ paulatine per illud obtunditur. Ego autem credo eius intellectũ fuisse grossiorem. s. obtundat̃ i. succũbat ꝛ vincatur. ¶ Itẽ nota ꝙ virtutẽ possumus ɔsiderare esse fortẽ vel debilẽ dupliciter. primo absolute: ꝛ sic nõ sumitur indicatio in ꝓposito ab ea. secũdo in ɔpatione ad morbũ: sic ab ea sumitur indicatio: ꝛ causa afforismi ꝛ veritas eius statim patebit.

Dubitatur utrum in dictãdo o3 sumere indicatõ3 ab his duobus. s. morbo ꝛ virtute. Ar̃ ꝙ nõ ꝑmo: indicatio sũpta a virtute sufficit. ergo ꝛc̃. ɔña nota: ꝛ añs p3: q̃a aut virtus est fortis ꝛ sic ẽ attenuanda: vel debilis ꝛ sic igrosanda. ¶ Scđo nõ o3 sumere indicationẽ a virtute propter ingrossare nec ꝓpter subtiliare. igitur nullo mõ: nõ ꝓpt̃ subtiliare quia virtus debilitatur ꝓpter subtiliare: nec ꝓpter ingrossare: quia auget̃ morb⁹: s3 nec virtus est debilitanda: nec morbus augendus.

Ad oppositũ ẽ affõus. Nota vt est dictũ ꝙ virtus põt dici fortificari aut debilitari: aut in ɔpatione ad morbũ: aut absolute: eodẽ mõ distinguẽdo de morbo. s. ꝙ põt augeri aut diminui dupliciter ¶ Prima ɔclo in ordinando dietã nõ debemus ɔsiderare virtutẽ absolute aut morbũ absolute patet quia tunc sp deberem⁹ vti dieta grossa aut tenuissima: quia sumẽdo indicationẽ a virtute: ipa debet esse grossa: sed a morbo o3 subtrahere maxime.

Scđa ɔclo o3 virtutẽ ɔsiderare in ɔpatione ad morbũ. Ex quo sequit̃ ꝙ o3 istas duas idicationes habere. ¶ Tertia ɔclo ꝙuis ꝑ tenuẽ vel tenuissimã dietam ordinatã virtus fiat absolute debilior in ɔpatõne tñ ad morbũ efficitur fortior. Quarta cõclusio ꝙuis per dietã grossã debite exhibitam fiat morbus absolute maior ꝙ̄ fieret cũ tenui: in cõparatione tñ ad virtutẽ fit debilior. Ad argumẽta patet solutio.

Quib⁹ ergo continuus est status continuo et tenuiter reficere oportet: quibus uero posterius status: ad illud et ante illud parum afferendum est. sed prius uberius reficiendũ: ut sufficiat egrotans. in paroxismis uero cibum subtrahere oport3. apponere eni lesio ẽ

¶ Primo nota ꝙ per morbos habentes statum cõtinuũ: o3 intelligere illos in quibus est status valđ ꝓpinquus: cuiusmodi sũt morbi pacuti: in quibus ꝓpter subitã intensionẽ accidentiũ occultant̃ alia tẽpora morbi. vnde status vr̃ q̃si ɔtinuus esse principio. Scđo nota ꝙ principiũ egritudinis qñq3 occultatur ꝓpter accidentiũ remissionẽ: sicut in flãtica que dr̃ latica: in quibusdã aũt ꝓpter accidentiũ subitam intensionẽ: ꝛ de his hic intelligit ypo. ꝛ uocat morbos habẽtes statũ ɔtinuum. ¶ Tertio nota hoc totũ d3 intelligi de statu quo ad accidentia ꝛ ñ quo ad digestionẽ materie. Quarto nota ꝙ hic capit̃ dieta tenuis aliter ꝙ̄ in illo affõ tenues ꝛ certe diete: ibi enĩ sumit̃ dieta tenuis ꝓut distinguitur cõtra tenuissimã: hic aũt ꝓut dr̃ de tenuissima. ¶ Quinto nota ꝙ egritudinũ ꝑpacutarum quedã dicũtur omotene: quedã augmastice. alie sunt q̃ sunt ꝑpacutte absolute. Febres omotene sunt in quibus vr̃ quasi ɔtinua ꝛ vniformis inflãmatio vel exacerbatio: augmastice que q̃si ɔtinue apparent augẽdo procedere: paugmastice que apparent cõtinue declinando ꝓcedere. primũ fit ꝓpter materiã fore omogeniã. secundũ ꝓpter materiam eterogeniam

putrescentem secundū partē grossiorē ⁊ postea secūdū subtiles: igit̄ apparet augere tertiū eni ꝓꝑ subtiliores prius putrescere ⁊ grossas post. Quibus uero. prīo nota ꝙ hic repit̄ duplex lr̄a. ꝑma habꝫ afferendū. secunda auferendū. sensus prime ē ꝙ ī habentibus statum remotiorē ꝙ̄ iam dictū est ī statu ⁊ ante statū ꝑ modicum tempus parū de cibo est afferendū ā̄te uero uberius ē resitiendū. sensus aūt secunde est ꝙ ī statu ⁊ paꝝ ante statū auferre debemus cibum totalit̄ uel ꝑticulariter ut sit nāta meliꝰ ītenta ad pugnam contra materiam morbi. sed in temporibus precedentibꝰ ut tunc sit fortis debꝫ uirtus refici prius. s. ante statum quia scilicet ī augmēto ⁊ etiam ī principio. Secūdo nota ꝙ ꝑ habentes statum posteriorem possumus intelligere que n̄ sunt ꝑꝑacute puta que terminant̄ in. 7°. etiā̄ possuꝰ intelligerē cronicas ⁊ absolute acutas.

[D]ubitatur utrum in morbis habentibus statū remotū sit in principio danda dieta grossior in statu ꝟo subtilior. Arguitur multiplicit̄ ꝙ n̄. Primo in processu est virtus cōtinue debilior ꝙ̄ ī principio: ergo indiget cōtinue restauratione maiori cōsequentia vr̄ tenere: quia ꝑm̄ fortitudinē vel debilitatē virtutis sumitur indicatio in subtiliādo vel ingrossando dietā̄: ⁊ aſꝑm̄ pꝫ de se. Scd̄o ī principio est virtus magis intenta digestioni ꝙ̄ in aliꝭs tꝑibus. igitur ipā est minus impedienda: ꝯn̄a pꝫ ex dictis: ⁊ an̄s pꝫ: quia plus in principio resistit digestioni materia ꝙ̄ in ꝓcessu: igitur plus occupat̄ virtus in digestione. Tertio in statu pleuresis ē ingrossanda dieta respcū principꝭ: ergo ⁊c̄. ꝯn̄a tꝫ ⁊ an̄s pꝫ. primo quia accidentia sunt remissiora cū virtus sit iam ꝓ parte degrauata: quia pars materie euacuata est: cū sit de morbis nō reseruantibꝰ igitur ⁊c̄. Item hoc idē ponitur ꝑmo regimis acutoꝝ ⁊ Auicē. 3° fen. x. Quarto in statu morbi ī materialis nō est subtilianda dieta respectu principꝭ. igitur ⁊c̄. ꝯn̄a nota ⁊ aſꝑm̄ ꝓbatur: quia in statu morbi īmaterialis est virtus plurimū resoluta ⁊ nō est intenta digestioni: ꝓpter qd̄ sit cibus minorandus: igit̄ ꝓ tunc est dieta ingrossanda respectu principꝭ ꝯn̄a tꝫ de se. Quinto in statu q̇escit virtus naturalis: igit̄ ꝓ tūc pōt cibū meliꝰ īmutare ꝙ̄ in principio: aſꝑm̄ deductū est supra: cū tūc sit digestio ꝯpleta. Item in dolore capitis ꝑma tertij docet Auicē: a ꝑncipio subtilare dietam: ⁊ ꝑma q̄rtica° de cura putridaꝝ in generali: cum ignoras egritudinē tunc subtilia regimē. Ad oppositū ē affōꝰ In ista qōne erūt quatuor articuli. In ꝑ° ꝑmittent̄ q̄dā̄ distictiōes ⁊ suppōnes. In secūdo videbit̄ q̄lit̄ sit ordinanda dieta in morbis īmaterialibus ī grossitiē ⁊ subtilitate. In tertio videbit̄ qualit̄ sit ordinanda dieta in morbis materialibus nō seruā̄tibꝰ materiā̄ ad vnicam creticā̄ expulsionē. In quarto qualit̄ in reseruantibus ⁊ totū hoc sumēdo indicationē a tꝑibus morbi simul cū virtute. Quantum ad primū ꝑma distinctio: quidā̄ est morbus materialis ⁊ quidā̄ īmaterialis vtrūq; pꝫ. Scd̄a distinctio quidā̄ est seruans materiā̄ ad vnicā̄ expulsionē ⁊ q̇dā̄ nō. Tertia distinctio dupliciter pōt dici aliq̄ dieta grossior alia: vel q̇a cibus exhibitus in vna cibatione excedit cibū alterius cibationis ceteris paribus: vel quia tꝑe quo per vnā̄ dietam sit vnica cibatio ꝑ aliam dietam fiunt plures cibationes: q̄ oēs simul sumpte plus restaurant ꝙ̄ illa sola: q̄tūcūq; illa sola sit maior ꝙ̄ aliqua illaꝝ: exempla satis patent. Quarta distinctio ꝙ in qōe possumꝰ ꝯꝑare principiū accidentiū statui accidētiū: aut ꝑncipiūꝫ actionis virtutis ī materiā̄ statui actiōis virtutis in materiā̄: aut principiū accidentiū statui digestionis ⁊ econuerso: ⁊ sic distinguendū est de aliꝭs tēporibus ⁊c̄. Quinta distinctio: ꝙ quedā̄ est regularis cura: ⁊ quedā̄ irregularis ⁊ oīno coacta.

Prima suppositio quilibet morbus materialꝭ de se indicat de cibi subtractione: pꝫ: quia indicat de sui remotione: que fit ꝑ materie resolutiōꝫ. g° ⁊c̄.

Secunda suppositio semper virtus indicat de cibi oblatione: patet quia indicat̄ de sui conseruatione que fit per restauratiōꝫ a cibo. Tertia suppositio q̄to virtus est fortior tanto pōt maiorē q̄titatem cibi ꝑfecte īmutare ceteris paribus: ⁊ eꝯ° q̄to est debilior. Quarta suppō q̄to morbꝰ materialis est maior ceteris paribus: tanto indicat de subtiliori dieta: ⁊ hoc intelligitur in morbis materialibus tam ꝑacutis ꝙ̄ nō ꝑacutis. Ex quo sequit̄ ꝙ in quolibet morbo materiali sunt due indicationes opposite: quaꝝ vna sumitur a virtute: alia vero sumit̄ a morbo. Quantū ad scd̄m sit ꝑma ꝯclusio: in principio morbi īmaterialis grossior dieta ꝯpetit ꝙ̄ in augmento vel statu vel declinatiōe ꝓ vna cibatione: ꝓbatur ꝯclo sic: quia tunc virtus est fortior ꝙ̄ in aliquo alioꝝ tꝑoꝝ: igitur in vnica cibatione maiorem q̄titatē cibi sufficit immutare: ꝯn̄a ⁊ aſꝑm̄ de se nota sūt. Et debet ista conclo intelligi si cetera sint paria. Secūda ꝯclo ꝯpetit pluries afferre cibum in statu augmēto ⁊ declinatione morbi īmaterialis ꝙ̄ in principio: pꝫ quia tunc virtus eo ꝙ debilis multū respectu pricipꝭ eget r̄staurat̄ione multa: sed hoc nō pōt fieri ꝓpter multā̄ q̄titatē cibi simul exibitā̄: cum virtus debilꝭ n̄ sit sufficiens īmutare. ergo ⁊c̄. ꝯn̄a nota est ⁊ an̄s pꝫ d̄ se

Tertia ꝯclo totalis q̄titas cibi exhibiti ī die naturali dꝫ esse maior in augmēto statu ⁊ declinatōe ꝙ̄ in principio morbi īmaterialis: pꝫ: quia tūc virtus est debilior: igitur tūc indiget restauratiōe maiori: sed hoc nō fit nisi prebendo q̄titatē diurnam nutrimēt maiorem: que nō pōt in vnica vice offerri. io ⁊c̄. Quātū ad tertiū sit hec prima ꝯclo cōparando pricipium accidentiū statui accidentium in morbis materialibus nō reseruā̄tibus ⁊c̄. grossior dieta ꝯpetit in principio ꝙ̄ in augmēto vel statu: probatur: quia tunc virtus est fortior: igit̄ q̄tum ad vnicam cibationem maiorem q̄titatem nutrimēti poterit īmutare: ⁊ cūꝫ hoc est virtus minus occupata digestioni ⁊ pugne ꝯtra materiā̄ morbi ꝙ̄ ī ꝓcessu erit: igitur non eget tanta subtractione cibi q̄ta ī processu: ꝯn̄a ⁊ totū aſꝑm̄ patēt. Scd̄a cōclusio in eisdē morbis cōparando principiū actionis virtutis siue digestionis materie ad augmentum vel statū digestiōis materie: magis tenia dieta cōpetit in principio ꝙ̄ in augmento vel statu pꝫ: quia in principio quo ad digestionem includuntur tria tꝑa quo ad accidentia. s. principiū augmentū ⁊ status vt patet in pleuresi: sed ꝯpetit tūc dieta magis

tenuis q̃ post: quia subsequitur accidentium decli natio. igitur ⁊c. ¶ Tertia ꝯclusio sequit̃ ꝙ ꝯpãdo principium accidentiũ statui digestionis dieta magis tenuis ꝯpetit in principio ⁊ in statu ⁊ in augmento grossior ⁊c. Quarta ꝯclo in eisdẽ cõparando principiũ digestionis statui accidentiũ: i aliqua pte principij cõpetit dieta magis grossa q̃ in statu vel augmento accidentiũ: ⁊ in aliqua eque subtilis: pꝫ: quia principiũ digestionis in talibus icludit in se principiũ augmentum ⁊ statum accidentiũ. ⁊ sic sequit̃ ꝯclo: vt pꝫ. ⁊ hec oĩa debẽt intelligi in cura regulari: nõ aũt tẽptatiua vel coacta. ¶ Quantum ad quartũ articulũ sit hec ꝑma ꝯclo. In morbis materialibus reseruantibus materiã ad vnicã expulsiõꝫ ⁊ nõ habentibus statum multũ ꝓlixũ ꝯpetit in principio dieta grossior absolute q̃ in augmẽto vel statu ꝓbatur ꝑut ꝓbate sunt ꝑcedentes ⁊c. Scd̃a ꝯclo in habẽtibus statum valde ꝓlixũ vt quartana ⁊c. quelibet cibatio status vel augmẽti debet esse minor q̃ in principio: patet quia tũc est virtus debilior q̃ in pricipio: ⁊ magis occupatur circa digestionẽ igitur ⁊c. ¶ Tertia ꝯclo tota sũma cibi exhibendi in die naturali in statu talium morboꝝ dꝫ esse maioris q̃titatis q̃ tota summa exhibendi in prin° in eq̃li tꝑe: patet quia tũc est virtus debilior ⁊ resolutio maior ⁊ stat⁹ valde prolix⁹: igitur verisimile est ꝙ tũc sunt cibationes magis frequentes ⁊ in minori q̃titate exhibende. Quarta ꝯclo in morbis ꝑacutis nõ est aliquis talis ordo obseruandus: quia in aliquib⁹ a pricipio vsqꝫ ad statũ debemus vti tenuissima: nisi vellemus dicere tenuissimã esse magis tenuẽ in augmento ⁊ statu q̃ in principio: vt supra alias dicebãtur. ¶ Et nota ꝙ hec oĩa debent intelligi in cura regulari nõ aũt coacta vel temptatiua: in his enĩ oppositũ ꝯtingit: ⁊ d̃ his nõ intellexit affõm. Ad argumẽta ad primũ dr̃ negando ꝯñam: licet enĩ sit virtus ꝯtinue debilior indiget tamẽ vt minus diuertatur a pugna: ⁊ hoc in statu accidentiũ ⁊ augmẽto. ¶ Ad secundũ dicit̃ negando añs ⁊ ad probationẽ silr̃ dr̃ negando añs q̇a adhuc i ip̃a ñ ẽ ita praua mã̃ sicut i ꝓcessu: q̃re lꝫ sit magna q̃titas in prin° nõ est tñ in principio sic irritans virtutẽ. Ad tertiũ ꝙ illud est veꝝ: sed ille nõ est status accidentiũ: sed est status quo ad digestionẽ materie: ⁊ sic procedũt auctoritates Auic. ⁊ Galie. ¶ Ad quartũ pꝫ quid sit dicendũ ex dictis in q̃õne in tertio articulo. Ad quintũ dr̃ ꝙ i statu quiescit virtus naturalis a digerendo: ⁊ hoc in statu quo ad digestionẽ. ¶ Ad vltimas duas dicit̃ ꝙ ꝓpositio est vera de cura tẽptatiua: vbi tamen egritudo esset cognita notitia speciali: nõ debet sic subtiliari: quia virtus debilitaretur.

In paroxismis cibuꝫ subtrahere oportet: apponere enĩ lesio est: et quecunqꝫ secundum circuitus exacuũtur in exacerbationibus subtrahere oportet

Prima ꝯclo isti⁹ affõi ẽ hec: oꝫ medicũ ꝯuenient̃ dietando subtrahere cibũ tꝑe ꝑoxismi: ꝓbat̃ ꝯclo sic. exhibitio cibi tꝑe ꝑoxismi ledit egrotantem: g° ꝯclo vera: pꝫ ꝯña: ⁊ aſſᵐ circa lr̃am declarabitur

¶ Primo nota ꝙ penes auctores: febriũ materialiũ quedã dicunt̃ cõtinue ⁊ quedã interpollate: cõtinue sunt que merito situs in quo putrescit materia faciens febrẽ cõtinuo affligunt egrotantẽ ⁊c. sicut sunt sanguinee aut cuiuscũqꝫ alterius hũoris ad intra venas putrescentis. ecõtra vero per interpollatas intelligunt febres: que merito situs ⁊ nature hũoris a quo dependent apte sunt cum interpellatione ⁊ quiete media egrotantẽ affligere: quia. s. p⁹ verã q̇etẽ sequẽtẽ afflictõꝫ apte sũt iterato egrotantẽ iuadere ⁊ affligere: sicut est tertiana febris: hec enĩ interpollata est: quia merito naturalis inclinationis colere cũ situ vbi ip̃a colligitur vel aggregatur est apta de tertio in tertiũ cum vera quiete media egrotantẽ inuadere. Ex quo pꝫ differentia iter febres iterpollatas ⁊ ꝯtinuas: differũt enĩ i situ vbi putrefit materia: licet alias tenuerim nõ esse repugnans materiã extra venas putrescere ⁊ febrẽ causare etiã ꝯtinuã intra venas vero interpollatã.

Scd̃o nota ꝙ penes auctores coiter repiũtur isti termini. s. ꝑoxismus exacerbatio ꝑyodus circuitio exacutio ⁊ accessio ⁊c. intelligentes p ꝑyodum reditum egritudinis ad eandẽ vel similẽ dispõem in q̃ prius erat cũ quietis iterceptione ⁊ hoc cũ ordine: vnde febres ꝑyodice sunt que circulariter ⁊ ordinate affligunt sicut tertiana ⁊ quartana ⁊c. Ex quo pꝫ ꝙ in quolibet ꝑyodo sunt due afflictiones ⁊ vna quies. Circuitus aũt est reditus cum iterpollatione egritudinis siue sit cum ordine siue sine ordine: ex quo pꝫ iuxta coẽm modũ loquẽdi auctoꝝ circuitum esse sicut genus ꝑyodi: oĩs enim ꝑyodus est circuit⁹ sed nõ ecõtra. Intelligũt aũt per ꝑoxismũ partẽ deteriorem ꝑyodi ⁊ circuitus. vnde si sor. sit tertianarius in prima ꝑyodo est ꝑma vel vna afflictio: postea est quies: deinde sequitur afflictio. s. egritudo inuadens nouiter rediens ad illud qd̃ ante fuit ad bonũ intellectũ est ꝑoxismus: ⁊ patet ꝙ illa est deterior pars ꝑyodi. Ex quo pꝫ ꝙ iste terminus ꝑoxismus supponit ꝑcise ꝓ febre cõnotando eius vel cõsimilis aptitudinẽ ad reditum: pꝫ vlterius ꝑoxismũ ꝓprie sumptũ nõ repiri nisi in vere interpollatis. Quid aũt per exacerbationẽ sit intelligendũ statim habebit̃: ⁊ consilr̃ p acuitioneꝫ quia isti duo termini sũt q̃si sinonimi. Per accessionẽ intelligũt oẽm nouam inuasionẽ egrotantis ab egritudine: siue fuerit cum vera interpollatione siue nõ. ¶ Tertio nota ꝙ sicut q̇lꝫ morb⁹ hꝫ q̃tuor tꝑa vl̃ia ita q̇lꝫ ꝑoxism⁹ hꝫ q̃tuor tꝑa ꝑticularia q̃ ꝓ tãto tꝑa ꝑticularia dicunt̃: q̇a sunt tꝑa in q̃ diuidit̃ pars morbi. s. principiũ augmentũ status ⁊ declinatio: que taliter cõtra seinuicẽ distinguunt̃: quia tũc dr̃ principium quando calor submergit̃ ⁊ pulsus ⁊ extrema infrigidantur: ⁊ tũc augmentũ qñ caliditas sensibiliter ⁊ manifeste ad extrema expellitur licet nõ perfecte ad extrema sit expansa ⁊ dr̃ status qñ caliditas est ꝑfecte expansa ad extremitates: tũc vero est declinatio qñ calitas declinat ⁊ manifeste remittitur: ⁊ vapores putridi resoluuntur ⁊ deficiunt ⁊ ad extremitates expellũtur: ⁊ colligitur hec distinctio tẽ poꝝ tota prima q̃rti ca° de signis horaꝝ febriũ: ⁊ ꝑmo regiminis acutorum in textu ⁊ in cõmẽto q̃dragesimosexto. penes aliud vero distinguunt̃ tẽpora vl̃ia morbi: q̇a ſᵐ actionẽ materie in virtutẽ

aut ecõtra: ⁊ penes aliud distinguunt tpa paroxismi pticularia: quia .s. primo penes caloris suffocatioẽ ⁊ postea expansionẽ aliqualiter: postea totalẽ: ⁊ ultimo ipsius ꝯsumptionẽ. Ex quibus õibus dictis potest apparere causa multoꝝ: prio q̃re i principio maxie ifrigidant ipsa extrema mẽbra Secundo quare in declinatione lõgiori tempore remanent extremitates calefacte ut pedes manus quam ipsa iteriora ut partes pectoris ⁊ alie ⁊ cc. ⁊ quã maxime ipsi pedes iter cetera extrema. Tertio quare precipiũt quandoq; auctores in finibus poxismoꝝ egrotantes tenere manus ⁊ pedes in aqua tepida.

Dicitur enim ad primum q̃ quia in principio a materia faciente febreȝ submergitur calor ⁊ ꝓpellitur ad interiora: ideo extrema calore ifluente priuatur ⁊ quia sunt naturaliter pauci caloris cũ multuȝ distent a fõte caloris .s. a corde: hic est ⁊ cc. ad secundum dicitur q̃ uirtute spiritualiuȝ membroꝝ fortiori existẽte ⁊ calore ampliori citius resoluit uapores putridos a materia eleuatos: consilr etiã isto orum maiorẽ partem ad extemitates expellit quar ⁊ ce. Ex quo patet quare maxime pedes: tũ quia distantiores: tũ quia minus calidi sunt. ex his patet cã tertii. Patet ulterius ex dictis penes aliud ⁊ aliud distingui tempora uniuersalia ⁊ particularia in morbis: nisi in casu ubi huiusmõi tpa coincidant sicut in tertiana unius paroxismi totum patet.

Quarto nota q̃ multiplex ẽ lesio que euenire potest ex cibatione facta tempore poxismi. pma ẽ submersio ⁊ suffocatõ caloris: sicut quando exhibetur i principio. Secunda ẽ poxismi prolongatio: calor enĩ naturalis per cibum obsessus tardius resoluit materiã paroxismi: ⁊ per ꝯñs paroxismus ẽ prolixior

Tertia quia sup̃fluitatum multiplicatio ⁊ ꝑ cõsequẽs additio in materiam peroxismi uel i materiã peroxismũ fouentem uirtute non potente cibum exhibitũ suffitiẽter cõuertere ⁊ transmutare. Quarta ẽ inflãmatio: cibus enim exhibitus tempore paroxismi ⁊ maxie status: aduritur ⁊ ab ipso eleuatur fumosi uapores usti: qui transmissi per totum ipsũ calefaciũt ⁊ inflammant. Harũ autẽ lesionum quedam maxie ex cibo exhibito i pricipio cõtingũt quedã ex eo exhibito in statu uel augmento mĩme autem in decliatione: unde declinatio ẽ tẽp⁹ minus malũ cibatiõis: uerbi gratia ꝓpter cibationẽ factã in principio maxime fit aggrauatio uirtutis ⁊ suffocatio caloris ⁊ prolongatõ temporis poxismi ⁊ superfluitatum multiplicatõ ꝓpter cibum exhibitum: in statu uero ⁊ augmẽto maxima augetur inflãmatio

Ex quo probabiliter concedi potest deteriorem horam cibandi fore principium deinde statum ⁊ ce. ⁊ ex illo patet uerificatio conclusiõis prime istius afforismi si tu bene respitias.

Et quecumque secundum

Secũda conclusio istius affo. ẽ q̃ medicus recte opans tempore exacutionis uel exacerbationis debet cibum subtrahere ꝓbatur sic: ex cibatõne hora iam dicta seq̃tur magna lesio: igitur ⁊ ce ꝯña patet ⁊ assũptum circa lr̃am declarabitur similis sentẽtia huic colligitur ab auic. prima fen q̃rti ca. de cibatione febricitantiũ ⁊ capitulo de cura putridaꝝ i generali ⁊ ẽ utilis in r̃gimĩe corporis per dietam: ⁊ ampliatur affo. non solum ad cibum ⁊ potum sed etiã ad somnũ ⁊ queccumq; alia habentia accidentia paroxismi uel exacerbationis augmentare. Prio nota q̃ febriuȝ cõtinuaꝝ ut colligitur primo de differentiis febrium secundo capitulo q̃dã sunt dicte cõtinue ꝓportionales q̃dã uero cõtinue concluse seu uniformes. continue quidẽ ꝓportionales sũt febres cõtinue siñ iterpollatione affligentes periodice tañ egrũ q̃doq; magis q̃doq; minus affligentes sicut est tertiana cõtinua: aut q̃rtana continua: aut aliqua talis: que pro tanto cõtinue ꝓportiõales dicuntur quia i suis afflictiõib⁹ uere iterpollatis aliqualiter ꝓportiõantur sicut eniȝ tertiana interpollata de tertio in tertium inuadit egrotantem: tertiana ꝯtia de tertio in tertium fortius affligit ⁊ molestat: per cõtinuas aũt conclusas siue sinochas intelligit illas: in q̃b⁹ non repitur hec ꝓporiõalitas ad interpolatas imo que semper affligũt uniformiter: sicut ẽ causon ⁊ huiusmõi Secũdo nota q̃ hic termĩ us exacerbatio ⁊ similiter acutio sumitur dupliciter: primo pro q̃cunq; intensiõe morbi siue periodice fiat siue non: ⁊ sic taȝ conclusa q̃ proportionalis habent exacerbationes: ⁊ taȝ continue q̃ interpollate: ⁊ exacutiões in ꝓposito non sic sumitur. Secundo mõ sumitur exacerbatio pro intensiõe morbi continui merito naturalis inclinatõis sue materie apte piodice ipsa uel sibi siliis egrotantem affligere: et sic in solis contĩuis ꝓportionalibus reperitur exacerbatio ⁊ taliẽ sũt hic: tñ hic tmĩ⁹ exacerbatio sumitẽ ut plurimũ cõiter p° mõ ut ẽ sic genus ad exacerbationẽ ꝓprie dictam ut patet intelligenti. Tertio nota q̃ ex cibatione facta tempore exacerbationis plura apta sunt sequi nocumenta. primum quia calor qui tempore exacerbationis fit uehementer itensus: ꝑ cibum recluditur ad intra quare plus ledit cor ⁊ principalia mẽbra. secundum q̃a uirtute tunc multum impedita a forti caliditate preter naturam ⁊ forti impressione: nõ conuenienter cibum digerit: quare augentur sup̃fluitates: que putrescentes addunt in materiam morbi ⁊ exacerbationem: unde prolongat̃ exacerbatio. tertiũ quia a cibo exhibito a calido preter naturã bulliente eleuãtur uapores fumosi usti inflammati: qui per totum corpus expanduntur ⁊ augent caliditatem preter naturam: q̃re deterioratur exacerbatõ. Et nota oĩa ista nocũenta deteriora fore i cotinuis q̃ in iterpolatis ꝓ q̃to uirt⁹ i continuis ceteris parib⁹ magis afflicta ⁊ occupata ẽ: sic etiã accidẽtia seuiora ⁊ ce. iõ coꝝ augmẽtũ deterius ẽ. Sed tu dices quid faciemus in cõtinua cõclusa. Item quid i interpollata: cuius poxismi sunt se subintrãtes uel coalterni uel sotialiter icipientes: ut in 4°. pma ca°. de cõpositione febriũ. Pro isto eligitur hora cõsuetudinis: aut frigidior ⁊ cõmodior hora diei ⁊ similiter de 2° dubio dicendũ est ⁊ hec de littera. Et nota hic duo ꝓbabilia que tetigi ad persuadendũ q̃ materia putrescens extra uenas potest ꝯtinuã facere febrẽ. Intra uenas uero interpellatam faceret febrem. Primũ deducitur quia materia intra uenas putrescens ut colera nõ propter aliud causat ꝯtinuã: nisi quia est collecta i loco calido ⁊ a quo directe potest

eius putredo fumos ad cor transmittere: sed cōtingens est materiā extra venas putrescentē in loco cōtineri calidiori: a quo eque bñ pōt fumos ad cor dirigere: vt si putresceret ppe substantiā cordis ex venas. ergo ⁊c. ¶ Scōm psuadetur: premittēdo primo: ꝙ materia colerica putrescens intra venas in loco a corde distante apta est causare tertianam ꝯtinuā. secūdo ꝙ ꝯtingens est ipam putrescere in loco ita distanter ⁊ sic remisse intra venas tñ ꝙ non causabit febrē. tertio ꝙ ipa de tertio in tertiū apta est moueri ad maiorē gradū putredinis: ⁊ cum hoc ponat materiā colericā intra venas in loco distāte putrefieri intensissimo gradu putredinis quo nō potest facere febrē: ita ꝙ quelibȝ intensior isto ⁊ non iste pōt facere febreȝ. ex hac vel tanta materia: ⁊ putrescat illo gradu i die minoris afflictionis: vel quo ad minoreȝ gradū putredinis moueatur: ⁊ sit nunc illa dies: ⁊ patet ꝙ hodie nō faciet febrē: qa cū tanto ḡdu putredinis a tanta distantia ⁊ tāta q̄titate non causabit febrē: sed qa tūc cras putrescet maiori ⁊ quilibet maior potest: ideo cras causabit febrē: ⁊ quia hinc ad tertiū diē mouebit ad gradū tm̄ precise sicut hodie: igitur hinc ad tertiū nō causabit: ⁊ quia hinc ad quartā putrescȝ sicut cras: igit tunc faciet febrē: per ꝯsequēs ⁊c. Concedende sūt ꝯclusiones ꝓbabiliter. qa tamē hoc est raro eueniēs ideo de hoc nō faciūt auctores mentionem ⁊c.

Dubitatur utruȝ licet medico exhibere cibū i poxismo videtur ꝙ sic quia licet in peroxismis se subintrantibus vt patet. Secūdo cōpetit i sincopalibus. ¶ Tertio hoc ꝯpetit i poxismo sequentē maximā resolutionē puta euacuatiōeȝ sanguinis: propter quā virtꝰ sit multū debilitata. Quarto in febre ꝯclusa cōpetit cibus ⁊ in ꝯtinua sed quelibet pars ꝯtinue ceteris paribus ē deterior q̄ interpollate: igit ꝯpetit i interpollata. ¶ Oppositū ponit asso. Primo nota nocumētā q̄ sequnt̄ ex cibatōe i poxismo q̄ nō sequūt̄ si exhiberet cibꝰ hora quietis: Secundo nota ꝙ duplex est cura i ꝓposito. s. regularis ⁊ coacta. ¶ Tertio nota ꝙ quēdam sunt paroxismi inter quos nō cadit quies media. s. priuationē cause ꝯiuncte: vt sunt se subintrātes: quidā opposito modo se habent. Prima cōclusio regulariter operādo in poxismo inter quem ⁊ sequentē cadit quies nō est cibus exhibendus: patet quia ex isto sequnt̄ nocumenta superiꝰ tacta. ¶ Secūda cōclusio in cura coacta licet. vt virtute nō cōsentiente: aut cū non est quies media: aut propter obuiare alicui malo accidenti sicut sincopi. Ad argumenta patet solutio.

Utrum deterius sit egrotantē in principio poxismi cibare q̄ in aliquo alio tempore. Arguit̄ multipliciter ꝙ nō. pmo quia in pncipio paroxismi calor naturalis est vigorosior: quia magis vnitus est: ⁊ virtus vnita fortior est seipsa dispersa ⁊c. ⁊ quia nōdū sibi aduenit resolutio: sicut in statu et augmeno igitur ⁊c. ¶ Secūdo in pncipio vniuersali cōuenientius est cibare q̄ in aliquo alio tempore igitur ⁊c. assm̄. s. habitū ē: ⁊ cōsequentia videtur tenere: cū eadē videat̄ habitudo principiȳ particularis ad statum particularē ⁊ vniuersalis ad vniuersalem igit ⁊c. ¶ Cōfirmat̄ ponendo sor. febrire febre colerica durabili precise p tempus vniꝰ poxismi ⁊ in eodē ad salutē terminabili sic ꝙ pncipium vniuersale sit in pncipio poxismi augmentū in augmento ⁊ sic deinceps: Et arguit̄ tūc sic deincepes mala hora cibandi fortē i casu isto est tempus principiȳ vniuersalis saltē cōparatione augmenti ⁊ status. sed eadem est hora principiȳ vniuersalis ⁊ particularis igit ⁊c. Tertio in statu est virtꝰ circa materiā magis occupata: fiūt etiā accidentia prauiora. ergo pro tūc est virtus minus cibo occupanda tenet ꝯña ex supra dictis. ⁊ assm̄ patet. qa tūc calor preternaturā est intensior ⁊ fortius in membra imprimens. ⁊ colligitur idē de mēte auic. q̄rtꝰ pma caº de cibatione febricitantiū ad finē. ¶ Quarto p cibum exhibitū in pncipio augentur accidentia pncipiȳ: ⁊ per cibū exhibitum in statu augēt accidentia status: sed deteriora sunt accidentia status q̄ pncipiȳ: igit ⁊c. Quinto deteriꝰ est egrotantem cibare in augmento. igit̄ assm̄ arguit̄: quia augmentuȝ ꝯmunicat quo ad eius accidentia cū pncipio ⁊ statu vt colligit̄ q̄rtꝰ pma caº. de signis horaꝝ febrium igitur exhibito cibo i augmento augent̄ accidentia status ⁊ pncipiȳ: sed deteriusē accidentia pncipiȳ tā status augeri q̄ principiȳ tātū: igitur ⁊c. ¶ Ad oppositū est auctoritas Gali. pmo regiminis acutoꝝ cōmento. vi. Et arguit̄ ratione: qa nocumētū pncipiȳ ꝯmunicatur omnibus aliȳs temporibus: plura etiā sequunt̄ talia nocumēta vt declarabitur infra: igit ⁊c. In questione erunt duo articuli. i. pmo videbitur cuius temporis poxismi sint accidentia deteriora: secūdo respondebitur ad quesitū. ¶ Quātū ad pmū tāgā pmo cōmunē modū respondēdi ad quesitū: secūdo tāgā quendā alium modū ꝓbabileȝ respondendi. Primo premitto hanc suppositōnē ꝙ in principio poxismi: calor ad interiora retrahit subcluditur ⁊ a materia suffocat̄: ⁊ in augmento expandit ⁊ supra materiam manifeste conuertitur: et in statu peroxismi totaliter ad extra expansꝰ est simul cū vaporibus materie putrescentis: in declinatione vero vapores sunt resoluti. ⁊ calor versꝰ naturalem temperieȝ ductus. ⁊ sic in augmento lȝ sensibiliter nō tamē totus est expansus. ¶ Ex quo sequitur pmo dispositionem pncipiȳ esse cōtrariā dispositioni status. Secūdo sequit̄ dispositionē augmēti quodammodo esse p participationē mediā inter dispositionē status ⁊ dispositionē pncipiȳ. patet satis intelligenti. Secūda suppositio est hec. ꝙ tempore declinationis poxismi accidētia extremaliter opponūt̄ accidentibus pncipiȳ. pȝ quia in principio calor est interius submersus ⁊ putridi vapores plurimi. in declinatione vero exalarūt totaliter quasi. igitur ⁊c. ¶ Tertio premitto accidentia poxismi fore duplicia qdā ꝯsequentia virtutis oppressioneȝ ⁊ aggrauationē a materia. ⁊ quedā ꝯsequentia ipsius resolutionē ꝯsequentē impressionē q̄ facit caliditas preternaturā in membris. Tunc sit prima cōclusio ista. ꝙ accidentia cōsequētia resolutionē virtutis ⁊c. sunt in statu deteriora. patet qa tunc calor preternaturā est intensior ⁊ magis resolutiuus igitur patet ꝯña ⁊ assm̄ intelligenti. ¶ Secūda conclusio ē hec. accidentia cōsequentia oppressionem.

ſortiora ſũt in principio: pꝫ cũ materia ſit amplior
groſſior frigidior ⁊c̃. Tertiã ꝯclõnem ponũt qui
dã ꝓbabiliť: ꝙ abſolute ď̃teriora ſũt ceteris parib⁹
accidentia principij q̃ accidentia ſtatus: pſuadet ſic
peius eſt virtutẽ vt in pluribus ſic opprimi igiť ⁊c̃
Item accidentia principij declinationis ſũt extrema
liter oppoſita: ſed accidentia declinationis ſũt oib⁹
accidentiũ oĩum aliox̄ tempox̄ remiſſiora. igitur ⁊
accidentia principij ſunt deteriora ⁊ peſſima. Item
vt plurimũ pꝫ egrotantẽ magis in principio q̃ i ſta
tu infeſtari ⁊ perturbari. Itẽ pro iſto expſſe videť
mẽs Halie. p° regiminis acutox̄ cõmẽto allegato.

Ex iſta ꝯclõne ſequitur ꝙ in alicui⁹ morbi prin
cipio vl'i accidentia ſunt deteriora q̃ in ſtatu vl'i
accidentiũ eiuſdẽ vt ĩ febre terminabili ꝑ vnũ pa
xiſmũ: nec hoc eſt incõueniens de accidentibus con
ſequẽtibus oppreſſionẽ ſiue aggrauatiõꝫ: nõ aũt im
preſſionẽ caloris: vt alias tactũ eſt. Quarta ꝯſo
ſequitur: poſt ſtatũ deterior hora eſt augmentum
⁊ vltima declinatio: hoc patet ſatis. Sꝫ arguiť
ꝙ ſtatus nõ ſit deterior hora augmẽto: quia ſi ſic
ſequereť: ꝙ fieret tranſitus de extremo ad extre
mũ ſine medio: ꝯñs eſt falſũ: ⁊ arguitur ꝯña: ponẽ
do a eſſe inſtans terminatiuũ principij verius au
gmẽtũ: ⁊ quæriť vtx̄ tunc ſit deterior hora q̃ ſtat⁹
vel minus praua. ſi primũ habetur ꝓpoſitũ. ſi ſe
cundũ ⁊ ĩmediate ante hoc erat prauior ſtatu quia
erat principiũ igitur ⁊c̃: Itẽ inter gradũ malitie pn
cipij ⁊ gradũ malitie ſtatus mediat malitia augmẽti
quia maior malitia augmẽti ⁊ minor malitia prin
cipij: ſed ñ põt fieri ſaltus igitur ⁊c̃. Pro iſto oꝫ di
ci vel nõ totum principium eſſe deterius ſtatu: q̇a
ſ. ps eius terminata ad augmentũ: vel oꝫ dicere ñ
totũ augmentũ eſſe minus malũ ſtatu: quia. ſ. pars
eius aliqua ad prin^m termiata eſt deterior. Ego
aũt ad qõem aliter reſpondere ꝯſueui ꝑmittendo
p̊mo: ꝙ materia peccãs febrẽ paxiſmalẽ faciẽs eſt
aliqñ multe groſſitiei ⁊ quãtitatis ⁊ pauce inflãma
bilitatis: ⁊ qñqꝫ ecõtra ſe hꝫ: quia multũ inflãmabi
lis eſt ⁊ ſubtilis valde ⁊ nõ q̃titatis multe vt ma
teria valde acuta. Secũdo ꝑmittẽdo ꝙ virtutis
oppꝛ̃ſſio ꝯſequitur multitudinẽ ⁊ groſſitiẽ ipius ma
terie opprimẽtis ⁊ grauãtis vel ſuffocãtis: reſolutõ
vero maxime ꝯſequiť intenſionẽ caliditatis ꝑterna
turã ipius mẽbra reſoluẽtis: ⁊ iuxta hoc infero ali
quas ꝯclõnes. Prima ꝯclõ poſſibile eſt acciden
tia principij fore abſolute deteriora accidentibus
ſtatus: probatur quia poſſibile eſt materiã talis cẽ
diſpõnis vt ipa ſit magis nociua aggrauãdo ⁊ op
primẽdo q̃ reſoluendo vt materia exiſtente multa
⁊ groſſa de difficili inflãmabili: vt flãtice frig⁹ val
de ledit in principio ⁊ in ſtatu pax̄: in quo caſu ma
gis timetur in egrotãte ꝑditõ in principio q̃ i ſtatu

Scđa ꝯclõ ſequitur ꝙ poſſibile eſt ecõtra. ſ. ac
cidentia ſtatus fore abſolute deteriora accidẽtib⁹
principij: ꝓbatur: poſſibile eſt materiã opprimen
do paruum poſſe nocumentũ inferre: que tñ imprimẽ
do poſtea ſua caliditate intenſa multũ reſoluit ⁊ ꝓ
ſternit virtutẽ: igitur ⁊c̃: pꝫ ꝯña in caſu in quo ma
teria ſit furioſa: in principio enĩ pax̄ opprimit ⁊c̃.
vt pꝫ in ſtatu multũ reſoluit: in quo caſu timor eſt
de ꝑditione in ſtatu ⁊ frequẽter oꝫ exhibere cibum

Ex his ſequiť p̊mo ꝙ poſſibile eſt accidentia prĩ
cipij ⁊ ſtatus eiuſdẽ paxiſmi egritudinis fore ꝑciſe
eque mala: pꝫ quia pñt eſſe deteriora in principio ⁊
ecõtra. igitur pñt eſſe equaliter mala ⁊ abſolute.
Et ſequiť ſecũdo ꝙ poſſibile eſt in principio vl'i ali
cuius egritudinis accidentia abſolute fore ſeuiora
⁊ peiora q̃ in ſtatu: ⁊ adhuc minus mala: ⁊ adhuc
equaliter mala: vt ſupra declaratũ eſt. Pro aucto
ritate vero Hali. volẽtis principij accidentia eſſe
deteriora: dicendũ illud eſſe vex̄ vt frequẽter: tñ
ꝯtingit oppoſitũ: multotiens enĩ materia nõ eſt fu
rioſa ⁊ illa tunc opprimẽdo in principio ledit ⁊c̃.

Pro argumẽto vero dicẽte ꝙ declinatio oppo
nitur principio: diͨ ꝙ nõ quo ad oĩa: ſed ſoluꝫ quo
ad materie multitudinẽ ⁊ paucitatẽ nõ aũt quo ad
accidentiũ prauitatẽ prin° extremaliter opponiť.

Quantũ ad ſecundũ articulũ premitto p̊mo ꝙ ac
cidentia apta ſequi cibationẽ factã in paxiſmo ma
xime cõia ⁊ principalia ſũt quatuor. Primũ eſt ad
ditio in ſuffocatidnẽ. ſ. ſubmerſionẽ caloris in inte
rioribus ⁊ virtutis aggrauatõꝫ. Secũdũ eſt ꝓlon
gatio paxiſmi. Tertiũ multiplicatio ſuperfluitatũ.
Quartum eſt augmentũ inflãmationis: de quibu
oĩbus plene circa litterã tangebať. Scđo ꝑmit
to pluries ⁊ frequentius deteriora fore accidenti
pricipij q̃ ſtatus vel augmẽti: ⁊ hoc i p̊mo articulo
declaratũ eſt. Prima ꝯclõ eſt: ꝓpter aliquod ac
cidens immergens ꝯtingens eſt deterius cibari in
augmẽto vel ſtatu q̃ in principio paxiſmi: pꝫ ſatis
in caſu quo in augmẽto vel ſtatu ſuꝑueniat pricipiũ
alteri⁹ paxiſmi. notandũ ꝙ tunc ď̃terius eſſet in au
gmento vel ſtatu cibare q̃ in principio. Secũda
ꝯclõ eſt ꝙ virtute forti ⁊ paxiſmo ſalubri ⁊ dedu
cto nocumẽto nouiter ſuꝑueniente alio ab eo qđ na
tum eſt ſequi tpa vnius ſimplicis paxiſmi: deteri⁹ ẽ
in principio q̃ in augmẽto vel ſtatu egrotantẽ cibã
re: probatur ſic: tunc plura ⁊ maiora nocumenta
ſequunť cibationẽ factã in principio: igitur aſſ^m ar
primo quia ſit magna additio in ſuffocationẽ cum
cibus ſit naturaliter caloris ſuffocatiuus: ⁊ calor iã
eſt in ſuffocari nõ aũt eſt cibus ita aptus augere inflã
mationẽ exhibitus in ſtatu: ſicut in principio ſuffo
cationẽ: cum cibus naturaliter reſiſtit inflãmationi
⁊ maxime quia pñt exhiberi cibi talis nature vt re
ſiſtãt nõ aũt naturaliter reſiſtit ſuffocationi igiť ⁊c̃.

Scđo quia tũc magis augmẽtãtur oĩa paxiſmi
tpa. nã ꝑ exhibitũ cibũ in ſtatu nõ põt maiorari pn
cipium nec augmẽtũ: quia preterita ſũt iã: ſed ſoluꝫ
ſtatus ⁊ declinatio per exhibitum aũt in principio
oĩa tempora maiorantur: vt pꝫ diſcurrendo. p̊mo
augetur principiũ: quia ſubmerſio fit maior: iõ lõ
giori tẽpore ſtabit calor remiſſus. ſcđo augetur au
gmentũ quia calore exiſtẽte oppreſſo a cibo ⁊ a mã
difficilius erit virtuti calorem ⁊ maxime vapores
ad ex̄ mittere ideo tardius mittet. Tertio augetur
ſtatus: quia longiori tpe ꝑdurabũt illi vapores an
teq̃ diminui incipiãt: ⁊ quia caleſci ſunt vapores
cibi caliditate preternaturã: longiori tpe in ſua intẽ
ſione ꝯſeruabitur caliditas ꝑternaturã. ꝯſequẽter
augetur declinatio quia tardius reſoluentur vapo
res multi ⁊c̃. Tertio ad principalẽ ꝯclõem: quia
ſequiť ad cibationẽ in principio maxia ſuꝑfluitatuꝫ

multiplicatio crudaꝝ: calore eni ã materia multũ obſeſſo nullatenus poterit cibuꝫ imutare. ¶ Quarto ſequit̃ inflãmatio. cibo eni nõ digeſto ſupuenien te ſtatu ebuliet ipe ⁊ inflãmabitur ⁊ ꝯſequẽter corpus inflãmabit. oĩa ergo accidentia mala ꝯſequunt̃ cibationẽ ꝑncipij. igitur ⁊c̄. Tertia ꝯclõ cõuer ponitur ꝙ poſt principiũ deterior hora eſt ſtatus. hãc pſuadẽt auctoritates Gali. vbi ſupra dicentis de natura cibi eſſe in ſtatu ⁊ in principio nocere nocumẽto magno ⁊ nõ facit de augmẽto mentionem. ¶ Quarta ꝯclõ ꝓbabiliter ponit̃: põt ꝯclõ oppoſita teneri. ſ. ꝙ plus nocet in augmento ꝓbatur. p° plus ſuffocat. ſcđo plus augeĩ poxiſmus. tertio pl⁹ inflãmat. quia cibus occurrit ſtatui magis diſpoſitus inflãmari: quia in augmẽto eſt ꝑpatus caleſieri vnde adueniẽte ſtatu quodãmõ aduretur: vel ſaltem ſic eſſe põt. quarto quia plus multiplicat ſupfluitates. Quinta ⁊ vltima ꝯclõ ponitur ꝙ ꝯueniẽ ius eſt in declinatione cibare ꝙ̃ in aliquo alio tpe orbi: licet cõueniens magis ſit in hora quietis ipꝫ are vt colligitur in locis ꝑallegatis a Gali: ¶ Ad ꝫumẽta ſatis patere põt ſolutio ex dcis. Ad p m dr̃ ꝙ nõ quelibet vnio reddit ipm vigoroſio n: imo aliqua reſoluit vt in pricipio poxiſmi ter ine ꝓpter calorem vniri inducitur magna ſitis: gatur igit̃ ꝯña. ¶ Ad ſecũdũ dr̃ ꝙ nõ eſt vniuer aliter veꝝ illud aff^m ⁊c̄. niſi vbi coincidat temp⁹ vle ⁊ particulare. Ad tertiũ dr̃ negãdo antecedens: imo in pricipio virtus eſt magis oppreſſa qa n inus hꝫ dñium ſupra materiã. ¶ Ad quartuꝫ dr̃ ꝙ nõ ꝓcedit: ⁊ negatur minor ⁊ ſi eſſet vera optet ddere in principio augent̃ accidentia principij ⁊ nõ ioꝝ tempoꝝ. ſed hoc eſt falſũ. Ad quintũ nega r añs: ⁊ negatur ꝯña: quia nõ ſolũ augentur acci ntia principij ⁊ ſtatus. ſed etiã oĩa alia. Gali. nõ t de augmento: quia cõiter diuidit ipm ĩ duas dietates. quare primã dicit ſapere de natura. ſ ais principij ⁊ aliã medietatẽ ſapere de pri° ſtat⁹

Paroxiſmos uero et conſiſtẽtias declarant egritudines et tempora anni et circuituum ad inuicem incrementa. ſiue cottidie. ſiue preter dieꝫ. ſiue per amplius tempus fiant. ſed ex poſt apparentibus queadmodum ĩ pleureticis ſputum ſi continuo appareat ſubrubeuꝫ incheoantem quidam abbreuiat. ſi uero poſterius apparet ſubrubeũ prolongat. et urine et egeſtiones et ſudores et diſcritas et eucritas et longas et breues egritudines apparentia declarant.

¶ Prima ꝯclõ affõi eſt hec ſpẽs egritudinũ ĩdeclarat: ĩ notificat poxiſmos ⁊ cõſiſtentias earundẽ. ĩ. ex cognitione ſpeciei egritudinis deuenimus aut dꝫ uenire poſſumus in notitiã poxiſmoꝝ ⁊ ꝯſiſtentiaꝝ ⁊c̄. probatur ſic: cognitis ſpeciebus egritudinũ cognoſcunt̃ materie ipaꝝ. ſed cognitis materiis a qb⁹ dependent poxiſmi cognoſcũtur poxiſmi ⁊ ꝯſiſtẽtie earũdem. igit̃ ⁊c̄. ꝑꝫ ꝯña ⁊ aff^m circa litterã declarabitur. ¶ Et ꝑmo nota ꝑ poxiſmũ nõ ſolũ in propoſito intelligendũ eſſe deteriorẽ partẽ interpollationis pyodice redeuntẽ: ſed etiã exacerbationẽ cõtinue ꝓportionalis: vt in ꝓpoſito etiã ad exacerbationes ꝓprie dcãs ſe extendat. De poxiſmo igit̃ taliter ſũpto multa dꝫ medicus cognoſcere. ꝑmo ordinẽ reditus. an. ſ. de tertio in tertiũ: an de q̃rto ĩ q̃rtum redire debeat ⁊c̄. ſil'r longitudinẽ ⁊ breuitatem an. ſ. longus vel breuis eſſe debeat ſil'r fortitudinẽ ⁊ debilitatẽ. ſ. an accidentia ſua debeant eẽ ſceua an remiſſa ⁊ ſic de ſingulis. ¶ Ad ꝓpoſitum hoꝝ oĩum aliqualẽ habemus notitiã cognita egritudinis ſpecie: ſcito eni ꝙ egritudo eſt collerica interpollata vel ꝯtinua ꝓportionalis cum mã colerica ſit apta dẽ tertio in tertiũ ẽgrotãtẽ affligere ꝓbabiliter ſcio de tertio in tertiũ poxiſmos ⁊ exacerbationes redituros: quia etiã ſcio colericã materiã cito ⁊ velocit̃ reſolubilẽ: ſcio ꝓbabil'r poxiſmũ eẽ breuẽ quia etiã ſcio ipſã multũ inflãmabilẽ: ſcio ẽt accñã debere eſſe ſceua: ⁊ ꝑ ꝯñs poxiſmũ fortẽ: ſic igitur cognito ꝙ egritudo eſt colerica ſcio ordinẽ tertianariũ ⁊ breuitatẽ ⁊ fortitudinẽ eoꝝ ⁊ per ꝯñs ⁊c̄.

Scđo nota ꝙ lꝫ ita ſit vt dictũ eſt: iſta tñ notitia eſt probabilis ⁊ aliq̃ter ꝯfuſa. ꝓbabilis quidem quia nõ eſt neceſſariũ ſcito ꝙ egritudo eſt colerica ꝙ poxiſmus de tertio in tertiũ redeat: poſſibile eſt naqꝫ ipſam in vnico poxiſmo terminari. eſt etiã cõfuſa quia licet ſciã generale tps reditus de tertio ĩ tertiũ: nõ tñ horã reditus ſcio: ſil'r ⁊ ſi ſciã accidentia eſſe ſceua: nõ tñ ſcio diſtincte q̃ accidentia erũt iſta ſaltem de plurib⁹ nec etiã q̃ta erũt: cõſil'r per oĩa de longitudine ⁊ breuitate eſt dicendũ. ¶ Nota tertio ꝙ ꝑ ꝯſiſtentiã in ꝓpoſito duo intelligere poſſumus. primo vl'em ſtatum totius morbi. ſcđo ordinẽ totalẽ ꝯpoſitionis morbi ex ſuis temporibus vniuerſalibus que taliter videntur ſcribi a Galie ꝑmo de criſi ca° q̃rto: ꝙ ꝯſiſtentia morbi eſt ordo ꝯpoſitionis morbi ex ſuis tẽporibus vniuerſalib⁹ in ſuis diſpõnibus ⁊ q̃titatibus: cognoſcere igit̃ conſiſtentias morbi eſt cognoſcere tẽpora vl'ia morbi tam quo ad eoꝝ longitudinẽ ⁊ breuitatẽ: q̃ etiam quo ad eoꝝ diſpões: quia. ſ. accidentia in ipis contingentia. Ad ꝓpoſitũ ex notitia ſpeciei vel nãe egritudinis: ſcitur ⁊ cognoſcitur cõſiſtentia vtroqꝫ modo ſũpta. ꝑmo eni modo ſcitur: quia ſcito ꝙ egritudo eſt colerica: ſcio ꝙ ſtatus ei it ꝓpinquus ⁊ ꝙ accidentia ipius erũt moleſta: ⁊ ecõtra ſi flãtica vel melancolica. ſil'r ſecũdo mõ ſcio cõſiſtentiã: qa ſcio tpa vl'ia longa vel breuia: accidentia fortia uł remiſſa tam oppreſſionẽ q̃ impſſionẽ ⁊ reſolutionẽ ꝯña. ¶ Nota tñ vt dictũ eſt hanc notitiã nõ eẽ certã ⁊ etiã ꝯfuſã eſſe: ꝯtingit eni flãticã aliqua colerica citius ad ſalutẽ vel mortẽ terminari. Eſt etiam ꝯfuſa notitia. quia tã de longitudine vel breuitate q̃ de accidentibus euenire debentibus nõ niſi indiſtinctã poſſumus habere notitiã. Quarto nota ꝑ egritudines in ꝓpoſito intelligere debemus materiales egritudines aptas poxiſmos vel exacerbationes facere vel qualitercũqꝫ aliter merito materiei vario mõ egrotãtẽ affligere: licet etiã ãpliari poſſꝫ affõus ad apãta ⁊ imateriales febres: vt ſcito ꝙ

pleuresis est: scio q erit egritudo acuta in breui te pore terminanda: et scito q est cancrena econuerso: et scito q est ethica vel effimera similiter: hec oia habetur primo de crisi. Ex quo p3 no solu ex notitia egritudinu cognosci paroxismu etc. sed modos terminationis egritudinu: sed. s. per crisim vel sine crisi: et ad huc maneries crisiu et adhuc ipsarum egritudinum: vt scito q egritudo est pleuresis: sciam ipsa verisimiliter sputo terminanda: scito q e qrtana aut lautca flatica credo ipsa no posse per crisim sed p paulatinam resolutione terminanda et sic de aliis. Quinto nota q de egritudine possumus habere plures notitias. primo generales cofusas: vt q egritudo illa est febris vel apa febris materialis vel imaterialis. secudo speciales et magis distinctas: vt q egritudo est febris flatica vel apa flaticu vel colericu. tertio magis pprias adhuc et distinctas sue materiei alt quas singulares circustantias et oditiones cognoscendo vt q apa est flaticum a flate grosso longinquus a corde: aut q febris est flatica vel colerica a colera subtili vel grossa multa vel pauca ex vel intra venas ppe cor vel distater putrescete. Ad ppositu cognitio egritudis secuda et tertia e illa q notificat paroxismos etc. et de ista maxie loqt ypo. ex qb9 colligitur veritas istius afforismi colliguntur ista tria i primo de crisi in pluribus locis etc. Sexto nota q signa p que in speciale et ppriam notitia egritudinis deuenimus sut duplicia: quia queda intrinseca et quedam extrinseca. Extrinseca vt regio tps anni et venti siliter regime etc. Intrinseca sunt triplicia quia qdam sumpta a re naturali vel sibi anexis: vt oplexione naturali etate et sexu: qolibet eni istorum sup pprias significat egritudines: a re no naturali: vt accidentibus aie motu et quiete: a re pternatura: et ista iterum sut aut materia causas egritudine: aut accidens p cui9 notitia maxime cognoscimus egritudine: qd quide accidens diuiditur in actione lesam qualitate mutata et exiens mutatum. Ad ppositu oia illa a medico osiderari debet: si vult speciale egritudinis notitia et ppria acquirere. verbi gra occurris forti egrotati. primo osidera etate sexu et oplexione naturale. scdo tempus anni regione et regime qd pterijt in oibus rebus sex no naturalibus: postea veni ad accidentia egritudinis: vtrum sint sceua vel remissa: et maneries illorum osidera: et sic notitiam spetialem acquirere poteris.

Et hore anni:

Secuda oclo est ista. hore anni declarat paroxismos et cosistentias: pbatur sic: hore ani declarant materias egritudinu. ergo etc. p3 oña et assm arguitur: hiems attestatur flati: estas colere et sic de aliis

Primo nota scdm notabile positu in pticula pcedenti q per horas ani etia dat intelligere regiones etates naturale oplexione corporis regime cibum et potu: hec eni oia eodem mo declarant egritudines Secudo nota q hore ani qnq seruat naturas suas: et qnq a suo naturali cursu pmutatur notabiliter et hoc vel ad otrariu vt si estas sit frigida cu debeat esse calida: vel siles qualitates: vt si sit excessiua calida. Ad ppositu quolibet mo affois h3 veritate vel oclo maxime tn illis seruantibus natura suam aut ab illa ad qualitate simile pmutatis vt declarabitur hic etc. Tertio nota q tepora ani declarat paroxismos et cosistentias. primo mediate declarando materia et egritudine et ex osequenti paroxismos etc. secudo pro qnto declarat corporis dispoem et declarant se esse cas vel morbu vel materia iuuates vel impedietes morbu tardantes vel velocitates: vbi gratia vltra hoc q estas significat sup materia calida: significat etia sup corporis raritate: et illi9 materiei subtilitate: et per ons resolutionis velocitate ecotra vero hyems et sic de aliis.

Et circuituum ad inuicem

Tertia oclo incremeta circuitu ad inuice declarat paroxismos et ce: siue cotidie fiant siue p tertio i tertiu siue amplius tps: pbatur sic: per huiusmodi incremeta notificatur ppinquitas vel remotio status egritudinis: paroxismorum longitudo vel breuitas fortitudo vel debilitas. ergo etc. p3 oña et assuptu circa littera declaratur et dispo etia materie necessitas. Primo nota p circuitu in pposito intelligere possumus totu tps paroxismi vel exacerbationis et q etis ab his vt supra: possumus etia intelligere paroxismos circulariter redeutes: vt sit sensus: q icremeta circuituu. i. paroxismorum circulariter affligentiu declarat paroxismos. otingut aut hec incrementa vel augmeta: vel quia plongatur paroxismi vel quia fiunt vehemetiores et fortius affligentes: vel qa minoratur quies inter paroxismu et paroxismu: vel quia anticipant: et hec oia status ppinquitate aut longitudine nobis declarat: verbi gratia in pricipio vl'i porismi sunt debiles vel breues: igitur vr pbabiliter statum esse remotu: si igitur post hoc oprehedam ipsos fieri notabiliter longiores fortiores et quietes minorari et ipsos anticipare multu: ocludo trasiuisse principiu: et adesse augmentu: et statum appropinquare: circa principiu eni et fine oia ibeciliora: et ex hoc patet veritas oclois. Secudo nota pter oplexiom naturale etc. que obmisit tanq cognoscibilia per hec. Tertio nota q ly inuice dupliciter exponi pot. primo circuituu ad inuice incremeta. i. paroxismorum se inuice circuentiu: secudo incremeta circuituu ad inuice quia. s. multi paroxismi sunt se inuicem excrescentes: vt primus supra scdm: et secudus supra tertiu etc. et qlz istorum sensuu pot esse bon9 etc.

sed ex post apparentibus

Quarta oclo affoi est. signa post apparentia significat siue declarat morborum cosistentias vel paroxismos: pbatur sic: p huiusmodi bona signa cito apparentia cognoscitur morbi breuitas: et ecotra per ipsa tarde apparentia: morbi cognoscitur logitudo ergo oclo vera: p3 oña et assm exemplariter declaratur in pleuresi: in qua si a pricipio appareat sputum subrubeu: significatur morbi breuitas: si tarde longitudo. Primo nota signorum per que significamus etc. Queda papparentia dicunt. Quedam post apparentia: pma sunt que apparet anteq morb9 appareat: vel simul apparete morbo apparere incipiut. Ecotra vero post apparentia que no nisi i pcessu morbi apparent. Exemplu pmi sicut regio: tempus ani naturalis oplexio collum longu gracile

cū humeris eleuatis casus catarri ad pectus ⁊ pul-
monē. Exemplū scđi signa digestionis in morbis a materia cruda incipientibꝰ. Ad ꝓpositū sputum subrubeū est signū post apparēs: sicut pȝ in pleuresi. Hoꝝ autem signoꝝ quedā appellant signa digestionis vel oppositi: quedā salutis vel mortal' q̄dā; dicūtur signa crisis: exempla patēt. Et iteꝝ horum quedā sūt coīa pluribus morbis: quedā vero ꝓpria de quibus oībus videbit̄ in cōmento. Secundo nota vt pōt colligi tertio decimo tractatu. 4° capº de pleuresi: pleuresis est duplex: vera. s. ⁊ nō vera: vera est apā pleure. est aūt pleura pāniculus tegens costas. non vera est apā lacertoꝝ costaꝝ: aut pāniculi inter costā ⁊ costā mediantis. In ꝓposito aūt est s̄mo de vera pleuresi: quia ⁊ si multis modis terminari possit: per sputū tñ frequētius sit eius termi-
natio. Tertio nota p sputū subrubeū intelligetur habēs colorē rubeū clarū: tale aūt cātur ex permixiōe albi cū rubeo obscuro: aut ex ɔuersione rubei obscuri ad albū. Ideo si in principio appareat huiusmōi sputū: significatur per actionē caloris materiā duci versus albedinē: ⁊ per ɔñs ipām eē obedientē ⁊ a calido ɔplete supandā: ⁊ ɔsequēter i' breui ad salutē terminandā. ⁊ ex illo pȝ cā verificans hanc ɔcl'oem affōi. Quarto nota vt supra: pleuresis p sputum terminat̄ hoc mō: vt q̄rto interioꝝ colligi pōt: dū eni in expiratione ɔprimitur pectus materia intra pleurā ɔtenta per resudationē egrediens pleurā pulmonē ingreditur: quā postea virtꝰ de minoribus canulis pulmonis ad maiores ꝑmutando: tādem ad tracheā arteriā ꝑducit: ⁊ post per sputū expellit. Nota dr̄iā; inter sputū ⁊ screatū quia screatus est digestus: sputum vero crudum primo de crisi capitulo quinto.

et urine

Quinta ɔcl'o huius affōi est ista vrine egestiōes ⁊ sudores declarāt poxismos ⁊ cōsistentias ⁊c̄. probatur ɔcl'o: hec declarāt egritudines. ergo ⁊c̄: consequētia pȝ: ⁊ aīsᵐ colligitur in lr̄a. Primo nota vrina ⁊ egestiones ⁊ sudores significant materias egritudinū: significāt etiā digestionē vel ɔtrariū eius. ergo simul significant poxismos ⁊ ɔsistentias q̄tum ad longitudinē ⁊ q̄tum ad manerié terminationis ⁊ q̄tum ad alia: ⁊ hoc patebit in cōmēto.

Nota circa partē imediate p̄cedentē. Continuo exponitur. i. a principio. Et ꝙ principiū sumit̄ tripliciter: s. ꝓ instanti initiatiuo morbi: ꝓ spatio trium dieꝝ: ⁊ pro vno de quatuor tēporibus morbi ⁊ hic sumitur tertio mō: colligitur hec distinctio a Hali. in cōmento huius. Similis snīa colligit̄ ꝑma de crisi ⁊ ꝑma quarti caº de signis horaꝝ febriū. ⁊ est vtilis ⁊ ampliatur vt patet.

Dubitatur utrū quilibet morbus salubris ad salutem terminandus habeat quatuor tpa. Arguit̄ multipliciter ꝙ nō ꝑmo possibile est aliquē morbū in suo statu ꝑfecte esse curatū. igitur ⁊c̄. pȝ ɔñā ⁊ aīsᵐ arguitur: ponendo sanguinē sup calefactum in forte ⁊ leniter putrescentē p digestionē ad benignū reduci: ⁊ sequitur ꝙ in statu erit reductus ad benignū. ergo tūc nō faciet febrem: ⁊ per ɔñs post statum huic nō seque͞t declinatio. Secūdo stat aliquē morbū inchoare in statu eiusdē: igitur talis nō habebit principiū: ⁊ per ɔñs ⁊c̄. ⁊ aīsᵐ arguit̄ de morbo inchoante a materia digesta. Tertio possibile est synocam curari in principio: igitur ⁊c̄ aīs patet si fiat i synoca in principio flobothomia vsq; ad sincopim. Quarto signetur a effimera cuiꝰ principij caliditas sit. b. augmēti. c. ⁊ statꝰ. d Et aī' sic. possibile est post acquisitionē. b. nō acquiri. c. vel. d. sed nō acquisito. d. nō habet. a. quatuor tēpora. igitur ⁊c̄. pȝ ɔñā ⁊ assūptum: quia acquisito. b. pōt occurrere cā potentior in extinguendo q̄ calefactū esse spiritus i calefaciēdo. ergo ⁊c̄

Quinto per cām ɔtrariā morbo occurrentē pōt morbi tps subduplari: ergo per duplā totaliter auferi: ɔñā videt̄ tenere: quia si aliquāta cā aliquantulū aufert de morbo: dupla vel in alia ꝓportiōe maior dȝ posse taiūdem auferre: quo posito inesse sequitur ꝙ iste morbus nedū nō quatuor sed nullū post tēpus habebit. Ad oppositū est Halie. in cōmento: etiā quia aliter egritudines non ostenderēt morboꝝ cōsistentias: nec foret quilibet dietandus in relatione ad statū. Et Auice. ꝑmo cano. fen. 2. caº septio. s. de horis egritudinū: ⁊ ꝑma quarti. 2 caº. 4º. ⁊ Halie. in libello de q̄tuor tpibꝰ morbi

Respondendo ad hāc qōē; ꝑmo ponā; aliquas distinctiones ⁊ notabilia. secūdo conclusiones.

Quantū ad primū sit hec ꝑma distinctio ꝙ morboꝝ quidā sūt materiales quidā imateriales: declarata est supius. Secūda distinctio in morbis materialibus quedā sūt tēpora vl'ia quedā ꝑticularia

Tertia distinctio: tēpora vniuersalia pñt cōtra se inuicem distingui vel penes digestionē vel actionē nature vel penes accidentia: penes digestionem vel actionē declaratū est prius: penes accidentia ut tunc principiū qñ accidētia sūt remissa ⁊ q̄si vniformia: vt in ipis nō notabilis ɔprehendat̄ excessus ⁊ ce. Augmentū qñ notabiliter magnificantur: status qñ vltimatur: vnde Auic. vbi supra hora augmenti est in qua apparet ⁊c̄. vide tu ibi. Quarto p̄mittendū ꝙ materia faciens febrem qñq; putrescit gradu intenso nō corrigibili. quādoq; vero ⁊ corrigibili reducibi ad benignū. Similiter colligitur hec distinctio secūda affōꝝ. illo affo. s. vbicunq; cibus ⁊ ce. cōmento. xvij. ad finē ⁊ tu declara eam.

Quinta distinctio ꝙ egritudo qñq; icipit a materia cruda morbi: qñq; digesta. Prima ɔcl'o: lȝ improprie morbo imateriali quatuor tēpora attribuant: possibile tamē est sic improprie aliquē nō habere quatuor tēpora. ꝑma pars pȝ: quia in eo nō est actio virtutis in materiā: nec materie in virtutem sed iproprie hoc mō habet: vt tunc sit principium quādo vestigiū vel effectus in mēbris a morbo derelictus est paruus. Augmentū qñ est notabilis: status qñ maximus: ⁊ pro tūc pȝ ꝙ nō pōt habere quatuor tēpora ⁊ ce. Secūda ɔcl'o: nō quilibet particularis poxismus salubris ad salutē terminādus necessario habet quatuor tēpora: dico aūt notāter ad salutē terminandus: quia possibile est in principio materiā ad extra p fluxū ventris: vel vrinā totaliter expelli: sed si sic erit: nō habebit statum nec augmentū. Tertia ɔcl'o nō quilȝ morbus salubris materialis hȝ quatuor tēpora penes actionem nāe i

materia ɔtra se inuicē distincta: hec ɔclo declarat in duplici casu. pmus casus est vbi morbus incipiat a materia digesta. scdus casus est vbi incipiat morbus a materia reducibili ad benignū que in statu pfecte sit benigna: tunc enī deficiet declinatio distincta penes actionē nature in materia. ¶ Nota tamē ꝙ licet ita sit: ɔtingens nō est in vtroqȝ casu esse quatuor tēpora distincta penes accidentia ⁊ declara tu hoc. Alij deducunt ɔclusionē: ponēdo ꝙ cum statu salubri ɔiungatur egritudo mortalis vt applia vel aliud. Correlariū nō cuilibȝ morbo habēti statum ⁊ declinationē penes digestionē: correspondet principiū vel augmentū penes digestionē distincta patȝ intelligenti. ¶ Correlariū secundū nō cuicunqȝ morbo correspondet pncipiū augmentū ⁊ stat⁹ digestionis: correspondet declinatio penes idē distincta: ⁊ plura alia. Quarta ɔclo vt i plurib⁹ morbi tam materiales ꝙ imateriales salubres regimi nature derelicti habēt quatuor tēpora. ⁊ iō taliter auctores distinxerūt tēpora in morbis salubribus nō necessario quilȝ morbus salubris ad salutem terminād⁹ hȝ vel habebit qtuor tempora vlia penes accidentia ɔtra se inuicem distincta: pȝ de synocha in principio curata: ⁊ multa alia possūt adduci. ¶ Correlariū possibile est beneficio medici morbū salubrē nec ad statū nec ad augmentū sed ad declinationē imediate post principiū deuenire. pȝ per flobothomia aduenientē in pncipio synoche ꝓhibetur sensibilis maiorato accidentiū synoche ⁊ eorū vltimatio post sensibilē maioratione: igitur p fleubothomia ꝓhibetur augmentū ⁊ status quo ad accidentia. Correlariū secundū licet medico plōgare morbū in casu. s. de mortali salubrē faciendo: ⁊ infinita talia quasi sequunt ex his ¶ Correlariū pautiora possūt esse tēpora salubriū ꝙ mortaliū: vel sic. minor pōt esse maximus numer⁹ tempoꝝ salubriū ꝙ mortaliū: vel sic. nō tam paucoꝝ tempoꝝ pōt esse totalis ɔsistentia mortaliū sicut salubrium patet: quia oīum mortaliū necessario sūt tria. s. pncipiū augmentū ⁊ status: sed salubriū nō sūt necessario plura ꝙ duo. Correlariū quartū. signa dcā sup ɔsistentias ⁊c̄. sūt solum vt i pluribus vera. ¶ Sexta ɔclo ad excitandū mētes audientiū: possibile est egrotantē mori in egritudine tm̄ salubri nō mortali. vel sic. possibile est fortem mori egritudine aliq̄ que est salubris ⁊ vi illius egritudinis: nulla cā accidentali superueniente: vt forte prius ante declinationē ex etate deficiēte. Et ad declarādū pmittendū p egritudinē mortalē nō intelli illā que interficiet: nec salubrē illā qua sanabit: sed merito ꝓportionis materie ad virtutē vel ecōtra sanabit vel occidet. Deinde ponam duas tertianas: quarū cuiuslibet accidentia possit virtus tollerare ⁊ māni digerere: nō tn̄ ambas simul: ⁊ pone pmam post ponere ⁊ secundā anticipare donec complicētur: ⁊ sequit cōclusio. Uez fiet egritudo mortalis in complicatione ⁊ hoc merito ꝓportionis materie ad virtutem ⁊c̄. ¶ Ad argumēta dicitur auctores intelligere vt in pluribus.

Utrum signa mortis possunt apparere in principio vlī morbi materialis puta febris: aut similis. Et arguitur ꝙ sic: pmo auctoritate Gal. tertiō de crisi. vbi vult ꝙ in quolibet tēpore vlī morbi ɔtingat mori pterꝙ in declinatione. similiē in ɔmēto istius affōi poxismos vero ⁊ ɔsistentias idē innuitur. Secūdo in principio particulari ⁊ similiter in augmēto ɔtigit egꝝ mori. igiē ⁊ vlī ɔña videtur nota: sicut enī videt se habere pncipium pticulare ad alia tēpora pticularia: ita pncipium vniuersale ad alia tēpora vlia: ⁊ añs satis patet: sed qñcūqȝ cōtingit egꝝ mori: tunc possūt apparere signa mortis igitur ⁊c̄. ¶ Tertio tanta pōt esse morbi malitia i pncipio ppacute sicut in statu cronice ⁊ adhuc maior: sed contingit egrum mori in statu cronice: igitur ⁊c̄. ɔña nota ⁊ aſſ^m satis patet esse possibile.

Quarto tanta pōt esse ꝓportio malitie pncipij alicui⁹ morbi mortalis ad virtutē egrotantis in principio: qūta est status morbi mortalis ad virtutem egrotantis alterius in statu: sed in statu illius mortalis a malitia morbi moritur eger. igitur ⁊c̄. ɔña vr̄ esse nota ⁊ aſſ^m ꝓbatur. signet enī. a. morb⁹: malitie c⁹ in statu ad virtutē fortis sit ꝓportio dupla: ⁊ sit. b. morbus: c⁹ malicia principij sit dupla ad malitiā. a. morbi in statu: ⁊ sit iā plato egrotās b. morbo in pncipio: virtus cui⁹ sit dupla ad virtutē for. ⁊ fiat argumētū tactū: qlis est ꝓportio. a. ad virtutē for. talis est ꝓportio. b. ad virtutē plonis. sed. a. ad fortis virtutē tāta est ꝓportio ꝙ for interficit vel sufficit interficere. igitur. b. sufficit interficere platonē: ⁊ tn̄. b. est in pncipio. igitur ⁊c̄. tota ɔsequētia vr̄ esse nota cū antecedente ⁊c̄.

¶ Ad oppositum vr̄ esse cōis scola. respōdendo ad hanc qōȝ sic pceda ꝙ pmo pmittā notabilia quedā secūdo ɔclones de quesito. Quantū ad pmum ē sciendū pmo: ꝙ sicut in morbis salubribus tēpora morboꝝ distinguunt penes duo. s. penes accidētia ⁊ penes digestionē: ita in morbis mortalibus tpa distinguunt penes accidentia ⁊ penes dispōēȝ siue prauitatē materiei acquisitā per actionē caloris pret naturā in eā: vt dicamus tūc esse principiū quo ad accidentia: quādo accidentia sūt remissa: augmētuȝ qñ notabiliter intendūtur. status vero cū vltimatē quia pfecte obtinet virtus a morbo. tunc vo dicimus pncipiū egritudinis quo ad dispōȝ ⁊ prauitatē materiei: qñ prauitas est aliquāta in materia. augmētum cū notobiliter augetur: ⁊ status qñ materie prauitas vltimat: quia. s. acquirit vltimā prauitatē ⁊ rebellionē cōtra virtutē. ¶ Scdo sciendū ꝙ qñqȝ materia faciens febrem interficit sua malitia: qñqȝ vero sui multitudine p viam suffocatiōis hec distinctio habēt de mēte Aui. quarto pma ca° de signis horaꝝ febriū. Tūc sit pma conclo ista: possibile est in principio vlī febris materialis mori egꝝ per viā suffocationis facte a multitudine materie: ista ɔclo satis pȝ de se. ¶ Ex q̄ sequit ꝙ possūt in pncipio apparere signa mortis p viam suffocationis: pōt enī in pncipio appere cursus materiei ad spiritualia cū cōstrictione anhelitus ⁊ ꝓhibita euentatione: vt satis pȝ igiē ⁊c̄. Scda ɔclo pncipal

eſt: ꝙ taliter moriens licet nõ moriatur in ſtatu fe
bris: moritur tñ in ſtatu ⁊ ꝓpter ſtatũ alterius e-
gritudinis: quia. ſ. opilationis vel ſuffocationis: pꝫ
iſta eni talis ſuffocatio hꝫ quatuor tp̃a ſi ẽ ſalubris
⁊ tria ſi eſt mortalis: ſicut ⁊ febris vt tunc ſit prin-
cipiũ quãdo matera incipit fluere ⁊ ſuffocare: ⁊ tũc
ſit augmẽtũ quãdo euẽtatio notabiliter impeditur
⁊ tunc ſtatus quãdo totaliter impeditur: ſed tũc mo
ritur eger. igit̃ ⁊c̃. Tertia ꝯcluſio ꝑ̇ncipalis eſt:
ꝙ poſſibile eſt egꝝ mori in principio diſtincto peneſ
diſpõeꝫ materiei: ꝓbatur quia poſſibile eſt in ꝑ̇nci
pio egritudinis virtutẽ eſſe in tm̃ debilẽ ꝙ tollera
re nõ poterit accidentia ꝓuenientia a materia: q̃tũ
cũqꝫ ſit remiſſe malitie: igitur ⁊c̃. pꝫ ꝯſequentia et
aſſ[m] ſatis notũ eſt intelligenti. Quarta ꝯclõ eſt
ꝙ nõ eſt poſſibile egꝝ mori in principio quo ad ac-
cidentia ⁊ hoc vi accidentiũ illius morbi: hec ꝯcluſio
ꝓbatur. q̃ñcũqꝫ eger moritur vi accidentium morbi
tũc vltimant̃ accidentia morbi: ſed q̃ñcũqꝫ vltimã
tur accidentia tunc eſt ſtatus accidentiũ. igitur ⁊c̃.
ꝯña ⁊ aſſ[m] ꝓbatur: quia tunc vltimũ effectũ ⁊ ma
ximũ inducunt quẽ ſufficiũt inducere ⁊c̃. Jtẽ q̃ñ
cũqꝫ virtus ꝑfecte ſuccũbit ⁊ obtinetur ab accidenti
bus. tunc accidentia ſũt in ſtatu: ſed ita eſt cũ adue
nit mors vi accidentiũ. igitur ⁊c̃. ꝯña nota ⁊ totuꝫ
aſſ[m] videtur ſatis notum Jtem talia accñtia ſunt
maxima cã leſionis actionũ: quia nõ ſunt aliud nec
alia q̃ actionũ leſiones: ſed q̃ñcũqꝫ aduẽit mors vi
accidentiũ: tunc leſiones actionũ ſunt maxime igit̃
⁊ ce. Ex iſta ꝯclõne infero ꝯtra cõem ſcholã: ꝙ ñ
ſemp in morbis mortalibus coincidũt tp̃a diſtincta
penes materie prauitatẽ ⁊ penes accidentia ꝯſequẽ
tia actionẽ materie. Quinta ꝯclõ eſt hec: ꝙ licet
ſit ita: in ꝑ̇ncipio tñ morbi vl̃i pñt apparere ſigna
mortis: q̃a põt apparere virtutis debilitas cũ ma
terie prauitate: cuius ſtatum prauitatis nõ põt ex-
pectare virtus: ſed prius deficiet. Ad argumen
ta principalia. ad ꝑ̇mũ dĩ ꝙ Galie. voluit egꝝ mo
ri in ꝑ̇ncipio diſtincto penes prauitatẽ materie: ſꝫ
nõ eſt timor in principio accidentiũ. Ad ſecundũ
dĩ negando ꝯñam: nec ſic ſe hꝫ principiũ ꝑticulare
ad alia tẽpora ꝑticularia ſicut principiũ vniuerſale
accidẽtiũ ad alia tẽpora vl̃ia. Ad tertiã dicitur
ꝯcedendo tãtã malitiam eſſe in ꝑ̇ncipio ꝑacute ſi-
cut in ſtatu cronice: ſed erit ꝑitas ex ꝑte virtutis:
⁊ ſi ponatur vtrobiqꝫ fore virtutẽ equalẽ vel eq̃
debilẽ: dicitur ꝙ hoc eſt repugnans: quia tunc non
erit principiũ ꝓprie ſed ſtatus. Ad quartũ ⁊ vlti
mum dĩ negando aſſ[m]: ⁊ ad caſum dĩ ꝙ ip̃e non
eſt admittendus. Ex ip̃o ei ſeq̃tur ꝙ tã ſor. q̃ plato
erit in ſtatu egritudinis. igitur ⁊c̃.

trum i principio uniuerſali
alicuiꝰ morbi pñt apparere ſigna com
plete digeſtionis: aut etiam complete
indigeſtionis. Argnitur multipli-
ter ꝙ ſic: Prĩo poſſibile eſt egꝝ ma
litia morbi in ꝑ̇ncipio vl̃i egritudinis mori vt pꝫ
ex p̃cedenti: igitur poſſibile eſt in principio appare
re ſigna malitie morbi interficientis: ſed iſta ſũt ſi
gna ꝯplete indigeſtionis. igitur ⁊c̃. ꝯña nota: ⁊ aſ-
ſũptum ſil̃r quo ad ꝑ̇mã eius ꝑteꝫ. Quo ad ſcðãꝫ
ar̃: quia ſigna oñdentia vltimã prauitatẽ ſũt ſigna
ꝯplete idigeſtõis: cũ ñ poſſit ẽẽ prauitas maior ma
terie q̃ interficiens: igitur ⁊c̃. tota ꝯña eſt nota cũ
añte. Et ꝯfirmatur quia poſſibile eſt materiam
prauitatis vltimate ꝯtineri in loco diſtãte a corde
tm̃: ꝙ nec poterit euaporare nec febrem facere: ut
pꝫ de materia cãncroſa in digito pedis ꝯtenta. po
natur igitur ꝙ ita ſit: ⁊ ꝙ ab aliqua cã permutetur
hec materia ad locũ cordi ꝓpinquũ ita vt ſufficiat
euaporare ad cor ⁊ febrem facere: ⁊ ſequit̃ ꝙ ĩ ꝑ̇n
cipio huiꝰ febris apparebũt ſigna incõplete digeſti
onis: quia. ſ. maxime prauitatis. Et per ſimile
argumẽtũ deduci põt: ꝙ q̃ñqꝫ in principio morbi
apparebũt vel apparere pñt ſigna ꝯplete digeſtio
nis. ponatur eni ꝙ in loco ſatis a corde diſtante ſi
at apã: cuius putredo nõ euaporet ad cor nec febrẽ
faciat: ⁊ ꝙ ſit iã materia hꝰ apãtis mota ad locum
cordi ꝓpinquũ: aut ꝙ cã que euaporationẽ ꝓhibuit
iam ſit remota: ita vt euaporet materia ad cor ⁊
febrẽ faciat: ⁊ ſequit̃ ꝯclõ: quia in ꝑ̇ncipio febris
ſequẽtis erit materia hꝰ febris ꝯplete digeſta ſꝫ q̃ñ
cũqꝫ ita erit: tũc poterũt apparer̃ ſigna ꝯplete dige
ſtionis: igitur ⁊c̃. ꝯña nota ⁊ aſſ[m] ex cãu patet eſſe
poſſibile. Sed forte ꝓ iſto diceretur ꝙ q̃tuncũꝫ
hec materia ponat̃ eſſe digeſta: quia tñ eiꝰ digeſtio
erit citra digeſtionẽ ꝑfectam que eſt a colore natu
rali: ideo ab illa diſtabat ꝑ latitudinẽ: ꝑ cuiꝰ acqui
ſitionẽ fiet triũ tẽpoꝝ varietas. ſ. ꝑ̇ncipij augmenti
⁊ ſtatus. Contra quia ĩ ꝑ̇ncipio huic materie ac
quiretur aliqua latitudo digeſtionis que gratia ar
gumẽti ſit. a. ⁊ arguitur ſic: in pricipio acquiretur
latitudo digeſtionis. a. huic materie: ſed p̃ciſe ꝑ. a
diſtabat hec materia a ꝑfecta digeſtione: ergo ĩ ꝑ̇n
cipio acquiret̃ ꝑfecta digeſtio: hec ꝯña nota: ⁊ totũ
aſſ[m] patet eſſe poſſibile: igit̃ ⁊c̃. Jtẽ quia ponat̃
ꝙ hec materia anteq̃ febrẽ faciat foret ſũme dige-
ſta: ꝓpter cãm tñ impedientẽ eius creticã euacuatio
nẽ nõ fuerit euacuata: ſed ad loca cordi ꝓpinqua di
recta: ⁊ fiat argumentũ vt prius. Quarto i ꝑ̇n
cipio effimere ⁊ ethice febris pñt apparere ſigna ꝑ
fecte digeſtionis igitur ⁊c̃. patet ꝯña ⁊ aſſ[m] ẽ Auic
quarto ꝑ̇ma caᵒ 6ᵒ: vbi diſtinguitur. ſ. effimera a
putridis. Et arguitur rõe: quia q̃ñqꝫ oẽs humores
in corꝑe exiſtentes ſũt digeſti: tũc poſſũt apparere ſi
gna digeſtionis: ſed hoc eſt in effimera ⁊ ethica: cũ
ibi nõ ſit peccatũ in humoribus. igitur ⁊c̃. Qui
to in ꝑ̇ncipio particulari ſtatus vl̃is poſſũt apꝑere
ſigna digeſtionis: igitur ⁊ in declinatione ꝑticulari
vniuerſalis ꝑ̇ncipij: quia multo magis eſt diſpoſita
materia in quiete ꝑticulari vniuerſalis ꝑ̇ncipij q̃ in
ꝑ̇ncipio ꝑticulari ſtatus igitur ⁊ ce. pꝫ ꝯſequentia ſa
tis cum añte. Sexto quia in principto ꝑticulari
põt apꝑere vrina nigra ⁊ viridis que ſũt perfecte
indigeſtionis. igitur ⁊ ce. Ad oppoſitũ videt̃ eſſe
Gali. in cõmento illius afforiſmi. Paroxiſmus ṽo
Reſpondendo ad iſtã q̃õeꝫ ꝑ̇mo p̃mittã notabi-
lia quedã. ſcð̃o quedã ꝯcluſiones ponã de queſito.
Quãtum ad ꝑ̇mũ eſt ſciendũ ꝑ̇mo: ꝙ morbus
eſt duplex quidã materialis quidã imaterialis: q̇d
ſit quilibet illoꝝ ſatis pꝫ. Secũdo ſciendum ꝙ ad
huc materialiũ quidã ſunt pendentes a materia ⁊
praua eius diſpõne qualitatiua. Quidã vero ſunt
p̃dentes a materia nõ ꝑ qualitatẽ prauã ĩ materia
exiſtentem ſed per quãtitatẽ minimã ſine putredie

Tertio sciēdū φ i pricipio morbi materialis appare re signa complete digestionis possumus dupliciter imaginari: vel φ talia signa appareant vi solius actōis facte i p̄ncipio illius morbi: ita φ digestionis illius: ipsius principij actio fuerect totalis cā: vel φ non solus principij vi appareant: sed etiam vi alterius quod ante concurrebat similiť p omnia disti guere possumus de signis didigestionis complete: scilicet φ ipsa apparere in pricipio imagniari possu mus vel vi actonis solius calidi preter naturam in principio cōtingentis: vel non solum ꝓpter hoc sed etiā ꝓpter actionē aliā alias ad hoc ꝯcurrentem.
¶ Tunc sit prima conclusio φ possibile est in prin° morbi materialꝭ apparere signa ꝯplete digestionis hanc ꝯclusionē deducit quartū argumētū ante oppositū. Scđa ꝯc̄lo est hec: φ possibile est in pn° vniuersali egritudinis materialis nō pendentis a q̄litate materie sed ab ei⁹ q̄titate apparere signa digestionis: patet quia in principio synoche sine putre die: oīa illa satis patēt. ¶ Tertia ꝯclūsio pncipalis est hec: φ in pncipio vlī fe. putride appare nō ꝑnt signa pfecte digestiōis c⁹ totalis cā sufficiens ē actō ꝯtingens in principio: patet quia actio pricipij i mā est actio insensibilis ⁊ occulta: sed notū est φ nunq̄ actio occulta ⁊ imanifesta est totalis cā manifeste ⁊ ꝯplete digestōnis. igiť ⁊c̄. pꝫ ꝯñā ⁊ asśm similiter. Et ꝯfirmatur quia maior est trāsmutatio qua transmutat virtus materiā in augmēto q̄ in pncipio egritudinis: sed nō est possibile in augmēto vi vel virtute actionis solius augmēti apparere signa cōplete digestionis. igitur ⁊c̄. tota ꝯñā est nota cum añte. ⁊ sicut argutū est de fe. putrida: ita argui po test de egritudie quacūq; siľi: vt apāte ⁊ huiusmōi
Quarta ꝯc̄lo principalis est hec: φ in principio vlī fe. putride possunt apparere signa pfecte digestionis materiei facientis febrē: cuius actio principij nō fuerit totalis sed ꝑtialis cā: hec ꝯc̄lo videtur deduci posse p tertiū principale supius adductū: quia possibile est materiā collectā in loco a corde in tātuꝫ distante: φ nō sufficit euaporare ad cor: esse digestione q̄si ꝯpleta digestam: ⁊ ab aliqua cā siue primitiā siue corpali moueri ad locū ꝓpinquum cordi in tantū φ euaporet ad cor ⁊ fe. faciat: cui⁹ tñ digestionis ꝯplementū acquirat in pncipio: quia q̄tūcūꝫ modica fuerit latitudo digestōis: que huic materie ponatur acquiri in principio: per minorē pōt tūc illa materia a ꝯpleta digestione distare. igitur ⁊c̄.
¶ Ex ista ꝯc̄lone sequitur pmo: φ possibile est crisim salubrem in pncipio aduenire: pꝫ quia q̄tūcūq; hec materia fuerit digesta pfecte: tunc poterit crisī fieri: sed sic est in pncipio vniuersali: ⁊ si p crisim i telligas euacuationē nō aūt motum velocē igiť ⁊c̄
Sequitur scđo aliquē morbū habere statuꝫ quo ad digestionē materiei: qui tñ nunq̄ habuit digestionis principiū vel augmentū: quia q̄tūcūq; huiusmodi fe. putride designate erit materia sūme digesta erit status digestionis materiei: sed iam ita est: ideo ⁊c̄. φ aūt nunq̄ habuit digestionis principiuꝫ vel augmentū patet: quia nunq̄ fuit febris quādo fuit principiū vel augmentū hui⁹ digestionis hui⁹ materiei. verūtñ ꝯcedendū est: φ cuiuscūq̄ digestionis est status: illius aliqñ fuit principiū ⁊ similiter augmentū saltē in loco alio ab isto. ¶ Sequitur 3° ꝯtra oēm scholā: φ nō in oib⁹ morbis reseruatib⁹ materiā ad vnicā expulsionē salubribus coincidūt tēpora quo ad accidentia ⁊ quo ad digestionē materie: pꝫ ex dictis: Quinta ꝯc̄lo principalis est hec φ ipossibile est i pncipio vlī febris putride apparere signa ꝯplete digestionis: cui⁹ actio solius pncipij fuit cā effectiua totalis: ꝓbatur similiter sicut arguebatur in tertia ꝯclusione. ¶ Sexta ꝯc̄lo pncipalis est hec: possibile est in pncipio apparere signa complete indigestionis quoꝝ tñ cā totalis nō fuit actio pncipij: hec ꝯc̄lo ꝓbatur p tertiū pncipale supi⁹ ad ductū. pōt etiā deduci per simile sicut deducebatur quarta ꝯc̄lo pncipalis. Sed ꝯtra hanc ꝯc̄lonē arguit apparentibus huiusmōi signis ꝯplete indigestionis: nec est pncipiū quo ad materiei indigestioneꝫ nec quo ad accidentia. igitur tunc nullo mō est pnm ⁊ p ꝯñs est ꝯclusio falsa: ꝯñā nota ⁊ assumptum ꝓbatur: nō eni tūc est pncipiū sūme indigestionis: cū tūc sit materia sūme indigesta: nec quo ad accidentia: quia tūc eger moritur vi malitie materiei facientis morbū: sed nō moritur eger vi malitie eius nisi in statu accidentiū vt tenebatur in q̄ōe p̄cedenti: igiť: pꝫ ꝯñā ⁊ assumptū siľr ex dictis. ¶ Sed ad hoc dr̄ φ hec signa apparent in pncipio accidentiū. ⁊ diciť φ nō stati moritur eger: cū hec materia faciat febrem: quia nō statim vltimatur impressio quā dꝫ hec materia facere in mēbra: verūtñ ꝯcedendū est φ hoc pncipiū erit valde breue: quia cito veniet augmentū ⁊ status accidentiū. Et si arǂ ꝯtra hoc: q̄a Galie. in ꝯmēto ⁊ generaliter oēs auctores ponunt in principio materiā fore occulte digestā: aut indigeri: ⁊ in augmēto manifestius ⁊c̄. ¶ Dicendū φ auctores id intelligūt de morbis incipientibus a materia cruda: que indifferentur se habet ad hoc vt digeratur vel indigestionē acquirat: ⁊ quia illud est vt plurimū ꝯtingens ⁊ oppositū raro. ideo illā propositionē ꝓferūt tanq̄ vniuersaliter veraꝫ. Ad argumēta pncipalia. Ad pmū negať ꝯñā ⁊ dr̄ φ nō oīa signa ostēdētia malitiā morbi iterficientis sunt signa pfecte vltimate putredinis vel indigestionis: vt patuit in q̄ōne p̄cedenti. ¶ Ad secundū tertium ⁊ quartū satis patet ex dictis in q̄ōne. Ad quintū dr̄ φ minus disposita est materia ad digestionē in quiete vel poxīmo pncipij q̄ in pncipio poxīmi status vniuersalis: ⁊ hoc saltē veꝝ est ꝯpando cām antecedentē ad cām añcedentē: ⁊ forte aliter: sed nō dico ꝓ nunc. ¶ Ad sextum ꝯceditur totum ad quod deducit ⁊ q̄ð fuit argutū: sed illud nō erit ui acctionis pncipij taq̄ totalis cāe ⁊ hoc de q̄ōe ⁊c̄

Utrum crisis quelibet fiat i statu morbi. Arguiť multipliciter φ non: Primo possibile est crisim ꝯpletā salubrē aduenire in pncipio. igitur ⁊c̄. patet ꝯñā ⁊ assūptū ꝓbatur: supponēdo φ aliqua materia intra vel extra venas in locis a corde valde distantibus putrescat ita vt nō euaporet ad cor: ⁊ ipā ꝯplete vel quasi ꝯplete digesta pellat versus cor: ꝓpter quod faciet fe. ⁊ patet totū argumentū ex dictis. ¶ Secūdo possibile est crisim mortalē in pncipio fieri: igitur: pꝫ ꝯñā: ⁊ assūptū ꝓbatur: ponēdo similē casū d̄ mā

prauitatis sūme putrescente in locis distantibꝯ: ita vt prius febrem nō faciat: deinde subito pellat̄ ad cor: ⁊ arguit̄ ut supra: qn̄cūq; materia faciēs febrē ē sūme d̄prauata ⁊ nullo mō digesta moritur eger sed hoc est in ꝑncipio hꝯ egritudinis: igitur: patet ꝯsequētia ⁊ assūptū similiter. Tertio ꝑncipaliter sic: qn̄cunq; eger subito pmutatur ad mortē vel alteratur: tūc pōt fieri crisis: sed hoc est in ꝑncipio: vt hēt ab Aui: q̄rto ꝑma caº de signis horaꝝ febrium ponentis. s. ꝙ materia qn̄q; in ꝑncipio sui multitudine interficit igitur ⁊c̄. Quarto eadē pōt eē ꝓportio malitie status alicuius morbi mortalis ad virtutem qualis est proportio malitie principij ad virtutē ī ꝑncipio: sꝫ pª īterficit: igitur ⁊ secūda: pꝫ ꝯsequētia. ⁊ assūptū deducatur vt supra in vna alia qōne deducebatur. Item quia tanta vel maior pōt esse malitia morbi ppacuti in ꝑncipio sicut cronici in statu: sed tunc interficit. igitur ⁊c̄. Quinto crisis saltē pfecta ad salutem: nō aduenit nisi in declinatione: igitur ⁊c̄. similiter nec virtus pfecte sup morbo obtinet nisi tūc. ꝓ isto etiā vr̄ auctoritas Hali. in 3º de crisi vbi ponit ꝙ in quolꝫ tēpore morbi potest eger mori p̄terꝙ̄ ī declinatione: ⁊ idē cōmento illius poxismos ⁊ ꝯsistentias videt̄ inuere ⁊c̄. Ad oppositū est Auicen. quarto secūda.

Nota ꝙ duplex est crisis. s. ꝯpleta ⁊ nō ꝯpleta siue diminuta: de completa est sermo in proposito quia non est dubium crisim impfectam siue diminutā aduenire posse in quolibet tēpore vniuersali morbi. Nota etiā ꝙ ꝯpleta crisis est duplex. s. quedā ad salutē ⁊ quedā ad mortē: ideo in ista qōe erūt duo articuli: in ꝑmo videbitur de mortali: ī secūdo de salubri. Quantū ad primū sciendū pº ꝙ materia faciens mortalē morbū pōt egrotanteꝫ dupliciter interficere. s. vi sue malitie ⁊ vi sue multitudinis: exemplū ꝑmi vt venenosa materia non multe q̄ntitatis. exemplū scd̄i: vt flātica materia n̄ multū maligna. Secūdo sciendū ꝙ sicut in morbis salubribus distinguūtur tēpora penes duo. s. penes accidentia ⁊ penes materiei digestionē: ita etiam in mortalibus penes materiei dispōem. s. prauitateꝫ eius ⁊ penes accidentia ab ea ꝓuenientia distiguūt tēpora. Tertio p̄mittendū in morbo: vt grā exempli in febre: in qua interficit materia suffocando: duplicē imaginamur morbū. s. suffocatiōꝫ ⁊ febrem: ⁊ sicut in febre imaginamur tēpora disticta ita ⁊ in suffocatione. Tunc sit ꝑma ꝯclo: possibile est crisiꝫ ꝯpletā mortalē aduenire in ꝑncipio febris ꝓbatur quia possibile est in ꝑncipio febris materiā esse multā ⁊ suffocatiuā: igitur ⁊c̄. patet ꝯn̄a: ⁊ assumptū satis patet: ꝓ ista ꝯclone est Aui. in loco allegato ⁊ quarto secūda caº. i. ⁊. 2º. Secūda cōclusio licet taliter moriens moriatur in ꝑncipio febris: moritur tn̄ in statu egritudinis ex qua morit̄ q̇a. s. in statu suffocationis: imaginari enī possumꝯ ꝑncipiū suffocationis sicut in alia qōne dicebatur.

Tertia conclo possibile est in ꝑncipio vel augmēto egritudinis materialis vbi materia vi sue malitie interficit crisim ꝯpletā aduenire mortalē: pꝫ q̇a stat virtutē esse ita debilē: ꝙ sūmū graduꝫ malitie expectare nō possit. igitur ⁊c̄. patet ꝯn̄a ⁊ assūptuꝫ similiter: ponēdo sortē ⁊ platonē egrotare eadem egritudine mortali: ⁊ ꝙ virtus sit in vno fortior ⁊ in alio debilior vt pꝫ intelligenti. Quarta ꝯclo licet taliter moriens moriatur ante statum quo ad materiei dispōem. nō tn̄ moritur ante statū: sed in statu quo ad accidentia: probatur vt supra in alia qōe ꝓbabatur. Ex his oībus sequitur ꝙ omnis crisis mortalis aduenit in statu quo ad accidentia: ⁊ qd̄ nō est possibile ꝙ in alio tēpore adueniat crisis mortalis: ⁊ hoc de primo articulo.

Quantum ad secunduꝫ articulū premittendū. Primo vt alibi notabatur: hanc crisiꝫ sumi quadrupliciter. s. ꝓ ꝯmotione ān̄te: pro euacuatione: ꝓ alteratione: ⁊ ꝓ aggregato ex his. Secūdo p̄mittendū ꝙ morboꝝ mortaliū salubriuꝫ quidā sūt incipientes a materia cruda: ⁊ quidam a materia alias digesta: licet hoc sit raro exempla satis patent. Tertio p̄mittendo in huiusmodi morbis distingui tēpora quādoq; penes digestionē: qn̄q; penes accidentia oīa patent. Prima ꝯclo possibile est crisim sumptā ꝓ cōmotione vel euacuatione aduenire in ꝑncipio quo ad accidentia: pꝫ per vnum articulū tactū supra vbi foret materia ꝯplete digesta. Secūda ꝯclo lꝫ ita sit: tn̄ crisis aduenit in statu quo ad digestionē patet. Tertia ꝯclusio in oībus morbis salubribus ⁊c̄. aduenit crisis ꝑmo mō sumpta in statu: patet quia tūc digesta ē materia. Quarta ꝯclo: in talibus crisis secūdo modo sumpta aduenit ptim in statu ⁊ ptim in declinatiōe patet: quia in statu incipit euacuari materia ⁊ vltimatur euacuatio in declinatione: ⁊ hoc est tam qº ad digestionē q̄ quo ad accidentia. Quinta ꝯclo ꝙ semp crisis sūpta ꝓ alteratione aduenit in declinatione. Ad argumēta patet solutio in vna qōe quam habes supra.

Senes facillime ferūt ieiuniū secūdo consistētes facilius: minus uero pueri: omnium uero horū maxie ifantes: horū uero ipsorū quicūq; sunt animosiores existentes.

Prima ꝯclo istius affōi est ista: senes facillime ferūt ieiunium. i. cibi ⁊ potus abstinentiā: ꝓbatur sic: tardius incurrūt famē ⁊ ex fame minus ledunt̄ alijs corporibus. igitur ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄a ⁊ assūptū declarabitur circa litterā. Primo nota duplices esse senes: ꝑmos ⁊ decrepitos: de ꝑmis intelligit̄ affōr

Et hic nota quid per etatē iuuētutis ⁊ quid ꝑ etatē pueritie ⁊ senectutē intelligere debemus. Ex quo patet qui sūt ꝑmi senes ⁊ qui secūdi senes dicti ꝑmi senes sunt quoꝝ etas est a. xl: vel. l. āno usq; ad sexagesimū annū vel ad sexagesimūquintum. Alij sūt senes dci decrepiti: quoꝝ etas ē a sexagesīo āno vel sexagesimo quinto vsq; in finē: vt vsq; ad octagesimū vel nonagesimū annū secūdū diuersas naturales corporis ꝯplexiones vsq; ad morteꝫ

Ad ꝓpositum ꝑma ꝯclusio affo. itelligitur de ꝑmis: quia de decrepitis nō esset simpliciter veꝝ vt patet. Secūdo nota ꝙ differentia est inter ieiunium ex vna parte ⁊ famē ⁊ sitim ex alia parte: nam ieiuniuꝫ est euacuatio stomaci a cibo ⁊ potu: fames

aūt ⁊ sitis est appetitus quidā. ¶ Ad ppositū non solum facilius tollerant ieiuniū: sed etiā famē ⁊ si tim vt patebit. Tertio nota cās ex quibus fuīt facilitas aut difficultas tolleratie ieiunij: nam possūt sumi penes tria. pmo penes velocem ⁊ tardū icur sum in famē. secūdo penes paruitatē vel magnitu dinē nocumēti sequentis vel nocumentoꝝ sequētiū famē. ¶ Tertio penes facilē vel difficilē releuationē a nocumento sequēte famis tollerantiā. Et additur quedā accidētalis cā ꝯsequēs ad ieiunij tollerantiā ⁊ est repletio stomaci ex malis humoribus tempoꝝ famis: vt tertia pmi caº pº oꝫ vt sanitatis ꝯserua tor. pmo mō dicūtur senes facillime ieiuniū tolle rare: quia tarde icurrūt famē: ⁊ similiter scđo mō minus eni sequitur nocumentū ex equali tollerātia famis in senibus ꝙ in aliȷs ⁊c. Similiter ⁊ tertioº possumus hoc dicere: quia ꝙuis equalis resolutio difficilius remoueatur a sene ꝙ ab aliis. resolō tñ sequēs debitā tollerantiā ieiunij est multo minor in sene ꝙ in aliis corporibus: vnde pbabili dici pōt ꝙ ab illa parua resolōne facilius releuatur senes ꝙ alia corpa a magna. Item adde nocumenta sequen tia tristem sensatiōꝫ: quia resoloꝫ ⁊ attractionem maloꝝ hūoꝝ. Quarto nota ꝙ ad facilitatē tolle ratie ieiunij multe cause ꝯcurrūt. pma paucitas ca loris: ⁊ spūs ⁊ eius gradualis remissio. nō tñ queliꝫ vt decrepitoꝝ: vt infra in qōne patebit. ¶ Secūda est densitas humidi a calido resoluēdi. Tertia est humor crudus nō digestus: ⁊ notū est hec oia cete ris paribus in senibus esse maiora. ¶ Quinto nota nocumēta ex ieiunio sequētia fore multiplicia: est nāqꝫ pmo tristitia sequēs famē: ⁊ resolō spirituum sequēs ad hāc tristitiā: vt in libello de malitia com plexionis diuerse. scđo est spūs ⁊ humoꝝ ⁊ mēbro rum inflāmatio. Tertio est humidi mēbralis ⁊ cali naturalis resolō: que oia discurrendo in senibꝰ sūt minora vt pꝫ. nō eni habēt spiritus sic inflāmabi les: nec membra sic resolutioni disposita.

secundo consistentes.

¶ Secūda ꝯclō hꝰ affōi est. secūdo ꝯsistētes faciliꝰ tollerāt ieiunia aliis post senes: pbatur vt pcedēs. Primo nota p secūdo ꝯsistentes duo intelligere possumus: pmo illos q̄ sūt in principio pme senectu tis: ⁊ hec expō nō placet. Scđo iuuenes in fine iu uētutis: ⁊ incipit hec etas a. xxx. anno vel a. xxxv āno ⁊ terminatur ad. xl. vel ad. xlv. In pncipio eni sunt pmo ꝯsistentes: in fine vero secūdo: ⁊ de his veꝝ est: ꝙ post senes facilius tollerant ieiuniū ¶ Aliter aūt pōt exponi vt li secūdo nō cadat super hoc ꝯsistentes: sed sup li ferūt: vt sit sensus: senes facillime ferūt ieiunium primo. scđo post hos con sistētes: ⁊ istū intellectū puto veriorē. Scđo no ta hos facilius tollerare pueris ieiuniū: quia humi dū eoꝝ est densius ⁊ irresolubiliꝰ: habēt etiā de ca lore minus in ꝙto vt infra videbitur. Est etiā pue ris magis necessaria nutricatio ppter augmentum igitur ⁊ cetera patet conclusio.

minime uero.

Tertia ꝯclō pueri his iam dictis minus faciliter tollerāt ieiunium: pbatur vt alia. ¶ Primo nota p pueritiā in pposito intelligendū esse totā etatem a pncipio natiuitatis vsqꝫ ad initium iuuētutis: qñ. s desinit crescentia que ab Auicē. adolescētia noiat: licet eni frequēter ab auctoribus aliter sumatur. ¶ Secūdo nota ꝙ in talibus calidū est multū in ꝙ to ⁊ in quali: humidū subtile est resolubile ⁊ inflā mabile magis ꝙ in aliis. est etiā necessitas nutrimē ti nō solum p nutricatione sed etiā pro augmento: igitur facilius ⁊ maiora incurrūt nocumēta ex fa is ⁊ ieiunii tollerātia: ⁊ p ꝯñs quarta ꝯclō vera.

horum uero ipsorum

¶ Quarta ꝯclō iter ceteros pueros infantes diffici lius tollerāt ieiunium: pbatur sic: talibus citius ad uenit fames: ⁊ maiora etiā incurrunt nocūmēta ex famis ⁊ ieiunii tollerātia: igitur ⁊c. pꝫ ꝯñā ⁊ aſſm circa litterā declarabitur. Primo nota p ifantiā totā etatem vite primā intelligere debemus a prin cipio natiuitatis vsqꝫ quo puer recte ⁊ decenter sci at loqui: vnde infantia quasi nō fantia nominatur a nō fando vel debite nō fando. ¶ Secūdo nota cāꝫ quare isti difficiliꝰ tollerant sicut in aliis dcm ē

horum uero ipsorum.

¶ Quinta ꝯclō infantes quicūqꝫ sunt animosiores aliis difficilius ferūt ieiuniū: pbatur vt pcedens. Primo nota p animosiores possumus intelligere calidiores ⁊ audatiores vt i ꝯmēto. animositai eni ⁊ audatia insequunt caloris multitudinē vt scđo te gni d discrasiis cordis: ⁊ pmo can sen. scđa sūma d pulsibus: vbi ponitur ꝙ ꝙto est in calore magis augmētatio: tāto est in animo maior fortitudo ⁊ au datia. ¶ Secūdo p animosiores intelligere possumꝰ audiores in capiendo cibū. pma expō est melior: licet vtraqꝫ teneri possit. Scđo nota cām q̄re hij difficiliꝰ tollerant ieiuniū ⁊c: quia in eis aduenit re solutio maior cum cā resoluens sit maior. s. calor ¶ Tertio nota oēs istas ꝯclusiones necessarias aliȷs positis paribꝰ: nisi eni in aliis esset paritas: nō opor terꝫ affōm esse veꝝ. Similis snia colligitur quarto pma caº de cibatione febricitantiū: ⁊ est vtilis taꝫ in actu curatiuo ꝙ ꝯseruatiuo ꝙ etiaꝫ pseruatiuo. Etiā ampliatur tam ad corpa egra sana ꝙ neutra vt patet intelligenti.

Utrum primi senes facillime

tollerant ieiunium. Arguitur multipli citer ꝙ nō pmo auc̄te Auic. 4º prima de cibatione febricitantiū. vbi dicit ꝙ senes debiles ⁊ ifantes sūt ex his q̄ nō possūt tollera re ieiuniū. Scđo ꝙ plus leditur senex ex ꝯsūpti one humidi ⁊ calidi resolutione ꝙ iuuenis puer ⁊ ꝯsistens: sed qualibet ieiunij tollerantiā sequitur hu midi ꝯsūptioꝰ ⁊ calidi resolutio: igitur plus leditur senex ex tollerantia ieiunij ꝙ iuuenis: igitur ⁊c. ⁊ per ꝯsequēs difficilius ⁊c. ꝯñā ⁊ aſſm patēt cū in se ne sit tam calidi ꝙ humidi mensura minor ꝙ in iu uene. ¶ Tertio stante equali tollerantia in sene et iuuene tāta vel maior fit in sene resolutio sicut in iuuene vel ꝙ in iuuene igitur ⁊c. aſſm arguitur quia ꝯtinue a pncipio vite vsqꝫ ad senectutē pcessit humidi ꝯsumptio calido in eadem seruato mēsura

vsqꝫ ad pncipium senectutis: igitur saltē in pncipio senectutis magis minoratū est humidū ꝙ calidū: sꝫ passo magis ⁊ velotius minorato ꝙ agens minoretur: crescit proportio agentis ad passum: igitur ⁊c̄. Quarto q̄to virtus est debilior: tanto indiget maiori restauratiōne: sed in senibus est virtus multo debilior ꝙ in iuuene: igitur indiget restauratione maiori ⁊ per ꝯsequēs difficilius abstinet vel tollerat ieiuniū: ꝯña tenet ⁊ minor pꝫ maior cum a virtute pncipaliter. s. ẜm eius debilitatē ⁊ fortitudinē sumatur indicatio de cibando. Quinto a nocumēto sequēte ieiunij tollerantiā difficilius releuantur senes ꝙ alij: igitur difficilius tollerant ieiuniū: patet ꝯña ⁊ assm: quia virtus resūptiua i ipis est debilior: igitur ⁊c̄. Sexto facilius incurrunt famē senes aliis: igitur ⁊c̄. patet ꝯña ⁊ assumptum pbatur quia stomac⁹ senū est frigidus ẜm naturaꝫ alioꝝ vero calidus: sed stomacus frigidus citius icurrit appetitū ꝙ calidus: igitur ⁊c̄. ꝯña ⁊ maior patēt: ⁊ minor ar̄ auctoritate Gali. 2° tegni. frigidus vero ratura venter. Ad oppositū est ypo. in affo. pme pticule senes facillime ferūt ieiunium

Respondendo ad hanc q̄oꝫ pmo ponā notabilia quedā sc̄do ponā ꝯclusiones rn̄siuas. Quantum ad pmum est sciendū pmo ꝙ nocumēta potissime sequentia ex ieiunij tollerantia sūt tria ⁊ possunt i aliquibus corporibus esse quatuor. s. tristitia sequens ex fame: humidi resolutio: mēbroꝝ humoꝝ ⁊ adhuc spirituū inflāmatio ⁊ ex ꝯsequēti spirituū resolutio: ⁊ attractio humoꝝ prauoꝝ ad stōm: qḋ totum pꝫ in ieiunantibus. Secūdo sciendū ꝙ difficultas tollerātie ieiunij pōt maxime penes tria attēdi. pmo penes facilē casū in famē: vt illud corpus dicatur difficilius tollerare ieiunium: qḋ famē citi⁹ incurrit: ⁊ ecōtra famē difficilius ⁊ tardius incurrēs dicitur ieiuniū penes hoc facilius tollerare. Secūdo pōt attendi difficultas tollerātie ieiunij penes nocumentū sequēs ex ieiunij tollerātia: vt dicatur illud corpus alio difficilius tollerare ieiunium: qḋ ceteris paribus ex ieiunio incurrit maius nocumētū ⁊ ecōtra facilius. Tertio penes facilitatē vel difficultatē releuationis a nocumēto sequēte ieiunium sic eni diceremus ꝙ corpus qḋ a nocumēto illo tardius releuatur facilius tollerat ieiuniū ⁊ ecōtra facili⁹. Tertio sciendū ꝙ ad famē naturalē ꝯcurrūt quinqꝫ motus: quos quarto de accidenti ca° sexto enumerat Gali. inter quos pmus ē qui ē oiūꝫ ca ad quā alij ꝯsequunt̄. s. mēbroꝝ inanitio ⁊ resolutio: sicut in aliquo corpore citius ⁊ facilius fit mēbroꝝ resol̄o ita citius incurrit illud corpus famē: ⁊ hoc ceteris paribus: posset eni dispō existens in ore stōi vt humor flaticus crudus esse cā ꝙtūcūqꝫ citius alicui corpori adueniret mēbroꝝ resol̄o: tardius tam̄ in eo insurgeret appetitus ad cibū. Prima ꝯcl̄o est hec: ꝙ rōne difficultatis casus in famē naturalē ceteris paribus ꝯplexio etatiua pmoꝝ senū in comparatione ad alias facillime tollerāt ieiuniū: pbat̄ pmo: quia tardius insurgūt cause necessario antecedentes famē naturalē in sene ꝙ in alijs. igitur ⁊c̄ patet ꝯña ⁊ assūptum pbatur: quia tardior est in sene mēbroꝝ resol̄o: cū calidū resoluens sit debile: ⁊ humidū grossum ⁊ densum difficile resolubile. Similiter eius attractio mēbroꝝ a venis est tarda. cū calidū attrahens sit debile: sensus eni oris stōi est ebes ⁊ obtusus: igitur ⁊c̄. ꝯña ⁊ assūptum satis patent. Ex ista ꝯclusione ⁊ eius pbatione sequitur ꝙ aliqua nocumēta sequētia tollerātiā famis puta tristem sensationē: sūt remissiora in sene ceteris paribu ꝙ in aliis puta iuuenibus ꝯsistentibus ⁊c̄. pꝫ quia talis tristis sēsatio in sene est minor ceteris paribus: igitur ad ipsam debēt sequi accidentia remissiora: patet ꝯña ⁊ assumptū ex dictis. Secunda ꝯcl̄o sequitur: ꝙ nocumēta sequentia ieiunij tollerātiam difficilius incurrit senex ꝙ iuuenis ⁊ tardius: pbatur sic: quia talia nocumēta sūt tristitia sequēs ex fame vel vehementia tristicie sequens ex tollerantia famis: humidi naturalis ꝯsumptio: ⁊ resol̄o spirituū mēbroꝝ: ⁊ humoꝝ inflāmatio: sed vt notum est: hec oīa difficilius ⁊ tardius incurrit senex ꝙ iuuenis vel puer: igitur ⁊c̄. pꝫ ꝯña ⁊ assumptuꝫ sil̄r. Tertia ꝯclusio pncipalis est: licet ita sit: ab equali tn̄ nocumēto sequēte ex ieiunij tollerantia in sene iuuene puero ⁊c̄. difficilius releuatur senex ꝙ iuuenis puer vel ꝯsistens pbatur quia talia nocumēta iam dcā corrigūtur p actionē nutritiue virtutis restaurantis resolutū: sed hec est in sene multo debilior ꝙ in iuuene: igitur ⁊c̄. patet ꝯña ⁊ assūptuꝫ satis ex dictis. Ex ista ꝯclusione sequitur ꝙ ex aliquo nocumēto sequēte ieiunij tollerantiā in sene in certa pportione minori ꝙ nocumentū sequēs ieiunii tollerantiā in iuuene vel puero: difficilius releuatur senex ꝙ iuuenis aut puer ⁊c̄. patet quia ab equali difficilius releuatur: ideo in certa pportiōe difficili⁹ ⁊ tardius: sit grā argumēti ꝙ in duplo: ⁊ sit illud nocumentū. a. ⁊ ar̄ sic: ab aliquo nocumento pueniente ex ieiunii tollerantia in sene posset senex pcise in sexquialtero facilius releuari ꝙ ab. a. vt satis patet: sed tale nocumentū esset minus. a. igitur ab aliquo nocumēto minori. a. pōt senex pcise in sexquialtero facilius releuari ꝙ ab. a. Et ar̄ vlterius sic: ab aliquo nocumēto minori. a. pcise i sexquialtero facilius ⁊ citius releuatur senex ꝙ ab a. sed in dubio facilius releuetur iuuenis ab. a. nocumēto ꝙ senex ergo ab aliquo certo dato minori a difficilius releuatur senex ꝙ iuuenis ab. a. ⁊ p ꝯsequēs ⁊c̄. Quarta ꝯcl̄o principalis est: ꝙ ab aliquo nocumēto sequēte ieiunii equalē tollerantiam citius ⁊ facilius releuatur senex ꝙ iuuenis puer vl̄ ꝯsistens: hec ꝯcl̄o pbatur: per equalē ieiunii tollerantiā citius ducitur vel aptius est duci ad lapsum incorrigibilē puer iuuenis vel ꝯsistens ꝙ senex: igitur ⁊c̄. patet ꝯña ⁊ assūptum docet experimētū.

Quinta ꝯcl̄o principalis est hec: ꝙ deducta caloris inflāmatione ac humoꝝ ⁊ mēbroꝝ ⁊ accidentib⁹ fameꝫ ꝯsequētibus tristitiā: pcedente in humido senis ⁊ iuuenis resol̄one merito solius actionis caloris naturalis in ipm: facilius releuat̄ iuuenis puer et ꝯsistēs ꝙ senex a resol̄one in quolibet tpoꝝ in eq̄li tpe ꝯtingente: hec ꝯcl̄o persuadet̄ sic: pmo facilius ⁊ citius restauratur resolutū in iuuene in equali tēpore merito solius actionis caloris naturalis ꝙ resolutuꝫ in sene: igitur ⁊c̄. pꝫ ꝯña ꝯ assūptū ar̄: q̄a maior est pportio restaurationis iuuenis ad restaurationē senis: ꝙ resolutionis ad resol̄oeꝫ: iō facili⁹ restaurat ⁊ citius restaurantia iuuenis respectu restauratiue senis: ⁊ per ꝯsequēs p virtutē restaura

Nocum̄ta sequentia ex tollerantia ieiunij sūt ns [handwritten margin note]

Difficultas tollerantie ieiunij penes tria maxime attēdi potest [handwritten margin note]

Ad famem naturalem concurrūt quinqꝫ motus [handwritten margin note]

tinam iuuenis citius restauratur resolutũ in iuue ne q̄ in sene restauretur resolutum in equali tpe: ꝯña est nota: ⁊ añs^m patz: quia in iuuene est restau ratio equalis resolutioni: in sene vero minor. igitur ⁊ ce: ¶ Itē scd̄o: maior est ꝓportio restaura tionis ad resolutionē in iuuene q̄ in sene: eo q̄ i iu uene est restauratio equalis resolutioni: in sene vo minor: igitur citius ⁊ facilius restaurat restaurati ua in iuuene resolutum in eodē: q̄ in sene restaurat restauratiua resolutum: ⁊ p ꝯña tota ꝯña est nota cum añte: Item 3° resoluat resolutiua in sene p vnũ ⁊ in iuuene per duo: ⁊ patet q̄ resolutionis iu uenis ad resoľoem senis est ꝓportio p̄cise dupla: si igitur maior est ꝓportio restaurationis iuuenis ad restaurationē senis: q̄ resolutionis ad resolutionez sequitur q̄ est plus q̄ dupla: ⁊ p ꝯsequēs citius re stauratur in iuuene per duo q̄ in sene per vnuz: ⁊ p cōsequēs ⁊ ce. ¶ Ex ista ꝯc̄one pōt correlarie in ferri: q̄ nō ex quolibet nocumēto sequēte ieiunii tol lerantia equalē facilius releuatur senex q̄ iuuenis: patet quia ea que addūt nocumentũ vltra resoľoez factam merito solius actionis caloris naturalis ex tolleratia ieiunii in iuuene: pñt esse ita parua puta i p̄ncipio famis: q̄ pñt facere nocumentũ in minori ꝓportione difficilius remouibile q̄ erat ꝓportio qua erat nocumentũ prius causatũ in iuuene facili⁹ releuabile nocumento prius in sene causato: quia ista erat certa ꝓportio ⁊ quacũqꝫ dabili: in minori illa potest nocumentum sequens: igitur ⁊ cetera.

Ad argumēnta principalia. ¶ Ad pri mũ dr̄ q̄ Auicē. ibi intellexit p senes seniores siue decrepitos: de quibus nō erat sermo in q̄ōne p̄nci pali. Ad secūdũ dicendũ q̄ plus ledūtur senes ex ꝯsūptione ceteris paribus: vbi. s. ꝯsumptio facta i sene sit tanta sicut que fit in iuuene: vbi tamē sic ñ foret paritas: hoc nō oportet: sicut i ieiunĳ tollerā tia longa: inflāmatur enī multũ ex ieiunio calidũ iuuenis: vnde plus maioratur huiusmodi ꝯsump⁹ q̄ in sene. ¶ Ad tertiũ p̄ncipale dr̄ q̄ licet intensi ue maior sit ꝓportio calidi ad humidũ in sene q̄ in iuuene vel puero vt euidenter deducit argumentũ q̄tum tñ ad posse resoluere quia. s. subtiliare ⁊ in vaporem ꝯuertere: minor est ꝓportio calidi ad hu midũ in sene q̄ in iuuene: cũ humidũ senis sit iam valde terrestre ⁊ densũ: qualiter nō est de humi do iuuenis vel pueri: vnde multo magis resistit resolutiōi humidũ senis q̄ humidũ iuuenis vel pu eri. Ad quartũ dr̄ q̄ vez est vbi debilitas fue rit accidentalis vt ꝯsequēs multā resolutionē sp̄ũz ex febre vel exercitio: debet cũ aliis paribus plus restaurari: ⁊ indicat de multa restauratione: sed il la nō est accidentalis: imo merito decursus etatis ¶ Ad quintũ dicitur q̄ ꝓbat tertiā ꝯclusionem. Ad vltimũ dr̄ vno mō q̄ Hali. ꝓparauit ibi po tentiā appetitiuā stōi frigidi ad digestōz eiusdē. i. melior est eius actus appetendi q̄ digerendi: ⁊ iste ē melior modus aliquo alio: ⁊ vadit ad mētē Hal.

Utrum pueri facilius tollerāt ieiuniũ q̄ senes. Arguit mltipliciter q̄ q̄ nō: p̄mo sic: caliditas iuuenũ est ma gis resolutiua q̄ caliditas pueroꝝ. sed vbi maior est resolutio: maior est difficultas tolle rantie ieiunĳ. igitur ꝯña ⁊ minor satis patēt ex dcis in alia q̄ōne. Et arguitur maior p̄mo quia tanta ē intensiue caliditas iuuenũ sicut pueroꝝ: ⁊ cũ hoc est in subiecto densiori q̄ caliditas pueroꝝ: igitur ⁊c̄. ¶ Scd̄o quia in tactũ fortius imp̄mit: ideo est ma gis actiua sed oē calidũ magis actiuũ magis est reso lutiuũ. igitur ⁊c̄. Scd̄o p̄ncipaliter sic: fortitu do caloris est cā difficultatis tollerantie ieiunĳ: sed calor iuuenũ est fortior q̄ calor pueroꝝ: igitur dif ficilius tollerant iuuenes ieiuniũ q̄ pueri: ꝯña nota ⁊ añtis p̄ma pars est de mēte Auicē. 4° p̄ma ca° d̄ cibatione febricitantiũ dicentis: quoꝝ calor innat⁹ fortis: sūt ex his qui nō possūt tollerare ieiuniũ: ⁊ scd̄a pars añtis satis pꝫ ad sensũ. fortius enī impri mit caliditas iuuenis q̄ pueri: ab eo enī ꝓueniunt fortiores opationes. ¶ Tertio p̄ncipaliter sic: ma ior est ꝓportio calidi ad humidũ in iuuene q̄ in pu ero: sed ex maiori ꝓportione ꝓueit velocior ⁊ for tior actio: igitur veloci⁹ ⁊ fortius agit calidũ iuue nis in humidũ eiusdē q̄ calidũ pueri in humidum eius: ⁊ per ꝯñs ⁊c̄. ꝯña satis patet ⁊ minor: sed ar̄ maior: quia ꝯtinue post primũ instans generatiōis ꝓcedit humidũ minorando: calido vsqꝫ ad iuuētu tem in eadē mensura ꝯseruato: sed minorato humi do stante calido in mensura eadem: necessario cre scit ꝓportio calidi ad humidũ: igitur ⁊c̄. Similiter humidiora sunt corpora pueroꝝ corpibus iuuenuz ⁊ p̄cise equaliter calida ceteris paribus: igitur ē ma ior ꝓportio calidi ad humidũ in iuuene q̄ in puero p ꝯñs ⁊c̄. Quarto ad p̄ncipale. corpora puero rũ sūt respectu iuuenũ flatica ⁊ ecōtra colerica: sed multo difficilius tollerat ieiuniũ corpus colericum q̄ corpus flaticum: igitur ⁊c̄. ꝯña manifesta ⁊ ma ior: cũ plus abundet flegma in pueris q̄ in iuueni bus: minor etiā pꝫ p ypo. in illo affō p̄me pticule: Senes. i illa particula: hoꝝ vero ipoꝝ quicũqꝫ sūt animosiores existentes. ¶ Quinto ad p̄ncipale ar̄ sic: maior fit resolutio in equali tēpore p actionem caloris naturalis i humidũ i iuuene q̄ in puero: iō difficilius feret ieiunium iuuenis ⁊c̄. pꝫ ꝯña ⁊ añs^m ar̄. resolutio in puero est minor q̄ restauratio i eo dem: ⁊ resoľo in iuuene est equalis restaurationi i eodē: sed maior est restauratio que fit in iuuene q̄ restauratio que fit in puero. igitur maior fit resoľo in iuuene q̄ in puero: ꝯña manifesta: ⁊ maior ⁊ mi nor arguitur. p̄mo enī nō apparet verisimile q̄ in puero pedalis q̄titatis restauratio p nutricationez sit tanta q̄ta in iuuene. Scd̄o quia experimento videmus q̄ ad ꝯseruandā virtutē iuuenis ⁊ habi tudinē eius naturalē. maior ꝯcurrit q̄titatis nutri menti q̄ ad saluandũ nutricationē ⁊ adhuc augmē tũ in puero q̄d nō foret nisi maior in iuuene fieret restauratio q̄ in puero. Similiter p actionē virtu tis nutritiue plus generatur de san. ⁊ humoribus i iuuene q̄ in puero. ideo vr̄ q̄ in eo fiat maior nu tricatio q̄ in puero: ⁊ p ꝯsequēs resoľo maior. Si militer maior est q̄titas que p actionē nutricatiōis conseruatur in iuuene: q̄ sit totum aggregatuz ex q̄titate que acquiritur ⁊ ex q̄titate que ꝯseruatur in puero. Similiter nullatenus apparet verisimile q̄ ab embrione cum p̄mo formatur: tanta fiat ib equali tēpore resolutio q̄to in iuuene igitur ⁊ cete.

Ultimo ad principale ar̄ sic: facilius inflāmatur
calor in iuuene ex quacūq; cā apta calidū inflāmare
q̄ in puero. sed sicut calidū magis inflāmatur: sic
velotius ꝯsumit humidū: igitur ꝛc̄. ꝯsequētia tenꝫ
cū ex tollerantia ieiunij calidū tam in puero q̄ i iu
uene sit aptum inflāmari: ꝛ assumptū ꝓbatur: quia
tale est acutius. Similiter videmus febres multe ī
flāmationis in iuuenibus maxime habūdare: ꝑ his
etiā que arguta sunt vr̄ auctoritas Auic. in loco p̄/
allegato: vbi post senes ordinat adolescentes in fa
ciliter tollerātie ieiunij. In oppositum est ypo
in illo affō. Senes facillime ꝛc̄. Respondendo ad
hanc qōꝫ. p̄mo oꝫ p̄mittere quedā p̄ambula. scd̄o
respondebitur ad quesitū. Quantū ad p̄mū ē p̄ᵒ
p̄mittendū ex supi⁹ dictis: que sunt potissima nocu
ta que sequunt̄ vel apta sūt sequi ex ieiunij tollerā
tia: quia. s. tristitia famis: humidi resolō: ꝛ calidi
ꝛ spirituū ꝛ membroꝝ inflāmatio. Secūdo est p̄
mittendū difficultatē tollerantie ieiunij attendi pe/
nes facilē casū in famē: vel penes facilē casū in nocu
menta potissime ieiunij tollerantiā ꝯsequentia: vel
penes difficultatē releuationis a nocumētis iā dictis
que oīa declarata sunt in p̄cedenti qōne. Tertio
p̄mittendū est: q̄ inter cetera nocumēta sequētia ie
iunij tollerantiā deterius est, ceteris parib⁹ humidi
resolutio: quia talis fit per depditionē partiū sub/
stantialiū mēbroꝝ vt pꝫ: ad illā seq̄r etiā calidi re/
solutio ꝛ extinctio: imo nec alia nocumēta ledūt no
tabiliter: nisi ꝑ q̄to terminant̄ ad illud nocumētuꝫ

Ex quo statim pꝫ: q̄ in illo corpe difficilior est
ieiunij tollerantia ceteris paribus in quo velotior
ꝛ facilior fit humidi naturalis resolō. Quarto p̄
mittendū humidū pueri ceteris paribus parati⁹ esse
ad resolutionē q̄ humidū iuuenis: cū sit multo sub
tilius ꝛ magis aereū. Quinto principaliter est p̄
mittendū q̄ resolutionē que fit in iuuene possumus
ꝯpare ad eam que fit in puero in magnitudine ꝛ p/
uitate dupliciter: p̄mo absolute: vt. s. illa resolutō
dicatur maior: quādo absolute maior ē q̄titas eius
qd̄ resoluitur scd̄o ꝓportionabiliter ꝛ respectiue. s.
ad molē suam siue q̄titateꝫ subiectā: vt. s. dicam⁹
in illo corpore resolōem fieri maiorem: in quo ma
ior fit resolutō respcū sue q̄titatis: sic eni dicerem⁹
q̄ si a bipedali resoluatur in hora. ʒ. 2. ꝛ a peda
pedali in eodē tēpore resolueretur. ʒ. 2. s. ꝑ actiōꝫ
caloris naturalis: q̄ velotior ꝛ maior esset resolō
que fieret in pedali: q̄ que fieret in bipedali; quia
quacūq; parte signata illius pedalis: in illa est reso
lutio maior q̄ in parte bipedali in equali tēpore ut
satis patet. Consimiliter per oīa dicere possumus
de restauratione. Istam distinctiōꝫ posuerūt iam
quidā sub his verbis: q̄ dupliciter possumus ima/
ginari vnius corporis resolutionē esse maiorē q̄ sit
resolutio alterius: vno mō extensiue: ꝛ sic illud, to
tale corp⁹ dr̄ pati resolutionē maiorē: in quo ꝑ ma
iores partes extenditur resolō. Secūdo modo inten
siue: ꝛ sic solum illius corporis resolutio est maior
q̄ alterius: a cuius ꝑtibus q̄titatiuis fit resolutio
maior q̄ a partibus quantitatiuis alterius illis eq̄
libus. Tunc sit prima ꝯclō ista: tam rōne casus
in famē q̄ rōne casus in nocumenta: difficilius tol/
lerant ieiunium pueri q̄ iuuenes ceteris parib⁹: ꝓ
batur sic: velotius incurri ūt pueri famē q̄ iuuenes
ꝛ nocumentū maximū sequēs ex tollerātia ieiunij.
igitur ꝛce. pꝫ ꝯn̄a ꝛ assūptuꝫ ꝓbatur: quia veloti⁹
resoluit̄ humidū substantificū eoꝝ: ad cui⁹ resolōeꝫ
sequitur fames. Similit̄ velotius fit illa resolutio
supflua in puero: cū illud humidū sit facilius resolu
bile: ꝛ sit calidū valde resolutiuū. igitur ꝛc̄. patet
ꝯn̄a ꝛ assumptū similiter. Et si ar̄ ꝯtra vt supra
quia calidū iuuenis est actiuius: igit̄ inflāmabilius
similiter est cōiūctū cū siccitate que acuit ꝛ reddit ca
liditatē aptam magis furere q̄ humiditas: igit̄ ꝛc̄.

Dicendū p̄mo ꝓbabiliter ꝯcedendo q̄ calidum
iuuenis est inflāmabilius: ꝛ ꝯceditur q̄ in hoc nocu
mentū: qd̄ est inflāmatio: facilius incurret iuuenis
ex ieiunij tollerantia q̄ puer: quia tamē inflāmatio
nō est nocumentū tm̄: sicut est resolō: eo q̄ inflāma
tio illa nō nocet nisi ꝑ q̄to auget resolōem vel sal
tē ꝓpter id maxime nocet: ideo ꝓpt̄ hoc difficili⁹ fe
rūt ieiunium pueri q̄ iuuenes. Aliter dr̄ ꝯcedendo
q̄ illa caliditas est magis acuta: ꝛ vlterius q̄ nō q̄
libet caliditas acutior inflāmatur facilius in suo sub
iecto q̄ alia: quia pōt caliditas minus acuta esse in
subiecto subtiliationi ꝛ inflāmationi magis disposi
to: ꝛ qd̄ plus faciet subtilitas ad faciliorē inflāma
tionē q̄ acuitas. Consilr̄ diceret̄ de caliditate sic
citati ꝯiuncta: verūtn̄ vniuersaliter ꝯcedit̄: q̄ vbi
caliditas est acutior ꝛ cetera sunt paria: ibi īflāma
tio est velotior. Secūda ꝯclō p̄ncipalis est hec:
q̄ absolute maior est resolō que fit in iuuene q̄ q̄
fit in puero ceteris paribus: ꝓbatur ꝑ ea que iacta
sūt in quinto p̄ncipali. Tertia ꝯclō ꝓbabilit̄ pōt
pōt: q̄ absolute maior fit restauratio in iuuene q̄ ī
puero: ꝓbatur vt p̄cedens: ꝛ non plus volunt ille
ꝯclōes nisi q̄ extēsiue tam resolutio q̄ restauratio
est maior in iuuene q̄ in puero ceteris paribus. ꝑ
maius eni subiectū extenditur, ꝛ maioris q̄titatis ē
absolute. Ex hac ꝯclōne sequitur: q̄ maioritas
resolutionis extensiue siue absolute nō arguit diffi
cultatē maiorē tollerantie ieiunij. satis eni verisilr̄
apparet senē p̄mum magis extensiue vel absolute
resolui: quia. s. maior absolute est q̄titas que ab
eo ꝑ resolutionē euaporat q̄ in embrione vel pue
ro digitalis q̄titatis. Quarta ꝯclō est hec: q̄ ce
teris paribus maior est resolō que fit in puero q̄ q̄
in iuuene ꝓprie respcū sue q̄titatis: ꝓbatur quia q̄
cūq; ꝑte signata in puero a qua fit resolutio: plus ē
qd̄ ab ea in equali tēpore resoluitur q̄ sit illud qd̄
ab equali ꝑte illi ꝯsimili in iuuene resoluitur: igitur
ꝛc̄. pꝫ ꝯn̄a ꝛ assūptum: quia cuiuslꝫ ꝑtis pueri hu/
midū est aptius resolutioni q̄ sit humidū ꝯsimilis ꝑ
tis in iuuene: ꝛ calidū vtrobiq; est equale vel saltē
plus excedit subtilitas humidi pueri. igit̄ ꝛce.

Quinta ꝯclō pōt ꝯsimilit̄ poni. q̄ restauratio pu
eri est multo maior q̄ restauratio iuuenis respectu
sue quantitatis: ꝓbatur quia si resolutio est maior
in puero ad intellectū datum resolōne in iuuene: ꝛ
in iuuene equalis est restauratio resolutioni: igitur
maior est resolō in puero ad sensū datuꝫ q̄ restau
ratio in iuuene: sed multo maior est restauratō pu
eri q̄ resolutio eiusdem. igitur ꝛc̄. quia quibuscūꝫ
ꝑtibus signatis ꝯsimilibus vel correspondentibus
sibi in puero ꝛ iuuene ꝛ q̄titate eq̄lib⁹: maior est

quātitas ꝑ q̄ resolꝰ deperdit̄ ꝙ̄ ī puero ī iuuene
Similiter maior est quātitas eius qḋ per restaura
tionē apponitur vt satis pꝫ. Ex his sequitur: ꝙ
maioritas resolutionis intensiue arguit difficulta-
tē maiorem tolleratie ieiunij. His positis rn̄det
ad argumēta. Ad ṗmū ꝯcedēdo ꝙ absolute ma
gis resolutiua est caliditas iuuenū ꝙ̄ sit caliditas pu
eroꝝ. verūtamē est minus resolutiua sui humidi:
ꝙ̄ sit caliditas pueri sui humidi: cuiꝰ oppositū opor
teret esse: si valeret argumentū. Consimiliter ꝑ
oīa dr̄ ad ꝯfirmationē: ꝯceditur enī ꝙ oē calidum
magis actiuū est magis resolutiuū: nō tamē sequit̄
ꝙ qḋcūqꝫ subiectū magis resoluat: ꝙ̄ calidū minus
actiuū: nisi ponatur paritas ex parte subiecti: ḋ qᵒ
dꝫ fieri resolutio. Ad secūdū ṗncipale dr̄ ꝙ for
titudo caloris maior in vno corpore ꝙ̄ in alio: non
est cā maioris difficultatis tollerantie ieiunij: nisi v
bi sint cetera paria: qualiter nō est in puero ⁊ in iu
uene vt satis patet igit̄ ꝛc̄. Ad tertiū dr̄ ꝯceden
do: ꝙ quo ad intensionē calidi ⁊ humidi maior est
ꝓportio calidi ad humidū in iuuene ꝛc̄. nō tamē ē
maior sed minor ꝓportio actiuitatis calidi naturalꝭ
iuuenis ad resistentiā humidi: ꝙ̄ actiuitatis calidi
pueri ad humidū eiusdem igitur ꝛc̄. Ad quartū
dr̄ negando assᵐ iuxta coēm modū loquēdi corpa
pueroꝝ esse flātica ⁊ humida respcū iuuenū: ꝯcedit̄
tm̄: ꝙ plus habūdet de flāte ceteris paribus in pue-
ris ꝛc̄. ⁊ negetur ꝯn̄a: igitur facilius: quia non tm̄
ꝯfert frigiditas flātis in facilitate tollerantie ieiunij
ꝙ̄ᵐ ad difficultatē facit hūidi mēbralis r̄solubilitas
subtilitas. igit̄ ꝛc̄. Ad quintū quid sit dicendum
satis pꝫ in ꝯclōnibus in qōe positis. Ad vltimum
silr̄: dr̄ tm̄ ꝑ secūda ꝯfirmatiōe aātis ꝓbabiliter ꝙ
egritudines magis acutas magis ⁊ facilius cāri ī iu
uenibus ꝛc̄. nō arguit calidū de se esse inflāmabili-
bus: sed per accidens: ꝓ quāto in eo habūdat cole
ra que parata est faciliter inflāmari: ⁊ que inflāma
ta magis inflāmat subiectū. posset etiā concedi cali
dū iuuenis fore inflāmabilius vt tactum fuit supra:
nec tm̄ ex hoc sequitur: facilius eius humidū resolui
ꝙ̄ humidū pueri a suo calido minus inflāmabili vt
satis patet.

Utrum decrepiti difficilius
ferūt ieiunium ꝙ̄ ṗmi senes. Qḋ non
ṗmo: tardius ⁊ difficilius incurrūt de
crepiti nocumēta sequētia ieiunij tolle
rantiā ꝙ̄ ṗmi senes: igitur ꝛc̄. ꝯn̄a est manifesta: ⁊
assᵐ ꝓbatur: quia talia nocumēta sunt calidi ⁊ hu
midi resolutio: que oīa tardius ⁊ difficilius incurrit
decrepitus: ꝓpt̄ humidū terrestrius: ⁊ calidū remis
sius: igitur. Secūdo quia tardiꝰ incurrūt decre
piti famē igitur ꝛc̄. assumptū ꝓbatur: quia tardior
fit in eis mēbrorum inanitio: tardior attractio a
venis ꝛc̄. Et ꝯfirmatur 3ᵒ quia quātūcūqꝫ in eis
eque velox fieret resolꝰ ⁊ attractio ꝛc̄. virtus tm̄
sensitiuā oris stōi in eis est valde magis obtusa:
vnde adhuc ceteris paribus tardius ꝑcipiet suā ina
nitionē: igitur ꝛc̄. Quarto frigidior est ꝯplexio
decrepitoꝝ ꝙ̄ primoꝝ senū: sed sicut aliqua ꝯple-
xio est alia frigidior: ita eadem facilius tollerat ie-
iunium: igit̄ ꝛc̄. pꝫ ꝯn̄a ⁊ maior ⁊ minor est ypo. ī
affō. senes facillime ferūt ieiunium. Quinto q̇a
in ḋcrepitis maxime abūdat humor flāticus crudꝰ
qui est cā maxime tollerātie ieiunij. igitur ꝛc̄.

Sexto si esset hoc: maxime foret ꝓpter cām ta-
ctam a Gal. in ꝯmēto. quia: s. calidū eoꝝ est sicut
lucerna extinctioni parata. Sed ar̄: ꝙ nō: quia tūc
ꝑ idem difficilius tollerarent ieiuniū decrepiti ꝙ̄ iu
uenes vel ꝯsistētes. Quod si ꝯceditur: ꝯtra ex isto
sequitur fieri saltum de extremo ad extremū sine
medio: sit enī nūc instans in quo sor. incipit esse de
crepitus. Et ar̄ sic: vel sor. iam est decrepitus vel
nō sed īmediate post erit decrepitus. Si det̄ ṗmuꝫ
ar̄ sic. sor. est iam decrepitus: igitur difficilius fert
ieiuniū ꝙ̄ iuuenis. ⁊ īmediate ante hoc fuit ṗmus se
nex. igitur imediate ante hoc facilius tollerabat ie
iunium ꝙ̄ iuuenis: quia senes facillime ferūt: ⁊ per
ꝯsequēs factus est transitus de gradu facilitatis tol
lerantie ieiunij senis ṗmi ad gradū decrepiti: inter
quē mediat gradus facilitatis iuuenis: sine medio

Consilr̄ ar̄ si dicat̄: sor. nūc nō esse decrepitum
⁊ īmediate post hoc fore vt patet intelligenti. Ul
timo sic ar̄: sic se videtur habere ꝯplexio decrepi-
ti ad ꝯplexionē ṗmi senis: sicut secūdi ꝯsistētis ad
iuuenē: sed facilius tollerat ieiuniū secūdo ꝯsistens
ꝙ̄ iuuenis: igitur ꝛc̄. Ad oppositū est Gali. ī cō
mento illius affo. senes facillime ferūt ieiuniū ad fi
nem ꝯmēti. In ista qōne erūt duo articuli. in ṗᵒ
tangetur cōis modꝰ respondendi ad qōem. Secun
do tangam quosdā alios modos respōdendi preter
coēs qui forte erūt ꝓbabiles. Quantū ad ṗmuꝫ
ṗmittendū est ṗmo: vt habet̄ a Gal. in ꝯmēto pre
allegato: tam multitudo calidi scilicet naturalis ꝙ̄
eius extrema paucitas īdicat cibi oblationē. magna
enī multitudo magnā indicat appositionē. ꝓpt̄ mul
tū esse humidū qḋ a multo resoluitur calido: extre
ma vero paucitas sicut que in decrepitis reperitur
indicat oblationē ꝓpter calidū illud ꝯtinue extincti
oni paratū: ꝯtinue indiget refocillatione: iō oportꝫ
vt tale sit modicū qḋ offertur: ⁊ frequēter oblatuꝫ
ne forte aliquādo deficiens extinguatur: paucū aūt
vt a pauco calido excedatur ⁊ possit conuerti: quia
multū n̄ excederet̄ sꝫ excederet ⁊ suffocaret modicū
calidū. Secūdo ṗmittendū est vt supra pluries
dictum est: difficultatē tollerantie ieiunij posse sumi
vel ex parte casus facilis in famē: vel ex parte ca-
sus facilis in nocumēta sequētia ieiunij tollerantiaꝫ
vel ex difficultate releuationis a nocumentis: in q̄
corpus ꝓpter ieiunii tollerantiā incurrit. Tunc
sit ṗma ꝯclō ista: rōne velocis vel facilis incursus
in famē facilius ceteris paribus tollerant ieiuniū de
crepiti ꝙ̄ ṗmi senes: ꝓbatur: quia tardius ⁊ diffici
lius incurrūt famē: eo ꝙ ipoꝝ humidū est densius
⁊ difficilius resolubile: ⁊ calidū minus ⁊ tardius re
solutiuū: virtus etiā sensitiua stōi magis obtusa.

Sed ꝯtra istā ꝯclusionē ar̄ ṗmo: quia ex ista se
quitur ṗmo. ꝙ semꝑ corpora decrepitoꝝ forent ci
bāda anteꝙ̄ famē incurrerēt: ꝯsequēs est falsum. ⁊
ꝯtra Gal. 3ᵒ tegni. ⁊ ꝯn̄a ar̄. quia corpora ipoꝝ
ṗmoꝝ senū nō sūt cibāda nisi hora famis ipis rectis
regimine debito ⁊ sanis exn̄tibus: sed frequentius
sunt cibanda corpora decrepitoꝝ ꝙ̄ ṗmoꝝ senum
igit̄ frequētius sunt cibādi ḋcrepiti ꝙ̄ famē īcurrūt

ṗmi senes: sed minus famē incurrūt decrepiti q̄ se
nes ṗmi: ex ꝯc̄lone. igitur ⁊c̄; Uel arguatur sic fre
quentius cibandi sunt decrepiti q̄ ṗmi senes: sed ra
rius incurrunt famē q̄ primi senes: igitur cibandi
sunt decrepiti anteq̄ famē incurrāt. ¶ Secūdo quia
expimento videmus istos senes decrepitos quasi
tota die ꝯmedere. Ad hoc rn̄detur ⁊ ṗmo ad ṗ
mā negando ꝯn̄am ṗmam. Ad ꝓbationē ꝯceditur
ṗmo: ꝙ corpora ṗmoꝝ senū nō sunt cibanda nisi
hora famis. Et ꝯceditur vlterius ꝙ frequenti⁹ ip̄i
decrepiti cibandi sūt: anteq̄ ṗmi famē incurrāt.
Sed vlterius negatur ꝙ minus frequenẗ incurrant
famē decrepiti q̄ ṗmi senes: ⁊ ip̄is recto regimine
rectis: ⁊ cā est: quia q̄tūcūq̄ calidū decrepiti sit re
missius ⁊ debilius: ⁊ humidū densius ⁊ minus reso
lubile: ꝓpt̄ qd̄ ceteris paribus tardius famē incur
rit decrepitus: ip̄o tamē decrepito recto regimine
debito debetur nutrimentū qd̄ ei in vice vnica ap
proximatur tanto minoris q̄titatis: ⁊ cū hoc tanto
facilius transmutabile q̄ illud quod in vice vnica
exhibetur ṗmo seni: qd̄ multo citius transmutat̄ ⁊
assimilatur: ⁊ sic ex ꝯsequēti citius famē incurrūt.
Et notum est ꝙ nō aduersatur ꝯc̄loni: cum ibi po
nant̄ vtrobiq̄ cetera paria. igitur ⁊c̄. ⁊ p hoc patꝫ
solutio ad secundū. ¶ Et si arguatur ꝯtra quia tūc
p idem frequētius cibandi forent ṗmi senes q̄ iuue
nes: pōt dici primo ꝯcedendo ꝯn̄am ⁊ an̄s. Aliter
pōt dici negando ꝯn̄am: quia calidum senis primi
nō est paratū sic extinctioni sicut calidū decrepiti:
nec sic diminutū: quia adhuc magnā q̄titatē nutri-
mēti exhibiti possit īmutare. igitur. ¶ Secūda cō
clusio ṗncipalis est: ꝙ rōne nocumēti sequentis ieiu
nium difficilius tollerant ieiuniū decrepiti ⁊c̄. patꝫ
quia in eis est tanta caloris paucitas: ꝙ omnis sensi
bilis resoł̄o in eis fere ducit calidū ad extinctionē
igitur ⁊c̄. Tertia ꝯclusio sequitur ꝙ rōne diffi-
cultatis releuationis a nocumento: difficilius etiā
tollerāt ieiunium decrepiti patet sil̄r. ¶ Quarta
ꝯcl̄o nō in qualibet pte decrepite etatis difficili⁹ tol
lerat ieiunium decrepitus q̄ iuuenis vel cōsistens
pꝫ per sextum argumētū ṗncipale adductū ante op
positum. Quinta ꝯcl̄o est ꝙ in pte vltima extre
me decrepite etatis ꝓpinqua difficilius tollerat ieiu
nium decrepit⁹ q̄ corpus alterius etatis pꝫ ex dcis

¶ Quantum ad secundum articulum
premittit primus modus ꝙ fames naturalis cau
satur p ꝯsumptionē humidi substantifici oris stōi.
Secūdo ꝙ equalis diminutio vel resolutio facta in
re pauce q̄titatis multo magis pcipitur q̄ in re ma
gne q̄titatis. Ex quo patet ꝙ adhuc minor resoł̄o
in modico q̄to pōt esse magis sensibilis q̄ maior in
magno: hoc satis docet expimētū. si enī a magno
cumulo frumēti subtrahant̄ tria grana: nulla pcipit̄
minoratio ¶ Si autem a sex granis subtrahatur
granum vnum: multum percipitur minoratio
Tertio premittendum ꝙ humidum senis pri-
mi substantificū oris stōi multo est amplius q̄ de-
crepiti: hoc posito dr̄ ꝙ q̄tūcūq̄ in decrepito sit o-
ris stōi suctio ⁊ resolutio tardior ⁊ minoris quanti
tatis: ⁊ sit virtus sensibilis magis adhuc obtusa:
tamē humidū sugendū est quātitatis multo minoris
igitur magis pcipitur parua suctio q̄ altera magna
ideo citius adhuc ceteris paribus famē incurrit. Se
cūdus modus p̄mittit ꝙ virtus attractiua mēbroꝝ
⁊ nutritiua in decrepitis est multū defecta: vnde
multi humores: qui essent in ṗmo sene forent lau-
dabiles: sūt in decrepito illaudabiles ⁊ nō habiles
ad nutriendū. Secūdo p̄mittitur ꝙ virt⁹ nutritiua
tam in decrepitis q̄ in aliis respuit qd̄ nō est ꝯueni
ens: attrahendo p̄cise illud qd̄ sue ꝯuersioni est ꝓ
portionatum. hoc p̄misso ponit: ꝙ si tantus ⁊ talis
cibus offeratur decrepito: quātus ⁊ qualis ṗmo se
ni quia virtus nutritiua decrepiti senis ṗmo modi
cam quātitatē sufficit imutare ⁊ mēbris assimulare
p̄cise modicā quia. s. patissimā ꝯuersioni attrahet
in sene aūt ṗmo fiet multaꝝ ptium attractio ⁊ con
uersio: ⁊ hinc est ꝙ cogitur nutritiua mēbroꝝ de-
crepiti frequētius nouū a venis exquirere nutrimē
tum: vnde attractio fiet a venis ⁊ venaꝝ ab epa
te ⁊c̄. Et patet ꝙ iste modus est valde ꝓprius: ex
quibus diligenter attendens faciliter formabit con
clusiones oppositas ṗmis ⁊ soluentur argumēta.

Et qui crescunt plurimum ha
bent innatum calorem. plu
rimo ergo indigent nutri
to: si uero non: corpus consumitur:
senibus uero paucus calor inest pro
pter hoc igitur paucis fomitibus in
digent a multis enim cibis calor ex
tiguitur: propter hoc et senibus non
similiter febres acute fiunt: frigidum
enim habent corpus.

¶ Prima ꝯcl̄o corpora crescentiū vel adolescētiuꝫ
indigent plurimo nutrimēto: ꝓbatur tales habent
plurimū calorem innatū: igitur ⁊ ce. Consequētia ꝓ
batur: quia nō exhibito plurimo nutrimēto corpi
habēti plurimū calorem: corpus ꝯsumitur ⁊ assūp^m
ꝓbatur: quia sine calore huiusmodi corpa nō au-
gmētātur: igitur ⁊ce. Primo nota p corpora cre
scentia intelligit oīa corpa in etate adolescentie exi
stentia. ¶ Secūdo nota per calorē intelligi posse q̄li
tatem ip̄am que est caliditas ⁊ ip̄m corp⁹ calidum
s. sp̄ūm: ⁊ sic maxime vr̄ inteligere ꝯmentator in
ꝯmēto. Per innatum aūt calorē intelligūt calorem
a ṗncipio generationis ꝯtractum: quidā vero ꝯtra
ctum ex tpe. Ego aūt dico per calorē innatū in-
telligi debere oēm calorē naturalē: siue sit influens
ꝯtra innatū ac appropriatū distinctus: siue a gene-
rationis ṗncipio ꝯtractus: qn̄q̄ intelligūt innatum
a generatione ꝯtractum: quādoq̄ per innatum in-
telligūt intrinsecū mēbro ⁊ intus natū: quia. s. suis
opationibus appropriatū. quādoq̄ aūt intelligunt
innatū oē naturale ⁊ nature ꝯueniens ⁊ sic credo in
ꝓposito. ¶ Tertio nota calorē innatū siue spiritum
in talibus corporibus esse plurimū: respcū corundē
vel alioꝝ in aliis etatibus existentiū cū aliis parib⁹
quod dupliciter intelligere possumus vel absolute
⁊ sic nō est veꝝ: absolute enī maior est q̄titas sp̄ūs
in iuuene q̄ in puero aliis paribus. Secūdo ꝓporti
onabiliter. s. respcū sue molis: ⁊ sic intellexit ypo.
Aliȷ̄ vero intelligūt calorē plurimū innatū maxime

innatum: quia. s. maxie naturalē: sicut videtur calor puerorum: vt aliqualiter tāgit ɔmētator ī ɔm̄to ɔpa. iōc caloris aliorum corporum. Quarto nota aiali cibū vel alimentū esse necessariū ꝓpter duo. p° vt fiat recōpensatō eius qđ a corpore dissoluit̄. 2° cū viuens in ṗncipio sui sub parua valde extensione generet̄: ⁊ nō possit sub ista debitas pficere operationes: oꝫ ip̄m crescere ⁊ debitam q̄titatē attingere: quā sine alimēto attingere nō posset: iō necessarium fuit alimentū: ⁊ colligitur hoc notatū ꝑ pte ṗma 3° cano. fen. xiij. tractatu 2° ca°. de cāis debilitatis appetitus: ꝑ ambab⁹ sc̄do de aia: ⁊ aliq̄liter ṗmo de generatione. ⁊ 3° cano. fen. xxi. ca° 2° de generatione embrionis: ⁊ ṗmo canticorum ɔmēto quinto. Ad ꝓpositum hārum necessitatū vtraq; repit̄ in crescentibus: solum ṗma in aliis. iō rationabilr̄ plurimo indigēt nutrimēto. Quinto nota hoc nutrimentū pluimū esse possumus intelligere vel s^m q̄titatem ɔtinuā vel discretā. Ad sensū medicoruꝫ ⁊ vtroq; modo vel absolute vel respcū eius qđ ab eo dissoluitur: ⁊ hoc modo credo intellexisse ypoc. in affō. Sexto nota q̄ si nō exhibetur istis corporibus nutrimentū: ɔsumitur corp⁹. ṗmo quia debitam quantitatē nō attingūt. Sc̄do q̄a deficiēte nutrimentali humido dissolutioni a calido ꝓueniente resistente: calidū naturale valde amplius ɔsumit naturale humidū: sicut licinium ɔsumit̄ oleo deficiente in lampade: quare tunc ɔsumitur corpus sicut dcm̄ est: ⁊ ex eo patet ṗma conclusio.

senibus uero paruus.

Secūda ɔclo senes paucis nutrimētis siue fomentis indigent: ꝓbatur: in senibus est calor naturalis puus ⁊ modicus. igitur ⁊c̄. pꝫ ɔn̄a: quia multo nutrimēto calor naturalis paruus extinguitur. vt in ɔmēto p̄cedentis affōi declaratū est. Primo nota per senes vtrosq; senes intelligere posse. vtriq; eni pauco indigent nutrimēto: ṗmi eni pauco respectu puerorum ⁊ rara exhibitio: decrepi vero valde pauco sed frequenter exhibito. Secundo nota multū nutrimentū extinguit calorē debilē: ṗmo p viam suffocationis vt dcm̄ est. secūdo p via simplicis alterationis: cum alimentū sit contrariū alito ut alias fuit declaratum.

propter hoc et senibus:

Correlarium in senibus nō dicūtur esse febres sic acute sicut in pueris vel in iuuenibus: ꝓbat̄: q̄a senes habēt frigidū corpus. ergo ⁊c̄. pꝫ ɔn̄a ⁊ aſſ^m similiter ex dictis. Primo nota acuitatē febris maxime argui ex eius intensione cū sceuitate accidentiū ⁊ velocitate sue terminationis: he autem febres maxime ꝓueniunt ex materia calida: que q̄a multum in pueris ⁊ iuuenibus: parum vero repitur ī senibus. igit̄ ⁊c̄. Secūda cā pōt esse quia ⁊ si eque calida foret materia peccans: subiecto tn̄ frigido existente nō tantā caliditatē p̄ter naturā in senibus sicut in iuuenibus imprimeret: vnde nō essꝫ febris similiter acuta saltem merito intensionis. Ex q° colligitur dci Aueroys intellectus: vij. col. ca° 2° dicētis: q̄ calor accidentalis siue preter naturā ramificatur siue mensuratur mēsura naturalis: in corpore eni caloris pauci remissior inducitur preter naturalis calor. in corpore uero multi mult⁹ aliis parib⁹ vel aliter calor p̄ter naturā mensurat̄ etiā: quia cognita mensura caloris naturalis cognoscitur saltim ɔfusa notitia mensura caloris p̄ter naturā. vt q̄rta ṗmi ca° p°. ⁊ 3° tegni colligi pōt. Ulterius nota q̄ p acutas egritudines nō intelligit oēs que cuꝫ velocitate ⁊ seuitate accidentiū sunt velocis terminationis: quia multe in eis repiunt̄ acute sic spasmus catarr⁹ fortis: sed intelligit febres multe inflāmationis: que cū sceuitate accidentiū sūt breuis terminationis. Ulteri⁹ nota nō intelligendū nūq̄ in senibus fieri has febres: sed vult q̄ nō facile. pn̄t enim dici fieri equaliter acute ⁊ quo ad accidentia ⁊ quo ad intensionē absolute ⁊ respcū ꝓpriorum tēperamentorum: vt patet. Similis sn̄ia huic colligitur ṗmo cōplexionū ca° ṗmo. ⁊ ṗmo canticorum ɔmento allegato. ⁊ ṗma ṗmi doctrina tertia ca° de etatib⁹: ⁊ q̄tum ad correlariū q̄rto ṗma ca° de causonide: ⁊ ca°. 3°. ad ṗncipiū ⁊ ampliatur vt p̄cedens ⁊ ē vtilis in actu practico: quia per ip̄m docemur ordinare dietam indicatione sumpta ab etate.

ubitatur utrum calor pueri

⁊ iuuenis sint equales. ar̄ q̄ nō multipliciter: ṗmo: calor pueri est maior q̄ iuuenis: ergo ⁊c̄. aſſ^m ꝓbatur multipliciter primo: post primum instans esse pueri cōtinue agit calor in nutrimentū in sp̄ūs ⁊ mēbra: igit̄ repatitur: sed ip̄m repati ⁊ ip̄m remitti. Secūdo calor radicalium ɔtinuo remittendo ꝓcedit: igitur assūptū ꝓbatur: quia in senectute maior est humiditas carniformiū q̄ radicaliū in tpe pueritie: ⁊ ad eorum resolōꝫ seq̄t caloris remissio: sꝫ hūiditas carniformiū nō sufficit manu tenere in senectute suū calidū: igitur nec in iuuētute humiditas radicaliū. igit̄

Tertio in colerico decedente p suas etates debite decurrēte ⁊ pmutato ad melancolicū: nō solum respectu dispositionū ṗus habitarum: sed etiā respcū senis tēperati facto melancolico: est calor in senectute remissior: quia in ṗncipio est melancolicus iā multum distans a ɔplexione colerici. igitur prius minus distabat: ⁊ tamē ṗus erat colericus: sed an̄ hoc erat ɔsistens: igitur in ɔsistentia erat frigidior

Quarto possibile est calorē pueri ɔtinue ꝓcedere remittendo: ergo in iuuentute erit frigidior: cōsequentia bona ⁊ aſſ^m patet in casu: quo dispōnes oīno cōsimiles: quales inueniunt̄ in corde senis: inducantur vel iprimātur in corde pueri in principio generationis. In ꝓposito ar̄ sic: senex a ṗncipio senectutis merito ꝓportiōis calidi naturalis supra humidū ɔtinue remittendo ꝓcedit in calore: cū g° similis ꝓportio inueniatur in puero in ṗncipio generationis vt ponit casus: ergo puer ꝓcedit ɔtinue diminuendo in calore: ɔn̄a est bona ⁊ assumptum ē casus. Forte diceretur ad illud negando casum quia est īpossibile q̄ sub dispōne oīno ɔsimili dispositioni senis inducatur forma pueri. Contra istud ar̄ sic: quia data ista responsiōe sequitur q̄ ī modo equalitatis ɔuenienti forme humane posset alia forma coīcare: ɔsequēs falsū est ⁊ ɔtra Auicē. ṗma ṗmi ⁊ ɔn̄a ꝓbatur quia postq̄ in tali dispōne

n̄ pōt itroduci forma hūana: ⁊ cū in eadē al' q̄ forma itroducat̄ siue possit introduci: que necessario est diuerse speciei ab ista humana: sequit̄ ⁊c̄.

Quinto in p̄mo īstanti senectutis est caliditas notabiliter minor q̄ in pueritia: igitur p̄us p medietatē minor: ⁊ ꝯtinue prius fuit iuuētus. igitur ⁊c̄. Ultimo est auctoritas Hali. in ꝯmēto. Scd̄o ad p̄ncipale: caliditas iuuentutis est maior: igitur ⁊c̄. assumptum arguitur p̄mo: quia ꝯtinue vsq; ad iuuentutē remittit̄ frigiditas in corpore humano: eo q̄ ꝯtinue caliditas mēbroꝝ excedit frigiditatē: ⁊ elemēta calida excedūt frigida sibi debite applicata.

Secūdo sicut aliqđ agens diutius agit in passum dispositum: ita intensiorem effectum ꝓducit in fine illius tēporis: sed calor naturalis in iuuētute diuti⁹ egit. igitur ⁊c̄. Preterea calor naturalis iuuenis ꝯtinue egit in humidū remittendo frigus ⁊ assimilādo contrariū: ergo ꝯtinue erit intēsior: ⁊ p ꝯsequēs tēpore iuuentutis ⁊ce: Confirmatur quilibet sp̄us assistens mēbro calefacit: quia alterat ⁊ nō nisi calore. Tertio in iuuētute sunt humores calidiores: igitur generati a maiori calore erūt ⁊ magis calefaciētes.

Quarto in iuuene sunt opationes intensiores ⁊ fortiores vt pulsus: igitur ⁊c̄. Quīto humoris flegmatici vel humoris infrigidātis euacuatio calefacit corpus secūda p̄mi de ca' retentiōis ⁊ euacuationis: sed iuuenis est sicut euacuatus a flegmate ⁊ sicut repletus humore calefaciēte. igit̄ ⁊c̄.

Sexto ad tactum apparet calidior iuuenis: forte dr̄ q̄ solum acutior. Contra sicut se habet visibile ad visū: ita se hʒ tangibile ad tactum: sed visus melius iudicat de visibili q̄ de alio sensibili: igitur tactus iudicat melius de tangibili. Etiā si sic sequeretur tunc: q̄ nulla differentia appareret īter aliqđ esse intensius calidū ⁊ acutius. Septīo calor iuuenis est sicut calor febrientis vt in ꝯmēto.

Ultimo variatis passiuis variant̄ actiue: igitur saltē nō eq̄les erūt: assp̄m patet. ij. col. p̄mo ca°. q̄a ꝓprie materie dū variantur: fit variatio ī ꝓpriis formis: sed cum passiue sint materie actiuaꝝ: sequitur actiuas esse variatas.

ad oppo. est galie. in commento ibi q̄ si secūdū quartū elementū: ⁊ secūdo ꝯplexionum ⁊ Auicē. ca. de etatibus p̄ma p̄mo:

In ista q̄ōne erunt tres articuli. in p̄mo videbitur quis calor est maior extensiue. secūdo intensiue. tertio tangēt quidā ꝓbabiles modi defensandi q̄ sit maior in iuuene q̄ in puero aliis paribus. In p̄mo p̄mittā notabilia ⁊ distinctiones. secūdo ꝯcl'ones. Quantū ad primum articulū sit p̄ma distinctio. calor in nobis est duplex. s. innatus ⁊ influens ⁊ de vtroq; est sermo.

Secunda distinctio est hec: humidū ē duplex innatū ⁊ influens. Innatū est duplex: quoddaʒ ꝯtractum a generatione ⁊ istud est radicale humidū quoddā ex nutrimēto. ⁊ dr̄ nutrimentale. exēpluʒ p̄mi vt est radicale. exemplū secūdi vt est ex tp̄e acquisitū. Tertia distinctio: calor sumitur qn̄q; p qualitate quādoq; p corpore calido. ⁊c̄. hic capitur vtroq; modo:

Quarta distinctio subiectū caloris est duplex. s. quoddā simplex ⁊ quoddam ꝯpositum: Aliter ꝓprium extraneū et ꝯmixtū vel ꝯfusū: ⁊ tūc est triplex vt patet.

Prima suppositio quid per pueritiā quid p iuuentutē debemus intelligere notū est. Secūda suppositio est q̄ dum ꝯparant̄ calor iuuenis ⁊ pueri in extensione ꝯpant̄ in ꝯpatione suoꝝ subiectoꝝ.

Tertia suppositio calor in materia mixta nō ꝯseruatur nisi in materia humida subtili ⁊ in vaporem ꝯuertibili: humidū aereū methaphorice dicit̄ subiectum quo substentatur ⁊ pabulatur calor naturalis: Ex quo sequitur humidū aereū esse subiectū maxime ꝓpriuʒ caloris naturalis: ⁊ quanto purius a terrestri tāto cōuenientius.

Ex quo sequit̄ q̄ quia humidū radicale purius est: pōt illud appellari subiectū ꝓpuʒ caloris. Contractum vero ex nutrimēto extraneū ⁊ aggregatū appellari pōt subiectū ꝯmixtum siue ꝯfusū vel cōe: vt dr̄ in cōmento. Prima ꝯcl'o: rōne subiecti extranei calor est maior in iuuene: q̄a subiectū extraneū in iuuene est multo ampli⁹ ⁊ magis extensū.

Secūda ꝯcl'o: rōne subiecti ꝯmixti est maior in iuuene: quia magis est aggregatū ī iuuene q̄ in puero. Tertia ꝯcl'o rōne ꝓprii siue simplicis est maior in puero. vt patet: quia multo amplius est humidū aereū in puero ꝓportionabiliter respectu sue molis: q̄ in iuuene: etiā pʒ p Hali.

primum dubium quodlibet humiduʒ

aiatum est subiectū ꝓprium caloris: sed ꝯtractum ex nutrimento est huiusmodi. igit̄ ⁊c̄. Secundū dubiū reducatur melancolic⁹ ad sanguineū ⁊ habebit tunc humidū purius: ⁊ per ꝯsequēs ⁊c̄. Silr̄ de ip̄o ethico curato in iuuētute.

Tertiū dubiū tūc etiā senes plus haberēt de calore rōe subiecti extranei vel ꝯmixti ⁊c̄. Ad hoc respōdet̄: ad p̄mum dr̄ q̄ ꝓbat veritatē. s. q̄ aliquod ꝯtractū ex tēpore est subiectum ꝓpriū: sed ip̄m tn̄ ex nutrimento ꝯtractum ꝯpatum illi ex generatione est extraneuʒ nō simpliciter tn̄: sed in ꝯpatione.

Ad secūdū dubiū sit sor. p̄mo melancolicus puer ⁊ fiat tēperatus tūc humidū eius extraneū dcm̄ erit magis ꝓprium substentaculū caloris: qm̄ est tēperatū: ⁊ p̄muʒ sit distemperamētū. Dr̄ q̄ nō oē tēperatū humiduʒ est melius subiectū: licet habeat melius pro vita q̄ haberʒ si sor. nō fuisset reductus.

Ad tertiuʒ de senibus dr̄ q̄ senes rōne subiecti ꝯmixti plus habēt de calore extensiue: licet itensiue nō ceteris parib⁹

Quantum ad secundum articulum

primo premitto cum ꝯparantur iuuenis ⁊ puer ⁊c̄ q̄ alia debēt esse paria in naturali ꝯplexiōe ⁊ aliis circūstantiis accidentalibus variantibus caloris mēsuram. nō eni dubiū est iuuenē colericū calidiorem esse puero flegmatico: pueꝝ exercitatū iuuene otioso. Aliter dic sic: ꝯtingit tam pueꝝ q̄ iuuenē intra latitudinē sue ꝯplexionis multū variari: vt q̄escēs iuuenis minus calidus est se excercitato: etiā qn̄q; extra latitudinē sue ꝯplexionis: vt de puero tēperato qui efficitur melancolicus respcū tēperati pueri.

Secūdo p̄mitto q̄ calor naturalis multiplicit̄ pōt extingui. vt p̄ma primi. cuiuslibet tn̄ extinctō reducitur ad eam que est p simplicē alterationē.

Pro notabili tertio nota: stat aliquid alio esse acutius: quia. s. magis imp̄ssiuuʒ: qđ tn̄ nō ē itēsi⁹

21

vt de ferro calefcō respcū stupe ardētis: hec diuersi tas qnqꝫ ↄtingit rōne multitudinis forme. secundo rōne dispōnis ↄiuncte caliditati: vt siccitas est lima caloris: ⁊ non est cā effectiua licet dispositiua.

Quarto nota licet ad alicuius humidi naturalis resolutionē sequatur caloris remissio: nō tñ ad quā libet minorationē humidi minoratur calor: patꝫ in lignis inflāmatis. Item patet ꝙ ex varia ipressiōe caloris in materiā: vario modo ↄseruetur calor in illa: vt in rebus exterioribus pꝫ: Quinto nota aliud ē aliquā caliditatē esse intensiorē: ⁊ aliud ipam esse acutiorem ⁊ fortius ipressiuam: ex tertio premisso patet hoc. Prima ↄclō nō seruata paritate in aliis: possibile est calidiorē iuuenē esse puero: similiter ecōuerso: imo adhuc senē: patet ↄclusio variata ↄplexione naturali ⁊ alus circūstantiis.

Secūda ↄclusio est hec: ꝙ ceteris paribus: caliditas iuuenis nō est gradualiter remissior ꝙ̄ caliditas pueri: ꝓbatur quia nō esset: nisi ꝓpter resoloꝫ humidi: sed non est per q̄d nois iuuētutis. Item nō aduenit extinguēs extrinsecū: vt pono: nec intrisecū: quia huc usqꝫ augendo ꝓcessit. Itē in aliquo tēpore sufficit se ↄseruare ⁊ augmentū facere: ⁊ in aliquo neutꝝ: igitur in aliquo alteꝝ tm̄: ⁊ nō suffi in augmentū: igitur tūc se in eodē gradu ↄseruat calor ⁊c̄. hoc argumēto vtitur Auicē. Tertia ↄclō in iuuene ceteris paribus ex pte ↄplexionis ⁊ aliaꝝ circūstantiaꝝ caloris mensurā variare potentiū nō est calor itensior: ꝓbatur pmo: quia nō aduēit extrinsecū augens vt pono: nec remittēs: quia nō est facta tanta exicatio: quin hec mensura hūidi hūc calorem ↄseruet nec intrinsecū: quia idem nō mouꝫ se. Item quia datur temp⁹ in quo duo potest: ⁊ qnqꝫ neutꝝ: igitur qnqꝫ vnum. s. se ↄseruare ī illo gradu ⁊c̄. vt supra. Quarta ↄclusio isti calores sūt equales in radice ⁊ in gradu intensiue: quia nec intensior nec remissior. Quinta ↄclō calor iuuenis est acutior ⁊ magis imp̄ssiuus: quia est in subiecto magis denso.

Quātum ad tertium primus modus est imaginando substantiā spūs ꝓfluētis a corde ad mēbra esse calidiorem substātia mēbroꝝ: ⁊ qa huc usqꝫ ad iuuentutē pfectā est ↄtinue humidū sufficiēs ad ↄseruandū: ⁊ ↄtinue assistit mēbris: ⁊ mēbra sūt ipius receptiua: ⁊ in se nō resoluitur spūs. igitur cōtinue calefiunt mēbra. Secūdus modus ponit elemēta remanere in mixto formaliter. Tertius modus nō ponit elemēta remanere in mixto formaliter: sed ponit in eo virtutes: quia .s. actuales ⁊ virtuales qualitates in mixtis derelictas ab elemētis: ⁊ ↄsequenter ponit hec vt supra dicebatur: elementis formaliter in mixto remanentibus.

Ad argumenta principalia tenendo viam auctoꝝ respondet ad pmū: negatur assūptuꝫ ⁊ ad ꝓbationē negatur ↄña: spūs repatitur: ergo remittit: dato eni ꝙ reagat nutrimentū in partem spūs: nō tñ in totā spūs substantiā. Ad secundum negatur ↄña. Ad tertiū dr̄ ꝙ illud corpus in pncipio senectutis nō est statim melancolicū: ⁊ ñ vult Halie. ꝙ illud corpus sit statim factū frigidū ⁊ siccū: quia oporteret ꝙ in ↄsistentia calor esset notabiliter diminutus: quod repugnat rōni etatis ↄsistentie. In pncipio eni senectutis bene icipit perdere caliditatē: nō tñ ꝙ in pncipio senectutis imediate denoictur frigidū ⁊ siccum: sed bene versus mediā senectutē debet sic denoiari: ⁊ nō denominat i pmo instanti senectutis. Ad quartū respōdet vt dcm̄ est: negando casū. Ad replicationē negatur ↄña ⁊ vlterius negatur ꝙ cū ea dispōne senili possit alia forma introduci. Ad quintū dr̄ ꝙ nō debꝫ capi pmum senectutis: sed dꝫ vltra in ꝓcessu cōparari. Ad secūdū pncipale negatur assūptum saluatis paribus. s. calor aliquādo intendit in iuuētute vna uice plusꝙ̄ in alia vt quādo expiras es calidior ꝙ̄ qñ inspiras. Ad ↄfirmationē neganda est ↄña: lꝫ calor habeat dominiū super aliquā partē: aliud est tñ ꝓhibens: si eni in eandē partē ageret ↄtinue ⁊ nihil resisteret vexesset. Ad secūdū ꝙ imp̄ssit diuti⁹ dr̄ cōcedendū deducto impedimēto: sed supueneīt ipedimenta. Ad tertium ꝙ calidiores sunt in iuuene humores. negatur assūptum: ⁊ dr̄ ꝙ colera ñ minus calida est in puero ꝙ̄ in iuuene: licet ille iuuenis sit inflāmabilior ꝓpter siccitatē sibi ↄiunctam.

Ad quartū ꝙ euacuatur flāte ⁊ repletur calidis humoribus: dr̄ ꝙ nō sūt cetera paria: vel dato ꝙ iuuenis euacuet flegmate refrigidante: etiā dicitur ꝙ in ipo minoratur spūs ⁊ san. respcū eius qd̄ pmo erat: ꝓ maiori etiā dicit ꝙ vbi alia essent paria ⁊c̄ sed in puero respectu sue molis plus est de spū ⁊ sā.

Ad illud de operationibus iuuenis dr̄: ꝙ sic ꝓbarem ꝙ calor tēperati esset fortior: ⁊ ipm tēperatuꝫ esset calidius aliis. Ad illud de tactu dr̄ ꝙ calor iuuenis nō intensior est: sed acutior. Et ad instantiā dicitur ꝙ nō eque bene p tactum p se indicaretur sed etiā cum auxilio intellectus ↄcurrente: quia adducam argumēta Auic. que in pma pmi ⁊ Hali. d̄ ↄplexionibus. Ad septimū dicitur ꝙ Hali. volu it q̄tum ad acuitatē impressionis. Ad Auero. dr̄ ꝙ fuit illius opinionis ꝓpter repugnare Halie. vel dicit ꝙ actiue variantur q̄tum ad imp̄ssionē sed ñ q̄tum ad gradū. Ad tertium pncipale dr̄ negando ↄsequētiā: quia alia est habitudo caloris ad humidū carniformiū mēbroꝝ ⁊ ad humidū radicaliuꝫ

Ad penultimā dr̄ negando ↄñam: erit siccior: g° frigidior: quia licet sit siccior: cū illa tñ siccitate potest ↄseruari tanta mensura caloris q̄ta erat in pueritia: licet sit in subiecto multo magis denso ⁊cete.

Ad vltimū dr̄ negando ↄsequentiā: quia alia ē habitudo se habendi caloris ī hoc sene ⁊ alia i hoc iuuene: quia calidū iuuenis habet humidū magis ꝓportionatum in quo fouetur ⁊c̄.

Uentres hyeme et uere calidissimi sunt natura et somni longissimi: his igitur temporibus et oblationes plures dāde sūt Etenim innatus calor est multus: nutrimento igitur ampliori indigent: signum sunt etates et athlete.

¶ Cōclusio affōi est ista: in hyeme ꝛ uere plurimū
est dandū de cibo respcū eiusdē qd̄ debetur in aliis
tēporibus: hec ꝯclo ꝓbatur sic: in hyeme ꝛ vere uē
tres sunt calidissimi naturali calore: igitur tunc est
exhibendū plurimū de nutrimēto: ꝯña tȝ: quia vbi
est calor naturalis amplior: ibi amplius ꝯpetit de
nutrimento: añs p̄supponit ypo. tanq̄ notum.

Pri°nota q̄uis hic termi⁹ vēt sūat multiplr̄ hic
sūitur indrñt ꝑ qualibet ꝯcauitate naturali nostri
corporis. Nota ventres calidissimos in hyeme pōt
dupliciter intelligi. p̄mo intensiue: ꝛ sic nō intelle-
xit ypo. licet posset sustineri: vt videbitur in qōne
secūdo potest intelligi esse calidissimos natura: quia
habētes maximā multitudinem calidi naturalis. i.
spūs ꝑpter qd̄ dixit calidissimi sūt natura. i. hñtes
maxime de calore naturali puta de spū ꝛ adhuc d̄
san. ꝛ caliditate tēperata existēte in ip̄is. ꝛ sub isto
sensu exponit Gali. istū affōm. Et tunc ventres eē
calidissimos pōt intelligi intensiue. ¶ Secūdo nota
ꝙ cā quare ventres in hyeme sūt calidissimi est: q̇a
adueniente frigiditate hyemis ꝯstringuntur pori no
stri corporis: ꝛ calor ꝛ spūs vitalis intus retinent
ꝛ ꝓhibentur exalar̄: pp quod interius fortificatur

Similiter q̇a contrariū a contrario circundatum
in se unitur: uirtus aūt unita est fortior se ipsa di
spersa. ¶ Tertio nota ꝙ cā quare in uere sūt uētres
calidissimi ē: q̇a ꝑpter hiemē precedentem ꝓhibita
est calidi exalatō: unde calor multiplicatus ē: igit̄
in uere etiam repiuntur uentres calidissimi: sed pro
pter oppositas causas reperiuntur in estate ꝛ autū
no minus calidi. Quarto nota: q̇a dicit somni lō-
gissimi cā est multiplex: prima quia somnus saltim
naturalis causatur ab euaporatione nutrimenti: ꝛ
q̇a contingit tales uapores magis multiplicari tem-
por̄ hyemis ꝛ ueris q̄ʒ aliis tēporibus: q̇a pori ꝑ tūc
sunt magis clausi ꝛ ce. ¶ Secūda cā est: q̇a pro tūc
noctes sunt longiores: unde etiam q̇a in frigiditate
noctis probibetur dicta exalatio diu durata frigi-
ditate. s. noctis: diutius durat somnus. Tertia
etiam cā: q̇a frigiditas noctis iuuat fr̄itatem cerebri
ad magis cōdensādū ꝛ igrossādū uapores: q̇ magis
igrossati tardius resoluuntur. ¶ Et iō diuti⁹ durat
somnus. Ex quo statim uidetur de m̄te ipo. ꝙ in
somnis melius perficitur digistio q̄ʒ alio tempore
¶ Quīto nota ꝙ plurime oblationes dāde sunt: tū
q̇a cib⁹ debet proportōari calō: tū etiā q̇a calor it⁹
facit maiorem resolutonem. Signū aūt ꝓbatōis
añcedentis assumpti in principali conclusione. s. ꝙ
ibi est calor plurimus ꝛ ce ꝓbatur exemplo: q̇a
etates calidiores ut pueritie ꝛ iuuentutis indigent
pluri nutrimento q̄ʒ frigidiores: igitur ꝛ ce. ꝛ ath-
lete pluri indigent nutrimento q̇a sunt corpora ca-
lidiora. ¶ Primo nota ꝙ corpora athletica sunt
corpora sanguinea carnosa multuȝ utētia exercitio
ideo talia indigent multo nutrimento. Secundo
nota ꝙ ad ueritatē affo. req̇runtur tres cōditiones
prima ꝙ talia tēpora seruēt ꝓprias naturas: puta
ꝙ hiems non sit excessiue frigida: nec uer excessiue
calidū uel frigidum: posset enim ēē in istis tempori-
bus tāta distēperantia: ꝙ n̄ fortificaret̄ sed potius
debilitaretur naturalis calor ab eis. ¶ Secunda
cōditō est hec ꝙ corpus nō sit caloris nimis debilis
aut nimis rarum: sed sit calidum carnosum: posset
enim raritas ēē tanta: ꝙ usqȝ ad ꝓfundum facilr̄
transiret frigiditas hyemis. Similiter posset esse ca
lidū ita debile: ꝙ a frigiditate hyemis nō fortifica
retur sed potius extigueret̄. ¶ Tertia ꝯditio est hec
ꝙ corpus debite vtatur regimine: puta iudumētis
ꝛ aliis requisitis: his ei ꝯdcōibus stantibus: verifi
catur affōus: ip̄is d̄ficientibus nō:. Et similis sñia
habetur ab Auic. quarto p̄ma ca° de cibatione fe-
bricitantiū. ꝛ ab eod̄ p̄mo secūda. doctrina secūda
ca° 6°. Et ampliatur ad regiones 'etates sex⁹ ꝛ ar
tes ꝛ est vtilis: quia per ip̄m docemur pfecte cor-
pora dietare.

trum tēpore hyemis fiat
maior appetitus ad cibū q̄ʒ alio tēpore
Arguitur ꝙ nō: p̄mo tēpore hyemis n̄
fit maior resolutio humidi substantifi
ci mēbroꝝ q̄ʒ tempore estatis sed minor: sed uō ad
uenit fames citius nisi fiat humidi ꝯsūp° citi⁹ ꝛ ve
lotius. igitur ꝛc̄. ꝯña manifesta ꝛ assūptum pȝ expi
mēto. videmus eni corpora in estate macrescere:
hyeme vero pinguescere. igitur ꝛc̄. Secūdo si
sic: sequeret̄ ꝙ in tpe hyemis fieret maior appetit⁹
ad potum q̄ʒ in estate: ꝯsequēs est falsū ꝛ ꝯtra expe
rimentū: ꝛ ꝯsequētia ꝓbatur: quia si ꝑpter vigo-
rationē calidi tēpore hyemis fit resol'o humidi sub
stantifici mēbroꝝ ꝛ magna ꝯsūp°: ad quā seq̇t ma-
gn⁹ appetitus ad cibum: sed cū multo facilius sit hu
midū roridū resolubile q̄ʒ substantificū: multo ma
ior ꝛ velotior fiet humidi roridi ꝯsūptio q̄ʒ substan
tifici: sed ad illius ꝯsūptionē sequitur sitis. igit̄ ꝛc̄.
¶ Tertio ꝯfirmatur idē: quia vnus de finibus ro
ris est: vt tēpore necessitatis. s. innanitionis mēbro
rū cōuertatur in cambiū. igitur illo tēpore quo fre
quent̄ erit mēbroꝝ innanitio ꝛ maior: erit ꝛ maior
cōuersio roris in substantiā mēbroꝝ siue in humi-
dū substantificū eoꝝ: sȝ hoc est tēpore hyemis si qō
est vera. igitur ꝛc̄. pȝ ꝯña ꝛ ass^m est Aui. p° p̄ma
ca° illo nutriens masticatione. Quarto ad p̄nci-
pale arguitur auctoritate Gal. in ꝯmēto illius ven
tres hyeme ꝛ vere: qui ponit in corporibus debilis
caloris non fortificari: sed potius appetitum extin
gui tēpore hyemis. ¶ In oppositum est Gali. in cō
mēto p̄allegati affōi. In ista qōne erūt duo arti
culi. In p° p̄mittā q̇dā notabilia. in secūdo ponā cō
clusiones de quesito. ¶ Quatum ad primū p̄mittē
dū p̄mo: ꝙ corpoꝝ quedā sūt fortis quedā sunt de
bilis caloris naturalis hoc satis patet. Secūdo ē
p̄mittendū ꝙ fames siue appetitus ad cibū cōsequit̄
resolutionē humidi substantifici mēbroꝝ. Sitis vō
ꝯsequitur resolutionē hūidi roridi irrorantis ꝛ ma
defacientis ip̄am substantiā oris stōi. ¶ Nota tam̄
ꝙ neutꝝ istoꝝ dependet a ꝯsumptione aliqua iam
fcā taq̄ʒ a cā imediata: sed mediata: quia preter cō
sumptionē humidi roridi: oȝ ponere ꝯplexionē ca-
lidā ꝛ siccā taq̄ʒ cām valde minus mediate obiecti-
ue ꝛ effectiue ꝯcurrentē ad sitim. Quid aūt dicendū
sit de fame satis fuit dictum 2° tegni. Tertio p̄-
mittendū ꝙ ad fortitudinē appetitus qui d̄r fames
nō solum requiritur velocitas ꝛ magnitudo resolu
tionis: sed bonitas dispōnis virtutis sensitiue oris
stōi adiuuat etiā fortitudo virtutis attractiue mē
broꝝ a venis: venaꝝ ab epate. ꝛ meseraicaꝝ ab

ore stōi: ita ꝙ ceteris paribus in resolōne humidi substantifici in corpore: in quo virtus sensitiua oris stōi esset melius disposita ad sentiendū: aut mese-raice essent fortioris virtutis attractiue: fortior et intensior causaretur appetitus ad cibum. His p̄missis sit hec p̄ma ꝯclo: ꝙ in corporibus in quibus naturalis calor est multum debilis: in hyeme ē minor ⁊ tardior appetitus ad cibū: ⁊ adhuc ad potuꝫ ꝙ͂ in aliis temporibus: p̄batur quia calore existente debili a frigore hyemis nō fit eius ꝯfortatio sed poti⁹ remissio: vnde talis calor sopitur ⁊ paucificatur ⁊ p ꝯsequēs impotentior est resolōeꝫ causare tā humidi substantifici ꝙ͂ roridi: ad quoꝝ ꝯsumptioēꝫ sequunt̄ appetitus iam dicti. iō ⁊c̄. patet ꝯn̄a ⁊ assūptum similiter. Itē quia in talibus virtus sensitiua oris stōi est sopita ⁊ hebes. ideo ⁊c̄. Secūda ꝯclo est hec: ꝙ in corporibus robustis ⁊ fortis caloris: appetitus ad cibum est maior tp̄e hyemis ꝙ͂ tēpore estatis: p̄batur quia tunc est calidū naturale āplius in q̄to multo: ⁊ in interioribus magis vnitū ⁊ hūido substantifico mēbroꝝ melius applicatum. igitur tunc maiorē ⁊ velotiorē humidi substantifici cāt resolutionē: sed ceteris paribus ad maiorem ⁊ velotiorem humidi substantifici resolōeꝫ sequitur maior appetitus. igitur ⁊c̄. patet ꝯn̄a ⁊ assūptum ex dictis In quo aūt tēpore fiat absolute humidi substantifici maior resolō videbitur in alia q̄one. Itē quia tēpore hyemis est virtus sensitiua oris stōi melius disposita cū habeat instrumentū suum. s. spiritum melius dispositū. Simili᷑ quia tunc virtus attractiua epatis a stō mediantibus meseraicis est fortior. ideo ⁊c̄. tota ꝯn̄a patet ⁊ assm̄ similiter. Tertia ꝯclusio est: ꝙ corpa robusta superi⁹ dicta velotius ⁊ maiorem incurrūt famē tēpore veris ꝙ͂ estatis: patet per ea que statim etiā tacta sunt in p̄batione p̄cedentis ꝯclōnis. Quarta ꝯclusio est: ꝙ corpora debilis caloris velotius ⁊ maiorē incurrūt appetitum ad cibū tēpore veris ꝙ͂ tēpore hyemis vel estatis: patet quia isto tp̄e est calor ꝯfortatiuus caloris debilis: quia nō tantus ꝙ resoluat: nec ita modicus vt extinguat. ideo ⁊c̄. Quinta ꝯclo ⁊ p̄n-cipalis est hec: ꝙ corpora robusta supius dc̄a tardius ⁊ minorem incurrūt sitiꝫ tēpore hyemis ⁊ adhuc veris ꝙ͂ tp̄e estatis. p̄batur p̄mo: quia tēpore estatis est calidū extrinsecū forte: a quo multū resoluit̄ humidū irroratiuū ⁊ madefaciens substātias membroꝝ. Similiter tunc aer est calidus valde minus potens mēbris exiberi refrigeriū ꝙ͂ in hyeme: vn̄ necessitas est maioris quātitatis potus refrigerātis ad qd̄ adiuuat etiā retentio hūiditatū facta tēpore hyemis madefacientiū mēbra.

Sed circa hec dicta insurgunt dubitationes quedā. Prima dubitatio est: ꝙ supra dictum est ꝙ ex ꝯsumptione humidi substantifici causatur fames: sitis vero ex ꝯsūptione humidi roridi Cum igitur humidū roridū sit subtilius ⁊ resolubilius ⁊ a calido passibilius ꝙ͂ substantificū: vr̄ ꝙ citius resoluatur roridū: ⁊ p ꝯsequēs ab intra citius causabitur sitis ꝙ͂ fames: quod est ꝯtra expimentuꝫ Confirmatur per argumētū vnū tactuꝫ ante oppositum: ex quo resoluto humido substātifico attrahitur ros ad mēbra cuꝫ statim mēbra sint inanita dꝫ ros attrahi ⁊ ꝯuerti: ⁊ per ꝯsequēs cāri sitis.

Secūdū dubium est quare per calorē extrinsecū puta exercitij vel laboris aut solis magis causatur etiaꝫ citius sitis ꝙ͂ fames. Ad primū dicūt quidā ꝙ licet humidū roridū sit subtilius ⁊ facilius resolubile absolute ꝙ͂ humidū substantificū: quia tamē hūido substantifico melius applicatum est calidum naturale ꝙ͂ humido rorido: ideo velotior est actio qua ꝯsumit calidū naturale humidum mēbrale: ꝙ͂ actio qua resoluit humidū roridū. ideo nō valet argumentū: resolubilius ⁊ subtilius est humidū roridū ꝙ͂ humidū substātificū: igitur citius est resolutū ⁊c̄: quia nō sunt cetera paria vt patet ideo ⁊c̄.

Ad ꝯfirmationē dr̄ ꝙ nō prius tēpore ros incipit attrahi ad mēbra facta inanitione: ꝙ͂ incipiat fieri mēbroꝝ attractio a venis ⁊ venaꝝ ab epate ⁊c̄. statim enī cū membra inanita sunt: attrahūt roreꝫ ⁊ euacuantur porositates mēbroꝝ que erāt rore replete: ⁊ per ꝯsequēs attrahūt a capillaribus venis ⁊ vene ab epate: ⁊ epar a stō mediantibus meseraicis: ⁊ per ꝯsequēs tūc fit suctio ad quā sequit̄ fames Ad quod etiā ꝯcurrit ꝙ nō statim attractio rore causatur sitis: sed adhuc oportet in ore stōi acquiri cōplexionē calidā ⁊ siccam: ad quā sequitur sitis: ideo Aliter dicūt quidā ꝙ natura nō statim facta mēbroꝝ inanitione: totū attrahit rorem. intendit eniꝫ natura vtriꝗ fini inq̄tum possibile est p rorē satisfacere. s. mēbra irrorare: ⁊ cambiū imponere: iō pars roris attrahitur ad mēbra ad nutriendū: ⁊ ps derelinquitur: vt irroret membra ⁊ madefaciat: iō ⁊c̄. Sed ꝯtra istam responsionē arguitur: q̄a calor naturalis roris attractiuus est rori sufficient̄ approximatus: ⁊ sufficient̄ attrahibilis est ros p actionē caloris: ⁊ est calor agens mere naturale i tali actione: ⁊ ros est passum mere naturale: igitur sequitur ꝙ ipsius roris totalis fiet attractio: ⁊ p ꝯn̄s ⁊c̄. Sed ad hoc posset p̄babiliter dici: ꝙ argumentum ꝯcludit nisi virtus membri retentiua resisteret illi attractioni: transeat hec responsio q̄tuꝫ potest: quia p̄mum argumentum videt̄ p̄bare.

Ad secūdū dr̄ ꝙ calor ab extrinseco veniēs vt puta ab exercitio vel labore nō melius applicatur humido substantifico ꝙ͂ rorido: eo ꝙ talis calor p⁹ accendit̄ in spiritu influente aut humoribus ꝙ͂ i mēbris. ideo cū ros sit humiditas facilius valde resolubilis: ꝙ͂ substantificū humidū mēbroꝝ a tali calō facilius resoluit̄ ros: ⁊ p ꝯsequēs facilius ⁊ citi⁹ cāt̄ sitis ꝙ͂ fames. Et sic patet ꝙ ab intra citius causat̄ fames ꝙ͂ sitis. ⁊ econtra ab extra. Sed ꝯtra primū superius assumptum. s. ꝙ calor naturalis ē magis applicatus humido substantifico ꝙ͂ rorido ⁊c̄.

Cōtra quia ex isto sequitur ꝙ facilius adueniret tertia spēs ethice ꝙ͂ prima vel secūda: ꝯsequēs ē falsum vt patet. ⁊ arguitur ꝯn̄a. p calorem ethice pl⁹ ⁊ magis ꝯsumit̄ humidū substātificum ꝙ͂ humiduꝫ roridū: eo ꝙ talis calor fundatus est in substantia mēbroꝝ vel in substātifico humido: ideo facili⁹ et fortius ꝯsumit̄ humidū substātificū vel roridū: sꝫ tunc est tertia spēs ethice. iō ⁊c̄. Item quia nō apparet verisimile ꝙ q̄tūcūꝗ melioret̄ applicatio caloris naturalis ad humidū ossis: ꝙ illud facilius et citius resoluat̄: ꝙ͂ r̄soluat ros cū ista applicatione: igit̄ ⁊c̄. Ad hec duo dubia respondet ⁊ p̄mo ad

ꝑmū dr̄ negando ꝯsequētiā: ⁊ ꝯceditur vlteriꝰ: ꝙ a calido ethice velotius ꝯsumitur humidū substantificū ꝙ̄ roridū: ⁊ negatur ꝯñ̄a: igitur citius aduēit tertia spēs ethice: ⁊ cā est quia ꝙuis velotior ꝓcedat resol̄o in substantifico ꝙ̄ in rorido: citius tamē manifestatur humidi roridi ꝯsumptio ꝙ̄ substantifici: cum multo maioris q̄ntitatis sit substantificum ꝙ̄ roridū: ⁊ ideo ꝓpter hoc ponimus ⁊ ponūt medici i ꝑma spetie ethici ꝯsumi roridū. vnde nō ē imaginandū ꝙ in aliqua spetie ethice nō fiat hūidi substātifici ꝯsumptio: imo in qualibet: sed quia prius manifestat̄ roridi ꝯsumptio: dicimꝰ ꝑus aduenire ꝑmā spetiē qua ꝯsumit̄ ros: ꝯsequēter rore quasi totalit̄ ꝯsumpto quia. s. modica ⁊ insensibilis pars eius remanserit in mēbris: quia semp adhuc remanet aliquid: cum tñ̄ illa q̄ntitas roris nō est manifesta: tunc solum manifestatur nobis ꝯsumptio substantifici: ⁊ hec vocatur tertia species ethice. ¶ Ad secundū dr̄ ꝙ sicut substantificū ossis densius ē substantifico alioꝝ membroꝝ: ita ros ꝓportionabilit̄ substantifice ossis grossior est ꝙ̄ ros alioꝝ mēbroꝝ ideo ⁊c̄. Et hoc dico ꝓbabilit̄ nō assertiue. ¶ Ad illud de fame ⁊ siti posset etiā dici: ideo citius causari famē: quia vt causet̄ fames: nō oꝫ multū magnā q̄ntitatē humidi substantifici oris stōi deperdi: quia q̄cito fit ab eo suctio ⁊ imp̄ssio i eo ab humore melācolico fit sensatio: sed ad hoc vt causaret̄ in eo sitis: oꝫ in eo tantā deperdi q̄ntitatē roridi: ꝙ quasi sit ip̄m exiccatum: quia. s. nō madefactū: ⁊ vltra hoc in eo poni ꝯplexionē calidā ⁊c̄. vt alias dictuꝫ est. ¶ Ad argumēta deducta ante oppositum satis patet solutio ⁊ hec de questione ⁊c̄.

ueritur an tēpore hyemis fiat maior resolutio ꝙ̄ tpe estatis.

Ar̄ multipliciter ꝙ nō. ꝑmo plus debilitant̄ corpa tēpore estatis ꝙ̄ hyemis: talis debilitas nō est sequēs aggrauationē imo inanitioꝫ: ⁊ p ꝯsequens sit resol̄o ⁊ inanitio maior tpe estatis ꝙ̄ hyemis: tota ꝯñ̄a videt̄ nota cū añ̄cedēte ¶ Secūdo isto tpe. s. estatis ad sensū patet corpora maxime macrescere ⁊ extenuari. iō ⁊c̄. pꝫ ꝯñ̄a ⁊ assūptum similit̄. ¶ Tertio ꝑncipaliter sic arguit̄ si qō esset vera: hoc maxime ꝯtingeret ꝓpter vigorationē calidi factā a ꝯtrario circūdante ip̄m: ꝯñ̄s ē falsum vt ꝓbabitur: ⁊ ꝯsequētia satis pꝫ: sed falsitas ꝯsequētis ar̄: quia sicut calidū magis vigoratur a circūstante frigido: sic ab eodem magis claudūt̄ pori: sed sicut pori magis claudunt̄: sic magis resolutio ꝓhibet̄: igitur a ꝑmo sicut frigidū circūstans vigorando velocitat resolutionē: sic ꝯstringendo eā tardat: ⁊ p ꝯsequēs ⁊c̄. ¶ Quarto quia totum corpus ⁊ humores sūt magis parati ad resolutionē tpe estatis ꝙ̄ tēpore hyemis. igitur ⁊c̄. pꝫ ꝯsequētia ⁊ ass̄m similiter satis pꝫ. ¶ Quinto sic se videntur habere ad inuicē tēpora anni sicut naturales cōplexiones: sed a ꝯplexione calida fit resol̄o maior ꝙ̄ a frigida: igit̄ ⁊ a tpe anni calido. ¶ Iteꝫ quia calor estatis videt̄ se habere ad calorē hyemis: sicut calor febrientis ad calorē sani: sed multo plus resoluit calor febrientis ꝙ̄ sani. igitur plꝰ resoluit calor estatis ꝙ̄ hyemis: patet ꝯñ̄a ⁊ totum ass̄m sequitur ex dictis. ¶ Sexto ad idem vr̄ facere auctoritas Auic. ꝑmo scd̄a. doctrina secūda caº 6º. vbi exp̄sse ponit estatē debilitare opationes p magnā resolutionē. Silr̄ quarto ꝑma caº de cibatione febricitantiū voluit ꝙ hyems ꝓpter paucitatē resolutiōis indiget pauco cambio ⁊c̄. ¶ Ad oppositum videt̄ esse intentio Halie. in ꝯmēto illiꝰ affōi. vētres hy.

respondendo ad istam questionem.

Primo tangā responsionē cuiusdā doctoris qui initi tur cōi modo respondendi. Secūdo tangā quēdam alium modū rñ̄di ꝓbabilē ad qōem. ¶ Quantum ad ꝑmum ꝑmittit doctor ille ꝙ hic terminus resolutio pōt sumi multipliciter. ꝑmo ꝓ corruptione q̄cūq̄ꝫ. secūdo ꝓ rarefactione: ⁊ allegat ꝓ ꝑmo commentū. iꝫ. ꝑticule tertie affōꝝ. ꝓ secūdo Auic. scd̄a ꝑmi doctrina secūda. caº 3º. istis modis nō sumit̄ hic. tertio modo sumitur resolutio ꝓ separatione supfluitatū cuiuscūq̄ꝫ digestionis a iuuatiuo. quarto ꝓ quacūq̄ꝫ ꝯuersione humoris in vaporem: siue sensibiliter siue insensibiliter expellendi ⁊ istis duobus vltimis modis sumitur in ꝓposito. ¶ Premittendū scd̄o: ꝙ resolutio tertio ⁊ quarto modis dcā est duplex. quedā indicans necessitatē cibationis ⁊ possibilitatē restaurationis: sicut que fit a calido naturali vt naturalis est: quedā que ñ idicat predicta vt fcā a calore preternaturā. ¶ Premittit tertio ꝙ resolutio pōt dici fortis. ꝑmo: quia. s. p eā fit seperatio multi nocitiui a iuuatiuo. vt tertio modo aut vt quarto modo vel quinto: quia. s. per eā mlt̄a materia in vaporē ꝯuertitur ¶ Premittit q̄rto ꝙ hec ꝯsequētia nō valet: calor est intensior. igit̄ potentior ad resoluendū: cū in mala ꝯplexione calida epatis ꝯtingat sanguinē generari aquosū: vbi ñ sic generabatur tpe sanitatis: pꝫ etiā in tympanite febriēte: aut asclitico. ¶ Premittit quinto: ꝙ expulsio supfluitatū per ꝓpria ꝯuenientia loca: fit solum a calore naturali per se: ⁊ nō ab accidētali calore: ⁊ hoc intendebat Hali. in cōmento dū dixit resolutionē fieri solū a calido naturali. oēs enī actio naturalis fit per se ab aīa mediāte suo instrumēto naturali ⁊c̄. ¶ Prima cōclusio capiendo resolutōꝫ ꝓ sepatione superfluitatū ⁊ ip̄aꝝ expulsione a iuuatiuo: maior est resol̄o tpe hyemis ꝙ̄ estatis: pꝫ q̄a ista fit a solo calore naturali: qui in hyeme est valde potentior: igitur ⁊c̄. ¶ Secūda ꝯcl̄o resolutio que est absolute cōuersio in vaporē cuiuscūq̄ꝫ rei: fit maior in estate: pꝫ per aliq̄ argumenta adducta ante oppositum. ¶ Tertia ꝯclusio est hec: ꝙ resolutio materie insensibiliter expellēde ⁊ a bona separāde: est fortior in hyeme: ꝓbatur: quia in isto tpe virtus est fortior: iō subtile ⁊ insensibiliter expellendū ⁊ sepādum a iuuatiuo melius sepatur ⁊ insensibiliter expellitur ꝙ̄ tempore estatis: cum tunc virtus debilior ⁊ impotentior sit ad sepandū nocitiuum a iuuatiuo ⁊ce. ¶ Quarta cōclusio sequitur ꝙ in multis resolutio occultior est in hyeme ꝙ̄ in estate: istud pꝫ: multa eniꝫ insensibiliter euacuātur in hyeme que manifeste ⁊ per sudorem euacuātur in estate. Item cum calidū sit potentius in hyeme: facit meliorē sequestrationē eius qd̄ debet insensibiliter expelli: supra ꝙ taliter sepatum maius hēt dominiū calidū forte hyemis: ꝙ̄ calidum estatis supra ip̄m multū sequestratis. ¶ Quinta conclusio

ꝓbabiliter teneri pōt: ꝙ ſi in candē materiā ꝑciſe
ageret calor eſtatis ⁊ hyemis: occultior eſſet reſolu͛o
ꝓueniens a calido eſtatis. ¶ Sexta ꝯcl͛o eſt: licet
abſolute maior ſit reſolutio in eſtate ꝙ̃ in hyeme:
reſolu͛o tñ indicans de cibatione ⁊ reſtaurationis poſ
ſibilitate: videtur eē maior tēpore hyemis. Et iſtā
ꝯcluſionē viſus eſt velle Gali. ⁊ arguitur: quia ta
lis fit a calore naturali inq̃tum naturalis ē fortior
igitur pꝫ ꝯña ⁊ aſſūptum ſatis patet.

Quantum ad ſecundum capiendo
reſolutionē ꝓut eſt cuiuſcūqꝫ in vaporē cōuerſio.
¶ Premitto ṗmo: ꝙ nō ſemꝑ ad calidū fore inten
ſiue maius ſequitur ipm̄ eſſe potentius ad reſoluen
dū: niſi in aliis ponatur paritas: notum eſt eni ven
toſitatē minus poſſe reſolui in tympanico febriente
ꝙ̃ ipomet ſano: ꝗ̃tūcūqꝫ in eo ſit multo intenſior ca
liditas. Item quia qñqꝫ a mala ꝯplexione calida e-
patis generatur aquoſitas: que tp̄e ſanitatis nō ge
nerabatur. ideo ⁊c̃. ¶ Secūdo ṗmitto: ꝙ q̃to ca
lidū eſt potentius ad reſoluendū: tanto ceteris pari
bus eſt eius reſolutio magis occulta: quia ſi eſt po-
tentius: tunc plus ſubtiliat materiā ⁊ diſponit ipāꝫ
ad reſolutionē: ⁊ per reſolutiōꝫ magis occultā itel
ligo illam: in qua ꝯuertitur reſolutū in rem minus
manifeſtā: ⁊ minus ſenſibilē: quia .ſ. in vaporem
ſubtilē: ⁊ hoc ceteris paribus in tēpore reſolutionis
⁊ aliis. ¶ Tertio ṗmitto ꝙ humidū mēbrale eſt ce-
teris paribus denſius ⁊ difficilius reſolubile ꝙ̃ nu-
trimentale ſibi ꝓportionabile vel correſpondens.
¶ Et dico notāter ꝓportionabile vt patet: quia ñ
repugnat aliquod nutrimētale humidū vt oſſis ali
quo ſubſtantifico eſſe denſius ⁊ minus reſolubile:
quia dicitur ſibi proportionabile compararetur
humidum ſubſtantificum membri ad nutrimen-
tale eiuſdem mēbri cū ceteris paribus. ¶ Quarto
ṗmitto ꝙ corꝑe naturaliter ſe habēte ſ^{m} totius ha
bitudinē: ſtatim fcā mēbroꝝ inanitione inſurgit ap
petitus ad cibū. Ex quo patet: ꝙ vbi maior ē ⁊ ve
lotior mēbroꝝ inanitio ⁊ reſolutio: corpore ſe na-
turaliter habēte ibi velotius ⁊ citiꝰ cauſatur fames
⁊ ecōuerſo patet ſatis. ¶ Prima diſtinctio ꝙ a ca
lido tam extrinſeco ꝙ̃ intrinſeco in nobis ꝯtingit tri
pliciter corꝑis reſolutio: ſ. ṗmo ſpūs ⁊ caloris natu
ralis. Secūdo humidi nutrimētalis nō cōuerſi. Ter
tio aduenit humidi ſubſtantifici reſolu͛o: totum hoc
ſatis patet: ¶ Secūda diſtinctio eſt hec: ꝙ minora
tio humidi ſubſtantifici mēbroꝝ in corꝑe magis ꝙ̃
in alio pōt tripliciter ꝯtingere: ṗmo ꝓpter actionē
⁊ reſolutionē fortiorē ⁊ velotiorē ꝓuenientē a cali
do in humidū. Secūdo ꝓpter reappōem eius quod
reſoluitur eſſe minorē ſiue reſumptionē vel reſtau
rationē. Tertio ꝓpter vtraqꝫ ſimul. Exemplū ṗmi
vt in colerico dicimus humidū ꝯtinue plꝰ minorari
ꝙ̃ in flegmatico uel in tēperato. Exemplū ſecūdi vt
i ſene plus ꝯtinue minoratur humidū ſubſtantificū
ꝙ̃ in iuuene: ⁊ hoc nō eſt ꝓpter reſolutionē eſſe for
tiorem: cum ſit in eo multo debilior: ſed ꝓpter re
ſtaurationē eſſe minorē reſpcū ſue reſolutionis ꝙ̃ ī
iuuene: Exemplū tertij ſicut in colerico reſpectu ſā
guinei. ¶ Tunc ſit ṗma ꝯcluſio iſta: ꝙ tp̄e eſtatis
magis fit ſpūs ⁊ caloris reſolutio ꝙ̃ tēpore hyemis
ꝓbatur ṗmo per Galie. in cōmento p̄allegato. Si
militer quia poroſitates corporis ſunt latiores. Si
militer expimento pꝫ oēs operationes que mediāte
ſpū ꝑficiuntur fore ibecilliores. ¶ Secūda ꝯcluſio
eſt hec: ꝙ maior eſt reſolutio ⁊ ꝯſūptio nutrimenta
lis humidi nō ꝯuerſi tēpore eſtatis ꝙ̃ hyemis: quia
a forti calido extrinſeco trahuntur ſanguis ⁊ humi
ditates alie corporis ad circūferentiā eius: ⁊ cum
hoc late ſūt eius poroſitates ⁊ totum corpꝰ euapo-
rationi paratum maxie eſt. igitur ⁊c̃. ¶ Itē expi
mēto pꝫ maximā hūiditatū quantitatē illo tēpore ꝑ
ſudorem expelli: igitur ⁊c̃. ¶ Ex his ꝯcluſionibꝰ
infero: ṗmo ꝙ eadem quātitate vel equali nutri-
menti corpori oblata tempore hyemis ⁊ tēpore eſta
tis: ceteris paribus minor eſt q̃titas eius qꝺ cōuer
titur in humidū ſubſtantificū tp̄e eſtatis ꝙ̃ tempore
hyemis: patet: ṗmo quia maior eius pars reſoluit̄
in eſtate: igitur ceteris paribus minus de eo ꝯuerti
tur. Item quia calor naturalis potētior eſt in hye-
me. ideo aliquā ꝑtem illius nutrimenti conuertet ⁊
ad benignum ꝺducet: quā nō ſufficiet ī eſtate calor
ꝯuertere aut ad benignū ducere. ¶ Secūdo ſequit̄
ꝙ ceteris paribus citius ꝯpletur digeſtio tp̄e hyēis
ꝙ̃ eſtatis: ⁊ hoc intelligi debet in corporibus habē
tibus calorem fortē. ¶ Tertia ꝯcluſio porbabiliter
ponitur ꝙ in corporibus robuſtis debite rectis: ⁊ tē
poribus naturā ſeruantibus: plus in equali tēpore
reſoluitur de humido ſubſtantifico tp̄e hyemis ꝙ̃
tp̄e eſtatis: hec ꝯcluſio perſuadetur: quia ſtantibus
ꝯditionibus iam dc̄is frequentius multo incurrunt
corpora famē in hyeme ꝙ̃ eſtate: igitur velotius
fit humidi ſubſtantifici mēbroꝝ ꝯſumptio neceſſi-
tans ad famē: patet ꝯña ex dc̄is ſupra: ⁊ aſſūptum
docet expimentum. Item iſtā ꝯcl͛oꝫ viſus eſt velle
Gali. in littera ꝯmenti. ¶ In quibus temporibus
ſi pauca diſſoluantur: nō multus cibus eſt eis dādꝰ
cū cibꝰ ad diſſoluta recuperanda ſit neceſſarius ⁊c̃.
⁊ infra: ꝙ oſtendit neceſſitas reficiendi: iō ⁊c̃. ⁊ to
ta cā huius eſt: quia potiſſima cā reſolutionis humi
di naturalis in corpore naturaliter ſe habēte eſt ca
lidū naturale aggregatum. ſ. ex innato ⁊ influente
ſpiritu ⁊ calore ꝯplexionali membroꝝ ſubiectiue
ſ. exiſtente in mēbro: vnde adueniente hyemis fri
giditate: multū multiplicatur ⁊ in quāto augetur: ⁊
vnitur totum aggregatū ex caloribus iā dictis cir
ca ſubſtantiā mēbri. ſ. in poroſitatibus eius: vnde
rōne tam multitudinis caloris influentis: ꝙ̃ rōe eiꝰ
vnionis in interioribus mēbri ſimul cū calore īna-
to ⁊ ꝯplexionali ⁊ per ꝯſequēs fortificatōis: ꝙ̃ etiā
rōne melioris applicationis fortificatur multū actō
caloris in humidū ſubſtantificū mēbri: ⁊ ſic fit ma
ior eius ꝯſūptio: licet etiā cum predictis poſſumus
addere gradualē iutenſionē que fit ꝑ antipariſtaſiꝫ
¶ In eſtate aūt ecōtra ꝯtingit: licet eni forma cali
ditatis ſpūs ⁊ adhuc membroꝝ: fiat intenſior: mi-
noratur tñ multum q̃titas ſpirituū: ⁊ rarefiunt ⁊
expandunt̄ ⁊ nō vniunt̄: ⁊ per ꝯñs eoꝝ actio in hūi
dū debilitatur: ⁊ cū hoc actio medij penetrās nō eſt
multū ad ꝓfundū niſi mediante caliditate ꝙ̃ ſpūi
cōicat: ideo videt̄ ꝙ multo tardior eſt actio calo-
ris qua reſoluitur humidū ſubſtantificū tp̄e eſtatis
ꝙ̃ tp̄e hyemis. ¶ Ex iſta ꝯcl͛one ſequitur ṗmo: ꝙ
cā quare plus macreſcūt ſiue extenuantur corpora
in eſtate ꝙ̃ in hyeme nō eſt: quia uelotior ⁊ maior

ſit humidi ſubſtantifici reſolutio: ſed q̇a tūc ē mīor
nuīmētalis hūidi in ſubſtantificū ɔuerſio. vnde ſil'
cum reſolutione que tunc fit: minor remanet quan
titas humidi ſubſtantifici q̄ꝫ tempore hyemis: recte
ſicut ſupra de ſene exemplificatur. Sequitur ſe
cundo: ꝙ ſtante equali corporis inanitione hyeme
⁊ eſtate merito ɔſūptionis humidi ſubſtantifici: dif
ficilius tollerabit corpus ieiunium in hyeme q̄ꝫ eſta
te. Sequitur tertio: ꝙ hec ɔña nō valet: in cq̄li
tēpore plus minoratur humidū Sor. q̄ꝫ humidum
Platonis. igitur velotius reſoluitur: in cāu enim ē
antecedens veꝝ ⁊ ɔſequēs falſū vt patet. Ex dcis
q̄i infinita alia inferi pn̄t ex iſta imaginatione. Et
forte ꝙ iſtam poſitionē ſentit Gali. in ɔmento: dū
videbatur dicere: ꝙ reſolutio occulta que fit a ca
lore naturali eſt illa que indicat neceſſitatē refectio
nis: ⁊ tu bene ɔſidera ad hec. Quarta ɔcl'o prin
cipalis: cum dictis ſtat ꝙ tota q̄ꝫtitas eius que re-
ſoluitur in hyeme eſt multo minor q̄ꝫ tota q̄ꝫtitas q̄
in eſtate reſoluitur: iſta ɔcl'o ſatis patet ex dcis ⁊c̄

Ad argumenta ad primum ɔceditur
ꝙ maior fit corporis inanitio ⁊ debilitatio tēpore
eſtatis ⁊c̄. tn̄ ex iſto n̄ ſeq̇tur reſolutionē hūidi ſub
ſtantifici a calido fore maiorem aut velotiorez vt
patꝫ ex pr edictis. Ad ſecundū patet ex dictis in
qōne: veꝝ tamē eſt ꝙ macrefactio ɔſequitur reſo
lutionē: ſed maior macrefactio nō ɔſequit̄ maiorez
reſolutionē ſolū: ſed etiā deteriorē reſtaurationez
Ad tertiū dr̄ ɔcedendo cām ⁊c̄. fore calidi inte
rius fortificationē: ⁊ cum ar̄ ꝙ nō: quia q̄ꝫtum iu-
uat frigus ad reſolutionē ꝓpter calidi fortificatiōꝫ
tm̄ impedit reſolutionē ꝓpter poroꝝ clauſionē: dr̄
hoc negādo: nō eni per poros ſolum fit euacuatio
eius qđ inſenſibiliter euaporat: ſed ꝑ expirationes
⁊ alie multe fumoſitates capīoſe in hyeme miſcent̄
cum anhelitu: ideo expiratio eſt groſſior: ⁊ non eſt
ꝓpter aerē groſſiorē ⁊c̄. vel dr̄ ꝙ calidū fortifica
tum potens eſt in dilatando poros dilātione ſufficiē
te ad euaporationē eius qđ inſenſibiliter expellitur
Ad quartū ſatis patet ex qōne quid ſit dicenduꝫ
Ad quintum dr̄: ꝙ iſta ſimilitudo naturaliū cō-
plexionū ⁊ tempoꝝ anni nō eſt admittenda q̇a clau
dicat: ſecus eſt de ɔplexionibus anni ⁊ de ɔplexio
nibus corpoꝝ: nam caliditas tempoꝝ eſt extrinſe-
ca: caliditas aūt corpis eſt intrinſeca: que fortificat
calorem: ſed tempus calidum non fortificat ca
lorem. Ad ɔfirmatiōeꝫ dr̄ ꝙ licet in aliquo ſi-
militudo teneat: nō tamē ex toto: tenet eni q̄ꝫtū ad
hoc qđ eſt eſſe mite vel acutum: ſed nō tenet ī alijs
Ad auctoritatē ꝑma Aui. dr̄ ꝙ ipā repugnat di
ctis in qōne: nō eni debilitatur corpus abſolute ma
gis ꝓpter ſolam ſubſtātifici humidi reſolutionē: ſꝫ
etiā ꝓpter reſol'oꝫ calidi naturalis ⁊ ſpūs ⁊ hūoruꝫ
⁊ paucitatē reſtaurationis. Auctoritas vero al
legata eiuſdē ꝑma; quarti ca° de cibatione febrici-
tantiū perſuadet ꝙ mīori hūectatōe idigꝫ corp⁹ hy
me: ꝓpter abſolute corpus minus exiccari: ⁊ hoc n̄
eſt ɔtra dicta in qōne.

Ueritur utrum uentres et
corpa humana ſint calidiora tēpore hy
emis q̄ꝫ tēpore eſtatis vel autūni.

Arguitur multipliciter ꝙ non: primo ſic: que-
cūq; ſigna ſignantia ſup caliditatē ſūt fortiora ī eſta
te q̄ꝫ in hyeme. igitur ⁊c̄. aſſp^m ar̄ diſcurrendo per
ſingula. ꝑmo pulſus ⁊ anhelitus eſt maior veloti-
or ⁊ frequētior: vt colligitur ꝑmo. ij. ca° de pulſi
bus tpis anni: vrina eſt tinctior: feces magis coleri
ce: ad tactum corpus calidius inflāmabilius: habun
dat magis colera: ⁊ ſic de alijs. ergo ⁊c̄. Scđo
plus multiplicant̄ egritudines frigide flegmatice in
hyeme. igitur ⁊c̄. aſſp^m arguit̄ affo. tertia affo. 24
hyeme vero pleuretides ⁊ ꝑmo ſecūda doctrina ſe
cūda ca° 6°. Tertio ar̄: ſi corpa eſſent ⁊c̄. h°ma
xime foret ꝓpter retractionē ſpiritus ⁊ caloris na-
turalis ad interiora. Sed ar̄ ꝙ nō: quia huiuſmōi
retractio debilitat calorem: vt patꝫ in ꝑncipiis po
xiſmoꝝ ⁊ virtutē aggrauat. igitur ⁊c̄. pꝫ ɔña: ⁊ aſ
ſumptū colligitur affo. quarta affo. xlviij. ⁊ ei⁹ cō
mento illo. ſ. in nō deficientibus febribus ſi quidē
que extra frigida ſūt: que vero intus calida ⁊ ſitiꝫ
habeant mortale. colligit̄ etiā affo. ſeptīa cōmento
ꝑmo. Quarto ad principale: tunc corpore tran
ſeūte a regione calida ad valde frigidam regionez
eius calidū augeretur: cōſequēs falſū ⁊ ɔtra Auicen
ꝑmo ꝑma ca° de ɔplexionibus: ꝙ ſi corpus indi fi
et tale quale corp⁹ ſclaui aut infirmabit̄ aut morie
tur ⁊c̄. ⁊ ɔña tenet: quia ſic ſe videtur habere re-
gio calida ad frigidā: ſicut tēpus anni calidū ad fri
gidū. Quinto: hoc maxime foret quia vnū ɔtra
rium fortificat aliud circūdatum ab eodē: ſed ar̄ ꝙ
nō: quia vnū ɔtrariū debilitat aliud in ipm̄ agēdo
igitur ⁊c̄. Similiter talis fortificatio ꝓueniens a cō
trario: vel ꝓuenit ab eo naturaliter vel violēter
nō primū vt patet: nec ſecundū: quia nihil eſt vio
lentans aerem circūdantem nos vt noſtꝝ calorē for
tificet. idō ⁊c̄. Sexto: ſequit̄ ꝙ in ſene poſſit eſſe
caliditas fortior q̄ꝫ in iuuene eodē: ⁊ maior: ponen
do finē ɔſiſtentie eſſe in fine autūni: ⁊ principiū ſe-
nectutis in ꝑncipio hyemis: ⁊ fiat argumentum vt
alias. Item per ſimile ar̄: ꝙ caliditas in puero
⁊ iuuene nō ſūt equales: ponēdo finē pueritie adue
re in fine autūni: ⁊ ꝑncipium iuuentutis in hyemis
ꝑncipio: ⁊ patet ꝙ caliditas in ſorte gr̄a exempli ta
liter tranſeūte erit maior in hyeme: ſi qđ eſſet uera
ſed ꝓ tunc ipē erit iuuenis ⁊ ꝑus puer. igitur ⁊c̄.
Septimo ſequitur: ꝙ ſolo decurſu tempoꝝ anni
corpore debite ⁊ ɔuenienter recto: corpus egredie
tur latitudinē ſanitatis: puta extremū tēperātie. cō
ſequēs nō apparet rōabile: ⁊ ar̄ ɔña. ponendo ſor
eſſe tēperatum in extremo intenſiori ſue tēperantie
⁊ adueniat hyemis. ⁊ patet ꝙ ſor. fiat calidior: po-
terit eſſe ꝙ ſor. trahetur extra extremū latitudinis
tēperantie ſor. dices tu ꝙ tēperantia hꝫ latitudinez
⁊ ꝙ ſor. nō pōt poni in vltimo tēperantie: idō licet
calefieret: nō tamē niſi intra latitudinē. hec rn̄ſio n̄
valet. Alias eni oſtendi dabile formaliter vltimū
inſtans in quo ſor. eſt tēperatus. Item intendat̄ ca
lor in ſor. ꝑ aduentum hyemis: per. a. latitudinez
vel gradum. Et arguitur ſic: per. a. latitudinem
vel gradū intenditur in ſor. caliditas: ſed min⁹ q̄ꝫ
per. a. diſtat ſor. ab extremo tēperantie intenſius
calido. igitur ꝑmutabitur extra latitudinē tēperan
tie: hec ɔña eſt bona: ⁊ aſſumptum eſt poſſibile ⁊c̄

¶ Ad oppositum est hypocras in afforis.

Rn̄dendo ad istam q̄ōem. p̄mo tanget quidam ꝓbabilis modus respondendi ⁊ magis naturalis ꝙ̄ medicinalis. Secūdo ꝯsequēter tanget cois modus ⁊ magis medicinalis respōdēdi ad quesitū. ¶ Quantum ad p̄mum: p̄mitto p̄mo: ꝙ dupliciṫ imaginari possumus vnū ꝯtrariū alteꝝ vigorare ⁊ fortificare. p̄mo vniendo ⁊ ꝯgregando partes eiꝰ: quare ip̄e redduntur potentiores ad agendū ⁊ resistenduꝫ ꝙ̄ p̄us: ip̄is ad inuicē melius applicatis: quare vnaquaqꝫ melius aliā ꝯseruat: ip̄is etiā melius se iuuātibus ad agendū: tum quia agūt ꝑ breuiores lineas tū quia melius sunt applicate: fit maius in actione accidentale iuuamentū. Ex quo patet ꝙ virtus vnita fortior est seip̄a dispersa. ¶ Secūdo imaginari possumus vnū ꝯtrarium aliud fortificare: q̄a ip̄m intendit in forma: qd̄ qualiṫ sit possibile declarabitur. Secūdo p̄ncipaliter p̄mittendū est: non posse in aliquo subiecto intendi caliditatē vel qualitatē aliquā de p̄mis: nisi ad illius intensionē vel ꝓductionē ꝑ se cōcurrat aliquod agens imediate illā intendens vel ꝓducens: ex quo pꝫ nō esse possibile per solā subiecti partiū aggregationē vel vnionem fieri alicuius qualitatū p̄maꝝ de nouo ꝓductionem ¶ Tertio p̄mittendū est: ꝙ nunꝙ̄ vnū ꝯtrariū ꝑ se ⁊ imediate ꝯcurrit ad alterius ꝯtrarij ꝓductionē pꝫ quia quodlibet ꝯtrariū intendit aliud ꝯtrariū naturaliter corrūpere. ergo ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄a cū antecedēte

Quarto est p̄mittendū: ꝙ possibile est vnū ꝯtrarium ab alio ꝯtrario circūdatum. fieri ī forma qua illi ꝯtrariatur intensius ꝙ̄ prius erat: patet hoc de grandine ⁊ similibus: aqua etiā p̄calefacta ad maiorem reducitur frigiditatē: ꝙ̄ si nō p̄calefiat. vt pº metheoroꝝ: quia magis passibilis a ꝯtrario circundante ꝓpter eius raritatē. Confert aūt ad hoc ad celeritate cōgelationis p̄calefactā esse aquā p̄mo metheoroꝝ ¶ Prima ꝯclo ad saluandā itensionē vniꝰ ꝯtrarij ab altero in corporibus simplicibus re certā necesse est p̄ter qualitates p̄mas in corporibꝰ simplicibus repertas: poni aliam vel alias qualitates ad hꝰ intensionē effectiue ꝯcurrentes: patꝫ quia oꝫ poni aliquā qualitatē per se intensionis illiꝰ effectiuam: sed illa nō pōt esse qualitas p̄ma: quia vna n̄ est ꝑ se alterius ꝓductiua. igitur ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄a. ⁊ assūptum similiter intelligenti. Item talis intensio non fit per se ⁊ imediate a sibi ꝯtrario: ꝑ tertiā suppositionē: nec per solum partiū vnionē: per p̄mā: nec a qualitate que est in passo: quia pono ip̄m totū vniforme: ⁊ patet nullā ꝑtem posse agere in aliā: nec in se per qualitatē ꝑ quā ip̄a est vniformis. relinq̇tur igitur aliud vel aliā qualitatē ꝑ se ⁊ imediate ad hoc ꝯcurrere effectiue. Secūda ꝯclo sequitur. hꝰmodi qualitas talis qualitatis ꝓductiua est sp̄es vl̄ radius a qualitate subiectiue in corpore cuiꝰ qualitas intēditur existente decisus vel ꝓductus. pꝫ q̄a nō est aliqua qualitatū in istis corporibus existentium. igitur necessario est aliquid ab istis vel ab aliquo istoꝝ causatū vel ꝓductum: sed nō apparet aliud ꝙ̄ radius vel sp̄es alicuiꝰ istaꝝ qualitatū. igiṫ ¶ Imaginandū est enī ꝙ sicut color est sue spetiei multiplicatiuꝰ in medio: ita calor ⁊ frigiditas: ⁊ ꝙ sicut caliditas est qualitas magis actiua ꝙ̄ color et odor: ita eius sp̄es. est enī imutatiua nō solū sp̄ūaliter: sed etiā est talis qualitatis quale est obiectum a quo deciditur ꝓductiua: imaginando vlterius ꝙ sicut ab opaco vel a speculo reflectitur lumē ⁊ sp̄es coloris: ita a frigido speties caloris: ⁊ a calido frigiditatis. ¶ Ex quo patet modus quo vnū ꝯtrariū ab alio circūdante intendiṫ: a calido enī multiplicatur radius ad frigiduꝫ: qui reflexus ad calidum: in subiecto a quo fuit decisus ꝓducit caliditatē: ⁊ sic de aliis. Ex quo solui possūt ꝓbleumata multa.

Primū quare in cauernis terre ꝓfundis in hyēe reperitur intensa caliditas: estate vero intensa frigiditas. Et per idem q̄re aque puteales in hyeme sūt calide: estate vero multū frigide. Similiṫ q̄re ī hyeme nō generanṫ gradines in vere autē ⁊ estate sic: ⁊ etiā in autūno ⁊ multa alia: vt quare frigiditas intensior est in media regione in estate ꝙ̄ in hyeme. Et quō intensior pōt in estate esse frigiditas generans gradinē ꝙ̄ frigiditas generās niuē t̄pe hymis ⁊c̄. pꝫ enī ad hec cois responsio ex fundamēto iam dcō. ¶ Tertia ꝯclo: licet ita sit: nō tn̄ necessario ⁊ simpliciter ꝯtrariū suo ꝯtrario circūdatum ab isto intenditur: patet quia possibile est potentius eē circūdans ꝯtrarium in remittendo ⁊ corrūpendo: ꝙ̄ sint radij iam dcī reflexi potentes in intendendo. iō

Quarta ꝯclo ꝓbabiliter ponitur: ꝙ in corporibus tēpore hyemis nō solum est calor amplior ꝓpṫ maiorem sp̄ūum ꝙ̄titatē: sed etiā quia in suis spiritibus est caliditas intensiue maior ꝙ̄ fuit tēpore estatis vel autūni. hec ꝯclo videṫ posse ꝓbabiliṫ sustineri. ponendo ꝓpter spetieꝝ reflexionē fieri caloris intentionē modo iam dcō. Erit aūt hec ꝯclusio maxime vera stantibus ꝯditionibus requisitis ad affo. s. ꝙ sit hyems seruans naturā suā: ⁊ ꝙ sit corpus fortis caloris: ⁊ ꝙ sit vtens regimine debito. ¶ Quinta ꝯclo sequitur: ꝙ in vere caliditas est remissior ceteris paribus ꝙ̄ hyeme vel estate. Et s̄m hec dcā. nō solum dicendū ypo. dixisse ventres esse calidiores ꝓpter maiorē spirituū multitudinē: sed etiā quia gradualiter spiritus sunt calidiores ⁊ ad huc mēbra: hec aūt responsio est magis phisica ꝙ̄ medicinalis: iō phisicis dimittatur.

Quantum ad secundum articulum

¶ Premittendū est p̄mo penes modū loquēdi medicoꝝ: ꝙ aliud est aliquod corpꝰ esse calidiꝰ alio ceteris paribus: ⁊ aliud s̄m naturā. Corpꝰ enī alio eē calidius ceteris paribus: ē ip̄m in se habere subiectiue calorē intensiorē ꝙ̄ aliud: sufficientē ip̄m denoīare calidū. Corpꝰ vero esse calidius alio s̄m naturaꝫ est ip̄m plus in se ꝓportionabiliter respcū sue molis habere de calido naturali. s. de sp̄ū: qui est instrumentū aīe in suis opationibus: ⁊ notum est: ꝙ hec nō sunt ꝯuertibilia. stat enī aliquod corpꝰ esse alio calidius s̄m naturā ad intellectum datum: qd̄ tamē ceteris paribus est eo minus calidū ⁊ ecōtrario: vt corpꝰ tēperatū ceteris paribus calidius est s̄m naturam corpore multū colerico: cum multo plus in se habeat de calido naturali: ⁊ tamē corpus colericū est eodem intensiue multo calidius vt satis patet.

Secūdo p̄ncipaliter p̄mittēdū: ꝙ tēpore hyemis in corpore robusto: hyeme suā seruante naturaꝫ ⁊ corp̄e d̄bito vtēte regimine: augentur sp̄ūs ⁊ san.

respectu eius qd fuit in estate et autumno: patet: qa tunc prohibetur eorum resolutio: et nutriuntur interius quare fortificat sua operatio. Et p consequens plus restaurat de spu et san. ideo etc. Econtra vero in estate caliditate subtiliante san. et humores et spus et poros dilatando resoluitur multu de spu et san. et adhuc spus interius no vnitur: sed exterius dilatatur qre ipotentior sit ad cibu assimilandu et spus et san restaurandu. et per consequens etc. Prima conclusio: corpa quecuq tpe estatis sunt intensiue calidiora q tepore hyemis: p3 per plura argumeta supius adducta: oia eni signa a pulsib9 vrina ab humorib9 illis teporibus multiplicatis: significat sup intensiorem caliditate vt p3 intelligenti. ideo etc. Scda conclo est: q corpora robusta hyeme seruante suam natura: et vtentia regimine debito: semp sut calidiora scdm natura tepore hyemis q estatis: pbatur multo plus multiplicat spus et san. vt supra. igitur p3 cona et alsm oductu e: et ista concl'o3 voluit hypo. i affo. Ex qua concl'one sequit: q corpa p tunc iam dca pfectius exercent operationes suas naturales i hyeme q estate: plus eni h3 virtus naturalis de spiritu qui est eius instrumentu in opationibus naturalibus: et interius magis vnito. Ex isto taq ex fundameto possut assignari cae quarudam apparetiarum ad sensum que vident difficiles. Prima apparetia est hec: q in febriente intense qnq generatur mlta ventositas: que tn in eode sano no generabat: cum tn ventositas fiat a calido diminuto. Secunda apparentia q in illo febricitate vi sui caloris intese no resoluitur illa ventositas: que tn in ipo resolueretur puta si fiat no febries. Tertia apparentia est: quia cu ydrops sit egritudo frigida: vt 3° ca. se xiij. ca. de ydrope. quo stat alique esse febriente: et tn esse ydropicu. Quarta est: quo ydropico intense febriente generatur aquositas vt i asclitico: aut san. valde crudus vt ptingit i yposarca. Ad p mum eni dr: q licet in isto febriente sit caliditas multo intensior: est tn modica in illo spirituu quantitas vel multitudo: vn licet sit ibi calor intensior est tn ibi minus de instrumento quo mediante agit virtus ventositate resoluendo: vel eius generatione phibendo: licet eni caliditas illa intensior sit in corpe: tn minus est de calore qui est instrumetum virtutis in agendo. Et per hoc p3 solo ad secundu3 Ad tertium: dicendu q iste h3 morbu calidu intesiue. s. calorem ei9 teperamentu excedente: het tn spuum et caloris naturalis diminuta quantitate3 p quorum priuatione dr corp9 frigidum puatiue: sed de hoc plenius alibi dixi. Tertia conclo est: l3 ita sit: aliqua tn sunt corpa in quibus in estate est calor maior: tam intensiue q fm natura q in hyeme p3 de corporibus dbilis caloris et decrepitis: quorum calor indiget confortatione ab extrinseco.

Ad argumenta principalia ad primu3 fm prima3 responsione ad quesitu negatur ans: et dr q si pulsus et anhelitus sunt maiores: hoc no est pter calorem in interiorib9 intensiore: sed pter aere qui attrahitur esse calidiore: vnde o3 plus de ipo attrahi: vrina magis est tincta: quia minoris qtitatis: et quia plus secu de colera: que illo tepore pter siccitate ampliore multiplicat: comiscet. eodem mo egritudines magis colerice et egestiones: corpus calidius: quia exterius attrahitur calor apparet corp9 inflamabilius pter siccitate calidioris humoris: Ad secudu negatur ans corpe robusto etc. et seruante debitu regime: vbi vero no: cocedendu est ans: et neganda est cona. Si debitum non seruet regime: no incouenit generari humores crudos in corpe robusto: sed tn multum de calidis generatur: sed illi frigidi no resoluunt sic: quia pori sunt obstructi: et tn corpa robusta sut calidiora: qa de calidis etia generatur in eisde3 etc. Ad tertiu dr aliqua retractione: calorem confortare: vt facta ex couenienti occursu aeris frigidi pter naturale3 tpoum mutatione: aliqua etia debilitat: sicut facta a re pter natura: vt in pncipio potissimi calido naturale subito nimis suffocato ad interiora penetrante

Ad quartum dr q si tale corp9 paulatine de regione ad regione transiret: et cetera essent paria: sicut in mutatione teporis anni: q corp9 illud in virtute et calore naturali fortificaret. Ad quintum dr: q vnu ptrariu aliud circudans fortificat illud violenter et ptra et9 naturale inclinatione: et q violentans illud est ipsumet cotrariu3 fortificatu.

Ad sextum dr: oes illas cocl'ones taq possibiles pcedendas: et q cu dicimus calore in pucro esse cq le calori iuuenis intesiue: et in iuuene intensiore3 q in sene. o3 hoc intelligis ipis ad inuice coparatis cu circustantiis oibus paribus: pter illud in quo fit copatio: puta q pparet puer in hyeme ad iuuene i hyeme: et iuuenis in estate et sene in estate: et sic iuueis ad sene. et tuc p3 argumentu no pcedere. Dicunt Paduani q illud tps no fuit finis iuuentutis. Aliter dr: q o3 coparare in simul etc: et dic q hic licet fiat calidior rone hyemis: ipe tn minus est calidus q in pcedenti hyeme: et no copares principiu hyemis ad fine estatis: sed ad fine alterius anni clapsi

Ad vltimu: quida cocesserut pclonem: et tuc illa corpa indigent pseruatione. Alr dr negando cosequentia statibus pditionibus supius tactis. Et dicitur q corp9 teperatu decurrens per tepora ani no est naturaliter eiusde gradus caloris in oibus temporibus: sed maioris in hyeme et minoris in estate qruis eni in estate esset in extremo caloris: qui sibi debetur in estate: no tn erit in extremo caloris totius teperantie. cui correspondet maior calor in hyeme. coceditur igitur et alterabitur vltra illum calore: sed no vltra illu qui sibi debet in hyeme. et si ponatur vnu corp9 teperatu in estate habere tantu gradu caloris: sicut hoc in hyeme habebit: dr illud ipossibile esse: quia tale no esset teperatu sed lapsu3 a teperamento. Et hec responsio mihi multu placet qua etia tenere habemus iuxta dca in secudo articulo: ubi positum est corpa in estate fore intensiue calidiora q in hyeme. Et notum est q ita bene pcedit septimu argumentu ptra ista pclоem: sicut ptra positione pmi articuli etc. hec pbabiliter sint dicta

Utrum tepore hyemis in corporibus robustis state debito regimie melior fiat et maior restauratio q i tepore estatis: Ar multiplr q non: p° quia tunc posset humidu perfectius q fuerit pcxns resolutu restaurari: ans est falsu3: vt colligit pmo

p̄ma ca° de etatibus: ⁊ p̄mo tertia ca° p̄mo. ⁊ ꝯn̄a
ar̄: quia si melior fit restauratio. igitur fit melio-
ris hūidi ⁊ p ꝯn̄s ⁊c̄. Secūdo sequitur: ꝙ meli⁹
possit restaurari humidū in sene q̄ꝫ fuerit in ip̄omet
iuuene. ponēdo. s. finē iuuētutis esse in estate: ⁊ ꝙ
in principio sequentis hyemis adueniat p̄ncipiū se-
nectutis: ⁊ pz deductio argumēti. 3° ad p̄ncipa
le ar̄. sequitur ꝙ in iuuene posset fieri vera dimi-
nutio corpe naturaliter per suas etates decurrente
⁊ ar̄ ꝯn̄a: quia tēpore iuuētutis: virtus ī hyeme re
staurat p̄cise tm̄ q̄ꝫtum resoluitur in eodem: quia
alias cresceret: sed multo minus restaurat in estate
q̄ꝫ hyeme: nō facta in estate resolutione minori. igi
tur min⁹ restaurat virtus in iuuētute q̄ꝫ resoluatur
sed qn̄cunq; ita est: aduenit vera diminutio. igitur
Et per simile argumentū deducitur in pueritia fie-
ri verā diminutionē: quia si in estate fit minor re-
stauratio q̄ꝫ in hyeme. sit illa ī sexquialtera minor
⁊ ponatur puer in hyeme restaurare in sexquiter
tia plus q̄ꝫ p tunc resoluatur in eodem. Et ar̄ sic:
adueniente estate in hoc puero vt sor. gratia exē-
pli. minorabit̄ restauratio ad sexquialterā: equali
resolōne manēte: sed p̄us erat restaurationis ad re
solutionē ꝓportio sexquitertia. igitur ⁊c̄. Et argu
ar̄ sic: sit nunc hyems in q̄ restauratiōis ad resoluti
onē sit sexquitertia ꝓportio in sor. in quo in estate
in sexquialtera minus restaurabitur q̄ꝫ nūc. ⁊ argu
itur sic: h⁹ restaurationis ad hanc resolutionē est ꝓ
portio sexq̄tertia: sz hec restauratō fiet minor reso
lutōe ⁊ per ꝯn̄s ⁊c̄. Et p idem ar̄: ꝙ in pueritia pōt
esse vera ꝯsistentia. Quarto si qō esset vera: se
queret̄ ꝙ in etate senectutis posset fieri verū augm̄
tum: ꝯsequēs falsū est: vt patet. Et ar̄ ꝯn̄a: ponen
do Sor. iuuentutē terminari in fine autūni vel in
medio hyemis. ⁊ sit p̄mū instans senectutis. a. Et
ar̄ sic: īmediate post. a. in sor. erit virtus in certa
ꝓportione potentior ad restaurandū q̄ꝫ fuerit ī esta
te: sed in estate erat potens restaurare tantū q̄ꝫtum
tunc deperdebat̄: eo ꝙ tunc erat tēpus consistentie
sor. igitur ⁊c̄. pz ꝯn̄a et aſſ^m intelligenti. forte di
cetur negando aſſ^m: quia īmediate p⁹. a. erit sor.
senex. igitur. Cōtra īmediante ante. a. erit vir
tus in sor. in certa ꝓportōe potētior ad restaurandū
q̄ꝫ in tēporē estatis: sed in nulla ꝓportione minus po
tens erit virtus sor. īmediate post. a. q̄ꝫ īmediate
ante fuerit. igitur ⁊c̄. pz ꝯn̄a: ⁊ totū assūptum satis
notum est intelligenti. Quinto sequit̄ ꝙ alicuius
indiuidui totalis vite ꝑduratio esset maior ꝑdurati
one alterius: cuius tn̄ etas adolescētie nō foret ma
ior etate adolescētie eiusdē: ꝯn̄s falsū: eo ꝙ eadem
dz esse ꝓportio partis ad ptē ⁊ totius ad totum. Et
ar̄ ꝯn̄a: ponendo sor. debere esse longioris vite q̄ꝫ
plō. per annū. ita ꝙ etas adolescentie sor. dz exce-
dere etatē adolescentie plō. per tres menses: ⁊ con
sidera ꝯsistentiam ⁊c̄. ⁊ terminet̄ adolescentia pla
tonis in fine veris. ⁊ fuerint orti in eodem instanti
So. ⁊ Pla. ⁊ ar̄ sic: in eodem instanti terminabat̄
augmentū Sor. ⁊ platonis. igitur ⁊c̄. assūptum ar̄
quia nūq̄ꝫ post finē veris augebitur: eo ꝙ post finē
veris succedit etas in qua minus restaurabitur ⁊c̄
sed elapsa estate erit etas crescentie Sor. elapsa
igitur ⁊c̄. pz ꝯsequētia cū ãnte.

ad oppositum eorum que arguta sūt
vr̄ sn̄ia ypo. in illo aſſo. p̄me pticule. Uentres hy
eme ⁊ vere. s. aſſo. xv. ⁊ Galie. expressius in cōme
to. Respondendo ad hanc qōez talē seruabo ꝓcessū
p̄mo p̄mittā quedā p̄ambula Secūdo ponā ꝯclones
responsiuas ad quesitū. Quantum ad p̄mū pre
mitto p̄mo ꝙ per etatē pueritie in ꝓposito intelli-
gere debemus etatē illā: in qua merito ꝓportionis
vel habitudinis calidi naturalis ad humidū: potēs
est calor in subiecto in eadē mēsura ꝯseruari: ⁊ sub
iectum suū est ad maiores dimensiones extensibile
ecōtra per etatē senectutis: etatē ī qua nec subiectū
sub equalibus dimensionibus: nec calor sub equali
mensura aptus est ꝯseruari merito ꝓportionis cali
di naturalis ad humidū naturale: p etatē vero iu-
uētutis debemus intelligere etatē in qua merito ꝓ-
portionis calidi ⁊c̄. aptus est calor sub eadē gradu
ali mensura ꝯseruari: licet nō sit aptum subiectum
extendi. Secūdo p̄mittendum p̄ncipaliter est: ꝙ
ceteris paribus in corporibus robustis: stante regi-
mine ꝯuenienti ⁊c̄. calor naturalis potentior est in
hyeme ad transmutandū nutrimentū in substantiā
nutriti ⁊ per ꝯsequens ad restaurandū et nutriēdū
q̄ꝫ tpe estatis vel alio tpe: pz ex p̄cedentibus qōib⁹
ecōtra aūt tpe estatis ⁊ autūni. Ex quo sequitur
ꝙ ceteris paribus maior sit resolō in tpe hyemis in
corporibus iam dcis q̄ꝫ in tpe estatis vel autūni. ⁊
est ꝯclo responsiua ad quesitum ⁊ dixi notanter ce
teris paribus: quia q̄ꝫtūcūq; deterius tempus anni
sit autūnus vel estas q̄ꝫ hyems: nulli tn̄ dubium in
estate p̄cedente aut autūno melius restaurari hūi-
dū in sor. ⁊ quocūq; q̄ꝫ in hyeme sequēte: cū ꝯtinue
restauretur terrestrius: licet sor. in estate ⁊ autūno
deterius restauret: q̄ꝫ restauraret si p tūc in tali pū
cto. s. sue etatis ip̄e esset in hyeme. Ex isto sequi
tur p̄mo: in casu aliquod corpus in aliqua etate esse
situandū in aliquo tēpore anni: in quo si aliud esset
tēpus anni nō foret situandū: sed forte in vlteriori
vel anteriori: vt sit sor. in fine sue pueritie existēs
vel iuxta per mensē: si supueniat hyems in hoc mē
se: p totum hunc mensē durabit sua pueritia ꝙ si
supueniret estas minus durabit q̄ꝫ tunc ceteris pari
bus: eo ꝙ restauretur humidū deterius: ⁊ per ꝯn̄s
minori tēpore pmaneret ꝓportio calidi ad humidū
in pueritia requisita. igitur ⁊c̄. pz ꝯn̄a cum ãnte.
Similit̄ vice versa: supueniente estate debeat sor
iuuētus durare per mensem p̄mū estatis. Et ar̄ si-
militer si superueniret hyems duraret iuuētus in
sor. p maius tēpus q̄ꝫ nunc durabit cū istis circūstan
tijs: sed nunc per mensē. igitur sit ꝙ per duos dura
ret: ⁊ pz ꝙ in secūdo mense erit sor. ꝯsistens: ī quo
tn̄ ip̄e esset puer si superuenisset hyems: ⁊ nō supue
nisset estas. Et ex hoc taq̄ꝫ ex fūdamento vlteri
us sequitur in casu hanc ꝯcloem fore ꝯcedendā: cum
eque bono humido a p̄ncipio generationis ꝯtracto
generatus est sor. sicut pla. ⁊ vterq; est in regione
tēperata: ⁊ nihil extrinsecū accidentale supueniet:
⁊ decurret vterq; naturaliter p oīa anni tempora
⁊ p suas etates: ⁊ tn̄ diutius durabit pueritia ī sor
q̄ꝫ in pla. ponatur enī sor. nasci in p̄ncipio hyemis
⁊ pla. ī p̄ncipio estatis: ⁊ debeat pla. pueritie etas
durare per. xx. ānos ⁊ mensē vnū: ⁊ sor. pueritia

ꝑ aduersarium similiter: ⁊ sit. a. instans iniciatiuū
vltime estatis pueritie pla; ⁊. b. instans iniciatiuū
vltime hyemis pueritie sor. ¶ Et queritur vtruꝫ
equalis erit virtus restauratiua pla. i. a. sicut sor
in. b. vel nō. Si dr̄ ꝙ nō: ⁊ ꝯtinue pla. deterius
restaurabit q̄ sor. igitur citius ⁊c̄. si dicit̄ ꝙ sic. ar̄
tunc vltra: ꝯtinue fiet ī sor. melior restauratio hu
midi q̄ in pla. ⁊ cetera sunt paria. igitur longiori
tēpore ꝑmanebit ꝓportio calidi ad humidū ⁊c̄:
Forte dicet̄ virtutē esse fortiorē in pla. qm̄ imedia
te p̄cessit ver ⁊ in sor. estas ⁊ autūnus. Contra
ponatur casus qui est de medio instanti heymis esta
tis vel adhuc autūni. ¶ Item ꝑ plures estates trā
siuit in fine pueritie sue pla. q̄ sor. si fiat argumen
tū de medio instanti autūni ⁊ medio hyemis vt pꝫ
Ex quo vlterius sequitur ꝙ longiori tēpore du
rabit vita sor. q̄ pla. igitur pueritia erit maior pu
eritia: ⁊ ꝙ nō vr̄ eadem est ꝓportio totius etatis
ad q̄libet eidem in sua denoīatione correspondētē
⁊ infinita his similia possunt ꝯcludi vt pꝫ intelligētī
¶ Tertio ꝑmittendū: ꝙ nō ad quodlibet restaura
ri plus deperdito sequitur corpus augeri: nisi pona
tur hoc fieri ꝓportionabiliter s̄m tres dyametros
⁊ ꝯcurrente motu extensionis: puta rarefactionis
ipoꝝ mēbroꝝ: vbi enī hoc nō fiat: nō erit augmen
ti motus. Alias ꝯplebo q̄ōem istā nunc nō habeo
animuꝫ ꝯuenienter aduertentē ¶ Nunc tn̄ mihi oc-
currit probabiliter posse sustineri: ꝙ per totaꝫ eta-
tem ꝯsistentie possibile est fieri augmentū in hyeme
veꝝ: ⁊ in estate verā diminutionē: ⁊ adhuc forte
tollerabile foret in p̄ncipio p̄ncipij senectutis: si ipā
inciperet in hyeme: ⁊ esset corpꝰ robustū. Et cō
sequent̄ diceretur etatē pueritie taliter ꝯtra etateꝫ
ꝯsistentie esse distinguendā: quia in pueria pōt fieri
augmentū ⁊c̄. vltra vel p̄ter illud qd̄ in corpe est
ꝯtingens merito tēporis anni: in ꝯsistentia vero nō
ꝓpter quod in pueritia dicimus esse possibilē motū
augmēti. s. deducto iuuamēto tpis anni ⁊ merito
solius ꝓportionis calidi naturalis ad humidū natu
rale. Et ꝯsequēter apparet: qualiter esset r̄ndend̄
ad multa supius tacta: ⁊ ꝙ illa ꝯsequētia nō valet
hec est etas ꝯsistentie: igitur in illa nō pōt esse au-
gmentum: similiter ecōtra nō sequitur: similiter d̄
senectute est dicendū: licet enī cōtingat in ea plꝰ re
staurari ⁊c̄. nō tn̄ est nisi senectus: quia adhuc non
est apta ꝯseruari talis mēsura caloris in eo merito
ꝓportionis ⁊c̄. alias ordinabo istaꝫ q̄ōem. ¶ Pro
nunc sufficiat: quia p̄ncipium est plus q̄ dimidium
facti: vnde in metro dr̄. dimidium facti qui bene
cepit hꝫ. licet mihi frequent̄ oppositum accidat: ad
huc quedā innata ignauia ⁊ crassa desidia me forte
impellente: plura naq̄ inchoans plurima impfecta
relinquo. Ar̄ vt supra ꝙ in etate ꝯsistentie fiat
veꝝ augmentū: quia sit sor. in p̄nciᵒ ꝯsistentie ī hy
eme tēperata robustus. Et ar̄ sic: fortior est virtꝰ
restauratiua in p̄nti hyeme in sor. q̄ erit in ipō in
estate sequēte: sed in estate sequēte s̄m oēm dyame
tꝝ restaurabitur sicut resoluetur: igitur nunc am-
plius q̄ resoluatur: ⁊ ꝑ ꝯsequēs ⁊c̄. ¶ Pro isto dic
p̄mo iuxta positionē tuā ꝯcedendo ꝙ in hyeme pre
senti plus restauratur q̄ in estate futura. ⁊ cōcedit̄
ꝙ tunc tm̄ restaurabitur sicut tunc resoluetur: tam̄
minus resoluetur q̄ nūc resoluatur: eo ꝙ sicut tēpo
re hyemis maior fit humidi substātifici restauratio
ita tūc fit eiusdem maior resolutio. ¶ Aliter ꝯcedē
dū: ꝙ intra latitudinē quātitatis d̄bite huic corpori
in etate ꝯsistentie variatur hoc corpus: sicut intra
latitudinē sue ꝯplexionis etatiue variatur hoc cor-
pus in diuersis tēporibus anni. Et ꝯsequenter cōce
ditur intra hanc latitudinē fieri augmentū ⁊ dimi-
nutionē in hac etate: ⁊ ex hoc tamē nō sequitur hāc
nō esse etatē ꝯsistentie: ⁊ ꝯsequenter patet: ꝙ etas
cōsistentie nō est intelligenda: in qua solum absolu
te sub eadem quantitate remanet: quia hoc potest
esse in pueritia: sed in qua merito ꝓportionis calidi
naturalis ad humidū aptum est corpus sub tanta q̄
titate manere: licet merito temporis anni: aut alte
rius coadiuuantis: aut impedientis oppositū potest
accidere: vel dic ꝙ ad augmentū necessario reqrit̄
rarefactio: que in hac etate nō adueuit mēbris ra-
dicalibus merito naturalis actionis calidi in humi
dum. Quidā doctor mouet istam q̄ōem quam
infra. s. ego Jacobus de Forliuio meo modo deter
minabo alias ⁊c̄.

trum nutricatio et carnifica
tio fit pfectior in hyeme q̄ estate. Ar̄
ꝙ nō. p̄mo quia tunc in etate senectu-
tis fieret veꝝ augmentū: ⁊ in etate pu
eritie vel iuuentutis vera diminutio: ꝯn̄s falsum:
ꝯn̄am deducas. secūdo tunc restauratio ⁊ resolutō
nō ꝓportionarentur. ¶ Tertio tunc minus mīmo
daret: pbatur signato minimo qd̄ nutriatur. s. pte
formali minima. Queritur vtꝝ minimū adueni
ens ī estate sit minꝰ q̄ in hyeme vel equale: si p̄mū
habetur ꝯclo. si secundū equaliter nutritur corpus
in estate sicut in hyeme.

¶ ad oppositum est galie. in commento
Prima ꝯclo aliquod corpꝰ in aliqua etate ꝯstitu
tum mutat etatē: ꝓpter tempꝰ anni succedens: in
qua ꝑmaneret alio tpe āni succedente: ꝓbatur sup-
posito ꝙ talis ꝯsūptio humidi faciat talē etatē ⁊c̄.
vt videt̄ innuere Auicē. p̄mo p̄mi caᵒ de etatibus
⁊ pꝫ ꝙ si sor. sit in fine veris ⁊ in fine pueritie īgre
ditur iuuentutē: ⁊ sic mutat etatē pueritie: in q̄ tn̄
ꝑmanet si succederet hyems: fortificaretur enī ca-
lor naturalis nec tm̄ exiccaret̄ humidū naturale.
¶ Ex quo sequitur: ꝙ aliquāto tpe remanet aliqd̄
corpꝰ in aliqua etate succedente aliquo tpe anni.
quāto in eadem nō permaneret: si tempus anni ali
ud succederet. pꝫ vt precedens intelligenti. Se
quitur similiter aliquod corpus in aliqua etate mīo
ri tēpore ꝑmanere q̄ si aliud tēpus anni succederet
q̄ tunc succedat. ¶ Secūda ꝯclo in etate pueritie
pōt fieri vera diminutio: pōt enī s̄m omēs dyame
tros fieri minor restauratio q̄ fuerit resolo vt pau
cificata cibatione. Tertia ꝯclo licet ita sit. nō tn̄
tūc dicendū est corpꝰ mutare etatē vel esse extra e
tatē pueritie: pꝫ quia adhuc in eo est mensura hu-
midi: cū qua potest fieri augmentū stante regimine
debito. igitur. ¶ Quarta ꝯclo in etate iuuētutis ⁊
p̄mi senij pōt fieri vera diminutio: ⁊ plus restaura
ri q̄ fuit deperditum: ꝓbatur quia pōt corpus per
egritudinē aut cibi subtractionē minui: deinde ad
naturalē dispositionē reduci cū debita admīstratōe

cibi ꝛc̄. ¶ Quinta ꝯclusio in etate iuuētutis ꝛ sene
ctutis non potest absolute plus restaurari q̄ sit re
solutum: cū tm̄ sit humiditas exiccata: qđ nō suffi
ciat ad augmentū. Sexta ꝯclo virtus restaurati
ua nō est absolute dicenda fortior hyeme q̄ estate
p̄cedente: patet: quia corpe transeūte a iuuētute ad
senectutem plus poterit debilitari virtus ex ꝓcessu
etatiuo: q̄ ex frigiditate hyemis fortificetur. ¶ Se
ptima ꝯclo in nulla hyeme pōt fortificari virtꝰ nu
tritiua vt sit absolute fortior q̄ in estate p̄cedente
patet quia posset restaurari humidū melius deꝑdito
Octaua ꝯclusio licet ita sit: ceteris tamē paribus
fortior est ꝛ ꝑfectior virtus nutritiua hyeme q̄ e-
state: patet cū tunc erit calor fortior. ¶ Nona con
clusio virtus nutritiua restaurat melius in autūno
q̄ hyeme ꝛ vere sequētibus: pꝫ vt octaua. De
cima cōclusio est: ceteris paribus virtꝰ nutriua ꝑes
sime nutrit in autūno. ¶ Ex dictis sequitur vn-de
cima ꝯclo: ceteris paribus licet in hyeme restaura-
tio sit maior q̄ i estate: stat tamē corpus in eadem
etate ꝑmanere.

ad argumenta. ad primum dicitur

negando illam ꝯñam: virtus restaurat in hyeme
plus q̄ in estate: ꝛ ipa restaurat tunc tm̄ q̄tū ē deꝑ
ditum in iuuētute. igitur in estate minus: ꝯcedo: ꝛ
nego ꝯñam: igitur tunc nō erit iuuentus: ꝛ ꝓbabili
ter ꝯcedo in sene plus posse restaurari q̄ est deꝑdi
tum: ꝛ nō sequitur ex hoc tunc nō esse senectutē pri
mā: quia licet plus restauretur ꝛc̄. restauratur hu
midū nō sufficiens ad calidi ꝯseruationē. ¶ Ad aliā
dr̄ q̄ ista ꝓpositio restauratio ꝓportionatur reso-
lutioni est sic exponenda: maiori resolutioni corre
spōdet maior restauratio: minori minor. Ad vl
timū dr̄ q̄ distinctaꝝ speciеꝝ vnum nutrimentum
est alio minus: uel minus ꝛ minimū qđ est vno tꝑe
ñ ē alio tempore minimū vt alias declarabo.

Queritur utrum melius perfi

ciatur digestio in somno q̄ in vigilia.
Ar̄ q̄ nō: ꝑmo plures habundāt su
ꝑfluitates tēpore somni q̄ tempore vi
gilie. igitur ꝛc̄. ꝯña nota: ꝛ assūptum expimēto pꝫ
Catarri eni ꝛ huiusmodi magis habūdāt in somno
Secūdo quia somnus similatur quieti: sed quies est
cā infrigidationis: ergo somnus infrigidat corpus
igitur somnus est cā indigestionis: ꝯña nota: aūs ē
Auic. secūda ꝑmi caᵒ de his que ꝓueniunt ex sōno
ꝛ vigilia. ¶ Tertio digestio que fit in mēbris imꝑ
fectior est in somno q̄ in vigilia: quia nō vlr ꝑfici
tur quelibet digestio in somno: ꝯña nota: ꝛ assūptū
pꝫ: quia tunc nō est ad mēbra calor expansus: sed
ad interiora reuocatus. Quarto digestio in no-
citiuo impꝑficitur in somno. igitur ꝛc̄. ꝯsequētia no
ta: ꝛ assūptum ꝓbatur in apoplia ꝛ catarris ꝓhibe
tur somnus q̄tum est possibile: quod non foret si iu
uaret ad digestionem.

¶ Ad oppositum est afforismus presens

Pro solutione qōnis nota ꝑmo q̄ somnus ē tri-
plex. s. naturalis nō naturalis ꝛ p̄ternaturā. natu-
ralis qui fit a re naturali. cuius cā efficiens est virtꝰ
mediante calore naturali eleuante vapores: qui fri
giditate cerebri ꝯdensati ꝛ ingrossati descendentes
ꝑ venas arterias ꝛ neruos reꝑcutiunt spūm ꝛ calo
rem naturalē ad suum ꝑncipium: puta cor ꝛ interi
ora mēbra. ¶ Cā aūt materialis seu subiectiua est
cerebꝝ vel cor: ꝑ q̄to est ꝑncipiū vigilie siue opa
tionum sensuū: a quibus per somnū impediunt̄.
Sed cā finalis est ꝑfectio operationū naturaliū
vt. s. melius ꝑficiatur digestio ꝛ restauratio spiritꝰ
animalis: qui fuit per vigiliā resolutus: de formali
nō oꝫ petere. Quid sit nō naturalis ꝛ p̄ter naturam
quere in qōne ꝑma ꝑticule secūde. qm̄ somnus nō
naturalis est somnus ꝓueniens a cā nō naturali nō
tñ egritudinali: vt factus ab aere frigido cibo fri-
gido ꝛ humido vt papauer̄ vel lactuca. ¶ Somnꝰ
vero p̄ter naturā est somnus factus a re ꝑter natu
ram vt subet. In ꝓposito est sermo de somno na-
turali. Nota vlterius q̄ in somno possumus cō
siderare ꝑncipium ꝛ ꝓcessum. ¶ Tunc sit ꝑma con
clusio: nō quelibet digestio ꝑficitur in ꝑncipio sōni
naturalis magis q̄ in vigilia: pꝫ quia digestio mē-
broꝝ nō magis ꝑficitur saltem in quolibet mēbroꝝ
In sōno eni mēbra exteriora a spū ꝛ calore depau
perātur. ideo ꝛc̄. Secūda ꝯclo: aliqua digestio
magis ꝑficitur in ꝑncipio somni q̄ in vigilia: patet
de digestione que fit in stō ꝛ epate. ¶ Tertia ꝯclo
quelibet digestio plus perficitur in ꝓcessu somni q̄
tēpore vigilie ceteris paribus: patet quia digestio
stōi ꝛ epatis ꝛ venaꝝ magis ꝑficitur: patet similit̄
de digestione mēbroꝝ: tunc eni expanditur spiritꝰ
ꝛ san. generatus ad oīa membra in maiori q̄tita-
te q̄ ꝑus erat tempore vigilie. ideo ꝛc̄. Quar
ta ꝯclusio: minus de nutrimento vel cibo relinquit̄
in ꝯuersum in humorem laudabilē ꝑ digestionem
que fit in somno: q̄ ꝑ digestionē que fit in vigilia.
¶ Quinta ꝯclusio: ꝛ si ꝑ accidēs somnus in aliqua
egritudine possit obesse: quelibet tñ digestio tam in
nocitiuo q̄ in iuuatiuo nata est ꝑfici magis i somno
q̄ in vigilia: saltem quo ad ꝓcessū eius. ꝑma pars
pꝫ: in egritudinibus enim materialibus cerebri aut
apoplia nocet somnus: ꝑ quanto ꝓhibet actualem
resolutionē materiei que fit in vigilia. secūda pars
patet: quia q̄to calor est fortior tanto magis apta
est digestio perfici. Ex quo sequitur: q̄ stoma-
co inanito vel vacuo: somnus est valde nociuus:
patet quia in somno vigoratur calidū interius: sed
q̄to plus vigoratur calidū stante inanitione: stat
maior resolutio. ideo ꝛc̄. ¶ Ex quo sequitur vl-
terius: q̄ inter somnum ꝛ quietem nō est ꝑfecta cō
uenientia: quia tempore inanitionis iuuatiua est q̄es
ꝛ ꝓ tunc nō iuuatiuus est somnus. Ad argumēta
ex dictis patet quid sit dicendum ꝛc̄.

Humide diete omnibus febri citantibus conferunt maxie uero pueris: et aliis sic as suetis refici.

¶ Cōclusio affōi est hec: q̄ febricitantibus ꝯpetūt
humide diete: quia per humidas dietas remouet̄
siccitas p̄ter naturā inducta a febre. igitur similes
ꝯpetunt ꝛc̄. ꝯña manifesta: ꝛ assūptum satis patet
quia per febrem inducitur siccitas p̄ter naturam q̄
remouetur ꝑ suū ꝯtrariū puta ꝑ dietā humectatiuā

Circa istā partē p̄mo nota: dieta potest dici hu mida tripliciter. Primo mō formaliter tm̄. Scdō modo effectiue tm̄. Tertio mō simł formaliter siue virtualiter ⁊ effectiue. Exemplū p̄mi vt aqua de coctionis piperis esset dieta humida formaliter solum: eo q̄ actu est fluida ⁊ humida: nō tamē effectiue humida: eius enī effectus in corpe humano nō ē humectatio sed exiccatio. Exemplū secūdi sicut lactuca semē psilij. Exemplū tertij sicut lac. Ad p̄positum intelligitur secūdo ⁊ tertio mō dietam humidā ꝯuenire febricitantibus. Secūdo nota: q̄ dieta humida virtualiter ⁊ effectiue dr̄ dupliciter vno mō substantifice: quia apta est vt ex ea generentur p̄tes substantifice humide: ⁊ sic pulli caro ē humida virtualiter. secūdo modo virtualit̄ ⁊ qualitatiue: quia h̄ʒ virtutē reponendi: ⁊ cū hoc augendi humiditatē: ⁊ sic lactuca humectat substantifice quia augmentū facit in san. ⁊ humectat qualitatiue que dr̄ humiditas ⁊c̄. Et de hūida qualitatiue itelligit: quia humida p̄mo mō nō remouerent febreʒ sed humida secūdo modo. Tertio nota q̄ per dietam in p̄posito nō solum intelligere debemus de bitam cibi ⁊ potus administrationē: sed etiā omniū aliaꝝ sex reꝝ nō naturalium: ⁊ sic sumitur hic.

Quarto nota q̄ hoc debet intelligi de dieta humida n̄ humiditate supflua ⁊ mala qualis est humiditas fungoꝝ. Quinto nota q̄ p̄pter tria ponit ypo. tacuisse dietas frigidas. p̄mo: quia hoc est p̄ se notum: cū dieta frigida per se ⁊ imediate ꝯtrariet febri: que est calor. secūda cā potest esse: quia periculosius est frigida approximare q̄ humida: q̄a talia nō solum febri sed etiā calori naturali sūt contraria: ne nimis audaces fieremus in infrigidando

Tertia cā potest esse: quia simul hic voluit tāgere ypo. dietas que ꝯueniunt febricitantibus ⁊ pueris sanis: ⁊ quia tales sūt humide ⁊ nō frigide. igit̄ de frigidis nō fecit mentionē. Sexto nota q̄ in dietatione qn̄q̄ sumitur indicatio a morbo: ⁊ qn̄q̄ a cā. Ad p̄positum hic intelligitur ꝯclusio: indicationem sumēdo a morbo. i. s̄ʒ q̄m febricitāt vt quarto terapentice.

maxime uero pueris

Secūda ꝯclusio affōi est hec: pueris maxime cōpetunt diete humide: p̄batur: quia p̄ humidas dietas ꝯseruatur ⁊ restauratur quale a puero resoluit̄ igitur ⁊c̄. ꝯn̄a nota ⁊ assūptum patet: quia etas pueritie est etas humida. Primo nota q̄ hec ꝯclō: pōt habere duplicē intellectum. p̄mus est q̄ maxie pueroꝝ febricitantiū. s. diete debent esse humide scʒ in ꝯpatione ad dietas alioꝝ febricitantiū: quia p̄ dietam nō solum est intentio in remouēdo dispositionē p̄ter naturā: sed etiā in custodiendo naturalē Similiter quia plus resoluunt̄ pueri a febre: ⁊ iste intellectus nō est ad mentē Hali. Secund⁹ intellectus est: q̄ pueroꝝ sanoꝝ diete debent esse maxie humide in ꝯpatione ad dietas que ꝯpetunt aliis: tales enī ꝯformantur etati pueroꝝ. Cōseruatio auteʒ fit per ꝯformia vel similia. Secundo nota q̄ li maxime pōt ꝯstrui cū li ꝯferunt. ⁊ est sensus: q̄ diete humide maxime. i. sūme ꝯferunt pueris. secundo cū li pueris: ⁊ est sensus ꝯferūt maxime pueris: respectu aliaꝝ etatum: p̄ma expositio iplicat multum ꝯferre. secūda specificat etatē. Tertio nota q̄ p̄ veritate ꝯclusionis oʒ ponere cetera esse paria in aliis puta naturali cōplexione ⁊ huiusmodi ⁊c̄.

et aliis sic assuetis

Tertia ꝯclō affōi est hec: oibus ꝯsuetis vti regimine humido ꝯpetunt diete humide: p̄batur sic. quia ꝯsuetudo est altera natura: q̄d aūt naturale ē ꝯseruandū est per similia. igitur ⁊c̄. Et nota q̄ sicut cōclusio p̄cedens potest habere duplicē intellectum ita ⁊ ista. Et similē sn̄iam huic totali habemus ab Auic. p̄ma quarti ca° de cibatione febrici. ⁊ a Hali. 8° terapentice ⁊ tertio tractatu tegni. Et similē ponit Rasis. 16° ꝯtinentis. ⁊ est vtilis i actu practico: quia docet recte dietare corpora sumpta indicatione a re p̄ter naturā ⁊ etate ⁊ ꝯsuetudine. Et ampliatur ad oēm egritudinē ꝯplexionalē quia cuilibet competit dieta ꝯtraria.

precedens sermo

Cōtinuatio affōi est q̄ ypo. supra determinauit de cibi quantitate. nūc determinat de qualitate. ⁊ ostendit p̄mo quō nutriuntur febricitantes. secūdo quō sani ibi. Res extra naturā. Nota q̄ cā dicti est quia oīs res p̄ter naturā indicat de sui remotiōe hec aūt remotio nō fit nisi per ꝯtraria. igitur ⁊c̄.

Secūdo nota q̄ dupliciter pōt dici aliquid alteri ꝯtrariū. p̄mo formaliter vt calidū frigido ⁊ siccum humido. secūdo virtualiter vt in effectu: ⁊ de his habet veꝝ dictū. Hali. s. q̄ oīs res p̄ternaturā est remouenda p̄ ꝯtrariū p̄mo vel secūdo mō dcm̄

Tertio nota talia ꝯtraria debēt esse equalis in gradu lapsui in effectu: vt tm̄ de lapsu remoueant vel sufficiant remouere q̄tum de eo induxit causa cōtraria. Ex quo soluitur cōe argumētū quo cōsueuit argui: q̄ nō fiat per equalia nisi ad intellectum dictum: licet alij dicant q̄ ex ꝯtrario approximato ⁊ virtute fit vnū quod est excedens.

econtrario naturalia

Nota q̄ oīs res naturalis indicat de sui ꝯseruatione. ꝯseruatio aūt nō fit nisi per similia. igitur ⁊c̄

Secūdo nota q̄ sicut ꝯtraria quedā sūt talia formaliter ⁊c̄. ita similia sunt quedā talia actualiter vel formaliter ⁊ quedā virtualiter: ⁊ sic est sermo hic sicut ibi. Tertio nota q̄ hic capit ꝯseruatiōʒ coīter p̄ut se extendit ad ꝯseruationē coēʒ ⁊ ad preseruationē p̄prie dictam.

in febribus

Probatur p̄ma ꝯclō illius affōi. febris est morbus calidus ⁊ siccus: ergo febri ꝯpetit dieta humida: ꝯn̄a tenet: ⁊ an̄s p̄batur: quia febris nihil aliud est q̄ calor naturalis factus igneus. Primo nota q̄ febris nō est morbus calidus ⁊ siccus formaliter sed p̄cise est morbus formaliter calidus: quia tamē calor febris natus est assotiare siccitatē p̄ter naturā ideō dr̄ morbus calidus ⁊ siccus: calidus. s. formaliter: siccus effectiue. Secūdo nota s̄m quosdam licet febris dicatur morbus siccus: nō tn̄ cuilibet febri associatur sicitas egritudinalis: quia in primo instanti sequēte neutralitatē est febris: nō tn̄ tunc ē siccitas egritudinalis: dicūt tn̄ q̄ etiam p̄babiliter

Dieta potest dici humida triplr̄

Dieta humida virtualiter effectiue tr̄ dupliciter

Hic assignat rationes quare ypo nō fecit mentionē de dietis frigidis

teneri potest ꝙ ad oēm febrilē calorē sequitur egritudinalis siccitas: ponendo. s. ꝙ sicut ad calorem febrilem nata est egritudinalis siccitas: ita ad neutrā neutra. vnde sicut erit inducta caliditas neutra: ita ⁊ siccitas neutra. Et simul incipiet egritudinalis caliditas ⁊ egritudinalis siccitas. ¶ Cōtra quā tamē imaginationē occurrūt plurima motiua. pmum ꝙ sor. sit lapsus in humido lapsu naturali in extremo intensiori latitudinis humiditatis sue naturalis: ita ꝙ si vlterius in eo intendatur humiditas: erit in eo preť naturam: ⁊ cuȝ hoc sit in extremo intensiori caliditatis sibi naturalis: vltra quā si transeat erit pter naturam calidus: ⁊ occurrat sibi cā calefaciēs ⁊ patet ꝙ ipē immediate post hoc erit preter naturā calidus: ⁊ nō imediate post hoc ipē erit preter naturā siccus sed intra latitudinē sue humiditatis.

Secundū est ꝙ sor. sit lapsus in humido tantum humiditate preter naturā: ⁊ adueniat sibi caliditas preter naturā: ⁊ patet ꝙ prius erit sor. febriens ꝙ̄ egritudinaliter siccus. ¶ Tertium similiter cū calore pter naturā occurrente sor. occurrat ei humiditas: ⁊ patet ꝙ tardius iducetur siccitas ꝙ̄ caliditas igitur ceteris paribus citius adueniet sor. ad caliditatem egritudinalē ꝙ̄ ad siccitatem. ideo transeat hec responsio tāꝙ̄ nō vera: dicēdo ꝙ nō necessario cuilibet calori naturali associatur siccitas egritudinalis. Et si arͣ. igitur nō cuilibet febrienti competit dieta humida: dicendū ꝙ hoc est ꝯcedendū: tamen semp febris in eo ꝙ febris est indicat humectātib⁹ eo ꝙ secūdū ꝙ febris resolutiua ⁊ exiccatiua est: ꝙ̄uis tñ aliqua cā ipediente nō necessario preter naturaliter exiccet.

In natura autem

¶ Nota naturalis dispō nō est remouenda: totum patet: ⁊ est pbatio secunde ꝯclusionis ⁊ tertie conclusionis vt patet assori. huius.

Quoniam uero in ydropicis

¶ Nota per morbos simplices intelligo oēm morbum nō ꝯiunctum alteri morbo cāe vel accidenti trahenti ad se curam: ⁊ ecōuerso per morbū esse cōpositum. Secūdo nota ꝙ pleuretici indigent medicinā exiccante: ⁊ ptisici humectante: sed ydropico febrienti debetur medicina ꝯposita ex his ⁊ sm̄ dominium morbi vel equalitatē dȝ medicina esse composita ex equalibus vel inequalibus. ¶ Tertio nota ꝙ quando plures morbi cōplicantur simul quoꝝ vnus est causa alterius: tunc vt plurimū incipitur cura a morbo qui est cā: licet in pluribus casib⁹ fallat: vt quādo morbus sequens esset molestior: aut quando ipediret cura precedentis: vt in ruptura si phac prius incipimus ad reducendū intestina intus postea suimus siphac ⁊c̄. Quarto nota ꝙ vnus morb⁹ pōt dici alio maior tripliciter. primo quia in se ⁊ essentia sui. secundo rōne dignitatis lese actiōis tertio rōne virtutis totum dispensantis: vt est vir tus cordis.

Dubitatur utrum humide diete ⁊ frigide ꝯpetant oibus febricitantibus. ¶ Arͣ multipliciter ꝙ non. pmo sic: febrientibus flātice nō competunt diete humide igitur ⁊c̄. ꝯña manifesta: ⁊ assumptum pbatur. pmo quia diete humide augent materiā morbi: ⁊ ex ꝯsequenti morbum. ¶ Secūdo quia Auic. in pma quarti in cura flātice phibet approximare quecūqȝ infrigidant ⁊ humectant: ⁊ precipit exhiberi vinuȝ cum cimino ⁊ origano: ⁊ in cura emitritbei precipit exhiberi piper cum ptisana. ideo ⁊c̄. Tertio in cura effimere facte per obstructionē poroꝝ nō competit hūectare: eo ꝙ talia augent oppilationem: ⁊ ex ꝯsequenti morbum: ergo ⁊c̄. ꝯña manifesta: ⁊ antecedens est Auic. pma quarti ca° de effimera facta a frigiditate aeris oppilantis. ¶ Quarto in febribus sincopalibus approximantur aromata ⁊ pestilentialibus: quia sūma curationis eoꝝ est exiccatio: sed notum est ꝙ talia nō sunt humectantia sed exiccantia. igitur ⁊c̄. Quinto si hūide diete ⁊c̄ hoc maxime foret: quia res preter naturā indicat de eius remotione per suū ꝯtrarium. Sed videtur ꝙ nō: quia tunc in febre quartana ⁊ quotidiana deberet dieta esse frigida: quod est inconueniens: frigida eni dieta incrudat ⁊ ingrossat ⁊ phibet resolutionem ⁊ digestionem. item tunc puero febrienti ꝯpeterent frigida. ꝯñs falsum: quia per talia nō cōseruatur: sed remouetur dispositio naturalis pueri hoc est autem cōtra rectam intentionē medici: cui⁹ pricipalis intētio est ꝯseruare: ⁊ nō minuere qđ naturale est. ¶ Sexto tunc colerico febrienti deberent approximari frigida ⁊ humida: ꝯsequens falsum: quia talia non ꝯseruant naturalē dispositionē colerici ⁊ ꝯsequentia patet de se.

Ad oppositum est prima ꝯclusio asso.

¶ In qōne premittam pmo aliquas distinctiones secūdo cōclusiones. Quantum ad primū. prima distinctio est ista. febrium quedā sūt materiales quedam sunt imateriales: que sunt vtreqȝ istaꝝ patet

Secūda distinctio est: ꝙ qñqȝ febris materialis ⁊ eius materia cōueniunt in qualitate: qñqȝ contrariatur. Exemplū primi vt febris tertiana cui⁹ materia est calida: coicat in denominatione cum febre quia vtraqȝ calida est. s. febris ⁊ materia. Exemplum secundi sicut quartana ⁊ flātica quaꝝ materia est frigida. ¶ Tertia distictio: ꝙ in cura febriū qñqȝ sumitur indicatio a causa: qñqȝ a virtute: ⁊ qñqȝ ab accidente. Exemplum primi vt in flātica ⁊ quartana: in cura eni istaꝝ intentio sumitur a materia: pter quod intendimus cum digestiuis flātis vel melancolie. Exemplum secūdi vt in ethica febre in febre incensiua quandoqȝ solum intendimus ad extinctionē caloris preter naturā qui est febris. Exemplum tertij. vt in sincopalibus ⁊ pestilentialibus: in quibus virtus multum psternitur. Relinquimus enim qñqȝ morbum ⁊ intendimus virtuti. Exemplum quarti: vt in febriente colerice: cui tanꝙ̄ accidens associatur instantia vigiliaꝝ nimia: intendimus enim cum opiatis ⁊ sōniferis. ¶ Prima conclusio: sumendo indicationē a virtute in febribus imaterialibus nō necessario competūt humida neqȝ frigida: patet quia stante virtutis pstratione intēdimus cum confortantibus cor ⁊ virtutē: puta cum vino vernacino ⁊ huiusmōi: que nō necessario sūt

frigida vel humida. ideo ꝛc̄. Secūda conclusio est hec: ꝙ semper in p̄dictis febribus capiendo indicationē a morbo: competunt frigida ⁊ humida: pꝫ quia cum talis morbus sit febris que est morbꝰ calidus assotians vel natus secum assotiare siccitatem egritudinalem: competunt frigida ⁊ humida. Ex quo sequitur ꝙ in cura talium semꝑ oportet primo respicere vtrum virtus sit constans vel nō: que si nō constet: intendendū est virtuti etiam cū his que nata sunt augere egritudinē. Si autem virtus constet: intendendum est cū contrariis egritudini.

Tertia cōclusio est: ꝙ in febribus materialibus in quibus cā ⁊ febris in qualitatibus cōueniunt: sumendo indicationē a morbi causa: competunt humida ⁊ frigida: patꝫ: quia cā talium est causa calida ⁊ sicca: que digeritur per frigida ⁊ humida. igit̄ ꝛc̄.

Ex quo sequitur: ꝙ eedem cōpetunt diete ī istis sumēdo indicationem a morbo ⁊ cā morbi ꝛc̄.

Quarta cōclusio est hec: ꝙ in febribus materialibus: in quibus nō cōueniunt cā ⁊ febris in qualitatibus: nō necessario sumendo indicationē a materia morbi cōpetunt frigida vel humida: patet: quia talia sunt similia cause egritudinis. igitur sumēdo indicationē a cā: talia nō competunt ꝯn̄a tenet: quia cum cā sit res preter naturā: indicat de sui remotione per ꝯtraria: ⁊ antecedens satis patet ex dictis.

Ex quibus collige: ꝙ in huiusmodi febribus vel intentio ad cām est maior q̄ intentio ad febrem: ⁊ sic est intendēdū cause cum cōtrariis ⁊ nō necessario morbo. vel intentio ad morbum vel febrem ē maior: ⁊ sic intendendum est febri: ⁊ nō necessario cause siue materie. Sed contra hoc insurgunt duo dubia. p̄mo quia intentio ad cām ex quo pōt esse maior q̄ ad febrē ⁊ potest esse minor: ergo potest esse equalis. ponatur ergo ꝙ intentio sit equal̄ Et queritur qualiter sit intendendū in cura: quia si cum contrariis: tunc augetur morbus. si ecōtra augetur causa. Secundū dubium est hoc: ꝙ nō apparet ꝙ aliquando possit esse ꝯtrarietas cāe ad morbum vel febrem: tunc enī idem foret per se cā sui ꝯtrarij. Item quelibet caliditas febris material̄ imediate dependet a caliditate humoris. ergo humor faciens febrem est calidus. ⁊ per ꝯsequens nō ꝯtrarius febri. Ad hec duo respondetur: ⁊ p̄mo ad primū dr̄ a quibusdam: ꝙ casus est impossibilis sed oppositum videtur deducere argumentū: quia potest esse minor ⁊ potest esse maior ideo equalis: forte diceretur ꝙ nō potest esse equalis in opere: quia nō simul potest medicus intendere vtriqꝫ.

Cōtra primo idem adducitur argumentū qd̄ pꝰ quia potest esse intentio in opere maior ad causā q̄ ad febrē ⁊ potest esse in opere minor. igitur vtriqꝫ potest esse equalis in opere. Item nō minus pōt medicus simul intendere morbo ⁊ causis contrariis q̄ duobus morbis cōtrariis: sed secundū potest vt Hali. in cōmento. ergo ⁊ primū: Ideo ad istud primū ꝓbabiliter respondebitur aliter: dicendo. s. ꝙ simul in isto casu intendetur vtriqꝫ. s. morbo ⁊ cāe ⁊ hoc cum medicina media. mediū enī habet ꝯtrarietatem ad vtrūqꝫ extremoꝝ: igitur simul digeret materiā: remittet morbum. Cōtra tunc quandocūqꝫ intentiones forent inequales intendendum foret cū medicina media. Item tunc nō omnis cura fieret per ꝯtraria equalia in gradu. Hic respondetur ad primum ꝯcedendo illud: nisi tm̄ causa ad se trahat curam: ꝙ ex toto dimittatur intentio ad morbum ⁊ ecōtra. Quid aūt sit dicendū ad aliud patet ex his que dicta sunt circa ꝯmentū: cū exponebatur ista ꝓpositio: ꝙ omnis cura fit ꝑ ꝯtraria equalia in gradu. Pro secūdo dubio nota ꝙ febri flātice correspondet duplex cā. s. ꝯiuncta ⁊ an̄s nō putes ꝙ hora febris oīs pars flegātis putrescat sed sola ꝯiuncta est putrescens ⁊ sub actu putredinis: antecedens aūt cā non: ⁊ ex hoc modo intelligitur cū dicitur ꝙ causa alicuiꝰ certe febris nō coīcat cū febre intelligitur de antecedente ⁊ nō de cōiuncta: quia ip̄a coīcat cum febre in denominatione: quia calefit materia ⁊ febris etiam est calor. Ad secundū dicitur ꝙ licet necessario ꝯiuncta causa febris sit similis febri puta materia que est sub actu putredinis: nō tamē necessario antecedens cui maxime debetur digestio. Quinta ꝯclusio est hec. ꝙ sumendo indicationē ab accidente consequente febrem: nō necessario cōpetunt frigida ⁊ humida: pꝫ de febriente flātice cū somno ꝓfundo: licet etiā quandoqꝫ intendamus cū frigidis ⁊ humidis: sumpta indicatione ab accidente: vt in febriente colerice cuꝫ instantia vigiliaꝝ intendimus cū somniferis q̄ sunt ꝯtraria febri. Sexta ꝯclusio est ista: ꝙ sumendo indicationē ab ip̄a virtute: nō necessario intendimꝰ cum ip̄is frigidis ⁊ humidis: patet quia intendimus cum calefacientibus ⁊ cū restaurantibus. Ex quibus collige: ꝙ in huiusmodi febribus vel intentio ad virtuteꝫ est maior q̄ intentio ad febreꝫ vel ecōuerso. Si primū: intendimus virtuti: ⁊ relinq̇mus ip̄m morbum. Si secundū: est ecōtrario. Et si ponatur ꝙ intentiones sint equales: dicendum est sicut supius dictum est.

tunc est respondendum ad argumēta adducta ante oppositum. Ad primū argumentum dicitur ꝙ nō cōpetunt indicatione sumpta ab ipsa materia: sed bene vt febres sunt: sed īdicatio a materia nō preualet ꝛc̄. Ad secundū non intelligit substātificā nec q̄litatiuā huectationē sed indicat de euacuatione. Ad tertium negatur: imo cōpetūt indicatione sumpta a morbo. morbus enim indicat subtractionē cibi vt nutriens est: sed nō vt alteratiuus est. ideo cōpetit vt alteratiuus est rōne febris

Ad quartum intelligit de illis quibus debet̄ ꝛc̄ Ad alia patet.

ubitatur utrum contrariis morbis cōplicatis ꝯpetant medicine ex ꝯtrariis ꝯposite qualitatibus: vel pōt sic ꝓponi ista questio: vtrum in cura egritudinū cōtrariaꝝ cōplicataꝝ ꝯpetat medicina ex ꝯtrariis cōposita. Ad partem negatiuā arguitur p̄mo: quia dū ꝯponuntur ꝯtrarie medicine: tūc sue qualitates refrangūtur ⁊ ad mediū reducūtur: que sic refracte nō possunt corrūpere extrema contraria vt videtur. Confirmatur quia curatio debet fieri per ꝯtraria equalia in gradu tertio tegni. sed ipse sic refracte nō sunt equales. Secundo arguitur nec reducte nec nō reducte ad vnam formā ꝯpetunt ergo ꝛc̄. assūptum arguitur: nō reducte quia tunc

idem esset per se ɔtrariorum corruptiuum: et simul productiuū: quod nō apparet rōnabile. Nec secundum quia tunc discrasie calide occurreret medicina calida et frigide frigida: et sic de aliis. Forte dices nō occurrere: quia virtus nō attrahit nisi sibi ɔuenientē et proportionatam medicinā. ¶ Contra: tunc calida nō obessent epi calido: quia ipsam nō attrahit virtus. Itē sit mala ɔplexio in fundo stomaci calida: in ore stomaci frigida: et detur medicina ɔposita ex calido et frigido: et patet primā ita occurrere fundo stomaci sicut secūda et forte diutius. Et si ponatur medicinam calidā cito et facilem esse euaporabilem sequitur magnū nocumentum ori stōi. ¶ Tertio vel iste medicine essent eque potentes vel ineque potentes. Si primū vtraque alterā impediet. Si secundū potentior debiliorem impediet.

¶ Ad oppositum est galie. in commento et 8° terapeutice. In qōne primo premittā pambula. Secūdo ɔclusiones de quesito. Quantum ad primū sit hoc primum notabile: quod morbi dicuntur cōplicari: vt quia vnus cā sit alterius: vt apā epatis est causa febris. Alio modo: quia morbi diuersi in eodē corpore simul reperiuntur: vt quod ydrops aquosa reperitur cum febre. ¶ Pro secūdo notabili sit hec prima distinctio: medicinarum cōpositarum quedā sunt reducte ad vnam formā et quedam nō. Exemplum primi sicut tyriaca fermētata. Exemplū secundi sicut tyriaca nō fermentata et plures medicine que coīter fiunt. Ex qua distintōne insurgit alia: medium est duplex inter extrema. s. quoddā per participationē: quoddā vero per abnegationem primū est formaliter participans ɔtrariis. secundū vero nō participans formaliter sed virtualiter. ¶ Exemplum primi: sicut cōplexio medicine cōposite nō reducte. Exemplum secūdi sicut ɔplexio medicine reducte ad alteram formā: in qua remanet virtus extremorum. Et nota quod tepidum dr̄ medium per participationē: quia participat de extremis vt nō sit ita calidum vt res actu calida: nec ita frigidū vt res actu frigida. ¶ Prima suppositio tam medij per abnegationē quam medij per pticipationē ad vtrum extremorum est ɔtrarietas: patet quia medium p participationē vtroque extremorum formaliter participat per abnegationē autem virtualiter. ergo etc. ɔña videt nota cum antecedente. Secūda suppositio ɔplexio tam per negationē media quam per pticipationē: est alteratiua et corruptiua vtriusque extremorum patet quia ad vtrum iporum habet contrarietatē: g° etc. licet enim nō formaliter ɔplexio media per abnegationē includat ɔtraria extrema: quia tamē in ea relinquitur virtus vtriusque iporum. igitur ipa ē etc. ¶ Ex quo sequitur pmo eandem qualitatē esse vtriusque extremorum ɔtrariorum per se corruptiuam. Similiter vtriusque ipsorum per se productiuam: apud tenētem omnē ɔplexionem humanā aut mixti esse qualitatem simplicē etc. patet hoc. ¶ Et ex hoc vlterius patet hanc ɔñam nō valere. a. est per se productiuū caliditatis. ergo nō est ipsius corruptiuum: vel ecōtra: et plura alia sequuntur ex his. Tertia suppositio est: quod non est possibile idem membrum adequate labi a tēperamento pprio lapsibus contrariis. s. per vtriusque contrariorum simul intensionem vel remissionē vltra vel citra temperamentum: patet quia sicut vnum contrariorum intenditur: ita remittitur aliud: patet hoc in phia etc. ¶ Quarta suppositio: quod quam naturale est mēbro inanito nutrimentum sibi pportionatum attrahere: disconueniens autem siue disproportionatū relinquere vel expellere: tam naturale est eodem a suo naturali tēperamento remoto: sibi pportionatam medicinā pro remotione lapsus attrahere: sibi vero disconuenientē relinquere vel expellere: patet hec suppositio: quia quam naturale est membro naturaliter se habenti in sua naturali dispositione se conseruare: tam naturale est eidem alterato ad eandem reduci. ergo etc. Et colligitur hec suppositio a serapione septimo breuiarij sui ca° quinto vbi ponit appetitum membri alterati esse ad contraria illorum ad que erat ante alterationem. et auic. quinto cano. ad pncipiū et mesue vbi supra. et secundo tegni de stō: determinatur autem hic fm quod consimilia vel contraria concupiscunt.

Tunc sit hec prima cōclusio: p medicinam cōpositam ex ɔtrariis resultantē nō ad vnam formam reductis: possibile est ɔtrarios morbos cōplicatos remoueri: pbatur sic: huius ad quēlibet illorum ē contrarietas. ergo ipa debite approximata poterit vtrumque illorum remouere: ɔsequentia videt nota: et patet maior ex dictis per primā suppositionē: et tu exemplifica de mala ɔplexione frigida siue calida epatis et ostende quō fiat hoc. ¶ Et si arguitur contra: quia si i attractione virt⁹ est agens mere naturale: et eque attrahibilis est vna medicina sicut alia et approximatio equalis: ergo nō plus vnam quam reliquam attrahet. Item tunc videret virtutem agere cū cognitione. attrahere eni hoc et illud relinquere et ecōuerso stante approximatione eadem: vr̄ pprium virtutis cognoscentis. ¶ Ad primū istorum dicitur: quod nō ita attrahibilis a virtute est vna istarum medicinarum sicut alia: sicut sanguine laudabili et nociuo mēbro equaliter approximato: nō equaliter attrahibilis est nociuus rōne disconuenientie: sicut laudabilis rōne conuenientie: et tota cā est tacta quia sic inclinatur mēbrum attrahere tunc istud quod nō illud: et sic est hoc tunc attrahibile qd nō illud: sicut inter os et san. ipsū grossū maior cadit cōuenientia. Ex quo patet quod cuilibet tali actioni oportet cōiungi actionē a forma specifica. hanc eni attractiōem sic huius quod nō illius nō possumus in solas qualitates reducere manifestas vt patet intelligenti. ¶ Pro secūdo vero dicendū: quod membrum nunc attrahere hoc modo illud: et illud relinquere. nō arguit ipsū ex debliberatione suā pducere actionem hoc eni in mere naturaliter agentibus videmus cōtingere: aer enim substās graui naturaliter nititur ascendere: supereminens aūt leuiori descēdere etc. et tepidum calidū infrigidat: et frigidū calefacit: et sic de aliis: que nō cōtingunt nisi ppter agens mere naturale cum aliis et aliis circunstantiis aliter et aliter inclinari: et sic de membro est dicēdū. Si tū mēbrum intrinsece nullo modo variatum: et obō approximato nullo modo variato: pmoueretur ad attrahendum nunc hoc nunc illud. diceret bene arguens istā attractionē esse deliberatiuā. ¶ Secunda cōclusio per medicinam ɔpositā ex contrariis et ad formam vnam reductis possibile est morbos contrarios

remoueri: ꝓbatur auctoritate Auero. quinto col.

Item quia ad vtrunqꝫ habet contrarietatem: quia in ea viget virtus contrarioꝝ. ergo ⁊c.

Correlariū: nō quicquid est vnius contrarioꝝ corruptiuum: est alterius ꝯseruatiuū. Corelarium secundū: nō quecūqꝫ sunt contraria vni tertio: sunt inter se similia: ⁊ plura alia sequuntur ex his

Tertia ꝯclusio responsiua: egritudinibus contrariis applicatis ꝯpetit medicina cōposita ex contrariis medicinis tam reducta ꝙ̄ nō reducta: patet: q̇a aliqua ⁊ nulla extremaꝝ. ergo ⁊c. Itē quelibet istaꝝ determinate a virtute regulata potest remouere morbum. ergo ⁊c. patet ꝯsequentia cuꝫ añte

ad argumenta principalia ad primuꝫ

dr̄ ꝙ ille cōtrarie qualitates refracte adhuc possūt corrūpere extremas contrarias excellentias. virtute dirigente: ⁊ ip̄is velut instrumentis agentibus

Ad confirmationē dicitur ꝙ nō oportet oēm curam fieri per ꝯtrariuꝫ equale in gradu formaliter sed sufficit virtualiter vel in effectu. Et si arguitur ꝙ semp deberemus medicinam mixtā approximare etiam in egritudine existente simplici: negatur ꝯsequentia: quia nō eque bene fit cum medicina mixta vel media nec sic cito. Ad secūdū dicitur negando assumptum: ⁊ cum arguitur de reductis: patuit in q̄ōne. Et cum arguitur de nō reductis: quia tunc calida nō nocerent epati calido: negatur ꝯñā. Et dr̄ ꝙ epar illud calidum forte nō attraheret: illud tamē ex se moueretur ad epar: sicut venenum ad cor: ⁊ ysopus ad pectus: ⁊ endiuia ad epar: sticados macis nux muscate nenufar ad capud. vn̄ medici docent medicinas ad mēbra respectus habētes in cura interioꝝ permiscere: mouet etiam: quia miscetur san. ⁊ humoribus euntibus ad epar. Et ꝑ idem ad ꝯfirmationē: licet eni fundo stōi occurrerꝫ medicina calida sicut frigida: ad partes tamē intrisecas attrahetur calida sic ꝙ nō frigida: vel saltēꝫ nō equaliter: vt supra de nutrimento dictum est.

Ad tertium patet: ꝙ siue potentie sint adequate siue nō: possūt effectum suū ꝓducere: nec vna impedit alterius op̄ationē: cum nō habeant agere in eādem partē adequate. Et si arguitur contra: quia in asclitico intense vel acute febricitanti: simł intenditur mala complexio calida in epate ⁊ similit̄ frigida: vt patet: quia generatur per illam sang. crudus aquosus. Responsionē vide super prima p̄mi in q̄ōnibus: nam ibi ample habetur. Sꝫ per vnum argumentum tactum post oppositum videbatur ꝯcludi: ꝙ ab eadem medicina in eodem tempore ⁊ parte eadem mēbri adequate possunt adduci lapsus contrarij siue qualitates contrarie: puta a tyriaca nō fermentata stupefactio ⁊ calefactio.

Notandū ꝙ stupor inductus a tyriaca nō ē aliud ꝙ̄ quedā diminuta sensatio vel sensibilitas mēbri sentientis. potest autē diminui sensibilitas membri tam a frigido ꝙ̄ a calido disproportionato ad sensationē sicut coīter ꝯceditur. Et ponitur ab Auicē. secūdo cano. ꝙ folia pireti stupefaciunt: q̄tūcunqꝫ ip̄m sit calidū. Et experimento patet: ꝙ piper zinziber cinamomū positum sub lingua stupefacit tactū lingue: ⁊ hoc nō facit nisi alterādo linguā qualitate disproportionata sensatiōi tactiue: que qualitas vt tactum est frigiditas nō est: sed potius caliditas

Sic est in ꝓposito imaginandū de tyriaca nō fermentata: que nō reducta est ad vnā complexioneꝫ mediā nobis quouis modo conuenientem. alterat mēbra cui occurrit qualitates que nō est frigiditas sed caliditas disproportionata tactui: vnde diminuit operationē sensus tactus ⁊ sic dicitur stupefacere. De filonio aūt qualiter somnū inducat posset eodem modo dici: sicut enim tactus requirit debitam mensurā ⁊c. ita sensus alii: quoꝝ sp̄ūs ⁊ organa cōtingunt alterari a filonio qualitate disproportionata vigilie ⁊ sensationi sensuum exterioꝝ. vnde inducitur somnus. sed de hoc plus alibi continet̄ ⁊c. Pro ea a quibus sumitur indicatio nō solum sufficiat scire de cibatione: sed etiā oportet scire quotiēs cibandum: quare ⁊c.

Circa commentū istius affo.

Hūide diete. Queritur vtꝝ in ordinādo dietā in febricitantibus sit aliqua indicatio sumenda a dispositione naturali. Ar̄ ꝙ nō: quia tunc colerico febrienti essent exhibenda calida: ꝯsequēs falsum ⁊ contra sententiaꝫ affo. ⁊ ꝯsequentia probatur sic: quia in ordinando dietam colerico febricitanti sumitur indicatio a dispositione naturali: sed naturalis dispositio indicās de sui ꝯseruatione est calida. igitur ⁊c. Secūdo flegmatico febrienti deberent semper exhiberi frigida ⁊ humida: ꝯsequens falsum: ⁊ ꝯñā ꝓbatur sicut de colerico: quia sua naturalis dispositio indicans de sui ꝯseruatione est frigida ⁊ humida.

Tertio: tunc eque frigida vel calida deberentur puero ⁊ iuueni equaliter febrientibus ceteris paribus: ꝯsequens est falsum ⁊ contra coēm moduꝫ operationis. frigida enim debentur vtrisqꝫ: ⁊ ꝯñā ꝓbatur: quia naturalis dispositio pueri est eque calida cum naturali dispositione iuuenis: ergo eque calida requiruntur ꝓ sui ꝯseruatione. Quarto tūc colerico ⁊ flegātico equaliter febrientibus calidiora competerent colerico ⁊ flegātico frigidiora: ꝯñs falsum ⁊ ꝯsequentia tenet vt supra: ex quo sumit̄ indicatio a disposiione naturali. sed falsitas ꝯsequētis: patet: quia fortius resistit colericus infrigidantibus cāis ꝙ̄ flegmaticus: ergo ad ipsum infrigidandū ⁊ ad temperamentū primū reducendū: requirūtur frigidiora seu fortiora infrigidātia: quare ⁊c

ad oppositūꝫ uidetur galie. in ꝯmēto

Ponit enim naturalē rem conseruādā fore ꝑ similia

Itē cuiuscūqꝫ corporis q̄tūcunqꝫ febricitantis dispositio naturalis indicat de sui ꝯseruatiōe: sed hꝰ modi ꝯseruatio nō fit nisi per similia. ergo ⁊c.

In q̄ōne sic ꝓcedā. nam primo p̄mittā quedam p̄ambula. Secūdo ponā ꝯclusiones responsales de quesito. Quātum ad primū p̄mitto primo: ꝙ oīs res naturalis ꝯseruatur ꝑ similia. Secūdo p̄mitto: ꝙ in curatione cuiuscūqꝫ febris: duplex reꝑitur medici intentio. p̄ma est virtutē ⁊ naturalē dispositionē custodire. Alia est dispositionē p̄ter naturam remouere. Tertio p̄mitto ꝙ dispositio p̄ter naturā febrientis indicat de alterātibus ꝯtrariis. Sꝫ dispō naturalis indicat de nutrientibus illi dispōni ꝓportionalibus: puta calida calidis ⁊ fria frigidis

per cibum eni calidū exhibitum dispositioni calide restauratur calidū quale fuit resolutum: ⁊ per frigidū frigidum vt pꝫ. ❡ Quarto premitto q̄ colericum flegmaticum ⁊ quoscūqꝫ alios diuersaꝝ complexionum possumus imaginari equaliter febrire vel absolute quo ad tactum: quia. s. in vtroqꝫ quo ad tactum caliditas percipit̄ equalis: vel quo ad recessum siue lapsum a ꝓprio tēperamento. Exemplum p̄mi: vt si imaginamur flaticum ad tm̄ gradū caliditatis deuenire sicut deuenerit coleric⁹. Exemplū secundi: vt si vterqꝫ a ꝓprio tēperamento remoueatur per vnum gradū. Quinto p̄mitto: q̄ cum dr̄ dispositionē p̄ter naturā remoueri p contrariuꝫ equale in gradu: debet intelligi equale in effectu siue in potentia: quia. s. de lapsu tm̄ sufficit remouere: quantus est lapsus a cōtraria cā inductus.

❡ Quantum ad secundum articulum sit hec prima cōclusio: q̄ in ordinando dietas in febricitantibus: debet sumi indicatio a dispositione naturali siue re naturali febricitantis: patet q̄a illa indicat de sui ꝯseruatione. igitur ⁊c̄. Secūda cōclusio sequitur: stante ꝯplexione naturali febricitātis calida: calidiora: ⁊ frigida: frigidiora sibi debētur ⁊c̄. ꝓbatur: quia talia debent esse nutrientia ī latitudine nutrientium: qualis est dispositio naturalis conseruanda per illa: in latitudine dispositionuꝫ ❡ Ex ista cōclusione sequitur p̄mo. q̄ colerico ⁊ flegmatico febrientibus siue equaliter siue inequaliter: calidiora ⁊ sicciora nutrientia debentur colerico: humidiora ⁊ frigidiora debentur flegmatico patet ex ꝯclusione. Sequitur secūdo: q̄ puero ⁊ iuueni febricitātib⁹: humidiora debentur puero: ⁊ sicciora debentur iuueni: patet ex dictis. ❡ Tertia cōclusio ꝯtigens est in eligendo debitā qualitatem diete in corporibus febrientibus paruaꝫ aut quasi nullam a virtute. magnam aūt a re p̄ter naturam indicationē esse sumendā: quia possibile est indicationem sumptā a re p̄ter naturam esse fortiorē sūptā a re naturali existente valde debili. igitur ⁊c̄. pꝫ ꝯñā ⁊ assūptum similiter in cāu: quo sor. colericus febricitet fe. colerica icensiua: ita q̄ si nō stati dares aquā frigidā ad potandū: timor esset de nimia ⁊ excessiua inflāmatione caloris ⁊ de eius resolōne totali: tunc in isto cāu exhibenda sunt frigida scilicet sumpta indicatione a morbo que indicatio valde fortis est: relicta indicatōne a naturali dispositione: quia debilis est: p talē enim exhibitionem aque frigide calor refrigeratur ⁊ virtus ꝯfortatur ⁊ multa sceua accidentia remittunt̄. Nota tamē q̄ licet in hoc cāu imediate maior sit intentio ad reꝫ p̄ter naturā: mediate tm̄ maior est intentio ad rem naturalē: nō enim intenditur res p̄ter naturā: nisi vt virtus sustentur. ❡ Ex quo sequitur q̄ mediate vel imediate semp maior intentio est ad virtutem quia ad eam termiātur intentio quam habemus ad morbum. Quarta ꝯclō contingens est in eligendo debitam qualitatē diete maiorem esse indicationem ad custodiendā rem naturalē q̄ p̄ternaturam abiiciendā: ista cōclusio potest ꝓbari per argumētuꝫ simile precedenti: quia ꝯtingens est indicationē sūptam a re naturali esse valde fortē ⁊c̄. ❡ aliter ar̄ cōclusio sic. Non minor pōt esse intentio ad rem naturalē ex generatōe ꝯtractā conseruandaꝫ q̄ ad dispositionē ex longa solum consuetudine ꝯtractā conseruandam: sed quandoqꝫ maior est intentio ad cōseruandā dispōeꝫ cōtractam ex consuetudine q̄ ad abiiciendā egritudinem. igitur ⁊c̄. ꝯñā pꝫ ⁊ assumptum ar̄. quia consuetudo est altera natura: maior ꝓbatur exemplo de Dionisio tiranno: qui cuꝫ ab incunalibus vsqꝫ ita se imoderato potui assuescerit vt etiā in senectute se abstineri nō posset: sed sepissime ebrietates incurreret. Redargutus tādiu a quodam suo familiari statuit amplius nō tm̄ sacra bachiche exercere: qui cū aliquādiu id ꝑegisset: ī multas incidit egritudines ita vt medici adminiculis indigeret. Cūqꝫ adductus esset medicus cognouit eius consuetudinē: p̄cepit vt ad pristinos mores bibēdi rediret: qui illico eo facto liberatus est. Idem ꝓbari posset exemplo cuiusdam bibuli forliuiensis.

❡ Quinta cōclusio: quibuscūqꝫ corporibus inequaliter calidis naturalit̄ equaliter lapsis a ꝓpriis temperamentis per calorem febrilē intensiue: eque infrigidantia debentur respectu ꝓprioꝝ temperamētoꝝ. Ista cōclusio arguitur sic: quia posito gratia exempli q̄ colericus ⁊ flegmaticus febriant equaliter respectu ꝓprioꝝ temperamentoꝝ ita q̄ coleric⁹ recedat a ꝓprio tēperamēto vt duo: ⁊ flatic⁹ silr̄ a naturali suo tēperamento p duo. Et arguitur sic: tm̄ frigida p̄cise debentur flegmatico q̄tum ipe calefactus est supra ꝓprium tēperamentum: ⁊ hoc sumendo indicationē a dispositione nō naturali: ⁊ similit̄ tm̄ frigida debentur colerico q̄tum est calefactus vltra ꝓprium tēperamentū: sed equaliter sunt calefacti supra sua tēperamenta igitur taliter frigida eis debentur respcū suoꝝ temperamentoꝝ q̄d erat arguendū. Sexta cōclusio licet ita sit vt ponit p̄cedens cōclusio corpori tñ calidiori fortiori debent̄ infrigidantia q̄ corpori frigidiori: ꝓbatur quia difficilius est infrigidāre corpus naturaliter calidius q̄ corpus naturaliter frigidius: igitur in cura vtriusqꝫ potentius requiritur infrigidās ad infrigidandū calidius q̄ ad infrigidandū minus calidū. Et exemplariter declaratur hoc: posito q̄ sor. naturaliter colericus sit calidus vt sex: ⁊ plato flegmaticus sit calidus vt quatuor. Remoueatur vterqꝫ eoꝝ a ꝓprio temperamento vt duo ⁊ hoc calore febrili: ita q̄ sor. sit calidus vt octo: plato vero vt sex. ⁊ est certum q̄ difficilius est reducere ad ꝓprium tēperamentuꝫ sor. qui est calidus vt octo q̄ platonem qui est calidus vt sex. igitur ⁊c̄. Et debet intelligi ad remouendum illos lapsus in equali tēpore. ❡ Sed ꝯtra istam ꝯclusionē arguitur. p̄mo per p̄cedentē ꝯclōeꝫ eque infrigidantia debentur illis colerico. s. ⁊ flegmatico respecu ꝓprioꝝ tēperamentoꝝ: ergo approximanda flegmatico sunt eque frigida respectu ei⁹ sicut approximata colerico respcū colerici: sed q̄dlibet frigidum respcū flegmatici est frigidius respcū colerici q̄ flegmatici: ⁊ adhuc absolute: ergo absolute fregidiora debentur flegmatico q̄ colerico: ⁊ p ꝯsequens fortius infrigidantia: ꝯñā nota ⁊ assūptū satis patet. Item medicina media vel alterans medium inter cōplexionē colerici vel flegmatici. vel gradus caliditatis ⁊ frigiditatis repertos in eis: sufficit infrigidare colericum ⁊ non flegmaticuꝫ: ergo fortiora infrigidantia debentur ⁊ requiruntur ad

remouendū hanc caliditatē in flegmatico q̄ in colerico. Itē quia lapsus colerici est lapsus ad simile ⁊ lapsus flegmatici ad contrariū: sed deterior ⁊ lapsus ad ꝯtrarium ⁊ difficiliꝰ remouibilis q̄ lapsus ad simile. ergo ⁊c̄. Pro responsione ad hec nota q̄ nō repugnat aliquid fore minus frigidū ⁊ tñ illud esse potentius ad infrigidandū. intensio enim forme maior: nō ē dequata causa potentie actiue maioris. Notum enī est q̄ plus infrigidatur colericꝰ febriens a multis papauerībꝰ: q̄ infrigidaretur a millesima parte vnius grani opij. Et plus a magna q̄titate aque tepide: q̄ ab vna gutta aque frigidissime. Ex quo sequitur q̄ vna medicina aliqua remisse frigiditatis potest dici equalis in gradu respectu dispositionis remouende ad intellectum superius datum: vbi tñ medicina intensior ⁊ minꝰ ē q̄ equalis. quare ⁊c̄. Ad argumenta ad primū cū dicitur eque frigida alterantia respectu ꝓprij tēperamenti debentur colerico ⁊ flegmatico equalit̄ ⁊c̄. dr̄ q̄ hoc est verū intensiue: sed non effectiue: quia nō quodlibet tale frigidū sufficit tantū vel plꝰ infrigidare colericum q̄ flegmaticū imo minus.

Ad secundū cum dr̄ q̄ medicina media vel mediū ⁊c̄. dicitur q̄ est verū: sed illud alterans medium est potentius ad infrigidandū colericum ⁊ frius effectiue: licet nō intensiue respectu eius quod natuꝫ est infrigidari ab ipo q̄ equaliter alterans flaticum ⁊ ideo dr̄ fortius infrigidans. Ad tertium dicit̄ q̄ lapsus ad contrariū est facilius remouibilis q̄ ad simile: quō aūt sit peior videbitur infra. Ultia ꝯclusio colerico ⁊ flegmatico quo ad tactuꝫ equalit̄ febrientibus sūpta indicatione a morbo: frigidiora debentur flegmatico q̄ colerico: pꝫ: quia ipis equalite febrientibus quo ad tactualē apparentiā magis euersus est flegāticus a sua naturali dispositione q̄ colericus: igitur ad ipm reducendū ad naturalē dispositionē in equali tempore cum colerico fortiori agenti opus est q̄ ad reducendū colericū: quia maiorē latitudinē caloris remouere oportet. verbi grā posito q̄ flegmaticus in sua naturali dispositione habeat quatuor gradus caliditatis colericus vero octo ad hoc vt equaliter febriant ad apparentiam sensualē requiritur q̄ equali gradu: sit igitur vt. x Et patet q̄ a naturali dispōne magis remouet̄ flaticus: quia. s. per sex gradus: colericus vero p duos gradus: si ergo ī equali tēpore depdi debēt huiusmodi latitudines oꝫ q̄ fortius agens occurrat flatico q̄ colerico. Sed diceret aliquis practicantes cōmuniter faciunt oppositum qm̄ temperato febriēti aut colerico ꝯcedūt aquā frigidā nō aūt flegmatico Dicendū q̄ verū est: sed tunc sumit̄ indicatio a dispositione natural ⁊ nō a preter naturali. Et etiam sanguineus aut tēperatus plus habet de spū ad tollerandū alterationē quā induceret aq̄ fria q̄ flaticꝰ

ad argumenta in oppositū. ad primum dr̄ q̄ si indicatio in colerico colerice febriente sumpta a dispositione naturali sit maior ⁊ fortior q̄ sumpta a morbo: debentur calida: nec hoc est cōtra dicta. Si autem ecōtra sit. ecōtra faciendū.

Ad secundū dr̄ q̄ cōcludit argumentū sumpta indicatione a virtute: nec est ꝯtra Auic. qm̄ ibi loquitur sumpta indicatione a materia faciente febrem. Et per idem respondetur ad tertium. Ad quartū dr̄ q̄ puero ⁊ iuueni sumpta indicatione a lapsu febrili equaliter cōpeterent ⁊c̄: sed quia nō tm̄ ab illo sumitur indicatio sed etiam a virtute. ideo ⁊c̄.

Ad quintum patet ⁊c̄.

t quibus semel aut bis aut amplius aut minus aut secūdum partem dandum uero est aliquid et regioni et etati et tempori et consuetudini.

Prima ꝯclusio huius afo. est: q̄ ab illis a quibꝰ sumitur indicatio de ordinanda dieta: debet sumi indicatio de cibando semel aut bis aut amplius aut minus: vt sit sensus ꝯclusionis: q̄ a predictis etiam debet sumi indicatio de numero cibationū maiori aut minori: ꝓbatur ꝯclusio sic: nō sufficit a predcis sumere indicationē de q̄titate ⁊ qualitate cibi: nisi sciatur quotiens talis aut tantus cibus sit offerendꝰ ergo ⁊c̄. ꝯsequentia manifesta: ⁊ assūptum patet d̄ se: stante enī virtute debili: necesse est cibum sepiꝰ offerre q̄ ipa existente forti ceteris paribus: ⁊ econuerso: stante virtute forti oporteret plus ⁊ rarius offerre. ergo ⁊c̄. Circa istam ꝯclusionē notandū primo: q̄ ea a quibus sumitur indicatio ordinis diete: quedā sunt a quibus principaliter sumitur indicatio ordinis diete: quedam sunt a quibus sumitur secundario. Exemplum pmi vt virtus ⁊ morbus. Exemplum secūdi vt regio etas ⁊ ꝯsuetudo. ⁊ dicūt pᵒ due principaliter indicare: quia ab ipis sumitur imediate indicatio predicta. Alia vero secundario: quia nō indicant nisi mediate: quia. s. mediate virtute ⁊ morbo: verbi gratia etas pueritie nō indicat super frequenti exhibitione cibi: nisi ꝑ q̄to īdicat virtutem nō posse tollerare diu ⁊ longo tempore dissolutionē que fit: nisi exhibeatur nutrimentum. Similiter regio ⁊ tempus anni ⁊ ꝯsuetudo etiam arguunt morbū longū vel breuem multoꝝ vel paucoꝝ accidentiū: hoc aūt mediante morbo indicant. Secūdo nota: q̄ licet virtus ⁊ morbus dicantur magis principaliter indicare: principalius tñ indicat virtus q̄ morbus vt patet intelligenti.

Tertio nota q̄ illa pars aut amplius aut minus dupliciter ꝯsueuit introduci. primo vt sit sensus āplius aut minus. i. pluries q̄ semel aut bis: ita vt hoc solum tangat numeꝝ cibationum. Aliter aut amplius. i. ampliori q̄titate: aut minus. i. minori vt simul tangat tam q̄titatē cōtinuam q̄ discretaꝫ cibationum. Et secundū hunc sensū secundū discussit cōmentator afo. Quarto nota q̄ presens afo. in hoc differt a precedentibus vbi loquebatur etiā de dietaꝝ ordine in corporibꝰ egris: quia docebat ibi ordinare dietas sumpta indicatione a morbo: secundū q̄ cronicus aut acutus. hic autē docet ipas ordinare sumpta indicatione ab eo: vt a quātitate ⁊ qualitate sue cāe ⁊ accidentibus ꝯsequentibus eū vt patebit in cōmento: ⁊ a fortitudine virtutis et debilitate in cōparatione ad morbū sic consideratū secundū suas cās ⁊ accidentia ⁊c̄.

dandum uero est

Secūda ɔclusio est q̄ ab etate regione tempore anni ⁊ ɔsuetudine pticulariter sumitur indicatio ∂ dieta afferenda: ꝓbatur sic: secundū vniuscuiusq; istoꝝ varietatē variatur ordo diete: ergo ab ipis sumenda est indicatio: ɔña nota. ⁊ assūptum patet discurrenti. Aliter eni sumitur dieta in estate: ⁊ aliter in hyeme: ⁊ aliter in regione septentriona li: ⁊ aliter in meridionali: ⁊ aliter in pueritia: ⁊ ali ter in iuuentute: ⁊ sic de aliis vt pꝫ ex illo affō. Ue tres hyeme. Et ex illo. Senes facillime. Et similē sniam huic totali snie affo. ponit Auicē. prima q̄rti de cibatione febrici. Et est vtilis: quia docet ordi nare dietam modo iam dicto: ⁊ potest ampliari tā ad dispositiones naturales q̄ ad p̄ter naturales.

Primo nota q̄ ista littera. aut secundū partem consueuit tripliciter introduci. primo sic: vt sit sen sus: q̄ secundū partē. i. secundū particulare temp⁹ morbi oportet sumere indicationē ⁊c̄. ⁊ nō solum secundū tempora vniuersalia. Aliter ⁊ melius ꝓ pter quod nota: q̄ per virtutē ad morbum indicat̄ de numero cibationū: vt virtute debili plures est dandus cibus q̄ forti: nō tñ per hoc idicatur deter minatus numerus cibationū: deinde si medicus cō sideret etatem tempus ⁊ regionē: magis distincte ⁊ determinate cognoscit numeꝝ cibationū. Tertiō exponitur secundū partē quia talia. s. temp⁹ regio ⁊c̄. sunt partialia indicantia ⁊ nō totalia sicut vir tus ⁊ morbus. Quelibet potest transire.

sed contra affo. sententiam arguitur

a morbo nō sumitur indicatio de cibo offerendo sꝫ solum subtrahendo: ergo ⁊c̄. ɔsequētia manifesta ⁊ assūptum patet: quia morbus indicat ∂ sui remo tione: oblatio aūt cibi augmentat morbū: quia. s. materia morbi. Secūdo ar̄: quia nō a virtute: quia vel a virtute forti vel debili: nō primū: quia tunc esset semper raro exhibendus: nec secundū: q̄a tunc semper frequenter foret exhibendus. Ad p mum dicitur q̄ nec morbus q̄ᵐ est de se indicat de subtractione secundū tm̄ magis ⁊ minus quia ɔside ratur in comparatione ad virtutē. Ad secunduꝫ dicitur: nec semp a virtutis fortitudine nec semper ab eius debilitate sumitur indicatio: sed quādꜫ a fortitudine qnꜫ a debilitate. In cōmento patet expositio vsq; ibi. Si virtus infirmi sit debilis.

Ponit conclusiones. prima ɔclusio si virtus in firmi sit debilis: ⁊ qualitas corporis corrupta ⁊ mu tata paꝝ ⁊ sepe est exhibendū de cibo. Correla riū: humoꝝ ⁊ corpoꝝ restauratio debet fieri cum tēperamento: ɔclusio ꝓbatur sic: quia virtute exi stente debili ipa modicuꝫ sufficit imutare. ergo pa rum. sed corpore extenuato indiget magna refecti one: ⁊ per ɔseqnens sepe: correlarium patet: quia humores corrupti indigent reduci ad benignuꝫ aut euacuari: ergo oportet incedere cum alterantibus sed virtus est debilis que excessus tolleraret: ergo oportet fieri cuꝫ his que mediocriter euacuāt aut al terant. Contra istam cōclusionē arguitur. p̄mo hec corpora nō sunt pura: sed nō pura corpora q̄n to magis nutries magis ledes. igitur ⁊c̄. Sc̄do tunc cōpetit euacuatio: ergo nō refectio. Ad pri mū dr̄ q̄ nō pura corpora quanto magis nutrics vl tra ɔuenientē ⁊ regularē nutricationē: magis ledes

⁊ nō aliter. Ad secundū negatur ɔsequentia: q̄a aliter competit euacuatio ⁊ aliter refectio.

similiter si uirtus defecta

Secūda ɔclusio: virtute existenti debili: habun dantibus etiā humoribus nō corruptis ⁊ corpore n̄ extenuato: paruꝫ ⁊ raꝝ est exhibendū de cibo.

Nota q̄ debilitas in isto casu est alia a debilita te ɔtingente in cāu precedentis ɔclusionis: quia illa erat debilitas per manitionē: ⁊ ista per aggrauatōꝫ Et ex hoc ꝓbatur cōclusio: in isto cāu virtus ē gra uata humoribus multis nō corruptis potentib⁹ re staurare: ergo paꝝ ⁊c̄. ɔña manifesta ⁊ assūptū pꝫ quia per multā aut frequentē cibi exhibitionē⁹ ma gis debilitatur ⁊ grauatur virtus. Contra istaꝫ ɔclusionē arguitur sic. primo nō stat virtus debilis cum quantitate multoꝝ humoꝝ laudabiliū g° ⁊c̄. ɔsequentia manifesta ⁊ assumptū ꝓbatur: quia de bilis virtus nō sufficit ipos regulare. ergo ⁊c̄. Secundo stante virtutis debilitate: calor innatus ē debilis: ergo impficitur digestio ⁊ humoꝝ genera° ergo nō sunt laudabiles. Tertio in tali casu nihil est exhibendū: ergo ⁊c̄. añs ꝓbatur: quia p exhibi tionem augetur humoꝝ q̄titas. Ad primum dr̄ q̄ est veꝝ: q̄ nō stat humoꝝ perfecta laudabilitas cum virtute debili: nec illud voluit ypo. neq; gali. tñ cum virtute debili stat dispositio humoꝝ p quaꝫ sunt ad benignū reducibiles: ⁊ hoc sufficit: Ad se cundū dicitur similiter. Ad tertium patuit quid sit dicendū in illo affo. In excitantibus ad summū

similiter uirtute existente forti

Tertia ɔclusio: virtute existente forti ⁊ humori bus multis ⁊ bonis competit raro ⁊ paꝝ: ꝓbat̄ vt precedens. Contra tunc eodem modo foret ordi nanda dieta virtute forti: sicut debili existente. Conceditur illud.

uirtute existente forti

Quarta cōclusio: virtute forti ⁊ corpore corru pto ⁊ extenuato: multum ⁊ multotiens est exhiben dū de cibo: ꝓbatur primū q̄ multum: quia virtus sufficit multū imutare: ⁊ multotiens: quia indiget frequenti refectione. Et intelligitur ɔclō nisi sit for tior indicatio ad oppositum puta poxismos vel ali quid huiusmodi. Contra istam ɔclonem arguit̄ primo nō stat fortitudo virtutis cum extenuatiōe corporis. ergo ⁊c̄. ɔsequētia manifesta: ⁊ assūptuꝫ patꝫ: quia extenuatio significat impotentiā ⁊ debi litatem virtutis. Itē humoꝝ corruptio hoc ideꝫ significat: Item extenuatio est ꝓpter diminutio nem humidi membralis. Ad hoc dr̄: q̄ nō dicit̄ fortitudo virtutis absolute: sed vel respectu mor bi super quē obtinuit: vel respcū cibi transmutādi

si uero uirtus foret fortis

Quinta ɔclusio est: virtute forti ⁊ peccato in so la habundantia existente paꝝ ⁊ raro est exhibendū quia licet virtus sit fortis potens multum imutare repletio tñ indicat vt nō multū offeratur. Corre larium cibus ē dandus multus vel paucus sepe vel raro ſᵐ q̄titatē ⁊ q̄litatē morbi ⁊ v̄tutis: Dubiū in quo differt ista ɔclō a tertia: dici potest q̄ differt

quia hic nō ponitur esse humoris corruptionē: sꝫ ibi mediocrem totum sequēs patet ꝛc̄.

E state et autumno cibos grauissime ferunt: hyeme uero facile: uere autem secundo.

Prima cōclusio: in estate ꝛ autumno modicū de cibo exhibendū est corporibus egrotantibus in comparatione ad alia tempora. ꝓbatur sic: tēpore estatis ꝛ tpe autumni corpora difficillime ferunt cibos ergo tunc de cibo minus est exhibendū: ꝯña manifesta ꝛ antecedens patet: quia tunc calor innatus est valde debilis. ideo ꝛc̄. ¶ Primo nota cām quare difficillime ferūt ꝛc̄. nam quia tunc calor naturalis est debilior: quia magis resolutus ꝛ minus vnitus circa ptem interiorem. ꝛ p ꝯsequens circa partes in quibus pficitur digestio: ideo minorem q̄ntitatē sufficit cibi transmutare. ¶ Secūdo nota ꝙ in autūno ꝛ estate virtus ꝛ calor naturalis est valde debilis primo quia tota resolutio fcā in estate p̄cessit: a q̄ n̄ est corpus releuatum: imo debilitatū. secūdo quia ꝛ si q̄litates istius temporis nō sint in gradu nimis excessiue nobis: tn̄ corporibus egroꝝ valde disproportionate occurrūt: cum sit magna differentia inter partes diei autūnalis ſᵐ calorem ꝛ frigus: vt docet experimentū: quia modo mouetur ad forte frigus vt in matutinis: ꝛ meridies est estiualis ꝛc̄. vnde natura nō tollerat huiusmodi mutatiōes sub itas sine nocumento: ꝛ hoc accidit ꝓpter aeris raritatem recipientē varias imp̄ssiones: vt secunda p̄mi: ꝛ ideo tantum ꝛ plus virtus ꝛ calor debilitat ex hoc disproportionato occursu: sicut ex vniforma intensa caliditate estatis. ¶ Tertio nota ꝙ difficultas tollerantie ciboꝝ pōt sumi aut ex difficili transmutatione ipoꝝ ꝛ ꝯuersione in nutrimentum laudabile: aut ex nocumento sequente q̄ntitatem nimiā cibi exhibiti ꝛc̄. ¶ Ad ꝓpositum vtroqꝫ mō corpora egrotantium difficillime ferunt cibos estate ꝛ autumno: primo quia difficillime pmutantur. secundo quia male pmutati ꝯuertuntur in superfluitates: que postea fiunt materie egritudinū. Quarto nota: ꝙ minus esse dandū in estate ꝛ autumno debet intelligi ſᵐ q̄ntitatem ꝯtinuam tantum.

¶ hyeme uero melius

Secunda ꝯclusio afforismi. ꝙ tempore hyemis plus ē de cibo egrotantibus exhibendum q̄ aliis tēporibꝰ ꝓbatur: quia illo tēpore facillime ferūt cibos corpora. ergo ꝛc̄. ꝯña manifesta: ꝛ assūptum patet: quia tunc est calor fortior ꝛ magis multiplicatus interiꝰ circa mēbra in quibus fit nutrimenti digestio: virtus ergo tunc pfectius sufficit nutrimentū immutare: ꝛ maiorem q̄ntitatē eius. ¶ Primo nota facilitas tollerantie ciboꝝ sumitur aut ex facili transmutatione ciboꝝ: aut ex paruitate nocumenti sequētis q̄ntitatem cibi nimiā. Et vtroqꝫ modo corpora hyeme cibos facillime ferūt ꝛ tollerant: primo quia facillime tūc cibꝰ transmutatē ꝓpt̄ fortitudinē caloris secūdo quia nimia eius quantitas minus nocet.

Secūdo nota ꝙ hec ꝯclusio ꝛ precedens debent intelligi in corporibus habentibus fortiorem calorē qui nō debilitatur a frigiditate hyemis sed fortificatur potius: sicut declaratum fuit in illo afforismo. Uentres hyeme ꝛ vere. ¶ Tertio nota ꝙ etiā ad veritatem istius ꝯclusionis ꝛ precedentis: oꝫ ponere cetera paria in naturali ꝯplexione ꝛ egritudine ꝛ huiꝰ modi: alias eni foret cōclusio necessaria.

uere autem secundo

idest post hyemē: ¶ Nota ꝙ in tempore veris: calor cibum digerens medio mō se habet ad ipsūmet tēpore hyemis: tam in multitudine q̄ in fortitudine eius: tēpore eni hyemis calor est plurimus: ꝛ in estate minus. In vere aūt medio modo: quia nōdū aduenit sibi resolutio sensibilis. Item in hyeme calor est interius maxime vnitus: in estate maxime ad extra expansus: in vere aūt nō sic vnitus sicut in hyeme: nec sic expansus ꝛ resolutus sicut in estate.

Ex quo sequitur cōclusio: ꝙ in hyeme est fortissimus: secūdo in vere: tertio in estate: ꝛ tunc patet tertia ꝯclusio afforismi. s. ꝙ plus dandum est de cibo pꝰ hyemē in vere: ꝓbatur quia in vere post hyemem calor naturalis est fortior. ergo tunc plus de cibo exhibendus: ꝯsequentia tenet: quia si tunc calor est fortior: facilius transmutatur nutrimentū: ꝛ p consequens facilius ipm̄ ferūt corpora: ꝯña manifesta cū antecedente. Et debet ista ꝯclō cuꝫ aliis intelligi huiusmodi tēporibus seruantibus ꝓpriam naturaꝫ ꝛ ꝙ corpora sint robusta ꝛ ꝙ debitum sit regimen ¶ Et similē s̄niam huic totali ponit Auicē. prima q̄rti caº de cibatione febri. Et potest ampliari ad etates regiones sexꝰ artes ꝛ ꝯsuetudines vt pꝫ. ꝛ est vtil̄ in actu practico: quia docet nos regere corpora per dietam sumpta indicatione a tēporibus anni. Et ponitur aliqualiter eadē s̄nia secūda primi doctrina secūda caº sexto.

D ubitatur utrum in estate et autumno corpora grauissime ferant cibos.

Ad partē negatiuā arḡ sic. p̄mo in estate fit resolutio sepissima. ergo ꝛc̄. patet ꝯña: quia cibus datur ad dissoluta restauranda ꝯmento secundo ꝛ assūptum satis patet. Confirmatur quia simile simili ꝯseruatur ꝛ ꝯtrario debilitatur. ergo a calore estatis ꝯfortatur talis calor naturalis. Confirmatur nō minus extrinsecus est corport calor cathaplamatis empli vel ceroti: q̄ calor aeris nos circundantis: sed ille nos ꝯfortat: vt patet in vnctionibus stomacalibus emplis ꝛ cerotis. igitur ꝛc̄. Amplius amplexari infantē. ꝛ catulum stomaco applicare fortificat calorem ꝛ digestionem: vt patet. xiiȷ̄. tertiȷ̄. ꝛ de simplici medicina ꝛ tamē isti sunt calores extrīseci. ¶ Secundo: melius pficitur digestio in nocitiuo in tempore estatis ergo ꝛ in inuatiuo: ꝯña tenet: quia ab eodem fit: ꝛ assūptum patet: cū omnes materiales egritudīes citius in estate terminētur: vt supra cōmento. xiȷ̄.

Tertio: ꝯplexio autumni est temperatior. ergo ꝛc̄. ꝯña patet: quia media inter maximā caliditatē ꝛ siccitatem ex vna parte. s. estatis: ꝛ frigiditateꝫ ꝛ humiditatē ex alia pte. s. hyemis: ꝛ colligitur secunda primi doctrina secunda capitulo sexto.

¶ Ad oppositum est ypo. in afforismo. presenti

Primo p̄mittenda sūt notabilia. Secūdo ꝯclōes de quesito. ¶ Quantum ad primum: premitto

ꝯditiones requisitas ad veritatē affo. Quod tēpora seruent suas naturas: ꝛ ꝙ sint corpora fortis ꝛ non debilis caloris: ꝛ ꝙ alia sint paria ꝛ debito regie vtantur. Secundo: premitto que tacta sūt circa affo. de dispositione veris ꝛ autumni ꝛ alioꝝ tpoꝝ puta in hyeme calorem maxime vnitū: in estate dissolutum: in hyeme multiplicatū: in estate ꝛ autumno opposito modo se habentē: in vere autē medio modo. Tertio pmitto ꝙ in talibus corporibus qn̄q; sumitur indicatio quantitatis cibi exhibendi: a dispositiōe virtutis in fortitudine ꝛ debilitate sui caloris: qn̄q; vero ex dispositione annexa vel coniuncta virtuti: vt inanitio repletio ꝛ sic de aliis.

Prima conclusio: corpora fortis caloris natural' merito sue naturalis dispositionis: tēpore estatis ꝛ autūni difficillime ferūt cibos: ꝛ istam voluit ypo. in littera: probatur sic: illo tēpore est calor summe debilis. ergo ꝛc̄. Secunda ꝯclusio: corpora predicta tempore hyemis facillime tollerant cibos: ꝓbatur sic: tūc calor est fortissimus. ergo ꝛc̄. Tertia ꝯclo: tempore veris medio modo se habent: ad intellectum datum pꝫ similiter. Quarta conclo: licet ita sit: sumpta tn̄ indicatione a dispositiōe virtuti ꝯiuncta: vt plurimū min⁹ de cibo tempore veris est exhibendū ꝙ̄ aliis tēporibus: patet: quia vt plurimū coniungit' ver multe repletioni. ergo ꝛc̄. patet ꝯn̄a: ꝛ colligitur assūptum cōmento. xvij.

Quinta ꝯclo: licet ita sit: in corporibus debilib⁹ plus tēpore veris ꝛ estatis cōpetit de cibo: patet q̄a calore estatis ꝛ veris talia corpora fortificantur.

ad argumenta. ad primum dicitur: ꝙ illud ꝓbat in estate cibū esse frequenter exhibendū. Ad ꝯfirmationē dr̄: ꝙ licet per se simile sibi aptum sit ꝯfortari: ꝛ a contrario debilitari: per accidens ꝯtingit tn̄ oppositum: vt supra declaratum est. Ad aliaꝫ ꝯfirmationē: dr̄ ꝙ aliter operatur aer calidus balneū vel huiusmodi in corpore: ꝛ aliter emplā. Calor eni aeris attrahit calorem a cētro ad circūferentiā: ꝛ rarificando facit ipm̄ exalare. Cerotum aūt ꝛ emplm̄ poros sua corpulentia obstruūt: ꝛ cū hoc calorem naturalē ad intus reuerberant: ꝛ suo calore ipm̄ interius augent. quia est in re solida. Itē in emplastro ponis aliquod stipticum medicamē: ꝛ licet hoc medicamē calefaciat tn̄ stipticat etiā ꝛ inspissat poros illius partis. Similiter amplexatio infantis. Ista eni maxime ꝯferunt habentibus calorem debilē: reuerberando caloreꝫ similē: aut etiā ipm̄ spiritū iuuando ad talē actionē accidentali iuuamento. Credo tn̄ ꝙ si iste calor toti ꝛ longo tempore occurreret virtutē debilitaret: in parte vero ad partē attrahit calorem ꝛ spirituꝫ ꝛ san. ꝛ ibi existentē calefacit: quare melius opatur

Ad secundū dr̄: ꝙ licet calidū preter naturā possit aliquo° ad digestionē iuuare ī nocitiuo: puta subtilando materiā ꝛ digerendo: tn̄ in iuuatiuo semp debilitat. igitur negatur vniuersaliter esse ideꝫ digerens in nocitiuo ꝛ iuuatiuo. Ad vltimū: dicit' ꝙ licet autumnus videatur gradualiter temp⁹ tēperatum. ꝓpter tamē sui difformitatem blasphematur: sed de hoc videbitur magis infra in tertia particula huius libri affo. in qua agitur de temporibus anni ꝛc̄.

is qui in circuitibus exacerbantur nihil dare, neqꝫ cogere: sed auferre ex appositionibus ante crisim.

Prima ꝯclo: hora paroxismi vel ante paꝝ: nō est cibus exhibendus: ꝓbatur per exhibitionē cibi ista hora: sequitur maius nocumentum. ergo ꝛc̄. ꝯn̄a nota ꝛ an̄s ꝓbatur: tunc eni virtus diuertitur: ne pugnet ꝛ se defendat a materia faciente paroxismum per hoc etiā grauatur vt patet. Primo nota: ꝙ circuitus capitur qn̄q; ꝓ quocūq; reditu egritudinis siue cum ordine: siue absq; ordine: ꝛ sic nō capitur hic. Secūdo ꝓprie ꝓ reditu cum ordine ꝛ taliter sumitur in ꝓposito. Secūdo nota: ꝙ exacuitio sumitur qn̄q; ꝓ noua afflictione: qn̄q; pro intensione preexistentis morbi: vtroq; modo verificatur conclusio vt patet. Tertio nota: ꝙ dupliciter possūt apponi cibaria ante aduentū paroxismi vel exacerbationis. pmo per multum tempus ante: ita ꝙ talia ī aduentu paroxismi sint perfecte digesta: ꝛ sic dare cōuenit. Secūdo paꝝ ante: ita ꝙ adhuc sint digerenda: ꝛ sic dare nō ꝯuenit: ꝛ taliter intelligitur cōclusio affo. Quarto nota: ꝙ hec omnia debent intelligi in regulari cura siue cibatione nō coacta: in coacta eni ꝯpetit exhibere: vt in accidentibus ꝓsternentibus virtutem.

sed auferre ex appositionibus

Secunda ꝯclo affo. hora ꝛ paꝝ ante horā paroxismi ꝯuenit auferre vel subtrahere cibum: hec ꝯclo sequitur ex precedenti. Nota ꝙ hec ꝯclusio pōt ītelligi dupliciter. pmo auferre ex appositis. i. nutrimenti iam exibiti facere euacuationē: puta ante aduentum paroxismi. s. vomitum ꝓuocando vel aliquid taliū faciendo. vel aliter auferre ex appositis. i. consueta apponi nō apponere: ꝛ sic etiā verificatur ꝯclo. vel auferre ex appositis. i. apponendis. Secūdo nota: ꝙ hic nō capitur crisis ꝓprie sed sumitur ꝓ noua accessione: puta paroxismo vel exacerbatiōe. Tertio nota ꝙ iste affo. differt ab illo in paroxismis subtrahere oportet: quia in illo solum datur intelligi ꝙ tēpore paroxismoꝝ oꝫ ꝛc̄. hic aūt datur intelligi ꝙ oportet subtrahere tempore paroxismi: ꝛ per temp⁹ ante: potest tn̄ ꝓbabiliter dici: ꝙ repetit idem pluries: nec frustra: vt meli⁹ cōꝓhendatur: sicut de multis aliis patet fecisse. Et similē sniam ponit Auicē. prima quarti ca° de cura putridaꝝ in generali. Et docet regere corpa in pn̄cipiis paroxismoꝝ: ꝛ ampliatur ad omnes egritudies circuitiones ꝛ excrescentias ꝛc̄.

ubitatur utrum in ordine dietandi vel cibādi sint tm̄ tres ꝯditiones. s. q̄titas qualitas ꝛ tēpus. Primo ar̄ ꝙ nō: ꝯsideratio de quanto ꝛ q̄li sufficit: ergo nō est necessaria ꝯsideratio de qn̄. i. de tempore: ꝯn̄a manifesta: ꝛ an̄s patet per Hali. 3° tegni. Et ꝯfirmatur: quia qn̄cūq; cibus exhibetur vel approximatur quantus ꝛ qualis oportet approximatur quādo oportet. ergo ꝛc̄. ꝯn̄a manifesta: ꝛ assumptū ꝓbatur: quia si nō: detur ꝙ nunc

sor. approximetur. a. cibus q̄tus et qualis oportet Et aū sic. a. approximatur qñ nō oportet. ergo approximatur: et nō est ꝯueniens cibū approximare ergo tunc nō est ꝯueniens cibum tm̄ approximare nec talē. ergo nō est iste cibus q̄tus et qualis debet approximari et per ꝯsequens etc. ¶ Secūdo de cibo nō debet haberi consideratio quantum ad eius qualitatem. ergo etc: consequentia manifesta et assūptum ꝓbatur: quia cibus operatur a materia et non a q̄litate: sed solum de cibo debet cōsiderari illud secundū qđ operatur in corpore nostro. ergo etc. Tertio: plures sūt consideratiōes q̄ iā dicte ergo etc. ꝯña maīfesta: et añs probatur: qa d̄ cibo oportet cōsiderare preparatōes diuersas i coctōib⁹ similiter ordinē in ꝑponendo et postponendo quosdam cibos.

¶ Ad oppositum est commētator in commēto: vbi dicit: q̄ omnis dieta tripliciter est ordinanda. Primo nota q̄ qualitas cibi est duplex quedam est qualitas que dicitur dispō s̄m quam cibus est aptus corp⁹ nostꝝ alterare: et in ꝯplexione vel gradu sue ꝯplexionis ꝑmutare: vt frigiditas lactuce et papaueris. Et generaliter q̄litas oīs s̄m quā aliquis cibus dicitur medicinalis cibus. Quedā aūt dr̄ qualitas: que est cibi dispō: s̄m quam aliquis cibus natus est faciliter transmutari in corpus nostꝝ deducta alteratione qua possit nostꝝ corpus immutare: s̄m quam qualitatē dicimus oua sorbilia nutrimentum bone qualitatis: eo q̄ faciliter ꝯuertunt et reponunt partē dissolutam: et oua cocta dura dicimus esse cibum male qualitatis ꝓpter causam oppositam. ¶ Secundo nota: q̄ intentio in nutriēdo est restaurare q̄tum et quale est ꝯueniens: et h° variatur s̄m varias medici intentiones. intentio enim ꝯseruandi corpus in sua sanitate et sua naturali dispositione: est restaurare q̄tum ꝯuenit secundū q̄ etas indicat: et quale ab eo resolutum est: q̄tum est possibile. intentio autem in ꝑmutando ꝯplexionē naturalē ad melius vel remouendo ab egritudine: esset ab hac intentione varia. Tertio ꝑmitto q̄ q̄titas aut qualitas cibi nō dr̄ ꝯueniens et discōueniens corpori: nisi cum certis circunstantiis. eadē ei quantitas vel qualitas: que corpori famelico esset ꝯueniens: foret eidem disconueniens repleto vt patet. ¶ Tunc sit prima cōclusio: ad recte dietandū corpora egrotantia: necesse est quandoq̄ habere ꝯsiderationē tam de qualitate primo mō dcā q̄ secūdo modo dcā. ꝓbatur: quia intentio in ordinando dietam in talibus corporibus: est exhibere cibum similē habentem dispositionē: que in corporis substantiā ꝯuertatur: restaurādo quale resolutū est: et cum hoc remouere qualitatē ꝑter naturā siue egritudinē. sed primū opatur per qualitatē secūdo mō dcām. et secundū per qualitatē primo modo dictam. ergo etc. Secūda conclo: q̄ qñq̄ dietādo recte corpora sana: necesse est ꝯsiderare qualitatē ꝑmo modo et secūdo dcām. patet quia medicus intēdens corporis reductionē ad melius: ꝯsiderat exhibere cibum aptum alterare corp⁹ versus terminū reductionis: et cum hoc etiā in corporis substantiā faciliter ꝯuertibilē. ergo etc. ¶ Tertia ꝯclusio: q̄ qñq̄ nō cōsideratur in ordine dietandi qualitas cibi primo modo dcā: patet quia in actu ꝯseruatiōis corporis tēperati hoc nō intenditur. ¶ Quarta ꝯclo in quolibet casu necesse est ꝯsiderare q̄titatē et qualitatē: p3 de qualitate et q̄titate similiter: quia aliī nō ꝯseruaret corp⁹. Quinta ꝯclo: q̄uis tēporis ꝯsideratio sit vtilis in ordinando dietam: ipa tamē reducitur ad ꝯsiderationē de q̄titate et qualitate: patet quia cibus non approximatur q̄tus et qualis oz: nisi approximetur quando oportet. igitur etc. ¶ Quod aūt hec consideratio sit vtilis. patet quia ꝑ ipam melius cognoscimus q̄litatē et qualitatem cōuenientē. Sexta ꝯclusio. omnes ꝯsiderationes q̄ haberi possunt in ordinādo dietas: sunt reducibiles ad illā de q̄titate: vel ad illā de qualitate. ¶ Ad argumenta p3 solutio faciliter.

Ea quorum crisis fit et quorū facta est equaliter: non mouere: neq3 aliquid nouum facere: neq3 farmatiis neq3 aliis prouocationibus uti: sed sinere.

Istius affo. ꝯclusio est ista: q̄ medicus recte operans nō debet mouere nec nouum quid facere: nec farmaciis nec ꝓuocationibus vti in corporibus: q° rū fit vel facta est crisis equaliter. sed deb3 illa nature dimittere. ꝓbatur sic: talia corpora euacuando vel mouendo etc. nec nature dimittendo: potest grāde sequi nature impedimentū vel nocumentu3 ergo etc. patet ꝯsequentia et assūptum circa littera3 declarabitur. ¶ Primo nota q̄ in crisi ꝯsiderātur tria. ꝑmo sepatio materie nociue a iuuatiua et directio materie ad loca expulsionis. secundo actualis euacuatio. Tertio alteratio sequēs euacuationem. Et s̄m hoc tripliciter sumitur crisis. primo secundo et tertio modo. et omnibus his modis intelligitur cōclusio. et sic describitur crisis secunda huius commento. xiij. Secūdo nota: q̄ per crisim que fit intelligere debemus crisim in fieri existentē vt vbi. cōmotio antecedens apparet aut euacuatio. per fcām intelligere debemus: quā iam precesserunt iste tres mutationes subordinate in crisi laudabili. ¶ Tertio nota: q̄ per factā siue que fit equaliter: intelligit perfecte factā et cōuenienter. et distinguitur ꝯtra superflue factā et diminute fcām. potest eni fieri euacuatio maior et minor q̄ oportet: et potest fieri equaliter. Et illa est pfecta crisis ad quā requirunt ꝯditiones inferius declarāde in cōmento: pōt tamē sic describi. Crisis equaliter vel perfecta est illa: per quā tota materia causans egritudine3 exterius euacuatur taliter q̄ sequatur statim remotio morbi: nec merito alicuius ex crisi in corpore derelicti sit aptum āplius corpus recidiuare: huic vere competunt ꝯditiones tacte a Galie. in commento.

Quarto nota ex dictis in littera colligi potest implicite. q̄ crisi imperfca existente debet medic⁹ euacuare vt videtur in cōmento et auicē. prima q̄rti. ca° de cura putridaꝝ. et cum natura nō mouet mo ue tu hora eius motus. ¶ Quinto nota: q̄ notāter dixit nō mouere. quia. s. nō euacuare. vt li moue re. sit genus ad omnē minorationem: et tunc hāc ifra specificat. vel mouere. s. localiter. vel quōlibet aliter impedire. neq3 nouum facere. idest nouam

alteratioē inducere. s. calefacere ⁊c̄. p medicinas ⁊c̄. neq; farmatiis. i. euacuationib⁹ p ventrē neq; aliis prouocationibus: quia nec vrine ꝓuocatione neq; sudore neq; flobothomia ⁊ sic de aliis. sed sinere neq; farmatiis exsoluendo: vel neq; lambificando ⁊c̄. totum pꝫ. Causa aūt hui⁹ totius est hec qm̄ natura pfectā crisiꝫ faciente: aut medicus induceret operationē ꝓuocantem actionē nature: vel ipedientem ipsam. si primū: crisis fit superflua. si secundū fieret diminuta: debet tñ priuatiue operari medicus regimen ordinando ⁊ extrinseca impedimenta ꝓhibendo ⁊c̄.

trꝫ conclusio affo. sit uera arguit̄ ꝙ nō. pmo sic: nunꝙ virtus p se sufficeret facere perfectā crisim. g° semp eget auxilio medici: patꝫ ꝯña: ⁊ assūptum arguitur: pmo fortior est virtus in principio ⁊ augmento ꝙ̄ in statu. sed nunꝙ̄ in principio potest facere pfectā crisim: igitur nec in statu: patꝫ ꝯña ⁊ maior similiter: sed minor colligitur in commento: quia pfectio crisis ꝯsequitur signa digestōis in libro de crisi in pluribus passibus. ⁊ secunda q̄rti ca° 2°. ⁊ pluribus aliis. Cōfirmatur fortior erat virtus tēpore sanitatis ꝙ̄ ipā sit in statu egritudis sed tempore sanitatis nō potuit ꝓhibere aduentuꝫ morbi: igitur tunc nō debet ipm̄ posse expellere: cōsequentia videtur nota cū antecedente. Secūdo ad pncipale sic: natura tēpore sanitatis eget auxilio medici. igitur a fortiori tēpore egritudinis: pꝫ consequētia ⁊ assm̄ similiter: alias eni ars ꝯseruatiua foret vana. Cōfirmatur corp⁹ sanum superflue repletum eget euacuatione per medicū: quia virt⁹ nō sufficit hāc repletionē superfluam remouere per se: sed multo imbecillior est in statu egritudinis ꝙ̄ tunc: igitur ⁊c̄. patet ꝯña cum antecedente. Forte dicetur ꝙ in statu est digesta. Cōtra ponatur hāc repletionē esse sanguineā: in qua nō expectatur digestio. Tertio melius est egrotantē redire velociter ad suam naturalē dispositionē ꝙ̄ tardius: sꝫ medico iuuante naturā velotior erit redit⁹ ⁊c̄. eo ꝙ citi⁹ ꝯplebitur materiei expulsio. Quarto sic se debet habere medic⁹ ad virtutē digerentē materiā: sicut ad eam euacuantē: sed virtute p se sufficiēte ad digerendū materiā: licet medico ipām cuꝫ digestiuo iuuare: vt patet in tertianis ⁊ aliis febrib⁹ salubribus. igitur ⁊c̄. Quinto sic: virtus nō potest iuuatiuū a nocitiuo separare expellendo nociuū ⁊ iuuatiuum attrahendo vel retinendo. igitur ⁊c̄: patet ꝯsequentia ⁊ assūptum pꝫ. quia talis electio vr̄ ad vim cognoscitiuā ptinere aliqualiter. secūdo quia tunc moueret motibus ꝯtrariis: ⁊ ꝓduceret actiones ꝯtrarias: quod nō est rōnabile de virtute agente sine cognitione. Ultimo oīuꝫ natura est operatrix: medicus vero minister. ergo in oībus medicus ministrat nature: ⁊ per ꝯsequens iuuat: patꝫ ꝯña: ⁊ assūptum colligitur tertio tegni. ⁊ prima q̄rti ca° de cibatione febricitantium. Ad oppositūꝫ est ypo. in affo. ⁊ Cōmentator in cōmento. ⁊ Auicē secunda quarti ca° penultimo. ⁊ satis ad principium

In ista qōne pmo premittentur notabilia ⁊ distinctiones. Secūdo ꝯclusiones de quesito. Tertio ad argumenta respondebitur.

Quantum ad primum sciendum est primo: ꝙ hoc nomen crisis ex greco transūptum ē. crisis eni grece latine iudicium: p iudiciū intelligendo illud quod iuriste coiter sniam nomināt: quo. s. iudicio iudex ꝯdemnat reū vel absoluit. sic enim cōiter dicimur nos expectare diem iudicij: qua xp̄s prauos ad penam eternā ꝯdemnabit. ꝓbos autem ad eternam requiē sententiabit. Ex quo patet ꝙ satis methaphorice dicimus aliquā egritudinē esse creticā vel cretice terminabilē. Sumitur aūt h° mō methaphora: sicut enim reum ad mortē ꝯdemnandū: dum eius mortis vel liberationis agitatur iudicium: dicimus ipm̄ crisi ⁊ sententie esse subiectuꝫ qua. s. morte punietur vel a morte liberabit̄: ita in statu egritudinis crisi terminabilis. vr̄ egrotans dubio subiectus iudicio: maxime apud vulgares ⁊ medicū imperitū: qui laudabilē crisim ab illaudabili nescit distinguere. Et quēadmodū in prefato iudicio cōdemnatus tristatur: liberatus vero letatur ita crisi mala existēte: ꝯtristatur ⁊ ꝯturbatur egrotans: laudabili vero letatur. Quare sicut etiam: dū vir prefato iudicio subiectus est: tristatur clamat ⁊ dolet ⁊ auxilium implorat amicoꝝ. ita iste in crisi subiectus medicis ⁊ astantibus se deuotissie recōmittit. sicut eni in snīa legali sunt quatuor maneries psonaꝝ. s. actor accusans: reus: testes: ⁊ iudex. ita in egritudine crisi terminabili sunt quatuor his correspondentia. actor. s. natura morbuꝫ accusans: quia ledit eam. reus aūt est morbus: iudex aūt medicus: quid futuꝝ sit debet sententiare vel pnosticare: testes aūt sunt accidentia: ⁊ sumit̄ hec snīa tertio de crisi. ca° 2° dū inquit. Et cum hec dispositio. s. crisis adest. perducit eū qui vidit hūc virū. s. egrotantē: qui. s. vidēs est de stolidis: ad h° vt assimilet dispositionē eius dispositioni viri iam pmissi ad iudiciū in sanguine cum dicit: eger hic ē in dispositione iudicij quare nominatur ꝓpter hoc hec dispositio crisis. Eadem snīa colligitur primo creticoꝝ ca° pmo dū inquit. Et audies viros dicentes: ꝙ dispositio istius infirmi est dispō viri qui positus est in iudicio corā iudice: qui iudicat super ipꝫ suo iudicio in sanguine: ⁊ sm̄ hanc intentionē positū est nomen eius crisis. Et colligitur eadem snīa quarto cano. fen. secunda. ca° pmo. dū inquit. Crisis intentio est separatio in locutionibus. i. in ciuilibus altricationibus. sepantur eni lites facta crisi: quia litigantes recedunt: ꝯdemnatus quideꝫ tristis alter vero letus. Et ponit exemplū ꝙ virt⁹ sit dominus custodiens castꝝ vel ciuitatē: ⁊ ꝙ morb⁹ sit īpugnator: quia ergo in principio est parua pugna ⁊c̄. vide ibi. Secundo principaliter pmittenduꝫ ꝙ licet natura inꝙ̄tum h⁹ sit agens mere naturale in ordine ad plurimas opationes ab ea ꝓuenientes vt colligitur pma virtutum naturaliū: secundum tñ finis exigentiam suas operationes ꝓducens: naturali ordine pōt secundū finium varietatē varios īmo cōtrarios effectus ꝓducere: ⁊ ad eundem effectum qñq; fortius ⁊ qñq; debilius ꝯcurrere: licet ei ꝯtinue secundū vltimū sue potentie agat cū his vel illis circūstantiis: nō tamē agit simpliciter secundū vltimū sue potentie: hoc aūt alias declaratum est in naturalibus extrinsecis: vt de aqua: quandoq;

fortius qn̄q; debilius resistente: cuꝫ trahitur extra speram suā: quandoq; ascendente: ⁊ quādoq; descendēte: ⁊ sic de aliis. Idē in nostris corpibus: virtus eni motiua cordis ⁊ arteriaꝝ qn̄q; dilatat: quādoq; ꝯstringit cor ⁊ arterias: ⁊ qn̄q; plus ⁊ qn̄q; minus ⁊ quādoq; velotius ⁊ qn̄q; tardius. ¶ Itē virtus restauratiua deperdita carne plus restaurat ꝑ tunc in parte illa: q̄ restaurat in aliis ptibus corporis. ¶ Ex quo patet nō esse mirandum: si virtꝰ naturalis fortius operatur ⁊ pugnat in statu morbi q̄ in principio: ⁊ fortius tēpore egritudinis q̄ tēpore sanitatis: operatur eni directa ab agente infallibili: quia. s. ab intelligentia nō errante. xij. methaphysice cōmento. xviij. ¶ Tertio sciendū q̄ in crisi tria ꝯsiderant. primo actio virtutis in materiaꝫ et seperatio iuuatiui a nocitiuo ⁊ directio nocitiui ad loca expulsionis. Secūdo ꝯsideratur actualis expulsio materie ⁊c̄. Tertio alteratio sequens hanc alterationē euacuationis: per quā infirmus tendit ad salutem. ⁊ fm̄ hoc tripliciter capitur crisis. s. ꝑ cōmotione illa: ꝑ euacuatione: ⁊ ꝑ alteratione: ⁊ potest addi quartum. s. ꝑ aggregato ex his. ¶ Quarto p̄mittendū est: crisim esse duplicē: perfectā. s. ⁊ imꝑfectā: ⁊ hoc de laudabili crisi loquendo de qua in affo. est sermo. Quid aūt sit perfcā crisis in littera pꝫ: ⁊ in cōmento. Imꝑfecta aūt est duplex: quia q̄dam permutationis: quedā euacuatiōis: colligitur hec distinctio secūda quarti. ca° primo ⁊ in comento presenti. ¶ Quinto premittendū: iuuamentum medici esse duplex. s. per se ⁊ p accidens in crisi laudabili. Exemplum p̄mi: vt euacuatio irritatio cuꝫ farmaco ad euacuandū materiā: quam natura se sola nō potuisset expellere: ⁊ alteratio ⁊c̄. Exēpluꝫ secundi vt īpedimenti remotio: virtutis custodia: vel ꝯseruatio ⁊ ꝯfortatio ⁊c̄. ¶ Sexto p̄mittendū est: q̄ licet crisi pfecta existente: merito illius nō remaneat in corpore materia ex ea derelicta rōe cuiꝰ corpori debeatur euacuatio: merito tñ alterius dispositionis in corpore remanentis: potest ī corpore post crisim esse necessitas euacuandi: sicut si febris colerica ⁊ flegmatica in eodem ꝯplicentur: stat materiā colericā cretice cōplete euacuari: adhuc febre flegmatica remanēte: q̄ completa hac crisi: erit necessarium euacuari. ¶ Sensus ergo ꝯclusionis est: q̄ quoꝝ facta est crisis equaliter: nō sunt euacuanda: euacuatione. s. ꝯcernente materiā taleꝫ qualis fuit per crisim pfectam euacuata. ¶ Item nota: q̄ opus medici imaginari possumus esse ꝯueniens: uel postq̄ est pfecta crisis: vel quādo crisis est in fieri: vel quādo est futura fieri. ¶ Ulterius nota q̄ circa crisim duplex est operatio medici. s. generalis: que ꝯsistit in approximatione sex reꝝ nō naturaliū ⁊ sine ea nō potest stare: quia tantū oportet sibi ornare dietam. alia est particularis cōcernens particularem nature opationē: sicut est crisis: ⁊ istaꝫ nō debet iuuare: si sit completa.

Quantum ad secūdum sit hec prima cōclusio: licet natura aliquando se sola possit crisim pfectam ⁊ ꝯpletā facere: aliqñ tamē ad pfecte morbi materiā euacuandam: indiget auxilio medici: p̄ma pars ꝯclusionis patet: quia possibile est virtutē supra materiā euacuādam ꝯplete dominari. igitur patet ꝯña: ⁊ assūptum etiā patet intelligēti. secūda pars pꝫ: sicut eni pfecte potest dominari ita impfecte. igit sicut pfectam ita imperfectā crisim potest facere. ¶ Contra euacuata parte materie: potentior est virtus ad expellendū residuum q̄ prius erat: igitur residuū adhuc potest virtus euacuare: ⁊ per ꝯñs perfectā facere crisim. ¶ Item facta euacuatione ptis materie: virtus habet maiorē ꝓportioneꝫ supra materiā expellendā: q̄ p̄us habebat. igitur pꝫ ꝯsequentia: ⁊ assūptum arguit: quia vel plꝰ minorata est materia q̄ virtus debilitata: vel eque debilitata est virtus: sicut materia paucificata: nō potest poni secundū: vt patet quia crisis esset mala Si primū: patet maioratā esse ꝓportionē: quia maiori ⁊ minori termino equaliter minoratis crescit ꝓportio maioris ad minorē terminū. ¶ Pro isto dr̄ q̄ virtus quandoq; pōt euacuare parte ⁊ nō totum quia licet euacuata parte adhuc dominetur: nō tñ sufficit illam euacuare: ⁊ cum hoc corpus determinate regere ⁊ gubernare: quia etiā debilitata est: vel quia pars remanens nō est equaliter digesta. Et istud ꝯtingit in aliquibus casibus. Primus casus est vbi materia sit etrogenea. ita q̄ subtile eius expellatur ⁊ grossum nō. Secūdus est: vbi natura indiget multitudine spirituū quibus paucificatis non pōt ipm̄ expellere ⁊ tot alias opationes corpori necessarias facere ad quas oportet naturā esse magis sollicitam. ¶ Uel dr̄: q̄ licet crisis sit laudabilis: stat virtutem esse plus ꝓportionabiliter debilitatā q̄ materiā minoratā per viā resolutionis: nō tamē sequitur crisim esse malā quia magnum est secutum iuuamentū ⁊ fortificatio virtutis p viam exonerationis: alias forte aliter dicā. ¶ Secunda ꝯclusio: sequitur q̄ qn̄q; natura impfecte cretice euacuāte aut postq̄ impfecte cretice euacuauerit indiget auxilio medici: patet quia ne corpus incidat recidiuā. ¶ Tertia ꝯclusio: natura cretice pfecte euacuante ⁊ postq̄ cretice perfecte euacuauit: nō debet medicus euacuationē facere ꝯcernentem materiā talem qualis est cretice euacuata. istam ꝯclōnem voluit ypo. in affo. ⁊ Galie. in cōmento. ¶ Ex quo sequit̄ q̄ nō debet etiā aliquā aliam mutationē vel ꝓuocationem inducere vel facere: patet quia vel faceret opationē vel euacuationē ꝓmouentem vel diuertentem. Si primū fieret euacuatio supflua. si scd̄m diminuta. Et hoc argumento vtitur Auic. secunda p̄mi ca° penultimo. ¶ Quarta ꝯclusio: licet ita sit stat tñ crisi completa pfecte adhuc corpus esse euacuandū: patet quia adhuc potest remanere materia euacuanda: puta alia materia ab ista que cretice nō fuit expulsa vt in sexto notabili tactum est. ¶ Quinta ꝯclō: in qualibet crisi pfecta vel imperfecta facta vel fiente debet medicus positiue ⁊ per accidens iuuare naturā. patet quia debet impedimenta remouere: ⁊ virtutē ꝯfortare. ergo ⁊c̄. ¶ Sexta ꝯclō melior: licet in crisi pfecta medicus nō debeat aliquod iuuamentum ꝓprium facere: doꝫ tamē generale iuuamentū facere quod ī omni egritudine debet fieri. s. debite ⁊ ꝯuenienter administrare res nō naturales: vt ꝓhiberi ei latratum canum: ꝓhibere tunc lumen multum. imo claudere fenestras ⁊ nō comedat tunc ⁊c̄.

ad argumenta. ad primũ et secundũ cum suis ꝯfirmationibus patet solutio per secũduꝫ notatum in pmo articulo. quia licet in statu sit materia malignior ⁊ plus imprimens est tamen magis digesta vt expellatur. ⁊ quia est obiectũ cõueniens expulsioni: ideo natura tunc expellit sicut de fetu.

Ad tertium dr̃: ꝙ ceteris paribus melius est ⁊c̃ qualiter nõ est in casu ꝯclusionis affo. quia superflueret euacuatio. Ad quartũ dr̃: negãdo similitudinẽ illam: vt patet nunꝗ̃ enĩ digestio potest esse mala: sed bene euacuatio: vt colligitur supra cõmẽto xij. quia debet fieri in determinato tẽpore. Ad quintum solutũ fuit supra: ⁊ soluitur p secundum notatũ in primo articulo: ⁊ ꝯceditur: eandẽ virtutẽ contrarias operationes secundũ denomiatiõẽ naturaliter ꝓducere: vt patet de virtute vitali ⁊ naturali. Ad vltimũ cũ dicitur. natura opatrix: dr̃ illud intelligendũ vbi medic⁹ ⁊ natura coicant: medicus aũt minister est: natura vero principale operans: vel sicut minister nõ semp iuuat dominum: sed stat secum vt iuuet quãdo oportet: ⁊ dimittat facere illum qñ oportet: ita medicus frustra auxiliatur quando natura potens est de se.

Utrum si constet medico de impfectione crisis: medicus debꝫ iuuare naturã in euacuando. Arguit ꝙ nõ. primo: quia si nõ sufficit principale agens: nõ sufficit secundariũ vel instrumentale.

Secũdo vel crisis imperfectio est ꝓpter virtutis debilitatẽ: vel ꝓpter inobedientiã: sed nullo mõ ergo. Tertio crisis nõ aduenit nisi in statu: sed tunc nõ est euacuandũ: quia silentiũ habere oportꝫ ⁊ quia tunc est maxima pugna. Quarto fortius grauatur virtus ⁊ debilitatur a farmatia soluente hora crisis ĩperfecte: ꝙ̃ a cibo: si tunc exhiberetur sed tunc a cibo exhibito ĩpeditur a crisi. igitur ⁊c̃.

ad oppositum est sententia afforismi.

Primo nota ꝙ in crisi imperfecta: quãdoqꝫ stat virtutis debilitas: qñqꝫ virtutis fortitudo. Secũdo nota: ꝙ in crisi impfecta virtus potest dici debilis: aut respectu materie expellende. quia. s. sit ĩobediens vel ꝙ̃titate grauans: aut respectu euacuationis tollerande. Exempla satis patent. Tertiõ nota ꝙ bonitas euacuationis cõprehenditur ex sex ꝯditionibus. prima est qualitas. secunda quãtitas. tertia tempus. quarta locus a quo ad quẽ p queꝫ fit euacuatio. quinta tollerantia. sexta ꝯferentia.

Quarto nota ꝙ quandoqꝫ aliqua istaꝝ deficit medico nõ auxiliante que medico auxiliante nõ deficeret vt patet de quantitate ⁊ qualitate ⁊ adhuc de loco ⁊ sic de aliis. Ex quo sequitur primo aliquẽ morbũ fieri posse salubrem opante medico: q̃ nõ erit salubris ipo nõ operante signata ꝓportione virtutis ad materiã: que sit minoris quantitatis iuuamento medici: ⁊ patet. Secũdo sequit̃ ꝙ morb⁹ terminabilis per crisim impfectã potest medici auxilio per pfectã crisim terminari. Tertio seq̃t ꝙ medicus regulariter operando in morbo terminabili per crisim pfectam: potest sui beneficio facere vt dictus morbus nullatenus per crisim ꝓprie dictam ⁊ pfecte determinet̃ istud patet: ponẽdo morbũ determinabilẽ per crisim pfectã: ⁊ ꝙ medicus ante minoret materiã: ita vt virtus reddatur potens ad ipsam insensibiliter expellendã: patet ꝯclo quia tunc nõ terminabitur p crisim: qui nõ per fortem sed debilẽ: aut velocem ⁊ vehementum motum. Itẽ tunc nõ erit crisis nec primo nec secũdo nec tertio modo. igitur. Prima ꝯclusio: ꝙ stãte crisi imperfecta ⁊ virtute debili respectu euacuationis tollerande: nõ debet medicus iuuare naturam in euacuando materiã. patet quia posset esse cũ cãu virtutis. ideo. Secũda ꝯclusio: ꝙ virtute exñte debili quo ad materiã euacuandã: forti tñ respectu tollerantie euacuationis: licitum est medicũ iuuare naturã patet per iam dicta. Tertia ꝯclusio in casu isto debet euacuatio a medico paulatim ⁊ interpollatim fieri: patet quia dubiũ est ꝙ̃tũ virtus sit apta tollerare: ⁊ melius est infra substinere.

Quarta conclusio: ꝙ securius est tẽpore imperfecte crisis expectare ꝙ̃ ipa fiente euacuare. Quĩta ꝯclo colligitur in cõmento: ꝙ si constet: ꝙ euacuatio fiat per locum inconuenientẽ: ipa est a medico cohibenda.

Unde ducere oportet undecunqꝫ repit natura: inde ducere oportet: per conuenientes regiones.

Cõclusio istius affo. est ista: medicus debite iuuans naturam: debet euacuare per illa loca per q̃ natura repit si sint euacuationi cõuenietia. ꝓbatur sic. per talia loca euacuando facilius ⁊ cum minori molestia fit euacuatio ꝙ̃ euacuando per alia loca. igitur ꝯclusio vera. pꝫ ꝯsequentia: ⁊ assũptum ꝓbatur. quia p illa loca euacuando simul ꝯcurrunt operatio medici ⁊ opatio nature. per alia vero loca euacuando sese impediunt. igitur ⁊c̃. patet ꝯña cuꝫ antecedente. Et colligitur idẽ prima quarti ca° de cura putridaꝝ in generali. ⁊ secũdo regiminis acutoꝝ cõmento. xi. ⁊ a mesue de ꝯsolatione sectione prima ca. primo: ⁊ est vtilis. ⁊ põt ampliari vt pꝫ

Ex ista datur intelligi ꝙ natura euacuante per loca nõ ꝯuenientia: medicus debet illã euacuatiõꝫ impedire. Primo nota: per ducere intelligere debemus omne euacuare: siue fiat per tactũ: siue per recursũ: siue per eductionẽ materiei ad extra. natura enĩ impfecte euacuãte vel imperfectã crisiꝫ faciente si trahit ad cõuenientia loca ⁊ per loca conuenientia: per illa etiã trahere debemus. oppositũ enĩ faciendo impediremus ꝯuenientẽ nature opationẽ. Secũdo notãter dixit que ducere oportet. licet. n. p conuenientia loca natura euacuaret materiã: quã nõ oportet euacuari: nõ ꝓpter hoc debet medicus inde ducere: sed potius euacuationẽ cohibere. Tertio nota: ꝙ per li vndecũqꝫ intelligit loca per que fit euacuatio: per quod etiã datur intelligi locus a quo ⁊ terminus ad quẽ terminatur euacuatio. requiritur enĩ termin⁹ a quo. s. membꝝ in q° peccat materia. similiter terminus ad quẽ quia. s. educatur extra corpus: vel si nõ: saltem tñ ꝙ̃tum põt remotius. aut saltẽ a nobili mẽbro ad ignobile vt ab epate ad inguina: ⁊ a corde ad subassellas:

per naturā aūt intelligere debemus ipam virtutē
totius regitiuā. ¶ Quarto nota: notanter dictum
esse repit: repere enī est occulte moueri: vel subin
gredi: vnde ⁊ animalia sine pedibus gradientia re
pere dicuntur: nō enī ipis manifeste apparent mo-
tus ꝓgressiui: vnde talia reptilia nominant̄: de q̇-
bus auicē. sexta quarti facit speciale ca. de morsu
reptilium. methaphorice igitur dicitur natura re-
pere euacuādo: ⁊ sumitur methaphora altero duo
rum modoꝝ. primus est: sicut talia animalia occul
te mouent instrumenta ꝓgressus dū repunt: ita na
tura applicat se materie expellēde: imo etiam ipā
occulte alterat alteratione p̄parante ad expulsionē
Secūdo quia sicut ista aīalia occulte mouent̄ ⁊ tar
de: ita ⁊ hec materia a natura tarde vel pigre mo
uetur: cū crisis ponatur ⁊ fiat impfecta. ¶ Quinto
nota per loca ꝯuenientia intelligenda esse loca maxi
me ad euacuationē finaliter deputata: vt intestina
renes: vesica ⁊c̄. per talia enī loca facta euacuatio
ne: minus aptum est sequi nocumentū ꝙ̄ si fiat per
alia. Cū. n. natura nō deficiat in necessariis: muni
uit hec loca taliter: vt a materia que p illa euacua
tur: minorē aliis recipiant impressionē ⁊ minus no-
cumentum. ideo nimiꝝ si per illa decenter fiat eua
cuatio. ¶ Sexto nota ꝙ ex ꝯsiderationibus notifi
catur nobis euacuationis bonitas. s. ex quantitate
qualitate: loco: sub loco cōprehendendo terminum
ad quē fit euacuatio ⁊ viam per quā. s. fiat: tēpor̄
vt. s. fiat tempore vel hora qua materia est dige
sta: ⁊ hora nō exacerbationis: ⁊ vl'r hora qua nō
sit ad oppoᵐ fortior īdicatio: tollerantia: ⁊ ꝯferen
tia. his enī omibus occurrentibꝰ est euacuatio lau-
danda. ¶ Ultimo nota: ad veritatē affo. requirūt
alique ꝯditiones: p̄ma ꝙ natura euacuans p illam
ptē euacuet regulariter ⁊ nō sinthōatice: licet possi-
mus dicere ꝙ ista conditio includitur vel potest cō
cludi in illa parte oꝫ. Secunda ꝯditio est: ꝙ regio p
se debita euacuationi nō sit facta ex cā indebita ut
ꝓpter excoriationem vel aliquid huiusmodi. Ter
tia ꝙ morbus sit salubris. his ꝯcurrentibus ē affo.
verus. ¶ Contra vnū positum. s. ꝙ natura nō sp
euacuat per ꝯuenientia loca. ¶ Cōtra quia natura
semp facit de possibilibꝰ quod melius est: sed meliꝰ
est materiā pelli p ꝯuenientia. igitur ⁊c̄. ¶ Item
nūꝙ̄ ꝯtingit materiā dirigi de membro ignobili ad
membꝝ nobile. igitur ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄a: ⁊ ꝓbatur assūptū
quia semper membꝝ nobile est fortius ignobili.
Pro p̄mo dicitur ꝙ hoc est veꝝ nisi ipā sit impedi
ta. Pro secūdo nota ꝙ dicitur ꝙ ꝯtingit ipām na
turā materiā expellere ad nō ꝯuenientia loca multi
pliciter. Primo ꝓpter ipius virtutis debilitatem.
¶ Secundo ꝓpter dispositionē existentē in membro
ad quod pellitur: puta si in illa sit fortis dolor aut
magna inflāmatio. Tertio ꝓpter dispositionē i ipā
materia: vt si sit furiosa vl' venenosa: pōt etiā hꝰ
ꝯtingrre: ꝓpter ipius mēbri debilitatē: ad quod ēt
freqūēter operatur situs. negatur igitur ꝯsequētia
membꝝ nobilius est semper fortius. igitur ⁊c̄. licꝫ
in cāu etiam negandum sit antecedens.

igesta medicari et mouere
non crūda neqꝫ in principiis

nisi expediat: multa enī non expediūt
¶ Prima ꝯclo hꝰ affo: hec est. medicus regularit̄
euacuans: debet euacuare materias peccātes dige
stas. ꝓbatur sic: materie digeste sunt expulsioni cō
uenienter p̄parate: ⁊ cū hoc a iuuatiuis ⁊ materiis
retinendis cōuenienter sepate. igitur ꝯclusio vera
ꝯn̄a manifesta videtur eo ꝙ si sūt a iuuatiuo bene
separate ⁊c̄. facile expellentur cū iuuamento nota
bili: ⁊ sine nocumento. igitur ⁊c̄. ¶ Primo nota:
vt prima primi doctrina sexta. s. de virtutibuus
ca°. vi. colligitur. duplex est digestio. s. in iuuati
uo ⁊ in nocitiuo siue in materia nocitiua. digestio ī
iuuatiuo est p̄paratio materiei iuuatiue: vt tandē
mēbra nostri corporis nutriat: quia. s. eis assimilet̄
⁊ in substantiā corporis ꝯuertatur: vel preparatio
materiei nutrimentalis: qua fit virtuti conueniens
⁊ ꝓportionata materia ad opatōnes nature debite
exercendas. Exemplū primi digestio san. ⁊ humi
ditatum secundaꝝ debentium etiā nutrire: quia. s
iuuatiuaꝝ digestio est prepatio: ita vt tandem con
uertant̄. Exemplū secūdi: digestio san. in sperma
ꝓlificū conuertendi: est digestio in iuuatiuo: ⁊ est
prepatio ⁊c̄. sed digestio qua ex sanguine generat̄
spūs vitalis ex vitali naturalis ⁊ animalis ⁊ forte
digestio sang. vt in lac ꝯuertatur: nō est prepatio
vt facile nutriat. san. enim per ꝯuersionē eius ī lac
cōtinue plus elongatur a potentia nutriendi vt pꝫ
Digestio vero in nocitiuo est duplex sicut duplex ē
nocitiuum. quoddā remisso gradu ⁊ peccato corrigi
bili a ꝯuenienti dispositione remotum: ⁊ illa est p̄
paratio eius vt fiat benignū ⁊c̄. quoddā est intenso
malignitatis peccans gradu: ⁊ hꝰ digestio est pre-
patio eius vt a membris ⁊ virtute faciliter expel-
latur. ¶ Ad ꝓpositum: dū dicitur digesta intelligi
tur digesta digestione in nocitiuo: que est prepatio
eius ad expulsionē. ¶ Addūt autē aliqui nō vt quā
titate peccant: quod ego puto expediens nō esse.
¶ Secūdo nota in materia triplicem gradū dige-
stionis. primus est occultus. alter est manifestus: lꝫ
nō ꝯpletus. alter vero pfectus. ¶ Ad ꝓpositum lo
quitur de digesta in tertio gradu: quia: s. pfecte ñ
aūt occulte: vel digestione secūdi gradus: que est
correspondens augmento. ¶ Tertio nota ꝙ medi
cari sumitur tripliciter. pmo coiter p quolibet ope
rari medici inꝙ̄tum hꝰ circa corpus humanū: siue
tale operari sit curare: siue ꝯseruare. secundo sumi
tur minus ample: ⁊ dr̄ solum de operari quod est
curare. ¶ Tertio modo adhuc capitur minus āple
ꝓ euacuare cum medicina euacuante exoluendo.
quia. s. cum medicina a forma specifica determina
tum humorem eligendo euacuante. ⁊ hoc vltimo
modo sumitur hic vt sit sensus: ꝙ cōuenit medica
ri digesta. i. cum medicina electiua euacuare: ⁊ sic
sumitur in ꝓposito.

¶ et mouere non cruda

¶ Secūda ꝯclusio affo. presentis est. medicus non
debet euacuare materias crudas. ꝓbatur sic: ma-
terie crude sunt inēpte euacuationi: ⁊ sunt materie
bus iuuatiuis vtilibus pmixte. igitur ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄a: ⁊
assūptum statim declarabitur. ¶ Primo nota hāc
litteram duplicē hēre sensuꝫ. pmus est affirmatiuꝰ

vt li nõ cadat sup li cruda: ⁊ est sensus medicus oꝫ mouere. i. euacuare nõ cruda. i. materias nõ crudas: sed supple solum digestas. ¶ Secũdus sensus ẽ vt littera sit negatiua: ⁊ sub isto sensu posita est cõclusio: ⁊ hũc credo fuisse ypo. intellectum: per hoc enĩ cum pma ɔclone innuitur: solum digestas materias esse euacuãdas. Secũdo nota: dupliciter dicitur aliquid crudũ. pmo quia diminute digestũ sicut flegã naturale dicimus hic crudũ. Secũdo dr̃ crudũ: quia carens prepatione in eo a natura naturaliter operante intenta: ⁊ sic sumitur in ꝓposito sic enĩ tam colerã nõ naturalẽ ꝙ flegma nõ naturale nominamus crudum. ⁊ sic sumitur hic. Sic enim oĩs dispositio reperta in humore nocitiuo: q̃ redditur humor ineptus ⁊ inobediens expulsioni: vocat̃ cruditas: taliter igitur crudã materiã nõ licet mouere. i. euacuare. ¶ Nota ꝙ medicina laxatiua ẽ triplex. s. lenitiua lambificatiua ⁊ electiua: hic maxime intelligitur de electiua.

neqꝫ in principiis

¶ Tertia ɔclusio: in principiis morboꝝ nõ dꝫ medicus euacuare materiã: ꝓbatur sic: nõ debet medicus euacuare materiã crudã vel nõ digestã: sed ĩ principiis est materia cruda vel nõ digesta. igitur pꝫ ɔña ⁊ assũptum simil'r ut supra. Primo nota ꝙ pricipio triplicitr sumpto vt primo ca. de crisi. ⁊ supra cõmento. xĳ. in ꝓposito sumitur pncipium ꝑ vno de quattuor tẽporibus morbi. ¶ Secundo nota huiusmodi tẽpora vt alias dictum est ɔtra se inuicem dupl'r distingui. in ꝓposito per principiuꝫ intelligit pncipium distinctũ contra alia tẽpora penes materiei digestionẽ. Ex quo patet: oportere afso. verificari de morbis a materia cruda vel indigesta inchoantibus: vt patet quia in statu est euacuandum. Tertio nota hoc esse veꝝ regulariter operando: coacte vero nõ repugnat.

¶ si non fuerit furiosa

Quarta ɔclusio: materia existente furiosa: ⁊ si nõ digesta sit: ipam debet medicus a principio euacuare: ꝓbatur sic: huiusmodi materia a principio euacuata: euitatur semꝑ velut multum mortis piculum: nõ euacuata vero materia: icurrit egrotãs mortis piculũ. ergo ⁊c̃. ¶ Primo nota per materiã furiosã intelligere debemus: materiam in vno membro vel loco corporis nõ quiescentem: sed de loco ad locũ mobilẽ: egrotantẽ taliter infestantem vt in eodem loco nõ possit ꝑ notabile tempus quietari: quod põt ɔtingere aut merito qualitatis manifeste: sicut in materia colerica calida ⁊ valde subtili pungente membra aut merito qualitatis occulte vt in materia venenosa contingit. sicut enĩ furore aut ira ꝓmotus nõ põt in eodeꝫ situ stare: sed nũc huc tendit nunc illuc: querendo paruipensionis vel ĩiurie vltionẽ: ita egrotans huiusmõi materia molestatus: in eodem statu quietari nõ potest: sed vt quidã doctor in metro. s. magister Nicolaus de rido de padua in sua prenostica metrica dicit. Ad pedes lecti recurrit ⁊ inde reuertit.

multa uero non sunt

¶ Quinta ⁊ vltima ɔclusio: s'm plurimũ materia nõ est furiosa. ꝓbatur s'm plurimũ nõ ĩperitur materia extremaliter calida acuta. ergo ⁊c̃. patꝫ ɔña ⁊ assũptum docet experimẽtũ. Similis snĩa huic habet̃ quarta primi tertio caº. s. de qñ ⁊ qualit̃ euacuare oportet. ⁊ prima quarti caº de cura putridarum: ⁊ in libello de temporibus morbi a Galie. satis ad principium: ⁊ pmo de crisi caº nono ad fineꝫ ⁊ quarto regiminis acutorũ textu cõmenti. xxĳ.

Dubitatur utrum aliquando in augmento vel declinatione liceat euacuationẽ facere. Et vr̃ ꝙ sic quia si in principio sit euacuandũ: cũ euacuatõ facta in pncipio sit coacta ꝓpter materiã esse crudã ⁊ in augmento est minus cruda. euacuatio facta in augmento erit minus coacta ꝙ̃ facta in pncipio igit̃ ⁊c̃. Respondet̃ negando ɔsequentiã ⁊ hoc vt plurimũ: potest tñ ɔtingere ꝙ necessitas euacuationis insurgit in augmento ⁊ nõ in pricipio: vt si in augmẽto fiat materia furiosa: aut si fiat quãtitas materiei que mouet̃ exuberãs in augmento que tamẽ non erat exuberans in principio. ¶ Ex quibus infero: ꝙ hec ɔsequentia nõ valet. Euacuatio principĳ vt plurimũ magis est coacta: ꝙ̃ facta in augmento. igitur in augmento sepius debet fieri coacta siue non regularis euacuatio. Similiter non sequitur: euacuatio facta in pncipio pncipĳ est magis coacta ꝙ̃ in fine principĳ. igitur frequentius est euacuandũ: uel magis in fine principĳ ꝙ̃ in pncipio. ꝙ aũt in declinatione debeat aliquãdo fieri euacuatio satis ɔstat

ubitatur utrum descriptio vel notificatio materie furiose sit bõa. Ar̃ ꝙ nõ. pmo quia omnis natura faciens egritudinẽ perpacutã videt̃ furiosa sed multe materie frigide aut grosse sunt huiusmõi vt materia appoplie frenesis colice squinantie ⁊c̃. cum nõ sit in talibus digestio expectanda. Secũdo tunc febriens õ furiosa materia sepe fieret nõ febriens: cum ɔtingeret frequentius materiã a corde remoueri. ¶ Tertio ꝙtũcũqꝫ tales materie sint leues respectu aliaꝝ: sunt tamẽ absolute graues: ideo nõ mouebuntur ad principalia. Ad oppositum est Galie. ¶ Nota primo ꝙ dupliciť dr̃ aliqua materia furiosa. primo coĩter. ⁊ sic omnis materia indicãs õ sui euacuatione ante digestionẽ est furiosa. siue hoc sit rõne multitudinis: siue loci in quo ɔtinet̃ Secundo ꝓprie: ⁊ sic habet ɔditiones quas ponit cõmentator in ɔmento presenti. Nota secundo ꝙ materia furiosa acuitate sua mala pungente repellitur a membris suis omnibus: ⁊ est facilis expl'sionis: ⁊ si est venenosa inclinatur ad principalia membra. ¶ Ex his faciliter cognoscuntur ɔclusiones ⁊ responsiones ad argumenta.

Queritur utrum antequam fiat euacuatio materiei: sit expectanda digestio. Arguitur ꝙ non. primo tunc nũꝙ̃ deberet fieri euacuatio a medico ꝓbatur ɔsequentia. quia nõ ante digestionẽ: nec cũ materia est digesta: quia hoc est in statu. in statu enĩ silentium habere oꝫ. Secũdo materia existẽte multa ⁊ cruda: licet a pncipio euacuare: ut Aui.

prima quarti ca° de cura putridarꝫ in generali. igitur ⁊c̃. Tertio ꝯueniens est qñqꝫ in pricipio euacuare. igitur patet ꝯsequētia ⁊ assūptum patet: vbi materia incipiens facere morbum sit ꝑfecte digesta

Quarto in principio debet fieri ventris lenitio igitur ⁊c̃. pꝫ ꝯsequentia ⁊ assm̄ patet: vt Auicē. li° ⁊ ca. allegatis. Quinto in omni febre putrida ꝓ‍ius est materia euacuanda ꝙ̃ digerenda vt Galie. v. terapentice ca°. xi. Sexto quelibet materia ꝑ digestionē redditur euacuationi ineptior: eo ꝙ ingrossatur. igitur ⁊c̃. Istud argumentum positū saltem arguit de materia subtili. Ad oppositū est ꝓ‍ma ꝯclusio asso. Respondendo ad q̃onem. primo ꝓmittā quedā. secūdo ponam ꝯclusiones de quesito

Primo nota: ꝙ per digestionē in ꝓposito solum intelligitur dispositio preparās materiam ad extra pulsionē. Secūdo nota: ꝙ nocumenta sequentia ad materiei euacuationē ante digestionē sunt tria. primum est ꝙ simul expellitur iuuatiuū ⁊ nocitiuū Secūdū ꝙ ipeditur digestio materiei remanentis. tum quia euacuatur spūs: ⁊ calor naturalis debilitatur: tū quia fit maior agitatio ⁊ maior ꝑmixtio nocitiui ⁊ iuuatiui. Tertinm nocumentū sequens est hoc ꝙ illud quod nõ est malignū efficitur malignū ex agitatione enī tali irregulariter facta humores maligni agitantur imo ꝑmiscentur bonis q̇bus nõ erant permixti: ⁊ malignant eos: hoc ponit Aui loco ꝑ̄allegato. Tertio nota ꝙ duplex est euacuatio. Quedā regularis siue electiua: ⁊ est quaꝫ sm̄ canonē eligimus: sine notabili nocumento egrotātis ecõtra enī irregularis siue coacta quam eligimus: stāte forti indicatione ad oppositum. Quarto ꝑ̄mittendū est: ꝙ materie peccantes in febribus: maxime sunt duplices. quedā ꝓprie ⁊ quedā coēs. Cõmunes quidē: que oī febri nate sūt associari: vt putridi vapores ⁊ materie mucose indigeste: proprie vero materie: a quibus febres recipiunt specificaꝫ denominationē ⁊ dependent: ⁊ sic duplici materiei correspondet duplex euacuatio. s. cõis ⁊ ꝓpria totum satis patet. Quinto nota ꝙ euacuatio ꝓ‍pa est duplex: quedā minoratiua: ⁊ quedam eradicatiua. Minoratiua est per quā minoratur ⁊c̃. Eradicatiua est per quā materia totaliter extra ducit̃.

Sexto nota ꝙ morborꝫ quidā fiunt incipientes a materia digesta: vt in cāu tertij argumenti: quidā a materia cruda: ⁊ de his est sermo in ꝓposito.

Prima cõclusio est hec: ꝙ anteꝙ̃ fit euacuatio cõis: nõ est regulariter digestio expectāda: pꝫ quia per talem euacuationē euacuātur materie secundū se euacuationi pate: que tñ si retinerentur: essēt cā nocumenti: igitur ⁊c̃. patet ꝯña: ⁊ assūptum: cum tales materie sint a iuuatiuis separate: ⁊ in locis expulsionū contente: puta in stomaco in intestinis ⁊c̃.

Secunda ꝯclusio est: materia in principio existēte multa ⁊ virtutē multum aggrauantē ⁊ ꝑiculum suffocationis portendente: est in principio ante digestionē materia minoratiue euacuāda. pꝫ: ⁊ est d̄ mente Aui. in loco supius allegato. Tertia ꝯclo est hec ꝙ talis euacuatio debet dici coacta ⁊ irregularis: pꝫ: hāc enī nõ eligimus sm̄ cano. sine notabili nocumento egrotanti illato: licet tñ maximum ꝑiculum fugiamus. igitur. pꝫ ꝯña ⁊ assumptuꝫ similr quia euacuatur materia indigesta ad cꝰ euacuatioꝫ sequunt̃ nocumenta supius tacta. Sed ꝯtra secūdā ꝯclusionem: videt̃. n. ꝙ materia sit eradicāda quia qua rõne minorata alleuiatur ⁊ degrauatur virtus: eadeꝫ rõne si adhuc tantūdeꝫ euacuaretur ⁊ per ꝯsequēs fuit a principio eradicanda: pꝫ ꝯña ⁊ assūptum similiter. Item scā primū minoratiõe remanet ꝓportio maior virtutis ad materiā ꝙ̃ pꝰ igitur pari rõne si fiat secunda minoratio: ⁊ ꝑ ꝯsequens ⁊c̃. Secūdū dubium occurrit: quia tunc etiā materia nõ exñte multa: ipa foret a principio minorāda. Ad primū negatur ꝯña: quia ad operationes vite ꝑficiendas requiritur spirituū ⁊ fortitudinis virtutis debita mensura: quia fortitudo virtutis requirit debitam ⁊ certam quantitatem spūum ⁊ humorꝫ. Ad secundū negatur ꝯsequentia: q̇a si possumus sine nocumento: nõ debemꝰ facere cū nocumento. Quarta ꝯclo sequitur: ꝙ euacuatione coacta non electiua conueniens est euacuare āteꝙ̃ materia sit digesta. primus casus est ꝓcedētis ꝯclusionis: secundus est apā intrinsecū. tertius materia furiosa. quartus vbi fluit materia ad principale membꝝ. quintus vbi iuxta ꝓ‍ncipale mēbꝝ ꝯtineatur. sextus vbi materia sit parata fluere ad aliquod mēbꝝ: ad quod fluens magnū infert nocumentum: vt de materia fluente ad iuncturā vel iuncturas. Quinta ꝯclo electiue euacuando euacuatione ꝓpria est semp expectāda digestio. Sꝫ arguitur ꝙ materia nõ existente digesta dꝫ euacuari a ꝓ‍n°: sit eī sor. febriēs fe. colerica ñ d̄ mā furiosa: ⁊ plõ febriat d̄ mā furiosa ⁊ sint alia pia vt ē possibile. Et ar̄ sic: maiꝰ seq̇t̃ iuuamentū ⁊ minus nocumentū in sor. ex euacuatione facta in ꝓ‍ncipio ꝙ̃ in plõne ⁊ ꝓcedendo in hoc argumento: sicut supra de cibatione facta in corpore in quo virtus dissoluitur vt scis. sed in plõne debet fieri ante digestionem. ergo ⁊ in sor. similiter. respondet̃ negādo ꝯñaꝫ: licet enī ī plõne maius sequatur iuuamentum ꝙ̃ nocumentū. in sor. enī sequitur minus iuuamentum ⁊ maius nocumentum ꝙ̃ iuuamentū. Nota ꝙ humores nõ furiosi contenti in loco aliquo nõ sūt euacuādi nisi sint digesti: ⁊ hoc si dent indutias: ⁊ nõ sicut in squinātia ⁊c̃. His visis facilis est responsio ad argumenta scā in oppositum. Ad primū pꝫ solutio ex dictis quia illa est euacuatio coacta. Ad ꝯfirmationē cū dicitur ꝙ tunc semp deberemus euacuare in statu ⁊c̃. Dr̄ ꝙ verꝝ est regulariter. ⁊ cum dr̄ ꝙ in statu oꝫ habere silentium: dr̄ ꝙ verꝝ est quādo natura mouet. Ad secundū pꝫ ex dictis in q̃one. Ad tertium dr̄ ꝙ illa euacuatio est cõis ⁊ nõ ꝓpria de qua est sermo in ꝓposito. Ad quartum cum dr̄ ꝙ virtus est fortis ⁊c̃. dicitur negādo istā ꝯñam: possū euacuare materiā crudā nullo notabili nocumento illato: igitur debeo regulariter euacuare: vel igitur talis euacuatio ē regularis ⁊c̃ Aliter rñdetur negādo assumptū. s. ꝙ stet illā materiā in principio euacuari nullo illato nocumento: Et quādo dr̄ pono ꝙ virtus sit fortis ⁊ corpus robustum ⁊c̃. Dicitur ꝙ licet ita sit: nõ potest tamen euacuari materia: quī sequatur notabile nocumentum: quia euacuatio iuuatiui. Ad ꝯfirmationeꝫ qñ dr̄ ꝙ flegma crudū sit in ītestinis ⁊c̃. ⁊ de materia flegmatica faciente tenasmõeꝫ ⁊c̃. respõdetur ꝙ q̄litercūqꝫ materia est apta expulsioni taliter dicitur

materia digesta. Et similiter qualitercūq; est inepta expulsioni: taliter est indigesta: cū ergo in isto casu materia ista flegmatica sit apta expulsioni: quia in locis aptissimis ideo est satis digesta. Aliter dicit̄ ꝙ flegma tunc est satis digestū qn̄ euacuatur: vnde n̄ est indigestū nisi ꝓpter eius viscositatem ꝛ tenacitatē: ideo exhibebitur incisiuū. ¶ Ad aliā ꝯfirmationē cum dr̄ multo magis materia est prepata faciens morbum pacutum ꝛc̄. Respondet̄ bicuit negando ꝯsequentiā: quia licet materia faciēs febrē acutā sit magis prepata ꝛ virtus fortior in augmēto morbi acuti q̄ꝫ in statu cronici morbi: nō est tam̄ eque bene sepatum nocitiuū a iuuatiuo. ꝛ per idē pꝫ solutio. Si argueret ꝙ in augmento debet fieri crisis ꝛ nō in statu arguendo sic. Nā cā qua fit crisis est fortitudo virtutis cū stimulatione materie ꝛ aptitudine eius ad expulsionē. istis enī tribus stantibus fit crisis. sed iste tres cause sunt fortiores in augmento febris acute q̄ꝫ in statu egritudinis cronice: sed in statu cronice sufficiūt facere crisim. ergo in augmento egritudinis acute: quod erat arguēdū ꝯn̄a pꝫ de se ꝛ assūptum similiter. ꝙ enim in augm̄to egritudinis acute fortior sit virtus q̄ꝫ in statu cronice: pꝫ quia tunc est minus resoluta ꝛ similiter pꝫ de materia. respondet̄ negando ꝯn̄am. Ad aliud pꝫ ex his que dcā sunt in determinatione q̄ōnis.

Super commento illius affo. digesta medicari. ¶ Dubitatur vtrū medicina laxatiua dcā attrahere a forma specifica: sit humoꝝ quos euacuat ꝑ viam similitudinis attractiua. Ar̄ ꝙ nō multipliciter. ꝑmo: quia tunc ꝯtingeret idē duobus oīo dissimilibus ꝛ ꝯtrariis esse simile: ꝯsequens falsum quecūq; enī sunt similia vni tertio: inter se sunt similia: arguitur ꝯn̄a: quia eadem medicina est flegmatis ꝛ colere attractiua. si ergo hoc est ꝓpter similitudinē. sequitur igitur ꝛc̄. pꝫ ꝯsequentia ꝛ assūptum de aloe reubarbaro ꝛ pluribꝰ aliis. ¶ Ꝯfirmatur: quia turbit attrahit flegma aut cartamꝰ ꝛ scamonea coleram. si ergo talis attractio per viā similitudinis fit: qualis est habitudo turbit aut cartami ad flegma. talis est scamonee ad coleram: gͦ ꝑmutatim sicut cartamus ad scamoneā: ita flegma ad colerā ꝛ ecōtra: sed flegma est extremaliter contrarium colere: ergo ꝛ turbit vel cartamus scamonee: quod patet esse falsū. Secūdo ad principale ar̄ sic: nec similitudo in substātiali forma nec in accidentali dispositione medicine ad humorem attrahendū est cā attractionis: ergo q̄ō falsa: ꝯsequentia manifesta: ꝛ assūptum ꝓbatur. ꝑmo non in forma substātiali vt pꝫ. Q̄ō nō in accidentali ar̄. quia tam in accidentali manifesta q̄ꝫ occulta maior est similitudo turbit ad turbit: q̄ꝫ turbit ad flegma. Similit̄ flegmatis ad flegma: q̄ꝫ flegmatis ad turbit: sed nec turbit attrahit turbit: nec flegma attrahit flegma. ergo ꝛc̄. ¶ Tertio sequeretur: ꝙ semꝑ solutiua medicina attraheret humores laudabiles: ꝯn̄s falsū: vt pꝫ. Et arguitur ꝯsequētia: quia nō minor immo maior est similitudo ip̄ius ad laudabilem q̄ꝫ ad corruptum vel illaudabilē: falsitas ꝯsequentis pꝫ. Confirmatur: quia medicina solutiua euacuans colerā nunq̄ꝫ cessaret euacuare colerā donec colera in corpore ꝯsumeretur: ꝯsequens falsum: quia licꝫ ꝑus euacuet colerā aptam: ip̄m tn̄ prius desinit euacuare ꝛ incipit euacuare flegma. deinde melācoliā ꝛ postea san. vt colligitur tertio de simplici. distinctione quarta caͦ quarto ꝛ quarta ꝑmi caͦ q̄rto. ꝛ similiter alibi: ꝯn̄a manifesta est intelligenti ex quo euacuat ꝑ similitudinē. ¶ Quarto arguit̄ vt cōiter sic: sequitur: ꝙ nō posset fieri emplastrū vel vnguentū ex solutiuis: quod exterius ventri appositum solueret ventrē: ꝯtra Mesue in suo de ꝯsolatione caͦ de ciclamine ꝛ in ātidorario distin. xi. de vnguento artanite. Et haly. tertio tegni. Et arguitur ꝯn̄a: quia tale unguentū ꝯfectū est ex colloquintida ꝛ cucu. asi. ꝛc̄. solutiuum: que si attractiua sunt: nō ad ventrem sed ad cutī potius materiā attraherent: ꝛ ꝑ ꝯsequens ꝛc̄. Quinto si medicina rōne similitudinis attraheret humorem: tūc humor ille naturaliter moueretur ad medicinam. Quod si ꝯceditur: contra: quia talis humor mouetur in cāu contra naturalē eius inclinationē: vt cuꝫ ab inferioribus attrahitur ad stomacū. ¶ Similiter idem corpus mere naturaliter moueretur motibus ꝯtrariis. Similiter aliquid naturaliter moueretur aliquo motu: cui tn̄ naturaliter resisteret: vt hūor grauis sursuꝫ attractus a turbit. Similiter quia talis motus fit ab extra. Sexto quia vel medicina attrahens moueretur ad humorē attrahendū: vel ip̄a in stō recepta attraheret humores ad stomacuꝫ Nō primū: quia tunc nō attraheret̄ nec moueretur hūor ad stomacū. Similiter quia oppositum arguitur ꝑ Auic. quarta primi caͦ q̄rto. nec secundū: q̇a tunc nō apparet quō medicina vt hermodactilus in stō receptus euacuaret specialiter a iuncturis: cum eius virtus nō videatur ad iuncturas ꝑuenire.

¶ Ad oppositum est galie. in commento ꝑallegato ꝛ scd̄a hꝰ cōmento. iiij. ꝛ tertio de simplici medicina: vbi ponitur ꝙ cartamus ideo attrahit flegma ꝛ similiter turbit: quia vtriusq; natura est flegmatica. In q̄ōne erūt duo articuli. primo ꝑ̄mittentur quedā preambula ꝛ terminoꝝ notificationes. Secūdo ponentur ꝯclusiones de quesito.

¶ Quantuꝫ ad primū premittendū primo vt circa litterā tactum fuit: medicinaꝝ euacuatiuaꝝ quasdas dici lenitiuas vel lambificātes: q̄sdam ꝯprimentes: ꝛ quasdā eligentes: que qualiter differunt circa litterā declaratū est. ꝑme tres ꝓpe dicuntur euacuantes: sed quarta magis ꝓprie dicit̄ attractiua vel attrahere: nō aūt euacuare. Ad ꝓpositum de euacuantibus eligendo est sermo in ꝓposito: nō de aliis. notum enī est illas nō rōne similitudinis vel ꝓportionis vel ꝯuenientie euacuare: sed indifferenter oēs materias quibus obuiāt educere relinq̄ꝫtum tales sunt. ¶ Secūdo premittendū: ꝙ iste terminus similitudo sumitur tripliciter. primo ꝓprie: ꝛ sic est reꝝ differentiū in qualitate vel qualitatiua denominatione ꝯuenientia: dico aūt notant̄ differentiū: quia eiusdem ad se nō est similitudo ꝓprie sed idemtitas: sed bene distinctaꝝ in qualitate conuenientium: dixi etiā notanter in qualitate ꝛce propter cōuenientia enī in q̄ꝫtitate vel situ ꝛce. nō dicuntur aliqua similia sed equalia: ꝓprium enim

est qualitatis ꝫm eam simile vel dissimile dici. Se-
cundo mō sumitur similitudo magis coīter ꝓ qua-
cūqꝫ rerꝫ differentium formali vel accidentali ꝯue
nientia: ꝫm quācūqꝫ dispōem vel denominationeꝫ
illa fuerint ꝯuenientia: sic enī ethyopem dicimus si
milē gallico aut sclauo: ꝙtūcunqꝫ in qualitatibꝰ dis
similē: quia simili forma substantiali informantur
sic etiā equale alteri est sibi in ꝙtitate simile: qualr
distinguūtur similia: in similia essētialiter ⁊ similia
accidentaliter. Tertio sumitur similitudo adhuc
magis īproprie. put est ideꝫ qꝺ ꝓportionabilitas
vel ꝓportio: sicut dicimus: egritudinē ꝓportiona
lē esse similē: disproportionalē dissimilē: sicut etiaꝫ
omne passiuū actionis agentis receptiuum: dicimus
simile agenti: eo ꝙ actioni agentis ꝓportionatū: q̄
liter sulphur ⁊ stuppa est igni similis: ⁊ vlr oē exñs
tale in potentia ꝓpinqua passiua: quale alterum est
in actu vel actiua potentia: dr̄ sibi simile: ⁊ ꝯsueuit
hec similitudo uirtualis vel aptitudinalis siue ꝓpor
tionalitas appellari. Ad ꝓpositum medicinā attra-
here per viā similitudinis pōt intelligi quolibꝫ isto
rum modoꝝ vt patet. Tertia distinctio: quia fi
enda est mentio de forma specifica: ꝙ hic terminꝰ
forma specifica penes auctores equiuoce sumitur.
ṗmo enī sumitur ꝓ substantiali forma: ꝑ quā habꝫ
indiuiduū determinatuꝫ esse specificū in genere sub
stantie: qualiter aīam humanā dicimus formā spe
cificam hominis. secūdo sumitur forma specifica ꝓ
quocunqꝫ occulto principio alicuius spetiei cuilibet
indiuiduo differenter inherente: huiusmodi indiui
dua occulte inclināte ad determinate agere vel pa
ti: quēadmodū basiliscum diceremus a forma spe
cifica hominē corrumpere. tertio sumitur adhuc cō
munius ꝓ quolibet occulto principio occulte inclinā
te etiam: siue insit cuilibet indiuiduo siue nō: qualr
diceremus sor. a forma specifica abhorrere vinū
uel aliquod tale: ⁊ omnē occultam ꝓprietatē formā
specificā appellamus: qualiter dicebatur ꝙ nō re-
pugnat in duobus indiuiduis eiusdem spetiei: ꝯtra
rias formas specificas inuenire: huiusmodi aūt mo
dus loquendi habuit ortum ⁊ fundamentū ex hoc:
vulgꝰ enī aut phylosophantes videntes ignē calefa
cere: cognoscentes manifestū ⁊ sensibile principium
per quod calefacit. s. caliditatē: hanc actionē calidi
tati ignis attribuerunt: quia est principiū notū: dū
aūt perceperunt ꝓuenire effectus nō ꝑ manifestas q̄
litates: nec manifestas transmutationes insequentes
nō cognoscentes aliud principium in quod huiusmo
di effectus reducerent: nisi substantialē formā: ipsi
forme attribuerunt substantiali: ⁊ sic a forma spe
cifica omnes istos effectus ꝓuenire dicebant. Quā
doqꝫ aūt toti cōposito actionē attribuentes: nō ꝑci-
pientes partē aut dispōem merito cuius talis causa
retur effectus: a tota substantia effectū dixerunt ꝓ
uenire. Ultimo adhuc coīus sumitur forma spe
cifica: pro quocunqꝫ principio manifesto vel occul
to: tñ vel ꝑ occultam transmutationē aliquē effcm̄
ꝓducente: vel sic hoc quod nō illud occulte trans-
mutante: qualiter colorem possumus formā specifi
cam nominare: licet enī sit manifesta qualitas: per
occultā tñ qualitatē mouet visū: similiter quia per
occultā transmutationē sic est organi visus ꝙ non
alterius organi sensus motiuus. Ex quibus col-
ligi potest ꝯcordantia plurium auctoritatū. Auice.
secūda primi doctrina secūda caº quarto de eo qꝺ
ꝯmeditur ⁊ bibitur. s. ꝙ forma specifica est illa ꝑ
quā res est illꝺ quod est: vt odor aut color aut aīa
aut alia forma de nō ꝑceptis sensu: patet etiā intel
lectus Auero septimo coll. ponentis ꝓportionē qua
litatuꝫ primaꝝ esse formā specificā patet vlterius
aliquā esse substantiam aliquā accidens ꝫm varias
eius acceptiones. Quarta distinctō ꝙ triplex est
attrahere vel tripliciter fieri ꝯtingit: a calido. et a
vacuo vel ne det vacuum: ⁊ a virtute siue a for-
ma specifica. colligitur hec distinctio ṗmo virtutū
naturaliū: ⁊ ṗma primi doctrina sexta. vi. caº de
virtutibus ministrantibus. differūt aūt: quia attra
ctione a calido vel a vacuo semper: aliis paribus:
citius ⁊ facilius attrahitur quod est subtilius ⁊ faci
lius mobile. tardius aūt grossius: vt patꝫ in lixiuio
de motu aque vel aeris ne detur vacuū. Attractio
ne vero a specifica forma ꝓueniēte vel a virtute:
qñqꝫ attrahitur grossius: ⁊ subtilius relinquitur: ut
turbit attrahit flegma relinquens colerā: ⁊ qñqꝫ e-
cōtrario contingit: huius aūt cā est: ꝓpter attrahēs
a virtute vel a specifica forma determinatū respi
cere attrahibile: nō solum quia subtilius: aut aliꝺ
tale: sed quia hoc sic sibi ꝓportionatū qꝺ nō illud.

Quantum ad secundum articuluꝫ sit
hec ṗma ꝯclusio: ꝙ medicina nō attrahit humoreꝫ
ꝓpter similitudinē eius ad humorem in qualitatibꝰ
manifestis primis vel secundis: patet quia turbit
vel cartamus nullo modo videt̄ habere hanc simi
litudinē cum flāte. Secunda ꝯclusio medicina so
lutiua iam dcā nō attrahit humorē ꝓpter essentialē
similitudinē ipius ad humorē: patet similiter vt ꝑ-
cedens. Tertia ꝯclusio: medicina nō attrahit hu
morem ꝓpter similitudinē ꝓprie dictā eoꝝ in acci-
dentali specifica forma: ꝓbatur quia nō est similis
forma specifica ī hūore. Itē quia hūor hūorē ⁊ me
dicina medicinā attraheret. Quarta cōclo quelꝫ
huiusmodi medicina attrahit humorē: ꝓpter simili
tudinē ipius ad humorē tertio modo dictā que ē ꝓ
portionabilitas vel aptitudo agentis ad passū: patꝫ
quia solum ideo attrahit: quia humor est in poten
tia passiua talis qualis est medicina in potentia acti
ua: ⁊ hoc est ipm̄ esse sibi similē similitudine tertio
modo dicta vt tactū est. ergo ⁊c̄. Ex quo sequit̄
intellectus auctoritatis galie. medicina laxatiua at
trahit humorē sibi similē. i. ꝓportionabilē. talē. s.
in potentia passiua qualis est medicina in potentia
actiua: ⁊ sic de aliis. Quinta cōclusio sequitur.
ꝙ priusq̄ humor a medicina attrahatur: a medici
na alteratur: patet quia si iā mouet̄ ⁊ prius nō mo-
uebatur: aliter intrinsece se habet q̄ prius. Se
xta cōclusio. huiusmodi alteratio per quā principa
liter mouet̄ humor: est alteratio quedam occulta.
quā phylosophi spiritualē nominare cōsueuerunt:
ꝓbatur quia est ⁊ nō est manifesta: vt patꝫ. ideo.
Ex quo patet ꝙ a forma specifica attrahit medi
cina humorē salteꝫ aliquo modo de tribus primis
modis capiendi formā specificā. Ex quo etiā pꝫ
modus quo medicina attrahit humorē. tracta eniꝫ
ad stōm alterat corpus. s. membra spūs ⁊ humores
alteratione: qua humor sibi ꝓportionatꝰ disponit̄

vt ad medicinā moueatur: ita sicut magnes alterat medium quo alterato alteratur ferꝝ alteratione qua disponitur vt ad magnetē moueatur: ipis aūt humoribus sicut ad ventrē motis ⁊ naturā stimulantibus: insurgit natura ⁊ simul medicinā ⁊ hūores expellit. colligitur hic modus quarta ꝑmi pluries: Et a Mesue in de cōsolatiōe medicinaꝝ. io supra dicebatur ipam per accidens euacuare per se aūt attrahere ⁊c̄. ¶ Sed circa dcā quedā insurgunt dubia. Primū quō medicina exterius iuncta vel emplastrata poterit secessū ꝓuocare vel soluere: vt supra ex Mesue allegatum est. ⁊ Haly. 3° tegni versus finem. super illā ꝑtem antipaseos uero ⁊c̄. vbi ponit medicinā sub vmbilico applicatā soluere ex cerebro ⁊ neruis: ⁊ in manu similit: ⁊ sub pede positam soluere ex capite. Et dicit ꝙ non oꝫ vt sciat hoc ille qui nō est dignus vt vtatur his ad nocumentū. Secundū dubiū quia ꝙ possibile videt̄ ꝙ aliqua sit medicina attractiua: cū possibile vr̄ existere medicinā esse expulsiuā: quia ꝓportio medicine ad humorē: est sicut magnetis ad ferrū: ⁊ virtutis membroꝝ ad nutrimēta: sed datur magnes ferri attractiuus: ⁊ similiter expulsiuus: ⁊ mēbꝝ aliquod nutrimentū aliquod attrahit: ⁊ aliquod expellit. ergo ⁊c̄. nō ergo medicina per accidens solum pōt euacuare: sed etiā per se. ¶ Cōfirmatur: quia datur medicina veneni expulsiua: igitur ⁊ humoꝝ venenosoꝝ: assūptum patet de tyriaca quarto cano. fen. sexta. Et a serapione in suo de simplicibus caº de carne tyri. ⁊ ab eodē capº de lapide bezaar. ⁊ quinto coll. eodē caº. igitur eadēz rōne dabitur medicina humoꝝ expulsiua: pꝫ ꝯn̄a cum antecedente. Ad primū dr̄: ꝙ hec pōt medicina dupliciter opari. primo acuitate sua pungēdo vel mordicādo: quare excitabitur virtus ad expellendū suꝑfluitates que sunt in ventre: sicut suppositoria longa faciunt. secundo potest dici ꝙ reperiuntur medicine solutiue ad determinata mēbra respcm̄ habentes: quedā ad ꝯfortandū: quedaꝫ ad leniendū: quedā ad stomacū: tali igitur medicina iuncta exterius ꝯuertetur in vaporē: qui per poros penetrabit ad stōm: ⁊ ad stomacū materias attrahet quas sola virtus euacuabit ⁊c̄. ¶ Ad secundū dr̄ illud esse possibile: sed medicine quibus cōiter vtimur nō sunt tales. omnes enim videntur attrahere ⁊ non expellere.

ad argumenta principalia ad primuꝫ cū arguitur ꝙ contingeret idem ⁊c̄. dr̄ ꝙ nō repugnat: idem duobus contrariis esse simile similitudine tertio modo dicta: sicut reubarbarū colere ⁊ flegmati: similitudine tn̄ formali hoc est impossibile. ¶ Et ꝑ idem ad ꝯfirmatiōnē dr̄: negando illud argumentū a ꝯmutata ꝓportione: vel ꝯceditur ꝙ q̄l' est ꝓportio turbit ad scamoneā in potentia actiua attrahendi. talis est illoꝝ in potentia passiua vt pꝫ Hec aūt responsio magis cōiter acceptatur ꝙ̄ ꝑma Argumentum enī a ꝯmutata ꝓportione tenetur satis efficax. vnde debite arguere p ꝯmutataꝫ ꝓportionem est arguere sic ꝙ captis quatuor terminis scꝫ. a. b. c. d. quoꝝ primū sic se habet ad secundū sicut 3ᵐ ad 4ᵐ: ita ꝙ sicut se hꝫ vnū an̄s ad suum ꝯn̄s ita reliquū an̄s ad suū ꝯn̄s: tūc sequit̄ sic ut an̄cedens vnius ad antecedens alterius: ita ꝯsequens vnius ad ꝯsequens alterius vt sicut se habet. a. ad c. ita. b. ad. d. se debet habere. Declaraui tamen ꝑmo de generatōe huiusmōi: argumentū nō tenet̄ nisi in numeris. ¶ Ad secundū patet similiter solo.

Ad tertium neganda est ꝯn̄a ꝓpter virtutē ipedire laudabilium attractionē: iuuare vero illaudabiliū. Et per idem de medicina effrenitante dicēdū est. natura enī vsqꝫ ad aliquē terminū relaxat flegma: ⁊ nō donec totum euacuetur: ne ex eius tota li euacuatione sequatur mors. ¶ Ad quartū de ēplastro dictum est. Similiter ad quintū ⁊ sextuꝫ pꝫ: quia in phia clara sūt talia ⁊c̄.

Que egeruntur non multitudinem considerare: sed quo modo egeruntur: si qualia oportet purgari purgentur: et ꝯfert et bene ferunt: et ubi oportet usque ad defectionem ducere: et hoc facere si sufficiat egrotans.

Conclusio ꝑma est: ꝙ medicus recte significādo super debitā euacuationē: nō debet ꝯsiderare quātitatem coꝝ que euacuantur. i. multitudinē: vt dicat euacuationē debitā: quia multa sit. ꝓbatur stāte multitudine eoꝝ que euacuantur: stat euacuatio diminuta ⁊ similiter superflua: ⁊ stante paucitate similiter. igitur ⁊c̄. patet ꝯsequentia ⁊ assūptum satis patet. ¶ Primo nota ꝙ egestio dupliciter sumitur: hic aūt ꝑ euacuatione. Secūdo nota: ꝙ per quātitatem in ꝓposito nō solum itelligere debem⁹ multitudinē sed etiā paucitatē. ¶ Tertio nota ꝙ ꝙ̄titas coꝝ que euacuantur potest dici multa ⁊ pauca dupliciter. ꝑmo absolute. secūdo respectiue ad illud quod euacuari debet. Ad ꝓpositum debet intelligi. ꝑmo modo quia nō absolute debemus ꝯsiderare si illud quod euacuatur est multū aut modicū. ¶ Quarto nota ꝙ multitudinē aut paucitatem nō debere cōsiderari: possumus dupliciter intelligere. ꝑmo quia totaliter abiiciantur a ꝯsideratiōe medici. secūdo ꝙ nō ꝯsiderentur taꝙ̄ totalia aut ꝑ se sufficientia signa: ⁊ sic intelligitur in ꝓposito ⁊c̄

sed quomodo egeruntur

¶ Secūda ꝯclusio est: ꝙ oportet medicū volenteꝫ ꝯuenienter euacuationē cognoscere: ꝯsiderare q̄lia oportet euacuare: ⁊ tollerantiā ⁊ ꝯferentiā euacuationis egrotantis: ꝓbatur ꝯclusio sic. oportet ꝯsiderare quibus exeūtibus est cōueniens euacuatio ⁊ q̄bus nō: sed tam dcā sunt huiusmodi vt satis patet. igitur ⁊c̄. Primo nota qualitas humoris peccantis est duplex. s. generalis ⁊ spetialis. per spetialeꝫ intelligo qualitatē primā vel secundā manifestam vel occultam: qua humor redditur malus vt caliditas frigiditas grossities uenēositas: per qualitatē aūt generalē intelligo oēm dispositionē qua humor redditur nociuus: ⁊ ideo dicitur nocibilitas: ⁊ notū est: ꝙ nō quelibet talis qualitas est prima vel secūda: imo ꝙ̄titas est huiusmodi. ¶ Ad ꝓpositū cum dicit ꝙ oportet cōsiderare qualitatē intelligendū est de qualitate secundo modo sūpta. Secūdo nota vt supra habitū est: sex sunt ꝯditiones: ex quibus

notificatur bonitas euacuationis. ſ. quãtitas q̄litas tempus locus ꝯſerentia ⁊ tolleratia: hoꝝ tñ omniū regula eſt ꝯſerentia ⁊ tollerantia vt ſatis patet. Quō aūt differt tollerare ⁊ ꝯferre viſum eſt ſupra

Tertio nota: ꝙ p̄ter iam dcã ſigna ⁊ alia ſigna ſunt. ſ. ſomnꝰ ſitis mutatio egeſtionū: ſed quia oīa generalia ſunt ideo tacuit hypo.

et ubi oportet

Tertia ꝯclō affo. ꝙ in cāu vbi oportet: euacuandus eſt eger vſqꝫ ad defectionē vel ſincopim. ꝓbatur ſic in cāu ex tali euacuatione euitatur mors: licꝫ aliquale egrotanti inferatur nocumentum ⁊c̄. patꝫ ꝯña ⁊ aſſm patebit in cōmento. Primo nota: ꝙ ly vſqꝫ poteſt teneri incluſiue: ⁊ pōt teneri excluſiue: ⁊ vtroqꝫ iſtoꝝ modoꝝ vera eſt ꝯcluſio vt patebit. Secūdo nota: ꝙ ſincopis eſt duplex. ſ. recuperabilis ⁊ irrecuperabilis: in ꝓpoſito eſt ſermo de recupabili: ⁊ hoc debet intelli in vltima pte affo

Tertio nota ex dictis patere poteſt: ꝙ illa euacuatio vſqꝫ ad ſincopim nō eſt regularis ſiue electiua ſed eſt irregularis vel coacta. hanc enī eligere non poſſumus ſine magno egrotantis nocumento: vt ſatis patet. ⁊ ideo in cura regulari nō cōpetit: quare talis nō ſit abſolute regularis ⁊ bona: pꝫ quia ſibi nō ꝯpetunt omnes conditiones ſupra poſite in affo. vt patet intelligenti. Quarto nota ꝙ ſincopis poteſt accidere multis de cāis: hic aūt eſt ſermo de cōtingente ꝓpter ſolam euacuationē vt pꝫ ī ꝯmēto.

ět hoc facere ſi ſufficiat

Quarta ꝯcluſio: huiuſmodi euacuatio vſqꝫ ad ſincopim nō debet fieri: niſi virtus egrotantis fuerit valde fortis: ſatis patet. Nota ꝙ in corporibus debilibus ⁊ pauci ſan. hāc nō facimus: ſed ſolum in robuſtis: ⁊ hoc adhuc raro: quia ſecurior ē reiteratio. Et ſimilē ſniam ꝙtum ad primā ⁊ ſecundam concluſionē ponit Auic. pma quarti caº. d̄ qñ ⁊ qualiter. ꝙtum ad tertiam ⁊ quartā concluſionē nono terapentice. ⁊ quarto prima capº de cura fe. ſan. ⁊ eſt vtilis ⁊ ampliatur vt patet.

ueritur utrum in peracuta febre apāte acutiſſimo debeat medicus euacuare vſqꝫ ad ſincopim. Arr multipliciter ꝙ nō. pmo per oēm actuꝫ curatiuū debet virtus cuſtodiri: ſed ꝑ euacuationem vſqꝫ ad ſincopim nō cuſtoditur virtus. igitur ⁊c̄. patet ꝯña: ⁊ aſſūptum eſt Gali. nono terapentice ⁊ ⁊ in pluribus aliis locis. Secūdo quia talis euacuatio fcā vſqꝫ ad ſincopim maius inducit nocumentum ꝙ iuuamentū. igitur. patet ꝯña ⁊ aſſūptum ꝓbatur: quia talis euacuatio confert virtuti ꝑ viam exonerationis: ⁊ nocet per viā reſolutionis: ſed plꝰ nocet per viā reſolutionis ꝙ ꝯferat per viā exonerationis: igitur patet ꝯña cum maiori: ſed minor ꝓbatur: quia per viā reſolutionis cadit virtus qd̄ eſt maximū nocumentum. Tertio arguitur: rōibus Auerro. vij. coll. caº de ingenio curatiuo ſynocaꝝ. quaꝝ prima eſt: natura nunꝙ facit euacuatōꝫ vſqꝫ ad ſincopim niſi in criſi mala. igitur nec medicus debet eam facere. cū ars imitatur naturā inꝙm poteſt. Item arguitur ⁊ eſt argumentū eiuſdem ꝑ euacuationē nō debet euacuari niſi nocitiuū: q̇a q̄le oportet: ſed nunꝙ euacuatio huiuſmodi inducit ſincopim. igitur ⁊c̄. Quarto quia euacuatio vſqꝫ ad ſincopim eſt cā putrefactionis: quia eſt cā debilitatis caloris innati a qua ꝓuenit putrefactio: q̇a nō poterit humores relictos regulare. igitur ⁊c̄.

Quinto euacuatio vſqꝫ ad ſincopim inducit nocumentum magis ꝙ iuuamentū. igitur ⁊c̄. Aſſūptū ꝓbatur quia per ſe inducit nocumentum: ⁊ ꝑ accñs iuuamentum. Sed fortior inducitur effectus per ſe ꝙ per accidens. igitur ⁊c̄. Secūdo principaliter arguitur: quia ſi aliqñ competeret flobothomia vſqꝫ ad ſincopim hoc maxime eſſet in caſibꝰ quos expreſſit ꝯmentator in cōmento hꝰ affo. circa finē. ſ. in febre ꝑacuta ⁊ ī apāte acutiſſimo ⁊ in dolore fortiſſimo: patet ꝙ nō. pmo in peracuta fe. nō cōpetit ſaltem flōia: cum ſan. ſit frenū colere. igitur ⁊c̄

Itē quia per talē flōmiā nō refrigeratur corpus igitur ⁊c̄. Aſſūptum ꝓbatur quia per euacuationeꝫ ſan. redditur colera patior ebulitioni: vt pōit Aui pmo quarta ca. xx. de flōia. Et caue ne egꝝ ad alteram duaꝝ reꝝ ꝑducas ⁊c̄. Conſilr poteſt argui de apāte acutiſſimo. Cōfirmatur quia oīs euacuatio ſuperflua inflāmat corpus quarta primi caº tertio. ergo a fortiori ducens ad ſincopim inflāmat corpus. Similiter arguitur ꝙ in dolore non competit: quia dolor ꝓſternit virtutem: ſed ꝑ flōiā augetur ꝓſtratio: ſi fiat vſqꝫ ad ſincopim: ſed non licet duo offerre vehementer ꝓſternentia virtutē igitur ⁊c̄. Itē quia in hora fortis doloris nō eſt flōmandum. primo quarta caº. i. ſimiliter in eodē caº in forti dolore prius eſt ſedandū ꝙ euacuandū nam dicit cum ad diuerſa trahere volueris dolorē loci prius ſeda.

ad oppoſitum eſt hypo. in afforiſmo preſenti que egeruntur nō oportꝫ. In queſtione primo in generali videbitur: vtꝝ in aliquo cāu cōpetat euacuatio vſqꝫ ad ſincopim. Secundo principaliter videbitur de his que tacta ſunt in articulo qōnis. ſ. de forti dolore ⁊c. an in eis competat euacuatio vſqꝫ ad ſincopim. Notandū ꝙ aliqui volentes ponere ꝯcordiā inter Auer. loco allegato ⁊ ypo. dicūt ꝙ ly vſqꝫ tenetur qñqꝫ incluſiue qñqꝫ excluſiue: ſeu dicunt quādoqꝫ terminū incluſiuum qñqꝫ excluſiuū. Dicunt auteꝫ ꝙ intentio ypo: fuit ⁊ cōiter alioꝝ medicoꝝ ꝙ euacuatio vſqꝫ ad ſincopiꝫ excluſiue bene aliquando competit: ſed ſi ly vſqꝫ teneat incluſiue ita ꝙ ſit ſenſus ꝙ euacuatio vſqꝫ ad ſincopim incluſiue puta ꝙ eger in ſincopim cadat aliquādo competat: dicūt ipi ꝙ hoc nō eſt verum Et hec fuit intentio Auerro. voluit enī ꝓbare ꝙ nō debemus euacuare egrotantem quouſqꝫ actualiter ſincopizet. Iſti paucos viderūt auctores. vnde intentio ypo. ⁊ Auic. in pleriſqꝫ locis eſt. ꝙ aliquādo competit euacuatio vſqꝫ ad ſincopim incluſiue. Alij vero diſtinxerunt de ſincopi: ꝙ quedā eſt reparabilis quedā irreparabilis. ⁊ dicūt ꝙ ypo. intellexit de ſincopi reparabili. ⁊ Auer. de ſincopi irreparabili. iſte ſermo verus eſt ſed rudis. quis. n. dubitat ꝙ medicus volens curare egrotantem: nō dꝫ ipm ad ſincopim irreparabilē ducere. Ideo forte dicendū eſt ꝙ Auerrois expreſſe aduerſatꝰ ē opioni

medicoꝝ in hoc. Pro declaratione huiꝰ difficultatis pmittendū ē pᵒ rcpiri istos tīos penes auctores. exolutio extasis lippotomia. ꝛ sincopis. intelligentes p exolutionē omnē magnā debilitatem vel virtutis resolutionē ex qua ꝓuenit magna virtutis ꝓstratō per extasim aūt dispōem p quam homo est extra se sum: ꝛ accidit qñqꝫ a cā corporali ꝛ intrinseca ppt vehementē dolorem: qñqꝫ aūt a cā primitiua vt a forti timore. aliquando aūt ex forti attentione: vt vidi de quodā forliuiensi. lippotomia aūt est defectus aiositatis: dī enī a lippos quod est defectus ꝛ thimos quod est animus quasi defectio animi. per sincopim aūt intelligūt casum virtutis subito factuꝫ vnde Auicē. sic describit sincopim. xi. tertij. Sincopis est destructio maioris partis pluriū virtutū. s: motiue ꝛ sensibilis ꝓpter debilitatē cordis ꝛ aggrauationē spūs totius ad ipm ꝓpter cām mouentē euꝫ ad interiora aut ꝓpter cām ꝓfocantem ipm interiꝰ quare nō inuenit spiraculū aut ꝓpter paruitatē aut subtilitatē suam: quare nō superfluit super illum q̄ repitur in minera. Et ex ista diffinitione sincopis sequitur. primo ꝙ in qualibet sincopi fit agitatio et motus spiritus ad cor. Secūdo sequit̄ ꝙ lipotomia ꝓprie nō est sincopis: quia nō est destructio pluriuꝫ partium virtutis sensibilis ꝛ motiue: sed paucaruꝫ ¶ Tertio sequitur cā: quare in superflua euacuatione sequitur sincopis. ꝛ silr in fine flōmie quādoqꝫ Similiter quare etiā ex forti fame quoniā ex ea accidit multa spirituū resolutio quare paucificantur ꝛ redeūt ad cor. Iteꝫ ꝓpter humores mordicantes attractos ad os stomaci. Quarto sequitur: q̄re in timore: ꝛ quare in nō assuetis: ¶ Quinto patet quare magis in flōmia post clausionē vene fit sincopis ꝛ multa alia sequuntur. Cāe ergo ex quibus ꝓuenit sincopis licet possint assignari multe: generales tamē sunt tres ad quas omnes alie reduci possūt s. subitus motus caloris ad cor. suffocatio siue ꝓhibitio euacuationis: ꝛ eius paucitas cū resolutione. Ista tangūt in descriptione posita. Galie. aūt dicit ꝙ sincopis est casus virtutis subito factus: ꝛ dicitur casus quia virtus fit impotens sentire ꝛ debite mouere. ꝛ dī subito factus: ad drām casus virtutis q̄ fit in paulatina resolutione vt in ethica ꝛ thabe. ¶ Ulterius nota ꝙ huiusmodi casus virtutis ē duplex quia quidā est recuperabilis ꝛ quidā irrecuperabilis. Irrecuperabilis est in quo est vltima spūs ꝛ virtutis inanitio. Sed recuperabilis est in quo n̄ est vltima sed reducibilis: ꝛ solet hec uocari lipotomia que est defectio aiositatis. ¶ Sed statiꝫ insurgit dubitatio quō ad euacuationē quā precipit ypo sequitur sincopis: quia nō ꝓpter motum subitū caloris ad cor: cum potius expandatur: nec ꝓpter suffocationē: propter idem: nec etiam ꝓpter minorationē suam: quia tūc nō cessaret sincopis nisi restauraret spirituꝫ. Secundū dubiuꝫ quō ex forti dolore sequitur sincopis. ¶ Ad primū dubiuꝫ dicitur ꝙ in euacuatione potest fieri subitus reditus spūuꝫ cum enī in toto fit euacuatio multa virtus regitiua totius subito mouet spūm ad cor: ad quē subitum motuꝫ sequitur sincopis; secundo modo etiā dici potest ꝙ versus locū euacuationis mouet plurimum san. ꝛ ex ꝯsequenti plurimū spūs: Unde inanit̄ cor ꝛ spū ꝛ sanguine depauperatur: ꝛ sit tertia cā sincopis. ¶ Ad secundū de dolore similiter dī: ꝙ vel cor spū depauperatur ꝓpter spūs cursum ad locum doloris: vel quia spūs subito trahitur ad cor a virtute regitiua. Ulterius principaliter nota vt. s̄. ē euacuatio est duplex scilicet coacta ꝛ regularis.

¶ His uisis tenende sunt iste ꝯclusiones

Prima ꝯclo medicus regulariter operando non debet euacuare nec vsqꝫ ad sincopim ꝓprie dictaꝫ neqꝫ vsqꝫ ad lippotomiā: ꝓbatur quia regulariter operando nihil debet facere quod corpori nocumentū inferat: huiusmodi aūt est euacuatio vsqꝫ ad sincopi q̄ inducit nocumentū magnum igitur ꝛc̄. ꝯña et assūptum patet. ¶ Secunda ꝯclusio medicus neqꝫ regulariter neqꝫ coacte euacuando debet egrotātē ducere vsqꝫ ad sincopim irreparabilē: ꝓbatur quia per illam duceretur corpus ad mortē. Tertia ꝯclusio ꝙ in cāu coacte potest ducere ad sincopiꝫ reparabilē quā lipotomiaꝫ nominamus: ꝓbatur quia per huiusmōi euacuationē sepe eger liberatur a piculo mortis: illa oīa satis patent. ¶ Quantum ad secundū primo nota: ꝙ febris peracuta quādoqꝫ ē de sanguine qñqꝫ de alia materia a sanguine. Secūdo nota: ꝙ qñ est de alia materia a sanguine vel est multū admixta sanguini vel nō multū admixta: ꝛ nota signa distinguentia hoc. ¶ Tertio nota: ꝙ in vtroqꝫ illoꝝ casuum vel virtus est fortis vel nō: vel corpus est habundans sanguine vel non. Quarto nota ꝙ dupliciter pōt dici dolor fortissimus. pmo vel quia valde intensus: eo. s. ꝙ tristis sensatio intensa est valde: ꝛ tñ virtus est fortis: secundo modo dī fortissimꝰ: quia virtutis s. multum ꝓstratiuus: differūt aūt quia primꝰ pōt esse sine secūdo. ¶ Prima ꝯclusio stante in corpore sanguine habundanti a virtute forti fe. acutissima de sanguine: cum putredine vel sine ea: fiēda est flōmia vsqꝫ ad sincopim reparabilē: ꝯclusio pꝫ Secūda conclusio stante fe. acutissima: ꝛ materia alia a sanguine sanguini multum ꝯmixta: cum ꝯditionibus dictis competit flōmia vsqꝫ ad sincopī recupabilem: patet vt precedens. ¶ Tertia conclo stante febre acutissima ꝛ materia alia a sanguine: sed sanguini nō ꝯmixta: nō licet euacuare vsqꝫ ad sincopim: sed licet aliquā facere minorationem: Quarta ꝯclusio: in cāu licet cum farmatia euacuare vsqꝫ ad sincopim stante virtute. ¶ Quinta ꝯclusio: de apāte similiter ponatur: vbi pendeat a materia sanguinea vl' etiā sanguini admixta: ꝛ virtus superat ꝛc̄. Sexta conclusio in dolore fortissimo primo modo: virtute sufferente ꝛc̄. licet sic euacuare: ꝛ nō in dolore secundo modo: patꝫ quia ubi nō tolleret ꝓstrationē ꝓpter dolorem: quō tollerabit istam aliā: que fit per sincopim ꝓcedentem a multa euacuatione. ¶ Ultima ꝯclusio: tutius est euacuare quousqꝫ appropinquat sincopi infirmus: q̄ quousqꝫ cadat in sincopim. Et hec fuit sñia Auic. Sed forte diceret aliquis quō scietr quando euacuō est ꝓpinqua sincopi. Respondet dū fit euacuatio v̄bi gratia per flōmiam debet medicus pulsum tenere in manu: ꝛ cum pcipiet variationē in pulsu vtputa ipm valde minorari ꝛ aliquādo inter multas pulsationes paruas facecere vnā magnam: tunc est ꝓpinqua sincopis. Ista facilia sunt i practica expto

His positis facilis est solutio ad argumenta ante oppositum.

In acutis passionibus raro et in principiis farmatiis uti: et hoc prius diiudicantes bene facere:

Conclo. est hec ꝙ in acutis passionibus: i. egritudinibus in principiis raro debet medicus vti farmatiis. ꝓbatur: quia nō debemus vti farmatiis in principiis acutaꝝ egritudinum: nisi materia exñte furiosa: sed raro materia est furiosa. igitur ⁊ cete. patet consequentia ⁊ assumptum silr. Primo nota ꝙ ꝑ passiones acutas in ꝓposito intelligit febres ꝑacutas: vt exponere vr̄ cōmentator: licet possꝫ afso. generaliter ampliari ad omnes egritudines acutas: in quibus materie nō dant inducias digerēdi. Secūdo nota: ꝙ ꝑ farmatias ī ꝓposito debemꝰ intelligere medicinas euacuantes eligendo: vt est turbith. Tertio nota: ꝙ huiusmodi medicine sūt maxīe ꝑiculose in principiis ꝑacutaꝝ. ꝑmo quia ad exhibitionem eaꝝ in principio sequunt̄ nocumenta superius tacta de euacuatione materiei ante digestionem eius. secūdo: quia talis farmatia de se sit calida: ⁊ morbus etiā sit calidus ⁊ siccus. igitur ⁊c̄. Quarto nota: ꝙ hoc maxime intelligendū est d̄ euacuatione eradicatiua: quia de minoratiua non est dubium: in cāu exuberantie materie vt supra. Ex quo habetis differentiā inter cronicas ⁊ acutas: in acutis enī quandoqꝫ cōpetit euacuatio eradicatīa in cronicis autē nō: lꝫ ī vtrisqꝫ possit ꝯpetere minoratiua.

et hoc prius diiudicātes

Secūda ꝯclo: afso. est hec. ꝙ hanc euacuationē que fit in principiis ⁊c̄. debemus facere prius diiudicādo: ꝓbatur sic: quia in tali euacuatione ꝯueniēter fcā: sequitur magnū iuuamentū. Et ex tali fcā īcōuenienter sequitur magnū nocumentū. igitur ⁊c̄ pꝫ ꝯñā ⁊ assm̄ satis ex dcis. Primo nota: ꝙ oꝫ medicū in euacuatione bene diiudicare. ꝑmo ꝙ accidentia sunt fortiora in ꝑacutis q̄ in aliis. ⁊ adhuc plura nocumenta sequi possūt ex farmaco laxatiuo in ꝑnᵒ acutaꝝ q̄ aliaꝝ. Secundo nota ꝙ anteq̄ approxiemus laxatiua in prinᵒ ⁊c̄. debemus bñ iudicare vtꝝ materia sit furiosa vel nō: quā si nō cōprehendimus furiosā: nō est a pricipio eradicatiue euacuāda. Si vero fuerit: īpāꝫ a principio euacuare oꝫ ⁊c̄. Similis snīa huic totali ponitur ab Auicē. quarto prima ca: de cura putridaꝝ in generali: ⁊ de cura tertiane. ⁊ a Galie. de tēporibus morbi. ⁊ ꝑᵒ de crisi caᵒ sic ibi ꝯsilr in sermone suo. ⁊ secūdo regiminis acutoꝝ cōmento. xij. ⁊. xvi. ꝯtinentis. caᵒ de his que sequunt̄ febres. ⁊ est vtilis vt patet ⁊ ampliatur vt dixi ad omnes egritudīes ꝑacutas

Incipiūnt afforismi secūde particule

In quo morbo somnus laborē prestat mortale. si uero somnus iuuat: non mortale

Prima ꝯclusio afso. huius est ista. Somnus causans nocumentum in morbo ē mortale signū: ꝓbat̄ q̄a sig̃t virtutē superari a materia morbi. Prio nota in quo morbo exponit ꝯmentator in quo tꝑe morbi: per tempꝰ morbi maxīe ꝑticulare vel forte etiam vniuersale intelligendo. Secundo nota ꝙ labor. i. nocumentū sumitur a medicis equiuoce: qñqꝫ pro morbo: qñqꝫ ꝓ accidente: qñqꝫ pro cā: ⁊ de his omnibus hic verificatur afso. Tertiō nota: per laborem intelligi debet nocumentū magnum ꝑseuerans. si enī esset labor paruus aut nō ꝑseuerans nō oporteret. Quarto nota temporuꝫ ꝑoxismi quedam sunt: in quibus merito dispositionis tēporis somnus est aptus nocere: quoddā est in quo aptus est iuuare: ⁊ quoddā medio modo. exm̄ primi: vt principium. exemplū secūdi vt declinatō exemplū tertij vt status ⁊ augmentū. Ad ꝓpositum nocumentū ex somno in declinatione ꝯtingens est illud quod est mortale signum: vt videbitur in qōne nō aūt in principio vel in aliis. Ex quo colligitur cā verificans afso. stante enī ex somno nocumento ꝑseuerante magno in declinatione: significatur calorem ex somno interius reclusū nouā prauam agitare materiā: quā quia non suꝑat virtus: causatur nocumentum magnū ⁊ ꝑseuerans: quare succumbit virtus: ⁊ per ꝯsequēs ⁊c̄. Quinto nota non soluꝫ hoc esse verificabile in declinatiōe vlī sed etiā particulari: vt patebit in questione.

si uero iuuerit

Secunda ꝯclusio: iuuamentū contingens ex somno in morbo nō est signum mortale: ꝓbatur: quia non sig̃t virtutē suꝑari a morbo vel cā. igitur. pꝫ ꝯñā ⁊ assūptum similiter. Primo nota nō semꝑ somno iuuante debemus arguere morbū esse salubrē. In simplici enī īterpollata mortali: potest hic somnus talis reꝑiri: ⁊ tñ signum nō erit salutis de se: tamē est aptus significare bonū. Ex quo patꝫ q̄re dixit. Si vero iuuerit nō mortale: ⁊ nō dixit salubrē: pꝫ enī ꝯtrarioꝝ signoꝝ ꝯtraria esse significata. Secūdo nota has ambas ꝯclusiones verificabiles esse maxime in morbis materialibus: licet etiā vt videbitur in questione. possint ampliari ad īmateriales. Similis snīa colligitur secūda quarti caᵒ de signis sumptis ex somno ⁊ vigilia. ⁊ est vtilis in actu ꝓnostico: ⁊ ampliatur ad oēs egritudīes materiales: lꝫ etiā ampliari posset ad īmateriales.

Utrum nocumentum ꝯtingens ex somno in declinatione sit signū mortale.

Ar̄ multipliciter ꝙ nō. primo

quia somnus est res naturalis: eo q est operatio naturalis. Nulla aũt res naturalis nocet: tuz quia oẽ nocens est res preter naturã: ⁊ diuiditur in tria. s. in morbũ cãm morbi ⁊ accidens morbi. tum quia natura nõ videt̃ factrix morbi vt. vi. de accidẽti ⁊ secũdo creticoꝝ ad principiũ. Cõfirmatur: qꝛ somnus ꝯfortat digestiuam: naturalẽ calorẽ multiplicat. vt secunda primi doctrina secunda cap° de his que ꝑueniunt ex somno ⁊ vigilia. Cõfirmatur: quia somnus infrigidat ⁊ humectat: igitur saltem in febre nõ videtur inferre nocumentũ. Secũdo ad principale arguitur: maius est nocumentũ somni in principio vel statu: q in declinatione. igitur ⁊c̃. ꝯsequentia manifesta est: quia si nocumẽtũ maius nõ sufficit egꝝ ad mortem ducere: nec minus sufficit facere illud. Tertio: ipossibile est egrum mori in declinatione. igitur ipossibile est in declinatione apparere signũ vel nocumentũ mortale. igit̃ assũptum colligitur tertio de crisi ⁊ primo: in pluribus passibus. Quarto hoc maxime foret ꝓpter argumentum Galie. si solentia iuuare suo tempore nõ iuuerint ⁊c̃. Sed ꝯtra quia argumentũ Gali. ꝓcedit de declinatione vera vel nõ vera: nõ primũ: quia in illa nõ apparet signũ mortale: nec i ea aduenit mors. nec secundũ: quia in ista nõ solet iuuare somnus: ideo nõ foret eius argumentũ ad ꝓpositum. Quinto in declinatione iubet appoplexie stuporis congelationis nocet somnus: ⁊ tñ hoc ñ est signũ mortale. igitur qõ falsa: ꝯña manifesta. ⁊ maior patet. quia ex quo somnus subeticus est somnus qui omni tempore nocet. Ad illud dr̃ q ille nõ sunt egritudines in quibus sit somnus natus conferre vt patet. Sexto: possibile est in declinatione tertiane pure accidere nocumẽtũ ex somno: que tñ ex toto genere est salubris. Cõfirmatur: qꝛ saltem hoc nocumentũ potest ꝑuenire a cã primitiua: quia potest ꝑuenire a malitia regiminis. igitur ⁊c̃. patet ꝯña ⁊ assumptũ. Potest eni eger in pñcipio declinationis poxismi sumere cibum euaporabilẽ inducentẽ somnũ ideo ⁊c̃. Confirmatur: qꝛ somnus semper in declinatione nocere debet: quia sup vacuitatẽ nocet: vt tertia primi ca° de somno ⁊ vigilia. Aliter arguitur: possibile est ex sõno facto in declinatione poxismi febris salubris sequi nocumentum. igitur qõ falsa: ꝯña nota: ⁊ assũptuz patet. ponatur sortẽ egrotare tertiana pura: ⁊ q in declinatione hꝰ poxismi dormiat tũc possibile ẽ ꝑpt somnum aliquã particulã vaporis colerici acuti retineri: que adueniente vigilia ad cerebꝝ euaporabit: ex quo sequitur magnũ nocumẽtũ ⁊ mortale. igitur ⁊c̃. Ad istud dicitur: q in cãu isto nocumẽtũ illud erit perseuerans: ⁊ sic nõ aderũt omnes circũstantie requisite ad significandũ per illud nocumentũ. igitur ⁊c̃. Ex quibus pꝫ remotio magne controuersie: que a multis consueuit doctoribus fieri circa intellectum huius affo. ⁊ cõmenti. Item ar alique sunt egritudines ex toto genere salubres vt tertiane pure ⁊c̃. igitur q̃tũcũqꝫ in ipaꝝ declinationibus accidat nocumentũ ex somno: nõ erit mortale signum. igitur ⁊c̃. Ad istud dicitur q in illis egritudinibus nocumentũ in declinatione cũ circunstantiis: est signũ mortale: vt patet per ꝯclusiones affo. Aliud argumentũ: febriat sortes de materia mixta ex flãte ⁊ colera: cuiꝰ colera cretice euacuetur in. vij. die: tunc possibile est in nona die in flãte remanente fieri ex somno agitationẽ fortẽ: ad quã sequatur maius nocumentũ: ⁊ tñ ex illo nõ habemus mortem ꝓnosticari. igitur ⁊c̃. ꝯña manifesta ⁊ maior satis patet: sed ꝓbatur minor: quia cõtingens est adhuc flãticam materiã remanentez esse in principio vli: cum possit principiũ flãtice durare xvij. diebꝰ. ut Aui. pᵃ q̃rti c° de flãtica. ⁊ si sic: possibile ẽ tũc appere signa cruditatis sꝫ appẽtibꝰ sigis cruditatis ñ ẽ ꝓnosticãdũ certe de salute vel morte vt Gali. ĩ cõmento poxismos ⁊ ꝯsistentias. igit̃ ⁊c̃. Admittitur casus: ⁊ dr̃ q si in sorte est magnuz nocumentũ contingens ex somno in nona die: ⁊ pseueret cũ circũstantiis dcis: est signũ mortale. Et cũ arguit̃ q nõ: quia tũc forte apparebũt signa cruditatis. igitur ⁊c̃. neganda est ꝯsequentia. ⁊ dr̃ p auctoritate Gali. allegata: q Galie. voluit q per signa sumpta a cruditate nõ possumus certe ꝓnosticari de salute vel de morte: cum hoc tñ stat: q ex aliis signis hoc possumus facere: vt pꝫ iõ ⁊ce.

Ad oppositum est hypo. in afforismo ⁊ Gali. in cõmento. hic tanguntur due difficultates prima an somnus possit inducere nocumentũ aliqñ vel nocere. secunda est quesitũ principale. ideo pᵒ videbitur de prima. secundo de secunda. Quãtũ ad primũ p̃mittã p̃mo notabilia. scđo ꝯclusiões

Quantum ad primum sciendum est primo q de somno plures dantur descriptiones. pᵃma: somnus est reditus spũs aĩalis ab instrumentis sensus ⁊ motus ad suum principiũ: cum quo priuantur huiusmodi instrumenta ab exitu opationum in ipis: preter illa: que sunt necessaria vt vita pmaneat. Et per spũm aĩalem puto nõ esse intelligendũ aĩalem distinctum contra vitalẽ ⁊ce. cũ non solius aĩalis spũs sit reditus: sed etiã vitalis ⁊ naturalis: sed intelligit p aĩalem spũm etiã vitalẽ: queadmodũ sub aĩali virtute etiã vitalẽ ꝯprehendimus: vt primo prima doctrina sexta de virtutibus ca° de virtutibus aĩalibus. vel forte dixit aĩalis: quia potissime per retractionẽ spũs animalis fit imediate somnus: tanq per priuationẽ instrumẽti imediate deseruientis. Per hoc aũt q dr̃ ab instrumentis circũloquitur terminũ a quo: ⁊ per principium: terminũ ad quẽ illius reditus: ⁊ per principium iuxta phõs naturales intelligere debemus cor: per alios aũt cerebꝝ: potissima aũt reuocatio est ad cor. Per hoc aũt quod subiungũt preter illa: differt sõnus ab appoplexia sincopi ⁊ce. In quibus aut valde impeditur: aut notabiliter diminuit: colligitur hec descriptio prima tertij ca° de subet tractatu quarto. Cui etiã consonat descriptio collecta primo de sõno. s. somnus est ꝯuentus ⁊ reciprocatio natural' caloris ad interiora. s. ad cor: cũ qua est vinculum siue ipotentia sensitiui primi. i. sensus cõis. Ex quo patet: q taliter capiendo somnũ: iste terminus somnus supponit ꝓ illo spũ taliter ad interiora redeunte: cõnotando etiã ad hoc sequi impedimentuz sensus cõis in sentiendo: similiter sensuuz exterioꝝ

Ex quo vlterius patet: nulli mēbro attribuēdū ſomnū: niſi organo ſenſus cōis: ⁊ mēbris ſenſibilibus exterioribus ſentire potentibus. Et iſta deſcriptio videtur cuilibet ſomno cōis. Aliter deſcribitur: ſomnus eſt actualis priuatio vigilie ſiue operationū iam dictaꝝ: ꝓpter reditum ſpūs ⁊c̄. Ex quo pꝫ quid ſit vigilia. Secūdo nota ſomnū eſſe triplicē. ſ. naturalē: nō naturalē: ⁊ p̄ter naturam. Naturalis ſomnus eſt ille qui fit a natura naturaliter opante principaliter nō effectiue cōcurrente cā p̄ter naturam ad ip̄m cauſandū. Somnus vero p̄ter naturā eſt a cā p̄ter naturā ꝓueniens. Nō naturalis vero eſt: cuius cā eſt aliqua res nō naturalis exemplū primi: ſicut ſomnus eueniens in corpore ſibi ſano debite recto. exemplū ſecūdi: ſicut ſubeticus: exemplū tertij: ſicut ſomnus cauſatus a lactuca vel a cibo humido vel aere frigido corpori debite occurrente. Cāe aūt naturalis ſomni cōiter ponūt quattuor: materialē. ſ. formalē efficientēꝫ ⁊ finalē. Materialis poteſt dici membꝝ cui ꝓprie attribuitur in ſomno eſſe vigilia priuatum: vel ſpūs cui hic attribuitur motus. Formalē vero dicūt eſſe hāc retractionē vel motū ſpūs. Efficientē vero dicunt duplicē. ſ. mediatā ⁊ principalē. ſ. aīam ⁊ virtutē totius regitiuā. Immediatā vero dicūt eſſe nutrimenti euaporationē: ad cerebꝝ enī vaporibus eleuatis ⁊ inferius ſua frigiditate reflexis: fit meatus ſpūum aliqualis opilatio: quare priuantur mēbra ſenſu ⁊ motu: ⁊ reciprocatur calor interius donec huiuſmodi vapores diſſoluātur. Mediata vero ⁊ principalis cā eſt virtus vitalis: que ſpūꝫ ad interiora retrahit: vt eius reſolutio nimia ꝓhibeatur. Finalis vero ponitur duplex. p̄ma digeſtionis nutrimenti perfectio: ſecūda ꝓhibitio reſolōnis nimie ipſius ſpūs: qui per ꝯtinuum actū vigilie reſoluitur: ꝓpter qd̄ quarto de accidenti ⁊ morbo. caͦ vltimo dixit Halie. ꝙ ſomnus eſt quies aīaliū cū intenſione naturalium. vnde ip̄is ſpūbus multūꝫ paucificatis: ne vlterius reſoluantur ſed renouentur ⁊ multiplicentur: recurrūt ad cor: ſicut ſatelites ad capitaneū: vt Auerrois ſecūdo colliget vltimo capͦ

Ex quibus pōt colligi completa deſcriptio ſōni naturalis. Somnus naturalis eſt naturalis reditus ſpūs ab inſtrumentis ſenſuum ad principiū: ꝓueniēſ a virtute ⁊ nutrimenti euaporatione: vt ſpūs ī vigilia reſolutus reſtauretur: ⁊ nutrimētū digeratur explicantur enī in hac omnes cāe ſomni. Ex qͦ pꝫ: quid per vigiliā itelligere debemus: quia. ſ. expanſionē ſpūum aīalium ad ſenſum data ad organa ſenſuū ⁊ motus: qua fiunt potētia ad actualiter ſentiendū ⁊ mouendū: factā ab aīa: vt aīal debitaſ opationes exercere valeat. Ex quibus patet: pͦ ītellectus dcī Aui. p̄mo cano. fen. ſcd̄a. doc. tertia caͦ tertio. ſ. de ſignis cōplexionū dicentis: ſomni neceſſitatē nō eſſe abſolutam: pꝫ ſecundo. quare in frigidantia ⁊ humectantia ſūt maxime ſomnifera ⁊ plura alia. Tertio p̄mittendū dupliciter aliqd̄ poſſe eſſe cā nocumenti. ſ. per ſe ⁊ per accidens.

Tunc ſit prima concluſio iſta: ſomnus preter naturā per ſe nocere pōt: patet ſatis: quia omnis diſpoſitio p̄ter naturā per ſe eſt apta inducere nocumentū. Item ſomnus preter naturā per ſe impedit operationes ſenſus ⁊ motus: igitur ⁊c. patꝫ ꝯña ⁊ aſſ^m ſimiliter. Secūda eſt hec: ſomnus nō naturals etiā pōt per ſe nocere. ꝓbatur: res nō naturalſ indebite occurrens humano corpori ⁊ cauſans ſomnū per ſe indebite impedit opationes ſenſus ⁊ motꝰ igitur ⁊c. ꝯña nota: ⁊ añs eſt poſſibile. igitur ⁊ cōſequens ⁊c. Tertia concluſio: nunꝙ̄ ſomnus naturalis per ſe nocumentū inducit: pꝫ quia nunꝙ̄ eſt ſomnus naturalis: niſi quando eſt naturalis ⁊ ꝯueniens reditus ⁊c. ſed patet illud nō per ſe aliquod īducere nocumētū iō ⁊c. Quarta ꝯclo: licet ita ſit poſſibile tñ eſt: ſomnū naturalē eſſe per accidens cām nocumenti: pꝫ ponendo ſor. eſſe quartanariūꝫ ⁊ ꝙ hora noctis prima dormiat ſomno naturali: ⁊ anticipet poxiſmus ita: vt ſuperueniat ip̄i dormiēti: ⁊ patet ꝯcluſio. Ex iſto ſequitur correlarie: ꝙ nō omnis cā morbi eſt res preter naturā: licꝫ oīs cā per ſe morbi ꝓductiua ſit res p̄ter naturā: morbi in quā vel cā diſpoſitionis p̄ter naturā ad naturalē finē nō naturaliter ordinate. Quod notanter additur: ꝓpter apertionē oſſis ſacri in partu: ⁊ fracturā vmbilicalis vene infantis: in quibus repitur ſolutio cōtinuitatis ⁊ dolor: quoꝝ tñ cā nō eſt niſi virtus: que nō eſt res p̄ter naturā: licet ip̄a ſolutō continuitatis ſit res p̄ter naturā huic mēbro vel corpori rōne qua hoc membꝝ vel corpus eſt: nō tam̄ rōne qua ſpeciei eſt conſeruatiuū per hanc apitionē

Et hoc eſt qd̄ cōiter dici ꝯſueuit. ſ. ꝙ natura naturaliter operans. ſ. pro ſolius indiuidui ꝯſeruatione: nō per ſe ꝓducit nec ex naturali intentoine diſpoſitionē preter naturā: cum quo tñ ſtat: ꝙ ip̄a naturaliter opans ꝓ ſpetiei conſeruatione: poteſt diſpoſitionē in indiuiduū ꝓducere vt tale indiuiduūꝫ eſt p̄ter naturalē ſimiliter dici pōt de apitione venaꝝ matricis in purgatione mēſtruoꝝ.

Quantum ad ſecundum articulū premittam p̄mo aliquas diſtinctiones. ſecundo ponāꝫ ꝯcluſiones de queſito. Sit igitur hec p̄ma diſtinctio. tempoꝝ morbi quoddā eſt vl̄e ⁊ quoddā particulare: quid ſit vnūquodqꝫ patet. Ex quo patet: declinationē quandā eſſe vl̄em: ⁊ quandā particularem. Secunda diſtictio declinatio vl̄is eſt duplex: vera. ſ. ⁊ nō vera. Uera eſt manifeſta morbi remiſſio cū dominio virtutis ſupra morbū ⁊ cāꝫ morbi: ſi a cā dependens fuerit. Nō vera aūt eſt actualis morbi r̄miſſio: ſine actuali manifeſto dominio virtutis ſupra morbū: ſed cum aptitudine morbi redeūdi ad eandē vel maiorem intenſionē q̄ pꝰ

Tertia diſtinctio eſt ꝙ tempoꝝ particularium morbi: quoddā eſt: merito cuius diſpōnis ſōnus ſuꝑueniens aptus eſt ſemꝑ nocere: quoddam ꝓdeſſe: quoddā medio modo. exemplū primi vt principiū exemplū ſecundi: vt declinatio maxime quo ad vltimam partē eius: exemplū tertij: vt ſtatus ⁊ augmentū. Quarta diſtinctio: egritudinū quedam ſunt in quibus ſemꝑ per naturā eaꝝ vel ſuaꝝ cauſaꝝ ſomnus aptus eſt obeſſe. Quedā vero nō: ſed indifferenter ſe habent ad obeſſe ⁊ prodeſſe. exemplū p̄mi vt ſubet ⁊ appoplexia ⁊ ſimilia. exemplūꝫ ſecūdi. vt tertiana ⁊c̄. ⁊ alie febres interpollate ſalubres. Quinta diſtinctio: nocumentū ſequēs ⁊c̄. qñqꝫ eſt magnum ⁊ ꝑſeuerans: quandoqꝫ uero paruum vel non perſeuerans. Sexta diſtinctio

huiusmodi nocumentū qn̄q; prouenit a cā primitiua vel extrinseca: quādoq; vero a cā corporali vel ītrinseca. exemplū primi sicut inordinatio regiminis exemplū secundi patet. Prima ↄclusio: nocumētum ex somno ↄtingens paruū vel n̄ pseuerans aut a primitiua siue extrinseca cā pueniens: nō necessario est mortale signū: patet: quia si paruum est vel nō perseuerans: nō succūbit virtus. Si vero a cā pmitiua pueniat ipa subtracta remouebitur nocumentū: vt si forti dares vinū ꝛ ipe stupefierꝫ: iste tn̄ somnus nō est signum mortale. igitur ꝛc̄. patet ↄn̄a cum an̄te. Secunda conclusio: nocumentuꝫ ex somno in declinatione contingens adhuc magnū ꝛ pseuerans: in egritudine in qua aptus est somnus per suā naturā. s. istaꝝ egritudinum nocere: nō est signum mortale: patet quia ex quo aptus est semp nocere in illa. q̄tūcūq; esset egritudo salubris noceret. ideo ꝛc̄. Tertia conclusio: nō omne nocumētum magnū ꝛ pseuerans in declinatione vl'i febris est mortale signū: patet quia in principio augmēto ꝛ statu poxismi declinationis ex somno potest nocumentum magnū ꝛ perseuerans contingere: ꝛ tamē illud nō esset signum mortale. igitur ꝛc̄. Quarta ↄc̄lo responsiua: nocumentū magnuꝫ ꝛ pseuerās ex somno in particulari declinatione ↄtingens vel pticulari ꝛ vl'i simul: nō a cā pmitiua pueniens: in egritudine in qua nō ex natura illius est somn⁹ nociuus: est signuꝫ mortale. Dico aūt notanter: n̄ pendens a cā primitiua: ppter primā ↄclusionem: ꝛ in egritudinibus in quibus p naturā illaꝝ egritudinum somnus est aptus nocere: vt in sibet ꝛc̄. p pter secundā ↄclusionē: hanc ↄclusionē voluit ypo. in affo. ꝛ Galie. in cōmento. ꝛ pbatur sicut ipe: si solentia iuuare ꝛc̄: ꝛ de hoc pone exemplū ↄciliatoris dr̄a. cviij. ꝛ est verisimilitudo in hoc: quia ex quo in declinatione infert somnus notabile ꝛ pseuerans nocumentū: cum fortius debeat omni alio tpe nocere: videt̄ q̄ tandeꝫ inducit nocumentū mortale. Secūda cā ↄmentatoris: quia vel virt⁹ vicit materiā ꝛ tunc nocumentū nō erit perseuerans. vel vincitur a materia ꝛ nocumentū est magnum est signum mortale ꝛc̄. vt in cōmento. Tertia cā quia tempore quo calor naturalis est fortissimus ꝛ degrauatus a materia ꝛc̄. nō potest vincere materiā. igitur nec alias vincet ꝛ per ↄn̄s ꝛc̄. Ratio Thome quia ex quo materia sit diminuta: si virt⁹ tale patitur nocumentum: signū est ipaꝫ esse valde defectam quare ꝛc̄. Quinta ↄclusio licet ita sit: semp tn̄ ceteris paribus in aliis adsunt multo plures cāe nocumenti: verbi gratia sicut si pura materia latitaret in principio: sicut in declinatione nulli dubium est q̄ deterius induceret nocumentum.

Correlariū licet deterior cā sit nocumentū principij q̄ declinationis ex somno aliis paribus. deterius tamē signū est nocumentū declinationis: patet satis. Secundū correlariū: stat aliquod signum nō mortale aliquo signo mortali esse deterius nocumentū. Tertiū correlariuꝫ pbabiliter dici pōt tam in declinatione vera q̄ in nō uera verā esse cōclusionē responsiuā: patet ↄclusio in nō vera: patꝫ etiā in vera: licet eiꝫ sit morbi alicuius vera declinatio: stat tn̄ interius prauā materiā latitasse: que ex somno agitatur causans perseuerans ꝛ notabile nocumentū ꝛ hoc ita videt̄ signū mortale sicut alia

ad argumenta principalia. ad primū negatur hec ppositio: ad pbationē dicitur aliqua res naturalis est de per accidens cā nocumēti. sicut calor tuus est cā extinctionis. Ad ↄfirmationem licet cōferat: nō tamē sequitur q̄ nō noceat. Stat enī q̄ in vno iuuet ꝛ q̄ in alio noceat. Ad scd̄m principale: dr̄ q̄ licet ceteris paribus maius nocumentū possit fieri a somno in principio: peius tamē significare debemus ex nocumento declinationis q̄ principij: ad alia pꝫ solutio ex dictis in q̄ōne.

Ubi somnus desipientiam sedat bonuꝫ: ubi uero prestat malum.

Prima conclusio affo. est: q̄ remotio desipiētie p somnū est signū bonū ꝛ laudabile. pbatur sic: talis remotio ꝛc̄. sig̃t victoriā virtutis ꝛ caloris naturalis supra morbū. igitur ꝛc̄. ↄn̄a nota ꝛ assūptū patet. Item ex pcedenti affo. iuuamentū sequēs ex somno est signum bonū: sed remotio disipientie p somnū est huiusmodi. igitur ꝛc̄. Ex ista ↄclusione sequitur secunda: q̄ desipientia sequens somnū est signum malū. pbatur quia in quo morbo somnus prestat laborē mortale. Item talis sig̃t virtutē succumbere materie morbi aut morbo. igitur ꝛc̄. Et similis sn̄ia ponitur ab Auic. secūda primi ca° d̄ his que pueniūt ex somno ꝛ vigilia. ꝛ est vtilis ad actum practicū. viso enī q̄ somnus ille nocet: iuuate ad dirigendū in opus: ꝛ etiā ampliatur ꝛc̄.

Primo nota dicit ubi. i. in quo morbo vel in q° tēpore. Secūdo nota: q̄ in cerebro sunt tres ventriculi ab inuicem sensibiliter distincti: in quorum quolibet pficitur opatio propria. s. in primo sensus cōis. In medio opatio cogitatiue ꝛ in postremo memoratiue. Et ex nocumento ↄtingente in quolꝫ istoꝝ: potest contingere lesio in opatione ppria. In cogitatiua ergo triplex cōtingit lesio: quia vel opatio aufertur ꝛ sic vocatur amentia. i. sine mente. vel corrūpitur: ꝛ sic dr̄ alienatio vel permixtio rōnis: vel diminuitur ꝛ sic dr̄ stoliditas vel desipientia: ꝛ sic sumitur hic. Et tunc cā verificans affo. potest esse ista: quia si somnus sedat ꝛc̄. signum est q̄ virtus ꝛ calor est fortis ꝛ potens in remouendo cām: a qua causabatur nocumentū in medio ventriculo cerebri. Si aūt econtrario: foret signū virtutē ꝛ calorē n̄alē agitare materiā quā nō posset superare: ꝛ per ↄsequens malū: si esset cum circūstantiis dictis in precedentibus. Tertio nota: lꝫ hoc maxime sit veꝝ: per desipientiā intelligendo nocumentū iam dictum. tn̄ etiā per desipientiā possum⁹ intelligere omne nocumentum adueniens predictis virtutibus. Et sic ampliatur affo. nō solum ad nocumentū medij ventriculi: sed etiā alioꝝ. Iste affo potest esse tanq̄ pars pcedentis affo. ꝛ sicut correlariū eius: vel aliter q̄ hic sit tanq̄ antecedens pcedētis. ꝛ ponit particulare p vniuersali: vt mos est rethoricoꝝ ↄcludere vniuersalia p pticularia ꝛce.

Queritur utrum somnus possit remouere desipientiā: arguitur q̄ nō: quia somnus est cā desipientie. igitur nō potest ipam remouere: pña nota: quia idem nō est pductiuum ⁊ remotiuū eiusdē. ¶ Secūdo somnus debilitat calorem naturalē. igitur. pña manifesta: ⁊ assūptum patet: quia infrigidat. Oppositum arguit pmentator. Nota q̄ idē potest p accidens esse oppositoꝝ cā. ¶ Secundo nota: q̄ q̄uis somnus in principio infrigidet. ⁊ hoc q̄tum ad membra exteriora: in pcessu tñ calefacit.

Cōtra: quia similatur quieti. Veꝝ est iuxta pncipium infrigidando ⁊ in alio: quia sicut per quietē phibetur spirituū ⁊ caloris naturalis resolutio: ita per somnū. ¶ Ad argumenta pꝫ solutio intelligēti.

Queritur utrum desipientia sit piculosior febre vel apste: solutio: rōne dignitatis actionis lese est piculosior ceteris paribus in gradu: ⁊ hec loquendo de pfirmata. Potest enim phibere in toto motum voluntarium: ⁊ subita mors potest sequi: similr quia cerebꝝ est membꝝ debile respectu cordis. ideo nocumentū in ipo pfirmatū difficulter potest remoueri.

Somnus et vigilia utraqꝫ magis modo facta malum

Prima conclusio asso. est: q̄ taꝫ sōnus q̄ vigilia excedens q̄titatē determinatā est malum: pbatur sic: vtrūqꝫ istoꝝ est malum per viā signi ⁊ cāe. igitur. pña nota: ⁊ assūptū pbatur: quia somnus nimius: longiori tempore q̄ debet retinet calorem in interioribus. vnde impediuntur opationes membroꝝ exterioꝝ: similiter calor interius longiori tempore q̄ debet vnitus: deficiente nutrimento digestibili vel digerendo: nimium resoluit humidū naturale membroꝝ interioruꝫ similiter per calorem in somno diutius q̄ oportꝫ reuocatum interius: phibetur omniū supfluitatum euacuatio: hoc aūt est malū ideo ⁊c̄. ¶ Quod etiā vigilia sit cā mala: patet quia vigilia nimia est cā nimie resolutionis ⁊ defectus caloris naturalis: ut pꝫ ideo ⁊c̄. Quod aūt vtrūqꝫ istoꝝ sit signum malū patet quia somnus nimius significat frigiditatem cerebri nimiā: aut materiā frigidam opprimentem: nimia vigilia vero significat siccitatē cerebri nimiam. aut materiā colericā nimiā euaporantē vel attingentem quodcūqꝫ cerebꝝ. ideo ⁊c̄. Similis sniā habetur ab Auic. tertio cano. fen. pma ca° de sub et: ⁊ est vtilis iste asso. in actu practico: ⁊ ampliat tam ad corpora sana q̄ egra q̄ etiā neutra. ¶ Primo nota: per somnū possumus intelligere ⁊ significare quādo derelinquit bonū effectum super dispositionem corporis. pmo ex tēpore. secundo ex qualitate: quia. s. ex pfunditate ⁊ leuitate. tertio ex effectu quia. s. iuuamento ⁊ nocumento sequente. quarto ex quātitate eius. s. longitudine ⁊ breuitate ⁊ vltimo modo significamus hic. Secūdo nota q̄ somnus quandoqꝫ fit a cā corporali. quādoqꝫ ab extrinseca siue primitiua. In pposito aūt sermo est de somno causato a cā corporali. ¶ Sed dubitaret aliquis quare nō docuit significare per q̄titatē diminutā somni: sicut per extensionē: ⁊ similiter uigilie. Respondetur q̄ hoc bene fecit ypo. quia ex q̄titate nimia vigilie ⁊ somni significatur etiā q̄titas somni ⁊ vigilie diminuta: vel dato vno ptrariorum datur intelligi reliquum: dicit vtraqꝫ quia quocunqꝫ dato si superfluat malum est: ⁊ stat tamē crescere vtrunqꝫ debitam mensurā.

¶ Hic cadunt quedam dubia circa litteram. Primū dubium videtur q̄ somnus ⁊ vigilie nō sint male per viā signi nec cāe. primo nō per viā signi: quia nō sunt qualitas mutata nec existens mutatum: vt patet: nec actio lesa: quia tunc essent opationes: ⁊ per psequens essent res naturales: pñs falsum: quia sunt res nō naturales: vt colligitur 5° tegni. ⁊ secunda fen. primi cān. pluries. Nec p viā cāe: quia omnis cā morbi est res preter naturā: sed somnus ⁊ vigilia sunt res naturales ideo ⁊c̄.

¶ Secundū dubium est quid sit deterius an vigilia puenientem mensurā excedens: an somnus ceteris paribus. Videt̄ eni q̄ somnus: quia est dispositio minus cōueniens corpori. vt colligitur p mo cañ. fen. secūda doc. tertia ca° tertio. s. de signis pplexionum. Iteꝫ hōibus a natura datū est lōgiore tempore vigilare: igitur naturalior dispō est vigilia q̄ somnus: vt dī primo ethicoꝝ nil differt felix a miserijs nisi secundū dimidium vite. ⁊ i metro stulte quid est somnus nisi gelide mortis imago. Item ex somno nimio puenitur ad egritudines subito pnecantes: ex vigilia vero ad paulati resoluentes. Item somnus ordinatur in vigiliā: nō. n. dormimus nisi vt confortentur ⁊ fortificentur spūs p melius exercendis opationibus vigilie: sed ppt quod vnūquodqꝫ ⁊ illud magis. igitur ⁊c̄. Itē sōnus superfluus infrigidat ⁊ humectat vigilia autē calefacit ⁊ exiccat: sed deterior dispositio est infrigidatio ⁊ humectatio q̄ calefactio ⁊ exiccatio. igit ⁊ce. Item in somno homo est medius inter viuos ⁊ mortuos. Item pmentator in cōmento de somno ⁊ vigilia. Qui se exhibet somno plusq̄ oportet ebetatur eius aīa ⁊ eius organa. Sed q̄ vigilie sint deteriores. pbatur quia in ipis fit expansio caloris ⁊ debilitatio virtutis ⁊ distractio spūs a digestione quare nō ita bene digeritur in vigilia sicut in somno. Sed in somno fit vnio caloris ⁊ eius fortifica° ⁊ restauratio ⁊ spūum multiplicatio. igitur ⁊ce. cōsequentia videt̄ tenere quia vnio ⁊ multiplicatio est melior expansione ⁊ paucificatione ⁊ resolutiōe ⁊ colligitur assūptum prima tertij ca° de sara. Iteꝫ in somno lassitudines remouēt ⁊ dolores: vt pmo secunda ca° de his que proueniunt ex somno ⁊ vigilia. lassitudines omnes remouet somnus. in vigilia vero fit oppositum. Item quia vigilia videtur fm natura laboriosa: somnus dulcis ⁊ placidus. vñ Ouidius methamorphoseos primo. Somnus quies placidissima reꝝ. ⁊ Virgilius sexto eneydos. Tunc me confectum curis sōnoqꝫ grauatum ⁊ce. dulcis ⁊ alta quies placideqꝫ simillima morti. Item cōmentator de somno ⁊ vigilia: qui dixit q̄ somnus est pfirmatio virtutū ⁊ pfortatio. vigilia aūt est debilitas eaꝝ ⁊ subiungit q̄ quicūqꝫ dederit se somno

plusꝙ̃ oportet ebetabitur sensus ⁊ virtutes: sed ex
vigilia plusꝙ̃ oportet sensus ⁊ instrumenta certum
est aũt ꝙ corrũpi sensus ⁊ instrumenta deterius est
ꝙ̃ sensus ⁊ virtutes ebetari. igitur ⁊c̃. Quot sint e
qualter mali patet quia equaliter ponunt̃ remoueri
a debito temperamento. Tertium dubium vr̃
ꝙ vigilie superfluitas nõ soluz ex caliditate ꝓueniat
prouenit. n. ex humiditate nitrosa vt in senibus ut
tertio prima. ca° de sara: Item ex forti cogitatiõe
fiunt in vehementer captis amore venereo. vt pri
ma tertĳ tractatu quarto ca° de ylischi. Item pro-
uenit ex potu vini: quod tñ calidũ est ⁊ humidum
vt colligitur secundo interioꝝ vltimo ca° de illo q̇
dimiserat seruum: qui bibit vinum potentissimum
⁊ mortuus est ex vigilia. Quartum dubiũ est:
ꝙ si ad sõnũ tam naturalẽ ꝙ̃ nõ naturalem ꝯcurrit
opilatio superiꝰ dcã: quõ potest sor. excitari: quia
tu audis aut nõ. si audis tunc nõ dormis. si nõ au-
dis: quõ ergo excitaris: ⁊ quõ aufertur sensus ĩ sõ
no remanente voluntario motu: vt in dormienti-
bus exercentis opera vigilantiũ. Ad primũ isto
rũ dr̃: ꝙ huiusmodi somnus ⁊ vigilie sunt actio le
sa: quia. s. augmentata vel diminuta intra vel ci
tra mensurã debitam. Et cum ar̃ ꝙ nõ: quia essent
oꝑationes: dr̃ ꝙ sunt res naturales. vide in tertio
tegni. vel dicitur nõ omnes oꝑationes esse res natu
rales: sed solum ille que nõ sũt ad libitum volunta
tis mensurabiles: vt digestio attractio nutrimenti
⁊c̃. sũt oꝑationes naturales: que nõ sunt augmẽta
biles uel diminuibiles ad libitum voluntatis: quia
satis posset dici stomaco: digeras bene quando est
discrasiatus multũ: quia illa est oꝑatio que fit sine
cognitione: vt motus cordis ⁊c̃. Ad secundũ dr̃
ꝙ ceteris paribus somnũ excedentẽ mensurã dete-
riorem esse: ⁊ peiora causare nocumenta. Et cum
ar̃ ꝙ nõ: quia restaurat corpus ⁊c̃: totuz oppositũ
facit cũ est superfluus. Ad secudũ dr̃ aliter ꝙ in
somno naturali fit vnio ⁊ ꝯfortatio caloris: sed sõ
nus excedens mensurã nedũ ꝙ vniat calorem ⁊ ip̃z
multiplicet: sed etiã resoluit: ideo somnus super ua
cuitatem nocet ⁊ ꝯsumit humidũ membroꝝ: ꝓpter
fortem applicationẽ ad humidũ: ⁊ fumi capinosi re
tinentur. ⁊ ꝓhibetur coꝝ resolutio: ⁊ fit cattarri
generatio: naturalis somnus bene ꝯfortat: sed suꝑ
fluus nõ: ⁊ vigilia moderata est iuuantior somno:
quia somnus fit cã eius vigilie. homo. n. dormit
vt valeat vigilare: sed tñ ceteris paribus deteriꝰ
est somnũ excedentẽ debitã mensurã: ꝙ̃ vigiliã ex
cedentẽ mensuram. Ad aliud cum dr̃ ꝙ in som-
no remouentur dolores: dicitur negando ꝯsequẽti
am. vnde licet in somno ꝑcipiatur dolor aut tristi
tia ⁊ in vigilia sic: nõ ꝓpter hoc sequitur ꝙ vigilia
sit deterior: quia hoc est ex eo ꝙ virtutes sensus
ligate sunt queadmodũ in t̃tiana maior ꝑcipitur tri
stitia aut dolor si sit cũ dolore capitis gratia exem
pli ꝙ̃ in appolia. igitur tertiana est deterior pz ꝙ
argumentuz nõ valet. De lassitudine autẽ que re-
mouet̃ in somno ⁊c̃. patet ex rñsione ad primum.
Ad illud cum dicitur ꝙ vigilia est laboriosa somnꝰ
placidus. Dr̃ ꝙ somnus nõ est dispositio magis de
lectabilis ꝙ̃ vigilia ⁊ preserti suꝑfluus: vt patz de
illis qui cum suꝑflue dormiunt: nunꝙ̃ dic illa bene
se habent imo remanent ebetes, ⁊ quasi stupidi qđ

nõ accidit ex superflua vigilia. Ad auctoritatem
Auerrois ꝙ licet somnus sit ꝯfortatio virtutũ ⁊c̃.
cum illo etiã ꝯiungitur retentio suꝑfluitatũ ad quã
sequitur virtutum aggrauatio: forte ip̃e etiã intel
lexit scilicet de somno temperato ⁊ moderate fa-
cto que tñ ꝙ̃tuncũꝙ moderato melior ⁊ iuuantior
est vigilia cũ in vigiliã ordinetur. Ad aliud quod
subiungit ꝯmentator: quia per somnũ ebetant̃ ⁊c̃.
dicitur ꝙ nõ solum ebetantur sensus per somnum
suꝑfluum: sed etiã corrũpuntur per viã suffocatõis

Ad tertium dr̃ ꝙ nõ solum ex caliditate fit vigi
lia suꝑflua vt dictũ est in littera. Nam aliquando
fit ab humiditate nitrosa vt in senibus. prima ter-
tĳ cañ. tamẽ illa est potissima inter alias cãs: quia
raro absoluuntur alie ab hac. ideo ⁊c̃. quia vt plu
rimũ caliditas est cã a qua ꝓuenit vigilia excedens
ideo facit mẽtionez de ip̃a. etiã a fortibus acciden
tibus aie: vt de nocte putãdo de margarita fit dis
gregatio spũum. Itez dolor est cã vigilie: quia dis
gregat spũs. ideo deopilat materiam somni. Ad
quartum dicit̃ illam viã nõ sic opilatam esse quin
vadunt spũs ⁊c̃. vel dr̃ ad quartum ꝙ licet sit fa
cta opilatio vie per quã transeũt spũs aiales: facto
tñ forti motu in organo sensus fit motus spũs aialis
ad locum vbi sensatio fit: vt si fortiter clames ad
aurem Sortis dormiẽtis nõ surdi: ip̃e excitabitur
quia spũs mouentur ad locũ ubi fit motus ille: ⁊ fit
disgregatio spũs a loco illo vbi erat aggregatus.
videt̃ ergo esse in somno sensus ligatus: nõ ꝙ obie
ctum forte ĩprimens non sentiatur: sed ꝙ obiectis
debite occurrentibus dormiens nõ sentiet tunc.

Ad vltimũ dr̃ ꝙ ablato sensu merito quãtitatis
spũs: aufertur etiã motus instrumentis suis per eũ
dem neruũ delatis: quia oportet motiuũ spiritum
esse maioris quãtitatis ꝙ̃ sensitiuum. ⁊ ꝙ solum ꝓ
pter paucitatẽ spirituũ deficientibus sensibus ꝺ̃ficit
sensus ⁊ motus: vbi aũt ꝓpter distemperantiã in
ꝯplexione spũs hoc nõ oportet: requiritrr. n. ma-
ior temperies ad sensum ꝙ̃ ad motum. Stat enim
temperamentũ remanere ꝓ motu ⁊ nõ pro sensu:
quia oportet ip̃m esse magis depuratũ vaporibus
ad sentiendũ ꝙ̃ ad mouendũ. ideo ⁊c̃. vel dicitur
ꝙ illi non perfecte dormiunt qui exercent ope-
ra vigilantium.

uęritur utrũ aliquis somnus
excedens quãtitatẽ debitã sit bonus.
Ar̃ ꝙ sic. primo quia somus creticus
aut somnus sequens euacuationẽ nimi
am: potest esse bonus: ⁊ tamẽ est excedens ꝙ̃titatẽ
debitã. igitur ⁊c̃. ꝯña manifesta: ⁊ antecedens pz:
quia in tali cãu ꝯceditur somnus vltra mensurã sõ
ni naturalis. Secũdo in forti dolore approxima
mus frigida stupefacientia somnũ ꝓuocãtia: adhuc
vltra mensurã naturalis somni. igitur. ꝯña nota:
⁊ assũptum patet in cõi oꝑatione. Tertio in apo
pleticis cõcedimus vigiliaz vltra naturalẽ vigiliã
igitur ⁊c̃. ꝯsequentia nota ⁊ assũptum pz similiter

ad oppositum est ar̃so. Nota primo
ꝙ somnus potest dici fieri ꝺ̃m quantitatẽ debitam
dupliciter. primo quia fit sicut tempore sanitatis.
secũdo modo: quia fit ꝺ̃m ꝙ requirit̃ in tali dispõe

in quali pro tunc repitur corpus. ¶ Prima ꝯclo: ꝙ somnus excedens quantitatē debitā primo mō potest esse laudabilis per argumenta. Secunda ꝯclusio: somnus excedens quantitatē debitā secūdo modo nō potest esse laudabilis: patet: quia somnus talis nō est ꝯueniens in forti euacuatione ⁊ pꝰ longam vigiliā. ¶ Secūdo dubitatur vtrum somnus sit res naturalis: ꝙ nō quia ē res nō naturalis. igit̄ ⁊c̄. Secūdo vigilia est naturalis: igitur nō somnꝰ ¶ Tertio somnus est priuatio operationū sensitiuaꝝ sed nulla talis priuatio est naturalis. igitur ⁊c̄.

ad oppositum arguitur quia somnus

est a natura finaliter intentus. ¶ Nota ꝙ dupliciter dicitur aliqua res nō naturalis. pmo quia a natura finaliter nō intenta. secūdo quia occurrēs corpori nostro debite sanitatem conseruat: indebite vo sanitatē remouet. Ad argumenta patet solo.

Dubitatur super commento

vtꝝ stupor sit somnus lōgus. ¶ Arḡ ꝙ sic. primo auctoritate Galie. quarto d̄ accidendi vltimo caº. Secundo qa stupor nō est nisi dispō per quam fiunt mēbra ī potentia ad debite sentiendū ⁊ mouendū: sed illud nō est somnus tam longus ꝙ̄ etiā ꝓfundus. igitur ⁊c̄. ¶ Tertio eadē est actio que leditur per somnū taꝫ longum ꝙ̄ profundū: ⁊ que per stuporeꝫ leditur igitur ⁊c̄. patet ꝯn̄a. ⁊ assūptum: quia. s. sensatio.

ad oppositum est galie. in commento

¶ Primo nota ꝙ somni quattuor sūt differentie essentiales maxime. s: longitudo breuitas ꝓfunditas siue grauitas sibi apposita. dr̄ longus quia longo tēpore durat: breuis econtra. dr̄ ꝓfundus a quo difficilis fit excitatio. Leuis vero econtra: a quo faciliter fit excitatio. differūt aūt rōe causaꝝ: vt satis patet intelligenti. Secūdo nota ꝙ stupor sumit̄ multipliciter. primo pro dispositione p se ⁊ īmediate sensationē tactiuam mēbri auferrente uel diminuente: ⁊ sic dicemus frigiditatem intensam mēbri esse stuporem: aut oppilationem: aut aliquid huiusmodi: ⁊ sic stupor est egritudo. ¶ Secūdo sumitur ꝓ ipā sensibilitate tactiua ablata vel diminuta: ⁊ sic stupor est accidens: ⁊ nō egritudo ꝓprie dicta: nisi extense sumendo egritudinē ꝓ omni illo quod vertit ad se curam. Tertio nota: ꝙ stupor pmo modo dictus sumitur dupliciter. pmo cōmuniter ꝓ qualibet dispositione qua leduntur ipā membra actualiter ad debite sentire ⁊ moueri: ⁊ hoc primo modo. secundo modo ꝓprie ⁊ sic diffinitur secūda tertiȷ̄. ꝙ stupor est egritudo officialis faciens euenire nocumentū destructionē. s. aut diminutioneꝫ in sensu tactuali: que si debilis est: est cum tremore: si fortis ⁊ ꝯfirmata: cum palisi ⁊ mollificatione: et isto secundo modo sumitur in ꝓposito: ¶ Prima ꝯclusio: stupor acceptus primo modo ⁊c̄. potest dici somnus longus: ⁊ adhuc ꝓfundus: ꝓbatur: quia per quodlibet istoꝝ redditur membꝝ impotens ad sentiendū ⁊c̄. Secunda ꝯclusio: stupor secundo modo acceptus nō est somnus longus: pꝫ quia somnus est egritudo: ⁊ stupor accidens: simil̄r p diffinitionē eius tactam vt patet. Et nota ꝙ in diffinitione dr̄ officialis: quia sicut organuꝫ dicitur sentire ita ei attribuitur stupefactū esse: ⁊ hoc de dubio.

Queritur utrum somnus in aliquo morbo pōt esse cā nocumenti.

Arḡ ꝙ nō. pmo sic: quia somnus est ꝓpatō naturalis: sed talis nō est nec potest eē cā nisi iuuamenti. igitur ⁊c̄. ꝯn̄a manifesta ⁊ assm satis de se patet. ¶ Secundo quia hoc maxime foret in materialibus febribꝰ: sed arguitur ꝙ nō: qa somnus infrigidat ⁊ humectat cum sit similis quieti. sed infrigidatio ⁊ humectatio ꝯpetit in febribus omnibus materialibus: iuxta illud dictum prime hūide diete omnibus febricitantibus ⁊c̄. Tertiō quia in somno fortificatur virtus ⁊ restauratur calor naturalis: sed ad hoc nō videtur sequi nisi iuuamentum. igitur ⁊cē. ¶ Ad oppositum vr̄ esse snia asso. ⁊ ratio ipm verificans. Nota primo ꝙ dupliciter dr̄ aliqd esse cā nocumenti. vno modo per se: alio modo per accidens: Illud eni dicitur cā nocumenti per se: quod ex sua natura vel naturali inclinatione natum est facere nocumentū vt veneuꝫ ⁊ huiusmodi. Illud aūt dicitur per accidens: quod nō ex sua natura: sed ꝓpter aliud secum ꝯcurrens aut ꝓpter passi dispositionē aut aliqd̄ tale. Sic eni cibus nocet qn̄qꝫ ꝓpter dispositionē stōi. ¶ Scd̄o nota ꝙ triplex est somnus. s. naturalis nō naturalis ⁊ preter naturā de quibus dictum est. Prima cōclusio: somnus naturalis nunꝙ̄ per se ⁊ ꝓprie nocet patet ex quid nominis naturalis somni. ¶ Secūda ꝯclo: somnus naturalis per accidens potest obesse. patet: quia ꝓpter particularem dispositionē: vt si poxismus dormientē inuaderet: statim post prinm somni. In egritudinibus cattarralibus etiā nocet vt patet. ¶ Tertia ꝯclusio: somnus nō naturalis ꝑ accidens ⁊ nō per se pōt nocere. Quarta ꝯclusio somnus preter naturā semꝑ obest per se ideo ⁊cē.

¶ ad argumenta principalia patꝫ quod

somnus nō est per se cā nocumenti: sed per accidēs Nō repugnat aūt aliquā opationē naturalē fore ꝑ accidens caꝫ nocumenti. Et si arguitur incidenter ꝙ aliqua opatio naturalis sit cā nocumenti quia doloris ⁊ solutionis ꝯtinuitatis: dr̄ ꝙ hoc nō repugnat: de ista que est solum ordinata ad finē ꝯseruationis speciei: de naturali tamen opatione: que est ad finē ꝯseruationis indiuidui ordinata: illud foret impossibile. ¶ Ad alia argumenta similiter rn̄detur.

Non plenitudo non indigētia neqꝫ aliud nihil bonuꝫ quodcunqꝫ magis natura fuerit.

Prima ꝯclusio huius affo. est ista. plenitudo ⁊ indigentia existens magis modo vel natura sūt mala. ꝓbatur sic: tam plenitudo ꝙ̄ indigentia ⁊cē. ducunt vel apte sunt ducere corpus extra naturalem dispositionē. igitur ⁊cē. ꝯn̄a ⁊ assūptū patent intelligenti. ¶ Primo nota ꝙ indigentia sumitur multipliciter. pmo ꝓ fame naturali: vt in isto secundo vbi indigentia nō oportet laborare affo. xvi. secundo modo sumitur indigentia ꝓ appetitu canino vt. xxi. affo. potus indigentiā soluit. tertio modo sumitur ꝓ inanitione: ⁊ sic sumitur in ꝓposito: vt

ſit ſẽſus: ꝙ inanitio aut euacuatio ſuperfluens ⁊cetera eſt mala. Secũdo nota: ꝙ plenitudo eſt duplex .ſ. quo ad vaſa ⁊ quo ad virtutem: quid ſit vtraqꝫ patet. ⁊ eſt diſtinctio Auic. primo ſecunda caͦ de ſignis repletionẽ ſignificantibus: ⁊ de vtraqꝫ iſtarũ poteſt eſſe verũ. Tertio nota ꝙ tam inanitio ꝙ̃ plenitudo poteſt dici magis modo ⁊ magis natura vel rõne quantitatis: vel rõne qualitatis: vel loci vel temporis: vel etiã ſic cum aliis circũſtantiis requiſitis ad ꝯuenientem repletionẽ vel euacuationẽ ⁊ omnibus his modis ẽ ſermo in ꝓpoſito. Quarto nota: ꝙ tam per viã ſigni ꝙ̃ per viã cãe: ſunt inanitio ⁊ repletio magis modo male. primo ꝑ viam ſigni: ꝓ quanto ſigna ſunt debilitatis virtutis expulſiue: ꝙ̃tum ad plenitudinẽ: aut opilationis: aut anguſtie meatuũ: aut debilitatis digeſtiue aut ſenſitiue: ⁊ ſic de aliis tactis ſecũda primi caͦ. xvi .ſ. de his que ꝓueniunt ex euacuatione ⁊ retentione ⁊c̃. Secũdo per viã cãe vt ſatis patet diſcurrendo ꝓ quanto facit opilationes aut ſpaſmũ aut febrem ⁊ putredinẽ cauſando ꝓhibitam tranſpirationem ⁊ alia: que videntur ibi: ſilr dicendũ eſt de ĩanitõe.

neqꝫ aliud nihil bonum

Secũda ꝯcluſio eſt: ꝙ nihil aliud noſtro corpori occurrens magis modo vel natura eſt bonum: probatur ſic: quia per quodlibet tale euertitur: aut paratum eſt euerti corpus a naturali diſpõne. igitur ⁊c̃ patet ꝯñã ⁊ aſſũptum ſatis patet intelligẽti. Primo nota: ꝙ res de quibus circa corpus humanum hꝫ ꝯſiderare medicus: ſunt tres: .ſ. naturales nõ naturales ⁊ preter naturã: naturales res ſunt ſeptem .ſ. elementa humores ꝯplexiones mẽbra virtutes ſpũs ⁊ opationes. que ideo dicuntur naturales quia eſſentialiter cõcurrũt ad hũani corporis integritatẽ aut perfectionẽ vel ꝯſeruationẽ vel cuſtodiam: ut patet diſcurrendo. Elementa enĩ ingrediuntur ĩ cõpoſitionẽ ⁊ integritatẽ corporis humani eſſentialiť. Cõplexiones etiam: quia ſunt diſpõ ꝑparãs ad formã: ⁊ ſunt inſtrumentũ virtutis. Membra etiam eſſentialiter ꝯcurrũt in conſtitutione. Humores vͦo nõ concurrunt ad integritatẽ corporis: ſed ſolũ ad ꝯſeruationem eius. Res aũt nõ naturales dicuntur res corpori noſtro ineuitabiliter occurrentes: quia .ſ. neceſſario ſemper aliqua vel alique ipaꝝ nobis occurrunt: que debite occurrentes ſanitatem ꝯſeruant vel efficiunt. Indebite vero occurrentes egritudinẽ vel neutralitatẽ faciunt. ⁊ iſte ſunt res. vi. .ſ. aer cibus ⁊ potus ſomnus ⁊ vigilia motus ⁊ q̇es inanitio ⁊ repletio ⁊ accidentia animi indifferenter ſe habentes ad ledendũ vel iuuandũ. vt ſecũda primi. ⁊ tertio tegni primo caͦ. ꝙ igitur ex neceſſitate ſomnus occurrit diciť naturalis aliqñ quia nature eſt ꝯueniens: ⁊ quia aliquãdo occurrit ⁊ nocet: dr̃ nõ naturalis: vt ſomnus meridianus inſequens cibum humidũ qui inſequitur rem nõ naturalẽ: iſtẽ res nõ naturales ſunt neceſſario occurrentes ex ſuppoſitione: ſed nõ ſimpliciter neceſſario occurrentes in generalitate ſua: q̇a neceſſario occurrit nobis cibus: ſed tñ in ꝑticularitate nõ: nec iſte aer q̇a poſſũ alium attrahere ſed dr̃ ad bonum ſenſũ. Ex quo patet ꝙ eadem res ſimpliciter poteſt dici res naturalis ⁊ nõ naturalis ad intellectum datũ vt patꝫ de aere inanitione repletione ⁊c̃. Aer dr̃ naturalis q̇a debendo viuere nõ poſſumus ſtare quin inſpiremꝰ ⁊ reſpiremus aerem: ſed quia aliquando occurrit tempore indebito vel cum qualitate ledente dr̃ nõ naturalis: vt dũ eſt valde frigidus. Res vero preter naturã dicuntur res nature diſconueniẽtes: que .ſ. nõ ꝯueniũt corpori in naturali ſua diſpõne: ⁊ iſte ſunt tres. .ſ. egritudo: cã: ⁊ accidens: que qualiter ab inuicem diſtinguantur: ſatis alias dictum ẽ. Iſte enĩ res preter naturã faciunt ad deſtructionẽ integritatis cuſtodie ⁊ ꝯſeruationis corporis humani: ⁊ ſunt determinate ad ledendũ. ſicut enĩ ĩanitio nec repletio vltra modũ corpori occurrens eſt bonum ita nec aliqua alia res nõ naturalis vt ſatis patet ĩtelligenti. Secundo nota ꝙ per omĩa magis mõ vel natura occurrere corpori noſtro: intelligit incõuenientem occurſũ tam ſ͛m quantitatẽ auctaꝫ ꝙ̃ diminutam. Similiter qualitatẽ: ⁊ ſic de aliis circunſtantiis tam dcĩs. Et ſimilẽ ſñiam huic totali colligere poteſtis de mente Aui. ꝑmo ſecunda doctrina ſecunda caͦ. xvij. .ſ. de his que ꝓueniunt ex retentione ⁊ euacuatione. ⁊ ſecũda primi doc. tertia. capͦ de ſignis repletionem ſignificantibus. ⁊ eſt vtilis tam in actu ꝯſeruatiuo ꝙ̃ ꝑſeruatiuo ꝙ̃ etiã curatiuo: ⁊ per ꝯſequens ampliatur ad corpora ſana egra ⁊ neutra: ⁊ generaliter ad omnes res nõ naturales ⁊ preter naturã: que imediate corpori noſtro occurrentes illud habent a latitudine proprie ſanitatis remouere ⁊c̃.

ueritur utrum ſemper plenitudo ⁊ indigentia magis natura ſit mala.

Ar̃ ꝙ nõ: cum plenitudine magis natura ſtat virtutis fortitudo. igiť ꝑꝫ primo ꝯñã: quia fortitudo virtutis arguit bonã corporis diſpõnem: ⁊ añs eſt Galie. in libello de bona habitudine: ſecũdo quia inſequitur temperamẽtum: ⁊ aſſũptum patet in corporibus athletaꝝ.

Secundo vltima inanitio ⁊ euacuatio quãdoqꝫ eſt laudabilis. igitur ⁊c̃. aſſũptum patet de euacuatione vſqꝫ ad ſincopim ⁊c̃.

ad oppoſitum eſt ypocr. nota ꝑri

mo: ꝙ virtus in corpore nõ ex hoc debet fortis appellari: quia nondũ corpus lapſum ſit in nocumentum: ſed quia nõ faciliter patum eſt in nocumenta ſiue in leſiones cadere. Secũdo nota: ꝙ nulla ẽ vna menſura repletionis vel euacuationis nature ſemp ꝯueniens: ⁊ ita ſimiliter de aliis rebus nõ naturalibus eſt dicendũ. ſecundũ enĩ alias ⁊ alias corporis circũſtantias: neceſſariũ eſt alias ⁊ alias eſſe euacuationis repletioniſqꝫ menſuras. Ex quibꝰ ſequitur. primo ꝙ corpus athlete nõ debet dici uirtutis fortis: quia ⁊ ſi per diſpoſitionẽ in eo actualiť exiſtentem nõ cadit virtus adhuc in ſenſibile nocumentum: patum tamẽ eſt in illud faciliter cadere.

Sequitur ſecũdo: ꝙ euacuatio vſqꝫ ad ſincopiꝫ facta nõ debet dici magis modo vel natura facta quia ⁊ ſi ad huiuſmodi euacuationẽ ſequatur aliq̇s virtutis caſus: hoc tamẽ cum iſtis circũſtantiis corpus exigebat. Ex quo vlterius põt inferri ꝯclõ reſponſiua. .ſ. ꝙ ſp plenitudo cũ aliis circũſtantiis ẽ mala ⁊c̃.

Ad argumēta ad primū dicitur quod virtus nō vocatur fortis quia nō leditur a forti cā: sed dicitur fortis quia a forti cā nō labitur faciliter

Ad secundū dr̄: ꝙ habitudo athletaꝝ est bona apparenter: sed aptitudinaliter nō est bona. Athleta eni licet actu nō cadat in nocumentum: habet tñ aptitudinē per quam est casurus in lapsum: vt habitum est in prima particula.

Queritur utrum plenitudo et indigentia vltra q̄ oportet sint cause morboꝝ. Arḡ ꝙ nō. primo quia sūt morbi: igitur. patet ꝯña ⁊ assūptuȝ ꝓbatur: quia plenitudo nō videt̄ aliud esse q̄ vie nimia dilatatio vltra modum: ⁊ inanitio vie nimia ꝯstrictio vltra modū: sed huiusmodi dispōnes sūt egritudines in via vel receptaculo vt satis pȝ. igitur ⁊c̄. patet ꝯña ⁊ assūptum similiter. Secūdo per inanitionē ⁊ repletionē: per se ⁊ imediate alicꝰ membri sensibiliter leduntur opationes. igitur. pȝ ꝯsequētia p quid nominis egritudinis: assūptum pȝ Nimia. n. repletio colli vesice. per se ⁊ imediate impedit transitum vrine ⁊c̄. Confirmatur inanitio nimia ⁊ repletio similiter sunt dispositiones p̄t naturam: a quibus imediate pendet aliquod accidens: puta actio lesa. igitur ⁊c̄. assūptum patet q̇a sunt imediata cā spasmi. Tertio tam plenitudo q̄ indigentia sunt res nō naturales. igitur ⁊c̄. patȝ aña ⁊ ꝯsequētia. Quarto quia sunt naturales: cum sint opationes a natura ꝓuenientes. igitur ⁊c̄

Ad oppositum est hypo. in afforismo ⁊ Galie. in cōmento. Primo nota: ꝙ licet res p̄ter naturā diuidatur in egritudinē cām ⁊ accidens ista tamē diuisio nō est necessario ad inuicē essentialiter distinctoꝝ: sed solum s̄m rōem. Contingit. n. idem esse cām ⁊ egritudinē similiter etiā accidens: vt si ponatur ꝙ ad ulcus pulmonis sequatur ethica febris: ⁊ ad ethicā sequatur magna debilitas digestiue stōi egritudinalis. Notum. n. est ꝙ in casu iaȝ posito ethica iam dcā est egritudo: cum sit dispositio per quā imediate sensibiliter opationes ledūtur ⁊ cā a qua egritudo alia dependet: quia. s. debilitas digestiua stomaci. Est etiā ipā ethica accidens quia dependet ab egritudine. s. ab vlcere pulmonis. Egritudo igitur cā ⁊ accidens nō necessario ab inuicem realiter distinguunt̄: licet sue formales rōnes sint necessarie distincte: q̄uis etiā sit impossibile eandeȝ dispositionē esse cām egritudinē ⁊ accidens quia tunc idem esset cā ⁊ causatum prius ⁊ posterius respectu eiusdem. Secūdo nota: ꝙ inanitio ⁊ similiter repletio sumitur dupliciter. pmo ꝓ re replente aut inaniente: sicut eni humores replētes vocamus repletionē: illos aūt quibus euacuant̄ ⁊ inaniuntur vasa vocamus inanitionē. Secundo modo sumitur repletio pro ipā dispositione mēbri r̄pleti ꝯsequēte. s. materiā replētē. s. ꝓ modo se habendi ipius mēbri inaniti vel repleti. Prima cōclusio est hec: capiendo inanitionē ⁊ repletionem ꝓ modo se habendi ipius membri: tam inanitio q̄ repletio notabiliter excedens modū vel naturā mēbri est egritudo. ꝓbatur quia quodlibet istoruȝ est dispositio preter naturā imediate sensibiliter ledēs vt satis patet. igitur. patet ꝯña ⁊ assūptum similit̄ Secūda ꝯclusio est hec: capiendo inanitionem ⁊ repletionē. primo modo: tam inanitio q̄ repletio pot esse egritudo. ꝓbatur primo quia qua rōne lapis in collo vesice existens est egritudo: eadem rōe materia nimia quelibet quodlibet mēbꝝ supfiue replens ⁊ eius operationes imediate sensibiliter ledēs sed vt patet lapis in vesica est egritudo. igitur ⁊c̄ patet ꝯña ⁊ assūptum similiter. Item materia replens imediate impedit actionē aut passionē mēbri in casu. igitur patet ꝯsequentia ⁊ assūptum similiter in casu in quo in collo vesice foret multa materia ꝓhibens transitum vrine: aut in foramine auris ⁊c̄

Tertia conclusio est: ꝙ tam repletio q̄ inanitio sūpta pmoᵒ vt dictum est in conclusione imediate precedente: potest esse cā imo de facto est cā. ꝓbat̄ quia vt sic est dispō a qua imediate depēdet dispō que est egritudo: quia. s. dispositio mēbri inaniti vel repleti iam dicta igitur ⁊c̄. Ex his infero pmo: ꝙ nō quelibȝ egritudo est dispositio subiectiue existens in viuente. Secūdo ꝙ nō quelibet egritudo est dispō supaddita viuenti: vt modus se habendi mēbri est egritudo in situ. Tertio infero egritudinē nō esse passionē viuentis nisi ad istum intellectum: ꝙ solum viuens ꝓprie denominat̄ egꝝ Sequitur etiā nō quodlibet in quo subiectiue est egritudo esse egꝝ: vt si a mala qualitate materie imediate penderet opationuȝ sensibilis lesio. Ex quo sequitur aliquod membꝝ egrotare posse: ⁊ nō per cōitatem alicuius membri: in quo tñ nō est egritudo: ⁊ adhuc egritudine in ꝯplexione egrotare.

Sequitur quarto idē simul esse egritudinē ⁊ reȝ naturalē: vt membꝝ indebite situatum est egritudo: ⁊ tñ est res naturalis. igitur non est res preter naturā. Et plura similia ex his possūt inferri ⁊c̄.

Queritur utrum ethica febris ꝯsequens vlcus pulmonis sit egritudo vel accidens. ꝙ sit egritudo patet: q̇a per eam imediate sensibiliter leduntur opationes viuentis. ꝙ sit accidens ꝓbatur: quia pendet ab vlceratione que est egritudo. igitur est accidens. Sed ꝓbatur ꝙ nō sit accidens: quia cū febris ethica sit facta nō est apta r̄moueri ad remotioneȝ vlceris: sed cum accidens alicuius egritudis sit illud: ꝙ ad remotionē sue cāe sit aptum remoueri: apparet ꝙ ipā nō est accidens: eo ꝙ est morbus factus independens ⁊ affixꝰ. Pro isto dicitur ꝙ duplex est dependentia: quedā est essentialis: ⁊ est illa que per remotionē sue cāe est apta remoueri: sicut dolor capitis ꝓueniens ex lesione stōi: qua lesione stōi remota remouetur soda: ⁊ tali dependentia essentiali nō pendet ethica ꝯsequens vlcus pulmonis. Alia est dependentia accidentalis: qn̄ vna dispō dependet ex alia: ad cuius remotionē ipā nō remouetur: sed bene souetur: quia vlcus ꝯseruat ethicam ⁊ illa ethica nō remouet̄ a remotionē vlceris: ⁊ ista dr̄ accidentalis dependentia. Et dum dr̄ ꝙ accidens remouetur ad remotionē sue cause: intelligitur de accidente dependente dependentia essētiali. Dynus dixit ꝙ ethica talis in fieri est accidēs sed in facto esse nō: sed ē egritudo ꝓprie sūpta. Sir

dixit xpoforus de bon. in tertio tegni vide ibi 7c.

Queritur utrum omne exiens sanitatē cadat in egritudinē. Arguit q nō. pmo quia in neutralitatē primo cadere pōt. Secūdo: quia cadere potest in dispōnem que non est sanitas nec egritudo nec neutralitas vt qualitas a primitiua dependens cā. Tertio tale potest imediate ad mortē pduci igitur 7c. patet ɔña: 7 assumptū arguitur de corpe temperato per oēs etates naturalr decurrēte.

ad oppositum est galie. in littera primo nota q egritudo sumitur dupliciter vt primo tegni in ɔōnibus nouis est plene declaratum. primo coiter: 7 sic egritudo est dispō preter natura ledēs humani corporis opationes: 7 sic extēditur ad neutralitatē. secundo modo capitur p dispōne pter naturā sensibiliter ledente opationes humani corporis. Secūdo nota q nulla dispō taliter a cā pmitiua dependens denoianda est sanitas vel egritudo vel neutraliatis. Si. n. Sor. nūc san9 ligaretur taliter: q se mouere nō posset: nō debet dici eger: quia remota ligatione nō impeditur in opationib9 Item si Sor. habet malā digestiuam stōi. 7 pter appositionē empli donec durat ibi virtus empli digerit: illa talis dispō nō est sanitas: quia pendet a cā primitiua 7 nō a cā intrīseca corpori. Prima ɔclusio: nō quilibet exiens sanitatem vel temperamentum ingreditur morbū vel dispōnem neutram: patet per vltimū argumentū: vt si Sor. sanus nunc decapitetur vel si Sor. moriatur morte naturali. Secunda ɔclusio est hec: nō oē exiens temperamentum vel equalitatē adhuc debens aliam dispōnem acqrere cadit in egritudinē vel neutralitatem. pbatur sic: possibile est tale ingredi dispositionē a cā primitiua ɔtinue totaliter pendentē igitur ɔclusio vera: ɔña patet: quia talis nō deb3 appellari egritudo nec neutralitas: 7 assūptu3 satis patet de caliditate sensibiliter ledēte ab ira vel ab igne ɔtinue dependente. ideo 7c. Ex ista ɔcl'oe pbabiliter sequitur. pmo q nō omnis dispō in viuente subiectiue existens est egritudo sanitas vel neutralitas: vel cā vel accidens alicuius istoꝝ: p3 de caliditate manus ab igne vel alio dependente.

Sequitur secundo hanc ɔñam nō valere: p hec dispōnem sensibiliter ledūtur opationes: igit hec ē egritudo: quia oportet addere: 7 cum hoc non est dependens a cā primitiua ad hoc vt ɔña valeat.

Exquo sequitur tertio: q possibile est aliquem fieri egꝝ postq fuit sanus: per paulatinā 7 successiuam alteratione: qui tñ nunq erit neuter: patet ponendo q ista dispō donec insensibiliter lederit a cā primitiua cōtinue totalit sit dependens: 7 cū sensibiliter ledet fiat dependens a cā corporali tantu3 7 sequitur conclusio. Tertia ɔclusio est: omne exiens temperamentū per acquisitionē dispositiōis nō dependentis a cā primitiua: cadit in egritudinē primo mō vel secūdo modo sūptam. Et istam ɔclusionē voluit Galie. in cōmento: patet quia ois dispō que acquiritur nō dependens a cā primitiua ē sanitas egritudo vel neutralitas. Nota tñ hanc neutralitatē frequenter nō pcipi pter velociter acquiri dispositionē sensibiliter ledentē.

ad argumenta pat3 solutio: ad primū quia neutralitas est egritudo primo mō sumpta. s. large. Ad secundū: dr q illa dispō nō dr pendere a cā primitiua: Ad tertium dr q Gali. intellexit de eo corpore cuius vita vlterius debeat permanere: 7 nō de illo qui moritur morte naturali: sed vult q acquirat aliquā aliam dispōnem: cum qua stat in vita: 7 nō moritur p tunc: sed deperdat dispōnem quā habet: 7 cum hoc stante vita acquirat aliā dispositionē: 7 tunc verificatur dictum Galie. excellentissimi medici.

labores spontanei narrant morbos.

Conclusio afforis. est hec. labores spontanei sunt signa pnostica futuroꝝ morboꝝ pbatur sic: labores spontanei significant ī corpore cām pductiuā vel factiuā egritudinum. igit. patet ɔña: 7 assūptum declarabitur. Primo nota: q licet multis modis dicatur aliquid spontaneū vel sponte fieri: hic tñ per spontaneos labores intelligere debemus labores sine manifesta cā: quia sine extrinseca cā pueniente: vt sit sensus: q labores spontani. i. sine cā manifesta vel extrinseca puenientes narrāt 7c. Ex quo patet dria inter labores hos: 7 puenientes ab exercitio vel fatigatione forti. Tales eni nō pnosticantur morbos: sed huiusmodi sic. Secūdo nota vt hic colligitur ex cōmento: per labores in pposito nō debemus intelligere motum forte: sed lassitudinē que nō est aliud q actualis impotentia virtutis motiue ad mouendū membꝝ: simul cum aliquali tristi sensatione: vt statim declarabitur. Tertio nota q huiusmodi lassitudines a cā. s. intrinseca euenientes: vt notat ɔmentator in cōmento: sunt tres. s. vlcerosa tetanosa sine extensiua 7 apōsa. Et per lassitudinē vlcerosam: nō debemus intelligere illā cui assotiant vlcera: sed debemus intelligere illā in qua corp9 est impotens debite moueri: 7 cu3 hoc in membris suis habet sensationē talē: qualis est illa que in vlcere pcipitur: quia. s. percipit in membris mordicationē aut puncturā: quasi spinaꝝ aut aliquod tale. Ex quo patet q talis vt plurimū est a materia: nl' saltem a materia cui pars colerica est admixta: 10 bene dixit Galie. q hoc fit a peccato humoris in q̄li: lassitudo aūt extensiua est impotentia debite mouendi mēbra 7c. cum quadā extensione vel grauitate membroꝝ: absq3 hoc: q percipiatur mordicatio: sed membra pcipiunt extensionē tumorem 7 aggrauationē quandā. Ex quo patet q huiusmōi lassitudo puenit a peccato humoꝝ in q̄to: licet ibi nō sit peccatum qualis. lassitudo vero apostemosa dr illa: in qua corpus est īpotens 7c. 7 cum hoc in suis membris habet sensationē talē: qualis reperitur in mēbro apostemoso: quia. s. est ibi quidā sensus aggrauatiuus cū inflāmatione. ista omnia satis expsse notat Aui. primo tertia ca° de lassitudine ɔsequēte exercitium. Ex quo satis patet huiusmodi lassitudinē causari a peccato quanti 7 qualis humoꝝ. Ex quibus omnibus p3 verificatio affo. nam si in corpore sunt labores 7 lassitudines spontanee: aut illa

lassitudo est vlcerosa aut extensiua aut apostemosa: sed quelibet istaꝝ sig͞t peccatum qualis aut q͞ti aut vtrinsq;: que omnia sunt signa ꝓnostica future egritudinis. igitur ⁊c̄: patet ꝯsequentia ⁊ assūptuȝ similiter. Et hoc idem satis notauit Aui. secunda ꝑmi caᵒ de cāis motuuȝ nō naturalium. ⁊ prima q͞rti caᵒ de rigore: vbi dixit ꝙ materia que ad putredinem mouet: si fuerit pauca facit lassitudinē. Si amplior horripilationē. Et adhuc amplior tremorem facit ⁊ febrē: ideo vr̄ ꝙ patiens lassitudinem iam fit sub neutralitate febris. Similē sniam huic asso. ponit Auic. ꝑmo tertia doc. secunda capᵒ de lassitudine ꝯsequente exercitium. ⁊ doc. quīta caᵒ de sucurrēdo accidentibus ꝓnosticantibus morbos futuros. ⁊ quarto prima caᵒ de sermone vl̄i signorū febrium putredinis: ⁊ est vtilis in actu ꝓnostico ⁊ preuisiuo: ⁊ ampliatur ad oīa corpora ⁊c̄.

trum labores siue lassitudines sunt signa ꝓnostica ⁊c̄.

Ar̄ multipliciter ꝙ nō: huiusmodi labores sūt signa demostratiua: igitur nō ꝓnosticatiua ⁊c̄. patet ꝯsequentia: cum signum ꝓnosticū ⁊ demonstratiuū ex opposito distinguanī: ⁊ assumptum ꝓbatur. ꝑmo huiusmodi lassitudines demonstrāt p̄ntem neutralitatē. ideo ⁊c̄. Item tales significant p̄ntem malā ꝯplexionē: aut p̄ntem solutā ꝯtinuitatem sensibiliter ledentē opationes: igitur. patet ꝯn̄a. ⁊ assumptū ꝓbatur. quia tales lassitudines p̄cendunt p̄ntem dolorem. igitur solutā cōtinuitatem ⁊c̄. quia dolores ſm̄ quē incūbunt locū scđo tegni ⁊c̄. Et ꝙ illa soluta ꝯtinuitas ⁊c̄. sit sensibiliter ledens arguitur: quia causat dolorem: sed ois dolor est actio sensibiliter lesa: vt satis pȝ. ideo. Tertio stante aliqua istaꝝ lassitudinū: virtꝰ motiua est sensibiliter lesa in sua opatione: igitur stante aliqua tali: necessario stat egritudo: ⁊ per ꝯn̄s n̄ est signum pronosticum sȝ demōstratiuū. Quarto huiusmodi lassitudo nō est signum. igitur ⁊c̄. assumptum ar̄: quia nō est actio lesa: nec qualitas mutata: nec exiens mutatum: ideo nō est accidens ⁊ per ꝯsequens ⁊c̄.

ad oppositum eorum que arguta sūt

est snia asso. ⁊ snia cōmentatoris in cōmento.

Pro responsione ad hanc qōnem: intelligenduȝ ꝑmo: ꝙ signoꝝ quedā dicūtur d̄mōstratiua quedā ꝓnostica: ⁊ quedā rememoratiua: de quibus sufficienter dictum est scđo tegni. Premittendū secūdo: ꝙ licet signa huiusmodi iam dcā necessario ſm̄ suas rōnes formales ab inuicē distinguantur: nō tn̄ sunt necessario ab inuicem semp essentialiter distincta. Contingit. n. idem signum malū esse demostratiuum ⁊ ꝓnosticum ⁊ etiā rememoratiuū: vt ꝑfcā digestio in vrina in febre putrida demōstrat statū presentē: augmentū ⁊ principium preteritū: ⁊ futuram salutē satis patet. Uerūtn̄ impossibile est: ideȝ respectu eiusdem dici signum ꝓnosticū demōstratiuum ⁊ rememoratiuū vt satis patet. Tertio premitto principaliter: ꝙ lassitudo vt ꝓposito spectat nō est aliud q̄ impotentia virtutis motiue ad debite mouendum membra: cui assotiatur lesio sensationis: quia. s. dolorosa vel quasi dolorosa sensatō

Ex quo sequitur primo ꝙ nō quodlibet accidens morbi est exiens mutatum: aut qualitas mutata aūt actio lesa: patet quia p̄dicta impotētia virtutis motiue est accidens morbi: ⁊ tamē nō est exiens mutatum: nec actio lesa: quia nō est actio: nec qualitas mutata ⁊c̄. vt satis patet. Cum igitur Galienus ⁊ auctores diuidunt accidens in predicta: ꝑ actionem lesam intellexit etiā actiuitatē lesam: que est idē ꝙ virtutis fortitudo lesa siue debilitas. Infero 2ᵒ ꝙ nō quandocūq; est egritudo: tunc est sensibilis lesio opationis: stante eni vapore in oculo visum sēsibiliter diminuētē: ⁊ homine dormiente: est oculꝰ eger ⁊ tn̄ pro tunc nō diminute videt oculus vt pȝ. Cum igitur dr̄ egritudinē sensibiliter ledere: exponitur ꝙ egritudo est lesiua sensibiliter: quia. s. est apta sensibiliter ledere: vel ꝙ ip̄a sensibiliter ledit actiuitatē siue potentiā ꝓducendi opationes. Prima ꝯclusio: hi labores de quibus loquitur Galie. sunt dispōnes preter naturā. ꝓbatur: quia pendēt ex egritudine neutralitate vel cāis hoꝝ. Item quia indicant de sui remotione actuali uel aptitudinali. Item quia nūq̄ insunt corpori ſm̄ naturā se habenti ideo ⁊ce. Secunda ꝯclusio: hi labores sunt accidentia: ꝓbatur quia sunt dispōnes preter naturam ꝑ se ꝯsequentes egritudinē vel neutralitatē. Tertia ꝯclō: licet ita sit: sunt tn̄ egritudines: patet quia dispōnes preter naturā sūt: ex quibus pendet actio lesa ⁊ ⁊ce. Quarta ꝯclusio: nō omne signum est qualitas mutata exiens mutatum nec actio lesa: ꝓbatur quia isti labores nō sunt actio: imo sunt quedā impotentia motiua. Sed auctores diuidentes nō solum intelligunt actionē lesam: sed etiā actiuitateȝ lesam: nō eni requiritur ꝙ quelibet egritudo ꝓpe sūpta sensibiliter ledat opationes: sed sufficit ꝙ sit lesiua vt vapor grossus in oculo sensibiliter ledens tempore vigilie: nō sensibiliter ledit qn̄ ille dormit: quia dormiendo nō videt: sed ille vapor est lesiuus quia impedit aptitudinē: quā habet ad uidēdum. Correlarium nō ois dispō preter naturā in corpore humano existens: est actio lesa mala cōplexio: mala cōpositio vel soluta ꝯtinuitas: patet quia ista impotentia mouendi membra: nō ē actio lesa quia nō est actio sed actiuitas lesa ⁊ sufficit.

Quinta ꝯclusio: lassitudines iaȝ dcē sunt signa d̄monstratiua: quia demonstrant neutralitateȝ presentē. Sexta cōclusio est hec: licet ita sit ip̄a tn̄ sunt signa ꝓnostica futuroꝝ morboꝝ: puta febriū aut apaīum. Correlarium ex ꝯclusionibus ⁊ alijs supradictis: ꝙ idem pōt esse signū sanum ⁊ egꝝ ⁊ neutꝝ sanum simpl'r egꝝ vt nunc ⁊ neutꝝ vt nūc

ad argumenta ad primum dicitur

ꝙ distinguuntur ſm̄ rōnes formales: licet nō necc̄io sint signa ex parte rei essentialiter distincta. Alia enim rō est quare vnū signum dr̄ sanum: alia rō ē quare ipsūmet signum dr̄ egꝝ: ⁊ ita neutꝝ: ⁊ hoc respectu diuersoꝝ ad que compatur. ꝙ aūt idem signum respectu vnius ⁊ eiusdem dispōnis sit sanuȝ egꝝ ⁊ neutꝝ est impossibile. Alia duo argumenta ꝓbant ꝙ iste lassitudines sunt signa demōstratiā cum hoc tn̄ stat: ꝙ sint ꝓnostica respectu dispōnis future. Ad quartum dr̄ ip̄a nō sunt actio lesa sed actiuitas lesa: quia nō habent actiuitatē se mouēdi.

leuiter ⁊ sine difficultate: dato q se vellet mouerẽ

Aliter pone ꝯclõz sic. prima ꝯclõ est ista: huiusmodi labor spontaneus est accidens virtutis motiue ꝓbatur: quia est dispõ preter naturã: q tñ virtutis debilitas ꝯñs egritudinẽ vt sic est accidens: ⁊ similiter diminuta actiuitas. Arguitur: quia talis est dispõ corporalis preter naturã imediate pendens a dispõne que est egritudo vel saltem ab ipa pendens. igitur ⁊c̃. pꝫ ꝯñs ex quid nominis accidentis ꝯtra egritudinẽ ⁊ cãm distincti: assũm satis est notũ

uicũqꝫ dolentẽs aliquid corporis: plurimum dolorem non sentiũt his mẽs egrotat

Conclõ affo. est ista: omnibus corporibus mens egrotat: in quibus alicui membro doloris plurimi cã est pñs: ⁊ tñ ipi nõ sentiunt illam doloris causaꝫ ꝓbatur sic in oibus talibus opatio mentis. s. cognoscitiua ⁊ debens de sensibili ferre iudicium ẽ sensibiliter lesa: igitur ⁊c̃. patet ꝯñs ⁊ assumptum satis manifestũ est. Primo nota q dolor sumitur multipliciter: pmo modo ꝓ tristi sensatione: ⁊ sic dolor est actio siue opatio sensus exterioris. Secundo modo large ⁊ iproprie ꝓ cã obiectiua doloris: quõ dicimus dolorem aliquẽ calidũ aliquẽ frigidũ ⁊c̃. idest cãm doloris: sicut in cõmento dr̃. q dolores quos passus est craton quidã fuerunt calidi quidam frigidi dolores: i. cãe doloris. Ad ꝓpositũ vtroqꝫ modo verificatur affo. primo eni mõ sumendo dolorem sensus est: q quicũqꝫ sunt dolentes. i. habentes dolorosã siue tristem sensationẽ in organo sensuũ exterioꝝ. Et supple ꝑ interiores sensus hũc dolorem nõ iudicant. his mens egrotat. Et ad istũ intellectum nõ exponit ꝯmentator. Secund9 sẽsus est quicunqꝫ dolentes. i. cãm doloris illatiuã ⁊c̃ Et ad istũ sensũ exponit cõmentator in cõmento ⁊c̃

Scdõ nota q per mẽtẽ i ꝓposito: vt notat ꝯmentator in cõmento: intelligere possumus tam sensuꝫ q̃ intellectũ: tam sensum interiorem q̃ exteriorem ãpliatur igitur li mens ad oẽm virtutẽ cognoscitiuã siue sit interior siue exterior. Tertio nota: q ꝑ li aliquid corporis debet intelligi aliqua corporis pars. s. sensitiua quia nõ oꝫ: q si cã doloris illatiua esset parti corporis nõ sensitiue presens ⁊ nõ sentiret: q in illo cãu mens egrotaret vt satis patet.

Quarto nota q li plurimum põt consti ui cuꝫ ly dolorem ⁊ teneri noĩaliter. ⁊ est sensus plurimum dolorem. i. plurimã vel fortẽ cãm doloris. vel aliter cum ly sentiunt: ⁊ põt teneri aduerbialiter ⁊ ẽ sensus plurimuꝫ. i. nullo modo sentiunt. ⁊ vtroqꝫ modo verificatur. Nota tñ q ex primo sensu. ꝯcluditur actionẽ virtutis cognoscitiue ledi ablate Ex secundo uero diminute vel ablate vt satis patꝫ quia per plurimã cãm doloris nullo modo sentire: ꝯcluditur actio ablata: sed ex cã doloris nullo mõ sentire: ꝯcluditur actionẽ ablatam vel diminutam fore: quia potest esse cã magna ⁊ ꝑua vt patet.

Quinto nota: q ad veritatẽ affo. oportet suppleri cum circũstantiis debitis aliis ad sentiendum puta q nõ sit somnus. ⁊ q nõ sit fortis diuersio v̾tutis cognoscitiue ad cõsiderandũ d̾ alio obiecto lꝫ hec secunda ꝯditio remoueri possit ꝑ plurimã cãm doloris ⁊ quicũqꝫ. Et ideo sub isto sensu intelligi dꝫ vel potest intelligi nõ sentiunt. i. nõ apti sentire: ⁊ tunc remouet̃ somnus ⁊ diuersio. Sexto nota: q licet ex nõ ꝑceptione nocumenti ex cã illatiua doloris ꝯcludere possumus mentẽ egrotare: nõ tamẽ ecõtra ex mentis egrotatione concludi põt nõ percipi nocumentũ: vt pꝫ: quia posset ledi etiã ꝑcipiẽdo ipm magis q̃ sit. Ultimo nota: q mens ꝓ virtute interiori cognoscitiua potest ledi tripliciter. s. q̃tum ad iudicium quod dꝫ fieri de dolore qui est actio sensus exterioris. s. ablate corrupte ⁊ diminute. Corrupte vt si dolorosam sensationẽ iudicaret mens nõ dolorosam: aut delitiosaꝫ: alia vero patent: Similẽ sniam huic affo. colligere potestis d̾ mente Auic. tertij cano. fen. prima ca° de ꝑmixtõe rõnis: ⁊ est vtilis in actu practico. Et ampliatur ñ solum ad lesionẽ opationis sensitiue. sed etiã cuiuscũqꝫ alterius virtutis vt pꝫ intelligenti.

truꝫ conclusio affo. sit uera:

Ar̃ multipliciter q non. primo quia in dormiente sibi sano potest esse cã doloris ⁊c̃. ⁊ tñ illam nõ sentiet. igitur qõ falsa: patet ꝯñs: ⁊ assũptum docet expimentum.

Secũdo quia delata qñqꝫ sub oculis nõ videm9 vt ponit phũs scdõ de aĩa. nõ obstante q visus sit ꝑfecte dispositus ad iudicandũ imo ⁊ totum corp9 sit sibi sanum. igitur ⁊c̃. patet ꝯñs ⁊ assũptum docet experimentum: de fortiter speculante circa aliquã rem: vt etiã patet de bellantibus: quia qñqꝫ letalia vulnera nõ percipiunt. igitur ⁊c̃: Tertio possibile est stupefieri sensũ tactus digiti a forti frigido: nullo modo coĩcato nocumento uentriculis cerebri. sed hoc posito inesse ⁊ approximata cã fortis doloris digiti: nõ ꝑcipietur a tactu: ⁊ tñ nõ egrotabit mẽs: vt sequitur ex cãu. igitur. patet ꝯñs ⁊ assũptum similiter. Quarto si. ⁊c̃. hoc maxime foret ꝓpter opationẽ mentis sẽsibiliter ledi. Sed ar̃ q nõ: quia tunc per idem posset intellectus egrotare: quod nõ est rõnabile: cum sit virtus nõ organica: ⁊ ꝯñs tenet: quia potest eius opatio ex hoc sensibiliter ledi: vt patet intelligenti. Quinto ad ꝓncipale: stantibus duobus fortibus doloribus vno maiori ⁊ altero minori nõ ꝑm eandem partẽ: maior impediet ꝑceptionẽ minoris: ⁊ tñ ꝓ tũc nõ egrotabit mens. igitur ⁊c̃. patet ꝯñs ⁊ similiter assũptũ

Sexto si ⁊ ce. igitur ꝑcepta cã doloris ñ egrotat mens: sed hoc arguitur esse falsũ: quia percepia tũc leditur opatio sensus exterioris maiori lesione q̃ si diminute sentiretur: q̇a. s. corrupte: sed lesa ista opatione diminute mens egrotat. igitur ⁊cete:

Ultimo actio mentis in talibus nõ est actio lesa igitur mens nõ est egra: patet ꝯñs ⁊ assũptum ꝓbatur similiter: quia nõ est corrupta vt patet ex mõ loquendi Galie. patet nec ablata vel diminuta: q̇a ex hoc arguitur rõnis ꝑmixtio que est actio corrupta vt Auic. prima tertij ca° de ꝑmixitione rõnis.

ad oppositum est hypo. in afforismo ⁊ Galie. in cõmento. Rñdendo ad istam qõnem. ṗmo oportꝫ ponere notabilia. Secundo conclusiões responsiuas de quesito.

¶ Quantum ad primum sciendum est primo: ꝙ dolor sumitur dupliciter. s. acceptus ꝓ tristi sensatione. pͥmo cōiter ⁊ indr̄nter ꝓ qualibet tristi sensatione: ⁊ sic nō sumitur hic. secūdo modo sumitur ꝓprie solum ꝓ tristi sensatiōe tactiua: ⁊ sic sumitur in qōne: licet etiā possit extendi ad dolorē cōiter sūptum. Item nota dupliciter capi dolorē pͥmo ꝓprie ꝓut est tristis sensatio rei contrarie subito ⁊ materialiter īmutantis: vt secūda primi. Secūdo ꝓ cā doloris illatiua: sicut habet̄ in cōmento ⁊ vtroqꝫ modo sumitur hic. ¶ Secūdo sciendū est ꝙ mens vt habet̄ a cōmentatore pōt sumi tripliciť primo ꝓ qualibet virtute interiori tm̄ siue cognoscitiua siue nō: qualiter dicimus cogitatiuā siue memoratiuā ⁊ alias virtutes mentē. secundo ꝓ cogitatiua tm̄ vt videt̄ sumere Auic. prima terťij quarto ca° de ꝓmixtione rōnis. 3° īdifferēter pro qualibꝫ virtute ꝯprehensiua siue occulte siue manifeste.

Tertio nota virtuti vt tenet se ex parte aīe: īproprie attribuitur esse sanum vel egꝝ: quia ipsa nō est quid compositū ex materia ⁊ forma: cuꝫ virtus vt sic: sit vita ⁊ nō viuens: hoc tñ mō frequenter vtuntur auctores virtutē sanam aut egrā denominantes. ¶ Quarto ꝓpter materiā vltimi argumenti sciendū est: ꝙ aliud est virtutē aliquā aut membꝝ aliquod esse lesū in opationibus: ⁊ aliud ē esse impeditum: aut nō posse in suas opationes: ꝓprie enim ledi in opationibus: est per intrinsecam extraneatiōꝫ eius quod s̄m naturā est principiū opationis esse impeditū: vt ꝓpter extraneationē ꝯplexiōis vel ꝯpōnis vel vnionis: quodlibet. n. istoꝝ est. qꝺ arguit membꝝ sanum egꝝ vel neutꝝ: quia ille sunt nature membroꝝ: ⁊ sunt principia instrumentalia aīe. Impedimentū aūt in opationibus potest accidere: etiā si nō sit intrinseca extraneatio eiꝰ vt in habente cōpedes: aut aliquod extrinsecū impediens exitum in opationes s̄m naturā: vt accidit in homine ligato ad columnā cum fune: vel habēte pedes in cōpedibus: talis enī nō potest mouere mēbra sua. Quinto sciendū: ꝓpter quatuor cās posse in opatione mēbri accidere impedimentū. primo a cā extrinseca nulla tamē intrinseca extraneatione facta: vt in habēte cōpedes: qui nō potest ꝓgredi s̄m ꝯsuetudinē: ⁊ hoc nō arguit egꝝ illud corpꝰ uel membꝝ. ¶ Secūda cā est quia contingit impedimētum ꝓpter plurimū opationum repugnantiū incompossibilitatē: vt actu vocans tunc nō inspirat. Iste enī due opationes in eodem tp̄e eidem corpi sunt ī cōpossibiles: quia motus vnius vt vocis repugnat motui inspirationis: quia vnus fit attrahendo aerē ⁊ iste nō facit ad vocis formationē. Alter motus. s. formationis vocis est per emissionē aeris: ⁊ fit aliq̄lis contentio aeris in loquela. Itē te habente pomū magnū in manu: nō potes tunc cuꝫ eadem manu lapidem capere. Et tu vigilans nō dormis: ⁊ ista incōpossibilitas nō arguit egritudinē: quia nō possūt fieri simul: sed oportꝫ vnā predere aliam. Tertia cā contingit impedimentū: ꝓpter absentiaꝫ vel ꝓpter ieptitudinē siue dispositionē obiecti: circa qꝺ opatiua est virtus. Et iteꝝ nullū istoꝝ arguit egritudinē. stōus humanus nō est eger: si nō digerit plūbū aut ossa cerasoꝝ: aut si nō digerit ñ presēte cibo in stō: vel si oculus nō videt Sortē qui abest: hoc enī ipedimetum nō arguit extraneationē alicuius nature in se. ¶ Quarta cā ꝯtingit impedimentum ꝓpter intrinsecā extraneationē eius quod est s̄m naturā illius opationis principium: vt complōnis compositionis ⁊ vnionis. Sexto premittendū ꝙ hoc vltimo modo duplr̄ cōpetit impediri opationē. s. vel ꝑ ꝓprietatē vel essentiā vt qñ hoc accidit ꝓpť extraneationē alicuius intrinseci illi membro: vt ꝺ oculo dicimus ip̄m egrotare ꝓpter ꝓprietatē: qñ egrotat ꝓpter aliquā suaꝝ naturaꝝ esse lesam sensibiliter: vt si oculus habeat malā complōem calidā vel solutā continuitatē sensibiliter ledentem in ip̄o tunc dr̄ egrotare per essentiā: per coītatem dicitur impediri aliquod membꝝ: vt qñ egrotat per colligantiā alterius mēbri: vt caput quando egrotat ꝓpter stomacū: ⁊ ledi ꝓpter coītatē est ꝓpter intrīsecā extraneatōꝫ alicꝰ qꝺ ad eiꝰ ꝑfectōꝫ opōnis ꝯfert aut ad lesiōꝫ ꝯcurrit qꝺ pōt accider̄ uł q̄a mittit qꝺ s̄m nāꝫ mittere ñ dꝫ: vt qñ ad stōꝫ mittit̄ colera uł qñ nō mittitur quod s̄m naturā transmitti debꝫ ut si cerebꝝ ꝓpter opilationē nerui obtici: non transmittit sp̄ūm aīalem ad oculum: quare oculus nō uideat tunc dr̄ oculus egrotare per coītatem: ¶ Uel dicas sic pulchriori modo: ꝙ dupliciter ꝯtingit mēbꝝ vel virtutem aliquā egrotare: aut nocumentū recipere in suis opationibus. primo ꝑ ꝓprietatem: siue per essentiā suam. secūdo per coītatem: primo per ꝓprietatē ꝯtingit: cum in organo alicuius membri vel virtutis est dispō per se ⁊ īmediate ledens opationes illius organi. Per coītatem vero: cum opatio alicuius mēbri est dependens ab alio: quod impeditū est: rōne cuius ipedimenti: opatio mēbri dependentis recipit nocumentū. exemplū primi: ut si epiglotus rōne alicuius dispōnis preter naturam in eo existentis impediret̄ a vocis formatione. exēplum secūdi: vt si lacerti pectoris spasmarent̄: vñ nō possent dilatare: nec pulmo per ꝯñs aereꝫ attrahere ⁊ recipere: vnde epiglotus impediret̄ a uocis formatione: similiter de oculo est: si ad ip̄m transferatur sp̄ūs grossus disconueniens visioni: vnde oculus leditur: vel si fiat opilatio in neruo obtico: ꝓpter quā ꝓhibeatur transire sp̄ūs aīalis ad oculuꝫ vnde tunc lederetur oculus per coītatem. Ad ꝓpositum ledi mentē vel egrotare oībus habentibus cām doloris: ⁊ illā nō sentientibus: possumus imaginari: vel per ꝓprietatē: vel per coītatē: vt patꝫ intelligenti. ¶ Ultimo nota. ꝙ licet ad oēm diminutōꝫ opatōis sēsus exterioris vel ablationē sequatur diminutio vel ablatio opationis sensus interioris: nō tñ ad corruptionē sequitur corruptio: verbi gratia si visus dīnute apprehendit visibile uel tactus tangibile: de predicto tangibili vel visibili iudicat sensus cōis: ⁊ cogitatiua diminute ⁊c̄. silr̄ si nullo modo tactus ferat iudicium de tangibili approximato: nec etiā apprehensiua interior de isto tangibili iudicabit. Si tñ tactus habeat sensationē dolorosam: ꝓpter quod dicatur eius actio corrupta: nō oꝫ ponere actionē sensus interioris eidem correspondentē esse corruptā: qua. s. virtus īterior iudicaret sensationē illā esse malaꝫ ⁊ fugiendā: imo ecōtra: si iudicaret eā esse delitiosā eēt tūc corrupta actio: sicut multotiēs ꝯtigit in freneticis. Quō aūt

dolor dicatur actio corrupta: videt̃ in ſequēti qđe melius tñ videt̃ tenere: ꝙ qualitercunq; ledat̃ opatio ſenſus exterioris: taliter leditur opatio interioris ſibi correſpondens. ¶ Prima ꝯcluſio: capiēdo mentē ꝓ virtute cognoſcitiua quacūq; ſiue exteriori ſiue interiori quicūq; habent cām doloris plurimā cum ꝯditionibus tactis. ſ. organo ſenſitiuo approximatā ⁊ illam nō ſentiunt: egrotat eis mēs: ꝓbatur quia virtus ſenſitiua talibus eſt ſenſibiliter leſa in ſua opatione: cuꝫ. ſ. ſenſatio auferat̃. igitur patet ꝯña ⁊ aſſūptum ſimiliter. Secūda cōcluſio capiendo mentē ꝓ virtute cognoſcitiua interiori tm̄ nō quicūq; habent cām doloris plurimā ⁊c̄. ⁊ illaꝫ nō ſentiunt egrotant mente per ꝓprietatē. patet ꝑ vnum argumentū tactum ante oppoſitum: quia. ſ. ſtupefacta manu vel digito a frigido extrinſeco approximato: non oꝫ organa virtutum interioꝝ per ꝓprietatem ledi. ideo ⁊c̄. ¶ Tertia concluſio: ꝙ ī caſu precedentis ꝯcluſionis egrotat mens per cōitatem: patet quia ſenſibiliter leditur in ſua actione: ⁊ nō per ꝓprietatē. igitur per cōitatem. Quarta ꝯcluſio: ꝙ qualitercūq; ſumatur mens: qñcunq; eſt cā plurima doloris effectiua approximata mēbro: ⁊ nō ſenſibiliter leditur: egrotat mens per ꝓprietatem vel cōitatem: patet ex dictis: quia ſenſibiliter leditur eius actio ⁊c̄. ¶ Ex iſtis infero primo: ꝙ ꝓbabiliter ꝯcedi pōteſt in caſu: intellectum egrotare quia ꝯtingit ipm̄ ſenſibiliter impediri in ſua opatione ad ſenſum ſupius datum: quia. ſ. egritudine leditur intellectus ſenſibiliter in ſuis opationibus ꝗ̄uis tñ illa nō ſit ſubiectiue in intellectu: ſed in organo ſenſitiuo: taliter enī patiente ſenſu: patit̃ intellectus iuxta illud phī primo poſterioꝝ. Manifeſtū aūt eſt: ꝙ ſi quis ſenſus deficeret: neceſſe eſt ſciam illius ſenſus deficere. Infero ſecūdo aliquā virtutem poſſe pati ⁊ nocumentum recipere per cōitatem: que nullo° per ꝓprietatē nocumentū poteſt recipere. ⁊ plura alia ſequuntur ex iſta imaginatiōe quia. ſ. intellectus eſt huiuſmodi: in iſtis mens egrotat per cōitatem: quia nō tranſmittitur qđ ſm̄ naturam deberet tranſmitti. ¶ Item quando ſenſus exteriores leduntur: interiores etiā egrotant ꝑ communitatem: ⁊ intellectus etiam egrotat per cōitatem: ⁊ aliqua virtus poteſt egrotare per cōitatem que nō poteſt per eſſentiā. Item mens ꝓprie egrotare nō dr̃: ſed dr̃ egrotare vel egra q̇a per egritudinem membroꝝ impeditur opatio mentis: que nō pōt exire in ſuas opationes: non ꝓpter defectum ſuum ſed organoꝝ. ¶ Item aliqđ membꝝ egrotat: quod nō egrotat in ꝯplexione ꝯpoſitione nec vnione: vt membꝝ quod per cōitatē egrotat ⁊ non per ꝓprietatem.

Ad argumenta principalia ad primuꝫ ⁊ ſecundū ⁊ tertium patet quid ſit dicenduꝫ ¶ Ad quartum ſimiliter: dicitur enī intellectum egrotare ad intellectum datum. Ad quintū dicitur ꝙ tunc egrotabit mens per cōitatem: in reſpectu perceptionis doloris minoris. ſ. ꝓpter malam diſpoſitionē exiſtentem in loco fortitudinis doloris: vel dicitur ſicut dicebatur de forti aduertentia ad obiectum aliud. ¶ Ad ſextum dicitur negando conſequentiā: licet tñ illud ꝯſequens ſit poſſibile. ſ. ꝙ ñ leditur mens accepta ꝓ virtute inferiori: pōteſt. n. ꝑcipere actum doloroſuꝫ ſenſus exterioris ſicut dꝫ ⁊ tunc nō egrotat: ſtat etiā ꝙ egrotet vt tactū fuit. ¶ Et vlterius ꝓ materia argumenti vlterius adducti: dicitur ꝙ nō quelibet diminuta ſenſatio vl̃ ſenſibilitas eſt minor leſio ꝙ̄ corrupta: imo frequēter oppoſitum contingit: vt ſi vna manus fortis ſit ſtupida: ꝓpter quod fere auferatur opatio eius ſēſus licet nō in totum. ⁊ ſit altera manus ſana: ⁊ vtriq; approximet̃ cā fortis doloris: tunc dolebit ſana manus: ⁊ ſic actio eius corrūpitur: ⁊ tamē egra nō dolebit ſed diminute ſentiet: ⁊ ſic actio erit diminuta: maior tamē erit leſio partis egre cum ſit ī ea maior egritudo. igitur ⁊c̄. Ad vltimū patet ex queſtione quid ſit dicendum.

Utrum dolor poſſit ſenſu comprehendi ꝙ ſic. Primo quia bruta cōprehendunt ſe dolere ⁊ nō niſi ſenſu: cum careant intellectu. igitur ⁊c̄. Secundo oē ſenſibilit̃ ꝓſternens ⁊ debilitans v̇tutē poteſt ſenſu comprehendi: ſed dolor eſt huiuſmodi vt Auic. ſecūda primi ca° de his que ꝓueniunt ex dolore. igitur ⁊c̄. ¶ Tertio per dolorem cognoſcimus obiectum ſenſus: ſed per nihil ignotum notificatur nobis aliud. igitur dolor eſt ſenſui notꝰ: ⁊ ꝑ ꝯſequens ⁊c̄. Quarto dolor eſt magis preſens ſenſui exteriori ꝙ̄ virtuti interiori: ⁊ ita eſt ſenſus exterior virtus cognoſcitiua ſicut interior. ergo ſicut virtus interior cōprehendit dolorem ita ſenſus exterior. ¶ Quinto per dolorem ſentimꝰ obiectū ſed ꝓpter vnuquodq; ⁊c̄. igitur magis ⁊ nō minꝰ ſentimus dolorem ꝙ̄ obiectum.

Ad oppoſitum arguitur quia dolor ē actus ſenſus exterioris: ſed nullus talis percipit actum proprium. ¶ Item cum omne ſenſatum ſentiatur per ſenſationē a ſe diſtinctam: ideo dolor ſētiretur alia ſenſatione ⁊ pari rōne illa alia: ⁊ ſic in infinitum eſſet ꝓceſſus in talibus quod nō eſt rōnabile. Nota primo ꝙ dolor ſumitur dupliciter. primo modo cōiter pro qualibet triſti ſenſatione rei diſconuenientis ſubito imprimentis ⁊ ſic dicitur de qualibet ſenſatione triſti. ſecundo ſolum ꝓ triſti ſenſatione rei ꝯtrarie ſubito ⁊ materialiter imprimentis ⁊c̄. ⁊ ſic de dolore eſt ſermo in ꝓpoſito: ⁊ vt ſic ſolum ꝯuenit tactui: ſolius enim tactus obiectum natum eſt ſubito ⁊ materialiter imprimere. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ ſiue ṗmo mō ſiue ſecundo° ſumat̃ dolor: dolor eſt opatio ſenſus exterioris. Scđo nota ꝙ nullus ſenſus exterior natus eſt ꝯprehendere actionē ꝓpriam: vt patet diſcurrendo. ſenſus eī viſus nō eſt aptus cōprehendere niſi lucem coloreꝫ lucidū vel coloratum. cum igitur viſio ſiue actus videndi nō ſit aliquod iſtoꝝ: ſequitur ⁊c̄. ſimiliter tactus nō ꝑcipit niſi calidū frigidū ⁊c̄. ſed actus tāgendi nō eſt aliquod iſtoꝝ. igitur ⁊c̄. hoc idem eſt de mente phī ſecundo de aīa. ¶ Tertio ſciendum ꝙ duplex eſt ſenſus. ſ. interior ⁊ exterior: differūt aūt quia exterior comprehēdit obiectum īmediate, nō aūt iudicio alterius virtutis cognoſcitiue īterior vero nō. Quarto ſciendū: ꝙ ſenſus exterior nō eſt aptus comprehendere niſi obiecta materialia ⁊

Interior vero illa: ⁊ adhuc actus sensuū exterioꝝ quicquid enim potest inferior potest supior virtꝰ ⁊ adhuc plus. Quinto premittendū: ꝙ nullus sēsus exterior est aptus ꝯprehendere actum vel opationē alterius sensus exterioris: ⁊ hoc satis patꝫ ex aliis dictis: etiam quia alias nō oportuisset ponere sensum cōem: ꝓpter. s. cōprehendere actus sensuū exterioꝝ. cuius oppositum habet secūdo de anima

Prima ꝯclusio est: ꝙ dolor nō potest a sensu tactus percipi: ꝓbatur quia nullus sensus exterior potest percipere actum ꝓprium: sed tactus est huiusmodi: cuius ꝓprius actus est dolor. igitur ⁊c.

Secunda conclusio: nullus sensus alius exterior potest dolorem cōprehendere: ꝓbatur quia nullus alius sensus exterior potest iudicare de actu vel operatione sensus exterioris alterius. igitur. Tertia ꝯclusio ꝙ potest dolor percipi a sensu interiori puta a sensu cōi ⁊ cogitatiua. ꝓbatur: quia dolor est actus sensus exterioris: sed de qualibet opatiōe vel actu sensus exterioris potest sensus iterior ferre iudicium, igitur ⁊c. patet ꝯn̄a ⁊ assūptum similiter. Quarta conclusio sequitur: ꝙ dolor est sensibilis: patet quia dolor est sensu cōprehensibilis. Ex qua sequitur ꝙ nō omne sensibile est sensibile ꝓprium vel cōe: sed diuisio ista sola data est de sēsibili sensu exteriori. Sequitur secūdo: ꝙ nō solum potest sensus interior ꝯprehēdere quod potest comprehendi a sensu exteriori. Sequitur tertio ꝙ nō est possibile: sensum cōem aut quēcunq; alium sēsum interiorem: solius obiecti sensibilis sensu exteriori ferre iudicium: necessario enim simul cōprehendit obiectum ⁊ opationem: qua comprehendit obiectum. Ex quo vlterius sequitur: ꝙ nunq̄ sensus interior ab exteriori recipit precise incōplexam notitiam: sed semp et necessario complexam: q̄uis tn̄ in eo possit esse precise incomplexa notitia ⁊ multa ex dictis sequuntur ⁊c. Ad argumenta patet solutio.

ue in multo tempore extenuantur corpora: tarde reuerti consueuerunt: que uero in modico modice.

Prima ꝯclusio est ista: corpora longo tempore extenuata ab extenuatione in longo tēpore releuantur. ꝓbatur ꝯclusio sic: in huiusmodi corporibꝰ facta est multa depditio humiditatis radicalis membroꝝ. igitur ⁊c. patet ꝯn̄a ⁊ assūptum in cōmento. Item in talibus multū debilitata sunt mēbra principalia totum corpus regentia. igitur assūptum ī cōmento videbitur. Secūda ꝯclusio: corpora que in breui tempore extenuātur: in modico tempore resumuntur. Arguitur sic: in talibus parua facta ē consumptio humiditatis radicalis membroꝝ. igit. Item in talibus parum sunt membra principalia debilitata: igitur ⁊c. patet ꝯn̄a: ⁊ assūptum declabitur. Et similē sn̄iam huic innuit Auic. septima q̄rti tractatu quarto ca° primo ⁊ est vtilis in actu ꝓnostico: quia per hunc cognoscimus: quod corpꝰ ab extenuatione in multo: ⁊ quod in pauco tempore releuatur: est etiaꝫ vtilis in actu resumptiuo: quia scimus q̄tum ⁊ qualiter resumendū est. Et ampliatur nō solum ad extenuationē: sed etiam ad omneꝫ debilitatē corpori in modico vel multo tēpore illatam. Primo nota ꝙ per extenuationem intelligere debemus extenuationē substantifice humiditatis membroꝝ nostri corporis. Resumptio vero est reacquisitio uel restauratio ꝓportionalis deperditi. Secundo nota: ꝙ extenuatio tam in breui q̄ in longo tempore facta potest esse duplex: quedā est recuperabilis: ⁊ quedam irrecuperabilis: sicut extenuatio inducta ab ethica tertie spetiei: in ꝓposito est sermo de recuperabili solum. Tertio nota ꝙ quedam est extenuatio naturalis: vt eueniēs ex etatiuo decursu: quedā vero accidētalis: vt cōtingens a cā preter naturā vel primitiua: exempla satis patent. Et in ꝓposito est sermo de contingēte a cā preter naturā: ⁊ cum hoc de recuperabili siue releuabili. Quarto nota: ꝙ sicut cuiuscunq; accidētis vel egritudinis tres imaginamur posse esse cās. s. primitiuas anᷓcedentes ⁊ coniunctas: ita extenuationis. Cāe primatiue sunt res nō naturales indebite administrate ⁊ sibi annexe: vt cibꝰ pauci nutrimenti: cibus salsus ⁊ amarus resolutiuus exiccatiuus: aer calidus: motus nimius: ⁊ adhuc quies nimia: nimia vigilia: somnus paucus: coytus superfluus: ⁊ similia. Antecedentes vero sunt cāe corporales mediate: vt mala complexio frigida: calida sicca ⁊ sic de aliis: ⁊ cause humorales opilatiōes ⁊c. Coniuncte vero sunt priuatio vel remotio humiditatis substantifice: aut tanq̄ substantifice: per cuiꝰ presentiam remanet corpus in habitudine debita.

Ad ꝓpositū de omnibus his est sermo: dū tamē extenuatio sit preter naturā: ⁊ maxime si ꝓuenit a cā egra. Quarto nota ꝙ extenuatione corpori primo occurrente: prius resoluitur quod est faciliter resolubile: prius etiā extenuationē patitur mēbꝝ: quod est minus potens extenuanti resistere: q̇a igitur humidū substantificum est plus resistens: q̄ humidū nutrimentale: vt ros ⁊ humores: ideo in ꝑncipio multum de talibus ⁊ paꝝ de radicali consumitur: quia tamē in ꝓcessu tale deficit ⁊ terrestrificatur: ideo de radicali in ꝓcessu multuꝫ resoluitur Et quia etiā membra principalia a principio multe sunt resistentie: ideo tunc talia minus ꝑmutantur: in ꝓcessu tamen ꝓpter longam ⁊ paulatinā debilitatem multum a sua permutantur natura. Ex quo patet cā verificans affo. adiungendo ꝙ tardius sit resumptio humidi substantifici q̄ nutrimentalis: eo ꝙ pluribus transmutationibus eget nutrimentū vt ꝯuertatur in substantiam. Quinto nota: hoc totum intelligendū esse: vbi sunt cetera paria: posset enī causa resoluens in breui tempore esse tanto fortior: ⁊ in longo debilior: ꝙ oppositum contingeret vel saltem oportet nō fore dispitatem valde magnam: vbi enim nō sit dispitas valde magna: tūc erit vera ꝯclusio affo. Ultimo nota: ꝙ secundā conclusionē affo. possumus dupliciter intelligere: ꝑmo compando tempus resumptionis tempori inanitionis: ⁊ sic falsa erit conclusio: semper eniꝫ tēpꝰ resumptiouis est valde magnū respectu temporis resolutionis: vt primo quarta cap° secūdo. ⁊ quia plures requiruntur transmutationes ⁊c. Secundus sensus est: ꝙ cōparetur tempus resumptionis corporis in breui tempore resoluti: tempori corporis

in longo tempore extenuari: ⁊ sic vera est ꝯclusio affo. vt sit sensus. Corpora que in modico tẽpore extenuantur: restaurantur in modico. i. in minori q̃ illa que in longo extenuantur ceteris paribus ⁊c̃.
¶ Dubitatur litteraliter primo. quia nõ videtur ꝙ sit verū quod ponitur in prima cõclusione videlȝ ꝙ corpora in longo tẽpore extenuata: ab extenuatione in longo tẽpore releuentur: quia stat aliquod corpus resolui lõgo tẽpore: quod tñ in breui restauratur vt in corpore cuius restauratiua est multo fortior q̃ eius virtus resolutiua. Similiter argui potest ꝯtra secundã ꝯclusionẽ eiusdem affo. q̃a stat in aliquo corpore extenuato in breui tempore virtutẽ resolutiuam esse fortiorem q̃ sit restauratiua ipsius: ⁊ patet ꝙ tunc nõ in breui tempore resumet hoc corpus sicut fuit extenuatuȝ. ¶ Ad hec duo respondet ꝯcedendo ꝙ argumenta ꝓbant veritatem Sed ꝯclusiones affo. intelligende sunt vbi cetera sunt paria vel saltem inter resolutiuã ⁊ restauratiuam nõ sit magna dispitas: ⁊ sic patȝ solutio ad argumenta. Dubitatur secũdo si cãe equales extenuantes per equale tempus occurrant corpi puerili ⁊ iuuenili: quod istoꝝ ab extenuatione citius releuabitur Respõdet ꝙ si ponantur cetera paria citi⁹ restauratur iuuenis q̃ puer: quia equalis causa extenuans occurrens equali tempore puero ⁊ iuueni multo maiorem facit extenuationem ⁊ resolutionem in puero q̃ in iuuene: imo forte faceret extenuationem quasi intollerabilẽ in puero: vbi leueȝ tamen faceret in iuuene. ⁊ cã huius est: quia humidũ pueri est facilius resolubile q̃ humiduȝ iuuenis facilius ergo iuuenis releuabitur q̃ puer: vbi autẽ equaliter essent extenuati facilius releuaretur puer quia fortiorem restauratiuam habet puer q̃ iuuenis: tamẽ ille extenuationes ꝓuenirent a causis inequalibus ⁊ per hoc patet solutio. ¶ Dubitatur 3° ꝙ membꝝ citius releuabitur ab extenuatione facta ab equali cã vel carniforme vel radicale. Respondet ꝙ carniforme tardius releuabitur. ⁊ si contra hoc arguatur: quia cã resistens extenuationi est restauratio: sed illa est maior⁹ in carniformibus q̃ in radicalibus. igitur. Respondet negando ꝯsequentiam hanc. ⁊ rõ. quia licet restauratio sit causa resistens exiccationi: nõ tamẽ est totalis causa: sed totalis adequata cã resistens extenuationi est densitas ⁊ terrestrieitas humidi. quia igitur ĩ iuuene gratia exempli humidũ est terrestre ⁊ densum: in puero vero nõ. ideo plus resistit talis densitas humidi ĩ iuuene: fortitudo restauratiue in puero. pariformiter dicendũ in ꝓposito de caniformibus ⁊ radicalibus membris. Dubitatur quarto ꝙ membruȝ citius releuatur ab equali extenuatione vel principale vel nõ principale. Item que membra citius extenuantur aut principalia aut nõ principalia. ꝓ h° arguitur ꝙ principalia vt patet in ethica vbi pncipalia sunt lesa ⁊ extenuantur: aliis tamẽ nõ totalitẽ lesis. ¶ In oppositum arguitur: quia ſᵐ Galie. ⁊ aristotelẽ lesio in nõ principali est multo maior q̃ lesio in principali postq̃ nõ principale essentialiter dependet a principali ⁊c̃.

Utrum corpora que longo tẽpore extenuantur: tardius reficiantur Arguitur multipliciter ꝙ nõ. primo sic: possibile est ad maiorem ꝯsumptiõȝ humidi substantifici membroꝝ deduci corpus per ꝯsumptionem causatam in breui tempore: q̃ ꝑ cõsũptionem causataȝ in longo: sed sicut ꝯsumptio humidi substantifici est maior: ita difficilius remouetẽ ⁊ tardius. igitur ⁊c̃. ꝯsequentia nota: ⁊ assũptum patet. ponendo ꝙ a cã quadrupla resoluatur for. in tempore subduplo: ⁊ plato in tempore duplo a cã quadrupla. Secundo a minori gradu resolutiõis quandoqȝ tardius remouetur vnum corpus: q̃ aliud a maiori: igitur ⁊c̃. ꝯsequentia patet: ⁊ assumptum patet de sanguineo respectu melancolici. Tertio possibile est per vtranqȝ consumptionem reduci ad consumptionem irrecuperabilẽ: vt ex flegmatica põt transire in ethicam: ⁊ tunc ethica põt fieri incipiendo. igitur. ¶ Quarto si ⁊ ce. hoc maxime foret: quia tempus restaurationis est equale tempori inanitionis: sed hoc est falsum: quia mai⁹ est tempus restaurationis vt patet. ideo ⁊c̃.

Ad oppositum est gali. ¶ Primo nota ꝙ ad veritatem affo. vt tactum est circa litteram requiruntur alique conditiones. prima vt extenuatio sit recuperabilis. secunda vt sint cetera paria tã ex parte causaꝝ resoluentium q̃ ex parte naturaꝝ ipsoꝝ corpoꝝ. Prima ꝯclusio: stantibus his conditiõibus: corpora longiori tempore extenuata tardius resumuntur. ꝓbatur vt ꝯclusio affo. prima ⁊ secunda. ¶ Secunda conclusio: deficientibus his ꝯditionibus vel aliqua ipsaꝝ: conclusio nõ est necessaria. patet per argumenta adducta ante oppositum. Tertia conclusio: ꝙ etiam stantibus his cõditionibus tempus restaurationis est ꝓportionale tempori consumptionis: ꝓbatur vt prima ꝯclusio ¶ Quarta conclusio ꝙ his deficientibus. nõ necessario ista tẽpora sunt ꝓportionalia. Ad argumenta patet solutio.

Si ex egritudine cibum accipiens quis non conualescat signum est: quoniam amplio ri cibo corpus utitur. si uero cibum non accipienti hoc fit: significat: quoniam euacuatione indiget.

Conclusio affo. est ista: si aliquod corpus exiens egritudinem: accipiat cibum cuȝ appetitu: ⁊ ex isto cibo ñ resumatẽ: signatur: ꝙ tale corpus vtitur cibo ampliori q̃ oportet: hec conclusio ꝓbatur sic: quia signum est ꝙ virtus imutatiua siue digestiua ⁊ nutritiua membroꝝ huius corporis: nõ sufficienter dominatur super cibum assũptum: ita vt valeat ipm in membroꝝ substantiam conuertere. ergo ꝯclusio vera: patet ꝯsequentia: ⁊ assũptum: si enim sufficienter dominaretur virtus ⁊c̃. tam illlud corp⁹ sufficienter ex illo resumeretur. ¶ Primo nota: ꝙ ꝑ corpus exiens egritudinem: intelligere debemus corpus neutꝝ conualescens: siue neutꝝ ꝯualescẽtie

quod quidem dicitur neutrum primi significati: quia neutro extremorum participans: eo quod nec adhuc potens est in operationes sibi debitas: nec in ipsis sensibiliter sed solum insensibiliter impeditur: hoc autem corpus resumendum est: vt habetur a Galie. tertio tractatu tegni capitulo secundo resumptiua vero. Et hoc maxime verum est: cum egritudo fuerit talis quod habeat corpus extenuare vt febris et huiusmodi aliter non. Ex quo patet qualiter alius est actus medici circa corpus neutrum: et alius circa corpus egrum. Eger enim et si est extenuatus: non est resumendus sed curandus. Secundo nota: quod appetitus cibi potest esse duplex. s. verus et mendosus. et per verum appetitum: intelligo illum qui fit a causa naturali: aut a causis naturalibus ad veram et naturalem famem concurrentibus narratis a Galie. in quarto de accidenti. vnde verus appetitus ut sic: non videtur esse aliud quam fames naturalis. Per mendosum appetitum intelligo illum qui contingit a causa preter naturali: cuiusmodi sunt mali humores in ore stomachi contenti: aut aliquid huiusmodi. Ad propositum: hic est sermo de vero et naturali appetitu: non autem de mendoso. Sed dices tu: quomodo scio vnum ab alio distinguere. Respondetur quod distinguuntur ex duobus. primo ex parte obiectorum. secundo ex parte durationis. Appetitus naturalis est ad similia Mendosus ad contraria. Item naturalis assumpto cibo quiescit. mendosus autem non. et hoc bene declaratum est secundo tegni illo capitulo ventris cognitiones

Tertio nota: quod hic verus appetitus potest esse perseuerans et non perseuerans: ad propositum debet intelligi de perseuerante. Et causa est: quia contingit quandoque conualescentem primo appetere: deinde appetitum cadere: propter humorum crescentiam aut malignitatem acquisitam: quandoque autem contingit econtra. s. primo non et postea appetere: propter calorem continue fortificari: quandoque autem contingit ipsum continue appetere: et de hoc in proposito est sermo: sed in sequenti conclusione est sermo de continue non appetente. Quarto nota: quod quattuor possunt esse cause: propter quas huiusmodi conualescentes non resumuntur: prima nimia quantitas cibi assumpti: propter quod non potest calor naturalis ipsum conuertere: et hoc posito quod cibus sit debite qualitatis. secunda humores multi siue in quanto siue in quali peccantes: contenti in stomaco epate uel in venis: impedientes debitam actionem caloris in nutrimentum. tertia causa potest esse nimia stomaci debilitas: vnde non sufficit cibum debite conuertere: vel etiam nimia epatis debilitas. quarta potest esse debilitas caloris innati in omnibus membris: propter quod non sufficiunt sibi conuenienter nutrimentum assimilare. Ad propositum. prima causa respicit veram conualescentiam. secunda non vt patet: que enim relinquuntur in morbis post crisim subuersionem facere consueuerunt: sed tertia et quarta possunt reduci ad primam vt statim patebit.

Quinto nota quod quantitas cibi potest dici amplior aut absolute: aut respectu eius quod per nutrimentum est restaurandum: aut in comparatione ad calorem naturalem debentem nutrimentum conuertere: et assimilare. Ad propositum tertio modo loquitur ypo. non autem primo modo vel secundo modo. Ex quibus omnibus patet causa uerificans conclusionem: quia si corpus vere conualescens fuerit: de quo est sermo in hac prima conclusione: et habeat verum et naturalem appetitum: et cibum assumat et non resumatur: signum est: quod uirtus non potest sufficienter cibum immutare etc. et cum hoc non sit ratione qualitatis: cum qualitas ponatur laudabilis: erit ratione quantitatis eius scilicet in comparatione ad calorem debentem conuertere etc. Ex quo sequitur: quod in vero conualescente non est verus appetitus digestiue virtuti proportionatus propter membra enim multum esse in ipso inanita magna fit ab eis attractio a venis et venarum ab epate: et per consequens fortis in eo causatur appetitus: et tamen in ea digestiua virtus valde est debilis: igitur etc.

si uero non accipiat

Secunda conclusio afforis. est ista: quod si aliquod corpus exiens egritudinem accipiat cibum non cum appetitu: et ex illo non resumitur: signum est tale corpus euacuatione indigere. probatur quia signum est: quod hoc corpus non est sufficienter euacuatum: sed quod adhuc alique praue materie remanserunt: que euacuatione indigent. igitur etc. patet consequentia et assumptum similiter. Primo nota vt tangitur in commento: quod per corpus cibum accipiens tactum in prima conclusione: intelligi debet corpus cum appetitu: et iste fuit vsus antiquorum asianorum. unde per corpus non accipiens cibum in secunda conclusione debet intelligi sine appetitu. Secundo nota vt habetur ab Auicenna secundo can. fen. secunda capitulo de regimine conualescentium. Conualescentia est duplex. s. vera et non vera. vera conualescentia est dispositio per quam tendit corpus ad pristinam sanitatem: sine aptitudine ad recidiuam per dispositionem quam habet: non vera est egritudinis actualis remissio ad lesionem insensibilem: cum quadam tamen intrinseca aptitudine ad recidiuam. Ad propositum in prima conclusione est sermo de vera conualescentia: in hac vero secunda de non vera: que potius est neutralitas decidentie quam conualescentie: est tamen neutralitas conualescentie secundum apparentiam: et est secundum manifestam virtutis fortitudinem. Tertio nota quod hoc totum debet intelligi de conualescentia ab egritudine materiali et de repletione: non autem ab egritudine immateriali vel de inanitione: notum est enim: quod in tali non competit huiusmodi euacuatio

Quarto nota quod per euacuationem in proposito intelligere debemus non solum farmaciam aut flobothomiam sed etiam diete attenuationem: talis enim potest etiam euacuatio appellari. Quinto nota quod appetitus conualescentis minoratur aut cadit propter multas causas. quarum prima est debilitas stomaci: aut maxime oris stomaci. secunda est multitudo humoris in stomaco. tertia est debilitas attractiue epatis. quarta est multitudo humorum in toto superhabundantium. quinta debilitas virtutis et paucitas caloris in toto: et maxime in stomaco: colligitur hec secunda quarti capitulo de cibatione

conualescentium. ¶ Ex quibus hoc modo colligit causa verificans afforismũ. Conualescens enim aut nõ appetit propter primam causam: ꝛ tunc licet nõ appetat si recipit tamen ex illo resumitur: aut propter secundam: ꝛ tunc euacuatione indiget: aut ꝓpter tertiam ꝛ tunc non est apparenter conualescẽs cum notabili fortitudine: de qua est sermo in ꝓposito ꝛ cetera.

Queritur utrum secunda conclusio affo. sit vera: Arguitur ꝙ nõ quia possit esse deiectio appetitus propter debilitatem caloris innati ꝛ membrorum attrahentium. ¶ Soluitur ꝙ si esset tanta debilitas nõ esset corpus neutrum. Et si ponatur ꝙ propter malam complexionem oris stomaci si dabitur resumetur. Tertium dubium vtrum corpora conualescentium sint euacuanda flebothomia ꝙ nõ quia sunt pauci sanguinis. ¶ Prima cõclusio vere conualescentia non sunt euacuanda flebothomia vel farmaco exoluente ꝛ hoc merito dispositionis huius a qua dicuntur conualescentia: licet bene clisteri lenitiuo aut tali. Secũda conclusio nõ vere conualescentia sunt euacuanda: licet etiam aliquando cũ debito ordine possit satisfieri. ¶ Ad argumenta patet solutio.

Utrum prima conclusio affo. sit vera. Et arguitur ꝙ nõ. primo possibile est appetitiuam stomaci fore intensam propter malos humores existẽtes in eo. igitur ꝛc. patet consequentia: quia tunc non erit signum amplioris cibi: sed potius humoꝝ frigidorum ꝛ ce. ꝛ assumptum similiter. Secundo possibile est aliquem conualescentem minus appetere ꝙ debeat: ꝛ ad huc minus de cibo assumere propter quod non resumeretur. igitur ꝛc. patet cõsequentia ꝛ assumptum similiter. ¶ Tertio possibile est talem hominem habere epar opilatum aut debile: aut virtutem attractiuam membrorum ꝛ digestiuam debilitatam: propter quod non obstante ꝙ cibus nõ sit nimie quantitatis: nõ resumeretur: igitur ꝛc. patet consequentia ꝛ assumptum simili. Quarto: possibile est in toto praue qualitatis habundare humores: vel saltem in venis impedientes debitam resumptionem corporis: licet tamẽ appeteret: igitur ꝛc. patet consequentia ꝛ assumptum similiter. ¶ Quinto impossibile est aliquem esse vere conualescentem: ꝛ sensibiliter plus appetere ꝙ digestiua virtus possit immutare. igitur pꝫ consequentia ꝛ assumptum probatur: sequitur enĩ sensibiliter appetit plus ꝙ potest digere aut ꝙ tempore sanitatis. igitur est eger nunc: cum ista actio que est appetere sit sensibiliter lesa. Et ex alio tale est corpus neutrum. igitur non sensibiliter lesum.

Ad oppositum est hypo. in afforismo ꝛ commentator in commento. ¶ Nota vt circa litteram tangebatur: ad veritatem prime conclusionis requiruntur alique conditiones. prima ꝙ corpꝰ sit vere conualescens. secunda ꝙ appetitus sit perseuerans ꝛ naturalis. tertia ꝙ cibus qui offertur sit qualitatis ꝛ quantitatis debite. quarta ꝙ sit conualescens ab egritudine materiali. ¶ His premissis sit hec prima conclusio: ꝙ conclusio afforismi ẽ vera cum illis conditionibus vt patet: ꝛ circa litteraꝫ tangebatur ꝛ arguebatur.

Ad argumenta ad primum dicitur ꝙ in casu isto non est verus et naturalis appetitus ¶ Ad secundum potest dici: ꝙ iste appetitus nõ est perseuerans: cum citius sedetur ꝙ oportet. Aliter vt commentator in commento notat: ꝙ debet intelligi conclusio si corpus conuenientem quantitatem cibi assumat: respectu eius quod est restaurandum ¶ Aliter ꝙ iste appetitus non potest esse diminutus nisi vel quia relicta est aliqua ꝓportio materie et sic non est vere conualescens: vel propter malam qualitatem relictam in ore stomaci: ꝛ hec est noua egritudo. Ad tertium dicitur ꝙ epate existente opilato: non stabit vere appetitus: sicut enim impediet opilatio epatis nutrimenti attractionem: ita suctionem ab ore stomaci: que est motus necessario concurrens ad famem. ¶ Aliter ꝙ iste nõ erit vere conualescens: habens vero calorem debilem ꝛc̃ licet nõ recipiat plus de cibo ꝙ sit ꝓportionale restaurando: sumitur tamen plus ꝙ sit proportionale virtuti resumptiue. Ad quartũ dicitur ꝙ iste non est vere conualescens. ¶ Ad quintum dicitur ꝙ absolute concedendo antecedens appetit plus ꝙ possit immutare si in vice vnica exhibeatur. Si tamen exhibeatur debito modo appetit tantum quãtum potest immutare. Aliter conceditur ꝙ appetitus non est simpliciter naturalis.

Corpora ubi quis uult purgare oportet fluxa facere.

Istius affo. conclusio est ista: volentem corpus conuenienter purgare: ꝑus oportet id euacuationi preparare. probatur sic: quia ex corporis preparatione redditur euacuatio talis: ꝙ confert ꝛ eam bene fert infirmus: ꝛ ex nõ preparatione sequuntur opposita: quia scilicet nec euacuatio confert: nec eam bene tollerat infirmus igitur conclusio vera: patet consequentia ꝛ assumptum inferius patebit. ¶ Primo nota vt alias habitum est: purgatio proprie debetur peccato qualis: quia igitur soli humores peccantes in quali sunt ꝑparandi anteꝙ euacuentur: ideo dixit notanter purgare. Ex quo patet: ꝙ nõ est intelligendum: vbi esset peccatum solius quanti: vel materie in cuiꝰ euacuatione non sit digestio expectanda. ¶ Secundo nota. ꝙ humores euacuandi quandoqꝫ dant nobis inducias digerendi ꝛ preparandi anteꝙ euacuentur: ꝛ quandoqꝫ non. exemplum secundi vt quãdo materia fuerit furiosa: aut quantitate sua nimia suffocatiua. exemplum sicut quando est neutꝝ istorum. Ad ꝓpositum debet intelligi affo. in secũdo casu scilicet quando nec materia est furiosa nec quantitate sua suffocatiua. ¶ Tertio nota ꝙ ex euacuatione materiei ante digestionem sequuntur tria nocumenta principaliter. primum ꝙ multuꝫ de iuuatiuo euacuatur. secundum est: ꝙ impeditur digestio materiei remanentis: quia debilitatur vĩtus

⁊ magis permiscetur materia maligna cum innatiua: ꝙ erat prius permixta: tertium: quia materia que non erat prius maligna: sed erat benigna: efficitur maligna. Adhuc autem sequuntur alia nocumenta: que tangit commentator in commento: scilicet angustie propter fortem agitationem quam faciet virtus in expellendo: ⁊ etiam propter innatiui euacuationem: ⁊ vertigines propter effumationem ⁊ agitationem etiam materie ⁊ euaporationē ad superiora: ⁊ per idem inordinatio pulsus. Ex quo patet affo. verificatio. Si ante purgationem corporum ⁊ humorum preparatio: non sequuntur nocumenta iam dicta: ⁊ si non fiat preparatio: ipsa sequuntur. ideo ꝛc̄. Quarto nota ꝙ per corpora fluxa facere intelligit in ꝓposito ypocras: vt cōmentator exponit: materias euacuandas digerere ⁊ vias ⁊ loca expulsionis preparare: siue euacuationi apta reddere: ⁊ sic attendenda sunt duo. s. ex parte corporis ⁊ ex parte materie. Quinto nota ꝙ per digestionem in ꝓposito nihil aliud intelligere debemus: ꝙ equationem humorum: per quam redditur humor virtuti obediens in sua expulsiōe.

Ex quo patet: ꝙ cum quattuor modis reddatur humor virtuti inobediens in sua expulsione: scilicꝫ ratione sue grossitiei: ratione viscositatis: subtilitatis: ⁊ adhuc caliditatis vel frigiditatis. Quattuor modis fit preparatio. primo subtilando quod grossum est cum calidis ⁊ subtiliatiuis. secundo incidendo viscosum. tertio subtile inbibitum ingrossando ꝛc̄. ⁊ hec omnia attenduntur ex parte materie euacuande. Ex parte vero membri siue corporis per quod fieri debet expulsio: est sola apertio ⁊ deopillatio: ⁊ si volumus fluxum ventris ꝓuocare: prius administrabimus lene enema leniuum: consequenter dabimus laxatiuum. Ultimo nota: ꝙ iste affo. differt ab illo. Digesta medicari: quia est vniuersalior: ibi enim solum tangitur materie preparatio: hic autem corpis ⁊ materie: ⁊ similem sententiam ponit Auicenna primo quarta de regulis cōmunibus fluxui vētris ⁊ vomitui: ⁊ est vtilis tam in actu curatiuo ꝙ preseruatiuo. Et ampliatur non solum ad euacuationem communem: verum etiam ad quascunqꝫ fortes operationes: ante quas debet antecedere corporis preparatio: cū operationibus leuioribus ꝛc̄.

on pura corpora quantū cunqꝫ magis nutrics magis ledes.

Conclusio affo. est hec. ꝙ corpora non pura quāto magis nutriuntur: tanto magis leduntur. ꝓbatē sic: quanto ipā magis nutriuntur: tanto fiunt magis nō pura. igitur ꝛc̄. patet consequentia ⁊ assumptum: cibus enim conuertitur secundum qualitatē corporis cui occurrit: cum sua operatio sit solum a materia. igitur ꝛc̄. Primo nota: ꝙ possunt esse corpora non pura: vel ratione peccati qualis vel quanti: hic autem est sermo de non puris primo dictis: licet etiam possit ampliari ad corpora in quibꝰ etiam est peccatum solius quanti: vt satis patet intelligenti. prima dicuntur ratione peccati qualis chacochima: nam chacos grece latine turpe: ⁊ chimus idem est ꝙ humor: inde chacochimus. i. turpis humor ꝛc̄. secunda uero dicuntur plectorica.

Secundo nota ꝙ corpora non pura possunt esse actu egra: aut neutra nunc decidentie: in quibꝰ sūt humores parati faciliter putrescere: ⁊ de omnibus his verum est: ꝙ quanto ꝛc̄. vt patet. Tertio nota: ꝙ nutricatio corporis est duplex: quedam resumptiua ⁊ est per quam virtus ⁊ corporis plenitudo augetur: quedam est solum virtutis custodiua. Ad propositū hic intelligitur de prima: corporibus enim talibus non debetur magna resumptio: sed potius euacuatio vt satis patet. Quarto nota: ꝙ cibus est duplex: quidam absolute cibus qui dicitur cibalis: ⁊ iste ingrediens corpus nostrū in ipō solum operatur a materia. Quidam vero ē cibus medicinalis: ⁊ est ille qui corpus humanum ingrediens: non solum a materia operatur: sed etiā a qualitate: vt lactuca portulaca ⁊ huiusmodi.

Ad propositum corpora non pura non sunt cibāda cibis pure cibalibus: sed solum medicinalibus: habentibus humorum malam qualitatem corrigere: ⁊ ipsorum corruptioni resistere: nec solum hoc verum est in corporibus vbi est humorum corruptio: sed etiam vbi foret mala complexio sine materia: vt in ethica ⁊ huiusmodi. Quinto nota ꝙ impuritas corporum quandoqꝫ est in toto: quandoqꝫ est in membro distribuente nutrimentum toti: aut toti nato cōicare suum nocumentum: vt i stomaco epate cerebro ꝛc̄. Quandoqꝫ autem in membro particulari: cuius nocumentum non aptum est toti cōmunicari. de prima verum est ⁊ etiam secūda: licet possit ampliari ad tertium: de particulari nutricatione illius membri non puri. Sexto ex dictis collige: ꝙ nocumentum ex cibo potest contingere dupliciter. s. ex causa extrinseca: sicut ex qualitate cibi mala prima vel secunda: vel forma specifica eius: vel quantitate: vel tempore: vel ordine ꝛc̄. quandoqꝫ ex causa intrinseca: vel ratione male qualitatis vel complexionis corporis siue cuꝫ materia siue sine materia: ⁊ hic de secundo nocumento est sermo. Et similem sententiam huic colligere potestis de mente Galie. in tertio tegni. ⁊ ē vtilis tam in actu preseruatiuo ꝙ curatiuo: ⁊ ampliatur ad omnia corpora egra ⁊ neutra ratōne corruptionis humorum: vel etiam ratione male qualitatis: quia talia non sunt pure nutrienda: posset etiā āpliari ad corpa valde lapsa naturaliter: vt valde colerica vel melancolica ꝛc̄.

ueritur utrum corpora non pura sint nutrienda.

Arguitur ꝙ sic primo auctoritate Auicen. primo tertia ca° de regimine eius quod cōmeditē ⁊ bibitur: vbi ad litteram vult: ꝙ sepe competit ei in cuius corpore humores habundāt corrupti: vt rem bonam largiter comedat. Secundo humorum corruptioni necessaria est restauratio cum temperamento: vt in illo cōmento: ⁊ quibus semel aut bis. Tertio quandoqꝫ in tali corpore est virtus debilis. Quarto quia corpora leprosa ⁊ scabiosa sunt nutrienda. Quinto quia potest ille

cibus humorum corruptioni contrariari. ¶ Sexto per nutricationem restauratur virtus. igitur ꝛc.

ad oppositum est afforismus et eius verificatio. ¶ Primo notandum: ꝙ corpora non pura sunt duplicia: scilicet chacochima ꝛ plectorica.

Secundo nota: ꝙ nutricatio est duplex quedam pure resumptiua: ꝛ quedam non: sed cum hoc alteratiua: in quo differant patet. ¶ Prima conclusio est hec: corpora plectorica non sunt nutrienda nutricatione pure resumptiua: probatur quia adderetur in plenitudinem: ꝛ probatum est in afforismo. In exercitantibus. Secunda conclusio: talia corpora non sunt omnino sine cibo dimittenda: patet quia alias fierent chacochima. ¶ Tertia conclusio corpora chacochima non sunt cibanda cibatione pure resumptiua: patet quia adderetur in chacochimam ꝛ hoc cum cibatione electa. Quarta conclusio: ꝙ electiue hec sunt nutrienda nutrimento alteratiuo: patet quia nutrienda sunt nutrimento corruptionis prohibitiuo. ¶ Quinta conclusio: ꝙ quandoque coacte ꝛ non regulariter cibanda sunt nutrimento resumptiuo. Ex quibus patet solutio argumentorum.

Facilius est repleri potu quam cibo.

Conclusio affor. est ista: facilius est corpora repleri vel resumere potu ꝙ̄ cibo. Hec conclusio probatur sic: potus est facilius digestibilis: ꝛ in corporis substantiam conuertibilis ꝙ̄ cibus. igitur conclusio vera. patet consequentia ꝛ assumptum satis inferius patebit. ¶ Primo nota ꝙ potus sumitur dupliciter. primo modo communiter ꝛ indifferenter pro qualibet re absque masticatione deglutibili: ꝛ sic non sumitur hic. Secundo modo. sumitur pro re deglutibili sine masticatione multum nutritiua: ꝛ in substantia equaliter spissa: sicut lac uinum vernacium oua sorbilia ꝛ huiusmodi: ꝛ sic sumitur in proposito. Secundo nota: ꝙ cibus etiam sumitur dupliciter. primo pro qualibet re que corpus nostrum ingrediens: in eo operatur a materia: ꝛ sic non sumitur hic. ¶ Secundo sumitur pro qualibet re que corpus nostrum ingrediens ꝛc. ꝛ cum hoc est substantie solide non deglutibilis: scilicet absque masticatione: ꝛ sic sumitur hic in proposito: vt sit sensus affo. ꝙ corpora facilius resumuntur ꝛc ꝛ re nutriente absque masticatione deglutibili: ꝙ̄ non deglutibili absque masticatione. ¶ Tertio nota ꝙ ex hoc dicimus aliquod nutrimentum faciliter corpus replere: prout in proposito spectat: quia a calore nostri corporis faciliter digeritur: ꝛ membris nostri corporis secundum plurimas eius partes assimilatur: vt oua sorbilia: quia enim a calore naturali faciliter vincuntur: ꝛ transmutantur in substantias membrorum: ꝛ ipsorum pauce partes remanent non conuerse ꝛ assimilate: quia scilicet pauce superfluitates transeunt: dicimus ipsa faciliter replere corpora nostra: ꝛ dixi notanter secundum plurimas partes ꝛc. quia licet lactuca faciliter a calore nostri corporis transmutetur ꝛc. quia tamen multe sunt partes eius: que sub forma superfluitatum remanent: non dicimus corpora faciliter lactuca repleri. ¶ Ex quo sequitur: ꝙ non valet illud argumentum: hic cibus faciliter in substantiam corporis nostri conuertitur. igitur facilius eo repletur corpus sed oportet addere istam aliam clausulam: que ponebatur in descriptione. Ex quibus patet causa verificans afforismum: eo ꝙ res multum nutritiua liquida absque masticatione deglutibilis facilius a calido nostri corporis patitur: ꝛ secundum plures eius partes a calido obtinetur: vt conuertatur ipsa secundum plures partes eius in substantiam membrorum ꝙ̄ res solida non absque masticatione deglutibilis. ideo ꝛc. ¶ Quarto nota: ꝙ afforismus debet intelligi de corporibus resumptione indigentibus: vt neutra conualescentie: in quibus cibaria mollia ꝛ facilia sunt apta bene digeri ꝛ conuerti: quare ante hoc adiunctum fuerit: patebit infra: ꝛ similem sententiam ponit Auicenna quarto secunda capitulo de regimine conualescentium. ꝛ primo tertia capitulo de regimine eius quod comeditur ꝛ bibitur: ꝛ est vtilis in actu resumptiuo. Docet enim nos in repentinis casibus virtutis: quibus debeamus virtutem subito releuare: ꝛ conualescentia corpora cito resumere. Et ampliatur non solum ad potus cibis comparatos: sed etiam ad cibos liquidiores vel minus duros aliis comparatos.

Utrum afforismus sit uerus

Arguitur multipliciter ꝙ non: primo corpora habentia stomacos calidos non facilius potibus replentur: ideo questio falsa: patet consequentia: ꝛ assumptum: quia in stomaco calido cibaria facilis digestionis corrumpuntur. vt vult Galienus secundo tegni capitulo de signis discrasie calidi stomaci: corrumpuntur enim in eo facile mutabilia. hoc etiam voluit Auicenna iii. tertii capitulo de signis malitie complexionis calide stomaci. Confirmatur quia in stomaco preter naturaliter calido cibaria liquida corrumpuntur ꝛ in fumositatem conuertuntur ꝛ cete. ¶ Secundo maior est conuenientia siue similitudo cibi ad membrum: ꝙ̄ potus ad membrum: sed in habentibus simbolum facilior est transitus. igitur ꝛc. patet consequentia: ꝛ maior ꝛ minor est phylosophi secundo de generatione: ꝛ Auicenna primo secunda capitulo de signis complexionum ad litteram dicentis: conuersio in genere proportionali facilior est: igitur facilior erit conuersio cibi in membra ꝙ̄ potus.

Tertio sequitur ꝙ eisdem cibariis conuenienter omnia corpora nutrirentur: consequens est falsum ꝛ consequentia tenet. si omnia corpora facilius ꝛc transmutant ꝛ falsitas consequentis patet. alii enim cibi colerico ꝛ alii flegmatico sunt competentes. ¶ Quarto necessario per tot transmutationes potus transit membra debens nutrire sicut cibus. igitur non facilius: consequentia videtur nota: ꝛ assumptum

satis patet: cum omne debens nutrire: transeat per tres digestiones tertio complexionum capitulo secundo ad principium. Quinto ad hoc vt potus conuertatur in membrum necessario sibi maior acquiritur dispositionum latitudo: q̃ ad hoc vt cib⁹ conuertatur in membrum vel partem membri: sꝫ acquiritur facilius minor q̃ maior latitudo. ideo ⁊c. patet consequētia ⁊ minor: ⁊ arguitur maior quia maiori latitudine acquirendarum dispositionum distat potus a membro q̃ cibus: cuꝫ potus sit rarus ⁊ membrum spissum: potus fluidus: ⁊ membrum constans vel solidum: sicut est etiam cibus. Similiter ⁊ difficilius est rarum spissare q̃ spissum amplius inspissare: sed potus est rarus: ⁊ cibus spissus. ideo ⁊c̃. sed non conuertitur nutrimentuꝫ nisi per inspissationem quoniaꝫ omnis digestio ingrossādo procedit quarto metheoroꝝ. ideo ⁊c. Sexto cibaria grossa sunt magis confortatiua vt aui. primo tertia capitulo de regimine eius quod bibit̃ ⁊ comeditur. ideo ⁊c̃. Ultimo pro ista facit auctoritas Galie. primo alimentorum capitulo de lupinis ad litteram sic dicentis. Que enim humida consistentiis vel hũidiora modicuꝫ dant nutrimētū corporibus ⁊ celeriter euaporans ⁊ euanescens. Pro isto facit auctoritas Damascẽi in suis affo. dicentis animal nutritur per frigidum ⁊ siccum: viuit autem per calidum ⁊ humidum.

Ad oppositum est ypocras et commētator ⁊ ysaac in dietis particularib⁹ capitulo de vino. In questione erunt duo articuli. in primo videbitur de principali quesito. In secundo videbitur de diuersitate repletionis corporum diuersorum ⁊ nutrimento humido vel sicco.

Quantum ad primum sciendum primo: vt habet videri primo prima doctrina de uirtutibus. q̄ nutricatio non est aliud q̃ conuersio nutrimenti in substantiam nutriti ⁊c. Et primo virtutum naturalium capitulo sexto est assimilatio nutrientis ad nutritum: cui nutricationi virtus digestiua deseruit cum digestio sit nutrimenti alteratō ⁊ preparatio: vt conuertatur in substantiam nutriti. Ex quo patꝫ q̄ omne faciliter digestibile: est faciliter nutritiuum. Et hoc secundum actum nutritiue virtutis: qui scilicet est appositio unio ⁊ assimilatio: vnde de virtute digestiua primo prima doc de virtutibus. capitulo de virtutibus ministranti bus. Et tertio virtutum naturalium capitulo pmo dicitur q̄ digestiua est illa que quod attraxit attractiua ⁊ retentiua retinuit in essentiam: aptam virtutum in ea permutationem facientium operatiōi conuertit: ⁊ cōplexioni que permutationi nutriētis in effectu est competens. Secundo sciendum est ex dictis circa litteram: illud nutrimentum appellari facile replere uel resumere quod faciliter conuertitur ⁊c̃. Et hoc secundum plurimas eius partes: econtra autem dicitur non faciliter sed difficulter replere: vt facilitas repletionis ex parte nutrimenti attendatur: penes aptitudinem ipsius nutrimenti: vt secundum plurimas eius partes in membrorum substantiam conuertatur. Et dixi notanter ex parte cibi vel nutrimenti: quia ex parte corporis nutriendi penes aliud attenditur: vt satis patet. Tertio sciendum est: q̄ tam cibus q̃ potus acceptus vt in proposito: est duplex quia quidam est solū a materia operans: ⁊ quidam a materia ⁊ qualitate.

Quarto sciendum q̄ in substantia rara ⁊ fluida facilius fit impressio ab agente naturali: q̃ densa ⁊ solida: ⁊ hoc satis manifestum est. Ex quo patet facilius esse calori naturali ceteris paribus transmutare rem subtilem q̃ grossam. Ultimo nota: q̄ quanto nutrimentum a calido naturali est magis passibile: tanto ceteris paribus secundū plures partes eius est aptum assimilari substātie membrorū.

Tunc sit prima conclusio: pot⁹ ⁊ cibaria liquida ceteris paribus facilius digeruntur q̃ solida. Et dico notanter ceteris paribus: quia cum liquiditate ciborum posset coniungi aliqua alia qualitas cōuersioni multum repugnans. probatur conclusio sic: potus ⁊c̃. minus resistit calori naturali digerenti ⁊ transmutanti ⁊c̃. patet consequentia ⁊ antecedens similiter. Secunda conclusio: potus ⁊ cibaria liquida facilius nutriunt q̃ solida ceteris paribus ꝓbatur quia facilius digeruntur: igitur facili⁹ nutriunt. Tertia conclusio est: q̄ ceteris paribus secundū plures partes digeruntur ⁊ nutriunt pot⁹ ⁊ cibaria iam dicta: q̃ solida. ꝓbatur: quia min⁹ resistunt calori digerenti ⁊c̃. Correlarium ex quo sequitur plures superfluitates residere ex digestione solidoꝝ ceteris paribs. Quarta conclo facilius replentur corpora apta cibariis facilis digestionis repleri: potu ⁊ cibis liquidis q̃ solidis: patet ex dictis. Istam conclusionem voluit ypoc. ⁊ Galie. Ultima conclusio licet ita sit: stat de aliquo oppositum: vt patet in deductione argumenti primi.

Quantum ad secundum articuluꝫ sciendum primo: q̄ corporum quedam dicuntur humida: quedam sicca. Item nutrientium quedaꝫ dicuntur eodem modo. s. quoddam humidum ⁊ quoddam siccum. Et per nutriens humidum in proposito non intelligo nutriens aptum conuerti in parteꝫ substantificam humidam: sed intelligo nutriēs humidum: i. liquidum. econtra per siccum solidum

Secundo sciendum q̄ quantum ad faciliter nutrire: possumus comparare nutrimentum humiduꝫ corpori nostro humido ⁊ similiter sicco: econtra autem nutrimentum siccum corpori humido ⁊ corpori sicco. Tunc sit prima conclusio ista. nutrimentum humidum nutrit tam corpora humida q̃ sicca ⁊ humidum facilius q̃ siccum: patet ex dictis in primo articulo. Ex ista conclusione sequitur: q̄ ñ quelibet similitudo maior actualis siue ꝯuenientia inter aliqua: arguit inter illa faciliorem transmutationem fore: sed maior similitudo virtualis que nō est aliud: q̃ maior aptitudo patiendi huiusmōi ab illo: est illa que arguit faciliorem transmutatōꝫ

Secundo ex dictis inferri potest intellectus Galieni secundo de accidenti dicētis iuuenes ⁊ pueros esse pares in humidis digerendis: quod quidē veꝝ

est non punctualiter: sed ad istum sensum: q̄ vter q̄ faciliter digerit humida in comparatione ad sicca. ¶ Secunda conclusio est: q̄ humida nutrimenta facilius nutriūt corpora humida q̄ sicca ceteris paribus: egent enim in eis transmutatione minori

Tertia conclusio sequitur q̄ sicca in aliquo corpore sicco. facilius digeruntur q̄ in humido: ⁊ in aliquo minus: patet quia facilius nutriunt iuuenes propter calidum esse in ipis acutius: q̄ in pueris ⁊ senes difficilius. ¶ Quarta conclusio potest probabiliter poni: q̄ ceteris paribus semper nutrimēta humida facilius nutriunt corpora humida q̄ sicca ceteris paribus: patet cum videantur in eis indigere transmutatione minori. Ad argumenta ad primum quid sit dicendum patet per vltimam conclusionem primi articuli. ¶ Ad secundum dicitur: q̄ licet sit maior conuenientia formalis: non tamen ē maior conuenientia virtualis. Ad tertium dicit q̄ pro simplici nutricatione ⁊ conseruatione fienda per nutrimentum: eadem omnibus competunt cibaria vt satis patet. ¶ Ad quartum negatur consequētia. quelibet eni transmutatio per quā pot⁹ trāsmutatur est facilior ⁊ velotior q̄ correspondens p quam transmutatur cibus solidus: nam cū volumus cito restaurare damus vinum vernatium et oua sorbilia. Et ad quintum dr̄: q̄ aliqñ alicui acquiritur facilius maior latitudo q̄ alteri minor: facilius eni stuppa inflāmat̄ q̄ ferꝝ fit tepidū: vbi tñ cetera sint paria: difficili⁹ semper acquiritur maior q̄ minor latitudo. ¶ Ad ꝯfirmatōne negēt q̄ grossū facilius ingrosset: imo aliquod subtile est facilius ingrossabile: quia est magis subtile: ⁊ p ꝯñs facilius subtile a grosso sepabile: ⁊ per ꝯñs facilius reduci pōt ad mediocrem modū substantie. Ad sextū dr̄: q̄ cibaria grossa sunt magis ꝯfortatiua i. dantia nutrimentū magis ꝯstans ⁊ resistens resolutioni. ¶ Ad septimū dr̄ silr̄ q̄ sunt pauci nutrimēti. i. paꝝ solidi qđ ꝯsueuerūt medici antiquitus appellare modice substantie. Alr̄ q̄ li ⁊ stat expositiue ⁊ est sensus q̄ cibaria humidiora modicū dāt nutrimentū corpibus: ⁊ p. i. celeriter euapcratur ¶ Ad auctoritatē Dama: dr̄ q̄ queadmodū virt⁹ generatiua ex pte subtiliori semis generat spūs ex grossiori mēbra: sic nutritiua ex parte subtiliori resumit spūs ⁊ ex grossiori mēbra q̄ ps grossa respcū spūum est fria ⁊ sicca: voluit ergo q̄ nutrimentum nō est frīm ⁊ siccū absolute: sed in ꝯpatione ad calidū naturale: puta spm̄ quo effectiue viuimus.

Quia galienus in ꝯmēto huiꝰ affo. facilius est repleri ⁊c̄. dicit q̄ iueniunt̄ quedā vina q̄ sūt aque in sua nā vicina: iō posset aliquis dubitare: quis oē vinū est calidū ⁊ humidū ergo ꝯtrariatur dispōnibus aq̄: que est fria ⁊ hūida: nō igitur ē aliqđ vinū aq̄ in sua nā vicinū. Et ꝯfirmatur. q̄a si sic esset tunc illud vinū nō esset vrine ꝓuocatiuū: c⁹ oppo^m Galie. in cōmento dicit: ⁊ pbat ꝯñs: quia q̄cūq̄ sūt vrine ꝓuocatiua: sūt calida apperientia ⁊ subtiliantia: mō fria nō sunt huiusmodi. iō ⁊c̄. Ad h⁹ litterale dubiū rn̄de iꝯcedendo dcm̄ Gali. vñ de fcō repiunt quedā vina alba: q̄ sūt limpida clara ⁊ mlt̄ tū subtilia: ita q̄ assimilant̄ aq̄ in colore: in qualitatibus: ⁊ in sapore: vt ad expientiā pꝫ: sunt. n. p⁹ coloris aq̄: etiā sunt infrigidantia multū corp⁹ humanū: ⁊ silr̄ habēt saporem q̄si aqueū. ¶ Ad arg^m igitur fcm̄: cū dr̄ oē vinū est calidū: negatur hoc: imo aliquod vinū in cōpatione ad corpus humanū est frigidū: imo est tale: q̄ si multū biberes de illo incurreres maius nocumentū: q̄ si tm̄dem de aq̄ biberes: quia subtilitate sua plus penetrarꝫ: nō oia igitur vina per ꝯpatioꝫ ad corp⁹ humanū sunt in eadē denoīatione: quia aliquod est calidū: aliquod est frīm in respectu ad humanū corpus: licet nō ita sit de aliis: vt puta de rosa sandalo ⁊c̄. Sūt. n. oēs rose p cōpatione ad corpus humanū eandē coīcātes denoīatione. s. frigiditatē. licet nō equaliter: quia frigidior est alba q̄ rubea: ⁊ silr̄ de sandalis: sunt ei i eadē denoīatiōe p ꝯpationē ad corpus humanuꝫ licet albi sint frigidiores. Ex quibus patet: q̄ in quibusdā febribus pñt ꝯpetere vina. Sed ꝯtra dcā instaret aliquis: quia q̄ncunq̄ alicui speciei cōpetit aliqua qualitas vel denoīatio p ꝯpationē ad aliam spēm: vr̄ q̄ illa debeat etiā ꝯpetere oibus indiuiduis ꝯtentis sub illa spē: ergo ita erit de vinis: cuꝫ oia sunt eiusdē spēi: q̄ ipis ꝯpatis ad spēm humanā erūt oia calida: quia hec dnominatio ꝯpetit spēi vini in respcū ad corp⁹ humanū. Cōfirmat̄: quia in q̄cūq̄ spē repibile est vtrūq̄ extremoꝝ: in illa repibile est mediū inter illa extrema: sed in spē vini reperitur aliqđ vinū calidius respcū hōis ⁊ aliquod humidius ⁊ aliqđ frigidius igitur ⁊c̄. vt ponit rñsio data: ergo in eadē spē repitur aliqđ vinū tēperatū: qđ. s. in ꝯpatiōe hōis nō est calm̄ nec frīm nec humidū aut siccū. ¶ Et ꝯfirmatur 2° sic: q̄a ex illo ꝯcluderē: q̄ vna vel talē succus eius aliqñ est tēpatus: sp loquēdo in ꝯpatōe ad corp⁹ humanum q̄a qñ est agresta est frigida ⁊ hūida: ⁊ qñ est talis q̄ debet exprimi vinū: tunc ē calā ⁊ hūida in ꝯpatione ad corpus humanū: ergo transibit ab vno extremo ad aliud ꝯpando sp ad corp⁹ hōis: sed qđlꝫ transiens ab extremo ad extremū pri⁹ transibit p mediū. ergo ⁊c̄. Cōsilr̄ posset pbari de vino nouo transeūte ad vetus: ⁊ ita daret̄ vinū tēperatū.

Ad argumenta ad primū respondet̄ p° pbabilit̄ negando: q̄ oia vina sint eiusdē spēi: nec posset adduci arg^m pbans oppo^m: aliter ꝯcedit q̄ sunt eiusdē spēi: ⁊ cū hoc q̄ oia vina sint habētia equalitatē sibi ꝓpriā in ꝯpatione ad corp⁹ humanū: p quā aliqua sunt calida aliq̄ vō fria: sicut patet de medicis que habent equalitatē sibi ꝓpriā in ꝯpatione ad humanū corp⁹: ⁊ tñ nō denominant̄ oēs calide: illa g° maior assūpta nō est va: qđ etiā declari pōt in ex° satis noto: nam esse medicū est denoīatio ꝯpetēs solum spēi hūane: nō tñ cuilibet indiuiduo illius spēi ¶ Pro aliis argumentis: pbabiliter ꝯcedi pñt ille ꝯclones adducte: quia nō repugnat aliqđ vinū respectu hōis eē tēperatū: quia. s. nec calidū nec frīm ⁊c̄. respectu ipius: eodē mō dr̄ de succo agreste: sed dr̄ q̄ succus ille manet tēperatus p modicū tpis imo forte per iꝑceptibile tps. Consilr̄ p oia dr̄ de vino transeūte a nouitate ad vetustatē: q̄ nō repugnat aliquid in passiuis esse tēperatū ꝯpatiue: q̄a nouū est humidū ⁊ vetus siccū respcū hōis: iō transit ab extremo ⁊c̄. quia aūt huiusmōi vinū manet p modicū tēp⁹ tēperatū: iō auctores nō curauerunt

ponere. Ad scdm argumentũ principale cũ dicebatur: ꝙ tũc sequitur ꝙ tale vinũ ⁊c̃. nõ esset vrine ꝓuocatiuũ ⁊c̃. dr̃ negando ꝯñam: vnde dico ꝙ etiã fria sunt vrine ꝓuocatiua. primo rõne modi substantie vt quod est valde subtile facile transiens per venas ⁊ porositates venuz repiens materias grossas: eas subtiliat ⁊ lubricas reddit: ⁊ aptas expulsioni: secũdo sunt vrine ꝓuocatiua ꝑ partes subtiles calas ꝯmixtas ꝑtibus fris: que partes calẽ subtiliant ⁊ liquefaciunt materias cõtentas in uenis ⁊ porositatibus corꝑis: ⁊ eas habiles reddũt ad penetrandũ loca angusta: ⁊ sic pꝫ solutio. Secũdo dubitatur quia vr̃ ꝙ Galie. ꝯtradicat sibimet in ꝯmento h⁹ affo. ⁊ infra in cõmento. xviij. dicit enĩ in ꝯmẽto. xviij. vbi ponit diuersitatẽ vini in nutriendo: ꝙ vina grossa rubea nutribiliora sunt ꝙ̃ aquosa: sed tñ minus ꝙ̃ nigra: hic vero dicit ꝙ uinũ grossũ ⁊ rubeũ nutribilius est: quõ ergo tollet̃ hec ꝯtrouersia in dictis eius. Rñdet̃ ꝙ hec ꝯtrouersia ⁊ ꝯtradictio apparens stati tollitur: habita vna distinctione posita in alia qõne. s. in prima h⁹ affo. Et est ꝙ duplr̃ dr̃ aliquis cibus multũ nutritiuus: vno mõ: quia ex ipo pauce partes transeunt in superfluitates: multe vero ꝯuertunt̃ in substantiã nutriti alio modo: quia dat nutrimentũ solidũ ⁊ grossũ nõ facile euanescens: dico igitur: ꝙ vinũ rubeũ scdo° nõ est ita nutritiuũ sicut nigꝝ: imo minus: quia nõ dat nutrimentũ ita grossũ sicut nigꝝ: eo ꝙ vinũ nigꝝ est magis grossũ in substantia sua ꝙ̃ sit rubeum tñ ꝺm pautiores ꝑtes eius conuertit̃ in substantiam nutriti. Rubeũ enim dat nutrimentũ magis subtile: ⁊ ꝺm plurimas partes ꝯuertitur in substantiam nutriti: hoc respectu vini nigri. Tertio dubitat̃ quia vr̃ ꝙ uinũ subtile facilius resumat: quia sicut se hꝫ vinum grossũ ad cibum grossũ: ita se hꝫ vinũ subtile ad vinum grossũ: sed vinum grossũ est magis nutritiuum ꝙ̃ cibus grossus. ergo vinũ subtile est magis nutritiuũ ꝙ̃ grossum. Ad hoc argm̃ neganda est similitudo: quia vinũ grossũ de se ẽ multum nutritiuum: ꝙ̃tũcũqꝫ ergo ꝓportionent̃ in mõ substantie: nõ tñ in potentia nutriendi: quia in subtili est ꝯmixta multa aquositas: iõ ex ipo resoluit̃ multũ subtile: paucũ aũt terrestre remanet. Uinuz vero grossũ nigꝝ hꝫ multũ de terrestri: iõ ex ipso generatur sanguis grossus ⁊ multus ⁊ sic pꝫ solo.

ue relinquuntur in morbis post crisim conuersionem facere consueuerunt.

Conclo affo. est ista materie peccantes que ĩ corpore relinquunt̃ post crises ꝯsueuerũt facere recidiuã. ꝓbatur sic. materie que post crisim relinquunt̃ ⁊ a virtute non regulant̃: faciunt recidiuam sed materie relicte post crisim vt plurimũ sũt hui⁹ modi. igitur ⁊c̃. pꝫ ꝯña: ⁊ maior ⁊ minor silr̃. Si enĩ a virtute ꝯuenienter regularentur: iam nõ relinquerentur: sed euacuarentur in crisi. Primo nota ꝓut in ꝓposito ꝑtinet: per crisim possum⁹ duo intelligere. primo ꝑfectã crisim. ꝑ quã totalis materia ad extra ducitur cũ aliis ꝯditionibus inferi⁹ addendis. Secũdo intelligere possumus ꝙ̃libet materie euacuationẽ siue minorationẽ ad quã sequit̃ apparens conualescentia: siue fiat sensibiliter siue insensibiliter: ⁊ hoc secundo mõ capitur crisis in ꝓposito. notum. n. est: ꝙ p⁹ ꝑfectã crisim nõ relinquuntur materie apte recidiuationẽ facere. Secundo nota: ꝙ medici cõiter vtuntur istis termis. s. radix subuersio recidiua. Et per radicẽ intelligere debem⁹ añtem morbũ: a quo uel eius materia sequẽs morbus aliquã radicẽ assumpsit. per subuersionem aũt intelligere debemus morbũ sequentẽ egrotantẽ subuertentem. Et idem per recidiuam: quia ꝑ recidiuã iteꝝ cadit egrotans: vel retro cadit in egritudinem: vbi prius ꝯualescere videbatur. Tertio nota ꝙ tria possumus imaginari in corpore remanere post crisim imperfectã ad quoꝝ remanentiam sequi potest recidiua. primũ potest esse materia per putredinẽ ĩcinerata. aut cuius per crisim est ꝑs subtilis euacuata ⁊ remansit grossa. ita vt pro tunc amplius nõ sit vehiculum caloris putredinalis sed tñ que diu retenta ⁊ in malitia ⁊ ꝙ̃titate augmĩtata poterit recidiuã facere. secundũ põt esse cã antecedens morbi: que nõdũ facta fuit coniuncta: que etiam a virtute non regulata ⁊ in malitia augmentata faciet egritudinem similem priori quam appellamus recidiuam. tertium est mala qualitas derelicta in mẽbro: que post crisim põt esse cã noue reaggregatõis materieri ⁊ putredinis exempla patẽt

Ad ꝓpositum in affo. maxime est sermo de recidiua ꝓpter primam vel secũdam cãm euenientem licet etiam ampliari possit ad tertiam. Quarto nota: ꝙ recidiua est duplex. s. vera ⁊ non vera: tunc dicitur esse recidiua vera: quando propter materiam derelictam ⁊c̃. causatur egritudo similis ꝑori secundum specificam eius denominationẽ. econtra autem dr̃ non vera: sicut veniens ex inordinatione regiminis aut cum ex materia derelicta generatur egritudo priori dissimilis vt si post tertianaꝫ sequeretur quartana aut apã: hic aũt est ꝺmo de ꝙ̃libet: preter quã de illa que cõsequitur cãm primitiuã. Ex quo ꝓbabiliter inferri põt: ꝙ totali materia euacuata faciente radicẽ. põt iteꝝ fieri vera recidiua: vt si remaneret mala qualitas reaggregatia materiei satis intensa. Quinto nota ꝙ materia relicta post crisim põt esse modica aut multa intense ⁊ remisse malitie: regulabilis a calore naturali vel nõ. Et similiter qualitas mala relicta põt esse intensa ⁊ remissa: ⁊ secundun huiusmodi varietates contingit: vt quandoqꝫ nõ totalis materia euacuetur in crisi ⁊ tamẽ nõ sequitur recidiua: põt enĩ materia esse valde modica et remisse malitie: vnde a virtute paulatine expelletur. ⁊ ideo dixit ꝯsueuerunt. Similiter quandoqꝫ citius quandoqꝫ tardius post radicem sequitur recidiua. Si enim materia fuerit multa aut multe malitie aut qualitas mala relicta intensa ⁊ virtus debilis: cito post radicem poterit sequi recidiua. Si vero econtra: quia. s. materia pauca pauce malitie aut actiuitatis: ⁊ qualitas reaggregatiua debilis multum tardabitur recidiua. Et similis sñia huic affo. ponitur ab Auicenna quarto cano. fen. secunda. capitulo d̃ iudiciis recidiuationis ⁊ est vtilis in actu curatiuo ⁊ pronostico ⁊ ampliatur ad corpora egra ⁊ neutra.

ueritur utrum materie pec
cantes post crisim relicte possint facere
recidiuā. Arguit multipliciter ꝙ non. p
mo īpossibile est aliquā partē materiei
post crisim in corpore retineri quī cito euacuet. igi
tur ⁊ce. p3 ꝯña ⁊ assūptū probatur. quia materia e
uacuanda ante crisi3 erit maioris resistentie ⁊ am-
plioris quātitatis multo ꝙ̄ sit reliqa eius relicta p⁹
crisim. ⁊ uirtus sufficit pro tunc illā materiā salte3
quo ad maiorē eius partē euacuare. igitur nūc pōt
hanc hāc reliquiā euacuare uel sic maior est ꝑpor-
tio uirtutis expulsiue mēbroꝝ ad hāc modicā relic
tam reliquiā ꝙ̄ fuerit eiusdē ad totalē materiā per
crisi3 euacuatā sed prius sufficit uirtus de illa tota
li notabilē facere expulsionē. igiṫ ⁊ce. p3 ꝯña ⁊ assū
ptum similiṫ. Secūdo confirmaṫ idē ⁊ signeṫ istā ſ
terminatiuū crisis. qḋ sit nunc gratia argumenti.
⁊ arguiṫ sic cōtinue post hoc istās qḋ ē presens erit
uirtus fortior ꝙ̄ iam est eo ꝙ nō molestabaṫ ab ac
mali morbo. sicut huc usq; molestabatur ⁊ cu3 hoc
materia erit cōtinue minoris actiuitatis. eo ꝙ cōti
nue aget calor naturalis de ipsa aliquid resoluendo
⁊ minorādo: ⁊ q̄litate3 eius prauā minorādo ⁊ cor
rigendo sed nūc nō sufficit hec materia facere reci-
diuā igitur nec aliqñ post hoc ꝯña nota ⁊ assūptu3 sa
tis deductū ē. Tertio pricipaliter arguiṫ sic ꝙ re
linquitur post crisi3 sp uel ut plurimū est sicut cinis
materie putrefacte. sed cinis nō pōt eē uehiculum
caloris putredinalis igiṫ ⁊c. p3 ꝯña ⁊ maior patet ⁊
minor est de mente Auic. quarto pria uel si concedi
tur ꝙ huiusmōi materia icinerata posset facere fe-
bre3. illa febris semp erit quartana ⁊ sic raro hui⁹
modi materia faciet uerā recidiuā. Quarto si ⁊
ce. hoc maxīe foret. quia materia relicta post crisi
pauca existens in quantitate uel malicia i processu
a qualitate mala i mēbro relicta pōt augeri i quan
titate uel malicia ⁊ sic iterato facere morbū. sed ar
guiṫ ꝙ nō quia tūc ab intrinseco stante perfecta cri
si posset fieri perfecta recidiua siue uera qḋ repug
nat crisi perfecte. ex quid nois crisis perfecte ⁊ ꝯña
probatur quia qua rōe mala qualitas i mēbro post
crisim relicta potens ē materiā relictā i qualitate uł
malitia augere eadē rōne pōt nouā materiā reag-
gregare. dato ꝙ nulla relicta fuerit quo posito īce
erit crisis perfecta. quia totalis materia perscā eua
cuabitur ⁊ tamen post eā sequetur recidiua ut pat3
iō ⁊c. Quīto ad principale sic. materia i crisi ta
liter euacuatur ꝙ infirmus nō pōt amplius recidi-
uare igiṫ ⁊c. p3 ꝯña ⁊ assūptū uideṫ de mēte galie.
pria huius in cōmento affo. illius ea quaꝝ crisis fit
⁊ quoꝝ facta est ⁊c. Ad oppositū est ypo. i affo.
⁊ galie. in cōmento. respōdendo ad hāc questione3
prio oportet p̄mittere notabilia quedā. secūdo con
clusiones respōsiuas de quesito. Quātū ad p̄mū
p̄mittēdū prio ex dictis circa litterā ꝙ cā recidiue
quādoq; est itrīseca ⁊ quādoq; extrinseca nō corpo
ralis siue primitiua sicut idebita administratō sex
reꝝ nō naturaliū aut alicuius eaꝝ. in proposito aūt
est sermo de recidiua contingente a causa intrīseca
siue corporali. Secundo sciendū ꝙ causa intrin-
seca faciens recidiuā pōt esse triplex ut tangebatur
circa litteram. s. causa antecedens que nōdū putri
uit. reliquie cause coniūcte: ⁊ mala qualitas siue cō
plexio relicta noue materiei aggregatiua Tertō
p̄mittendū est ꝙ materia post crisim pōt eē multa
aut modica: similiter intense malicie ⁊ remisse. Si
militer mala qualitas relicta pōt eē intensa aut re
missa. ⁊c: Similiter uirtus pōt esse multū debilis ⁊
pōt esse fortis oīa ista satis patent. Quarto pre-
mittendū est ꝙ recidiua est duplex. s. uera ⁊ nō ue
ra uera est: qñ a materia uel a cā alia corporali ex
radice relicta causatur noua egritudo secūdū specifi
cam eius denominatione3 similis radici. ut si p⁹ ter
tianam sequaṫ tertiana. Recidiua nō uera pōt fie
ri dupliciter. s. uel quādo ex radice precedentis se
cundū specificā denominatione3 nō sequiṫ eade3 fe
bris ut si post tertianā sequatur quartana: uel si si
milis sequaṫ. tamen ex causa primitiua ⁊ non itrin
seca erit recidiua non uera. Quinto premitten-
dum est ꝙ crisis est duplex. s. pfecta ⁊ iperfecta:
pfecta est p quā fit totalis materie extraductio uel
euacuatio. ita ut p dispōnem ꝑ tūc i illo remanen
te3 nō sit corpus illud aptū recidiuare merito. s. il
lius dispōnis. Econtra uero crisis iperfecta est qua
uel non totaliter materia extraduciṫ. uel nō taliter
quin corpus merito illius dispositionis in eo rema
nentis sit aptū recidiuare. Tunc sit pria cōclusio
ista ꝙ nunꝙ̄ materie relicte nec aliqua dispositio
relicta post crisim perfectam pōt facere uerā recidi
uam hec conclusio uidetur nota ex quid nois perfe
cte crisis ut statim tangebaṫ. Similiter quia p⁹ ue
ram crisim debet egrotans ad salutem uel sanita-
tem alterari. ut patebit in cōmento illius affo. se-
cunde. Quibuscunq; crisis bis nox sed nūꝙ̄ eger ta
liter alteratus patus est merito dispositionis in eo
derelicte recidiuare. igiṫ ⁊c. p3 ꝯña ⁊ assūptū simi
liter: Secunda conclusio materia morbū facien
te totaliter ad extra euacuata possibile est p⁹ hanc
crisim corpus incidere ueram recidiuam. probaṫ
sic conclusio. possibile est ab aliqua cā corporali ex
radice derelicta perduci ad egritudinem secundum
specificam denominationem radici similem igitur
⁊ce. patet consequentia ex quid nominis recidiue
uere. ⁊ assūptum patet. quia quantūcūq; materia
radicis fuerit ad extra totaliter euacuata stat tamē
in membro ubi prius fuit minera materie. malam
remansisse qualitatem similem materiā radici re
aggregantem. sed hoc inesse posito sequeretur reci
diua uera ⁊ tamen prius fuit materia radicis tota
liter ad extra euacuata igiṫ ⁊ce. p3 consequentia ⁊
assūptum similiter. Correlarium ex ista conclu
sione sequitur ꝙ non quelibet crisis p quā totał ma
teria morbi euacuatur est pfecta. p3 hoc ex conclu
sione p̄cedente imediate. ad pfectā igiṫ crisim req
ritur ꝙ materia ad extraducatur ⁊ cū hoc merito
dispōnis derelicte nō sit corpus patu3 egrotare
Tertia conclusio est hec: ꝙ ut plurimū recidiua cā
ta a reliquia cause coniuncte radicis est recidiua nō
uera. patet. quia plurimū talis materia est mlica.
que putrescens febrem generat quartanā. igiṫ ⁊c.
p3 consequentia ⁊ assūptum similiter Quarta cō
clusio est hec licet ita sit. possibile est tamen reliqui
am cāe coniucte radicis uerā facere redicinā hec cō
clusio declaraṫ prio imaginādo fortē tertianariu3

⁊ ꝙ Sorte uere creticâte crisi pfecta : pte materie iā ēūata p sudorem occurrat cā uehemēter sortez ī frigidās ⁊ poros claudens ⁊ extinguēs actualē calorem materiei. deīn p tēporis processū iterato putrescat materia ista colica ⁊ pz añs similiter quātuncūqz materia colerica respectu unius caliditatis leuis dicatur incinerata ita ut illius nō sit amplius uehiculum. stat tñ sibi occurrere aliam cāṁ fortiorem facientē ipressionē. ipā adhuc exñte colera sic putrida ⁊ tertianā iterato faciet. Exēplū satis familiare uidemus enī cū ignis applicat̄ lignis ꝙ talit̄ pōt im primi ⁊ ita debiliter calor in ligna illa ꝙ solū incinerabit ea ad carbones qui calorē illū taliter ipressū conseruare nō poterūt. dicētur igit̄ incinerati respectu illius caloris taliter ipressi. Si tamē illis carbonibus applicat̄ forte agēs iprimēs calorē ut si ī fornace pícerent̄ certū ē ꝙ calorē taliter ipressū cōseruarent. quousqz pducerētur ad ultimā incineratione ⁊ pderēt formā suā ita proportionabilit̄ dictum est de materia illa calida colica faciente febrez. itē qa materia colerica adusta pmanēs pōt colerā benignā aut sanguinē putrefacere ⁊ p cōsequens ⁊c.

❡ Quinta cōclo ē ꝙ recidiua cāta a materia que fuit añs radicis ē ut plurimū uera recidiua. pz. quia ut plurimū cāt egritudinē secūdū specificā denoiatōez eius. ⁊c. dixi notanter ut plurimū. pōt enī cāri apā aut aliquid hmōi radice existēte febre. Sexta cōclusio ⁊ ultima ad hoc ut materia post crisiz relicta possit uerā facere recidiuā: necesse ē ipm maiorari in quātitate uel malicia uel in utroqz. pz qa aliās nō posset assignari cā quare post faceret egritudinē ⁊ nō ante licet etiā posset addi situs ī mēbro. materia enī distās a corde nō facit febrē. que pulsa prope cor febrē faciet. ❡ Ex oībus his elicias cōclusionē responsiuā ad quesitum ut patet. Ad argumēta patet solutio ⁊c.

Queritur utrū radix siue pricipalis morbus ⁊ recidiua sint idē morbus numero siue cōstituāt unū ⁊ eūdez morbū numero. Arguitur multiplicit̄ ꝙ nō prio qa posito pricipali nō ponit̄ recidiua. et econtra igitur ⁊c. pz ɔ̄ña ⁊ assūptū pbat̄. qa hī seq tur est radix igitur nō recidiua ⁊ ecōtra. ❡ Scdo recidiua est effectus radicis. igit̄ ⁊c. pz ɔ̄ña. qa nūꝗ cā ⁊ effectus sunt idē numero ⁊ assūptū pz cū recidiua dependeat a radice. Tertio possibile est recidiuā esse flāticā purā pricipali egritudine existēte tertiana nota. igit̄ ⁊c. ɔ̄ña pz ⁊ assūptū probat̄. ponēdo fortez febrire ex materia mixta ex colera et flāte. ⁊ ꝙ cretice euacuetur materia subtilis colerica peccās remanente pte grossa flātica in ꝗ nouiter accendat̄ etiā putredo. ⁊ pz añs. ❡ Quarto possibile est recidiuā esse quartanā pricipali siue radice exñte sanguinea continua igit̄ ⁊c. pz ɔ̄sequentia et assūptū similiter. ponēdo sanguinē putrefieri: cuius subtile conuertat̄ in colerā ⁊ grossū ī m[illegible] ꝗ putrescat ⁊ pz assūptū. Quinto quia recidiua ē deterior radice ⁊ nihi[illegible] deterius se igit̄. ❡ Ad oppositū arguit̄ prio [illegible] tporib⁹ unius morbi salubris simul [illegible]dit̄ radix ⁊ recidiua. igit̄ ⁊c: pz cōsequētia ⁊ ass[illegible] tū uidet̄ de mēte galie. in commento illi⁹ afo. prīe pticule poxismos ⁊ ɔsistētias ⁊c. de domino ansio pleuretico. Secūdo quia non minorē uidet̄ habere unitatez recidiua cū sua radice ꝙ̄ poxismi distincti tertiane uel quartane ad inuicem sed hmōi poxismi cōstituūt simul unū morbuz numero. ut pz de tertiana ⁊ quartana igit̄ similit̄ radix ⁊ recidiua. pz ɔ̄ña ⁊ assūptū similiter ita enī cadit quies inter diuersos poxismos. sicut inter radicem ⁊ recidiuā. ❡ Item tertio. quia radix terminatur ad recidiuā igit̄ saltem recidiua est quid ītrinsecum uel pars itrīseca. In ista qōne primo ponam notabilia ⁊ quasdā distinctiones. secundo ponam cōclusiones responsiuas de quesito. ❡ Quātū ad primū pmittēdū ē prio ꝙ duplex est recidiua uera ⁊ nō uera. ⁊ hoc de recidiua loquēdo ab itrinseco proueniente licet recidiua ab extrinseco proueniens etiā debeat dici nō recidiua sed potius nouus morbus ⁊ p ueram recidiuam itelligo egritudinez secūdū specificam denoiatōez similem radici: causatam ex materia uel ex aliqua causa corporali ex radice derelicta. Ecōtra uero dicit̄ recidiua nō uera. Ex quo pz ꝙ ad hoc ut aliqua dicat̄ recidiua uera requirunt̄ quattuor cōditiones. pria ē pricipalem egritudinē pcessisse ⁊ recessisse. secūda ē ꝙ sit similitudo specifica huius egritudinis sequentis ad pricipalem egritudinē pcedentem. tertia ꝙ hec sequens que dicit̄ recidiua sit uel fuerit dependens ab aliqua causa corporali ex pricipali egritudie derelicta. sicut causa antecedēs uel cōiūcta uel fuerit mala qualitas noue materie reaggregatiue. ut dicebat̄. Quarta ꝙ fuerit apparēs declinatio uniuersalis pcedentis egritudinis ⁊ dico notant̄ apprens declinatio uniuersalis: ⁊c. quia licet in fine primi poxismi tertiane sit apparens declinatio. s. pticularis. nō tamen debemus dicere ꝙ aduentus secundi poxismi sit uera recidiua. p primā ergo cōditōnez dr̄t recidiua a radice. p secūdam dr̄t a quartana sequente sanguineam uel tertianaz. p tertianam dr̄t a recidiua cōtigente a cā primitiua. p quartanam dr̄t a reditu poxismi. ❡ Secūdo nota put ī proposito spectat aliqua dicūt dupliciter unū numero primo quia ex illis cōstituit̄ una entitas uel ens p cōtiam. sicut dicimus medietates cōtinui eē unū. secundo ipropriepropter similitudinē ptiū sibi inuicem succedentiū. ut si dicam diceremus unam a pricipio. tertio ualde iproprie. qa ipsis p successionez ꝗdam correspōdet una similis causa a qua dependent. sicut diceremus eūdem fore radiū in mane et meridie. aut eandem calitatez ī pricipio poxismi ⁊ declinatione. aut eandem febrē sanguineam a principio usqz ad declinationem. Tunc sit pria cōclusio ꝙ recidiua nō uera ⁊ sua radix ⁊c. nō cōstituūt unū morbū numero. pz per argumenta adducta ante oppositū. ❡ Secūda conclusio ꝙ nec sunt necessario morbus unus secūdū specificam denoiationem. pz similiter ex dictis Tertia conclusio ꝙ recidiua uera ⁊ sua radix sunt una egritudo secūdū specificam denoiationē. pz ex cōditionibus uere recidiue Quarta conclusio loquendo de unitate proprie dicta numerali plures poxismi unius interpollate nō cōstituūt unū morbū numero. probat̄ qa poxismus nō est nisi determinata inuasio siue motus ⁊c. sz inter quoscūqz motus cadit quies media illi nō cōstituūt unū numero. igit̄ ⁊c: pz cōsequentia ⁊ ass[m]

similit. Ex ista cõclusione sequit̃ ꝙ nulla egritudo ꝓprie ẽ iterpollata. sequit̃ secũdo ꝙ exñs in quiete iter paroxismos nõ est in aliquo tpe morbi p3 qa tũc nõ est morbus cũ corpus tũc ab actuali morbo qui escat iõ etc. Quita cõclo ꝙ loquẽdo de unitate iproprie dicta ex pluribus paroxismis unius intpollate fit unus morbus p3 quia talibus p successionẽ q̃dã corrñdet silis cã puta añs uel cõiũcta uel mala q̃litas reaggregatiua iõ ꝛc. p3 ꝯña ꝛ assũptũ similit̃. Ex quo sequit̃ ꝙ sor. post primũ paroxismũ iterpollate anteꝙ adueniat secũdus: ualde iproprie dicimus esse i tpe morbi nisi ad intellectũ datũ qa. s. ẽ i tpe i quo est adhuc similis cã ꝛc: uel ꝓ quanto est cã adhuc taliter uel taliter morbũ factura ut dicamus pricipiũ uel augmẽtũ ꝛc. p attributionẽ ad cãs Sexta cõclo sequit̃ ꝙ recidiua uera ꝛ sua radix nõ cõstituũt morbũ unũ numero unitate proprie dicta Septĩa cõclusio ꝙ radix ꝛ recidiua uera cõstituunt unũ morbũ numero unitate iproprie dicta p3 ex dictis: Dubiũ primũ an corpus exñs i tpe medio ĩter radices ꝛ recidiuã dẽat dici egrũ uel neutrũ ꝛ si neutrũ cuius significati. Secũdũ dubiũ est illud ponat̃ pꝰ crisim ipfectã ꝙ reliquia materie q̃ remãsit nõ sit sufficiens ꝙ per eã fiat recidiua: ꝛ ꝙ ex i ordinatione regimis fiat simul cũ illa materia egritudo silis pori ꝛ querit̃ utꝝ hec debeat dici recidiua uera uel nõ uera. Ad primũ dubiũ dr̃ ꝙ illud ẽ neutrũ nũc primi significati decidentie. põt etiam dici neutrũ de secũdo significato. ut d3 uideri prio tegni. ꝛ habetur plene i questionibus. Ad secundũ dicit̃ ꝙ i illo cãu illa erit recidiua uera ut p3 per descriptionez recidiue uere. Ad argumẽta principalia patet solutio ex dictis in questione.

trum chimi longo tempore putrefacti necessario generẽt febrem: ꝙ nõ quia longo tpe putrefacti sũt incinerati. secũdo qa possunt esse diminute q̃titatis: tertio quia in loco distãti a corde possunt putrefieri. Oppositũ ponit galie. respondeo ꝙ putrescentes i lõgo tpe itelligit illos in quibꝰ tanto tpe processit putredo ut putridã fuligine possint ad cor mittere ꝛ hoc stante q̃titate sufficienti ꝛ situ cõuenienti ꝛ sic p3 solutio. Aliud dubiũ utꝝ humor malus cõtentus in locis calidioribus uelocius putrescat ꝙ nõ quia ibi ẽ uirtus fortior ꝛ resistentia ad putredinẽ maior. Ad oppositũ est galie. ꝛ patebit solutio ibi. Ubicũq3 cibus preter naturã quare illic quere.

uibuscunq3 crisis fit his nox difficilis ante acumẽ. super ueniens uero leuior ut in pluribus

Prima conclusio huius affo. est hec Quibuscunque fit crisis his nox antecedens crisim est difficilis. i. difficiliũ accidentiũ. probat̃ sic his adsũt cãe difficiliũ accidentiũ igitur ꝛc. p3 ꝯña ꝛ assũptũ probatur: quia his adest fortis cõmotõ ꝛ agitatio materiei q̃ ad loca expulsionis dirigit̃ igit̃ ꝛc: p3 ꝯña cũ antecedente. Prio nota ꝙ hic terminus crisis sumitur dupliciť. prio cõiter pro quacũq3 pugna uirtutis cõtra morbũ ꝛ econtra. siue subito fiat siue paulatie ita ꝙ ois superatio morbi a uirtute uel ecõtra taliter appellatur crisis qualiter sũpsit galie: crisi3 tertio de crisi distiguens sex species crisis. Pria est ad salutẽ subito secũda ad salutẽ paulatine. tertia ad salutem subito iperfecte postea paulatine ad salutem. Et similiter tres sunt spẽs mortalis crisis. ꝛ sic nõ sũmit̃ hic. secũdo mõ sũmit̃ proprie. s. pro subita superatione uirtutis a morbo uel morbi a uirtute ita ut subita fiat egrotantis alteratio ad salute3 uel ad mortem ꝛ sic sũmit̃ hic que a cõmentatore sic describit̃. Crisis est uelox ꝛ uehemẽs motꝰ morbi cũ infirmus ad salute3 subito tendit uel ad mortem. ꝛ dicit̃ uelox ꝛ uehemens ad differentiã egritudinũ leuiũ cito termiabiliũ: quibus proprie nõ attribuit̃ crisis. ꝛ ad drã3 eaꝝ etiã que paulatine terminãt̃ ꝛ dicit̃ morbi. i. materie morbi. ad circũloquẽdum subiectũ crisis. ꝛ dicit̃ cũ ifirmus ꝛc. ad differentiã iperfecte crisis que ꝓprie nõ dicit̃ crisis. secũdo ex dictis nota ꝙ in tali crisi imagiamur plures mutationes. pria est qua fit fortis agitatio ꝛ commotio materieꝝ ꝛ directio ipsaꝝ ad loca expulsionũ. secũda est actualis illaꝝ materieꝝ euacuatõ tertia est egrotantis subita alteratio. ꝛ hoc quantum ad salubre3. in mortali uero nõ semp ẽ euacuatio s3 cõmotio ꝛ subita alteratio ad morte3. Tertõ nota crisi3 quãdoq3 sumi pro cõmotione antecedente ꝛ directione materie ad loca expulsionis. quandoq3 pro euacuatione ꝛ quandoq3 ꝓ alteratione cõsequente. Ad propositũ hic sũmit̃ pro euacuatõe quã lõgo tpe antecedit materie agitatio iã dicta ut p3. Quarto nota ꝙ dicit fit exponit̃. i. actualit̃ est fiens uel i proxĩo futura fieri. quia. s. est i fieri ꝛ utroq3 modo uerificari põt affo. Quinto nota qð dicit nox hoc ẽẽ itelligẽdũ crisi3 die futurã fieri uel fiendã. quã. s. cõmotio i nocte antecedit maxime aũt explicat nocte3. quia nocumenta sũt ĩ nocte maiora. prio quia cõsuetudo humana est de nocte quescere. secũdo quia ĩ nocte reuocant̃ calor et materie ad interiora. ꝛ pori magis claudunt̃ ꝛ colligit̃ hec cã secũda quarti ca. secundo. tertia cã ẽ qa cogitatio humana est circa diuersa in die. ꝛ colligitur hec causa a galie. in libro de motibus liquidis de phõ patiente in coxa. Ex quibus p3 prio quare pluries contingit fieri crisim in nocte q̃ in die: eo eni ꝙ materia i nocte intrinsecat̃ plus ledit principalia mẽbra ꝛ plus uirtutem stimulat. quar̃ plus stimulatur ꝛ irritatur uirtus ad crisim. Ad quod etiã cõcurrit. ꝙ huiusmodi crises maxime subduntur lune. luna enim est uelocis motus respectu aliorum planetaꝝ dominatur etiã multũ humiditatibus cretice mobilibus. propt̃ quod ponit cã fluxus ꝛ refluxus secundo metheoroꝝ. quia igit̃ in nocte maxime domiatur potentia lune igitur ꝛc. Ex quo ulterius p3 quare plures cõtingit in nocte mori q̃ in die in crisi mortali materiebus eni prauis in nocte accentratis magis possũt maxie inferre nocumenta perniciosa. Ad quod etiã cõcurrit ꝙ sol secundũ astrologus est factor dator ꝛ conseruator uite qui in nocte occultatur. in die uero manifestatur Item plures contingit mori in hyeme q̃ aliis temporibus proportionabiliter prima problematum.

ſed nox proportionatur hyemi igit̄ ⁊c. ⁊ ſi arguit̄ ꝙ egritudīes ex q̇bus moriūtur egrotātes ī criſi po tiſſime ſunt acute: ⁊ ille remittūt̄ ī nocte a frigidita te ⁊ humiditate noctis. ī die uero augent̄ igit̄. uide cōciliatorē dr̄a. c. iii. in fine ⁊ hoc ⁊ plura alia ſe- quūtur ex his. ❘ Ultimo nota ꝙ ꝑ acumē ſubitam alteratōēꝫ aut uehemētē pugnā in actuali expulſio ne contingentem intellexit.

ſuperueniens uero.

❘ Secūda cōcluſio nox ſequēs criſiꝫ eſt ut ī pluribus leuior probat̄. quia euacuata materia faciente pra ua accidentia ſequit̄ quies egrotantis. ſed ut pluri- mū eſt ita igit̄ ⁊c. pꝫ cōſequentia cū an̄te. Nota no tant̄ dictū eſſe ut ī pluribus ꝓpter criſim mortalem ⁊c. ſimilē ſnīam huic colligere poteſtis de mēte aui cēne quarto ſecūda ca. ii. ad principium. ⁊ ꝑ galie. tertio de criſi ca. xii. ⁊ eſt aſſo. utilis in actu practi co ⁊ ampliat̄ ut pꝫ etce.

trum criſis ſit uehemens.

⁊ uelox motus. hoc ē utꝝ diffinitō da- ta de criſi ſit bona. Arguit̄ ꝙ nō prio. quia criſis ē tardus motus igit̄ ⁊ce. pꝫ ꝯn̄a ⁊ aſſūptū ē auicēne quarto ſecūda ca. prio ⁊ ar guit̄ rōne quia poſſibile eſt aduenire criſim lauda bilē uirtute materie morbi modicū dominante: ſed hoc poſito fiet materiei expulſio tarda ⁊ nō uelox: ut ſatis pꝫ iō ⁊ce. tota cōſequētia ē nota cū an̄te Secūdo criſis nō eſt aliquis motus igit̄ ⁊c. pꝫ conſe quentia ⁊ aſſūptū probatur: quia criſis eſt aggrega tū ex motu locali meteriei que expellit̄ ⁊ egrotātis alteratione. notū eſt autē huiuſmodi aggregatū nō eſſe aliqueꝫ motū igit̄ ⁊c. patet ꝯn̄a cū antecedente. Tertio criſis qualitercūqꝫ ſūpta nō ē motus morbi igit̄ qō falſa pꝫ ꝯn̄a ⁊ aſſūptū probat̄ diſcurrēdo q̇a ſi capiat̄ criſis pro ſepatione nocitiui a iuuatiuo aut euacuatōe. notū eſt ꝙ ipā nō ē motus morbi ſꝫ ma terie morbi: Siliter ſi capiat̄ ꝓ alteratiōne ad ſalu tē quia talis alteratio eſt egrotantis. cōſimiliter ar- guit̄ ſi capiat̄ pro toto aggregato ex his ut pꝫ ītelli genti. Quarto per criſim ſalubrē nō ſubito alterat̄ īfirmus ad ſalutem iō ⁊c. nec etiā ad mortē igit̄ qō falſa pꝫ conſequentia ⁊ aſſūptū ꝙ eni nō ad mortē ſatis pꝫ ⁊c. ſed ꝙ nec ad ſalutem ⁊c. arguitur quia prius alteratur ad neutralitatem igitur ⁊c. pꝫ con- ſequentia ⁊ aſſūptū ſimiliter. ❘ Quinto quia ma- teria exn̄te digeſta nō fit uehemens motus eo ꝙ tūc nō eſt fortis pugna cū ſit materia perfecte uirtu ti obediens ſed in ſtatu dū aduenit criſis eſt mate- ria ſūme digeſta. ut ſatis pꝫ igitur ⁊ce. pꝫ cōſequen tia ⁊ aſſūptū ſimiliter: Ad oppoſitū eoꝝ que ar- guta ſunt exp̄ſſe eſt cōmentator in cōmēto. reſpon dendo ad iſtā q̄ōnem prio p̄mittā quedā notabilia ⁊ diſtinctiones. ſecūdo ponā cōcluſiones reſponſiuas de queſito. ❘ Quātū ad primū ſit hec prīa diſtictō criſis dupliciter ſūmitur prio cōiter ⁊ indifferenter ꝓ quacūqꝫ ſuperatōe morbi a uirtute uel econtra. ſiue fiat ſubito ſiue paulatine. ⁊ hoc modo ſūpſit galie. criſim tertio de criſi ca. prio dū diſtiguebat criſim ī ſex ſpeties prīa eſt ſubito ad ſalutem. ſe- cunda paulatine ad ſalutē tertia ſubito ad ſaluteꝫ ī ꝑfecte ⁊ paulatine perfecte ad ſalutem. cōſimiliter

diſtinguitur de mortali criſi ⁊ ſic nō ſūmitur criſis hic in propoſito quādo a galie. diffinitur ſecūdo mo do ſūmitur criſis pro ſubita ſupatōe morbi a uir- tute uel econtra ⁊ pro uehemēti euacuatiōe mate- rie uel diuiſione uel alteratione ſubita egrotantis ad mortē. ❘ Secūda diſtinctio ꝙ criſis ſecūdo mō ſūpta iuxta cōeꝫ modū loquendi doctoꝝ ſumit̄ qua druplicit̄ prio mō ꝓ actuali ſepatōe nocitiui a iu- uatiuo ⁊ directione eius ad loca expulſioīs: ſecūdo pro ipſius euacuatione. tertio pro alteratōe ſubi- ta conſequente p̄dictā euacuatōeꝫ ⁊ ſepationē uł ad ſalutē uel ad mortē: quarto capit̄ pro toto aggre- gato ex his. Ad ꝓpoſitū hic maxīe capit̄ criſis ī eius diffinitione ſecūdo ⁊ tertio modis. ❘ Tertia diſtinctio ē hec ꝙ criſis tertio mō accepte quedam ſunt cāe uniuerſales ⁊ celeſtes ⁊ quedā ꝑticulares. ut uirtus ⁊ calor naturalis ⁊ materiei expulſio ad extra. ⁊ hāc diſtinctōeꝫ ī pluribus locis innuit gal. in libro de creticis. Ex qua ſequit̄ idē poſſe eſſe ſig- nū ⁊ cām reſpectu eiuſdē ut euacuatio materiei cre tice expellēde eſt cā ⁊ ſignū alterationis ad ſalutem Quarta diſtinctio. ꝙ triplex dicit̄ mot⁹ aliquis uel aliqua mutatio eſſe alicuius. prio tāq̄ agentis ut ca lefactio calefacientis. ſecūdo tāq̄ ſubiecti ut calefac tio calefactibilis. tertio tāq̄ termini ſic eni corrup- tionē dicimus eſſe forme que corrūpit̄ ⁊ generatōeꝫ forme que generat̄. ❘ Ad propoſitū criſiꝫ eē mo- tū morbi. pōt intelligi aliquo iſtoꝝ triū modoꝝ iaꝫ dictoꝝ. Quīta diſtinctō iuxta cōeꝫ modū loquē di per morbū intelligitur quādoqꝫ diſpō preter na- turā per ſe ⁊ īmediate opatōes ledens. ⁊ ſic diſtin- guitur contra cām ⁊ accidens. quādoqꝫ autē ꝑ mor bū intelligimus materiā morbi ⁊ dicentes morbuꝫ cōſumi intelligunt materiā morbi. ❘ Ultimo nota ꝙ per ſalutē in diffinitione criſis poſitā nō debem⁹ intelligere ſanitatē. prout diſtinguitur cōtra neu- tralitatē. ſed debemus intelligere diſpōnem ſaluā per quā ſaluabitur eger ⁊ illa ē cōis ſanitati ⁊ neu tralitati conualeſcentie. Tunc ſit prīa cōclō. qua- litercūqꝫ ſumatur criſis iuxta ſecūdā diſtinctionem quelibet criſis eſt motus nature tanq̄ agentis ⁊ h° loquendo de ſalubri. quia pꝫ omnē talē efficit natu ra igitur ⁊c. ❘ Secūda cōcluſio aliqua criſis ē mo tus materiei tāq̄ agentis pꝫ de mortali ſūpta ꝓ ſu bita alteratione ad mortē. Tertia cōcluſio ē hec ꝙ quilibet criſis prio uel ſecūdo modo ſūpta ē mo- tus materiei morbi tāq̄ ſubiecti. pꝫ quia talis nō ē niſi expulſio uel directio. ⁊c. ❘ Ex quo pꝫ ꝙ ideꝫ pōt eē materia ſiue ſubiectū ⁊ agens reſpectu mot⁹ eiuſdem ſicut materia eſt agēs ſtimulādo. ⁊ tamen eſt ſubiectū. Quarta cōcluſio ꝙ ut ſic criſis non eſt motus morbi proprie ſūpti. pꝫ quia nec tanquā agentis. nec tāq̄ ſubiecti. nec tāq̄ termini niſi for- te quis dicat ꝙ morbus ſtimulādo agit hūc motuꝫ ❘ Quinta concluſio criſis ſūpta pro ſubita alteratiōe eſt motus corporis tāq̄ ſubiecti morbi tāq̄ termi- ni ⁊ non tāquā agentis. pꝫ hec cōcluſio intelligenti: Sexta concluſio criſis ſūpta pro toto aggregato ñ eſt motus niſi inproprie mō quo dicimus aliquod ens per aggregationē eſſe ens. Ultīa cōcluſio dif finitio data de criſi eſt bona. ⁊ cōpetit hec diffinitō cuilibet contento ſub diffinito. per hoc eni ꝙ dicit̄ motus. tangitur genus ⁊ cōuenit criſis cū paulatīa

51

superatione morbi a uirtute ⁊ ecõtra. per hoc autē ꝙ dicitur uelox ⁊ uehemēs dr̄t crisis a paulatina su peratione per hoc autem quod dicitur morbi intel ligere possumus ut circa litterā tangebat proprie ⁊ sic tāgitur causa formalis. quia illius terminus mo tus est mors uel salus. quia ī laudabili corrūpitur ⁊ deperditur in mortali uero augetur. Si au tem intelligitur materia morbi explicatur cā subie ctiua predicti motus. per hoc autem quo infirmus ⁊c: dr̄t crisis pfecta a crisi inperfecta facta uel di minuta in qua nō fit subita tendentia ad salutē uel ad mortē ⁊ sic p3 totā illam diffinitionem fore bene positam. est enim diffinitio solius crisis cōpleta ad salutem uel ad mortē. Ad argumenta satis pat3 solutio intelligenti. Ad primū cum dicit uirtute modicū superante materiā modicū mouet negatur hoc. quia licet sit puus excessus uirtutis ad materiā quā ad eius prauitatē ⁊ actiuitatē. tamen est satis magnus ad eam localiter mouendā ⁊ si ponatur in casu ꝙ puus esset excessus ad ea3 localiter mouēdā queadmodū est quātu3 ad eius prauitatē tunc dicas ꝙ non foret crisis. Ad auctoritatē Auice. dicitur ꝙ sūpsit crisim cōiter ⁊ nō proprie. Ad secūdum ⁊ tertiū patet ex dictis. Ad quartū dicitur ꝙ subi to nō intelligit̄ in instanti sed intelligitur ī tempore satis breui. ⁊ dicitur ꝙ quādo egrotās alterat̄ non prius mouetur ad neutralitatem q̄ mouet̄ ad sa lutem. Ad quintū dicitur negando hāc consequē tiam materia est perfecte obediens ergo nō fit for tis pugna aut motus ⁊c. quia licet materia sit obe diens tamē ab ea eleuantur fumi putridi multi pro pter agitationē fortem qui peruenientes ad mēbra principalia magnū eis inferūt nocumentū. sūme ex emplū de fimo a quo si moueatur fit eleuatio mul torum fumorum putridorum.

trūm crisim necessario pre cedat antecedens alteratio seu cōmotō de qua galie. loquitur ī commento ar guitur multipliciter ꝙ non primo pos sibile est materiā cretice euacuādam contineri ī ui is expulsionis. sed nō oportet fieri cōmotionē ⁊c. nisi ad dirigēdum materiam ad loca expulsiōis igi tur ⁊c. Secundo uirtus non potest separare no ciuum a iuuatiuo igit̄ assūptum probatur cum uir tus sit agens mere naturale ⁊c. Tertio in creti ca euacuatione materiei apātis non oportet antece dere cōmotionem igitur ⁊c. assumptum probat̄ q̄a digesta ⁊ saniata materia nō fit cōmotio antecedēs patet. tunc enim remittūtur febris ⁊ accidentia ma la iō ⁊ce. non autem fit illa commotio nisi digesta materia: Quarto materia existente sūme dige sta ipsa non preparatur expulsioni sed in statu ipsa est sūme digesta. igitur ⁊c. p3 consequentia ⁊ ante cedens probatur. quia ipsā preparari expulsioni ē ipsā digeri. Ultimo in crisi mortali nō pōt ante cedere igitur ⁊c: patet consequentia ⁊ assūptum p3. quia potest uirtus nullatenus cōmouere posse ma teriam. Ad oppositū eoꝝ que arguta sunt expſ se est galie. in cōmento. Primo nota ꝙ multi morbi per crisim sunt terminabiles. quia. s. conti nue febres ⁊ interpollate ⁊ apāta ⁊c. Nota tam̄ ꝙ interpollate maxime terminantur p euacuatio nem creticam cāe antecedentis. Continue uero ter minantur per creticam euacuationem cāe cōiuncte Secundo nota ꝙ multi sunt non per crisim termiā biles. Tertio nota ꝙ cā coniuncta febri continue continetur intra uenas permixta laudabili materi ei: interpollate uero extra uenas licet antecedens ī tra uenas ut in pluribus. Et nota quid intelligi debeat per cōmotionem antecedente3. Tunc sit prima cōclusio ista possibile est fier ı cōmotionem añtem non subsequente crisi probatur. prīo q̄a po test uirtus unam istarum puta cōmotionem sufficiē tem facere quāuis ipsa nō sufficit euacuare materiā cum difficilius sit duo ceteris paribus q̄ unum face re. Secunda conclusio non quālibet crisim prece cedit cōmotio antecedens p3 dc aliqua mortali. Tertia cōclusio est hec aliquā crisim laudabilē non precedit fortis cōmotio patet de apāte. Quarta conclusio est. possibile est ad cōmotionē anteceden tem sequi crisim īperfectam ad salutem paulatine terminabilem. p3 satis uirtute non multum forti li cet excedente. Quinta conclusio pro mēte gali. ante omnem crisim continue uel interpollate febris laudabilem ⁊ perfectam precedit cōmotio añs. p batur. quia in tali materia est intra uenas extra ui as expulsionis igitur ⁊ce. p3 consequentia ⁊ assūp tum similiter. Ad argumenta p3 solutio:

Ueritūr utꝛū3 crisis noctur na sit melior ⁊ perfectior diurna. Ar guitur multipliciter ꝙ non multo seui ora ⁊ difficiliora sunt accidentia noct̄ na q̄ diurna igitur deterior est crisis nocturna quā diurna. p3 ꝯña quia una de cōditionibus requisitis ad bonitatem crisis ē leuitas accidentium assūptum uero est de intentione cōmentatoris ī cōmento qui dicit ꝙ accidentia cretica nocturna sunt magis peri culosa cum cōsuetudinis humane sit nocte quiescer̄ Secundo facilius fit euacuatō materieꝝ cretice eua cuandaꝝ in die quā in nocte ⁊ adhuc cū minori no cumento ergo diurna est melior. p3 ꝯña ⁊ assūptu3 arguit̄ quia in die uie ⁊ meatus per quos fit euacu atio ampliantur ⁊ dilatantur. pori apperiuntur. materie subtiliantur calor etiā similiter cū mēbris euacuandis simul ad exteriora mouetur. in nocte autem accidit oppositum omnium istoꝝ igitur. Et confirmatur quia crisis diurna uidet̄ proportio nari crisi estiuali ⁊ nocturna hyemali. sed estiualis est melior ⁊ perfectior q̄ hyemalis omnes ei egri tudines hyemps prolōgat ⁊ estas abbreuiat. ⁊ idē uoluit Auice. secūda quarti capitulo secūdo igitur. Tertio multo plus debilitatur natura in crisi noc turna q̄ diurna. igitur p3 consequentia ⁊ assūptum arguitur. qm̄ per crisi3 nocturnā mutatur natura ab eo quod est sibi consuetum. s. a quiete per diur nam non mutatur a consueto sed deterius est natu ram remoueri ab eo quod est sibi consuetum igit̄. Et confirmatur quia tempore noctis materie ma gis accentrantur ⁊ mouentur ad interiora: g° ma gis obuiant membris principalibus ⁊ per cōsequēs

ea magis offendũt ⁊ debilitant. Similiter quia poris clausis uapores eleuati materia putrescente includuntur in corpore ⁊ maxime nocẽt mẽbris quibus obuiant Et confirmat̃ a posteriori quia plures fiunt crises mortales in nocte ꝙ̃ in die. ¶ Quarto in crisi diurna lunare magnũ ẽ super emisperium nostrum quod est dator uite ⁊ uita uiuentiũ. unde ptholomeus octauo uerbo centiloquii dicit ꝙ sol ẽ radix uirtutis uitalis ergo cũ eius influentia sit diurna multũ confortabit̃ uirtus uitalis in die que ẽ regitiua totius. in nocte autẽ deficiente eius influxu multũ debilitabit̃ igitur crisis diurna meli⁹ erit nocturna. Ad oppositum arguitur crisis perfcã debet fieri hora fortioris molestatõis secũda quarti capitulo secũdo. sed fortior est molestatio in nocte ꝙ̃ in die: ergo perfectior debet fieri crisis tẽpore noctis ꝙ̃ diei. pꝫ cõsequẽtia cum antecedẽte. ¶ Et confirmatur quia eo tempore fit crisis pfectior quo calor est fortior sed ĩ nocte ẽ fortior. ꝙ̃ in die quia est magis unitus: pꝫ hoc etiã a signo quia tũc magis perficitur digõ ergo in nocte est fortior calor. ⁊ p cõsequens in nocte debet fieri perfectior crisis. Cõfirmatur etiã experimento quia natura frequenti⁹ mouetur ad faciẽdũ crisiꝫ laudabilẽ tẽpore noctis ꝙ̃ tẽpore diei: sed semper natura de possibilibus facit quod melius est. igitur. Secũdo citius ⁊ cõpletius aduenit subita alteratio egri ad saluteꝫ de nocte ꝙ̃ de die igit̃ cõsequentia tenet ⁊ assũptum pbatur quia talis subita alteratio aduenit per remotionẽ qualitatis preter naturã puta caloris febrilis sed huius remotio citius efficitur ĩ nocte eo ꝙ frigiditas nocturna iuuat in remotione illius qualitatis igit̃. ¶ Pro responsione ad hãc qõnẽ premitienduꝫ est primo ꝙ solum erit hic sermo de crisibus salubribus nõ autem de mortalibus. Secundo premittẽdũ ꝙ crisiũ quedã est eũatiõis ⁊ quedã pmutationis. quedã cõpleta quedã icõpleta. hic auteꝫ est sermo de omnibus his speciebus cõpãdo unã ad reliquã ceteris paribus quãtũ est possibile ut crisis pmutationis ad crisim euacuatiõis ⁊ sic de aliis maneriebus. Item oportꝫ poni paritatẽ ĩ oĩb⁹ aliis circũstantiis ut in aspectu celesti. quia si melior fuerit aspectus diurnus ꝙ̃ nocturnus nõ est dubiũ q̇a melior ẽ diurna cui aspectus ille amicatur ꝙ̃ nocturna cui nõ ita benignus aspectus correspondet ¶ Tertio p̄mittendũ ꝙ cã crisis sũmitur ex duobus una causa sũmit̃ ex radice superiori sicut est celestis aspectus quidã aũt est amicicie mediocris quidã parue. Alia autem causa sũmitur ex pte radicis inferioris ⁊ hec est triplex. s. naturalis nõ naturalis ⁊ p̄ter naturam. Naturalis est ut uirtus cõpõ raritas mẽbroꝝ uiaꝝ ⁊ meatuũ apertio. Nõ naturalis ut aer calidus qui uelocitat crisim frigidus uero retardat ⁊ hoc etiã quantum ad diuersitates crisium. unde calor iuuat crisiꝫ que fit per sudorẽ. turbat autẽ eã que fit per fluxũ uentris. Item quedã crisis ẽ magis proportionata tpe diurno ⁊ aeri lucido ⁊ quedam nocturno ⁊ aeri obscuro. ut secũda quarti ca. secundo ⁊ ita dictũ est de aliis rebus nõ naturalibus silit̃ etiã ex parte rei preter naturã unde mã subtilior fortius stimulat uirtutem grossior uero minus.

¶ Ultio p̄mittẽdũ ꝙ p crisiꝫ ĩ pposito ĩtelligere possumus indr̃nter cõmotionẽ aũtem euacuatõeꝫ alteratiónem sequenteꝫ ⁊ aggregatũ ex his tribus mutationibus. ¶ Circa hãc materiã uersantur due oppiniones pbabiles. una est quã poit cõciliator drĩa c. xxx. ꝙ aliis pibus quãtũ ẽ possibile uniuersaliter crisis nocturna est perfectior ꝙ̃ diurna ⁊ ad h⁰ adducit aliqua argumenta post oppositũ tacta. Primũ motiuũ est ꝙ crisis pfecta debet fieri hora maioris molestationis ⁊ afflictionis. sed maior ẽ molestatio ⁊ afflictio de nocte ꝙ̃ die ergo ⁊c. Secũdo quia calor naturalis est instrumentũ uirtutis expulsiue in expellendo materiã cretice q̇ tpe noctis ẽ uigorosior ꝙ̃ tpe diurno. qõ declaratur prio per signũ ⁊ a posteriori quia uidemus ꝙ in nocte magis pficit̃ digõ tã in iuuatiuo quã ĩ nocitiuo. A priori h⁰ idẽ potest declarari ut ante oppositũ declaratuꝫ est est enĩ tpe noctis calor magis unitus ⁊ accentratus ita ꝙ undiqꝫ possit magis ⁊ melius materiã expellere. sedant̃ etiã ⁊ quietãtur motus diei crisis pturbantes diurnam ⁊ fortificantes per cõtrariũ nocturnam. Spũs etiã cõtrahit̃ interius frigiditate noctis ⁊ propter tenebras ut ⁊ fortiores reddãtur actiões nature. itẽ etiã ĩ nocte mouẽtur humiditates magis naturã irritantes ĩ pugnã qõ etiã ĩdicat plures crises ĩ nocte esse factas respectu quãtitatis tẽporis ꝙ̃ in die. ¶ Tertiũ motiuũ ẽ quia experiẽtia uidemus ꝙ plures ⁊ frequẽtiores crises pfecte fiũt ĩ nocte ꝙ̃ in die sed ꝙ frequentius efficit̃ a natura regulariter opante uno tpe quã alio est cõuenientius ĩ illo tpe ĩ quo fit frequentius. Ultimũ motiuũ est ⁊ p̄cise de crisibus egritudinũ acutaꝝ. q̇a tales mutantur ex luna quẽadmodũ crises cronice mutant̃ ex sole. cã autem est quia luna est mater humiditatũ mũdi ideo eo tpe quo hꝫ magis dñiuꝫ super humiditates eo tpe dꝫ pfectiores facere crises sed in nocte dominatur luna ut notum est igit̃. Item etiã luna dominatur uirtutibus naturalibus ut digestiue expulsiue ⁊c. ⁊ similiter uitalibus ergo tpe noctis cũ opatõ cretica sit una de fortioribus operationibus naturalibus magis fiet ꝙ̃ alio tpe quia uirtutes naturales tunc sunt oẽs cõfortate ⁊ uigorate a luna. ¶ Ex q̄bus pꝫ cã quare ĩ nocte frequẽtissime fiunt crises. q̇a in nocte magis mollestat̃ uirtus a materia ideo insurgit uirtus contra materiã ad expellẽdũ eam. Secũdo quia calor magis unitus ⁊ per consequens fortior ad faciendũ crises. Tertio quia calor ⁊ uirtutes naturales ut digestiua expulsiua magis fortificantur in fluxu lune de nocte quã de die. humiditates etiã de nocte mobiliores sunt in fluxu lune cũ ipsa sit mater humiditatũ propter qõ ĩundatõ aq̃rum ⁊ diluuia ⁊ terremotus frequentius fiunt ĩ nocte quã in die. ¶ Ex quo etiã cõprehendi põt causa quare in nocte plures fiunt crises mortales quaꝫ in die: materieb⁹ enĩ prius in nocte propter frãteꝫ accentratis maiora inferũt principalibus membris nocumẽta quã in die dũ sunt sparse per totũ corp⁹ Ad qõ etiã cõcurrit ꝙ secũdũ astrologos sol est dator ⁊ conseruator uite iõ dominiũ hꝫ sup uirtutes uitales quẽadmodũ luna super naturales. Cũ igit̃ ĩ die eius influentia nobis manifestetur in nocte uero eius occultet̃ ideo in die uirtutes uitales multũ confortant̃ ⁊ plus quã in nocte ideo ⁊c. Et ex eodẽ fundamento pꝫ quare plures cõtingit mori ĩ hyeme pportionabiliter quã in estate ut etiã poit Arist. prio

problematū ꝓblemate. xxv. ⁊ ē ſiſie ſicut de nocte ⁊ de die. q̇a ꝓportiōat̄ nox hyemi dies uero eſtati: Sed cōtra hec iſtaret aliquis contra ſi calor ſolaris fortificat ⁊ confortat uirtutes naturales ⁊ uitales ut dictū ē ⁊ hoc facit in die igit̄ tūc magis fiet criſis in die ꝙ̄ in nocte ⁊ ꝑfectior. pꝫ ꝯn̄a quia uirtus tunc erit fortior ⁊ potentior ad faciēdū criſiꝫ etiam tūc erūt uie ⁊ pori aptiores igit̄ Jtē cuius abſentia ē cā ut uirtus ſuccūbat materie eius pn̄tia ⁊ cā ut uirtus cā ſuperet. ſꝫ abſētia ſolis ī nocte ē cā ut uirtus ſuccūbat materie ergo eius p̄ſentia in die ē cā ut uirtus materiā uincat ⁊ ſuperet. ſꝫ tūc maxīe fit criſis cū uirtus materiā uincit. Ad primū ſatis patere pōt rn̄ſio ex dictis. nā licet ī die cōfortēt̄ uirtutes ⁊ ce. ab īfluentia ſolis tamē in nocte cōcurrūt aliqua que plus promouēt ad faciendū criſiꝫ ī nocte ꝙ̄ in die ut maior ſtimulatio fortificatio caloris ⁊ huiuſmodi. Ad ſecūdū reſpondet̄ negando illā propoſitiōnē uniuerſaliter cuius abn̄tia ⁊c. q̇a aliud ē defenſare pugnatorē ne iterficiatur ab hoſte ⁊ aliud iuuare ut hoſteꝫ ſupet. unde ſi tu hēres thoracē et clipeū pꝫ quia pn̄tia thoracis ē cā ne interficiaris ab hoſte. non tamen eſt cauſa ut interficias hoſtem q̇a niſi haberes lanceam aut enſem nō poſſes interficere hoſtem eius tamē abn̄tia eēt cauſa ut ſuccūbereſ hoſti. ita pariformiter ī propoſito dicat̄. Ex quib⁹ cōprehenditur cā quare mulieres frequenti⁹ pariunt in nocte quā in die. ⁊ ſimiliter frequentius abortiūt in nocte quā in die. rō eſt q̇a natura nō ſoluꝫ ꝓuocat̄ ad ptū ex maturitate fetus. ſed etiā ex cāis moleſtantibus ⁊ infeſtantibus uirtutē expulſiuam ad euacuādū fetū. ſꝫ magis moleſtat̄ uirtus expulſiua in nocte quā ī die. ⁊ hoc a grauitate fetus. iteꝫ etiā materie retente que exalare nō poſſūt propter poroꝝ opilationē plus ſtimulāt nocte quā die: Sed quare plures moriūt̄ de nocte quā de die cū uideat̄ cōtrarium debere cōtingere. quia plures moriūtur egritudinibus acutis ⁊ febribus que cū calide ſint ⁊ ſicce noctis frāte ⁊ hūiditate deberēt cōtēpari in die uero exacui ⁊ intendi ꝓpter ſimbolū diei ad illas cū dies ſit calida ⁊ ſicca. Dicendū ꝙ natura pl⁹ laborat in nocte digerendo materiā morbi quā in die in nocte enī occultant̄ materie ⁊ accētrāt̄ cuꝫ calore naturali. iō materia obſidēs ⁊ circūueniens naturā taliter ut non poſſit cū ſuo inſtrumēto ob poroꝝ obſtructionem ſpgi ⁊ dilatari ſceuitatē accidentiū auget natura autē exn̄s debilis nō potēs illā reincitationē ſupportare mox inſurgit ut reſiſtat illi. ⁊ ita plerūqꝫ cadit ī pugna hoc aūt mīme cōtingit in die ſ͞ut nō ita ſepe. Suſtentando igit̄ hāc opionēꝫ cōcilіatoris. Reſpōdet̄ ad argumenta adducta an̄ oppoſitū: Ad primū cū ar̄ ſic difficiliora ſūt accidētia cretcia nocturna quā diurna igit̄. rn̄det̄ ꝙ ad bonitatem ⁊ cōplemētum criſis plus facit unio ⁊ confortato caloris naturalis quā faciat luna ad ei⁹ molleſtationem. negat̄ ergo cōſequentia facta q̇a oportet ponere ꝙ calor ſit utrobiqꝫ eque fortis ⁊ ſimiliter uirtus expulſiua cū ergo dicūt ꝙ illa criſis ē melior que fit cū leuioribus accidentibus intelligūt ceteris pibus ut cōpando nocturnā ad nocturnā ⁊ diurnā ad diuruam. Ad ſecūdū cū dicit̄ facilius fit euacuatio materieꝝ cretice euacuandaꝝ in die ⁊c.

negatur an̄s ⁊ ad ꝓbationē quia pori ſūt magis apti ⁊c. ⁊ materie ſunt habiliores ⁊ magis p̄parate: rn̄detur negando ꝯn̄aꝫ q̇a licet ita ſit uirtus ē tamē multo debilior in die quā de nocte plus. ergo ꝓmouet uirtutis fortitudo ad faciendū bonā ⁊ laudabilem criſiꝫ in nocte quā poroꝝ aptio in die. Ad confirmationem quia criſis diurna ꝓportionat̄ criſi eſtiue reſpondet̄ negando ſilitudinē quia licet nox ſit frigida ⁊ hoc in reſpectu ad dieꝫ ſicut hyemps ī cōpatione ad eſtatem propter tamen longitudineꝫ eſtatis materie multū minorant̄ per reſolutionem pori dilatantur ⁊ ampliant̄ cuius oppoſitū cōtigit ī hyeme quare materie cōgelant̄ ⁊ igroſſant̄ ⁊ pori claudūtur. ī nocte aūt nō pn̄t hmōi fieri ſicut ī hyeme ꝓpter breuitateꝫ tpis. Sꝫ cōtra dicta arguit̄. videt̄ enī ꝙ cōciliator ſibiipī cōtradicat. quia aſſignans cauſaꝫ quare plures cōtingit mori ī nocte ꝙ̄ ī die ⁊ hoc ꝓportionabiliter aſſignando dicit ꝙ eſtas aſſiliat̄ diei ⁊ hyemſ nocti ſꝫ plures proportionabiliter moriūt̄ in hyeme quā in eſtate ⁊ ī eſtate fiunt ꝑfectiores criſes. dicit ꝙ quātum ad iferendū mortē nox aſſiſiat̄ hyemi ⁊ dies eſtati q̇a ī eſtate materie mouentur ad exteriora cū calore chimi ſūt ſperſe iō nō ita obuiāt mēbris pricipalibus quemadmodum etiaꝫ fit in die. Oppoſitū aūt hui⁹ accidit ī hyeme quia materie accentrant̄ ⁊ ita etiaꝫ fit ī nocte negatur tn̄ ī hoc ſimilitudo quātū ad criſes laudabiles: quia materie ſūt magis p̄parate ī eſtate quā in hyeme nō aūt ſic forte eſt ī die reſpcū noctis. Ad tertiū multo plus debilitatur uirt⁹ ī criſi nocturna ⁊c: ergo deterior eſt ceteris paribus negat̄ aſſūptuꝫ ⁊ ad probationem q̇a natura tūc mouet̄ a diſpōne ſibi cōſueta ⁊c. ſed deterius eſt ⁊c. dr̄ hoc cōcedendo ubi ſint cetera paria ſed nō ponit̄ paritas in aliis quia adhuc etiaꝫ ī nocte cōcurrit maius iuuamētū ꝙ̄ ſit hoc nocumentū ⁊c. ſ. remoueri. ⁊ ꝑ ideꝫ pꝫ ſolutio ad cōfirmationeꝫ cū dr̄ ꝙ materie ī nocte magis accentrant̄ ⁊ magis occurrūt membris pricipalibus ⁊ ꝑ ꝯn̄s plus eas debilitant. dicit̄ ꝙ hoc bn̄ verū eſſet ubi eſſent cetera paria ut dictū eſt ſꝫ nō ſūt oīa paria quia multo plus eſt iuuamentū ꝓueniēns ī nocte ex unione caloris ad itra ⁊ ex cōfortatione uirtutū naturaliū ꝙ̄ ſit materie accentratio ⁊c.

Ad aliam cōfirmatōꝫ plures fiūt criſes ⁊c: negatur ꝯn̄a ſicut nō ſequit̄ plures mortales fiūt ī ſeptima ꝙ̄ in ſexta. argumentū nō ualet. Ad ultimū cuꝫ dicit̄ ꝙ ſol eſt dator uite ⁊c. negat̄ ꝯn̄a q̇a dico ꝙ licet uirtus ſolis ſit diurna ad hāc tamē creticā opationē plus ualet iuuamētū qd̄ cōfert luna quā illud quod cōfert̄ a ſole. Sed uolendo inſequi aliam pōnē que forte nō ē minus uera. primo ꝓ fundamēto p̄mitte ꝙ criſium quedā ē magis proportionata tēpori diurno ꝙ̄ tēpori nocturno quedā aūt ecōtra Exēplū primi ſicut ē criſis ꝑ ſudorē aer enī tunc eſt calidus cōtrahens materias ad circūferentiā ⁊ poros aperiēs. exēplū ſecūdi ſicut criſis que fit ꝑ fluxū aut ꝑ uomitū. ſilīt egritudines quedaꝫ ſunt magis apte cretice terminari in nocte ꝙ̄ in die quedā autē econtra. exemplū primi ut egritudines que termiabiles fiūt per fluxū uētris aut uomitū. exemplū ſecūdi ut ille egritudines que terminabiles ſūt ꝑ ſudorem ⁊c. Ex quib⁹ ſequūtur iſte ꝯcluſiones pria

quedā species crisis magis est apta fieri & pfici tempore diurno q̄ nocturno. p3 quia quedā ē species crisis cui magis pportionatur calor diurnus q̄ nocturnus igitur. p3 cōsequentia cum añte. Itē quedā sunt egritudines apte magis cretice terminari in die q̄ in nocte. Secūda cōclusio ceteris paribus melior & pfectior est crisis diurna q̄ nocturna. ita ut si capias maximā pfectionē ad quā pōt crisis nocturna uenire & maximā ad quā pōt uenire crisis diurna dico q pfectio crisis diurne ē maior & ad hoc psuadendū oportz psupponere q plus pmouet apertio uiaꝝ dilatatio poroꝝ subtiliatio matericꝝ & cōfortatio caloris & uirtutū uitalium quā facit magis luminare quā promoueat fortificatio caloris per eius unionē & uigor uirtutū naturalium a luna hoc enim uidetur satis uerisile eo q iste cāe que promouēt in nocte non sunt nisi due ille autem que in die promouēt sunt quattuor. habito hoc fundamento p3 cōclusio. Item crisim siue diurnā siue nocturnam cōfortat tā sol quā luna. quia cōfortādo minerā uirtutis uitalis uigorantur omnes tales uirtutes eo q uigorato pricipali omnia etiā principata uigorant sed luna plus uigorat in nocte sol autē i die tunc sic ex pte radicis inferioris non uidet notabilis differentia inter crisi3 nocturnā & diurnā. quātum eni iuuatur natura ab unione caloris in nocte tantum iuuatur ab apertione poroꝝ & meatuū & subtiliatione matericrum in die. Sed ex pte radicis superioris cōtingit plus iuuari in die q̄ in nocte igit. p3 cōsequentia cum maiori & minor probatur quia cōtingit q in die fiente crisi uirtus recipiat iuuamentum ab utroq3 lumiari. sed nūq̄ hoc i nocte cōtigit quia in nocte semper occultatur sol. in die autez nō semper luna occultatur. igit. Tenendo hāc uiaz respondet ad argumēta conciliatoris. Ad primū q ea hora debet fieri crisis quādo natura magis molestatur sed hoc est in nocte negatur igitur minor. si ipsam intelligas uniuersaliter. s. q semper magis molestatur in nocte. imo quādoq3 magis molestatur in die. bene tamē est ueꝝ q ubi eadē materia &c. Ad secundum calor naturalis in nocte est uigorosior concedit. nō tamē potentior ad faciēdū crisim. quia cum hoc q calor sit magis unitus materia etiā est magis unita & pori magis clausi sicut calor naturalis est fortior in augmento & tamē non facit crisim in augmēto eo q tūc materia est inobedientior & minus preparata expulsioni ideo &c. Ad confirmationem plures fiunt crises igit negatur consequentia. facit enim plures i nocte quia pluries contingit ipsam in nocte stimulari si tamē in die cōtingat fieri crisi3. perfectior est ceteris paribus illa que fit in nocte. Ad ultimū q licet luna dominet humiditatibus etiam sol dominatur humiditatibus quia dominatur luna. iō maius ē iuuamentū proueniens a sole quā a luna ideo.

N uentris fluxibus mutationes egestionū iuuant si ad malum non transmutentur:

Prima cōclusio mutationes egestionū in uētris fluxibus iuuant. que mutationes nō sūt ad malū. probatur sic talis mutatio significat cōplemētum euacuationis materierum peccantium & ex cōsequenti corporis mundificationem igit &c. consequētia nota & assūptum declarat cōmentator in cōmento. Primo nota p uentris fluxum intelligere debemus fluxum factū p itestina. Secūdo nota 3 q hmōi fluxus est triplex. s. chilosus uel cibalis humoralis siue ex coriatione & dissintericus: qui est xū excoriatione. primus uocatur lientericus secūdus diaricus siue diaria: tertius dissintericus. Ad propositu3 in affo. est sermo de fluxu diario quo euacuant materie peccantes humorales ut sit sensus q in fluxibus uētris humoralibus mutationes egestionū sunt iuuatiue nisi sint ad malū. Ulterius nota q huiusmodi mutatio egestionū potest fieri dupliciť primo sinthomatice. s. anteq̄ appareant signa digestionis aut cretice & prius signis digestionis apparētibꝰ Ad propositū sermo est secūdo modo. quia primo modo signum est malū. cū significet pluralitatē humoꝝ simul naturā molestantiū a quibus nimis grauatur uirtus & cogitur eos simbomatice & antequā signa digestionis appareant euacuare secūdo autez modo est signū bonū quia significat fortitudo uirtutis dominantis materie. Ex quo stati p3 uerificatio cōclusionis. talis enī mutatio licet significet materiam multiplicē fuisse peccatem significat tamē uirtutē supra illas materias perfecte dominari. unde illas regulariter euacuat. & per cōsequēs p hoc significatur cōpletam fieri euacuationem. & iō bene dixit ille tadeus q simul est signū malum successiue uero bonum. Quarto nota huiusmodi mutationes esse bonas per uiam signi & per uiam cause. q3 significant uirtutem perfecte dominari. & ex consequenti q euacuatio erit cōpleta & q corpus perfecte mundificabitur &c.

Si ad malum non:

Secunda cōclusio est hec mutationes egestionū ad malum sunt signū malum. probatur quia tales ut declarabitur significant dissolutiones mēbroꝝ aut eorum magnam corruptionem. igit consequentia nota & assūptum declarabitur. Prio nota q mutationes egestionū possunt esse ad malum dupliciter primo modo ex parte dispositionis humoꝝ qui euacuantur secundo modo ex parte eius quod associat eis: exemplum primi. ut modus substantie color odor &c. exemplum secundi ut si sunt unctuose cu3 pinguedine &c. ad propositū utroq3 modo intelligitur hic. Secūdo nota q huiusmodi egestiōes possunt dici male dupliciter. primo modo quia sūt euacuationes rei male praue aut corrupte. secūdo . qa per ipsum euacuetur iuuatiuū aut quale oportz retineri primo modo dicuntur male per uiam signi. pro quanto significant humoꝝ corruptionem magnam exemplum secūdi ut si euacuarētur humores benigni hoc est malum per uiam cāe. licet etiā possz dici utroq3 modo malum. Ad propositū de utraq3 malicia est sermo. Aliter pōt dici q huiusmōi euacuationes & egestiones possūt dici male. aut rōne quantitatis. uel rōne modi siue substantie aut coloris aut odoris aut associati eis ad propositum in isto affo. est sermo de malicia que eis cōpetit rōne odoris & rei eis associate. que euacuare nō deberet & similem sententiam colligere potestis de mente

Auic. q̄rta ṗmi ca. de regulis cōibus solōni uentris
⁊ uomitui ⁊ q̄rto scđa ca. de signis sūptis ab egōe
⁊ ē utilis ī actu pronostico ⁊ curatīo ut pꝫ. ⁊ āpliat̄
tam ad corpora egra ꝙ̄ neutra tā ad fluxū natura
liter ꝙ̄ artificialiter factū. ⁊ ad oēꝫ eūatōeꝫ eiꝰ qđ
eūari oportet. siue ꝑ uomitū siue ꝑ urinā siue ꝑ se-
cessum Itē nota ꝙ ꝑ mutatōes egōnū fieri ad malū
ītelligere debemus nō eūatōes materieꝝ malaruꝫ
sꝫ euacuatōeꝫ eius qđ nō deberꝫ eūari. sꝫ retineri.
ut euacuatō pīguedis mēbroꝝ ⁊ unctuositatis eoꝝ
talis eī ē mala q̇a ē mala eūatō. ex quo seq̄t ꝙ non
ꝓpter hoc etiā dicet̄ bona eūatio q̇a sit rei bone. sꝫ
quia rei que eūari debet ex quo soluuntur dubitati
ones alique.

Ubi fauces egrotant uel pustu
le nascuntur in corpore con
siderare oportet egestiones
si eni colerice fuerit corpus egrotat
si uero sanis similes certū est corpus
nutriri:

Pria ↄclo huius affo. ē ista corpa ī q̄ibus egrotāt
fauces aut nascunt̄ pustule ī toto corpore egōnibus
ipoꝝ exn̄tibus colericis uel hūorosis. nō sūt nutrié
da. ꝓbat̄ sic talia corpora sūt ipura ⁊ egrotātia uł
egrotatura: igit̄ ⁊c. ↄn̄a tꝫ q̇a nō pura corpa ⁊ce.
affo. x. ⁊ assūptū arguit̄ q̇a hoꝝ corpoꝝ egōnibus
colericis exn̄tibus significat̄ materiā pustulas facié
té ēe multā ⁊ ēe sanguini admixtā ipm īficienté nec
sufficiēter ad cutī ipaꝫ expulsā sꝫ ītra retētā ⁊ ꝑ ↄn̄s
facere egritudiné uel ipiꝰ eē catiuā iō ⁊c. Prio nota
ꝙ ꝑ fauces ītelligere possūs quodcūq; mēbroꝝ al-
tero debiliꝰ ⁊ sua debilitate alterius supfluitatum
receptiᵐ secūdo ītelligere possūs quodlibꝫ emūtori
uꝫ ṗncipaliū tertio ṗncipalit̄ emūtoriū cerebri q̄rto
q̄sdā carnes glādosas laxas ⁊ spōgiosas circa gutt̄
situatas ad supfluitates ad illū locū fluētes retinen
das a natura finaliter đputatas affo. tertia farigeſ
appellatas affo. vi. ⁊ viiii. xxxii. ⁊ dicūt̄ fauces ⁊
faringes a findēdo uocé uel a fādo ut ysido. in ꝓpo
sito aūt potissīc ītelligimꝰ ēe emūtoriū supfluitatuꝫ
cerebri susceptiᵐ ⁊ ad hoc a natura finalit̄ deputa
tū de qᵒ maxie ī ꝓpoito exēplificat q̇a maīfestius ⁊
frequētius has ptes egrotare contingit. quia ma-
gis maīfesta sūt emūtoriis aliis. q̇a sūt emūtoᵃ mé
bri pluriū supfluitatū aliis ṗncipalibus ut pria ter-
tii ⁊ secūda ꝓblematū ꝓblematibꝰ pluribus ⁊ terᵃ
affo. pluries tū q̇a frigidissima ⁊ hūidissia pticulaꝝ
tū q̇a uapores eleuati ad ipm a toto plurimū ī sup
fluitates hūidas cōuertūt̄ ⁊ īferius reciprocāt̄ ut col
ligit̄ prio de sōmo. Scđo nota ꝙ ꝑ fauces egrotar̄
ītelligere debemꝰ egritudie materiali egrotar̄ pu
ta mala cōplōne cū materia ⁊ adhuc a cā corporali
⁊ nō ṗmitia sicut ꝑcussio ⁊ hmōi q̇a affo. nō tenet ī
istis. Tertio nota ꝑ pustulas ītelligēdas eē apāta ꝑ
ua dicta ab auctoribus bothor ⁊ non magna apā
ta his eī ī toto corꝑe stātibus notū ē corpus egrū et
nō puꝝ eē sꝫ nō sic ē de ꝑuis. Quarto nota notāter
dictū eē nascūt̄ ad dādum ītelligi ꝙ oꝫ has pustulas
ad ītra ⁊ nō a ṗmitia cā pependisse sicut eēt occursus
rei mordicatiue aut prurītiue aut cutis ulceratiue.

Quīto nota ꝑ egōnes licet in proposito uideantur
ītelligi supfluitates digōnis prīe possumus tn̄ etiaꝫ
urinā ītelligere ut sit sensus ꝙ humorositas egōnū
⁊ urine in talibus corporibꝰ apparēs significat cor
pus egrotare eadē eni est utrobiq; cā. Sexto no
ta ꝑ egrotare ī proposito intelligere debemus egꝝ
uel egrotatiuū eē qđ est esse neutrū decidentie signi
ficatur eni aut tale corpus actualiter egrotare aut
prōptū esse in egritudiné cadere ut pꝫ ⁊ ꝑ egōes co
lericas. i: humorosas. Ultīo nota ut tadeus di-
cit ī hac conclusione ponitur signum ⁊ significatum
⁊ dearticulās ↄn̄aꝫ significati ad signū. ē aūt signū
fauces egrotare ⁊c. significatū ē corpus egrotare.
dearticulās ⁊c. ē egōnes eē colericas ⁊ tales supple
ꝑseuerātes ⁊ a cā ītrīseca pēdentes ⁊ productas ⁊ n̄
a primitiua. Ex his oibus dictis expsse pꝫ cā uerifi
cans affo. si eni ī corpore apparēt apāta ⁊ sit egōes
colerice. i. humorose ꝑseuerātes significat̄ ꝙ ma-
teria interius peccās cōtenta ē multa ⁊ ex cōsequēti
corpus esse nō purū nec nutriēdū. s. cibo cibali nec
resumendū si aūt egōnes sint similes sanis. s. in fi-
gura quātitate ⁊ colore significat̄ si ꝑseuerēt totam
materiam que fuit peccans ad extremitates ⁊ ad lo
ca debilia a membris interioribus expulsam. hoc
aūt est signū mūdificationis corporis ⁊ ex cōsequen
ti corpus esse resumendū ⁊c:

si uero similes:

Secūda cōclusio corpa ī q̇bus egrotāt fauces ⁊c. ⁊
hn̄tia egōnes siḟes sanis sūt nutrienda ꝓbat̄ cōclo
sic talia corpora sunt intrinsece pura sed talia sunt
nutrienda igitur ⁊c. ↄn̄a nota ⁊ assūptū probat̄ q̇a ī
talibus corporibus totalē materiā peccātē uirtꝰ ad
extrema repulit. igit̄ pꝫ ↄn̄a cū aūte. Prio nota
ꝑ egōnes siḟes sanis ītelligere debemus urinā ⁊ egō
nes siḟes sanis ī colore subā tꝑe ⁊ aliis circūstantiis
⁊ cū hoc ꝑseuerantes in hoc. Secūdo nota corpa
nutriri uel nutrienda eē cibo cibali ut supra ī affo.
notatū ē. similis snīa colligit̄. xvii. cōtinentis cap.
de egōnibus ⁊. vii. quarti ca. de scabie ⁊ saphati
⁊ aliq̄lit̄ secūda ṗmi ca. ultīo ca. de egōe ⁊ prīo de
crisi ca. xi: ⁊ est utilis in actu practico ⁊ ampliatur
ut supra ⁊ce.

Utrum per egestionem coleri
cā significare possumus totius corpo-
ris ipuritaté. Arguit̄ ꝙ nō prio ꝑ egō-
né significamus solū sup dispōnē mem
broꝝ sub diafragmate exn̄tiū igit̄ pꝫ ↄn̄a ⁊ assūptū
colligit̄ secūdo ꝓnosticoꝝ ca. de egōne ⁊ prio de cri
si xi. ca. ⁊ secūda primi ultīo ca. s. de egōe ⁊ quin
to de iuuamentis mēbroꝝ: Secūdo egō ē supflui
tas prime digestiōis igit̄ per egōnē p̄cise significat̄
dispō mēbri digerentis pria digestione talis autem
est stomacus ⁊ intestina igitur ⁊ce. Tertio quia
stat egōnis prauitas cū corpoꝝ puritate ⁊ econuer-
so igit̄ ⁊c. pꝫ ↄn̄a ⁊ assūptū colligit̄ secūda primi ul
timo ca. sanus p̄terea cū dimittit exercitiū frequen
ter egerit uirus ⁊c. Quarto egō p̄cise formam
suam recipit in intestinis igit̄ p̄cise habet significare
super dispositionem intestinorum patet consequen
tia ⁊ assumptum colligitur. xvi. tertii prio ca.

Ad oppositū est ypo: in affo. ⁊ galie. in cōmento ꝓ
solutione huius qōnis prio uidebit̄ de principali q̄
sito secūdo uidebit̄ i quo loco fex uel egō suā reci-
pit formā. ¶ Quātū ad primū sit hec pria distictō
ꝙ dupliciť dicit̄ aliquod supra alicuius corporis di-
spōnē significare. s. mediate ⁊ imediate. imediate
sup dispōnē alicuius significat absq3 hoc ꝙ pri⁹ su
ꝑ alterius dispōnē significat mediate uero econtra
exēplum primi sicut imediate significat urina super
dispōnē uesice. exemplū secūdi sicut super dispōnez
epatis. Secunda distinctio hic termin⁹ egō sū-
mitur dupliciter prio ꝓprie ꝓ superfluitate prime
digestionis secūdo cōiter pro oi eo qd̄ per secessum
expellit̄ utroq3 mō sūmit̄ hic. nō eni solū prie dige
stionis expellitur superfluitas per secessum: s3 etiā
totius superfluitates possunt expelli ⁊ epatis ⁊ alio
rum ut prio de crisi ⁊ secunda primi allegatis ca. ⁊
hoc propter colligātiā quam hēt stomacus cum to-
to mediante epate ut galie. secundo pronosticoruz
allegato ca. ¶ Tertio ꝓmittendum est ꝙ quādocū
q3 aliquod signū est sui significati effectus imedia-
te per illud significare possumus supra cām cuius
ipsum est signum. patet quia effectus gerit sue cāe
similitudinem ut colligitur secundo methaphisice ⁊
aliqualiter primo de anima ⁊c. Tunc sit prima
cōclusio ista dispositio fecum uel egōnuz imediate
significat super dispositionē intestinorū ⁊ stomaci.
p3 qa egō ē effectus imediatus dispōnis istoꝝ mē-
broꝝ igit̄ ⁊c. p3 ꝯña ⁊ assūptū silit̄er itelligenti. et
hoc de egōne proprie dcā. ¶ Secūda cōclo l3 egō
sic sūpta principalius significet supra dispōnē stōa
ci imediate tñ significat supra dispōnē intestinoruz
pria ps uidebitur i secundo articulo ⁊ secūda argu
itur qa imediate ab intestinis deciditur iō ⁊ce.
Tertia cōclo ꝙ egō proprie sūpta mediate signifi-
care pōt sup dispōez epatis licet imediatius concauī
⁊ mediatius gibbi pria ps p3 ꝑ galie. ⁊ auic. i locis
ꝓallegatis. ⁊ colliget̄ ifra cōmēto secūdo illius. s.
quibuscūq3 iuuenibus. ⁊ arguit̄ rōe qa secūdū epa
tis uarietatē uariaturdispō egōnis igit̄ t3 ꝯña ⁊ as
sōptū p3 de epate colerico uel flātico secūda ps silit̄
p3 cum maior sit affinitas cōcaui epatis ad stōacuz
q̄ gibbi frequētius etiā supfluitates cōcaui expellun
tur cum egōne q̄ gibbi epatis. Quarta cōclusio
egō sic sūpta significare pōt sup totius dispositionē
p3 similit̄ i locis ꝓallegatis. Itē secūdū uarietatem
dispositionis mēbrorū ⁊ uenaꝝ totius cōtingit uari
ari dispositionem epatis igit̄ assūptū patet in uere
conualescentibus. in quibus feces durescunt. ⁊ i re
pletis in quibus mollescunt. ¶ Quinta conclusio.
per egōnē colericam ⁊ uniuersaliter humorosā per
seueramem ⁊ inordinatione regiminis non contin-
gentem significari potest totius ipuritas p3 cōclu-
sio ex dictis. Ultima conclusio per aliquā egesti
onem cōiter sūptam principalius significatur supra
dispositionem totius q̄ stomaci: patet conclusio ter
tio xvi. ⁊. xiiii. de sanguinea egestione. ¶ Quan
tum ad secūdum articulum sit hec prima distinctio
forma fecis est duplex scilicet substantialis ⁊ acci-
dentalis: Substantialis est per quam fex est simpli
citer illud quod est. Accidentalis est per quam ē sic
figurata sic colorata talis modi substantie ⁊ sic de
aliis: ¶ Tunc sit prima cōclusio ista ꝙ forma sub
stantialis fecis in corpore naturaliter disposito ⁊ dē
bite recto acquiritur in stomaco ⁊ per actionez sto-
maci probatur quia fex est superfluitas digestionis
chili. sed chilus eius formam capit in stomaco natu
raliter se habente igitur ⁊ superfluitas. consequen
tia uidetur nota quia idem uidetur esse loc⁹ ⁊ agēs
principaliter digesti ⁊ superfluitatis eius ⁊ assūptuz
satis patet. Secunda conclusio licet ita sit sepa-
tio tamen ⁊ depuratio fecis a chilo ⁊ accidentaliū di
spositionum acquisitio. quibus fex a chilo discerni
tur acquiritur in intestinis. proptera quia fex ad in
testina descendit confusa ⁊ chilo cōmixta propter
hoc eni fuerūt multe inuolutiones intestinorū neces
sarie. ¶ Tertia cōclusio probabiliter sustineri pōt
aliquando fecē tam quo ad substātialē q̄ accidenta
lem formam in intestinis acquiri probat̄ imaginan
do corpus intestina habere calida in quibus sit for
titudo retentiue ⁊ ꝙ in stomaco sit contentiua debi
lis quare non tanto tempore contineat cibum ut ꝑ
fecte transmutare possit in chilum sed transeat ipse
a stomaco antequā complete ⁊ perfecte dispositioēs
requisitas ad chili formā acquirat licet ab illis sit
modicum distans ⁊ patet ꝙ istarum dispositionuz
complementum acquiret in intestinis uel saltē sic eē
non repugnat igitur ⁊ce. ⁊ si contra allegetur auc-
toritas galie. quinto de iuuamentis dicitur ꝙ uolu
it ꝙ raro taliter fiat. ex isto colligitur concordia in
ter auicen. tertio cano. fen. xvi. ex una parte et
galienum quinto interiorum ex alia parte ponit eī
ibi Auic: formam fecis acquiri in intestinis. galie.
autem in stomaco. patet enim concordia per duas
conclusiones primas. Ad argumenta patet solō

Utrum si egestiones sint simi
les sanis sit corpus nutrien
dum. Arguitur ꝙ non primo possibile
est materiam impuritatem corporum
facientem non diriuari ad uias secessus uel urine.
imo penitus retineri aut paulatine solum ad pustu
las faciendas pelli igitur ⁊c. ¶ Secundo quia in fe
bre pestilentiali potest apparere urina bona ⁊ce. ut
prima quarti capitulo de significatione febris pe-
stilentialis. ⁊ secunda quarti capitulo de signis sūp
tis ab urina. Notandum ꝙ ad ueritatem con-
clusionis afforismi requiritur egestiones esse ualde
similes sanis ⁊ cum perseuerantia. taliter eni non
contingit in aliquo casu supra positorum. materia
enim illa non poterit perseueranter sic retineri quī
aliquod eius expellatur uel saltem quin debitā di-
gestionem stomaci ⁊ membrorum ledat. ⁊ impe-
diat operationes puta quia non expellitur egestio
quanta aut qualis. aut quando. aut qualiter. que
omnia requiruntur. ⁊ sic cessat de pestilentiali fe-
bre.

bi indigentiā non oportet laborare:

Conclusio afo. est hec. corpus famelicū non est exercitādū. i. nō est forti exercitio exercitandū. pbatur sic. p exercitiū superueniens corpori famelico virtus prosternit̄ ꝛ naturale membrū humidū dissoluit̄ igit̄ ꝛc̄. pꝫ ḡn̄a ꝛ afs declarabit̄ circa litterā. Et similis sententia huic colligit̄ tertia p̄mi. doctrina secūda ca° de hora eligendi exercitium ꝛ est vtilis in actu practico. s. ꝯseruatiuo. Et ampliat̄ ad omia corpora sana egra ꝛ neutra ꝛ ad sitiētia quōlibet vl̄ aliter ianita Prio nota indigentiā quādoq; sumi p qualibet inanitione. ꝛ taliter non sumit̄ hic. sꝫ. ū. affo: quarto. non plenitudo. secūdo pro fame canīa ut infra. xxi. huiꝰ potꝰ indigentiā soluit. tertio pro naturali fame ꝛ taliter sumit̄ hic. Est ergo sensus vbi indigentia. i. fames naturalis ꝛc̄. dico sūt naturalis notāter vt patebit. Secūdo nota laborem sumi multipliciter p̄mo pro nocumēto vt p̄mo affo. huius particule. secūdo pro laxitate ꝯsequente exercitiū vel ipotentia mouendi membra. ꝛ sic nō capit̄ hic tertio sumitur pro exercitio ꝛ maxie forti. ꝛ sic sumit̄ hic: est ergo sensus ꝛc̄. Tertio nota vt colligit̄ tertia p̄mi ꝛ sexto colliget. Exercitiū est duplex vniuersale. s. ꝛ particulare. forte ꝛ debile. hic est sermo de vniuersali ꝛ potissime etiam forti. Quarto nota corpore existente famelico inania sunt mēbra ꝛ vene: ꝛ corpus etiā patū est dissolutioni: ꝛ spiritus resolutioni immo multū de eo propter tristem sensatione resoluitur. ꝛ etiā propter inordinatū motum eiꝰ. cū igit̄ sit exercitiū calefactiū ꝛ r̄solutiū fiet additio in resolutione ꝛ debilitate virtutis. quare tūc nō cōpetit exercitiū. Et per hoc pꝫ cā verificās affo Ex quo pꝫ nō solū hoc verū esse de exercitio: sꝫ etiam de qualibet cā additione ad resolutione facere potente ꝛ cetera.

Queritur utrūꝫ corpora famelica sint exercitanda Arguitur quod sic multiplicit̄. p̄mo corpora cibata nō sunt exercitāda. igitur famelica videt̄ exercitanda ꝯn̄a tꝫ qa corporibus opposito modo se habentibus oppositū debetur regimē. si igit̄ p̄mis non cōpetit motꝰ sed quies. secūdus cōpetit motꝰ ꝛ colligit̄ afs tertia p̄mi doc. secūda ꝛ secūdo de regimine sanitatis. Secūdo inflāmabilius ꝛ resolubilius ē corpꝰ colericū ñ famelicū q̄ flāticū famelicū sꝫ collem ñ famelicū tollerat exercm sine nocu° eꝰ r̄solutōis igit̄ ꝛ flāticū famelicū: ꝯn̄a videt̄ nota cuꝫ antecedente. Tertio exercitiū calorēꝫ ꝯfortat: ꝛ superfluitates resoluit. ꝛ cuilibet corpori famelico vel saltem alicui hec sunt cōuenientia igit̄: pꝫ ꝯn̄a ꝛ minor ꝛ colligit̄ maior tertia p̄mi ꝛ secūdo de regimine sanitatis allegatis capi. ꝛ. vi. colliget. Quarto exercitiū cōuenit corpori tempore assumptionis alterius cibi. sed hoc est corpore existēte famelico: igit̄ ꝛc̄. afs pꝫ. qa hora eius est qñ hora alterius cibi iam aduenerit: vt tertia p̄mi ca°. de hora eligēdi exercitiū. ꝛ hoc est corpore iā famelico igit̄. Quinto aliquod corpus pro sui preseruatione sil' idiget exercitio ꝛ fame igit̄ afs arguit̄. ponendo i forte esse plenitudinem humorū circa nutritiua mēbra non sufficienter resolubiliū p famem: sed bene p fameꝫ simul cū exercitio ꝛ pꝫ afs. Quod aūt alicui cōpetat fames pꝫ affo. vꝫ. vltimo affo. corporibus humidas carnes habentibꝰ fameꝫ adhibere conuenit: Sexto exertitium aliqñ cōuenit corpori ꝛ nō nisi omni digestione cōpleta igit̄ pꝫ maior. et arguitur minor qa q̄dcūq; assignet̄ consequi nocumentū ex exercitio ante p̄mā ꝛ secūdā digestionē facto: ideꝫ assignabitur de aliīs vt pꝫ ꝛ ꝯn̄a videt̄ tenere: qa omni digestione completa statim insurgit appetitus. ꝛ cetera.

ad oppositum est affori. et causa eius ꝛ cōmentator in commento: In questione ista prio premittent̄ pereambula quedā. secūdo coclusiones de quesito. ꝛc̄.

Quantum ad primum sciendum prio vt colligitur tertia p̄mi doc. secūda ca°. primo p exercitiū intelligere debemꝰ motū volūtariū propter quem anhelitꝰ magnꝰ ꝛ frequens est necessariꝰ per li voluntariū differt a motu naturali qui nō debet exercitiū denōinari. vt motus pulsus vel lapidis li motꝰ est genꝰ. per hoc aūt qd̄ subdit̄ in quo anhelitꝰ velox ꝛ frequens. differt a paruo ꝛ debili motu non sufficiente anhelitū variare mō dicto: quod potissime verum est: nisi superfluat. ꝛ virtuteꝫ deiciat. tūc eni cōtingit vt puificet pulsum ꝛ anhelitū vt secūda p̄mi ca°. de his que proueniūt ex motu ꝛ quiete propter quod tutior est descriptio de exercitio a Galieno secūdo de regimine sanitatis posita.

Exercitium est motꝰ voluntarius vehemens in tantū vt alteret respirationeꝫ in maius vel minus velocius vel frequentius vt equitādo metēdo ꝛc̄ ꝛ dixit notanter in minus ꝛc̄. Secūdo sciendū ē q̄ exercitium secūdū debitas circūstantias corpori approximatū plures ꝛ notabiles corpori affert vtilitates colligendas tertia p̄mi ꝛ secūdo de regimine sanitatis allegatis capitulis. per illud ei calor cordis ꝛ p̄ncipalium augetur spiritus copiose ad membra transmittūt̄ superfluitates subtiliantur ꝛ insensibiliter expelluntur vel maīfeste in forma sudoris vnde ꝛ corpus alleuiat̄ ꝛ iuncture robustiores reddunt̄ ꝛ cōsequenter totius sanitas cōseruat̄ propter qd̄ Aui. allega. ca. s. doc. secūda ca°. p̄mo iquit. Quod cōuersus ad exercitium peragendū secūdum equalitatem ꝛ in hora sua nullo indiget medicaminū que in materialibus necessaria sunt egritudinibꝰ eo eni q̄ ex digestione membroꝝ semper aliqua derelinquitur superfluitas si non exertitio cōtinue euacuetur. aggregata apāta vel alias poterit causare egritudines unde ꝛ merito taliter a. Fulgentio repitur descriptū fuisse exerciū. Exercitiū est humane uite cōseruatio caloris naturalis lima ꝛ exiccatio dormitantis nature supfluitatum cōsumptio virtutum roboratio temporis lucrum: ocio inimicum: iuuentutis debitū: senectutis gaudiū: ille ergo solus se ab exercitio abstineat: qui sanitatis gaudio vult carere quod totū intelligēdū est ipsi corpori debite approximato. vbi autem indebite plura pōt inducere nocumenta puta virtutis prostrationem. corporis dissolutionem oppillotiones putrefactiones q̄ omia

ff

collige͂da sūt locis preallegatis. Tertio sciendū est famem͂ eē triplicē. s. naturalē: nō naturalē: ꝛ preternaturā i proposito est sermo de naturali supra pluries declarata Quarto sciendū est. ꝙ nocumēta ex famis tollerantia cōtingentia sūt multa. s. resolutio humidi naturalis. mēbroꝝ ipsoꝝ inflāmatō resolutio ꝛ inflāmatio spirituū. ꝛ tristicia ꝛ repletō stomachi ex prauis ꝛ corruptis humoribꝰ īter que maxima sunt resolutio ꝛ inflāmatio humoꝝ ꝛ spirituū Ex quo sequitur. omnem͂ causam potentē corpus notabiliter inflāmare esse famelico corpori in q̄ntū huiusmōi potissime nociua. Tūc sit pⁱma cōclusio: ꝙ nulli corpori famelico fame naturali iq̄ntū huiusmodi. q̄a. s. sumpta idicatione ab eo vt famelicū est. cōpetit exercitium͂ ꝓbat̄ sic. Exercitiū vt sic est nocumētoꝝ famē ꝯsequentiū augmētatiuū igitur ꝛc̄. p₃ ꝯña: ꝛ assᵐ ex his que dicta sūt p₃. ꝛ istā cōclusionē voluit ypo. in affo. Secūda cōclusio. licet ita sit sūpta tñ indicatione ab aliqua alia dispositione preter naturā fami cōiuncta. corpori famelico pōt exercitiū ꝯuenire ꝓbat̄ sic q̄a possibile est aliq̄ꝺ causā preter naturā esse potētiorē in idicando corpus esse exercitandū: ꝙ fames i indicando oppositū igit̄ ꝛc̄. p₃ ꝯña ꝛ colligit̄ assᵐ p quintū argumētum ante oppositū deductū. Ex ista cōclusione sequit̄ omne exercitiū corpori famelico approximatū eidē coacte ꝛ irregularit̄ approximari ꝓbat̄. q̄a q̄ꝺlibet tale ei approximat̄ cū forti idicatione ad oppositum͂ p₃ ꝯña ꝛ assᵐ similit̄. Sequit̄ secūdo non omnia corpora famelica ab equali exercitio esse equaliter apta ledi. p₃ silr. Ex quo sequit̄. aliq̄ꝺ corpus famelicū esse ex exercitio magis lesibile ꝛ aliq̄ꝺ minꝰ ꝙ ex quiete. Tertia cōclusio sequit̄. ꝙ hora conuenientis exercitij est cōpleta pⁱma ꝛ secūda digestione ꝛ iā dimidiata tertia p₃ q̄a aliqua est ꝯueniens ꝛ nō videt alia ꝙ ista iō ꝛc̄. Istā sentētiā dicūt quidam Gali. itellexisse dū dixit cibus igit̄ membrorū semper preoccupet exercitiū. Ex ista ꝯclōe sequitur. ꝙ corpus cibo assūpto non est regularit̄ exercitandū p₃ q̄a tūc fit agitatio ꝛ cōmotio ꝛ corruptio cibi in stomacho vt colligit̄ locis preallegatis ꝛ caᵒ. de regimine iter agentiū. dixi notāter regulariter q̄a irregularit̄ cōpetit vt cibo sūpto nimio nō potente vomitu expelli aut etiā ventoso existente ꝛ supnatante. hoc eni coacte administrat̄.

ad argumenta principalia ad primum͂

negat̄ ꝯña ꝛ dicitur ꝙ licet aliquo opposito modo sint regenda nō tñ oīo opposito modo vt p₃. Ad secūdū dī negando ꝯñam͂ q̄a in collerico nō est tristicia ex fame sicut in fl'atico. Ad tertiū dī illud esse verū de exercitio debite approximato indebite āt oppositū operat̄ Ad quartū dicit̄ ꝙ illa auctoritas sic intelligenda est iā aduenerit. i. appropinquauerit vel ꝙ intelligit̄ de cibo membroꝝ vt dixit. Tadeus. Ad quintū illud probat vnā cōclusionem. questionis. Ad vltimū dicit̄ ꝙ ex exercitio facto in illa hora non sequit̄ nocumētū quod sequit̄ ex facto tempore pⁱme aut secūde digestionis. tūc ei calor cū nutrimēto spargit̄: ꝛ sic non nocet: q̄a intrinsecū est imo magis membris calefactis ad membra attrahitur ꝛ eis inbibit̄: ꝛ addit̄ ꝛ adheret. melius etiā superfluitates ab ipso separant̄ de hoc vide. Conciliatorem differentia. c. xviij. ꝛc̄.

bicunq₃ cibus preternaturā intrat hic egritudinem facit manifestat uero sanatio.

Conclusio affo. est ista i q̄ꝺcūq₃ corpus igredit̄ cibus preternaturā: in illo facit egritudinē: ꝯclo ꝓbat̄ sic. sanatio corporis fit per euacuatōē cibi p̄ternaturā corpus igredientis a corpore: igit̄ cibus ē causa egritudinē faciens: cōsequentia tenet q̄a sanatio nō est nisi sanitatis cū remotione egritudinis iductō Et antecedens circa litterā declarabit̄. Similis sententia huic colligit̄ tertia pⁱmi caᵒ. de regimine eius q̄ꝺ ꝯmedit̄ ꝛ bibit̄. ꝛ secūda fē. pⁱmi caᵒ. ꝺ signis repletionū quātū ad pⁱmā ptē: ꝛ secūda pars colligitur pⁱmo de differentijs febriū caᵒ. tertio. Et est vtilis in actu practico. docendo debite corpora pꝰ cibum regere Et ampliat̄ ad omnes cibos ꝛ potꝰ ꝛ medicinas ꝛ generaliter quascūq₃ res alias corpori preter naturaliter occurrentes. Primo nota p cibū vt alias dictū est intelligendū esse omne q̄ꝺ ingrediens corpus nostrū aptū est i ipso a materia operari. sub quo etiā potꝰ saltem aliquis cōprehendit̄. s. a materia operatiuus. Secūdo nota ꝙ ad hoc vt cibus ingrediens corpus sit corpori cōueniens ꝛ per ꝯñs. vt naturaliter igrediat̄. q̄a naturale esse est esse cōueniens nature. Naturaliter igit̄ ingredi est cōueniēter nature ingredi. Requirūt etiā sex cōditiones. s. debita q̄ntitas: debita qualitas manifesta: occulta proprietas: modus substantie cōueniens: tēpus ꝯueniens: ꝛ ordo: vt subtilis debet precedere grossū. Si aūt addit̄ preparatio: ipsa ad qualitatem reducit̄ igit̄ propter cuiuscūq₃ istaꝝ circūstantiarum defectū: pōt cibus preternaturalit̄ corpus ingredi. puta si fuerit idebite ꝙtitatis vel qualitatis ꝛc̄. q̄licercūq₃ igit̄ sit cibus preternaturā igrediens. verus est affo. Tertio nota ꝙ i oībus istis modis pōt cibus dici preter naturā igrediens. Primo p̄ternature debitū. q̄a. s. discōueniēs est nature aliquo vel aliquibus dictoꝝ modorū. Secūdo preter naturam i. preter posse nature in illū regulando ꝛ vincendo ipsum. ꝛ sic potissime in ꝓposito intellexit. Differūt aūt isti modi q̄a stat cibū ingredi preter naturā pⁱmo mō. ꝛ nō secūdo modo. s. preter posse nature. licet nō ecōuerso vt p₃. Quarto nota cibū vel nutrimentum͂ esse triplex. s. veꝝ circa q̄ꝺ est vltimꝰ actꝰ nutritiue virtutis: puta assimulatō. Alterū est dictū quasi cibus vel nutrimentū circa q̄ꝺ versat̄ actus pⁱmus vel secundꝰ nutritiue. s. appō assimulatio ꝛ vnio. Alterū dicit̄ futuꝝ nutriens. s. sanguis chilus ꝛ humores alij. Colligit̄ hec distinctio pⁱmo virtutū naturaliū caᵒ. vi. ꝛ de quolibet istoꝝ in ꝓposito est verꝰ affo. vt p₃ discurrendo. Quinto nota cibū posse esse cā₃ egritudinis: pⁱmo stāte illo sub forma cibi. ꝛ sic operat̄ vt cā pⁱmitiua. secūdo postꝙ ē transmutatꝰ ad bonū sensum͂. q̄a. s. ex eo sanguis ꝛ hūores mali sūt generati egritudiem͂ causātes. ꝛ sic operat̄ illud nutrimentū ut cā corporalis. puta antecedēs vel cōiuncta. Sexto nota hunc morbum posse esse cōplexionalem͂: cōpositionalem͂: ꝛ continuitatis solutionem͂ exempiū pⁱmi vt mala cōpl'io calida. exemplū secūdi vt opillatio mala figura: exēplū tertij vt si cibus esset vlceratiuus vl' excoriatiuꝰ

¶ Ultimo nota: ꝙ iſte terminꝰ egritudo ſumit̃ tripliciter. primo proprie pro diſpoſitione preter naƺ immediate ſenſibiliter ledente operationes. ſecũdo cõmuniter ꝓ omni diſpoſitõne preter naturã extra latitudineƺ ſanitatis ſituata. ſiue ſenſibiliter ſiue inſenſibiliter ledente. ⁊ ſic ſub egritudine cõprehẽdit̃ neutralitas. tertio adhuc cõmunius pro omni diſpoſitione corporis corpori accidentaliter acquiſita ſiue pro omni lapſu accidentali. quo tendit corpus verſus egritudinem vel neutralitateƺ. Nunc ad propoſitũ licet non ſemper cibus preter naturã igrediens faciat egritudinem ꝑmo modo vl̃ ſecũdo mõ dictã facit tamen ſemper egritudinẽ ꝑmo mõ vl̃ ſecũdo vel tertio modo dictã. Et ſic exponit̃ affo. ubicũqꝫ cibus ⁊c̃. egritudinem facit. i. facit vel inducit diſpoſitionem preter naturã ſenſibiliter vel inſenſibiliter ledentẽ. vel facit diſpoſitionẽ qua corpus tẽdit in aliquam harum diſpoſitionũ iã dictarũ. Nota tamen aliter poſſe exponi. Facit. i. aptus facere: ⁊ tũc non habebit iſta diſtinctio locũ. Ex quibus patet cauſa verificans affo. ⁊c̃.

Utruƺ quilibet cibus preter naturam ingrediens corpus cauſet egritudinem. Arguit̃ multipliciter ꝙ nõ. primo cibus preter naturã ingrediens nõ eſt cã egritudinis ꝑmitiua. nec antecedens: nec cõiũcta igitur ⁊c̃. pꝫ ꝯña ⁊ aſſ^m arguit̃. ꝙ enĩ non ſit cã antecedens vl̃ cõiuncta pꝫ. q̇a non eſt cã corporalis q̇a nec ꝯplexionalis nec cõpoſitionalis: nec humoralis. igit̃ ⁊c̃. ꝯña tenet ſecũda ꝑmi doc. ſecũda ꝑmo ca°. ¶ Nec poteſt poni cauſa primitiua. quia in caſu aliquis cibus eſt cauſa humoralis. vt de ſugente ſãguineƺ propriũ aut ſanguineƺ alterius. Similiter cõpoſitionalis. vt de faciente repletionẽ. repletio vero eſt cauſa antecedens. vt Auicen. allegato ca°. Secũdo neceſſario priꝰ perducit cibus ad lapſum intra latitudinem q̃ extra. ⁊ prius extra ꝑducens perducit ad neutralitatẽ q̃ ad egritudinẽ. Sit igit̃ ꝙ ꝑ horaƺ prius ⁊ pꝫ tũc poſſe eius ſuperfluitatẽ euacuare anteq̃ ad egritudineƺ ꝑducat: ⁊ per ꝯñs ⁊c̃. Tertio poſſibile eſt cibũ ingredientẽ corpus ꝑ̄ter naturã ⁊ preter poſſe nature habere ad virtuteƺ ꝓportionẽ equalitatis. ſed hoc poſito non cãbit egritudinem tñ ei ſufficiet virtus impedire cibi actionem ſicut cibus ſufficiet agere iõ ⁊c̃. ¶ Quarto cõmuniť arguit̃ ſic cibus preter cõſuetudineƺ intrans non neceſſario facit egritudineƺ igitur nec preter naturam pꝫ ꝯña eo ꝙ ꝯſuetudo eſt alterea natura. ꝑmo phiſicorũ cõmento. lxxi. ad vltimũ cõmenti. ⁊. viij. terapentice finali capitulo. Quinto cõmunit̃ ſic arguit̃ ad actionẽ requirit̃ diſpoſitio paſſi ⁊ agentis fortitudo ⁊ debita menſura vt ſecũda ꝑmi doc. ſecũda capi. ꝑmo ⁊ ſecũdo de accidenti ad ꝑncipium igit̃ quocũqꝫ iſtoꝝ deficiente nõ fiet actio ⁊ ſic licet cibus preter naturã intraret nõ faceret egritudinem igitur pꝫ ꝯña cũ añte. exemplũ pꝫ de mitridate rege quem venena nõ ledebant. propter vſum mitridati. dũ eſſet obſeſſus a romanis q̇a nolebat venire in ſeruitutẽ. ⁊ non valens mori ex veneno. fecit ſe gladio interimi ⁊ exſpirauit. ¶ Sexto poſſibile eſt venenũ ingrediens corpus non facere egritudinem igitur pꝫ ꝯña: q̇a venenũ põt nutrire pꝫ hoc de mitridate rege obſeſſo a romanis ⁊ de puella nutrita napello ⁊ cetera.

¶ Ad oppoſitum eſt hypo. et galienus.

In queſtione tangunt̃ due difficultates. vna eſt ꝑncipale queſitũ: Altera eſt ſi cibus cauſat egritudinem. in quo genere cauſe cauſat. an. ſ. ꝑmitiue vl̃ non ⁊c̃. primo videbitur de ꝑma et ſecundo de ſa.

¶ Quantum ad primum primo premittenda ſunt preambula quedaƺ. Secũdo ꝯcluſiones de queſito. Sciendũ eſt igitur ꝑmo. prout circa litterã tactum eſt. ꝙ dupliciter dicit̃ aliquis cibꝰ ingredi preter naturã ꝑmo preter nature diſpoſitõeƺ debitã ⁊ ꝯuenienteƺ. ſecũdo preter nature poſſe ſic. ſ. ꝙ natura non ſufficiat illũ debite cõuertere vel tranſmutare. hoc enim poſſe nature eſt eius potentia in digerendo ⁊ ſicut oportet ipſũ in trãſmutãdo ſic ecõtra eius ĩpotentia eſt in oppoſito. Secũdo ſciendũ eſt vt ſupra ſex ſũt cõditiones ſecũdũ quas põt cibus ingredi preter naturã. ſ. q̃titas. qualitas manifeſta: occulta proprietas: modus ſubſtantie: tempus ⁊ ordo. ſecũdũ quemlibet iſtorũ modorum poteſt cibus a poſſe nature recedere: multũ aut paruƺ aut mediocriter. ⁊ per cõſequens erit ſecũdum hoc cibus preter naturã intrans multũ aut paꝝ aut mediocriter leſiuus. ad duas tamen reducunt̃ vt tertio tegni. ſ. ad quantitatem ⁊ qualitatem. ¶ Tertio ſciendũ eſt egritudinem poſſe ſumi tripliciter vt circa litterã notatũ eſt. Prima ꝯcluſio. non ſemper cibus ꝑmo modo preter naturã ingrediens corpus facit egritudineƺ ꝑmo ſecũdo vel tertio modo dictaƺ. pꝫ poſſibile eſt enĩ virtutẽ ſupra talẽ cibũ non minꝰ dominari: q̃ dominet̃ cibo temperato debite oblato: igit̃ ⁊c̃. pꝫ ꝯña cũ antecedente. ¶ Secũda cõcluſio. non quilibet cibus preter naturaƺ ſecundo modo. corpus ingrediens facit egritudinem primo vel ſecũdo vel tertio mõ dictã. ꝓbat̃ q̇a poſſibile ẽ ipſum euacuari prius q̃ in corpore noſtro poſſit aliquã iſtarum egritudinum ĩducere igitur ⁊c̃. Tertia concluſio eſt: non quilibet cibus preter naturam ſecũdo modo ingrediẽs corpori debito tempore approximatꝰ. cauſat in corpore egritudinẽ ꝑmo vl̃ ſecundo modo dictã pꝫ q̇a poſſibile eſt illum tam modicuƺ poſſe imprimere vt non valeat corpus ducere extra latitudinẽ ſanitatis ſue. ideo ⁊c̃. ¶ Quarta concluſio quilibet cibus hoc modo preter naturã. i. preter poſſe nature corpus ingrediens. ⁊ debito tempore corpori approximmatꝰ. cauſat egritudinẽ ꝑmo ſecũdo vel tertio modo dictam. ſ. lapſum aut leſionem q̇a. ſ. aliquam accidentalem diſpoſitioneƺ ĩprimendo in corpus ⁊ preparando ad lapſum. Iſtã ꝯcl'iõƺ intellexit ypo. in littera. pꝫ q̇a nullus talis a virtute decent̃ tranſmutat̃ igit̃ quilibet talis ꝯuertit̃ in rem preter naturam. puta in humiditatem malam igit̃ ⁊c̃. ¶ Item quilibet talis potentior ẽ ad male imprimenduƺ. q̃ virtus ad impedienduƺ. Item ad quartã cõcluſioneƺ arguit̃ ponendo ſortem ⁊ platonẽ cõſimiliter temperatos: ⁊ ꝙ ſorti exhibito cibo temperato: platoni exhibeat̃ cibꝰ preter nature poſſe ⁊c̃. ¶ Et querit̃ vtrũ digeſtione facta in in ſorte erit plato diſpoſitus ſicut ſortes vel non ⁊ pꝫ argumentũ. Quintã concluſionũ ponẽt quidaƺ ꝙ

quilibet cibus rc. facit. i. apt⁹ est facere egritudinē

Quantum ad secundum sciendum est pmo. q penes auctores reperiūt isti termini. s. causa corporalis r causa non corporalis. cā añs. cā coniuncta r cā pmitiua. Et nō loquūt de cā put diuidit in materiam formā rc. Sed solū intelligūt cā3 effectiuā vel efficientē. puta pductiuā vel ɔseruatiuam alicui⁹ dispōis i corpore humano: dicunt igit. cām esse illud qd̄ pmo est. ex quo puenit inuentio alicuius dispositionis in corpore humano. aut eius fixionis. Et colligit hec descriptio secūda pmi ca°. pmo dicemus q causa in libris medicoꝝ est. et distinguitur vt sic cā cōtra egritudine3 r accidens. dr igitur pmo esse. natura. s. via depēdentie. eo q a causa dependet dispositio respectu cuius dr cā. Et sic per hoc differt cā ab egritudine r accidente r etiā ab aliis a cā taliter sumpta pendentibus. Et si addit pret naturā. tangit gen⁹. Sed per li ex quo puenit specificat ipsam esse pmo in genere efficientis: qm̄ li ex denotat circūstantia3 cause agentis. exponit igitur ex quo. i. a quo puenit inuentō. i. existentia alicuius dispositionis in corpore humano. Sed li fixiōis pōt habere duplicē intellectū: pmus est. vt per dispositionē intelligam⁹ qualitatē a subiecto facile mobilem r p fixionē habitu3. vt sit sens⁹. Cā est illud ex quo prouenit esse alicuius dispositionis facile mobilis vel fixe siue hituate. Aliter exponit notando cā3 efficientē esse duplicē pducentē. s. r cōseruantem. a pducente puenit inuentio dispositionis. Efficit eni dispositionē: sed cōseruās figit. i. cōfirmat ipsam in subiecto. vnde ex ea puenit inuentio fixiōis qa fixio dispositionis. Per causas aūt corporales itelligūt non omēs cās que sūt corpora. quia sic ess3 aer cibus vel potus nec cās corpori intrinsecas. qa sic ira r furor essent huiusmodi: cuius oppositū sonant auctores omnes Per causas igit corporales itelligere debem⁹ cās in corpore existentes r ex pte corporis se tenentes. r corpori pncipalit attributas quia scilicet ipsum principaliter denominantes. aut ex quibus corpus integraliter resultat. Et p corpus intelligo corpus cōpositū ex materia r forma: uerbi gratia hūores r cōplones dicūt hoc modo cāe corporales. Ex quo p3 bene dictū esse ab Aui. 2ª. pmi doc. 2ª. ca°. pmo: cās cōplonales cōpositōales r humorales. Ecōtra aūt cause nō corporales sunt cāe extrinsece uel intrinsece: nō tn̄ ex parte corporis principaliter se tenentes: vel eide3 pncipaliter attribute: exemplū pmi. vt cibus potus aer. exemplum secūdi sicut ira timor odium: licet eni hec oia ad corpus terminent. pncipaliter tamen se ex parte aīe tenent. Ex quo p3 quid per causas pmitiuas itelligere debeam⁹ qa. s. causas nō corporales per cās aūt añcedentes r cōiunctas corporales per causas aute3 añcedētes medici improprie loquentes qn̄ q3 intelligūt cās non actu cāntes. sed effectū cāturas. qa. s. in se dispositione3 habentes: per qua3 r si nō causant. apte tamen sūt causare in posterū. sicut humor nō actu putridus. sed putrefieri apt⁹. Ecōtra vero per cās cōiunctas: actualiter cāntes: qnq3 vero p cās antecedentes intelligūt actualiter cāntes: inter quas r effectū mediat aliquid tanq̄ cā ecōtra uero p cōiunctas: exemplū pmi vt humor actu putridus est causa antecedētis: respectu febris. exemplu3 secūdi sicut putrefactio vel putrid⁹ fumus est cā cōiuncta: qa nulla causa media cadit. Ex quibus sequit pmo q hee descriptiones cāru añcedentis et cōiuncte sunt equiuoce. s. cā cōiuncta est inter quam r effectum nihil mediat: qa potest intelligi non cadere mediū tempale aūt causale. si pmū describit cā cōiuncta pmo modo dicta si secūdū secundo modo dicta. Et ɔsimiliter per oia dicendū est de cā antecedente. Ex quo vlteri⁹ sequit ide3 esse denominabile cām antecedentē r cōiunctā respectu eiusdē effect⁹ secūdū diuersas acceptiones. vt putrid⁹ humor respectu putride febris. P3 secūdo omne3 cām ɔiunctā secūdo mō esse cā3 ɔiunctā pmo mō. sed non ecōtra hoc ppter iuuenes in facultate. Sciendu3 secūdo est vt circa litterā declaratū est. q cibus dr de cibo extrinseco. humorib⁹ r humiditatib⁹ secundis. His premissis sit hec pma cōclusio. aliquis cibus est cā pmitiua: aliquis est cā corporalis puta antecedens vel ɔiuncta. pma ps p3 de cibo extrinseco. aut forma extrinseca. secūda pars p3 de sāguine r humiditatib⁹ secūdis. Secūda ɔclusio est hec: possibile est cā3 corporale3 aliquā esse pmitiuā cām alicui⁹ dispositionis humani corporis p3 qa possibile est malā cōplone3 fortis esse cā3 pmitiuā male cōplexionis platonis igit rc. p3 ɔña r aīs sīr intelligenti. Et ex ista ɔclusione sequit pmo ide3 respectu diuersoꝝ esse denominabile cā3 primitiuā r añcedentē vel cōiunctā corporale3 r incorporalē ad sensum medicoꝝ vt putredo in sorte putrefaciens platone3. Sequit secūdo q etiā respectu eiusde3 corporis est possibile vt apā man⁹ sortis calefaciēs pedem si man⁹ ei supponat Ex quo sequit distinctionem cāꝝ in causas corporales r incorporales pmitiuas antecedentes r cōiunctas nō esse tanq̄ necessario realiter. sed solū secūdū rōes formales distinctorū. Tertia cōclusio sequit. possibile est aliquē cibū aut potū esse cām corporalem. p3 si sortes aperta vena pprium biberit sanguine3. aut manū eius in cibum sumeret. aut aliquod tale. Et plura alia ex his cōcludi possunt que propter breuitatē obmitto. Ad argumenta p3 solutio rc.

Utrum ex medicina uenenosa vel adhuc veneno sit possible humanū corpus nutriri. Arguit multipliciter q sic. pmo de intentione. Hali. in cōmento istius afforismi. vbicūq3 cibus rc. vbi ponit q medicina membri corruptiua nō corrūpit rc. r innuit q cibus quātūcūq3 malus in tā parua q̄titate exhiberi potest q corpus nutriet r p ɔñs rc. Secūdo res venenosa corpus nostrū ingrediens pōt sua venenositate expoliari sua forma manente. sed ipsa sic expoliata nō repugnat ipsā nutrire. igit rc. aīs arguit sic: maiorē facit calor trāsmutatione3 i herbā vel plantā q̄ nutrimētū eius. sed p actione3 solius nutrimenti pōt venēositas remoueri igit rc. patet ɔña r maior. r colligit minor sexto de accidēti ca° pmo. Tertio ad idem arguit auctoritate Auicē. sexta quarti tractatu secūdo dicentis q quedā auis rc. r auctoritate Rusi. ibidem de puella veneno nutrita: pro isto etiā facit auctoritas Hali. tertio d̄ simplici medicina distinctione quarta ca°. pmo ponentis. q quedam mulier de atheniēsib⁹ rc. r idē

aristoteles ad alexandꝝ ⁊ colligit̄ secūdo almansoꝝ aliqualiter q̄nto ca°. s. de cucumerib⁹. Quarto ad principale arguit̄ sic. ex aliqua medicina exoluēdo euacuando vl' apta euacuare: pōt corpus nutriri igit̄ ⁊c̄. pꝫ ꝯña eo ꝙ omnis talis vētositate participiat vt supra est allegatū ⁊ maxīe tertia p̄mi doc secūda ca°. p̄mo: ⁊ aſſm pꝫ de cassia tamaridis et violis ⁊ similibus. Quinto supra venenū igrediens pōt calor naturalis habere dominiū. ⁊ ipsuꝫ corrumpere: ⁊ transmutare. igit̄ aſſm arguit̄: q̄a veneni in debita dosi pro sua opatione exhibiti ad calidū humani corporis est finita proportō. igitur ipso vel subduplato vel subtriplato poterit calori esse subdominans. ⁊ p ꝯñs ⁊c̄. Sexto moraliter nō minoreꝫ intra latitudinē humane speciei pōt hō recipere ex parte dispositionū corporaliuꝫ varietatem ꝙ ex pte dispositionū anime: sꝫ ex pte dispositionuꝫ aīe. pōt hō totaliter fieri vt bestia igit̄ ⁊ corporis: ⁊ p ꝯñs poterit habere dispositionē totalit̄ egredienteꝫ humanā speciē quo posito nō repugnabit illum veneno nutriri igit̄ ⁊c̄ Confirmat̄ q̄a dat̄ homo vt deus vel serpens igit̄ vt serpens. Confirmatur q̄a in hoīe stante in latitudine sue sanitatis reperitur venenū: imo semper generat̄ humanitas venenosa respectu alteri⁹ igit̄ ⁊c̄. aſſm pꝫ de saliua ieiunij que est homini venenū: vt colligi pōt sexta q̄rti ca°. de morsu hominis. Septimo possibile est in homine ab intra generari venenū: q̄ nō esset nisi membra eius interiora essent venenosa igit̄ possibile est hominē esse venenosū ⁊ p ꝯñs nutriri veneno pꝫ ꝯña ⁊ minor. ⁊ colligit̄ maior. 3°. interiorum ca°. 5°. aut: 6°. interioꝝ: ⁊ pꝫ de auctoritate ⁊ de materia faciente febrē pestilentialē igitur ⁊c̄.

Ad oppositum arguitur quia nihil est aptū nutriri corpus nisi sit in corpore nostro a materia opatiuū: sed venenū nō est a materia opatiuū: igit̄ ⁊c̄. maior colligit̄ secūda p̄mi ca°. de eo q̄d cōmedit̄ ⁊ bibitur ⁊ pꝫ minor: q̄a omne venenū est a q̄litate vel forma specifica opatiuū: vt secūda p̄mi allegato ca°. ⁊ vi. quarti ca°. secūdo. Itē q̄a nutricatio est assimillatio ⁊c̄. sed nō pōt venenum assimilari: cū a tota substantia opponat̄ substantie humane. igit̄ ⁊c̄. Pro isto etiā videt̄ intentio aueroys q̄nto colliget p̄mo ca°. ⁊. vij. ⁊ in tractatu suo de tyriaca ⁊ potest argui argumēto suo ꝓbabili q̄a si sic esset homo substantialiter dissimilis ⁊ dīns natura specifica ab alijs hominibus. ⁊ arguit̄ ꝯña q̄a tota natura specifica humana cōtrariat̄ veneno. et nullaten⁹ cū eo cōuenit: si igit̄ potest aliquis veneno nutriri. ipsius ad substantiā ueneni esꝫ cōuenientia ⁊ similitudo: ⁊ p ꝯseq̄ns ⁊c̄. In ista questione sic procedā q̄a p̄mo premittā quedā preambula tangendo quosdā cōes modos respondendi ad quesituꝫ Secūdo tangā modū min⁹ ꝓbabileꝫ. Tertio respondebitur ad argumenta.

Quantum ad primum sciendum est. ꝙ penes auctores cōmuniter iueniunt̄ isti termini: cibus: medicina: venenū: cibus medicinalis: medicina cibalis: cibus venenos⁹: medicina venenosa: itelligendo per cibū ⁊c̄. Descriptiones istas seriatim perquire in tertio tegni questione. xiiij. argumēto p̄mo in antiquis questionib⁹ tegni collectas. ⁊ secūda p̄mi doc. secūda ca°. de eo q̄d cōmedit̄ ⁊ bibitur. Ex descriptione cibi collige ꝙ licet aliq̄d corpus veneno vel medicina nutriret nō tamen ex hoc ꝯcludere licet ipsū esse cibū ⁊c̄. His premissis p̄mus modus respondendi ad quesitū est Marsilij de sancta sophia. Primo premittit ꝙ nutricatō est sīlatio nutrimenti ad nutritū colligit̄ hoc p̄mo virtutuꝫ naturalium. vi. ca°. ⁊ p̄ma p̄mi doctrina. vi. de v̄tutibus: Secūdo premittit pfectā similatōꝫ nutrientis ad nutritū nō solū attendendā esse ex parte substantialis forme. sed etiā accidentiū pōt colligi locis preallegatis. Premittit tertio ꝙ dupliciter pōt intelligi aliquod nutrire posse. p̄mo in q̄ntitate cōgrua vel cōuenienti ad restaurandū deperditum Secūdo in q̄ntitate longe minori exempla patēt. Penes hoc sit hec p̄ma ꝯclusio: venenū ⁊ medicina venenosa ⁊ corruptiua pōt ita paucificari. vel in tam parua quantitate corpori approximari: vt nutriat. probat̄ sic pōt tā in modica q̄titate exhiberi: vt virt⁹ nutritiua illud excedit ⁊ sufficiat transmutare ⁊ membris assimillare igit̄ ⁊c̄. pꝫ ꝯña ⁊ ꝓbat̄ aſſm p vnū argumētū tactū ante oppositū. Et ex h° sequit̄ ꝙ non est necesse animal nutritū ex re venenosa esse venenosū: hoc pꝫ de gallis ⁊ gallinis cōmedentibus serpentes. ⁊ q̄a si nutrit̄ vincit vel saltem vincere pōt ī tm̄ vt ab ipso nō notabiliter trāsmutet̄. Secūda cōclusio venenū in q̄titate debita exhibitū ad restaurandū nō pōt nutrire illā cōclusionē intellexit Auicē. secūda p̄mi doc. secūda allegato ca°. ⁊ sic de primo mō respondendi. Secūd⁹ modus collect⁹ a Dino est iste. Prima distinctō duplex est venenū quoddā a qualitate manifesta: quoddā a forma specifica operatiuū exemplū p̄mi sicut opiū mandragora. exemplū secūdi sicut multorū animaliū venena. colligit̄ hec distinctio sexta q̄rti ca°. secūdo. Secūda distinctio est ꝙ operatiuū a qualitate manifesta aliq̄ādo est calidū aliq̄ñ est frigidū exemplū primi sicut arsēicū euforbiū. exemplū secūdi vt opium ⁊c̄. Tertia distinctio est q̄d frōꝝ quedā sunt in modo substantie membris humani corporis discōuenientia: vt cerusa ⁊ plura alia ⁊ argentū viuū. iuxta ponentes ipsū frigiduꝫ ⁊ q̄dam sunt cōuenientia corpori humano in mō subē vt plante plures vt mandragora ⁊ poma eius. Quarta distinctio duplex est nutricatio. s. perfecta qua fit perfecta assimulatio nutrientis ad nutritum taꝫ in substantia ꝙ in dispositōib⁹ accidentib⁹ ecōtra vero imperfecta. Prima ꝯclusio impossibile est venenū a forma specifica hominis corruptiuum homineꝫ nutrire. pꝫ q̄a inter quodlibet nutritū ⁊ nutribile est cōuenientia in specifica forma: sed int̄ nullum venenū hominis corruptiuū ⁊ hoīeꝫ est similitudo vel cōuenientia in forma specifica sed penitus discōuenientia ⁊ cōtrarietas: igit̄ ⁊c̄. pꝫ ꝯña cū antecedente. Iteꝫ q̄a iste non esset homo vt. s. Itē rō veneni rōni nutrimenti cōtrariat̄ igit̄ ⁊ cete. pꝫ ꝯña cū antecedente. Istā cōclusionē ⁊ argumenta itellexit aueroys ī tractatu de tyriaca. Correlariū puella non vere nutriebat̄ veneno. sed in ea humiditates infecte erant a quibus eleuabant̄ corrupti vapores inficientes viros qui secū cōmiscebant̄. cōiungebant̄ enim plures cū ea propter eius pulcritudinē

Marsilij de sophia

dini

[illegible]

cibus
medicina
venenum
cibus medicinalis
medicina cibalis
cibus venenosus
medicina venenosa

nimiam. Secūda cōclusio impoſſibile eſt vene-
nū calidum nutrire corpus: pʒ q̇a omne tale aut eſt
iſſāmatiuū: aut aduſtiuū: aut putrefactiuū: aut cor
roſiuum ⁊ ce. ſed nullū tale pōt nutrire. ꝓbat̄ quia
oportet ipſuʒ corrigi a calore noſtro. ſed ſicut calor
magis imprimit ita tale venenū efficitur deterius:
vt pʒ igit̄ ⁊c̄. illaʒ ſenſit Hali. tertio de ſimplici me
dicina diſtinctione quarta primo caº. Tertia con
cluſio: venena frigida ex toto in modo ſubſtantie
membris humani corporis diſcōuenientia nō poſſūt
nutrire. nō enī apparet quomodo poſſet vnꝰ lapis
perduci ad hoc vt nutriat. Quarta cōcluſio Ex
veneno frigido in modo ſubſtātie aliquo mō cōue
niente ⁊c̄. poſſibile eſt in q̄ntitate parua corpus nu
triri q̇a tale ratione modi ſubē eſt aptum reduci ad
benignuʒ ⁊ eius qualitatē manifeſtā vincere poteſt
calor Dicit tñ hec poſitio ꝙ hec nutricatio eſt inpſe
cta. Jllas tres ꝯcluſiones ultimas viſus eſt Halienꝰ
intellexiſſe allegato caº. Tertiꝰ modus reſpōdē
di premittit aliquas ſuppoſitiones. ꝑma ē ꝙ animal
venenoſū pōt fieri nō venenoſū ex ſola nutrimenti
ꝑmutatione. ⁊ ecōtrario. ꝑma ps ſuppoſitionis col
litur ſexto de accidenti caº. primo de arbore tranſ
plantato de perſide in egiptū que ī perſide erat ve
nenoſa ⁊ in egipto facta eſt nutritiua. ⁊ qua ratōne
poſſibile fuit hoc de arbore videt̄ etiam de animali
aliquo nō enī apparet vniꝰ maior repugnātia q̄ al
terius. Ex iſta ſuppoſitione ſequit̄ ſecūda: ꝙ nō
repugnat in duobꝰ indiuiduis eiuſdem ſpeciei rep
iri diuerſas immo cōtrarias ſpecificas formas. pa
tet de arbore tranſplantata. q̄rū vna habet cōueni
entiā occultā: alia diſconueniētiā ad humanā ſpeciē
Et ex hac ſequit̄ ſecūda pars: ſicut enim a uenenoſi
tate pōt aliquid moueri ad nō venenoſitatē ita ecō
tra. Tertia ſuppoſitō eſt ꝙ per paulatinam aſſue
factioneʒ efficit̄ aliqua diſpoſitio corpori naturalis
vel ſaltē ſtans in terminis naturalibus que ſi ſubi-
to in corpore ꝓduceret̄ eſſet ſibi mortifera pʒ ſatis
de permutatione regiminis cōplōnis cōſuetudinis.
ſi enī corpus īdi fiat tale. ſicut corpus ſclaui. aut in
firmabitur aut moriet̄ vt pʒ in. xxviiī. ꝑticula pro
bleumatū ꝑmo probleumate vbi dicit de dyoniſio
quē ebriū phūs volebat ad temperiē reducere ſubi
to ⁊ tūc ille infirmabat̄: donec rediuit ad priſtinam
ebrietatē. Prima cōcluſio ꝙ venenū taʒ calidū
q̄ frigidū q̄ etiā a forma ſpecifica corruptiuuʒ pōt
nutrire probat̄ primo nō repugnat in aliquo prope
tatē occultā reperiri ꝑ quā quod aliȷs eſt venenū eſt
cibus eidē igit̄ ⁊c̄. pʒ ꝯñā ⁊ antecedens probat̄ quia
ex quo allcum in me ſceua producit accidentia. et
nō merito qualitatis manifeſte. erit hoc merito oc-
culte ꝓprietatis q̄ formā ſpecificā appello ⁊ qua ra
tōne ſic eſt de Jacobo de forliuio reſpectu allei: ſic
pōt eſſe de alio reſpectu napelli igit̄ ⁊c̄. Contra
ſequit̄ ꝙ napellus nō agit a tota ſubſtantia ⁊c̄. ne-
gat̄ ꝯñā ad verū intellectū niſi. ſ. iungat̄ accidentaľ
ꝓprietas habens prohibere occultā. Secūdo po
teſt perſuaderi cōcluſio q̄ poſſibile eſt diſpoſitioneʒ
Sortis penitus mortiferā ꝑ paulatinā aſſuefactionē
fieri ſorti ꝯnaturalem. tā poſſibile videt̄ eſſe hoc de
venenola diſpoſitione ſed ꝑmū eſt poſſibile per ſe-
cundā ſuppoſitionē. igit̄ ⁊c̄. pʒ ꝯñā ⁊ aſſᵐ ſimiliter
intelligenti. Ex quo ſequit̄ poſſibile fuiſſe puellā

veneno nutriri: ſicut teſtantur auctores. Sequi
tur ſecūdo poſſibile eſt homineʒ eſſe venenoſum vt
puellaʒ illā: ita ꝙ vere ī membris eius eſt ſubiecti
ue venenoſitas ſicuc in ſerpēte ⁊ ꝙ ipſa poſſit alios
venenare ſignet̄ eī tota latitudo venenoſitatis na
pelli que ſit quattuor graduū ⁊ pʒ ꝙ ad quemlibet
iſtoꝝ quā pono non ſenſibiliter ꝑmutare humanuʒ
corpus pōt aſſuefieri ita: vt tandē totā illā venēoſi
tatis īpreſſionē ſine nocumento ſuſtineat. Ex qº
pʒ vlterius ꝙ nō repungnat ex generatione aliquē
talē reperiri imaginando aliquē ſic īfectū cū aliquo
taliter infecta coire: ⁊ emitti ſperma venenoſum ⁊
menſtruū venenoſū. Contra poſitionē arguitur
ſic: ex illa ſequit̄. ꝙ corpus tempatū ꝑ paulatinā al
terationē poſſet calefieri in q̄rto ſtante illo cōtinue ī
latitudine ſanitatis. Arguit̄ ꝯñā. q̇a nō plus ſanitati
⁊ vite repugnat ꝓprietas occulta talis ī quāto: quā
manifeſta qualitas talis in quarto. ſed ad occultam
ꝓprietatem pōt corpus tempatū ꝑmutari talem in
quarto: puta diſpoſitionē venenoſā igit̄ ⁊ ad mani-
feſtā ꝙ ſi cōceditur cōtra ex hoc ſequit̄ poſſibile eſſe
hominē fieri calidiorē leone ſerpente ⁊ ſic d̄ aliȷs et
ſic minꝰ lata eſſet equalitas ꝑmi modi. Pro iſto
dicit̄ concedendo ꝙ ad caliditatē que eſt talis ī quar
to pōt temperatꝰ premutari. licet nō ad quamlibet
ſicut non ad q̄libet proprietatē occultā talem in q̄r
to. quartꝰ enī gradus tam occulte proprietatis q̄
manifeſte magnā habet latitudinē: cuius plures ſūt
gradus: cū quoꝝ nullo ſtaret vita. Ad iſtā con-
cluſionē pōt adduci alia probatio. q̇a non repugnat
ꝙ in eodem ſit rō cibi ⁊ venenoſitatis. ⁊ ꝙ per acci
dentalem ⁊ occultam ꝓprietateʒ in eo a medicina
bezabartica poſitā corrumpat ⁊ deſtruat veneno-
ſitatem igit̄ ⁊c̄. ſicut patet de carne ſerpentis artifi
cialiter preparata ⁊ de rege nutridate legit̄ in hyſto
riȷs romanoꝝ de quo loquit̄ etiā Franciſcus petrar-
cha laureatꝰ in epiſtolis: que ſunt in carminibus. q̇
rex non potuit mori ex veneno Et ſup hec ar-
gumenta tu poteris fundare duas ſuppoſitiones ꝑᵃ
ꝙ per vſum medicine tyriacalis pōt in membris ꝓ
prietas corruptiua ueneni derelinqui. ſecūda ꝙ nō
repungnat in eodem ſimul reperiri potentiā vene-
ni ⁊ cibi: vt in cibo venenoſo. qui tandem expolia
tur uenenoſitate ſua ⁊ poſtea ꝓcede ſecūdū hoc ⁊c̄.

ad argumēta pʒ r̄ſponſio ad primū dr̄
ꝙ probat ueritatē. Ad ſecūdū ſimilit̄ ⁊ tertium. Ad
quartū dicitur ꝙ nō omnis medicina ſolutiua eſt ve
nenoſa vt caſſia ⁊c̄. Ad argumenta etiā poſt op-
poſitū patet ad ꝑmū negat̄ ꝙ venenū non pōt ope-
rari a materia operat̄ enim a forma vt venenum
operat̄ autem a materia vt in ſe habet potentiā nu
tritiuā he autem potentie ſimul poſſunt eſſe vt pa-
tuit in queſtione. Ad aliud dr̄ ꝙ per potentiā nutri-
tiuā habet cōuenientiā ⁊ per potentiā venenoſaʒ hʒ
diſcōuenientiā vt eſt de aliquibus cibis nutritiuis ⁊
ſolutiuis qui inquātū ſolutiui repugnant. inquantū
nutritiui ꝯueniūt ⁊c̄. poteſt poni duplex concluſio
vna de forma ſpecifica Alia de manifeſta qualitate
⁊ ꝓbo illud de manifeſta qualitate ꝑ eadem media
⁊ per ſtricturā viaꝝ vt in turdo in ſtomacho cuius
diutius morat̄ napellꝰ: q̄ in ſtō hūano. Jtē hō ha-
bet vias latiores ⁊ de hoc dicit Auic. ſexta quarti

⁊ de succo lactuce potato tertio de simplici medicia distinctōne quarta p̄mo caᵒ. Ista q̄stō disputata fuit ferrarie ⁊ posite fuerūt iste suppositiones ⁊ cōclusiones. ¶ Prima suppositio per assiduū vsū medicine tyriacalis acquiri ⁊ imprimi pōt in mēbris hūani corporis aliqua proprietas venenorū expulsiua ⁊ ipsorum impressionis ꝓhibitiua. Secūda cōtingens est simul in eodē reperiri virtutē venenosam ⁊ cibalem. ¶ Conclusio est. ex aliquo veneno etiā a forma specifica corruptiua possibile est corpus humanū nutriri. Corelariū nō oīs serpens venenosus homini est necessario uenenosus cuilibet homini ¶ Correlariū secūdū possibile fuit puellā nutritā fuisse napello. Correlariū tertiū non quodlibet naturalit̄ venenosuʒ a quolibet non venenoso est specifice essentialiter distinctū: ⁊ sic finit̄ ista questio ⁊c̄.

Queritur super codeʒ commēto vtrū sanguis vl̄ alius humor putrescens possit ad benignū reduci. Arguitur multipliciter ꝙ nō. Primo q̄a a priuatione in habitū impossibilis est regressus. sed putrefactō ē p̄uatio benignitatis igitur ⁊c̄. pat̄ʒ ꝯn̄a ⁊ minor ⁊ maior est phi ī postpredicamētis. ¶ Secūdo si sic ⁊c̄ sequeret̄ ꝙ nō in cuiuslibet febris putride cura esset habenda triplex intentio. s. digestionis. euacuatōis: ⁊ alterationis. ꝯn̄s est falsū ⁊ contra Galie. tertō tegni ⁊ ꝯn̄a ꝓbat̄ ponendo. A. humorē putridū ad benignū reducibileʒ facere febrem ⁊ ꝙ per digestionē debeat. A. reduci ad benignum ⁊ pʒ ꝙ nūꝙ̄ erit intentio euacuandi. A. q̄a nec ante digestionem. A. nec post. igit̄ ⁊c̄. ꝙ non ante pʒ q̄a non erit tūc digesta materia. quod etiam non post. q̄a tūc erit humor simpliciter benign⁹ ⁊ naturalis. non indicās de sua euacuatione sed retentione ⁊ cōseruatione ⁊c̄. Tertio sequit̄. ꝙ non quelibet febris putrida salubris habet quatuor tempora ꝯn̄s est falsuʒ ⁊ generaliter cōtra omnes doc. ⁊ ꝯn̄a probatur q̄a in casu precedentis argumenti. fe. dependens ab. A. nō habebit quatuor tp̄a qd̄ arguit̄ q̄a ī statu febris hec erit perfecte curata igit̄ ⁊c̄ pʒ ꝯn̄a ⁊ asᵐ q̄a tūc totaliter est cā febris. s. putredo remota igit̄ ⁊c̄: ¶ Quarto tūc foret aliquis morbus salubris post cuius statū non sequeret̄ declinatio: ⁊ sic carens declinatione q̄a post statū febris iā dicte nunꝙ̄ erit febris igit̄ nunꝙ̄ erit declinatio febris. Quinto ad p̄ncipale arguit̄ quelibet materia que est causa cōiuncta febris. est maioris malitie ꝙ̄ aliqua que est cā antecedēs febrē: sed caʒ antecedentē febris nō sufficit virtus ad benignū reducere simpliciter igit̄ nūꝙ̄ sufficit ad benignū reducere aliquā cām cōiunctā ⁊ per ꝯn̄s nūꝙ̄ humorē actualiter putrescentē tota ꝯn̄a est nota ⁊ pʒ maior. q̄a maioris grad⁹ malitie semper vr̄ materia putrescēs ꝙ̄ solū pata putrescere: cuiusmodi est causa an̄s ⁊ minor satis patet in interpollallatis eī que per crisim terminant̄ expellitur ⁊ expulsioni preparatur materia que erat causa antecedens febris igitur ⁊c̄.

¶ ad oppositū uidetur galienus in commēto. R̄n̄dendo ad questionē. p̄mo premittā notabilia quedam. ⁊ distinctiones. secūdo ponā cōclusiones de quesito. Quātū ad p̄mū sit hec p̄ma distinctio ꝙ in humore putrescente duplicē imaginari possumus benignitatē acquiri. vna est benignitas simpliciter dicta per quā efficitur humor simpliciter naturalis: ita vt a virtute membroꝝ nutritiua possit in substātiā membroꝝ ꝯuerti ⁊ eis assimulari. alia est benignitas secūdū quid q̄ hūor non efficit̄ simpliciter naturalis ⁊ nature conueniens. sed solū acquirit dispositioneʒ p quā est obediēs virtuti expulsiue mēbrorū. ⁊ notū est. ꝙ cū benignitate ista stat hūoris preternaturalitas. qua. s. humor hic indicat de sua expulsione. In proposito aūt est sermo de benignitate p̄mo modo: s. simpliciter dicta nulli enim dubiū est humoreʒ putridū acquirere posse benignitatē secūdo modo dictā. ¶ Secunda distinctio que colligitur ex dictis Gali. ī comento preallegato: ꝙ in humore putrescente duplicē possumus immagiari gradū putredinis. vnū. s. debilem ⁊ remissū: alium vero fortem ⁊ intensū. Et per gradū remissuʒ ⁊c̄. intelligimus illū qui reperit̄ in materia. qn̄ ī ea modico tempore processit putrefactio. ita vt nōduʒ sit humidū mr̄tū extraneatū nec adhuc a cētro vsqʒ ad circūferentiā deductū. sed solū in eo aliqua processit ebulitio parua. per gradū aūt intensuʒ putredinis econtra intelligim⁹ quādo in ipso humore multū processit putrefactio: ita vt sit iā humidū valde extraneatū ⁊ sit iam forma substantialis humoris corrupta uel in statim corrūpi. Nota tn̄ ꝙ huiusmodi gradus intensus putredinis habet latitudinem q̄a quidā est supremus ⁊ est ille quo reddit̄ humor v̄tuti totaliter rebellis: ita vt nūllā actionē virtutis ad benignū simpliciter aut secūdū quid recipiat: sicut hūor faciens cancrenā refugit omnē virtutis actionē ad melius producentē. Alter vero est mediocris ⁊ est ille per quē quāuis humor refugiat actionem nature qua ipse possit reduci ad benignū simpliciter recipit tamē ratioē nature qua possit reduci ad benignū sᵐ quid. q̄a. s. preparari ad expulsionem. ¶ Tertia distinctio sequitur ex dictis ꝙ q̄n̄qʒ in humore putrescente habet̄ intentio solius alterationis ⁊ non euacuatōis. s. quando humor est putridus remisso gradu putredinis quādoqʒ alteratōis ⁊ euacuatōis vt qn̄ est putridus intenso gradu putredinis:

Tunc sit prima conclusio ꝙ humor putrescens supremo gradu putredinis non est ad benignū simpliciter vel secūdū quid reducibilis pʒ ex q̄d nois gradus supremi suprapositi. ¶ Secūda cōclusio est ꝙ humor putrescens mediocri gradu malitie vel putredinis non est ad benignū simpliciter. sed solū ad benignū sᵐ q̄d reducibil̄. pʒ ex quid nominis grad⁹ mediocris suprapositi. Tertia cōclusio sequitur ꝙ humor putridus remisso gradu putredinis est ad benignū simpliciter reducibilis pʒ q̄a ex quo grad⁹ huius malitie remissus est illum pōt virt⁹ abicere. ⁊ maxime si fuerit fortis. ¶ Ex ista cōclusione sequitur ꝙ non semper in cuiusqʒ febris putride cura: necesse est habere intentiones iam dictas pʒ q̄a habet̄ q̄n̄qʒ intentio solius alterationis: q̄n̄qʒ solius euacuationis vt ostensū est. Infero secūdo. ꝙ non quelibet res preternaturā indicat de sui remotione: humor enī remisse putrid⁹ est huiusmodi igitur ⁊c̄. ¶ Quarta conclusio sequitur ꝙ possibile est aliquā febrem putridam salubrē carere statu ⁊ augmento pʒ q̄a possibile est aliquā febrē putridā dependenteʒ ab humore remisse putrido carere hora sensibilis.

maioratōis accidentiū: aut ultimitate eoꝝ post sensibilem maiorationē igit̄ ꝛc̄. p3 ꝯña ꝛ añs intelligēti. Ex qua cōclusione p3 ꝙ nō necessario quilibet morbus salubris habet quattuor tēpora. Quinta conclusio si ponat̄ hanc febrē habere quattuor tēpora dicim⁹ tūc esse ꝑncipiū. qñ materia incipit ebullire ꝛ ad cor putridā fuliginē mittere aliquā: tūc est augmentū quando sensibiliter maiorabitur ꝗtitas hoꝝ fumoꝝ ad cor euenientiū. tunc est stat⁹ quādo sensibiliter maiorabit̄ ꝗtitas hoꝝ fumoꝝ ad cor euenientiū: tūc est stat⁹: qñ ultimabit̄ horū fumorū quātitas sed tūc erit declinatio: qñ incipit virt⁹ hāc materiā digerere ꝛ remittere i hoc humore calorē putredinalē: prohibendo exalationē huiusmodi humorum ꝛ uaporū eleuationē: p3 q̄a nō appar3 qualiter aliter quo ad accidētia possunt in hoc distingui tempora morbi Ex qua ꝯclusione sequit̄ ꝑmo ꝙ in aliqua febre salubri ꝑncipiū quo ad digestiōe3 mãe ꝛ declinatio quo ad accidentia pro ꝑte coincidūt. Sequit̄ secūdo ꝙ stat⁹ digestionis in aliqua febre nulli tempori morbi penes accidētia distinctos cōicabit p3 similiter cū status iste sit extra febrē. Sequit̄ tertio aliquā esse febrē putridā salubrē: cui non possūt correspondere nisi tria tempora distincta penes actionē virtutis i materia ꝛ infinita quasi alia his similia possunt concludi ꝛc̄.

ad argumenta ad primum dicitur ꝙ priuatio actus ꝛ aptitudinis est illa a qua in habitū impossibilis est regressus. ꝑuatio tñ actus non est huiusmodi licet enim somnus naturalis sit priuatio vigilie non tamē sequit̄ ꝙ a somno illo non sit possibilis reditus ad vigiliam q̄a ibi est aptitudinalis reditus licet non actualis ꝛ hoc nisi aliud adueniat.

Ad secūdū dicitur cōcedendo ꝯñs ꝛ ꝯñam Et pro auctoritate Galie. dr̄ ꝙ intelligit̄ in febrib⁹ putridis vel in morbis in quibus est grad⁹ putredinis i materia mediocris: vel dicendū ꝙ enarrauit omēs intentiones que possunt haberi in febribus. lic3 non in qualibet sit necesse habere istas omnes vt p3. Ad tertiū dicitur concedendo: sed tñ illud non sepe contingit. Ad quartū dr̄ ꝙ in morbo salubri semper post statū accidentiū sequit̄ accidentiū declinatō nō tñ necc̄ario p⁹ statū digestōis sequit̄ declinatio ut factū est in questione. Ad quintum dr̄ negando antecedens absolute stat eni ꝙ cā antecedens maioris malitie sit ꝛ hoc ꝗtū ad resistere. vñ dupliciter dr̄ aliq̄s humor altero maioris malitie vt p3 de intentiōe Auicē. 5ª. ꝑmi caº. 3º. Et ideo dico ꝙ ꝗtu3 ad agere vel posse agere humor qui est causa cōiūcta est maioris malitie ꝗ̄ causa antecedens: stat tñ ꝗtū ad resistendu3 ꝙ cā añs sit maioris malitie: sic humor qui parat⁹ est facere cancrenā negandū ē igitur añs q̄a aliquādo poterit corrigere cōiunctā natura qñ non poterit corrigere añte3 vel sic q̄d dupliciter pōt dici humor maioris malitie vel actu vel aptitudine. Et iuxta hoc dico ꝙ actu causa cōiuncta ē maioris malitie cū quo tñ stat ꝙ aptitudīe cā añs sit deterior pono exēplu3 de sorte ꝛ pla. quoꝝ vnus ex inclinatione naturali mal⁹ est actu nō malus Alter vero ex inclinatione naturali bon⁹ actu aūt malus Aliq̄ respondent negando maiorē ꝛ ad ꝑbatiōnē dr̄ etiā negando ꝙ semper materia existēs sub actu putredinis sit deterioris dispositionis ꝗ̄ parata putrescere. Aliq̄ aūt dicūt ꝙ stat ꝙ super aliquā ꝑtē aliqualiter putridā sit virt⁹ potentior ꝗ̄ supra cām antecedente3 ꝗ̄ euacuat dicunt etiā ꝙ aliquā ꝑtē cāe antecedētis natura pōt ad benignū reducere nō plus dicunt ꝛ est solutio mundini ꝛc̄.

orum que nutriuntur copiose et uelociter: ueloces secessus fiunt.

Cōclusio affo. est hec: Corporū que velociter siue cito ꝛ copiose nutriunt̄. secessus siue superfluitatū expulsiones cito fiūt probat̄ sic superfluitatū expulsio debet ꝑportionari nutricationi: igit̄ nutricatiōe veloci existente uelox est superfluitatū eductio pat3 ꝯña ꝛ aff^m ꝑbat̄ q̄a nutricatio est sicut finis expulsiue vel expulsionis superfluitatum: sed semp finis debet esse ꝑportionat⁹ ordinatis ad finē igit̄ ꝛc̄. Et ex ista elicit̄ alia implicita cōclusio. s. ꝙ corporum tarde nutritorū tarde fiunt superfluitatū expulsiones. Similis sententia colligit̄ in cōmēto pulsuu3 ibi. Unū secūdū alia ꝛc̄. Et. xiij. tertij tractatu 13º capi. de tarditate digestionis et est vtilis in actu practico ad ostendendum que velociter ꝛ que tarde corpora nutriunt̄. ꝛ ampliat̄ ad omnia corpora saltem sana. Ampliat̄ etiā nō solū ad nutricationē sed etiā ad quālibet digestione3. Primo nota hic reperiri duplicē litterā. s. nutriunt̄ ꝛ nutriunt. nutriūt. s. alimtorū nutriuntur. s. corporū. Secūdo nota nutricationē esse cōuersionē nutrimēti in substantiam nutriti factā ab anima mediante calore naturali. cui conuersioni subseruit digestiua attractiua retentiua ꝛ expulsiua vt supra declaratū ē ꝑma hui⁹ cōmento. xxij. Et colligit̄ ꝑmo virtutū nãliū et ꝑª ꝑmi doc. vi. caº. ij Ex quo p3 ꝙ supfluitatū expulsio nutricationi subseruit ꝛ proportionat̄. Similiter etiā quia inter has virtutes ꝛ operationes subseruientes nutricationi ꝑncipalior est digestiua iō nutricatione veloci existente velox necessario erit digō que immediate preparat ei. Non aūt pōt fieri digestio nisi seperet inuatiū a superfluo: ideo si tunc digestio velox est tūc uelox est superfluitatū separatio ꝛ consequenter expulsio si non adsunt ipedimēta ꝛ ex hoc p3 cā verificans affo. Tertio nota vt supra nutriens est triplex: futuꝝ quasi. ꝛ actu nutriens quibus omnib⁹ distīcte superfluitates correspōdent ꝛ de omnib⁹ verum est q̄d dicit̄. Quarto nota nutrimētū quoddā est multi ꝛ copiosi nutrimēti quoddam pauci. quodda3 velocis. quoddā tardi Unde quoddā dicit̄ multū nutrire quodā paꝝ quoddā velociter. Illud copiose vel multū dicit̄ nutrire quod aptū est secūdū plurias eius ꝑtes ꝯuerti i substantiā aliti ecōtra secūdū paucas. Ex quo p3. ꝙ ex cibo multū nutriente pauce sepant̄ superfluitates ꝛ ex parū nutriente sepant̄ multe. Uelociter aūt nutrit illud q̄d ingrediēs ꝛc̄. in breui tempore trāsmutatur ecōtra aūt tarde. Ex quo p3 possibile esse aliquod reperiri multi ꝛ velocis nutrimēti pauci ꝛ velocis tardi ꝛ multi tardi ꝛ pauci vt videbitur in cōmento: Quinto nota per secessū ꝑmo intelligere possum⁹ superfluitatū ꝑme digestionis expulsionē secūdo cuiuscūq3 digestionis superfluitatis euacuationē ꝛ de oibus uer⁹ est affo. ꝛ dr̄ secedere

quasi seorsū cedere. ¶ Sexto nota copiositatē ⁊ ve locitatem nutricatiōis posse cōprehendi p̄mo et p̄te corporis secūdo cibi corporis tā a p̄ori ꝙ a po⁹erio ri. a priori quidē ex etate naturali. cōplōne carno sitate ipinguatōe corpis. a posteriori ex cita fortifi catione pulsus post cibationē. vt cōmentator ī com mento cita resumptione veloci vel tardo reditu fa mis ⁊ sic de alijs. Ex parte vero cibi ex qualita te manifesta occulta qualitate: mollicie: liquiditate etiā delectabilitate vt p3. ¶ Septimo nota ad ve ritatem affo. oportet cetera esse paria tā ex p̄te cibo rū ꝙ corporū. vbi enī nō ita fuerit nō oportet affo. eē verū hic cadūt quedā leues dubitationes.

Utrum affo. sit uerus quātū ad vtrāq3 lr̄am. Et arguit̄ ꝙ non p̄mo sic. ꝙtū ad secūdā litterā: caro cerui et ⁊ etiā panis furfuraceus faciūt veloces secessus ⁊ tamē nō velociter nutriūt cum sint dure ⁊ difficilis digestōnis igit̄ ⁊c. ꝯn̄a nota ⁊ aſſ^m ꝙtu3 ad illud qđ dī̄ de carne cerui habet̄ ab Auicē. secū do cano. ca. de carnib⁹. Secūdo q̄ntū ad p̄ma3 lr̄a3 possibile est aliquē habere digestiuam fortem ⁊ tn̄ actū expulsiue ipediri igit̄ ⁊c. ꝯn̄a nota ⁊ aſſ^m p3 p̄mo de homine habēte ventrē stipticū. secundo de habēte renes debiles a mala cōplexōe frā cū for titudine digestiue cpis ¶ Tertio de habēte digesti uā mēbroꝝ fortē cū pororum cutis angustia.

In primo enim tardat̄ emissio egēnū ꝙtūcūq3 co piose ⁊ velociter nutriat. In secūdo emissio vrine tardat̄ vt p3 ⁊ in tertio tardat̄ expulsio superflūita tū tertie digestionis. ¶ Ad oppositū est affo. p̄mo nota ad hoc vt affo. sit verus ꝙtū ad secūdā litterā requirit̄ ꝙ sit paritas in preparatiōe ciboꝝ qui cor pori exhibent̄ secūdū naturā talium ciborū. poss3 ei cibus tardioris nutrimenti taliter preparī ꝙ veloci us nutriret ⁊ velociores fierent secessus vbi ei cete ra sunt paria in hoc velociores sunt secessus ciboru3 velocius nutrientiu3. Secūdo nota: ꝙ etiā opor tet ꝙ nō sit disparitas in alia proprietate cibo affo ciata cuiusmodi foret virtus solutiua uel aliqud si mile vbi eni sic foret nō esset ver⁹ affo. ¶ Tertio nota ꝙtū ad secūdā lr̄a3 ꝑ veritate affo. oportet ce tera esse paria ꝙtū ad membra expulsionis ⁊ vir tutem expulsiuā eoꝝ q̄a nō plus impediat̄ expulsiua in vno ꝙ ī alio nec plus excitet̄ nisi secūdū ꝙ velo cius aut tardi⁹ sequestrat̄ nociuū a innatiuo de nu trimēto. Conclusio affo. est vera cū istis cōditio nibus aliter nō ¶ Ad argumēta patet solutō.

Utrum uiscositas nutrimenti retardet secessum ꝙ nō p̄mo auctorita te Gali. secūdo alimentoꝝ. Secūdo cōmuniter in clisteribus ponitur oleum qđ est viscosu3 ⁊ brodia pinguia dant̄ ad ꝓuocādū secessu3 oppositū ponit commentator. ¶ Nota ꝙ uiscositas nutrimenti est duplex queda est cōiuncta grossitiei substantie ⁊ queda subtilitati: ⁊ ē sicut unc tuositas ⁊ prima impedit siue retardat secessu3 se cunda vero adiuuat. Ad argumenta patet solu tio q̄a hic intelligitur de primis viscosis cū quib⁹ est multa terreitas ⁊c.

Acutorum morborum non om nio certe pronunctiationes neq3 sanitatis neq3 mortis:

Conclusio affo. est ista ꝓnosticationes salutis et etiā mortis morboꝝ acutoꝝ nō sūt omnino certe ꝓ bat̄ sic materia faciens morbos acutos est plurimu3 secūdū eius malitiā variabilis ⁊ de loco ad locū sc3 de membro ad mēbꝝ mobilis igit̄ ⁊c. ꝯn̄a vr̄ nota Si eni dispō cāe a q̄ pendet morbus est incerta er go ⁊ morbus ab eo pendens. ⁊ añs patebit in cōmē to. ¶ Similis sn̄ia huic colligi potest. xvi. cōtinen tis ca° primo ⁊ est utilis ī actu pronostico. ⁊ ampli atur ad omnes acutos morbos ad salutem vel ad mortem terminandos. Primo nota p morbos a cutos intelligendū esse morbos magnos secuuorū ac cidentiū. ⁊ velocis terminationis ita ꝙ ad morbum esse acutū hee due cōditiones requirūt. p̄ma est see uitas accidentiū Secūda est terminatōis velocitas Et colligit̄ hec descriptio ī cōmento. Et ab Aui. quā to p̄ma ca°. tertio vers⁹ finē quoniā non sufficit ad acuitatem vt sit febris status ꝓxim⁹ imo vt sit de egritudinibus habentibus timorem. ¶ Nota tamē ꝙ istaꝝ ꝯditionū secūda est dependens a p̄ma quo niam fortia accidentia nō pōt virt⁹ longo tempor̄ tollerare. imo oportet aut vt cito vincat aut vinca tur vt colligit̄ q̄nto huius cōmēto. vi. s. q̄cūq3 a the thano apprehendunt̄ in quatuor diebus pereūt: Secūdo nota ꝙ per morbos cronicos intelligere de bemus morbos longe terminationis vt sunt a. xl. die vltra termiabiles quos crōicos q̄a lōgos nōiat Cronos eni grece latine tempus. inde cronici mor bi. i. temporales. ¶ Ex quo pōt colligi differentia inter cronicos morbos ⁊ acutos morbos differt̄ eni potissime in quinq3. p̄mo ex parte terminationis se cūdo rōne difficultatis accidentiū tertio ex p̄te dis positionis materie q̄a morbi acuti materia est secū dū plurimū acuta calida. quarto ꝯn̄ter ex p̄te picu lositatis. q̄nto ex parte certitudinis vel incertitudi nis pronostici ⁊ istā differentiā vltimā solū explicat in affo. Tertio nota acutoꝝ morboꝝ quidā sunt ex toto mortales vt fortis appoplīa apā cordis ⁊c: Quidā indifferenter se habentes ad salutem vel ad mortē vt causon tertiana omotena ⁊ huiusmodi. ¶ Ad propositū d̄ primis nō loquit̄ ypo. de talib⁹ naq3 pronosticationes sunt certissime Quarto no ta ꝙ aliqua materia vt dictū est pōt causare egritu dinē acutā multipliciter. p̄mo rōne subtilitatis cali ditatis acuitatis mobilitatis sue vt causonē faciens. secūdo merito sue q̄ntitatis ⁊ licet sit virtus fortis: ⁊ materia nō sit multū impressiua: tn̄ interficit suf focando ⁊ opprimendo vt frequenter flatica. tertō rōne situs vel loci vbi cōtinet̄ vt appoplexia: squi nātia: periplomōia. q̄rto merito occulte ꝓprietatis siue uenenositatis. Ad ꝓpositū maxiē est sermo ypo ver⁹ de facientib⁹ egritudinē acutā p̄mo ⁊ vltimo modo. ¶ Quinto nota ꝙ li omnio pōt hr̄e duplicē ītellectū p̄m⁹ est nō omnino. i. nō vniuersaliter. s. nō omnium morborū ⁊c. ⁊ iste sensus est verus. secūdo vero oio. i. nō penit⁹ q̄a. s. nō pfecte sed cū timore. ad oppositū certe sūt huiusmōi ꝓnūciatōes

fl. 54

⁊ iste sensus iterū verꝰ est iō precipit̄ a medicis fie
ri euacuatōꝫ q̇a sumus incerti vtrū ista materia di
geret̄ vel nō. Sexto nota ꝑ ꝓnūciationes intelli
gendas esse pronosticationes: quas qn̄qꝫ preuisiōes
qn̄qꝫ ꝓnūciationes ypo. appellare cōsueuit hec autē
icerte sūt q̇a cū materia a qua pēdēt huiusmodi mor
bi sit ꝑrimū ca. ⁊ de mēbro ad membꝝ mobilis nō
possumus cōsidere signo bono apparēti q̇a forte illo
nō obstante ꝑmutabit̄ ad ꝑ̇ncipale ⁊ interficiet. aut
aliq̇d causabit in aliquo membro nocumētū ex quo
sequeret̄ mors Ultimo nota notanter dictuꝫ esse
salutis ⁊c̄. q̇a signa alia certa esse possunt vt longi-
tudinis vel breuitatis.

trū certiores sint pronosti

cationes in cronicis q̄ꝫ in acutis morbis
Arguit̄ ꝙ nō multipliciter in aliquo acu
to certissime sunt pronosticatōes igit̄ q̄
stio falsa ꝯn̄a pꝫ ⁊ aſſ^m de forti appopl̄is. Secū
do magis ⁊ perfectius apparet dominiū virtutis su
pra materiā ⁊ ecōtra i acutis q̄ꝫ in cronicis igit̄ aſſ^m
arguit̄ q̇a maior et fortior est cōatꝰ ⁊ pugna virtu-
tis cōtra materiā ⁊ ecōtra in acutis q̄ꝫ in cronicis igi
tur ⁊c̄. pone exēplū de forti ⁊ de debili pugna ⁊c̄
vbi magis apparꝫ dominiū virtutis supra materiā
vel ecōtra igit̄ ⁊c̄. Cōfirmat̄ q̇a in quolibꝫ mor
bo acuto maiꝰ est dominiū virtutis supra materiā
vel ecōtra q̄ꝫ i cronico igit̄ in quolibet acuto faciliꝰ
arguit̄ huiusmōi ⁊ ꝑ ꝯn̄s ⁊c̄ pꝫ ꝯn̄a ⁊ aſſ^m arguit̄
q̇a velocius terminat̄ q̇libet acutus q̄ꝫ cronicus: sed
fit velocior terminatō vbi est maior ꝓportio vel
dominiū virtutis dominātis ad subdominātē mate-
riā vel ecōtra igit̄ ⁊c̄. Tertio minꝰ manifeste di
stingunt̄ ꝯtra se inuicē tempora vniuersalia in mor
bis cronicis q̄ꝫ in acutis igit̄ ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄a ⁊ aſſ^m argui
tur q̇a tota latitudo dispositionū in quolibet tēpore
vniuersali cronici acquirenda est maior q̄ꝫ in simili
i acuto correspondente igit̄ ⁊c̄ Quarto eque cer
ta possūt esse signa ꝓnostica in acutis sicut in croni-
cis ⁊ ecōtra igit̄ ⁊c̄. aſſ^m probat̄ q̇a equale pōt esse
dominiū v̇tutis supra materiā precise igit̄ ⁊c̄. aſſ^m
ꝓbat̄ q̇a pōt esse maiꝰ ⁊ potest esse minus igit̄ potest
esse equale. Et ꝯfirmat̄ anctoritate ypo. tertio
ꝓnosticorū dicentis signa pronostica i inicijs diutur
norū sunt latentia in acutis vero sunt euidentiora
Item pronosticoꝝ secūdo ꝙ si medicus recte signa ꝯ
siderauerit ꝓnosticorū rectitudine inoffense progre
diet̄. Et ꝑ̇mo: vt in singulis validitudinibꝰ presē
tia preterita ⁊ futura cognoscat. Ad oppositū est
ypo. in affo. ⁊ Hali. in cōmēto Respondendo ad
hanc questionē ꝑ̇mo tanget̄ conmunis modꝰ respon
dendi ad quesitū. secūdo respondebo vt mihi appa
ret ꝓbabiliter respondendum.

Quantum ad primum abbreuiando

hunc modū sit hec prima distinctio. ꝙ cū cōpamꝰ si
gna pronostica actuorū signis cronicoꝝ vel cōpamꝰ
signa ꝑ̇ncipij ad signa ꝑ̇ncipij vel signa statꝰ ad sig̃
status vel processum ad processum aut ecōtra.
Secūdo premittūt ꝙ istoꝝ signorū quedā signifi
cāt morbroꝝ longitudineꝫ aut breuitatē. q̄dā salu
tem vel mortem in proposito est sermo de signifi-
cantibꝰ salutē vel mortē. Tūc sit prima cōclusio
ista signa ꝓnostica tā cronicorū q̄ꝫ acutorū certiora
sunt in statu q̄ꝫ in ꝑ̇ncipio. pꝫ q̇a magis manifestat̄
pugna. Secūda cōclusio est ista signa ꝓnostica i cro
nicis in ꝑ̇ncipio sūt minꝰ certa q̄ꝫ in acutis ꝓbat̄ sic:
tūc valde occultat̄ pungna in cronicis que in acutis.
manifestat̄ propter pungne vehementiā iō ⁊c̄.
Et pro ista ꝯclusione videt̄ auctoritas ypo. superiꝰ
allegata tertio ꝓnosticoꝝ. Tertia ꝯclusio est hec
sig̃ ꝓnosti^a certu^a sit i crōicis i statu l̄ v̇lꝰ statū q̄ꝫ ista
tu l̄ v̇lꝰ statūacutoꝝ ꝓbat̄ q̇a vtrobiqꝫ ē satis maīfe
sta pugna ⁊ fixior ⁊ minꝰ mobilis est mā̄ i cronica
ideo ⁊c̄. Et hanc ꝯclusionē voluit ypo. in littera.
Ex quo pōt colligi alius intellectꝰ illiꝰ partis nō oīo
q̇a nō toto tempore morbi ex isto pꝫ patet ꝯcordia
ypo: tertio ꝓnosticoꝝ ⁊ hic Quarta cōclusio seq̄t
ꝙ etiā sūt certiora q̄ꝫ in ꝑ̇ncipio acutoꝝ pꝫ similiter
ex dictis Ego vero nō cōprehendo q̄re minꝰ cer
ta est pronosticatio i cronicis i ꝑ̇ncipio stante aliquo
rū signorū cōprehensionē que possūt esse pronostica
q̄ꝫ in acutis. In certissimū eni tūc vr̄ iudiciū in acutis
⁊ hic per principiū itelligo vnū de quattuor tempo
ribus morbi. Et si dicit̄ ꝙ pugna est euidentior. dr̄
ꝙ verū est: pronosticatio tamē ex ea est icertissima
ideo et cetera.

Quantum ad secundum articulum sit

ꝑ̇ma distinctio ista. ꝙ per signa ꝓnostica tā in acu-
tis q̄ꝫ in cronicis pronosticari possumꝰ vel de salute
⁊ morte vel de longitudine ⁊ breuitate morbi que
aliter pōt poni ꝙ quedā sunt pronostica salutis vel
mortis. quedam v̇o diuturnitatis vel breuitatis e
gritudinis exemplū ꝑ̇mi sicut digestō apparens i uri
na exemplū secūdi sic sudor apparēs multus in ꝑ̇n-
cipio ⁊ sic de alijs significantibꝰ materiā multā vel
tarde digestibilē. Et q̄ntū ad vtrūqꝫ istoꝝ possumꝰ
cōpare signa ꝓnostica apparētia tā in acutis q̄ꝫ i cro
nicis. Secūda distinctio ꝙ signa adhuc cōpare possu
mus ad inuicē vel in ꝑ̇ncipio vel in alijs tpibꝫ vni
uersalibus morboꝝ totū satis pꝫ. Tertia distin-
ctio est hec ꝙ morboꝝ acutoꝝ q̄dā sūt ex toto gene
re mortales. Quedā vero indifferenter ad saluteꝫ
vel ad mortem terminabiles. exemplū ꝑ̇mi vt for
tis appoplexia. ex^m secūdi vt causon ⁊ huiusmōi.
Quarta distictio ꝙ mā̄ faciēs egritudinē acutā mul
tipliciter pōt esse cā egritudis acute. ꝑ̇mo rōne dis-
positionis q̄litatiē illiꝰ materiei quo ad q̄litates ma
nifestas sicut est caliditas ⁊ siccitas acuitas ⁊ huius-
modi. secūdo rōe multitudinis materie sicut mā̄ fri
gida sua multitudine subito suffocās dr̄ facere egri
tudinē acutā. 3° rōe loci in q° ꝯtinet̄ ipsa mā̄ sic mā̄
faciens appoplexiā. q̄rto rōne occulte maligne ꝓpri
etatis. sicut materia faciens febreꝫ pestilentialē.
Tūc sit prima suppositio ista ꝙ mā̄ faciens morbuꝫ
acutū rōne qualitatū suarū manifestaꝝ est materia
vt plurimū valde mobilis ⁊ nō fixa. Ecōtra autē
mā̄ faciens cronicū hec suppō satis pꝫ cū talis sit mā̄
calida leuis ⁊ acuta: nec solū debet intelligi mobilis
de loco ad locū. sed etiā q̇a secūdū qualitates suas ē
valde variabilis vt. s. faciliter sit receptiua malig
nitatis ⁊ putredinis. Tertia suppō est hec ꝙ mo
bilitas materie incertificat iudiciū quo iudicare de
bemꝰ egritudinē esse salubrem vl̄ mortalē. ecōtra
aūt fixio ⁊ imobilitas materiei reddit iudiciū certū

⁊ pmanens. Tertia suppositio est ꝙ aliud ē ali-
quod signū salutis aut mortis ⁊c̄. esse certius vel es
se magis certū ⁊ aliud est ipsū esse manifesti⁹. Stat
ei aliqđ signū esse manifesti⁹ ⁊ tñ ꝙ per illud incer
tius possum⁹ sigāre vt satis patet intelligenti.
Tunc sit hec ṗma conclusio signa pronostica nobis
apparentia in morbis acutis mortalibus ex toto ge
nere sunt certissima patet conclusio talia enim sunt
infallibilia igiť ⁊c̄. Ex ista cōclusione sequitur ꝙ
incertiora sunt signa pronostica salutis vel mortis
ī cronicis ꝙ̄ in acutis iā ex cōclusione. Secūda cō
clusio principalis est hec: signa pronostica salutis vł
mortis apparētia in cronicis non sunt necessario cer
tiora: ꝙ̄ apparentia in acutis rōne loci vel multitu
dinis māē pꝫ q̇a si sic hoc videreť esse propter mate
riei mobilitatē maiorē esse in acutis: sed hoc non est
cū talis materia sit vel possit esse frigida grossa sic
pꝫ de appoplīa spasmo igiť ⁊c̄. Tertia conclusio
est ꝙ signa pronostica salutis vel mortis apparētia
ī acutis a materia praue occulte malitie prouenien
tibus sunt īcertiora quā signa pronostica ⁊c̄. in cro
nicis pꝫ hec cōclusio experiento. Et colligiť ab Aui.
q̄rta ṗmi caª. de febre pestilentiali. Quarta cō
clusio ṗncipalis est hec signa per que in acutis signi-
ficare possumus longitudinem aut breuitatē mor-
bi certiora sūt in acutis ⁊ manifestiora ꝙ̄ in cronicis
pꝫ q̇a euidenter apparēt in acutis accidentia vehe-
mentia cū quibus nō posset virt⁹ longo tempore ꝑ
durare q̄lia non apparent in cronicis vt pꝫ iō ⁊c̄.
ꝯña nota ⁊ aſꝑᵐ similiter. Quinta cōclusio ꝓba
biliter poniť ꝙ signa quecūqꝫ ꝑ que significare possu
mus salutem vel mortē i cronicis. certiora sūt vel
saltē minus dubia ꝙ̄ similia signa ī acutis apparē-
tia ꝓbať q̇a significatū sup quo significam⁹ p huius
modi signa in cronicis ē min⁹ variabile ꝙ̄ significa
tū sup quo significam⁹ ī acutis igiť signū est certius.
pꝫ ꝯña ⁊ aſꝑᵐ similiť. q̇a mā faciēs morbū acutū est
magis de loco ad locū ⁊ ad ītensiorē gradū malitie
facilius deducibilis iō ⁊c̄ pꝫ ꝯña ⁊ aſꝑᵐ silr. Et pro
ista ꝯclusione vř snīa Hali. ī ꝯmēto isti⁹ affo. acu-
toꝝ morboꝝ ⁊c̄. Et intelligiť hec ꝯclusio de egritu
dine acuta depēdēte a mā acuta. s. calida subtili āt
calida ⁊ sicca. Sexta cōclusio ꝙ licet ita sit vt po
nit cōclusio precedēs. In oībus tñ egritudinib⁹ acu
tis bñ manifestiora sūt signa ꝓnostica salutis ł mor
tis ꝙ̄ in cronicis pꝫ q̇a vehemētiora sūt accidentia
fortior ⁊ velotior ē actio materie ī membra ⁊ impſ
sio ꝙ̄ facit calor nālis in materiā ī acutis ꝙ̄ in croni
cis ⁊ pꝫ ꝯña cū añte. Septimaꝫ ꝯcl'oꝫ ponit quidā
ꝙ licet ita sit frequenti⁹ tñ ꝯtingit errare ī ꝓnosticā
do ī cronicis ꝙ̄ ī acutis. Cōis tñ respōsio ē. ꝙ in
ṗncipio morbi signa apparētia in acutis sūt certiora
q̇a in cronicis in ṗncipio quasi nō ꝑcipiť aliq̄ pugna
virtutis cōtra māꝫ ⁊ ecōtra propter materiam esse
frigidā ⁊ paucorū accidentiū. In ṗncipio tñ acute ē
manifesta pugna vñ tūc certi⁹ ⁊ melius cōiecturare
possum⁹ q̇d sit futuꝝ. Sed in statu cronice manifesta
tur pugna ⁊ cū hoc adest materie imobilitas q̄lis ñ
repitur in acutis ideo ⁊c̄.

Ad argumenta principalia ad primuꝫ

Pꝫ q̇d sit dicendū cū fortis appoplexia non sit de in
differentibus ad terminū salutis vel mortis. Ad
secūdū dř cōcedendo ꝙ in acutis manifesti⁹ apparꝫ
dominiū ⁊c̄. ⁊ negať ꝯña igiť sūt signa certiora sed
solū sequiť illa fore maīfestiora. Et similiter dř ad
3ᵐ. 4ᵐ ⁊ 5ᵐ. Et ad ultimū dř ꝙ inoffense ⁊c.
quia. s. iudicabit recte sicut potest medic⁹ iudicare
de materia incerta ⁊ sic de aliīs.

Quibuscunqꝫ iuuenibus existētibus uentres humidi sunt his senescentibus exiccātur quibuscunqꝫ iuuenibus uentres sicci his senioribus factis humectantur.

Prima cōclusio isti⁹ affo. est ista. Quicūqꝫ ha
bent in iuuentute ventres fluxibiles in senectute ha
bent eos stipticos. Probať sic si in iuuentute adsunt
cause fluxibilitatis in senectute adsūt cause stipticita
tis ut pl̄m igiť ⁊c. ꝯña nota ⁊ añs declarat cōmenta
tor i cōmento. Nota ṗmo per ventrē intelligi to
tā cōcauitatē stōum ⁊ intestina cōtinentē. Secū
do nota ꝙ ventris stipticitas non est aliud ꝙ̄ tarda
⁊ difficilis ⁊ adhuc ꝑua egestionuꝫ expulsio ecōtra
vero est ventris humiditas vel lubricitas. Ter
tio nota ꝙ per iuuenes in proposito intelligere debe
mus quoscūqꝫ ante etatem senectutis. Et per se-
nes omnes post etatem iuuentutis hoc modo accep
te. Quarto nota ꝙ quinqꝫ possum⁹ assignare cā̄s
fluxibilitatis ventris. Prima ē assumptio maio-
ris q̄ttitatis cibi ꝙ̄ sit necessaria causata a forti appe
titu propter frigiditatē stōi hoc eni stante epar non
potest chili humidā ꝑtem attrahere perfecte. Unđ
mlťa remāet in fecib⁹ ⁊ reddit feces molles ⁊ ex con
seq̄nti ventrē lubricū. Secūda cā pōt esse fortitu
do expulsiue propter multā nālem humiditatē stōi
humiditas ei naturalis membri fortificat expulsiuā
⁊ debilitat retentiuā vt hř ab Auicē: ṗmo ṗª doc.
de virtutibus. Tertia cā est multitudo colere ab
radentis vel abstergentis viscera ⁊ stimulātis vir
tutē expulsiuā 4ª ē debilitas cōtentiue ꝓueniēs a
calidiᶜ ⁊ hūiditᶜ caliās ei cū hūiditᶜ liq̄facit materi
as ⁊ reddit eas habiles expulsiōi Quīta cā est de
bilitas virtutis attractīe epis nō potentis ꝑfecte hu
miditatē chili aut totū chilū a stomacho ꝑ meserai-
cas attrahere vnde multe ꝑtes chili relinquunť ī fe
cibus non attracte ⁊ sic reddūť feces humide vel liq̄
de ⁊ venter fluxibilis. Quīto principaliter ītelli
gendū ꝑᵐ ꝯmentatorē ꝙ quattuor ṗme cause iā di
cte si reperiānť ī iuuentute: ī senectute permutantur
ad oppositas cā̄s respectu iuuentutis pꝫ discurrēdo
ꝑ singulas cā̄s. Pria eni cā que est assumptio nimie
q̄ntitatis cibi permutať quia in senectute frigiditas
stōi per multū ampli⁹ augeť: frigiditas aūt multuꝫ
aucta deicit appetitū. oīs eni imoderata discrasia
deicit actū proprie virtutis. Secūda cā similiter
ꝑmutať q̇a stomachus in iuuentute multū humidus
in senectute exiccať ideo efficitur stipic⁹ ř spectu iuuē
tutis. Tertia cā etiā ꝑmutať q̇a si generať multitu
do colere in iuuentute que est cā fluxibilitatis uētris
cū talis multitudo colere ī senectute deficiat pꝫ ⁊c.
Quarta cā similiter variať q̇a tā caliditas ꝙ̄ hu
miditas nimia ⁊c. existens ī iuuentute in senectute
temperať ⁊ řmittitur iō ⁊c.. Sexto principaliť
nota ꝙ quinta cā in senectute non permutať sed po

tius augeṫ ſecūdū cōmētatorē puta debilitas attractiue cpis propter multā frigiditatē iō vbi propter hāc cāz haberet iuuenis vētrē fluidū . nō haberet in ſenectute ſtipticū ſed poti⁹ magis fluidū. Ex quo ſequiṫ hanc pmaz cōcluſionē affo. nō eſſe vniuerſaliter verā ſed ſolū vt in pluribus ¶ Septimo intelligendū eſt vt prima cōcluſio i predictis quattuor cauſis habeat veritatē oportet cetera eſſe pia in regimine conueniente eidē ſeni ꝛ iuueni ſecūdū omēs res non natales ꝛ hoc ſatis declarat cōmentator.

Quibuſcunqꝫ:

¶ Secūda ꝯcluſio affo. eſt iſta quicūqꝫ in iuuentute habent ventres ſiccos ſiue ſtipticos in ſenectute vt plurimū habēt eos fluxibiles. ꝓbaṫ vt plurimū qbus accidūt cauſe ſtipticitatis in iuuentute. accidūt cauſe fluxibilitatis i ſenectute igiṫ ꝛc̄ ꝯn̄a maīfeſta ꝛ aſſm declarat cōmentator i cōmēto. Nota pmo ꝙ cauſe ſtipticitatis poſſūt eē multe oppoſite cāis fluxibilitatis. ¶ Pria oppoſita prime paucitas appetit⁹ cāta a calido: ſtomach⁹ ei multū calidus debiliter appetit. Secūda cā eſt debilitas expulſiue ꝛ fortitudo retentiue ſtōi pp ſiccitatē eius naturalē multā. Siccitas ei fortificat retentiuā ꝛ debilitat expulſiuā.
¶ Tertia cā eſt paucitas colere debentis abſtergere inteſtina ꝛ ſtimulare virtutē expulſiuā: Quarta cā ē debilitas expulſiue a frigiditate ꝛ ſiccitate ſtōi reddit ei frigiditas cū ſiccitate materias quaſi cōgelatas ꝛ expulſiōi inhabiles: ¶ Quinta cā eſt fortitudo virtutis attractiue epatis. propter quod chili⁹ a ſtō pfecte attrahiṫ ad epar ꝛ tūc feces multū exiccātur propter abſentiā ptiū humidaꝝ. Secūdo nota ꝙ alique iſtarū cauſaꝝ ſecūdū ꝯmētatorem pmutātur i ſenectute ꝛ alique non pma eni pmutatur que eſt debilitas appetit⁹ a multo calō. remittiṫ eni calor in ſenectute propter qꝺ augeṫ appetitus. Secūda vero cauſa permutaṫ qa augeṫ illa ſiccitas ꝛ efficitur diſproportionata vt poſt apparebit ¶ Tertia vero cauſa non mutaṫ ſed poti⁹ augeṫ niſi forte per accidens pro quāto diminuta qn̄titas colere eſt a frigido ꝛ fritas eſt cā humiditatis ꝛ fluxibilitatis. Quarta cā pōt dici etiam permutari qa omnis imoderata qualitas dicit actum ꝓprie vtutis. ¶ Quinta etiā cauſa permutaṫ vt pꝫ Ex quibus pꝫ ꝙ tā pma ꝙ̄ ſecūda cōcluſio affo. ē ſolū vera vt in pluribus ſecūdū ſententiā commentatoris. ¶ Et ſimilis ſententia habetur ab Aui. tertio cano. ſen. xvi. ca de fluxu ventris omniū modorū. Et pōt ampliari tā ad fluxibilitatē ueſtioꝝ ꝛ ſtipticitatē ꝙ̄ veſice vt pꝫ. Et eſt vtilis in actu pronoſtico vt pꝫ. ꝛ etiā curatiuo. Scitur eni qualiter ſecūdū varias etates uariande ſunt ſolutiue medicine ſumpta indicatione a fluxibilitate ꝛ ſtipticitate ventris. ꝛc̄

Utrum uenter in iuuentute

lubricus propter fortē appetitū a frigiditate cauſatū tempore ſenectutis fiat ſtipticus Arguiṫ multipliciter ꝙ nō: pmo ſic qa ſi ſic: hoc maxime foret qa adueniente ſenectute augeṫ frigiditas oris ſtōi vnde ꝓſternitur appetit⁹ qa oīs imoderata qlitas ꝛc̄. Sed arguiṫ ꝙ nō qa aucta cā augeṫ effect⁹. igiṫ aucta frigiditate augeṫ appetit⁹ pꝫ ꝯn̄a ꝛ aſſm qa ad eſſe cauſe ſequiṫ eſſe effect⁹ igiṫ ad eſſe mai⁹ cauſe ſequitur eſſe mai⁹ effect⁹ ¶ Item quāto calidū eſt maius tanto maiorē ꝛ fortiorē facit attractiōꝫ igitur ꝛc̄. pꝫ ꝯn̄a ꝛ aſſumptū pꝫ cum calidūꝫ ꝛ ſiccū igneū fortiorē facit attractionēꝫ vt docet experimentū. Item quāto humiditas plus maioraṫ tanto plus fortificaṫ expulſiua eo ꝙ tanto plus debilitaṫ retentiua ideo illud fūdamētū ñ uꝫ. Secūdo ad principale ſic. ſi queſtio eēt vera ſeqreṫ ꝙ in ſtō frigido poſſꝫ eē appetit⁹ tēpatus ꝯn̄s falſū. a cōplexione eni lapſa non prouenit operatio tēpata ꝛ cōſequentia probaṫ qa detur ſtomachus ſor. frūs a gradu intendente appetitūꝫ in iuuentute ꝛ ſigneṫ gradus frigiditatis in ſor. remittens appetitum reſpectu temperati tempore ſenectutis ex quo fiet fortes ſtiptic⁹ ꝛ ſit b ꝛ ſit appetitus temperati medius inter appetitū cauſatū ab a ꝛ b c. Et arguitur ſic per ſucceſſiuam ꝛ continuam reſolutionē appetitus prouenientis ab a tranſibitur ad appetitū remiſſiorem c appetitu in ſor. igiṫ i Sor erit qn̄qꝫ appetitus talis qualis eſt. c. ſed. c. eſt appetit⁹ temperat⁹ igiṫ ꝛc̄. tota ꝯn̄a videtur patere cum antecedente. ¶ Tertio ad principale arguitur ſic qualecūqꝫ eſt aliqꝺ corpus vel aliquod membrū tempore iuuentutis reſpectu tēpati i eadē etate tale eſt illud reſpectu temperati ſenis in ſenectute naturali cōplexione ſeruata igiṫ qualiſcūqꝫ eſt ſtomach⁹ frigid⁹ in iuuentute r̄ſpectu temperati talis eſt in ſenectute reſpectu eiuſdē. ſed in iuuentute erat intenſius appetens ꝙ̄ temperat⁹ igiṫ ꝛc̄. Similiter quia qualis eſt habitudo tēperamētoꝝ ꝛ mēbroꝝ inter ſe talis eſt habitudo operatōnū ſed temperamēti frigidi ſtōi ad temperamētū temperati in ſenectute eſt eadē habitudo que in iuuentute igiṫ ſilr ꝛ operatio nū ꝛ per ꝯn̄s ꝛc̄ Et per ſimile argumētū deduceṫ ꝙ venter ſtiptic⁹ propter caliditatē in iuuentute non fiet humidus in ſenectute vt pꝫ intelligenti Quarto ad pncipale ſigneṫ toᵃ latitudo frigiditatis potēs facere appetitū intenſiorē tēperato ꝛ ſit a duoꝝ graduūꝫ ꝛ tota latitudo ipſū remittens que ſit b ꝛ incipiat a gradu ſicut duo ꝛ termineṫ ad quatuor ꝛ arguiṫ ſic poſſibile eſt ſtomachū ſenis habere frigiditatem excedentem latitudinem a hoc poſito ſequereṫ ꝛc̄. pꝫ ꝯn̄a ꝛ aſſm qa poteſt dari ſtomach⁹ ſenis q̄ vltra a eſt frigidior teperato igiṫ dabiṫ ſenex cuius ſtomachus erit frigidior intra latitudinē a preciſe: ſed illo poſito nō erit venter ſtiptic⁹ ſed lubric⁹ igitur ꝛc̄. Et per idem vel ſimile poſſet deduci in ſene poſſe fieri appetitū intenſiorē ¶ Quinto qa ſemper ſuper frigiditatē ſtōachi ſignificare⁹ per fortitudinē appetit⁹ vt vult Gali. ſecūdo tractatu tegni in quacūqꝫ etate ponit igiṫ ꝛc̄. Sexto ſi Stomach⁹ ē in iuuentute frūs vnde venter efficiṫ fluxibilis ꝛ ſtōus frūs cibū male digerit igiṫ in ſenectute ad huc deterior erit digeſtio ſed mala et diminuta digeſtio eſt cā fluxibilitatis ventris igiṫ adhuc fiet venter fluxibilis in ſenectute ꝛ per conſequens ꝛc̄. tota cōſequētia eſt nota ꝛ aſſumptū ſimiliter ¶ Septimo quia cū frigiditate ſtōi ſtat etiā ſiccitas magna ipſius ꝛ inteſtinoꝝ que ē cā ſtipticitatis ꝛc̄. Et per idem cū eius frigiditate ſtat etiam humiditas igitur ꝛc̄.

Ad oppoſitum eſt expreſſe gallienus i

littera i cōmento allegato. In iſta queſtione erunt

duo articuli in ꝑmo premittā quedā preambula notabilia distinctiones ⁊ suppositiones secūdo ponā cōclusiones responsiuas de quesito.

Quantum ad primum sit hec prima distinctio ꝙ corpꝰ qđ in etate iuuentutis habet ventrem fluidū habere ipsū in senectute stipticū potest dupliciť itelligi. ꝑmo ꝙ habeat eū stipticū ī ꝯpatōe ad seipsū in tempore iuuentutis. secundo ꝙ habeat eū stipticū in cōpatōe ad senez tempatū ⁊ ecōtrario iuuenē stipticū i senectute fluiduz pōt dupliciter intelligi vt statim dictū ē. Secūda distinctio ꝯsimilis pōt poni ꝙ cū dicimꝰ in iuuentute uentrē stipticū esse vel fluxibilē possumus hoc intelligere vł i cōpatione ad corpꝰ tpatū vł in cōpatione ad seipsū ī aliis etatibus. Tertia distinctio est ꝙ ventrē in iuuentute stipticū vł lubricū possumꝰ imaginari ꝑmutari ad opposită qualitatē: vł ex decursu etatū: ita vt etatis mutatio sit illiꝰ mutationis causa vel propť mutationē factā in alio vel in alijs corpori approximatis. In proposito est sermo de mutatione ꝑmo ⁊ nō secūdo mō cōsequente: ⁊ hanc distinctiōz īnuit cōmentator in cōmento allegato ad ꝑncipiū.

Tunc sit ꝑma suppō ꝙ qñcūqꝫ cause cōtrariorūz ꝓductiue ad actionē eque potenter cōcurrūt producūt effectū mediū eque distantez ab extrēis. pꝫ agūt enī effectū nō magis ad vnā ꝙ̄ ad alterā causarū declinātē igiť ⁊c̄. pꝫ ꝯña ⁊ aſſᵐ similiter. Secunda suppositio ꝙ huiusmōi causis cōtrarijs simul cōcurrentibus in eque potenter ita vt quelibet agat aliq̄d ad effectū ꝓducendū. producitur effectꝰ ad vnū extremorū declinās hoc satis manifestū est. Tertia suppō ē ꝙ anima ad qualibet operationez suā organicā limitat sibi certā mensurā qualitatū a qua q̄liť cūqꝫ fiat recessus illa operatio organica īperficitur īmo tantus pōt esse recessus ꝙ oīo ista operatio auferetť non enim cū qualibet mensura caloris q̄ntūcūqꝫ intensa vel remissa potest cōuenienter fieri nutrimēti digestio ⁊ sic de alijs. Ex quo statim sequiť ꝙ ad actū appetendi req̄rit aīa certaz mensurā caliditatis igitur ⁊c̄. Quarta suppō est ꝙ per aliquam frigiditatē intensiorez ꝙ̄ in stō temperato pōt in stō aliquo fieri appetitꝰ intensior ⁊ per aliquā remissior patet ꝑma pars d̄ mente omniū auctoꝝ similiť q̇a ab appetito tempato pōt fieri recessus secūdum plus appetere ⁊ minus sed secūdū calidū fit appetitꝰ semper minor ⁊ remissior ꝙ̄ in temperato igitur ꝑ frigiditatem aliquā intensiorem fiet appetitꝰ intensior similiter per aliꝙ̄ r̄missior. Si enim per aliquā frigiditatem pōt appetitꝰ totaliter auferri per aliquaz pōt remitti ꝑus enī necessario remittitur actō ꝙ̄ ipsa totaliter auferať. Quinta suppositio ꝙ ad hoc vt aliqua operatio dicať temperata nō sufficit ipsam eē eq̄lem in gradu operationi prouenienti in corpore temperato sed requiriť ipsā ad corpus in qº causať habere debitā ꝯuenientiam ⁊ habitudinē v̇bi grā si tantū de cibo sumeret corpus melācolicū sicut tpatū nō propter hoc diceremꝰ hanc cibi assumptionem fore temperataz q̇a ⁊ si foret equalis in gradu assumptioni cibi tpati nō tñ propter hoc esset melicocibus cōueniens neqꝫ digestiue proportionatꝰ.

Quantum ad secundum sit hec prima cōclusio ꝙ stante ꝑma cā fluxibilitatis possibile est ventrem esse stipticū silr possibile est ipsum fore fluxibilē ⁊ adhuc mediū iť fluxibilez ⁊ stipticū respectu temperati hec conclusio probať ꝑmo ꝑma ps: q̇a cū ꝑma causa pōt concurrere cā fortior in stipticādo ꝙ̄ sit illa ꝑma in lubrificando. igiť ⁊c̄. pꝫ ꝯña ⁊ aſſᵐ q̇a pōt esse intestinorū siccitas ⁊ stōi fortis retentio: aut epis caliditas igiť ⁊c̄ secūda ps siłiter pꝫ quia potest esse ꝙ huic cause nō coniungať aliqua cā sibi repugnans aut resistens in lubricādo igiť ⁊c̄. pꝫ ꝯña ⁊ aſſᵐ similiter tertia pars similiť pꝫ q̇a cū ꝑma cā potest cōcurrere cā inductiua stipticitatis equipotenter sed hoc posito generabiť effectꝰ medius per ꝑmam suppositionē igiť ⁊c. ꝯña pꝫ cū añte. Ex ista conclusione sequiť ꝑmo ꝙ non quilibet venter est lubricus stipticꝰ vł tpatus. talis eī in quo est huiusmōi operatio media est huiusmodi. vt pꝫ intelligenti igitur ⁊c̄. Secūda cōclusio est ꝙ semper deductis īpedimentis ꝑma cā. s. intēsio appetitꝰ ventrē facit lubricū. Et istā conclusionē intellexit Hali. ⁊ potest probari sicut eam probat Hali. in lr̄a. Tertia cōclusio pricipalis est ꝙ possibile est a frigiditate oris stōi cāri appetitū precise tante intensionis q̄ꝺtc est appetitus tpati stōi. hec cōclusio probatur per vnam suppositionem superius positā q̇a pōt a frigiditate ītensa aliq̄ntulū augeri appetitꝰ magis ꝙ̄ sit in temperato corpore ⁊ pōt adhuc fieri minor q̇a pōt totaliter auferri igiť pōt fieri precise tantꝰ sicut in tempato tota ꝯña cū antecedēte pꝫ Ex quo sequiť ꝑmo ꝙ in stō reperire possumus mēsuras tres fr̄itatis cū quarū vna fit in stō appetitꝰ semp intensior. cū alia remissior ꝙ̄ in tempato ⁊ medium inter has cum q̄ fit vel causať appetitꝰ in gradu equalis appetitui tpati. Sequiť secūdo ꝙ non a qualibet cōplxōe oris stōi g̃dualiť lapsa a tpato ꝓueniat opō g̃dualiť lapsa Sequiť tertio ꝙ aliquis est appetitꝰ qui non est a tēperamēto gradualiter recedens vt pꝫ ⁊ tamen non est tpatꝰ ⁊ ꝙ non sit temperatꝰ pꝫ q̇a non ē proportionatꝰ digestiue sed multo maior etiā non est equalis obiecti vt pꝫ igiť ⁊c̄. Quarto sequiť ꝙ nō sēꝑ super frigiditate stōi significare possumꝰ per sigᵐ sumptū ab intensione appetitꝰ. Quinto sequitur ꝙ non semper frigiditas oris stōi repta in tempore iuuentutis cāt ventrem fluxibilem q̇a non semper facit appetitū intensū vel intensiorem temperato: ergo nō faciet fluxibilitatē ventris ꝓpter ꝑmā cām que est appetitꝰ intensior respectu digestiue ⁊ plura alia ex his cōcludi possūt vt patet ex dictis. Sequitur etiā ex tertia cōclusione ꝙ non qualis est proportio gradualis. temperamentorū inter se talis est proportio operatōnum. Ex quo sequiť non vniuersaliter talē esse proportionē effectuū qualis est ꝓportio causaꝝ. Ex quo vlteriꝰ sequiť ꝙ stat aliquam actionē tēpate actioni ꝯtinue gradualiter fieri propinquiorū ⁊ tñ ipsā fieri cōtinue deteriorem vt appetitus per intensionē frigiditatis oris stōi perdens excessum igiť ⁊c̄. Quarta cōclusio ꝑncipał est ꝙ non semper habens ventrem fluxibilē tempore iuuētutis ꝑ primam cām habent ip̄m stipticū tempore senectutis respectu temperati vel adhuc respectu iuuentutis hec ꝯclo declarať q̇a possibile ē tempore iuuētutis stante frigiditate oris stōi tpe senectutis aduenire precise ad mēsurā frigitatis gradualē

cū qua stat appetit⁹ intensio igit̄ cōclusio vera. p3 ꝯña ꝛ aīs[m] ꝯducit quartū principale tactū ante oppositum: igit̄ ꝛc̄. ꝛ intelligit̄ hec cōclusio adhuc deducto impedimento ꝯtrariaꝝ causarū habentiū stipticare ¶ Quinta conclusio ꝑncipalis est hec possibile est ex sola etatis mutatione ad bonū intellectū ꝙ habens ventrem fluxibilem tēpore iuuentutis habeat ipsū stipticū tempore senectutis ꝓbat̄ q̄a possibile est tempore iuuentutis os stōi fore friū3 fritate tanta ꝙ si vlteri⁹ intenderet̄ illa frigiditas appetit⁹ diminueret̄ igit̄ cōtingens est illā frigiditatem tempore senectutis tm̄ intendi: imo vt p̄lius sic contingit ꝙ in senectute valde deicitur appetit⁹ unde ita modica q̄ntitas cibi affluit̄ ꝙ ex inde sequit̄ uentris stipticitas. Ex quo sequit̄ ꝙ in hoc corpore est quādoq3 appetit⁹ tāt⁹ sicut i tempatū in gradu. Similes possūt poni cōclusiones de stipticitate reperta tēpor̄ iuuētutis propter caliditatē existentē3 in ore stōi h⁹ excepto ꝙ per processū etatū nunꝙ tantū intenderet̄ appetit⁹ in hoc corpore ꝙ fiat tantus sicut in temperato ita ꝙ semper manebit hoc corp⁹ calidū respectu tēperati nisi ponerem⁹ hoc corpus valde calidu3 esse ꝛ siccū. Unde per accidentiā tempore senectutis fieret melancolicū in quo casu probabiliter concedi posset ꝙ in senectute erit in tali corpore appetit⁹ intensior factus non solū respectu temporis iuuentutis sed etiā respectu temperati corporis.

¶ Ad argumenta principalia ad primu3 dr̄ cōcedendo illud propter causā tactā in argumento ꝛ dicit̄ vlterius ꝙ illa propositio nō est uniuersaliter vera. nisi forte ad istū intellectū ꝙ causa productiua effectus facta potentiori ad effectū ꝓducendū auget effect⁹ q̄d non cōtingit in proposito q̄a nō fit cā potentior: sed imbecillior ad effectū ꝓducendū posset etiam dici illam ꝓpositionē habere veritate3 in effectibus non requirentibus ad suam productiō3 certā ꝛ determinatam mensurā agentis qualiter n̄ est in proposito. Ad ꝑma3 cōfirmationē dicit̄ negādo aīs[m] de quo habebitur infra ꝛ ita similiter ad aliam confirmationē est dicendū. Ad secūdū principale patet ex correlarijs quid sit dicendum. ¶ Ad tertiū principale potest probabiliter dici negando assumptū q̄ntūcūq3 enim coleric⁹ i iuuentute sit gratia exempli siccus in primo respectu tempati cōseruata tū n̄ali cōplexione non sequit̄ ꝙ in senectute erit precise siccus in primo respectu tēp. ti senis: cum multo velocius in eo procedat̄ exiccatio q̄ in temperato: vt satis manifestū est. Absolute etiā dicit̄ illā propositionē esse negandā qualis est ꝓportio temperamētorū membroꝝ ꝛc̄. nisi forte fiat illa proportionabilitas int̄ tpamēta ex vna parte ꝛ gradū pfectōis operationū sibi correspondentiū ab illis prouenientiū ex alia Ad quartū dicendū ꝙ illud ꝓbat vnā ꝯclusionē positā in questione. ¶ Ad quintū etia3 dictū est: ¶ Ad sextū dicitur etiam negando illam cōsequentiā deterius digerit venter fluxibilior Ad vltimū satis dictū est.

Queritur super eodem utru3 habentes ventrem fluxibilem tempor̄ iuuentutis ꝓpter multitudinē colere ad stomachū ꝛ intestina fiant in senectute. stiptici ¶ Arguit̄ primo ꝙ multitudo colere non sit causa fluxus ꝑmo sic q̄a tunc idem agens naturale esset causa contrarioꝝ effectuū. ꝯña falsū cōtrarioꝝ ei effectuum cōtrarie debent esse cause q̄rto metheoroꝝ ꝛ ꝯña ꝓbat̄ q̄a caliditas epis est causa multitudinis colere. si igitur multitudo colere est cā fluxibilitatis ꝛc̄. sequit̄ ergo ꝛc̄. quia quicquid est cā cause est causa causati in eodē genere cause. Similit̄ caliditas epatis est causa fortis attractōis sed fortis attractio epis a stō est causa fortis stipticitatis ventris igitur ꝛc̄: Et cōfirmat̄ secūdo q̄a tūc ide3 venter esset simul stiptic⁹ ꝛ lubricus sequitur eni i hoc epate habundat multa colera igitur venter fluxibilis. Similit̄ in hoc epate multa habundat ꝛc̄. igitur hoc epar est calidū ꝛ per consequens fortiter attractiuū ꝛ per cōsequens causans ventrē stipticū. ¶ Cōfirmat̄ tertio frigiditas est causa lubricitatis vl̄ fluxibilitatis virtutē contentiuā debilitando igitur caliditas est causa stipticitatis contrarioꝝ eni causarū effect⁹ sunt contrarij. sed quelibet caliditas epis maior. s. tpata est causa multitudinis colere igitur multitudo colere nō est causa fluxibilitatis ꝛ per ꝯseq̄ns ꝛc̄. Secūdo ad principale arguit̄ sic ꝙ tales in senectute non sunt stiptici ꝑmo quia tales in senectute plus habent de colera q̄ corpus temperatū igit̄ ꝛc̄. p3 ꝯña ꝛ aīs[m] p3 cū in senectute tales sint colerici et per cōsequens ꝛc̄. ¶ Secūdo adueniente senectute debilitatur virtus retentiua in senibus igit̄ ꝛc̄: p3 ꝯña ꝛ aīs[m] ꝓbat̄ q̄a tales in senectute ifrānt. sed omne corp⁹ frūm necessario habet actiones defectas vt habet̄ a cōmentatore in cōmēto igit̄ ꝛc̄. Tertio confirmat̄ q̄a in senectute in talibus multiplicat̄ indigestio que est causa habundantie humiditatis accidentalis que debilitat retentiuā igit̄ ꝛc̄.

¶ Ad oppositu3 huius est commentator in cōmento. In ista questione erūt duo articuli in ꝑmo videbit̄ vtrū multitudo colere sit causa fluxibilitatis ventris. secūdo videbit̄ de ꝑncipali quesito

Quantum ad primum premitto notabilia quedā secūdo ponā conclusiones. ¶ Premittēdum ꝙ caliditas epis sub aliquanto gradu vel mensura sit apta fortiorē causare epatis attractionem a stō nō tm̄ q̄ntacūq3 notū est enim ꝙ posset esse causa intensionis caliditas epis ꝙ non solū augeret sed forte auferret actionē virtutis attractiue epis. experimēto ei p3 ꝙ quādoq3 epar est ualde supcalefactū ꝛ tm̄ egōnes sūt chilose. Ex quo p3 esse signabile3 aliquā mensurā caliditatis per cuius presentiam i epate stat vigor attr ctōnis epis. Similiter aliquā p cuius p̄ntia3 stat eius debilitas ꝛ ista pro parte declarata sūt in precedenti questione. ¶ Secūdo ꝑncipaliter premittendu3 est ꝙ licet colera sit humor calidus ꝛ a caliditate generatus. calidū tamen colere multiplicatiuum maxime debet eē calidū igneū quia sc3 tante intensionis ꝙ materiā multā exiccet. vel cōiunctā cū siccitate colera eni pro sua generatione non solū requirit in materia caliditatem sed cū hoc etiam siccitate3 req̄rit Ex quo p3 ꝙ cū caliditate sufficiente ad multiplicādū colerā respectu corporis temperati in epē stat debilitas attratiue virtutis. epis q̄a cū caliditate epis multū a temperamēto re

cedēte stat mlte colere gnātio cū qua tñ nō stat fortitudo virtutis attractiue epis imo virtutis attractiue debilitas igit̄ ⁊c̄. P3 2° aliquā eē mensurā caloris p cui⁹ presentiā multiplicat̄ colera magis q̄ fortificet̄ attractio ⁊ ecōuerso: caliditas ei s̄ tpamētū pap̄ aucta mltū fortificat attratiuā q̄ tñ ñ multiplicat colerā multā q̄a nō multū exiccat materiā nutrimētalē ipsa tñ notabilit̄ itensa multā colere generationē augmētabit debilē faciēdo attractiuā ⁊ tota cā hui⁹ ē: q̄a alia requirit caloris mēsura attractiōis fortificatio ⁊ alia colere mlta augmētatio: Nota tamen q̄ sicut hic imaginamur aliquā esse caloris mensurā p cuius p̄ñtiā auget̄ attractio ⁊c̄. ita imaginari possum⁹ aliquā caloris mēsurā p cui⁹ p̄ñtiā prohibet̄ colere multiplicatio ⁊ etiā oiu3 humoꝝ. satis eni imagiari possum⁹ i epate fore tantā caloris mēsurā q̄ ipsa non erit coueniens generatiōi colere sed mā3 nutrimētalē cōuertit i fumū qd̄ etiā ꝯtigit q̄nq3 i tympanico febriente vbi generat̄ ventositas ñ obstāte magna caloris mensura: l3 forte hoc eueniat a spūūm paucitate sicut declaraui aliās. Ex his infero aliquas ꝯcl'oes. Pria ꝯcl'io caliditas epis intensior tpata pōt eē causa stipticitatis ventris p3 q̄a calitas epis a tpamēto modicū recedens potētior est ad vigorandū attractiuā q̄ ad multiplicādū colera3 sed h° stante fiet vēt̄ stiptic⁹ igit̄ ⁊c̄: p3 ꝯña ⁊ aīs̄ satis itelligenti. Secūda cōclusio: calitas epis pōt esse cā fluxibilitatis ventris. p3 q̄a caliditas epis multo intensior tempata potentior ē multiplicādo colera3 q̄ attractiuā fortificando cū sit possibile vt eā debilitet igit̄ ⁊c̄. patet ꝯña ⁊ aīs̄ similit̄ ex dictis. Tertia cōclusio sequit̄ q̄ possibile est aliquā caliditatem epis maiore3 tpata causare dispositionē vētris mediā iter fluxibilitatē ⁊ stipticitatem p3 q̄a p caliditatē parū intensiorē fit venter stiptic⁹ ⁊ p caliditatē mlto itensiorē fit vēter lubric⁹ igit̄ si fiat trāsit⁹ de vna istaꝝ in aliā trāsit per illā que neutrū hoꝝ facit ⁊ p ꝯñs ⁊c̄. Ex istis cōclusiōib⁹ seq̄t̄ p° q̄ in aliquo casu agens agit aliquē effectū ⁊ tñ illud ide3 ei⁹ de3 effect⁹ ꝓductiōi resistit p3 calitas ei epis vltra tpamentū modicū aucta facit stipticitatē ⁊ tñ illi r̄si stit p3 q̄a producēdo multā colerā aliq̄lit̄ remittit stipticitatē ⁊ ꝓmouet fluxibilitatē nec hoc reputet̄ icōueniens de agente vniuersali qd̄ mediātib⁹ diuersis instrumētis terminat̄ ad diuersos vel cōtrarios effect⁹ ꝓducendos. Sequit̄ secūdo q̄ a cāis cōtrarijs pōt similis vel idē effect⁹ ꝓduci secūdū spēm vt a caliditate epis fluxibilitas ⁊ silr̄ a frigiditate retētiuā debilitāte etiā vt p3 intelligēti. Sequit̄ tertio q̄ non a qualibet cōplōe lapsa q̄libet effect⁹ vel operatio ꝓueniēs ē ḡdualiter lapsa licet semper opatio lapsa sit pfectionaliter vt dictū ē i q̄one ꝓcedēti plura alia possūt cōcludi q̄ gr̄a breuitatis obmitto. Quarta cōclusio seq̄tur q̄ nō sp ad multitudinē colere trāsmisse ⁊c̄. sequit̄ ventris fluxibilitas p3 ex dictis. 5ª ꝯcl'io q̄ s̄ductis ipedimētis a cāis stipticis ꝓuenietib⁹ semp multitudo colere cāt vētris fluxibilitate3 ⁊ istā cōclusionē voluit Gali.

Quantum ad secūdū est sciendū ut aliās dictū est q̄ hmōi ventrē fluxibilē i iuuētute fieri in senectute stipticū possum⁹ imaginari vl' in cōpatione ad eunde3 ventrē tpe iuuentutis vel i cōpatione ad tpatū ventrē tpe senectutis Tūc sit p̄ª cōclusio ista q̄ vt plurimū talis venter efficit̄ stiptic⁹ respectu eius qd̄ fuit in iuuentute p3 q̄a morat̄ vt plm cā faciens fluxibilitatē eius igit̄ ⁊c̄. patet ꝯña ⁊ aīs̄ silr̄. Secūda cōclusio est hec possibile est etia3 talē3 ventrē fore stipticū in cōpatōe ad senē tempeatū hoc aūt cōtingit in duobus casib⁹ p̄m⁹ cas⁹ est vbi huiusmōi cōplo transeat i mlicā p decidentia3. secūd⁹ cas⁹ est vt imaginemur mensurā caliditatis p cui⁹ presentiam in epate sequit̄ actractō fortior q̄ i epē tpati senis ⁊ sit illa a ⁊ b sit mensura caliditatis p cui⁹ p̄sentiā debilitat̄ attractiua ⁊ fortificat gnātio colere iuxta tacta in ꝓcedēti articulo ⁊ cu3 hoc ponat̄ sor. in iuuentute habuisse epar calidū in extremo remissiori a vers⁹ b ⁊ q̄ in senectute ueniat eper Sor. ad caliditatē b ⁊ sequit̄ cōclusio vt p3 itelligenti credo tamē Gali. itellexisse p̄ma ⁊ nō secūdā ꝯclusiōe3 hui⁹ articuli. Ad argumēª p3 solō

ucritur utrū quelibet aucta q̄litas deicit actū ꝓprie virtutis q̄ nō arguit̄ p̄mo sic aucta siccitas auget retētionē igit̄ ⁊c̄. ꝯña nota ⁊ aīs satis p3. Scd̄o calitas aucta ꝯfortat attractiuā q̄a q̄to caliditas ē fortior forti⁹ attrahit igit̄ ⁊c̄ ꝯña nota ⁊ aīs̄ satis p3 silr̄ fortificat digestiuā Tertō hūiditas q̄to ē maior tāto expulsiua ē fortior eo q̄ q̄to est maior pl⁹ lubricū facit mēbꝝ. Oppoᵐ sentit ꝯmētator i ꝯmēto. Nota q̄ oēs opatōes aie req̄rūt determiatū tpamētū vltra qd̄ si mutat̄ organa ipsicūtur opōes ⁊ tādē auferūt pp nimiā remotōe3 ab illo tpamēto Cōcl'io q̄lib3 q̄litas q̄ vt⁹ pficit opatōes egrediēs tpamētū ꝓportōnatū illis opatōib⁹ ipficit illas p3 ꝯcl'o. Ad argumenta p3 solutio.

otus indigentiā soluit:

Cōclusio asso. ē ista. vinū curat appetitū caninū ꝓbat sic vinū remouet ca3 appetit⁹ canini igit̄ ⁊c̄. p3 ꝯña ⁊ aīs̄ cirlra3 declarabit̄ ⁊ deducet. Silis snia collr̄ ab Aui. xiijª. tertij trac. 2° . ca°. de cura appetit⁹ canini. ⁊ ix. almā. ca°. de appetitu canino. Et serapi. 3° breuiarij ca°. p°. Et a rasi i diuisiōib⁹ ca°. de egritu. stōi. Et ē asso. utilis i actu curatio: vt p3. Et ampliat̄ ad omnē dispō3 stōi pternā3 a silī cā ꝓcedētē. Prio nota pot⁹ sūit multipliciṫ. s. ꝓ quocūq3 deglutibili sine masticatōe ⁊ ꝓ aq̄ ⁊ vt distinguit̄ cōtra cibū ⁊ ꝓ vino. ⁊ sic sūit hic vt i cōmēto videbit̄. Scd̄o nota q̄ indigentia sūit̄ tripliciṫ vt s̄ ꝓ inanitōe pro fame nāli ⁊ canina hic sumit̄ ꝓ canina fame cū ei fames sit triplex sc3 nālis ⁊ nō nālis ⁊ preternā3. Et p̄ternālis sit triplex sc3 bolism⁹ cū appetit sl's ceteris mēbris fame deficientib⁹. Et sincopal' ⁊ canina de 3ª i ꝓposito ē s̄mo q̄ iō canina dr̄ q̄a habēs hūc appetitū appetit voraciter vt cāis ita vt tā isatiabilit̄ ⁊ tm̄ cibū appetat vñ serapio i allegato ca°. dicit canin⁹ ex noie canis. 3° nota appetit⁹ canini multas posse eē cās ut collr̄ ab Aui. ⁊ serapi. etiā locis p̄allega. p̄ma pōt eē multitudo euātonū ⁊ plixitas febr. secūda debilitas retentiē i mēbris aut i stō. 3ª superflua calitas in ore stōi superfluā faciēs resolutō3. 4ª superfluā suctionē vēarū. q̄rta pōt esse superflua caliditas i toto corpore calitas ei i ore stōi l3 deiciat apꝫ

petitū ⁊ faciat appeter̄ aquā ⁊ currentia hūida: cū tn̄ dn̄ant corpi ecōtra facit ⁊ hec siue ista calitas fu erit extrinseca vt aeris. siue itrīseca. qn̄ta cā possūt eē vermes ī intestinis. sexta cā supflue vigilie. vel frītas oris stōi ɔstrigens ⁊ exprimēs. 8ª pōt esse hu mor acetosus iuiscat⁹ in ore stōi. Ad ꝓpositū solū ē hic fmo de appetitu canino ab his duab⁹ vltīs cāis cōtīngēte ab aliȷs enim nō. ❡ 4° nota ꝙ vinum de bens hūc appetitū curare dȝ aliqbus ɔditōib⁹ eē cō ditionatū. pma ɔditio ē vt sit q̄ntitatis mīe vt sua q̄ntitate excedat morbū vel cāȝ morbi. scd̄a vt sit actu ⁊ uirtualit̄ calidū actu q̄dē vt meli⁹ ad iteriora ⁊ pfundas ptes oris stōi penetret. potentialit̄ ve ro vt ad actū reductū māȝ resoluat ⁊ subtiliet 3ª ut sit priuatū sapore appetitū excitante. s. acetoso pō tico ⁊c̄. Ex qua sequit̄ 4ª vt sit in sapore dulce vl̄ acutū dulce qiudē ut r̄laxā° os stōi ⁊ supnatādo dei ciat appetitū. acutū v̄o q̄a subtiliatiuū r̄solutiuū ⁊ pe netratiuū. Et ex his pȝ cā vīficās affo. appetitu ei cāto ex cāis iā dictis: si exhibeat̄ vinū cū circūstāīȷs dictis. caliditate ei actuali r̄mouet malā ɔpliōȝ frāȝ ⁊ etiā uirtuali illis etiā resoluit māȝ iuiscatā ori stōi si ab illa pēdens fuerit ⁊c̄. ❡ Ultio nota appetituȝ caninū ꝓprie eē accidēs est. n. actō corrupta vt. ī ɪ. declarabit̄ i quōe ideo nō proprie dr̄ egritudo nisi p egritudinē volum⁹ itelligere omnē dispōȝ p̄terna turā ad se curā v̄tenē sic freq̄nter faciūt hmōi acci dētia vt collī. xiȷ. terapentice a Galı. ⁊c̄

Utrū appetitus caninus sit differēs a fame nāli. Arguit̄ multiplicit̄ ꝙ nō pmo appetit⁹ cani⁹ est fames na turalis stōi iō ⁊c̄ pȝ ɔn̄a ⁊ aſſm ꝓbatur multiplicit̄. pmo q̄a appetit⁹ cain⁹ ē mot⁹ vel opa tio stōi ꝓueniēs ab itrīseco puta ab aīa stōi mediā te sua ɔplione vel nāli calore. Supp° ei ad pn̄s taȝ sensū ꝙ appetitū sensitiuū ad suas opatōes effectie ɔ curreī ut hȝ videri 2° de aīa iō ⁊c̄. pȝ ɔn̄a ⁊ aſſm cū cibus nō sit totalis cā sensatōis vl̄ appetit⁹. 2° organū appetit⁹ nāliter iclinat̄ ad hoc. vt tali obiec to pn̄te ⁊ tlī alteratōe recepta fiat tal̄ sēsatio in co qualis ī fame ⁊ pn̄ter talis appetit⁹ igit̄ talis opatō ꝓuenit secūdū nālem iclinatōȝ passi ⁊ p ɔn̄a ē nālis: pȝ ɔn̄a ⁊ aſſm satis intelligenti. ❡ 3° ī tali sensatōe ⁊ in tali appetitu passū. s. aīa illū actū sentiēdi ⁊ silr illū actū appetēdi recipiēs cōfert vī agēti igit̄ ē actio nālis igit̄ ⁊c̄. pȝ ɔn̄a ⁊ aſſm q̄a aīa coagit obiecto causanti sēsatōȝ ⁊ sensatōi cāti appetitū igit̄ ⁊c̄. Scd̄o ad pncipale arguit̄ nulla ē fames nālis igit̄ qō falsa pȝ ɔn̄a ⁊ aſſm ꝓbat̄ p° q̄a q̄libet dispō idicās de sua abiectōe est dispō preternāȝ. sȝ vt notū est q̄libet fames ē hmōi igit̄ pȝ ɔn̄a ⁊ aſſm ē de intentōe Gal. ī libello de malitia ɔplōis diuerse ❡ Ad oppm ē Gali. ī ɔmēto. R̄n̄dēdo ad istā q̄ōneȝ. p° videbit̄ de pncipali quesito. q̄liter. s. appetit⁹ canin⁹ sit vl̄ nō sit actio nālis 2° uidebit̄ de quodā tacto ī secūdo pncipali q̄lit̄. s. aliq̄ fames dȝ dici nālis. Quātū ad pmū sciendū ē pmo ꝙ fames iux̄ sniaȝ medicoꝝ dr̄ triplex. s. nālis ñ nālis ⁊ p̄ternāȝ q̄d itelligit̄ per qualibet istaꝝ pȝ circa lr̄aȝ. ❡ Secundo sciendū ꝙ hmōi fames preternāȝ ē triplex. s. canina vaccina ⁊ sincopalis. 3° nota p appetitū caninū itelligere de bem⁹ appetitū intensū vltra mensurā hūane spēi de bitā ita vt hō efficiat̄ uorax ut cāis q̄ poit̄ aīal uora

cissimū Ex quo pȝ q̄re appetit⁹ canin⁹ dr̄ actō cor rupta ñ q̄a appetit q̄le appetere nō dȝ sȝ q̄a appetit talit̄ intense q̄lit̄ ɔpetit spēi canū ⁊ nō humane spēi ⁊ iō dr̄ appetit⁹ mutat⁹ in forma ꝓpria q̄a. s. nō si milat̄ vel ꝓportionat̄ forme debite. sȝ alteri. simi li mō dicat̄ de appetitu vaccino q̄a ē cū satietate stomaci ⁊ mēbroꝝ idigētia: q̄s aūt sit appetit⁹ sinco palis dȝ videri. 3°. xiȷ. Auicē. ❡ Ex dictis patet in appetitu duplicē iaginari preternālitatē. vna sumit̄ ex pte intensiōis illi⁹ act⁹ appetēdi cū. s. itensior sit ꝙ ɔueniat forme hūane secūda ex pte excellētie ob iecti qd̄ appetit̄ q̄a scȝ appetitur obiectū mai⁹ ꝙ for me cōpetat hūane. ⁊ rōne vtriusq̄ dr̄ actio corrup ta. 4° sciendū ꝙ multiplicit̄ pōt dici aliq̄s mot⁹ vel opatō nālis p° vt distinguit̄ cōtra cognoscitiuū volūtariū vl̄ artificiale ⁊ sic actōȝ sensibilē nō dici⁹ eē naturalē. 2° nāle sumit̄ vt distinguit̄ ɔtra violē tū. ꝓut idȝ est ꝙ a pncipio itrīseco ꝓueniēs aut ēt ab extrīnseco passo vim cōferente ⁊ sic sensatōȝ vo litionē ⁊ intellectionē dicim⁹ naturalē. tertio dicit̄ aliqua operatio naturalis magis proprie iuxta sen tentiaȝ medicoꝝ ⁊ est illa que est corpori couueniens existenti in naturali sua dispōe ⁊ ad cui⁹ productōȝ non cōcurrit aliqua causa preternaturā ⁊ sic dicere m⁹ uomitū nō eē opatōȝ nāle lȝ ei ab itrīseco ꝓueni at ad ipsū tn̄ cōcurrit aliqua cā preternaturā. Etiam sic dicerem⁹ d̄ sternutatōe ⁊ similib⁹ quas oēs dicūt medici esse actōes p̄ternaturā omnē ei opatōȝ ad ꝙ ɔcurrit effectiue aliqua dispō p̄ternaturā vocāt me dici preternaturaleȝ. ❡ Tunc sit prima cōclusio hec ꝙ capiendo materiale pmo modo scȝ ꝓut distingui tur cōtra cognoscitiuū appetit⁹ canin⁹ nō est actō na turalis est eni actio insequens sensatienē oris stoma chi. Secūda cōclusio capiendo naturale secundo mō appetit⁹ est actō naturalis pȝ per argumēta ante oppm adducta. Ex qua sequit̄ p° ꝙ oīs act⁹ aīe dȝ dici act⁹ ⁊ opō nālis. 2° ꝙ dolor ē actō natālis. 3° ꝙ aliq̄ actō l̄ opō p̄ternatāȝ ē actio natāl ista patēt Tertiā ɔclio ꝙ capiēdo naturale tertō mō nulli⁹ cani n⁹ vaccin⁹ lupin⁹ appetit⁹ est naturalis pȝ q̄a ad cu iuscūq̄ talis productionē cōcurrit aliqua dispositio l̄cā p̄tnatura puta nimia frītas tota ɔn̄a pȝ ⁊ aſſm silr. ❡ Quātū ad secūdū sciendū ē ꝙ licet ab autori bus ponat̄ dispōȝ natālē ⁊ preternaturā differre q̄a scȝ naturalis indicat de sui ɔseruatōe ⁊c̄. hoc tn̄ nō dȝ intelli sicut v̄ba sonāt. sed sic ꝙ naturalis dispō ī dicat de sui ɔfuatōe actuali ⁊ apptitudinali ⁊ hoc d̄ claraui alias ⁊ de hoc dr̄ in q̄onib⁹ scd̄i tegni v̄sus finem in. xlviȷ. questōe in articulo primo an aliq̄ fames sit naturalis denominādā ⁊ ibi ponit̄ pulcher mō⁹ quē pono ɔtra aliquos 2° sciendū ꝙ lȝ dispō sub qua repit̄ corp⁹ dū est famelicum fame natura li dicat̄ nālis nō tn̄ repungnat aliquā dispōeȝ eideȝ eē natāliorē. q̄a scȝ ɔueniētiorē pȝ cū natāle sit idē ꝙ ē ɔueniēs Ex q° pȝ ꝙ ī fame cāri maiorē ɔsūptōȝ ⁊c possū⁹ itelligeī l̄ absolu° respectu naturalis dispōis ipsi⁹ corpis. ⁊ sic nō ē veꝝ vl̄ respectu dispōis q̄ ē ī illo tpe quo ipsū ē cibo refectū ⁊ sic est verū ❡ Tūc sit pma ɔclio aliq̄ fames ē nālis naturalitate tertio mō sumpta pȝ ex quid nōis natālis tertio mō sūpti. Secūda cōclusio est ꝙ licet ita sit mun⁹ tn̄ natura lis dispō est fames respectu dispositōis sub qua cor pus est refectū totum satis patet. Ad argumenta pa tet solutio intelligenti.

Ex plenitudine quecūq3 egritudines fiunt euacuatio sanat et quecunq3 ab euacuatione plenitudo et aliorum contrarietas:

Conclusio affo. ē ista omnes morbos fientes. i. pen-
dentes ex plenitudīe euacuatō sanat. i. apta ē sana-
re ꝓbat̄ cuiuslibet morbi fientis ex replōne cām re-
mouet uel apta ē euacuatio remouere igit̄ ꝛc. patet
consequentia ꝛ assūptum statim circa litterā decla-
rabitur: Primo nota replōnē multipliciter disti-
gui. i. quo ad uasa ꝛ quo ad uirtutē quo ad totum
ꝛ quo ad ptē. quedā ītra uenas ꝛ quedā extra que-
dā humoꝝ quedā ciboꝝ alia supfluitatū. ꝛ de oībꝰ
uerificat̄ affo. oēȝ enī talē sanat euacuatio ꝛ hoc si-
ue sumatur replō pro materia replente siue ꝓ di-
spōe mēbri ut supra ibi nō plenitudo. Secundo
nota replōnē posse cāre egritudinē multiplicit̄ ut. s.
primitiā cā añs ꝛ cōiūcta. exēplū primi ut repletio
cibi exēplū secūdi ut repletio humoꝝ nō putridorū
respectu febris. tertio repletio putridoꝝ. Ad propo-
sitū de oibus uerus ē affo. licet principalius de con-
iuncta. Tertio nota ꝙ egritudinū quedā dicunt̄
fientes ꝛ quedā facte. fientes aūt dupliciter primo
quia exñtes in produci cuius. s. aliqđ ē productū ꝛ
aliqđ ꝓducēdū. ut effimera ī pricipio uel augmēto
secūdo fiens. i. pēdens ab altero per cuius remotio-
nē ipā egritudo remouet̄ ī cōseruari dependens. lȝ
ipsius eē sit totū productū. factū etiā duplicit̄ distin-
guitur prīo ut distinguit̄ cōtra fiens prīo mō sūptū
secūdo ut distinguit̄ cōtra fiēs secūdo modo dictuȝ
quia independens a cā particulari dependentia pti-
culari sed solum uniuersali ut ethica. in proposito ē
sermo de fientibus ꝛ nō de factis quia non eēt affo.
uerus sed intelligitur de dependētibus a materia ñ
de factis licet euacuatio bene coadiuuat. Ad ꝓposi-
tū licet possit ampliari dū dicit fiunt: potissime intel-
ligi debent egritudines ī cōseruari a plenitudine ꝺ̄-
pendentes secūdū quē modū malā cōplōnē calidam
ī stō factā. quia idepēdenteȝ cuius tamē remotionē
īpediret colere habundantia ī stō nō fientē dicere-
mus nec oporteret illa materia remota remoueri
illā malā cōplōnē. Quarto nota egritudinē sumi
dupliciter prīo proprie ut alias declaratum ē. secū-
do cōiter pro oī dispōe ꝑter naturā eius remotionē
indicante. ꝛ ita ad ampliandū affo. sumendū ē hic.
Quīto nota eūatōeȝ fieri multiplicit̄ īsensibilit̄ ꝛ sē-
sibiliter. sensibiliter ꝑ secessū ꝛ iteꝝ cū flōia uel far-
matia. Ad propositū de his oibus ē sermo ut sēsus
sit oēs replōes sanat eūatio sensibilis uel insensibil̄.
Sexto nota hic terminus sanatio sūmit̄ triplicit̄ pri-
mo mō stricte. ꝛ sic est sanitatis īductio ꝛ egritudi-
nis remotio ꝛ sic extendit se ad actū curatiuū ꝛ pre-
seruatiuū sic enī sanare ē nō solū sanitatē inducere
sed ipsā ꝓseruare ꝛ a lapsu prohibere. ꝛ sic sumit̄
hic quia oēȝ egritudinē ex plenitudine ꝓcedentem
uel aptā fieri euacuatō sanat. i. remouet uel fieri ꝓ-
hibet qꝺ̄ totū ē ītelligendū de eūatōe cū circūstātiis
debite approxīatis que sunt x. quarta primi collec-
te ꝛ ī uersibus sepe allegatis. hec sunt pensāda me-
dico purgare uolenti ars etas uirtus regio ꝯplexō

forma. mos ꝛ sinthoma replō tēpus ꝛ usus. No-
ta ꝙ replō sūmit̄ dupliciter primo pro materia re-
plente ꝛ sic est cā egritudis secūdo ꝓ dispōne ipius
mēbri repleti. ꝛ sic est egritudo ꝛ prīo mō sumitur
ī proposito ut sit affo. sensus quascūq3 egritudines
de replōe. i. materia replēte fiūt euacuatō sanat.
Utrū ianitio ꝛ repletio sint morbi materiales Et
arguitur ꝙ nō īanitio est morbus īmaterialis igit̄
ꝛ replō. cōsequētia tenet quia opposita habēt fieri
circa idem. ꝛ probatur assūptū quia īanitō ē mor-
bus īdependens a materia ut pȝ igit̄ ꝛc. Ad op-
positū arguitur quia replō ē morbus material̄ igit̄
ꝛ inanitio cum sint opposita ꝛ habeant fieri circa
idem. Nota ꝙ dupliciter dicitur aliquis morbꝰ
materialis primo quia positiue a materia depēdēs
secūdo īproprie quia a materia ꝑ accidens cātus qa
est per priuationem materie cātus sicut spasmꝰ de
inanitione est spasmus materialis quia insequit̄ de-
fectum materie ꝛ tamē nō est morbus prīo modo
materialis quia non poitiue pēdet a materta. ꝛce.

Et quecunque ab:

Secūda cōclusio quascūq3 egritudīes ex euacuatōe
sanat repletio probatur cōclusio ut precedens.
Prīo nota per plenitudinē sananteȝ ꝛc. nō debemꝰ
intelligere plenitudinē quo ad uasa. nec etiam quo
ad uirtutem sed actū resūmendi ꝛ reacquirendi il-
lud quod per supfluam euacuationē deperditū est.
ꝛ potest ista plenitudo resūptio nominari. Secū-
do nota licet ita sit nō tñ ita faciliter egritudīes ex
euacuatione cōtingentes remouentur per plenitudi-
nem sicut econtrario sed de hoc dictū fuit supra in
cōmento illius in tenuibus dietis.

Et aliorum.

Tertia conclusio omniū egritudinū cōtrarietas. i.
suum cōtrariū est remotiuū hoc pōt eē uniū principi-
um ab ābas cōclusiones precedentes: Secundo
nota contrarietatē sumi dupliciter primo ꝓprie ut
quarto methaphisice ꝛ sic nō sūmitur hic secūdo ꝓ
omni eo qꝺ̄ est alterius remotiuū siue per se siue
per accidens. siue mediate siue īmediate ꝛ sic capit̄
hic ꝛ hoc est cōiter ꝛ similis sn̄ia huic colligitur ter-
tio tegni ibi curatio uero unū hȝ modum ꝛ quar-
ta primi prīo ca. ꝛ. xi. terapentice prīo ca. ꝛ in li-
bro de natura setus ꝛ infinities alibi: ꝛ est utilis ut
patet ꝛ ampliatur ad omne egritudinū genus saltē
quo ad tertiam cōclusionem ꝛ non solū ad egritu-
dinem proprie dictam. sed etiam ad omnem dispo-
sitionem preternaturam.

Utrum repletio et euacuatio

sint cause egritudinum. Arguitur ꝙ ñ
prīo sic inanitio ꝛ repletio sunt egritu-
dines ergo patet consequentia ꝛ proba-
tur añs per illas denoīat̄ corpus formaliter egruȝ
igit̄ tenet ꝯña ꝛ probat̄ añs per idē dicit̄ homo eger
formaliter per quod est a proprio tꝑamēto remo-
tus. sed per inanitionē aut repletionē ē homo for-
maliter a proprio tēperamento remotus: quia nul-
la dispositione addita foret homo eger igitur ꝯña
nota ꝛ sic sequit̄ ꝙ inanitio ꝛ replō ē egritudo eo

ꝙ nihil denoiatur formaliter egꝝ nisi p egritudinē ⁊ cōfirmatˀ nō minus materia preter naturalē q̄titatez cōtenta i mēbro dicitˀ egritudo ꝙ lapis i uesica sed lapis i uesica dicitˀ egritudo secūda primi igitˀ Secūdo arguitˀ ianitio ⁊ replō pse ⁊ imediate ledūt opationes igitˀ sunt egritudies pn̄a nota p descriptionē morbi dictā a galie. prio de accn̄ti ⁊ morbo ⁊ tertio colliget ab auercy. ⁊ assūptū pꝫ quia nulla alia dispōne de nouo addita mēbro ianito uel repleto operationes leduntur. ideo ⁊c. ¶ Ad oppoitū uicei itentio ypo. cū dicitˀ ex plenitudie quecūqꝫ egritudies Prio pmitto ꝙ n̄ īpugnat idē i cōpatōe ad diuersa esse morbū cām ⁊ accn̄s ut febris sequēs apostema ē morbus ꝓ quāto opationes imediate ledit. accn̄s uero pro quāto ipa seqtur apā cā aūt pro quāto ipa cāt aliquā egritudinē puta siccitatē pternaturā aut aliqđ tale. Ex quo sequitur ꝙ morbus cā morbi ⁊ accn̄s morbi nō oio ex oppoito distiguūtur nisi secūdū suas rōnes formales ¶ Secundo pmitto ꝙ tā replō q̄ euacuatō pn̄t sumi pro materia replente uel cuius materie fit euacuatio secūdo pro ipso mō se habēndi mēbri que forte nō est aliud q̄ membꝝ repletū uel ianitū. Prima cōclusio est hec capiendo repletionē prio mō. nec replō nec ianitio sibi opposita est egritudo pꝫ qa egritudo dꝫ eē passio uiuentis ut prio de sensu ⁊ sensato. sed tales nō sunt passiones quia nō sūt dispōes uiuētis. Correlariū sequitˀ ꝙ proprie loquēdo lapis i uesica nō est egritudo sed cā egritudis. similitˀ euacuatio ⁊ repletio prio mō dicte. ¶ Secūda cōclusio ꝙ capiendo ianitionē ⁊ īplōnē secūdo mō ipe sūt egritudies. quia sūt passiones uiuentis uel modi se habendi ipsius uiuentis. Correlariū sequitˀ ꝙ aliqua est egritudo que nō est quid reale distictū a re egra ⁊ sanitate sibi opposita ⁊ hoc satis pꝫ de sanitate ⁊ egritudine in natura cōpōnis uel i qualitate Aliter posset dici probabiliter ꝙ materia replens ⁊ lapis exn̄s in uesica sunt egritudines eo ꝙ imediate ledūt operationes ⁊ sanitas ⁊ egritudo sunt passiones uiuentis ad primū intellectū quia nihil dicitˀ sanū uel egrū nisi uiuens sed hoc nō repugnat dicto.

Utrum egritudo de repletione facilius curetˀ q̄ de inanitione. Arguitˀ multipliciter ꝙ nō prio multe sūt egritudines de replōe icurabiles igitur nō quelibet egritudo de replōne facilius curatˀ. igitˀ ⁊ce. cōsequentia nota ⁊ assūptū pꝫ de forti apoplia ⁊ similibus. Secūdo quelibet egritudo de repletione curatˀ cū uiolentia quadā. sed egritudo de inanitione curatˀ sine uiolentia: igitˀ pn̄a nota ⁊ assūptum satis pꝫ nō eni mouetˀ replō nisi aut p medicinas euacuātes aut p flōiam ⁊ i quolibet istoꝝ cōtingit uiolentia ⁊ pternaturalitas quedam ¶ Tertio in cāu egritudo de replōe ⁊ inanitione sunt lapsus eq̄ mali igitˀ eque reducibiles ad tēperamētū cōsequētia nota ⁊ assūptū pꝫ quia datur inanitio deterior replōne. ⁊ econtrario. igitˀ datˀ eque mala pcise. Ad oppositū uidetur intentio cōmentatoris in cōmēto. Item in cuiuslibet inanitionis cura oportꝫ aliquid de nouo generari. sed hoc nō oportet in cura replōnis sed solū remouere. sed facilius est āmouere igitur ⁊c. cōsequentia est nota. ¶ Nota ꝙ egritudo de inanitione est deterior ceteris paribus quā egritudo de replōne ⁊ hoc satis deduxi i illo affo: i exercitātibus ad sūmū ¶ Ex illo sequitˀ ꝙ sub mēsura equali plus ledit inanitio q̄ replō. Secūdo nota licet ita sit. tamē pōt replō fore tāto maior in anitione ꝙ deterior egritudo foret replō q̄ ianitio Prima cōclusio ceteris paribus exn̄tibus facili⁹ curatˀ egritudo de replōne q̄ de inanitione: pꝫ ex dictis. ¶ Secūda conclō licet ita sit ubi nō̄ cetera non sūt paria pōt oppoitū cōtingere: Ad oppositū patet solutio.

Utrum omnem egritudinem de replōne sanet euacuatō aūt ecōtrario. Arguitˀ ꝙ nō Prio sic aliqua egritudo de replōne est oio icurabilis. sed nullā talē sanat euacuatio igitˀ ⁊c. pn̄a nota ⁊ assūptū pꝫ de appoplia forti. Secūdo q̄libet remouens egritudinem est inducens sanitatem que prius erat deperdita. sed nō ē possibile euacuatōez inducere sanitatē prius deperditā: igitˀ pn̄a nota maior pꝫ sed minor probatˀ quia euacuatō est actio materie priuatia ⁊ sanitatis inductio est actio positiua. sed p nullā opatōez materie priuatiuā producitˀ positiuū igitˀ ⁊c. ¶ Tertio aliqua egritudo de replōne curatur p simplicē alterationez igitˀ pn̄a nota ⁊ assūptū declaratˀ. Prio de causonide icensiua que p simplicem aquā quādoqꝫ curatˀ. Secūdo hoc idē pꝫ de putrida pn̄te putredinem remissā aūt remissi grad⁹ hūoꝝ reducibilis ad benignū p solā digestionem. Quarto euacuatione facta quādoqꝫ egritudo de replōne adhuc remanet igitˀ ⁊c: pn̄a nota ⁊ assūptū pꝫ de egritudie fcā a replōne q̄ adhuc remota replōe pōt i membro cōseruari ¶ Itē seqtur ꝙ in cura putride solū foret unica itentio habēda. s. ad causam morbi ⁊ nō ad morbū cōsequens falsū ⁊ cōtra itentionez galie. in tertio tractatu tegni prius eni oportet remouere cām deinde uenire ad eā que facta est egritudo. Secūdo pricipaliter arguitˀ ꝙ nō quāscūqꝫ egritudies de inanitione replō sanatˀ: prio qa quedā sūt icurabiles ut ethica tertie spetiei. Secundo ad idez sicapiatˀ se sequens ianitionez ⁊ arguitˀ ꝙ replō nō sanat eā qa ois cura fit p cōtrariū. sed notū est ꝙ replō nō cōtrariatˀ febri. igitˀ cōsequentia nota ⁊ totū antecedens pꝫ. Tertio eūo curatˀ euacuatōe igitˀ nō replōne cōsequentia tenet ⁊ antecedens probatˀ quia uomitus curatur uomitu ⁊ flux⁹ fluxu auic. prio cano: fen. quarta ca. primo circa finem eius ⁊ce. ¶ Ad oppositū est fn̄a affo. Primo nota ꝙ p egritudinē de inanitioe ⁊ replōne intelligere debemus omnez egritudinez sequentez repletionem uel ianitōez. ¶ Secūdo nota ꝙ egritudinū taliū quedā sūt fientes ⁊ quedā facte. quid sit utraqꝫ pꝫ. Tertio nota egritudinem de inanitōe curari p replōnem ⁊ ecōtrario. possumus itelligere uel tāq̄ p totalez cām curatiuaꝫ uel ptialez. Quarto nota ꝙ tā ianitio q̄ replō possūt esse cā imediata uel mediata egritudinis ¶ Quinto nota ꝙ morbi de ianitione ⁊ replōne sūt duplices. quidaꝫ curabiles ⁊ quidā incurabiles ⁊c. Pria cōclusio est hec alicuius egritudis de ianitione replō est totalis cā curatiua. ⁊ ecōtrario pꝫ ubi foret solū humoꝝ modica quātitas sine aliquo peccato qualitatis aut sola

nimia quātitas ſine peccato qualitatis. Correlariū nō quelibet actio poſitiua ē aliq̄d ī corpus hūanum poſitiue ꝓducēs pꝫ de actōe qua euacuat̄ ſolus hūor ſupfluus ⁊c. Cōtra p talē actionē ꝓducet̄ ſanitas in corpore que prius nō erat. ſꝫ quelibet ſanitas ē q̄d poſitiuū igit̄. Dicit̄ ad hoc negādo ꝙ ꝓducat̄ ſanitas ſed bene efficit̄ corp⁹ ſanū p ſolā exceſſus remotionē: Secūda cōcluſio nō quelibꝫ egritudo fiēs ex inanitione curat̄ p replōnē aut ecōtra taꝙ̄ p cām curatiuā totalē. pꝫ quia effimera ſequēs inanitionē nō curat̄ p ſolā replōnē quia cū hoc oportet caliditatē p̄ternaturā remouere ⁊ hoc fit a uirtute. ſimilit̄ cauſon p potū aque frigide curata nō curat̄ p ſolaꝫ ĩanitionē uel euacuationē. Tertia cōcluſio nulla egritudo facta ſequēs inanitionē uel replōnē curat̄. p ĩanitionem uel repletionē taꝙ̄ totalē cām curatiuā. pꝫ, quia alias nō eēt egritudo facta. Quarta cōcluſio licet ita ſit in cuiuſlibꝫ tamen egritudinis de inanitione cura neceſſe eſt repletionem concurrere ⁊ econtrario quia patet aliaſ nō remoueret̄ egritudinis cauſa nec egritudo ex cōſequenti. ⁊ iſtā conclusionem uoluit ypo. in affo. Ad argumenta pꝫ ſolutio ex dictis in queſtione.

cute egritudines in: xiiii. diebus iudicantur.

Cōcluſio affo. eſt iſta acute egritudineſ in. xiiii. diebus iudicantur. i. cretice terminat̄ probatur ſic in. xiiii: die ī huiuſmodi egritudinib⁹ aduenit ſtatus ⁊ cōſequēter criſis cū ipſe criſi terminabiles ſint igit̄ ⁊c. aſſūptū ꝓbat̄ quia ſūt uelocis motus cū fortitudine accidentiū igit̄ illā diē nō traſcendunt: Similis ſnīa colligit̄ ſecundo creticorū quarto ca. ⁊. x. alman. ca. de tēpore febris cognoſcende ad finem: ⁊ xviiii. continentis capi: de morbis acutis in principio ⁊ aliqualiter ſecūda quarti cap. penultimo ⁊ eſt utilis in actu pronoſtico ⁊ opatiuo ut patet. ⁊ ampliatur ad omnes morbos abſolute acutos: Primo nota hanc cōcluſionē duplicē habere intellectum primus iam datus ut uerba ſonāt ſecūdus in. xiiii. diebus quia. ſ. a. xiiii. die iſra uł citra ⁊ ſub iſto ſenſu exponit cōmētator ī cōmento ⁊ euidentius probatur concluſio. Secundo nota morboꝝ quoſdā eſſe cronicos quoſdā acutos. Cronici ſunt tardi motus ⁊ accidentium facilium ⁊ iſti terminant̄ a. xl. die ultra: Acuti uero ſunt uelocis motus ⁊ ſeuoꝝ accidentium ⁊ hec eſt cā uelocis terminationis coꝝ ⁊ oēs hi in. xl diebus ad plus terminantur. ⁊ hi ſunt duplices quia quidā ſunt dicti acuti abſolute ⁊ ſunt illi quoꝝ motus a principio ad finem eſt fortis ⁊ ſeuoꝝ accidentium ⁊ ordinatus ⁊ hoꝝ terminus eſt a xiiii. die citra ⁊ non tranſeūt ulterius in acutis abſolute ſeruatur uniformitas motus nec percipimus accidentiū drām de lenitate in ſeuitatem nec econuerſo ſicut uidemus in iſtis tertianis non paris que non ſunt acute abſolute. ſed ſunt acute cū conditione diminuente iſte egritudīes acute abſolute ſi terminantur uerſus principiū magis ꝙ̄ uerſus. xiiii. diem tūc dicunt̄ p peracute ⁊ ſi terminātur magis uerſus. xiiii. diem ꝙ̄ uerſus principium dicuntur peracute. ⁊ dicuntur omnes iſte abſolute acute. quia cū hoc ꝙ ſunt ſeuoꝝ accidentiuꝫ nō traſcēdūt xiiii. diem hoꝝ uero abſolute acutorū quidā peracuti ⁊ quidā ꝑpacuti nominantur per acuti quidē apud doc. ſunt qui magis uerſus. xiiii. ꝙ̄ uerſus principiū terminātur. perpacuti uero ſūt qui magis uerſus prīcipiū ꝙ̄ uerſus. xiiii. terminātur. Quidā uero ſunt acuti cū diminutione ⁊ dicuntur tropici cōuerſiui quia tropici ⁊ cōuerſiui idē ſunt ⁊ ſūt illi qui a. xiiii. die ultra ⁊ citra. xl. diem terminātur. ⁊ terminātur in xxxv. die. ⁊ dicuntur tropici quia in talibus egritudinibus licet ſint acute ꝑcipiunt̄ conuerſiones quia. ſ. egritudo quādoque fortius quādoqꝫ debilius ⁊ iteꝝ poſt quādoqꝫ forti⁹ quādoqꝫ debilius affligit egrotantem. ſi eni afflictō eēt cōtinua ⁊ ordinata uehemēs non tranſcenderet xiiii. diem cuius diuerſitatis cā eē pōt aut propter eſſe egritudinē interpolatā aut cōtinuā proportionalē q̄a. ſ. materia lꝫ intra uaſa putreſcat nō tñ ī locis cordi ꝓpinquis aut propter ipſā materiā eterogeneaꝫ eiſe ita ut ſit una pars alia magis ⁊ intēſius iſlāmabilis. Ad propoſitū de abſolute acutis ī ꝓpoſito eſt ſermo. Tertio nota ꝑp multa pōt aliqua materia facere egritudinē acutam ut alias dictuꝫ ē ſ. propter qualitatem manifeſtā occultā maliciā ꝙ̄titatē nimiam ⁊ locum ubi continere quodlibet ueꝝ eſt qd̄ dicit̄. Quarto nota dicit iudicātur. i. cretice terminā̄t: criſis enim grece latine iudiciū ut ſupra.

Eptime quartā eſt indicatiua alterius ebdomode octaua eſt principium: contēplaria uero xi: hec eniꝫ ē quarta ſecūde ebdomode. contēplaria uero rurſus xiiix. hec enim eſt quarta a. xiiii. ſeptima uero ab. xi.

Pria cōclo ē iſta q̄rta dies nūciat. i. declarat criſim ī ſeptīa futurā ꝓbat̄ ſic ī ſeptīa die debente uenire criſi in quarta apparet ueſtigiū future criſis igit̄ ⁊ ce. pꝫ ꝯñā ⁊ aſſūptū circa litterā declarabitur. Primo nota penes auctores cōit̄ iſtos terminos reperiri. dies cretica dies indicatiua dies nūciatiua dies maīfeſtatīa ⁊ ꝯtēplatīa ē aūt dies cretica dies ī qua aduenit aut aduenire pōt criſis cōpleta uel diminuta: p diē aūt indicatiuā nūciatiuā ꝯtemplatiuā ſiue maīfeſtatiuā idē. ſ. diē ī qua egrotantis diſpoſitōe ꝯprehenſa ꝓnoſticari poſſumus q̄d ī alia die. ſ. immediate die cretica prīa ſequēte futuꝝ ſit exēpū eſt ſicut in quarta apparente leui ſudore aut ꝑuo ſanguis fluxu ꝓnoſticamur ī ſeptīa ⁊c. ⁊ tūc erit quarta īdicās uel idicatīa ſeptīe ⁊ ſeptīa īdicata. Secūdo nota diei cretice tres fore cās. ſ. uirt⁹ materia morbi ⁊ celeſtis aſpect⁹. eedē idē ſūt cāe criſis ⁊ diei cretice igitur iſte ſint cāe criſis ſequitur ⁊c: prīo uirt⁹ cū calore agendo ī materiā ⁊ ipſā p̄parādo expellet ecōtra materia reſiſtēdo ⁊ uirtutē ſtimulādo celeſtis quoqꝫ iſluentia ⁊ maxīe luna ad hoc cōcurrit cū ſit dña uelocis mot⁹ ⁊ nobis pxīa uñ ī creticādo qñqꝫ iuuat uirtutē. quādoqꝫ uero materiā ut ſi materia fuerit frā ⁊ hūida ⁊ ſit nūc hora criſis ⁊ luna in ſigno frō ⁊ hūido aut calido ⁊ ſicco īpediet uirtutē aut iuuabit ad digerendū materiā ut pꝫ. Ex q̄b⁹

pꝫ prio solū ī egritudinibus materialibus esse dies
creticos cōsiderādos qꝛ ibi sūt solū sue cāe pꝫ secun
do nō ctiā ī oībus materialibus p crisī terminabiles
ut alias dictū ē. ¶ Tertio nota ꝙ dies cretica ē du
plex. s. radicalis ⁊ īdicatiua cōtēplatiua siue mani-
festatiua prīa ī qua secūdū plurimū aduenit pfecta
crisis: ut. vii. xiiii. indicatiua que aliā nūciat ⁊ sit
ī ea ipsa crisis ut. iiii. xi. ⁊c. in qua secūdū pluri-
mū apparet motus ⁊ signa future crisis in. vii. uel
xiiii. ⁊ dixi notāter ut plurim̄ qꝛ merito difformita
tis materie aut alterius cāe possꝫ ille effectꝰ impedi
ri. Quattuor sūt ꝓprietates īdicatīe. prīa nunciat
futurā crisī. secūda nūciat utrūꝫ cita uł tarda tertia
ostendit salubrē uel mortalē. q̄rta spēꝫ crisis. ex q̄-
bus pꝫ dr̄am īter īdicatiuā ⁊ radicalē duplex. prīa
ex pte crisis: secūda ex pte signi. ⁊ nota diē īdicati
uā nō solū ōndere futurā crisiꝫ sed etiā qualitatē ⁊
manerie eius uerbi gratia si ī quarta appareat su-
dor aliq̄lis ī toto ⁊ u. ia cū signis aliqualis digōnis
⁊ alia q̄bus ꝓbabiliter arguimus fore uictoriā uir
tutis supra materiā ꝓnosticari debemus crisiꝫ ad sa
lutē futurā ī. vii: si aūt ecōtra ñ appet sudor ⁊ uri
na sit ad nigredinē tendens aut ypostasis cuꝫ signis
aliqualis coctionis ⁊ nō digōnis ꝓnosticari debemꝰ
crisī futurā ī. vii. ad mortē. Quarto nota tam ra
dicalē ꝙ īdicatiuā diē duplicē uel duplicit̄ eē: primo
p se ⁊ pricipaliter secūda p ītercidētiā. prīa ē ī q̄ se
cūdū plurimū fit crisis pfecta aut īpfecta secūda ē in
qua merito alicuius ītercidētis cōtingit crisiꝫ fieri.
hoc aūt pōt eē materie furiositas aut amicabilis a-
spectus uirtutē iuuās aut ecōtra aut materie benig-
nitas ita ꝙ merito ꝓportōis accidentalit̄ cōtigentis
uirtutis ad materiā uel ecōtra hoc cōtigit uerbi grā
si ī. xi: die appet sudor leuis merito cuius ī. xiiii.
die ꝓnosticat̄ crisī ī tātū furiosā eē ꝙ stimulabit uir
tutē ad prius creticādū in. xiii. aut supueniet aspec-
tus ita beniuolus ꝙ fiet prius aut ita maliuolus ꝙ
prius īterficiet egritudo. Quīto nota ex dictis fieri
dupliciter aliquā creticā p ītercidentiā. prio rōe ali
cuius accidētalis iuuamēti supueniētis uirtuti unde
supra materiā tātaꝫ ꝓportionē uirtꝰ acquirit ut an
te radicalē creticā possit ɔpletā crisiꝫ efficere ⁊ illa
dicitur cretica p acōmodationem secūdo rōe malig
nitatis aut dñii materie acq̄sita rōe cuiꝰ ī tātū stimu
latur uirtus ut creticaꝫ radicalē expectare nō possit
exēpla patēt. ⁊ ista dicit̄ cretica p īpulsionē: īpellit̄
eni uirtus ad creticandū. ex q̄bus pꝫ prio qualibꝫ di
em posse eē creticaꝫ pꝫ secūdo ī egritudinibus ualde
acutis horam crisis ⁊ diē creticaꝫ ualde īcerta eē un
de bñ ypo. iꝫ ꝙ acutoꝝ morboꝝ ⁊ce.

¶ alterius ebdomode:

Secūda cōclo octaua dies ē pricipiū secūde septiane
ꝓbat̄ sic ut quidaꝫ octaua exñte pricipio secūde sep
tiane tres septiane mediciales ɔplēt̄. ī. xx. ⁊ aliter
nō igit̄ pꝫ ɔña. qꝛ. xx. est cretica radicalis ⁊ cretici
radicales se sequūt̄ p septianas. alit̄ ⁊ meliꝰ septia
nas taliter cōputando ē. xiiii. finis secūde ⁊ alit̄ non
sed eēt. xiii. dies igit̄ pꝫ ɔña ⁊ assūptū circa litteraꝫ
declarabit̄. Prio nota ꝙ ɔputatō medicialis prout
ptinet proposito ē debita ⁊ ordinata dieꝝ egritudi
nū mēsuratiū numeratio secūdū eoꝝ ɔñaꝫ ut dies in
dicatiā ⁊ radicalis cretica a medico cognoscat̄. Ex
quo pꝫ hāc ɔputatōnē īchoare debere a pncipio ipius
egritudinis que ē hora sensibilis lesionis. ¶ Secun
do nota ꝙ qꝛ expimento reptū est diē. xiii. eē cre-
ticaꝫ radicalē ⁊ frequētissime per: xi. nūtiari. ideo
cōcludit̄ octauaꝫ debere ēe pricipiū secūde septiane
qm̄ īdicatiuus dies ⁊ radicalis sese cōsequūt̄ per q̄
ternos ⁊ illud fuit motiuū. ypo. cetere cōclusiones
patent ⁊ce.

¶ contemplaria uero:

Tertia cōclusio. xi: dies ē īdicatiua. xiiii. probatur
sic se hꝫ xi. ad. xiiii. sicut quarta ad septimaꝫ sꝫ q̄r
ta est īdicatiā septie igit̄ ⁊ce. ɔña nota ⁊ añs proba
tur qꝛ sicut quarta est finis quaternarii prie septia
ne ita. xi. secūde septiane. Similit̄ sicut quarta di
stat a septiā ita xi. a. xiiii. ut patet ⁊ce.

¶ contemplaria uero rursus.

Quarta conclusio est hec dies. xvii: ē cōtemplaria
xx. probat̄ sic se habet. xvii. ad. xx. sicut quarta
ad vii. ⁊. xi. ad xiiii. sed prie sūt īdicatiue igitur
⁊c. ɔña nota ⁊ antecedēs pꝫ ītelligenti. ⁊ simil' sñia
ponit̄ ab ypo. tertio ꝓnosticoꝝ. a galie: cōmento
xxv. ⁊ ē utilis asso. ī actu ꝓnostico ⁊ curatiuo. ex
eo eni cognoscit̄ tēpus future crisis ⁊ qualitas futu-
re crisis. Ex quo habetur indicatio de incessu in ac
tu curatiuo. ⁊ non solum ad septimanas. sed etiam
ad mēses pōt esse īdicatiuꝰ. vii. ⁊. xi. xiiii. ⁊ ita
de aliis ⁊ similiter de annis. ¶ Ex quattuor cōclu
sionibus positis in asso. sequūtur quattuor correla
ria que forte ypo. intellexit. Primū ꝙ ī spatio. xx
dierū non includuntur nisi tres dies cretici radica-
les ⁊ tres indicatiui proprie. s. vii. xiiii. ⁊. xx. ⁊.
iiii. xi. ⁊. xvii. licet per intercidentiam possunt esse
plures. Secundum correlarium est ꝙ sicut creti
ci radicales sese cōsequūtur per septenos ita cretici
indicatiui se se cōsequuntur per septenos: ¶ Terti
tium correlarium est ꝙ aliter cōtinuat̄ secunda sep
timana tertie ⁊ aliter prima secūde quia prima ⁊ se
cunda septimana non sunt cōmunicantes sed secun
da ⁊ tertia bene sunt cōmunicantes ⁊ hoc satis ex-
presse denotauit cum dixit ꝙ octaua est principiuꝫ
secunde septimane. ⁊ tota causa huius est hec quia
per experientiam inuentum est secundam dieꝫ esse
creticam radicalem sicut ⁊. vii. xiiii. ideo compu
tando istas septimanas necessariū fuit ponere. xiiii
diem esse finem secunde ⁊ principium tertie septia
ne ⁊ hoc habebitur. Quartum correlariuꝫ com
putando dies creticos necesse est ponere finem pri
mi quartanarii esse principium secundi. ¶ Ex quo
enim talis cōputatio debet fieri per quaternos nisi
enim sic fieret septima. ⁊. xiiii. non forent cretici
radicales. Quinto nota principaliter ꝙ a. xx.
die ultra incedenduꝫ est in cōputatione dieruꝫ sicut
ad. xx. ¶ Ex quo sequitur ꝙ quarta dies est creti
tica ⁊. lxxx. ⁊ sic de aliis ⁊cetera.

Dubitatur circa afforismum i mediate precedentē: vtrū acute egritudines in quatuordeci diebus solū terminent siue indicent tāq̄ i proprio termino. Arguit q̄ nō. pmo sequitur q̄ termin⁹ acutarū absolute esset: xiiij. magis q̄. xiiij. g° ⁊c̄. 9ña nota: ⁊ aſſ^m pz. ⁊ colligit secūdo de creticis: ⁊. 3° ⁊ de crisi. Na mot⁹ egritudinū acutarū absolute fortior est ad impares: sed nō aduenit crisis nisi hora maioris afflictionis g°. ⁊c̄. ¶ Confirmat q̄nto aliquis dies cretit⁹ ē propinquior pncipio: tāto fortior est in crisi: sed. xiiij. ē huiusmodi g° ⁊c̄. Confirmatur plus appropinquat finis. xiiij. fini. 2°. septimane q̄ finis. xiiij. ergo hoc infra probat. ¶ Confirmat plēs horas 9tiet i se creticas. xiiij. q̄ xiiij. g° 9ña nota. aſſ^m pbat. nā. xiiij. 9tinet duodecim horas. xiiij. vero 9tinet nisi. xi. cū due septimae non sūt nisi. xiiij. dierū ⁊. xi horaꝝ. Secūdo sic. cōuenientior termin⁹ acutaꝝ absolute est septima q̄ xiiij. ergo 9ña nota pbat aſſ^m qa illud operatur in vno periodo interpollata. quod operat continua in vno die: sed īterpollata terminat in. vij. piodo ergo ⁊ 9tinua terminabit i. vij. die nā in febribus acutis interpollatis longior termin⁹ est. xiiij. dierū ¶ Tertio sic: si questio eēt vera: hoc maxime esset qa acute terminarent i. xiiij. ⁊ puenirent tūc ad statū. sed post statū subsequitur declinatio. ergo acute egritudines nō terminat. in. decimaquarta die: ⁊ cete. ergo patet. Quarto sic se habz acuta absolute post. xiiij. sicut se habet tropica ante. xiiij. sed egritudo acuta tropica pōt termiari ante. xiiij ergo acuta absolute poterit terminari post. xiiij. g° pbatur minor: ponendo q̄ Sortes patiat egritudinē tropica ex natura sui mot⁹: tūc 9tingens est ante. xiiij. morbū fortificari in tantū q̄ stimulabit naturā vt expellat in. xiiij. hoc videt satis possibile: p illo vr̄ snia Gali. in cōmento eadez sententia est isaac in libro de febribus. ¶ In oppositū est ypo. in littera ⁊ 9mentator in cōmento. Pro responsione pmittendū primo q̄ p egritudinez acutam absolute intelligat ut dictū ē circa litterā: q̄ egritudo acuta est duplex. s. absoluta ⁊ tropica seu couersiua: que fit multis de causis: vel propter distantiā materiei a principalibus: vel quia materia est eterogenea. obquod nō seruat ordinatū motū. Acuta est que ab ipso pncipio est sceno⁊ accidētiū ⁊ vniformis motus. ⁊ dicit acuta absolute q̄ dixit Gali nunq̄ transire. xiiij. Nota etiā q̄ lz multis modis posset dici acuta. hic tamen intelligit maxime de acuta propter qualitatē materiei manifestā. ¶ Premittendū scdo q̄ eedē cause sūt dierū creticoꝝ ⁊ crisis: quaꝝ cause sūt duplices intrinsice vt virtus et calor naturalis qui est eius instrumentū. extrinsice ⁊ vniuersales sūt influentia ⁊ dispositio aeris que est cā instrumentalis ⁊ minu⁹ pncipalis. Premittendū tertio: q̄ crises acutarū de quibus est sermo sequunt influentia lune: que videtur esse dña humiditatū: vnde ea crescente crescunt vndationes maris: crescunt medulle in ossibus ⁊ in plātis obq̄d ligna solent incidi i plenilunio ⁊ tūc crescūt cerebra ianimalibus. secūdo qa luna omnibus planetis est nobis pximior: q̄re nos valde inmutat: tertiō qa ē velocissima planetaꝝ: vltima cā est aspect⁹ q̄draturarū varius ad nos: qui acceptus ē ex experimento: nā primus quatern⁹ iducat secūdū ⁊c̄. ¶ Quarto premittendū: q̄ luna ex proprietate habz hoc secūdū astrologos: q̄ tūc erit opposita secūdū quadraturā: oppōsito mō influit: ab illo signo in quo icepit morbus quādo erit maxima oppositio: quia isti sūt aspectus inimicitie. alij aspec⁹ nō sūt ita fortes sed qa pmi aspectus sūt in. vij. ⁊ in. xiiij. ideo fiūt tūc plures crises: nam sicut icepit morbus i aliquo signo: propter hoc q̄ illud signū debilitabat naturam. sic cum luna erit in signo opposito: habebit aspectū illi signo cōtrariū. in quo morbus incepit silr cū erit in aspectu quadrature: licet ille aspect⁹ non sit ita fortis. Ex isto inferūt tres cōclusiones prima non omnes acute in decimaquarta diiudicātur hoc pz de acutis tropicis ¶ Secūda 9clusio: nō omnes acute absolute terminant. in. xiiij. pbat qā acute vt patuit i 9mento. Tertia 9clusio responsalis qa acute absolute nō transcūt. xiiij. sed in ea ul citra terminat vt probatur. qa eo tempore sūt oēs cause fortiores: primo materia valde acuta sui a cuitate stimulans virtutē: ⁊ virtus fortis. aspect⁹ quadrature ⁊ oppositionis. hoc supposito q̄ nō sit cā accidentalis ipediens: vt malicia rḡiminis ⁊ silia ¶ Istis positis respondetur ad argumenta ad pmū negat aſſ^m. ad probationē dicendū q̄ irritatō materie ⁊ radicis īferioris motus in paribus est fortior sed qa virt⁹ nālis regulata ab intelligentia non errante expectat iuuamentū ex influxu iō ⁊c̄. Alius modus respendendi: q̄ crisis sit fortior i. xiiij. q̄nuū ad pncipiū q̄ in. xiiij. finit ⁊ cōplet. Et iō. xiiij. cōscribitur magis: qa ibi est directa oppositio. Ad secūdā 9firmatōz dicēdū: q̄ propositō Gali. est falsā vniuersaliter: ⁊ propterea est exponenda cōparata radicali ad radicalē ⁊ indicatiua ad indicatiuaz: tunc septima que est in propinquo est fortior. xiiij ¶ Sed diceres cōtra contrariū dicū est cū i. xiiij. fit aspect⁹ oppōis q̄ ē fortior ꝯ hoc patebit solo. ¶ ad 9firmatōz scdaz negat 9ña ⁊ silr ad. ij. qa i xiiij hore. xi. sunt fortiores in crisi q̄. xij. xiiij°. diei: qa ibi est aspectus dircē oppositionis. Ad secūdū negatur aſſ^m ad probationē dicendū 9cedendo cōsequentiā ⁊ 9ñs: q̄ plures crises acutarū fiunt i septimo. ¶ Ad tertiū pncipale dicitur 9cedendo casuz ad argumētū: q̄ in. xiiij. erit stat⁹ ⁊ declinatio cōpleta. Ad quartū sic se habet ⁊c̄. dicendū: negādo similitudinez: nā tropica pōt mutari in maiorez afflictionē: propter appropinquationē ad principalea: non antez sic potest fieri in acuta absolute. Ad auctoritatē dicendū est: q̄ veꝝ est rōne motus materie: sed quia natura expectat influxū ideo tūc nō facit crisim. ¶ Contra 9clusiones positas q̄ acute absolute seruato debito regimine termināt in xiiij. propter motum eorū esse cōtinuum ⁊ fortem. Sed contra hoc fundamentum arguitur sic primo ita se habet virtus fortis ad egritudinem fortem ⁊ ordinati motus. sicut se habet virt⁹ debilis ad egritudinē debilez cōtinui ⁊ ordinati motus: sed debil' virtus potest hunc motū tollerare post. xiiij. ergo virtus fortis poterit hunc motū fortē etiaz vltra.

xiiij. tollerare. Confirmaẗ longiori tempore pōt fortis tollerare cōtinuū ⁊ fortez motū ꝙ̃ mediocris sed mediocris potest tollerare hunc motum vltra xiiij. g° ꝯña maīfesta ⁊ asꝑm habeẗ ī cāu Confirmatur signando certā latitudinez sceuitatū accidentiuz acutorū vt. 4. vsqȝ ad. 8. tūc sic: multo longiori tempore potest tollerare virtus vehementiā accidentiū vt sex: ꝙ̃ vehementiam vt octo. sed vehementiam vt octo tollerat vsqȝ. quatuordecim ergo vehementiā vt. vi. poterit vltra. xiiij: tollerare Confirmaẗ qa crisi debente venire in. xiiij. in forti pōt propter accidentale īpedimētū tardari crisis post. xiiij. sed magis potest tale impedimentū prouenire ab intra ergo. Quinto ꝯfīmaẗ longiori tp̄e pōt virtꝰ tollerare accidentia ꝯcernentia crisiz salubrez quā mortalem. sed accidentia cretica mortalia tollerat vsqȝ ad xiiij. ergo ꝯña bona. ⁊ minor probaẗ poneudo duas acutas vnā salubrē ⁊ aliam mortale. Ultimo sic. ⁊ signo duos homines sortem ⁊ platonem patientes egritudines acutas mortales. ⁊ plato sit fortior tūc arguiẗ sic. sortes potest transire vsqȝ ad. xiiij. cū istis accidentibꝰ ergo plato potuerit vltra trāsire. ꝯña est nota. ⁊ asꝑm ponitur ī casu. hec soluentur infra ⁊c̄.

Dubitatur circa fundamentū datū de causis dierū creticoꝝ. Nam si tales aspectus sunt cause dierū creticorū. sed tales sūt multo plures ꝙ̃ quatuor in duabus septimanis: ergo plures erūt dies crisis. nā secūdū astrologos luna secūdū eius motuz in zodiaco causat in nobis quīqȝ aspectꝰ. s. sextilem exagonū tetragonū ortoganū ⁊ triogonū. hec habētur ex astrologia. igiẗ qnqȝ erūt dies cretici. Secūdū dubiū: qa si sic esset sequereẗ ꝙ. xiiij. esset fortior in creticando qđ est cōtra Gali. ī libro de creticis. ꝓbaẗ ꝯña: qa est fortior aspectus. Confirmatur qa sic. vicesima esset eque fortis sicut. vij. ī creticando quod est falsū ꝓbaẗ asꝑm qa est equalis oppositio quadrature Tertiū dubiū qa videtur ꝙ septima non est cretica radicalis. qa est cretica īdicatiua. pȝ per Aui. secūda quarti probaẗ sic se habet septima ad. xiiij. sicut quarta ad septimum qa vtrobiqȝ est proportio dupla. Confirmaẗ quia sicut se habet media quadratura ad quadraturam sic se habet quadratura ad oppositōnē hoc pȝ. ergo ⁊c̄. Confirmaẗ. qa quēadmodū ī crisi futura in vij. ī. iiij. apparent signa huiꝰ. ita in crisi fienda ī xiiij. apparent signa huius ī qnta. nā sicut signū digestionis in quarta significat cōplementū eius in septima sic signū digestionis in septima signat digestionem cōpleti debere ī. xiiij Quartū dubiū videtur ꝙ quarta nullo mō est cretica. ꝓbaẗ qa nec īdicatiua: probaẗ ꝑmū qa tūc merito celestis aspectꝰ nō multū fortificaẗ virtus eius. qa motꝰ ⁊ creticatio acutarū fit ꝑ impares. Confirmaẗ qa indicatiui debent ꝓportionari ceteris radicalibus. sȝ motus ⁊ creticatio fit in imparibus: ergo īdicatiui erūt in imparibus: ⁊ per ꝯñs dies q̄rta nullo modo poterit dici cretica. Quinto dubitaẗ circa litterā qa dictū est ꝙ. xi. est indicatiua. xiiij. sicut quarta septime. nā non ita se habet xi. ad. xiiij. sicut quarta ad vij. probatur quia quarta est proprie in medio septimane. xi. aūt non. Confirmaẗ ponendo duos sortē ⁊ platonē primo debere sortē creticare in. vij qui sit ī quarta ⁊ platonē ī quo dȝ fieri crisis ī. xiiij ⁊ sit in. xi. tūc arguitur sic: materia in istis erit eque digesta. sed virtꝰ sortis est fortior. cū nō sit tantuz debilitata ꝑ egritudinē: ergo in. vij. faciet crisim: sed platonis virtꝰ est debilior ergo nō poterit ipsā facere. in. xiiij. Contrariū huius videẗ qa fortior est aspectꝰ. xi. quā. xiiij. ꝓbaẗ qa sicut se habet aspectꝰ creticus radicalis ad radicalē: taliter se habet indicatiuus ad indicatiuū. Sed fortior est aspectus oppōis. qui est in. xiiij. ꝙ̃ aspectus quadrature: q ē in septima: ergo fortior: ita se habebit. xi. ad. iiij.

Sextū dubiū. qa dictū est ꝙ luna tripliciter īfluit. s. motu: lumine: fortunio. ⁊ īfortunio: tūc pono ꝙ sortes incipiat egrotare luna existente sub signo sibi fortunato tūc sic ī quocūqȝ aspectu fuerit postea luna fortificabit morbū ⁊ deprimet virtutem. Septimū dubiū. qa data ista pōne sequereẗ ista conclusio: ꝙ nunꝙ̃ in septimo fieret crisis mortalis: quod sic arguiẗ ⁊ pono ꝙ sit sortes in. vij. ī qua debet terminari ad mortē: tūc sic virtus est fortior in vij. ⁊ morbus depressior ꝙ̃ in. vi. sed ī sexta non poterit vincere morbꝰ virtutē ergo nec in septima ꝯña manifesta ⁊ asꝑm ⁊ minor pȝ ex casu quia virtus in septiā est adiuta a supcelesti aspectu. Pro responsione ad argumenta facta superius cōtra cōclusionē: ideo ad primū cū dicitur: ꝙ sic se habȝ uirtus fortis: dicendū ꝙ morbꝰ potest dici altero fortior: aut absolute. qa cū aliȷs paribus est aptꝰ causare fortiora accidentia: vt causon catus a duabꝰ libris colore fortior est ꝙ̃ causatꝰ a libra vna: ecōtra diciẗ debilior. Alio modo pōt dici fortior ī cōꝑatione ad suaz virtutem: qa est aptus sceuia accidentia causare ī ꝯparatione ad suā virtutē. ecōtra debilis: ideo ad argumentū respondeẗ negando minorē: Si loquaẗ de fortitudine absolute: si capiatur fortitudo virtutis respectiue: negaẗ maior: nā talꝭ morbus debilis diciẗ fortis in cōparatōe ad virtutē: hoc sic ostenditur exemplo. si sit virtus sortis: vt. viij. ⁊ morbus vt quatuor: ⁊ virtus platonis vt quatuor ⁊ morbus vt duo. Ad secūdū cū dicebaẗ longiori tempore pōt tollerare fortis ꝙ̃ debilis accidentia acute absolute. Ad hoc dicēdū primo negando asꝑm: si absolute capiaẗ: hoc manifestatur si appoplia veniat forti ⁊ debili citiꝰ īterficit fortē ꝙ̃ debilē qa vtrūqȝ īterficit ꝑ viā suffocatōis Similiter suffocatio matricis ī muliere forti citius īterficit. Similiter ī squinantia: similiter in assumptione cibi venenosi. fortiꝰ leditur homo fortis virtutis ꝙ̃ debilis: sicut patet in cōmestione fungoꝝ. que magis ledūt hominē calē cōplexionis ꝙ̃ frē. Similiẗ imaginādum est de uirtute forti agitante materiam faciente effumare ad cor: quare cito interficit quod virtus debilis non fecisset. Ex quo inferẗ primo: qđ virtus fortis est cā mortis. secūdo ꝙ virtꝰ fortis est cā citioris mortis. tertio ꝙ meliꝰ foret aliquādo egrū fore debilis virtutis Aliter dicendū negando asꝑm: nā licet ego possum portare dupluz pōdus ꝙ̃ sor. nō possū illud portare ꝑ duplū spaciū aliter dixerūt aliȷ ꝙ qñ ypo. ⁊ Galie: dixerūt ꝙ ab

solute acute nō possent trāsire intelligitur ꝙ nō po sunt transire. xiiij. qn veniat vna de quatuor cri sibus dictis in ꝯmēto videlicet ꝙ subito termient ad salutem. aut ad viā salutis. vel ad mortem subito: vel ad viam mortis: sed tūc sunt omnes cause ꝯcurrentes ad faciendū tales crises: ideo ad argumentū dicitur ꝯcedendo totū: sed egritudo nō remanebit acuta absolute qa nō erit vniformis. Ad tertiū dicēdū admittendo casū. et ad argumentū dicendū negando minorē qa secūdū proportionē seuitatis accidentiū ad virtutem crescit fortitudo morbi quā non posset virtus tollerare. ❡ Ad quartū qa potest virtus ab extrinseca impediri cōcedit. Et ad probationem vlterius dicitur quod potest virtus ab intrinseco impediri immo etiam incitabit ad crisim. Ad quintū cū dicebat longiori tempore potest virtus expectare crisim salubrē. dicendū negando: qa idem est terminus ad salutē vel mortē. qa naturaliter materia agit sine deliberatōne. Ad aliud cū dicebat longiori tempore pōt virtus fortis. dicendum negando etc. qa dabit aliquis terminus quē nulla acuta absolute poterit ptransire et sic est. xiiij. ❡ Ad vltimū sic se habet etc. negāda ē similitudo qz egritudo difformis motus prouenire pōt a difformitate materie. Ad dubia circa asso. Ad pmū dicēdū cū dicebat videlicet ꝙ sūt plures aspectus etc. Respondendū ꝙ aspectus lune sunt cause creticorum sed nō omnes. qa solū illi i quibus exaltat virtus: et deprimitur morbus. sed hoc fit solū in tribus aspectibus in oppōe quadrature aut medie quadrature et sic soluit argumentū: et sic dies itercidentes non debent dici cretice radicales qa nō sunt ibi aliq istorum aspectuum. licet bene aliquis aliorum: ❡ Ad secūdū dubiū cū dicebat ꝙ. xiiij. erit fortior etc. dicendū ꝙ licet aspectus quadrature sit cā: nō tamen totalis: qa cōcurrit radix inferior et dispō virtutis et materie. et ideo dicendū ꝙ rōne aspectus fortior ē xiiij. ꝙ vij. Sed rōe inferioris radicis qa virtus est fortior et materia rebellior: rōne etiā cause fortior est. vij. Et similiter negando ꝯparatōem de vigesima et vij. et hoc est qd dixit Galie. ꝙ qto dies cretica est propinquior principio tāto est fortior. Aliter dicēdū: ꝙ rōne qualitatis fortior est aspectus i quadratura secūdū vtrāqz qlitatē vtriqz oppositus. ❡ Ad tertiū dicendū cōcedendo ꝙ dies. vij. ē idicatiua. xiiij. nō tū pure indicatiua qa etiā cretica radicalis et ideo cum arguit negatur ꝯña. Ad quartū dicendū ꝙ quarta est indicatiua: et notandū ꝙ in tali idicatione cōsiderant tria. s. signa digestionis. secūdo fortitudo virtutis: tertio dispositio motus materie vel cōtraria his. ideo i quarta merito radicis superioris pma duo apparēt: sed tertiū magis manifestat in tertio vel quinto. Et iō dicēdū ꝙ indicatiua dicit quarta magis ꝙ tertia et quinta rōne aspectus: sed rōe motus materie magis tertia vel quinta qa sudores spōtanei boni. s. tertiani quintani. Ad quintū dicendū capiendo fundamentū ex auctoritate Gali. in libro de creticis. ꝙ qnto aliqua cretica vel indicatiua est propinquior principio: tāto est fortior: iō digestio in vrina in. xi. etc. si debz proportionari qrte debet apparere i ea maior gradus digestionis. Et sic arguit. ꝙ aspectus ē fortior in. xi. iō etc. Aliqui ꝯcesserūt: aliqui aūt dixerūt negādo similitudinē: quia licet aspectus ē fortior in vndecimo: tamen radix inferior est fortior in quarta. ❡ Ad sextū dicendū: ꝙ influxus qui fit rōne infortunij plerūqz superat aspectū secūdum quadraturā vel oppositionē qnqz est eqlis qnqz est debilior sz diceres si duo egrotarēt vnus existēs sub fortuio alius sub ifortuio qs illorum deterius egrotabit Et videt pmo ꝙ egrotans sub infortunio: qa ꝯcurrūt cāe potentiores. Arguit etiā ꝙ egrotās sub fortunato: qa sigt egritudinem factam a potentiori cā dicendū ad hoc: ꝙ si tales egrotarent equali egritudine omnino ꝙ egrotās sub fortuna est deterius p viā cause. Econtra de illo qui egrotat sub infortunio qa malū est p viā cause: minus malū per viam signi. ❡ Ad vltimū dicendū negando ꝯñam. Ad probationē vltra dicendū negando ꝯñam: qa i septima efficit virtus potens: que cū moum materiā sequitur mors quod i sexta facere nō poterat propter debilitatē. Aliter dixerūt aliqui astrologi: ꝙ i septima vel in. xiiij. non moriūt nisi illi qui egrotāt sub infortunio: et qa infortuniū augetur in aspectibus ideo moriūt.

Utrū computatio dierū medicinaliū ad sciendum dies crisis debeat pncipiari ab hora decubitus infirmi: et arguit ꝙ nō. Primo sic talis cōputatio non est certa. igit ꝯña nota. et assūptum probat qa in qbusdam egrotantibus p plures dies durat egritudo anteqꝫ decubant: vt patet in multis corporibus robustis. ideo. Secūdo cōputatio debet incipi ab hora q incipit motus materie facientis egritudinē igit ꝯña tenet qa illa non est hora decubitus sed est hora neutralitatis. et añs arguit qa motus materie rū est cā egritudinis igitur etc. ❡ Tertio si etc. hoc maxie diceret. qa deberet incipi cōputatio ab hora sensibilis lesionis. sed arguit ꝙ nō. qa tūc possz sciri pūctualiter hora sensibilis lesionis: cū ante omnē sensibilem lesionē precessit sensibilis lesio. Item lesio i vno sensibilis est alteri insensibilis igitur non ē apta regla iciper ꝯputatōem ab hora sensibil' lesiōis etc.

Ad oppositum sunt omnes medicie autores. ❡ Nota ꝙ alia est hora decubitus et alia est hora sensibilis lesiōis Secūdo nota licz ita sit tamē in aliquibus corporibus puta debilibus cōicat hora. s. decubitus et sensibilis lesionis. ❡ Tertio nota ꝙ egritudinū quedā sūt ledentes opationes omnes totius indifferent: quedā aūt sunt ledentes opationes determiate ptis tm. Exemplū primi vt fe. exemplū secūdi vt apā pedis vel manus. Quarto nota: ꝙ crisis cā est nō solū motus sed virtus pncipalis etc. ❡ Prima conclusio incipiendo ꝯputare dies medicinales: in quibusdā corporibus possumus incipere ab hora decubitus. pz quedā sūt corpora in quibus statim cū incipit egritudo ipsa decubunt vt corpora debilia. Secūda cōclusio est ꝙ non in omnibus corporibus licet ab illa hora cōputationem incipere: pz de corporibus robustis: vt supra arguebat. ❡ Tertia cōclusio in quibuscūqz corporibus cōputando dies etc. incipiendū est ab hora sensibilis lesionis

g 2

sibilis lesiõis. siue totius siue partis: pȝ q̃a incipere debemus ab hora qua icipit pugna virtutis ad materiã ⁊ ecõtra. sed hec est hora sensibilis lesionis siue totius siue partis pȝ ⁊c̃. Ex quo sequit: q̄ nõ est possibile medico certitudinaliter scire temp⁹ pũctualiter illius sensibilis lesionis: vt argutũ est igitur ⁊c̃. Ad argumenta patet solutio.

Estiue quartane ut plurimum fiũt breues: autumnales uero longe et maxime que ad hyemem coniunguntur:

Prima cõclusio affo. est hec estiue quartane ut plurimũ fiũt breues: probat̃ sic vt plurimũ cause facientes ad breuitatẽ quartane sunt fortiores ĩ estate quia materia est subtilior magis disp̃sa calidior pori aptiores ⁊c̃ Primo nota ex multis arguitur morbi materialis longitudo siue breuitas. s. re naturali: non naturali. ⁊ preter naturã. exemplum primi ut cõplõne etate. ⁊ que eis annectunt: ⁊ sexu raritate ⁊ spissitudine. exemplũ secũdi. vt aere regione cibo ⁊c̃. exemplũ tertĳ. vt multitudine grossitie frigiditate ad propositũ hic ex re non naturali: que tamen non facit hoc: nisi variando dispositionez rei naturalis ⁊ preter naturã. ⁊ colligunt̃ iste quatuor cause p̃ma quarti Secũdo nota: per q̃rtanam intelligere debemus febrẽ a materia melica pendentez intra venas vel extra putrescentẽ que d̃ quarto in quartũ interpollatẽ mouet̃. vel si cõtinue: fortius exarcerbat egrotantez que multipliciter variatur q̃a vel est cõtinua: vel iterpollata: vl̃ a mlia naturali vel adusta vel per congelationem genita vel a multa materia vel pauca. Tertio nota Estiuales dicunt̃ vel in estate genite vel reperte ⁊ vtroq̄ modo est sermo. Quarto nota notantur dixisse vt plurimũ verbi gratia. ponat̃ q̄ sortes incurrat febrem quartanã estiualem: ⁊ sit sor. habitudinis frigide ⁊ caloris debilis. ⁊ usus fuerit regimine vergente ad mliam: ⁊ febriat plato febre q̃rtana autumpnali ⁊ sit per omnia opposito modo se habens: dico igitur q̄ in casu isto contingens est sortis quartanaȝ esse magis diuturnã: igitur ⁊c̃. ideo hoc intelligitur si cetera paria fuerit. vbi nõ: non oportet: vt si sit ex malitia regimis sicut declaratũ est: Quinto nota ypocratẽ maxime dixisse: vt p̃ hoc de alĳs cõcluderet: cũ sit morbus valde cronicus: de quo videtur min⁹ ipsum breuiari debere.

autumnales uero.

Secũda cõclusio affo. est ista autumnales q̃rtane sũt longe: ⁊ hoc in cõparatione ad estiuas quartanas probat̃: cause longitudinis sunt in eis potissime: q̃a materia amplior grossior frior ⁊ virt⁹ debilis ualde igitur ⁊c̃ Primo nota p̄ autumnales esse intelligendũ id quod dictũ est de estiualibus. Secundo nota ipsas esse longas ex parte dispositionis materie in qualitatibus eius: in q̃titate eius. ⁊ ex p̃te virtutis. Sed diceres cur non dixit de vernalibus: dicitur q̄ illas intellexit sub hyemalibus ⁊ estiualibus ⁊c̃.

maxime si ad hyemem.

Tertia cõclusio quartane cõiuncte hyemi maxime sunt longe. probat̃ q̃a potissima est cã impeditiua resolutionis ⁊ digestionis materie ipsaȝ febriũ igit ⁊c̃. Primo nota per illas que hyemi cõiũguntur intelligi posse illas que in autumno generate reseruãtur ad hyemẽ: vel que generant̃ in hyeme. Secũdo nota quartanã ĩ hyeme iudicandã esse longam dupliciter. p̃mo q̃a hyems est cã prolongationis. infrando materiã ⁊ poros claudendo. secũdo q̃a cũ sit tempus humidũ significat̃ a forti cã hunc humorez qui est valde frũs esse generatũ. ⁊ p̄ p̃ñs ⁊c̃. p̃maȝ tamen cãm cõsiderat ypo. Et similis sententia huic ro tali colligit̃ primo de crisi q̃rto ca°. ⁊ secũda p̃mi doc. secũda ca°. vi. ⁊ est vtilis in actu pronostico ⁊ curatiuo. Et ãpliat̃ ad omnes egritudines a materia pendentes Per hunc affo. scis qualiter in estate debes procedere. ⁊ qualiter in hyeme. Item nota q̄ tẽpora anni simul sunt signũ ⁊ cã respectu breuitatis ⁊ longitudinis quartane. ⁊ sic non repugnat idem esse causam ⁊ signũ respectu eiusdem. ⁊ hoc ẽ verũ generaliter vbicũq̄ cã est quo ad nos notior effectu. Item notãdũ est q̄ cõclusiones posite in affo. vt sint vere oportet ponere cetera p̃ia: ubi eñi nõ sic foret. nõ oporteret affo. esse verum. Et ideo bene dixit ypo. vt multum vel bi gratia sicut positus est casus in littera eiusdẽ affo. ⁊c̃.

Dubitatur utrum omnes egritudines tempore estatis sint breuiores q̄ tempore hyemis. Et arguit̃ q̄ non: p̃mo etica p̃me ⁊ secũde speciei ẽ breuior tempore hyemis. erg° p̃ña nota ⁊ aff^m arguit̃ q̃a talis est mala cõpl̃o calã ⁊ sicca. Secundo sic spasmus siccus non cõfirmatus facilius curat̃ in hyeme ergo p̃ña nota p̃bat̃ aff^m quia facilius fit humectatio tempore hyemis q̄ tempore estatis: sed talis spasmus curatur per humectationem. Tertio spasmus repletionis mortalis: ⁊ appliã citius interficiũt in hyeme ergo ⁊c̃. p̃ña nota. aff^m pȝ.

Quarto sic ⁊ capio febrem cãtã ex supercalefactione. tunc sic talis humor facil⁹ reducit̃ simpliciter ad benignũ tempore hyemis q̄ tempore estatis g° ⁊c̃. Confirmat̃ ⁊ pono sortẽ pacientem tertianã ex mala complexione calã ⁊ sicca in epate talis facilius remouet̃ in hyeme q̄ in estate. Confirmatur etiam hoc in icteritia quia facilius p̃seruant̃ corpora ab ictritia ĩ hyeme q̄ in estate prouenientem icteritia ex tali cõpl̃oe calida ⁊ sicca epatis. Oppositum vult cõmentator in cõmento. ⁊: in cõmento xĳ. p̃me. Pro responsione intelligendũ q̄ hic intelligitur de egritudinibus estiualibus ⁊ hyemalib⁹ cõpatis interse in eadem spetie. Pro quo sit p̃a cõclusio: non omnes egritudines immateriales salubres citius terminant̃ in estate hoc patet p̃mo in etica p̃me speciei. secundo patet in cõplexione calã immaterali que fit in corde vel alio membro p̃ncipali que prolixior est in estate quaȝ in hyeme ut pȝ q̃a cure illius resistit t̃pus q̄ nõ est in hyeme immo ceteris paribus tardius curat̃. Secũda cõclusio non omnes egritudĩes materiales citius terminant̃ ad mortez vel saltem in estate q̄ in hyeme ceteris

paribus patet cõclusio in idropisi mortali: patet etiam in materiali salubri: vt si sanguis supercalefactus non sit multũ extrancatus aptus ad benignum simpliciter reduci: hoc facilius fit i hyeme: q̃a facilius infrat̃ epar. Et sic sũt tres casus i quibus citi⁹ terminantur i hyeme egritudies. pmo qñ ẽ multitudo materie vt in apoplia ꝛ in spasmo replectionali: secũdo qñ esset febris pendens ex humore ad benignũ simpliciter reducibili. tertio quãdo penderet egritudo ex mala cõplexione calã cpatis in salubri: vel a sritate principaliũ in mortali. ¶ Tertia conclusio omnes materiales egritudines putride in quibus materie malitia sua putredine est apta interficere in estate citius terminant̃ probat̃ q̃a tũc virt⁹ est debilior ꝛ agens impressiuior ꝛ mobilior. ꝛ hanc intellexit Gali. in cõmento. Ultima conclusio oẽs egritudines putride salubres p viam euacuationis terminabiles: citius terminant̃ in estate: ꝛ hanc etiã voluit Gali. in cõmento quãtũ ad egritudines salubres. ¶ Sed cõtra hanc cõclusionem sic arguit̃ aliq̃ta materia ꝛ aliquãta malitia potest facere egritudinem in estate q̃ta ꝛ quante malitiei non poss3 facere tempore hyemis. ergo aliquãta materia ꝛ aliquãta malitia poterit egritudinem facere longã in estate q̃nta ꝛ quãte malitie non faceret in hyeme. Secũdo sic aliquãta materia potest facere egritudinem mortalem in estate: que non posset ipsam facere in hyeme mortalem. ergo aliquãta materia posset egritudinẽ facere longam in estate. que posset facere breuem ipsam in hyeme. ¶ Tertio sic non minus fortificabilis est virtus p frigiditatem hyemis q̃ per aliquod frigidũ ab extra approximatũ. sed tale frigidũ poterit egritudinem in estate incurabilem curare: vt in thetano qui curatur in estate ex aspersione aque frigide. ergo ita curabitur in hyeme sine aliquo extrinseco approximato. Jstis positis ad argumenta ad pmũ conceditur totũ. ¶ Ad secũdũ dicendũ verũ esse ꝛ ad tertiũ. Ad quartum ꝛ quintũ dicendũ est q̃ tales non solũ euãtione curantur sed per alterationẽ3 de quibus cõmentator nõ intellexit. Ad argumenta cõtra ꝯclusionem vltimam infra soluentur quare ꝛc̃.

Ebrem in spasmo melius est fieri quam spasmu3 in febre ¶ Prima cõclusio huius affo. est ista melius est febrem superuenire in spasmum. q̃ spasmũ superuenire febri. probatur conclusio sic spasmus superueniens febri est mortale signũ. Ecõtra vero est causa curatiua spasmi vel esse potest igitur. Similis sententia huic colligitur secũda tertij ca°. de spasmo vbi allegat̃ Auicẽ. hũc affo. ꝛ mesue de appropriatis ca°. de spasmo. Et est vtilis ꝛ ampliat̃ vt patet ad omnes egritudines neruosas a simili cã pendentes: vt paralisis tortua ꝛc̃. Primo nota huiusmodi febris debet esse effimera multe intensionis: licet etiã putrida aliquãdo cõferat: potissime tamen prima. de qua intendit affo. q̃nte particule a spasmo ꝛ thetano habito febris acuta superueniens soluit egritudinem acuta. i. multũ intensa ¶ Secũdo nota q̃ spasmus summitur tripliciter. pmo pro qualibet egritudine neruosa. neruorum aut musculorum aut lacertoru3 ꝯtractionem debitã ꝛ extẽsionẽ ꝓhibente. Et sic diuiditur i tres spẽs in prostotonũ: epistotonũ ꝛ thetanũ: secũdo sumit̃ proprie pro egritudine neruosa membra ꝯtrahente. ꝛ a debita extensione ipsa ꝓhibente: ꝛ vtroq3 modo sumit̃ hic Thetanus dicitur cũ membri prohibitus est motus ad omnẽ põnis dr̃a3. Unde manet membrũ tensũ ꝛ inflexibile. ideo dicitur thetanus quasi totũ tenens. Prostotonus dicitur cũ prohibet̃ voluntarius motus ad partẽ domesticã: licet ad siluestrem mẽbrũ sit flexibile: ideo dicit̃ prostoton⁹ a prothos q̃d est pmũ quasi primã ꝛ domesticã ptẽ tenens vl̃ a prora que est prior ps nauis. Oppistoton vero dicitur ecõtrario: qñ. s. prohibita est tensio mẽbri aut etia3 totius ad partẽ siluestrẽ: lic3 ad domesticã possit flecti ꝛ moueri. Ex quo p3 q̃ thetan⁹ est duplex spasmus. s. cõposit⁹ ex illis duobus spasmis. ¶ Item nota q̃ diuersi sunt nerui aut lacerti: qui sunt instrumentũ motus ad pte3 siluestre3 ideo si cõtingat exiccatio vel repletio in vtrisq3 fit tetanus: si autem in alijs fiunt alie species spasmi. Tertio nota huiusmodi spasmũ cõiter sũptũ ad huc proprie: esse duplicẽ. s. proportionatũ ꝛ nõ ꝓportionatũ ad materiã proportionatũ. i. cõsequentẽ mãe in neruo superhabũdantiã vel defectũ. ¶ Et ẽ duplex. s. de repletione ꝛ inanitiõe: exemplũ pmi: vt ꝯtractio mẽbri ꝯsequens repletionẽ neruorũ ex materia flegmatica grossa exẽplũ secũdi vt cõsequẽs exiccationẽ. Nõ proportionat⁹ vero: vt sequẽs dolorẽ aut nocumẽtũ cerebri: quare cõtrahit̃ vt est frigiditas congelãs vl̃ qualitas mordicatiua neruoꝝ propter quã nerui ꝯtrahũt versus suu3 origine3 vt est dolor punctura ꝛc̃. Ad ꝓpositũ de primo spasmo ẽ hic sermo potissime ꝛ maxime de illo de repletione. ¶ Quarto nota q̃ in cura huius spasmi de r̃pletione: itentio ẽ resolutio: ideo que fortiter resoluunt: sũt cõuenientia. cũ cõplio membri huic multũ resistat. Et isto p3 cã verificans affo. ¶ Nota tñ potissie hoc itelligẽdũ si corpus plurimũ nõ fuerit melãcolicũ: ꝯparatio etia3 abusiua ẽ Quinto nota spasmũ cõsequi febre3: potest contingere p° merito alterationis ꝛ exiccationis. qua3 facit febris. ꝛ iste ẽ de inanitione: secũdo per accidens. ex equalitate matericrũ neruos penetrãtiũ ꝓpter hanc liquefactione3: ꝛ iste esset de repletione. differũt aũt q̃a prim⁹ paulatine: secũdus vero subito aduenit. Ad propositũ de primo est sermo cũ dr̃ q̃ peius est spasmũ supuenire. Significatur eni cõsumptã esse humiditate3 substantificam mẽbri aut nerui a febre vt tantum contrahat̃ hoc autem est mortale maxime si cõfirmat⁹ fuerit hic spasmus: iõ ꝛc̃. vel si non est cõfirmatus cũ difficultate r̃mouetur spasmus febre etia3 in exiccatione addente augetur spasmus ꝛc̃.

Otru3 licet medico in spasmo de repletione prouocare febrem. Arguitur multipliciter q̃ non: p° multitudo morborũ est deterior q̃ simplicitas eoꝝ: q̃a plus grauat̃ a duobus morbis. q̃ ab vno: vt videtur colligi posse quarto affori. ꝯmẽto iiij. Et vbi in toto corpore. ¶ Cõfirmat̃ q̃a omnis

Prostotonus
Epistotonus
Thetanus

lesio cõposita ex pluribus est maior ꝙ aliquã illaꝝ igitur. Confirmatur qa cum spasmo repletionali stat anhelitus difficultas igitur ⁊c̃. pꝫ ꝯña qa in febribus spũs offendens malũ affo: lvij. quarte particule. ⁊ 2ª tiij caº. de spasmo. Secũdo ad pñcipale febris superueniens spasmo non põt esse spasmi curatiua igit ⁊c̃. assm arguitur qa vel ĩ digerẽdo vel resoluendo. sed nõ primũ: qa calor preter naturã non digerit: nec secũdum. qa plus dominat calor febrilis supra spiritũ. ⁊ resolubior est spiritus ꝙ materia illa igitur. ꝯfirmat qa tũc conueniret in ydropico. Tertio sic possibile est spasmum esse solũ in manu vel pede aut alio determinato membro cuius nocumentꝫ nõ est cõe toti: febris aũt est totius cõmune nocumentũ.

In oppositum est hypo. ĩ affo. et commentator in cõmento. Primo nota febris superueniens spasmo potest esse maioris minoris ⁊ equalis nocumenti cũ spasmo. Secũdo nota ꝙ potest esse spasmus in pticulari membro non faciente operationeꝫ necessariam toti. aut in toto vel membro cuius opõ est ad totius cõseruationẽ necessaria. vt in stõ vel gula. exempla patent. Tertio nota: febris prouocari potest aut cũ his que humores adurunt: aut cũ his que solũ spiritꝰ inflammat. Quarto nota: corpus aut est plectoricũ aut non. Nota ꝙ febris ꝓuocat in spasmo cũ habentibus ꝓprietateꝫ inflammandi spiritũ absqꝫ hoc ꝙ humores ducantur ad ebulitionem. ideo debet corpus preparari cũ mundificatione facientia aũt ad spiritus inflãmationem sunt anacardus tyriaca antiqua metridatum vinũ subtile ⁊ potens. Contra qa vinũ non cõuenit in spasmo nec in paralisi. verũ est in pñcipio. sed in declinatione ⁊ facta euatione totius bene cõpetit. Prima cõclusio: nõ licet febreꝫ maioris vel equalis nocumenti ĩ spasmo ꝓuocare pꝫ intelligenti. Secũda cõclusio sequitur ꝙ non licet febrẽ acutam prouocare. Tertia cõclusio stante spasmo in particulari membro ⁊c̃. non licet febreꝫ prouocare sed cũ pticularibus calefactis ẽ curandꝰ qa maius esset piculũ ꝙ possit esse iuuamentum. Quarta cõclusio siue pticularis siue vniuersalis fuerit spasmus non licet: stante plectoria: febrem prouocare. Quinta cõclusio: ꝙ licet euone precedẽte secũdũ exigentiã materie. Ad argumenta pma argumenta probant veritateꝫ aliis paribus sed nõ sunt vbi licet febrem prouocare. Ad secũdũ dicitur ꝙ ad resoluendũ humoreꝫ cõcurrit spiritus uirtus ⁊ febrilis calor. Sed ad resoluendũ spiritum cõcurrit solus calor febrilis. ⁊ plus possũt ista tria resoluere humorem. ꝙ ille solus spirituꝫ. Quidam aũt aliter dicũt. cõcedendo consequens: quia cõtinue plus de spiritu resoluit ꝙ de materia. tamen ꝯtinue regenerat plus de spiritu ꝙ de materia reaggreget ⁊c̃.

Utrum corpus facilius incurrat spasmũ humidũ ꝙ siccũ. Arguit multipliciter ꝙ non: pmo spasmus siccus est similis neruo: ⁊ humidus vᵗ replõnalis est ꝯtrarius. Sed facilꝰ cadit corpus ĩ ipsum similem ꝙ cõtrariũ ut infra in ꝯmẽto. xxxiiij in morbis minus periclitant egrotantes. ⁊ secunda pmi caº. de signis ꝯplexionũ. Secũdo si sic: tũc ꝙto corpus esset humidius: difficilius caderet ĩ spasmũ siccũ. qa maior latitudo humidi esset deperdẽda ⁊c̃. Et arguit falsitas: qa spasmus siccus facilius aduenit pueris: vt colligitur secũda tertij caº. de spasmo: Confirmatur spasmus siccus facilius aduenit puero ꝙ iuueni: ergo humidius difficilius iuueni: cũ igitur humiditas difficilius aduenit iuueni ꝙ puero: videtur ꝙ facilius iuueni aduenit spasmꝰ siccus qꝫ humidus: argumentũ posset bene deduci. Tertio aliquis spasmus siccus aliquo humido facilius remouet: igit facilius inducitur assm arguit. qa aliquis siccus est curabilis aliquo humido ĩcurabili existente ergo ⁊c̃. Quarto idem spasmꝰ est de repletione ⁊ de inanitione. igitur assm arguitur ponendo eũdem neruum cõtrahi propter humoreꝫ inbibitum: ⁊ corrugari propter siccitatem. hoc enĩ non videtur repugnare. sicut de bursa repleta duꝫ comburitur ⁊ patet qa vel idem vel diuersus. Si secũdũ tunc egritudines opposite erunt in eodem: si pmũ sequitur ꝯclusio. Confirmatur ponendo ꝙ causa replens ⁊ exiccãs cõcurrat eq̃ potenter ita ꝙ neutra illarum per se. Sed ambe possunt facere spasmum. Et per idẽ probat ꝙ aliquis est spasmus qui simul est proportionatꝰ ⁊ non proportionatus ad mãm vel ꝙ intra eos cadit medium: Quinto difficilius est membrũ humectare ꝙ exiccare igitur difficilius incidit spasmuꝫ humidũ ꝙ siccũ assm colligitur. vij. terape. ⁊ quarta pmi secũdo caº. Cõfirmat saltẽ ꝙ non fiat subito spasmus de repletione quia causatur a materia frã secũdum plurimũ. que est tardi motus ⁊c̃.

Ad oppositum est commentator in in commento. In ista questione pmo premittenda sunt preambbla quedã secũdo ꝯclusiões de quesito. Quantũ ad primũ sit hec prima distinctio: ꝙ spasmus tripliciter sumit sicut circa litterã declarabitur: Et proprie sic describitur ab Aui. secũda tertij caº. de spasmo Spasmus est egritudo neruosa: qua mouent lacerti ad sua principia. ⁊ ĩobedientes sunt in dilatatione: per hoc ꝙ dicitur egritudo ponitur genus. Et possumus dicere ꝙ sumit egritudo cõmunit vt extendit se ad omneꝫ dispositioneꝫ preter naturã ⁊c̃. qualiter appoplẽaꝫ egritudinem dicimꝰ. ⁊ tũc iste ablatiuꝰ qua non denotat circũstãtiã cause efficientis. sed formalis possꝫ etiaꝫ dici: ꝙ egritudo sumit proprie: ⁊ sic spasmꝰ non est cõtractio sed est egritudo ad quã ꝯtractio sequitur ⁊ tũc li qua denotat circonstantiã agentis vel efficientis: primũ est melius: dixit aũt mouet. vt moueri ad motũ esse se extendit. In spasmo enim dũ est ĩ fieri est motꝰ dũ aũt est in facto esse: est solum cõtractũ esse: vel posset dici. ꝙ iste terminus spasmꝰ ꝓprie significat motũ. ideo non est spasmus nisi dũ est motꝰ: sed bene spasmatũ esse. Et tu de spasmatiõe ⁊ contractione dicas sicut dicũt philosophi de intensione. qa sumitur indifferenter ꝓ dispositione qua aliquid formaliter cõtrahitur vel est ꝯtra

ctū modo dicto: ꝑ hoc aūt qđ dicitur ⁊ inobedientes
sunt ⁊c̄. differt a motibus quibus naturaliter cōtra
hitur membrū ad origineꝫ: cū quo stat obedientia
⁊c̄. vt pꝫ. ¶ Ex quibus pꝫ ꝙ spasmus proprie est
accidens. q̇a. s. actio lesa puta corrupta. Est enim
talis motus vel talem motū esse per ly versus ṗnci
pis differt a tremore ⁊ paralisi. Secūda distinctio ē
tacta circa litterā. s. ꝙ huiusmodi spasmus est du-
plex. s. proportionatus ⁊ non proportionatꝰ ad ma
teriā differūt tñ ex parte caꝝ vt circa litterā. ⁊ iteꝝ
proportionatꝰ ad materiā est duplex. q̇a quidā ē đ
repletione ⁊ quidā de inanitione qui etiaꝫ ex parte
causarū differūt vt pꝫ. Ex quibus sequitur ṗmo
ꝙ idem membrū potest esse spasmatū spasmo de re
pletione ⁊ de inanitione: pꝫ in cāu. ¶ Sequit̄ secun
do ꝙ ideꝫ spasmus pōt esse de repletione ⁊ de ina-
nitione: ponendo istas cās eque potenter cōcurrere
Et arguitur sic hic motꝰ est spasmus de inanitōe. ⁊
hic ideꝫ est de repletione vt pꝫ igit̄ ⁊c̄. Ex quo
sequit̄ ꝙ spasmus repletionis ⁊ inanitionis non sunt
contrarij: sicut nec spasmus humidꝰ nec siccus.
¶ Sequitur vlterius ꝙ per spasmū proportionatum
ad materiam: intelligi debet spasmus cuius totalis
cā est materie defectꝰ vel materia replens: ⁊ per n̄
proportionatū cuiꝰ cā nō est materia. Probabi
liter cōcedi potest: posse esse aliquē spasmū: qui nec
est proportiōatꝰ ad materiā nec non proportionatꝰ
cōcurrentibus enim illis causis eque potenter patꝫ
nec sic ꝓportionatū esse ⁊ non ꝓportionatū ad mate
riā sūt contradictorii termini. Si tamē per spasmuꝫ
ꝓportionatū ⁊c̄. intelligimus spasmū omneꝫ a de-
fectu vel a superhabundātia materie pendētē: siue
tanꝙ a totali siue partiali causa: illum spasmū debe
mus ad materiā appellare proportionatū. ¶ Ter-
tia distinctio: dupliciter dicit̄ aliquod membrū hūe
ctari. s. qualitatiue ⁊ quātitatiue. sed q̄ntitatiue du
pliciter. s. substātifice ⁊ madefactiue siue accidēta
liter vel infusiue. Similiter exiccari ꝙ̄titatiue ⁊ q̄
litatiue: ⁊ quātitatiue accidentaliter ⁊ substantifi-
ce: Exempla patent in proposito in spasmo repletio
nali humectat̄ membrum quātitatiue accidentaliter
In sicco vero exiccant̄ substantifice. Ex quo euidē
ter pꝫ: spasmū humidū non esse cōtrariū spasmo sic
co. non enim humectatio accidentalis opponit̄ sub-
stantifice exiccationi vt sic. Quarta distinctio
dupliciter dicitur aliquis lapsus vel morbus alicui
corpori vel membro similis: ṗmo formaliter. secū
do virtualiter: formaliter qui specifica denomina
tione cōuenit cū complexione vel natura membri
virtualiter in quē prōptius est corpus cadere: exē
plū ṗmi: vt calm̄ calō. exemplū secūdi. sicut colluꝫ
longū ⁊ gracile ptisi.

¶ Quātum ad secundū sit hēc prima ꝯ
clusio: licet membꝝ quodcūqꝫ qualitate facilius ex
iccetur ꝙ̄ ipsum humectet̄ ꝙ̄titatiue tamen citius ⁊
facilius humectatur ꝙ̄ substantifice exiccet̄. ṗma ps
pꝫ: q̇a calum q̄litatiue exiccatur ⁊c̄. secūda ps argu
itur q̇a ad quātitatiue humectādū accidentaliter suf
ficit humiditatem ad membrū defluere ⁊ ibibi mē
bro sed hoc est facilius igit̄ ⁊c̄. Ex ista cōclusiōe
sequitur alia cōclusio ꝙ facilius cadit membrum in
spasmum humidum siue de repletione ⁊c̄. secundo
sequitur ꝙ spasmus humidus est neruo virtualiter
similis: siccus vero cōtrarius respectu humidi.
¶ Tertia ꝯclusio est: facilius exiccat̄ membrū acciden
taliter ꝙ̄ ipsum substantifice humectet̄: probat̄ con
clusio sic accidentalis exiccatio fit per solam remo-
tionē humidi accidentalis accidentalit̄ humectantis
humectatio vero substantifica ꝑ restaurationeꝫ hu
midi substantifici. Sed notū est ꝙ ceteris paribus
difficilius est secūdū ꝙ̄ ṗmū igit̄ ⁊c̄. Quarta con
clusio sequitur ꝙ facilius est spasmus humidus cu-
rabilis ꝙ̄ siccus. ꝓbat̄ sic: spasmus humidus curat̄
ꝑ exiccationem accidentalem siccus vero per substā
tialem humectationem que difficilior est ceteris pa
ribus ꝑ conclusionem precedentem: igit̄ ⁊c̄ ¶ Qui
ta cōclusio ponitur pro materia cuiusdā argumenti
ante oppositū: stat aliquod membrū a gradu siccita
tis spasmantis gradualiter altero plus distare. ⁊ tñ
illud idem in spasmum siccū alijs paribꝰ facilius ca
dere: pꝫ de neruo pueri respectu nerui iuuenis.
Ex quo sequit̄ ṗmo aliquem lapsū alicui membro
formaliter magis cōtrariū esse. ⁊ eideꝫ virtualiter
magis similem ꝙ̄ alteri. ¶ Sequitur secūdo. ali-
quod membruꝫ alio ⁊ similiter corpus in vtrumqꝫ
lapsum cōtrariorū secūdū denominationem facilius
cadere. vt neruus pueri tā in spasmū siccū ꝙ̄ humi
dū. Et colligitur hoc correlariū secūdo cano. ⁊ secū
do tegni de membro frigido vel calō raro. ⁊ secun
da ṗmi ca. de causis debilitatis membrorū. Sequi
tur 3° tā similitudie formali ꝙ̄ virtuali similioreꝫ
esse spasmum humidum puero quam iuueni.

Ad argumenta principalia. ad primū
dicitur ꝙ spasmꝰ siccus est uero similis formaliter
humidus magis virtualiter. ¶ Ad secūdum dicit̄
negando ꝯñaꝫ: licet eñi ꝑ maiorē latitudineꝫ distet
⁊c̄. dispositius tamē est humidū nerui pueri ad re
solutioneꝫ. Et per dicta patet ad cōfirmationes.
Ad tertium cōceditur illud ad quod dicit argumen
tum: q̇a in casu ita est: duꝫ cetera non sint paria: ne
gatur tñ illa ꝯña facilius inducit̄ igitur faciliꝰ remo
uet̄ vel ecōtra. sicut facilius frā fit aqua ꝙ calefi
at: non tñ facilius remouet̄ ab eo frigiditas ꝙ̄ cali-
ditas. Ad quartū ⁊ quintum patet solutio per di
cta in questione.

NOn secundum rationem ali
leuiatis non oportꝫ credere
neqꝫ ualle uereri mala. que
fiunt irrationabiliter multa enim tali
um incerta et non ualde permanere
neqꝫ morari consueuerunt.

Prima ꝯclō asso. est ista Signis bonis contingē
tibus non secūdū rationem non est credendū: proba
tur: q̇a non sunt certa neqꝫ perseuerant vt pluri-
mum pꝫ ꝯña ⁊ asp̄m circa litterā declarat̄. ¶ Prio
nota ꝙ per corpora alleuiari secūdū rationem: de
bemus intelligere corpora suscipientia alleuiationē
ex causa naturaliter alleuiare debente ⁊ rationabi
liter. Et ecōtra per corpora nō alleuiari secūdū ra-
tionem. exemplū primi: vt si in tertiana priꝰ appa

rentibus signis digestiõis: deinde sudore multo cũ cõstantia virtutis apparet alleuiatio: exemplũ secũdi. vt si non apparentibus signis digestionis in fe. putrida: sed cõtrarijs. nec virtute cõstante: videretur egrotans alleuiari: tũc eniȝ istis nõ ẽ credẽdũ

Secũdo nota: ꝙ alleuiatio nõ secũdũ rõeȝ potest multis modis ꝯtĩgere. Priõ ꝓpter difformitatẽ materie. Secũdo rõe ꝑmutatõis materie puta ꝑ crisim ꝑmutatõis: vt ex sq̇nãtia ⁊ pleuresi ꝑmutatis ad ptisim ⁊ ꝑiplõiaȝ. Tertio propter resolutõeȝ caloris nãlis ⁊ spirit⁹ vt ĩ febrib⁹ acutis. Quarto ꝓpter forteȝ virtutis cõatũ cũ vltime conatᷣ virtus. Quinto propter stupefactionẽ ĩductã cũ narcoticis: vt in forti dolore aut ĩstantia vigiliarũ.

Sexto propter cõstipationẽ ⁊ ꝯculcatiõȝ materie in membro vt epis oppilationẽ Septimo ꝓpter celestem influxũ. Octauo propter accidentia aĩe vt propter gaudiũ. Ex istis pȝ cã verificãs asso. ⁊ ṗmã ꝯclusionem. Tertio nota ꝙ ꝑ signa mala secũdũ rõneȝ euenientia ĩtelligere debem⁹ signa significantia deteriorationẽ correspondentẽ cause naturaliter deterioratõȝ ĩducere debenti. Per signa vero mala nõ secũdũ rõneȝ eueniẽtia ĩtelligere debem⁹ signa significantia deterioratiõȝ nõ correspõdentẽ cãe naturaliter deterioratioeȝ inducere debenti. exemplũ ṗmi sicut si apparentib⁹ signis corruptionis ĩ vrina cũ debilitate virtutis sup̱ueniat casus virtutis aut sincopis exemplũ secũdi vt inuit cõmentator: si apparentib⁹ signis digestionis cum virtutis ꝯstãtia: eger fortiter ĩquietetᷣ: in quo casu non debem⁹ multũ vereri.

Neque vereri.

Secũda ꝯclusio asso. est ista. Signa mala etiam nõ secũdũ rationẽ venientia nõ sũt multũ tremẽda probatur sicut precedẽs conclusio.

talia enim non.

Tertia ꝯclusio que est probatio precedẽtiũ cõclusionũ satis pȝ. Et similiter ampliatᷣ ⁊ ẽ vtilis codeȝ modo. et cetera.

Febricitantibꝫ non omnino ĩ superfitie permanere et nihil minuere corpus: aut contabescere: malum est magis eo quod secundum rationem fit: hoc enim longitudinem egritudinis: hoc uero imbecillitatem uirtutis significat.

Prima ꝯclusio asso. est ista: corporibus febricitãtib⁹ nõ oĩo in sup̱fitie corp⁹ ꝑmãere vel nihil minuere ẽ malũ: probatᷣ sic tale corp⁹ ñ minui a febre ⁊ permanere significat longitudinẽ egritudinis: igitᷣ ⁊c̃. pȝ ꝯñ̃a ⁊ assᵐ circa litterã declarabitᷣ. Prio nota ꝑ febricitantes nõ omnino ĩ superfitie intelligere debem⁹ satis ĩtẽse febriẽtes. s. mediocriter ita vt in latitudine febricitãtiũ imaginẽ gradũ ĩtensum valde ⁊ remissũ ⁊ mediũ: ⁊ ꝙ febricitantes remisse dicuntur febricitantes oĩo ĩ sup̱fitie: reliq̇ v̇o nõ oĩo Est igitur sensus febricitantib⁹ nõ omnino in superfitie. i. nõ leuiter oĩo. Et est mod⁹ loquẽdi methaphoric⁹. qꝺ ei profũdũ forte est ⁊ resistens. qꝺ vero superfitiale lene est. Secũdo nota: corp⁹ non minui: non intelligendũ esse nullo modo minui. sed nõ sic ꝓportionabilitᷣ minui. sicut debent merito caloris febrilis aut alicui⁹ accidentis satis intensi. Si enim non minuitᷣ correspõdentẽ vt deberet cum tãta fortitudine virtutis ⁊c̃. aliqꝺ latens est quod hanc resolutionẽ retadrat Tertio nota ex tribus ꝯprehendi posse facilitatẽ ⁊ difficilitatẽ resolutionis ⁊ macrefactionis corporũ. s. re nãli ⁊ sibi annexis re nõ naturali ⁊ preternaturã. Ex primo q̇a cõplexio calida etas calida humores calidi ⁊ sic de aliis arguunt facilitatem ⁊c̃. Ecõtra vero ꝯplẽo frigida ⁊ humida: etas frigida: humores frigidi. Similiter etiã ꝯplexio rara vel densa ⁊c̃. Ex secũdo vero q̇a aer calidus regio calida regimen calidũ ⁊c̃. Econtra vero oppositũ. Ex tertio vero egritudo calida vt febris intensa: et ecõtra remissa cõtingit vt egritudo frigida. Ad propositũ hic solum cõsideram⁹ vt ex p̱te dispositionis p̄ter naturaȝ fit. Quarto nota ꝙ resolutioni quã facit calor febrilis non solũ repugnat humidũ substantificũ membrorũ: sed etiã humiditates omnes in corpore ꝯtente resolutionẽ retardant. Cũ igitur corpus intense febrierit: ⁊ non fuerit cõpositionis nimis densẽ: nec cõplexionis valde frigide retardare potentis resolutionẽ: nec etiã ĩ ipso fuerit resumptio magna q̇a pono corpus febriens bene regi: Concludenduȝ est in corpore illo plurimas fore hũorales materias resolutionẽ febris retardantes. Et ꝑ ꝯñ̃s plurimas esse materias febreȝ fouẽtes. hoc aũt significat longitudineȝ egritudinis: igitᷣ ⁊c̃. ex hoc pȝ cã verificans asso. Item nota ꝙ a trib⁹ cãis oppositis põt sumi cã difficilis macrefactionis: vt in cõplẽõe frigida febre debili ⁊ aere ⁊ regione frigida. Cum igitur complexio non sit multum frigida ⁊ debilis ⁊ corpus nõ macrescat: dicim⁹ illã macrescentiã esse irrõnabilẽ. q̇a. s. sumptis ĩdicationib⁹ deberet appare aliqua ⁊ non apparet. Dubitatur vtrũ ꝑmanentia corporis ĩ sua carnositate sit signũ maluȝ in forti febre. Arguitᷣ ꝙ nõ: ṗmo dispõ sano similᷣ in febrientib⁹ est signũ bonũ. vt ypo. ṗmo pronosticorũ: igitur ⁊c̃. Secũdo talis permanentia significat fortitudinẽ v̇tutis igitᷣ ⁊c̃. ꝯñ̃a manifesta est ⁊ añs probatᷣ q̇a fortis macrefactio significat debilitateȝ eius. Ad oppositũ est ypo. in asso. ⁊ cõmentator. Nota ꝙ per dispositionẽ simileȝ sano quã dicit ypo. esse bonũ signũ: nõ debems intelligere totalem similitudinem. sed nõ multũ sensibilitᷣ variatã: ⁊ sic pȝ solẽo ad argumenta ⁊c̃.

aut contabescere.

Secũda cõclusio: corpus febricitans nõ omnino. in superficie. i. mediocriter ꝯtabescere magis q̄ꝫ sit secũdũ rõeȝ malũ: probatᷣ sic. hoc significat debilitatem virtutis: igitᷣ ⁊c̃. pȝ ꝯñ̃a: ⁊ assᵐ similiter patebit. Primo nota ꝑ cõtabescere ĩtelligere debemus macrefieri: ita ꝙ hic proprie non sumitᷣ ꝯtabescere qꝺ est marasmus: vt in libro de tabe. sumitᷣ ergo ꝯmuniter pro macrefactõe vel extenuatione

Secũdo nota: ꝙ corpus ꝯtabescere vel extenuari magis q̄ꝫ secũdũ rõeȝ. nõ est nisi ipsum extẽuari plus proportionabiliter: q̄ꝫ tanto gradu febris cum

virtute mediocriter constãte extenuari debeat: vt colligi potest ex dictis. Tertiõ nota: ꝙ licet mul te sint extenuatõis cãe. vt. vij. qrti tractatu quar to colligi põt. i ꝓposito tñ ad tres reduci possũt. pma fortitudo resolutõis: secũda debilitas virtu tis resumentis. tertia aggregatũ vtriusq̃ cũ igitur corpus multũ velociter extenuat̃ ex mediocri febre oportet ꝙ hoc sit propter pmã aut secũdã aut terti am causaꝫ. Cũ igitur nõ sit propter pmã aut tertiã eo ꝙ febris ponit̃ mediocris: sequit̃ ꝙ erit propter secũdã. s. virtutis debilitatem: quãtũcũq̃ ei calor ñ multũ resoluat virtute tñ multo mi⁹ corp⁹ r̃sũen te ⁊ r̃staurã corp⁹ velocit̃ extẽuat. Ex q° seq̃t̃ ꝙ q̃to febris i casu isto eẽt r̃missior tãto signũ eẽꝫ pei us: significando virtutẽ tãto debiliorẽ alijs. Se quitur secũdo hanc ꝯñaꝫ nõ valere velotius resol uitur humidũ substantificũ in sorte q̃ in plõne. igit̃ velotius extenuat̃ sor. q̃ plato. nec ecõtra. Se quitur vlterius satis esse possibile: velotius extenu ari sortẽ platone ⁊ tamen ipso platone sortẽ multo tardius in suo substantifico humido resolui: q̃a stat ꝙ habeat restauratiuã debiliorẽ ⁊ plura alia sequ unt̃. Et similis sentẽtia colligit̃ secũda quarti tra ctatu pmo ca°. de significantibus longitudineꝫ egri tudinis q̃tũ ad pmã ꝯclusionẽ. Et q̃tũ ad secũdam colligi põt idẽ ca. de signis sumptis a forma. Et est afforisſ. vtilis in actu pronostico ⁊ curatiuo vt pꝫ. Et ampliari põt ad omnes febres. potissime q° ad secũdã ꝯclõꝫ quo vero ad primã ad omnes ma teriales febres. Item nota. ꝙ stante virtute de bili digestiua in toto ⁊ superueniente caliditate p̃t naturã. s. febrili. resoluit̃ virt⁹ plus solito: ⁊ vir t⁹ efficitur debilior: ideo minus restaurat propter ꝙ corpus multo macrescit plus q̃ sola febris indicꝫ ipsum debere macresieri. ⁊c.

Inchoãtibus morbis si quid uidetur mouere moue: In statu uero silentium habere melius est.

Istius affo. conclusio est ista: si quid videt̃ eua cuandũ in pncipio morbi: tũc eũa quasi velit dicere ꝙ aliquãdo in pncipio licet euacuare probat̃ sic. ex tali euacuatione reddit̃ virt⁹ supra materiã rema nentẽ potentior igit̃ ⁊c. pꝫ ꝯña. ⁊ aſſ^m circa lr̃am deducet̃. Primo nota. licet pncipiũ sumat̃ mul tipliciter: hic sumit̃ pro pncipio vniuersali morbi distincto contra augmentũ ⁊c. ⁊ ita per statũ intel lexit vniuersalẽ. Secũdo nota: ꝙ mã faciẽs egritu dinẽ i pnci° peccat solo q̃to aliq̃n vo peccat solo q̃li Et in vtroq̃ casu verũ est: a pncipio q̃nq̃ licitum euacuationeꝫ fieri. Tertio nota vt pma hui⁹ af fo. xx. ostensũ est: In quatuor casib⁹ licet euacuatõ nem fieri i pncipio. pm⁹ vbi mã fuerit furiosa. se cũd⁹ vbi venenosa: tertius vbi in membro pncipa li ⁊c. quart⁹ vbi q̃titas multa nimis aggrauet uir tuteꝫ. Ad propositũ licet in his oibus verificet̃ ꝯ clusio ꝯrñt tñ: q̃a i primis eradicatiue i vltimo mi noratiue: ⁊ secũdũ vltimũ casũ posit⁹ est caũs affo. Ex quo pꝫ pmo: q̃re dixit si quid videt̃ mouen dũ q̃a nõ in quolibet casu licet euacuare i pncipio: sed solũ in casibus dictis. Patet secũdo. ꝯmnẽ ta lem euacuationeꝫ eẽ irregularẽ nisi forte poneret̃ materiã in principio peccare solo q̃to. Patet ter tio i tribus pmis casibus ꝯpetere eradicationẽ: i q̃r to vero minorationẽ: nisi peccatũ fuerit q̃ntitatis

in statu uero silentium.

Secũda ꝯclusio in statu morbi non est fienda eũatio pbat̃ sic tunc natura est circa digestionem materie sũme intenta ⁊ occupata igitur nõ est cum farmatia diuertenda pꝫ ꝯña ⁊ aſſ^m similiter. Primo nota egritudinẽ materialiũ quedã sũt termiabiles crisi et quedã non i proposito est sermo de pmis vt pꝫ. Secũdo nota licet in statu materia sit digesta: virt⁹ tamen est potens aliquãdo materiam euacu are aliquãdo non. Ad propositũ intelligit̃ vbi vir tus sit sufficiẽs euacuare. Ex quo pꝫ affo. solũ in salubribus esse verificabilem q̃m cũ natura nõ mo uet humoreꝫ: moue tu hora mot⁹ eius. Tertio nota hoc nũq̃ licere in prima sed bene in secũda p te status: tota aũt cã est q̃a virtus in pncipio status est multũ impedita ⁊ laborat: q̃a igit̃ non licet natu re plures fortes motus inferre ne nimiũ debilitetur aut a naturali opatione diuertat̃. Secũdo quia posset sequi aliquando error in euacuando: natura enim sufficiente euacuare per se superaddita opera tione farmaci posset euacuatio superfluere. Et si milem sententiã huic colligere potestis pma de cri si ca. vi. ⁊ pma quarti ca°. de cura putridarũ i ge nerali. Et est vtilis in actu practico vt patet. ⁊ am pliatur vt notum est.

Utrũ i principio morbi licc at materiã euacuare ⁊ non i statu: Ar guit̃ ꝙ ñ. pmo i pncipio materia ẽ cru da. sed materia existente cruda ipsa nõ est euacuanda: igit̃ ꝯña nota ⁊ minor pꝫ similit̃ in pma particula affo. illo digesta medicari. Secũ do: i pncipio si morbus sit mortalis non debet fieri euacuatio: sed semp in pncipio dubiũ est an mor bus sit mortalis igit̃ ꝯña nota. Et maior est cõmen tatoris i cõmento. ⁊ minor pꝫ q̃a in pncipio nõ ap parent signa digestionis vel opposita. Tertio in pncipio non est iuuatiuũ sepatũ a nocitiuo: igit̃ tũc nõ debet fieri euacuatio: ꝯña tenet: q̃a si fieret: e uacaret plus de iuuatiuo: cuius euacuatio non com petit. Secũdo pncipaliter arguit̃: ꝙ debeat fie ri euacuatio in statu: q̃a tũc materia est digesta eua cuationi obediens. Secũdo ad idẽ est aũ. aucto ritas pma q̃rto capl̃i d̃ cura fe. putridarũ in gene rali vbi ponit ꝙ i statu natura si non mouet moue tu. Tertio hora cõueniens farmaci est hora dige stionis ⁊ huiusmodi est stat⁹. Quarto q̃a possibi le est virtutem in statu multũ fatigari: igitur tunc ei cõfert auxiliũ medici in euacuando. Ad oppo situ est ypo. in affo. Primo nota: ꝙ materia pec cans in principio põt peccare solo quãto vel solo q̃ li vel vtroq̃. Secũdo nota ꝙ materia peccans tertio modo põt esse multa vel pauca. Tertio no ta ꝙ duplex est euacuatio. s. minoratiua ⁊ eradi catiua. Quarto nota ꝙ materia põt esse furiosa vel non furiosa. Quinto nota ꝙ licet materia i statu sit digesta: q̃nq̃ tamẽ sufficit virtus eã euacu are ⁊ q̃nq̃ non. Pria conclusio mãe peccanti in

solo quãto euacuatio ꝯpetit a pncipio eradicatiua pꝫ per illã reducit corpꝰ statim ad sanitatẽ. ¶ Se cũda conclusio: materia peccante in quali ex istẽte modica nõ multe malitie: a pncipio nõ ꝯpetit ei ali qua euacuatio: pꝫ qꝛ se sola sufficit virtꝰ. Ter tia cõclusio materia peccãte existente multe q̃titatis ꝛ nõ multe malitie: cõpetit minoratio a pncipio pꝫ qꝛ p illã degrauatᷓ virtꝰ. ¶ Cõtra sicut degrauat ita debilitat: dico ꝙ plus degrauatᷓ q̃ debilitetᷓ. Quarta cõclusio materia furiosa exñte siue pauce siue multe q̃ntitatis a pncipio ꝯpetit euacuatio era dicatiua. pꝫ ex dictis alibi. ¶ Quinta virtute suffi ciente eũare in statu nõ est tũc a medico fienda eua cuatio: hanc voluit ypo. ĩ affo. Sexta conclusio virtute non sufficiente: competit euacuationẽ fieri a medico: ꝛ hec ꝯclusio est de mente Auicẽ. pma quã ti ca. de cura se. putridarũ ꝛc̃. Ad argumenta patꝫ solutio et cetera.

Circa principia et fines omia sunt inbecilliora circa statꝰ uero fortiora.

Prima ꝯclusio est ista omnia accidentia sunt ĩbe cilliora circa pncpia ꝛ fines morboꝝ q̃ in alijs tem poribꝰ eiusdẽ probatᷓ sic: circa pncipia ꝛ fines mor borũ sunt morbi remissiores. igitᷓ ꝯña tꝫ qꝛ acciden tiũ intensio sequitᷓ intensionẽ morbi: ꝛ aſſᵐ satis pꝫ ¶ Primo nota p principia ꝛ fines in proposito intel ligere debemus vniuersale principiũ morbi ꝛ vni uersaleꝫ declinationẽ: ita ꝙ p finẽ nõ debemꝰ intel ligere terminũ vltimũ morbi. Et ex his tollitᷓ in stãtia de morbo mortali: qui nõ ẽ circa finẽ remis sior vel eiꝰ accidentia. hic affo. est in solis salubri bus morbis intelligendꝰ. ¶ Secũdo nota in mor bis distingui tempora penes accidentia ꝛ pens dige stionẽ: in proposito intelligitᷓ de principio ꝛ de de clinatione distinctis penes accidentia de pncipio etiã ꝛ de statu distinctis penes digestionẽ in morbis ma terialibus a materia cruda incohoantibꝰ. ad vnicaꝫ expulsionẽ creticã materiã reseruatibus. Tertio nota accidentia ꝯsequentia materialeꝫ morbuꝫ sunt duplicia: quedã insequũtᷓ impressionẽ a materia in morbũ merito sue qualitatis ꝓueniẽtẽ: quedã uero sequũtᷓ oppressioneꝫ virtutis a materia: sua multi tudine grossitie vel grauitate virtutẽ opprimente: pria quidẽ sunt debiliora in principio ꝛ declinatiõe secũda vero possunt in principio esse vehementio ra: vt patet frequenter in principijs flaticarũ: aut taliũ de primis igitur accidentibus intelligitᷓ affo.

¶ circa uero statum:

Secũda cõclusio huiꝰ affo. est ista: circa statum morbi accidentia sunt intensiora: probatᷓ sic: tunc morbus est maior ꝛc̃. pꝫ ꝯña ꝛ aſſᵐ pꝫ. ¶ Primo nota per statũ hic intelligendũ esse statũ accidentiũ vel etiaꝫ statũ digestionis morboꝝ a materia cru da incohoantiũ ꝛ ipsam ad vnã creticã expulsioneꝫ re seruantiũ. Secũdo nota hoc totũ esse intelligen dũ: vbi alia paria fuerint: vbi enĩ foret disparitas vt plurimoꝝ paroxismoꝝ cõplicatõ in principio vł dͤ clinatione nõ oporteret affo. verũ esse. dꝫ etiã intel ligi cõparatis tẽporibꝰ statꝰ sibi correspondentibꝰ Alias enim reciperet istantiã affo. vt hora afflictio nis tertiane interpollate. In declinatione fortiora sunt accidentia: q̃ in hora quietis status eiusdem.

¶ Similiter de cõtinuis ꝓportionabilibꝰ est intelligẽ dũ. Et similem sententiã innuit Gali. primo de cri sis caᵒ sexto ꝛ in libro de quatuor temporibꝰ morbi ꝛ prima quarti caᵒ. tertio de notificatõne tempoꝝ febris. Et est vtilis in actu practico. ꝛ ampliat vt patet ꝛc̃.

Ex egritudine uero bene re ficienti nihil addere corpus malum:

Conclusio affo. est ista corpus non resumi ĩpo ex egritudine cõualescente ꝛ bene recipiente cibũ ẽ ma lũ. probatᷓ sic corpus tale non resumi significat de bilitatem virtutis digestiue membroꝝ: aut corpo ris impuritatẽ: igitᷓ conclusio vera: pꝫ ꝯña. ꝛ aſſᵐ circa lraꝫ declarabitur. ¶ Similis sñia colligitᷓ se cũda q̃rti. caᵒ. de regimine cõualescentiũ tractatu quarto ꝛ aliqualiter pmo alman. vltio caᵒ. Et est vtilis in actu practico vt pꝫ. Et ampliatᷓ ad oẽs cõualescẽtes: in quibꝰ sic accidit. ¶ Prio nota. ꝙ p bene recipientẽ itelligere debemꝰ: cibũ r̃sumptiuũ ꝛ cũ appetitu accipienteꝫ q̃titatis debite ad resumẽ dũ. qꝛ. s. non diminute nimis licet etiã ampliari pos set ad illos: q̃ non cũ appetitu accipiũt: vel bene re cipiẽtẽ. i. cibũ quantitatis ꝯueniẽtis ꝛ qualitatis ad resumẽdũ accipientẽ. Secũdo nota nihil addere. s. secũdũ ꝓportionẽ assumptoꝝ vel nihil addere. i. nõ resumi. qꝛ. s. nullo mõ ad preexistentẽ habitu dinẽ redire. ¶ Tertio nota ꝙ cã propter quaꝫ hoc tale corpus tali vtens cibo nõ resumitᷓ: nõ põt esse nisi vel debilitas digestiue in membris: propter q̃ nutrimentũ aſſᵐ nõ digeritᷓ: nec in mẽbroꝝ substã tiã cõuertitᷓ. Aut male materie ipedientes debi tã membroꝝ nutricationẽ retente: vtrũqꝫ aũt istoꝝ est malũ vt pꝫ ideo ꝛc̃. ¶ Quarto nota utrũqꝫ ma lũ esse per viam signi: ꝛ p viam cause: pmũ pꝫ. se cũdũ similitᷓ. Sumpto enim cibo taliter nec mẽbris assimilato ꝯgregantᷓ ĩ corpore superfluitates pluri me nouã potentes egritudinem cãre hoc autem est malum igitur ꝛc̃.

Utrum in conualescente pos sit esse bonus appetitus. Arguitᷓ multi pliciter ꝙ non. In cõualescente est defe ctus actractiue virtutis: igitᷓ in eo non est bonus appetitꝰ: ꝯña tenet: qꝛ si deficit attracti ua membrorũ non causatᷓ fames naturalis: cũ attra ctio membrorũ necessario antecedat fameꝫ natura leꝫ: vt causa eius. Secũdo in cõualescente debi lis ꝛ non bona digestio perficitᷓ igitᷓ neqꝫ appetitꝰ est bonus tenet ꝯña qꝛ appetitꝰ debet ꝓportionari di gestioni ideo si digestio non est bona nec appetitus est bonus. ¶ Tertio inconualescẽnte est virtus sen sitiua oris stomachi debilitata. igitᷓ ꝛc̃. ꝯña vᷓ no ta ꝛ aſſᵐ satis patꝫ de se: qꝛ. s. ĩ ore stomachi con ualescentis remanet aliquid de mala complexione prius inpressa in stomacho.

ad oppositum uidetur esse sententia affo. Nota p° q̄ ꝯualescētes qdā sūt vi ⁊ qdā n̄ vi Secūdo nota. q̄ resolutio membroꝝ est cā attractionis nutrimenti ad ea eo q̄ per resolutiones fiūt vacuitates in membris ad quas replendū necesse ē cōcurrere nutrimētū. Ex quo sequit̄ q̄ nō soluꝫ a calido naturali membri attrahit̄ nutrimētū: ſꝫ etiam vi vacui fit ista attractio. Pria ꝯclusio ī ueris cōualescentib⁹ pōt fieri appetit⁹ bon⁹: pꝫ quia possunt cōcurrere in eis omnes cause naturales appetit⁹ igit̄ ꝯña nota. ⁊ aſſ^m satis pꝫ. Secūda cōclusio: q̄ etiā in cōualescentibus non veris pōt aduenire naturalis appetit⁹ lꝫ raro pꝫ: qꝛ potest materia faciens egritudineꝫ non facere actu motū: ideo ꝯña ⁊ aſſ^m pꝫ. Ad argumenta pꝫ solutio.

Plerunqꝫ omnes male habentes secūdum principia bene refitientes: et nihil addētes in fine rursus abstinent. secunduꝫ principia quidem abstinentes fortiter posterius uero bene refitientes melius commutant.

Prima ꝯclusio affo. est hec q̄ omnes ꝯualescentes male habentes in ṗncipio multū refecti cibo ⁊ illo non resumpti: in ꝓcessu appetitu puant: ꝓbat̄ sic in talibus enī secūdū plurimū multū aggrauant materie supflue multū etiaꝫ debilitat̄ virt⁹ digestiua igitur pꝫ ꝯña. ⁊ aſſ^m circa litteram declarabit̄. Primo nota notanter dicit Plerunqꝫ qꝛ non semp: aut ꝓpter bonū regimē supueniens: ut propter uirtutis fortitudinē. Secūdo nota p male habentes itelligere possum⁹ omnes ꝯualescentes: aut ꝯualescentes non vere. ṗmi qꝛ neutri sani nonduꝫ effecti secūdi vero: qꝛ habentes aptitudinē ad recidiuā. Tertio nota causa defectionis appetit⁹ est debilitas attractiue membroꝝ: aut multitudo humorū i venis coacervatoꝝ: aut obtusio sensus oris stōi a superfluitatibus ibi cōgregatis que omnia secūdum plurimū cōtingūt in istis ideo ⁊c̄. Sumpto enim cibo: nō resumpto corpore: multiplicant̄ supfluitates virtutē membroꝝ debilitantes que in venis ꝯculcant̄ ⁊ circa os stomachi inuiscate appetitū obtūdūt aut fastidiū causant. vt. xiij. tertij tractatu secūdo ca°. de destructione ⁊ debilitate appetit⁹.

secundum principia:

Secūda ꝯclō est ista: in ṗncipio ꝯualescentie fortiter abstinentes: ⁊ postea se bene reficientes. meli⁹ cōmutant cibū ⁊ appetūt. probat̄ in talibus aufert̄ cā remouēs appetitū ⁊ digestionē prohibens igit̄ ⁊c̄ pꝫ ꝯña ⁊ aſſ^m declarabit̄. Primo nota secūdum ṗncipia: s. ꝯualescentie fortiter abstientes qꝛ. s. valde modicū sumentes cibū. nō tñ ita ut cadat uirtus ⁊c̄. vel absolute fortiter. i. habentes appetitū valde prostratū. vt innuere videt̄ cōmentator. Secūdo nota cā hui⁹ esse potest. qꝛ vel hi sūt ꝯualescentes veri vel non veri. Si veri: cū sint ex egritudine debiles: non possūt multū cibū cōmutare iō exhibito multo cibo virtute non dominante. supfluitates multe generabunt̄. Exhibito aūt modico: cōuenienter cōuertet̄: quare fortificabit̄ virt⁹ ad ampliorē cibū transmutandū. ⁊ p ꝯsequens ⁊c̄. Si aūt sūt non veri. p abstinentiā cōsument̄ reliquie ex egritudine derelicte q̄re ⁊c̄. Et ex his pꝫ primo cā verificās affo. pꝫ secūdo q̄ ordo dietationis conualescentis totaliter opponit̄ regimini egrotantis. Egrotantis enim regimē subtilando conualescentis vero ingrossando procedit. Et similem sententiam huic colligere potestis de mente Aui. secūda q̄rti tractatu ṗmo ca°. de regimine cōualescētis ⁊ ampliatur ⁊ est utilis vt precedēs. Patet etiā quare ꝯualescentes in ṗncipio secūdū plurimū non habēt appetitū forte sicut in processu.

In omni egritudine confortari mente et bene se habere ad oblationes bonuꝫ: contraria uero malum.

Prima cōclusio huius affo. est hec: in qualibet egritudine cōfortare egrū mente ⁊c̄. est bonū. pateꝫ qꝛ significat sanitateꝫ cerebri: ⁊ bonam dispositiōꝫ membroꝝ naturaliū igitur ⁊c̄: Secunda ꝯclusio est ꝯtrariū est malū: pꝫ qꝛ est oppositi significatiuū iō ⁊c̄. Similis sententia colligit̄ secūda quarti tractatu ṗmo ca°. de signis bonis: ⁊ est vtilis in actu pronostico ⁊ ampliat̄ ut pꝫ. Primo nota notāter dictū esse in omni qꝛ in qualibꝫ egritudīe ē de se boni significatiuuꝫ: quecūqꝫ fuerit illa: siue materialis siue immaterialis. Secūdo nota cōfortari mente i. letari ⁊ bene sperare: vel confortari mente. i. mentis operationibus bene se habere ⁊ nō ledi. Et vterqꝫ sensus bonus est pro affo. Tertio nota bene se habere ad oblationes. qꝛ cibū oblatū bene recipere: ⁊ potissime si bene immutauerit. Quarto nota vtrūqꝫ istorū esse bonū per viam signi ⁊ cāe ṗmū pꝫ vt dictū est: qꝛ significat̄ sanitas animalis ⁊ naturalis virtutis: patet secūdū: qꝛ infirmū bene sperare est cā vt sit medico bene obediens. Iteꝫ sicut tristitia infrigidat corp⁹ ⁊ spiritū exterminat ita cōueniens letitia ipsū viuificat ⁊ cōfortat: dico aūt notant̄ mediocris ⁊ cōueniēs ⁊c̄. Similiter bene se habere ad oblationes est cā. vt virtus bene custodiat̄ ⁊ potentior sit supra morbum vel ad pungnandum contra materiam morbi patet igitur afforismus. ⁊c̄.

utruꝫ in omni egritudīe confortari mente ⁊ bene se habere ad oblationes sit bonū: videt̄ q̄ non. primo sic: qꝛ in ethica tertie spetiei aut in forti appoplia non est bonū mentē ꝯfortari: igit̄. ꝯña nota ⁊ aſſ^m patet: qꝛ nō sunt nisi signa mala. Secūdo p cōfortari mente debilitat̄ virtus igit̄ ꝯña nota: ⁊ aſſ^m pꝫ. propter spirit⁹ magnā dilatationem expandit̄ spiritus ⁊ resoluit̄. Tertio p magnam cōfortationeꝫ desinit quādoqꝫ infirmus a remedijs opportunis: igit̄ ꝯña nota ⁊ aſſ^m satis pꝫ. Quarto in idropisi bene se habere ad oblationes est malū igitur ꝯña nota. ⁊ aſſ^m satis pꝫ. qꝛ id auget idropisim. Quinto in aliqua egritudine nō ꝯpetūt

oblationes: vt in illa i qua ꝯpelit dieta tenuiſſima igit̄ non in omni egritudine bene ſe habere ad oblationes et cetera eſt bonum.

Ad oppoſitum eſt afforiſmus.

Nota ꝙ ꝑ cōfortari ⁊c̄. debemꝰ intelligere vł mētez illeſaꝫ eſſe vel bene ſperare: niſi aūt ſperaret aut ñ bene q̇a nimis id nō bene dicit̄. Pria cōcluſio vtrūq; iſtoꝝ bonū dicit̄ ꝑ viā ſigni ⁊ ꝑ viā cauſe probat̄. vt in affo. Secūda ꝯcluſio ꝑ ꝯtrariuꝫ eſt malū. Ad rationes patet ſolutio. Secūdo querit̄ quid melius an confortare mente an bene ſe habere ad oblationes. Solutio ſi per cōfortari mente intelligit̄ bene ſperare. melius eſt bene ſe habere ad oblationes. Si aūt intelligatur animalem virtutem illeſaꝫ fore quicquid dicant alij̄. dico ꝙ melius eſt ſe bene habere ad oblationes. q̇a plꝰ facit ad eſſe vite perfectō operationū nāliū q̄ aīaliū cū multos expiamur morituros de proximo i virtute animali parum ⁊ inſenſibiliter leſos: qḋ nō cōtingit de naturali. Jteꝫ ecōtra naturaleꝫ virtutem eſſe leſam. ⁊ tñ egrotantē euadere: raro tamen de naturali et cetera.

In morbis minus periclitantur egrotantes quibuſcunq; proprie nature et etatis et regionis et habitudinis et temporis egritudo ineſt: magis uero quam quibus non propria ſecundum aliquid horum ineſt:

Concluſio affo. eſt iſta egrotātes in quibꝰ ē egritudo propria nature etati ⁊ habitudini ⁊ hore: minus periclitant̄ q̄ illi in quibus eſt egritudo nō ꝓpria ſecūdū aliquod horū. ꝓbat̄ ſic talibus aduenit egritudo a debiliori cā: minus etiā a proprio ⁊ naturali temperamēto euertūt̄: igit̄ ⁊c̄. pꝫ ꝯña ⁊ aſſm circa litterā declarabit̄. Similis ſententia huic colligit̄ ſecūda ṗmi doc. ṗma caº. octauo. ſ. de cōplendis diſpoſitionibus. ⁊ doc. tertia caº. 3º. ſ. de ſignis cōplonū in .6º. genere ſignoꝝ: ⁊. 7º. tera pen. vltimo caº. ⁊ ṗº ꝓnoſticoꝝ cōmento. xi. ad fineꝫ ⁊ ṗma problēuatū. xxviij ꝓbleumate. Et ē utilis in actu practico tā. ſ. pronoſtico q̄ opatiuo. Et ampliari poteſt ad omneꝫ morbuꝫ vel morbos oīs licet cōmentator videat̄ reſtringere ad cōplexionales materiales. Primo nota ꝙ per morbos in propoſito intelligere debemꝰ morbū ꝓprie dictuꝫ diſtinctū cōtra caꝫ ⁊ cōtra accidens: poſſumus etiaꝫ intelligere morbū cōiter dictū: ad omnem reꝫ preter naturā ſe extendenteꝫ vt cām ⁊ accidens: verbi gratia de cā: minus piculoſa apparet alij̄s paribꝰ nec ſic appareret egrotans a ſua natura cucrſus: ſi ī tempore calido aut natura calida aut in regione calida multiplicat̄ colera q̄ ſi in frigida. Similiter ḋ accidēte vt oris amaritudine in colerico aut in eſtate: aut colera in vrina aut egeſtione ⁊ ſic de alij̄s.

De omnibꝰ igitur his pōt verꝰ eſſe affo. Secūdo nota per minus periclitari intelligere debemꝰ minus mortis periculū aut minꝰ nocumentū incurrere ut ſit ſenſus ⁊c̄. Tertio ꝑ morbū propriū intelligere debemus ꝓportionalem morbū: intelligēdo per hunc morbū in quo merito nature etatis vł habitudinis vel temporis promptū eſt corpus faciliter labi. Ecōtra uero per morbū non propriuꝫ i. diſproportionaleꝫ in quē. ſ. merito nature etatis vel temporis ⁊c̄. non eſt corpus promptū faciliter cadere: immo difficulter: verbi gratia febris tertiana ē morbus ꝓpriꝰ ſiue proportionalis nature colerice: diſproportionalis vero nature flegmatice Similiter etati iuuenis proportionalis ⁊ etati ſenis ecōtra. Similit̄ tēpi eſtatis ꝓportōalis ⁊ diſproportionalis hyemi: facies tornatilis habitudini macre eſt proportionalis ſiue ꝓpria diſproportionalis vero carnoſe ⁊ ſic de alij̄s. Et ex his colligitur pluriū auctoritatū allegatarū cōiter intellectꝰ: ṗma lapſus ſimilis eſt minꝰ periculoſus: Ecōtra diſſimilis ſiue contrarius eſt piculoſior. ſimilis .i. proportionalis. ⁊ nō ſimilis formalit̄. ſecūda lapſus ſimilis ē facilior q̄ ꝯtrarius. i. facilius cadit corpus i lapſuꝫ ꝓportionaleꝫ ⁊c̄. licet enim facilitas ⁊ difficultas. lapſus q̄nq; ſumant̄ pro periculoſitate ⁊ eius oppoſito. Et ex hoc ſecūdo colligit̄ differentia inter lapſū naturalem ⁊ preter naturā. Semper enī alij̄s paribus in lapſibus preter naturā ꝯtrariꝰ eſt deterior. Jn naturalibus vero ecōtra. q̇a per lapſū naturalem ad ſimile: plus euertit̄ corpus a iuſticiali tēpamento: ecōtra per cōtrariū. Quarto nota ꝙ huiuſmodi proportionalitatem morbi ad naturā etatē ⁊c̄. cōſideramus dupliciter. ṗmo vt eſt vel eſſe poteſt ſignū ⁊ vtitur medicꝰ ipſa pro ſigno: et ſic ſignificat vehementiā cauſe vel debilitatem eiꝰ ſecūdo vt cā. ꝓportionalitas enī morbi ad naturā eſt cā cū alij̄s paribus. vt morbus plus intendat̄ vel maioretur vel poteſt eſſe. Jnproportionalitas vero ecōtra. Ad propoſitum ṗmo modo eſt intellectus ypo. Ex quo pꝫ intellectus antiqui dicti. ſ. ꝙ lapſus ad cōtrariū per viam ſigni eſt peior. ⁊ ꝑ viam cauſe eſt minꝰ malus: ⁊ ecōuerſo lapſus ad ſimile. Quinto nota ſub etate cōprehendendā eſſe cōſuetudinē regimē ſexū: ⁊ ſic āpliatur affo. magis

Sexto nota ꝙ morbus aliquis abſolute pōt dici ſimilis: qui tamē cū aliqua determinatione dicetur contrarius. ⁊ ſimiliter ecōtrario verbi gratia te. abſolute eſt lapſus ſimilis colerico febris tamē flātica ei contrarius morbus eſt. Ecōtra flātico flegmatica. de quibus omnibus in propoſito eſt intellectꝰ verbi gratia vt ſupra. Septimo nota. ꝙ natura etas tempus ⁊c̄: frequenter diſſonat̄ i proportionalitate ⁊ diſproportionalitate ipſarū ad morbum quandoq; enī eſt morbus proportionalis nature: ſꝫ non etati vel tempori. ⁊ ſimiliter ecōtra verbi gr̄a febris colerica in colerico tempore hyemis aut ī eſtate frigida: aut flegmatica tempore eſtatis. aut regione calida. Similiter ſpaſmus ſiccus in neruo ſimilis eſt cōplōni: diſproportionalis cōpoſitioni: cū eius humidū ſit glutinoſum: ⁊ ſic de alij̄s: tūc igitur debemus aſpicere que haꝝ indicationū vel caꝝ fuerit vincens: ꝙ ſi cā facilitans lapſum fuerit vincens: lapſum appellabimus ſimilem vel proportionalem. Si aūt econtra cōtrariū vel diſproportionalem. Ex quo ſequit̄ primo i caſu aliquē eſſe la

de arismetrica & geometrica proportione quodlibet

p̄sus absolute nec ꝓportionalē nec dispropor tōnalē denominabilem: ponendo ꝙ tm̄ tempus ꝓmoueat proportionalitatē q̄tū cōplexio naturalis dispro portionalitatē morbi. Sequit̄ secūdo: ad veritatez affo. oportere alia esse pia: vt si cōparet̄ morb⁹ nature cōtrarius ⁊ similis vel proportionalis i piculo lo site: ⁊ dicat̄ periculosiorē esse nature ꝯtrariū: itel ligatur stante paritate in tempore anni regōne sexu ⁊c. Similiter stante pitate i magnitudine morbi: posset enī morbus ita modicū labi a temperamento lapsu cōtrario: ⁊ ita multū lapsu simili: ꝙ deterior esset lapsus similis q̄ cōtrarius. Ultimo nota ꝙ hāc equalitatē tripliciter imaginari possumus pmo ad sensum medici: vt si tangatur coleric⁹ ⁊ flegmaticus ⁊ vtrobiq; pcipiat̄ equalis acuitas febris. Aut si respiciatur macer naturaliter ⁊ carnosus ⁊ equal̄ videat̄ faciei tornatilitas. secūdo q̄tū ad recessum a proprio tempamento: ⁊ hāc imagiamur duplicez arismetricam .s. ⁊ Geometricā. Arismetricā quidē si equali latitudine tempamētū ꝓpriū excedant. ut si colericus calid⁹ vt quattuor febriat vt sex. ⁊ flaticus calidus vt duo febriat vt quattuor: geometricā q̄a .s. eque ꝓportionabiliter respectu tēpamenti ꝓprij fiant intensa: vel remissa: vt si colerici caliditas vt quatuor crescat ad sexquialtez. q̄a sex ⁊ flatici vt duo similiter: q̄a ad tria. Ad propositum potissime intelligit̄ hic pmo ⁊ secūdo modo. Ex pmo enī arguit̄ supra vehementiā cause: ⁊ corpus esse a naturali tempamento magis euersū. Ex secūdo vero arguit̄ solū supra vehementiā cause. Et ex his colligitur cā verificans afforis. In morbis minus .i. rarius valde periclitantur ⁊c̄.

Dubitatur utrū lapsus ad contrarium sit periculosior q̄ lapsus ad simile. Arguit̄ ꝙ nō: pmo flegmatico ⁊ colerico equaliter febrientibus respectu ꝓprij temperamenti: frigidiora debent̄ colerico ergo maior ⁊ piculosior est lapsus colerici: affm̄ ꝓbatur q̄a aggregatū ex calore naturali ⁊ putredinali tam colerici q̄ flegmatici resistit infrantibus. sed illud est multo maius ⁊ potentius in colerico. ergo aliq̄nte potentie infrāns sufficit infrare flegmaticum ⁊ non colericū: ⁊ per cōsequens sibi debentur frigidiora: ⁊ colligit̄ idem septimo colliget secundo ca°. Secūdo facilius remouet̄ ceteris pibus lapsus ad cōtrarium q̄ ad simile igit̄ affm̄ probat̄: q̄a maior est intrinseca promptitudo ad remittendum lapsū cōtrariū q̄ similez: vt patet de virga flexa ⁊ aqua calida seu calefacta. Tertio in casu ex lapsu ad simile citius incurrit̄ mortis periculum q̄ ex lapsu ad contrariū. ꝓbat̄ q̄a colericissimus stante sanitate ⁊ vita plus tollerat de lapsu ad frīm q̄ ad calidū. Similiter flegmatic⁹ plus de lapsu ad calidū q̄ ad frīm igit̄ ⁊c̄. Confirmat̄ quodlibȝ corpus naturaliter frigidū. facili⁹ ⁊ cū minori nocumēto labitur ad calidum quā ad frigidū. igit̄ affm̄ ꝓbat̄. q̄a caliditas est vite ꝯformior ⁊ in omni corpore dominantior. Quarto spasmus siccus est neruo similis: ⁊ humidus cōtrari⁹ eidez: ⁊ tn̄ siccus ē piculosior. Similiter spasmus siccus est ꝯtrari⁹ pueroꝝ siliis iuueni ⁊ i eo piculosior igit̄. Quīto corporibus mūdis febris pestilentialis est morbus contrarius ⁊ disproportionalis ⁊ inmūdis ꝓportional̄ ⁊ tamen secūdis est piculosior: pmo de differentijs febrū ca°. de febre pestilentiali. Sexto tornatilitas faciei minus verenda est in egritudine cronica q̄ in acuta tempore estatis i pmo pronosticoꝝ commento. xi. ⁊ secūdo cōtinentis. Septimo hō calidi corpis ⁊ hūidi cerebri velocit̄ icurrit egritudies mīicas q̄uis sit egritudo sibi dissīlis ut p³ tij ca. de mlīa. 8° apāta calida cordis sīt piculosiora frigidis. xij. tertij. Et vniuersaliter morbi calidi frigidis damasce in affo. Nono causon incensiua est i corpore colerico piculosior palisi ⁊ tn̄ est similis. Similiter est in iuuene piculosior egritudo acuta q̄ cronica: cū tn̄ acuta sit similis: cronica vero cōtraria

Decimo pleuresis dextri lateris est min⁹ mala pleuresi sinistri: ⁊ tn̄ est magis ꝓportōalis sinistro Similiter podagra sinistri pedis deterior est q̄ dextri: ⁊ tamē sinistro pedi ē proportionalis. Undecimo ieiuniū ⁊ extenuatio in colerico est piculosior q̄ in flegmatico. Duodecimo apāta flatica in idropico ⁊ melica in leproso sunt deteriora ⁊ tamē ⁊c̄ Secūdo ad principale. hij lapsus sunt equales igit̄ affm̄ probat̄ multiplicit̄. pmo q̄a cū alijs paribus equaliter distant a tempamēto. secūdo q̄a sanitas est medium vniformiter se habens ad vtrunq; extremorū: q̄a equaliter vtriq; cōtrariat̄ ⁊ vtrunq; excludit. ergo eque malus est vnus sicut alter.

Tertio eque faciliter labit̄ corpus cū alijs parib⁹ ad ꝯtrariū sicut ad simile. igitur ⁊c̄. ꝯn̄a tȝ q̄a eque distat: vel eque mediat̄ vtriq; Quarto ex lapsu simili ⁊ contrario possunt operationes equalit̄ ledi q̄a auferri aut minui igit̄ ⁊c̄.

Ad oppositum est hypo: in afforismo: ⁊ Gali. in commento: ⁊ pmo pronosticoꝝ ⁊ cōmento. xi. ⁊ Auicē. secūda pmi octauo ca°. ⁊ ibidē doc. tertia ca°: tertio. ⁊ Gali. vij. terapen. vltimo ca° ⁊ aristoteles pmo ꝓbleumatū octauo ꝓbleumate.

Primo in questione premittende sunt quedā distinctiones. secundo conclusiones de quesito.

Quātum ad primum sciendum prio ꝙ lapsus proprie importat recessum a tempamento siue dispositione naturali ad deteriorez dispositionem: que pōt esse naturalis ⁊ preter naturalis: de preternaturali est hic sermo. Secūdo notandū: ꝙ per lapsum similem: intelligendū est nō precise lapsum similez formaliter: ut calidus calido frigidus frigido. sed proportionalem penes modū loquendi Auicen. Et est lapsus in quē promptū est corpus labi faciliter. siue hoc merito etatis. siue complexionis cōpositionis vel temporū ⁊c̄. Ecōtra uero per contrariū disproportionalē. i quē corp⁹ n̄ est promptū faciliter cadere. Sensus ergo questionis est vtrū lapsus proportionalis ⁊c̄. q̄a ergo sile ⁊ dissimile dicūt̄ ad aliquid non repugnat aliquē lapsum vni cōpatū absolute denominandū esse similem qui tamen respectu alterius est contrari⁹ vt lapsus ad calidum est absolute similis respectu lapsus ad frīm. sed cōpato flegmatico ad colericū est sibi cōtrarius. Tertio notandū ꝙ tā ꝓportōnalitas

ꝙ disproportōnalitas siue cōtrarietas lapsus simul
respectu diuersorū est signū ⁊ cā: proportionalitas
eni est dispositiua siue preparatiua cā corporis ad
ad vlteriorem lapsum. Ecōtra vero contrarietas
indispositiua: similitudo etiam lapsus alijs paribus
debiliorez ostendit ⁊ significat causam morbi: cōtra
rietas vero vehementiorem ⁊ tu per exempla de
clara. ¶ Quarto notādū ꝙ ꝓportionabilitas ⁊ dis
proportionabilitas lapsus ad corpus: sumit̄ ex cōue
nientia vel disconuenientia lapsus ad naturā tempꝰ
ad cōpositionez etatē regionē sexus cōsuetudinem:
⁊ vniuersaliter ex qualibet dispositione facilitante
aut difficultante lapsū. Uerūtamen hee dispositio-
nes quādoqꝫ omnes aut plures cōueniūt in faciendo
lapsum: ⁊ per cōsequens promouendo facilitatē la
psus quandoqꝫ vero partim cōueniūt ⁊ ꝑtim discon
ueniunt: ⁊ tūc vincenti dabit̄ iudicium. Si enim cā
ꝓmouens similitudinem efficatior fuerit: erit lapsꝰ
similis Si vero medio modo se habuerit erit me-
dius inter hos. Quinto notandū per periculosio
rem lapsum intelligendū esse lapsum: quo egrotās
magis mortis incurrit ꝑiculum. Econtra vero mi
nus ꝑiculosus: sicut causonidem flegmatica aut terti
ana ꝑiculosiorem esse dicimus. deterior aūt lapsus
intelligitur a quo alijs paribus difficilius releuatur
egrotans: aut ex quo alijs paribus maiora incurre
rit nocumenta q̇a non repugnat aliquē lapsum facili
us remoueri esse tamen magis lesiuum: vt causon
flegmatica: ⁊ pleuresis sinistri lateris pleuresi dex
teri: vt. x. tertij. Similiter econtra vt patꝫ. ¶ Ex
quo patet hanc ꝯsequentiā non valere plus ledunt
operatōnes ab. A. lapsu ꝙ. B. ergo deterior est. A
lapsus ꝙ. B. Similiter non sequit̄: difficilius est re
leuabile corpus ab. A. lapsu ꝙ a. B. lapsu ergo d
terior est lapsus. A. ꝙ. B. sed argumentū bene te-
net cum alijs paribus. Sciendū sexto ꝙ periculo
sitas ⁊ malitia lapsꝰ ꝓuenire pōt aut ex parte mor
bi: aut cause: aut accidentis: ⁊ ex parte dispositiōis
morbo accidentaliter cōiuncte: hec aūt pōt esse pro
prietas morbo coniuncta: vt venēositas: aut uirtu
tis inbecillitas: aut subiecti dispositio varia pericu
lositās ergo lapsꝰ potest prouenire ex morbo cā ac
cidente virtutis cōpositione subiecti proprietate ⁊c̄
exemplum primi vt ethica effimera. Exemplū se-
cundi: vt causon hyemalis periculosior est estiuali
ceteris paribus quia amplior est eius causa: vt cir
ca litterā dictū est. exēplū tertij vt spā auris ꝑiculo
sius est in adolescentibus ꝙ senibus. s. ratione acci
dentis vt intensioris doloris ⁊ inflāmationis in illis
ꝙ in senibus: vt quarta. iij. caº. de dolore auris.
exemplū quarti vt brancus ⁊ corriza periculosior
est in sene. propter virtutis ībecillitatē. exemplū
quinti vt ptisis in habentibus pectus strictū. exem-
plum vltimi sicut febris pestilentialis periculosior
est causone propter venēositatem sibi additam.
Ultimo notanduꝫ. ꝙ cum proponit̄ quis sit pericu-
losior aut peior lapsus: hoc debet intelligi stante in
alijs paritate: notuꝫ enim est ꝙ vbi non fuerit ī ali
is ꝑitas contingit lapsum similem deteriorē esse ⁊ ꝑi
culosiorem lapsu contrario: vt si lapsus inequales
fuerint: aut fuerit vtrobiqꝫ virtutis imparitas: aūt
temporis aut consuetudinis: possumus autē imagiā
ri eos equales esse primo quo ad sensum medici: ut
si ad tactū tanta ꝑcipiat̄ caliditas ī flegmatico febri
citante sicut in colerico febriente. secūdo in cōparati
one ad propriū uniuscuiusqꝫ tēꝑamentū: vt si super
naturalem cōplexionē vtiqꝫ addat̄ equalis caloris
excessus: licet in hoc posset distingui de equalitate
Arismetrica ⁊ Geometrica: vt circa litterā visū est
sed secūda non est ad propositū. His premissis tenē
de sunt probabiliter iste conclusiones. ¶ Prima cō
clusio: quilibet lapsus similis ceteris paribus dete-
terior ⁊ periculosior ē per viā cause ꝙ lapsus ꝯtra
rius patet cōclusio q̇a plus disponit corpus ad lap-
sum vlteriorem lapsus similis ꝙ cōtrarius minus
etiam promptum reddit corpus redire ad natura
lem eius dispositionem. Secūda cōclusio lapsus
cōtrariꝰ per uiam signi deterior ⁊ periculosior ē ꝙ
lapsus similis que cōclusio intelligenda est in lapsi-
bus a causa actualiter pendentibus pꝫ quia ceteris ꝑi
bus necessarior fortior maior ⁊ periculosior est cau
sa a qua pendet lapsus contrarius: super quam sig
nificamus ex lapsus cōtrarietate: ⁊ non plus volūt
iste ꝯclōes: nisi ꝙ lapsꝰ silis ē peior vt cā sꝫ ꝯtriꝰ ē
peior vt signū: iste ꝯclusiōes ñ respondēt ad quesitū
Tertia cōclusio: si corpora similis nature labantur:
vnum lapsu simili: aliud lapsu cōtrario equaliter
ad sensū: deterior est lapsus cōtrarius ꝙ similis ce
teris paribus: probat̄ quia a vehementiori venit
causa: ⁊ cū hoc euertit corpus magis a naturali suo
temperamento: igit̄ ⁊c̄. hanc conclusionem puto in
tellexisse. Gali. ⁊ Ypo. ¶ Ex ista conclusione sequi
tur. ꝙ si duo corpora cōtrarie complexionis labā
tur lapsu eodem ad sensum pari: deterius ⁊ peri-
culosius labit̄ corpus cuius complexio cōtrariat lap
sui Quarta conclusio duobus corporibus equali
ter labentibus a proprio temperamento vno lapsu
simili ⁊ altero contrario ⁊ ipsis lapsibꝰ actualiter
a causa pendentibus peior est lapsus cōtrarius ꝙ si
milis alijs paribus pꝫ quia ex parte lapsus est pari-
tas ⁊ cū hoc causa lapsus multo fortior igit̄ ⁊c̄.
Item ꝙ est magis contra naturalem inclinationem
est deterius forte negat̄ cōsequentia. quia in eo est
pronitas maior. ¶ Contra quia causa vincit corpo
ris pronitatem vel inclinationem. Quinta cōclu
sio pro solutione multorū argumentoꝝ stat lapsum
similem lapsu cōtrario esse periculosiorem ⁊ peio-
rem. hec cōclusio patet in multis casibus. primꝰ ca
sus vbi lapsus non sunt similes in gradu sed similis
multo maior cōtrario. secundus casus vbi lapsus
hi nō essent actu pendentes a cā. sed sint immateria
les vt ethica in hyeme ⁊ estate quā produxit vtro-
biqꝫ putrida ethica remanente. tertius vbi fuerit
disparitas in virtute. quartus in occulta proprieta
te. Juncta simili ⁊ non dissimili. quintus in acciden-
te. sextus in dispositōne subiecti accidentali vel na
turali. vt in idropico apā flegmaticū.

¶ Ad argumenta principalia ad primuꝫ
ante oppositum quicquid sit de antecedente nego cō
sequentiā cōpetūt enim colerico frigidiora: quia uir
tus ⁊ calor naturalis in eo fortiter est ad tolleran-
dū impressionez frigoris: sumpta tamen indicatiōe
a lapsu ⁊ cā a qua pendēt frigidiora debent̄ flegma
tico. eo ꝙ morbus abiciendꝰ vtrobiqꝫ par est. ⁊ cū
hoc cā in flegmatico est amplior: ⁊ ad hanc intentio

nem procedit auctoritas aueroys. Ad secūdū patet: qa licet naturalis pronitas sit maior in corpore lapso cōtrario lapsu: causa tamen ꝓhibens reditum ad naturalem ei⁹ dispositionem est efficatior: ꝛ ita auget malitiā ꝛ piculositatē lapsus. Ad tertiū potest dici ꝓbabiliter. primo ꝙ ille collericiſſim⁹ pl⁹ tollerare poterit de lapsu ad calidum ꝙ̄ ad frigidū; licet ergo sit in extremo latitudinis caloris cum quo stat sanitas: non tamē ē in extremo eius cū quo stat vita: vel dic ꝙ illud nō repugnat dictis. qa hoc nō erit propter lapsus similitudinē. sed qa non ē pitas in subiecto vt lapsus similis ꝛ cōtrarij. Si eni acciperet̄ collericus in extremo remissiori colericitatis sicut ille est in extremo intensiſſimo: ꝛ laberet̄ prius ad frigidū ꝛ secūdus ad calidum: deterius laberet̄ pmus secūdo vt patet. De flegmatico vero dicitur: ꝙ lapsꝰ ad calidū est sibi similis absolute ꝛ ꝓportionalis: ad frigidū vero cōtrarius licet sit sibi contrarius respectu tēpati vel calidioris Et per idem patet responsio ad cōfirmationem. Ad qrtū dicitur: ꝙ spasmus humidus est neruo similis id est ꝓportionalis ꝛ non siccus. Et similiter spasmus siccus similis puero ꝛ dissimilis iuueni. Ad quintum illud argumentū probat. ꝙ eodem aere occurrenti corpori mūdo ꝛ non mundo. ex eo prouenit febris minus periculosa corpori mūdo aut nō ꝓueit: ꝛ sic uoluit Gal. Si tñ uideres corpꝰ pᵒ mūdū eq̄ febrire pestilentialiter cū corpore nō mūdo esset periculosior: significans vehementorē fuiſſe cāz que impreſſit putredinem in humoribus: cui natura corporis nō resistere potuit nec poterat preualere. Ad sextū. si bene consideras tornatilitas illa in principio acute ē sicut lapsus diſproportionalis in processu cronice similis. ideo non procedit argumētū. Ad septimū dr̄ ꝙ licet ille lapsus sit formalit̄ cōtrarius est tamen illi virtualiter similis vel proportionalis. cōplexio enim cordis calida multiplicat p adustionem ml'iam: cuius impreſſionē cerebrū facile recipit. Ad octauū dicit̄ ꝙ apāia calida sunt periculosiora rōne doloris ꝛ accidentium: aut rōne causarum ꝛ similiter morbi calidi sunt magis mortiferi rōne cause imprimentis alijs tñ paribus contigit oppositū Ad nonum argumentū ꝛ eius cōfirmationē; id argumentū aſſumit verū. sed non sunt paria in lapsu: minus enim labitur a tempamento corpus infrigidatū in palisi ꝙ̄ patiens per causonē; ꝛ etiā patiens cronicam. ꝙ̄ acutā alijs paribus. Ad decimū. dicit̄ ꝙ illud est per accidens propter ꝓpinquitatē eius ad cor. Ad aliud tamē de podagra potest aliter dici. Et tu considera de podegra ꝛ est per accidens propter debilitatem ptis sinistre magis ꝙ̄ dextre ita dixit conciliator. Ad vndecimum dicitur ꝙ probat ꝙ causa equalis causatura morbum similem ꝛ diſproportionalem plus nocet causando similem lapsum. Ad duodecimum ꝛc̄. est per accidens propter accidentalē; diſpositionem ꝛ defectum virtutis in illis corporibus ꝛ nō in alijs. Aliter tamen Thadeꝰ respondet: ꝙ cū dicitur lapsus similis minus periculosus est: intelligitur de naturali non autem de accidētali. Ad alia satis patet solutio intelligenti.

In omnibus morbis ea que circa umbilicū et pectinem spiſſitudinem habere melius est: nimis uero tenue et tabefactum malū: aptū uero huiusmodi ad īferiorem purgationem.

Prima conclusio affo. est. In omnibus morbis bonum est partes que sunt circa vmbilicū ꝛ pectinem eſſe spiſſas. probat̄ sic qa per hoc significat̄ robustio illaꝝ partiū ꝛ potentia ad bene tollerandum purgationes igitur patet consequentia ꝛ affᵐ colligitur. xiiij. tertij tractatu quarto caᵒ. de idrope. ad finem. Primo nota licet in omnibus morbis sit affo. uerus potiſſime tamen intelligendus est in materialibus ex repletione: p euacuationem p inferiora curandis. Secūdo nota per ea que sunt circa umbilicū ꝛc̄. intelligendū eſſe inferiorem ventrē diuisū i ptē superiorē ipocūdrialē dictā ꝛ mediā dictā vmbilicalē. ꝛ īferiorē dictā pectinalē qui venter ex quatuor integrat̄ ptibus. s. cute superiore. pinguedine sub cute musculis ꝛ panniculo dicto syphac vt debet in anothomia videri. quas bonū est spiſſas habere. Item nota ꝙ spiſſitudo sumit̄ tripliciter. pmo pro densitate ꝛ secūdo pro puatione pororū ꝛ profunditatē cū cōpactiōne partiū taliter sumit̄ hic. Tertio nota in spiſſitudine imaginamur latitudinem habentem medium ꝛ extrema: datur enim uenter temperatꝰ vel mediocriter spiſſus: ꝛ nimis spiſſus ꝛ nimis tabefactꝰ. Ad propositū temperate spiſſum optimum est habere: consequenter magis. ꝛ peſſime tabefactum. Quarto nota hanc spiſſitudinem eſſe bonum per viam cause ꝛ signi: per viam quidam signi: significando virtutem digestiuā ꝛ nutritiuam epis istoꝝ forte. Et similiter attractiuā ꝛ expulsiuam: cū ibi significet̄ adeſſe multū caloris ꝛ spiritus ꝛ sanguis. Existēte etiā piguedine multa. fit reuerberatō caloris ad interiora fortis per cōsequens etiā carnosa spiſſa existente: multū calefacit partem illam p viam cause qa etiam spiſſis existentibus melius defendunt̄ viscera ab extrinsecis nocumentis occurrētibus: melius etiā resistitur impreſſionibus farmacoꝝ ꝙ̄ ipi subtili ꝛ tabefacto existente. Et ex isto patet cā verificans affo. Cū eni hic uenter sit fortis bene resistens impreſſioni farmaci: ꝛ superflue euacuationi poſſet etiam superflue tollerare ꝛ perficere euacuationē. quare patet veritas cōclusionis: tam de purgatione naturali ꝙ̄ etiā artificiali. ꝛ poſſet etiam ad euacuationem per vomitū extendi vt patet.

tenue uero et tabefactum.

Secūda cōclusio ī omnibus morbis habere ventrē tenuē ꝛ tabefactū est malum. probat̄ sic. huiꝰ modi venter est fallax ad purgationes inferiores. igitur ꝛc̄. pꝫ ꝯña. ꝛ affᵐ ponit ī littera. Primo nota tenuitatē eſſe duplicē. s. naturalem ꝛ preter naturā: tetigit pmā duꝫ dixit tenuem. secūdā dū dixit tabefactū. Secūdo nota. hoc eſſe malū per viā signi: ꝛ cause. vt ex supradictis patet. Tertio nota hanc ventris cōpositōē male tollerare vētris purgationē naturalē ꝛ artificialē. vt patet.

¶ Quarto nota facilitatem tollerantie purgatiõis cõprehendi posse: ex re naturali nõ naturali ꝛ pret natura ꝛ similiter difficultaté. exemplũ pmi. vt ex ꝯplexiõe ꝯpõne nãli lubricitate ꝛc̃. exemplũ secũdi sicut ex tempore anni aere frigido uel calido cõsuetudine. exemplũ tertij sicut ex repletione grossorum aut subtiliũ chymorũ ꝛc̃. Ad propositum tangit hic solum naturalez vel preternaturalez compositionem: Et similez sententiam huic colligere potestis tertio can. fen. xiij. quarto ca°. de idrope ad finez ꝛ aliqualiter quarta primi ca°. quarto. s. de regulis communib⁹ solutioni ventris ꝛ vomitui. ¶ Et est vtilis in actu practico. Et ampliatur vt supra notatum est ꝛc̃.

Sana habentes corpora farmatiis purgati celerius exoluuntur: quam malo cibo utentes.

Prima cõclusio huius affo. est hec habentes corpora sana purgati farmatijs multũ debilitant̃. probatur sic. in talibus corporib⁹ p purgationem precise euãtur iuuatiuũ: qa. s. multũ: ꝛ parũ vel nihil est d̃ nocitiuo. igit̃ ꝛc̃. p3 ꝯña ꝛ aff^m: ex quo talia corpora ponunt̃ esse sana. ¶ Prio nota ꝙ corpora sana sũt duplicia: quedam sunt culpate sana. ꝛ quedaz inculpate sana. de secũdis. s. non culpate sanis est hic sermo. qa in corporibus culpate sanis bene potest cõpetere purgatio cũ farmatia. Secundo nota: ꝙ per farmatias in proposito itelligere debemus medicinas euacuantes eligendo quaꝝ natura ẽ vt plurimũ venenosa. ¶ Tertio nota. ꝙ cã debilitationis corpoꝝ in euacuatõne cũ farmatia est multiplex. pma est euacuatio iuuatiui. puta humorum euacuatio per quoꝝ pñtiaz stat corporis robur. secũda est mala qualitas posita in membris a farmatia: ꝛ maxime principalibus. Tertia est agitatio et calefactio humorũ ꝛ spũuz: ad quã sequit̃ mot⁹ multoꝝ vaporũ ad cor ꝛ cerebrũ. ꝛ spũum multa resolutio: ꝯtingit aũt hec multa agitatio virtute conãte retinere illud quod est iuuatiuuz: ꝛ forti farmatia illud violenter attrahẽte. ¶ Ad propositũ in sanis corporibus maxime cõtingũt talia. pmo quidez fit maxima iuuatiui euacuatio deficiente materia alia euacuanda. secũdo etiam ponit̃ mala qualitas. tertio fit fortis agitatio: vt dictũ est: ad qđ etiã cõcurrit ꝙ longiorem trahit in corpore moram. medicina enim maxime cito euacuat. quando medicina reperit materiam preparatã euacuationi. cũ qua materia simul educitur medicina: quod non est in corporibus non culpate sanis. Ex quo patet verificatõ prime conclusionis.

celerius exolluuntur.

¶ Secũda cõclusio vtentes malo cibo celerius corporibus iam dictis per purgationem debilitantur. probatur cõclusio sic: in talibus corporibus est virtus valde debilis. vnde huiusmodi corpora reddimtur corpora valde passibilia. ꝛ cũ hoc paucissimi sunt humores boni igit̃ ꝛc̃. p3 ꝯña ꝛ aff^m declarabitur. Primo nota ꝙ corpora vtentia malo cibo sũt duplicia: quedã sunt in quibus est chimorũ malitia per totũ dispersa ꝛ cõicata toti: quedaz vero sunt in quibus cõicat̃ chimoꝝ malitia soluz quibusdaz receptaculis determinatis. qa. s. virtus fortis est in huiusmodi humores malos a bonis sepando: qualiter non est ĩ pmis. Exemplũ pmi sicut sũt corpora valde cachochima aut leprosa ad leprã pata. exemplũ secũdi. vt corpora fortia malo tamen vtentia regime: ad propositũ sermo est de pmis in afforismo. ¶ Secundo nota: ꝙ per cibum hic vt commentator vult intelligere pessimus cibum iã conuersũ ad formã humoralẽ: vel adhuc nõ cõuersum. Tertio nota ꝙ hec corpora cito debilitantur. pmo qa valde debilia sunt. ideo a farmatia exsoluente multũ debilitantur: secũdo qa in talibus valde pauci sunt humores boni ꝛ laudabiles ꝛ permixti malis: vnde simul euacuantur cũ malis hũoribus ex quo multũ debilitant̃ propter eoꝝ paucitatẽ. tertio qa i talibus per farmatiaz fit agitatõ prauorũ ꝛ corruptoꝝ humorũ: ad quã sequit̃ euaporatio ad pncipalia membra: ꝛ magna debilitatio: Ex quibus p3 causa verificans secundam conclusionem affo. Et similez sententiã ponit Aui. pma quarti ca°. quarto. Et est vtilis ꝛ ampliatur vt p3 ꝛc̃.

Sana habẽtes corpora farmatiis uti est difficile.

Conclusio affo. est ista habentes corpora sana difficile est vti farmatijs probat̃ ex vsu farmacorũ corpora sana magna incurrũt nocumenta: igitur aff^m. s. patuit. Similis sententia ponit̃ quarta pmi ca°. prio. Et est vtilis ꝛ ampliat̃ vt immediate precedens. ¶ Primo nota. per corpora sana illa que dicta sunt in affo. precedenti. Et per farmatias. farmatias euãtes exoluendo. Secũdo nota ꝙ huiusmodi difficultas sumit̃ ex parte accidẽtiũ que sequunt̃ huiusmodi euacuationẽ que sunt accidentia a cõmentatore ĩ cõmẽto posita: ꝛ tu vide ea ꝛ declara quomodo huiusmodi accidentia cõseqnt̃ ¶ Tertio declara quomodo medicina trahit simile non in qualitatibus manifestis. sed in forma oculta ꝛ est attrahere simile. i. proportionale sue forme ad quod attrahendũ merito sue forme naturaliter ĩclinatur. Quarto declara: quomodo est possibile ꝙ attrahit carnem ꝛ dic ꝙ liquefacit eaz ꝛ solut mordicando attrahit aũt sanguinem sua mora aperiendo orifitia venarũ.

Parũ deterior cib⁹ et pot⁹ detestabilior quidẽ melioribꝰ magis delectabilis ẽ appetẽdus

Conclusio affo. est ista. ¶ Cibus parum deterior ꝛ detestabilior melioribus ipsis tamen delectabilior est appetendus probat̃ sic: qa talis cibus multũ delectabilior a stomacho melius digerit̃: igit̃ p3 ꝯña ꝛ aff^m declarabitur ĩ cõmento. Similis sententia sumit̃ secũdo regiminis acutoꝝ in textu commẽti. xxij. ꝛ tertia pmi ca°. de regimine eius quod cõmedit̃ ꝛ bibitur. Et est vtilis in actu practico qa operatiuo ꝛ ampliat̃ ad omnia corpora sana egra ꝛ neutra. ¶ Primo nota ꝙ bonitas ꝛ malitia cibi arguit̃ ex facilitate ꝛ difficultate cõuersionis ei⁹: ꝛ bonitate chimi ex ipso generati. hec autem cõuersiõis

facilitas qñq; sequit̃ couenientiã in qualitatib⁹ manifestis. qñq; vero i ꝓprietate occulta. quãdoq; in modo substantie: qñq; in plurib⁹ vel i omnib⁹ istorũ simul. ¶ Secũdo nota dictũ esse notanter parũ: qa si multo esset deterior hoc non oporteret vt p3

Tertio nota huiusmodi delectabilitas cibi maior pot sequi conuenientiã cibi ad stomachũ in qualitate manifesta. sicut cõplexio temperata delectat̃ i tẽpatis: ꝛ preternaturaliter calida frigidis. ꝛ ecõtra qñq; vero rõne occulte couenientie. sicut plures ei usdem cõplonis inseqñtis formaz in varijs cibarijs delectant. ꝛ de omnibus est sermo. siue etiã sit propter accidentalem preparationem cibi: vt elixatio nez assatõez ꝛc̃. ¶ Quarto nota. ꝙ stomachus multũ appetente aliquem cibũ ꝛ in illo multũ se voluptuante: cibus ei tanꝙ sibi multũ coueniẽs vehemẽter applicatur ꝛ amplectit̃. q̃re ipsum digerit perfecte: ꝛ bona applicatione corrigi malitia eius. Econtra etiã si cibus bonus fuerit: abhominabilis vero: nõ amplectitur: immo etiã r̃fugit. quare iperfecte digeritur. ꝛ in stomacho corrũpit̃. Et ex hoc patet ꝑmo cã verificans affo. p3 2°. ꝙ oportet delectationez ꝛ bonaz applicationem stomachi: cibi malitiã supare. ¶ Ex quo p3 ꝙ si esset excessiue malus: hoc non fieret ꝛc̃.

Senes iuuenibus plerunq; minus egrotant: quecunq; uero eis cronice egritudines fiunt: cum eis multociens ꝯmoriũtur

Prima cõclusio est ista: senes iuuenibus plerũq; minus egrotant: probat̃: plerũq; senes ordinatiori vtuntur regimine ꝙ iuuenes: igit̃ ꝛc̃. tenet ꝯña et añs: cũ iuuenes sunt lasciui: maluz regimẽ a bono nõ discernẽtes. eo ꝙ inexpti sunt eorũ qui sũt secũdũ vitã actuã p° ethicoꝝ Similis sñia colligi potest ab Auicẽ. de pueris loco iuuenũ. pª ꝑmi. ca. de etatibus. Et est vtilis ꝛ ampliat̃ vt p3. ¶ Primo nota per senes itelligendos esse senes ꝑmos. nõ aũt decrepitos. Secũdo nota. notant̃ dictũ esse plerũq; tũ qa aliquãdo iuuenes ordinati sunt: tũ quia senes inordinati. ¶ Tertio nota hoc esse intelligendũ posita in alijs paritate aut senib⁹ cõpatis ad semetipsos in iuuenes qui i iuuentute lasciui existentes in cibis potibus ꝛ venereis actibus sue virtuti ꝯfidentes nimis exorbitant: nõ attendentes dicta Auic. ꝑmo cano. ca°. de regimine eius qđ cõmedit ꝛ bibit. ille vero in quo mala digerunt̃ nutrientia ex hoc nõ confidat et cetera.

Quecunq; uero:

¶ Secunda conclusio: senes multoties cõmoriunt̃ egritudinibus cronicis eis venientibus. probat̃ sic egritudinũ cronicaꝝ materie sunt difficiles ad digerendũ ꝛ resoluendũ: ꝛ cũ hoc senum virtus est debilis igit̃ ꝛc̃. p3 cõsequentia ꝛ aña intelligenti.

Primo nota notanter dictũ esse multociẽs nõ eni senes semp moriunt̃ ex cronicis egritudinib⁹ eis superuenientibus: imo neq; etiã ex acutis. ¶ Secũdo nota cã verificans affo. tacta est in probatione cõclusionis. Hic mouetur questio vtrũ senes absolute plus egrotent iuuenibus. secũdo ex quibus morbi magis moriuntur senes ꝛ ex quibus iuuenes. tertio vtrũ morbi longi sint frigidi. dubia sũt facilia ꝛc̃.

Branci et corrize in ualde senibus non maturantur:

¶ Conclusio affori. est ista Branci ꝛ corrize in valde senibus non maturant̃ ꝓbat̃ sic: materia faciẽs brancos ꝛ corrizas est secundum plurimũ frigida valde. difficilis maturationis ꝛ in senibus est virtus digestiua valde defecta. igitur ꝛc̃. p3 ꝯña ꝛ aña similiter. Et similis sententia colligit̃ qñta tertij ca°. de catarro ꝛ ẽ vtilis Et ampliatur vt patet. Primo nota istũ terminũ catarrus sumi tripliciter. primo pro quolibet fluxu humiditatis a membro ad membrũ. vt secũda ꝑmi doc ꝑma ca°. de egritudinibus cõpositis. secũdo pro fluxu a capite ad fauces. brancos eni grece latine faux corriza ad nares: a corra que sunt ossa narium. ¶ Ex quo p3 brancos ꝛ corrizas sub catarro primo ꝛ secũdo mõ dicto contineri. Secũdo nota notanter dictũ esse in valde: vt. s. notatũ est: qa in eis ẽ valde defecta virtus. ¶ Tertio nota hoc esse vt i pluribus verum: propter cãm tactã in probatione conclusionis ꝛc̃.

Qui exoluũtur fortiter et frequenter sine manifesta occasione repente moriuntur.

Conclusio affo. est ista. Qui sincopisãt fortiter ꝛ frequenter ꝛ sine manifesta causa subito moriũt̃ Probat̃ sic talis casus in sincopim significat virtutis vltimatũ defectũ. ꝛ cãz virtutem prosternentez ẽe fortem. ꝛ cordi annexã. igit̃ p3 ꝯña ꝛ aña circa litterã declarabit̃: Similis sententia colligit̃ qñto interiorũ secũdo ca°. ꝛ. xi. tertij. tractatu. ij. ca°. de signis sincopis. Et est vtilis i actu pronostico. Et ampliat̃ ad omnes in quibus euenit sincopis cũ his tribus circũstantijs. s. fortiter frequenter: ꝛ sine manifesta causa. ¶ Primo nota: penes auctores reperiri istos terminos: exolutio: extasis. lippothomia ꝛ sincopis. intelligentes p exolutionẽ omnẽ virtutis magnam debilitatẽ vel resolutionẽ ad quã sequit̃ virtutis magnus casus. ꝛ manifestus. p extasim hominis statũ extra mentẽ. ita vt fiet sicut sanctus Paulus dũ fuit rapt⁹ ad celũ p lippothomiam animi defectiõẽ. p sincopiz casũ virtutis subito factũ. vt. xij. terapentice qñto ca°. Secũdo nota: ꝙ de sincopi plures dat̃ descriptiones. ꝑma sincopis est subita virtutis cõcisio collecta. xij. terapentice allegato ca°. hec aũt nõ est perfecta descriptio sic enim non differret sincopis ab appoplẽa Aliter describitur ab Aui. xi. tertij tractatu secũdo ca°. đ sincopi. Sincopis est destructio maioris ptis plurium virtutũ sensibilis ꝛ motiue ꝑpter debilitatẽ cordis ꝛ aggregationẽ spirit⁹ totius ad ipsuz. propter cãz vt est tior: mouentez ad interiora: aut propter cãz prefocantẽ ipsuz interi⁹: quare nõ inuenit respiraculũ: aut ꝑpter paruitatẽ ꝛ subtilitatez eius. quare ñ supfluit sup illũ qui repit̃ i minera. in qua diffinitõe ponit̃ li destructio ꝛc̃. pro genere: cõuenit eni in hõ cũ appoplẽa ꝛ similib⁹. p hoc aũt ꝙ dr̃ maioris ptis differt a lippothomia: i qua solũ est leue ipedimẽtũ

catarrus
brancus
corriza

exolucio
extasis
lippothomia
sincopis
descriptiones sincopis

ꝛ nõ destructio maioris ptis. Et dicit maioris par tis: propter motũ non esse omnino perditũ vt cor dis ꝛ dyafragmatis: appellant autem operationes vel exit⁹ operationũ ptes virtutũ Exitus ei virtu tis i operatione videt̃ virtutis integrare pfectionẽ p hoc aũt qđ subiungit̃ propter debilitatez ꝛc̃. dif fert sincopis ab appl'ia: ꝛ circũloquit̃ membrũ cui⁹ passio proprie est sincopis: vel ex cuius passione fit sincopis per hoc vero qđ dicit̃ propter aggregatio nem ꝛc̃. explicãtur generales cause a quibus fit sin copis. Prima causa generalis aggregatio spũs to tius: que põt fieri: aut propter cãm spũm ad interi ora mouentẽ: sicut timor venenũ: aut cã prefocans aut paucitas eius quare cogit̃ cor spũm retrahere.

Ex quo pȝ pmo differentia inter puationẽ sens⁹ ꝛ mot⁹ in sincopi. ꝛ i appoplia vel epil'ia contingen tez. In appopl'ia eni fit propter probibitũ esse transi tũ spũs animalis: vt videbitur in sequenti affo. In sincopi autem vitalis. Ex quo vlteri⁹ pȝ spũm vitalez necessario concurrere ad operationes sensus ꝛ motus. pȝ tertio tres fore generales cãs ad quas omnes cause sincopis reducunt̃. s. causa mouens spi ritum ad interiora: sicut venenũ: cã prefocans spũz interius sicut humor fungoꝝ: paucitas ꝛ subtilitas. spirtus ꝛc̃. tetigit prima dũ dixit ꝑter cãz mouen tẽ. secũdã dũ dixit aut prefocantẽ. tertiã aut ꝑter puitatz: ꝙ aũt omnes cãe cãntes sincopiz ad aliquaz istaꝝ reducant̃: pȝ satis intelligenti. Et ex his vt fundamento patent cãe multoꝝ pbleumatũ Pri mũ quare fortis fames causat sincopim. Secũdũ quare fortis dolor ꝛ forte gaudiũ causat sincopim

Tertiũ quare in flõis in nõ solitus causat̃ sincopis

Quartũ quare in prefocatione mr̃icis cãt sinco pis. Quintum vero probleuma est quare pueri decrepiti cõualescentes facilius incurrũt sincopi. vt Auicen. locis preallegatis. Tercõ nota ꝙ p exo lutionem fortez intelligere debem⁹ sincopiz a qua difficulter ꝛ tarde egrotantes releuant̃. per frequẽ tez vero illã que pluries iuadit egrotantẽ. sic ꝙ int̃ vnã iuasionẽ ꝛ aliã modicũ cadit tẽpus mediũ. ita ꝙ fortitudo sincopis attendit̃ penes difficultatẽ rele uationis: frequentia vero penes puitatẽ tpis media tis iter vnã sincopi ꝛ aliã. Quarto nota sincopiz puenire qñq3 a cã extrinseca ꝛ pmitiua: vt morsu aĩalis venenosi fumo uenenoso. qñq3 a cã corporã li ꝛ intrinseca ꝛ hoc dupliciť: qa vel per ꝓprietatẽ vt mala compl'io cordis calida vel frigida cũ mate ria vel sine materia resoluens spũm. aut p cõmunt tatem. s. propter egritudinẽ alterius membri. de quib⁹ potissime sũt stomochus ꝛ cerebrũ. hoc tamẽ mẽbꝝ qñq3 est distãs a corde: qñq3 valde propiquũ sicut capsula. Ad propositũ sincopis a causa itrin seca vel extrinseca p cõitatez mẽbri a corde distan tis fit a cã manifesta. qa per signa facile cõpreben di potest: hoc esse ex lesione alterius membri. facta vero per ꝓprietatẽ: aut ex passione membri valde vicini dicit̃ fieri sine manifesta occasione. Quin to nota: ꝙ sincopi existente forti ꝛ frequente signi ficat̃ virtutis debilitas: ꝛ fortitudo cãe facientis sin copim. Ex hoc aũt ꝙ est sine occasione manife sta: significat̃ cãm esse in corde. vel substantie cor dis valde propinquã. Sed qñcũq3 virtus vitalis ẽ debilis: ꝛ causa sincopi faciens ẽ fortis: ꝛ in cordis substantia: tũc proculdubio debet sequi mors i sin copi igit̃ ꝛc̃. Ex quo pȝ cã verificãs affo. Ex qui bus omnibus collige primo ꝙ sincopis proprie est accidens ꝛ nõ egritudo. secũdo ꝙ sincopis est passio totius. licet pncipaliter in corde incboet: qa est defe ctus pl'iuȝ opationũ ꝛc̃. tertio ꝙ cã sincopis preter qualitates manifestas ꝛ manifeste alterãtes põt esse occulta mala ꝓprietas. Sexto nota. ꝙ non opor tet omnez sincopim factã a cã nõ manifesta esse mor talem: sed oportet addere ꝙ fiat fortiter ꝛ frequẽ ter Ex hoc collige cãz q̃re hi morituri ex sincopi pueniũt ad colorez viridẽ ꝛ colli torsiõz. ad colorẽ viridẽ q̃dẽ ꝑp̃ caloris mortificatõz ad colli ꝯtortõ nem v̇tute debilitata in tantũ vt nõ possit collũ am plius caput sustẽtare et cetera.

Circa dicta occurrunt dubia. primuȝ dubiũ non videtur ꝙ in qualibet sincopi fiat aggre gatio spiritus ad interiora qa ex forti dolore spãtis boc fit vt pedis. ꝛ tũc non fit motus ad interiora sȝ potius ad exteriora. similiter de gaudio arguen dũ est. Secũdũ dubiũ est: qa cã faciens sincopim põt aduenire paulati ꝛ si fit paulati: quõ põt fieri sin copis. cũ tamen Gali. ponat ꝙ subito. Tertiũ du biũ tũc omnis moriens ante mortez sincopizaret. p batur in omni moriente ante mortez est destructio maioris ptis. Ad pmũ dr̃ ꝙ ex forti dolore vel gaudio multũ resoluto spiritu ꝛ depauperato corde cogitur virt⁹ retrahere subito ipsũ ad cor ꝛ sic fit sincopis. Ad secũdũ dicitur ꝙ licet illa cã fit pau latine: cũ tñ ad hoc deuenerit vt virtutez vitalem necessitet ad subitam retractionem ꝛc̃. tũc fiet subi ta retractio. posset etiã cõcedi sincopim aliquam fie ri paulatine licet nobis ad sensum videat̃ oppositũ

Ad tertiũ quidã cõcedunt: si tñ querat̃ de morte naturali oportet in diffinitione sincopis addere li preter naturale. vt sincopis est preter naturalis destructio: apparet tamen vniuersaliter tenendum nõ soluȝ ex subita reuocatione spiritus ad cor vel q̃ liciiq3 cõgregatione causari sincopim: immo ex so lo defectu spirit⁹ in membris fiet sincopis eo ꝙ fiet destructio ꝛc̃. Nota etiã quomodo debilitas cor dis est generalis cã sincopis. Ideo appet ꝙ tpe pus vel natura debilitetur cor: ꝙ̃ fiat sincopis ex timor̃ imo econtra prius eni aggregat̃ spirit⁹ ad cor et ita considera ꝛc̃.

Soluere appoplexiam fortem quidez impossibile debilem uero non facile:

Prima cõclusio affo. est ista Appopliam curari fortem non est possibile. Probat̃ sic in forti appo plia est ventriculoꝝ cerebri cõpleta oppillatio. ꝛ v̇ tus cerebri vltimate defecta: eo ꝙ ẽ a materia vlti mate oppressa igit̃ ꝛc̃. ꝯña tenet: eo ꝙ cerebrũ ẽ pn cipale membrũ cuius influxus est necessari⁹ ad con seruatiõnẽ idiuidui ꝛ aff^m circa litterã delarabitur

Primo nota iuxta sententiã auctorũ medicine ꝙ licet cor respectu alioꝝ membroꝝ pncipaliũ sit pn cipalissimũ in suis tñ operationibus a cerebro aliq̃ videt̃ habere dependẽtiã: licet eni pmo ꝛ pncipalit̃

cerebrū: vitā ꝑ ſpūȝ vitaleȝ recipiat: ⁊ in eo cōſer-
uetur. q̄a tn̄ cordis temperamētū nō ꝯſeruat̄ ſine a
ctuali refrigerio qđ potiſſime ꝑ motū anhelitꝰ ꝑfici
tur. motus aūt anhelitus potiſſime a ſpiritu cerebri
dependet. eo ꝙ ꝑficit̄ motu lacertoꝝ pectoris. hinc
eſt ꝙ prohibito iſfluxu ſpiritꝰ cerebri ad pectus et
ſup toto fit ſuffocatio ⁊ mors: ⁊ ſic vita ⁊ operatio
cordis videt̄ in opatiōe cerebri aliquā habere depē
dentiā. ¶ Secūdo nota ꝙ appoplīa multis modis ꝯ
ſueuit notificari. ꝑmo q̄tū ad noīs etimologiam:
vn̄ Iſido. vi. etiologiaꝝ caº. de noībꝰ egritudinū
acutaꝝ appoplīaȝ letalē ꝑcuſſionē noīauit appople
ſim eni grece latine ꝑcuſſionē notat. Et caſſius felix
vt aſſerit conſilia. paſſio hec dicta eſt: eo ꝙ morti
fero cordis ⁊ anime ictu ꝯcidūt patientes. ¶ Auer
oys aūt tertio colliget vltimo ca. appoplīa eſt cum
homo cadit ad terrā ⁊ ceſſat eius vox. ⁊ ꝑuantur
omnes operationes motus totius corporis. Gor
donius aūt appoplīa eſt paſſio cerebri auferens ſen
ſum ⁊ motum toti corpori ſubito ⁊ repente: voce
magna alteratione precedente propter oppilatiōeȝ
ventriculoꝝ cerebri tā ꝑncipaliū q̄ non ꝑncipaliuȝ
Hali. vero 3º de accidenti caº. 2º. eſt mollities to
tius cū ablatione regitiue virtutis. i. ſenſitiue. vt
puto. notū aūt eſſe poteſt nullā iſtaꝝ deſcriptionum
eſſe perfectā: aut ꝯuertibileȝ cū deſcripto noīs eni
interpretatio pȝ: ꝙ nō ꝯuertit̄. per deſcriptionē aūt
aueroys nō differt a ſincopi diffinitio aūt Gordonij
nō eſt appoplīe ſed egritudinis ad quā ſequit̄ appo
plīa: appoplīa aūt ꝓprie eſt accidens. nec etiā diffi-
nitio Halie. eſt bene cōpleta. nec per illā bene dif-
fert a ſincopi. ¶ Ideo aliter deſcribit̄ ab Auicen.
ꝑma tertij tractatu q̄nto caº. de appoplīa. Appo-
plīa eſt ocioſitas mēbroꝝ a ſenſu ⁊ motu propter o
pilatōȝ i ventriculis cerebri contingenteȝ ⁊ curſibꝰ
ſpiritus ſenſibilis ⁊ motiui ly ocioſitas ponit̄ ꝓ ge-
nere. In hoc eni conuenit cū ſincopi ⁊ aliqualiter cū
ſubet ⁊ ſimilibus per hoc aūt ꝙ dicit̄ propter oppi
lationē: differt a ſincopi: que cōtingit ꝓpt̄ leſionē
cordis vt. s. Explicant̄ etiā modi quibꝰ pōt appo-
plexia cōtingere. s. ab opilatione ventriculoꝝ cere
bri: ⁊ ab oppilatione viaꝝ cerebri ꝑ quas tranſit
ſpiritꝰ ſenſibilis ⁊ motiuus ad neruos ⁊ membra:
que ſunt iſtrumēta ſenſus ⁊ motꝰ. Colligit̄ igit̄ mo
dus quo aduenit appoplīa. imaginādo ꝙ ab aliqua
materia flegmatica grā exempli oppillant̄ ventri-
culi cerebri: aut meatꝰ q̄bus a ventriculis tranſmit
tit̄ ſpiritꝰ aīalis ad membra quare ꝓhibet̄ eius trā
ſitꝰ ⁊ ꝑ cōſequēs membra ꝑuant̄ motu voluntario
⁊ ſic pectꝰ dilatatōe debita quare ſuffocat̄ calor cor
dis ⁊ ſpiritualiū mēbroꝝ. ⁊ aduenit mors. licet etiā
ꝑ oppillationē arteriaꝝ portantiū ſpūȝ vitalem ad
cerebrū fiat appoplīa: tū q̄a īpedit̄ opatio cerebri ꝓ
pter defectū ſpiritus vitalis: tū etiā q̄a ⁊ ſi cerebrū
adhuc ſpiritū aīalem tranſmitteret. nō eſſet opatio
nū debituȝ inſtrm̄. eo ꝙ nō eſſet ibi debita coexiſten
tia ſpiritꝰ vitalis. Et ex hoc pȝ ꝑmo ꝙ appoplīa ꝓ
prie eſt accidēs: eſt ei actio leſa: q̄a ablatio ſenſꝰ ⁊
motꝰ totius. ¶ Pȝ ſecūdo appoplīaȝ eſſe paſſionem
tā membroꝝ omniū: que ſūt inſtrā ſenſus ⁊ motus
voluntarij q̄ cerebri lȝ cerebri ſecūdū plurimū per
ꝓprietatē. alioꝝ aūt ꝑ cōmunitatē: dico aūt notant̄
ſecūdū plurimū: q̄a nō repugnat appoplīaȝ fieri ce
rebro ꝑ ꝓprietatē nō pacienti. ſaltē ꝑncipalit̄: vt vi
debit̄. ¶ 3º nota appoplīaȝ a multis cāis cauſari. ſ
extrinſeca vel ꝑmitiua ſicut a forti frigore ſicut fre
quenter contingit i iter agentibꝰ qđ imaginari poſ
ſumꝰ duplr̄ ꝯtingere. ꝑmo nō mediante materiā:
vt ſi fortis frigiditas ita vehementer ꝯſtringat vē
triculos cerebri. ꝙ fiat attēuatoria oppillatio: ſecū
do ꝙ forte frigus extrinſecū exprimat materias ca
tarrales in cerebro ꝯtentas ipſos in cerebri ventri-
culis ꝯculcando. A cā vero corporali ꝑ ꝓprietatem
⁊ ꝯmunitateȝ ꝑ cōmunitatē ſicut arterijs oppillatis
ferentibus ſpiritū vitalē ad cerebrū. ſecūdū moduȝ
dictū. ꝑ ꝓprietateȝ vero ſicut propter apā i ventri
culis cerebri: aut ꝓpter oppillationeȝ a materia op
pillante cōtingentē. que ſecūdū plurimū eſt flātica.
cōſequenter ſanguinea: raro aūt mlica aut colerica
¶ Quarto nota appoplīaȝ forteȝ vel debileȝ potiſ
ſime fieri ſecūdū fortitudineȝ vel debilitateȝ cauſe
ipſam facientis fortē igit̄ appoplīaȝ appellare debe
mus: in qua fit perfecta ventriculoꝝ oppillatio.
Cauſa enim taliter oppillante exiſtente forti. remo
ueri nō pōt: niſi in notabili tempore: q̄a tn̄ virtus
nō pōt notabili tempore tollerare. hinc eſt. ꝙ citꝰ
deficit virtus q̄ huiuſmodi cā poſſit remoueri. ⁊ ꝑ
ꝯſequens fortis appoplīa eſt incurabilis ⁊ hec eſt cā
verificanſ affo.

debilem uero non facile

¶ Secūda cūcluſio affo. eſt iſta ꝙ facilem appoplīā
difficile eſt curare. ꝓbat̄ ſic cā faciens facilem appo-
plexiaȝ difficulter remouet̄ ⁊ accidētia appoplīe ſūt
vehementiora ⁊ ꝑiculoſiora igit̄ ⁊c̄. pȝ ꝯn̄a ⁊ aſſm
eo ꝙ illa eſt materia flegmatica vel alia cerebrum
oppillans: aut alia cā vehementer imprimēs igit̄.
⁊c̄. Primo nota. in facili appoplīa anhelitū non
eſſe vehementer duꝝ nec inordinatū ecōtra vere
in forti. Aut eni anhelitus eſt ex toto ablatus. aut
diminute aut cnȝ magna diuerſitate. ꝓut colligitur
in cōmento. cuiꝰ cā nō apparet alia: niſi q̄a in forti
fit vehemēs oppillatō i debili [illegible] n̄. 2º nota ꝙ lȝ i
facili n̄ fiat uehemēs oppil[illegible]la faciēs ē difficulē
remouibilis. ¶ Et acc[illegible]ia debilis appoplīe
licet ſint remiſſa: reſpectu accidentiuȝ fortis. ſūt tn̄
abſolute valde vehementia. ſed accidentibus exi-
ſtentibꝰ vehementibꝰ: ⁊ cauſa difficulter remouibi
li fit difficulter cura egritudinis igit̄ ⁊c̄. pȝ ꝯcluſio.

Et ſimilē ſententiā huic colligere poteſtis de mē
te Auicē. ꝑma tertij tractatu q̄nto caº. de appoplīa
⁊ tertio colliget vbi preſens allegat̄ affori. Et a Se
rapione colligit̄ ꝑmo ſui breuiarij caº. de appoplīa
vbi etiā preſentē allegat affori. Et eſt vtilis in actu
ꝓnoſtico: q̄ntū ad ꝑmā cōcluſionē. ¶ Et ampliat̄ ad
omnia corpora cuiuſcūq̧ etatis ſexus ⁊c̄.

Utrum diffinitio appoplexie

circa litteram poſita ſit bona. Arguitur
ꝙ non. Primo appoplīa eſt egritu-
do igit̄. nō eſt ocioſitas: que eſt accidēs
aſſm probat̄. q̄a ei debet̄ cura. ⁊ q̄a nō differt ab e
pilīa niſi ſecūdū magis ⁊ mius: ⁊ epilīa eſt egritudo
¶ Secūdo cōtra iſtaȝ clauſulam ſenſus ⁊ motus q̄a

in appoplexia nō perdit anhelit⁹ nec pulsus. vt colligit in cōmento. ⁊ pma tertij allegato caº. Et per idem ꝙ non sensus qa ablato sensu motus aufert. sꝫ nō ecōtra. vt colligit quarto de accidenti. Secūdo ad pncipale arguit sic. nā non quelibet appoplia pendet ab oppilatione uentriculoꝝ cerebri. igit ⁊c̄ assm̄ probat multipliciter: pmo possibile est appoplexiaꝫ cāri a mala cōplōe frigida sine materia. igit ⁊c̄. ꝯña videt nota. ⁊ colligit assm̄ pma tertij caº. de causis appoplie Cōfirmat idēꝫ ex sola oppillatōe arteriaꝝ ferentiū spiritū vitalem ad cerebrum pōt fieri appoplia. igitur non necessario fit ab oppillatione cerebri pꝫ ꝯña ⁊ colligit assm̄ pma tertij. vt supra. Confirmat ꝙ possibile est per immoderatā frigiditatem spiritū cerebri fieri disproportionatū ad operationes sensus ⁊ mot⁹ tā possibile uidet illud idēꝫ p cuiuscūqꝫ alterius qualitatis excessum: omnis eī imoderata qualitas deicit actū pprie virtutis. sꝫ hoc facio. aut propter caliditateꝫ aut ⁊ humiditatē ⁊c̄. fieri homo appopletic⁹: ⁊ non propter opillationem cerebri igit ⁊c̄. ꝯña videt nota ⁊ assūptum similiter. ergo.

Oppositū huius patet et est de mente Aui. circa litterā. p istā questiōne pmo tractabit difficultas tacta a secūdo pncipali: an. s. omnis appoplexie causa sit cerebri oppillatō secūdo videbit de pncipali questio.

Quantum ad primum sit hec prima distinctio ꝙ licet oppillatio multipliciter distingui possit. ad alterū tamen triū generū posset reduci q̄libet oppillatio. s. ad attenuatoriaꝫ ad coartatoriā ⁊ carnosā. colligit hec distinctio secūda pmi doc. .ij. sūma secūda caº. sexto. ⁊ expressius a Johannitio. intelligunt aūt p oppillatōꝫ attenuatoriā. cōtingentē a re extrinseca receptaculo ꝯprimēte cōcauitateꝫ vie. quare prohibet debit⁹ transit⁹ vel subingressus ⁊c̄. sicut esset appoplia aut frigiditas cōstringens ⁊c̄. dr̄ attenuatoria: eo ꝙ taliter cōstringens vel ꝯprimens cōcauitatē illam attenuat vel minorat. Coartatoria vero dr̄. que fit a re extranea ul' dissimili cadente ī concauitate vie vel membri qđ oppillatur ⁊ dicit coartatoria: qa coartat ⁊ cōstringit transitū eoꝝ que per viā vel concauitatē transire debent. sicut humor grossus viscosus existens ī ī vena arteria vel receptaculo. Carnosa ver o est que fit a carne preternaturaliter in via generata: aut a re que est carni pportionata vt porus vel uerruca. Ad propositū a qualibet istaꝝ imaginari possumus fieri appopliaꝫ. Secūda distinctio. ꝙ per spiritū sensibilem ⁊ motiuuꝫ quādoqꝫ intelligit spirit⁹ qui est imediatū instrm̄ sensus ⁊ mot⁹. ⁊ sic solū de animali. quādoqꝫ etiā dicit de vitali vnde pma pmi vitalis vero virtus est que spirit⁹ esse ꝯseruat qui sensus ⁊ mot⁹ vehiculū existit et p spiritū hunc intelligit vitaleꝫ. vnde ⁊ vitalē virtutē animalem appellat. Tunc sit pma cōclusio. possibile est a mala cōplexione imateriali cāri appopliā pbat sic: p fortē frigiditatē extrīsecā cerebro occurrenteꝫ possibile est ventriculos cerebri cōstringi in tantū vt phibeat trāsitus sensibilis ⁊ motiui spiritus ad omnia membra iō ⁊c̄. pꝫ ꝯña ⁊ assm̄ intelligenti ⁊ ꝯcluditur hec cōclusio de mente Aui. loco p̄ allegato Secūda ꝯclusio probabilit: ponit cuiuslibꝫ qualitatis excessum in cerebro ⁊ animali spiritu cōsequi appopliaꝫ probat qa p cuiuslibet qualitatis excessū pōt fieri spiritus disproportionat⁹ ad operationes sensus ⁊ motus. Ego aūt credo ꝙ difficile esset probare ꝙ spirit⁹ animalis ad tantū proueniret inflāmationeꝫ stante vita vel peruenire possit ꝙ oīo sensus auferet ⁊ mot⁹. si eni sic esset maxime foret in mortali causonide cuius oppositū experimento ꝯtingit. Tertia conclusio nō quelibet appoplia cāt tur propter oppillationē cerebri vel ventriculorū eius pꝫ qa possibile est per solā oppillationē arteriarū iam dictaꝝ fieri appopliaꝫ. Et notū est ꝙ nō necessario adhuc sequit cerebri oppillatio. Quarta conclusio ꝙ istas arterias cursus spiritus sensibil' ⁊ motiui nominando. quelibet appoplia cōsequitur oppillatōꝫ coartatoriā aut attenuatoriaꝫ. probatur sic qa vel cōsequit solam frigiditatē ⁊ sic habemus attenuatoriam vel cōpressionē a materia ꝯprimente ⁊ sic iteruꝫ est attenuatoria. vel caꝫ cōtenta ī uētriculis aut cursibus iam dictis. ⁊ sic habem⁹ coartatoriā: de carnosa aūt non vr̄ sic verisimile. qa non nisi in longo perducitur tempore ideo ⁊c̄. tñ illud non repugnat imaginari. Ex istis conclusionibus sequit ꝙ etiā nullius qualitatis excessum potest sequi appoplexia. qa non sequit aliquam istaruꝫ nisi p q̄mo cāt oppillatōꝫ vt pꝫ de frā ꝯstringente. et humida taliter relaxante quare cōcidūt ptes ventriculie nisi vellem⁹ per solā distemperantiā spiritus animalis vel etiā vitalis fieri posse appoplexiā ⁊ tūc opportet ad pdictā descriptioneꝫ addere. vel distempantiam in eo spiritu sensibili ⁊ motiuo. Quinta cōclusio: imaginabile est per solam distemperātiā spirit⁹ vitalis cāri appopliaꝫ. pꝫ ex quo vitalis necessario cōcurrit hoc aūt non pōt rōne probari. quin etiā tūc in cerebro ⁊ aīali spiritu fieret distemperies iuxta ꝙ dicūt quidam diffinitionē iāꝫ datā solum verificari de appoplexia cāta per proprium nocumentū cerebri.

Quantum ad secunduꝫ sciendū quod iste termin⁹ appoplia sumit dupl'r: pmo pprie pro ociositate iā dicta secūdo improprie p dispositione illa preter naturā: ad quā imediate sequit ociositas

Secūdo premittenda est distinctio superius pluries posita. de egritudine. tenendo ꝙ sola spiritus distemperantia pōt esse cā imediate appoplie: sequitur ꝙ egritudo pōt esse in re inanimata ⁊ ꝙ nō omne habens egritudineꝫ in se est egrū ⁊ qđ aliud pōt esse formaliter egrū per egritudineꝫ in alio subiectiue existenteꝫ ⁊ multa alia sequi possunt. Aliter potest poni secūda distinctio. dupliciter fieri pōt appoplia pmo per propriū cerebri nocumētū. secūdo p cōmunitateꝫ alterius membri. exemplū pmi patuit. exemplū secūdi sicut ex oppillatione arteriarum per quas transit spiritus vitalis ⁊c̄. aut destemperantia animalis spirit⁹ ⁊ hoc declara. Prima cōclusio possibile est malam ꝯplexionem frigidā tam materialem ꝙ imaterialem esse cām appoplie patet satis. Secūda cōclusio nō cuiuslibet appoplie cā

ad attenuatoria
ad coartatoria
ad carnosa

est oppillatio ventriculorũ vel ⁊c̃. ¶ Tertia con-
clusio. cuiuslibet appoplẽie cãe ꝑ ꝓpriũ subẽ cere-
bri nocumentũ cã est oppillatio coartatoria vel at-
tenuatoris ⁊c̃. non apparet bene verisimile. ꝙ car
nosa sic faciat ⁊c̃. Quarta cõclusio. illas arteri-
as possumꝰ appellare cursus spiritꝰ sensibilis ⁊ mo
tiui. ¶ Quita ꝯclio est ista: ꝙ appoplẽia improprie
sumpta põt esse egritudo: pꝫ q̇a est ip̃a oppillatio.
6ª ꝯclio ꝙ appoplẽia ꝓprie sũpta est ociositas et
accidens patꝫ ex quid nominis appoplexie. ¶ Sep
tima cõclusio ꝙ diffinitio data de appoplẽia tenẽdo
ipsaꝫ non posse sine oppillatõne cãri est bona. patꝫ
q̇a sufficienter ꝑ illã differt a quocũqꝫ alio. ⁊ cõue-
nit cuilibet appoplẽie ⁊c̃. ꝯñã tenet ꝑ diffinitionis ꝯ
ditiões. Octaua ꝯclio est ista. tenendo appoplẽiaꝫ si
ne oppillatione causari posse. puta ex sola spiritus
vitalis distemperantia. aut ex solo probibito debi
to trãsitu: diffinitio est incõpleta. pꝫ intelligenti: sꝫ
oportet ipsam supplere ¶ appoplẽia est ociositas mẽ
broꝝ a sensu ⁊ motu: ꝓpter oppillatiõꝫ ventriculo
rũ cerebri ⁊ in cursibꝰ spiritꝰ sensibilis ⁊ motiui. uł
ꝓpter spiritꝰ sensibilis ⁊ motiui distemperantiã vł
ꝓpter caꝫ ledentẽ ⁊ impedientẽ cerebꝝ. debitum in
strumẽtũ sensꝰ ⁊ motꝰ membris trãsmittere. ⁊ tũc
erit cõpleta descriptio.

ad argumenta principalia ad primuꝫ

pꝫ quid dicendũ sit in secũdo articulo. ¶ ad secun-
duꝫ dicit̃ nõ esse intentionẽ auicẽ. ipsaꝫ esse ociosita-
tem q̇a ablationem oĩo. sed esse ociositatẽ q̇a pluri-
mũ aufert̃ sensus ⁊ motꝰ. vel q̇a est ociositas a sen
su ⁊ motu apparentibus: vnde difficulter in ipsis ꝑ
cipit̃ motus. ⁊ itelligit potissime de volũtario mo
tu: virtus enĩ naturalis nõ est ablata: q̇a mouetur
cor. Et per ideꝫ pꝫ ad cõfirmationẽ cõcedit̃ enĩ:
ꝙ ablato sensu aufert̃ motus simpliciter volunta-
rius: ⁊ de intentione prĩa qualis nõ est anhelitꝰ.
¶ ad tertiuꝫ dr̃ ꝙ appoplẽia ꝓueniens a mala cõplẽone
frã sine materia cõsequit̃ oppillationeꝫ attenuatori
am. ad secũdũ dr̃ istas arterias posse dici cursus
spiritꝰ sensibilis ⁊ motiui. vt in questione est dictũ
¶ ad aliam confirmationeꝫ pꝫ q̇d ẽ dicendũ:

trum fortis appoplexia sit i

curabilis. facilis vero difficilis cure.
arguit̃ ꝯtra ṗmũ. ṗmo fortis appoplẽia
est cũ est anhelitꝰ ex toto ablatꝰ ⁊ iacꝫ
vt homo mortuus. sed aliqua talis est curibilis. vt
ṗma tertij. dũ inquit. accidit vt homo appoplẽiaꝫ ĩ
currit: ⁊ non sit drã inter ipsuꝫ ⁊ mortiuũ. ⁊ nõ ap
paret aliquis anhelitꝰ. deinde reuiuiscit. ⁊ sanatur
⁊ nos pluries vidimus tales. Confirmat̃ aliquã-
do stertit appopleticus ⁊ superueniente febre curat̃
appoplẽia vel curari est possibile vt. vi. affo. q̇nto
affo. quibuscũqꝫ dolores in capite repente fiunt ⁊c̃.
sed huiusmodi stertura est signũ fortis appoplẽie. ut
ibidẽ pꝫ ꝑ cõmentatorẽ i ꝯmento. iõ ⁊c̃. ¶ Secun
do cõfirmatur ideꝫ sic. qualis est ꝓportio appoplẽie
debilis ad virtutẽ debileꝫ talis debet esse fortis ad
fortẽ. sed ex debili cõtingit virtuteꝫ debileꝫ releua
ri. igit̃ pꝫ ꝯñã ⁊ aſſᵐ similiter intelligenti. Secũ
do ad ṗncipale arguit̃ sic. q̇a debilis non põt cura-
ri ṗmo q̇a aliqua epilensia est incurabilis. sed qua
libet epilia fortior est appoplexia q̇ntãcũqꝫ debilis
igitur ⁊c̃. pꝫ ꝯñã ⁊ aſſᵐ intelligenti. ¶ Confirma
tur nnq̃ põt aliquis ex appoplẽia fieri sanus vel ad
sanitatem duci. igitur ipsa est insanabilis. aſſᵐ pro
bat̃ q̇a semper terminat̃ ad paralisim vt colligit̃ ṗ
ma tertij allegato caº. Tertõ ad ṗncipale argui
tur sic non quelibet est difficile curabilis. q̇a curabi
litas appoplẽie habet latitudinem diuisibileꝫ in gra
dus: igit̃ põt aliqua appoplẽia in duplo facilius esse
curabilis: aliquam in triplo ⁊ sic deinceps. ¶ Confir
matur secũdũ q̇ntitatem cause vel fortitudineꝫ cau
se ẽ fortitudo vel debilitas ipsiꝰ appoplẽie. sed q̇ntũ
cũqꝫ ꝑua põt esse causa alicuiꝰ ⁊ leuis igit̃ ⁊c̃. patet
ꝯñã ⁊ aſſᵐ intelligenti.

ad oppositum est hypo. et galienus:

i cõmento. ¶ Pro solutione questionis notãdũ pri
mo. ꝙ licet ablatio anhelitus arguat fortitudinem
appoplẽie. nõ tñ simpliciter. sed cũ certis circũstãtijs
puta ꝙ corpus sit calidũ magis indigens euentatio
ne. vbi aũt hoc nõ esset: non oporteret sic esse. Cor
de ei frigide cõplẽonis existente ⁊ modica indigente
respiratione. virtute etiã motiua lacertoꝝ existen-
te debili: cõtingens est ex parua ⁊ leui oppillatiõe
apparente anhelitũ ꝓhiberi. vbi tñ non esset fortis
appoplẽia. Ex quo tamq̃ ex fundamento appa-
ret ṗmo aliquam appoplẽiaꝫ esse respectu vniꝰ cor
poris debileꝫ. que respectu vnius alteriꝰ corporis
eẽt fortis ¶ Pꝫ 2º eũdeꝫ g̃dũ lesiõis actõis ĩ casu eẽ
caꝫ fortioris lesiõis in corꝑe fortioris q̃ debilioris
v̇tutis Pꝫ tertio ab eadẽ vel equali cã occurrente
citius perducibile esse ad mortẽ corpus fortioris q̃
debilioris virtutis vt si calidũ corpus robustum ex
sanguĩe: debeat laqueo aut aqua suffocari. aut vir
fortis ⁊ mulier ⁊c̃. ⁊ plura alia sequunt̃ ex his. Et
tota causa est: q̇a licet nocumẽtũ appoplẽie incipiat
a cerebro. ad cor tamen terminat̃ ⁊ per hoc ṗncipa
liter nocet anhelitũ ⁊ cordis refrigeriũ ⁊ euentatio
neꝫ prohibendo. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ sicut aliq̇d corpꝰ
alio maiori indiget refrigerio. ita plus ledit̃ ex ap
poplẽia. Secũdo premittendũ de spuma de qua
videbit̃ in sequenti. ¶ Tũc sit ṗma cõclusio: fortis
appoplẽia nõ distinguit̃ a debili ex duritie vel abla
tione vel facillitate anhelitꝰ. nisi cũ ceteris ꝑibus.
pꝫ cõclusio ex notato. Secũda conclusio: nõ om
nis appoplẽia cũ qua est ablatio anhelitꝰ est fortis.
¶ Tertia nõ cũ qualibet debili ẽ anhelitꝰ ordinatꝰ
Quarta cõclusio: omnis appoplẽia cũ anhelitꝰ du
ritie ⁊ complexionis caliditate vel anhelitꝰ ablatõe
est fortis ⁊ incurabilis pꝫ per caꝫ probantem conclu
sionem primam affo.

¶ sed contra dicta quedam insurgunt

dubia. Primũ dubiũ videt̃ ꝙ nõ in omni appo
plexia fiet totius mollities allegatis locis q̇a ĩ appo
plexia potest esse spasmus nõ proportionatꝰ ad ma
teriã. igit̃ non erit ibi mollities aſſᵐ pꝫ. q̇a fit ĩ epi
lia: igitur a fortiori ĩ appoplẽia in qua maius causat̃
nocumentũ. Similiter q̇a possunt nerui a frigido ꝯ
gelari. põt etiã esse spasmus proportionatꝰ q̇a reple
tionis vt pꝫ. ¶ Secũdũ dubiũ: quõ virtꝰ natura-
lis mouet lacertos pectoris in appoplẽia. cũ talis mo
tus videat̃ voluntariꝰ. Tertiũ dubium: quare

appoplexia facilis semper vel vt plurimū termina
tur ad palisim vnius lateris. ⁊ quare magis dextri
q̄ sinistri. cū dextrū latus sit fortiꝰ sinistro secūduꝫ
plurimū. Quartū dubiū: quare precipiūt medici
vt appopletici tardet̄ sepultura vsqꝫ ad septuagin
ta duas horas. Ad ꝑmū istoꝝ dicit̄ ꝙ vt pluri-
mū appoplexia est mollities ⁊c̄. sed q̄a ſᵐ plurimū
impeditꝰ est transitꝰ spiritꝰ ad neruos sine cōmuni
catione materie. nerui lassantur ablato sensu ⁊ mo-
tu. dico aūt ꝙ in ea non causat̄ spasmus nō propor
tionatꝰ ꝯn̄s sensationē nocumenti: q̄a aufert̄ sensus:
nec sequit̄ in epilia cātur igit̄ ⁊c̄. pōt tñ in ea contin
gere ex congelatione ꝓportionatꝰ ad materiam.
Ad secūdū dubiū secūdū viam gentilis dicit̄ motum
anhelitꝰ non esse simplicit̄ voluntariū. sed mixtū.
ideo īpedito voluntario naturalis remanet. Ad ter
tiū dicit̄ ꝙ ideo terminat̄ ad paralisim q̄a huiusmo
di terminꝰ est crisis imperfecta ⁊ nō ꝑfecta. materia
eī est multa cruda viscosa frigida. virtus est satis
oppressa: vnde nec sic ꝑfecte materie dn̄atur vt cri
sim cōpletā possit ꝑficere: fit igit̄ crisis ꝑmutationis
q̄a materia a membro nobili puta ventriculo cere-
bri ꝑmutatur ad ignobilius: q̄a ad neruos per vias
spiritꝰ sensibilis ipsius cerebri qua sic oppillāte ner
uoꝝ substantiā paraliticat̄ mēbrū. Cā vero quare
magis latus dextrū q̄ sinistrū paraliticat̄ sumit̄ ex
tribus ꝑmo latus dexterū calidius est ⁊ rarius. secū
do ꝙ motus naturaliter fit ad dextrū. ⁊ fixio est in
sinistro. tertio q̄a in appopl̄ia materia magis colli-
git̄ in dextro q̄ in sinistro latere. his stantibus na-
tura temptante materiā oppillantē expellere inue-
nit vias angustas in latere sinistro. ⁊ ipsū multū ob
sessum oppillante materia ⁊ iam plenū: q̄re non pōt
materiam ꝑ illud latus expellere. vbiqꝫ vero ī dex
tro est vacuitas raritas ⁊ caliditas iuuās ad attra-
ctionem quare ⁊c̄. Ad argumenta ꝑncipalia ad
ꝑmū pꝫ q̄d sit dicendū ex dictis in affo. Eodem mo
do ad confirmationē. Similiter ad secūdū ꝑncipale
⁊ ad tertium ⁊c̄.

strangulatorum et dissoluto rum nonduꝫ mortuorū non referunt quibuscūqꝫ spuma fuerit circa os.

Conclusio affo. est ista Nulli strangulati nonduꝫ
mortui multū tamen dissoluti q̄bus apparet spuma
circa os reuiuiscunt siue sanant̄ sed omnes moriunt̄
ꝓbat̄ sic. i quibuscūqꝫ est virtus multū dissoluta cū
vehementi incendio in pulmone ⁊ spiritualibus mē
bris: illi moriunt̄. sed strangulati sūt huiusmodi igi
tur pꝫ ꝯn̄a ⁊ affᵐ circa litterā declarabit̄. Similis
sententia colligit̄ nona tertij caº. de signis prefoca-
tionis. Et est vtilis ⁊ ampliat̄ vt pꝫ. nō referūt. i.
nō redeunt ad sanitatem vel viuūt. Prio nota:
ꝙ cū iste affo. sit de pronosticatōne. in ipso ponitur
signū ⁊ signatū. ⁊ cōditio dearticulans sequelaꝫ sig
nificati ad signum. Signū est corpus esse strangula
tū ⁊ dissolutū ex strangulatione. Signatū vero est
mors siue non referre siue reuiuiscere de cōditiōe ē
spumaꝫ apparere circa os. Secūdo nota ꝑ suffo
cationeꝫ vt colligit̄ nona tertij intelligere debemus
ꝓhibitioneꝫ trāsitꝰ aeris ad pulmoneꝫ ⁊ cor ⁊ expul
sionis fūorū calidoꝝ ⁊ aeris calefacti ab eo: a quacū
qꝫ cā ꝓueniat: hec eī prohibitio ꝓuenire potest a cā
extrinseca ⁊ primitiua sicut laqueo aut re collum cō
stringente. Aut a cā extrinseca. sicut apāte gutturis
vt in squinātia. aut spasmo lacertoꝝ pectoris. Aut
appopl̄ia ⁊ sic de alijs: ⁊ de omnibꝰ his in ꝓposito
est sermo. licet in antiqua translatione in cōmento
exemplificet de suffocatiōe laqueo facta de qua ma
gis dubiū videt̄: cum sit a cā ꝑmitiua pendens.
Tertio nota per dissolutos intelligendos esse ex hac
suffocatione valde prostratos ⁊ debilitatos. nisi eī
sic esset remota debilitatione vel suffocatione nō o-
porteret ipsos reuiuiscere vt pꝫ. Quarto nota
notanter dictum esse nondū mortuoꝝ q̄a in mortuis
non cadit pronosticatio ⁊ si fortis in ea spuma appa
reat genita in eis quādoqꝫ suffocabant̄. Quinto
nota ꝙ per spumā intelligere debemꝰ multaꝝ ag-
gregationē ampullaꝝ paruaꝝ generataꝝ ex forti ꝯ
mixtione ꝑtiū subtilium aereaꝝ ventosaꝝ vl̄ fumo
saꝝ ⁊ ꝑtiū fluxibilium grossaruꝫ ad inuicem. ita vt
pars aerea sit circūdata parte grossa fluxibili ⁊ ob-
sessa prohibente eius exitū vel exalationē: ne discō-
tinuetur ꝑte vero aerea ⁊ subtili ipsā grossā sursum
⁊ in tumorē eleuante. Ex quo pꝫ ꝑmo ꝙ causa
effitiens est potissime motꝰ ⁊ collisio istaꝝ partiū ad
inuicem ⁊ diuisio ad partes valde ꝑuas. huius etiā
causa potest esse calor valde fortis. tum quia fortē
cāt motū ⁊ agitationem: tuꝫ quia generat fumos ⁊
subtilla corpora que humido ꝑ agitationē taliter ꝑ
mixta cōpouūt ampullas. sicut in sucis aut aqua ap
paret ebulientibus. Ad declarandū aūt modū ge
nerationis huius spiritus vel ampullarum premit-
tātur hee due suppositiones. ꝑma q̄d quodlibꝫ ens
naturale naturaliter inclinat̄ vt in sua naturalitate
ꝑmaneat. ⁊ se conseruet ⁊ ita ex natura rei resistit
diuidenti alias enim non appareret quare resiste-
ret medium diuidenti in motu grauiū ⁊ leuium.
Secūda suppositio. leuiora naturaliter appetūt suꝑ
esse grauioribꝰ: his suppositis si fiat fortis commix
tio ꝑtiū aerearū cū aquosis. vt in olla buliente con
tingit aereā ꝑteꝫ aquose parti subcludi: vnde natu
raliter sua leuitate petit exitū ⁊ ascēdit: ⁊ sic sursuꝫ
partem aqusam propellit vt diuidat. ⁊ ascendit vl̄
exit ut supereemineat. aquosa tamen ꝑte sue diuisio
ni resistente per primaꝫ suppositioneꝫ. propter q̄d
longo tempore suam patiet̄ eleuationem. priusq̄ di
uidat̄ per totū istud tempus stabit ampulla: que ex
ꝑte rei non est aliud q̄ aggregatū ex corpore aquo
so ⁊ aereo in eo incluso illud corpus aquosū in tumo
rem eleuante plurimū autem talium ampullaꝝ val
de ꝑuarū aggregatio appellat̄ spuma Ex quo pꝫ
ꝑmo ꝙ q̄nto agitatio ⁊ ꝯmixtio est fortior ⁊ veloci
or. tanto sunt ampulle minores. ⁊ minus sensibiles
Econtra vero q̄nto tardior erūt maiores tanto vñ
pꝫ ꝙ debiliter ebuliente aqua causant̄ ampulle ma
gne que non reducuntur ad formā spume. Patet
secūdo quare ampulla maiori existente minori tem
pore durat. Minori vero existente permanet tem
pore ampliori. Et ex ista parte patet vlterius:
quare viscosoꝝ ⁊ grossorū spuma est durabilior et
minor alijs ꝑibus. Est eñi minor q̄a aereum inclu-

sum grossum ⁊ viscosum minus sursum sufficit ele-
uare: ꝑmanentior vero q̇a longiori tēpore resistit viscosū anteq̄ diuidat. ¶ Pꝫ vlteriꝰ. quare scree atus veniens a pulmone est secūdū plurimū spumosus: ab alijs aūt membris vt stō ⁊ capite nō. Et ex hoc patet vlterius: quare circa os taliter strangulati apparet spuma. ꝓhibita enīꝫ euentatōe cordis in eo fit fortis ⁊ magna intensio ⁊ ex ꝯñti ebulitio humiditatū que in pulmone ꝯtinēt: q̇bꝰ talit̄ fortit̄ ebulientibꝰ fit fortis ⁊ magna ꝯmixtio ⁊ collisio ipsaꝝ cū ꝑtibus spumosis ⁊ aereis in pulmone ꝯtentis q̄re fit multaꝝ ⁊ ꝑuaꝝ āpullaꝝ generatio: ⁊ ꝯñter spume. quibus vi ebulitionis ꝑ guttur ascēdentibꝰ egrediūt̄ ꝑ os: ⁊ circa os apparet spuma. ¶ Et ex illo colligit̄ cā verificās ꝯclusionē afo. Cū eī virtꝰ fuerit dissoluta in taliter strangulato quod cēprehendit̄ pulsu. ⁊ apparet spuma huiusmōi significat̄ uehemēs icendiū: qd̄ cū v̇tute debili est signū mortale. ¶ Sexto nota ꝙ duplicē in talibus corporibus cōtingit spuma generari: vna ē ex humiditate flegmatica in pulmone vel ore contenta ꝑ imixtionem aeris agitati ⁊ cōmoti ⁊ ꝯdiuisi illi humiditati. ⁊ talis non necessario est mortalis. apparet eī in appoᵃ facili: ⁊ in ꝑoxismo epilensie. Cū eī in epilensia talit̄ impediat̄ anhelitꝰ: fit fortis cōmotio ⁊ agitatio in ꝑtibus pulmonis. ꝑ motū iā dictū aere impetuose moto ꝑ pulmonē ⁊ ad os ꝑueniēte cū forti impetu. q̄re saliue sic cōmixtꝰ egredit̄ cū hūiditate ꝯmixtꝰ i forma spume: vñ pꝫ quare piplemenici vel appopletici habēt spumā circa os. Alia vero est spuma ad ruborēꝫ quendā tendens in qua nō apparēt sensibiles ampulle. ⁊ de tali intelligit ypo. significat eīˡilla tm̄ in spiritualibꝰ ⁊ pulmone icēdiū: ꝙ humiditas naturalis pulmōis puta substantifica vł illi ꝓpinqua extraneata sit ⁊ ita ꝯuersa sit: vt ebulitionē passa sit. ⁊ ingressa cōpositionē spume. ⁊ de tali spuma verificat ꝯmentator afo. due igit̄ ad veritatē afo. req̇runt̄ ꝯditōnes. s. ꝑseuerantia spume: ⁊ ipsius rubedo: ⁊ hoc est in sūma. Ex superius dictis patꝫ ꝑ̇mo. quare ex pluuia tēpore estatis magis generant̄ ampulle. secūdo quare taliū ampullarū multitudo significat magnitudinēꝫ ⁊ fortitudinē pluuie. ¶ Colligit̄ ꝑ̇mū ⁊ 2ⁿˡ ex quarta ꝓbleumatū ꝓbleumate 6° Aliqualiter etiā cā ampullificatōis aliqualit̄ tacta ē ex ꝓbleumate. 7°. Et quare ignis nō ampullificat̄ aqua aūt sic. intelligentibus patēt cāe Tertō q̄re in iratis animalibꝰ aut multo cursu laborantibꝰ fit spuma circa os ⁊ quare in catarrosis cū multum loquuntur fit spuma circa os. ⁊c̄.

rasiī valde secunduꝫ naturā cito moriuntur magis gracilibus.

Conclusio afo. est ista: homines valde crassi moriunt̄ citius secūdū nāꝫ gracilibꝰ. probat̄ sic cōclusio huiusmodi crassi minus habent de sanguine ⁊ spiritu q̄ corpora ḡcilia igit̄ ⁊c̄. pꝫ ꝯña ⁊ colligit̄ alfᵐ i cōmento. ¶ Similis sentētia colligit̄ septima quarti tractatu quarto ca°. de maculis pinguedinis.

Et est afo. vtilis in actu practico ꝓnostico ⁊ opatiuo: quia nos docemur nimis pingues regere regimine extenuatiuo. ¶ Et ampliat̄ afo. ad quecūq̄ꝫ corpora huius crassiciei vt patebit. Primo nota crassitiem esse duplicē. vna est proprie dicta per pinguedinis ⁊ adipis suꝑhabundantiā ⁊ carnis paucitatēꝫ. Alia est proprie dicta. q̄ magis debet dici carnositas ⁊ illa est cū carnis dominio ⁊ adipis ⁊ pinguedinis subdominio. ꝑ̇ma quidē est crassicies corporū flegmaticoꝝ quibus propt̄ frigiditatē cōplexiōis ⁊ paucitatē resolutionis multū aggregat̄ de pinguedine ⁊ adipe. Secūda est sicut crassities sāguineoꝝ. ¶ Ad propositū de ꝑ̇ma crassitie est sermo ypo. notū est eni corpora sanguinea nō esse alijs distemperatis breuioris vite. sed longioris potiꝰ. Secundo nota notanter dictū esse valde. licet eni pari stāte lapsu de nō valde verificet̄ afo. exemplificauit tamē de istis ꝓpter ipsa esse caloris extinctioni potissime apta. ¶ Tertio nota ꝑ secūdum naturā intelligere debemꝰ tales a generatione merito cōplōnis naturalis. vel a generatione cōtracte. q̄uis etiā de acquisita ex tempore ꝑ viā ꝑmutationis verificari poss. t. eo ꝙ vtriusq̄ꝫ eadem est ratio. Quarto nota: ꝙ duplici crassiciei premisse superius: duplex opponit̄ gracilitas: vna ꝑ ꝑ̇uationē pinguedinis tātū. sicut est gracilitas collericorū corporū que ⁊ si gracilia sunt ꝑ pinguedinis ꝑ̇uationēꝫ. in ipsis tamē est venaꝝ latitudo: cū multitudine sanguinis. ⁊ spmaticoꝝ grossitie. secūda est gracilitas opposita crassitiei secūdo modo dicte. qualis est habitudo mlicorū: ⁊ de tali in ꝓposito non est sermo. sed de ꝑ̇ma mlicoꝝ. n. gracilitas est cū ꝑ̇uatione carnis licet nō omnis pinguedinis ⁊ spmaticoꝝ gracilitate: de quibꝰ ꝓbabilit̄ apparet ꝙ nō sūt vite longioris flāicis ¶ Quinto notandū est mortē esse duplicē. s. naturalem ⁊ accidentalē: per naturalē intelligo illā: que cōsequit̄ natalē ⁊ ꝯuenienteꝫ actiōꝫ calidi naturalis in humidū: ex qua prouenit decursus etatiuus. Et ꝑ accidentalē intelligo illā q̄ ꝯsequit̄ impressionē a cā preternaturali corpori preternat̄aliter occurrente vt febris suffocatio appoplia. ¶ Ad ꝓpositū iā naturali q̄ accidentali morte citiꝰ moriūt̄ crassi gracilibus iā dictis: naturali quidem : q̇a plus carent spiritu ⁊ sangnine. per quoꝝ ꝑñtiam potissime cōseruatur vita. Accidentali etiā q̄m pluribus sunt accidentalibus nocumentis expositi: vt subite prefocatiōi caloris naturalis appoplie: palisi: vt colligit̄ septiā quarti allegato ca°. vbi inquit pinguedo superflua est corporis compes a motu ⁊ deambulatione ⁊ cōuersione: coartans venas coartatōne cōstringente: quare oppillat spiritū in vias suas: quāobreꝫ extinguitur multotiens. Similiter nō prouenit ad cor spiraculū aeris: quare corrumpit̄ propter illud cōplio spiritꝰ eoꝝ. ⁊ isti quidem sunt expositi morti repentine. Et ad sūmū mors sup ultimatos in pinguedine festinat: ⁊ proprie illos qui inpinguant̄ i ꝑ̇ma etate ipsi enim habent minutas venas: ⁊ ꝯstrictas. ⁊ sunt expositi appoplie. palisi. pulsui cordis. diarie propter humiditateꝫ ipsoꝝ: ⁊ malitie anhelitus: ⁊ sincopi: ⁊ febribus malignis Et ex his pꝫ cā verificās afo. ¶ Pꝫ vlterius quare ista corpora nō generāt ⁊ mulieres nō cōcipiunt est: quia sperma eoꝝ ē paucū: ⁊ aquosum. pꝫ etiā quare tales mulieres patiūt̄ aborsum dū ipregnant̄: ⁊ quare nō delectant̄: aut

paꝝ delectanť in coytu ⁊ sunt albe lasse: pꝫ vlterius quare in talibus corporibus taꝫ sarmatia ꝙ̄ flomia est ꝑiculosa valde. Et plura alia: que colligi possūt septima quarti allegato ca°. ⁊ tu illic recurre ⁊c̄

utrum crassi secundum natura citius moriant gracilibꝰ. Arguiť multipliciť ꝙ nō. ṗmo q̇a ceteris paribus equaliter labūť a mediocri habitudine. igiť sunt equaliter mali. pꝫ ꝯn̄a: ⁊ aňᵐ est possibile. Secūdo plus de spiritu ⁊ sanguine ē in crasso ꝙ̄ in macro alijs paribus igiť aňᵐ arguiť. q̇a in eo est plus d̄ vnctuoso sanguine: iō de sanguine plus ⁊ ꝑ cōsequēs de spiritu. Confirmať secundo q̇a pinguedo iuuat ad digestioneꝫ vt. s. cōmento. xxxv. ⁊ 2ª ṗmi ca°. de modo generatiōis humoꝝ ⁊. xiij. tertij ca°. ṗmo. Item corpora crassa sūt calida ⁊ humida. q̇a pinguedo est calida secūdo cano. ca°. de pinguedine. Tertio q̄lis est ꝓportio ꝑtis ad ꝑteꝫ. talis est proportio totius ad totū: sed melius dispositꝰ est vēter crassus ꝙ̄ gracilis igiť melior est dispositio totiꝰ crassa ꝙ̄ gracilis. ⁊ colligiť miōr super aňo. ⁊ cōmento. xxxv. in omibus morbis ea que circa vmbelicū Confirmať q̇a melius defendūtur ab extrīsecis alteratibus huiusmodi crassa ꝙ̄ gracilia igiť aňᵐ probať. q̇a horū membra sūt extrinsecis nocumentis exposita ⁊ detecta. ecōtra crassa. Quarto latitudo humidi deperdenda in crasso per decursū etatū suaꝝ est amplior ꝙ̄ in macro ⁊ cū hoc cōtinue tardior est actio calidi naturalis in humidū in huiusmodi crasso. igiť tardiꝰ in eo exiccatur humidū: vsqꝫ ad siccitatē cū qua nō stat vita. ⁊ ꝑ ꝯn̄s longiori tempore viuit huiusmodi corpus pꝫ ꝯn̄a. ⁊ maior miōr similiter. q̇a humidū est amplius ⁊ calidū remissius vel saltez nō intensius iō ⁊c̄.

Confirmať diutiꝰ durat humidū radicale in flātico crasso a generatione cōtractū ꝙ̄ in gracili. igitur aňᵐ probať q̇a ꝯtinue tardius exiccať. Ad oppositū est ypo. in aňo. respondendo ad istā questioneꝫ ṗmo premittende sunt suppositiones q̄dam ⁊ notabilia secūdo ꝯclusiones de quesito.

Quantum ad primum sit hec prima distinctio ꝙ mors est duplex. s. naturalis ⁊ accidentalis. ⁊ de vtraqꝫ istaꝝ est sermo in proposito. Secūda distinctio crassities est duplex ⁊ intelligitur hic de flegmatica. Tertia distinctio cōsimiliter g̃cilitas est duplex ⁊c̄. In ꝓposito est sermo de collerica. Est igiť sensus. que corpora alijs paribus citiꝰ moriunť: an flegmatica an collerica. Prima suppositio est hec. ꝙ maxime ⁊ ṗncipaliter per calidi ⁊ humidi naturalis cōseruatiōeꝫ. cōseruať vita ⁊ aīa in subiecto animato. Colligiť in libro de morte, ⁊ uita ⁊ de causis longitudinis ⁊ breuitatis vite. Et ṗma ṗmi ca°. de cōplexionibꝰ pꝫ etiā q̇a instrumentū ꝓpriū anime est calidū naturale qd̄ nō ꝯseruatur sine humido. nō ꝯseruať aūt forma in materia sine suo instrumēto ideo ⁊c̄. ꝓpter qd̄ in libro de morte ⁊ vita: generatio viuentis est ṗma ꝑticipatio aīe nutritiue in calido naturali: vita aūt est eius permāsio. Ex qua suppositione sequiť ṗmo ⁊ ṗncipaliť ꝙ per operationes vegetatiue potentie cōsuať vita ⁊ anima in subiecto q̇a per ipsas calidū ⁊ humidū restauranť Sequitur secūdo: ꝙ vbi sūt meliores vegetatiue potentie operationes melius anima et vita conseruať. eo ꝙ ibi melius calidū naturale et humidū restaurať. Item q̇a si tales operationes vitā cōseruāt meliores melius ⁊ diutiꝰ in subiecto animaꝫ cōseruabūt. Secūda suppositio licet calidū ⁊ humidū sint principia vite. nō tamen quōlibet sūt ṗncipia cōuenienter cōseruatiua sed est necesse illa ad inuicē fore debite proportionata. pꝫ quia vbi calidū nimis excedit humidū: aut excedit ab eo: ex ṗmo extinguitur. ex secūdo nō debite regulať. hec aūt debita proportionabilitas calidi ad humidū ex quatuor sumiť cōditionibus. ṗma vt humidum sit aereū bene digestū ⁊ cōuenienter subtile: vt calidū eius debite foueať. secūda vt non nimis modicū. Tertia vt nō sit nimiū. quarta vt calidū sit etiā debite quātitatis. ex quibus resultat cōuenientia ⁊ proportio calidi ad humidū. Et ex hac suppositione sequiť ṗmo cām immediatā cōseruatiōis vite. esse debitā mēsurā actiuoꝝ ⁊ similiter passiuoꝝ ⁊ ꝯn̄ter debitā ꝓportionē actiuaꝝ ad passiuas. Sequitur secūdo tardītatē resolutionis humidi a calido: non arguere longitudinē maiorē aut minorē vite per durationeꝫ sed bona potius ⁊ cōueniens calidi ⁊ humidi restauratio illud cōuenienter arguit: que tāto melior ⁊ ꝑfectior est quāto calidū ⁊ humidū est anime melius proportionatum.

Quantum ad secundum sit hec prima cōclusio ꝙ accidentali morte secūdū plurimū citius moriunť crassi iam dicti ꝙ̄ graciles ꝓbať q̇a secūdū plurimū moriunť egritudine suffocatiue. ⁊ graciles ex resoluente igiť ⁊c̄. pꝫ ꝯsequentia ⁊ aňᵐ similiter intelligenti ꝓ illo etiaꝫ est Auicē. septima quarti allegato ca°. : Et dixi notanter secūdū plurimū q̇a cōtingens est egritudinibus aliquibus acutis vt squinantia ⁊ similibus minꝰ resistere colericū propter complexionis caliditatē Secūda cōclusio est. ꝙ citius alijs paribus moriūť crassi morte naturali ꝙ̄ graciles ad intellectū datū ꝓbať ꝯclio ī colericis fit cōtinue melior humidi substantifici restauratio ꝙ̄ in huiusmodi flāticis: igitur ꝯn̄a videtur nota ⁊ similiter aňᵐ inuenti. Iteꝫ sicut alicuiꝰ cōpelxio est fortior sic alijs paribus est vite longioris igiť ⁊c̄ Correlariū primū hec ꝯn̄a non valet: cōtinue velociꝰ cōsumitur humidū in sorte ꝙ̄ in platone igiť continue plus sortes appropinquat siccitati. cū qua non stat vita ꝙ̄ plato ⁊ ꝑ ꝯn̄s oppositū ꝯn̄tis stat cū an̄te. s. ꝯtinue tardiꝰ appropinquat termino mortis sor. ꝙ̄ pla. ⁊ tamen multo velocius sit exiccatio ⁊ resolutō in humido sor. ꝙ̄ platonis. Correlariū secūdum licet propter resolutionē fiat humidū cōtinue terrestrius nō tamē ex maiori resolutōne sufficienter arguiť maior hūidi terrestrificatio nisi cū alijs paribꝰ Et plura alia ex his concludi possunt q̄ sunt satis nota: Tertia cōclusio corpora crassa secūdo modo sūt longioris vite ꝙ̄ gracilia qualitercūqꝫ alijs paribus. Quarta cōclusio corpora crassa ṗmo modo sunt longioris vite ꝙ̄ gracilia secūdo modo: pꝫ de melancolicis ⁊ colericis ⁊c̄. Ad argumenta patet solutio.

pilenticorum iuuenibus alterationem maxime mutationes etatis et temporuz et locorum et uitarum faciunt:

Conclusio afło. est ista. Mutationes etatū regionū temporū anni ⁊ vitarū ⁊ regiminū faciūt alterationē. i. sanatōnē iuuenib⁹ epilenticis. probatur sic hec ꝯclusio per huiusmodi mutationes resoluitur ⁊ cōsumit materia: a qua dependet epilensia. igit̄ ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄a ⁊ aſſm̄ circa litterā declarabitur. Similis sententia sumit̄ p̄ma tertij tractatu q̄nto ca°. de epilen. Et est vtilis in actu practico pronostico ⁊ operatiuo: ⁊ ampliat̄ non solū ad epilensias sed ad omnes cerebrales egritudines a simili pēdentes materia. Primo nota q̄ epilensia multis ⁊ varijs modis nominat̄ q̄nq̄ ei dr̄ passio herculea. q̄a fortis: quādoq̄ diuina egritudo. q̄a occulta q̄a apparet q̄ lesio illa veniat de celo. q̄nq̄ dicitur passio infantilis q̄a infātes maxie molestat ⁊ ifestat: q̄nq̄ lunatica passio. q̄nq̄ morbus caducus. proprie aūt ab auicen. allegato ca°. sic describit̄. Epilensia est egritudo prohibens mēbra aimata a sensu ⁊ motu ⁊ erectione non integre. huiusmodi aūt descriptio pleni⁹ in q̄stione determinabit̄. Secūdo nota licet multe possint esse cause epilensie: secūdū plurimū tamen cā ipsaꝫ causans est materia flātica aut melancolica ab alio ad cerebꝝ trāsmissa. aut ī ipso per propriuꝫ nocumentū aggregata. Tertiō nota. q̄ p iuuenes epilenticos in proposito vt in questione declarabit̄ intelligere debem⁹ in p̄ria etate epilenticos existentes. de ipsis eni potissime verificat̄ afło. Quarto nota p alterationē. i. curationem. Mutationes vitaꝝ. i. regiminū in cibo ⁊ potu ⁊ alijs rebus non naturalibus. Horaꝝ. i. temporū anni ⁊ locoꝝ quia regionū Etatū. s. ad etatē iuuentutis preterq̄ ab etate sicca. Et vniuersaliter mutationes iste facte. s a cōtraria cā epilensie curāt epilensiā. Similiter exercitiū calefaciēs. Ex quo pꝫ cā verificans afło. nā per mutationes iā dictas resoluit materia faciens epilensiā. ⁊ eius multiplicatio prohibet̄. igit̄ ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄a. Quinto nota: q̄ nō quelibꝫ p̄mutatio regiminis regiōis ⁊ etatis est cā curatiua. sꝫ oportet q̄ permutatio regiminis sit ad regimen exiccatiuū: ⁊ ita de etate ⁊ alijs. Ex quo patet verificatio afło.

trum mutationes locorum etatū ⁊ tempoꝝ ⁊ vitaꝝ curent epilensiam. Arguit̄ multipliciter q̄ nō p̄mo auctoritate ypo. in q̄nta pticula afło. aforismo. viij. epilensie quibus ante iuuētutē nascūt ⁊c̄. Secūdo possibile est epilensiā fieri a cā extrinseca aut primitiua. sed cāe extrinsece vel primitiue occursū non habet etas remouere igit̄ pꝫ ꝯn̄a et aſſm̄ colligit̄ tertio interioꝝ ca°. tertio. ⁊ p̄ma tertij tractatu q̄nto ca°. de epilensia. Tertio per cuiusq̄ qualitatis excessuꝫ adhuc sine materia pōt fieri epilensia igit̄ ⁊c̄. ꝯn̄a manifesta. ⁊ aſſm̄ probat̄ q̄a epilensia nō ab appoplīa videt̄ differre. nisi secūdū magis ⁊ minus. sed per cuiusq̄ qualitatis immaterialis excessuꝫ pōt fieri appoplexia: vt. ō. ostēsuꝫ est igit̄ ⁊c̄. Quarto mutationes tempoꝝ generāt morbos igit̄ nō vident̄ curare epilensiā. aſſm̄ colligit̄ tertiō huius afło. p̄mo ⁊ p̄ma probleumatū probleumate tertio. Quinto arguit̄ epilensia ⁊ appoplexia sūt idem. sed appoplīa nō curat̄ p mutationes etatū igitur ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄a ⁊ minor. sed arguitur maior: q̄a appoplīa est ablatio sensus ⁊ mot⁹. sicut epilensia: ⁊ ab eadem cā. s. ab opilatione igit̄ ⁊c̄. pꝫ ꝯn̄a ⁊ colligit̄ aſſm̄ tertio interioꝝ. ca°. vij. vbi ponit q̄ nō audit nec videt ⁊c̄. ⁊ sic ablat⁹ est sensus sed ablato sensu auferet̄ motus: vt quarto de accidenti. Item experimento pꝫ ipsos cadere ⁊ non sentire si pungnant̄ ⁊c̄. imo etiaꝫ in igne comburi. Ad oppositū est ypo. in afło. ⁊ Galien⁹ in cōmēto. In questione primo premittenda sunt quedam preambula. secūdo conclusiones de quesito. tertio mouende sunt difficultates ⁊ soluende.

Quantum ad primum sciendum est. est p̄mo ut ponit Auicē. secūda p̄mi ca°. de cōplenōis egritudinū dispositionib⁹ Egritudies multis modis noīa sortiunt̄. nā epilia multas denominatōnes recipit. q̄nq̄ ei denominat̄ ab accidente ꝯn̄te ipsam ⁊ dr̄ morbus caducus quia facit hominēꝫ cadere ad terrā. q̄nq̄ a membro vel parte lesa. ipsa etiam dicitur epilia ab epi q̄ est supra ⁊ lensis lesio. dicitur etiam per idem morbus sacer. q̄a sacrā partem. s. cerebrū quod anime rationalis est templū ledit. iuxta sententiā antiquoꝝ. dicitur etiā morbus diuinus ab occultatōe sue cause que est ignota vulgo. ignorantes enim vulgares eius causaꝫ ipsam tanq̄ causis imediatis dijs attribuebant. dicit̄ etiā herculea passio aut quia eam. Hercules passus est. aut quia fortis ⁊ fortes deiciens: vt fuit Hercules. dicit̄ etiā lunatica passio a mutatione quā facit secundū lunationes quia frequenter secūdū lune quadras. aut secūdū lunares menses egrotantem inuadit dr̄ quoq̄ ab etate in qua plurimū aduenit infantilis passio quia infantibus frequenter eueniens. q̄a ex ea frequent̄ moriunt̄ pueri passio etiā ista frequenter mater pueroꝝ vocatur Ad propositū quādocūq̄ hec nomina distincta sint vnicam passionem ab auctoribus dictā epiliaꝫ importat. Secūdo sciendū est. q̄ de hac passione ab auctoribus variedant̄ descriptiōes Aueroys in tertio colligꝫ ca°. vltimo ipsam taliter descripsit. Epilensia est que facit cadere patientem in terram in primis. q̄re tunc mouent̄ omnia membra motu malo extraneo ⁊ priuant̄ omnes sui sens⁹ ⁊ virtutes animales. aut diminuūtur: ⁊ colligunt̄. ⁊ cōtrahunt̄ omnia ipsius mēbra. sūt spasmata. Serapio aūt p̄mo sui breuiarij. xxiij. ca°. talter describit Epilensia est spasmus totius corporis. nō tātū sp cū nocumēto actionis omniū mēbrorū principaliū Galienus aūt quarto interioꝝ secūdo ca. Epilensia est toti⁹ corporis spasmus infirmū in mollitieꝫ ducens minie. i. palisiꝫ Gordoni⁹ aūt dixit epilensia est morbus cerebri consimilis. auferens sensuꝫ. ⁊ erectioneꝫ tocius corporis. cū perturbatione toti⁹ mentis. propter oppillationē factaꝫ in ventriculis cerebri non principalibus. omnes iste descriptōnes sane ītellecte saluari possunt perfectior tn̄ inter omnes videtur descriptio posita ab Auicē. p̄ma tertij tractatu q̄nto ca. de epilensia: Epilensia est egritudo prohibēs mēbra aīata a sensu ⁊ motu ⁊ erectōe

Epilepsia
morbus caducus
morbus sacer
morbus diuinus
herculea
lunatica passio
infantilis passio
puerorum mater

nõ itegre ĩ q̃ li egꝛ̃tudo ponit̃ ꝓ gener̃ ⁊ capit̃ ꝯmuit̃
ꝓ diſpõe ꝑter nãꝫ ⁊c̃. vl' forte põt nõiari egritudo
ꝓprie: vt. j. videbit̃ p hͦ qđ dicit ꝓhibẽs etiã dr̃t
ab appoplĩa ĩ q̃ itegre ipedit̃ dr̃t etiã a paliſi ⁊ mol
litie ⁊c̃. pfectior tñ deſcriptõ apparet illa poſita ab
Aueroy loco alle. vt ĩfra videbit̃ ¶ 3ͦ ſciendũ ẽ ꝙ
ĩ epilẽſia triplex imaginat̃ tꝑꝰ q̃tũ ad eiꝰ poxiſmũ
ſ. pncipiũ mediũ ⁊ decliatõꝫ ipiꝰ poxiſmi ⁊ ĩ medio
ĩcludit̃ augmẽtũ ⁊ ſtatꝰ q̃tũ ad pncipiũ ⁊ decliatõꝫ
euident̃ ſentiũt licet diminute. Et ſil'r q̃tũ ad aug
mẽtũ ¶ In ſtatu tñ aliqñ epilenſia exiſtẽte forti non
ſẽtiũt: ita etiã tũc motũ volũtariũ pdunt ⁊ ĩ hoc dr̃t
epilia ab appoplĩa. ꝓpt̃ qđ dixit ſerapio. ẽ ſpaſmꝰ
totiꝰ corporis. nõ tñ ſp: in pncipio ei nõ pfecte ꝓhi
bet̃ trãſitꝰ. nec in decliatiõe oppillatõe iã miorata
In ſtatu aũt ꝯtigẽs eſt. ¶ Quarto ſciẽdũ ẽ. ꝙ a mul
tis cãis põt ꝓuenire epilia. ſ. a cã extrinſeca ⁊ pmi
tiua: vt a forti frigiditate extrĩſeca ad huc ſine mã
mltũ cerebꝝ ledẽte: q̃re ꝯtrahit̃ cerebꝝ ĩ ſe ad ĩpel
lendũ nocumẽtũ. ad cꝰ ꝯtractõꝫ ꝯtrahũt̃ nerui ⁊ ner
uoſa mẽbra: ⁊ ĩ tali ꝯtractõe ꝓhibet̃ trãſitꝰ ſpũs aia
lis ſup toto vl' miuit̃. ⁊ ſic fit motꝰ ſpaſmoſus ĩ mẽ
bris ⁊ ipedit̃ ſenſꝰ. qñq; aũt a cã ĩtrĩſeca corporali
⁊ hoc dupliciť. ſ: p proprietatem ⁊ communitatem:
per proprietatem appellatur epilẽſia cerebralis per
coitatem recipit denoĩatõꝫ a coitate mẽbroꝝ vt di
cat̃ ſtomatica ſplẽetica mirachia ⁊ ſic de alijs. Cõ
tigit ei a mẽbro q̃tũcũq; diſtãti trãſmitti malã ⁊ no
ciuã mãꝫ ad cerebꝝ q̃re ꝯtrahit̃ cerebꝝ ⁊ fit ſpaſmꝰ
ĩ toto. ſm modũ iã dictũ. vt colligi põt. 3ͦ. ĩterioꝝ
caͦ. ij. de puero a cuiꝰ crure eleuebat̃ mã vẽtoſa.
¶ Ad ꝓpoſitũ de q̃libꝫ iſtaꝝ ẽ ſmo ĩ ꝓpoſito potiſ
ſime tñ cerebrali ex ꝓprio. ſ. cerebri nocumẽto ꝯti
gẽte. Ex qbꝰ pꝫ pͦ ꝙ epilia põt eẽ ſpaſmꝰ nõ ꝓpor
tionatꝰ ad mãꝫ: qa nulla cerebro vel mẽbris ceica-
ta mã neruos replẽte: ſꝫ ſolo vapor̃ aut mala q̃lita
te trãſmiſſa nocẽte ⁊c̃. Pꝫ 2ͦ ꝙ poſſibile ẽ etiam
eẽ ſpaſmũ ꝓportionatũ ad mãꝫ: ſ. de replõe ⁊c̃. qa
mã illa põt replere origenes neruoꝝ ſm latitudinẽ
eos augẽdo ⁊ ſm lõgitudinẽ eos diminuẽdo pꝫ 3ͦ ꝙ
ĩpa põt eẽ ſil' vtq; ſpaſmꝰ: ꝯcurrẽtibꝰ ãmobꝰ ut pꝫ
Ex quibꝰ apparꝫ. nõ omnẽ epiliaꝫ eẽ poxiſmalẽ pꝫ
de depẽdẽte a vermibꝰ a cã primitiua vl' pfocati
one ⁊ plura alia cõcludi poſſunt ex his ⁊c̃.

¶ Quantum ad ſecũdũ ſit hec pria ꝯclu

ſio ꝙ nõ q̃libꝫ epilia curabilis. ẽ apta curã recipe p
mutatõꝫ etatũ. pꝫ de depẽdẽte ſimpl'r a cã pmiia.
ſt de depẽdẽte a vmibꝰ. Scđa ꝯcl'io ẽ hec Aliq̃ epi
lia ẽ p ſimplicẽ alteratiõꝫ remouẽda pꝫ ĩtelligẽti ſil'r

Tertia ꝯcl'io: ꝙ epilia q̃libꝫ ꝯtingẽs p ꝓpriũ ce-
rebri nocumẽtũ maxie curã ẽ apta ĩcipe p mutatõꝫ
etatis ex pueritia ad iuuẽtutẽ. Sil'r vite tẽpis ⁊ ĩgi
onis iuuẽtuti ꝓportiõatoꝝ qa. ſ. calide ⁊ ſicce ꝯpl'o
nis pꝫ qa p talia potiſſime reſoluit̃ ⁊ ꝓhibet̃ multi-
plicatõ mãe faciẽtis epiliaꝫ igit̃ pꝫ ꝯña ⁊ aſſm ĩtelli
gẽti. Ex qͦ pꝫ p iuuenes ĩtelligẽdos eẽ pueros vl' ſal
tẽ circa. xv. ãnos ¶ 4ᵃ ꝯcl'io ẽ iter epilias cerebra-
les de his a cã corpali pẽdẽtibꝰ vꝰ eſt aſſo. a mã flã
tica maxie pẽdẽtibꝰ vl' alia hũorali mã ꝑterq̃ cole
rica: pꝫ ſatis ĩtelligẽti. Et iſte due ꝯditões rñdẽt ad
q̃ſitũ. ¶ Sꝫ circa dcã ſũt difficultates pᵃ difficultas
eſt ꝙ nõ vr̃ ꝙ epilia ⁊ appoplĩa ĩ cã oĩo coicẽt. Epi
lenſia cãtur a vẽtoſitaᵉ vi 3ͦ cano. fen. pᵃ alle. caͦ
⁊ 3ͦ colliget. ⁊. iij. ĩterioꝝ alle. ca. Appoplĩa aũt ñ
vt pꝫ p oẽs auctores igit̃ ⁊c̃. Itẽ qa fit appoplĩa ex
ſola oppillatõe arteriaꝝ portãtiũ ſpũꝫ vitalẽ ad ce-
rebꝝ. ex q̃ tñ nõ fieret epilia. qa nõ motꝰ ꝯtractiuꝰ
¶ 2ᵃ difficultas qa nõ vr̃ q̃libꝫ epilẽſiã eẽ ſpaſmũ
qa poſſibile eſt vaporẽ nõ ĩferẽtẽ ſenſibile nocumẽ
tũ cerebro talit̃ oppillare originẽ neruoꝝ: vt ſenſuſ
⁊ motꝰ ĩpediãt̃ nõ ĩtegre ſꝫ hͦ poſito nõ fiet ſpaſmꝰ
qa nõ fiet cerebri ꝯtractio iõ ⁊c̃. In ſtatu etiã pox
iſmi nõ ẽ motꝰ ſpaſmoſꝰ. 3ᵃ difficultas eſt hec: ſi
puus vapor aut vẽtꝰ eſſet cã ꝯtractiõis ⁊c̃. ſeq̃ret̃
ꝙ ſp ĩ febribꝰ fieret epilenſia qa ſp ad cerebꝝ mlte
mãe fũoſe aſcendũt igit̃ ſp deberet ꝯtrahi ad expel
lẽdũ rẽ nociuã ⁊ p ꝯñs ⁊c̃. ¶ 4ᵃ difficultas an epilẽ
ſia debeat dici accñs vl' egritudo ⁊c. Ad pmã iſta
rũ dr̃ pmo ꝙ ſm pl'uꝫ cõicãt cã añs epilie ⁊ cã ꝯiũcta
appoplĩe lꝫ ĩ cã ꝯiũcta nõ neceſſario qa epilĩa ſit vt
pl'imũ a ventoſitate croſſa cuiꝰ ſignum eſt velox re
ſolutio ⁊ termiatõ poxiſmi. lꝫ etiã ab hũore cõcedit̃
pꝫ etiã ꝙ appoplĩa põt fieri a uẽtoſitate groſſa ſꝫ tñ
qa raro aduẽit: iõ nõ fecerũt auctores mẽtiõꝫ de ea
¶ Ad ꝯfirmatõꝫ põt dici ex ſola oppillatõe arteri
aꝝ põt fieri appoplĩa vel epilẽſia ⁊ ꝙ nõ ẽ ẽẽtiale
epilie eẽ ſpaſmũ ſꝫ accidẽtale vel dic ꝙ nõ eſſꝫ epilẽ
ſia: qa nõ eſſet ibi ſpaſmꝰ. Et qñ dr̃ ĩ ꝯmẽto ĩpas ꝯ
municare ĩ cãis ĩtelligit̃ de appoplĩa ſm pl'uꝫ ꝯtingẽ
te q̃lis nõ eſt iſta. ¶ Ad ſm ꝯſil'r ſic ad pm. Ad 3m
dr̃ negãdo ꝯñãꝫ eo ꝙ lꝫ aſcẽdãt vapores nõ tñ ꝑue
niũt ad vẽtriculos cerebri ¶ Ad 4m põt dici ꝙ iſto
termio epilia auctores vtũtur mltũ equoce: qñq; ei
accipiũt ꝓ illo ꝯtractiuo motu. ita ꝙ epilia ſuppo-
nat ꝓ illo motu: ⁊ appellet ĩpedimẽtũ ĩ ſenſu ⁊ mo
tu volũtario ⁊ ſic ẽ accñs vtutis motiue vt pꝫ qñq;
ſumit̃ ꝓ illa puatõe ſenſꝰ ⁊ motꝰ volũtarij vl' ĩpe
dimẽto ⁊ ꝯnotat ꝯtractõꝫ aliquã ĩ aliqͦ tꝑe ſui ⁊ ſic
iteꝝ ẽ accñs. qñq; aũt ſumit̃ ꝓ illa ꝯtractõe ſubẽ ce
rebri ⁊ ventriculoꝝ eiꝰ ad expellẽdũ ⁊c̃. ⁊ ſic ẽ egri
tudo ſaltẽ ĩ receptaculo põt etiã dici accñs qa motus
malꝰ ⁊ ſic potiſſie deſcribit̃ ab auctoribus.

Ad argumenta ad primũ pꝫ per iuuen

tutẽ pueritiã eẽ intelligendã. ¶ Ad ſm ſil'r pꝫ qd ſit
dicẽdũ. Sil'r ad 3m. ꝙ mutatões tꝑuꝫ generãt ⁊ etiã
curãt morbos. Ad 4m dr̃ ꝙ epilenticꝰ ĩ aliq̃ ꝑte
ſui poxiſmi puat̃ ſenſu ⁊ ĩ aliqua nõ vt ĩ q̃one dcm̃
ẽ Et in hoc dr̃t epilenſia ab appoplexia ⁊c̃.

uorũ doloruꝫ qui ſimul fiunt
non ſecũdũ eũdeꝫ locum ma
ior denigrat alterum.

Cõcl'io aſſo. fortior duoꝝ doloꝝ q̃ ſil' fiũt qͦ ad tꝑꝰ
⁊ nõ ſm idẽ mẽbꝝ denigꝛ̃t miorẽ ꝓbat̃ p maiorẽ do
lorẽ aufert̃ virtꝰ ſẽſitiua a ꝑte miꝰ dolẽte ⁊ diuer
tit̃ ſpũs q ẽ inſtrm̃ ſẽſatõis quo pcipit̃ cã doloris ĩ ea
igit̃ pꝫ ꝯña ⁊ aſſm circa lr̃aꝫ declarabit̃. Silis ſnia
colligit̃ ĩtio xvi. tracta. 3ͦ. caͦ. de colirica ad finẽ
Et ẽ vtilis in actu opatiuo qa docet nos p dolorẽ di
uertet̃ ⁊ ãpliat̃ ⁊c̃. ¶ Prĩo nota ꝙ dolor ẽ ſenſibi
litas rei cõtrarie ſubito ⁊ mãliter ĩprimẽtis. Colli-
git̃. 2ᵃ. pmi caͦ. de cãis doloris ⁊ p ſenſibilitatẽ de
bemꝰ intelligere ſenſatõnẽ ex quo ſequit̃ pͦ ꝙ do-
lor ẽ actꝰ ſenſatõis exterioris. ſ. tactiue ⁊c̃. Scđo
ꝙ nõ ẽ pceptibil' ſenſu exteriori. ſꝫ p ſolã vtutẽ ĩteri
orẽ đ ĩpo poſſe fieri iudiciũ ⁊ ſil'r de delitia dicẽdũ

est. 2°. nota: sil' quo ad tp⁹ ⁊ nō ſᵐ eadē ptē supple nec mltū ꝓpinquā: vt i ꝯmento colligit. 3°. nota denigre. i. remittere vl' auferre. ⁊ ē mod⁹ lcq̄ndi metaforic⁹ ⁊ sumit hoc mō metaphora. sic lux iten sa sensui pñs dū delitescit dr̄ obscurari ita dolor dū sensui occultat ⁊c. 4° nota ꝙ dolor q̄druplicuer remouet aut remittit a mēbro dolēte. p° p simplicē alteratōz: q̄ fit p ꝯtraria. 2° p annodina. 3° per opiata siue narcotica. 4° p diuertētia ad q̄ reducit dolor. diuertētia aūt opat̄ diuertendo caz ⁊ istrm̄ quo fit sensatō. colligit q̄nto colli. ⁊. 5°. de simplici medicia. ⁊. 4ª. pmi ca. penultio 5° nota dolorē eē caz cursus spūs ad ptē dolentē ꝓpter mlta p° q̄a ē res ꝯtraria v̄tuti vñ currit virt⁹ ad remouenduz ⁊c. 2° q̄a iflāmat. 3°. q̄a debilitat q̄re freq̄nt ad ptē illā magis currit cā doloris. Ex quo colligit cā uerificās affo. pz scd̄o nec malā ꝯplōz nec solutā ꝯtinuitatē nec ambo sil' eē doloris adeq̄tā cām q̄a etiā ē spirit⁹. Primū dubiū dolor nō ꝯtrariat̄ dolori igit nō curat R̄m̄ mltiplicuer aliqua sedare dolorē pmo remouēdo caz a q̄ dependz dolor. ⁊ illa dicūt vere sedare. scd̄o ipediendo spūz a debita pceptiōe cāe doloris ⁊ h° pōt fieri aut spūs ꝯpliōz alterādo. alteratōe q̄ nō est sensatōis debitū instrm̄. aut spirituz a loco doloroso diuertēdo ⁊ ista dicūt nō vera sedatiua. Pria ꝯclio dolor nō curat dolorē pmo mō.

Scd̄a ꝯclio dolor curat q̄a diuertēdo ⁊c. Ex illo seq̄t ꝙ dolor pōt eē cā vere curatia doloris inflāmando ei ⁊ calefaciēdo pōt esse cā ut resoluatur materia que est causatiua doloris ⁊c. Ad argumēta pz solutō. Scd̄m dubiū ē an dolor remissior possit itensiorē remittere. vr̄ ꝙ sic q̄a ad dolorē q̄ntūcūq3 puuz currit aliq̄ spirit⁹ q̄ntitas que si ipse nō essz curreret ad locum fortis doloris. Itē possibile ē dolorē remissuz ex ꝓpinquo nō min⁹ attrahere ꝙ intensi⁹ ex lōginquo. Ad oppositū ē ypo. hic tenēdo sūt iste ꝯcliōes. Pria ꝯclio dolor remissior aliq̄liter remittit itēsiorē ⁊ est cā q̄re intensior fit remissior pz satis. Scd̄a ꝯclio ē ꝙ etiā equipotēs equipotētē remittit. Tertia ꝯclio ꝙ lz ita sit nec minor maiorē nec equalis equalē denigt pz q̄a dnigre est occultare. Ultia ꝯclio maior denigt miorem ⁊c. Ad argumēta pz solutō ex p̄dictis.

Utrum plures dolores possint eē in eodē mēbro adeq̄te. Arguit multiplicit ꝙ sic. pmo possibile ē in eadē pte sil' eē plra obiecta doloris igit ⁊c alſᵐ arguit q̄a possibile ē in eodē siml' eē malā ꝯplōz diuersaz ⁊ solutā cōtinuitatē notabilē q̄rū q̄libz est obiectū doloris. vt colligit. ij. tegni. Cōfirmat q̄a deducta mala cōplōe stil⁹ perforās mēbꝝ sēsibilem dolorē iduceret. Silr̄ deducta acutie stil⁹ occurrēs mēbro dolorē caret. igit his ambobus cōcurrētibus vtrūq3 ipoꝝ dolorē cāt ⁊ nō eūdē. cū nō essent sensatōes eiusdē obiecti iō ⁊c. Cōfirmat q̄a possiᶜ est in eadē pte sil' eē dolorē extēsiuū ⁊ agg̃uatiuū igit ⁊c. alſᵐ satis pz. Scd̄o cōseq̄nt arguit sic possibilē ē eādē ptez sil' calefieri ⁊ ifrāri igit ⁊c. alſᵐ colligit. 2ª. de accn̄ti ⁊ morbo. Tertio ad pncipale possiᶜ est i eodem plures esse delitias igit ⁊ dolores patet ꝯña ⁊ arguit alſᵐ: q̄a delitia cātur ex reditu sēsibil' mēbri ad nālez eius tēperiē. Sz pōt ſᵐ plures q̄litates lapsū ſᵐ illas redire ad natalē tēperiē igit ⁊c.

Quarto sicut se hz mēs vl' aīa ad dolorē aīe. ita corp⁹ ad dolorē corporis. sz in mēte vel aīa sūt sil' plures cāe doloris igit ⁊c. Ultīo ad idez sicut se hz visus ad visibilia. ita tact⁹ ad tāgibilia. sz i visu possunt eē simul plures visiones distincte igit et i tactu plures sensatōes tactiue ⁊ p ꝯñs ⁊c. Uel si neget querat̄ diuersitatis cā q̄re visus pōt siml' distincta visibilia distincte pcipere nō aūt tact⁹ ⁊c.

Ad oppositūz uidetur commentator i cōmento. Premittēda est hec distictio. ꝙ plures dolores eē in eodē mēbro adequate possum⁹ multiplicit imaginari vl' quoꝝ vn⁹ ē alteri⁹ ps vel ābo alicuis tertij vel sic ꝙ nō fiat vna sensatō ex eīs: exēpla patēt ⁊c. Scd̄a distinctō plures dolores ⁊c. possum⁹ imaginari. vel obiectoꝝ spē silr̄iuz vel dissimiliū. Tertō p̄mitto ꝙ specifica distinctio sensatōis eiusdē sens⁹ secūdū spēz maxie ⁊ pncipalit argūit ex specifica distintiōe obiectoꝝ cū alijs pibus dico aūt notāter cū alijs pibus ꝓpter viride de longe visum ⁊ nigrū de ꝓpe silez ſm spēz visiōz generātes. itelligit de sensatōe qua distincte ⁊ nō cōfuse sentit

Ex q° isero q̄rto ꝙ sic ex g̃du caliditatis p̄existētis i subiecto ⁊ supaddito resultat vna caliditas itēsior ꝙ aliq̄s illoꝝ ita ex sēsatōe caliditatis ⁊ p̄existēte. Premitto. 5°. ꝙ sensus pcipiēs obiect a distincta numero nō pcipit distictōz inter illa: nisi rōe singulariū circūstantiaꝝ distinctaꝝ cū q̄b⁹ illa ꝯphendit sensibilia. Uñ visus nō distincte ꝯp̄hendit a ⁊. b albū nisi quia in alio situ ꝯprehendit a i alio b. at in alia distātia aut alteri⁹ magnitudīs ⁊ figure. Si ei a ⁊ b in eodē situ adequate poneret̄ ꝓculdubio n̄ iudicaret visus de a ⁊ b. taq̄ de distinctis obiectis

Ex q̄b⁹ infero pmo istas ꝯclōes eē ꝯcedēdas: A ⁊ B. sūt vna q̄litas ⁊ tā a ꝙ b sūt sensatio. ⁊ tñ tā. a ꝙ b nō sūt vna sensatio q̄a nō vni⁹ adequati obiecti. Aliud eni est eē vnā q̄litatē ⁊ vnā sensatōz Ex qua sequit ꝙ licet ex visione qua vides. Sortem ⁊ visione qua vides Plato: fiat vna q̄litas vel forma. nō tñ ex ipsis fit vna sensatio q̄a nō vni⁹ adeq̄ti obiecti apprehensio. Ulteri⁹ isero ꝯsilr̄ eē cōcedendū de itellectōe ⁊ plura alia ex his ꝯcludi possūt. Premito vltimo ꝙ tact⁹ ab obiectis plurimis eiusdē spetiei materialiter imutat⁹ q̄a ex illis qualitatib⁹ i orgāo resultat vna q̄litas a q̄ decidit spēs rep̄sētatiua. nō iudicat nisi de obiecto vno pz satis si ei radi⁹ solis ⁊ ignis calefaciat manū tuā neru⁹ iudicabit de q̄litate i organo ipressa; q̄ q̄a vna ē: vnica tūc erit sensatō. 2° nō iudicat tact⁹ de exteriori obiecto per materialem impressionem.

Quantum ad secundum sit hec prima ꝯclio ꝙ possibile ē in eadē pte adeq̄te esse plures dolores nō faciētes vnū dolorē ad inuicē specie distinctos pz q̄a in eadē pte pōt eē tristis sēsatō ꝯñs aggrauatōz ⁊ extensiōz excessiue calidi ⁊ solute cōtinuitatis igit ⁊c. etiā pz p plura adducta añ oppᵐ. Scd̄a ꝯclio lz iprimētia q̄litatē tāgibilē mālit in organo tact⁹ sint disticta. stat tñ vnicā sensatōz sentire q̄litatē illā in organo tact⁹ ipressā pz p ea q̄ dicta sūt.

Tertia cōclo possibile ē in eadē pte adeq̄te eē plures dolores eiusdē spēi pciales ex q̄b⁹ resultat vn⁹ totalis dolor ⁊ ē nota cōclio. 4ª cōclio nō ē possibile

adeq̄te eē plres dolores eiusdē spēi ex q̄b⁹ nō fit un⁹ total' dolor. Et istā sniā itellexit ꝯmētator i ꝯmēto p3 q̄a obiec^m tūc adeq̄tū ē vnū ⁊ vnica fesa° ⁊c. Ad argu^a pncipalia ad p^m cū ei⁹ ꝯfirmatōib⁹ p3 so lutō p pmā ꝯclōꝫ ꝯcedit ei ibi to^m deductū ad 3^m di xi.s. quō ꝯtigit eadē pte adeq̄te calefieri sup illo af fo. p^c pticule hūide diete. Ad alia argu^a p3 solutō.

Circa generationeꝫ saniei dolores et febres magis accidunt quam facta sanie.

❡ Cōclio affo. ē ista tpe gnātōis saniei magis accidūt dolores ⁊ febres ꝙ̄ sanie gnāta: pbat̄ ꝯclio sic: tpe illo mā saniāda maiorē patit̄ ebulitōꝫ ⁊ mēbā maio rē extēsionē ⁊ p ꝯñs alteratōꝫ ⁊ ꝯtiuitatis solutōꝫ: igit̄ ⁊c. p3 ꝯña q̄a ex maiori ebulitōe fit maior infla matō ⁊ ex maiori extēsōe maior dolor ⁊ as^m c^a lrā declarabit̄. Silis snīa colligit̄ i li. de 4or tporibus vniu̇salib⁹ morbi ⁊ 3° de crisi i plrib⁹ passib⁹ ⁊ br̄ 3° regimis acutoꝝ ꝯmēto. lxij. ⁊ ē affo. vtil' i actu pnostico ⁊ opatio ut p3 ⁊ āpliari pōt ad oīa apāta p saniatiōꝫ t̄miabilia. Prio nota istū termi^m circa. i paꝝ añ gnātōꝫ saniei l' circa. i. dū gnāt̄ sanies ⁊ ē ex positō sanior ⁊ melior. ❡ 2° nota p gnātōꝫ alteratōꝫ q̄ p̄parat̄ mā ut formā recipiat saniei vl' ipi⁹ forme sbālis iductōꝫ vtꝗ̄ expositō bona ē. 3° nota vt colligi pōt p° pnosticoꝝ ꝯmēto. xliij. ⁊ p° de dr̄is febriū ⁊ aliq̄lit i ꝯmē° ꝯñti mutatōes i corpe hūano cir^a hūoralē māꝫ ꝯtigētes sūt triplices q̄da sūt ex to to nāles. q̄da ex toto p̄tnāꝫ q̄da aūt int̄ has medie. s p participatōꝫ. ex^m pmi sic ꝯuersio hūoris benigni i subāꝫ mēbri q̄a nō ꝯcurrit nisi nāle pnci^m exc^m. ij sic corruptō mēbri aut laudabil' hūoris ad ꝙ̄ pcise agit p̄ternāle pncipiū ex^m. t'ij. sic gnātō saniei: vel ꝯuersio mat̄iei i saniē laudabilē ꝙ si dn̄at̄ natural' calor appellat̄ bona ⁊ laudabilis sāies Si vō p̄terna turā appellāt̄ viruletia ⁊ sāies mala. Ex q° sequit̄ a gēs generās saniē nō cē solū calorē nāle nec p̄ternāꝫ s3 ābos sil'. ❡ Ad ppositū de q̄libet saniei generatōe ē hic fmo. 4° nota penes auctores r̄piri istos t̄mi nos sanies pus uir⁹ ul' viruletia ⁊ tabes vel tabum pus ⁊ sanies sūt sinō^a diuisa i saniē vel i pus lauda bile ⁊ illaudabile vir⁹ aūt iportat materiā corrup tā ⁊ silr tabes l3 tabes q̄nꝗ̄ sūat̄ p marasmo vt in libello de tabe. S3 pprie vir⁹ sigt malā materiaꝫ fluidā. sicut est putr° ꝯtigēs i hūiditatib⁹ cadaueris tabes aūt significat putredinē rei ꝯstātis nō fluide ut carnes cadaueris. vñ dr̄ tabes q̄i stās ⁊ nō fluēs le dēs. Uñ Ouidi⁹ i 4° metha. ꝓtin⁹ iuidie nigro sq̄ lentia tabo tecta petit: sūt tū p oī hūore ex corpus effuso vt ibidē manāt penetralia tabo ⁊c. Ad ppo sitū p3 ex dictis saniei quatuor cē cās materialē esse humorē formal' p3 efficiētē vō i simplicit̄ mala cē ca lorē p̄ternaturā i media naturalē ⁊ p̄ternālē. fineꝫ vō bone saniei p3 eē corpis a supfluo mūdificatiōeꝫ ❡ 5° nota ꝙ hora q̄ in apāte generat̄ sanies fit mag na materie ebulitō vñ ⁊ membrꝝ apātū tūc magis feruet q̄re spūs magis iflāmat ⁊ corp⁹ totū ⁊ etiam fumos a mā putrescēte eleuatos cordi cōicat ⁊ ex ꝯñti fit febris maior ꝙ̄ añ ⁊ q̄a mat̄ia buliē^c ipa am pliat̄ ad dimēsiōes maiores hic ē etiā ꝙ mēbri apā ti fit sol° ꝯtiuitatis maior ꝙ̄ añ ⁊ laceratō ⁊ ex ꝯñti dolor ꝯpleta tū sanie ptib⁹ subtilib⁹ resolutis totuꝫ reductū ē ad dimēsiōes mioris q̄re solutō ꝯtiui mi

orat̄ ⁊ ex ꝯñti dolor q̄a etiā to^a mā ē facta ꝯstatior ⁊ solidior ⁊ spissior hic est ꝙ mius apta ē in cor eu apōꝫ facer̄ ⁊ ex ꝯñti mioāt̄ fe. silr ēt q̄a mi⁹ feruet spūꝫ cordis mi⁹ inflāmat ⁊ p ꝯñs p3 cā vīficās affo.

Utrum circa generationem saniei accidūt dolores ⁊ febres magis ꝙ̄ facta sanie. Arguit̄ m̄ltiplicit̄ ꝙ nō p mo sic i generatiōe saniei apātis latis. s pleuref̄ ñ accidūt dolor̄s ⁊ febres igit̄ p3 ꝯña ⁊ as^m colligit̄ 3° can. fen. x. ca°. de sigis pleuref̄ plics etiā declaratū ē b°. ❡ 2° possibile ē mēbꝝ hora genātō nis saniei stupefieri āt ꝯplexōꝫ mēbri i tm̄ corrūpi vt sensū mēbri āittat̄ s3 hoc posito nō fient dolores magis igit̄ ⁊c. p3 ꝯña ⁊ as^m silr. 3° silr arguit̄: q̄a si hoc eēt: eēt max^c ppter caꝫ tacta i ꝯmēto. s. q̄a matīa ebuliēs mēbꝝ extēdit. s3 arguit̄ ꝙ nō q̄a pos sibile ē matīa tūc eē m̄lto mioris q̄ntitatis ꝙ̄ añ igit̄ tūc mi⁹ extēdit ⁊ as^m pbat̄ ponēdo materiā m̄ltuꝫ resolutōi patā subtilitate sua ita vt pl⁹ p resolutōꝫ mioret̄ ꝙ̄ p ebulitōꝫ in suis dimēsiōib⁹ augmētet̄: vel ponēdo i augmēto apātis scarificatōꝫ p̄uenisse: phibētē ipaꝫ tm̄ augeri. ❡ 4° i generatōe saniei ꝯ tiue māꝫ saniāte miorat̄ putredo ⁊ caliditas p̄ter nāꝫ igit̄ nō crescūt accñtia putrediꝫ seq̄ntia ꝯña p3 ⁊ as^m q̄a ꝯtiue i eadē crescit digō q̄ ē alteratō faci ens cessar̄ putredinē maēnte subā vt colligit̄ 3° tegr 5° a nulla cā pōt fieri i mā saniāda caliditas ma ior ꝙ̄ p⁹ igit̄ nō pōt maiorē tūc pati ebulitōꝫ p3 ꝯña ⁊ as^m arguit̄ q̄a nec ab intra nec ab ex nō ei ab in tra vt p3 ⁊c. deducas ar^m vt alias. 6° ad pncipale arguit̄ auctoritatib⁹ ⁊ p° auctori^c Aui. 2ª pmi doc 3^a ca°. x. cū istud q̄ō collectū ē fit matuꝝ febris for titudo ⁊ doloris ⁊ puls⁹ sedat̄ ⁊ loco doloris aducit res que ē sicut prurit⁹. 2^a. pmi ca. de egri. ꝯpositis vbi ponit ꝙ p⁹ cā p̄uenit ad statū ⁊ ad vltimū mio reꝫ: deide minuit̄ ⁊ mat̄at̄. maturatio aūt seq̄t mi noratōꝫ apātis. ❡ Jtē 3^a q̄rti ca. de signis exituraꝝ itrinsecaꝝ q̄ñ mā fit sanies. sedat̄ dolor ⁊ febris. Ultīo illa febris nō est effimera nec putrida q̄a nec i terpollata nec ꝯtinua igit̄ ⁊c. ❡ Ad oppositū est ypo i affo. ⁊ Gali. in ꝯmēto. Jn q̄stōe p° pmittenda sūt notabilia. 2° ponende sūt ꝯclōes de quesito.

❡ Quātū ad primū sit hec pria distictio pmo ꝙ sanies ē duplex. s. laudabilis ⁊ illaudabilis q̄ vir⁹ ⁊ virulentia dr̄ de qualibet istaꝝ pōt eē ser mo in pposito. 2ª distinctio est ꝙ apā multiplicit̄ terminari pōt sc3 p viā resolutōis suppoātiōis siue saniatōis ⁊ ad sclirosim hic est sermo ut p3 de apāte termiando p viā suppuātōis uel saniatōis. ❡ Ter tia distinctō ꝙ aliq̄ñ añ maturatōꝫ vel saniatōꝫ p cedit materiei mioratio. ⁊ q̄nꝗ̄ nō ex^m pmi vbi p nimia apātis magnitudie fieret añ maturatōꝫ scari ficatio exēplū scōi p3. 4ª distinctō ꝙ aliq̄ñ i ge neratōe saniei ꝯstat sanitas membri apāti aliq̄ñ nō exempl a patēt. ❡ Ultio nota ꝙ hora i q̄ i apāte ge nerat̄ san ies fit magna materie ebulitio Uñ ⁊ mē bꝝ apātū tūc magis feruꝫ q̄re spirit⁹ tūc magis iflā mat ⁊ totū corpus aut etiā fumos a mā putrescente eleuatos cordi cōicat ⁊ ex ꝯñti fit febris maior ꝙ̄ añ q̄a tū mā buliente ipa ampliat̄ ad dimēsiōes maio res hic ē etiā ꝙ mēbri apāti fit solutio cotinuitatis: magis ꝙ̄ pri⁹ ⁊ laceratio ⁊ ex ꝯñti dolor cōpleta tū sanie ptib⁹ subtilibus resolutis totū reductū est ad

dimēſioēs mioꝛs q̄re ꝯtīui ſolutō miorat̄ ⁊ ex ꝯn̄ti
dolor q̇a etiā tota mā facta ē ꝯſtātior ſolidioꝛ ⁊ ſpiſ
ſior hic ē ꝙ miꝰ apta ē ad cor euapatōꝫ facere ⁊ ex
ꝯn̄ti miorat̄ febris Siľr etiā q̇a minꝰ feruet ⁊ ſpm̄
totiꝰ corpis miꝰ iſlāmat. Quātū ad ſ^m ſit hec p̄ª
ꝯcľio poſſibile ē in gnātōe ſaniei illaudabilis mioreꝫ
eē dolorē ⁊ febrē: q̄ꝫ ſanie facta ꝓbat̄ q̇a ſanie ſcā
deťior ē eiꝰ putredo igit̄ d̄teriora pōt ĩprimeri nocu
mēta pꝫ ꝯn̄a ⁊ alſ^m ſatis pꝫ. Itē ecōtra q̇a poſſibile
ē ſaniē malā groſſiorē factā eē ita malā vt ſenſū mē
bri penitꝰ deſtruat mēbꝝ mortificādo q° poſito ĩ ge
neratōe erit dolor fortis ⁊ tñ ĩ facto eē ſaniei nō.
Ex q° ſeq̄t̄ ꝙ ĩ gnātōe talis ſaniei ñ necc̄ario ꝓcedit
dolor augendo. 2ª ꝯcľio nō neceſſario ĩ gnātōe
ſaniei laudabilis augēt dolores ⁊ febres. ꝓbat̄ hec
ꝯcľio ĩ mľtis caſibꝰ p̄mꝰ caſus ē vbi ſicut ꝓcedit ſa
niatio in mā ita ab aliq̄ accidētali cā remittat̄ ſēſibi
litas mēbri Cōpleta v̄o ſanie redeat mēbri ſenſibili
tas. ſcd̄ꝰ caꝰ ē ꝙ ſic mā ſaīat̄ ľ ad ſaniei formā alte
rat̄ ita ad loca ꝑmutat̄ exteriora. tertiꝰ caſꝰ eſt ꝙ ſi
cut diſponit̄ ita de ip̄a ſit eũatio. vñ ꝯtinue remāe
at mā ſub dimēſiōibꝰ mioribꝰ ⁊ pauciores potēs ad
cor putridos fũos emittere: tũc ei pꝫ ꝙ ſic generabit̄
ſanies ita remittent̄ dolores ⁊ febres. q̄rtꝰ caſus eſ
ſet vbi mātia eēt valde eterogenea eiꝰ ſubtili reſo
luto tp̄e quo ꝑuenit ad alteratōꝫ ſaniātē ĩmāeat nō
potēs cq̄liter ĩflāmari aut intēdi ⁊ ſic pꝫ ꝯcľio. 3ª
ꝯcľio: lꝫ ita ſit alĳs tñ ꝑibus ſeruatis ex ꝑte ſenſibili
tatis mēbri ⁊ alioꝝ ſicut alterat̄ materia ad ſaīatōꝫ
ita augēt̄ dolores ⁊ febres iſtā ꝯcľiōꝫ voluit ypo. i
ĩ affo. ⁊ Hali. ĩ ꝯmēto. Et ex hac ſeq̄t̄ q̄rta ꝯcľio re
ſpōſiua ad q̄ſitū. ſ. ꝙ tũc ſunt̄ maiores dolores ⁊ fe
bres q̄ꝫ facta ſanie cũ alĳs ꝑibus ⁊ ꝓbat̄ p caꝫ ē ꝓbā
teꝫ p̄ncipalē ꝯcľiōꝫ affo. 5ª ꝯcľio ⁊ vltīa ĩ n̄iua ad
q̄ſitū ſtāte ſēſibilitate mēbri nec mātia p euātōꝫ aut
reſoľōꝫ notabilit̄ diminuta nec pulſa ad loca diſtati
ora aut mľio ineptiora eff̄uātōi ſp circª generatōeꝫ
ſaniei ſiũt maiores dolores ⁊c̄ Ad arguª p̄ncipa
lia ad p̄^m pꝫ p ſcd̄aꝫ ꝯcľiōꝫ q̇d ſit dicēdū. Ad ſ^m
ſiľr p eādē pꝫ. Ad 3^m ſiľr pꝫ. Ad q̄rtū dr̄ ꝙ lꝫ
augeat̄ digō ſtat tñ putredinē maiorari qd̄ videbit
ĩfra. Ad q̇ntū dic ſicut de ſpiritu. Ad auctori
tatē cũq꞉ collectū eſt ſit. i. factū eſt matuꝝ. Siľr ad
aliā deinde maturat̄ ⁊ miorat̄. i. eſt matuꝝ vel mi
nuit̄ p ꝑtiũ depditiōꝫ lꝫ dimēſionalit̄ augeat̄ Siľr
ad aliā qñ materia ſit. i. facta eſt ſanies ⁊c̄.

n omi motione corporiſ cuꝫ ceperit quis dolere ſtati qui eſcere remediuꝫ eſt.

Cōcľio affo. ē iſta ĩ q̄libet motiōe corporis q̇eſcere
ē remediũ cũ q̇s dolere. i. laſſari ĩcepit: ꝓbat̄ ꝯcľio
ſic p huiuſmōi q̇etē remouet̄ laſſitudo ꝯn̄s exercitiũ
igit̄ ꝯcľio vera. pꝫ ꝯn̄a ⁊ alſ^m declarat circa lr̄aꝫ.
Siľis ſn̄ia ponit̄ 3ª p̄mi doc. 2ª. ca°. de laſſitudine
ꝯn̄te exercitiũ ⁊ 3° tegni in illa ꝑte In gimnaſĳs ve
ro ⁊c̄. ⁊ ē affo. vtiľ ĩ actu practico ⁊ ampliat̄ vt pꝫ
Prīo nota per corpis motōꝫ ĩtelligere debemus
exerci^m eſt aũt exer^m ut 3ª p̄mi doc. ĳ. ca. ĳ. motꝰ
volũtariꝰ ꝓpter quē anhelitꝰ velox ⁊ freq̄ns eſt ne-
ceſſariꝰ ſcd̄o quoq꞉ de regimīe ſanitatis. Exercitiũ
eſt motꝰ ſupple volũtariꝰ vehemēs ĩ tm̄ vt alterēt
reſpiratōꝫ ĩ maiꝰ vel minꝰ vel frequēs cuiꝰ vtili-
tates ⁊ iuuamēta ſupiꝰ declarate ſũt. Secũdo nota
ꝙ huiuſmōi exercitium vt colligit̄ locis p̄allegatis:
multipliciter variat̄. ſ. fortitudīe debilitate tardi-
tate magnitudine ⁊ ꝑuitate ⁊c̄. de oībꝰ his in ꝓpoſi
to ē ſmo. 3° nota ꝙ per dolorē intelligere debe
mꝰ laſſitudinē ꝯſeq̄ntē ſpiritꝰ r̄ſolutōꝫ ⁊ hũiditatis
naturalis ꝯſũptōꝫ ⁊ adhuc attractiōꝫ aliq̄ꝫ hũiditatũ
ad iũcturas ipſas aliq̄liter relaxantē: exercitiũ enim
dũ ꝑuenit ad horā q̄ ĩcipit ſupfluere eũando ſupflue
hũiditates naturales ⁊ ſpiritũ r̄ſoluēdo corpꝰ laxat
q̄re tũc req̇eſcere ē remediũ. Ex hoc colligit̄ cā ue
rificās affo. vtrũ aũt ad ſanitatis ꝯſeruatōꝫ cōueni
at exercitiũ videbit̄ in queſtione.

utruꝫ afforiſmus ſit uerus.

Arguit̄ ꝙ nō p̄mo ſic q̇a natura nō tol-
lerat repētinas mutatōes 3° tegni ⁊c̄.
Secũdo q̇es ſubita facta pꝰ motũ ē no-
ciua igit̄ alſ^m colligit̄ ſecũdo regimīs acutoꝝ cōmē
to. li. Tertō ſic ſe vr̄ hr̄e q̇es ad p̄cedentē motũ
ſicut motꝰ ad p̄cedētē q̇eteꝫ ſed ſubitꝰ motꝰ poſt p̄ce
denteꝫ q̇etem nō cōuenit ſecũdo regimīs acutorũ al
legato. ca°. iō ⁊c̄. Ad oppo^m eſt ypo. Prīo te
nēda eſt cōcluſio affo. ⁊ ꝓbat̄ vt cōcľio affo. ꝓbata
eſt ſuperiꝰ. Scd̄a concluſio ꝙ licet regularit̄ ita
ſit ſũpta indicatōe a laſſitudine poſſibile tñ ē merito
diſpōis ſibi cōiuncte ⁊ ſũpta indicatōe ab eādē eſſe a
liter opandũ vt ſi corpꝰ multũ ſudaret ⁊ eſt locꝰ fri
gidꝰ ⁊ ſic de alĳs multis. Ad argª ad p̄^m dr̄ ꝙ
nāta nō tollerat mutatōes repentinas a naturali tē
pamēto cōuertētes: reducētes tñ ad nālē diſpōꝫ tol
lerat vt pꝫ de motibꝰ creticis ſalubribꝰ. Ad ſe-
cũdũ q̇es ſubito facta ⁊c̄. i. q̇eſcere ſubito. i. aſſuefi
eri quieti pꝰ ſolitũ ſiue cōſuetũ exercitiũ eſt mala.
Ad 3^m neganda eſt ſimilitudo. p̄cedente ei q̇ete mul
tiplicat̄ ſuperfluitates plurīe ſi fuerit lōga ⁊ aſſueta:
de q̄ ypo. ibi loq̇t̄ q̇bꝰ ſupueniēs motꝰ ſubitꝰ colliq̄t
⁊ agitat faciendo eas p corpus currere ⁊ ad recep-
tacula fluere ideo etcetera.

trum ad cuiuſlibet humani corpis ꝯſuatōꝫ debitā ꝯpetat exercitiũ

Arguit̄ p̄° ꝙ nō q̇a ſi hoc eſſꝫ: eſſet pro-
pter reſolutionē humiditatũ ⁊c̄. Con
tra p̄mo difficilius eſt reſolubile hũidũ ſubſtātificũ
mēbroꝝ q̄ꝫ ſupfluitates tertie digōis ſed ſine exerci
tō reſoluit calor p̄^m igit̄ ⁊ ſcd̄m. Cōfirmat̄ q̇a ce
rebrũ eſſet magis pedibus exercitādũ q̇a in eo pluīs
ſupfluitates ſũt. Scd̄o ad p̄ncipale maior eſt ca
liditas colerici in ſcd̄o q̇eſcētis q̄ꝫ flātici in ſecũdo ex
ercitati ⁊ groſſiores ſunt ſuperfluitates flegmatici:
ſed ip̄o exercitato ſufficit calor ſuas ſupfluitates re
ſoluere igit̄ ĩ colerico q̇eſcēte 3° qd̄libet exercitiũ
plus de ſpiritu reſoluit q̄ꝫ de ſupfluitatibꝰ alſ^m pro
bat̄ vt alias Quarto calefaciat exertitiũ tēꝑatuꝫ
pꝰa ⁊ diſtet Sor. tꝑatꝰ miꝰ q̄ꝫ p a ab extrēo tꝑantie
calidiori ⁊ arguit̄ ſic p a calefit ⁊ miꝰ q̄ꝫ p a diſtat
igit̄ nō cōſeruabit̄. ſꝫ diſtempabit̄. Quinto p qd̄
libet exercitiũ calefit corpꝰ ſed non omne corpus in
diget calefactōe. Sexto tũc maiori ⁊ fortiori ex
ertitio eſſꝫ exercitādũ flegmaticũ q̄ꝫ colericũ ꝯn̄s fſꝫ
q̇a calidiora calidioribꝰ ⁊c̄. vt 3° tegni. Septīo ꝙ
nō donec dolere ĩcipiat q̇a p dolorē corpꝰ ē egrum

vł neutrū. ¶ Ad oppo^m ē ypo. in affo. ⁊ Gali. ī cō
mēto ⁊ 2° regiminis sāitatis ad pncipiū ⁊ Aui. p° can^c
fen. 3^a doc. p^a ca°. 2°. ⁊ rasis. 4°. alma. p° ca°.
Prio nota alias notata. ¶ Pria ꝯclio ad cuiuslibꝫ hū
ani corpis ꝯſuatōꝫ debitā reqrit exercitiū. ꝓbat ꝯ
clusio sic: qa reqrit cuiuslibet sani corpis supfluitatū
tertie digōis cōsūptō iō ⁊c̄. Scd̄a ꝯclio. lꝫ ita sit
nō tn̄ vbicūqꝫ plures sunt supfluitates maiꝰ debet
exercitiū pꝫ de sene ⁊ infante. ¶ Tertia ꝯclio tpatuꝫ
corpꝰ a tēpato exercitio ē ꝯſuandū ⁊ nō alio q̄ tem
perato. Quarta ꝯclio nō qd̄libet corpꝰ ꝯſuabile
ē p exercitiū intensiue tpato eq̄le pꝫ qa pōt eē longiꝰ
vel breuiꝰ. Correlariū nō qd̄libet eq̄le tpato ī gdu
ē tpatū noiandū. ¶ Quinta ꝯclio ē magis calefactiū
⁊ resolutiuū dꝫ eē exercitiū flātici ⁊ vniuersalit fri-
gidi vł hūidi q̄ calidi vel sicci vel colerici ꝯſuatiuū
qa oportꝫ plures ⁊ difficiliores supfluitates ꝯsūmer
Correlariū p^m nō omne corpꝰ est p exercitiū sibi
s^m denoiatōꝫ silē ꝯſuandū. ¶ Correlariū s^m. soluꝫ
tēpatū corpus est exercitō simili ꝯſuādū. Sexta
ꝯclio ē: penes tenentes oppo^m. fuit dinus non qd̄
libet exercitiū magis calefactiuū ē magis resolutiuū
qa breue ⁊ forte ē huiusmōi longū ⁊ leue opp^m.
Septia cōclusio ē hec. lꝫ ita sit magis tn̄ resolutiuuꝫ
dꝫ eē exercitiū flātici: vt pꝰ ꝓbabat. ¶ Correlariuꝫ
illud exercitiū dꝫ eē mlto lōgiꝰ q̄ colerici Corre
lariū s^m lꝫ nulli istoꝝ corpoꝝ lapsoꝝ sit exercitiū s^m
denomiatōꝫ silē pōt tn̄ dici aliq° mō silē in effectu
qa ꝯſuat ⁊c̄. Correlariū 3^m stat aliqñ caꝫ miꝰ eē
calefactiuā vt exercitiū qd̄ tn̄ ē maioris caliditatis
ꝯſuatiuū ¶ Ex quo seqt q si calidiꝰ dr̄ qd̄ ē maio
ris caloris ꝯſuatiuū aliqd̄ exercitiū ē calidiꝰ qd̄ tn̄
est minꝰ calefactiuū ⁊ pl'ra alia ex his sequūt. Ad
argumēta pꝫ solutō ⁊ p̄cipue tertio tegni.

Assueti assuetos ferre labores et si fuerint imbecilles ut senes: īsuetis et fortibus et iuuenibus facilius ferunt:

ꝯclio affo. ē ista. Assueti ferr̄ labores assuetos faciliꝰ
ferūt eos nō assuetis q̄uis ipi sint senes ⁊ debiles ip
sis insuetis iuuenibꝰ ⁊ fortibꝰ existētibꝰ. ꝓbat ꝯclio
sic i huiusmōi assuetis ē habilitas ad ꝓmpte ⁊ facilit
ferēdū hos labores q̄ nō repit ī nō assuetis fortibus
⁊ iuuenibꝰ igit ꝯclio v̇a pꝫ ꝯña ⁊ ass^m circa litterā
declabit. Et colligit silis sn̄ia 3^a p̄mi ca°. de succur
rēdo acciñtibꝰ ꝓnosticātibꝰ morbos ⁊ a gali. i libro
de cōsuetudinibꝰ: ⁊ q̄nto de regimie sanitatis. Et ē
vtilis ⁊ āpliat vt pꝫ. Prio nota p assuetudinē nō de
bemꝰ itelliger opatōnē vel opatōis freq̄ntiā vł fre
q̄ns exerci^m. sꝫ habilitatē q̄ndā i mēbris nr̄i corpis
aut q̄cūqꝫ po^am derelictam ex opatōnū freq̄ntia p
q̄ iclinat ille potētia vel mēbra ad sic vel talit ꝓm
pte ⁊ facilit opandū. Ex q° pꝫ assuetudinē vt sic eē
q̄litatē q̄ndā d̄ 2^a spē q̄litatis qa scꝫ nālis potētiā fa
cile faciendi aut patiēdi. ¶ Ex quo pꝫ vlteriꝰ ꝯsue
tudinē ad modū nāe corpa nr̄a aliq̄lit iclinare. Vn̄
dr̄ q ꝯsuetudo sit sic altera nā: exēpli grā: sicut de
cytarizante ambulāte cursor̄ mēorāte ⁊ sic de alijs.
Et ex hoc pꝫ cā v̇ificās affo. ¶ Scd̄o nota notat di
ctū eē assuetos ad dādū itelligere corpa solitis exerci
tijs eē potissime exercitāda ⁊ pōt illa eē iplicita ꝯclio

affo. ¶ Tertiō nota p labores exercitia itelligenda
eē: q̄ q̄nqꝫ sūt ad salutē vel sanitatis custodiā finalit
ordinata. q̄dā aūt sūt ad negocia hūana explenda:
vt exercitia artiū ⁊ cetera hmōi ad ꝓpositū de oibꝰ
talibus ē s^mo ī affo. 4° nota corpis debilitatem eē
triplicē q̄dā ē nālis sicut cū qs nascit viribꝰ exhau-
stis valde vt hoies melācolici pl'rimi ⁊ hoies rare
⁊ debilis texture ⁊ ꝯpōis. Quedā ē debilitas ex eta
te ꝯtracta. vt senū q̄dā aūt ex re p̄ternāꝫ vt ꝯuale
scētiū aut īdebite reꝝ nō nāliū occursu. Ad ꝓpositū
oēs istas ī affo. tāgit: tāgit etatiuā cū dicit senes: tan
git nāleꝫ ⁊ accidētalē. dū dixit ībecilles. huic etiā de
bilitati triplex opponit fortitudo: vt pꝫ itelligēti et
de oibꝰ his verꝰ ē affo. Ex his pōt hoc mō ꝓba
ri v̇itas affo. qa sit ꝯsuetudo fortis iuuāe fortē ī ex-
ercitādo. a. exercitio p duo ⁊ sit fortis v̇tꝰ p tria sig
nata ⁊ plōis nō assueti ad exercitādū sit fortis vt q̄
tuor pꝫ q fortes in exercitādo a plo. excedit: nā iu
uamētū ex v̇tute ē vt tria ⁊ ex assuefactiōe vt duo
igit aggregatū est p q̄nqꝫ. sꝫ ī platōe p̄cise est motō
p q̄ttuor ex casu seqt igit ꝯclio. ¶ Cōtra sit plato
fortis vt sex. ⁊ pꝫ opp^m ꝯclonis affo. p illo dr̄ affo
nō eē itelligēdū q vniuersalit assueti faciliꝰ ferant
⁊c̄: sꝫ q mlti assueti debiliores tn̄. sed nō multo d̄
biliores sicut ponitur in casu.

Ex multo tempore assueta ēt si fuerint deteriora: insuetis minus molestare ꝯsueuerūt oportꝫ ergo ad non ꝯsueta trāsmutar̄

Cōclio affo: ē ista: oēs res ex mlto tpe ꝯsuete:
etiā deteriores existētes mis molestare ꝯsueuerūt
corpa rebꝰ nō ꝯsuetis. ꝓbat ꝯclio sic res ex multo
tpe ꝯsuete sūt copi taq̄ nāles: nō ꝯsuete vero nō sꝫ
miꝰ molestat corpꝰ ab eo q ē tanq̄ nāle q̄ nō nāle
igit ⁊c̄. pꝫ ꝯña ⁊ ass^m circa lr̄aꝫ declarabit. Silis
sn̄ia ponit a Gali. ī libro de ꝯsuetudinibꝰ. ⁊. 5°. d̄
regimie sanitatis ⁊ 3^a p̄mi doc. 5^a. ca°. de succurrē
do accidētibꝰ ꝓnosticātibꝰ morbos futuros. Et ē uti
lis i actu practico qa scꝫ curatiuo ⁊ ꝯſuatiuo ⁊c̄. ⁊
ampliat vt p̄cedētes. ¶ Prio nota vt colligit nono
terapē. nono ca°. res ꝯsuete sūt duplices q̄dam ex
multo q̄dā ex modico tpe dr̄nt aūt qa ex modico tē
pore ꝯsueta modicū sūt corpori ꝯnālia facta ex mul
to aūt multū. Ex quo pꝫ q alijs pibꝰ. paꝝ ꝯsueta
mala existētia miꝰ iuuat ⁊ plꝰ nocēt. Ecōtra v̇o ex
multo tpe ꝯsueta minꝰ nocēt ⁊ plus ꝯferūt. ¶ Et ex
hoc pꝫ q̄re ypo. de cōsuetis ex multo tpe ꝓtulit affo
specialit. Scd̄o nota p deteriora ī ꝓposito nō eē
intelligenda deteriora corpi cui sunt cōsueta. īmo
forte illa nō sūt mala. sed forte deteriora dicūt re-
spectu tēpati vel respectu itēpatoꝝ. vel que corpo
ri illi deteriora essent si corpori cōsueta nō essent: et
sub isto sensu deteriora intelligat. ¶ Tertiō nota ut
dictū ē p̄die cōsuetudo vt ꝓposito ptinet nō vr̄ nisi
habilitas q̄dā i corpe derelicta ex frequenti alicuiꝰ
agentis in corpꝰ aut a corpore patientis occursu. ha
bilitās ipsū corpꝰ ad faciliter ⁊ sine nocumēto saltem
magno ad tollerādū illius rei occursū vn̄ ex exerci
tio vt pridie dicebat ⁊ aere calido vel frigido corpi
freq̄nt occurrente acqrit corpori habilitas ad illas
īpssiōes facilit tollerādū v̇tute totiꝰ regitiua mode-

rante spiritū ꝛ hūorē cordis ī motu. fᵐ exigētiā o cursus taliū rez ad facilit īpressiōes illaz rez tollerādū. Silr ī cibo itelligēdū ē lz ei ex cibo grosso sto macho isueto occurrēte gueē stomach⁹ ipo tñ eidē freqnt occurrēte acqrit stō habilitas resistēdi ei⁹ no cumētis nā paulati assuefacta calorē ad stomachum trāsmitteē fᵐ exigētiā digerēdi cibi grossi ad nocuª tollerāda ꝛ sic de alijs ꝛ sic acqrit stō hec habilitas iā dcā ꝛc. Ex hoc colligi pōt cā vificās asso. ɔclōez cū ei hmōi ɔsuetudo facilitet tollerātiā hmōi assuetoz possibile ē vt hmōi habilitas pl⁹ ꝑmoueat facilitatē tollerātie ꝙ aliq̄ certa data malicia cibi āt alteri⁹ ipaz difficultet ꝛ p ɔñs ꝛc. Nota q̄rto hec potissime vez eē vbi malicia horū assuetoz nō nimis extremalit̄ excedat maliciā iassuetoz vbi ei excederet multū ɔtingeret oppoᵐ ɔclōis asso.

Oportet ergo.

Prio nota ꝙ malicia iassuetoz pōt eē aut rōe q̄ntitatis āt q̄litatis aut vtriusq̄ sil̄ ad q̄litatē medū sub stātie reducēdo aut rōe ꝓprietatis occulte exᵐ pmi vt cibus calid⁹ vel frigid⁹ nimis exᵐ scdi vt cibus nimie q̄ñtitatis aut parue q̄ntitatis exhibit⁹. exᵐ tertij. vt gross⁹ aut dur⁹ ꝛc. exᵐ vltimi sicut esset cibus merito alicu⁹ ꝓprietatis occulte corpi dispi oportionat⁹: vt acrumia mihi Jacobo q̄ si ɔmederez euomerē vsq̄ ad sanguinē: Ad ꝓpositū de cibus verū ē hic Correlariū ex cuiuslibz ei istoz freq̄nti vsu acq̄rit habilitas iā dicta. Ex quo pz probabilis mod⁹ quo puella illa de q̄ fit mētio sexta quarti cano. fuit veneno nutrita. ꝛ i libro de secretis ab aristotele de quo tñ videbit̄ imaginādo ex freq̄nti vsu derelictā fuisse habilitatē facile tollerādi alterationē ab hmōi veneno proueniētē Scdo nota: ñ esse intellectū ypo. q̄ōlibz corp⁹ ad oia icōsueta debere se trāsferre. sed potissime ad illa. q̄bus corpus aut icuitabiliter aut q̄si icuitabiliter ꝛ freq̄nt occurrit vt frigiditas caliditas aeris cib⁹ gross⁹ durus ꝛ hmōi. Tertio nota ꝙ vr̄ aliq̄ repugnātia ɔclōis ad correlariū dixit ei icōsueta nocere hic aūt ponit ꝙ corp⁹ dz se trāsferre ad incōsueta. Solui ꝙ in cōsueª sunt nociua. si q̄s subito aut imoderate ad illa se trāsferat vbi vo moderate ꝛ paulatie se ad illa trāsferat nō oz ista eē nocua saltem notabiliter.

truz res ɔsuete ex longo tēpore deteriores tñ min⁹ molestēt corpa icōsuetis. Arguit̄ multipliciī ꝙ non p° mi⁹ resistit corp⁹ ɔsuetis alteratōib⁹ ꝙ̄ nō ɔsuetis igit̄ ceteris pib⁹ ab illis facili⁹ ꝛ veloci⁹ alterat̄ pz ɔñā ꝛ assᵐ arguit̄ q̄a maior ē simbo leitas ꝛ ɔuenientia corpis ad ɔsueta ꝙ̄ icōsueta sed i habētib⁹ simbolū facilior ē trāsit⁹ p° de generatione ꝛ 2ª fen. p° ca°. de signis ɔplexionū i 6° genere signoz iō ꝛc. Secūdo aer calid⁹ multoplus calefacit corp⁹ assuctū occurreī aeri calido ꝙ̄ ñ assuetū igit̄ assᵐ arguit̄ q̄a tale corp⁹ est i suis porositatib⁹ magis apertū iō ei⁹ actio magis penetrat ad iteriora ꝛ p ɔñs ꝛc. Tertō seq̄t ꝙ fortior eēt idicatio sumpta a ɔsuetudine ꝙ̄ a nāli ɔplexione ɔñs falsū ꝛ cōtra gali octauo ꝛ nono terapēt. ꝛ arguit̄ ɔñā q̄a idicatōe sūpta a nāli cōplexiōe sp sūt sīlia offerenda. Sz stāte dissimiliū ɔsuetudie dissimilia eēnt offerenda eo ꝙ vtutē min⁹ molestāt igit̄ ꝛc Quarto ad idē arguit̄ auctoritate Aui. 3ª pmi ca. de regimine ei⁹ q̄ ɔmedit̄ ꝛ bibit̄ ille vero in quo mala digerunt nutriētia ꝛc. Cōfirmat̄ q̄a ois viscra sic ledit̄ a suo simili. Ad oppᵐ est ypo. in pñti asso.

Prio nota ꝙ res ɔsuete possūt excedeī in malicia ē res icōsuetas multū aut modicū Scdo nota aliq̄d ab aliq̄ re magis alterari ꝛ aliq̄d ē ab ea magis molestari ex eadē ei altatōe pōt aliq̄d corp⁹ alio magis ꝛ min⁹ molestari: vt siti: fame: calefactōe: ꝛ infrigidatōe ꝛ sic de alijs. Ex his sumit̄ pª ɔclio possibile ē res ɔsuetas incōsuetis deteriores: corp⁹ ei⁹ assuefactū min⁹ molestare ꝓbat̄ sic: vt pl⁹ ꝑmoueat corp⁹ ad tollerādū ipressiōz p ɔsuetudinē ꝙ sine consuetudine alijs pib⁹ igit̄ i aliq̄ ꝓportōe plus. sit igitur ꝙ i dupla ꝛ recipiat̄ res i sexq̄altera min⁹ mala dissueta ꝛ fiat argūᵐ ut alias. Secūda ɔclio licz ita sit nō tñ quelibet ꝛ q̄ntūcūq̄ deteriora assueta q̄buslibet icōsuetis min⁹ possūt corp⁹ molestare ꝓbatur q̄a malitia posset tāta eē ꝛc. 3ª ɔclio stat aliq̄d corp⁹ in sua sanitatis latitudine existēs ab aliq̄ cā magis ꝛ facili⁹ altari q̄a stat illā alteratōz esse sibi ɔsuetā. alterā tñ dissuetā igit̄ ꝛc. 4ª ɔclio seq̄tur: lz ab aliq̄ cā alterate corp⁹ ɔsuetū facili⁹ corpe icōsueto alteratōz suscipiat stat tñ illud idez ab eodez min⁹ molestari ꝓbat̄ pª ps q̄a i habentib⁹ simbolū facilior ē trāsit⁹ Itē assuet⁹ aeri calido citi⁹ ꝛ veloci⁹ calefit alijs pib⁹ ꝙ̄ assuet⁹ aeri frigido a quo tñ min⁹ molestat̄ vel ledit̄ vt docet expimētū igit̄ ꝛc. Secūda ps ɔclusiōis seq̄t ex ꝑcedenti ɔclōe

Ex his seq̄t pmo ꝙ p solā copiā assuefactōz ad cōtraria pōt corpis sanitatis lōgitudo augeri pz satis. Correlariū fᵐ i casu quo sortes ꝛ plato sūt eq̄liter tēpati omnio ꝛ ɔtunuc vers⁹ extremū tēpātie eq̄ velociter alterabūt̄ donec egrotēt ꝛ tñ citi⁹ fiet Sort. eger vel neuter ꝙ̄ pla. Tertiū correlariū nō oēs hoīes eiusdē ɔplōis oio habēt sue sanitatis eq̄lez latitudinē aliquoz ei tēpatissimoz icq̄les sūt latitudines sue sanitatis. Correlariū 4ᵐ sor. ꝛ pla. sūt oio tēpati eq̄liter ꝛ oio a suo punctuali tpantia recedūt eq̄liter p caloris recessū ꝛ sor. calefit in tertō et tñ plo. nō calefit in 3°. Ex quo seq̄t tertiū gdū nō eē i omnib⁹ corpib⁹ mēsure eiusdē vl̄ eq̄lis ꝛ isinita q̄ si alia sequuntur. Ex his ad argumēta ad pᵐ ꝛ fᵐ dr̄ ɔcedēdo ꝙ ab huiusmōi facili⁹ alterat̄ nō tñ magis ꝛ facili⁹ molestat̄. Ad tertiū dr̄ negādo ɔñaz q̄a idicatō sūpta a ɔsuetudie ē etiā sūpta a vtute ñ ei idicat sui ɔfuatiōz nisi p q̄nto meli⁹ virt⁹ ɔseruat̄ iō idicatio sūpta a ɔsuetudie ē simul a vtute ꝛ ɔsuetudine. Et idicatō sūpta a vtute ꝛ ɔsuetudie q̄ñq̄ superat indicatōz sumptā a uirtute sola. Ad 4ᵐ argumētū dr̄ ꝙ illa sūt cibaria mltū mala igit̄ ꝛc. ex q̄o⁹ seq̄t valde vtile eē corp⁹ ad isueta trāsferre

ecūdū multū et repente euacuare aut replere: aut calefacere: aut infrigidare: aut aliter quolibet modo corpus mouere: fallax est, et omnino nature inimicū paulatim uero certuz et aliter trāsire ex alio ad aliud non oportet.

Pria ɔclio asso. ē ista fallax est nāe ꝛ inimicū oio euacuare corp⁹ fᵐ multū aut repente aut replere:

aut calefacere: aut īfrigidare aut quomōlibꝫ corpꝰ aliter alterare. ꝓbat̄ ꝯclo ꝑ quodlibet taliū multū ꝓsternitur virtꝰ: ⁊ destruit̄ temperamētū igit̄ hoc est fallax ⁊ nature inimicū pꝫ ꝯñā ⁊ assm circa litterā declarabit̄ ¶ Ex quo sequit̄ ꝙ nō est secūdū multū ⁊ repente euacuandū aut r̄plendū medicꝰ ei debꝫ eē adiutor nature ⁊ nō ipediēs eā. vt Aui. de cura putridaꝝ i generali. Prio nota euacuatōꝫ dupli cē eē. s. regularē ⁊ coactā. ¶ Ad ꝓpositū sermo est de regulari: coacte vō vbi cōstet virtꝰ h° lꝫ vt in synoca i mā furiosa. ⁊ i mltis aliꝭ casibꝰ freq̄nter narratis. Ex quo pꝫ in sanis subitā mutatōꝫ ad i cōsueta nullatenꝰ eē fiendā. ¶ Ex quo vlteriꝰ pꝫ fortē mutatōꝫ aliq̄ bene tollerare egrū ⁊ nō sanum ⁊ tota cā ē hec q̄a in oībꝰ mutatōibꝰ talibꝰ dꝫ sūmi īdicatio a v̄tute ⁊ a dispōe remouenda. In sano aūt dispositio hoc nō īdicat que sana est vñ nō indicat sui remotionē. virtꝰ etiā hoc nō bene tollerat. cū ī tꝑamēto cōsistat vt i cōmento coligit̄. Ecōtra vō in egro vt in sinoca: qñqꝫ ei virtꝰ tollerat ⁊ dispō ī dicat subitā alteratōꝫ āt euacuatōꝫ vtꝝ aūt sit subito euāndū. s. visū est Secūdo nota notāter dictū eē repente. licet eni corpꝰ multū repletū multū euāre. multū calefactū multū infrigidare sꝫ nō repēte igit̄ ⁊c̄. ¶ Tertiō nota lꝫ q̄libet istoꝝ sit fallax nō tñ equaliter facilius ei est corpꝰ multū ifrigidare q̄ calefacere aut euacuare q̄ replere. 4° nota eē fallax. q̄a nō certū est ꝑ aliq̄ḋ hoꝝ medicū i tantū finē attingere q̇ est corpis sanitas imo forte oppositum.

paulatim uero certum.

¶ Secūda ꝯclo paulati euāre ⁊c̄. est certū ꝓbat̄ talit̄ euacuando custodiat̄ virtꝰ ⁊ corporis s̄uat̄ tēperies igit̄ ⁊c̄. pꝫ ꝯñā ⁊ assm ex dictis.

et ex alio ad aliud.

¶ Tertia cōclo est paulati ⁊ nō aliter licet ex alio in aliud transire ꝓbat̄ sicut precedēs cōclusio. Et silis snīa colligit̄ tertia ṗmi doc. 5a. ca°. ṗmo de. s. succurrendo ⁊c̄. Et est vtilis ⁊ ampliat vt pꝫ.

Omnia secundum rationē facienti et non euenientibus secundū rationē non oportet transire ad aliud manente eo quod uisum est a principio:

Cōclo asso. ē ista medicis oīa sm rōꝫ faciētibꝰ ⁊ tūc nō succedētibꝰ effectibꝰ q̄ sm rōꝫ dēret succedere. eadē egritudine manēte q̄ ṗus erat nō oꝫ eos ad aliud medicam̄ stati trāsire ꝓbat̄ sic ꝯclo ipis tūc ad aliud trāseūtibꝰ ipedit̄ nā ab actōe eiꝰ ꝯtra morbū ⁊ a morbi recta cura diuertit̄ igit̄ ꝯclo v̄a pꝫ ꝯñā ⁊ assm ꝓbat̄: si ei ṗus oīa sm rōeꝫ faciebat medicꝰ eo ꝙ visū ē ipos ad aliḋ trāseūtibꝰ ꝓculdub° ñ sm rōꝫ opat̄ ⁊ ꝑ ꝯñs ⁊c̄. ⁊ collr̄ idē q̄rta ṗmi ca. ṗ°. Et est vtil̄ i actu practico ⁊ āpliat̄ vt pꝫ. Prio nota oīa sm rōeꝫ faciēs ē ille q̇ cogita egritudis spē ⁊ v̄tute ꝓspecta ꝯsuetudie ⁊ aliꝭ ꝑticularibꝰ nō neglectis debita ꝓ cura egritudinis apꝓxiat medicaa vt dispōe passi debita mēsura tpis i q̄ effectꝰ talis ꝓduci dēat ⁊ colligit̄. 2°. de accñti ⁊ 2a ṗmi ꝑꝑ cuiꝰlibꝫ istoꝝ defecm̄ ipedit̄ debia effectꝰ ꝯsecutō Ex q° pꝫ ꝙ mā morbi exñte idispolita vt digerat̄ ⁊ si debitū applicet̄ digestiñ si nō i breui tpe appareat digestiui ipsio nō dꝫ medicus stati ad aliud medicam̄ trāsire ⁊ ista snīaꝫ itellexit ypo. ñ eueientibꝰ scꝫ i breui tꝑe. Et ex h° pꝫ solō dubiū hic moueri solitū scꝫ qñ ē pole ꝙ medicꝰ oīa sm rōꝫ faciat ⁊ tñ ñ subseq̄t effectꝰ q̇ dꝫ sm rōꝫ seq̇ pꝫ q̄lit̄ itelligēm ē ¶ 3° nota mltiplr i magiari medicū ad aliḋ medim trāsire ṗ° ad aliud scꝫ alteriꝰ l' ꝯtrarie v̄tutis ex calō ad frūꝫ l' eꝯtrario 2° ad aliḋ scꝫ itēsioris v̄tutis l' r̄eissioris. 3° ad aliḋ scꝫ sm ꝓṗetatē occultā l' specificā formā. Ad ꝓpositū potissic itelligēdū ē h° ṗ° vl' 2° mō 3° aūt mō ꝯtīgit ad aliud dēre trāsir̄ medicū: stat ei duas medicias ꝯsilis eē v̄tutis vnā tñ nō opari i sor. ⁊ aliā ī eodeꝫ opari iō ꝯtīgit tlr āt etiā q̇a alia cēt corpi sic assueta ⁊ i corpe ñ vt mediaopar et̄. 4° nota dcm̄ eē notāt̄ māente ⁊c̄. si ei nō māerēt eedē idicatōes ut ṗꝰ ant ꝑꝑ uāietatē i egrituc ꝯtīgēte q̇a ex t̄tiaa fierꝫ q̄rtaa l' ex stātia mlica l' ḋbilitaret̄ mltū v̇tꝰ aut aliḋ hmōi ꝓculdubio nō oꝫ ꝙ eodē st aret medicam̄ Et ꝑ ideꝫ pꝫ ꝙ si a ṗnci° ñ fecerit medicꝰ sm rōꝫ lꝫ stati secutꝰ fuerit effectꝰ bonꝰ nō dꝫ tñ i errore morari ⁊c̄.

In magnitudie uero corporis iuuenescer̄ quidē decēs ē et non isuaue: senescere uero inutile et peius minoribus.

Pria ꝯclo asso. ē ista magnitu° corpis ē decēs ⁊ nō isuauis iuuei. ꝓbat̄ ꝯ° sic ꝑ corpis magitudinē reddit̄ corpꝰ iuuēile pulcrū vel decoꝝ nec eiꝰ v̇iꝰ magnitudie ipedit̄ g° ꝯclo v̇a pꝫ ꝯñā ⁊ colligit̄ assm i ꝯmēto ⁊ cia lr̄aꝫ declarabit̄ Prio nota magitudinē corpis i ꝓposito itelligēdū eē respectu mediocris. ⁊ sūit̄ duplr̄ ṗ° ꝓpric ⁊ sic denotat recessū a magnic mediocri sm tres diāetros l' dimēsiōes ⁊ tlr nō sūit hic 2° mō sūit̄ ꝯit̄ l' i ꝓṗe ꝑ excedr̄ i lōgituc sola ⁊ sic sūit̄ hic. 2° nota hꝰ lōgitucm eē decētē q̇a cū lōgituc stat figur̄ rectitu° sm plm̄ i iuuētuc i q̄ excedit unꝰ hō aa aīalia ut ṗ° metha. ⁊ ponit̄ 5° de ꝯsola. ultīo metro: vnica gēs hoiuꝫ celsū leuat altꝰ cacumē ⁊c̄ tū ꝑꝑ calorē plm̄ eleuātē. tū etiā ꝑꝑ sinē ut meliꝰ celū ⁊ astraꝝ magis assidue ītueret̄ iux̄ illud oui. metha. ꝓnaqꝫ cū spectēt aīalia cetā terrā os hōi sublie dedit: celūqꝫ uider̄ iussit ⁊ erectos ad sidera toller̄ ultꝰ. 2° ēt ñ ē isuauie q̇a v̇tuc iuuēili forte ⁊ robusta ē istēte hmōi magnitucm bñ tolleāt ⁊ r̄gi meliꝰ 3° nota hāc magnicm eē decētē itelligi dꝫ r̄spectu ꝑuitatis respectu ei mediocris m̄gitudis notū ē ipsā nō eē decētē lꝫ adhuc decētior eēt mag° si forꝫ ꝓportōal' r̄ce sꝰ sm tres dimēsiōes Ex q° ꝯcludi pōt i cāu meliꝰ eē a tꝑamēto sm aliq̄ nāꝫ labi q̄ hr̄e tēpiē i eadē ⁊c̄: Senescer̄ vō inutile. 2a ꝯclo magni° copis i senectuc ē iutil' ⁊ peior corpis ꝑuitac ꝓbat̄ sic ꝓpt̄ tlē magnitucm magis g̃uat̄ v̇tꝰ senis magni q̄ ꝑui sēis ⁊ flectit̄ ⁊ icuruat̄ ⁊c. igit̄ pꝫ ꝯñā ⁊ assm declrabit̄ ca lr̄aꝫ ṗ° nota hāc magnicm miꝰ eē ꝑuitate ḋcētē ḋre itelligi aliꝭ ꝑibꝰ i ꝯplōe ⁊ aliꝭ vbi ei sic nō foret nō oꝫ ipāꝫ eē g̃uiorē. 2° nota hmōi corpa i senio icuruari ⁊ ei ē aucta g̃uitas corpis ⁊ v̇tꝰ decreuit nō miꝰ q̄ i paruis sed grauitas est magis augmentata quam in ꝑuis musculis ēt g̃tiles sūt debētes dorsū r̄ctū sustier̄ q̄re i senectuc laxāt ex q° pꝫ ṗ° q̄re sic nō curuāt illi q̇ sūt sm oēs dimēsiōes grossos ei hñt musculos spissos valḋ pꝫ 2° q̄re magis ad āteriorā flectūt ꝓpt pōdꝰ pectoris ⁊ capis ⁊ ipꝫ dorsū aliq̄lit̄ ācuale existere ad meliꝰ onera portāa ⁊ meliꝰ occurētibꝰ r̄sister̄ Silis snīa sūt̄ ab isaac ṗ° elōrū. Et sic sis 2c ꝑticule

regnantes purgarẽ si ꝯue nit a quatuor mensibus usque ad septez menses mius uero has : minora et seniora uereri oportet.

¶ Prima conclusio afforismi est ista si pregnantes expedit purgare maxime purgande sunt a q̃rto mense vsq; ad septimũ mensem. ꝓbat̃ ꝯclusio sic hoc tẽpore ex purgatione minꝰ videt̃ pregnãs incurrere aborsus periculũ ꝙ̃ alijs temporibus. ⁊ minus icurrit fetus ⁊ mater ex purgatione nocumentũ ergo cõclusio vera. pȝ ꝯña ⁊ assp̃m circa litterã deducet̃ :

Primo nota penes auctores ĩperiri illa noĩa grauida enixa. puerpera. pregnans ⁊ sunt quasi synonima licȝ g̃uida ꝓprie ĩ posterioribus mensibus sit intelligẽda in quibus fetus pondere mulier grauatur. Enixa dicitur quasi ad extra fetũ eicere vł q̃ ĩ eiecit. ⁊ similiter puerpera. In ꝓposito ponitur de p̃gnãtibꝰ ⁊ maxime debilibus existentibus ¶ Sȝ de omnibꝰ pregnãtibus verificat̃ affo. Secũdo nota ꝑ purgari ĩ ꝓposito debere ĩtelligi euacuare cũ farmatia. s. exsoluẽdo ⁊ eligendo euacuãte. ¶ Alius enim modꝰ euacuãdi pregnantibus potest ꝯuenire vt leniẽdo tã ĩ p̱mis ꝙ̃ ĩ postremis mensibꝰ. Et ꝑ flõmiã ĩ p̱mis potissime ꝯuenit vt colligi potest. 5° huiꝰ ꝯmẽto tertõ ⁊ ĩ illo eodẽ caº. de modis euacuationũ ad finẽ capłi ¶ Tertõ nota notãter dictũ eẽ si cõuenit vt ꝑ hoc daret̃ ĩtelligi ꝙ non nisi magna necessitate cogente sũt p̃gnãtes euacuande. exponat̃ igitur pregnãtes purgare si cõuenit. i. si magna necessitas hoc indicauerit que quidem necessitas in sex potissime casibus imminet. Priꝰ casus ẽ vt ĩ cõmento colligit̃ vbi mãtia fuerit furiosa ¶ Secũdꝰ casus ẽ vbi materia fuerit valde multa ꝓocatiua Tercius vbi iuxta p̱ncipale mẽbꝝ sit cõtenta mã ꝑata fluere vñ timeamꝰ de morte matris ⁊ fetus ¶ Quartus vbi materia peccãs sit digesta sȝ virtꝰ pregnãtis expulsiua debilis quare nõ potest ꝑ se sine auxilio hãc materiã expellere. Quĩtꝰ vbi materia foret venenosa. ¶ Sextꝰ vbi ꝯtineat̃ ĩ mẽbro cuis opatio ẽ valde necessaria vite. Quarto nota ꝙ ꝑ farmatiã euacuantẽ eligẽdo ⁊ exsoluẽdo fit magna virtutis debilitatio ⁊ maxĩe si sit debilis sicut ẽ virtꝰ pregnãtis ⁊ adhuc fetus cui cõmunicat̃ ĩpressio formaci fit etiaȝ fortis ⁊ magna humorum ⁊ mediciaꝝ agitatõ ⁊ adhuc circa ptes̃ uẽtris ⁊ iterũ ĩ musculis ventris ĩ expulsionibꝰ sese fortiter ꝯstringentibus ⁊ laborãtibus. vnde patet ex farmacia tã matri ꝙ̃ fetui magnũ inferi nocumẽtũ q̃re nõ nisi magna ĩminente necessitate ⁊ in casibꝰ iã dictis ẽ pregnãs euacuãda mõ iã dicto ¶ Et ex hoc sequit̃ nullã pregnãtis purgatõeȝ fieri ĩgularit̃ cũ medicia simpliciter electiua sed ꝙ̃libet coactã vel irregularẽ nullã eni euacuatõeȝ eligimus nisi forti ĩdicatiõe oppositũ ĩdicãte vt pȝ lȝ minꝰ irregularit̃ ⁊ cũ miori indicatõe ad oppositũ fiat euacuatio ĩ mensibꝰ intermedijs ꝙ̃ in mensibꝰ ex pte extremoꝝ se tenentibꝰ vt ĩfra patebit ⁊ ex his colligit̃ vitas ꝯcłonis

Quinto nota ꝙ ly a ⁊ ly vsq; positis ĩ affo. pñt teneri aut ĩclusiue aut exclusiue. Sensus p̱mi ẽ ꝙ q̃tuor sũt mẽses ĩ q̇bꝰ pñt pregnãtes purgari. s. quartꝰ q̇ntꝰ sextus ⁊ septimꝰ. Sensus secundi est ille ꝙ p̃cise duo sũt menses. s. mediantes inter quartum ⁊ septimũ. scȝ q̇ntus ⁊ sextꝰ. Sensus tercij ẽ ille ꝙ tres sũt mẽses ⁊ ce. puta q̃rtus q̇ntꝰ ⁊ sextꝰ ly vsq; exclusiue retẽto quis sit uertor videbit̃ ĩ questiõe

minus uero has.

¶ Secũda ꝯclusio p̱ncipalis affor. est hec p̃gnãtes miꝰ purgãde sũt nõ pregnãtibꝰ probat̃ sic debiliores sũt pregnãtes nõ pregnãtibꝰ ⁊ etiã ex purgatõe maiora possũt ĩcurrere nocum̃ta igit̃. ⁊c̃. pȝ ꝯña ⁊ assp̃m circa lr̃aȝ declarabit̃ Prio nota ꝙ ly minꝰ tripliciter exponit̃. p̱mo minꝰ. i. minꝰ frequenter vł rariꝰ. scd̃o minꝰ q̇a debiliori formaco. tertio minꝰ qꝛ miõri euacuatiõe que omnia patẽt ĩtelligẽti qd̃ ẽ ĩtelligẽdũ ubi alia fuerit paria ut naturał cõplexio etas cõsuetudo repletio ⁊ sic de alijs. vbi eni hec paritas nõ fuerit stabit ĩ casibꝰ pluribꝰ pregnãtẽ nõ p̃gnãte magis eẽ euacuãdã oĩbꝰ moĩs dictis

¶ miora uero et seniora uereri oporȝ

Tertia ꝯclusio ẽ hec purgatõnes ĩ pregnãtibus in tẽporibus añcedẽtibus ⁊ ꝯñtibꝰ iã dicta tpa oportȝ vereri ⁊ timere ꝓbat̃ sic his temporibꝰ ĩcurrit pregnãs magis piculũ aborsꝰ igit̃ ⁊c̃. pȝ ꝯña ⁊ assp̃m circa lr̃aȝ declarabit̃ ¶ Prio nota ꝙ ꝑ miora ⁊ seniora ĩtelligere possumꝰ uaria tpa secũdũ variũ modũ tenẽdi ly a ⁊ ly vsq;. Si eni inclusiue teneãtur ꝑ minora debet ĩtelligi tẽpus añs 4m ⁊ ꝑ seniora tpus ꝯñs 7m. ¶ Si aũt exclusiue tũc ꝑ miora ĩtelligat̃ q̃tuor p̱mi mẽses ⁊ ꝑ seniora tres sequẽtes sextũ mẽseȝ ⁊ sic d̃ alijs vt. s̃. Secũdo nota ut colligit̃. xxi. tertij. tract. 2°. ca. de ꝯseruatõe fetꝰ ⁊ cautela ab aborsus alligatio fetꝰ ad matriceȝ similat̃ alligatõi fructus ad arborẽ. in p̱ncipio eĩ fructꝰ ad arboreȝ debiliter alligat̃ ꝓpter humidũ illud ꝯnectẽs fructũ ad arborẽ nõ eẽ debite glutiosũ ⁊ viscosũ sed aquosũ : q̃re a facili causa agitãte vł vento vel simili cadit huiꝰsmõi fructꝰ ⁊ sepat̃ ab arbore ĩ fine etiã maturatõis fructus ẽ huiusmõi alligatõ debilis tũ ꝓpt̃ illud humidũ eẽ cõsumptũ ⁊ terrestrificatũ valde q̃re facilime sepat̃ tũ etiã ꝓpter fructꝰ g̃uitatẽ ipsũ ligamẽtũ debilitãtẽ tẽpore aũt intermedio quo fructꝰ ⁊ si sua q̃ntitate sit ꝑfectus nõdũ tñ maturꝰ existit resoluta ẽ aquosa ⁊ sup̱flua humiditas ab ipso ligamẽto ⁊ facta ẽ humiditas tenax ⁊ glutiosa : nec adhuc terrestrificata ẽ terrestrificatione reddente ipsaȝ frangibileȝ q̃re tũc tenacissime ⁊ fortiter factꝰ est arbori ꝯnexꝰ vnde expimẽto pȝ ĩ p̱mis mensibus multos fructos aborciuos cadere ex arboribꝰ ⁊ similiter ĩ postremis. In tpe eĩ medio cũ manu de difficili separant̃ igit̃ ⁊c̃. Ita etiã ymaginãdũ ẽ d̃ ꝯnexione fetꝰ ad matricẽ q̃re difficilior ẽ alijs paribus aborsus ĩ mensibꝰ illis ⁊ ꝑ ꝯsequẽs securiꝰ ⁊ cũ minori timore possunt farmaciã tollerare. ¶ Ex q̇bus patȝ p̱mo causa uerificãs affo. Patȝ 2° fortiꝰ alligari ĩ q̇nto ⁊ sexto ꝙ̃ ĩ q̃rto ⁊ septĩo. Pȝ tertõ ĩ ĩ his temporibꝰ valde piculosũ esse aborsũ. Tũ propter illud q̇a ñ fit nisi cũ magna violentia. Tũ etiã q̇a fit magª sanguinis effusio : vnde ꝯtra adulteras ꝓclamat ꝯsiliator dr̃ia. xlix. ⁊ tu uid̃ ibi dicit ⁊ iã sibi p̃caueant seue adulterãtes meretricuᶜ ĩ quo mẽsium parant aborsũ multe naq; hinc sunt iã extincte. Patet q̃rto ꝙ differenter se hȝ pregnans ad flõ

mia ⁊ farmatia flõmiaꝫ enim in ꝑmis mẽsib⁹ facili⁹
tolleratur vt infra. 5. hui⁹ affo. ⁊ cõmento. 9. ⁊ dif
ficilius in medijs ⁊ postremis ⁊ ecõtra se habꝫ de
farmatia qꝛ ipsa in ꝑmis difficilius tolleratur facili
us aũt in itermedijs. Et similis sententia huic to/
tali affo. colligit. 22i. tertii. tracta. 2. ca°. de cõ
seruatõe fet⁹ ⁊ cautela ab aborsu ⁊ aliqualiter. 4
almansoris ca°. de regimine pregnãtis licet nõ ex
plicat de farmatia specialiter. ⁊ allegat presens af
for. septio colligꝫ ca. de modis euacuãdi lꝫ ꝑsentis
affo. sententia non penitus approbet ⁊ est vtilis in
actu practico ⁊ curatiuo ⁊ ꝑnostico vt pꝫ ⁊ amplia
tur non solũ ad purgationes p farmatias fiendas.
sed etiã ad quascũqꝫ causas fortit agitãtes. ⁊ ꝯmo
uẽtes ⁊ aborsuꝫ prouocantes vt salt⁹ casus percur
sio exercitium ⁊c.

trum presens afforismus
sit bene positus arguitur multipliciter ꝙ
nõ. Prio auctoritate Aueroys septimo
colliget ca°. de qualitate euacuationis
tribus suis argumẽtis. Primo quia farmatia ledit
embrionẽ eo ꝙ substantiã habꝫ uenenosam igitur nõ
licet pregnãteꝫ farmacare. Secũdo qa ponit hu
mores in motu igitur facit humores malos fluere
ad embrioneꝫ ⁊ ipsũ ledere. Tertio quia huius/
modi farmatie sũt vrinã ꝓuocãtes que vero vri/
nã ꝓuocãt etiã prouocãt mẽstrua. sed qȯ prouocat
menstrua aborsũ facit igit ⁊c. Concludit ergo ex
his nunꝙ pregnãtes esse farmacãdas. Secundo
ad ꝑncipale arguit eque bene vel melius ꝯuenit ꝑ
gnantẽ purgare i ꝑmis mensibus sicut i medijs vel
postremis. igitur questio falsa. pꝫ ꝯña ⁊ assm pro
bat. primo qa hoc tempore natura frequentissime
euacuat ẽt tũc maxime patiant ꝑgnãtes vomitũ ⁊
alia stomaci mala accidẽtia. xxi. tercii tractatu. 2
ca. de appetit⁹ corruptiõe ⁊ qͣtro de accidẽti. 6. ca
Sed medicus debet imitari naturã. Secũdo con
firmat qa i ꝑmis ẽ virt⁹ ꝑgnãtis fortior materia
purganda amplior ⁊ fetus minori idigens qñtitate
nutrimẽti igit ⁊c. ꝯña videt esse nota ⁊ assm pꝫ er
go ⁊c. Tertiõ securior ẽ flõia in primis mẽsibus
igitur ⁊ farmatia ꝯña videtur esse nota eo ꝙ eadẽ
uidetur vtrobiqꝫ ratio ⁊ colligitur assm. 4. huius
affo. ⁊ cõmẽto allegatis ⁊ septimo colliget all. ca.
Tertio ad ꝑncipale sic. Securior ẽ farmatia in
posteriorib⁹ siue vltis mẽsibus igitur assm proba
tur. qa tunc cotolidones sunt fortiores eo ꝙ durio
res. Confirmat quia tunc cõpetit balneũ igitur
⁊ farmatia ꝯña tenet quia nõ ꝯpeteret balneũ nisi
pro quãto prouocat vel facilitat fetũ ad exituꝫ ⁊ a
pari ratõe farmacũ illud ideꝫ vr facilitare. ⁊ assm
colligit. 22i. tercii. ca. de regimine ꝑgnãtis. ⁊ ca.
de difficultate partus. Quarto ad ꝑncipale ar/
guitur ꝯtra secũdã conclusioneꝫ affo: materia exi
stente furiosa tã in pregnãte quã in nõ pregnãte est
eradicatiue euacuanda igitur non minus euacuan
da est pregnãs non pregnãte. Patꝫ ꝯña ⁊ assm pro
bat. qa tota materia furiosa est educẽda. Iteꝫ qa
cura debet fieri per cõtraria equalia in gradu igit
quãta est repletio tanta debet esse euacuatio ⁊ per
ꝯñs ⁊c. Confirmatur nõ minus nocumẽtũ potest in
ducere farmatia debilis agitãdo ⁊ nõ euacuando
quã fortis complete euacuando igitur ⁊ cetera.

ad oppositum est galienus in commẽ
to ⁊ ypo. in affo. In ista questione primo premit/
tenda sunt preambula quedam. secũdo ꝯclusiones
de quesito. Tertio ad argumenta.

Quantuꝫ igitur ad primum sit hec
ꝑma distictio ꝙ farmacorũ quedã euacuãt exoluen
do ⁊ electiue quedã vero nõ sed materias quib⁹ ob
uiant i itestinis indifferenter educũt exempla patet
Secũda distinctio est hec ꝙ farmacoꝝ electiue eua
cuãtũ quedaꝫ sunt laboriose educẽtia sicut ẽ scamo
nea mezereon colloqntida ⁊ sic de alijs. Quedã di
cũt benedicta ⁊ nõ laboriose educentia sicut ẽ cassia
fistula vt Auicen. ij. cano. ca. suo ⁊ mesue de ꝯso
latõe medicinaꝝ ca. de cassia. Utrobiqꝫ ei ponitur
ipsaꝫ esse securã pregnãtib⁹ similiter huiusmõi vr
reubarbaruꝫ. vt mesue capi. de reubarbaro.
Tertia distinctio ꝙ duplex est euacuatõ scꝫ regula
ris ⁊ coacta que sit vtraqꝫ satis pꝫ inter coactas tñ
vt alias declaratuꝫ ẽ tanta diuersitas repitur se/
cunduꝫ plus ⁊ minus vt vna alia magis vel min⁹
coacta dicat. vñ ⁊ iuxta modũ loquẽdi medicoruꝫ
vna respectu alterius cõpata regularis appellari
potest. Quarto premittenduꝫ est temp⁹ pregna
tionis i tria tẽpora fore diuisuꝫ quoꝝ cuilibꝫ corre
spondẽt tres mẽses aut ãplius aut min⁹ ſm ꝙ longi
or aut breuior est ipregnatio qa i qbusdã finit. 7.
⁊ in quibusdã. x. vel. xi. in quibusdã vero ⁊ in plu
rib⁹ finit i. 9. i quibus temporibus accidit diuersi
tas i fortitudine ⁊ debilitate alligationis fet⁹ i ma
tricẽ ſꝫ diuersitateꝫ fructus ad arborẽ vt circa lit
terã ⁊ in cõmẽto ẽ declaratũ. Quinto ꝑmittendũ
ẽ ꝙ licet multe possunt esse cause speciales aborsus
potissime tñ vident tres. s. mors fetus subtractio
nutrimẽti fetus. ⁊ cottilidonũ siue ligamẽtoꝝ disru
ptõ. quia tñ hec duo vltia secũdũ plurimũ ad mor
teꝫ fetus terminant mediate vel imediate. iõ du
as possumus ponere generales causas aborsus. s.
subtractionẽ nutrimenti ⁊ ligamẽtoꝝ disruptioneꝫ
Ex quo pꝫ ꝙ qñto ligamẽta sũt debiliora tanto
facilius accidit aborsus ceteris parib⁹ ⁊ quãto plu
ri fetus idiget nutrimẽto tãto facilius p nutrimenti
subtractionẽ accidit aborsus ceteris paribus. Pre
mittẽdũ vltio ꝙ euacuationũ abortiri facientiũ q
daꝫ hoc faciũt ligamẽta rumpendo aut agitãdo ⁊
cõmouendo sicut farmatia quedã vero nutrimẽtũ
subtrahendo vt flõmia. vnde farmatia min⁹ sub
trahit nutrimẽtũ ⁊ magis rumpit ⁊ agitat. econtra
vero flõmia.

Quantum ad secundum sit hec pri
ma cõclusio. ꝙ licet cũ medicina laboriose ⁊ electi
ue euacuãte nõ sit aliqua pregnãs regulariter eua
cuãda cũ medicina tamẽ aliter euacuante vt bene
dicta vel uõitiua est regulariter vel electiue ali/
qñdo euacuãda. ꝑma ps pꝫ p rões Aueroys. 7. col
liget adductas. Secũda ps pꝫ qa i ꝑgnãte potest ta
lis euacuatõ fieri nõ stãte forti indicatione ad oppo
sitũ igit ⁊c. pꝫ ꝯña ⁊ assm intelligẽti: Secũda ꝯ
clusio licet ita sit coacte tñ est purgãs cuꝫ medicina
electiue euacuãte euacuãda hec ꝯclusio circa litterã
ẽ declarata qa in aliquo casu si nõ fieret sequeretur
fetus aut matris aut vtriusqꝫ mors. Correlari
uꝫ stat in aliquo corpore peccare materiã iã digestã
⁊ euacuationi iã preparatã que tamẽ nõ potest nisi

coacte ⁊ irregulariter euacuari patet intelligenti.

Tertia cõclusio licet in casu cũ eque forti uł fortiori farmatia sit pregnans nõ pregnãte euacuãda aliis tamẽ paribus nec extrema necessitate imminẽte ẽ pregnãs nõ pregnãte medicina faciliori euacuanda. pria ps patʒ ubi mã sit uehemẽter furiosa i pg nante ⁊ uirtus fortis ⁊ i nõ pregnãte econtra. Similiter patet secunda pars quia fortior ẽ indicatio de minorando farmacũ i pregnãte aliĳs paribus ⁊ dixi notãter nõ iminẽte necessitate: quia illa iminente parua ẽ indicatio sumpta a dispositione pregnantis iquãtum huiusmodi. Exquibus pʒ ꝙ ad hoc ut medicus ꝓmoueatur ad euacuãdũ pregnantes fortior requiritur indicat iopro mouens ad euacuãdũ pregnãtes aliĳs paribus ꝙ̃ nõ pregnãtes: ⁊ hoc uoluit ypo. cũ dixit minus uero has Quarta cõclusio ẽ hec. ꝙ aliĳs paribus coactior ẽ euacuatio facta cũ farmaco ante quartũ ⁊ post septimum ꝙ̃ i intermediĳs tẽporib⁹ patet. quia i hĳs ẽ paratior pregnans aborsum incurrere. igitur ⁊ ce. ɔ̃ña tenet ⁊ assumpti declaratio est i primo articulo et circa litterã. Quinta cõclusio coactior ẽ euacuatio cũ flõia facta a septimo mense ultra ꝙ̃ a quarto ultra uel ãte quartũ. probat̃ quia ex pte facilitatis casus in aborsum alia sunt paria. ⁊ cum hoc hic aborsus ẽ periculosior propter debilitatẽ matricis ⁊ magnitudinem fetus. similiter quia indiget pluri nutrimento tunc ꝙ̃ ante Nota tamẽ nõ ẽẽ uerisimile ad tantam frangibilitatẽ ꝑduci cotillidones i posterioribus mensibus sicut in anterioribus. Ex quibus patet ordo in talibus tẽporibus. tẽpora eñi minime cõsẽtiẽtia euacuationi sũt posteriora. consequenter priora. ⁊ ultimo media ⁊ inter illa maxie consentiẽtia sunt quitus ⁊ sextus minus quart⁹. minime septimus. Sexta cõclusio ꝓbabiliter ponitur secũdum mẽtem cõciliatoris drã. c. lxvi. ꝙ ly usqꝫ in affo. debet teneri exclusiue ita ut septimus cõputetur cum octauo ⁊ nono ⁊ quartus cũ quinto ⁊ sexto. Cõclusio persuadetur sic quia semper i septimo uł fit partus uehemẽs motus uł fit isãtis ł embrionis ad exitum ut colligi põt xxi. pria tertii tractatu primo de generatione embrionis ⁊ tractatu secundo capitulo primo de ipregnatione ⁊ de ptu. Sed quolibet istoꝝ cõtingẽte faciliter aduenit aborsus igitur ⁊ ce. potest etiam illa cõclusio ꝑsuaderi. quia quodlibʒ farmacũ debilitat ⁊ relaxat cotillidones propter agitationẽ. sed debilitatio facta in primis mensibus potest etiã remoueri ⁊ curari. q̃a continue tendit uersus meliorẽ dispositionẽ que acquiritur i intermediis. sed post septimũ nõ possunt ullo modo reduci ad bonam dispositionẽ imo ad peiorem: quia continue plus exiccantur cotillidones ⁊ per cõsequẽs abilitantur ad fracturã Ad argumenta pricipalia ad aueroi et sua argumenta ẽ dicendum ꝙ probant ꝙ cum farmatia exoluente non est regulariter euacuãdũ. coacte tamen ⁊ timore maioris ꝑiculi illud facere possum⁹ uñ illud q̃ð dixit farmacũ nõ ꝑuenire ad bonũ finẽ exponit̃ simpliciter ⁊ electiue. uel põt dici ꝙ aueroys nulli uoluit credere nisi aristotili ⁊ zenoni propter iportunitatem suam Ad secundum principale. negandus est assumptũ ⁊ dicitur ꝙ licet natura euacuet obest tñ uenenositas farmatie. Ad alia pʒ solutõ ⁊ ce.

In farmatiis talia educere oportet ex corpore qualia et sponte uenientia utilia sunt que uero contrarie uenientia quiescere.

Prima cõclusio ẽ ista. ad medicũ cũ farmatia purgantem pertinet tales a corpore euacuare humores quales si a natura euacuarentur essent utiliter euacuate probatur sic. quia medico tales euacuante materias euacuatio confert egrotanti ⁊ bene ipsam tollerat egrotans igitur ⁊ ce. patet cõsequẽtia ⁊ assũptũ ꝓbat̃ quia euacuat̃ tunc tale ⁊ tãtũ quale ⁊ quantum euacuari oportet ut circa litterã declarabitur igitur ⁊ ce. Prio nota ꝑ farmatias medicinas euacuãtes siue exoluẽdo uel aliter intelligere debemus Secũdo nota per talia nõ solum tales qualitates speciales intelligere debemus sed etiam generales ad tanta se extendentes. Tertio nota ꝙ licet spõte multipliciter sumatur: i ꝓposito tamẽ sumit̃ ut ideʒ est quod natura naturaliter non sinthomatice operante. Quarto nota ꝙ operationum a natura prouenientim quedam est simpliciter naturalis ad quã. s. natura inclinat̃ nulla. sre preter naturã ad huiusmodi operationem irritante sicut est nutricatio ⁊ digestio ⁊ ce. quedã simplicit̃ sithɔmatice uł accidẽtes ꝑter naturã q̃a causa. s. preter naturali ipsã ad hoc irritãte ut ꝙ sine ordine debito promoueatur uirtus ad operandum. sicut i multis ꝓuenit sinthomatibus. quedaʒ est quodãmõ inter has media. quia. s. ⁊ si proueniat a natura stimulata ⁊ ce. nõ tñ ad hãc operatõeʒ irritata est taliter quin debito ordine producat hãc operationem ⁊ cum modico labore sicut expulsio predigeste materie. Ad propositũ per spõte euacuata euã intelligit euacuata tertio mõ. Alia eñi dicuntur uel simpliciter naturaliter uel simplicit̃ sinthomatice euacuata Ex quo pʒ primo quare dixit cõsequenter esse utilia. sinthomatice eñi euacuata nõ sũt huiusmodi Patet secundo nõ omnẽ euacuationẽ a natura proueniẽtem esse utilem Patʒ tertio. non semp medicũ i euacuãdo naturã debere imitari sed naturaliter operantẽ. Quinto nota utilitatem ⁊ cõuenientiã euacuationis potissime cõprehendi ex circũstãtĳs de quibus supra dictum ẽ. scʒ quãtitate qualitate tẽpore loco cõferentia ⁊ tollerantia. que omnia ꝑ qualitatem dedit intelligere ad hoc eñi ut euacuaret̃ quale oportet requirũtur omnes circũstantie ut bene declarauimus tertio tegni ⁊ tu uide ibi.

Que uero contrarie uenientia.

Secunda conclusio ad medicũ recte operãtem pertinet quiescere. i. quietare uel ab euacuãdo desistere ea que sunt cõtrario mõ hĳs que dcã sunt euenientia ꝓbatur sic. talia euacuãdo euacuaret qualia non oporteret euacuari igitur ⁊ ce. ɔ̃ña tenet quia euacuatio qualis nõ oportet nõ cõfert aut nõ fert̃ bene. assũptum pʒ ex quo sũt cõtraria hĳs que euacuant̃ isto modo dicto in alia conclusione. Nota ꝙ lr̃a põt dupliciter exponi primo modo quiescere i. quietare materias qu ia euacuationẽ illaꝝ ꝓhibe

re que eueniunt. i. euacuātur cōtrario mō primis
quia inutiliter ⁊ iſte ſenſus ē uerus Secundo modo
ſ. quieſcere ab euacuādo ut dictum ē ⁊ uterq; ſenſꝰ
ē bonus. Primū dubiū utrū medicus debʒ ī eua
cuando ſemꝑ imitari naturā. ꝙ nō quia nō licʒ me
dico ipſi euacuare euacuāte natura ut ibi. Quorū
criſis fit ⁊ quoꝝ facta eſt ⁊ quarta primi ſi natura
non mouet moue tu hora motus eius ergo nō imi⸗
tatur. Rn̄detur medicū debere imitari naturam
ad hūc ſenſum ꝙ taliter debʒ euacuare aut ab eua
cuatione deſiſtere qualiter ē nature cōforme ⁊ pro
portionatū. Ex quo ſequitur primo ꝙ aliquādo
natura euacuante ⁊ medico cum ea ipſe imitat̄ na⸗
turā. Sequit̄ ſecūdo ꝙ aliquādo natura euacuāte
⁊ medico non etiā imitat̄ naturā. Tertio ſequit̄ ꝙ
medico euacuante ⁊ natura nō etiā imitat̄ naturā.
Secūdū dubiū an liceat medico imitari naturā ſin
thomatice euacuātem uidet̄ ꝙ nō ꝑ ypo. in littera
⁊ galie. in comento. Diſtinctio pria euacuatio
ſinthomatica eſt duplex. ſ. ſecūdū quid ⁊ ſimplicit̄
īſiplicit̄ ſithomatica fit plꝰ iuuatiui q̄ꝙ nocitiui eua
cuatio. ſecūdū quid ecōtra. ſ. plus nocitiui q̄ꝙ iuua
tiui ſicut frequēter ī materia furioſa uirtute uicēte
Diſtinctio ſecūda duplex ē imitatio. ſ. regularis ⁊
coacta. Concluſio prima nūq̄ꝙ regulariter medi
cus debet imitari naturā ſinthomatice euacuantem
Secūda cōcluſio aliquādo coacte medicus ꝺʒ imita
ri naʒ ſinthomaᶜ opātem patent iſte cōcluſiones in
telligenti. Et ex hoc etiā patet ad aliud dubium
utrum oīs euacuatio ſinthomatica ſit prohibēda a
medico. Dicitur primo ꝙ licet aliqua ſimplicit̄ ſin⸗
thomatica ſit a medico cohibenda nō tamē quelibʒ
prima pars patet dū euacuat̄ plus laudabile cū ca⸗
ſu uirtutis. Secunda pars patet in diſſinteria mor
tali qua euacuatur res uenenoſa Tenendū ſecundo
ꝙ non oīs euacuatio ſecūdū quid ſinthomatica eſt
cohibenda ſed aliqua augenda aliqua diminuenda
⁊ aliqua nature dimittenda

urgare quidem eſtate ſupe riora hyeme uero inferio ra:

Prima concluſio afforiſmi ē iſta plurimū cōuenit in
eſtate purgare ſuperiora ꝓbatur ſic. In eſtate ma
xime multiplicat̄ materia ꝑer ſuperiora educibilis
igit̄ ⁊ ce. pʒ ꝯn̄a ⁊ aſſumptū arguitur. quia ī eſtate
maxime habūdat humor colericus leuis ad ſuperi
ora facilr̄ mobilis igitur ⁊ ce.

hyeme uero inferiora.

Secunda cōcluſio tēpore hyemis maxime purgan⸗
da ſunt inferiora. probatur ſic tpe hyemis maxi⸗
me habūdat humor ꝑ inferiora educibilis igit̄ ⁊ ce.
patet ꝯn̄a ⁊ aſſumptū ꝓbatur. quia flegma exiſtēs
graue ē inferiora petēs. ſimilis ſnīa colligit̄ de mē
te meſue de cōſolatione medicinaꝝ ītentōe prima
ſecūdo capitulo ad finē. īquit iteꝝ ypo. ⁊ ce. ⁊ ter⸗
tia primi doctrina quita capitulo illo ypocrati qui
dem uiſum ē. ⁊ quarto capitulo. ſ. de uomitu. Et
eſtas q̇dē ē tēpus digeſtiuū. Prio nota ꝑ purgatōʒ ī
telli euācōʒ factā cū farmaco q̄litercūq; euacuāte ut
ſupradictum ē. Nota ſecūdo ꝙ ꝑ eſtatē intelli⸗
git tēpus ſex mēſium includēs uerā eſtatē ⁊ finē ue⸗
ris ⁊ principium autūpni. Similiter per hyemē tē⸗
pus ſex mēſiū icludēs uerā hyemē ⁊ finē autūpni ⁊
principium ueris ut colligit̄ ī cōmēto. ueris enī prin
cipium ſimulat̄ hyemi. finis uero eſtati. ⁊ autūpni
principium ⁊ finis ecōtra ut ſupra prima huius cō
mento. xii. in fine illius. ſ. uentres hyeme ⁊ uere ⁊
ſecūda primi doctrina ſecunda capitulo ſexto.
Tertio nota ꝙ ly ſuperiora ⁊ inferiora multiplicit̄
poteſt exponi. Primo ſuperiora. i. per ſuperiora e
ducere Secundo ſuperiora. i. ſuperiores humoreſ
quia leuiores ꝑ ſuperiora potētes educi. Tertio ſu
ꝑiora. i. partes ſuperiores euacuare ī quibus uide
tur magis humor colericus habūdare prima ⁊ ſecū
da expoſitio ē tenēda. Cōſimiliter per oīa de ly in
feriora ē dicēdum. Quarto nota ad ueritatem
affo. requiri aliquas cōditiones. prima ē ut tēpora
ſeruēt ſuas naturas. ſecūda ut ponātur ex parte di
ſpoſitionū corporis ⁊ regionū oīa paria quātum ē
poſſibile. hīs enī ſtantibus cū ī tempore eſtatis ma
gis habūdet humor colericus q̄ꝙ in tēpore hyemis.
⁊ ecōtra tēpore hyemis humor flegmaticus pʒ ue⸗
ritas affo. colericus enim magis uomitu ⁊ flegmati
cus magis ſeceſſu euacuat̄.

trum afforiſmus ſit uerus

ſic conditionatus. arguit̄ ꝙ non. Pri
mo nec eſtate nec hyeme ſunt corpora
euacuāda igit̄ ⁊ ce. aſſumptū ꝓ pria parte patet q̇a
ſub cane ⁊ ce. ꝓ ſecūda parte pʒ quarta primi capi
tulo prio ad finē Ex regulis ꝑterea q̄s tu obſerua
re dēs ē fortes dimittere euacuationes uł medicati
ones ī fortibus tēporibus quāto plus poteris ſicut
uentrē ſoluere ⁊ uomitū prouocare ⁊ ce. Secundo
hoc maxime foret propter colerā regnare ⁊ cetera
Sed cōtra tūc colera maxime ſuperhabūdat ī epa⸗
te ſed ipſa ē potius aliter q̄ꝙ per uomitū euacuanda
quia ſi ē in gibbo per urinā ſi ī concauo per inteſti
na igit̄ ⁊ ce. Confirmat̄ quia tēpore calido maxi
me habūdat melancolia generata per aduſtionem
que maxime ē per ſeceſſū euacuāda igit̄ ⁊ ce. Ter
tio in corporibus plus ſuperhabūdat flā ī eſtate q̄ꝙ
colera ⁊ adhuc q̄ꝙ ī hyeme igitur ⁊ ce. aſſumptū ꝓ⸗
batur quia in eſtate calor digerēs ē debilior igitur
minus de cibo ſufficit perfecta digeſtione decoque
re ⁊ per ꝯn̄s plus de chilo diminute decoquit̄ ⁊ ſic
plus de flegmate in eſtate generatur igitur ⁊ ce.
Quarto colera qualitercūq; ſubtilis ſit eſt abſo
lute grauis igitur magis īclinata ut per īferius q̄ꝙ ꝑ
ſuperius expellat̄ ⁊ per ꝯn̄s ⁊ cetera ꝯn̄a uidet̄ no
ta cū antecedente. Ultimo quia uomitus ē motꝰ
preter naturam ſeceſſus aūt naturalis igit̄ minus
uomitu q̄ꝙ ſeceſſu euacuādum ē ⁊ per conſequens ⁊
ce. Ad oppoſitū ē ypo. in affo. ⁊ galienus ī cōmē
to. In iſta qōe prio premittēda ſūt ꝑ̄ambula ſecun
do concluſiones. Prio ſciēdū ꝙ cōtrarīs ī cōpa
ratione medii ī opere medici īdicationibus cōcur⸗
rētibus ad fortiorē debemus attēdere ⁊ illā īſequi
alia tamē nō penitus neglecta. colligit̄ octauo tera
pētice ultimo capitulo ⁊ quarta primi capitulo pri
mo ap̄ principiū ipſe quoq; ſit ſemper ſollicitus de
eo qđ ē magis ſuſpectuʒ ⁊ ē uirtus ſi fuerit debilis
⁊ ce: Secūdo premitto ꝙ tam magna aeris aut
tēporis frigiditas q̄ꝙ caliditas indicat̄ euacuationes

nō eē fiendas. colligitur hoc notatū affo. sequenti quātū ad secūdā partē ꝛ quātū ad primam partē sexto cōmento ꝛ quarta p̄mi preallegato capitulo ꝛ ibidē capitulo tertio de quādo ꝛ qualiter oportet euacuare ut ibi hora quoqꝫ multū calida aut multū frigida ꝓhibet ab euacuatione ꝛc. ¶ Ex quo patet ꝙ in qualibet euacuatione estate uł hyeme fiē da due coniūgūtur cōtrarie īdicatiōes una sumpta a materia peccāte suā īdicāte remotionē. altera uero sūpta a tēpore āni. Tertio premittēdū ex dictis. nec estate nec hyeme cū exoluēdo euacuātibus esse corpora purgāda nisi aut flegmate aut colera aut melācolia excessiue augmētatis. ubi enī pauc⁹ esset excessus istoꝝ nō eēt fiēda euacuatō. fortior enī est īdicatio a tēpore anni ut pꝫ. ¶ Quantū ad secūdū sit hec prima cōclusio nec estā e suā seruāte naturā nec hyeme ē cū medicina exoluēdo euacuāte regulariter sꝫ solū coacte euacuādū probaī sic. ī quali bet tali euacuatiōe quāiūcūqꝫ debite administrata due cōplicantur fortes indicatiōes cōtrarie igiī ꝛc. pꝫ ꝯña ꝛ assūptū ex dictis in prio articulo. Secunda cōclusio sequiī ꝙ tā ī estate q̄ ī hyeme aliīs paribus sūt magis secessu q̄ uomitu corpora purganda. cōclusio ꝓbaī qa secūdū pluri^m magis iuuatiā ꝛ minus nociua ē euacuatio per secessū igiī ꝛc. patet ꝯña ꝛ assūptū ꝓ qualibet parte colligitur q̄rta primi capitulo quarto. s. de regulis cōibus ꝛ a mesue ītentiōe pria secūdo capitulo de cōsolatiōe medicinarū dū īqt ꝛ repere quidē ad intestina ē illud qd̄ est secūdū plurimū ꝛ assignat causas sex q̄s pridie habuistis uidete eas ¶ Tertia cōclusio licꝫ ita sit. pluries tñ per uomitū ē euacuādū ī estate q̄ ī hyeme. sed quia pluries habūdat humor ad superiora repens igiī ꝛc. Quarta cōclusio pluries ꝓportiōabiliter ē per uomitū euacuādū ī estate respectu euaeuationū tūc per secessū fiēdaꝝ q̄ ī hyeme ꝓbaī ut p̄cedens. istā cōclusionē ītellexit ypo. cū suis cōcordātiis uerbi ḡtia si duodecies ī estate euacuādū sit ī hyeme uero septies. dico ꝙ pluries ꝓportionabiliter qa forte nouē uicibus ī estate erit per secessuꝫ ꝛ tribus per uomitū fiēda euacuatō ꝛ ita solutionū uentris ad uomitū erit ꝓportio tripla sed ī hyeme erit quīqꝫ uicibus soluēd⁹ uenter ꝛ una uice uomitus ꝓuocādus ꝛ ex hoc pꝫ absoluta qō ad argumēta patet ex dictis ī qōne q̄d sit faciliter dicendum.

S ub cane et ante canem. moleste sūt farmatie. Cōclusio affoē ista. purgationes sūt moleste sub cane ꝛ ante canē ꝓbaī sic. illo tēpore uirtutes sūt debiliores ꝛ resolute ꝛ corpora sūt iflāmatōi parata et resistit aeris caliditas euacuatōi fiende cū farmaco igiī ꝛc. pꝫ ꝯña ꝛ assūptū colligiī ī cōmēto ꝛ habeī similis sñia quarta primi capitulo quīto dū īquit. Et scito ꝙ tēpus dū ascēdit maior canis ꝛc. ꝛ a mesue de cōsolatiōe medicinaꝝ ītētione pria capitulo secūdo ꝛ ē utilis in actu practico ꝛ ampliatur ut pꝫ Prio nota ꝙ p canē ī ꝓposito ītelligere debemus tēpus caniculare ꝛ ē tēpus ī quo quedā stella meridionalis canis appellata ab astrologis ī matutinis apparet ꝛ solis ortū āncedit ꝛ hoc est recte ī medio estatis. Incipit aūt caniculare tēpus decima die iulii uel circa ꝛ durat usqꝫ ad uigesimam augusti ita ꝙ in sūma est q̄draginta dieꝝ. s. uiginti ultimorū iulii ꝛ uiginti primoꝝ augusti ut habeī a gal. secū do alimētoꝝ capitulo prio ꝛ appellaī hoc tempus hora a quo etiā fructus horarii appellati sūt uł īgitur ante hoc tempus. s. paꝝ ꝛ sub hoc tempore qa durāte canicula uel sub. i. paꝝ post purgatiōes sūt moleste. ¶ Secūdo nota per purgationes ītelligit euacuationes factas cū farmaco exoluēdo euacuāte: de lenitiuis aut cōpressiuis nō oīno hēret ueritatem. Tertio nota ꝙ huiusmōi farmacie sūt tunc moleste ꝓpter multa. Primo ꝓpter debilitatē: cuꝫ enī ī hiis tēporibus sint corpora debilitata multum per uiā resolutionis superueniēte debilitate ex farmaco exoluēte fortius multo debilitanī. Secūdo qa illo tēpore spūs ꝛ humores ualde iflāmabiles sūt tū etiā qa farmacū corp⁹ iflāmat tū quia calidū ē ꝛ siccū secūdū plurimū tū etiā quia agitādo ꝛ commouēdo super calefacit ipsū: pꝫ etiā tēp⁹ multū molestare freqūēter enī ex leui farmaco hoc tēpore ꝓducitur corpus ad febrem ¶ Tertia cā quia aer exterior ualde calidus trahit humores corporis a cētro ad circūferētiā. farmacū uero a circūferētia ad cētrū. s. ad uētrē. caīur igiī magna resistētia ī hoc motu ad quā sequitur magna humoꝝ iflāmatio et spirituū resolutō ꝛ cōsequēter corporis debilitas. ꝛ ꝙ aer calidus cōtra opereī taliter declarat cōmētator ī cōmento de balneo Iste tres cāe a gali. ī commento īplicite tacte explicātur a mesue optie ī preallegato loco. Ex quibus sequitur prio cā uerificās afforismū sequitur secūdo nūq̄ hoc tēpore esse regulariter farmacādū sed solū coacte sicut freqūēter cōtigit. ¶ Sed ꝓpter dictū cōmēti querit dubium. utꝝ balneū īpediat operationē farmaci arguitur ꝙ non quia balneū uias aperit duritiēs medicinaꝝ ꝛ materias subtiliat ꝛ ad motū disponit igiī et ce. pꝫ ꝯña ꝛ assūptū similiter. Oppositū uult galienus ī cōmento Nota balneū esse duplex. s. calidū de quo ē sermo. s. de calido actu tātū. ꝛ de calido in potentia exempla patent. ¶ Secundo nota ꝙ balneum approximari pōt aut ante farmaci exhibitionē aut post farmaci exhibitionē aut dū ē actualiter farmacū ī operari prio mō secūdū philosophuꝫ p̄parat ad operatōeꝫ farmaci. secūdo ablatā farmaci operationē cōplet tertio diuertit ꝛ impedit ꝛ sic intelligit cōmentator ī cōmento Et per hoc patet solutio ad argumenta.

Graciles et facile uomentes superius purgare tientes hyeme. ¶ Pria cōclusio est hec Corpora gracilia ꝛ uomitū faciliter tollerātia sunt per uomitū potissime ī estate purgāda ꝓbaī cōclusio sic in talibus maxime habūdat humor colericus per uomitū faciliter educibilis igiī ꝛc. pꝫ ꝯña ꝛ assūptū satis notū fiet circa litterā. Secūda cōclusio in tali euacuatiōe debemus timere hyemē ꝓbaī sic. ī tēpore hyemis humores oēs sūt ī corpore latentes constipati ꝛ euacuationi inepti igiī ꝛc. pꝫ ꝯña ꝛ assūptū satis pꝫ similis sñia colligitur ī quarta primi capitulo quarto ꝛ est afforismus utilis ꝛc. ꝛ ampliatur ut pꝫ. ¶ primo nota ꝙ graciles sūt duplices. qdā secūdū totā habitudinem. s. tā carniformiū quā spmaticoꝝ. quidam per solā priuatōꝫ carnositatis habentes uenas latas ꝛ spermatica grossa. primi se

cidū plurimū sūt melancolici secūdi aūt colerici. In
ꝓposito de secūdis ē sermo. Secūdo nota ꝑ faci
le uomentes ītelligendū esse illos qui ex facili causa
īcurrūt uomitū nec etiā ex uomitu notabilia sube-
unt nocumēta. ut habētes pectus latū cū magna la
titudine stomaci ⁊ uirtutē expulsiuā stomaci fortez
⁊ ad hoc assueti. Tertio nota tēpora maxime ap
ta ad hāc euacuationē fiendā sunt finis ueris autūp
ni pricipiū ⁊ estas eo ꝙ istis tēporibus potissie mul
tiplicatur colera ⁊ subulis reperitur. est etiā tūc ma
xime ī motu unde faciliter tūc ꝑ uomitum ad extra
expellitur. ecōtra in hyeme cū sint humores cōgela
ti ⁊ uie expulsionis āguste difficulter ⁊ cū labore fit
huiusmodi expulsio. quare ad hāc fiēdā euacuatōē
oportz timere hyemē. ⁊ ex hoc pz cā uerificās affo
rismū. Pz secūdo ī hoc afforis. tāgi quattuor circū
stantias cōsideradas ī euacuatōe fiēda per uomitū
s. habitudinē gracilitatis ⁊ eius oppositi ⁊ ex cōse
quēti cōplexionē naturalē q̄ ꝑ hoc dat̄ itelligi. apti
tudo ad euacuationē dū dicit̄ facile ⁊c. ⁊ tēpus dū
dicit̄ timētes hyemē Ex quibus alia dāt̄ ītelligi con
tenta in solitis carminib⁹ Hec sūt̄ pēsanda medico
purgare uolenti Ars etas uirtus regio cōplexio for
ma. Mos ⁊ sinthoma repletio tēpus ⁊ usus ⁊c.

Ultimo nota nō eē intētionem ypo. hec corpora
esse magis ꝑ uomitū q̄ ꝑ fluxū uētris euacuāda sed
ꝙ inter cetera corpora euacuāda ꝑ uomitū maxie
sūt ista ⁊ iter cetera tēpora ī q̇bus hec corpora sunt
euacuāda potissie est estas ⁊ mime tēp⁹ hyemis

circa dicta sunt quedam dubia.

Primū sic se hn̄t habētes pectus macrū ⁊ gracile ad
uomitū sicut habentes uētrē tenuē ad secessū. sz ha
bentes uentrē macrū male tollerāt farmatias eua
cuātes ꝑ secessū ut supra secūdo huius affo. ⁊ cōmē
to. xxxv. igit̄ ⁊c. Confirmat̄ tales difficult̄ tol
lerāt fluxū uētris sed difficilius tollerāt uomituz q̄
secessum igitur ⁊c. Secūdo dispositi ad fluxū nō
sunt nisi raro ⁊ cū timore purgādi igit̄ ⁊c. ꝯn̄a ui
detur nota ⁊ assūptū colligitur quarta primi capitu
lo tertio ⁊ quarto. Dubiū tertiū uidet̄ ꝙ in esta
te sit difficili⁹ uomitū ꝓuocare q̄ in hyeme naz in
estate humores sūt ꝑ corpus dispersi ⁊ mouēt̄ a cen
tro adcircūferētiā ut supra. hyeme uero sūt accētra
ti. ⁊ locis expulsionis per uomitū uł secessū directe
uel propinqui Sed facilius est hos sic ꝓpinquos ad
loca expulsionis dirigere q̄ dispersos igitur ⁊c.

Ad primū istoꝝ dicit̄ ꝙ isti nō sūt habentes pec
tus gracile. i. strictū sed latū licet habeāt ipsū car-
nosum ⁊ tūc illa similitudo negat̄. uł cōcedit̄ ꝙ isti
nō eque bene aliis paribus tollerāt uomitū sicut ha
bentes pectus debite carnosū ⁊ musculosū ⁊ negat̄
similitudo ut dictū ē. quia materia que ꝑ uomituz
euacuatur nō trāsit ꝑ pectus sed bene illa que ꝑ uen
trem euacuat̄ uētrem attingit ⁊c. Pro cōfirma
tione dicit̄ cōcedendo ꝙ isti difficilius tollerāt uo-
mitū q̄ secessum absolute: cū quo tn̄ stat ꝙ facilius
tollerant uomitū corporibus flegmaticis aut ping-
uibus quibus ī ꝓposito cōpāt̄. Ad secūdū cōcedi
tur totuz ꝙ sic dispositi ad fluxum nō sūt nisi raro
cū farmatia exoluēte euacuādi ita dispositi ad uo
mitū de quibus est sermo cū forti uomitiuo nō sunt
euacuandi ut est elleborus ⁊ condisi ⁊ similia sz cū
leui ⁊ sic illi cum leui secessiuo. Ad tertiū dicitur
ꝙ plus ꝓmouet facilitatem uomitus humoꝝ subti
litas ⁊ mobilitas cū aptione uiaꝝ ī humorib⁹ disꝑ
sis quā ꝓpinquitas ⁊ directio ad loca expulsiōis in
humoribus cōgelatis uiis cōstrictis existētibus. uel
aliter ꝙ hii humores nō sunt sic dispersi nisi tempo
re ualde calido ī quo etiā cauendum est uomitum
ꝓuocare quantum est possibile.

[D]ifficile uero uomētes et me die carnosos inferius timē tes estatem.

Prima cōclusio difficile uomētes ⁊ medio mō carno
si sūt ꝑ inferiora euacuādi probat̄: ī talibus habun
dant materie maxime ꝑ inferius expellibiles igit̄
⁊c. pz ꝯn̄a ⁊ assūptū declarabit̄ circa litterā. Se
cunda cōclusio. ī tali euacuatōe oportz timere esta
tem probatur. circūstantie attēdende ī euacuatōe
taliū corpoꝝ opposite sunt circūstantiis attēdendis
ī euacuatione corpoꝝ de quibus dicebat̄ ī precedē
ti affo. sed ī talibus oportet timere hyemē igit̄ ī his
estatē pz ꝯn̄a ⁊ assūptū declarabit̄ ī cōmēto. similis
snia huic colligit̄ quarta primi quarto ca. ad medi
um capituli ⁊ est utilis ⁊ ampliat̄ ut pz. Primo
nota ꝑ difficile uomentes intelligendos esse illos q̇
nō nisi a forti cā uomitū īcurrūt ⁊ uomitū īcurrētes
exinde subeūt magna nocumēta. que quidē difficul
tas ex multis causis ꝓuenire potest ut quarta pri-
mi capitulo de pectoris āgustia colli longitudie faci
litate fracture uene pinguedine in consuetudine et
materie ieptitudine. ut ī quibus domināt̄ur humo
res grossi uiscosi ⁊ graues ⁊ de hiis ī proposito ma
xime intelligitur. Nota tamen ꝙ licet in talib⁹
nō sit regulariter sic sicut in supra dictis uomitus
prouocādus. quādoqz tamē propter diuersionē aut
supnatāte flegmate cōcedit̄: ut in preseruatōe a sia
tica uel podogra uel consimili. Secūdo nota illa
pars medie carnosos potest dupliciter exponi pri-
mo ꝙ inter cetera corpora carnosiora sunt san-
guinea aliis paribus minus uero colerica ⁊ melan-
colica. medie uero flegmatica. i. ꝙ per medie car
nosos flegmaticos intelligit. ⁊ erit sensus ꝙ medie
carnosi. i. flegmatici difficile uomētes sunt ꝑ inferi
us euacuandi. Aliter dixit quidā medie carno-
sos quia nec extremaliter pingues nec extremaliter
macri sunt nisi fortissima necessitate imminēte cū far
matia euacuādi: ideo dixit medie carnosos ⁊ diffi
cile uomentes si essent extremaliter pingues uł ma
cri non forent ꝑ secessum euacuādi ⁊ sic patet intel-
lectus uterqz ꝓbabilis primus tamē uidet̄ magis eē
de mente cōmētatoris. Tertio nota ꝙ licet per
euacuationem inferius potissime itelligi debeat eua
cuatio ꝑ secessum posset tamē ad euacuatōnē ꝑ uri
nam ampliari cū cōtingat materiā flegmaticā ꝑ uri
nam educi ut colligi potest ca. de flegmatica prima
quarti ⁊ secūdo affo. cōmento. lv. Quarto nota
timentes estatē quia ī estate nō sic ī corporib⁹ sup
fluit flegma quare caueamus qualiter in estate fle
gma euacuamus. Alii timentes estatem. i. euacua
tionē estati appropriatā. s. uomitū prima expositō
est sanior. Ex quibus omnibus patet snia affo.
quia in talibus corporibus habūdat humor mime
uomitu educibilis ⁊ cū hoc talia corpora ponūt ad
uomitum iepta licet etiā sunt medie carnosa sūt tn̄

multū pinguia penes unā expositionē igit̄ ⁊ce.

tisicos uero metuentes ad superiores farmatias.

¶ Cōclusio medici non debent euacuare ptisicos cū farmatiis uomitiuis probatur sic: q̄a p huiusmodi farmatias icurrūt grāde nocumētum ⁊ mortis periculū igitur ⁊ce. patet ꝯña ⁊ assūptū cir ca litterā declarabitur. similis sn̄ia colligitur quar ta p̄mi secūdo ca. satis ad pricipiū. ⁊ ē utilis affo. ⁊ ampliatur ut p3. Nota prīo q̄ hic termin⁹ pti sis multipliciter sumitur. primo ꝓ quacūq; corpo ris p̄ter naturali cōsūptiōe a quacūq; cā notabili ꝓ ueniēte Secūdo pro totius cōsūptōne cōsequēte ma lā cōplexionē cordis aut pricipaliū. Tertio sumit̄ ut tāgitur ibidē ꝓ totius cōsūptione cōsequēte paula tinā cōsūptōe3 spūs ꝓpter accidētia aīe ut secunda primi doctrina secūda ca. xiiii. de hiis que ꝓueniūt ex motu aīalium dū iquit dūmō uero ⁊ ptisis natu re nunq̄ sequitur nisi illud q̄ paulatim euenit ¶ Ul timo pro totius cōsumptione ꝯñte ulcus pulmonis ut quinto huius cōmēto nono ptisis fit maxie i eta tibus a decio octauo usq; ad decimū quintū annum ⁊ similiter sumit̄ hic intelligēdo p taliter ptisicos nō solum illos qui sunt actu ptisici sed etiā illos q̄ ad hoc p̄parati sunt puta habētes collū longū gracile ⁊ pectus angustū ⁊ sic de aliis ut quarta tertii Se cundo nota q̄ in talibus timenda ē farmatia uomi tiua quia uel actu sūt ptisici uel solū dispositi ad hoc ut ptisici fiāt. si actu sunt ptisici sequit̄ duplex nocu mentū primū ē augmētum ulceratiōis pulmonis ex motu ⁊ hoc est ualde malū. Secūdū est agitatō for tis ⁊ cōmotio saniei i pulmone cōtēte qua sufagitā fumi eius cordi cōicant̄ ⁊ uehemētius affligūt l' for te ipsa sanies uersus cor subito ꝓpulsa uelori⁹ iter ficit egrotantē. ¶ ad q̄ð cōcurrit q̄ huiusmodi pti sici febrientes fiunt quare ex farmaco uomitiuo su perioribus agitatis auget̄ febris ⁊ per ꝯñs ⁊ce. Si aūt illud corpus nō fuerit actu ptisicū sed tamē pec tus eius sit angustū ⁊ uene gratiles ⁊ pate scissure facta forti cōmotione ex uomitu timendū ē ne i pul mone uel pectore alique uene crepentur quare ⁊c. Tertio nota nō solū ptisicos non eē farmatia uo mitiua purgandos sed nec etiā secessiua q̄a tn̄ plus nocet uomitus de ipsa farmatia specialiter ꝓtulit afforissmū. ¶ Quarto nota hoc totū regularit̄ in telligendū eē coacte tamē licet ut si in stomaco furi osa materia cōtineret̄ ī p̄sē ad os stomaci licet3 enī ipsam uomitu educere patet. Contra materia sa niosa in ptisicis cōtinetur in supioribus ergo ipsa ē per superiora purgāda. dicit̄ cōcedendo sed nō per uomitum sed per sputū ⁊ sic de aliis ⁊ cetera.

Elancolicos uero inferius uehemētius eadem ratione contraria apponentes:

Conclusio affo. ē ista melācolici sunt p inferi⁹ aliis uehementius purgādi probat̄ sic humor euacuād⁹ i melācolico ē maxime grauis ⁊ difficilis expulsiōis igit̄ cōclusio uera p3 ꝯña quia sicut humor ualde lē uis est leuitate sua purgādus p supiora ita grauis p inferiora. ⁊ hoc notauit cū dixit eadē rōe supple qua colerici erāt per superiora purgādi apponētes cōtraria. i. cōtrariā cām cōcludit melācolicos eē p inferiora euacuādos ⁊ colligit idē quarta primi ca. quarto ⁊ ē utilis ⁊ ampliat̄ ut precedēs ¶ Primo nota p melācolicos itelligi posse multiplicē passio nē paciētes i quibus humor melācolicus habūdat p euacuatōe3 purgādus ⁊ sic proprie sumit̄ hic siue ta lia corpora sana egra uel neutra fuerit quibus hu iusmodi euacuatio cōpetat ꝓ cura aut ꝓ p̄seruatio ne. Secūdo nota hic per inferi⁹. i. p secessu3 eē purgādos humor eni melācolicus ē humor grauissi mus. unde p iferiora purgādus e. ¶ Tertio nota uehemētius. i. cū uehemētiori medicina ⁊ hoc quia sit fortior in soluēdo a natura sua ul' quia i maio ri dosi exhibeatur ꝓpter humorē melācolicū euacu atōi esse multū ieptū Nota tn̄ hāc medicinā me lācolicoꝝ purgatiuā possum⁹ i uehemētia cōperare aut aliis medicinis p secessum euacuare debētibus aut dn̄tib⁹ euāre p uoitū ⁊ prīo mō itelligit̄ ut sit sē sus q̄ oportet melācolicos uehemētius. i. uehemen tiori solutōe soluere aliis corporibus i quibus ē uē ter soluēdus q̄ð ueꝝ ē sūpta idicatione a materia e ducenda sūpta eni a uirtute uel alio pōt oppositu3 cōtingere ut p3. ¶ Quarto nota hoc totū uerū esse ubi materia melancolica cōtineat̄ in locis distātib⁹ a locis expulsionum ut. s. in splene ubi enim con tineretur i intestino recto facile educi posset ipa eti am redūdāte ad os stomaci sicut i quartana frequē ter cōtingit ipsa eēt p uomitū expellēda. Contra melancolici sunt per superius purgādi quia melan colia multū habūdat in ore stomaci igit̄ ⁊ce. assūp tū arguit̄ quia ꝓfluit ad os stomaci uirtute diuina pria primi ca. de humoribus Itē quia in quartana cōpetit uomitus pria quarti ca. de cura quartane. ¶ Pro prīo dicit̄ q̄ melācolia naturaliter ꝓfluens ad os stomaci nō ē per uomitū euacuāda quia ual de modica existēs secūdū p̄tē resoluit̄ isensibiliter ⁊ secūdū p̄tē ad inferiora descendens cū egōmibus. aut melius per secessum q̄ per uomitū expelleret de quartana aūt dici pōt q̄ ꝓuocat̄ uomit⁹ i prin cipio poxismi ad minorādū materiā in statu poxis mi ubi tamē intēderemus quartane materiā eradi care potius per inferius q̄ superius purgaremus. Uel dicit̄ q̄ n̄ solū fit hoc ad euacuādū materiā q̄r tane ꝓpriā sed etiā materias cōes circa stomacum multiplicatas q̄ q̄a citius euacuātur per uomitū q̄ euacuaremus per secessum. euacuamus uomitu et nō secessu illas unde nūq̄ tales cū farmatia exoluē te habente longam in stomaco contrahere moram euacuamus sed cum leui ꝓuocatione ut p3 igit̄ ⁊c.

¶ circa commentum dubitatur

An melancolia est omnibus aliis humoribus neq̄or Uidet̄ q̄ non cum non sit nequior colera erugiosa que est uenenosa ¶ Secūdū est hoc quomodo mul totiēs sola portat corruptionem aliorū humoru3 Tertiū dubiū ē quō est sex alioꝝ humorum. ¶ Quartū dubiū est eadem medicina est colere ⁊ me lancolie euacuatiua ⁊ similiter flegmatis ⁊ melan colie nō ergo alia colericis ⁊ alia melācolicis neces sario cōpetūt medicamenta. Confirmatur q̄a simi libus ut tēperatis nutriūtur colerici ⁊ melācolici ut panc bene fermētato igit̄ ⁊ce: Ad primū istoru3

dicitur primo ꝙ melancolia excedit alios humores i istis tribus denoiationibus.s.esse uiolentiorē neqꝫ orem ⁊ glutinosiorē licet colera eruginosa sit mala nō tamē ē nequior uiolētior ⁊ glutinosior iō placet mihi aliter ꝙ ipsa ē nequior quia iobedientior euacuationi ꝓpter terrestreitatē ⁊ glutinositatem. ⁊ sic etiā methaforice dicit̄ uiolentior sicut nolēs superiori debite parere dicit̄ methaforice uiolentus. aliter dicit̄ ꝙ alioꝝ quorūlibet humoꝝ cōparatōe melancolia est nequior aliis paribus ut cōpata melācolia naturalis colere nāli pt̄ nāli pter nālis ut colere eruginose cōparata malācolia pessima per adustionem genita ⁊ tunc ipsa est nequior Ad secundū dicitur ꝙ ipsa solū portat corruptōez aliorū humoꝝ ⁊c. quia ex alterius cuiuslibet corruptiōe generatur melancolia nō aūt colera l' flegma ut patet ⁊ per idē pꝫ ꝙ ipsa ē fex alioꝝ quia grauior et subsistens aliis ⁊ quia aliis adustis ipsa remanet sicut cinis ⁊ fex alioꝝ. Ad tertiū dicit̄ ꝙ alia euacuantia debentur colericis iquātū huiusmōi ⁊ alia melancolicis iquantū huiusmōi ⁊ licet idē medicamen esset colere ⁊ melancolie euacuatiuū nō tamē cōpeteret colerico ut sic ꝫ iquantū i melācolico esset habūdantia colere ⁊ in colerico melancolie. ubi autē tantū alteꝝ illoꝝ esset euacuandū ꝓculdubio nulli istoꝝ cōpeteret huiusmodi medicamē si autez conueniat idez cibus colerico ⁊ melācolico nō tamē adequate preseruatiā mlici ⁊ colerici sūt eadē ⁊c.

Edicari in ualde acutis si necesse fuerit cadez die. differre autem i talibus malū est. Istius affo. snia concordantie notanda ⁊ dubia circa ipsū sufficienter colligi possunt super.xxii. affo. prime particule digesta medicari ⁊ moueri ⁊.xxiiii.s.in acutis egretudinibus ⁊ce.

uibuscūque tortiones et circa umbilicū dolores et lūbos dolor non soluitur neqꝫ a farmatiis neque aliter in ydropem siccam perficitur.

Conclusio affo. ē ista quibuscūqꝫ corporibus sūt tortiones circa umbilicum ⁊ lūbos qui dolores nō soluuntur farmatia neqꝫ alio medicamie perficit̄ illorum dispositio.i.cōuertit̄ i ydropē siccā ꝓbat̄ sic. talibus doloribus ⁊ tortionibus nō solutis ⁊ce. significatur malam adesse cōplexionē sicce ydropisis cāttiuā igitur cōclusio uera ꝯña nota quia posita cā alicuius effectus ꝓbabiliter ponit̄ effectus ⁊ sequit̄ ⁊ assumptū circa lr̄am declarabitur ⁊ i cōmēto. Similis snia colligitur a serapione quarto breuiarii quīto ca.⁊.xiiii. tertii tractatu quarto ca. de idropisi. Et est utilis hic affo. in actu practico ut patet ⁊ adhuc in operatiuo quia scitur ex alteratib⁹ esse approximādū q̄ō malā cōplexionē rectificet ⁊ ampliatur ad oēs etates sexus ⁊ cōplexiones. Prio nota hoc nomē tortio secūdū uarios intellectus quādoqꝫ principaliter importat dolorē uētris appellando uel conotando ꝓpter illū dolorē torquere corpus ⁊ quasi in una rectitudine uel figura non posse permanere unde torquetur quasi querēs figurā secundū quā minus doleat ⁊ sic tortura ē actio corrupta uirtutis sēsitiue. Qñqꝫ autē penes alios pricipaliter iportat motū istū cōtortionis ⁊ cōnotādo dolorez ad quē huiusmodi sequitur contortio ⁊ sic contortio illa ē malus motus Qñdoqꝫ uero iportat dolorem tortuose secūdū intestinoꝝ reuolutōes icedētem ⁊ sic iterū ē operatio corrupta sensitiua. uñ patet tortionem sic eē doloris spēm. Secūdo nota per dolores circa umbilicū ⁊ce. intelligit dolores i testinales ex opposito umbilici uel i rectitudie umbilici perceptos cōtigētes a uētositate grossa itestia replente ⁊ extendente licet etiā propter dolorem in musculis uētris in directo umbilici existētibus possꝫ dolor ibi causari ut patet. Tertio nota p lūbos intelligi posse ylia ypocōdria renes ⁊ musculos circa renes cōiter existentes. Quarto nota in cura istoꝝ doloꝝ cū sint uētosi a uētositate grossa ex grossis hūorib⁹ eleuata ꝓcedē^m eē cū farmaciīs solūēti b⁹ educētib⁹ hūores illos uel cū medicis uētositatē spergentibus ut carui cimio ⁊ ruta ⁊ huiusmōi. Item tertio cū uentosis sine sacrificatione ⁊ calefactoriis exterius appositis dolorē igitur nō solui farmatiis nec aliter est ipsū nō remoueri p solutiuā potiōem nec etiā per carminatiua ⁊ resolutiua uentositatuꝫ nec adhuc per calefactoria exterius approximata si enim dolor pseuerat hiis approximatis nō soluitur farmatia nec aliter ⁊ nō ē intelligendum dolores nullo mō remoueri sed nō ita remoueri q̄n iterato redeāt. Quinto nota p ydropisim ut colligitur.xiiii.tertii ca. de ydropisi. ydrops ē egritudo materialis cuius cā ē materia exuberās frigida ingrediens menbra ⁊ crescunt per eam mēbra oia manifesta āt loca uacua in quibus fiunt regimē nutrimēti ⁊ humores ⁊ supple ꝯñs epatis nocumētum cuius sic ponūtur tres species. s. yposarca i qua ꝓpter ifrigidationē epatis trāsmittitur mēbris sāguis crudus quare mēbra ipsū pfecte nō assimilāt sed remanet sic coagulatus ⁊ nō assimilatus mēbris quare dicitur carnosa ydrops siue yposarca ab ypos ꝙ ē sub ⁊ sarcos caro uidetur eni caro multum sub. Secunda dicitur asclites siue aquosa sed magis ꝓprie dicitur asclites ab ascos secūdū grecos ꝙ ē uter uidetur eni uter siue uenter aqua plenus. Tertia uero dicitur tipanites siue uētosa q̄ i ꝓpoito ydropem siccā uocat ypo. Ad ꝓpositū igitur p ydropē siccā intelligere debemus ydropē tipanitē. licet i proprie appellatur ydrops ut in cōmēto uidebitur

Et dixit notāter pficitur quia nō solū preparat corpus ut cadat sed actu pfecte fit ydropicū. Sexto nota huiusmōi dolores quādoqꝫ eē extēsiuos q̄n qꝫ pungitiuos quandoqꝫ uero corrosiuos aut alios q̄ñdoqꝫ ēt eē mobiles aliquo mō de loco ad locū et quādoqꝫ nō. ad ꝓpositū de extensiuis ⁊ de loco ad locum mobilibus potissime est sermo i proposito tales enim secūdū plurimū sūt uētosi. Ex quo pōt colligi cā uerificās affo. existente eni huiusmōi dolore farmatia nō soluto ⁊ce. significatur in intestinis esse cōplexionē forte malā uentositatis generatiuā qua pseuerāte ⁊ nō remota farmatiis ꝓbabile est tādē ab ipsa ꝓpter uicinitatē epar ledi ⁊ uentositatē in tātū multiplicari ut extra intestina tendens tādē p porositates egrediēs repleat uacuitatē totā

inter intestina ⁊ syphac existente quare tumescet
uenter ⁊ corpus tympenitem patietur ⁊ fiet tympa
niticum ⁊ hoc in pluribus hēt intelligi esse uerum ⁊
hoc de affo.

ueritur utrū afforismus sit
uerus. arguitur quod non.
Primo propter huiusmodi dolores n̄
plus significari pōt futura tympanites q̄ asclites.
igitur ⁊ce. aīs^m arguitur quia hoc nō est signū nisi
significādi malā cōplexionē frigidā que epati cōica
ta nō est magis tympanitis q̄ asclitis cāiua igitur
⁊ce. Secundo quia nulla est talis tortio que nō
sit farmatia uel aliter remouibilis. Tertio quia
potest esse dolor ex soluta cōtinuitate īestinorum
que farmatia non solueret ⁊ non sequeretur tym-
panites. Quarto priusq̄ superueniat tympani-
tes potest egrotās mori uirtute debilitata ī immen
so dolore ut in colica. Quinto huiusmodi mala
cōplexio uel est calida uel frigida. nō frigida quia
talis est asclitis cāiua igitur ⁊ce. nec calida q̄a illa
est uentositatū resolutiua Itē uel esset fiens uł fac
ta: nō primū quia euacuata materia remoueretur
⁊ non rediret dolor nec facta ut innuit cōmentator
in cōmento mali humores male cōplexioni domi-
nātes. Item cōfirmatur ostēdēdo q̄ nūq̄ ex ma
la cōplexione cōuertēte materiā in uentū posset tim
panites generari: quia plus domīatur supra mate
riā iam uentosatam q̄ super humorē crudū in uen
tositatē conuertendū ⁊ cū hoc minus distat uentosi
tas illa a dispositione uaporis insensibiliter resolu
bilis q̄ in uētositatē cōuertatur ⁊ per cōsequēs ⁊c.
detumescit uēter ꝯña uidet̄ nota cum antecedente.
Ad oppositū ē ypo. in affo. ⁊ galie. in cōmento.
Primo uidebitur de quesito. Secūdo tāgetur diffi
cultas tacta in quinto argumēto. s. an huiusmōi uē
tositas generetur a mala cōplexione frigida uł ca-
lida. Quātū ad primū ē prio premittēdū ut cir-
ca litterā declarabatur q̄ huiusmodi dolores quā-
doq; sunt fixe quādoq; sunt instabiles. drn̄t autem
quia dolore existente mobili secūdū plurimū cā est
uentositas uentositate magis mobili existente ⁊ fa
cilius cessibili. fixi uero cā hūoralis aut alia secūdū
plurimū: dicitur autē notāter secūdum plurimū q̄a
quādoq; cōtingit uentositatē eē grossā in loco angu
sto coartatam igitur ⁊ce. ut. xvi. tertii colligitur.
Secundo p̄mittēdū est huiusmodi dolores quan
doq; esse extensiuos aliq̄n non. Tertio p̄mittēdū
ī talibus quandoq; cōstare uirtutē quādoq; non.
Prima cōclusio nō stāte dolore ⁊ce. sequit̄ ydrops
sicca probat̄ quia pōt esse ab apostemate aut ab ul
cere ⁊ ce. Secunda cōclusio nō necessario stante
dolore illo extensiuo ⁊ mobili quia. s. a uentosita
te causato sequitur ydropisis sicca: patet: quia pōt
prius uirtus deficere igitur ⁊ce. Tertia cōclusio
stante dolore extensiuo non fixo cū uirtutis constā
tia non curato per farmatias ⁊ce: sequitur ydrops
sicca secūdum plurimū: probatur per cām proban
tem affo. ⁊ istam uoluit ypo. ⁊ce. Quantum ad
secundum p̄mittēdum prio uētositatem generari a
calido hūorali ipsecte dominante materie sic. s. q̄
licet ualeat humidū grossum subtiliare ⁊ in grossū
uaporem conuertere nō tamē possit ipsū insensibili
ter resoluere? Ex quo patz calidū uentositatis
generatiuū medio mō se habere inter calidū insen
sibiliter resolutiuū ⁊ calidū sic diminutū ut humo-
res ī aquositatem conuertat patet: quia potētius ē
⁊ce. ut patet. ⁊ illud uoluit philo. secūdo metheoro
rum similitudinarie dū dixit uentos generari a ca
lido temperato ⁊ hec est cā quare in uere ⁊ autūp-
no maxie generantur uenti ⁊ce: Premittendum
secūdo q̄ ad calidū esse intensius nō seqtur ipsū esse
absolute potentius ad agendū uel resoluendū: nec
econtra ad ipsum fore remissius esse impotenti⁹ pz
primo propter disparitatem ī multitudine forme:
ut spū pluri remissius calido ⁊ pautiori itensius ca
lido ut in tympanitico febriente: patz etiaz hoc ex
pte dispositionis materie: quia pōt calidū ualde in
tensum ⁊ multū de forma habēs esse minus domi-
nans supra materiā ab ipso resoluēdā: q̄ calidum
remissuz supra aliā materiā magis dispositā igitur
⁊ce. Tunc sit prima cōclusio illa: possibile est uen-
tositatē a calido intēsiori tēperato generari: pz pri
mo in tympanitico febriente. Item cum maiori in
tensione stat potentia caloris minor ad resoluen-
dū igitur ⁊ce. pz ꝯña ⁊ aīs^m satis notū ē. Secun
da conclusio possibile est a calido tēperato ⁊ adhuc
diminuto generari uentositatē probat̄ similiter ut
precedēs. Ex his sequitur primo hāc ꝓpositōz
de uirtute sermonis esse falsā: uentositas generat̄
a diminuto calido: nisi ad hūc sensū itelligat̄ a cali
do diminuto. i. non potēte supra humidū ad resol
uendum. Tertia conclusio seqtur tam a diminu
to q̄ ab intēso calido respectu tēpati pōt etiā aquo
sitas ī ydropico generari pz cōclusio. xiiii. tertii ꝓ
pter paucitatē spirituū. Quarta cōclusio q̄ debi
lior est cā generatiua aquositatis uel asclitis quam
tympanitis ad hūc sensum: q̄ minus potēs ē mate-
riam calefacere ⁊ subtiliare: istā cōclusionē uoluit
cōmentator ī cōmento. Ad argumenta ad pri-
mū patet q̄ dolor ille cū aliis circūstantiis materiā
uentosam significat ⁊ non aquosam: igitur magis
tympanitem q̄ asclitem enūtiat eē futurā. Ad ali
ud dicitur uerū esse: sed non nisi cū difficultate mag
na ⁊ in longo tempore: in quo medio ꝓbabilit̄ po
terit in lapsum hunc precipitari. Ad tertiū quid
sit dicendum patet. similiter ad quartū Ad quin
tum dicitur q̄ illa potest esse mala cōplexio calida
in gradu. frigida aūt propter spirituū paucitatē ut
alias dixi similiter potest esse frigida quōlibz: ⁊ di
citur q̄ non omnis mala cōplexio frigida generat
aquositatem. Ad confirmationē ad primā dici
tur q̄ illa pōt eē mala cōplexio frigida facta ⁊ si-
militer fiens ut pz: ⁊ qd̄ galie. utrāq; potuit intelli
gere fientem propter materiā a qua pendet: factaz
etiam quia illa sit facta: illi mali humores domi-
nentur: ut augeant eam aut resistāt remotioni eius
Ad ultimum potest dici primo: q̄ resolutiōi uen
tositatis generate resistat uentositas ipsa generata
⁊ humor met in uentositatem cōuertēdus. Sed ut
humor uentosetur adiuuat uentositas generata: ⁊
uniuersaliter multa cōcurrūt ad subtiliādū grossuz
que nō cōcurrūt ad resoluēdū subtile: ⁊ per istum
modū potest aperte defensari modus quo cōtinuat̄
flamma in licinio ⁊ uidet̄ semp equalis. Uel aliter
illa uentositas alibi generatur ⁊ alibi congregatur

Ca quare in uere et autumpno generantur uenti

Sed quid de uentositate que in aliquo mēbro gene
ratur ⁊ ibi cōgregatur. aliter ⁊ illud potissime ualꝫ
quando a remisso calido fit uentositas. ¶ Dicēdū
ꝙ licet possit calidū debile in materiam grossā age
re ⁊ subtiliare: non tamē potest subtiliatā insensibi
liter resoluere: quia in se non habet calorē tāte in
tentionis quante intentionis requirit̄ in materia in
sensibiliter resoluenda: uerbi gratia ad dispositio
nem uaporis insensibiliter resoluendi requirit̄ gra
dus caloris ut quatuor: ⁊ calor non habet nisi gra
dum caloris ut tria: non pōt in materia īprimere
ut quatuor licet possit ipsā multū subtiliare prima
solutio melius omnē difficultatē refugit ⁊c.

Quibus uero uētres lyenteri ci in hyeme superius medi cari malum est:

Conclusio affo. est ista corpora habētia uētres lyen
tericos nō sūt hyeme ꝑ supius purgāda uł euacuan
da: probat̄ cōclusio sic: materie hoꝝ nō sūt ꝑ uo
mitum educende sed ꝑ uētrē igit̄ ⁊c. pꝫ ꝯña ⁊ assūp
tū similiter cū sint flegmatici ut tangit in cōmento.
Idem habetur quarta primi ca. quarto ⁊ cui⁹ hu
mor descendēs. ⁊ ē utilis affo. ⁊ ampliat̄ ut patet.
Primo nota ut supra super illo affo. xiiii. secunde
particule in uētris fluxibus ¶ Triplex est fluxus in
proposito autē est sermo de cibali q̄ dicitur lyente
ria: licet etiā ad omnē fluxum possit ampliari ubi
esset intentio euacuandi sine indicatione sorti ad op
positum ⁊ non principaliter diuertendi. Secūdo
nota lyenteriam a tribus posse fieri: a causa primi
tiua ut a cibo lubrico: aut corporali: ⁊ iste ī genere
sunt tres. s. debilitas contentiue cū fortitudine ex
pulsiue ulcera uel qualiscūqꝫ intestinoꝝ ⁊ stomaci
mordicatio ⁊ flegma inuiscatum in intestinis ⁊ ea
reddens lubrica ⁊ de hac ē potissime sermo. Et no
ta quid ē lyenteria a galie. ī commēto an accidēs ⁊
an egritudo ⁊c. ¶ Tertio nota ī affo. triplicia po
ni indicantia non eē per superius euacuandū. pri^m
est dispositio materie que flegmatica est. secūdū est
locus ad quē materia declinat. Tertiū est tēp⁹ ani
ex quibus patet ueritas affo. ¶ Ex quo pꝫ etiā hic
medicari. i. solui ⁊c. malum esse ut dictum est

[A]d elleboros hys qui non fa cile purgātur sursū ante bi bitionē prehumectare cor pora plurimo nutrimento et requie

oportet. Conclusio affo. est hec: Corpora non fa
ciliter purgationē per superius. s. per uomitū tolle
rantia cū elleboro tamē purgāda: sunt ante purga
tionē plurimo nutrimēto ⁊ requie prehumectanda
probatur sic. per talē p̄humectationē talia corpo
ra ab ellebori nocumento preseruant̄ ⁊ cuꝫ hoc ab
elleboro facilius ⁊ melius purgant̄. igit̄ conclusio
uera: patet ꝯña ⁊ assūptū circa lr̄am declarabitur
idem hētur quarta primi ca. quarto ⁊ ca. quinto.
ibi cū aūt corpus siccū euacuare ⁊c. ⁊ est utilis in
actu practico ⁊ āpliatur ad oēs euacuatōes fiendas
cū farmaco uomitiuo excessiue forti ut est esula et
cetera. imo per quācūqꝫ regionē euacuet̄. ¶ Prio nota
ꝙ elleborus ē duplex. s. albus ⁊ niger. Albus dicit̄
secūdū platearium quia albos purgat humores. ni
ger uero ecōtra: cui ꝓ parte cōcordat Auer. quito
colliget ⁊ serapio ca. de elleboro ī suo de simplici
bus: pro ꝑte uero discordat mesue ca. de elleboro
⁊ uterqꝫ calidus ⁊ siccus ē in tertio gradu. ut colligi
tur ab Auic. secūdo cano. ⁊ ē uenenosus hominibus
licet magis albus. secūdū etiā mesue niger est usqꝫ
ad hodierna tēpora īcolumis medicina si debite ad
ministraretur: ⁊ purgat colerā grossā flegmati per
mixtam ⁊ flegma ⁊ melancoliam. ⁊ euacuat a lo
cis remotis ut a iuncturis ⁊ a cute ⁊ totū corpus mū
dificat. unde ponit̄ medicina solēpnis cōtra lepram
scabiē impetiginem ab omnibus hiis. elleborus ue
ro albus ē nigro magis periculosus ⁊ ē uenenosus
unde ⁊ p̄focationē inducit propter fortē agitationē
⁊ cōmotionē quā circa caput ⁊ spūalia inducit ⁊ for
tasse etiam spasmū faciendo. intātū ꝙ secūdū sera
pionē fossor eius incurrit obscuritatē uisus ⁊ capi
tis dolorē nisi ante potauerit uinū forte puꝝ ⁊ com
mederit alleū. ⁊ est uenenū cani ut colligitur ibi
Et ꝓ nouo habeatis modū interficiēdi colūbos cum
eo a serapione ⁊ secūdo cano. mures occidēdi. ⁊ q̄r
to cano. fen. sexta. Ad propositū quia plures sūt el
lebori notāter dixit elleboros ī tātū enī fortes erāt
⁊ robuste uirtutis ut n̄ nigꝝ solū sꝫ albū etiā ellebo
rum tollerarent. tū etiā quia tēpore ypo. īcolumes
medicine nō erāt here note ¶ Secūdo nota corp⁹
posse nō facile tollerare uomitū cū elleboro ⁊ ce. ꝓ
pter multas causas superius allegatas quarta pri
mi capitulo secundo que sunt pectoris angustia. col
li longitudo. dispositio ad fracturā uene. pīguedo
nimia īcōsuetudo. ⁊ etiā humoꝝ grauitas ⁊ de nul
lo istoruꝫ ē sermo ī ꝓposito primis eniꝫ trib⁹ nullo
nullo modo cōpetit uomitus cū elleboro. quia non
nisi coacte: pinguib⁹ aūt nō cōpetit humectatio ut
patet. incōsuetis etiā nō cōpetit uomere incipere cū
elleboro. ultimis aūt ꝯuenit sed nō humectatō iam
dicta. alia igit̄ ē causa preter dictas. s. siccitas cor
poris ⁊ colericitas. licet enim talia corpora uomi
tum absolute tollerent faciliter non tamē cum elle
boro cū ipse sit prouocatiuus spasmi ad quē talia
corpora prōptissima sunt. corpora igit̄ nō faciliter
tollerātia uomitū cū elleboro ab ypo. hic tacta sūt
corpora que licet facile ⁊c. ab elleboro tamē patis
sima sunt ad arefactioneꝫ exsiccationē spasmum ⁊
febrem ꝓduci ⁊ de hiis intelligit que sunt corpora
sicce cōplexionis. ¶ Tertio nota ut colligitur ī quī
to huius corpora esse nutrienda nutrimēto plurimo
i. nutrimento plurimū restauratiuo restaurāte mł
tum ⁊ hoc per dies plures ante. Cū enī hec corpora
sint sicca. nisi taliter reperirētur humectata exsic
cationem ab elleboro ꝓuenientem tollerare nō pos
sent. ⁊ debēt huiusmodi cibaria esse unctuosa. ut ēt
corpus ad uomitum habilitetur. quatenus ellebo
rus minori tempore retineat̄ in corpore. dicit ⁊ si
militer uti requie multa que ē actualiter corp⁹ hu
mectans ut in cōmento huius uidetur. Ex quo
patet cā uerificans affo. corpore enim sic humecta
to melius resistit īpressioni ⁊ melius perficit̄ euātō

¶ circa dicta commenti et affo:
cadunt quedam dubia prio nō uidet̄ corpus plurio

nutrimento humectandũ. quia per talẽ humectationem igrossãtur humores ⁊ causant̃ i corpore opilationes. uł saltẽ sic esse ẽ possibile ex hiis autẽ redđit̃ euacuatio magis laboriosa igitur ⁊ce. Secũdũ dubiũ an qñ dat̃ elleborus aut alia medicina uomitiua. debeat exhiberi medicina cibo existente ĩ stomaco uel stomaco uacuo ⁊ ꝙ debeat esse cibus ĩ stomaco uidet̃ uelle Auic. secũdo cano. ca. de elleboro. qđ tamẽ nõ apparet quia cibus ĩpedit operationem farmaci igitur ⁊ce. Tertiũ dubiũ quõ q̇es accñtaliter humectat cũ accñtaliter exsiccꝫ tertia primi doctrina secũda capitulo prĩo de exercitio ad finẽ freqñter allegato Quartũ dubiũ uidet̃ ꝙ oĩs cibus siue medicinalis siue cibus absolute actualiter humectet. quia quilibet restaurat humidũ deperditũ mẽbro igitur ⁊ce. Itẽ quilibet calefacit reponendo subiectũ calidũ: igitur quilibet denoiandꝰ ẽ humectare reponendo subiectũ humidũ. pꝫ ꝯña. ⁊ assũptũ colligitur tertia primi doctrina secũda ca.: de eo qđ cõmedit̃ ⁊ bibitur ubi poĩt lactucã iquantũ nutrit calefacere. Ad primũ istoꝝ dicit̃ ꝙ per talem humectationẽ nõ sic humores ingrossãtur q̇n sequat̃ iuuamẽtũ eiꝰ ut pꝫ. ⁊ dicit̃ ꝙ illa nõ erit nutricatio opilatiua nõ eñ dicit̃ nutriri corpus plurĩo nutrimẽto. q̇a multo i quãto sed q̇a nutrimẽto plurimũ nutriente. q̇a plurimũ cõuertit̃ i substãtiã nr̃i corporis. Ad secũdũ dicit̃ ꝙ dãdo elleboꝝ uel simile aut intẽdit medicus subitã ⁊ uelocẽ operatõeꝫ ⁊ exitũ ellebori a corpe ⁊ refractionẽ eius ipressiõis. ⁊ obtusionẽ. ⁊ sic debet dari cibo existente in stomaco citius eñ ĩsurgit uomitus. uł cõsidẽtes de uirtute querimus attractionẽ a mẽbris remotis ⁊ magnã corporis mundificationẽ ⁊ tũc debemus exhibere stomaco uacuo ⁊ ad primã intẽtionẽ se retulit Auic. secũdo cano. locis preallegatis. Ad secũdũ uadit argumẽtũ ⁊ nota hic modos exhibẽdi positos a mesue ⁊ auic. locis p̄allegatis. Ad tertiũ dicit̃ ꝙ quies accñtaliter humectat quia ẽ cã ut calidũ minus agat in humidũ. quare nõ sic exsiccatur corpꝰ sicut motu nimio. tamẽ quies põt accñtaliter exsiccare ut ꝓbat argumẽtũ nec repugnat ab eodẽ ꝓuenire duos effectus oppositos per accidẽs ut patet. Ad quartũ dicitur ut alias ꝙ dupliciter dicit̃ aliquid humectare calefacere uł infrigidare ⁊ce. prĩo quantitatiue. ⁊ sic omne illud ꝙ auget substãtiã humectat quãtitatiue. secũdo qualitatiue. ⁊ sic ponẽs i mẽbris maiorẽ gradũ humiditatis ⁊ce. humectat ad propositũ cibus siccus humectat quãtitatiue substãtifice sed tamen qualitatiue exsiccat sed sic non facit cibus absolute.

[C]um biberit quis elleborum ad commotiones quidẽ magis corpus ducere. ad somnos uero et imobilitates minus. declarat autem nauigatio quoniam corpora motio turbat.

Prima cõclusio cũ corpus aliquod sũpserit elleboꝝ aut supple aliã medicinã euacuatiuã. corpus illud ẽ localiter mouẽdũ. probat̃ sic. p motũ corporis localẽ magis acceleratur ⁊ pficit̃ purgatio. igitur ⁊ce. pꝫ ꝯña ⁊ assũptũ pꝫ. quia motus agitat ⁊ cõmouet humores quibus sic cõmotis uirtus plus cõtra ipsos expellendos irritatur igitur ⁊ce. Secũda conclusio sequitur ꝙ huiusmodi corpus ẽ minus ad sõpnũ ⁊ quietẽ reducẽdũ. probat̃ sic p sõpnũ ĩpedit̃ operatio farmaci. igit̃ ⁊ce. pꝫ ꝯña ⁊ assũptũ ꝓbat̃. q̇a sõpnus fortes retinet euacuationes secũda primi doctrina secũda ca. xiii. de hiis que ꝓueniũt ex sõpno et uigilia. ⁊ idẽ pꝫ de quiete. cũ sompnus sit similis q̇eti ca. preallegato. põt etiã probari p cãm sũptã ex opposito. Tertia conclusio ponit̃ cã añs ad añtes motus corporis incitat euacuatõꝫ. ꝓbat̃. quia causat i corpore pturbationẽ. igit̃ ⁊ce. pꝫ ꝯña ⁊ assumptũ exemplariter declaratur de nauigatõe que corpora multũ pturbat. Prĩo nota ꝙ assũpto elleboro uel alio farmaco duplex medico põt insurgere ĩtentio. prima ẽ farmacũ a uirtute ⁊ calore actuari ut uirtus eius ad humorẽ euacuãdũ debite dirigat̃ secũda intentio ut ipõ sic ad actum reducto cito materias ad extra ducat. ⁊ minori tpe sua nocumẽta i corpore iprimat. Ad ꝓpositũ cũ dicit̃ corpus esse mouendũ. intelligit̃ postq̃ ipsũ farmacũ fuerit debite ad actũ reductũ. ita ut iam euacuare incipiat. añte enim cõpetit sõpnus ⁊ quies ⁊ cã huius est. q̇a cum farmacũ debeat humores a circũferentia ad cẽtrum ducere ⁊ per sõpnũ fiat motus ⁊ declinatio materierum ad intra. econtra uero per uigiliã melius igit̃ sõpno supueniẽte poterit farmacũ materias ad uentrẽ attrahere. Secũdo etiã quia calor interius vñio ⁊ melius intrinsecꝰ uigorato. melius corrigent̃ ⁊ ipedientur male ĩpressiones a farmaco fiende. cũ sit natura aliqualiter uenenosum. melius etiã sepabit̃ materia nocitiua a iuuatiuo euacuãda. unde ⁊ uirtus melius poterit iuuatiuũ retinere ⁊ per cõsequẽs effrenitatem farmaci prohibere. Tertio etiã q̇a cũ uirtus simul cõcurrat cũ farmaco ad mouẽdũ hũores ad uentrem. melius in isto casu mouere poterit quare ex cõsequẽti farmaci operatio melius pficiet̃ Postq̃ uero humores ad uẽtrẽ producti fuerint et farmacũ euacuare inceperit. uel expulsiuã aliqualiter stimulare. tunc cõpetit motus. ex motu enim agitant̃ humores ⁊ farmacũ circa ptes uentris cõtẽtum. quare molestãt naturã ꝓpter ꝙ magis irritat̃ ad ipsos expellẽdos ⁊ce. intelligenda est igit̃ sic conclusio cũ q̇s biberit elleboꝝ ⁊ supple ad actũ euacuãdi iã reductus fuerit ⁊ce. Nota tamẽ ꝙ quãdoq; i uomitiuo exhibito ĩtentio ẽ solũ eius eductio sicut cũ prouocat̃ uomitus cũ sirupo accetoso uel cuꝫ aqua calida. ut ibi ĩtendimus solũ stomaci ab aliq̃ leui materia mũdificatõꝫ ⁊ nõ agitationẽ in toto ⁊ tunc ꝓculdubio nõ cõpeteret quies ⁊ sõpnus sed potius motus. sed de hoc uidebitur i questione. Secũdo nota per motiones quoscũq; motus locales intelligendũ nõ fortes ut uirtutẽ ꝓsternãt ⁊ calorem ⁊ humores ad exteriora trahãt sed debiles ita ut materiã solũ agitẽt uirtutẽ irritãdo ad expellenduꝫ Tertio nota quia dicit ad sõpnos minus li minꝰ potest dupliciter exponi. Primo minus. i. rarius pauciores eñ sunt casus in quibus debet corpus quiescere ⁊ce. quia hoc non ẽ nisi i quo uirtus ẽ debilis ualde. aut etiã farmacũ effrenitaret. secũdo minus i. minori tempore. prĩa expositio ẽ melior. Quarto nota ꝙ nauigatio pturbat corpa. q̇a i nauigatõe fit magna humorũ cõmotio maxime in nõ cõsuetis

⁊ per mare nauigantibus ad quā ſequit irritatō na ture ⁊ maxie ſtomaci cuius uirtus in parte ſuperio ri ſenſitiua multa uiget multa percipiēs nocumēta ¶ Similis ſnīa colligit quarta primi ca. quinto ⁊ a meſue ī ſuo de cōſolatione medicinaꝝ intētione ter tia ca. tertio ⁊ quarto cano. ubi pñtē allegat affo. ⁊ eſt utilis in actu practico ⁊ āpliat ut precedēs ⁊c.

trum poſt aſſumptū farma cum ſolutiuū cōpetat ſōpnus. ⁊ argu itur multipliciter ꝙ non prīo poſt uc neni aſſūptionē ē prohibēdus ſompnus oīo. ſed omne farmacū ſaltē forte eligendo euacu ās ē uenenoſū igit̃ ⁊ce. pꝫ ꝯña ⁊ colligit̃ maior ſexta quarti ca. de cura eius qui in potu ſūpſit uenenum ⁊ oportet ut non dormiat oīo. ⁊ nō dimittat ſe ipꝫ taliter ut dormiat. imo oportet ut ipm uigilare fa ciant ⁊ rideant ⁊ clamant in circuitu eius. ⁊ colligi tur minor ſecūdo regis acutoꝝ cōmento quarto in libro meo ⁊ alibi .xui. ⁊ quarta primi ca. de diſpoſi tionibus medicinaꝝ uentrē ſoluētiū ⁊ pluries alibi Confirmatur q̄a ī antrace nō cōpetit ſōpnus ut pꝫ per cōiter operantes qui ducunt eos per uicos cū tympanis tintinabulis ⁊ clamorib⁹ ut prohibeāt ſō pnū q̄ nō eēt niſi uenenoſa materia antracis p ſūp nū ad interiora reuocaret̃ ⁊ mali fumi. ita ꝓportio nabiliter de farmaco ſolutiuo apparet dicendum. Secūdo p ſōpnū ſupueniēte farmaco debilitat̃ ⁊ i peditur operatio farmaci igit̃ ⁊ce. ꝯña pꝫ ⁊ aſſūptū probat̃ quia p ſōpnū uirtus fortificat̃ ſed fortifica to uno oppoſitoꝝ debilitatur reliquū. igit̃ ⁊ce. pa tet ꝯña. cū uirtus fortificet̃ ⁊ farmacū debilitetur ſimiliter ſecūda primi doc. ſecūda ca. de hiis q̄ pro ueniūt a ſōpno. ¶ Cōfirmat̃ quia motus ſōpni ē ad interiora. ſed farmaci motus eſt ad exteriora. igit̃ ſunt cōtrarii ⁊ p ꝯñs unus ē alterius īpeditiuus Tertio ut farmaci ſolutiui pficiat̃ effectus. oportet ipſū farmacū nature uel uirtuti dñari. ſed ſuperue niēte ſompno minus ei dñatur igitur minus ꝓ tunc eius perficit̃ operatio pꝫ ꝯña ⁊ minor cū per ſomp num reddatur uirtus fortior ⁊ maiorē allegat con ſiliator de mēte haly in cēti'oquio. ponēdo ꝙ effe ctus medic'ne nō ē naturalis. ſed attrahit humores plures ſuperando uirtutes naturales: unde ⁊ ptolo meus ī cētiloquio prohibet dari ſolutiuū ī cōiūctōe lune cū ioue aut cū uenere: cū tūc cōfortet̃ natura. Quarto nec ſuper debili nec ſuper forti farmaco cō petit ſōpnus. igit̃ pꝫ ꝯña ⁊ aſſūptū. prīa pars argu itur. quia farmaco debili ſuperueniēs ſōpnus eius uirtutē diſſoluit. nec ſuper forti quia per ſe ſuffici ens ē ſine ſōpno operari igitur ⁊c. ¶ Quinto ſuper farmacū uomitiuū nō ē dormiēdū. igit̃ ⁊c. pꝫ ꝯña ⁊ aſſūptū arguitur. q̄a hora ſolutionis per uomitū ē ſēper ī meridie ut quarta primi ſecūdo ca. ſꝫ nec tūc nec paꝝ ante cōpetit ſōpnus igitur ⁊c. Similit̃ q̄a ex ſōpno ſuperueniēte poſſet medicina uomitia fieri uētris ſolutiua. ut ſi uomitiua fuerit ſubtilis ⁊ penetratiue ſubſtātie ut meſue de cōſolatōe me dicinaꝝ ca. ſecūdo ⁊c. ¶ Ad oppoſitū ē conſuetudo cōiter practicātiū qui uidetur ſemper poſt aſſūptū farmacū ſōpnū pcipere ut Auic. primo can. ca. quī to Cū aliquis medicinā ſolutiuā biberit. meli⁹ erit ei ſi medicina erit fortis ut ſuper eā dormiat ante ꝙ operetur. In iſta queſtione premittā prīo quaſdā diſtinctiones ⁊ notabilia. ſecūdo rñdebitur ad que ſitū ⁊c. ¶ Quātū ad primū ſit hec prīa diſtinctio ꝙ farmacū electiue euacuās de quo ī ꝓpoſito ē ſermo ē triplex. quoddā forte ⁊ laborioſe educēs ut elle borus ⁊ ſcamonea. quoddā debile ut māna caſſia tamarindi. quoddā mediū ut reubarbaꝝ ⁊ agricū ⁊ de oībus hiis poteſt eſſe ſermo ī propoſito poteſt tamē fieri ſub diſtinctio dicēdo farmacoꝝ fortium ⁊ debilium. quoddā ē debile forte intelligendo per debile forte q̄ euacuat humorē difficilis eradicati onis in parua quātitate tamē. ut prima quarti ca. de cura putridaꝝ ī generali ſed nō ē hec diſtictiō m' tum pertinēs. Secūda diſtinctio iſtoꝝ quoddā ē uomitiuū quoddā ē ſeceſſiuū ⁊ quoddā utriuſq; ope rationis ui hꝫ. exēplū primi ut elleborus. exemplū ſecūdi ut ſcamonea. exēplū tertii ut cucumer aſini nus cartamus ⁊ geheſta. ¶ Tertia diſtinctio ꝙ far macū poteſt exhiberi in forma ſolida liquida ⁊ me dia ut per exēpla pꝫ. Quarta diſtinctio ꝙ corpus cui farmacū exhibetur ſolutiuū pōt eſſe forte ⁊ de bile ⁊ medio modo ſe habēs. ¶ Quinta diſtictiō ali quādo cū farmaco euacuāte intēdimus a locis diſtā tibus attractionē. quādoq; uero a propiquis. exē pla patēt in exhibitione ellebori. Ultia diſtinctio ꝙ ſōpnū cōpetere poſſumus intelligere. uel ſtatim ipſo aſſūpto. uel poſtꝙ operari iceperit uel cōpleta eius euacuatione. ¶ Ultio ꝑmittēda ſunt iuuamēta que poſſūt ſequi ex ſōpno ſuper aſſūptū farmacū an te ſolutionē. Primū declinatio matericꝝ ad loca ad que attrahit farmacū. ¶ Secūda ꝓhibitio male ī preſſionis. Tertiū cōuerſio farmaci ī fumos. unde eius uirtus melius ad humores uel ad materias at trahendas peruenit. ¶ Quartū bona ſeperatio iuua tiui a nocitiuo cū retētione iuuatiui ⁊ expulſione nocitiui. Quintū cōcurſus perfectior uirtutis cū operatione farmaci īpellēdo humores ad uētreꝫ et contraria nocumenta ex uigilia apta ſequi remouē do ⁊ de farmaco debite uel ſecūdum cano. exhibi to eſt hic ſermo ⁊c. ¶ Quantū ad ſecūdū ſit hec ꝓ ma cōcluſio. ꝙ ſtatim ſuper forte ⁊ mediocri far maco ⁊ maxime in ſolida ſubſtātia exhibitū uētris ſolutiuū tā a forti ꝙ debili ꝙ mediocri corpore eſt dormiendū anteꝙ. ſ. operetur ꝓbatur. quia p hec ſequētur itēſa uel remiſſa iuuamēta ſuperi⁹ dicta dico autē notāter in forma ſolida. quia citius lique fit in forma liquida ut pꝫ. Secūda cōcluſio eſt ſuper farmacū debile. ſ. uentris ſolutiuū corpi ro buſto exhibitū a forti corpore aliq̄n nō ē dormien dum pꝫ quia fortis uirtus illud digerit. ut quarta primi ⁊ ſi debilis fuerit melius eſt ut ſuper eā non dormiat. ex qua ſequitur prīo ꝙ ſup aliquo medio cri maxime ī forma apozimatis exhibito ab eo eſt am non ē dormiēdū. ¶ Ex qua ſeqtur etiā a debili corpore ſuper farmaco debili eē dormiendū ⁊ ad huc mediocri exhibito ī ſubſtātia ſolida. Tertia concluſio ꝙ farmaco operāte nō ē regulariter dor miendū ſed ſolū coacte. pꝫ. quia retinetur ꝙ euacu ari oportet. Si tamē ſuperfluit euacuatio aut ca dat uirtus coacte facimus hoc. ¶ Quarta concluſio cōpleta farmaci operatione regulariter competit ſōpnus pꝫ circa lr̃am. Quītā cōcluſionē poit con ſiliator drā. c. xxvi. ſuper farmacū uomitiuū non

dormiendū.ſ. anteꝙ̄ operari incipiat. probat̄ prīo auctoritate ypo. cū biberit quis elleboꝝ. ubi intelligit de albo ut affo. quita cōmēto prīo. quia abſolute noīat. Secūdo quia ſupueniēte ſōpno farmacū uomitiuū fieri poſſet ſolutiuū ſiue ſeceſſiuū. natura ſemp tēptāte expellere p loca cōueniētia quātuȝ poteſt ⁊ maxīe farmaco exiſtente ſubſtātie ualde penetratiue ut meſue de cōſolatione medicinaꝝ ſecundo ca. Tertio quia uomitus p̄cipit̄ in meridie q̄rta primi. xi. ca. ſed illa nō ē hora qua cōpetit ſōpnus. Iſtā cōcluſionē non tenēt cōiter medici nec adhuc uidet̄ ex toto tenenda. Ad argumenta ad primū dicit̄ ꝙ ypo. intellexit poſtꝙ̄ incepit euacuar̄ Ad ſecūdū dicit̄ ꝙ nō quia multū p̄paratū ē corpus ad uomitū ⁊ cū hoc farmacū ē naturaliter uomitus ꝓuocatiuū ꝙ̄uis cōcedēdū ſit illud quādoq; eē contingens ſicut ⁊ ecōtra. quātūcunq; debite exhibeat̄ Pro tertio dicit̄ ꝙ etiā dormire poterit in meridie ⁊ maxime tēpore eſtatis aut ueris quādo longi ſūt dies in quibus dēt uomitus prouocari maxīe ideo cōiter ponitur cōcluſio oppoſita. Ego autem credo ꝙ ubi intētio euacuādi cū elleboro nō ſit attrahere a locis longinquis ſed ſolū a ſtomaco ⁊ mēbris uicinis. ꝙ non cōpeteret. maxime quia precipit̄ ſic corpus preparari ad uomitū ꝙ ſtatim exhibito uomitiuo ꝓuocat̄ uomitus poſſet etiā teneri cōcluſio conſiliatoris Ad argumenta pricipalia. ad primum dicit̄ negādo ꝯñam. quia accepto ueneno dubitatur ne illud tale ſit: ut naturā ſuperȝ ſed non ſic de farmaco conſolato. Si autem hoc de farmaco percipercmus non ſompnum ſed uigiliam deberemus inducere ſicut de ueneno ad qd̄ cōcurrit. q̇a a ueneno nullū queritur i corpore iuuamētū nec operatio ſed bene a farmaco. etiā quia farmacū exhibetur debite cōpoſitū ⁊ quātitate ⁊ qualitate debite menſuratū. ⁊ per idē ad cōfirmationē dicit̄ ꝙ nō ē bonū regimē illud de antrace. debilitat enī uirtutē ⁊ corpus īflamat. licet quis deberet uigilare. cum quiete tamē ⁊ aere frigido. Ad ſecūdū dicit̄ ꝙ p ſōpnū ipedit̄ farmaci fortis īpſſio mala. ſ. ſue malitie ī mēbris non tamē īpedit̄ attractio īmo iuuat̄ ꝓpter cāſ dictas ſecū ad attractionē cōcurrēte uirtute. Pro cōfirmatōe uero dicit̄ ꝙ mot⁹ farmaci in primis ē ad interiora ⁊ tūc cōpetit ſōpnus. prius enim attrahit humores ad uētrē. poſterius autē ad extra expellit. Ad tertiū dicit̄ negādo añs niſi ſic intelligatur aliqd̄ uirtuti uel nature dominari. i uirtuti diſcōueniēs uel nocumētū inferēs. nec tamē ita ut uirtutē ſuccūbere faciat. nō enī euacuat niſi quia nature uim infert ut meſue prīo de cōſolatione medicinaꝝ ⁊ quarta primi. Pro iſtoꝝ autem aſtrologoꝝ auctoritate dicit̄ ꝙ in illis cōiūctionib⁹ eſt tanta nature cōfortatō ⁊ farmatie debilitatō q̇a uirtus in eis operatur ſicut in farmatia debili uirt⁹ ualde robuſta. Ad quartū negat̄ añs. ⁊ dicit̄ ulterius ꝙ licet farmacū forte ſine ſōpno euacuaret non tamē eque bene ⁊ cum hoc cum magno corporis nocumēto. Ad quintū patet.

uȝ uero uolueris magis ducere elleborū moue corpus

Cum uero ſtatuere ſōpnum fac ⁊ nol i mouere elleborus quidē ꝑiculoſus. Primus iſtorū affo. expoſitus ē ſufficiēter per notata i precedenti ⁊ inferius tāgentur plura ad hoc pertinētia. Secundus uero expoſitus eſt per eadeȝ ⁊ illa que notata ſunt ſupra ſuper. xxxv. affo. ſecūde ꝑticule illo. ſ ſana habētes corpora hic nō habes declarare niſi quō elleborus ſpaſmū facit ⁊ ibi uide tu ꝯcetera

On febricitantibus faſtidiū uel abſtinentiam et cordis morſus et tenebroſitates oculorum et os amaricatum ſurſū farmatia indigere ſignificant.

Concluſio affo. ē iſta corporibus nō febricitātibus ſi inſit faſtidium ⁊ cordis morſus ⁊ os amaricatum ⁊ tenebroſitates oculorū. ſignificat huiuſmōi corpora indigere farmatia per ſuperius euacuāte. probatur ſic. huiuſmōi ſigna ſignificāt i talibus corporibus humores habūdare ſupfluos colericos ad ſuperiora tendētes igit̄ cōcluſio uera. pȝ ꝯña ⁊ aſſūptū circa lr̄am declarabit̄ Similis ſnīa ſumit̄ quarta primi ca. tertio ⁊ ſecūda quarti de ſignis motus materiei ad ſuperiora ⁊ ē utilis ⁊ āpliat̄ ut patet Primo nota ypo. dixiſſe nō febricitātibus propter alterū. ſ. aut quia nō magis audaces eſſe debem⁹ in euacuando febricitantes p uomitū ꝙ̄ in nō aliis paribus unde ⁊ minus regularis eſt euacuatō eo ꝙ farmacū ⁊ maxīe uomitiuū exſoluēdo euacuās corpus uehemēter calefacit ⁊ exſiccat. aut ut propter hoc daret intelligi ꝙ non ſolū actu egrotāes in quibus huiuſmodi appareāt ſigna ſūt euacuādi ſed etiam non actu ſed pati. Secūdo nota repiri iſtos terminos uomitus ſubuerſio morſura faſtidiū ⁊ abhominatio p quos quid ītelligēdū ſupra ītelligenti declaratū eſt prima huius affo. ſecūdo ⁊. xiii. tertii. p faſtidiū igitur ītelligimus diſpoſitionē ſtomachi per quā hō odit ⁊ refugit cibū unde ē actio appetitiua ablata cōtingens maxime ꝓpter humores malos ⁊ potiſſime colericos circa os ſtomachi inuiſcatos aut cōtentos. Tertio nota ut in cōmēto tāgitur antiqui os ſtomaci cor ſiue precordiū uocauerunt ut quarto de accidenti ⁊ tertio cano. fen. xiii. ca. primo ꝓpter multa. Prio quia ſicut os ē acutiſſimi ſenſus ⁊ ita os ſtomaci. ⁊ ſicut propter leſionem cordis fit ſyncopis ita etiā ptopter leſionē oris ſtomaci. Similiter quia oris ſtomaci ad cor maxima exiſtit colligantia ut colligit̄ i locis allegatis p cor igitur in propoſito os ſtomaci intelligi dȝ. unde ⁊ morſus cordis ītelligi debet mordicatio oris ſtomaci cōtingens a materia mordicatiua ibi cōtenta ⁊ in eo mordicationē faciente. Quarto nota per tenebroſitatē ītelligas actionē uiſiuā diminutā propter fumos ad cerebrū a ſtomaco aſcendentes ⁊ uiſiuo ſe ſpiritui cōmiſcētes. Hec igit̄ oīa ſimul cōcurrentia ſignificāt corpus egere uomitu. per os auteȝ amaricatum intellige ſaporem amaꝝ inficiētē linguam uel os.

Auic. 4ª primi ⁊ 2ª quarti

upra dyafragma dolores ſurſum farmatia indigere ſignificat. quibuſcunq; uero inferius farmatiis inferius idigere ſignificant.

¶ Conclusio affo. satis pꝫ. idē dicit Auic. prima quarti de quādo ⁊ qualiter euacuare oportet ⁊ ē utilis i actu curatiuo ⁊ ampliatur ad oīa corpora qbus hii dolores cōtingūt Nota ꝙ p dolores ītelligit dolores cātos ab humoribus ⁊ maxime acutis ad differentiā doloris uētosi qui per se nō curat̄ p uomitū aut p secessum. ¶ Secūdo nota cū dicit indigere nō debemus intelligere necessitatē in oībus sꝫ i pluribus. Dubitatur utrū cā humoralis faciens dolorē supra diafragma sit euacuāda per uomitū ⁊ arguitur ꝙ nō quia in cur⁊ pleuresis ⁊ peripleumonie ⁊ multa⁊ egritudinū supra diafragma auctores p̄cipiunt medicinas solutiuas: ut pꝫ ab Auic. ⁊ almāsore. ¶ Secūdo in cura doloris renalis uel colici. uomitus multū cōmēdatur ⁊c. Tertio dolor unius ptis curat̄ p euacuatōeꝫ ptis cōtrarie igit̄ si dolor sit i superioribus cōuenit euacuatio per inferi⁹ ⁊c. patet añs tertio terapentice. ¶ Ad oppositū est ypo. ⁊ cōmētator Respōdet ꝙ humores eē cām doloris supra diafragma uel infra pōt intelligi dupliciter. uno modo ꝙ generētur in illis locis p uiā congestionis ⁊ hoc pōt eē in qualibet pte corporis igit̄ p uiā congestionis a quocūqꝫ humore uel materia pōt eē dolor. Aliomō pōt eē talis humor p uiā defluxus ⁊ illo mō per naturā humo⁊ nisi furiose expellat̄ humor leuis sicut colera fluit ad superiora ⁊ isto modo nō i quocūqꝫ loco corporis p illū moduꝫ est aptus fieri dolor a quocūqꝫ humore. sed superius ab humore leui ⁊ inferius ab humore graui sꝫ per uiā synthomatis possit cōtingere sicut dictum ē per uiā congestionis. Tūc ē prīa cōclusio ꝙ dolor cāus ab humore generato i superiori pte p uiā cōgestionis nō curat̄ per uomitū: quia possibile est ꝙ talis sit humor grauis qui dēt euacuari p inferi⁹ ¶ Secūda cōclusio si dolor i superioribus fiat ab humore fluente ibi aliunde p suā naturā curat̄ uomitu ⁊ si inferius p secessum ꝓbat̄ quia humor sui natura inclinat̄ ad ista loca. igit̄ facile est arti ipsuꝫ per ista loca euacuare Tertia cōclusio si talis humor synthomatice expellatur ad locū doloris. tunc euacuādus est per loca expulsionis magis proxima ⁊ hoc nō multū repugnāte natura humo⁊ ⁊ qa hoc nō pōt bene determinari quia uariatō pōt multipliciter cōtingere. iō cōmittit̄ discretioni medici Ad rōes prius ante oppositū adductas due prime argunt de humore generato in loco doloris ⁊ nō fluente aliunde: ¶ Ad alia dico ꝙ quādo galie. ⁊ alii dicūt p cōtraria loca fieri euacuatōes ipsi habēt respectum ad euacuādū ⁊ diuertēdū: hic autē solū ad eradicādū ⁊ euacuādū ⁊ ideo nō ē contradictio.

uicūqꝫ in farmatiis non sitiunt cum purgantur non quiescant priusquā sitiant.

Conclusio affo. ē ista. quicūqꝫ farmatia purgat̄ et per purgationē ad sitim nō perducūt̄ nō debēt quiescere donec pducatur ad sitim. ꝓbat̄ sic tales nō debent quiescere nisi purgatōe cōpleta. sed non nisi ipsis ad sitim perductis ē perfecta purgatio. igit̄ cōsequētia pꝫ ⁊ assūptū i lrā declarabitur. Idē colligitur a mesue de cōsolatione intentione quarta sexto ca. sꝫ de signis post purgationē ⁊ quarta primi ca. quarto. s. de regulis cōibus solutōi uentris ⁊ uomitui. ⁊ sexto ca: de supfluitate medicine uētrē ⁊ hora restrīgendi uētrē soluētiū. ⁊ est utilis in actu practico ad cognoscēdū sufficiētē euātōeꝫ ⁊ āpliatur ut pꝫ ad oīa corpora p farmatias eligētes pfecte purgāda cū circūstātiis tamē inferius explicādis ¶ Primo nota per farmatias ītelligēdas esse attrahendo euacuātes siue p uomitū siue per secessū siue utroqꝫ mō licet de secessiuis maxie uerificet̄ affo. Secūdo nota nō solū p sitim sup purgatōis cōplemētuꝫ significari posse. sed etiā per cōferētiā ⁊ tollerātiaꝫ ut supra ⁊ etiā p sōpnū qrta primi ca. 4°. ⁊ leuitatē iocūditatē ⁊ quietē. ut mesue allegato ca. qa tamē signū sūptū a siti magis apparet ambiguū. maior pōt i eo error cōtigere hoc specialiter uoluit hic ypo. nobis notificare. ¶ Tertio nota sitim cāri ex cōsūptione humidi roridi oris stomaci queadmoduꝫ fames ex cōsūptione humidi substātifici prept qd sitis est appetitus frigidi ⁊ humidi fames calidi et sicci secūdo de aīa. Causat̄ aūt quādoqꝫ ab intra a cā materiali ⁊ tūc est sitis naturalis. qñdoqꝫ uero a re penitus preter naturā ut a febre ⁊ qñqꝫ a re nō naturali sicut motu exercitio farmatia debite exhibita. Jn ꝓposito uero sitis ē non naturalis. Quarto nota ꝙ farmatia ꝓducēte ⁊ attrahēte humores ad stomacū ipediūt ne farmacū i os stomachi iprimat quare nec tūc roridū humidū eius notabiliter resoluitur uel exsiccatur ⁊ ex ꝯñti nō fit sitis operatiōe farmaci. Cōpleta aūt euātōe ipressio ab eadē relicta nō habēs ipedimētum ex parte iā dicto⁊ humo⁊ os stomaci fortius exsiccat quare ⁊ tūc insurgit sitis ⁊ per ꝯñs supuentio sitis ē signū humores illos iā euacuatos esse. ad qd etiā cōcurrit ꝙ donec humores attracti sunt in stomacho nisi ualde colerici fuerint os stomaci remanet actu humectatū. quare nō insurgit sitis. ¶ Ex hoc pꝫ cā uerificās affo. Quīto nota non quiescūt ⁊c. qa. s. localiter moueantur ut farmacū melius opetur ⁊ hoc nō placet ¶ Secundo nō quiescūt. i. ab euātōe quia sꝫ euacuatōꝫ nō sistāt cū huis que habēt farmatiā frangere. uł si nō sufficeret adhuc nō quiescant. quia adhuc se cū farmaco euacuāt. ⁊ in sūma non quiescāt quin in una uel in pluribus euacuationibus ad sitim pducātur ⁊ ꝯñter pꝫ corpore taliter ad sitim producto debet quiescere ad intellectum datum.

Utrum sitis purgationi superueniens significet euidēter purgationis cōplemētū. arguit̄ ꝙ nō. quia stat ꝙ ñ superueniat igitur pꝫ ꝯña. quia si sic sequeret̄ ꝙ p⁹ ulteriorē purgationē nō poterit significare nisi purgationis supfluitatē ⁊ assūptū probat̄ ponēdo sortē tēperati stomaci ⁊ platonē flegmatici uel sortē colerici ⁊ debeāt cū eque forti medicina i hora purgari. ⁊ arguitur sic. in fine hore incurret sortes sitim sed multo tardius icurret sitim plato. ⁊ tamē ꝓ tūc erit plato sufficienter purgatus igitur ⁊ce. Secūdo sic i aliquibus corporibus ut sicci stomaci aut calidi ⁊ sicci necessario sitis antecedit purgatiōis complemētū. igit̄ ⁊c. pꝫ ꝯña. ⁊ assūptū arguit̄. nā i stomaco tēperato stati cōpleta purgatōe insurgit sitis sed prius insurgit sitis i stomaco sicco ꝙ̄ tēperato ut secūdo tegni ⁊ xiii. tertii ca. de signis ꝯplexionū stomaci. igit̄ ⁊c. ꝯña uidetur nota cū añte. ⁊ p simile

argumētum deduci pōt ī quolibet corpore humidi
stomaci nō nisi ī lōgo tēpore post cōpletā euātionez
sequi sitim: Tertio polē ē sitim sequi supfluentē
euacuationē igitur. pʒ ꝯña ⁊ assūptū docet experi-
mētū. ⁊ colligitur quarta primi ca. sexto. s. de siti
Quarto possibile ē ī stomaco eē malā cōplexionē
humidā appetitū potus totaliter auferentē igit̄. pʒ
ꝯña ⁊ assūptū colligitur xiii. tertii. ⁊ rōne. quia si-
cut pōt auferri appetitus cibi ita ⁊ potus Similiter
quia pōt alicuius purgādi uirtus eē in tantū debilis
ut nō sufficiat purgationē usqꝫ ad illū terminū tol-
lerare. Omnis aūt euacuatō ē fiēda secūdū uirtutis
tenorē ut prio huius affo. tertio ⁊ cōmēto tertio et
cōmēto nonꝙ ⁊ pluries alibi Quīto possibile ē si
tim in purgatione sequi īpressionē a farmatia pro
uenientē aut a materia ad stomacū a farmaco attra
cto. igitur pʒ ꝯña ⁊ assūptū colligit̄ a mesue ⁊ auic.
capitulis allegatis. ⁊ ꝑ idē argui pōt ꝙ spēs humo
ris pōt esse cā uelocis ⁊ tardi aduentus sitis ⁊ si sic.
nō significabit suꝑ purgationē ⁊ potest consimiliter
cōfirmari q̄si de farmaco uomitiuo. quia attrahit
humores ad os stomaci quare tardatur sitis si fue
rit frigidus ⁊ humidus ⁊ uolocitat̄ si calidus ⁊ sicc⁹
Ad oppositū ē ypo. ī affo. docēs corpus ꝑ purga
tionem ad sitī perduci. ⁊ Auic. quarta primi ca. q̄r
to dū īquit. ⁊ scias ꝙ cū sitis post uētris solutōꝫ aut
uomitum fuerit fortis maximā ⁊ ultimā purgatio
nis bonitatē significat. ⁊ in ca. sexto ex significatio
nibus q̇bus cognoscitur hora qua ē catarticū cōstri
gendū ē sitis. Cu igit̄ uētris solutio pseuerauerit. ⁊
sitis nō acciderit. nō erit timēdū ꝙ supfluitates per
ueniunt. idē mesue ca. allegato. Respōdēdo ad q̄-
situm primo premittēde sūt distinctiones ⁊ notabi-
lia. secūdo cōclusiones. tertio ad argumēta respon
dēdū erit. Quātū ad primū sit hec prīa distictio
ꝙ sitis ī purgatione ē cōtigēs dupliciter quedā pre
occupās purgationē. quedā succedēs purgatōni siue
sequens eam. Colligit̄ hec distinctio quasi in forma
a mesue ca. allegato. ⁊ uirtualiter quarta ṗmi ca
pitulo sexto. Preoccupās dicitur quecūqꝫ añcedens
purgationis cōplemētū; puta quia īcipit anteq̄ inci
piat purgatio uel simul cū purgatione uel aduenit
dū īcōpleta; i. diminuta ē purgatio. Subsequēs au
tē que sequitur purgationis cōplementū aut supflui
tatē. Ex quo pʒ subsequētē eē de qua ē sermo. Se
cūda distinctio dupliciter aliqua euacuatō a medi-
cis dicitur cōpleta uel sufficiēs prīo merito quātita
tis humoris euacuati quia. s. tantū euacuatū ⁊ tale
quātū ē euacuādū. secūdo respectu tenoris uirtutis
exēpla satis patēt. ⁊ hec distinctio collecta fuit su-
pra prima huius cōmēto tertio. ī proposito intelli
gitur uł attenditur purgationis cōplemētū in relati
one ad quātitatē humoris licet sit purgatio semper
penes uirtutis tenorē prīcipaliter cōsiderāda ut plu
ries supra. Tertia distinctio ē ꝙ sitis preocupās
purgationē potest cōsequi naturalē uł accidētalē di
spositionē stomaci maxime tamē naturalē aut ma-
terie ad stomacū per farmacū attracte uel dispositi
onē farmaci. exēplū primi ut si stomacus sit calid⁹
⁊ siccus. exēplū secūdi. si ad ipsū attrahātur humo
res ualde calidi ⁊ sicci. exēplū tertii sicut si farma-
cū sit ualde exsiccatiuū ut elleborus. Quarta di
stinctio ꝙ cū siti ī purgatione repta quādoqꝫ stat e

grotantis alleuiatio quādoqꝫ debilitatio ⁊ extinctō
per uiā aggrauationis uel resolutionis exēpla satis
patēt. Quinto ṗmittēdū ī hoc differre euacuatio
nē cōpletā siue perfectā ab īperfecta uel superflua
quia cū īperfecta adhuc stat grauitas ⁊ estuatō cuꝫ
superflua debilitas ⁊ arefactio. cū perfecta leuitas
⁊ iocūditas. Quātū ad secūdū sit hec prīa conclu
sio ꝙ sitis purgationē preocupās nō significat pur
gationis cōplemētū pʒ ex quid nōis preocupātis si-
tis ⁊ colligitur a mesue allegato ca. ⁊ Auic. ubi. su
supra. Secūda cōclusio nō post quālibet cōpletā
purgationē sequitur sitis pʒ per plura argumenta
adducta ante oppositū; prīo de flegmatico ualde se
cūdo de habēte appetituꝫ potus ablatū ut supra
Tertia cōclusio ꝙ corpore a tēperamēto nō multuꝫ
lapso extremaliter ad humidū nec ad calidū ⁊ siccū
ad quālibet purgationē cōpletā cū farmaco eligen
do euacuāte deducto accidentali īpedimēto sequit̄
sitis. pʒ ad quālibꝫ talē sequit̄ exsiccatio humidi ro
ridi irrorantis ⁊ madefaciētis os stomaci per cuius
cōsūptionē fit sitis igitur ⁊c. pʒ ꝯña. ⁊ assūptū circa
litterā declaratū est. Quarta cōclusio licet ita sit ñ
tamen a qualibet siti que sequitur arguit̄ purgatio
nis bonitas ⁊ cōplemētū pʒ quia possit eē euacuatū
quale euacuari nō oportuit ⁊ tamē sequeret̄ sitis.
Quinta cōclusio de intentione ypo. quelibet sitis
sequēs purgationē in dictis corporibus cū qua ē le-
uitas iocunditas ⁊ quies significat purgatiōis cōple
mētū aut significare pōt. ⁊ hoc ut plurimū: prop-
pter sophistas. patet: quia per iocūditatē etiam ar
guitur euacuatū esse quale oportuit. per sitim aūt
significatur iam incipere farmacū naturalis humi-
ditatis corporis substātiā exsiccare deficientibus hu
moribus euacuandis iō ⁊ce. Ex quibus pʒ prīa
dr̄a inter sitim sequētē debitā ⁊ cōpletā purgatōeꝫ
ex una parte ⁊ sequētē superfluā aut diminutaꝫ ex
alia parte. ⁊ tu uide de hoc clare a mesue allegato
ca°. Patet secundo ut supra. non omne corpus
esse ꝑ euacuationē ad sitī perducēdū. pʒ tertio hu-
iusmodi corpora ad sitī perducēda ad uarios gra-
dus sitis perduci debere. Sicca eni debent perduci
ad sitim notabilē. humida uero nō. sed statī appa
rente siti sedanda est euacuatio. Ex quibus pa-
tet ulterius intellectus affo. pʒ ulterius ꝙ uerū pur
gationis cōplementū includit debitā fore quātitatē
euacuati hūoris. cū bona cōferentia ⁊ tollerātia. si
eni hec nō fuerit. nō erit nisi superflua uel diminu
ta euacuatio. Ad argumēta pʒ solutio ex his oī
bus pʒ solutio ad quedā dubia. primū quare post
sufficiētē euacuatōeꝫ cū flōmia nō sequit̄ sitis. sicut
post istā que fit cū farmaco. Secundū dubium q̄re
post purgationē cōpletā cū farmatia non sequit̄ fa
mes sicut subsequit̄ sitis. Tertiū que farmatia mai
orem prouocat sitim an uomitiua an secessiua.
Quartū dubiū si corpus euacuādū ē una uł plurib⁹
euacuationibus ad sitim perducēdū. Ad primū di
citur ꝙ flōmia nō īprimit īpressionē os stomaci ex
siccātē. Ad secūdū pʒ quia facilius a farmaco re
soluitur humidū roridū. ⁊ q̇a īprimit̄ mala cōplex
io calida ⁊ sicca. Ad tertiū dicitur ꝙ ut plurimuꝫ
uomitiua propter tria. primo quia acutior ⁊ uehe
mentior. secūdo quia humores attrahit caliores.
tertō quia magis agitat ⁊ partes stomaci magis la

borare facit ad qđ sequit̄ maior exsiccatō ⁊ resolutio cū iflāmatione ut expimētū ondit. ¶ Ad quartū dicēdū ut mesue allegato ca. ⁊ tu ibi uide. Ex dictis omnibus elicit̄ tā per sitis habūdātiā ꝙ per eius ꝓsentiā super purgationē esse significādū quia ex presentia ꝯplementū: ex habūdātia uero superfluitatē ut supra uisum est.

In febricitantibus existentibus si fiat strophus et genuum grauitas et lūborum dolor deorsum farmatia indigere significant.

Conclusio affo. est ista. strophus ⁊ grauitas genuum ⁊ dolor lūboꝝ factus i corporibus nō febricitātibus significat huiusmōi corpora idigere farmatia p iferius euacuāte. ꝓbat̄ sic huiusmōi accidētia significāt i corporibus huiusmōi materias frigidas ⁊ graues superhabūdare p inferius cōsequēter educibiles igitur cōclusio uera. pꝫ ꝯña. ⁊ assūptum uidet̄ in littera. Similis snīa colligit̄ quarta primi ca. tertio ⁊ aliqualiter a rasi. iiii. almāsoris capi. de pronosticatione signoꝝ morboꝝ anteꝙ augmētetur. ⁊ est utilis ⁊ ampliat̄ ut pꝫ ¶ Pri° nota notanter dictū esse nō febricitātibus aut ut simus minus audaces i euacuādo febricitātes. aut ut intelligeremus nō solū actu egrotātes esse euacuādos sed etiā paratos egrotare. uel forte ut tāgit cōstātinus quia sine peccato materie poterūt fieri huiusmodi dolores cū febris. uł nolumus ut prius ⁊ meli⁹ ad primā expōēꝫ redire. quia nō sēper febrientes ⁊ si huiusmodi dolores perpessi materiales fuerit crūt euacuandi. Secundo nota p strophū itelligēdū esse intestinoꝝ dolorē materialē tāiū. quia pēdetem a materia grossa uentosa per intestina tortuose mota aut flegmatica cruda uel etiā mordificatiua uel colerica. Per genuū aūt grauitatē intelligēda ē lapsitudo iūcturaꝝ genuū ⁊ etiā alioꝝ. sed quia in illa lapsitas potissime manifestat̄ cū sit iūctura lapsa habēs pondus substinere iō eā precipue tetigit. ꝓueit etiā huiusmodi lapsitas a materia flegmatica ad iūcturas illas fluente ⁊ illas relaxante. quare ad motū inepte fiunt. per genuuꝫ aūt grauitatē itelligere debemus grauitatē i genubus perceptā propter materiā i genuū iūcturis ꝯtētam uel ibidē grauitatem ¶ Per dolorē aūt lūboꝝ intelligi dꝫ dolor circa renes uel prope carnes illas musculosas circa renes exñtes prouenies secūdū plr̄m a materia consimili qualiter aūt discernatur iste cāe dēt prius cognosci signis. Tertio nota siue materia per farmacū euacuāda fuerit subtilis siue grossa grauis uel leuis ipsa tamē declināte ad interiora ē magis per inferius ꝙ per superius nisi sit aliqđ actualiter ꝓhibēs euacuāda. qm̄ undecūqꝫ repit natura ⁊cet. ¶ Ex illo colligit̄ cā uerificās affo. quoniā huiusmōi accidentia uel proueniūt a materia flegmatica grossa frigida uel uentosa aut colerica subtili mordicatiua sed qualitercūqꝫ sit ipā ad iferiora declināte qđ cōprehenditur per signa iā dicta. est magis per inferiora euacuāda igitur ⁊c. pꝫ ꝯña Quarto nota p farmatiā intelligi posse nō solū secessiuā sed etiā urine ꝓuocatiuā potissime tñ de secessiua in proposito intelligendū est. ¶ Quito nota notāter dictū eē significat. nō aūt dictū eē corpus sic eē euacuādū. quia ⁊ si sūpta indicatione a situ ⁊ loco ad quā declinat materia sit taliter euacuandū. nō tamē absolute iudicādū ipsū sic euacuari debere ut ubi sint alie indicationes fortius oppositū indicātes.

utrū doloribus existētibus super diafragmate sit mā p supi⁹ nō p iferius euacuāda arguit ꝙ nō. quia tūc oīs dolor capitis materialis esꝫ medicina uomitiua curād⁹. Et cōfirmat̄ i pleuresi ⁊ periplomonia euacuat̄ materia p secessū magis ꝙ p uomitū igit̄ assūptū colligit̄ tertio. xii. Itē materia declināte ad os stomaci ipā ē per uomitum euacuāda tertio tegni ⁊ quarto primi ca. quarto ⁊ primā quarti ca. de cura fe. putridaꝝ. sed tūc materia est cōtēta ifra diafragma igit̄. Itē ꝯtra. xx. affo. quia possibile est strophū a materia pendere colerica. q° posito magis erit p supi⁹ ꝙ p iferius euacutio fiēda igit̄ ¶ Oppositū uoluit ypo. in affo. p respōsione sciēdū ꝙ ad debitā euacuationē nō solūꝫ ab una circūstantia: sed a pluribus sumit̄ indicatio huiusmōi eni circūstātie sūt sex pricipaliter attēdēde. s. quātitas qualitas tempus locus ⁊c. hec enim omnia indicāt quoꝝ tamē alteꝝ altero frequenter fortius indicat. ¶ Ex quo sequitur ꝙ ad doloreꝫ super diafragmate exñtē significare uel idicare materiā eē per superius euacuādā nō sequit̄ ipsaꝫ fore taliter euacuādā possūt eni eē ad oppositū alia fortius indicātia. Tunc sit pria cōclusio siue materia infra siue supra diafragma fuerit. ipā ē magis p inferi⁹ ꝙ per superius euacuāda: pꝫ quia euacuatio p fluxū uētris ē nature cōueniētior ut super illo affo. quarto huius ꝑticule. Purgare quidem estate ostensum est. ¶ Secūda cōclusio licet ita sit situs tamē superior indicat euacuationē per superius. sicut inferior p inferius. pꝫ quia indicat aliis parib⁹ materiā leuiorē ꝓpinquiorē ⁊ directiorē ad locū ad quē debet fieri euacuatio per superius. Tertia conclusio licet materia cōtēta ifra diafragma merito situs esset p iferius purgāda tamē merito alteri⁹ indicationis ipsa ē aliquādo per superius euacuāda Prima pars pꝫ per superius dicta. Secūda pars patet ubi materia cōtineatur in ore stomachi. aut repat ad os stomachi tunc indicatio sūpta a directione uie uel ꝓpinquitatis per quā fiet expulsio ⁊ motus ad superiora fortius indicat ꝙ ipsā situatā esse infra diafragma. ¶ Ad argumēta ad primū negāda est cōsequētia lꝫ indicatione sūpta a situ id esset ueꝝ ⁊ p idem ad cōfirmationē ad aliā supra dictū est super illo affo. Purgare estate. Ad secūdū etiā patet similiter.

Egestiones nigre uel quasi sāguis sponte uenientes et cū febre et sine febre pessīe sūt et quantocūqꝫ plures colores fuerit maius malum: cum farmatiis uero melius est et quantocunque colores plures fuerint non malum est.

¶ Prima cõclusio afforismi. est ista egestiones nigre spon te. i. a natura euenientes siue corpus febricis fuerit siue nõ sunt pessime. pbat p huiusmõi egestiones significat naturalibus mẽbris uehemẽs icendiũ uel uehemens adustio uel uehemens caloris naturalis mortificatõ quoꝝ utrũqꝫ ẽ pessimũ ⁊ mortificatiuũ

Primo nota egestionẽ sumi tripliciter. prio pro qualibet sensibili supfluitatũ expulsione per quãcũ qꝫ regionem fuerit. Secũdo pro superfluitate pme digestionis. ¶ Tertio pro qualibet superfluitate uel materia per uiã prie digestionis expulsioni deputa ta expulsa qualiter dicimꝰ egestionẽ aliquã eẽ sang uineã chilosã uel hũorosã taliter sumitur i pposito. Secũdo nota nigre. s. sicut sanguis grossus niger ⁊ fecalis existẽs sicut ẽ sãguis emorroydalis ⁊ nõ ni gre ppter aliã cãm accidẽtaliter tingentẽ. ut cibuꝫ farmacũ ⁊c. ¶ Tertio nota huiusmodi egestiones quãdoqꝫ eẽ perseuerãtes quãdoqꝫ nõ. i pposito ser mo est de perseuerãtibus ubi eni nõ pseuerẽt nõ es set uera cõclusio. Quarto nota huiusmodi ege stiones apparere posse i pricipio uel augmẽto ⁊ uni uersaliter anteqꝫ signa digestiõis appareãt. ⁊ sic in telligitur i proposito de apparẽtibꝰ autẽ post signa digestionis est aliter sentiẽdũ. ¶ Quito nota qꝫ hu iusmodi nigre egestiones possũt a multis causis con tingere. Primo propter aptionẽ apãtũ interioꝝ ut debeleti in epate in quibus huiusmodi materie col lecte fuerit ⁊ priusqꝫ ad saniẽ terminata sint erup ta sũt uel saniata sũt sanie nigra mala que per infe riora expulsa cãt egestiones nigras. Secũdo pro pter apertionẽ opilationũ epatis. sanguine eni opi latione cãnte coagulãt ⁊ denigratur. ¶ Tertio pro pter debilitatẽ attractiue splenis in attrahẽdo hũo rẽ melãcolicũ ab ipso epate ⁊ sãguinẽ depñatẽ: qa sanguini cõmistus remanet. ⁊ frequẽter ipsa natu ra per inferiora expellit. quia apparẽt egestiões ni gre. quarto ppter epatis cõtẽtiuã ⁊ discretiuã debi lẽ in sequestrãdo humorẽ melãcolicũ a sanguie quia plurĩ cũ egestionibus cõmiscet. Quinto ppter sãguinis ⁊ humoꝝ adustionẽ i epate uel uenis: quia ad substãtiã grossã nigrã feculẽtã cõuertũt ⁊ extra anatura p inferius expellũtur ⁊ nũqꝫ sũt sine febre ¶ Sexto propter frigiditatẽ cõgelantẽ aut caloris naturalis extinctionẽ uel mortificatiõnẽ. calore eni extincto sãguis ⁊ humores multũ spiritibus depau perantur p quoꝝ participatões reddũt hũores rari clari ⁊ peruii: Ipsis igit spiritibus priuati fiunt opa ci ⁊ ad obscuritatem ⁊ nigredinẽ tẽdentes. ⁊ pñter his per inferiora expulsis fiunt nigre egestões. si cut sanguis coagulatus niger a quo totus spiritꝰ ex pulsus ẽ. vnde ppter hoc partes nostri corporis a frigore multũ patiẽtes liuescũt. Ad ppositũ de ege stionibus nigris ultimis duobus mõis intelligit cõ clusio afforismi. ex quibus pꝫ eius ueritas huiusmõi eniꝫ egestionibus apparentibus pseuerãtibus anqꝫ sig na digestionis manifestẽtur significat in interiorıbꝰ uehemens adustio aut spũum exalatio ⁊ materieꝝ adustaꝝ uel cõgelataꝝ dominiũ i interiorıbꝰ i qbꝰ non dominat natura nec ipsas cretice sed sinthoma tice expellit. sed hoc ẽ pessimũ igit. Ex quo patꝫ notabilit dictũ eẽ cũ fe. ⁊ sine fe. si eni fuerit cũ fe. significat incẽdiũ. si sine fe. significat mortificatio caloris.

¶ Et quantocunque.

Secũda cõclusio huiusmõi egestiones quãto sũt plu riũ colorum sunt tãto deteriores. pbat sic tãto sig nificat materiã malignã ãpliorẽ ⁊ magis etheroge neã ⁊ minus a uirtute uincibilẽ uel superabilẽ igit cõclusio uera pꝫ 9ña ⁊ assũptũ circa litterã declara bitur. ¶ Primo nota per plures colores itelligi pos se plures colores nigros gradualiter tamẽ adiuicẽ secũdũ magis ⁊ minus differẽtes ut si una ps egesti onis esset intense nigra ⁊ altera remissius ⁊ sic de aliis. Secũdo intelligi põt p plures. s. specifice differentes quia. s. egestionũ alique ptes sũt albe ⁊ alie nigre ⁊ alie citrine ⁊ce. sic tamẽ qꝫ pte nigra i egestionibus dominante nigre denoĩantur hoc se cũdo mõ intelligit. ¶ Secũdo nota hoc eẽ intelligẽ dũ ipsis perseuerãtibus ⁊ signis digestionis nõ pre apparentibꝰ ut supra. Tertio nota has posse ue nire simul aut successione pluriũ coloꝝ i proposito i telligitur simul ¶ Quarto nota huiusmõi egestio nes pluriũ coloꝝ apparere posse uel pares in quãti tate puris nigris ⁊ sic nõ intelligit cõclusio ex plura litate eni illa significat minor adustio. Secundo apparere possũt sic qꝫ in illis que sunt pluriũ colorũ pars nigra tãta sit ⁊ tam intẽse nigra sicut in egesti onibus pure nigris ⁊ sic intelligit cõclusio: ⁊ uera ẽ quia cũ talibus his circũstantiis apparentibus signi ficatur plures esse materias uirtutẽ iestantes. sed hoc aliis paribus ẽ deterius. Un le pꝫ has egestio nes malas eẽ per uiã signi ex pte eni humoris adu sti alia sunt paria ⁊ cũ hoc in illa que ẽ pluriũ colo rũ ẽ excessus in aliis mẽbris ideo ⁊cetera.

¶ cum farmatiis.

Tertia cõclusio egestiones nigre nõ sponte sꝫ ui far matie euacuate sunt minus male qꝫ spõte egrediẽ es. pbat sic per tales significat minor malitia ma terie que euacuatur igit. assũptũ arguit quia p eas significat materiã hãc euacuãdã nõ tãtã habere ma litiã ut per ipsã uirtus stimulet ad ipsã sinthomati ce expellendã igitur ⁊c. pꝫ 9ña ⁊ assũptũ declarabi tur. ¶ Primo nota egestiones posse esse nigras a primitiua cã ut farmaco cassia uel cibo. Secũdo in trinsece ⁊ p se ⁊ sic intelligit i pposito ⁊ dicuntur meliores quia minus male abusiue. Secũdo no ta egestões ui farmaci qñqꝫ euacuari pcedẽtibꝰ sig nis digestionis. quãdoqꝫ nõ precedẽtibus i pposito intelligitur nõ precedẽtibus ipsis eni pcedẽtibus in euacuatis significaret uirtutẽ magis pfecte ⁊ cõple te dominari materie ppterea farmaci nõ eguit au xilio. ¶ Ex quibꝰ colligit cã uerificãs afforismi. his eni talibus apparẽtibus ui farmaci significatur et i plu ribus materiã nõ fuisse sic malignã ut uirtutẽ ad si thomatice expellẽdũ irritaret. econtra autem ipsis sponte euacuatis.

Et quantocunqꝫ.

¶ Quarta cõclusio quãto uarietas egestionũ ui far maci euacuataꝝ ẽ maior tanto ẽ minus malũ pro batur sic. tãto significat magis purgatiõis cõplemẽ tũ pꝫ 9ña ⁊ assũptũ declarabitur stati. Prio no ta huiusmodi egestiones uarioꝝ coloꝝ ui farmaci euacuari possũt dupliciter. primo simul ⁊ sic nõ. se cũdo successiue ⁊ sic maius cõplementũ purgationis

significāt sed de hoc uidebit̄ i qōne plus ⁊ similis sē
tentia huic colligit̄. xiiii. tertii tractatu quarto ⁊ se
cūdo cōtinentis ca. iii. scʒ de egōne ⁊. x. almanso
de egōne ⁊ ē utilis affo. ī actu practico ⁊ ãpliat̄ ut
in notatis dictū est:

trūm affo. sit uerus.

primo quãtū ad primã cōclusionē ⁊ ui
detur ꝙ nō quia sãguis coagulat⁹ nō
potest fecibus misceri igit̄. ⁊c. añs ꝓbat̄ quia sang
uis coagulat̄ in intestinis ⁊ tūc aut coagulat̄ postꝙ̄
est admistus fecibus aut prius: si prius. igit̄ nō mi
scebitur. q̇a coagulatio ꝓhibet. si post ipse est par
titus ad minima cū fecibus ⁊ sic nō pōt coagulari.
Contra secūdã cōclusionē arguit̄ sic. in fluxibus
uentris factis a natura mutationes egōnū iuuãt ut
patuit secūda ꝑticula. igit̄ secūda cōclusio falsa.
Tertio cōtra tertiã sic egō nigra qualis sanguis oīo
significat solutã cōtinuitatē in uenis epatis. igitur
oīo est mala. ꝯña tenet ut prius ⁊ añs pʒ loquēdo
de ea que seq̇tur fluxū epaticū ut hic intelligitur.
Quarto cōtra quartū sic. diuerse egōnes ꝓuocate
p artē significāt diuersas neutralitates in corpori
bus aut possūt significare actuales egritudines in
corporibus febricitãtibus farmacatis. Ad opposi
ē ypo. Ad dubiū rñdetur ⁊ sit prima cōclusio ꝙ sē
per egō nigra sicut sanguis ē mala p uiã signi. ista
pʒ p tertiã rōeʒ factã i questione. Secūda cōclu
sio ꝙ peius significat facta per naturã ꝙ̄ per artem
ꝓbat̄ quia significat actualē egritudinē si fiat p na
turã. si uero fiat p artē nō ut iã dictū est. Tertia
cōclusio ꝙ egōes diuersoꝝ coloꝝ quōcūq; fiãt sunt
ma e per uiã signi ista ꝓbat̄ sic. quia significat ethe
rogenitatē materie. Quarta cōclusio ꝙ peius si
gnificant facte per naturã ꝙ̄ per artē ista conclusio
ꝓbatur sicut secūda. Quīta cōclusio ꝙ tã nigͣ q̄
lis est sãguis ꝙ̄ etiã diuersoꝝ coloꝝ i aliquo casu ē
eque mala uel peior facta p artē ꝙ̄ p naturã ut i ca
su ī quo farmatia det̄ actu fortiter egrotãti. Se
xta cōclusio ꝙ̄uis dicte egōnes sūt male per uiã sig
ni. possūt tñ bone esse p uiã cãe siue sponte. siue per
artē facte. pʒ quia alleuiat uirtutē ⁊ remouēt cau
sam presentis morbi uel futuri. igit̄ ⁊c. ⁊ p hoc sol
uitur ad rōnes. Ad primuʒ dicit̄ ꝙ sanguis īmiscet̄
fecibus ⁊ pōt hoc fieri ante coagulationem ⁊ p⁹. ⁊
tamē nō mistione in qua mīmū a minimo tãgat̄ si
cut ꝓbat ratio. sed mistione large dicta. Ad se
cūdã ꝙ mutationes egestionū que fiūt p naturã suc
cessiue sūt laudabiles sed nō simul facte. ⁊ prio mō
ītelligit̄ in illo affo. in uētris fluxibus. ⁊ secūdo mō
hic quia prio mō significat naturã regulariter opa
ri ⁊ dominari materie: Secūdo significat pl⁹ sin
thomatice quia una materia dese magis apta est ex
pulsioni ꝙ̄ alia. igitur si simul expellatur significat
sinthoma. Ad tertiã ꝙ ypo. nō uult ꝙ egō nigra
artificialis simpliciter sit bona sed ꝙ sit minus ma
la ꝙ̄ facta per naturã. Ad quartã similiter dico
ꝙ egōnes diuersoꝝ coloꝝ sunt bone per uiã cãe. et
nō simpliciter bone per uiã signi. licet sint minus ⁊
male per uiam signi ꝙ̄ facte per naturam.

gritudinibus quibuscunque incipientibus si fel nigrum sursum aut deorsum exierit malum.

Conclusio affo. est ista. In cuiuscūq; morbi princi
pio euacuatū fuerit fel nigrū sursū uel deorsū illud
est signū mortale ꝓbat̄ sic huiusmodi euacuatō si
gnificat in corpore habūdare materiã pessimã a na
tura nō superabilē. igit̄ ꝯclusio uera. pʒ ꝯña ⁊ assū
ptū declarabit̄ circa litterã. Cōcordãtia ⁊ utili
tas affo. huius habet̄ sicut precedentis ⁊ similiter
ampliatio: Primo nota per egritudines quascū
q; intelligere debemus egritudines a colera pendē
tes siue acute siue cronice fuerīt de oibus enī ueri
ficatur affo. ut pʒ licet de acutis sit maxīe uerifica
bilis. Secūdo nota notãter dictū eē incipientibus
quia. s. in principio uniuersali existentibus ad de
notãdum huiusmodi fel nigrū emitti signis dige
stionis nō apparētibus. apparētibus enī signis dige
stionis ē aliter dicēdū ut in precedēti affo. Terciō
nota ꝙ ille terminus fel ab autoribus equiuoce su
mitur prio p chisti fellis colerã superfluã cōtinēte
ꝓpter necessitates ⁊ utilitates notas. Secūdo sumit̄
pro colera ī chisti cōtēta. quãdoq; enī pōt ille ter
minus fel poni cū additione illius termini nigrū. ⁊ im
portat meliaʒ adustã per adustionem scʒ ex rubea
generatã ⁊ taliter sumitur hic. Quarto nota qua
tuor eē loca manifesta per que maxime cōtingit fel
nigrū exire: scʒ per secessū per uias urine per uomi
tū ⁊ per sputū ⁊ de his oībus uerus ē affo. ut pate
bit deterius tamē signū est hoc si per superi⁹ ꝙ̄ per
inferius. quia si egredit̄ per superius aut per uomi
tuʒ aut per sputū. si secūdū sic significat̄ adustio ue
hemens in spiritualibus. si primū significat̄ illã ma
teriã ad superiora repere qđ ē peius per uiã sig
ni ⁊ per uiã cãe ut pʒ. Quinto nota ad ueritateʒ
affo. oportet huiusmodi signū esse perseuerãs hoc
enī perseuerãte significatur uehemēs adustio ī spi
ritualibus uel naturalibus mēbris sed hoc ē signuʒ
mortale maxime signis digestionis nō apparētibus
iō etc. Ex quo colligitur ueritas affo. similiter in
telligitur hãc euacuationē eē malã per uiã signi: ut
pʒ ⁊ per uiã cãe quia huiusmodi euacuatō pōt eē cã
lesionis mēbroꝝ ⁊ mortificationis quibus prefatus
humor obuiat. hic etiã humor exñs malus per uiã
signi est malus per uiam cause uel esse potest.

uibuscūq; egritudinibus acutis aut multi tēporis aut aborsibus aut aliter extenuatis si fel nigrū aut quasi sanguis niger exierit: sequenti die cretico morientur:

Conclusio affo. ē hec. quibuscūq; corporibus exte
nuatis ex egritudinibus acutis uel cronicis uel ab
orsibus uel qualitercūq; exierit fel nigrū aut hūor
niger sicut sanguis huiusmodi corpora sequēti die
cretico moriūtur. probat̄ quia in talibus corporib⁹
ē suphabūdãtia corrupte ⁊ pessime materie ⁊ cum
hoc uirtus est ualde debilis ex terminis cōclusiōis

igitur cõclusio uera. p3 ꝯña. ⁊ assūptū patere pōt ex dictis in precedent i affo. Similis sententia colligitur xvi. tertii ca. de fluxu uentris omnium modoꝝ ⁊. xvii. continentis cap. de egōne ⁊ ē utilis in actu practico ⁊ ampliat ut p3. Primo nota li qui buscūq; pōt exponi. i. corporibus ⁊ ē sensus uerus i cõclusione prepositus. Secūdo quibuscūq; egritudinibus ⁊c. prima expositio teneatur. Secundo nota per egritudines acutas intelligēdas eē siue ac cutas absolute siue peracutas siue perperacutas ⁊ per egritudines multi tēporis cronicas. que. s. ad xxxx. diē ⁊ ulterius termināt. Tertio nota per extenuata nō debemus solū intelligere corpora in humido mēbrali quātitatiue notabiliter minurata sed p extenuata debemus uniuersaliter intelligere corpora ualde debilia. de oībus nāq; uerificat̄ con clusio. explicauit tñ extenuata: cū corporis imbecillitas potissime per eius extenuatione manifestet ⁊ vult ꝙ qualitercūq; sint debilia sequitur hoc.

Quarto nota ꝙ per aborsus itelligere debem⁹ quācūq; fetus preter naturā exitū uirtute parietis mul tum debilitātē. debilitatur enī magis apud aborsū mulier ꝙ̄ apud partū naturalē. xxi. tertii tractatu secūdo ca. de aborsu. Et dolores quidē accidentes apud aborsū uehemētiores sūt doloribus accidētibus apud ptū quoniā illa ē res nō naturalis. Causa autē quare i pregnātibus aborsū patiētibus specialē fecit mētionē est. quia primo plurimū cōtingit illas ex aborsu multū debilitari. Secūdo quia in eis contingit malas ⁊ prauas materias ⁊ putrescentes retineri quibus putrescētibus uel adustis ⁊ corpore debilitato per aborsū ⁊c Ex quibus p3 causa uerificās affo. huiusmōi enī materie. s. pseuerātes significant incendiū uehemēs ⁊ rebellionē maximā materie ad uirtutē. qua cōuicta magne uirtutis prostratōi. pculdubio de proximo d3 seq mors

Quinto nota p sequētē diē quidā itelligūt ut uerba sonant. quidā sequētē creticū. quidā largius tēpus satis breue de quo patet ⁊c.

Utrūm affo. sit uerus et arguitur ꝙ nō. primo quia possibile ē i corporibus multū debilitatis apparere. huiusmodi fel nigrū ⁊c. preapparētibus signis digestionis igitur p3 ꝯña ⁊ assūptū similiter. Secūdo nō ē possibile morbū cronicū pēdere a felle nigro. Primo quia generatio huius fellis nigri sequit̄ for tē adustionē que nō absoluitur ab egritudine acuta Secūdo quia tale est fortissime egritudinis causatiuū igit̄. Tertio quia i egōne naturali ⁊ i corpore p emoroydalē fluxū debilitato egreditur sanguis niger ⁊ tamē nō ē signū mortale. Ultio uel p sequētē diē itelligitur dies imediate sequēs istam in qua apparet ⁊c. ⁊ hoc nō quia possibile est illam eē diē quietis i qua nūꝙ̄ vi egritudinis morit̄ egrotans. uel intelligitur sequēs dies cretica ⁊ hoc iterū dici non potest. quia hoc posito sequitur ꝙ stāte uirtute equaliter debili precipue in cronico ⁊ acuto. eque cito uel citius morireiur egrotās ex cronico ꝙ̄ acuto q̄ď nō ē rōabile nec sustētabile ut alias probatū est Et arguitur ꝯña. ponēdo sortē egrotātem cronice ⁊ platonē acute ⁊ sit sortes in. xxxviii. et plato in. viii. ⁊ sit uirtus urobiq; eque fortis ⁊ sequitur cõclusio ꝙ citius moriet̄ sortes ꝙ̄ plato q̄a uterq; morietur i sequēti certica. a qua sor. distat p diē ⁊ plato p tres dies ⁊ uirtus utrobiq; est eque fortis ⁊ tamē sor. in cronica ⁊ plato in acuta ideo ⁊c. Pro prio istoꝝ dicitur ꝙ si uirtus multū debilitata fuerit. sicut in cāu d3 poni nō poterit digessisse huiusmodi fel nigrū: ideo negādū ē assūptum. licet hic possent multe cauillatōes fieri. Pro secūdo negandū ē añs ⁊ dicitur ꝙ lic3 sequatur fortē adustionē. nō tamē semp ē dū fortis adustio ē. uel dicitur ꝙ nō i quocūq; corpore ē fortis adustio in eo est egritudo acuta: nam hoīe stāte intra latitudine3 sanitatis in eo generātur humores melācolici p adustionē ut p3. Pro tertio dicitur ꝙ ille sanguis niger nō ē ego nigra p adustionē generata ut tactum est. Pro ultio dicitur ꝙ in sequēti die i. in tēpore ualde breui postꝙ̄ apparuerit huiusmodi egōis exitus. istud tamē tēpus erit aliis paribus longius in cronico ꝙ̄ in acuto.

Dissinteria si a felle nigro icohauerit mortale est:

Conclusio ē ista. Dissinteria incipiens a colera nigra est signū mortale. pbatur sic. hui⁹ modi dissinteria significat itestinoꝝ piculosū ⁊ irremouibile nocumētū. igitur cõclusio uera patet ꝯña ⁊ assūptū arguitur. q̄a significat ulcerosū ulcus in intestinis pfundatū igitur. similis sñia colligit̄ xvi. tertii secūdo capitulo. s. de fluxu uentris oium modoꝝ. ⁊ secūdo uirtutū naturaliū ⁊. xvi. continētis cap. tertio. s. de egōne ⁊ ē utilis in actu practico. et ampliat̄. ut p3. Primo nota i pposito sumi dissinteriā ut distiguit cōtra lienteriā ⁊ diarriā ut alias supra. Est aūt dissinteria a di grece q̄ď latine diuisionē. entereon uero itestinū iportat latine. Unde dissinteria quasi diuisionē icisionē seu excoriationē itestinoꝝ appellat ut. vi. ethimologiaꝝ isidori cap. de noībus egritudinū cronicaꝝ. Secundo nota huiusmodi dissinteriā quādoq; puenire posse a causa extriseca uel primitiua. quādoq; uero intrinseca ⁊ corporali. Exēplū primi. sicut forte solutiuū cibus salsus amarus uel excoriatiuus ⁊ sic de aliis. Si uero cōtingat ab intra uel est propriū intestinoꝝ nocumētū uel pter materiā ab alio mēbro aliunde trāsmissā. prio mō dicit̄ intestinalis. secundo mō epatica dicit̄ quādoq; splenetica. ⁊ sic secundū uarietatē mēbroꝝ trāsmittētiū. Ad ppositu3 dissinteriā intelligimus p propriū intestinoꝝ nocumētum cātam. licet nō oīs dissinteria sit cū proprio nocumento intestinoꝝ. quādoq; tamē cā nocumēti est in aliis mēbris ⁊ ibi egritudinē cōtrahit. quandoq; uero ē i intestinis fixa ⁊ taliter i proposito est intelligēdū. Tertio nota ꝙ huiusmōi dissinterie que a cā cōtingēs ē corporali materia ē quādoq; colera rubea: quādoq; flegma salsū. quādoq; melācolia adusta. ⁊ hec pōt eē genita per adustionē uel ex melācolia naturali adusta. Ad propositū hic per fel nigrū intelligit melācoliā p adustionē generata3 siue ex colera siue ex melancolia naturali. Quarto nota ꝙ difficultas cure uel ipossibilitas huius dissinterie ex multis causis prouenit. Primo ex dispositione mēbri lesi. quia. s. neruosū uel pāniculosum exangue ⁊ extrinsecū unde minime pōt apponi me

dicamina et apposita nō permanēt propter necessita tē frequentissime assellationis. Secūdo ex dispo sitione materie qua pendet egritudo a qua ē uestigi um fortis adustionis sic calor ex cineribus et grossi ties et fixio et adherētia et malitia cōplōis corruptō cplōis mēbri corruptia et mordicatia Tertō qa ista uidet significat itestia iā cancerata eē. Un Auic. al legato ca. significat cancrū putrefactū. Ex hiis colligitur cā uerificās affo. patet secundo q licet co lera rubea sit penetratior quia tamē a natura faci lius uincit. Est dissinteria ab ea proueniēs corrigibi lior. Et ex hoc ulterius p3 q priusq huiusmōi cole ra nigra causet dissinteriā. o3 ipsū in intestinis lōgā morā cōtraxisse. cū oīs actio eius tarda sit. oport3 q in lōgo tēpore iprimat. et in hoc toto tēpore inte stinorum cōplōnem in quib9 figitur corrūpat et mor tificet et pōt hoc cōferre ad ueritatē affo. Unde et si gnāter dixit si a colera nigra inceperit quoniā opor tuit in intestinis longo tēpore occurrisse.

anguis quidem sursum qua liscūque fuerit per os malū est: deorsum uero bonum si niger exierit.

Prima cōclusio affo. qualiscūq3 ē sanguinis fluxus sursum ipse ē malū signū pbat sic. quia qualiscūq3 fuerit talis sanguis mala est regio p quā euacuat significat et in superioribus mēbris lesionē. igit ccn clusio uera. p3 cnā. et assūptū circa lrām declarabi tur. Primo nota san. sumi dupliciter s. p massa et pro sanguine aliis trib9 humoribus cōtradistīcto Secundo hic maxime sumit. licet utroq3 mō pos sit sumi. Secūdo nota huiusmōi sanguinē quan doq3 esse bonū et laudabilē. qnq3 uero malignū. et iterū quādoq3 ē uenalis. quādoq3 arterialis. quan doq3 ē multus. quādoq3 modicus. quādoq3 calidus quādoq3 frigidus et iterū quādoq3 egreditur ex pec tore. quādoq3 ex pulmone. quādoq3 ex epate resu dāte tamē ad pectus ex gibbo. quādoq3 ex cāna. qn q3 a capite. quādoq3 ex ore. et hec oīa per signa pro pria distinguūtur. Sanguis enī a pulmone spumo sus et cum tussi ex pectore nō spumosus. ex stoma co cū uomitu. ex cāna cu3 rascatione ex capite cū at tractione a superioribus. ex ore cū saliua et sputo et de oibus hic ē sermo que colligi possūt. x. tertii tractatu tertio capitulo de sputo sāguinis. Tertō nota per sāguinē sursū euacuatū intelligere debe mus sanguinē euacuatū per os et nō aliter. quia exi ente per nares aliter eēt dicēdum. Quarto nota hoc posse malū eē p uiā signi. quādoq3 per uiā cāe et quādoq3 utroq3 mō. exēplū primi ut sāguine ma lo expulso. exēplū secundi sicut sanguis supflu9 in quāto laudabilis tamē in quali. exēplū tertii. sicut sanguis arterialis euacuatus. Ex quo p3 cā ueri ficās affo. nā per os euacuatū significat solutionē in partibus superioribus p quas nō debet euacuatio naturaliter fieri. ad hoc enī nō sūt a natura deputa ta. aut malā materiā hoc aūt ē malū. iō. Quito nota hoc ut i pluribus uerū eē i pluribus. n. sāguis pōt esse signū et cā bona. s. eius euacuatio. quāuis sit signum malū prauā i spiritualibus significādo cō tineri materiā. absolute tamē ē magis denoiandu3 signū bonum q malū. unde nō ē uera cōclusio nisi ut in pluribus. et maxime cōparato huiusmōi fluxu sursum ad fluxū deorsū. de quo in sequēti conclusi one fiet mentio.

deorsum uero

Sanguis. s. niger exiēs deorsū ē bonū. probat. qa significat uirtutē potētē i expellendo superfluum et corporis mūdificatione igitur cōclusio uera. patet cnā et assūptū declarabit. Prio nota sanguinem deorsū multiplr posse egredi. s. p fluxum uētris p urinā p mēstruorū eruptionē et p emoroydarū aper tionē que sūt uene quedā circa anū situate facilit sā guinem totius recipiētes. Ad propositū licet de menstruali possit uerificari. i ppōsito solū de emor roydali intelligit ypo. Secūdo nota huiusmodi fluxū eē bonū signū et bona cā. primo significando uirtutem fortē in superfluo sāguine fecali expellen do. bona cā pro quāto est cā mūdificationis corpo ris ab huiusmodi superfluis ad q mūdificatōe3 sā guis seqt depuratō et clarificatō. sicut extracta fece de uino. unde nō ex qualibet agitatione fit uinum turbulētū postq sepata fuerit fex ab eo. nō sepa ta uero sic. et ita de sāguine dicēdū. Ex hoc p3 cā uerificās secūdā partē affo. similis snīa licet nō for maliter tertio can. fen. xiiii. tractatu tertio ca. de sputo sanguinis et hoc quātū ad primā cōclusionem quātū uero ad secundam xvii. tertii capi. de fluxu emorroydali et ē utilis et ampliat ut ex dictis patet

Igre egestiones si a dissite ria ia3 habito ut intestinorū carnes egerātur mortale ē

Conclusio affo: ē ista. Si corpore exnte habito .i. occupato a dissinteria egerātur uelut carnes intesti norum illud ē signū mortale. probat sic. talis egō sig nificat in intestinis irrepabile nocumētū. igit cōclu sio uera. p3 cnā: et assūptū stati declarabit. similis sententia colligitur tertio can. fen. xvi. capi. ii. s. de fluxu uētris omniū modorum et ē utilis in actu pra ctico ut p3 et ampliat ad omnē dissinteriā a qualib3 cā proueniētē. Prio nota habito a dissinteria. i. patiente dissinteriā uel habito. i. oppresso ualde ad denotādū dissinteriā fortē eē. Et ē cōis modus loqn di antiquorum et maxīe ypo. ut infra si a fe. habito et a squinātie habito etc. Secūdo nota q in intesti nis tres sensibiles partes distiguūtur ex quib9 inte stinorum substātia integrat saltē secūdū medicinalem cōsiderationē. prima ē intestinorum quedā pinguedo uel unctuositas intrinsece superficiei adherēs i inte stinis a natura ibi finaliter situata. prio ut intesti norum supficies p eā redderet lubrica. propter q ma terie p intestinorum cōcauitatē exterius expulse facili us labatur. Secūdo ut per huius piguedinis pre sentiā defendat intestinorum paniculosa substantia a materiebus acutis uel pūgitiuis uel exasperare uel qualitercūq3 potentibus ledere intestina et appellat quādoq3 illa a quibusdā mucositas intestinorum. lic3 illa mucositas sit magis ppric materia flegmatica

Secūda pars est pars pellicularis. sicut pellicula quedam tenuis et est duplex interior et exterior. in terior uero eiusdē et aliorum finiū a galie. repta alibi

describendoꝝ. tertia uero ē pars. s. ꝓfundā medians inter interiorē pelliculā ⁊ exteriorē. hec quia carni multū similis est. iō carnis noīe nūcupatͣ. ⁊ ꝑ haꝝ partiū distinctionē tres species dissinterie distinguūtur. ¶ Prima in qua materia acuta ulceratiua nōdū intestinoꝝ attingit substātiā: sed solū pinguedinē cōcauitati intestinorū adherētē separat quare exterius egreditͣ. secūda qua humor interiorē intestinoꝝ pelliculā soluit. quare cū egōnibus egreditur cū aliquali sanguine cōmista nūdū tamē ꝓfūda ps notabiliter ulceratͣ. Tertia spēs in qua materia ulcerās ad profunda penetrat notabiliter partem grossam soluēdo ⁊ sepādo quia cū egōibus egrediūtur frustra que sunt sicut carnes intestinoꝝ. ⁊ de hac in proposito ē sermo. hāc uero secūdā plurimū antecedūt alie spēs notabili tempore: cū cā ulcerās prius attingat exteriores q̄ interiores: ⁊ prius supficiales q̄ ꝓfundas partes. ⁊ dixi notāter secūdum plurimū. quia cā ibi iprimēs posset esse ita fortis. q̄ saltē nō prius apparenter discernerētur. ¶ Tertio nota huiusmodi dissinteriā mortalē ⁊ pessimam esse per uiā signi ⁊ cāe. Cause quidē quia ē cā maxime debilitatis ⁊ prostrationis uirtutis. Signi uero pro quāto significat magnā deperditionē partiū substantialium intestinoꝝ. que nō restaurari possūt propter multa. Primo ꝓpter intestina exanguia eē ⁊ medicinā nō apponi: ⁊ appositā non ꝑmanere. ⁊ cōtinuē materias ulcerātes cōcurrere iō: ⁊ hoc maxime ueꝝ ē si tūc in intestinis gracilibus hoc fiat Sed dices quomō discernā secūdā spēm a tertia: dicitur q̄ lauādo egōes ⁊ per petias colando ⁊ hoc de affori smo.

Quibuscunq; in febribus sanguinis fluit multitudo: undecunque in resumptionibus uentres hiis humectantur.

Conclusio affo. ē ista. Quibuscūq; corporib⁹ febricitantibus sanguīs fluit multitudo undecūq; effluat his corporibus se cibo resumētibus uētres eius humectātur. probatͣ sic ī huiusmōi corporib⁹ debilitatur uirtus digestiua ⁊ cōtentiua stōi ⁊ epatis attractiua. igitͣ ipsis resumētibus siue cibo se reficientib⁹ debēt uētres humectari. pꝫ ꝯn̄a ⁊ assūptū circa lr̄aꝫ declarabitͣ. Similis snīa colligitͣ tertio can. fen. v ca. de fluxu sanguinis nariū ⁊ hoc uirtualiter. ⁊ est utilis in actu practico ⁊ ꝓnostico. docemur enī uiso magno fluxu sanguinis nariū epar ⁊ stōm cōfortare ⁊ cibis facile mutabilibus corpora dietare. ⁊ ampliatͣ ad quecūq; corpora sana egra ⁊ neutra licet specialitͣ de febriētibus protulerit affo. ¶ Prīo nota notāter in affo. positū eē ly febriētibus eo q̄ ī febricitātibus potissime aduenit fluxus sanguīs. tum quia est frequēs crisis fe. tū quis in fe. sit maxime sanguis ebuliens ⁊ hoc ē cā fluxus licet de omnibus corporibus ut tactū ē possit uerificari affo. imo nec solū in fluxu sanguinis. sed q̄libꝫ alia supflua euōe pōt hoc cōtingere. Secūdo nota sanguinē fluentē dupliciter dici posse multū. primo absolute ut. x aut. xx. libre dicerētur extrema multitudo. aut ēt xxv. tertio can. quīta ca. de fluxu sanguinis nariū ¶ Secūdo ī cōpatōe ad uirtutis tollerātiā ⁊ sic intelligitur ī proposito: aut sanguinē illū multū effluentē dicamus: cuius fluxū nō tollerat uirtus. nisi cū notabili nocumēto ⁊ ꝓstratione. ¶ Tertio nota notanter dictū eē undecūq;. ut tā per superiora q̄ per inferiora fluxū cōphenderet sāguinis. Quarto nota q̄ ꝑ resūptiones intelligere possumus ciboruꝫ resūptiuoꝝ assūptiones. ut sit sensus in resūptionibus ueutres humectātur. i. corporibus istis cibaria resumētia uel resūptiua sumētibus. ¶ Secūdo per resūptiones itelligere possumus cōualescētiā corporū. ut sit sensus in resūptionib⁹. i. cōualescētib⁹. eo q̄ corporibus cōualescētibus debetͣ resūptio ut habetͣ tertio tegni. eo enī q̄ ꝯualescētes cōiter cōsueuerūt magis sic resumere hic ꝯualescētes resūptōes noīauit. ēt quia tūc remotus ē calor febril' melior ē appetitus Quīto nota ad euātōꝫ sāguīs multi ad sensum datū sequitur epatis infrigidatio. ⁊ ꝑ ꝯn̄s attractiue eius debilitatio. siue debilitas. quare per meseraycas minus de chilo attrahitͣ. unde remanēt feces hūidiores ⁊ liquidiores ⁊ ꝯn̄ter uēter humidior. Similiter multo euacuato sāguine uirtus digestiua stomachi debilitatur. tū quia īfrigidatͣ totum corpus ⁊ cōsequēter stōus. tū quia stomachus in digerendo maximū recipit iuuamētū ab epate. quod ponitͣ infrigidatū: hac aūt debilitata remanēt plures partes aquose huiusmodi egōem reddētes humidā. similiter etiā quia īfrigidato stomacho ⁊ epate debilitatur stomachi cōtētiua quare nō debito tēpore in stomaco cōtinetͣ cibus ⁊ per ꝯn̄s ⁊c. Ex quibus patet primo cā uerificās affo Secūdo patet quare talia ante resūptionē non cōtingūt. hoc enim iō ē. uel quia tūc ualde parua quātitas cibi sumebatur uigente febre: uel quia calor febrilis egōes ualde exiccabat igitur ⁊ ce. posset etiā cibi esse tanta paruitas ⁊ exiccatio fe. ita uehemēs q̄ plus uētris stipticitatē moueret q̄ dicte cause lubricitatē. Contra quia ex sāguīs multa euacuatōe totū corpus exsiccatur. igitͣ ⁊ uenter. Itē quia mēbra ianiūt. igit fortiter attrahūt. patet soluito intelligenti.

Quibuscunque fellee egestiones fiunt: surditate superueniente quiescūt. et quibuscūque surditas fit: felleis egestionibus superuenientibus quiescit:

¶ prima cōclusio affo. ē ista. quibuscūq; corporibus assunt egōnes colerice uł flegmatice his corporibus surditate supueniēte quiescut. probatͣ sic. materie colerice surditate superueniēte ad partē aliā diuertuntͣ. igitͣ tūc quiescūt colerice egōnes. pꝫ ꝯn̄a ⁊ assūptū. quia ad ꝑtes superiores terminatur uł mouētur. igit ab inferioribus diuertūtͣ. ꝯn̄a uidetͣ nota. ⁊ assūptū intelligenti. Primo nota tā de flegmaticis q̄ de sanguineis posset eē uerus affo. in colericis tamē magis proponit affo. quia ille frequētius fluxū cānt. tū etiā quia leuiores ⁊ magis apte sursū moueri ⁊ facilius causāt surditatē aliis membris. ¶ Secundo nota per surditatē intelligi posse notabilē auditus diminutionē. aut totalē eius ablatōeꝫ pōt etiā āpliari ad corruptōeꝫ. hec aūt surditas dupliciter ꝓuenire pōt aut a cā primitiua ⁊ extrinseca. ut percussione ⁊c. aut a cā corporali. ⁊ de hac ī pro

posito est sermo primo. que etiā pōt eē inmaterial' ut mala cōplexio organi. aut materialis. ⁊ de tali hic est sermo. colligit hec diuisio quarta. iii. ca. de nocumētis auditus. Tertio nota surditate hac su pueniēte signū eē ut in pluribus ꝙ materia que ad intestina declinabat repit ad partē superiorem qua re corpulēta materia uel uapores orgono auditus cōicantur ⁊ causāt surditatē. sed materia taliter ad superiora fluente ⁊ ab inferioribus diuersa cessat fluxus uentris ⁊ selletice egōnes igit̄. Ex quo p3 pri mo causa uerificās affo. Secūdo p3 surditatē nō esse cām. sed eē signū cessationis fluxus fellei. Et p3 cōclusio quia dixit supueniēte. ipsa eni nō super ueniēte nō eēt hoc necessariū nec esset signū materiā diuerti. Ex quibus colligi pōt affo. nō eē uniuer saliter ueꝝ. posset eni materia eē tāta ꝙ sufficeret utrūq3 facere. Quarto nota quiescūt. i. ex toto cessant. ⁊ hoc non. uel quiescāt. i. aliquo mō sedan tur uel auferūtur uel remittuntur ⁊ hoc ē uerum

Et quibuscūnque.

Secūda cōclusio. Quibuscūq3 inest surditas ista re mouetur felleis egōibus his superueniētibus. hec cōclusio pōt ꝓbari ut precedēs cōclusio. Primo nota surditatē duplicē eē. quedā ē fixa ⁊ māsiā ⁊ de tali nō ē hic sermo: quedā uero nō: s3 faciliter re/ mouibilis ⁊ de tali uerū ē. Secūdo nota nō solū per uētris fluxū sedari huiusmōi surditatē. immo etiā p sudorē urine prouocationē ⁊ sic de aliis. flux um tamē uētris tāꝙ euacuationē tetigit frequētius cōtingētē queadmodū nō solū surditas s3 ⁊ alia pra ua accidētia frequēter p uētris fluxū remouent̄. ut sunt capitis dolor ⁊ oculoꝝ. ⁊ similis snīa huic colli gi pōt tertio. iiii. ca. de nocumēto auditus. ⁊ prio cāticoꝝ cātico. cccc. l viii. ⁊ ē utilis ⁊ āpliat ut pat3 ex dictis. p3 etiā surditatē superuenientē egōnibus felleis eē solū signū. sed fluxus ecōtra superueniēs est signū ⁊ cā. Dubiū primū nam parua materia sufficit surditatē facere: nō tamē remouetur fluxus igit̄ nō uidet̄ surditatē superueniētē eē signū. Se cūdū dubiū quia pōt surditatis cā eē uentositas aut materia flegmatica supueniēs. sed hoc posito nō ui detur ꝓpter hoc quāre curet̄ fluxus. Tertiū du/ biū quis ē modus quo materia causās surditatem possit expelli per fluxum ⁊ nō apparet. Ad pmū dicit̄ ꝙ lic3 materia q̄ ē cā surditatis cōiūcta sit pau ca ipsa tamē que est cā āñcedēs est uel pōt eē multa iō superueniēte surditate significat materias ad p tes superiores repere cuius ista pars fuit cā coniun cta surditatis. ⁊ per ꝯñs ⁊c. ⁊ similiter ecōtra. na3 cā āñte fluente ad inferiora cā cōiūcta surditatis re manens a uirtute facile resoluitur ⁊ uincitur ⁊ per ꝯñs ⁊c. ꝗuis etiā cā cōiūcta possit ad inferiora ex/ pelli. Ad secūdū dicit̄ illud argumētū ueritatē ꝓ bare. s. ꝙ affo. nō sēper: sed ut i pluribus est uer⁹ uel dicit̄ affo. itelligēdū eē ubi cā a qua dependent huiusmodi dispositiones fuerit utrobiq3 similis. ul' dicit̄ nō eē intellectū ypo. per ly quiescūt ꝙ oīo re/ moueātur: sed apte sunt remoueri ita ꝙ stāte sur· ditate aptū est remoueri fluxū uentris ⁊ econuerso licet nō semp remoueat̄. Ad tertium dicit̄ ꝙ ma teria que est cā āñcedens ⁊ cōiūcta surditatis pōt a natura pelli ad uenas colli. ex quibus pelli pōt ad uenā magnā existentem circa dorsu3. a qua postea pellitur ad epar. ⁊ sic cōsequenter ad meseraycas ⁊ uentrem inferiorem.

Quibuscunq3 in febribus sex tanis rigores fiūt difcrati:

Conclusio affo. ē ista quibuscūq3 cor/ poribus quoru3 fe. sunt sextani fiūt rigores. hi ri/ gores malā crisim significāt. ꝓbat̄ sic hi rigores sig nificāt futurā recidiuā: aut morbi longitudinē. igi tur cōclusio uera. p3 ꝯñā. ⁊ assūptū circa litterā de clarabitur. Similis snīa colligit̄ secūda. iiii. ca. de uirtute dieꝝ cadētiū i medio tractatu secūdo ⁊ ē uti lis in actu practico ⁊ ampliat̄ ut p3. Primo nota ꝙ licet affo. sit uerus siue cōtineat ueritatē tā in ali is morbis a fe. p crisim terminabilibus ꝗ̄ in febri/ bus. de fe. tamē spetialiter protulit affo. quia fe/ bres maxime acute sunt plures per crisim termina biles. ipsaꝝ etiā materia ē que proprie rigorē facit cū sit calida ⁊ acuta seua producēs accidētia ⁊ cogēs uirtutē ad citā ⁊ uelocē morbi terminationem. Se cundo nota p fe. sextanas intelligi posse. prīo fe. q̄ sexto i sextū diē peryodice redeūtes de quibus pria quarti auic. speciale facit ca. ⁊ quintanis uel etiam continuas istis proportionales. ⁊ de talibus in pro posito non est sermo. Secūdo per sextanas intel ligere possumus fe. in sexto die a principio morbi exñtes ut sit sensus. quibuscūq3 in fe. sextanis. i. in sexto die ab egritudinis principio exñtibus. ⁊ sic i intelligitur in proposito. Tertio nota ꝙ autores cōiter utūtur istis terminis typus oripilatio horror cōfractio fractio frigus rigor a tremor. ē autem ty pus genus ad hec omnia accidētia āñcedētia princi pia poximoꝝ. unde ⁊ de oībus predicat̄ quia tam oripilatio ꝗ̄ rigor noiantur typi. Typos eni grece latine similitudo forma formale. uestigiū exēplar figura ⁊c. quia igit̄ hec accidētia sunt significātiua no bis febrē hinc ⁊ typi noīe appellatur. p oripilatōe3 autē itelligūt ut prima. iiii. ca. de rigore diuersita tē i frigore ⁊ punctione in cute. que dispositio sic ē itelligēda ꝙ in qualibet oripilatione pcipiūtur duo s. diuersitas in frigore ⁊ pūctio in cute. materia eni calida subtili ⁊ acuta ⁊ uaporosa per musculos ⁊ la certos ad cutē sparsa sui acuitate pūctionē facit. ad quā sequitur caloris ad interiora retractio. hinc est ꝙ subsequitur ifrigidatō quedā uel frigus. ⁊ dicit̄ diuersitas in frigore uel quia secūdū diuersitatē in delatione huius uaporis cōtingit diuersimode ⁊ nō uniformiter partes infrigidari. ⁊ huic cōcordat di ctū Auic. ca. de causis putredinis dū dixit. quod aūt fit ex mordicatione caloris dignū ē ut proportionet̄ oripilationi. secūda primi ca. de causis motuū non naturaliū. Et ex hoc p3 prīo quare i oripilatiōe fit piloꝝ erectō. ut. iiii. problematū problemate. xxxxi. Secūdo quare fit quidā motus cutis tre mulus. potest etiā i predicta descriptiōe exponi dis iunctiue licet erit eni sensus ꝙ oripilatio ē dispositō in qua corpus inuenit diuersitatē in frigore uel pūc tione in cute credo primā eē meliorē. horror aūt ē remissa oripilatio ⁊ dicitur fractio ⁊ cōfractō. fri gus aūt describitur sic est dispositio in qua sentit cor pus in mēbris suis ⁊ dorsis lacertoꝝ suoꝝ frigus puꝝ. quia nō calidū aut pūctioni cōmistum. Unde

materia causans frigus est frigida nõ pũgitiua. ut flegmatica uel malãcolica. Tremor autẽ p3 quid sit. est autẽ rigor cõcussiuus mẽbrorum motus quo in uoluntarie mouẽtur mẽbra ad excutiendũ rẽ preter naturã ĩ eis malã dispositionẽ ĩprimẽtẽ unde et tam materia uehemẽter suo frigore nocẽs subito sparsa per mẽbra quod etiã calida pũgitiua cat rigorẽ. sicut etiã ab extrinseco causaret rigor si quis aqua uehementer frigida balnearet aut etiã feruente. de tali igitur rigore ẽ sermo ĩ proposito cuius causa ẽ iã dicta. s. subita delatio materie acute calide mordicatiue. s. aut frigide multũ nocẽtis super mẽbra ¶ Ex quibus p3 rigorẽ secũdũ plurimũ a materia calida fieri Secũdo in quo differt rigor ab aliis. est eni rigor cõcussiuus motus. oripilatio sensatio corrupta. licet tamẽ tã rigorẽ quam oripilationẽ quam frig? possumus appellare sensationes. et dicere quod sensationem principaliter ĩportat et appellat alia ¶ Quarto nota huiusmodi rigorẽ eẽ triplicẽ quidã precedẽs uel antecedens qui fit in principiis uel parorum añ principium paroxismorum de quo infra afforismo. lxii. quibuscũque rigores fiũt. alter ẽ subsequens et ẽ qui fit in fine paroxismi ĩterpolate aut exacerbationis ĩ cõtinuis proportionalibus de quo ĩfra afforismo. lviii. a causone habito et pria iiii. ca. de causonide. alter ẽ incidẽs uel intercidens qui in medio fe. cadẽs. s. dũ ẽ paroxism? uel exacerbatio de quo ĩfra afforismo. xxxvi. si rigor ĩciderit fe. nõ deficiẽte et prima iiii. ca. de rigore. et de rigore ẽ qui significat mortẽ. et ẽ ille quẽ sequit debilitas uirtutis et casus caloris in aiali et siccitas Ad propositũ ĩ afforismo: ẽ sermo de rigore secũdo modo s. qui est signũ pronosticũ male crisis ut p3. Quito nota huiusmodi rigor incidẽs quãdoque euenit precedentibus signis digestionis. et ẽ signũ bonũ. ut p3 quandoque uero nõ precedẽtibus et de tali ẽ sermo ĩ proposito ut p3 per Comẽtatorẽ ĩ cõmẽto. et quandoque significat rigor et oripilatio sanitatẽ ĩ fe. inseperabilibus quoniam significat quod materia expellitur ex uenis et egredietur. Uerum quoniam nõ ẽ cũ digestione et in hora cretica et non sequit eum leuitas est significatio quod expulsio quãtitatis nõ est quoniã uirtus ẽ uincẽs imo quoniã materia multa expellit propter multitudinẽ suã. prima quarti ca. de oripilatione et rigore. ¶ Ex quibus p3 primo cã uerificãs afforismo. rigore eni incidente die. vi. nõ precedentibus signis digestionis significat aut motus noue materie nouã causantis egritudinẽ aut motus creticus precedentis paroxismi futurus. primũ autẽ malũ est. ut p3. Secũdũ similiter cũ nunquam sit bona crisis ante digestionem aut ante digestionis signa eueniens et in die nõ cretica. ut primo huius cõmento et xviii. uel. xx. ca quorum crisis fit etc. significat enim potius ui morbi quam ui nature fieri: Ex quo ulterius p3 per diẽ. vi. in proposito intelligẽdũ eẽ non solum uere. vi. sed etiã quãcũque nõ cretica. ut octauã. p3 etiã tertio quid per discreta. i. a bona crisi diuisa uel separata etcetera.

Quibuscunque exacerbationes fiũt uel peroxismi: si in qua hora fe: dimiserit ĩ crastinũ eadem hora incohat discreta:

Conclusio afforismi. est ista quibuscũque corporibus febricitantibus fiunt exacerbationes et paroxismi equalit inuadẽtes. siue inuasiones incohãtes. hi morbi sũt discrati. conclusio psuedet sic ĩ quibuslibet talib? materia a qua dependẽt morbi tarde et difficulter digeritur. igit cõclusio uera. p3 prima et assũptum circa lrãm declarabit Gal'is snia colligit. pª qrti. iiii. ca. s de cognitõe horarum fe. ubi inquit et seruãs horã unã ẽ longi spatii et preterea colligit pria huius cõmẽto xii. Est afforismo. utilis in actu pronostico et opatio. ut ut p3 et ampliatur ad omnes egritudines cũ exacerbationibus et paroxismis precedentibus cũ conditionibus inferius dicendis. ¶ Primo nota exacerbatões proprie cõtinuis proportionalibus attribui. sicut e cõuerso paroxismi uere interpollatis. utrasque igitur istarum tangit ypo. tetigit cõtinuas proportionales dum dixit exacerbationes. reliquas uero dũ dixit paroxismi. Secũdo nota si qua hora etc si quota hora incipit etc. precedẽs paroxismus uel exacerbatio ĩ die precedenti eadẽ horã sequẽs in sequenti. Uerbi gratia primus paroxismus flegmatice inuasit forsan hora secũda sequẽs uero ĩ sequẽti die etiã hora diei secũda incipiat. ¶ Tertio nota hic duplicem reperiri lrãm una habet incipit et patet. altera dimiserit: et tunc littera ẽ sic exponenda si qua hora fe. incohans dimiserit quo ad sui uehementiã et fuerit continua proportionalis. et tũc sequere ut pri?. uel aliter quibuscũque fiũt exacerbationes supple si fe. sit cõtinua et nulla hora dimittit egrotantem. uel fiunt paroxismi. puta si fuerit uere ĩterpollata uel aliqua hora dimiserit egrotãtem. Quarto nota per crastinũ intelligere nõ diẽ imediate sequentem. sed diẽ succedentis paroxismi uel exacerbationis. ¶ Quinto nota quod paroxismorum uel exacerbationũ quidã procedũt anticipãdo quidã postponendo et quidã equalit ĩuadendo. et quidã ĩordinate ĩuadendo. colligi potest pria iiii. ca. allegato et primo de crisi tertio capitulo et supra. xii. cõmento prie huius. hec autem diuersitas inuasionis paroxismorum ĩsequit uarietatem dispositionis materie in quãtitate et qualitate et mõ substantie et sic de aliis. materia in malitia cõtinue augmentata citius facit sequentem paroxismũ. minorata autem tardius aliis paribus. et similiter in quãtitate maiorata et econtra minorata: Subtiliori etiam existẽte et grossiori consequitur etiam uirtutis dispositionem ĩ fortitudine et debilitate. et consequit etiã proportionem uirtutis ad materiã. Item consequit dispositionem menbrorum ĩ sensibilitate et obtusione sensus. Ex quo p3 quare contingit alicuius fe. paroxismos continue anticipando: alicuius autem equaliter inuadendo procedere. hoc eni reduci põt in causas dictas Sexto nota quod ad ueritatẽ afforismo. requiruntur plures cõditiones cũ quibus hũc ypo. ĩtellexit afforismo ¶ Prima quod huiusmõi equalis inuasio sit perseuerans. nisi eni perseueret non uidet quod per ipsã significare possumus. Secũda cõditio quod huius inuasionis equalitas sit cũ signis cruditatis. Si enim appareret cum signis digestionis: ut in statu: non euidenter posset hoc concludi. ¶ Tertia quod sit cum remissione accidentiũ et uirtutis constantia. nisi eni accidentia essent remissa: sed fortia posset uirtus ĩ pauco uel breui succũbere tempore. quibus stãtib? si appareat fe. cuius paroxismi uel exacerbationes egrotantem equaliter inuadãt ad intellectũ datum

significat materiā indigestibilē esse. uel saltē duraʒ ad digerendū ut uirtus ī longo tēpore ī eā nullā no tabilē īpressionem faciat. quare semper in ea pma net cruditas cū eadem habitudine ad uirtutē pro pter quod uniformiter ledit ⁊ inuadit. Ex hoc aūt arguitur longitudo egritudinis cū circūstantiis dic tis. igitur. ⁊ sic pʒ causa uerificās affo. ecōtra si ma teria difformiter affligit. ⁊ hoc non stante diffor mitate ex parte partiū materie que stat sub forma cāe antecedētis. Si enim difformiter affligit aliis paribus. hoc ē propter uariabilē ⁊ nō fixam eē ma terie dispositionem. sed hoc egritudinē abbreuiat ⁊ illā causā intellexit cōmētator in cōmēto Ex dic tis tamen colligit difformitatē īuasionis nō sufficiē ter arguere morbi breuitatē. nisi ponat̄ hoc nō cō tingere propter materie etherogeneitatē. ut in fe bribus contingit inordinate uagantibus. tūc eni po tius longitudini q̄ breuitati morbi uidet̄ proporti onari ⁊ si bene notas istaʒ soluere poteris qōnem qua queritur utrū equalis paxismoꝝ inuasio ul' ex acerbationū longitudinē egritudinis significat dicē dum enim q̄ sic cū circūstantiis dictis. ut patet.

aboriosis in fe: in articulis et circa maxillas maxime a postases fiunt.

Conclusio affo. ē ista ī fe. laboriosis superhabun dant materie apte cāre apostemata ⁊ cū hoc articu li ⁊ maxille possunt has materias maxime recipe̅ igit̄ pʒ ꝯña. ⁊ assūptum circa lr̄am declarabitur. Similis snīa colligit̄ secūda. iiii. ca. de signis crisis cum exitura ⁊ ē utilis in actu practico ⁊ pronostico ⁊ operatiuo. ut pʒ ⁊ ampliat̄ similiter. Prio no ta q̄ duplex ē labor. primo absolute dictus qui nō est aliud q̄ īpotētia mēbroꝝ ad debitas motiones ex motu nimio uel exercitio. alter ē labor ab intra eueniens qui spontaneus dicit̄ a cā corporali puta materiali proueniens: quē supra habuisti eē tripli cē. s. ulcerosū extensiuum ⁊ apostemosū. Secū da huius cōmento. v. illius. s. labores spontanei ⁊ galie. secūdo de regimine sanitatis ⁊ tertia primi ca. de lassitudine cōsequēte exercitiū. Ad propo sitū potest sumi utroq; mō. Est igitur sensus labo riosis in fe. i. labori iam dicto coniunctis. Se cundo nota laborē spontaneū siue ab intra cōtingē tem esse triplicē. quidā āns febres. quidā sequens quidā simul cū febre eueniēs. Differūt aūt quia pri mus nūtiat futurā egritudinē ut supra secūda affo. v. labores spontanei ⁊ tertia primi doc. quita ca. primo: s. de succurrēdo accidētibus. alius uero sig nificat crisiʒ permutarionis ut in sequētibus ptēbit affo. Tertius uero significat humoꝝ collectiōeʒ ad iuncturas fluentiū: ut in sequētibus apparebit. Ad propositū de quolibʒ istoꝝ pōt eē sermo. Ter tio nota p articulos iuncturas artus mēbroꝝ arti culus paruū mēbrū. maxillas uero carnes quasdā spongiosas iuxta mandabulas exñtes ad recipiēdū superfluitates cerebri deputatas maxille igit̄ tūc di cuntur recipere. quia carnes circa ipsas existentes recipiunt. Quarto nota non solū de maxillis sʒ etiā de quibusdā alioꝝ menbroꝝ emūctoriis eē hoc intelligendū. potissime tamē in maxillis apparet eo q̄ in febribus humoralibus materia multū ad ce rebrū eleuatur. q̄ uirtute nō potente cōuenienter ad extra euacuare cogit̄ ad maxillas expellere. Quinto nota ex multis cāis mēbrū patū eē. ut sup fluitates recipiat ex quibus fiūt apostemata ut col ligi pōt secūda primi doc. secunda ca. xviii. s. de causis apatū. una sumit̄ ex pte cōplexionis membri membra enim fortia ad debilia sēper expellūt pri ma primi ca. de membris Secūdo ex pte cōpōis ut concauitas ⁊ latitudo. licet etiā qñq; angustia sit huiusmodi cā. Tertio ex parte raritatis sicut laxi tas membri. Quarto ex parte situs ut situs inferi or ⁊ si plures cause sunt iste sufficiāt. Ad propo situm maxille igit̄ per hec oīa recipiunt supfluita tes a cerebro uel hoꝝ plura sunt enim debilia. Secūdo sūt lassa rara ⁊ spongiosa uie etiaʒ illi ad il las superfluitates deferentes sunt late cū sint ad re cipiendas superfluitates deputate finaliter. sunt eti am deorsum respectu cerebri situate ad qđ cōcur rit q̄ ex motu faciliter iflāmant. quare fit ad eas attractio. dolet etiā facile. quia etiā dolor attrahit reuma tertō tegni. Ex his colligit̄ cā uerificās affo. hoc mō in fe. laboriosis aut reperit̄ labor absolute ꝯñs exercitiū ⁊ iste iflāmat. ⁊ iūcturas disponit ad materierum attractionē. aut est labor spontaneus significās suphabūdare materias ī corpore q̄s si na tura nō ex toto uicerit ⁊ insensibiliter resoluat ul' extra manifeste expellat. oportʒ illas a uirtute ex pelli ad mēbra debiliora ⁊ aptiora ad recipiēdum talia uero sunt iuncture ⁊ cerebri emūctoria. ⁊ etiā alioꝝ mēbroꝝ ut dictū ē. Ex quo pʒ maxime hu iusmodi apāta fieri. si nō fiat manifesta ⁊ magna euacuatio aut materia sit ita pauca q̄ a uirtute uic ta penitus insensibiliter resoluatur.

uibuscūq; resurgētibus ex morbis si aliquid doluerit ibi apostases fiunt:

Cōclō affo. ē ista q̄buscūq; corpb⁹ ex morbis r̄surgē tib⁹ aliq̄. s. pars doluerit ibi. i. in illa pte fit apā pbat̄ sic. In talibus corporibus semper habundat materia apātis cātiua. ⁊ cū pars dolens ē eius at tractiua ⁊ receptiua igit̄ cōclusio uera. pʒ ꝯña. ⁊ as sūptū circa litterā declarabitur. similis snīa colligi tur secūda quarti ca. de signis crisis cū exitura. ⁊ ē utilis ⁊ ampliatur ut precedēs. Primo nota per cōualescentiā hic intelligi ex morbis materialibus ⁊ maxime febribus. Secūdo nota huiusmōi cō ualescentia ē duplex uera ⁊ perfecta secūda non ue ra. ⁊ est illa in qua relicta ē ex egritudine materia apta cāre recidiuā ⁊ de his ē sermo ī proposito. Ex quo colligitur hoc modo causa uerificās affo. in talibus eni est materia apta facere apāta ⁊ apta flu ere ad locū apostemādū ⁊ cū hoc ps dolēs ē apta il lam materiam recipere. tum quia dolet ⁊ dolor at trahit reuma. tum etiam quia inflammatur. tunc etiā quia debilitatur. ideo.

i uero prius doluerit aliquid ante egritudinem. illic con firmatur egritudo.

Cōclusio affo. ē ista. si aliqua ps doluerit āñ febrē

siue in febribus laboriosis in ista pte cōfirmat̄ apo
stema. probatur sic: quia ē receptiua apostematis
igitur cōclusio uera. pȝ ꝯña ⁊ assūptum circa litterā
declarabitur. idē hētur secūda: iiii. ca. de signis cri
sis cū exitura ⁊ ē utilis ⁊ āpliat̄ ut precedens. Pri
mo nota licet hic sit sermo de dolore principalit̄ se
quente morbū de quolibet tamē ⁊ per similē causaȝ
uerificari potest ut ex dictis pȝ. Secūdo nota ante
egritudinē. i. febrē licet in ꝓpinquo tempore secun
do añ egritudinē. i. ptē apāndā. quelibet est bona
Tertio nota ut i ꝯmēto dicebatur ad ueritatē affo.
requiruntur conditiones alique. Prima ꝙ hic mor
bus sit suspectus ad apātōeȝ Secūda ꝙ cōprehēdat̄
ex signis imperfecte crisis. Tertia ꝙ nō precedat
magna ⁊ notabilis euacuatio ut fluxus uentris uel
urine Quarto nota ꝯfirmatur. i. sit egritudo cō
firmata ⁊ facta q̄a semper apostema ē fluēs a mate
ria pendens uel aliter confirmat̄ quia cōplet̄ ⁊ inte
gratur quia alteratur ⁊ cā est quia cū in hac febre
sit materia permutanda ⁊ hoc ē ueꝝ cū mēbrū do-
lens sit debilius ad id potissime ē materia permutā
da quare ⁊cetera.

Si a febre habito tumore non existente i faucibus suffocatio repēte superuenerit mortale est.

Conclusio affo. ē ista. suffocatio repente superueni
ens habito a febre nō exñte tumore i faucibꝰ mor
tale est. probatur sic huiusmōi suffocatō significat
pessimā speciē squināție igit̄ cōclo uera. pȝ ꝯña ⁊ as
sūptū colligit̄ ubi ponit cōcordātias. similis senten-
tia colligit̄ tertio ꝓnosticoꝝ ⁊ nona tertii. ca. de
signis suffocationū ⁊ quarto interioꝝ ca. iii. uersus
fineȝ ⁊ quarto can. fen. ii. ca. de signis sūptis ex ra
dice lingue gutturis ⁊ meri ut ad l̄ram inquit. ⁊ ad
ultimū quādo accidūt in fe. forti ꝑfocationes praue
tunc accit mors. quia cor eget cā uehementie calo-
ris anhelitu plurimo sed eius uia ē opilata quāobrē
iflāmatur cor ⁊ superuenit malitia cōplexionis eius
quare nō tollerat uitā ⁊ ē utilis in actu pronostico
⁊ ampliatur ut pȝ. Primo nota habitū a febre
intelligi posse indifferenter omnē febriētē. Secū
do intelligere possumus ualde oppressum a febribꝰ
quia fortiter febriētem ut colligitur a cōmentatore
Secūdo nota p ꝑfocationē ut nona tertii intelligi dȝ
prohibitio transitus anhelitus ad pulmonē ⁊ cor ⁊
hoc fieri pōt a causa primitiua ⁊ extrinseca ut la-
queo ⁊ rebus uenenosis interius assūptis ut iusquia
mo ⁊ fungis ⁊ proprie anDacocha ut cōsiliator ⁊ dē
tali in proposito est sermo quādoqȝ tamē prouenit
a cā intrinseca ⁊ corporali ⁊ de tali in proposito est
sermo. quādoqȝ tamē ꝓuenit cā intrinseca. Tertio
no a eueniens a cā intrinseca multis modis euenire
potest. Primo propter ꝓhibitū eē motum pectoris
uoluntarium sicut i forti contingit apolia. Secūdo
ꝓpter debilitatē ⁊ pigritiā uirtutis mouentis pectꝰ
⁊ dilatantis ⁊ constringentis epigloti Tertio propt̄
multā pulmonis repletionē ut i piplonia contingit.
Quarto propter repletionem spacii uel cōcauitatis
medie inter pulmonē ⁊ pectus ⁊ mediastinū quare
nō potest pulmo dilatari ad aerē recipiēdū. Ultio
ꝓpter opilationē i gutture cōtingentē in epigloti ul̄
extremitate trachee ab apāte opillāte. propter qđ
prohibetur attractio aeris ab intra. ⁊ de tali in ꝓ
posito est sermo. Differt autē hec suffocatō ab hac
cā prouenīēs a suffocatione ab aliis causis cōtīgēte.
Primo ab apolia quia i prima fit ablatio sensus et
motus. in hac autē nō imo mouet̄ adhuc pectus et
attrahit differt a secūda quia illa fit paulatine ⁊ nō
subito ⁊ ista fit satis subito. Differt autē a tertia
similiter propter idē ⁊ similiter de quarta licet iste
sint differentes. Colligitur hec diuisio nona tertii
allegato capitulo. Ad propositū igit̄ de suffocati
one ab ultima cā prouenīente est i proposito sermo
huiꝰ autē cā est apā quod ab autoribus squinantia
dicitur. Ex hiis pȝ ꝙ squinantia ē equiuocū quā
doqȝ enī capitur pro suffocatiōe ex apāte circa gut
tur contingente quādoqȝ uero pro ipso apāte. Ulti
mo nota huius apātis uel squinantie plures ponunt̄
species. quādoqȝ enī distinguit̄ penes materiā. qua
re dicimus aliquā sanguineā ⁊c. quādoqȝ penes ptē
principalē apātis. ⁊ sic ponūtur ei quatuor species.
quarto interioꝝ tertio ca. ⁊ tertio pronosticorum
prima ē dū apā ē i musculis epiglotis exterioribus
ad interiora ⁊ in hac apparet rubor ⁊ tumor in pte
anteriori gutturis uel thoracis. ⁊ ista non impedit
notabiliter deglutionē licet notabiliter anhelitū ubi
fuerit materia exuberās. Secūda est cum fit apā i
musculis uel lacertis ad colli posteriora tēdētibus
scȝ gutturis in qua ꝑcipitur rubor ⁊ iflāmatō ⁊ tu
mor in ore ⁊ illa impedit notabilius deglutionē et
similiter anhelitū. Tertia fit in musculis intrinsecis
meri ⁊ ista nō apparet ad sensum ⁊ fortiter im-
pedit deglutionē ⁊ paꝝ anhelitū, quia non nisi pro
quāto meri cōprimit epiglotim. Ultima est que fit
in lacrimis intrinsecis epiglotis. ⁊ ista ē suffocatō pes
sima ⁊ nullo modo apparet ad sensū ⁊ totaliter se
cūdū plurimū aufert anhelitū ⁊ nō deglutionē ⁊ de
ista est sermo in proposito. que proprie suffocatio
nem facit ⁊ nō apparet tumor in collo. Ex quo
taꝙ̄ ex fūdamēto pȝ cā uerificat̄ affo. exñte enī fe.
forti homo uehementer indigȝ attractione aeris
frigidi per anhelitū Cū igit̄ sit ipeditꝰ transitꝰ pro
pt̄ apā pȝ subito mortē eē secuturā Et nota ꝙ possu
mus imaginari quitam in spacio medio ⁊ illam te
tigit galie. iiii. interioꝝ. igitur.

Si a febre habito collum conuertatur ut uix deglutire possit tumore existente i collo mortale est.

Conclusio affo. est ista. Conuersio colli cū ipedimē
to deglutionis i fortiter febricitāte contingens non
apparente tumore circa collū uel alibi est signum
mortale probatur. p hoc significat̄ apā meri profū
dū ⁊ difficile. uel eius siccitas icorrigibilis. igit̄ cō
clusio uera. pȝ ꝯña ⁊ assūptū circa litterā declarabi
tur. Similis snia colligit̄ ut i precedēti affo. ⁊ ē uti
lis ⁊ ampliat̄ ut pȝ. Primo nota secūdū tadeum hic
poni signū ⁊ significatū ⁊ cōditionē declarātē ꝯñam
signi ad significatū. Signū cōtorsio colli ⁊c. signifi
catū mors. Conditio etiā cū dicit tumore nō exñte
⁊ uix deglutire ⁊c. ⁊ hoc secūdū tadeum aliter totū
hoc contorsio colli cū impotentia deglutiendi etiā ē

ſignū ſignificatū ly mortale. ¶ Secūdo nota p habitū a febre. ut ſupra. Tertio nota qn̄q; contorſioni colli cōiungitur impedim̄tū deglutiēdi tm̄: qn̄q; ſimul impedim̄tū anhelandi. ⁊ iterum huiuſmoi impedim̄tum quandoq; eſt ablatō qn̄q; diminutio: hic ſpecialiter ē ſermo de impedim̄to deglutiēdi cū ſupra de anhelitu fuerit facta mentio. ¶ Quarto nota q̄ impedim̄tum in deglutiōe quādoq; eſt a cā materiali ſicut ab apāte: quandoq; uero a ſiccitate ſupſlua quare non pōt meri contrahi ⁊ extendi ſecūdum opatonis deglutiōis exigentiā. ⁊ iterū a cā materiali uel contenta ī muſculis exterioribus meri: ⁊ tūc ſecundū plurimū appar; tumor ul' ī īterioribus et tūc nō apparet tūor ex hoc: ⁊ ſic nec ex īpedim̄to cōtingente ex ſiccitate nec ex apāte intrīſeco apparet tumor: ꝓpter quod notant dictū eſt tumore nō apparēte: qa per hoc denotat̄ alterum iā dictorum

Quinto nota contorſionē colli ſiue cōuerſionem a multis cauſis poſſe ꝓueire. ¶ Primo a primitiā ut caſu percuſſiōe. Secūdo intrīſeca: ⁊ iſta poteſt eſſe uentoſitas ſpōdiles ad extra propellēs aut ītus: ut. xxii. tertii ca. d̄ gibboſitate: ⁊ pret̄ hoc mlte alie. principalis tn̄ de qua in propoſito intell'r eſt apā meri. apāte enim meri graui ⁊ magno exn̄te cū meri ſpondilibus colli alligetur: apā ad īteriora trahit meri: ⁊ per ꝯn̄s ſpondilē cui adheret meri: quare torquet̄ collū a rectitudine. qa exterius apparet concauitas quedā. interius aūt gibboſitas: contractis eni; neruis colli ex apāte uel ex ſiccitate nimia: qr exiccatis ⁊ corrugatis ſiet colli cōtorſio: q̄ ſi apā fuerit in laterali meri trahit latus ſpondilis illius lateris. ⁊ ſi utrāq; conprehendit ptem trahit collū ad rectitudinē. ſi uero ad exteriora trahit ad interiora quia gibboſatur ad interiora. ¶ Ex quo p; huiuſmodi cōcluſionē eē ſignu; magni ⁊ grauis apātis in meri. ſimiliter in ſiccitate cōtrahēti meri corrugatur ad interiora meri. quare trahit ligamēta quibus alligatur ſpondilibus ⁊ p ꝯn̄s ſit colli cōuerſio. Ex quibus p; hāc cōtorſionē cū circūſtantiis dictis ſignificare magnū ⁊ graue apā ī meri aut ſiccitatē ſubſtātiā meri corrugātē ⁊ cōtrahētē. quare patet ueritas aſſo. p; etiā predictā cōtorſionem malā eſſe per uiā ſigni ⁊ per uiam cauſe ut patet.

Sudores febricitanti ſi ceperint boni tertiani et quintani et ſepteni et qui in ix. die et xi. et. xiiii. et. xuii. et. xx. et. xxi. et. xxiiii. et. xxuii. et. xxx. et. xxxi. et xxxiiii. et trigeſimo ſeptio et quadrageſimo. hi enim ſudores egritudinem indicant. qui uero non ita fiunt. dolorem ſignificant. et longitudiem egritudinis et conuerſionem.

¶ Prima cōcluſio aſſo. Sudores per īpares cōtigētes ⁊ in creticis radicalibus euenientes febricitantibus ſunt boni. probat̄ ſic. hy ſudores īdicāt. i. termināt egritudinē laudabili termino igit̄ cōcluſio uera. p; ꝯn̄a ⁊ aſſūptū colligit̄ in littera. Primo nota q̄ ſudor ē aquoſitas ſanguinis cui pus colericū ē admiſtum. ſecūdo can. dic quare cū ſanguine tranſit aquoſitas ⁊ q̄re colericū pus. ⁊ ex hoc cōcludo q̄ ex q̄libet materia ſecūdū ſpeciē poſſūt egritudines terminari ſudore. ¶ Secūdo nota ut ſecūda. iiii. quinq; moīs p ſudorē ſignificaūs. ſ. quātitate qualitate modo ſubſtante tempore ⁊ loco Quantitate ſi multus uel modicus. qualitate uiſibili tangibili guſtabili odoribili ⁊c. ſed mō ſubſtātie ſi groſſus ul' ſubtilis. loco a toto uel a parte. Tēpore quia tertianiſ uel quartanis. Itē quia ante digeſtionē uel poſt et ſic de aliis ī propoſito ex tēpore. Tertio nota ſudores fieri poſſe a cā primitiua uel corporali ī propoſito facit ſermonē de corpali. ¶ Quarto nota n̄ ſolū hoc in fe. ſed. ī aliis multis potiſſime aūt de febribus quia frequētius ſudore terminātur. Ex quo p; nō ī oībus fe. hoc eē ueꝝ ſed maxime ſudore terminabilis nō eni ī ethica ut p;. ¶ Quito nota p ſudores tercianos ſudores in tertio die a principio egritudinis cōtingentes ⁊ ſimiliter per quartanos ⁊ ſic de aliis. cepere. i. egrotanti ſuperuenerint. Sexto nota hos ſudores ſignificare ul' indicare. i. eē ſignū cōuenientis iudicii ⁊ criſis egritudinis per ſudorē terminād̄e. ¶ Septio nota pro ueritate aſſo. q̄ ad hoc ut bene perficiat̄ euacuatio cretica multū operat̄ abilitas materie ad euacuationē in tali die ⁊ ecōtra euacuationē īpedit ineptitudo materie ad euacuatō; cū quo p̄mittēdū q̄ materie colerice ſunt diſpoſitiſſime ad euatuationē p ſudorē ⁊ q̄ eaꝝ motus naturalis ē de tertio ī tertium Ex quo p; ſudores tertianos quītanos etiā eē bonoſ quia tales ſunt euacuationes materierū que aptiſſie ſunt ut per ſudorē euacuēt̄. ⁊ cū hoc eaꝝ motus eſt in diebus talibus igit̄ cōcluſio uera p; ꝯn̄a ⁊ aſſūptū intelligenti. ⁊ colligit̄ hec cā ex dictis cōmentatoris ī cōmento. hoc argumentū maxīe tenet de acutis abſolute. ⁊ peracutis. ſed de tropicis aliter qa ī. xxiiii. ē bonus licet ſit in paribus. cū ſecūdū plurimū materia aliquo mō flegmatice natura pticipet nec a colera ſic acuta augeat̄ ſtimulatō. igitur dic q̄ uirtus tūc aliis paribus ē debilis ⁊ materia hnobedientior. quare nō pōt tūc cōplere criſim que a uigeſimo ultra ſit. Ex quibus p; primo preter dies nūatos ſupra illo aſſo. ſeptīa; q̄rta maniſeſtat ⁊c. alie ſunt cretice que ſunt tales ⁊ per ītercedētiā ⁊ p accomodationē ipſius meri naturali motu ad hoc multū cōmoditatis cōferente ⁊ hoc ueꝝ ē ut in pluribus ⁊ per cōpationē ad alios motus ceteris paribus. Patet ulterius ſudores nō ſolū eē ſignū ſed cauſam bone criſis. quare ⁊ce.

¶ Qui uero non ita fuerint.

Secūda cōcluſio. alii ſudores ab iſtis nō ſunt boni probat̄ ſic. huiuſmodi ſudores ſignificant dolores aut longitudinē aut recidiuā egritudinis. igit̄ cōcluſio uera. p; ꝯn̄a ⁊ aſſūptū declarabit̄ ī lr̄a. Ex quo ſequit̄ ſudorē tertie ⁊ quite eſſe ſudore quarte laudabiliorē. ¶ Ex quo ſequit̄ aliq̄ criſim ceteris paribus laudabiliorē eſſe in cretica per accomodationē q̄ in cretica indicatiua. ut ſudores in caſu noſtro. Primo nota p ſudores nō ita exiſtentes ītelligi poſſunt ſudores nō exiſtētes in die cretica. ⁊ hoc l; placeat aliis mihi nō placet. ſecūdo aliter exn̄tes q̄ dicti ut ſtati ptēbit. ¶ Secūdo nota huiuſmōi ſudores

non esse laudabiles respectu alioꝝ dictoꝝ. quia tales aut proueniũt a materia colerica uel ad naturã cole re tendẽtẽ uel alia. Si primũ nõ ẽ motus illius tem pore quo ipsa erat apta naturaliter moueri igitur oportet eẽ ui sinthomatis. ⁊ p cõsequens significat dolorẽ. Si autem fuerit alia materia quia flegma tica cũ ille ut plurimũ sint inepte per sudorẽ euacu ari. ⁊ sunt egritudinũ cronicaꝝ causatiue. pꝫ hanc egritudinẽ futurã eẽ longã. aut cum recidiua. sicut plurimũ cronicaꝝ. Ex quo pꝫ cã uerificãs affo. Sꝫ dices quid de. xiiii. ⁊. xx. quia i illis etiã nõ uidet̃ motus naturalis colere. dicit̃ ꝙ. xiiii. magnã pteꝫ capit de. xiii. ⁊ similiter de aliis ut i cõputatõe su pra declaratũ est. Similis sniã colligit̃ secũdã. iiii ca. de diebus sudoris a est utilis ⁊ ampliat̃ ut patꝫ rõ dicti quã uidet̃ inuere galie. in cõmẽto ẽ illa. qꝛ crisis ẽ uehemẽs ⁊ uelox motus morbi. igit̃ illa die magis debet aduenire crisis in qua ẽ uehemẽs ⁊ ue lox ⁊c. Sed in terminabilibus per sudorẽ hoc ẽ ma gis in tertia uel quinta. cũ etiã sint ut plurimũ ma terie de tertio in tertium mobiles igit̃. ⁊ hoc sensit auic. secũda. iiii. allegato ca. dũ iquit sudor i egri tudinibus acutis plurimũ fit i tertio ⁊ quito mino ratur i quarto imo paꝝ cõtingit ꝙ iste egritudies crisim faciãt in quarto nisi raro. ante igit̃ occupat̃ satis uirtus. si. xiii. die preparat materiã ⁊ ad lo ca expulsionis dirigit: ⁊ in. xiiii. cũ iuuamento cele stis influxus sub forma sudoris expellit. sed in ter tia non expellit per superius dicta.

Sudores frigidi cũ acuta qui dẽ fe. sci mortẽ significãt cũ molliori uero longitudineꝫ egritudinis significant

Prima cõclusio affo. ẽ ista. frigidi sudores i febre acuta cõtingẽtes significãt mortẽ probat̃. huiusmo di sudores significãt caloris extinctõeꝫ. uel disposi tionem extinctioni ꝓpinquã. uel saltẽ calorẽ natura lem materie morbi succũbere igit̃ cõclusio uera. pꝫ ꝯña ⁊ assũptũ declarabit̃ circa litterã. Prĩo nota p sudores frigidos itelligere debemus sudores ad tactũ medici aut alterius recte iudicatis frigidos ap parentes ⁊ non tales merito cãe primitie infrigidã tis ut esset infrigidatio cũ aqua uel flabellatione q̃ sudor statim infrigidatur. sed a corporali cã ⁊ me rito dispositionis egre uel egritudinẽ ꝯñtis. Secun do nota notãter dictũ eẽ i fe. acuta ut quidẽ p hoc denotet̃ maior extraneitas uel rebellio maior ma terie ad digestionẽ uel resolutionẽ. Tertio nota hoc totũ intelligendũ eẽ his perseuerãtibus signis. s frigiditatẽ sudoris ⁊ acuitate febris. Si eni cã non perseueraret aut etiã nõ perseueraret fe. nõ opor tet affo. uerificari. Quarto nota nõ solũ huius modi sudores eẽ signũ. sed etiã eẽ cãm mortis sicut dyaforeticus dictus significãs ipotẽtiã uirtutis i con tinẽdo humiditatẽ. quare calor preter naturam si mul ⁊ naturalis sub sudoris forma humiditates ex pellit. Quinto nota sudorẽ egredi posse frigiduꝫ propter plura in egritudine acuta. Primo quia materia que sub forma sudoris expellit̃ ẽ ualde ue nenosa quia plus resoluitur spũs q̃ spũs possit in ea calefactionẽ efficere. ⁊ sic egredit̃ frigidus. Secũ do quia materia ẽ ualde multa ⁊ calor debilis. q̃ re nõ sufficit ipsã calefacere. Tertio quia ⁊ si cor pus acute febriat. multo tamẽ ex acuta fe. spũ pau cificato non põt materiã illã debite calefacere. aut quia mẽbra exteriora ⁊ spũ ⁊ calore priuata infri gidata sunt. quare ⁊ infrigidat̃ sudor per mẽbra il la penetrãs. ⁊ sic apparet frigidus. Posset etiã poni ꝙ eẽt fe. acuta rõe accidẽtiũ plus pendẽs ab occulta mala qualitate materie q̃ a maifesto calore ⁊ pos set accidere sudor frigidus sicut freqũeter contigit i pestilentialib⁹. Ex his collige cãm uerificatẽ affo.

cum molliori uero.

Secũda cõclusio sudor frigidus cũ fe. molliori signi ficat longitudinẽ egritudinis. pꝫ quia significat ma teriã frigidã uel multã uel utrũqꝫ ⁊ tarde digestibi lẽ igit̃. pꝫ ꝯña. ⁊ assũptũ circa litterã declarabitur.

Primo nota p fe. molliorẽ. s. remissiorẽ penden tem a materia nõ acuta sicut eẽt flegmatica aut q̃r tana aut aliqua taliũ. Nota secũdo sudorẽ hunc esse frigidũ. quia calor naturalis nõ põt materiam istã notabiliter calefacere. qd̃ cõtigere põt. aut qꝛ materia ẽ ualde grossa calefactiõi resistẽs. sicut fle gma uitreũ. aut quia ualde multa. aut ꝓpter debi litatẽ caloris. aut propter oĩa. aut ꝓpter plura illo rũ simul cõcurrẽtia. Tertio nota ad ueritatem affo. oportet uirtutis adesse cõstãtiã. si eni uirt⁹ eẽt ualde debilis posset in breui succũbere. stante igit̃ uirtute forti significat uel materiã ualde grossam aut multã esse aut utrũqꝫ. in tãtũ ut calor materie ñ multũ dominet̃ uł mĩme. quo posito stãte constãtia uirtutis necessario morbus erit longus siue salubris siue mortalis fuerit. Si enim salubris uirtus tarde materiã uincet ⁊ digerit mortalis si ecõtra Similis sñia colligitur tertio de crisi ca. ultimo i li. meo et primo ꝓnosticoꝝ ca. de sudore ⁊ secũda q̃rti ca. ð signis ex pte sudoris ⁊. xvii. ⁊. xviii. cõtinentis de cognitõe tẽpoꝝ ⁊. x. affo. rabi moysi affo. xvii ⁊c. Primũ dubiũ ipossibile ẽ i fe. acuta frigiduꝫ apparere sudorẽ. igit̃ pꝫ ꝯña ⁊ assũptũ probat. pri mo. quia sudor apparẽs i egritudine acuta ẽ secun dũ magnã ptẽ decisus a materia faciente fe. que ca lida est ⁊ acuta igit̃. Confirmatur quia materia su doris sub forma sudoris ad extra non expellit̃ nisi quia calore subtiliat̃. sed non subtiliat̃ a calore nisi quia calefit. igit̃ nõ apparet frigida. Secũdum dubiũ sudor calidus ⁊ frigidus sũt cõtraria signa. igitur cõtrario mõ significare debẽt. sed sudor cali dus nõ significat salutẽ necessario. neqꝫ sẽper sed ali quãdo malũ ⁊ mortẽ. ut secũda. iiii. allegato ca.

Ad primũ dicit̃ cõcedẽdo secũdũ plurimũ decisaꝫ eẽ materiã sudoris a cã antecedẽte uel cõiũcta fe. ⁊ ꝙ illa ẽ calida. nõ tamen sequit̃ sudorẽ egredi cali dum propter causas circa affo. tactas. Ad confir tionem dicitur ꝙ sudor expellitur ad extra. nõ so lum quia subtiliatur. sed propter multas alias cãs i affo. seqũẽtibus declarandas. dicitur etiã ꝙ stat aliquid subtiliari ad mẽtẽ medicoꝝ quãuis nõ cale fiat in naturalibus. ut aqua ex terra generata sicut stat aliquid calefieri quãuis in substantia sua con tinue ingrosset̃. Ad secũdũ principale dicit̃ negã do semper contraria: contraria significare uel sig nificare cõtraria significata imo quãdoqꝫ significat

secundum speciem similia sicut urina alba ꝛ nigra ut patet.

Et ubi sudor in corpore ibi narrat egritudinem.

Conclusio est ista ubi in corpore appa ret sudor illic narrat egritudinē. probatur sic. ibi significat materiā egritudinis cātiuaꝫ igitur pꝫ ꝯña ꝛ assūptū circa litterā declarabit. Similis snīa colligitur secūda quarti ca. de mois significationis sudoris ꝛ. xvii. cōtinentis ca. secundo s. de sudore ꝛ ē utilis ī actu practico ꝛ pronostico ꝛ demōstratiuo ꝛ cū hoc opatio ut patebit. ꝛ ampliatur ad oīa corpora ī quibus apparet sudor huiusmodi cū circūstantiis infra dicēdis. Primo nota ly ubi potest exponi. i. in qua parte corporis ꝛ hic sensus est uerus. meli⁹ tamē ē dicere ī quo loco corporis. quia. s. in toto uel ī pte. quia euidentius sic exponendo significatur p sudorē in toto apparentē quāuis etiā ly parte adhuc ampliaret. quia ex asso. sequitur ꝙ si in qualibet parte apparet sudor in q̄libet est egritudo ꝛ sic in toto. Secūdo nota non solū hoc eē uerꝫ de sudore sed etiā de qualibꝫ superfluitate ultra naturalē cursū expulsa siue urina siue egōnes. siue sit sputū siue aliud. Tertio ꝙ ubi apparꝫ multitudo sudoris cū dicēdis circūstantiis ī corpore pbabiliter arguitur sup peccato humoris nō solum ī quātitate sed ī qualitate. huiusmōi eni humor necessario attinet flāti colere uel melancolie. sed nō multiplicatur aliquis istorū nisi propter excessum alicuius istoꝝ a tēpamento. ꝛ hoc secundum plurimū. iō Unde pꝫ ueritas asso. Quarto nota huiusmodi sudor pōt apparere ī actu egro cōualescente ꝛ in neutro decidentie ī prio demrāt: ī secundo rememoratur. ī tertio pnosticat. ꝛ iō ly narrat exponēdū ē. i. notificat uel representat. s. presentē pteritā uel futurā. ꝛ tu de hoc faciliter exemplificare potes. Quinto nota ꝙ ad ueritatē asso. requiritur primo hoc signū perseuerās esse. quia nō solū semel sed pluries apparere. Secūdo requirit hoc ñ a cā prin. ipua pendere sicut motu uel calore aeris ꝛc. His stantibus uerus ē asso aut ī pluribus posset eni asso. restringi hoc mō ꝙ ypo. uelit ī corpore egrotāte egritudie materiali notificare nobis p tē principaliter patiētē: ꝛ est illa ī qua magis manifestatur sudor. ꝛ esset etiā itellectus bonus. Cōtra primo existente fe. materiali ī toto sudat determiata pars ante ut frons ꝛ tamē ibi nō ē egritudo principaliter ut pꝫ igit. Secūdo quia spā in insecū pōt p sudorē ī toto apparētē cretice terminari. Ad primū dicit itelligendo ubi uirtus possit materiā expellere totā sudoralē. uel aliter ꝙ si circa p tē istā pluries ꝛ perseuerāter apparet sudor arguit egritudo circa partē istā. licet nō excludat ab aliis. Ad secūdū dicit ꝙ ille nō erit sudor pseueranter ꝛ pluries apparēs. uel dicitur ꝙ ille sudor uniuersalis nō decidit a cā cōiūcta apatis. sed ab añcedente q̄ erat in toto dispersa apta causare egritudineꝫ ꝛ sic narrabit egritudinē ad sensū datū.

Et ubi in corpore calidū aut frigidum illic est egritudo.

Conclusio asso. ē ista in quacūqꝫ pte corporis appa ret caliditas aut frigiditas a tēperie recedēs naturali ī illa ē egritudo pbatur sic. quia in qualibet tali ē sensibilis recessus corporis uel partis a naturali tēpamento. igit. idē secūda primi doc. iii. ca. de signis cōplexionū: ꝛ ē utilis ꝛ ampliat ut precedens. Primo nota ad ueritatē asso. oportere caliditatem hāc aut frigiditatē esse pseuerātē ꝛ nō a cā primitiua pēdētē hoc eni posito significat ī mēbro mala complexio materialis uel imaterialis calida uel frigida ut pꝫ. Contra primo ī pricipio paroxismi extrema sūt frigida ī quibus tamē nō ē egritudo. dicit ꝙ nō ē perseuerās uel ꝙ ibi est egritudo frigida tunc credo tamē ꝙ iste asso. fit ad notificādū nobis ī corpore particulā principaliter patiētē. sicut si for. febricitet pcipio omnia mēbra equalia in calore circa ypocōdriū tamē dextrū uel sinistrū pcipio calidi tatē uehemētē aut etiā spiritualia. Secūdo quia huiusmōi caliditas apparēs ē egritudo: igit nō signū egritudinis. negatur ꝯña ut bene declarasti secūdo tegni.

Et ubi in toto corpore mutationes uel si corpus infrigidatur aut statim calefit. aut calor alter ex altero fit. longitudineꝫ egritudinis significat.

Conclusio asso. ē ista in toto corpore subito factis mutationibus a calido ī frigidū significat longitudo egritudinis. probat sic: huiusmōi mutatōes significāt multā ꝛ diuersā eē egritudinis materiā. igit cōclusio uera ꝯña ꝛ añs declarabūtur. Similis snīa colligitur. iiii. can. fen. ii. ca: de signis diuersorum geneꝝ ꝛ. xvi. cōtinentis ca. ii. ꝛ. xviii. ꝛ ē utilis ꝛ ampliatur. Primo nota ubi. i. quādo ī corpore toto egrotante. ꝛ dicit toto quia nō sufficiēter esset euidēs in determinata quacūqꝫ pticula. Secūdo nota notāter dictū eē statim si eni mutatio eēt paulatina nō eēt mala sꝫ repētina magis terret uirtutē ꝛ psternit significat etiā uirtutē minus insultib⁹ materieꝝ posse resistere iō. Tertio nota ad ueritatē asso. requiri ꝙ uirtus sit satis fortis. ꝛ ꝙ ista pseuerēt: Stante eni debilitate posset cito mors seq Similiter his nō pseuerātibus nō habet euidētiam his eni stantibus si appareāt huiusmōi mutatiōes uel morbus erit salubris uel mortalis: si mortalis cū uirtus ponat fortis absolute. licet non respectu morbi. nō nisi ī tempore longo succūberet ꝛ p ꝯña ꝛc. si salubris morbus etiā erit long⁹. Primo quia materia ē multa. Secūdo quia difformis: difformitas eni cā ē longitudinis. primo quia auget multitudinē materie. cuilibet eni materie correspōdꝫ sua minera. Secūdo quia multum psternit ꝛ debilitat uirtutē multū resoluēdo calorē: Tertō quia hac materia sic difformiter existēte. nō pōt calor materie digerende uel resoluēde eque bene uel eque diu occurrere uel applicari ipso eni applicato materie calide. ī surgit materia frigida ꝛ ecōtra. quare diuertitur a digestione ꝛ resolutione. quod nō contingit materia existēte homogenea. sed hoc ē intelligēduꝫ cū circūstantiis explicatis sup illa qōne qua querit que fe. sit plixior. vꝫ que materie hee diuerse nō

simul ⁊ equalitater inuadāt egrū sȝ una prius ⁊ alia post. ⁊ tunc febris de flāte colere pmisto ē plixior ꝙ que de flegmate solū si uero simul inuadāt opposi tū cōtingit.

Multus sudor ex somno sine aliqua manifesta cā factꝰ si gnificat quoniā corpus plu rimo cibo utitur. si uero cibum non accipienti hoc fiat. significat quoniaȝ euacuatione indiget

Prima cōclusio sudor multus ex sōno proueniens ⁊ nō a cā manifesta significat corpꝰ uti plurimo nu trimento uel significare pōt pbatur sic. nimius ci bus assūptus secūdū plurimū ē cā sudoris in somno igit̄ ɔ̄ña tenet. quia semper effectus apropriatꝰ po test super cām ipsius significare. ⁊ assūptū declara bitur circa litterā. Prio nota notāter dictū esse multus. paucus eni sudor nō sic euidenter illud oñ deret uel argueret. unde de multo mētionem fecit Secūdo nota nō solū sudorē i sōno cōtingenteȝ hoc significare posse. sed etiā in uigilia. sed nō protulit affo. quia in uigilia frequētius ab aliis cāis cōtigit impedire. Tertio nota sudorē i sōno magis mul tiplicare ꝙ in uigilia propter multa. prio qa in sō no magis multiplicat̄ materia sudoris eo ꝙ alie se re omnes superfluitates retinētur. Secūdo qa in ui gilia plurime materie īsensibiliter expellūt. quare ante i sōno i corpore repleto manifeste ⁊ sub for ma sudoris egrediūtur. secūdū magnā partē enim somni calor ē i mēbris interioribus fortis. ⁊ in exte rioribus debilis. Tertio quia tēpore somni nutrim tū ad mēbra copiosius transmittit quare materias sudorales in porositatibus cōtētas ad extra natura expellit. ppter qđ secūda primi doc. secūda ca. xiii f. de his que proueniūt ex somno ⁊ uigiliis. Sudor naqȝ quē efficit somnus ē secūdū modū exuberandi materiā ⁊ nō resolutionis subtilis cōtenti. Quar to nota sudorē prouenire qñqȝ a cā extrīseca manife sta sicut labor calor aeris copertura pānorum ⁊c. Quādoqȝ etiā a cā intrīseca ⁊ ignota nobis magis ⁊ nō sic manifesta. ⁊ de tali i proposito est sermo. iō dixit sine manifesta cā. a cā autē que pōt dici mani festa cōtigit ppter multas cās allegatas secūda. iiii ca. de cāis multitudis sudoris de diuersitate dispo sitionū isudando. s. repletio multa apertio pororū multa uirtutis fortitudo. defectus uirtutis a dige stione. ut pȝ. Quinto nota cibū multipliciter pos se cē cām huius sudoris. primo quia ab ipso eleuan tur uapores multi humidi qui ad cutim pueniētes cōdēpsantur. ⁊ ad formā sudoris producūtur. Se cundo quia calidus existēs materias humorales in corpore existētes euaporare significat sicut cibaria calida sudare faciūt. tertio quia i multā humoralē materiā trāsmutat̄ que ē cā sudoris. primo qa cum ea cōiūgitur multa aquositas apta per sudorem ex pelli secundo quid in poris continet̄ exterius propel lendo. Ad propositū principaliter prio ⁊ ultimo modo. Ex his pȝ causa uerificans affo.

si uero non

Secūda cōclusio sudor multus ex somno contingēs i corpore nō sumēte multū de cibo significat corpꝰ egere euacuatione probat̄ sic. huiusmodi sudor si gnificat i corpore plurimā superfluā habūdare hūo ralē materiā idigentē euacuatione. igit̄ cōclo uera pȝ ɔ̄ña ⁊ assūptū declarabit̄ stati. Prio nota p taleȝ sudorē nō existēte uirtutis inbecillitate. nec etiam corpus sit nimis rarū i poris si fiat multus sudor ⁊ cc. cū talis nō proueniat a multitudine materie que noniter ex nutrimento multiplicat̄ sequit̄ ꝙ pueit a materie multitudine. que prius fuit reposita. ⁊ p cōsequēs corpus euacuatōe indiget. ⁊ similis sēten tia colligit̄: xvii. cōtinentis. ca. de sudore ⁊ secūda primi doc: secūda ca. xiii. de his que proueniunt ex sōno ⁊ uigilia. ubi ad lrām inquit. qui aūt in sōno multū sudat nullā habēs cām nutrimēto plenus ex istit quod tollerare nequid ⁊ secūda. iiii. ca. de di uersitate dispositionum isudando. ubi pñs allegat̄ affo. Contra sniam affo. arguit̄. prio stat corpꝰ uti plurio nutrimento. quāuis in eo nō multiplicet̄ sudor. igitur huiusmōi sudor nō est ⁊c. pȝ ɔ̄ña. ⁊ as sūptū probatur. quia tpe hyemis hoc contingit. Se cūdo possibile ē corpus āpliori uti cibo ⁊ habere ca liditatē fortē illas superfluitates īsensibiliter resol uētē uel uirtutē expulsiuā fortē per alias regiones expellere quo inesse posito. pȝ affo. nō cē uerum. Tertio cōtra secūdā cōclusionē materia hūoralis superflua i corpore i quo ex sōno multus fit sudor iā p sudorē euacuatur. igit̄ tale corpus nō eget eua cuatōe. ɔ̄ña uidet̄ nota cū antecedēte. Ad pmuȝ dicitur negādo cōsequētiā licȝ eni i quolibȝ corpore pluri utente nutrimēto nō sit sudor ⁊c. propter im pedientes cās. illis tamē deductis aptus est fieri et significare sicut dictū est. Et per idē soluit̄ ad secū dum. quia nō uult ypo. ꝙ oē corpus utens āpliori cibo sudet. sed ꝙ omne sudās cū determiātis circun stātiis significatur uti ⁊c. Ad tertiū dicit̄ ꝙ licȝ se cūdum ptem illa materia euacuetur nō tamē cōue nienter: quia tūc nō perseuerat sudor. sed euacua tur subtilius remanente grossiore.

Sudor multus calidus uel fri gidus. frigidus maioreȝ. ca lidus minorem egritudineȝ significat.

Conclusio affo. ē ista. sudor frigidus i quocūqȝ egri tudinis tēpore cōtingat. significat maiorē egritudi nē ꝙ calidus. ⁊ econtra calidus minorē. probat̄ sic p sudorē frigidū significat̄ materiā egritudis a uir tute minus superabilē cē ⁊ econtra per calidū. igit̄ cōsequētia pȝ ⁊ assūptū pȝ super illo frigidi sudoris f. xxxvii. affo. per ea que dicta sūt Cōcordia ⁊ uti litas ⁊ āpliatio sumat̄ i hoc affo. sicut in illo. Pri mo nota signāter dictū cē superfluens ad denotādū hoc ueꝝ cē siue i principio siue i augmēto siue i de clinatione similiter siue i die cretica siue nō cretica. Secūdo nota sudor frigidus significat aut maxi mā caloris ipotentiā. ita ut in materia nō possit no notabiliter ipressionē facere. aut uehemētia rebelli onis materie aut multitudine frigiditate aut grossi tie sua aut omnibus aut pluribus istoꝝ simul quod cūqȝ illoꝝ cōtingat pȝ deteriorē cē sudorē frigidum

cū calidus nō significet aliquod illoꝝ? ¶ Tertio no
ta ad ueritatē affo. requirūt aliq̄ue cōditiōes. Pri
ma ꝙ egritudīes sint salubres. Secūda ꝙ hui9
modi sudores cōpentur adinuicē cū alioꝝ paritate
puta in egritudīe siue spetie egritudinis ⁊ fortitudi
ne uirtutis ⁊ sic de aliis. ut acuta acute ⁊ cronica ad
cronicā. His enī seruatis pꝫ affo: eē ueꝝ. sudor enī
frigidus in cronica salubri maiorē ⁊ deteriorē sig-
nificat egritudinē q̄ꝫ calidus ī simili. Consimiliter
in egritudine acuta. tamē ī mortali eque malā sig-
nificāt egritudinē. si alia enī nō forēt paria. ut su-
dor calidus in pacuta deterius signū eē pōt ⁊ maio
ris egritudinis q̄ꝫ frigid9 in lenta ut pꝫ licet dici pos
sit ꝙ semꝑ sudor frigidus merito sue proprietatis
sit deterius portendat q̄ꝫ calidus: licet propter ali-
qđ aliud cōtingere possit oppositū. quia sēꝑ ex fri
giditate cōprehēdimus īpotētiā uirtutis cōtra ma-
teriā simpliciter aut ut nūc ex caliditate aūt nō sic:

FEbres quecunq; non defici unt in dyatricis tertia die fortiores fiunt et periculose quecunq; uero sic deficiūt. significāt quoniā non sunt periculose.

¶ Conclusio affo. ē ista. quecūq; nō deficiētes febres
in diebus tribus periculosiores sūt ⁊ magis mole-
ste in tribus diebus deficientibus ⁊ ē sensus ꝙ con-
tinue sunt magis moleste īterpollatis. probatur sic
huiusmōi febres uirtutē magis debiliāt ⁊ prauio-
ra secūdū plurimū inferūt accidentia ⁊ nocumenta
igiī cōclusio uera. pꝫ ꝯña ⁊ assūptum circa literaꝫ
declarabiī. Primo nota ut pria. iiii. febriū que
dā cōtinue ⁊ quedā īterpollate. ⁊ iteꝝ cōtinue que
dā sunt cōcluse ⁊ quedā cōtinue ꝓportionales. ad
ꝓpositū licꝫ affo. ampliari possit ad cōclusas conti
nuis proportionalibus cōpatas. tamē ī ꝓposito est
sermo de cōtinus proportionalibus cōpatis uere ī
terpollatis. ¶ Secūdo nota ꝑ tres dies intelligendū
esse nō solū uere tres sed quoscūq; alios dies paroxis-
moꝝ uel exacerbationū siue fuerit duo siue tres si-
ue. iiii. ⁊ sic de aliis. Tertiio nota ꝙ cōtinue fe
bres differūt ab interpollatis in multis. Primo ī si
tu siue loco putredinis materie febrē faciētis. q̇a se
cūdū plurimū faciēs interpollatā putrescit extra ue
nas continuā uero intra ⁊ dico notāter ut plurimuꝫ
ut alias declaratū fuit. ¶ Secūdo quia cōtinue af-
fligunt sine interpollatione. interpollate uero non
Tertio quia secūdū plurimū materia faciēs fe-
brē continuā putrescit in loco uel ī mēbro nobiliori
⁊ hēt ad cor directiorē aspectū econtra uero inter-
pollata ¶ Quarto nota cōtinuas cōclusas quasi cō
similiter se habere ad cōtinuas ꝓportionales. sicut
cōtinue ꝓportionales ad interpollatas. Prio dif
ferūt rōe situs. quia cōclusa ē de materia putrescē-
te ī loco ꝓpinquiori cordi. Secūdo quia accidentiū
fortioꝝ ⁊ quia eaꝝ afflictio ē uniformis quasi econ
tra uero in cōtinuis ꝓportionalibus. ¶ Ex quibus
pꝫ ꝙ cōtinue proportōales sūt molestiores ⁊ pericu
losiores interpollatis. Secūdo ꝙ cōcluse sūt pi-
culosiores cōtinuis proportionalibus. ⁊ sic pꝫ cā ue
rificās affo. ¶ Quinto nota ad ueritatē affo. opor
tere ꝙ alia sint paria in quātitate ⁊ qualitate mate
rie ⁊ fortitudine ⁊ debilitate uirtutis ⁊ sic de aliis.
alias enī cōtingere pōt oppositū. ¶ Ex his sequiī
secūda cōclusio ꝙ fe. īterpollate ostendūt se eē mi-
nus ꝑiculosas quia materia ē extra uasa ⁊ cordi mi
nus directa ī loco minus nobili putrescens. ⁊ habet
tempus quietis. in quo uirtus a resolutione aliqua
liter releuatur. cuius oppositū cōtingit ī cōtinua.
⁊ similis snīa colligiī pria quarti tractatu secundo
ca. i. ⁊ deteriores quidē fe. sunt īsepabiles quaruꝫ
putredo est intra uenas ⁊ est utilis in actu prono-
stico ⁊ operatiuo ⁊ ampliatur ut patet:

Quibuscunq; fe: longe sūt his pustule in articulis et dolores fiūt.

Conclusio affo. ē ista. quibuscūq; corporibus insūt
fe. longe. his fiunt pustule ⁊ dolores in articulis ꝓ
batur sic in talibus multiplicaī materia apta expel
li ad articulos quā nō sufficit uirtus ad extra ꝑ cri-
siꝫ ꝑfectā expellere. ⁊ cū articuli sint mēbra ad has
recipiendas materias parata igitur. idē secūda q̄rti
ca. de signis crisis cū exitura ⁊ ca. de signis crisis cū
ꝑmutatione. ⁊ est utilis. ⁊ ampliatur etiam ¶ Pri
mo nota fe. longas itelligendas eē cronicas materi
ales a materia multa ⁊ grossa ⁊ multū frigida pen
dentes. Secūdo nota ꝑ articulos emunctoria in
telligi posse. ¶ Tertio nota affo. nō semꝑ sed ut in
pluribus ueꝝ eē. ⁊ pōt intelligi fiūt. i. apta sunt fie
ri. Quarto nota huiusmodi pustulas ⁊ dolores
potissime ꝑ crisim ꝑmutatiōis fieri. uirtute enī ex
longa egritudine debilitata materia etiā grossitie ⁊
frigidate multitudine difficulter expellibili cū nō ꝑ
fecte supra materiā dominetī uirtus illā nō expellit
unde nō pōt crisim ꝑfectā efficere. efficit igitur im-
perfecta nō exterius materiā expellēs. sed a men-
bro nobili ⁊ forti ad ignobile ⁊ debilius permutan
do ut tangiī in cōmēto. ⁊ est cā uerificās affo.

Quibuscūq; ex fe. resurgentibus aut pustule aut in articulis dolores fiūt hi amplioribꝰ utuntur cibis.

Conclusio affo. ē ista quibuscūq; corporibus ex fe-
bribus resurgentibus adueniūt pustule aut dolorēs
in articulis. isti utūtur āpliori cibo q̄ꝫ oportet. pro
batur sic. usus cibi amplioris q̄ꝫ oportet in corpori
bus iā dictis est frequēter cā pustulaꝝ aut dolorum
iā dictoꝝ igiī cōclusio uera. pꝫ ꝯña. quia effect9 ar
guit cām ⁊ assūptū circa litterā declarabiī. idē. viii
continentis ca. de regimine cōualescentiis: ⁊ ē exꝑs
sius. xxii. iii. tractatu secūdo. ca. i. s. de doloribus
iuncturaꝝ inquit. ⁊ habētes egritudines cronicas ⁊
cōualescentes ⁊ qui nō reguntur cū rectificatōe sup
ple dolorē incurrūt iūcturaꝝ iō ⁊ illud quoniā coꝝ
uirtus debilitatur digestione nō bona. ⁊ est utilis ⁊
āpliatur ut precedēs plurics fuerūt āpliati. ¶ Pri
mo nota cōualescentes de quibus intelligiī per re-
surgentes ex fe. sunt duplices. s. ueri ⁊ non ueri:
Quis sit uterq; alias declaratū ē. Dicūt enī quidaꝫ
ī proposito de nō uere cōualescentibus intelligēdū
eē affo. Ego uero dico ꝙ etiā de uere cōualescētib9
euidens ē affo: Si enī aliqđ corpus fuerit non uere

cõualescẽs semper uel ut plurimũ ĩ eo remanẽt ma
terie reliquie apte ad articulos aut ad emunctoria
ꝑmutari. si talia cõtingũt nõ cõcluditur euidenter
hoc ẽẽ propter cibũ nimiũ preassũptũ. ⁊ per cõseqñs
⁊c. De uere aũt cõualescẽtibus maiorẽ hꝫ euiden-
tiã. si eni in talibus cõtingat cũ non eueniat a mate
ria relicta. probabile ẽ q̃d a superfluitate nouiter
multiplicata. que nõ eẽt nisi propter nimiũ cibum.
aut q̃dcũq; aliter indigestibile ideo ⁊c. Secũdo
nota ꝙ in cõualescentibus ex febribus ꝓpter resolu
tionẽ preexistentẽ uirtus digestiua debilitata ẽ pau
cificato calore. unde sũpta magna quãtitate cibi in
eis male digeritur. sed secũdũ magnã ꝑtẽ eius sub
forma supfluitatis crude flegmatice r̃tinet̃ quã quia
uirtus debilis nõ p̃ot uniuersali ⁊ ꝯpleta expulsiõe
ad extra expellere. ⁊ propter eaꝝ grossitiẽ ⁊ propt̃
eius debilitatẽ cogitur de mẽbris fortioribus ad mẽ
bra debiliora permutare que sunt mẽbra maxime
disposita rõe situs ⁊ cõcauitatis ⁊ debilitatis cõple
xionis. ut secunda primi ca. de cãis apãtũ ⁊. xxii.
iii. tractatu. ii. ca. i. Et ex hoc pꝫ cã uerificans
affo. Tertio nota ꝙ licet ita sit. nõ oportꝫ ꝙ sẽ
ꝑ in huiusmõi corporibus nimia quãtitate cibi uten
tibus superueniãt pustule ⁊c. possũt eni huiusmodi
supfluitates quãdoq; per fluxũ uentris aut per uo-
mitũ aut sudorẽ expelli secũdũ dispositionẽ uirtutis
⁊ materie ĩ fortitudine ⁊ debilitate obedientia ⁊ in
obedientia.

i rigor inciderit fe. non defi
ciente iam debili existente
corpore mortale est.

Conclusio affo. est ista si rigor corpori febricitanti
superuenerit ñ deficiẽte fe. uirtute iã exñte debili ẽ
signũ mortale. probat̃ sic huiusmodi rigor signifi-
cat ultimũ uirtutis casũ. igit̃ cõclusio uera. pꝫ ꝯña.
⁊ assũptũ circa litterã declarabit̃. Similis snia colli
gitur. xvi. cõtinentis ca. i. ⁊ pria. iiii. tractatu se-
cũdo ca. de rigore ⁊ oripilatione. ⁊ de rigore ẽ qui
significat mortẽ ⁊ est ille quẽ sequit̃ debilitas uirtu
tis ⁊ cãus caloris innati ⁊ siccitas. ⁊ secũda. iiii. tra
tatu secũdo ca. de signis sũptis ex rigore. ⁊ est util̃
ĩ actu pronostico ut pꝫ ⁊ ãpliatur ad quecũq; corpo
ra in quibus huiusmõi rigor euenit. Prio nota
ꝑ rigorẽ nõ solũ ĩtelligẽdũ eẽ rigorẽ proprie dictuꝫ
distinctũ cõtra oripilationẽ ⁊ frigus ⁊c. sꝫ ut ad hec
omnia extenditur q̃uis principaliter. de rigore tã
q̃ de euidẽtiori signo explicet in affo. Secundo
nota rigorẽ eẽ triplicẽ. ut notatũ fuit super affo. et
conclusionibus ĩ febribus sextanis. s. antecedenteꝫ
subsequẽtem ⁊ intercedentẽ. in proposito aũt de in
tercidente ẽ sermo propterea dixit inciderit. Tertõ
nota hic posse reperiri duplicẽ litterã ut cõmẽtator
ĩ cõmento. Prima inciderit ⁊ est sensus dictus.
Secũda inciderint. s. rigores ⁊ significat̃ per hoc ri
gorẽ nõ solũ semel sed pluries cõtigisse. ⁊ ista uidet̃
euidentior expositio. ut sensit cõmẽtator ĩ cõmẽto
licet dici possit si rigor inciderit. s. pluries. Quar
to nota ꝑ fe. nõ deficiẽtẽ intelligere debemus febrẽ
nõ obstante rigore in suo uigore cõtinue permanen
tem sic. s. ꝙ nec eradicat̃ nec diminuat̃. Quinto
nota uirtutẽ debilẽ in proposito intelligendũ eẽ non
solũ absolute sed etiã ĩ cõꝑatione ad morbũ. licet
etiam dici posset de debilitate absolute. ⁊ ita ẽ ser-
mo ĩ propoito. quia ista sit ualde magna debilitas
Ex hoc enim rigore arguit̃ ipsã eẽ debilẽ respectu
morbi. Sexto nota hũc rigorẽ cõtingere posse ꝑ
pter plures cãs. Prima ẽ motus cõcussiuus mẽ-
broꝝ ad expellẽdũ materias nocẽtes quẽ si nõ seq̃t
purgatio significat uirtutẽ ab eius actione in mate
ria deficere ⁊ hoc ẽ signũ mortale aut sequit̃ euacu
atio ad quã quia ad huc sequit̃ debilitas maior con
stante fe. in uigore suo adhuc sequit̃ mors ⁊ce.
Secũda cã eẽ p̃ot defectus uirtutis mẽbroꝝ cõtẽtiue
non potentis continere mẽbra in naturali situ. quia
tremũt. sicut exẽplificat̃ ꝙ folia arboꝝ añ casuꝫ tre
mũt ⁊ hoc ut pꝫ ẽ signũ mortale Tertia propter
motũ materie noue ad causandũ egritudinẽ. ⁊ ite-
rum pꝫ hoc esse mortale. si eni uirtus cũ unico mor
bo ꝓsternebat̃ a fortiori cũ reliquo. Quarta cã
potest esse retractio spiritus ad cor propter resoluti
onem in spiritualibus cõtingentẽ. ⁊ ẽ dispositõ se-
cundũ plurimũ antecedẽs sincopim. ⁊ hoc iteꝝ pro
culdubio ẽ signũ mortale permanẽte febre. ex quo
patet cã uerificans affo.

xcreationes ĩ febribus non
defitientibus liuide aut san
guinee et fellee et fetide om
nes male sunt. egeste uero bone sunt
et secundum secessũ et secundum uri
nam. si uero non aliquid utilium per
hec loca egeratur malum est.

Conclusio affo. ẽ ista. Excreationes liuide aut sang
uinee fellee aut fetide ĩ febribus continuis apparẽ
tibus sunt male probatur sic: omnes tales signifi-
cãt mortificationẽ aut magnã ĩcẽsionẽ ĩ spiritualibꝫ
aut aliã periculosã lesionẽ. igit̃ cõclusio uera. patꝫ
ꝯña ⁊ assũptũ circa litterã declarabit̃. Primo no-
ta ꝑ excreationes intelligere debemus sputa cũ ra
scatione uel tussi eiecta. per que maxie significare
possumus super dispositionẽ spiritualiũ puta pecto
ris pulmonis gutturis ⁊ dyafragmatis. Secũdo
nota nõ solũ ĩ fe. nõ deficientibꝫ. i. cõtinuis hoc ha
bere ueritatẽ. sed etiã in fe. interpollata. quia tam̃
hoc frequẽtius cõtingit in continuis de ipsis potius
specialẽ fecit mentionẽ dans alias fe. ꝑ has ĩtellige
re. Tertio nota ꝑ excreationes liuidas intellige
re debemus illas que opace sunt ⁊ coloris fusci. q̃
lis est color carnis cõtuse. quia tendentis ad nigre
dinem. Contingũt aũt aut propter mistõeꝫ melãco
lie cũ alio humore ⁊ maxie cũ flegmatico. aut pro
pter humorẽ melãcolicũ per regionẽ istã expulsum
aut propter fortẽ adustionẽ opacantẽ humores ⁊ ip
sos ad nigredinẽ uel liuiditatẽ trahẽtẽ. ut alias de
claratũ ẽ. aut propter extinctionẽ aut mortificatõꝫ
spiritus ⁊ caloris in spiritualibus mẽbris. quia hũo
res spũ priuati ad eius colorem declinãt. sicut ⁊ ali
as declaratũ est. Ad ꝓpositũ de oĩbus p̃ot eẽ ser
mo. quia tamẽ raro cõtigit humorẽ melãcolicum ꝑ
superiora taliter expelli. minime etiã habundat in
spiritualibus. nisi per adustioneꝫ fuerit incineratus
de ipso in proposito nõ intelligit tales de quibus ẽ

in proposito sermo potissime significabũt adustõez uel mortificationẽ ꝛc. ¶ Quarto nota p sãguineas debemus intelligere puras sanguineas significantes apertionẽ uene ĩ pectore uel pulmone nõ autem mistas sicut in pleuresi. tales enĩ nõ sũt necessario male ut pz. p fetidas significatᷓ ulcus putridũ aut magna putrefactio in spiritualibus. p felleas. s. citrias magnũ incendiũ siue incensio: ex quo pz cã uerificãs cõclusionẽ afſo. Quinto nota huiusmõi apparere posse uel precedentibus signis digestionis. In proposito autẽ ẽ sermo cũ apparuerit nõ precedẽtibus signis digõis:

¶ Egeste uero.

Secũda cõclusio oẽs supfluitates siue per urinã siue per secessũ bene egeste sunt bone ꝓbatᷓ sic. p quaslibet tales significatᷓ dominiũ uirtutis supra materiã igitᷓ cõclusio uera. pz ꝯña. ꝛ assũptũ declarabitᷓ statim. ¶ Primo nota p bene egestas cũ signis digestionis precedentibus aut possumus ĩtelligere egestas cũ circũstantiis requisitis ad bonã ꝛ laudabilez euacuationẽ huiusmõi sunt quãtitas qualitas tẽpꝰ locus cõferentia. Secũdo nota ꝙ iste sũt bone p uiam signi ꝛ cãe quia sunt dominii nature signũ ꝛc. ꝛ etiã per uiã cãe quia sũt cãe mundificationis corporis.

¶ Si uero non.

Tertia cõclusio quelibet supfluitas per hec loca ĩutiliter egrediẽs mala probatᷓ sic. quelibet talis significat uirtutẽ indebite regulare materiã nec eisdẽ sufficienter dominari nec cõfert igitᷓ pz ꝯña ꝛ assũptuz ex q̇d noĩs supfluitatis inutiliter euacuate. Nota p superfluitates euacuatas inutiliter. s. nõ precedẽtibus signis digestõis uel euacuatas nõ cũ circõstãtiis requisitis ad debitã euacuatõez supra numeratis. ꝛ similis sñia colligitᷓ. xvi. cõtinẽtis ca. i. ꝛ. ii. q̃rti ca. de iudiciis euacuationũ. ꝛ ẽ utilis ꝛ ampliatᷓ ut pz ꝛ põt colligi supra prima huius cõmẽto. xii. s. poxismos ꝛ cõsistentias. ¶ Nota etiã in ultĩa conclusione reperiri duplicẽ litterã. ut tãgit cõmẽtator in cõmẽto si uero aliquid utiliũ egrediatᷓ maluz. i. coꝝ que nõ euacuãda sed retinẽda sunt. sicut dum ĩ sputo expuantur anuli pulmonis.

In non defitientibus febribus si que quidez extra frigida fuerint qui uero intus ardeant et sitim habeant mortale est

Conclusio afſo. ẽ ista frigiditas extremorũ mẽbrorũ in febribus nõ deficiẽtibus ꝛ cõtinuis cũ siti ardore mẽbroꝝ interioꝝ est signũ mortale: probatᷓ sic. huiusmodi frigiditas cũ his circõstantiis apparens significat uehemẽs apã in interioribus. igitᷓ cõclusio uera. pz ꝯña. ꝛ assũptũ circa litterã declarabitur. Similis sñia colligitur. ii. quarti ca. de signis sumptis ex pte extremitatũ. ꝛ secũdo pronosticorũ textu cõm̃ti q̃rti ꝛ ĩ cõmẽto ꝛ septiã afforũ afſo. ꝛ cõm̃to primo. ꝛ. xvi. continentis capitulo primo et decimo septimo. ultra principiuz satis: ꝛ. x. Almã. ca. de signis malis. ꝛ ẽ utilis in actu pronostico. ꝛ ãpliatur ut pz. Prĩo uero nota notãter dictũ eẽ ĩ fe. non deficientibus. cũ enĩ hoc accidẽs ĩtrinsecũ insequatur apã faciẽs cõtinuã de interpollatis nõ uerificabile ẽ. tũ etiã quia huiusmõi frigiditas exterior dẽt eẽ perseuerãs que ĩ interpollatis nõ perseuerat cum ardore intrinsecoꝝ. ¶ Secũdo nota per exteriora potissime intelligenda sũt extrema. s. pedes manus facies uel caput per interiora uero uẽtrẽ ꝛ spiritualia ꝛ circũadiacẽtes partes colligitᷓ. ii. quarti allegato ca. ꝛ secũdo ꝓnosticoꝝ allegato. ca. Tertio nota in talibus ẽ sitis fortis. calore enĩ intrinsecus uehemẽti exsiccatur ꝛ cõsumitᷓ totale mẽbrorũ humidũ ad cuius cõsũptionẽ sequitur sitis. ¶ Quarto nota ꝙ per ardere interiora. ĩtelligere debemꝰ ipsa uehemẽs incendiũ pati ꝛ cauma. ex quo cõprehenditur has febres ẽe acutas cronicis enĩ licet contingat esse frigiditatẽ exterius ꝛ interius calorẽ non tamen est interius cauma siue incendiũ ex quo fe. acuitas cõprehẽdatᷓ. ꝛ dẽt semp supponi huiusmõi signa esse perseuerantia. Quinto nota ꝙ stante calore intrinseco multipliciter cõtingit extrema ĩfrigidari. ¶ Prĩo quidẽ a cã primitiua ꝛ extrinseca sicut timore ꝛ occursus rei exteriora infrigidantis ꝛ talis cã in proposito ẽ excludenda. Quãdoqꝫ uero a cã intrinseca ꝛ corporali. ꝛ hoc põt ẽe multiplicitᷓ ut colligi põt ex dictis doctoꝝ. Prĩa opilatio ĩ uenis ꝛ arteriis ad exteriora tendentibus. quare sanguis ꝛ spiritus ad interiora recludit ꝛ nõ trãsit ad exteriora. ꝛ si cũ hoc ponatᷓ in interioribus eẽ putredinẽ uerificabitᷓ ut dictũ est. ¶ Secũda cã põt ẽe materia naturaliter ualde frigida intrinsecus putrescẽs a qua eleuatur uapor. quia a cã ipsũ uehem̃ter calefaciente remotus ad pristinã grossitiẽ ꝛ frigiditatẽ se reducit. ꝛ hoc ĩ mẽbris exterioribus q̇a extra apparet frigus intus uero calor. Tertia cã potest eẽ materia colerica grossa putrescẽs a qua q̃si nullus uel paucus eleuatᷓ uapor qui resoluitᷓ. quare interiora calẽt ꝛ exteriora frigẽt uel nõ calẽt notabiliter. Et iste cãe colligũtur prĩa q̃rti tractatu secũdo ca. de lipparia. ꝛ tu ꝓ istis clarius reprehendendis recurre ad cõsiliatorẽ drĩa. xxxii. ¶ Quarta cã põt esse materia multa frigida obsidẽs ꝛ subcludens calorẽ interius. sicut in fe. cõtingit cronicis ut flegmatica frequẽter in principio. Quinta ꝓpter sincopim. ¶ Sexta propter apã acutũ ꝛ dolorosuz existens in mẽbris interioribus ad q̄d retrahitᷓ totus spiritus ꝛ calor naturalis ꝓpter dolorẽ attrahẽtem. ꝛ quia etiã apã attrahit sanguinẽ ꝛ spirituz sicut uentosa ꝛ hoc proprie intelligit. ĩ proposito nõ est sermo cũ dicitᷓ de tali frigiditate que fit in egritudinibus cronicis. quia nõ ẽ in illis ardor ꝛce. nec de illa que fit a colera. quia nõ percipitᷓ magna frigiditas sicut intelligitur. nec propter opilationẽ ex his colligitᷓ cã uerificans afſo.

In non deficiẽtibus uero fe: si labium uel oculus uel supercilium aut nasus distorqueatur aut non uideat. aut non audiat. iam debili existente corpore; quecunqꝫ horũ fiãt. iam prope mors est:

Cõclusio afſo. ẽ ista. Contorsio labii oculi supcilii uel nasi uel ablatio uisus uel auditus in fe. cõtinuis

eueniens uirtute exñte debili significat mortis propinquitatē probat̄ sic ꝑ quodlibȝ istoꝝ significat̄ uehemens cerebri apā aut cōgelatio aut uehemēs exitura ubi generatur uehemētissimū intrinsecū nocumētū. igit̄ cōclusio uera. pȝ ꝯña ⁊ assūptū circa litterā declarabitur. Similis snīa colligit̄. xvi. continētis. ca. prio ⁊ secūda. iiii. de signis sūptis ex parte nasi ⁊ oculoꝝ ⁊ ē utilis in actu pronostico. ⁊ ampliatur ut pȝ. ¶ Primo nota notāter dictū eē in nō deficientibus ⁊c. raro eni uel nūq̄ merito interpollate fe. uel eius cause apte sunt accidentia illa sequi. Secūdo nota ī ꝓposito maxime ypo. mētionē fecisse de mēbris faciei. quia per illa maxīe significatur super dispositionē uel lesionē cerebri propter colligantiā ⁊ propinquitatē. ¶ Secūdo quia maxime detecta ⁊ maxīe manifesta. unde ois diuersitas in talibus magis q̄ in aliis manifestatur. Tertio nota per talē cōtorsionē duo intelligere possumus. Primo motū illū cōtractionis ⁊ sic ē actio lesa. quia corrupta. Secūdo intelligere possumus ipam dispositionē qua sic formaliter cōtortū est. ⁊ sic ē egritudo cōpōnalis quia ī figura ut pȝ. ¶ Quarto nota huiusmodi accidentia euenire possūt aut a cā primitiua. ⁊ de tali nō ē sermo aut a corporali ⁊ hoc iterū dupliciter. uel quia per proprietatē in istis mēbris ut tortura labii propter egritudinē propriam labio nō aliunde cōmunicatā ut apā spasmus mollificatio aut ꝓpter egritudinē ipropriā labio aliunde cōicatā ut propter cōitatē a cerebro ⁊ d̄ tali nūc est sermo. Quinto nota labii nasi uel oculorum contorsio aut supcilioꝝ contingere pōt multipliciī. Primo ꝓpter magnū nocumentū a materia praua uel uenenosa. quia cōtrahitur cerebrū ⁊ cōtorquet̄ ad cuius cōtorsionē ⁊ alie ptes faciei secū alligātiā habentes. alia cā etiā pōt eē apā ut frenesis q̄ existens acutū exsiccat ptes illas exsiccatiōe. ad q̄ seq̄tur contorsio ⁊ cōtractio partiū iā dictaꝝ. Ex illo colligitur cā uerificās affo. stante eni fe. cōtinua et uirtute debili cōtorsio labii ⁊c. nō per proprietatē eueniens significat uehemēs apā uel incēdiū in cerebro quare cōtrahitur. ⁊ ꝯñter cōtorquēiur partes iā dicte: ⁊ illis imensa siccitas cōmunicatur. quare corrugant̄. ⁊ ꝑ ꝯñs ⁊c. nō uidere autē ⁊ non audire significat̄ tātā lesionē in cerebro ut iā oculis uisiuꝰ spiritus ⁊ auribus auditiuꝰ sublatꝰ sit. sed hec oīa uidentur significare mortis uicinitatē. iō. ¶ Ex quibus pȝ hunc spasmū posse esse de inanitione ⁊ nō ꝓportionatum ad materiam.

ui in febre disnia superuenerit non defitiente et desipiētia mortale est.

¶ Conclusio affo. ē ista. Disnia ⁊ desipientia superueniēs fe. nō deficiente est mortale. ꝓbat̄ sic. huiꝰmodi accidentia significāt cerebri ⁊ spiritualiū uehemēs nocumētū. igit̄ pȝ ꝯña ⁊ assūptū circa lr̄am declarabitur. similis snīa colligitur secūda. iiii. de signis sumptis ab anhelitu ⁊. x. almā. ca. de signis malis ⁊ est utilis ⁊ ampliat̄ ut precedēs. Primo nota disnia. i. difficultas anhelitus. desipientia. i. alienatio que ambo debēt intelligi fortia ⁊ perseuerātia. ¶ Secūdo nota huiusmōi accidētia apparent possunt ut dependēt ab ipsa fe. uel ab eoꝝ aliis nocumentis ꝓpriis uel ꝓpter apā cerebri uel in lacertis pectoris cōtentum. Exemplū primi si febris sua uehemētia desiccādo cerebrū cāet alienationē: exsiccando uero musculos pectoris causet difficultatem anhelitus. aut uehementer incendendo hoc faciat. ¶ Exēplū secūdi si propter apā exñs in lacertis pectoris aut pelliculis costarū fiat difficultas anhelitꝰ. ⁊ propter fumos aliquos cerebrū petētes fiat desipiētia. Ad propositū utroq; mō uerificari pōt: duȝ tamē ista duo sint fortia ⁊ perseuerātia cum acuta fe. ut dictū est. ¶ Ex quibus pȝ cā uerificās affo. nam accidentia illa probāt uehemēs nocumētū ī cerebro ⁊ spiritualibus. iō. ⁊ etiā disnia ē cā maximi nocumēti spiritualiū debitū refrigeriū prohibendo. Et nota hic de eo q̄ tangit̄ in cōmēto. s. dē anhelitu alienati quare ē magnus ⁊ rarus. ¶ Uirtus eni fortibus phantasticis cogitationibus intēta distrahitur ab anhelitu quare nō reddit ad faciendū anhelituȝ nisi necessitate uehementer augmentata. sȝ tūc uirtute forti fit anhelitus ualde magnus iō. Et idē cōtingit scolaribus amore dominaꝝ ardenter recalescentibus: emittūt eni suspiria ⁊ longo tempore anhelitū continent ad cogitationes uehementes.

In febribus apā non solutū ad primas crises longitudinem egritudinis significat.

Conclusio affo. est ista apā in fe. eueniēs nō solutū ad primas crises significat egritudis longitudinē ꝓbatur sic: quia significat materiā multā inobedientem. uel uirtutē nō eē ꝯplete dominātē. igit̄ pȝ ꝯña ⁊ assūptū circa litterā declarabit̄. Idē secūda. iiii. colligi pōt particulariter ubi tāgit signa ex pte apātū ⁊ ca. de signis significātibus crisim longā aliqualiter. ⁊ est utilis ⁊ āpliatur ut pȝ. ¶ Primo nota primas crises. i. primas dies creticas secūdū quosdā usq; ad. xxx. ⁊ secundum quosdā usq; ad. xx. Secundo nota ipsū nō solui quia rūpi ⁊ non terminari ad bonam sanitatē ⁊ hoc significat materie exuberantiā uel nec rūpi neq; saniari. ⁊ hoc significat materie cruditatē uel idigestibilitatē. ⁊ uterq; sensus bonus est. ¶ Ex quo pȝ cā uerificās affo. Patȝ etiā nō solū significare longitudinē apostematis. sed ⁊ fe. consequentis apā

uibuscunq; i febribus aut aliis egritudinibus uoluntarie oculi lacrimantur nihil iconueniens. quibus uero non secundum uoluntatem inconueniens est.

¶ Prima cōclusio affo. est ista: In quibuscūq; fe. aut aliis egritudinibus oculi uoluntarie lacrimāt̄. huiusmodi lacrimari uel lacrime non sunt inconueniens uel malum signū probat̄ sic. per hoc nō pōt significare grande aut notabile nocumētū igit̄ pȝ ꝯña ⁊ assūptum. quia in qualibet egritudine sine lesiōe graui possunt oculi uoluntarie lacrimari. Primo nota per uoluntariam lacrimationeȝ. hic intelligere debemus lacrimationem tam q̄ originalē cām consequentem passionem appetitus sensitiui. qui large

uoluntas appellat̄. ſicut etiā lacrimatio ex triſtitia
uel cōpaſſione ex dāno proprio uel alterius cū fletu
in talibus enī fortibus accidentibus aīe fortiter agi
tato aut cōpreſſo cerebro cōtingit effundi lacrimas
ſicut etiā in riſu forti cerebri motu cōcuſſiuo exn̄te
Secūdo nota nō eē intellectū ypo. huiuſmōi la-
crimationē nullo mō icōuenīetez eē ad iſtā que peni
tus eſt pendens a cauſa corporali.

Quibus uero.

Secūda cōcluſio lacrimatio oculoꝝ in egritudinibꝰ
nō ſequēs uolūtatē eſt incōueniēs. i. malū ſignū. ꝓ
batur. ſic huiuſmodi lacrimatō ſignificat cerebri
apā aut forte ipſius nocumētū hoc aūt ſignū maluz
Primo nota ꝑ lacrimatōez nō uolūtariā intelli-
gendā eē lacrimatōez nō cōſequētē paſſionē appeti-
tus ſenſitiui ut triſtitiā timorē uel aliquid huiuſmo
di. Secūdo nota huiuſmōi iuolūtaria lacrimatō
a pluribus caīs pōt prouenire. prīo a cā extrinſeca
ut feſtuca uel remordicāte oculo occurrēte talibus
enī oculo nocumētū inferentibus ſenſibile cōtrahit̄
oculus ꝛ, muſculi ꝛ adhuc cerebꝝ. quare exteriꝰ ex
primētur lacrime. ꝛ de tali lacrimatione nō ē ſer-
mo in propoſito. Secūdo pōt prouenire a cā cor
porali ꝛ hoc dupliciter. Primo ꝑ proprietatem
ꝛ per propriū oculi nocumētū. ꝛ iſte cāe ſunt multi
pliciter collecte tertia. iii. tractatu ſecūdo ca. de la
crimis. ut egritudo uel apā oculi ſicut obtalmia de
bilitas oculi quare recipit facile ſupfluitates. ꝛ do
lor īflamatio diminutio carnis lacrimalis propter
fiſtulā in lacrimali uel ſimile. Cum enī iſta caro ſit
ſpongioſa rara habēs cōterminare ꝛ aggregare la
crimabilē materiā ſi cōtingat illā carnē auferri uel
diminui. nō retinebit̄ ſed ſicut generat̄ lacrima ita
effluet. ꝛ de nulla tali lacrimatōe eſt in propoſito
ſermo. Secūdo contingere pōt hoc propter com-
municationē a cerebro ꝛ iteꝝ hoc pōt eſſe dupliciter
Primo ex diſpoſitione cerebri naturali ut ſi cerebꝝ
eēt a natura creatū ualde humidū. ita ut in eo con-
tinue ſupabundarz lacrimalis humiditas que con
tinue ad oculū effuſa cāret accidēs dictū. alia autez
cōſequi pōt nocumētū cerebri preter naturaz. ꝛ de
tali in propoſito eſt ſermo. erit igit̄ ſenſus cōcluſio
nis quicūq; inuolūtarie lacrimat̄ nec a cā primitiua
nec a corporali nec per proprietatem nec per com-
munitatē naturalē ꝛc. Secūdo nota huiuſmodi
lacrimatio conſequēs accidentale nocumētū cerebri
pōt cōſequi cerebri repletionē ſupfluam humidita
tem cerebri nimiā aut motu materieꝝ creticū ſupe
rius ad cerebrū ſicut in criſi fienda ꝑ fluxū ſangui-
nis nariū. aut defectū cōtētiue ex defectu caloris in
nati aut nocumētū maximū rōe cuius fortiter cōcu
titur ꝛ agitatur cerebrū. Ad propoſitum licet de
oībus uerificari poſſit aliquomō maxīe tamē ueri
ficatur in duobus ultimis caſibus. hos autē caſus ꝑ
ſigna manifeſta diſcernere poſſumus. ut pꝫ diſcur-
rendo ſigna reſolutionis ꝛ humectatiōis cerebri. ꝛ
ſigna future criſis. que ſi bona eſſe debuerint. ſig
na digeſtionis precedūt ſi nō. non Ex his pꝫ cā ueri
ficās affo. ꝛ ſimilis ſnīa colligit̄ tertia iii. tractatu
ſecūdo ca. de lacrimis ubi inquit. Et curſus quoque
lacrimarum ſit in fe. ꝛ egritudinibus acutis ꝛ ſine
propter nocumētū ꝛ apā cerebri.. ſecūda q̄rti ca.
de ſignis ſūptiſ ex oculis ꝛ. iiii. alman. ca. de ſignis
malis.

Quibuſcunq; in fe. in dentibꝰ limoſitates ſunt. fortiores et diuturniores fiūt febres.

Concluſio affo. eſt iſta limoſitates circa dētes ī fe.
exiſtentes ſignificāt lōgitudinē ꝛ fortitudinē fe: ꝓ
bat̄ ſic. huiuſmōi limoſitates ſignificāt fortitudinē
caloris febrilis ꝛ materie groſſitiē ꝛ indigeſtibilita
tem. igit̄. pꝫ ꝯn̄a ꝛ aſſūptū circa lr̄am declarabitur
idē ſcd̄a quarti ca. de ſignis ſūptis ex pte dentiuz ꝛ
eſt utilis ꝛ ampliatur ut pꝫ. Primo nota ꝑ limo
ſitates quaſdā ſordities dentibus adherētes. q̄ qn̄
q; ita ſunt indurate ut lapidoſe uel gipſee uideātur
quādoq; uero nō. in propoſito aūt ſermo ē de con-
uerſis ad lapidoſas: Secūdo nota huiuſmōi lapi
doſitatis uel ſarditiei cā materialis eſt humor fleg
maticus groſſus uel melācolicus uel cōmiſtus quo
uapores aquaſi groſſi eleuantur qui ad dētes ꝓue-
nientes ꝛ eis adherentes per actionē caloris reſolu
to ſubtili ꝛ groſſo remanente in ſubſtantiā uelut la
pideā tranſmutantur. Ex quo pꝫ efficiēs eſſe calidū
forte tale groſſū flegma reſoluēs: Ex quo pꝫ cā ue-
rificās affo. Tertio nota ꝙ nō ſolū in febricitā-
tibus ſed etiam in ſanis aliquādo huiuſmōi limoſi-
tas multiplicat̄ ueꝝ in illis non niſi in longo tēpore
ī febribus uero in modico. unde oportet in affo. ſu
plere ꝙ merito fe: huiuſmodi limoſitas in corpori
bus his multiplicetur.

Quibuſcūnq; tuſſes pleruq; ſicce et modice prouocate ī fe. urentibus non ualde ſitiē tes fiunt.

Concluſio affo. eſt iſta. Secūdum plurimū homies
intenſe febrientes in quibus modice tuſſes ſicce pro
uocantur non fiunt ualde ſitientes. probatur ſic. ꝑ
huiuſmodi tuſſes humectant̄ pulmo ꝛ guttur ꝛ con
ſequenter meri. igit̄ cōcluſio uera. pꝫ ꝯn̄a. ꝛ aſſūp
tum circa litterā declarabit̄. idē. vi. epidimaruz ꝛ
prima. iiii. tractatu ſecūdo ca. de cauſonide. ꝛ eſt
utilis ꝛ ampliatur ut pꝫ. Primo nota notāter di
ctum eſſe plerūq; quia non neceſſario cōtingit ita. cā
talia exſiccanti fortiori ualde exiſtente in actu.
Secundo nota tuſſes ſiccas cū quibus non eſt ſcrea
tus per tales enim potius exſiccatur canna pulmois
q̄ꝫ humectaretur. Tertio nota notanter dictuz ēe
modice ſi enī fortes fuerint ꝛ laborioſe. poſſēt plus
augere exſiccando ſitim q̄ꝫ ipſam diminuere attra-
hendo. ideo ꝛc. Quarto nota ꝙ per urētes ual-
de potiſſime colericas ꝛ maxime cōtinuas ut cauſo
nides non intelligendū hes nullatenus ſitientes fieri
ſed ꝙ fient ſitientes niſi diminute. reſpectu eorum
quibus non prouocantur tuſſes cū aliis paribus
Quinto nota ꝙ licet ſitis ſit propria paſſio oris
ſtomachi. ut colligitur tertia. iii. ac quarto de acci
dente. prouenit tamē magnitudo ſitis ꝛ paruitas.
merito diſpoſitionis pulmonis. ut ſecūdo tegni ex-
ſiccato enim pulmone exſiccatur meri. humectato
uero humectetur. Cū uero per hāc tuſſez humectet̄

pulmo. tū q̄a mouetur humiditas p pulmonē ipsā humectās. tū quia dato ꝙ nulla fieret humectatio ista. pulmone tamē taliter agitato attrahunt materie ad pulmonē. quibus pulmo humectet. ⁊ cum ipso etiā humectat meri. quare pꝫ ueritas affo.

In bubonibus omnes febres male exceptis effimeris.

Conclusio affo. est ista omnes fe. cum bubonibus existentes sunt male exceptis effimeris. probat sic. Omnes huiusmodi fe. significāt putredinē cordi cōicatā. igit̄ cōclusio uera. pꝫ ꝯña ⁊ assū ptū circa litterā declarabit̄. Similis snīa colligitur prima quarti ca. de fe. ex apāte. ⁊ primo de differentiis fe. ca. iiii. ⁊ xvii. cōtinentis ad principium ⁊ est utilis ⁊ ampliat̄ ut pꝫ. ¶ Prio nota hic termi nus bubo equiuocus ē. quādoq; eni sumit̄ ꝓ quolibet intrinseco apāte. quādoq; ꝓ omni apāte emunctorioꝝ. ⁊ quādoq; pro apāte emūctorioꝝ epatis. ⁊ omnibus moīs sumit̄ hic. Secūdo nota fe. quandoq; cōsequi. quādoq; ātecedere. ⁊ quādoq; simul incohoare incohoante bubone. ⁊ de omnibus uerus ē affo. licet sit deterius eas antecedere. ¶ Tertio nota bubo cōsequēs fe. dupliciter pōt sequi. Primo modo ꝑcedentibus signis dīgōnis. ¶ Secūdo signis digestionis sequētibus. ⁊ significabit crisiꝫ permutationis ⁊ hoc ē melius. Quarto nota in quo differūt effimera ethica ⁊ putrida. ⁊ ꝙ effimera ē ab effimeron pisce dicta. unde pꝫ ipsā minus malaꝫ esse. Consequit̄ eni primo bubonē p simplicē alterationeꝫ alterantem spiritū ⁊ ipsū in calefacto eē ponentē. quomō autē sit aut nō sit uera effimera uidebitur in q̄ōne. ¶ Quinto nota male. i. periculose notū est eni etiā effimeras malas eē. ⁊ ex hoc colligitur causa uerificans afforismum.

Febricitantibus sudor superueniēs non desitiente fe. malum prolongatur enim morbus et humores plurios significat.

Conclusio affo. est ista. Sudor supueniēs febricitāti nō deficiēte fe. est malus. probat̄ sic huiusmodi sudor significat ꝓlixitatē morbi: assūptū probatur quia significat materiā morbi eē plurimā iō idē. ii. quarti ca. de signis sūptis ex parte sudoris ⁊ ē utilꝭ ⁊ ampliatur ut pꝫ. ¶ Primo nota sudorē tripliceꝫ esse preueniētē consequētē ⁊ subsequētē. licet de oibus uerificetur. specialiter de subsequēte copioso i toto ⁊ humoroso. ⁊ hoc siue in die cretico fiat siue non. siue precedente digestione siue nō. Secundo nota nō solū q̄d dictū est de sudore ueꝝ ē. sꝫ etiam de qualibet euacuatione notabili. ut fluxu uentris urina fluxu sanguinis narū ⁊ sic de aliis ¶ Tertio nota nō deficiente fe. i. ipsa in suo permanete uigore. Secūdo nō deficiente. quia licet remittat̄ nō tamē penitus cesset. Primo mō maxie intelligitur. Quarto nota ad ueritatē affo. requirunt̄ due cōditiones. pria ut post sudorē nō succedat alia notabilis euacuatio. possibile eni eēt partē materie per sudorē euacuari fe. remanēte postea succedere aliā euacuatōeꝫ per quā fe. cessaret. Secūdo ꝙ fe. non sit mortalis. si eni morbus eēt mortalis. potius significatur breuitas ex multitudine materie. Ex quibus colligitur cōclusio affo. quō per sudorē habemus significare materiā exuberātē esse a qua pēdet febris ideo.

A spasmo et tethano habito febris superueniēs soluit egritudinem.

Uide istū affo. sup secūda particula afforismorum affo. xxvi. melius ē febrem in spasmo.

Causonide habito rigore superueniēte solutio fit.

¶ Conclusio affo. est ista. Rigore superueniente causonidi curatur causon. ꝓbat̄ sic. tūc expellitur materia a uenis ad extra uenas ⁊ euacuat̄ igit̄ cōclusio uera pꝫ ꝯña ⁊ assūptū circa lr̄am declarabitur. Similis snīa colligit̄ prima quarti ca. de rigore ⁊ oripilatione. dū inquit. Et quādoq; significat rigor ⁊ horipilatio sanitatem in febribus insensibilibus. quoniā significat ꝙ materia expellitur extra uenas ⁊ egredit̄. ⁊ secūda. iiii. ca. de signis declinationis materiei ad sudorē. ⁊ ad sūmū fe. icensiue cū non terminātur fluxu sanguinis narium terminātur sudore. ⁊ antecedit ipsū rigor. ⁊ ē utilꝭ ⁊ ampliatur ut pꝫ. ¶ Primo nota ꝓ causonē intelligere debemus febrē icensiuā a materia colerica itra uenas ⁊ in loco propinquo cordi pēdentē uel saltem a materia saguini cōmista. sicut ē flegma salsum. ⁊ ē hec febris cōclusa. quia i ea nō pcipit̄ secūdum piodos excrescentia ⁊ uariatio: licet rasis q̄rto alma. dicat ipsā de tertio i tertiū fortius egrotātē affliger̄ nō accipiēs causonidē proprie sed cōiter ut se extendit ad omnē febrē cōtinuā colericam. Secūdo nota p rigorē intelligēdū eē motū mēbroꝝ cōcussiuū cōtingentē a mordicatione materie super musculos ⁊ lacertos ueleciter ⁊ ipetuose sparse licꝫ ꝓpter alias cāas posset cōtingere superiꝰ tactas ⁊ colligendas. quarto de accidenti ⁊ pria. iiii. ca. de rigore ⁊ horipilatione. licet etiā itelligere debeamus sesationē hūc cōcussiuū motū cōsequētē ut alias declaratū est. ¶ Tertio nota materia intra uenas cōtenta maxime colerica dum ueleciter ⁊ ipetuose extra uenas expellat̄ cāt rigorē propter dictā causam que tamē intra uenas existēs nō caret: primo q̄a uene sunt mēbra parū sentientia. secūdo quia ipressio illius materie iā ē mēbro assueta. Tertio quia itra uenas nō ipetuose mouet̄. Colliguntur iste cāe q̄rto de accidēti ⁊ prima. iiii. allegato ca. Ex quo tāꝙ ex fundamento potest colligi hoc mō cāuerificans affo. Superueniēte enim rigore causonidi significatur uirtutē materiā colericā intra uenas putrescenteꝫ extra uenas impetuose ⁊ cū uelocitate expulisse. quare sparsa rigorē cāt: sed hac extracta significatur solutio: quia uictoria uirtutis supra materiā. igit̄. ¶ Quarto nota ad ueritatē affo. requiruntur tres conditiones. Prima ꝙ uirtus sit fortis ⁊ constet Secūda ꝙ signa digestionis precesserit ¶ Tertia ꝙ in die cretica contingat his stantibus ut in pluribus uerificat̄ affo. dico autē ut in pluribꝰ. q̄a possibile ē materiā solū secundū partē extra uenas

expelli ꝛ secūdū partem retineri. unde ꝛ si remitte retur causon nō tamē pfecte sanabit. Secundo etiā quia possibile est ex debilitate alicuius particule nostri corporis hāc colericā materiā ad determiatā corporis particulā moueri ꝛ in ea priusq̄ resoluatur aut incineretur malā derelinquere qualitatem que cōsequēter postea erit alterius colere per yodice reaggregatiua. unde ꝛ post causonidē remanebit tertiana interpollata secūdū plures pyodos. Posset igitur exponi solutio. i. sanatio uel dispositio ad sanationē preuia q̄a uel remissio uł pmutatō ad minus ad infestabilē egritudinem.

Tertiana uera si non indicatur in septē peryodis. longissima erit:

Conclusio affo. est ista uerā tertiana nō terminata in. vii. pyodis est longissima. probat̄ sic se habet pyodus ad interpollatā colericā sicut dies ad colericā cōtinuā. sed colerica continua uera transiens septimā diē est longissima. quia. s. ꝛ raro transit. igit̄ ꝛc. pꝫ ꝯña. ꝛ assūptū declarabitur. Similis sententia colligitur prima quarti ca. de differentia iter tertianā purā ꝛ nō purā. ꝛ est utilis ꝛ ampliatur ut pꝫ Primo nota per uerā tertianā intelligēdā eē tertianā interpollatam a pura materia colerica pendētem. Secundo nota per peryodū reditū egritudinis ad illud quod ante fuit cū ordine. ad bonū sēsum. ut de tertio in tertiū ꝛc. ut prima huius declaratū est: Ex hoc pꝫ. vii. peryodos ꝯpleri uł i. xiiii diebus uel paꝝ ante Tertio nota indicatur. i. cretice terminat̄ uel aliter indicat̄. i. cretico iudicio indicatur. Quarto nota licet fortius pugnet uirt⁹ cōtra materiā intra uenas collectā putrescentem in continua q̄ in iterpollata. proportionabiliter tamē existente interpollata termino lōgiori quo licꝫ uirtus tardius agat contra materiā que ē antecedens cā interpollate disponendo. uerisimile apparꝫ ipsā i septem peryodis esse terminādā quod etiā in experientis uidit ypo. similiter quia materia digestibil' ꝛ uirtutē maxie irritās ad purgandum in primis diebus creticis dꝫ ad cōplemētū digestionis perduci. Cū igit̄ materia colerica sit huiusmodi. sequit̄ ꝛc. Ex quo pꝫ cā uerificās affo. Quinto nota affo. esse uerum ut in pluribus. ꝛ egrotante debito utente regimine. Ex inordinatione eni regiminis potest oppositū contingere similiter etiā ubi uirtus fuerit debilis ualde ꝛ materia colerica multū contiger̄ potest ipsā. vii. pertransire pyodos. licet raro. Naꝫ si inordinatū regimē pōt ultra septimū pyodū longitudinē ꝓmouere tertiane. ꝛ nō minus pōt multitudo materie promouere q̄ regimē malū certū datum sequitur. Notādū tamē q̄ in pautioribus hoc contingit imo ualde raro contingit tertianā septimā peryodum attingere.

Quibuscūq̄ in febribus aures surdescunt. sanguis e naribus fluēs aut uenter turbatus soluit egritudinem.

Iste affo. expositus est supra. xxvii. affo. ꝛ etiam ex dictis commentatoris satis patet.

Que inparibus diebus idicantur discreta sunt et amica conuersionis.

Iste affo. ex dictis cōmentatoris satis patet.

Quicunq̄ in febribus cottidie rigores fiunt cottidie febres soluuntur:

Conclusio affo: est ista. Quibuscūq̄ febrientib⁹ cottidie rigores fiunt cottidie resoluuntur ꝛ eradicant̄ febres. probatur sic: quibuscūq̄ talibus corporib⁹ cottidie resoluitur totalis materia faciēs egritudiēꝫ igitur cōclusio uera. pꝫ ꝯña ꝛ assūptū circa litteram declarabitur: idem secūda quarti cap. de signis q̄ crisis erit cū exitura ad finē ꝛ est utilis ꝛ ampliatur ut pꝫ. Primo nota p febres intelligere debem⁹ materiales interpollatas a materia faciente rigorem pendentes. tales eni sunt que ad materie rigorem facientis euacuationē eradicantur. Secūdo nota huiusmōi fe. secūdū intentōeꝫ cōmētatoris intelligendas eē colericas. proprie eni rigor a materia cātur colerica. ut in cōmento colligit̄. licet etiaꝫ ad quartanā ampliari possit. nō autē ad flegmaticas: cū raro inueniatur flegmatica integre eradicationis. sicut raro reperitur quartana continua. similiter etiā in pluribus cōpositis fe. pꝫ affo. nō habere ueritatē. Tertio nota in fe. dictis cāri rigorē materia ad putredinē mota subito lacertos ꝛ musculos obuiante ꝛ sui acuitate mordicationem cānte. quare fit rigor ut alias dictum est. quia tamē hec materia postea calore resoluitur ꝛ finitur. aut per sudorem aut aliter extra expellitur. hinc ē q̄ fe. exsoluitur. ꝛ per cōsequens patet cā uerificans affo.

Quibuscunq̄ in febribus ycteritia superuenerit ante septiāꝫ dieꝫ malū est.

Conclusio affo. est ista ycteritia superueniēs fe. ante septimū diem malū est. probat̄ sic huiusmōi ycteritia significat apā uel opilationē epatis uel chistis fellis: aut expulsionē simthomaticā. uel in toto corpore maximū nocumētū. igit̄ conclusio uera. patet ꝯña. ꝛ assūptū circa litterā declarabitur. Similis sētentia colligit̄. ii. quarti ca. de signis ycteritie ubi ad litterā ycteritia ante septimā ꝛ ante digestioneꝫ est malum ꝛ infra. ꝛ ad ultimū ycteritia ante septimū nō est laudabilis ꝛ serapio quarto breuiarii nono ca: ubi presentem allegat affo. ꝛ ē utilis i actu pronostico ꝛ ampliatur ut pꝫ. Primo nota ycteritia. ut colligit̄. xv. tertii ē alteratio corporis feda ad citrinitatem uel nigredinem. propter cursuꝫ humoris nigri uel citrini ad cutem. ꝛ consequit̄ ipsam sine putrefactione. ꝛ propter hoc quod dicitur alteratio corporis ponitur genus. in hoc eni cōueit cum aliis cutis defedationibus. ut morphea alboras ꝛc. ꝛ per ly feda differt ab alteratione ad naturalem colorem. per li citrinitatem ꝛc. explicat̄ species ycteritie. que sunt due. ꝛ differt ab infectioib⁹ aliis ut sunt rubee uirides ꝛc. per hoc autē quod ad

iungitur propter cursum etiā tangit cā efficiens uel
materia coniūcta ycteritie . quia citrine est colera ⁊
nigre uero melācolia . Sed li sine putrefactiōe pōt
dupliciter exponi . ¶ Primo quia sine putrefactōe
quia ad hoc qđ dicat ycteritia requirit humorē istū
nō eē putridū . ⁊ hoc nō credo . Secūdo ut per il
lud daret intelligi ꝙ secūdū plurimū nō putrescit .
quia dum putrescit exalat ⁊ subtiliatur ⁊ nō reti-
netur secūdū plurimū . ¶ Exponit igit sine putredine
i . dato ꝙ non putrescat . ⁊ hūc sensū puto meliorē
hec enī passio multis modis noiat . Primo enī dicit
morbus arcualis ad similitudinē arcus celestis . ut
quarto ethimologiarū ca . viii . nōnulli uero hunc
morbū regiū alii uero aureū noiant tamq̄ cibis regi
is curandū quia subtilibus uel quia ꝓpter illud pro
pter qđ aureus dicitur . quia in auro fasciāt reges
Ultimo autē dicit ycteritia trāsūptione magis pro-
pria . ut Constantinus in uiatico ⁊ ysidorus ca . alle
gato . ⁊ testatur . Plinius metaphorice ab aue qua
dā ycteris nominata . cuius color est citrinus ualde
qualis est color ycterici . de qua plinius yctoris no-
mīnat auis a colore que si spectet ab ycterico . sana
ri illud malū tradūt ⁊ illū mori de qua ī metro . car
pe uiator iter sub arbore cōcinit icter . Ex quo patꝫ
primo ycteritiā proprie nō egritudinē sed potius ac
cidens quia qualitatē mutatā eē nominādā . Et ex
hoc ulterius pꝫ ꝙ licet diuidat icteritia in citrinā ⁊
nigrā nō tamē nigra proprie icteritia est denoianda
sicut nec tīpanites : idropisis . ⁊ pōt aliqualiter hec
sententia colligi sexto de accidenti ad finem . ¶ Se
cūdo nota huiusmōi icteritia quādoqꝫ prouenit a cā
primitiua . sicut ueneno exhibito interius uł exteri
us occurrente ut punctura uespe aut serpentis . aut
pediculi uulturis . aut assūptione fellis leopardi . et
de talibus in proposito nō ē sermo . uenena enī cali
da humores superflue ebulire faciēdo sanguinē ad
colere trāsmutat naturā . que per corpꝰ dispersa cā
est icteritie . Quandoqꝫ etiā prouenit a cā corporali
⁊ hoc iterū quādoqꝫ ꝓuenit in modū crisis uł sintho
matice expulsionis materia enī colerica digesta aut
non digesta naturā uehemēter stimulate uirtus ip
sam quādoqꝫ expellit ad cutim . que quia grossa et
non sub forma sudoris expellitur . sed iuxta cutim
trahens morā totā cutim tingit colore citrino . quā
doqꝫ autē nō creticā uel sinthomaticā expulsionē se
quitur sed nocumentū . ⁊ hoc pōt tripliciter eē quia
uel sequitur nocumētū in toto ut malā cōplexionē
colericā in toto : per quā sanguis totius transmutat
ad colorē colere . ⁊ hoc ē malū ualde . Quādoqꝫ au
tem nocumētū sequitur epatis quod pōt eē opilatio
apā uel durities p que nō seq̄strat colera a sanguie
consequitur quādoqꝫ nocumentū chistis fellis puta
opilationē uie inter ipsū ⁊ epar . aut uie tendētis ad
ipsa intestina Ad propositū de quolibet istorū ī pro
posito potest eē sermo . Colligitur . xii . tertii ⁊ q̄r-
to breuiarii allegato ca . ¶ Tertio nota ꝙ ycteri-
tia ex cretica expulsione cata sequitur crisim ꝑmu-
tationis . si enim uirtus potens esset ⁊ haberet com
pletum dominiū supra materiā . nō circa cutim re
tineretur . sed exterius expelleretur . ad quod etiā
coadiuuat hāc materiā colericam fecalē eē ⁊ gros
sam in cōparatione illius que per sudorē expellitur .
Ex hoc potest colligi probabiliter argumētū ad cō
clusionē affo . nam nūq̄ ante . vii . uirtus pōt suffici
enter digerere materiā . nisi materia fuerit ualde
obediens aut uirtus ualde supra materiā domina-
ta fuerit . sed dū fit icteritia ante . vii . uirtus nō cō
plete dominata est dominio sufficienti . iō tūc nō fu
it digesta ⁊ p ꝯñs expulsio sinthomatica . tota ꝯña
est nota . ⁊ pꝫ maior . nā nō in ualde breui tempore
potest uirtus digerere materiā nisi supra ipsā max
imū habuerit excessum . ⁊ pꝫ minor intelligenti . ex
his tamq̄ ex fundamēto patet ueritas affo . aut enim
hec icteritia fit per modū crisis aut per alia nocum̄
ta dicta . Si secūdū pꝫ hoc eē malū . significat enī ali
quod nocumētorū iā dictorū quorū quodlibꝫ ē maluꝫ
Si uero fit per modū crisis : cū fuerit permutatiōis
sequitur uirtutē materie ꝑfecte dominatā nō fuisse
⁊ sic nō in breui tempore ualde materiā poterat di
gere . sed quādocūqꝫ est ista expulsio . est sinthoma
tica ⁊ nō uere cretica . ⁊ p ꝯñs mala . igit . Pro isto
etiā uide cōclusionē probatā quā tangit conciliator
differentia . lxxviii : ¶ Quarto nota ꝙ licet ita sit
secūdū plurimū tamē est oppositū contingens . quia
contingit materiā ita eē paucā ut in . vii . sit digesta
⁊ fiat icteritia materia grossa aliqualiter existente
⁊ poris constipatis . Item quia cōtingēs est uirtutē
quātū ad digerendū ipsi ꝯpleto dominio dominari
ponatur igitur incē . ⁊ sequet affo . solū ut in pluri
bus esse uerū nec dicēdū ut auer . iiii . coll . qui īquit
quod autē dixit ypo . ycteritia si ante septimā diem
uenerit in egritudibus acutis est malū . reprōbatū
est experientia ī omnibus terris nostris . ⁊ si ueniat
in quita laudabile multū est uiua rōe . ⁊ maxime ī
corporibus calidis ⁊ in tēpore calido . ⁊ hec ē sētētia
collegiorū omniū medicorū persarū ⁊ in die maioris
⁊ pro maiori parte illorū de andalusi . ⁊ possibile ē
illud quod dixit locū habere in grecia . quia terra
illa hac frigidior existit ⁊ tu sequere dicta ꝯciliato
ris allegata differentia .

uibuscunqꝫ in febribus ī sep tio aut . ix . aut . xi . aut . xiiii . ycteritia superuenerit . bo num si non dextrū ypocondrium du rū fiat . si uero non : non bonum .

Conclusio prima affo . est ista . Quibuscūqꝫ corpori
bus febricitantibus superueīt icteritia in . vii . viiii
xi . xiiii . die est bonū probat sic huiusmodi icteritia
significat debitā ⁊ laudabilē crisī . igit cōclusio uera
pꝫ cōsequentia ⁊ assūptū . ubi est conditio requisita
s . ꝙ dextrum ipocundrium non fiat durum .

¶ si uero .

Secunda conclusio icteritia infra terminos eueniēs
nō ī die cretica non est bonum . probat illud . q̄a si
gnificat expulsionē sinthomaticā . ideo . Concordia
ampliatio utilitas huius ⁊ precedentis affo . eadē ē .
Primo nota per icteritiā in proposito intelligendā
esse creticā sola enim illa est terminus acutorū uł eē
potest . ⁊ nō infra quod pꝫ per terminos hos expli-
catos . s . vii . viiii . xi . xiiii . ¶ Secūdo nota ad ue
ritatē affo . siue prime ꝯclusionis oportere . ꝙ uirtꝰ
sit constans . ⁊ ꝙ apparuerit signa digestionis . quo
stante est illa conclusio uera secundū plurimum

Tertio nota dextrū ipocūdriū sit durꝫ ex apāte uel opilatione epatis hoc eni apparēte nō eēt conclusio uera. nō eni tūc ex icteritia arguimus euidēter sup expulsionē creticā. sed potius super opilationē uel apā Ex quo infertur etiā ꝙ sub duritie dextri ipocōdrii possumus cōprehendere chistis fellis nocumēta. Ex quibus huiusmōi contingit icteritia ⁊ ex his patet sententia affo.

In febribus circa uentrem cauma forte et cordis morsus uel tremor malum.

Conclusio affo. Cauma circa uētrē aut morsus aut tremor cordis in fe. cōtinuis ē signū malū probat̄ sic huiusmodi accidentia significāt colerā intensam ⁊ putrefactā eē circa os stomachi ⁊ cor cū uehementi incendio. igit̄ cōclusio uera. pꝫ ꝯñia. ⁊ assūptū circa litterā declarabitur. Idē secūda. iiii. ca. de signis sūptis ex parte stomachi dū inquit inflāmatio stomachi ⁊ pulsus cordis stomachalis fe. ē signū malū ⁊ spasmi colligit̄ idē. x. almā. ca. de signis malis ⁊ xxvi. continentis ca. i. ⁊ est utilis in actu pronostico ⁊ operatiuo. ⁊ ampliatur ut pꝫ. Primo nota per fe. hic acutas eē intelligendas. in solis eni talibus merito fe. cauma apparere contingit. Secūdo nota per uētrē partē stomachi circūstantē ⁊ ipsū stomachū intelligendū eē maxie uero stomachū. et similiter ampliari pōt ad partes pectoris uel spiritualiū. Tertio nota per cauma uehemēs icēdiū quod potissime cognoscitur ex siti ⁊ ariditate lingue ꝑ tactū etiā ⁊ ex iuditio patientis. Quarto nota ꝑ morsum cordis oris stomachi mordicatōēꝫ intelligi debere. prouenientē ab humore acuto mordicatiuo. s. colerico existente circa partes cordis aut a fumo colere mordicatiuo sibi occurrente. Quinto nota per tremorē cordis ut colligit̄ xi. tertii tractatu primo ca. de tremore cordis intelligēdum esse motū cordis tremulū ex dilatatione ⁊ constrictione cōpositū ita ut inter illū ⁊ motū aliū nō sit perfecta quies. ⁊ sit quilibet istoꝝ paruus ualde. cuius due possunt eē cāe. Prima ē concussiuus motus cordis ad expellendū rē nocētē que pōt eē aut mala cōplexio. aut soluta cōtinuitas. aut humor acutus ⁊ aut uenenum assūptum. aut morsus uenenosi animalis. aut punctura aliqua. aut uenenositas aut sensibilitas ⁊ sic de aliis causis colligendis. xi. tertii allegato ca. Secūda causa generalis ē uirtutis debilitas. Primo modo est accidens uirtutis naturalis: Secūdo modo uirtutis animalis. Et ex hoc colligitur causa uerificans affo.

In febribus ex somnis timores et spasmi malum.

Conclusio affo. timores ⁊ spasmi in febribus contingentes sunt malū signū. probat̄ sic huiusmodi accidentia significāt intrinsecus malas latere materias. quas calor in somno agitat. igit̄ ⁊c. pꝫ ꝯñia ⁊ assūptum circa litterā declarabit̄: Similis sententia colligitur secūda. iiii. ca. de signis sūptis. ex somno in sententia. ⁊ aliqualiter decimo. almā. ca. de signis malis. ⁊ est utilis in actu pronostico ⁊ ampliatur: Primo nota per fe. materiales potissime acutas. ⁊ exponitur in febribus quia merito fe. aut cāe. ⁊ non in somnis quia somnus in fe. sit huiusmodi causa: Secūdo nota timores in sōno maxime perseuerantes ⁊ nō hora inuasionis ꝑoxismi: sed potius hora qua somnus cōferre debꝫ significat intus malas latere materias ut melācolicas ⁊ nature horribiles que sursum ad caput ascendentes timorem causant. de illo autē timore infra spetialiter uidebitur huiusmōi etiā uapores nocumentum inferendo spasmū non proportionatū ad materiam causant uel cāre possunt. unde pꝫ causa uerificans affo.

In febribus spiritus offēdēs malum spasmū eni significat

Cōclusio affo. Spiritus offendēs in fe. ē malū signum. probat̄ sic. quia spasmū significat Similis sñia colligit̄. ii. quarti ca. de āhelitu. ⁊ decimo alman. de signis malis ex anhelitu. ⁊ pluries alibi. ⁊. x. tertii. ⁊ est utilis ⁊ ampliatur. Prio nota in fe. s. acutis. Secūdo nota offendens. q̇a difficilis uel aliter sicut bis pulsans ⁊ est sicut anhelitus plorantis: Tertio nota huiusmodi ī fe. acutis apparere cum duritie pulsus ⁊ aliis signis q̄ attestantur supra lacertos pectus mouentes exsiccatos esse ⁊ per cōsequēs iam inobedientes dilatatōi: unde uirtus non potest unica uice pectus ad sufficientes dimensiones dilatare quia tamen fortis. in secunda eleuat sufficienter quare ⁊c. Quarto nota significat. quia pronosticatur uel demonstrat. ē etiam malum per uiam signi ⁊ cause. ut patet.

[Q]uibus urine grosse et globose pauce non sine fe. multitudo ueniens tenuis ex his iuuat. maxime uero talia fiunt uel ueniunt quibus ex pricipio uel post pricipium celerius ypostasim habent.

Conclusio affo. multitudo urine tenuis ueniēs post urinas grossas globosas ⁊ paucas in corporibꝰ non sine febre existentibus iuuat. i. est bona. probatur sic. per hanc probatur potentia uirtutis in digerendo ⁊ expellēdo morbi materiā. igitur cōclusio uera. pꝫ ꝯñia ⁊ assūptum circa litterā declarabitur.

Primo nota ꝙ urina ut in cōmento a constantio colligitur. est sanguinis colamentū ab epate ueniēs ad uesicam. ysaac uero in suo de urinis. urina ē colamentum sanguinis de nature actionibus natuꝫ ⁊ dicitur colatura siue colamētum. quia aquositas ꝑ colationē sequestratur. Sanguine enim ad gibbuꝫ epatis cum multa aquositate trāseūte. ut prima ꝑmi de generatione humoꝝ ostensum est oportꝫ hac superfluam aquositatem a sanguine remoueri. unde per uenas emulgentes ductas ad renes cuꝫ aliq̄ sanguinis quantitate attrahitur. ⁊ recolitur. ⁊ sanguis ꝑ renū nutrimento retinetur. ⁊ pura aquositas ad uesicā ⁊ tandē exterius expellitur. Ex quibus pꝫ causa urine maetrialis quia humoꝝ aquositas: formalis etiam pꝫ. efficiens uero principale epar est. secundariū uero renes. ibi eni recipit urina

forma per quā. s. urina noiatur quāuis nō substantialiter trāsmutet. finalis uero est sanguinis et aliorū humoꝝ mundificatio ab aquositate superflua. et forte uesice et renū refocillatio uel uoluptuatio et totius corporis debita nutricatio. Aliter etiā interpretatur urina ex nois interpretatione. ut urina q̄si ī renibus una. i. unica et formata. uel ab urit q̄d est demōstratio. quia ipsa corporis mōstrat dispositiones uel ab urendo. quia calida et sicca existens ualde et acuta et fortiter mordicatiua et abstersiua. ii. can. ca. de urina. propter q̄d abstergit morpheam albaras saphati et exsiccat putredinē fluentē ab aure. et est subtiliatiua splenis et allegat ca. de splenetico sommate. ¶ Secūdo nota dupliciter pōt dici urina grossa. Primo respectu mediocris ul' temp̄ate: Secūdo ī cōpatione ad urinā huic uel illi corpori tempore sanitatis proportionatā. in proposito autē maxime. secundo modo intelligendū ē. Tertio nota per globosas duo intelligere possum⁹. primo uehementis grossitiei. Secūdo p globosas illas ī quibus quedā corpuscula humoralia uelut globi seminantur. in proposito utroq; mō ut in cōmento per se. uero materiales a quibus uel eaꝝ materia pendet urine grossities iā dicta. ¶ Quarto nota p tenuē urinā non esse intelligendū tenuē respectu tēperate. sed tenuē respectu grosse globose prius apparentis de tali enī uerificatur affo. et nō oportꝫ ipsam tenuē eē respectu temperati. imo pōt eē in substantia mediocris. per multā uero respectu precedentis multā intelligit quātitate peccātem materie proportionatā. Quinto nota q̄ in qualibet materia peccāte ad benignū nō reducibili intentio ē cq̄tio. ut prima quarti ca. de cura. fe. putridaꝝ. ut si subtilis ingrossetur. et si grossa subtiliet. et sic de aliis. ¶ Cum igit materia peccās super quā per urinā dictam significamus sit sua grossitie peccans sequit q̄ digestio in ipsa erit subtiliatio et equatio. et p ꝯ̄ns tenuis post eam iuuare debet. Ex quo hoc mō colligitur cā uerificās affo. ¶ Ex hoc eni q̄ prio uria apparet grossa et pauca postea multa et subtilis. significatur materiā a principio sui sua multa grossitie peccasse. quā quia nō perfecte ei dominabat uirtus nō poterat ipsā ī magna quātitate expellere uirtute tamē in processu uincente subtiliata materia et digesta uel equata. ipsā per uiā urine poterit uirt⁹ in magna quātitate expellere. quare huiusmōi urine tenuis multitudo iuuat. ut sonat affo. iuuat enī per uiā signi et cause. ut patet intellligenti. Sexto nota huiusmodi urine multitudinē propter multas cās prouenire. quādoq; fit ꝑpter mēbroꝝ et humiditatū naturaliū liquefactionē. aut debilitatē cōtentiue. aut fortitudinē attractiue renū. sicut in diabetica contingit passione. quādoq; etiā fit propt' naturā expellere matriā superfluā digestione et proprie quādo precessit grossa et pauca differūt autē quomā adhuc ultimā sequitur egrotātis alleuiatio in aliis autem non. Et hoc bene notauit Auice. summa de urina ca. vii. dū dixit et nos quidē differentias iter eas cognoscere possumus. secūdum uirtutis dispositionem. ¶ Ex quo patet conditio quedā requisita ad ueritatem. s. q̄ appareant signa replōis.

¶ maxime uero.

Secunda conclusio tales urine tenues multe post grossas paucas maxime fiūt in corporibus illis. in quoꝝ urinis a principio uel celerius fiūt ypostases pꝫ quia in talibus maxime adsunt superhabūdantes grosse materie in processu subtiliabiles. adest etiā uiaꝝ non multa cōstipatio. igit' pꝫ ꝯ̄na et assūptū statim declarabitur. ¶ Primo nota hic termin⁹ ypostasis sumitur dupliciter. primo cōiter ꝑ qualibꝫ materia cū urina expulsa a substantia urine differēte sicut dicimus aliquā ypostasim esse famosā. Secūdo proprie ꝑ superfluitate digestionis mēbroꝝ ex nutrimento derelicta cum ipsa urina expulsa. Ad propositū hic sumit' prio mō. huiusmōi eni ypostasis n̄ est nisi huiusmodi humor grossus cū urina expulsus uel flegmaticus uel eius nature attinens. Secundo nota q̄ apparēte tali ypostasi. significat uiā non oppilatā eē: sic q̄ natura uincente postea possit magnam quātitatē urine expellere significatur etiā adeē materias subtiliatione indigentes in eaꝝ digestione quare in talibus maxime contingit. ¶ Tertio nota ly ex principio exponi tripliciter. Primo ex pricipio. i. a principio. Secūdo ex principio. i. p⁹ principiū statim. et utroq; mō pōt cōclusio intelligi et talis sententia colligitur secūda primi doc. tertia summa secūda ca. iii. s. de significationibus substātie urine. et ca. vii. de significationibus multitudis et paucitatis substantie urine et est utilis et ampliat ut patet.

Quibuscunq; in febribus urie turbide uelut subiugalium his capitis dolores aut adsunt aut aderunt.

Conclusio affo. est ista. Corporibus febrientib⁹ q̄bus adsunt urine turbide aut ꝯuerse uelut subiugalium eisdē adsunt uel aderūt fortes dolores capitis probatur sic per huiusmōi urinas significat' adee ul' futurā esse multā grossoꝝ uapoꝝ eleuationē ad cerebrum. ad quā semp uel secūdū plurimū subsequit' capitis dolor: igit'. Similis snia colligit' secūda primi doc. iii. ca. de signis nūtiantibus sodam. et est utilis et ampliat ut pꝫ. ¶ Primo nota ut colligitur secūda. i. doc: tertia summa de urinis ca. iii. s. de significationibus substantie urine: turbidū et clarū indifferenter grosse et subtili urine attribui possunt Stat eni urinā eē tenuē et clarū. simul tenuē et turbidam. et similiter grossā et clarā grossā et turbidaꝫ In proposito eni p urinas cōturbatas intelligere debemus grossas oppacas. quia. s. uisū terminantes non trāsparentes. per cōuersas aūt intelligere possumus urinas a naturali temperie urinaꝝ trāsmutatas et factas tales. ut sūt subiugalib⁹ animalibus ꝑportionate que sūt animalia sub iugo hominis stātia ut equi asini. in his enim propter humoꝝ grossitiem et uiaꝝ vrine exit⁹ latitudinē vrine sut grosse modo iā dicto. Secūdo nota licet nō febricitātibus possūt huiusmodi vrine apparere de febrientibus tamē in proposito intellexit. In his eni maxime per actionē caloris preternaturā materiā ebullire facientem maxime reperit' huiusmodi vrine per

turbatio ⁊ uapoꝝ groſſoꝝ eleuatio. Tertio nota ad ueritatē aſſo. requirit̄ huiuſmōi urinas eē pſeuerantes. unde ⁊ propter hoc dixit urinas in plurali ⁊ non in ſingulari: ⁊ qd̄ ꝯñter his apparentibꝰ. nec ante apparuerūt ſigna digeſtionis: nec cretica ſit haꝝ urinaꝝ euacuatio. Quarto nota ꝙ ſecundum clarum ⁊ turbulentū in urina inueniūtur iſte diuerſitates. quedā enī emittit̄ clara ⁊ ſtatim pꝰ efficitur turbulenta. quedā econtra. ⁊ quedā emittit̄ turbulenta ⁊ tamē turbulenta manet. ⁊ quedā clara ⁊ clara manet. colligitur hoc. ii. primi allegato ca. ⁊ iiii. coll. ⁊ primo de criſi ca. xii. ⁊ ab yſaac ī ſuo de urinis particula: vi. Ad haꝝ autē diuerſitatum ſumēdas cāˢ oportet primo premittere. ut uiſus fuit. Auero. quarto coll. ſenſiſſe ꝙ in vrina q̇a deciſa eſt a maſſa humorali uirtute actionis caloris naturalis epatis ⁊ uenaꝝ remanet per tēpus pꝰ eius emiſſionē ueſtigiū caloris epatis ⁊ diſpoſitiōis materie a qua fuit deciſa. Ex quo ſequitur ꝙ per tempus poſt eius exitū deducto impedimēto ſit in ea actio proportionalis. cū igitur calor interꝰ quādoq; agat ita debiliter. ut nullā in partibus materie uel quaſi nullā faciat mixtionē. quādoq; uero aliquā licet paruā. quādoq; magnā. quādoq; perfectā facit ſequeſtrationē. iō emiſſa vrina. in ea eueniunt mutationes his proportionales. quia in prio caſu egreditur q̄ clara pmanebit in ſecundo emittitur clara que ſtatim poſt fiet turbida. quia ſtatiȝ poſt fiet actio proportionalis ei que in uenis. ȝ iſta poſt turbabitur. quia poſt fiet ebulitio. iō. In tertio caſu fiet turbida perſeuerās. quia intus maxima ē permixtio ſine ſequeſtratione. iō. In q̄rto fiet turbida que ſtatim clareſcit. aut clara pmanens. quia talis intus ſubſequetur operatio. Et ex hoc ſequitur primā urinā in ſalubri ſignificare principiū ſecūdā augmentū. quamū ad principium eius tertiā uero finem augmenti ⁊ ſtatum. quartā declinationē. Ex quo ulterius ſequitur. ꝙ tam propter cōpletā eius digeſtionē ꝙ̄ ꝑpter extremaȝ eius cruditatem poteſt urina clara emitti. ⁊ in ſua permanere claritate. iſte modus ſufficit medico nō curanti multum phāri. quia multas hic modus patit̄ inſtantias. Secundus modus hoc declarādi ſubtilior premittit. primo turbulentiā in vrina q̄ non fit per putrefactionē eius. ſicut quādo putreſcit in uaſe extrinſeco. ſit propter diſperſionē humorum groſſoꝝ uel ſaltem opacoꝝ per ſubſtantiā vrine et hoc propter uentoſitatē in eis ⁊ urina incluſā diuellentē ⁊ ſeīnatē eos per ſubſtantiā vrine intelligendo per uentoſitatem fumū uel uaporē groſſum. Secundo premittendū ꝙ aliquis humor urine permixtus cū calido actuali ſtat rarus uel paruius ⁊ diafanus. qui urina multū infrigidata ingroſſari poteſt ⁊ opacus fieri. unde per ſubſtantiā vrine diſperſus ipſam opacam reddere pōt ⁊ turbulentā. ſicut ī ſepo apparet uel in cera liquefacta a calido. Tertio premittendū ꝙ a calore forti agente in materiā groſſam groſſi ⁊ opaci fumi eleuātur. donec materia ſit digeſta qui ptibus ebulientibus includūtur ⁊ ⁊ cōmiſcentur. ſed poſtea dū materia digeritur excluduntur. ita ꝙ ipſa perfecte digeſta excluſi ſunt His premiſſis pȝ primo ꝙ vrina cruda ⁊ clara emittitur. ſubſtantia enī eius eſt pura aquoſa ſn̄ permiſtione materieꝝ humoraliū. Patet ſecūdo ꝙ ebulitione in materia notabiliter incipiente emittitur clara. humoribus illis a calido ſubtiliatis rarefactis ⁊ per ꝯñs traſparentibus exiſtentibus. q̇a tamen per ſubſtantiā vrine diuulſi ſunt a uentoſitate incluſa in eis. iō infrigidata urina. ⁊ cōgelatis illis ⁊ factis opacis apparebit turbida. Tertio pȝ ꝙ in fine augmenti ⁊ ſtatu ebulitōis mingit̄ turbida ⁊ remanet. Ex forti enim ebulitione facta multi fumi opaci ⁊ groſſi. ⁊ multe groſſe ⁊ terreſtres materie urine ſunt cōmixte quare emittit̄ opaca: ⁊ ſic permanet. in pricipio enī in pria medietate ⁊ augmento nō niſi ſubtiliores uapores ⁊ minus groſſi cōmiſcētur urine. Patet quarto ꝙ declinatione accn̄te emittitur turbida ⁊ ſtati poſt clareſcit. emittitur enim cū multis materiebus digeſtis ⁊ cōpactis ſeu cōmixtis que ex hoc ꝙ cōmiſcentur per urine ſubſtantiā. inde apparet turbulenta ipiſa tamen a uentoſitate depuratis exiſtentibus ſtati petiūt fūduȝ ⁊ ſic clareſcit. clara permanebit. Patet quinto quare vrina aliquo dictoꝝ modoꝝ turbulēta clareſcit. ſi uas calefiat. aut ponatur in aqua calida. Et ex hoc pȝ. quare ex vrina ſic rectificata euidenter poſſumus uel nō poſſumus ſignificare Patȝ ultimo cā ueriſicās aſſo. apparentibus enī urinis iā dictis ſignificatur ſortem ebulitionem eſſe in materia. ⁊ ꝙ a materia groſſi ⁊ opaci fumi eleuant̄. qui cerebro cōmunicabūtur. ⁊ ex cōſequēti cābūt capitis dolores. qd̄ quidē ut in pluribus cōtinet ueritatem. ⁊ cū cōditionibus iam dictis. Ex iſto ſequitur forte non expedire dicere adſūt uel aderūt. In propoſito enī ſermo ē de vrinis talibus. ſicut ſunt ſubiugaliū. quia ille tales migūt ⁊ tales permanēt ideo. ⁊c.

uibus ſeptia die terminatur his nubē habet rubeā quarta die urina et alia ſigna ſecūndum rationem:

Concluſio prima aſſo. eſt iſta. apparente nube rubea in urina die quarta ſignificat criſim futurā ī ſeptimo. probatur ſic. huiuſmodi rubea nebula ſignificat in materia notabiliter digeſtionē preceſſiſſe. ſed notabiliter materia digeſta in quarta que ē ſeptime indicatiua. in ſeptima die debet fieri criſis. ut ſupra oſtenſum eſt. igit̄ cōcluſio uera patet cōſequētia. ⁊ aſſūptum circa litterā declarabitur. Similis ſnīa colligitur ſecūda primi doc. tertia ca. de ſignificationibus ſpetieꝝ ypoſtaſis. ⁊ allegat̄ ſeptīo theorice ca. purgamētū. ⁊ pōt colligi ſecūda quarti capitulo de ſignis ſūptis a ſedimine ⁊ tertio de criſi expreſſius ca. iiii. per magnū proceſſū. ⁊ eſt utilis ⁊ ampliatur ut pȝ. Primo nota ꝙ penes auctores cōiter reperiuntur iſti termini ypoſtaſis nebula nephilis. idem eſſentialiter importantes. ypoſtaſis de omnibus his dici poteſt. proprie tamē ypoſtaſis eſt cum materia eſt groſſa. ita ut ſit apta ſubſiſter̄ Nebula autem cum ſubtilior ⁊ leuior ut uix uideatur quaſi a ſuperiori ſuperſitie pendere ⁊ nephilis adhuc ſubtilior ut ſupiori ſupſicie coniuncta uideat̄ ypoſtaſis maxime in pinguibus ⁊ habentibus hūo-

res grossas inuenitur. Nepilis ꝛ nebula in gracilibus ꝛ colericis. Ex quo pꝫ quid per nubē rubeā intelligendū Secūdo nota per signa crisis uaria significari possunt de eē eius an. s. egritudo p crisiꝫ uel sine crisi cōsumenda, cito uel tarde. absolute uł confuse. Primū per fortitudinē uel remissionē accidentiū. Secūdū p citā uel tardā apparentē digestionē uel cōtrariū. possumus etiā manerię eius significare. ut an erit salubris uel mortalis an perfecta uł diminuta. an cū permutatione aut cū euacuatiōe ꝛ sic de aliis. Quarto determinatam de ipso possumus habere notitiā. s. quantū ad manerię ꝛ terminuꝫ aduentus eius: sicut signū. in proposito ab ypo. expressum. Tertio nota ꝙ huiusmodi ypostasis quādoqꝫ significat digestionis cōplemētū quādoqꝫ uero nō sed notabilē digestionē in materia processisse incōpletā tamē quādoqꝫ uero significatur cōtrariū digestionis. s. corruptio uel putrefactio. Exemplū primi sicut ypostasis alba lenis ꝛ equalis residens in fundo. Ex albedine enī significatꝫ potentia mēbroꝝ spermaticoꝝ subtiliū secūdū colorē sibi assimilatū. significatur etiā ipsā decisam eē a materia que dealbatur: ꝛ pfecte digeritur. Ex lenitate eniꝫ ꝛ equalitate significatur calorē sup totū uniformiꝫ obtinere. Ex residentia autē in fundo. significatꝫ uētositas a materia perfecte exclusa esse. propter qđ descendit unita nec stat diuulsa. sed cū fuerit corpꝰ humoꝝ subtiliū ualde. loco ypostasis dicte fiet nebula uel nephilis nō petēs fundū sicut ypostasis dicta Exemplū secūdi sicut ypostasis rubea clara ad albedinē tendēs significat notabilē nō tamē cōpletam in materia eē digestionē. Exemplū tertii sicut ypostasis nigra uel uirulēta Ex quo pꝫ ꝙ sicut ypostasis alba maiorē significat in materia digestioneꝫ precessisse ꝙ̄ rubea ita alba nebula ꝙ̄ rubea. ꝙ̄ nebula rubea significat in materia notabilē digestōēꝫ precessisse. Ex quo pꝫ ulterius hāc nubem maxime apparere in augmento. quia digestione manifesta ꝛ non cōpleta. Patet tertio hanc maxime apparere materia subtili existente. Ex his colligitur causa uerificās affo. nā apparente huiusmodi nebula significatur iā materiā eē notabiliter digestā. ꝛ egritudinē esse in augmento. sed notabiliter materia digesta in quarta in septia dēt eē cōpleta digestō ꝛ cōsequenter esse status ꝛ crisis. ꝛ per ꝯñs terminus egritudinis. ꝛ maxime cū materia sit ualde subtilis. quod ꝯprehēditꝫ p nebulam igitur. Et per idē pꝫ ꝙ apparente contrario digestionis in quarto ut nebula nigra significatur mors in septima ut colligitur tertio de crisi allegato ca. Quarto nota nō solū hoc de nebula sed etiā de ypostasi ꝛ aliis digestōis signis est siliter significandum.

Et alia secundum rationem.

Secunda cōclusio. signa digestionis secūdū rōēꝫ eandem his supple apparentia in. iiii. nūtiant crisim in vii. probatur quia sicut se hēt ypostasis aut nebula ad suū significatū. ita alia signa ad sua significata.

Nota prio ista lr̃a alia duplicē pōt habere expositionē. Prima alia: i. alie dies indicatiue. secūduꝫ eādē rōēꝫ apparentibus in eis signis digestōis significant crisim in cretica radicali uel in alia cretica non tamen hoc differēter eē. ut tangitꝫ in cōmento qa sicut tardatur apparitio signoꝝ digestionis. ita tardatur digestionis cōplemētū. ꝛ econtra. apparente enim signo digestionis in quarto quia uelociter apparet uelociter cōplebitur. unde in septima fit. sed si apparitio signoꝝ digestionis tardaretꝫ usqꝫ ad undecimū cū significetꝫ per hoc materiā magis eē digestioni rebellem significatur tardius futurā eē crisiꝫ post hoc. unde erit crisis in die. xvii. uel. x. expectanda sicut testatur galie. in cōmēto. ꝛ licet hic intellectus posset eē uerꝰ nō tamē uadit ad mētē gal. Aliter ut in cōmento uidetꝫ ꝛ alia secūdū rōnē his idest alia signa digestionis significantia his signis secūdum rōnē similiter sunt significantia ut sputuꝫ egestio sudor ꝛ sic de aliis. Ultimo nota ad ueritatem affo. requiruntur alique conditiones. Pria ꝙ nō superueniat accidentaliter impedimētū. ut regiminis inordinatio. aut alia egritudo impediens operationē uirtutis in materiā hāc egritudinē facientem. Secūda ꝙ ista egritudo sit morbus uehemens ut fe. ultimata quia. s. accidentia sua uehementia sint possibile naqꝫ ē egritudinē remissoꝝ accidentium in qua in quarta apparet signū digestōis non terminare per crisim. Tertia conditio ꝙ non contingat materiā ad aliquod principaliū repere sicut in pestilentialibus frequenter cōtingit. his stantibus erit affo. uerus in quo est signum: s. nubes rubea ꝛ significatum. s. crisis in. vii. ꝛ conditio ꝛce. s. ꝙ appareat in. iiii. ꝛ hoc de affo.

Uibuscunque urine limpide aut albe male maxime uero si in freneticis apparent.

Conclusio affo. est. vrine limpide quia clare aut albe in corporibus egrotantiū apparentes sunt male probatur sic. huiusmodi vrine significatꝫ extremā cruditatē siue digestionis elongationē. igitꝫ cōclusio uera. pꝫ ꝯñā ꝛ assūptū circa litterā declarabitꝫ. Similis snīa colligitꝫ septio theorice. capi. urine substantia ꝛ ab ysaac in suo de urinis secūdo ca. de urina alba. ꝛ. iiii: coll. ca. de signis sūptis a coloribus urinaꝝ dū inquit. ꝛ urina alba ꝛ clara sicut aqua significat digestionis defectū ꝛ uirtutis nutritiue debilitatē aut opilationē aut omnia. ꝛ. iiii. alman. ca. de urinis ubi inquit. Cum autē calor vrine in egritudinibus apparet albus. nō existente nec potatione cum largo cibo precedente. ultimā protendit cruditatē ꝛ digestionis priuationē ꝛ epatis frigiditatem ꝛ primo can: fen. secūda doc. tertia de significationibus coloꝝ vrine ꝛ ca. de significatōibus vrine substantie. ꝛ est utilis in actu practico ꝛ ampliatur ut pꝫ. Primo nota ꝙ p li quibus exponitur egrotātibus ꝛ maxie acute. quāuis de omnibus uerificetur. ꝛ per urinas nō solū urinas sed etiā alias superfluitates ualde crudas egredientes. Secundo nota per urinas limpidas intelligit urīas subtiles ꝛ claras. per albas uero aquosas. quia tales sunt sicut est aqua tinctura carens. ita ꝙ per albas non debemus intelligere albas uere sicut lac aut spma. sed trāslucentes siue perspicuas. licet etiaꝫ ad uere albas possumꝰ ampliare. Tertio nota ꝙ huiusmodi urine possunt ꝑpter multas apparere cās.

Prima est uehemens frigiditas epatis ꝛ naturaliū mēbroꝝ. ꝑpter quā nō fit a calore cōmixtio partiū humoraliū urinā tingere aut aliter ingrossare debentiū: unde egreditur limpida ꝛ alba. Secūda cā potest eē multus aque potus ꝛ cibi potissime crudi ꝛ indigestibilis assūptio. Tertia cā pōt eē debilitas cōtentiue epatis ꝛ canaliū urine. Quarta fortitudo attractiue renū sicut i passiōe diabetica cōtingit quia probibetur retentio aquositatis tanto tempore ut digerat Quinta debilitas tam attractiue ꝙ expulsiue canalium urine. attractiue ꝑpterea ꝙ ñ attrahit nisi subtile. expulsiue uero nō nisi subtile possit expellere licet attrahat. Sexta opilatō in uenis ꝛ canalibus vrine unde retinet grossū ꝛ nō egreditur nisi ꝙ subtile est. Septia raptus materie ad alia loca ut cerebrū cor ꝛ spiritualia. sicut frequēter contingit in egritudinibus acutis ꝛ maxime pestiferis. Ad propositū licet ad multa is dictoꝝ ampliari possit. in ꝑposito est sermo quādo nō est talis a cā primitiua nec per diabetē nec opilationem. licet in omnibus malū sit. exclusis tamē his significat materie maximā elongationē a natura digestionis. ꝛ caloris debentis digerere maximā impotentiam. ubi tales perseuerent.

maxime si in:

Secunda cōclusio huiusmōi urine maxie sunt male si appareant in freneticis. probat sic. huiusmōi urine significāt plurimū cursū materierū ad locū ubi ē apostema. aut extremā cruditatē materie. que ī egritudine acuta est pessima. pꝫ pña ꝛ assūptū circa litterā declarabit. Similis sententia huic colligitur tertio can. sen. prima tractatu tertio ca. de carabito. dū inquit ꝛ nullus quidē uisus ē habēs apā ī partibus cerebri. cuius urina fuerit aquosa q̄ cualeriit ꝛ quarto colliget allegato ca. ꝛ possibile ē ut sit urina alba in egritudinibus acutis. sed est ut plurimū perditionis signū: quia significat ascen ū colere ad superiores partes. ꝛ ibi facit apā. ꝛ est utilis ꝛ ampliatur ad omnes egritudines acutas. Nota per frenesim carabitum qui ē apā calidū in uelamie subtili ꝛ grosso absqꝫ corporis ipsius ꝛc ꝛ ita de oībus aliis egritudinibus acutis intellige. alter sensus cōclusionis quē uidet sequi cōmentator. ꝙ tales vrine maxime apparent in feneticis igitur.

Quibuscunqꝫ ypocundria suspensa et subrugientia. lumbis superueniente dolore. uentres his humectantur: si non uentositates erumpant. aut urine multitudo superueniat in fe. uero hec fiūt.

Tōclō pria qbuscūqꝫ corpib⁹ fiūt ypocūdria suspēsa subrugientia: lūboꝝ dolore superueniēte. uēter soluitur. nisi sit probibēs. probatur sic. in quibuscunqꝫ talibus corporibus habūdant materie humorales uentositatibus cōmixte ad inferiora declinātes igitur cōclusio uera. pꝫ pña ꝛ assūptū circa litteraꝫ declarabitur Primo nota ypocūdria loca sub costis lateralia dicta ab ypos ꝙ ē sub ꝛ cūdriū qꝺ est costa. Secūdo nota dicit suspensa quia tēsa res enim suspensa tensa uidetur. licet aliter reperiatur subtensa. i. que tensa reddūtur: aut propter exsiccationē sicut pellis timpani dū exsiccat. aut propt apostema. aut ꝑpter collectionē humoralē siue multitudinē humoꝝ. aut ꝑpter humores simul cū uentositate. qualiter est in proposito ut uidebitur.

Tertio nota ꝙ ex motu uētositatis p intestina causatur sonitus quidā qui cōiter dicitur rugitus. si tamen fuerit uētositas pura: fit sonitus clarus ꝛ acutus propter motū uētositatis pure uelotiorē. ꝛ ipaꝫ etiā ī motu uelotius frangi. Si uero fuerit uentositas humoralibus humiditatibus cōmixta generat sonitus quidā raucus uel obtusus. propter uentositates illas tardius moueri ꝛ minus frangi in motu Ad propositū per subrugientia intelligit sonus illo rauco uel obtuso sonantia. cuius cā est humiditas iam dicta. Quarto nota per dolorē lumbi intelligere debemus dolorē ex directo carniū istaꝝ musculosaꝝ que cōmuniter lumbi uocantur: nō tamē sic. ꝙ dolor ille sit in lumbis. sed in intestinis secūdum inuolutiones tamen intestinorum uersus lumbos iam dictos existentiū. per qꝺ significat materiā ipsā ꝛ uentositateꝫ ꝛ per flexuositates intestinoruꝫ ad inferiora declinare. ꝛ ex hoc colligitur cā uerificans affo. Quinto nota uentositas materieb⁹ humoralibus cōmixta iuuat ad eaꝝ expulsionē multis modis. Primo quia uias dilatat Secūdo quia expulsiuā stimulat. Tertio qa materiā cui cōmiscet agitat. Quarto qa rarificat. quīto qa ipa uētositas facile ipellit ꝛ ad ipulsionē facilit recipit ipetū. quo recepto facile materias propellit quibus obuiat ut patet in tussi ꝛ bōbardellis pueroꝝ. ꝛ sic de aliis. Ex quo pꝫ ꝙ uentositate per se sine materia erūpēte remouetur una de potissimis cāis expulsionis. s. uentositas. ꝛ sic poterit eē ꝙ non humectabit uēter multa etiā prouocata urina nō fluet. cū vna euacuatio minuat aliam. ut infra affo. ultimo declarabit.

In febribus:

Secūda cōclusio. talis suspensio subrigitus ypocūdrioꝝ maxie fiunt in febribus. probatur: quia ī febribus maxie habūdāt materie p fluxū uētris expellibiles ꝛ uentosabiles. igit. pꝫ pña ꝛ assūptuꝫ circa litterā declarabitur. Primo nota per febres materiales eē intelligendas potissime dependentes Secundo nota hoc maxie fieri in fe. Primo qa ī febre maxie habūdāt materie peccātes tā proprie ꝙ cōmunes circa nutritiua membra. Secūdo quia in fe. maxie fit materieꝝ uētosatio debilitato calore naturali. aut incrudas ꝛ indigestas operāte materias. Tertio quia in ipsis maxie fiūt indigestiones ad quas sequitur hūorū ꝛ uētositatū multiplicatio Et similis sententia colligit xvi. cōtinentis ca. prio ꝛ xiiii. tertii in summa ca. ultimo ꝛ secūda iiii. ca. de signis declinationis materie ad uias egestionis. ibi ꝛ altitudo eius quod ē sub ypocūdriis ꝛ augmētum eius. permutatio rugit⁹ ac dolores dorsi ꝛc. ꝛ ampliatur ut dictum est. Dubium circa dicta quomodo uentositas grossa pōt eē cā retentiōis fecum ꝛ causans colicam. ꝛ quomō iuuat ad expulsionem. vidisti prima primi.

uibus ſpes eſt ad articulos apā conuerti eruet ab apoſtemate urina groſſa et multa alba facta uelut in laborioſis fe. ſi a quartanis diebus quibuſdam incipiat ſolutio fieri: ſi uero ſanguis ex naribus fluat ualde et celeriter ſoluuntur:

Prima concluſio vrina multa groſſa alba eueniēs in die quarta. i. in die indicante creticam in corporibus egrotantibus talibus egritudinibus quales ſunt febres laborioſe in quibus eſt ſpes in articulis fieri apoſtaſes eruet iſta corpora ab apoſtaſi. uel ponatur ita corporibus egrotantibus ſicut febribꝰ laborioſis in quibus ē ſuſpitio aduentus apoſtaſis ī articulis. liberat eos ab apoſtaſi vrina groſſa alba multa. probat̄: quia per iſta euacuat̄ materia factura apoſtaſes igitur pꝫ ꝯña ⁊ aſſūptū circa litteraꝫ declarabitur. Primo nota ſpes. i. ſuſpitio ad articulos. ⁊ per articulos omne emūctoriū. apoſtaſiꝫ i: collectionē apoſtemoſā. Secūdo nota quia dicit multā per quā ſignificat̄ materiā multā euacuari: groſſam ⁊ albā que atteſtantur materiebus peccātibus. ⁊ hoc precedentibus ſignis digeſtionis. ī febribus laborioſis. i. lapſitudini coniūctis. ut ſupra ſi quartanis quibuſdā diebus. i. indicatiuis ꝑ quod ſignificatur expulſio cretica ⁊ ordinata. incipit q̇a in aliis cōplebitur.

ſi uero:

Secunda concluſio pꝫ. Nota hoc intelligendum materia in uenis exiſtēte ⁊ ſtante ſanguinis peccato aut materia multū ſanguini cōmixta. idē habet ſecūda quarti ca: de ſignis criſis cū exitura. ⁊ ē utilis ⁊ ampliatur ut pꝫ.

J ſanguinem aut pūs minxerit renum aut ueſice ulcerationem ſignificat:

Concluſio affo. eſt iſta. Mictus ſanguinis aut ſaniei uel ſecūdū alios mictus ſanguinis cū ſanie ſignificat ulcerationem ueſice aut renū. probat̄ ſic. huiuſmodi mictus ſignificat ſanguinē uel ſaniē ex renibus uel ueſica educi. igitur cōcluſio uera. tenet ꝯña ⁊ aſſūptū circa litterā declarabitur. Similis ſententia colligit̄. xviii. tertii tractatu ſecūdo ca. de ulceribus renū ⁊. xviii. ca. ii. de ulceribus ueſice ⁊ de mictu ſanguinis. ⁊ aliqualiter colligit̄ a ſerapione quarto ſui breuiarii ca. xiiii: ⁊ ē utilis in actu practico ⁊ ampliatur ut pꝫ. Primo nota hic per ſanguinē intelligēdū eē ſanguineā maſſā nō autē ſanguinem purū. ⁊ notāter dixit minxerit. ad denotāduꝫ hoc frequēter contigiſſe. Secūdo nota ꝙ ſanguinis mictus uel mictura pōt ex multis cāis cōtingere ut. xviiii. tertii allegato ca. Primo a cā exteriori ſicut caſu uel percuſſione uel potu ueneni iſtas uias excoriantis ⁊ potu cātaridū ⁊ ſimiliū ⁊ de hoc n̄ ē hic ſermo Secūdo a cā interiori. ⁊ huiuſmodi cā poteſt eſſe multiplex. Prima ex ſubſtātia ſanguinis in toto. unde repletis uenis nimis ſudat ſanguis ad extra aut uenaꝝ aperiūtur orifitia. aut cogitur uirtus ut ſe degrauet. cū aquoſitate per emulgētes uenas plurimū emittere ſanguinē. Secūda cā pōt eē ſanguinis ſubtilitas ⁊ acuitas. quare ſtimulat uirtutē. aut per uenas reſudat. uel nō pōt uirtꝰ renū ipſū retinere ſubtilitate ſua. Tertia cā debilitas cōtentiue uenaꝝ aut epatis aut renū non potentiū aquoſitatē a ſanguine ſequeſtrare. quia cum aquoſitate emittitur ſanguis ſicut ydropico cōtigit ⁊ diſſinteriā epaticā patientibus. Quarto quando expellit̄ ſanguis cretice per urinā. ſicut etiā frequēter per emorroydas. Quinta cā pōt eē mēbri abſciſio ut manus uel pedis. ſed hoc reduci pōt ad ꝑmū. abſciſo eni pede cū in epate tantundē generet̄ de ſanguine ſicut prius. non tōtū cedit in nutrimentum: cū unū mēbroꝝ nutriendū deſitiat. quia paulatine aggregatur in uenis. donec uirtutē grauet. ⁊ ſtimulet ad ſe expellendū. quē expellit quādoqꝫ fluxu uentris. quādoqꝫ fluxu ſanguinis nariū. quādoqꝫ per uias urine. ⁊ aliquādo uomitu ⁊ huiuſmodi ſanguis mictus. quādoqꝫ peryodicus eſt. ut tertio can. fen: xviiii. allegato ca. ⁊ illa. ſ. ſanguis mictura que fit cā reſolutionis aut dimiſſionis exercitii aut abſciſionis mēbri quādoqꝫ hēt peryodos. Sexta cā pōt eē apātis apertio uel reſolutio cōtinuitatis in epate uel ſplene aut aliis mēbris ut canalibꝰ renum uel ueſice aut locis mediis inter renes ⁊ ueſicā diſtinguūtur autem hec omnia per maniſeſta ſigna colligenda locis preallegatis. ⁊ tu ibi recurre. Ad propoſitū cū dicit̄ in affo. ſanguinē ⁊c. oportet ſupplere hoc nō proueniēte propter aliquā aliā cauſaꝫ de cāis iam dictis que per ꝓpria dignoſcūtur. Tertio nota ꝙ mictus puris poteſt ꝓuenire ab aliis mēbris ab inſtris urine ut apertione apātis in gibbo epatis aut in diafragmate. ut colligitur ī locis allegatis. quādoqꝫ prouenit a renibus: quādoqꝫ a ueſica quādoqꝫ a canalibus mediis inter renes ⁊ ueſicā quia poris uritidibus. ⁊ diſtinguūtur hec per maniſeſta ſigna. Prima eni cā cōprehendit̄ ex leſione epatis uel diafragmatis Secūda ex dolore renū. et quia puſ ualde cōmiſcetur urine ꝓpter longitudinē tranſitus. ⁊ eſt dolor remiſſus propter obtuſionem ſenſus renū. ⁊ ſanies eſt tēdens ad rubedinē aut generatur in ueſica ⁊ eſt dolor uehementior ⁊ ſanies fetet. ⁊ egrediuntur uelut ſquame quedaꝫ. in uiis autem mediis medio mō. Jtem etiā ex loco doloris que nota ſunt potiſſime ulceribus non antiquis ⁊ cōfirmatis pōt eni exire ſanies ab ulcere ī concauitate uirge exñte ⁊ tūc ſanies ſecūdū plurimū antecedit urinā. urina ipſa expellente. Quarto nota ꝑ ulcerationē ītelligit etiā ſolutōeꝫ cōtinuitatis notabilē. ī his mēbris ſequatur ulcus propter ſupflui tates ad mēbra iſta cōtinue fluentes.

uibus ī urinā pinguī et groſſa exiſtente carnea fruſtra medica aut pili exeunt: his de renibus egrediuntur:

Concluſio affo. eſt iſta. urina groſſa exiſtente ⁊ cū

ea egredientibus substan:iis quibusdā. que sūt ue
lut carnīū frustra. aut pili huiusmodi substātie de
renibus exeunt. uel sit frustra sicut carniū uł sicut
pili cū vrina grossa egredientia. ex renibus exeūt
probatur sic huiusmodi materie a renibus decidūt
igit̄ cōclusio uera. pʒ ꝯña ⁊ assūptū circa litterā de-
clarabitur. Similis sñia colligit̄ quātū ad primam
partē. xviii. tertii tractatu secūdo ca. de ulceribus
renū ⁊ quantū ad secūdā. xviiii. fen. tractatu secū
do ca. xx. ⁊ est utilis ⁊ ampliat̄ ut pʒ. ¶ Prio no
ta per urinā grossā in proposito intelligendū eē me-
diocrē. quia nō sit grossa nimis. nec nimis subtilis
sed in substantia mediocris. Ad quid aūt sic intelli-
gere oporteat uidebit̄ in cā ucrificante asso. Se
cundo nota exeuntiū cū urina quedā ex toto preter
naturā egrediuntur. quedā uero naturaliter. Exē-
plū primi sicut lapis ¶ Exemplū secūdi sicut ypostasis
laudabilis: Eoꝝ uero que ex toto genere preter na
turā egrediuntur. quedā sunt indicatia prius q̄ eua
cuētur aliquādo de sua retentione. quedā indicāt ꝺ̄
sui expulsione: Exemplū primi sicut sanguis lauda
bilis purus ex scissura uene egrediēs aut etiaʒ fru
stra carniū. Exemplū secūdi sicut lapis ⁊ harena pi
lus ⁊ huiusmodi. Et iteꝝ indicatiū de sua retentiōe
quedā fuerūt partes mēbroꝝ. quedā nō. Exemplū
primi sicut frustra carniū. Exemplū secūdi. sicut sā
guis: Ad propositū de duob⁹ facta ē mentio i asso.
s. de frustris carniū ⁊ pilis. ¶ Tertio nota per fru
stra carniū intelligenda ēe quedā uelut grana ut ga
lie. vi. interioꝝ ca. ii. partibus uel frustulis carniū
similata ad rubedinē uel modū substātie carnis tē
dentia. que colando urinā maxie discernūt̄. conse
quūtur autē ulcera ⁊ corrosiones substantie renum
humore enī ulcerāte renes ⁊ corrodente. alique p-
ticule carnose separantur. ⁊ ad poros uritides simł
cū urinis expellūtur. que postea in urina apparent.
Qualiter autē sit possibile illas expelli. collige mo-
dū tertio. xiiii. ca. de cā asclitis. ⁊ dicit̄ quasi. quia
nō oīo uerā seruāt carnis similitudinē. ⁊ ꝓter corro
sionē. ⁊ propter longū transitū ⁊ longā ipsaꝝ cū uri
na ꝑmixtionē. sūt autē ad rotūditatē tendentia pro
pter partes angulares i transitu rotōdari ¶ Quar
to nota huiusmodi frustra cū sint a substātia renuʒ
decisa debēt esse ad rubedinē tēdentia. quia etiam
substantia renū est solida in substātia debēt etiā eē
solida in substantia ⁊ ex isto cū dolore renū cōpre-
henso ⁊ mordicatione cōprehendit̄ differentia iter
huiusmodi frustra ⁊ sanguinē coagulatū cū uria ex
pulsum. Quinto nota per pilos intelligenda esse
corpora quedā gracilia in lōgū ꝓtensa ad similitu-
dinē piloꝝ simul cū urina emissa generata in reni-
bus calore forti agente in materiā uiscosā ⁊ grossaʒ
⁊ ipsā extendēte ⁊ ꝑ loca angusta expellente. licet
galie. allegato loco dicat etiā in uenis generari. et
ad hoc adducit similitudinē corporis neruei uł ner
uo similis ex sanguine glutinoso uel humore in ue-
nis cruris gnāri ⁊ mo⁹ satis clar⁹ ex his pʒ prio mā
generationis nō enim est terrestris. quia dilatatio
nem siue extensionē nō reciperet. sed potius in ha
renulas aut lapidē renū conuerteret̄. nec est aerea
uel aquosa subtilis. quia tūc in uaporē cōuerteret̄.
est enim materia tenax siue uiscosa grossa. que ui
scositate sui resistit resolutioni. item etiā resistit ter

restrificationi ⁊ incinerationi ¶ Patet secūdo cali-
dū huiusmodi nō esse multū diminutū nō tamen ita
forte sicut harene uel lapidis generatiuū. Tertiō
pʒ modus generationis. materia enī uiscosa existē
te. calor agit ⁊ ipsā extendit. ⁊ ꝑ loca angusta pau
latim ⁊ per partē ante partē propellit. cuius uisco-
sitate partes inuicē adherēt tenaciter ⁊ nō sepantur
unde cōtinua propulsione cū extēsione caloris. ge-
neratur corpus quoddā subtile in longū protensum
sub forma pili. ¶ Patet quarto q̄ etiā generatur
i uenis. cā imediata ē debilitas uirtutis digestiue.
⁊ fit modo quo corpus illud rubeū de quo dixit ga
lie. allegato loco. Ex quibus ultimo pʒ cā uerificās
asso. apparente enī urina mediocri qꝺ̄ notanter dici
tur. quia tenuis uel grossa posset aliā dispositionem
in mēbris aliis significare cū his signis significanter
dicta. ⁊ hoc de urina media bene declarabit̄ i cōmē
to: Ex his oībus pōt colligi q̄ pilus est uel pōt esse
causa morbi uel morbus uel accidēs. pōt enī eē cā
morbi. quia opilationis coartatio. itē etiā morbus
ī numero īmediate ledendo. tertio accidēs quia ex
iens mutatum.

uibus in urina pingui existē
te furfurea sedimina mingū
tur: his uesica scabit.

Conclusio asso. est ista. vrina existente mediocri.
⁊ sicut squamis furfureis apparentibus in vrina:
uesica scabit. i. scabiē patit̄: probat̄ huiusmodi uri
na existente nō apparet aliqꝺ̄ aliud mēbruʒ a quo
possint huiusmodi squame decidi. igit̄ cōclusio ue-
ra. pʒ ꝯña ⁊ assūptū circa litterā declarabitur. ideʒ
habetur secūda primi ca. de significationibus ypo-
stasis. . vii: theorice ca. illo prīo purgatō ⁊ xviiii
tertii ca. de scabie uesice tractatu secūdo. ⁊ ē utilis
⁊ ampliatur ut pʒ. ⁊ quarto coll. ca. de signis ypo-
stasis. ¶ Primo nota per urinā pinguē debem⁹ uri
nam naturalē ⁊ mediocrē intelligere que pinguis
appellari potest. quod est enī bene digestuʒ quodā
mō pingue est. propter debitā cōmixtionē humidi
aerei ⁊ unctuosi cū sicco terreo. quia igit̄ naturalis
bene digesta est. iō ⁊ pinguis pōt quodāmō appel
lari. Secundo nota per furfurea intelligenda eē
corpuscula quedā lata quasi superficialia squamis
furfureis assimilata aut corticibus frumēti. ¶ Ter
tio nota huiusmodi squamaꝝ exitus cum urina ex
multis causis posse contingere. Primo a causa
primitiua. sicut potuū excoriantiū uesicā. ut cātari
dū. Uñ auic. scꝺ̄a primi doc. tertia ca. de significa
tionibus ypostasis. dixit se quidā homini in potu de
disse cantarides. ⁊ de illis nō ē sermo. ¶ Secundo
a cā intrinseca ⁊ corporali. ⁊ hec ut ex dictis aucto
rum colligi pōt quadruplex: Prima magna in-
censio in sanguine ⁊ epate. ex qua alique particule
epatis ⁊ sanguinis adurūtur. ⁊ cū urina exteri⁹ ex
pellūtur sub forma squamaꝝ. ⁊ appellat̄ ypostasis
squasmosa ab auic: secūda primi allegato capi.
¶ Secunda cā pōt esse fortis adustio intra uenas exi-
stens. quare fit a substātia uenaꝝ separatio quarū
dā partiū corticaliū squamis similiū. Tertia cā
potest eē scabies renū. ex qua separatur a renibus
quedā squame furfuree. ¶ Quarta cā esse potest

ſcabies ueſice ex q̄ ſquame quedam quaſi furfuree albe ſeparaт̄: poſſumus etiam addere aliam .ſ. ſcabiem in poris uritidibus que inter renes ⁊ ueſicam mediāt: differūt autem he ſquame ab īuicem: q̄a in primo caſu non eſt urina natal̄ nec media ſ3 ſecūdū plurimū tenuis ignea ⁊ ſimiliter in ſecūdo: ſtāte enī uehemēti intēſione in epate uel uenis notum eſt urinam nō egredi naturalē. In tertio uero caſu percipit̄ dolor aut pruritus circa renes. ut .xviii. tertii tractatu ſecundo ca. de ſcabie renum: ſunt cum ſignis ulceru3 in exitu eius quod egredit̄: cum cōmotiōe ⁊ pruritu in loco renū ⁊ cete. ⁊ illud quod egreditur de ea que ſit in meatibus ē pāniculoſu3. ⁊ cu3 hoc ſunt ſquame ille ad rubedinem tendētes. In quarto caſu percipit̄ dolor ⁊ pruritus circa radicē uirge ⁊ mictū albū raꝝ cū fetore ⁊ paꝝ urine ⁊ ypoſtaſi cōmixte. ⁊ de iſta in propoſito eſt ſermo. Ex quo colligitur cā uerificās aſſo. ſic cōditionatū quibus uelut furfurea alba cū urina pingui. i. mediocri ut cōmentator in cōmento ⁊ apparēte dolore circa radicē uirge ⁊c. Quarto nota per ſcabiē ueſice intelligendū eē ſuperfitialē ueſice ulcerationem propter humorē ſalſū uel acutum.

uicunq̃ ſanguinem ſponte mingunt: his de renibus uene rupturam ſignificat.

Concluſio aſſo: eſt iſta. Sanguis mictus ſignificat uene rupturā in renibus. probat̄. quia nō appar3 ꝓbabiliter unde deciſi poſſit ſanguis hic aliunde. igit̄ p3 ꝯñā ⁊ aſſūptū circa litterā declarabit̄. ide3 habet̄ xvii. tertii tractatu ſecūdo ca. de mictu ſanguinis ⁊ eſt utilis ⁊ ampliatur ut p3. Primo nota ſpōte exponitur primo naturaliter. ut in ſecundo aſſo. prime particule. Secūdo ſine manifeſta cā extrinſeca. ut labores ſpontanei. Tertio ſponte. i. ſubito: ⁊ taliter ſumitur hic. ſ. quia nō preceſſerūt notabilia ſigna uel accidentia hoc indicātia ut dolor ul̄ aliud huiuſmodi: Secūdo nota ſāguinē multiplicit̄ mingi poſſe. primo a cā primitiua. ut ſupra aſſo. xviii: declaratū eſt. Secūdo ab intra ul̄ a cā corporali. ⁊ hoc iteꝝ multipliciter. primo ab epate uel uenis uel aliis mēbris extra mēbra urine. Secūdo a renibus. Tertio a ueſica propter apertionē uenarū ueſice ex ulceratione ul̄ ſil̄i. prīo mō pōt prouenire aut propter habūdātiam ſanguinis ī toto. aut criſim aut membri mutilationē aut debilitatē cōtētiue ⁊ diſcretiue epatis ⁊ uenaꝝ. Ex renibus aute3 aut propter debilitatē cōtentiue uel uenis apertionē. ⁊ ſi apertionē uel fracturā uel perforationē a ueſica p3. Differūt autē quoniā ſi ab epate uel uenis egreditur. aquoſitati urinali plurimū eſt cōmixtus propter longitudinē tranſitus Ex fractura uero uene in renibus egreditur purior ⁊ minus cōmiſtus ꝓpter breuitatē tranſitus. Differūt etiā factus ab ulcere corrodente facto ꝓpter rupturā. quia ille ē niger aut uirulentus aut ſorditiei cōmiſtus alter uero nō. ſimiliter uero differt a facto propter ſubtilitatē eius. maxime uero ex flobothomia factus etiā a perforatione differt a facto a fractura. quia ille paulatim hic ſubito. Ex quibus p3 ueritas aſſo. bene intelligenti taliter conditionati: Quicūq̃ ſponte i. ſubito ſanguinē. ſ. puꝝ urine nō multū cōmixtū ⁊ multum mingūt ⁊c. de ſanguine aūt a ueſica egrediente. patet in cōmento.

uibuſcunq̃ in urinis harenoſa ſubſtant ſedimina his ueſica aut renes lithiaſim habēt

Concluſio aſſo. ē iſta harena ſubſtans in urina ē ſignu3 lapidis renū aut ueſice. probat̄ ſic harena huiuſmōi ſignificat materiā ex qua generat̄ lapis renū uel ueſice. ⁊ cū hoc ſignificat agens. ſ. calorē terreſtrificātem: igit̄ cōcluſio uera. p3 ꝯñā ⁊ aſſūptum circa litterā declarabit̄: Idē hēt̄ tertio can. xviiii. tractatu ſecūdo ca. de lapide renū. ⁊. xviiii. tractatu primo ca. de lapide ueſice. ⁊. iiii. breuiarii ſerapionis ca. xviiii. ſ. de generatione lapidis. ⁊ ē utilis aſſo. ⁊ ampliatur ut p3. Primo nota per harenas intelligendas eē ſubſtantias quaſdā granuloſaſ harene ſimiles. quandoq̃ ad albedinē quādoq̃ ad rubeū colorē declinantes. Secūdo nota huiuſmodi harenoſas ſubſtantias quādoq̃ decidi a mēbris uel uenis ut epate uel uenis aliis ab īſtrumētis urīe quādoq̃ autē a renibus uel ueſica. a mēbris autem dupliciter. Primo propter lapidoſitatē ī mēbris exiſtentē. ſicut. iiii. interioꝝ ultīo ca. de illo ī cuiꝰ pulmone lapides generabātur. ⁊ ipſe cū tuſſi expellebat. ⁊ nō uideret̄ īpoſſibile aliquas particulas ad minima diuiſas illoꝝ etiā expulſas fuiſſe p urinam Itē ſexto interioꝝ ca. primo auctoritate quorūda3 dicitur in inteſtinis lapides generatos eē. ego autē uidi lapidē ſub lingua generatū ī domino. Nicolao de ſumma ripa. Secūdo ꝓpter fortē aduſtionē ī ſāguine ⁊ humoribus cōtingente. q̄ aliqua pars incinerat̄ ⁊ ad ſubſtantiā cōuertitur harenoſam. ſicut in febribus adurentibus frequēter apparet. differt autē hec arenoſa ſubſtantia ab illa que a renibꝰ ul̄ ueſica decidit̄. quia iſta nō deſcendit īmo frequēter ſupernatat. prīo quia a calore leuigatur. Secundo quia ex longitudine tranſitus ualde cū diuiſa ⁊ cōmixta eſt urine. Tertio quia tranſiens per loca anguſta eſt multū ſubtiliata. econtra autē ſe hab3 de harenulis a ueſica uel a renibus deciſis propt̄ cauſas oppoſitas. Ex quo p3 ꝙ ex harena nō deſcēdente uel ſubſiſtente ſignificat̄ ipſā a longis partibus ꝓuenire. Patet ſecūdo quare dixit ſubſtāt. ut per hoc excluderet̄ harenoſa nō ſubſiſtentia. Tertio nota tam in renibus q̄ in ueſica contingit lapidem generari. ⁊ cōueniūt iſti lapides inter ſe ⁊ differūt Conueniūt primo in materia quia utriuſq̃ materia eſt humor groſſus uiſcoſus. cōueniūt etiā in generante. quia utrobiq̃ fortis calor terreſtrificans licet ſit intenſius ⁊ fortius circa renes q̄ circa ueſicam. Differūt autē in magnitudine. quia maior ut plurimū in ueſica Itē colore. ī ueſica declinat ad albedinē uel nigredinē uel colorē cineritiū. ecōtra autē in renibus: Differūt etiā in duritie ⁊ aſperitate. durior enī eſt lapis ueſice ⁊ aſperior q̄ lapis renū. ⁊ proportionabiliter differūt harenule a renibus ⁊ ueſica prouenīētes. lapis enī non eſt niſi multitudo harenoſoꝝ corpuſculoꝝ adinuicē cōgeſtorum ſiue cōglutinatoꝝ. Ex quibus pōt colligi modus generationis lapidis renū. materia enim uiſcoſa groſſa

Nota hic conuenientiam et differentiam inter lapidem generatum in uesica et lapidem generatum in renibus

ad renes prouenientē. et ibi retenta aut propter debilitatē expulsiue aut opilatione canaliū. calor agit in ipsā eius subtile et aquosum cōsumēdo. quare terrestrificatur hec materia donec incineret et induretur. nō remanēte aliquo glutinoso humido. has partes sic terrestrificatas continuatē generat quoddam corpus durum lapideū qd lapidē noiamus. Similiter enim cōtingit in uesica: materia enim grossa ad uesicam expulsa. que ē mēbrū exangue frigidū. ibi longo tēpore retinetur. et calido paulatim resoluēte subtile: coagulatur donec tandē ad substātiā terrestrē lapideā conuertatur. et hinc est quod hic lapis est maior quam lapis renū et durior et amplior. quia longo tēpore retinetur ad albedinē declinās. quia materia ē penitus a sanguine denudata. econtra uero se hēt lapis renū. Ex quibus ut fundamento soluūt quedā problemata a nostris doctoribus posita. Primo quare in pueris uel adolescentibus nō generatur lapis renū sed uesice. Econtra in senibus. cū tamē in renibus puerorum caliditas sit maior et potentior ad terrestrificandū quam in senibus. Secūdū quare nec in puellis generatur sic lapis nec in uesica nec in renibus sicut in pueris. Tertiū quare in pinguibus magis generatur lapis renū quam uesice. econtra uero in macris. Ex quo patet intellectus unius dicti auic. xviii. tertii et ille cui plurimū aduenit lapis uesice ē extenuatus. Quartū quare minus in iuuenibus quam in senibus fit lapis renū et minus etiā uesice quam pueris: Quintum quare in habētibus uētrē stipticū magis generat lapis renū quam habentibus fluxibilē. Sextū quare in habentibus continue harenosas urinas nō generat lapis nisi raro. et si generatur: generatur durior: Ultimū quare urina ex qua fit sal significat corpus preparatū ad lapidē renū. que oia colligi possunt. tertio. xviii. ca. et. xviii. allegato ca. Ex quibus etiā infertur possibilitas eius qd dicebat supra. s. lapidē in intestinis et sub lingua et sub pulmone generari. Ad primū enim dicitur. quod in pueris et adolescentibus ē uirtus expulsiua renū fortis et humores subtiles respectu senū. quare expellūt ad uesicā. quia tamen uesica ē mēbrū exangue debile et frigidū non potens superfluitates resoluere nec subtiliare. et in ipsis propter gulositatē et inordinatos motus supra repletionē plurime tales habūdāt superfluitates hic ē quod cōtingit illas in uesica cōgregari. et tandē secūdū modū supra positū in lapidē cōuerti. ecōtra uero in senibus uirtus renū debilis. et humores grossi. quare nō expellūtur ad uesicā. sed in renibus ad lapidē cōuertūtur. Colligitur hec solutio. xviii. tertii allegato ca. et clarius a serapione allegato capi. Ad secūdū dicit ut ibidē hētur quod collū uesice in puellis ē breue et amplū ualde. quare superfluitates uesice per illud facile effundunt. sic autē nō est in pueris in mulieribus autē minus multiplicat lapis renū propter eam frequētē mēstruationē quam humores crudi apti cōuerti in lapidē euacuantur. Ad tertiū dicitur sicut ad primū in pinguibus enim cōstrictis et angustis uiis renū minus expellūtur materie a renibus ad uesicā sed retinentur. ecōtra uero in macris. unde xviii. tertii allegato ca. et ille cui aduenit plurimū lapis uesice est extenuatus. Ad quartū patet quod iuuenibus minus fit lapis quam senibus propter uirtutis fortitudinē et humores subtiliores. minus etiā uesice quam pueris. propter idē. et propter minus materias flegmaticas habūdare. et propter eorum regimē esse secūdū plurimū ordinatius. Ad quītū dicit quod in habētibus uētrē stipticū superfluitates plurime per secessum euacuande tendunt ad uias renū. idō. Ex quo in hac passione patet enematum utilitas. Ad quintū dicit quod si quis hēt urinas cōtinue harenosas multū. sunt uie renū ample. quia materie in lapidē cōuertibiles nō retinentur. sed tamē si cōtingat retineri fit lapis durus et magnus ut patet. Ad ultimū dicitur quod per illā significat in renibus esse caliditatē fortē materiem attractiuā et ipsam incineratiuā ideo

Quarto nota nō esse intellectū ypo. quod semp fit lithiasis ubi harenosa subsistāt sedimina sed uult quod quibus preter solitū contingit hoc ibi est lapis. quia. s. actu generatur uel est in generari uel dispositio est ut generetur lapis in eisdem. dant etiā alii aliud intellectū. sed iste sufficit: et hoc si perseuerēt harenosa sedimina.

Si sanguinem mingant et trumbos et stranguiriā habēt. et dolor incidit in pectinem: et sub uētre et peritoneon circa uesicam dolorem significat.

Conclusio affo. est ista. Corpore mingente sanguinem et trumbos et stranguiriā habente. et dolore incidente in pectine et sub uentre et peritoneon hec omnia significāt passionē uel dolorē esse circa uesicā. probatur sic. huiusmodi accidentia cōsequūtur nocumentum existens circa uesicā. igitur cōclusio uera. patet pña. et assūptū circa litterā declarabitur. Cōcordia et ampliatio et utilitas colligitur ut supra et infra. vii huius affo. lxiiii. Primo nota per sanguinem intelligere debemus sanguinē liquidū fluidū. per trūbos uero coagulatū et ad formā pue sanguisuge deductū. Secūdo nota stranguiriā. i. impedimentum in emissione urine. unde stranguiria grece latine difficultas mingendi. quādoque enim sumit pro inpotētia retinendi. hic sumit prio mō. Tertio nota per pectinē ptē a femore ad umblicum sub uētre ylia sunt partes per quas trāseunt pori uritides. per peritoneon uero partem illam que est inter anū et testiculos in uiris. licet Symon ianuensis dicat peritoneō esse siphac. et pro illo allegat iohannē Serapi. ca. de hernia dicētē quod huius nois peritoneon est extensus super uentrem. Quarto nota hic multa esse signa posita. quorum aliqua significāt nocumēta circa renes et circa ylia sub uentre: aliqua circa poros uritides. dū dicit in pectine. aliqua circa uesicam. ut peritoneon. Ex quo infertur snia cōmēta. in cōmēto circa uesicam. quia in uesica uel circa. puta in aliis urine instris. Ex quibus colligit cā uerificās affo.

Si sanguinem et pus mingunt renum aut uesice ulcerationem significat.

Conclusio affo. est ista mictus sanguinis et saniei et odor grauis eius qd mingit significat uesice ulcerationem. probat sic. Ex ulceratione uesice sequūt hec accidētia sicut ex cā. igit conclusio uera. patet pña quia semp effectus est aptus suā causā demōstrare

Nota hic quedam problemata de generatione lapidis cum eorum solutionibus

p3 9ña ꝛ assūptū circa litterā declarabit; Primo nota per sanguinē uel puꝫ sanguinē intelligi posse uel etiā saniei cōmixtū maxīe uero secūdo mō. ꝛ p pus pōt intelligi sanies siue laudabilis siue uirulenta qui squama supra dictū ē Secūdo nota odoreꝫ graue.i.grauiter fetētē iō contingere: quia multe superfluitates cōcurrūt ad uesicā ꝛ ibi retinent ulcere ibi exñte. quia etiā debilis est uirtus uesice putresūt ualde. quia fit fetor grauis. Tertio nota ad ueritatē requiri cōditiones aliquas supra tactas ut ꝙ urina sit naturalis per qð cōprehēdit hoc ex uenis uel ex aliis mēbris nō prouenire. ꝛ ꝙ squame sit albe: ꝛ ꝙ appareat dolor ĩ locis supra tactis

uibuscunqꝫ ĩ urinali uia uel uirga pustule nascuntur sanie fcā et erupta solutio fit:

In isto affo. ypo. itendit ostendere nobis terminationē pustule uel apāis uenietis in uirga ĩtrinsece per quoddā signū. postꝙ per quedā signa docuit cognoscere ulcus uesice ꝛ uult istā cōclusionē. ꝙ tale apā ueniens ad saniē curatur ꝛ ē cōclusio generalis de omni apāte que cōclusio probāt sic. quia per aduētū ad exiturā ad quā sequit̄ euacuatio materie. curatur apā ut p3 iiii. tertii Similis snia habetur. iii xviiii. ca. de difficultate urine ꝛ est utilis in actu ꝑnostico ꝛ curatiuo. quia actu cognoscimus finem: ꝛ docemur uenire ad finem ꝛ ãpliat ad oīa apāta q̃ possūt saniari ꝛ hoc dico propter apāta uetosa ꝛ dura iste affo. cōmētator prio narrat utilitateꝫ affo. Secūdo ampliat ibi. sed ego oblitus sū. dicit ĩ pria uidetur ꝙ iste affo. sit inutilis quia est per se notus quia cañ. generalis ē ꝙ oē apā p saniationē terminatur. respondet gali. ꝙ dat̄ p illū affo. aliud intelligi. s. cura accidentis urine qð ē stranguiria sequēs ad id apā qð opilat uias urine quia per solutionem illius apātis curatur strāguiria sed ego oblitus. nūc ampliat ꝛ prio instat cōtra se. quia possibile ē tale apā terminari per uiā resolutionis ꝛ nō ad saniem ꝛ sic curabitur sicut saniatō ꝛ similiter strāguria curat̄: cōcedit apā posse termīari siue ad saniē siue ad resolutionē. hūc tamē modū termīationis sicut manifestiorē ypo. posuit.

rina nocturna múlta facta modicū secessum significat;

In precedēti ostēdit ypo. terminationē apātis intrinseci uirge. nūc in isto uult cōpare urinā ad secessū que fit tēpore noctis: ꝛ uult istā cōclusioꝫ ꝙ si urina multa mingatur de nocte. ꝙ tūc regulariter secessus d3 eē paucus ꝛ econtra ista probatur. quia si urina ē multa. significat̄ paꝝ humiditatum remansisse in materia fecali. ꝛ p 9ñs feces exsiccatas ꝛ minoratas. ꝛ si feces sint multe significat̄ parū de hūiditate uisse ad renes. ꝛ p 9ñs diminute fieri urinā. Et similis snia ponitur. iii. xviiii. capi. de multitudine urine. ꝛ ē utilis ad significādū qñ oportet paꝝ ad euacuādū per urinā aut p secessū intēdēr ꝛ ãpliat̄ ad oēs euacuationes q̃ se inuicē possunt diuertere. sicut secessus ꝛ urina. Cōsidera ꝙ dixit nocturna. eo ꝙ digestio ĩ qua fit sequestratio supfluitatū a iuuatiuo melius perficitur de nocte. itē dixit multa. quia si non foret multa non sufficeret ad id monstrandum nec econtra.

ubitatur utrum urina mul

ta mincta paꝝ secessū significet ꝛ econtra. Arguitur ꝙ non. possibile est ꝙ simul multiplicetur urina ꝛ secessus. ut p3 in asclitico. Secūdo sic materia fecalis nō potest ire ad uesicā. igit̄ propter multitudinē urine ñ diminuitur ista materia. 9ña ē bona ꝛ añs p3. cū talis materia sit multū grossa. Tertio quero quare magis dixit noctu q̃ die; ad oppositū ē ypo: ꝛ rō assignata cū quo respōdeo notādo ꝙ affo. debeat intelligi qñ materia urine ꝛ secessus decidit ab eadeꝫ materia: utputa ab eodē cibo uel humore. ꝛ p hoc soluitur prima rō. quia enim aquositas diu est tenta in uentre asclitico pōt facere urinā multā. s3 materia cibalis uadens ad uiscera propter ĩpotentiam attractionis illius ad epar multiplicat feces simul ꝛ semel cū urina. Ad secūdū ꝙ materia fecalis nō pōt ire ad uesicam. cōcedo ut fecalis. sed materie que illi admiscētur ex quibus fiūt feces bene possūt ire. que si plurime uadāt. minorantur feces. ꝛ augetur urina. Si uero pauce fit econtra ꝛ tūc ad quesitū respondet̄ ꝙ dixit noctu. quia proprie nox tempus est separationis fecū a materia urine. quia digestio magis perficitur nocte ut dictū ē. ꝛ per 9ñs talis sepatio magis perficitur in nocte.

Nulli dubium

Cōmētator primo uerificat affo. Secundo tāgit ei⁹ utilitates Tertio uerificat illā partem noctu. Secunda ibi hanc autem de prima dicit ꝙ nō est dubium ꝙ si fluat humiditas ad uenas ꝛ tandem uesicaꝫ. s. ex uētre ꝙ fit minoratio egestionū. ꝛ simul fecibus multiplicatis minoratur urina dicit secundo ꝙ dicit hoc ad ostendendū quomō medicus utat̄ dieta conuenienter in fluxu uentris. nam uentre existente magis soluto q̃ debet: minoretur potus ꝛ deriuetur materia ad uesicam. sed uētre existente sicciori maioretur potus quantum possumus ne in uenas eas probibeatur. De tertia dicit ꝙ ypo. dixit noctu. quia tunc est tempus digestionis ꝛ debet intelligi. ut expositum est.

Finis quarte particule.

pasmūs ex elleboro
mortale.

Conclusio affo. est ista. spas
mus ex elleboro ꝓueniēs est
mortale: probatꝰ huiusmodi
spasmus significat exsiccatio
nē mēbroꝝ ⁊ cōsūptionē non
releuabilē p resūptionē. ergo cōclusio uera. pȝ con
sequētia. ⁊ assūptū circa litterā declarabitur. Si-
milis snīa colligit a mesue i de cōsolatione medici
naꝝ intentione. iiii. ca. xiii. s. ultimo dū īquit: fac
tus aūt ex purgatione ē spasmus siccus. ⁊ ē ille quē
ypo. cōdēnauit mortalē eē. ⁊ proprie quādo accidit
ut cōfirmetꝰ. ⁊ i summa i suo de appropriatis capi.
de spasmo. ⁊ secūda tertii ca. de cura spasmi ⁊ pri
mo breuiarii ca. xxvii. ⁊ ē utilis ⁊ ampliatꝰ ut pȝ.
Primo nota hic terminus spasmus sumitꝰ dupliciter
primo proprie qualiter describitur secūda tertii al
legato ca. spasmus est egritudo neruosa qua mouē
tur lacerti ad principia sua. ⁊ inobedientes sunt in
dilatatione ut declaratū est supra. tertia huius sup
illo. febrem in spasmo. ubi declaratū fuit i hac de
scriptione li egritudo sumi posse cōiter ad egritudi
nē ⁊ accidēs ⁊c. ⁊ tūc li qua denotat circūstātiā for-
malis cāe. pōt etiā sumi proprie: ⁊ sic ē egritudo in
mala figura qua imediate īpeditur mēbrū ⁊c. ex
quo pȝ spasmū ut sic sumi posse pro ipso cōtractio ēe
mēbri ⁊ sic ē egritudo in figura. quādoq; pro illo
motu malo quo sic cōtrahitur ⁊ sic ē accidēs. qua
liter sumitur quīto de accidenti: ubi dicitꝰ spasmum
eē motū malū. si tamē p spasmū intelligatꝰ tale extē
sionis īpedimentū est actio lesa. pȝ. Secundo su
mitur spasmus magis cōiter ꝓ omni egritudie ner
uosa qua īpeditꝰ mēbri extēsio uel cōtractio. siue cō
trahatur siue tēsum maneat mēbrū. ⁊ sic extendit
se usq; ad thetanū. ⁊ sic sumitꝰ hic ut sit sensus spas
mus uel thetanus ⁊c. Secūdo nota per elleboꝝ
ītelligēdū eē omnē medicinā exsoluēdo uehemēter
euacuantem. Tertio nota spasmū duplicē esse: s
ꝓportionatū ⁊ nō proportionatū ad materiā. ⁊ ad
huc ꝓportionatū eē duplicē. s. repletionalē siue hu
midū ⁊ ex inanitione siue siccū. ⁊ tu hoc declara ut
supra allegato ca. Quarto nota ex forti medici
na corpori indebite approxīata posse oē genꝰ spas-
mi ꝓuenire. ut colligi pōt a mesue i suo de cōsolati
one lib. prio ultimo cap. ⁊ aliqualiter secūda tertii
allegato ca. prīo ex ea pōt prouenire spasmus non
ꝓportionatus ad materiā duplici mō. Prīo ponen-
do ꝙ corpus elleboro purgatū ītenso frigori occur
rat cuius nerui ⁊ lacerti quia rerefacti ꝓpter eua-
cuationem sunt passibiles ab occurrente frigore in-
grossante magnū recipiūt nocumētū quia aut cōge-
lātur aut cōdēpsātur ⁊ uersus originē cōtrahūtur.
⁊ sic fit spasmus nō proportionatus ad materiaȝ si
tamen tunc in neruis subtilis materia fuisset ībibi-
ta occurrente frigiditate. ille spasmus potuissȝ fie-
ri repletionalis. Secūdus modus est ponēdo me
dicinā qualitatē habere uenenosā cerebro ⁊ lacer-
tis occurrētē. quare cōtrahuntur ⁊ fugiūt. pōt etiā
ēe cā spasmi repletionalis. primo mouēdo ⁊ agitan
do materiā multā quā nō euacuat: sed per corpus
currere facit ⁊ ad neruos. quare i neruos penetrās
⁊ inbibita spasmū cāt repletionalē. ⁊ hoc maxime
cōtingit in corporibus ualde repletis: in quibus uie
expulsionis anguste sunt: ⁊ in quoꝝ renibus ē exces
siua humiditas ⁊ qui sepe se multo uino suppeditāt
mesue allegato ca. Secūdo cōtingit ꝓpterea ꝙ me
dicina eleuat uaporē grossū turbidū: qui ad neruos
penetrās spasmū cāt mō iā dicto. Potest etiā facere
⁊ cāre spasmū de inanitione. humiditates natura-
les corporis totius euacuādo multū. ⁊ per cōsequēs
uehemētia sue siccitatis neruoꝝ substātiā exsiccan
do quia cōtrahuntur ⁊ cātur spasmus. Ad pro-
positū dū dicitꝰ spasmū ex elleboro esse mortalē: p
talē spasmū proportionatū ad materiā ⁊ de inaniti
one intelligere debemus ⁊c. de tali enī potissime ue
rificatur ipsum esse mortalem. Quinto nota hūc
spasmū ex inanitione quādoq; esse uniuersalē quan
doq; particularē. i ꝓposito autē de uniuersali potis
sime est sermo. notū enī est spasmū particularē nō
necessario esse mortalē ut in digito cōtingentem.
Sexto nota hūc eē duplicē. s. cōfirmatū ⁊ nō cōfir
matū. cōfirmatū intelligo illū qui post remotioneȝ
cāe exsiccantis in suo uigore uidetꝰ ꝑmanere econtra
autē nō cōfirmatū intelligo. Ad propositū de cō
firmato est sermo. significat enī ualde magnā are
factionē in mēbris ⁊ exsiccationē precessisse. a qua
non posset corpus nisi in longo tempore releuari.
cum accidentia spasmi sunt fortia ualde prius defi
cit uirtus. Ex quo pȝ spasmū hūc mortalem esse
⁊ per uiā signi ut tactū est. ⁊ per uiā cāe. quia i spas
mo uniuersali contractis lacertis pectus mouentibꝰ
īpeditur anhelitus. quare fit additio in exsiccatione
⁊ iflāmationem ⁊ prefocationē. imo secūdū pluri-
mū prefocādo interficit. propter qđ secunda tertii
allegato ca. cū autē aliquis moritꝰ in spasmo corpo
re ipsius calido: tūc illud est ex eis que prefocando
interficiunt ⁊ neq; suffocādo interficit nisi quia la-
certus anhelitus spasmatur ⁊ destruitur motus eiꝰ

Utrum spasmus de inanitione
prouenięns sit mortale. Arguitur mul
tiplicitꝰ ꝙ nō. primo nullus est spasmꝰ
de inanitione. ergo questio falsa. aīs
probatur. nullus spasmus materialis est de inaniti
one. eo ꝙ quilibet talis ē pendens a materia sȝ spas
mus ex inanitione dictus est materialis. eo ꝙ est ꝓ
portionatus ad materiā ergo ⁊c. Cōfirmatꝰ i casu
idē ē spasmus ex inanitione ⁊ repletione: proportiō
natus uel nō proportionatus ad materiā sed nec re
plōalis ex ellō. nec ad materiā nō proportionatus
est mortalis. ergo pȝ ꝯña. ⁊ assūptū arguitur ponē
do ī mēbro eodē simul imprimi frigiditatē corru-
gātē. ⁊ ad idē materiā replentē. ⁊ forte nocumētuȝ
neruoꝝ origini per colligantiā cōicari. ⁊ pȝ ꝙ hoc
mēbrū spasmatꝰ. ⁊ nō nisi uno spasmo qui non ma
gis denominabitꝰ de inanitione q̄ repletōe. nec ꝓ
portionatus q̄ nō proportionatus ad materiā ergo
⁊c. Confirmatur. quia auctores ponūt curā huius
modi spasmi sicci. quia curatur in pueris. ut secun
da tertii ca. de spasmo. ⁊ Mesue de appropriatis
⁊ rasis nono almansoris. uel formetꝰ sic argumētū
nullus spasmus ex elleboro est ex inanitione. ergo
questio falsa. assūptū arguitꝰ. quia quilibet talis ē
proportionatus uel nō proportionatus. si primum

patet quia ē materialis. si secūdū etiā p3. quia depē
det a materia ut a uapore malo cōicato cerebro
❡ Secūdo sic facilius labit neruus ad spasmū siccū ꝙ
humidū ergo minus periculosus est spasmus siccus
ꝙ humidus: assūptū arguit. quia spasmus siccus fa
ciliter aduenit. ⁊ curatur in pueris eueniēs. siue pꝰ
febrem uel propter aliā cām ergo nō est incurabilis
p3 ꝯña ⁊ colligitur assūptū secūda tertii allegato ca
pi. Confirmatur idē. quia difficilius curabilis ē re-
plōalis ꝙ ex inanitione sed ille nō ponitur ex toto
mortalis. ergo ⁊c. maior arguit. quia ad curādū
spasmū de inanitione sufficit sola humectatō ad cu
rādū autē replōalem requirit euacuatō ⁊ exsiccatō
difficilius ē autē euacuare ⁊ exsiccare simul. ꝙ solū
humectare. eo ꝙ eque difficile ē exsiccare sicut hu
mectare ut colligitur. vii. terapentice. unde cōsti
tutiones sicce sunt saniores ⁊ minus mortifere hu-
midis ⁊ pluuialibus tertio afforismoꝝ affo xvi. igi
tur ⁊c. Ultimo arguitur ad pricipale sic. talis spas
mus nō ē fiens quia est a cā independens nulla enī
uidetur talis per cuius presentiā hic spasmus ī mē-
bri substantiā cōseruetur sed ꝙ nō sit factus pat3.
quia ē materialis quilibet autē morbus materialis
est fiens. quia a materia pendens ergo ⁊c. Ad
oppositū ē affo. cū cōcordantius allegatis. ❡ In ista
questione ponēde sunt quedā terminorū descriptio
nes. secūdo cōclusiones de quesito. tertio respondē
dū ad argumēta. Quantū ad primū sciendū pri
mo quid per spasmū intelligi debeat. ⁊ quid p pro
portionatū. ⁊ quid per nō proportionatū ad mate-
riam: ⁊ quid per replōalem ⁊ quid per inanitionē
differūt autē primo secūdū rōes formales suas ut
p3. ⁊ etiā quia ī replōali abbreuiatur neruosū mē-
brū secūdū longitudinē. ⁊ maioratur secūdū latitu
dinē: in spasmo autē ex inanitione secūdū utrumq3
minoratur. ut p3 in corio corrugato ad ignē. ut col
ligitur tertio can. allegato ca. ⁊ cā est quia in spas-
mo de inanitione fit substantialiū partiū deperditio
secūdū omnē diametrū. ut inferius clarius declara
bitur. ❡ Secundo premittēdū p morbū materialē
itelligēdū eē morbū a materia aliqua humorali uł
ei proportionata in genere cāe efficientis pendente3
particulari dependentia. quia. s. eius cā efficiēs uel
conseruans est res grossa corpulenta corporalī cor
pore preter naturaliter contenta qualiter febrē pu
tridā ⁊ apostema dicimus esse materiales morbos
Ethicā autē inmaterialē. licet enim pendeat gene-
rali dependentia ab humoribus. nō tamē aliq̄ par
ticulari dependētia. quia. s. ab aliquo calore uł ab
aliqua dispositione preter naturā in eis exñtē talit
pendeat ꝙ ipsa remota remoueatur ethica. unde ⁊
propter hoc dicitur imaterialis. Ex quo sequit pri
mo proprie loquēdo spasmū de inanitione ut sic nō
esse materialē morbū. quia nō ē pendens ⁊c. Ex
quo probabiliter p3 ipsū non debere dici spasmū
materialē. quāuis iproprie diuidat spasmus mate
rialis in spasmū de inanitione ⁊ spasmū de replōe
Sequitur ulterius hāc ꝯñaꝫ non ualere. a. est spas
mus ꝓportionatus ad materiā. ergo materialł uel
saltē istā ꝯñaꝫ nō ualere. a. ē spasmus materialł uel
proportionatus ad materiā. ergo a ē morbus ma-
terialis. nec ibi arguitur ab inferiori ad superius

❡ Sequitur ulterius aliquē spasmū nō proportiona-
tū ad materiā esse morbū materialē. aliquis enī ta
lis est pendens pticulari dependentia ab aliqua ma
teria: que est cā corporalis in corpore preter natu-
raliter contenta. sicut que fit a colera eruginosa ut
tangit in cōmento cuius signū est quia curat p eua-
cuationē. Ex quo ulterius p3. istā ꝯñaꝫ nō ualere a
est spasmus nō proportionatus ad materiā. ergo ē
materialis uel nō materialis morbus. quia opposi
tū cōsequētis stat cū añte. ut tactū est. tota autē cā
diuersitatis istius est equiuocatio ī terminis his ma
terialis ⁊ non materialis siue imaterialis. per spas
mū enī materialē possumus intelligere spasmū con
sequētē superabūdātiam uel defectū materie ī mē
bro spasmato cōtento. possumus etiā itelligeř spas
mū a materia pendentē. ⁊ sic spasmus aliquis dic
tus non proportionatus ad materiā est materialis.
⁊ plura alia ex his cōcludi possunt. Tertio pmit
tendū. spasmū ex inanitione eē duplicē. s. cōfirma
tū ⁊ non cōfirmatū. tacta est hec diuisio supra circa
litterā ⁊ a mesue allegatis locis ⁊ auic.

❡ Quantum ad secundum sit prima.
conclusio. aliquis spasmus non proportionatus ad
materiā est mortalis: patet de spasmo ꝯñte puncu
onem scorpionis maligni in neruoso mēbro. aliqs
enim talis spasmus mortalis est. ut colligi pōt q̄rto
can. sexta fen. tractatu septio ca. de punctura scor
pionis Ide3 quia huiusmodi spasmi accñtia sunt ue
hementia. ergo uirtutē ibecillē possūt ꝓsternere et
uincere. ⁊ per ꝯñs ⁊c. Secūda cōclusio licet ita
sit secūdū plurimū hic est curabilis ut p3 intelligēti:
Tertia cōclusio aliquis spasmus replōalis est mor
talis. colligitur secūda tertii allegato ca. ⁊ pōt pro
bari ut prima cōclusio ꝓbabatur. ❡ Quarta con-
clusio aliquis talis est salubris. uel sit tota una cō
clusio. Quinta cōclusio licet spasmus sicus secū
dum formalē denoiationē sit neruo spasmo humi
do lapsus similior tamē est eidē uirtualiter dissimi
lior p3. quia ad neruū labi in spasmū humidū. suffi
cit superfluam humiditatē in substantiā neruoꝝ im
bibi ⁊ penetrare. ad siccū uero requirit substātiam
nerui densa3 in uaporē cōuerti. sed ꝓptior ē ner
uus ad primū ꝙ ad secūdū. ergo. ⁊c. p3 ꝯña ⁊ assū
ptū similiter. ❡ Ex quo sequitur ꝙ spasmus siccus d3
dici neruo dissimilis uel contrarius. humidus si-
milis uel proportionalis. Sexta cōclusio aliquis
spasmus de inanitione est curabilis. p3 per Mesue
⁊ Auic. locis allegatis. ❡ Septiā conclusio spasmꝰ
de inanitione confirmata est incurabilis. hāc conclu
sionē ypo. intellexit in affo. ⁊ galie. in cōmento et
Mesue ⁊ Auic. ubi supra. Sed circa iā dicta que-
dā dubitationes concurrūt. Primū dubiū cōtra qui
tā conclusionē. quia facilius labit corpus ad quali
tatē dominantem in eo. Cū ergo in quolib3 neruo
dominetur humiditas siccitati. facilius labet neruꝰ
ad humiditatē extendentē ꝙ siccitatē: ⁊ si sic. sequi
tur ꝙ lapsus ad humidū ē similis neruo formaliter
⁊ uirtualiter cuius oppositū superius dicebat. ⁊ per
idē uidetur sequi ꝙ a lapsu ⁊ spasmo humido diffi
cilius releuabitur corpus ꝙ a lapsu uel spasmo sic
co aliis paribus. cōsequētia nota: ⁊ assūptū p3. cum

cuiuslibet mēbri nostri corporis cōplō declinet ab e
quali ad pōdus per excessū calidi ⁊ humidi. Confir
matur quia ꝑ hoc absolute facilior est lapsus ad ca
lidū ꝙ̄ ad frigidū; ut pridie ī quadā disputatōe dice
batur. Secūdū dubiū. quia penes descriptionē lap-
sus similis ⁊ dissimilis superius positaꝫ uidet̄ sequi
eidē cōpōni uel mēbro utrumqꝫ contrarioꝝ lapsuuꝫ
esse similē. uel ecōtrario alicui cōtrariū. qđ nō ap-
paret rōnale. quecūqꝫ enī similia sunt in tertio. sūt
similia inter se. ⁊ arguitur ꝯñа. quia neruo pueri
spasmus siccus ē similis respectu ceteroꝝ etatū. qͣ
ꝓportionabiliter facilius cadit in illū ut secūda ter
tii. similiter etiā humidus. ut pꝫ. quia etiā spasmo
humido facilius spasmātur pueri. iō etc. Tertiū
dubiū penes dicta ī primo articulo sequit̄. ꝙ idem
spasmus potest esse materialis ⁊ īmaterialis. ꝓpor
tionatus ⁊ nō proportionatus ad materiā. ⁊ argui
tur cōsequētia. ponēdo ut supra cām prouocantem
spasmū materialē ⁊ nō proportionatū ad materiā
equipotenter cōcurrere. neutra per se sufficiente ad
cāndū spasmū. ⁊ pꝫ illū nō eē magis proportionatū
ꝙ̄ nō ꝓportionatū ad materiā denoīandū. ⁊ ꝑ ꝯñs
⁊ce. ⁊ per idē deduci pōt. aliquē eē spasmū propor
tionatū ad materiā qui nō ē de inanitione nec reple
tione. uel ꝙ idē est de inanitione ⁊ replōne; Ad pri
mū illoꝝ dicit̄ cōcedendo. ꝙ absolute aliis paribus
facilius qualitatiue humectatur quodlibꝫ corpꝰ ꝙ̄
ipsū qualitatiue exsiccet̄. merito gradualis mēsure
siccitatis ⁊ humiditatis qualitatiue in eo existentis
ut probat argumētū ⁊ dico notāter aliis paribus.
propter caliditatē plus iuuare siccitatē ad exsiccādū
ꝙ̄ humiditatē humectādū. qđ est forte quia sic di-
sponit caliditas siccitatē ad siccādū. sicut siccitas ē
lima caloris. imaginando ꝙ sicut lumen cadens su
pra colorē disponit ipsū ad producēdū spetiē coloris
quā se solo color producere nō pōt uł sufficit ita sic
citas disponit caloreꝫ cui cōiūgit̄ ⁊ ecōtra ad ꝓducē
dū calorē uel siccitatē uel etiā ꝙ ipsa siccitas effecti
ue cōcurrit cū calore ad calefaciendū. ⁊ hoc ē aliud
a primo: quia in primo dicit̄ dispositiue concurrere
in secūdo uero effectiue concurrere. tamē quia cali
ditas resoluēdo ī mēbro partes humidas. terreas
relinquendo iuuat preparando subiectū ut sic exsic
cetur. ⁊ sic non. equaliter iuuat siccitas ⁊ humidi-
tas. Si ergo in aliquo mēbro procederet humecta
tio qualitatiua ex sola actione humiditatis. ⁊ ī ali-
quo exsiccatio qualitatiua ex actione sola siccitatis
facilius absolute mēbrū humectaret̄ quodcūqꝫ ꝙ̄ ip
sum exsiccaretur. licet cōcurrēte actione caloris cō
tingat oppositū. ⁊ sic concedo ꝯñter. ꝙ absolute la
psus ad humidū est similior neruo formaliter ⁊ uir
tualiter aliis paribus ꝙ̄ lapsus ad siccū. ꝙ̄uis lap-
sus ad spasmū siccū sit similis neruo secūdū forma
lem denominationē qua neruus sic respectu cutis de
nominatur. Ad secūdū dicit̄ cōcedēdo cōclusionē
illā. s. eidē cōplexioni uel mēbro alteri cōpato utrū
qꝫ lapsuū cōtrarioꝝ est similis ut deducit argumētū
⁊ cōcedit̄. ꝙ illi lapsus sunt similes inter se. que ad
hoc in quo sunt similes in tertio. s. ut faciliter ner-
uo aduenire. Ad tertiū dicit̄ ꝙ per spasmū ima
terialē possumus intelligere uel spasmū nō propor
tionatū ad materiā ad sensū datū uł n̄ pēdētē a ma
teria per cuius remotionē sit aptus huiusmodi spas
mus remoueri. secundū ergo diuersā acceptionem
huius termini īmaterialis foret dicta cōclusio ī cāu
cōcedenda. significādo. s. ꝙ aliquis spasmus nō ꝓ-
portionatus ad materiā ē materialis. i. pendens a
materia, si tamē li īmateriale utrobiqꝫ uniformit̄
sumeretur. eēt cōclusio simpliciter impossibił. pro
ut pꝫ intelligenti. Pro alia uero cōclusione dicit̄
illā ꝯclusionē tāꝙ̄ īpossibilē negādo. s. ꝙ aliquis sit
spasmus qui nō sit proportionatus aut nō ꝓportio
natus. ⁊ admittitur casus. ⁊ dicitur ꝙ ille erit spas
mus proportionatus ad materiā. ⁊ cū arguit̄ ꝙ nō
quia ille nō magis erit denoīandus proportionatus
ꝙ̄ nō proportionatus. dicit̄ ꝙ nō erit uere denoīa-
bilis nō ꝓportionatus. eo ꝙ erit pendens uł sequēs
superhabūdātiā materie in neruo. licet etiā ad hoc
cōcurrat aliud: sed de hoc supra dictū ē. posset etiā
dici ꝙ per spasmū nō proportionatū possumus itel
ligere omnē spasmū cuius cā est aliud ꝙ̄ suphabū-
dantia uel defectus materie ⁊c. ⁊ tūc idē eēt spasmꝰ
proportionatus ⁊ nō ꝓportionatus ad materiā. uł
potest dici ꝙ in rōne formali spasmi nō proportio
nati includitur ipsū nullatenus a materia pendere.
s. nec totaliter siue a materie superhabundātia uel
defectu tamꝙ̄ totali cā. ⁊ iuxta hoc conceditur ali-
quē esse spasmū nō proportionatū ad materiā: nec
sic isti termini ꝓportōnatū ⁊ nō ꝓportionatū sūt ter
mini cōtradictorii: Consimiliter per oīa dicit̄ cōce
dendo illā ultimā cōclusionē. s. ꝙ idē spasmus erit
de inanitione ⁊ replōne. licet secūdū distinctas rōes
formales sic sit denoīabilis. uel pōt dici aliter iux-
ta alias rōnes tactas. ⁊c. in responsione. s. in dedu
ctione precedentis conclusionis: Ad argumēta ꝓn
cipalia ad primū cū suis cōfirmationibus pꝫ respon
sio per dicta in solutione tertii dubii. Ad secūdū
pꝫ quid sit dicēdū ⁊ ad cōfirmationē. Ad secundam
ꝯfirmationē dicit̄ negādo difficilius curabilē eē spas
mū replōnalē ⁊c. ⁊ hoc aliis paribus ⁊c. ⁊ negatur
ulterius ꝙ difficilius sit mēbrū euacuare ⁊ exsiccar̄
ꝙ̄ ipsū humectare. humectatione substantifica: de
quo supra secūda huius uisum est. Pro autori-
tate galie. septimo terapentice. dicit̄ ꝙ tātū est peri
culū ī humectādo sicut in exsiccando qualitatiue
Ad istud uero cōstitutiones uero anni ⁊c. uidebitur
alias. Ad ultimū dicitur probabiliter. ꝙ tał mor
bus est secūdū plurimū factus: ⁊ negat̄ ꝯñа talis ē
materialis. i. proportiouatus ad materiā. ergo nō
factus ut supra. ⁊ dixi notāter secūdū plurimū. qͣ
ꝓbabile est aliquē talē eē fientē. imaginādo a febri
li calore acquiri siccitatē continue a calore illo per
tempus pendentē. iuxta enī dicta superius cōcedūt
aliqui in casu. aliquē spasmū non ꝓportionatū ad
materiam esse factū uł cōsequētē cōgelationē a for
ti frigore: quo remoto adhuc eēt membrū aptū re
manere spasmaticū. de hoc eēt dubiū nō paruū ali-
as perscrutandum ⁊ce.

A uulnere spasmus superue niens mortale.

Conclusio aſo. est ista. spasmus superueniēs uulne
ri est mortalis. probatur. huiusmōi spasmus sig-
nificat uehemens nocumētum in principali uel prin
cipalibus mēbris cū multa uirtutis debilitate. ergo
pꝫ ꝯñа. ⁊ assūptū circa litterā declarabit̄: Idē scōa

iii. ca. de spasmo ad finē dū inquit. Et omnis qui-
dem spasmus sequēs uulnus est mortalis. ⁊ ē utilis
in actu pronostico ⁊ operatiuo ut pꝫ: ⁊ ampliat̄ et
ce. ¶ Primo nota licet uulnus proprie sūptū cōtra
ulcus distinguatur: existente uulnere solutōne con
tinuitatis sine sanie uel putredine. ulcere uero ecō
tra. Jn proposito tamē capit̄ ut se tā ad ulcus q̄ ꝓ-
prie dictū uulnus extēdit ut sit sensus in uulnere uł
ulcere. Secūdo nota per spasmū hic potissīe uni
uersalē nō ꝑticularē eē intelligēdū. pꝫ enī ꝑticularē
spasmū ex uulnere nō necessario nec ut in pluribus
esse mortalē. ¶ Tertio nota ad uulnus omne gen⁹
spasmi natū esse sequi. s. proportionatū ⁊ nō pro-
portionatū ad materiā. ⁊ ꝓportionatū de inanitiōe
⁊ similiter de repletione. Primo enī nō proportō
natus sequi pōt ex uulnere. maxīo nocumēto cere
bro ⁊ neruoꝝ originibus cōīcato. aut etiam ceccato
uulnere uirulentia in neruoso mēbra retenta. sicut
in nerui ⁊ tenātos punctura cōtingit tertio tegni. si
militer spasmus replōnalis apāto enī mēbro neruo
so uel multū dolente. multa materia fluit ad mem
brū apātū. que etiā inde ad reliqua neruosa mēbra
dispergi pōt. ⁊ illa replere. pōt etiā propter uehe-
mentiā doloris corpus uehementer agitari. ⁊ hu-
mores in motu uehementissime poni. ⁊ cōsequēter
ad neruos si debiles fuerint fluere: ⁊ ipsos replere
Similiter etiā spasmus de inanitione ex uulnere cā
ri pōt: si ex uulnere maxima sanguinis quātitas ꝺ
perdetur quare ⁊ omnia mēbra subito arefiant uel
exsiccētur. ⁊ sic ꝯñter spasmo inanitionis spasment̄
ad propositū licet de omnibus possit affo. uerifica-
ri. potissime tamē intelligi dꝫ de spasmo ad materi
am proportionato. s. de replōne uel de inanitione.
¶ Quarto nota ad ueritatē affo. requirūt̄ aliq̄ cō-
ditiones: Prima ē q̄ huiusmōi sit in mēbro princi
pali uel neruoso cuius nocumentū sit principali fa-
cile cōīcabile Secūdo q̄ huiusmōi spasmus sit per-
seuerās ⁊ fortis. ⁊ quidā addūt q̄ sit cū uirtutis ꝓ
stratione Ex quibus colligi pōt affo. ueritas si enī
ex uulnere in principali uel neruoso membro fiat
spasmus perseuerās ⁊ proportionatus ad materiā
uniuersalis significatur principalis mēbri maximū
nocumētū cū apāte in ipso uel neruoso mēbro qꝺ ē
mortale. uel humiditates mēbroꝝ naturales eē ul
timata cōsūptione cōsūptas etiā ē mortale. iō ⁊c.

Nota ultimo ut cōmētator signū mortale quia
secundum plurimū ad ipsū sequitur mors: ⁊ aliqui
dicunt mortale. quia inclinata ut mortem inferat.
⁊ potes addere q̄ nō solū uia signi sed etiā cāe ⁊c.

Sanguine multo fluente spasmus innatus aut singultus innatus malum.

Tōcso affo. ē ista spasmus aut sigultus inat⁹ corpe
multo sanguīe fluēte ē signū malū ꝓbat̄. hmōi spas
mus significat uehementē inanitionē mēbroꝝ ⁊ uir
tutis defectionē. ergo pꝫ ꝯña. ⁊ assūptū circa litterā
declarabitur. Similis snīa colligit̄ quarta quarti
tractatu secūdo. ca. de fluxu sanguinis ⁊ eius reten
tione dū inquit ⁊ scias q̄ omnis cui accidit euacuatō
⁊ proprie sanguinea. ⁊ proprie arterialis ⁊ supflu
it. ⁊ accidit ei spasmus est malū. Similiter si acci
dat ei singultus mortale. ⁊ quātū ad secūdū colligi
pōt in sententia. xiii. tertii tractatu tertio. v. ca.
de singultu ⁊ nono almāsoris de spasmo. Spasmus
uero qui nō repente sed suauiter accidit post febrē.
aut multū uētris fluxum. malus est ⁊ uix curabilis
⁊ ē utilis in actu pronostico ⁊ practico. ⁊ ampliatur
ad omnē sanguinis fluxū siue artificialē siue a natu
ra prouenientē. ⁊ quecūq; corpora in quibus huius-
modi cōtingunt accidentia ex sanguinis fluxu. Pri
mo nota sanguinē multū fluentē posse ītelligi arteri
alē ⁊ uenalē. similiter pōt uterq; fluere. in proposi
to autē de utroq; licet magis debilitet̄ uirtus de flu
xu arteriali q̄ uenali ut. quarta. iiii. allegato ca.
¶ Secūdo nota huiusmōi fluxū posse eē multū ⁊ subi
tum sicut cū apperit̄ uena uel arteria magna aper-
tione ⁊ notabili. pōt esse paulatinus ⁊ modicus hic
factus est sermo de multo in affo. ⁊ potissime intel
ligitur si sit repentinus. a fluxu enī sanguinis pau-
latine ⁊ si sit multus raro cōtingit corpus ad spas-
mū ꝑduci. Tertio nota q̄ ad multū ⁊ repentinū
sanguinis fluxūm. primo subsequit̄ magna uirtutis
prostratio. propter multā spūs ⁊ humiditatis natu
ralis defectionē: per quoꝝ presentiā cōseruat̄ uita
subsequi etiā est aptus spasmus ex inanitione. mul
to enī spiritu ⁊ sanguine euacuato deficit neruis ⁊
lacertis debita ⁊ substantifica humectatio unde ex
siccātur substantifice exsiccatione corrugante. ⁊ ex
ꝯñti fit spasmus iam dictus. ¶ Ex quo pꝫ quare ad
didit illā particulā multo. licet enī absolute fit spas
mus. quia ex multo sanguinis fluxu distincte quo-
dā mō cōprehendimus ipsū ēe spasmū de inanitiōe
qui ē ualde malus. iō spetialiter hoc addidit. ⁊ ex
hoc secūdo colligitur cā uerificās affo. Quātum ad
primā ꝑtem. ex sanguinis enim multo fluxu. ar-
guitur magna uirtutis debilitas. ⁊ spasmū illū esse
de inanitione: pꝫ multa existente uirtutis debilitate
cū spasmo nō possumus nisi ualde malū arguere.
quare ⁊c. ¶ Quarto nota. singultū nō eē aliud q̄
malū motū oris stomachi meri uel stomachi totius
cōpositū ex cōtractiuo ex extēsiuo motu. q̄re mo-
uetur stomacus ad expellendū rem nature nocētem
nocumento ꝑcepto. uel etiā mouet̄ natura ad resi-
stendū uel obuiandū cāe contrahenti os stomachi si
ne percepto nocumēto. unde singultus uidet̄ esse si
cut spasmus: est enī spasmus motus. ⁊ colligit̄ hoc
totū tertio can. fen. xiii. tractatu. v. cap. de singul
tu ⁊ a serapione quarto sui breuiarii. ⁊ a constanti
no in uiatico. cuius quidē cā pōt eē multiplex. aut
eniꝫ est in stomacho per cōītatē huiusmōi nocumē
tū a uētriculis cerebri uel uellamībus eius. aut per
proprietatē. ⁊ hoc quādoq; ē cā replens uel grauās
ut humiditas nimia imbibita ī ore stomachi uł me
ri. ⁊ cōtrahitur sicut in spasmo replōnali excutitur
stomachus ⁊ meri. ut expellat reꝫ illā ⁊ redeat ad
sitū ⁊ quātitatem debitā siue naturalē. quādoq; ue
ro est cā mordicās uł pungens ut uinū puꝝ acutum
aut simile. quādoq; uero exsiccatur fortiter. quare
contrahitur ⁊ corrugatur: uirtute tamē huic corru
gationi resistente ⁊ obuiante fit motus iā dict⁹. et
de hoc ultimo maxime est in proposito sermo. scā
enī sanguinis euacuatione. mēbra omnia priuātur
humiditate ⁊ maxime cōtingit hoc aliquādo iuxta
meri. quare corrugabit̄ ⁊c. Ex quo uidet̄ apparer̄

tota affo. ueritas: Ultimo nota non solū hec de singultu. sed etiā de sincopi habere ueritatem: Notāter autē dixit malū: ⁊ nō mortale. quia si talia non cōfirmata fuerint. nō sūt mortalia. uel melius quia ex alia cā ꝙ ex inanitione contingunt. ut cā īprimēte lesionē perceptam. ⁊ tunc licet malum sit. non tamē mortale. ⁊c.

Spasmus et singultus post nimiam inanitionem malum.

Conclusio affo. est ista: spasmus ⁊ singultus post nimiā inanitionē est malū: probatˀ. huiusmōi accidētia significāt uehemētē mēbroꝝ exsiccationē ⁊ uirtutis debilitatē. ergo cōclusio uera. pꝫ ꝯña ⁊ assūptū circa litterā declarabitur. Similis sētentia colligitur ⁊ ampliatio ⁊ utilitas sicut in precedenti affo. Primo nota per nimiā īanitionem intelligēdū eē omnē superfluā euacuationem. siue a natura siue ab arte. siue a quacūqꝫ alia cā prouenerit. Secūdo nota ꝙ ex multa inanitione arguitˀ uirtutis debilitas. ut circa precedentē afforismū dicebatur. ex spasmo autē ⁊ singultu arguitˀ ultima uel quasi ultima exsiccatio substantifica mēbroruꝫ sed stante hec ultimā exsiccatione cū debilitate uirtutis nō pōt argui nisi malū ergo ⁊c. Tertio nota hoc esse malum per uiā signi ⁊ cāe ut supra ⁊c.

Utrum singultus scilicet consequēs inanitionē uel fluxū sanguinis nimiū sit malū signū.

Arguitˀ ꝙ nō. ꝓmo īpossibile est ex inanitione uel exsiccatione cōsequēte euacuationē naturalē uel artificialem prouenire singultū. ergo qō falsa. patet ꝯña ⁊ assūptū arguitur: quia maior ē exsiccatio prouenīēs ex marasmo uel ethica tertie spetici ꝙ ex euacuatione facta cū farmaco uel ex alia euacuatōe. sꝫ ex illa nō prouenit singultus nec cōtractō meri. ergo. pꝫ ꝯña ⁊ assūptū experimēto pꝫ. ⁊ ꝑ idē argumētū deducitur ꝙ ex nulla euacuacione pōt prouenirˀ spasmus ut pꝫ. Secūdo huiusmōi singultus propter nimiā inanitionē factus aliquādo faciliter remouetur. ergo nō ē signū malū. pꝫ ꝯña. ⁊ colligitˀ assūptū. xiii. tertii tractatu. v. ca. de singultu ubi īqt: Et quādoqꝫ fit ex siccitate nō ꝯfirmata ⁊ iuuatˀ ex q̄libet humectante ⁊ remouetur. Tertio si ex nimia euacuatione fieret singultus fieret spasmꝰ uniuersalis. ꝯñs falsū ⁊ cōtra experimētū. ⁊ arguitur ꝯña. quia non minus exsiccabilia sunt alia mēbra neruosa ꝙ meri. Si ergo ex euacuatione fieret ⁊c. sequeretur ꝙ etiā quodlibet aliud mēbrū neruosū spasmabitur. Quarto si possꝫ ⁊c: sequeretˀ ꝙ quilibet esset mortale signū. arguitur. quia quilibꝫ significat siccitatē cōfirmatā ergo. ꝯña tenet ex dcīs auctoꝝ ⁊ arguitur antecedēs. potētior ē ad spasmādū quelibet siccitas confirmata ꝙ non confirmata. spasmo ex inanitione ⁊ singultu. sed cū aliqua cōfirmata nō stat spasmus uel singultus ut in ethica senectutis ⁊ in ethica stomaci ergo ⁊c. Ad oppositum ē ypo. ī affo. ⁊ galie. in cōmēto. In ista qōne ꝓmo uidebitˀ de causis singultus. ⁊ quid nōīs eius secundo respondebitˀ ad quesitum. Quantū ad primum sciendū ꝙ de singultu plures dantur notificationes. una colligitur a serapione tertio breuiarii ca. vii. Singultus est malus motus quē facit natura in reliquis ꝑtibus stomaci. quādo uadit ad expellendū humorem qui nocet ei ⁊ nō obediūt ei res expellendo. ⁊ pꝫ hāc descriptionē nō eē cōpletā. nō ei cōuenit singultui cuilibet. quia nō ex inanitione ꝓuenienti. Alia notificatio colligitˀ a mesue prīo de consolatione intentione quarta ca. vii. s. de singultu post purgationē: Singultus est motus spasmosus stomaci factus a re nocēte. qua fit cōtractio partium eius aggregantiū se in seipsas forti motu. Tertia descriptio colligitˀ tertio can. sen. x: tertio tractatu quinto allegato ca. Singultus ē motus diuersus cōpositus sicut spasmus cōstrictiuus cū tensione dilatatiua exñs in ore stomaci aut toto corporˀ eius aut meri. ex quo aggregatur ad seipsū cū spasmo fugiens ex re nocēte si fuerit nocēs. aut preparatur ad motū fortis expulsionis sequētis ipsū sicut accidit ei qui uult ⁊ assimulatˀ alicui mōꝝ motus tussis que ē ī pulmone ⁊ uellamīe ad expellendū humorē aut ꝙ nō sit nocēs. sed sit secūdū semitā superfluitatis siccitatis mouētis ad similitudinē aliquam sicut spasmus ⁊ natura moueat ad dilationē ⁊ nō obediat illud ⁊ succurrat ei. ⁊ hec est diffinitio completa singultus ⁊ est talis generaliter explicās omnes modos quibus accidit singultus. in qua li motus ponitˀ pro genere: Ex quo cōprehenditˀ singultū eē actōnē corruptā ⁊ accidēs. unde quīto de accidenti ad primū. malo motui supponitˀ. sed li diuersus ponitˀ ad differentiā motuū naturaliū. ut pulsus anhelitꝰ ⁊c. exponitur ergo diuersus. s. a naturali. quia malus motus est. ⁊ illa particula sicut spasmus est cū ista cōstruēda ut sit sēsus diuersus a naturali sicut spasmus sed per li cōpositus explicatur formalis cā singultus. nō enī cā est cōstrictio nec tēsio siue dilatatio sꝫ aggregatū ex his ⁊ ꝑ hoc differt a spasmo qui solum est cōtractio cū prohibitione dilatationis. ꝑ hoc ꝙ dicitˀ existēs in ore stomaci. explicatur membrum cuius passio est singultus sed per li ex quo ⁊c. declaratur qualiter ⁊ ex quibus duobꝰ motibꝰ sit cōpositus. cōtingit enī ipsū contrahi ⁊ expelli ex tribꝰ cāis ī diffinitōe tactis s. cā nocēte ⁊ cā ñ nocēte ⁊ colligātia. ītelligēdo ꝑ cāꝫ nocētē cāꝫ contētā ī stomaco ⁊ nocumētū ꝑceptū imprimētē ⁊ positiuū. ut humor mordicās aut aliquid huiusmodi. Causā uero non nocētē intelligit cām huiusmodi motus contractionis cāntem. nō propter illud nocumētū. sed exsiccando ⁊ corrugando. Per colligantiā uero pꝫ dicit igitur ꝙ in singultu aggregatur stomacus ī se ex re nocente. ut. s. nocumentū fugiat ad aliquā aggregationē ⁊c. per modū expressionis accidit expulsionē rei ledentis fieri. Et tūc ꝯñter sic cōtracto ore stomaci uirtus ipsū uiolenter tendit ⁊ uersus rē nocētē īpellit. s. ut expellat hāc rē nocētē. Contigit enī quādoqꝫ principaliter fieri hāc cōstrictionē ut fugiat. sicut materia multū nocēte. quādoqꝫ uero principaliter ut expellat. sicut bolo grauante corrugatˀ enī stomacus in se ut fortiori impetu bolū expellat exterius seu propellat ipsū grauātē. utrūqꝫ coruꝫ tetigit primū cū dixit ex quo aggregatˀ in seipso cū spasmo. i. contractione ex nocēte ⁊c. secūdū cū dixit. aut preparatur per modū expulsionis sequentis ipsū. s. motū contractionis. ⁊ de hoc pone exēplum de mouente mēbrū contrahendo. ut meliꝰ īpellat:

⁊ iō dicit sicut accidit ei qui uult aliquē expellere .s per hoc autē q̄ dicitur aut nō sit nocēs. tangit̄ modus euentus singultus propter siccitatē corrugātem os stomachi. ⁊ natura ad oppositū trahit ⁊ succurrit huic contractioni licet nō obediat organū ei quare causatur motus cōpositus ex cōtractione ⁊ extēsione. Ex quo pꝫ etiā modus quo per colligantiam pꝫ secūda dr̄ia inter hūc ⁊ primū. quia i primo uirtus est que mouet tam cōstringendo q̄ dilatando. in hoc aut motus contrahit ⁊ uirtus dilatat. pꝫ q̄re ex opilatione epatis uel cerebri cātur singultus. ex cōitate eni istoꝝ mēbroꝝ causatur ori stomaci pceptum nocumētū. pꝫ ulterius quare i febribus adurētibus. quia causatur siccitas ut tactū est. pꝫ ulterius quare ex potu uini acuti ⁊ ex cōmestione piperis et diapiperion. ulterius quare uomitus frequenter affert ⁊ aufert singultū. ⁊ colligit̄ locis allegatis. ultimo quare sternutatio remouet singultū. ut quinto de accidenti penultimo ca. ⁊. xxxiii: probleumatū pbleumate p̄io ⁊ vi. afforismoꝝ a singultu habito ⁊c. affo. xiii. ⁊. xiii. tertii tractatu quinto ultio ca. s. de cura singultus: ¶ Premittēdū secūdo. q̄ sicut spasmus est duplex. s. confirmatus ⁊ nō cōfirmatus. ita similiter singultus ⁊ similiter proportionatus ⁊ nō proportionatus ad materiā. de inanitione ⁊ repletione ⁊c. Quātū ad secūdū sit p̄ria conclusio. singultus sequēs mordicationē aut cām nocētē aut colligantiā. est absolute signū malū. pꝫ. q̄a significat rem nocētem ⁊c. ¶ Secūda cōclusio deterior est singultus ex siccitate q̄ ex nocumēto per cepto. Tertia cōclusio. singultus ex siccitate nō cōfirmatus nō necessario est signū mortale. pꝫ intelligenti. ¶ Quarta cōclusio cōfirmatus ē signū mortale. Ad argumēta ad primū negatur assūptū ad probationē cōcedit̄ maiorē esse exsiccationē ⁊ce. et negatur cōsequētia. illa nō ē cōtractiua ⁊c. ⁊ cā q̄a illa est paulatina ⁊ quasi uniformis. unde humidū licet cōsumatur subtiliatur tamē. ⁊ ad ipsū paulatine aliquid irrorās attrahitur: hec uero ē difformis ⁊ subita. unde ptes remanentes nō simile iter se seruant habitudinē. cōceditur tamē eē possibile ex marasmo spasmū uel singultū fieri. ¶ Ad secūdū dicit̄ q̄ ille nō ē cōfirmatus. dicit̄ etiā q̄ in principio bene remoueri posset. sed in processu non. Ad tertium neganda est cōsequētia. propter magis ipressionem ori stomachi q̄ aliis partibus cōicari. ¶ Ad ultimū dicitur sicut ad primū.

Si inebriatus aliquis repēte sine uoce fiat spasmo inato moritur si non febris eū acceperit aut ad horam ueniens secūdum quam crapule soluantur loquutus fuerit.

Conclusio affo. est ista. Si aliquis inebriatus fiat repente sine uoce ipse morietur: innato spasmo. pbatur i tali corpore est ultima uirtutis cerebri oppressio ⁊ neruoꝝ a materia. ⁊ eoꝝ originis occupatio. ergo cōclusio uera. pꝫ ꝯn̄a. ⁊ assūptū circa litterā declarabitur. Similis sn̄ia huic colligit̄ tertio pbleumatū probleumate primo. ⁊ in pluribus aliis ⁊ primā tertii in sūma tractatu quinto capitulo. de appoplia. ⁊ est utilis in actu pnostico ⁊ preuisiuo. pronostico quidē ut pꝫ. preuisiuo uero. quia p hūc docemur regere corpora regimine preseruatiuo ne huiusmodi egritudines incidāt: propter quod tertia primi doc. secūda ca. viii. s. de regimine aque ⁊ uini. inquit auic. frequēs quoq; ebrietas est res mala. que epis ⁊ cerebri cōplōnē corrūpit ⁊ neruos debilitat ⁊ neruoꝝ egritudinē pducit. ⁊ appopliā ⁊ mortē subitaneā. ⁊ ampliatur ad oīa corpora cuiuscūq; etatis sexus nature ⁊ regionis in quibus hec contingunt. ¶ Primo nota ebrietas ut cōiter describitur est lesio cerebri i operationibus sensus. propter uapores uini ⁊ sibi proportionalis. Et dicitur notanter uel sibi proportionalis. quia non solū ex uino pōt cāri ebrietas propter uapores ad cerebrū ascendentes spūm aialē perturbantes ⁊ eidē i uētriculis cerebri se cōmiscētes. Lesio cerebri in operationibus sensus ⁊ motus est genus uel loco generis. sub sensu tam interiores q̄ exteriores sensus cōprehendendo. sed p hoc q̄ dicit̄ propter uapores ⁊ce. differt a lesionibus ab aliis cāis cōtingentibus corporibus. sicut ē stupor congelatio. licet etiā ex ebrietate talia contingant ⁊ nascuntur ⁊ per idē ostenditur cā effitiens hanc lesionē ⁊ mod'. quia uapor uini spūi cōmixtus in uētriculis cerebri ⁊ organis sensuū reddit ipsū spūm operationū animaliū ineptuꝫ instrumentū: ita ut rō frequenter ex toto remoueatur. ⁊ uiuat homo sicut brutū ⁊ nō discernens iter turpe ⁊ honestum. propter hoc ysaac in dictis pticularibus inquit. Ebrietatē lumē aīe rōālis extinguere: ⁊ sic rōnalē bestialitatē generare. Alia autēꝫ descriptio ebrietatis colligitur p̄io uiatici ca. de ebrietate. Ebrietas est peruersio ex fumo indigesto cāta in substantiam cerebri delato. qui ascendens ad cerebrū ipsū operit: sicut nebula operimētū soli facere solet. unde interstitiū ē mentis ⁊ eius splendide intentionis. unde omnia mēbra debilitantur ⁊ mollificantur nerui. ac sensus cū memoria titubantur. ⁊ intellectus. Ex quibus pꝫ ebrietatē eē accidēs. q̄a s. ipotentiā uirtutis aīalis ad debite operādū ppter cām iā dictam. ⁊ forte q̄ est actio corrupta uel diminuta. Et dicitur ebrietas ab e q̄ꝫ est sine ⁊ bria mensura uel ab e q̄ꝫ ē extra. cui contra distinguit̄ sobrietas. dicta a sub q̄ꝫ est cum ⁊ bria mensura q̄si cum mensura. ¶ Secūdo nota notanter dictū eē repente: ex hoc eniꝫ denotat̄ corpus hoc appopliāꝫ incidisse. cātam. s. ex subita oppilatione uentriculoꝝ cerebri: ad quā sequitur ablatio sensus ⁊ motus siue ociositas. que supra noiabatur appoplia: Colligitur prima tertii allegato ca. Nam cerebro debili exn̄te ⁊ corpore repleto materia multa apta cerebri uentriculos oppillare. si sumat̄ multū uini ita ut fiat ebrietas. uapores uini sursū ad cerebruꝫ ascendentes perueniūt ad uentriculos ⁊ cursus spūs sensibilis ⁊ motiui secum materias aptas oppillare trahentes. ⁊ ad illa angusta loca fluere ⁊ penetrar̄ facientes. quare fit oppillatio uētriculoꝝ cerebri ⁊ cursus spūs sensibilis ⁊ motiui. ⁊ cōiter cātur appoplia. ¶ Tertio nota q̄ hoc contingente causat̄ uniuersalis spasmus cū uinū ad neruos faciliter penetret. ducit etiaꝫ secū materias aptas neruos repleī quare replētur ⁊ spasmantur. Ex quo pꝫ primo

hunc ſpaſmū eſſe replōalē. Patet ſecūdo hūc ſecūdū plurimū eſſe uniuerſalē. oībus enī originibus ner/uoꝝ aduenit cā ſpaſmi productiua. Et ex his pꝫ cā ucrificās affo. Quarto nota dixit moritur. quia coniuncte ſunt due fortes egritudines. ſ. appoplia que ſecūdū plurimū ē mortalis. ꝛ ſpaſmus uniuerſalis.

ſi non febris:

Secunda cōcluſio huic corpori ſuperueniēte febre nō neceſſario moritur probatur. febris ē cā curatiua huius ſpaſmi ꝛ etiā appoplia ergo ꝛc. pꝫ ꝯña. ꝛ aſſūptū circa litterā declarabitur. . colligiṫ ſupra ſecūda huius affo. xxvi. ꝛ infra affo. viii. Prio nota intentio in remotione huius ſpaſmi ē materie ſpaſmū facientis cōſūptio ꝛ reſolutio. hoc autē facilius ꝛ habilius ſit per febrē. ideo ꝛc.

aut ad horam.

Tertia cōcluſio aduenīete hora qua cōſueuerūt ſolui crapule ſi hic inebriatus fuerit locutus. nō neceſſario morietur ꝑbatur. ipſo tūc loquēte ſignificaṫ uirtutē ſupra materiā uini ꝛ materias ab ipſo motas cōplete obtinuiſſe ita ut oppilationē totā uētriculoꝝ iam deleuerit ergo cōcluſio uera. pꝫ ꝯña. ꝛ aſſūptū circa litterā declarabitur. Prio nota penes auctores differt crapula proprie ab ebrietate: Eſt enī crapula ut tertia ꝑbleumatū. xvii. ꝑbleumate ex uini ꝛ cibi imoderātia capitis ſupercalefactō. ita ut pulſatio in tēporibus magna ꝑcipiatur. facies tumeat ꝛ inflāmetur: ꝛ oculi quaſi foris preemineant: ꝛ ex uaporibus multis tumeant. cū capitis dolore. mente tamē nō leſa. Quid uero ſit ebrietas ſupra patuit. In propoſito tamē non curat ypo. p crapulā ebrietatē ītellexiſſe Secūdo nota quia hora ſolutionis ebrietatis uarietatē recipit ſicut generationis. ſecūdū uarietatē uini in quātitate qualitate groſſicie ꝛ ſubtiliate. Unde etiā ſecundūꝫ uarietatē diſpoſitionis corporis in fortitudine ꝛ debilitate ſui caloris debentis digerere uinū ꝛ uapores reſoluere. ergo ſtabit in extimatiua medici experti qui cōſiderata quantitate qualitate uini fortitudine ꝛ debilitate caloris probabiliter arguet tēpus in quo huiuſmodi ebrietatis uel crapule debeṫ ſolutio. ꝛ illa ē hora in qua crapule ſoluentur.
Quarto nota. dicit locutus fuerit. ex loquela enim ſignificaṫ tam organa exterioꝝ ſenſuū ꝙ etiā interioꝝ eſſe a nocumēto ebrietatis releuata. licet eniꝫ moueretur localiter ꝛ nō loquereṫ adhuc ſtaret interiora organa ab ebrietate eſſe ualde leſa. ut patet ipſo tamē loquēte ſemper rōnabiliter ſignificaṫ uirtutē imaginatiuā que principiū eſt ſermonis. nō eē impeditā. Et ex iſto pꝫ quare in prima cōcluſiōe dixit ſine uoce fiat. non autē dixit ſine alio exteriori motu. poteſt ꝛ alia aſſignari cā lingua enī ebrioruꝫ maxime peccat. ꝛ impeditur ſermo tertia probleumatū. xxxii. probleumate. ſi ergo ſoluiṫ lingua ꝛ ſermo euidēs ſignū eſt uirtutē ꝛ calorē ebrietatē uiciſſe quare ꝛc. propter quid aūt peccat lingua ꝛ ſermo ebrioꝝ uide tertio probleumatū

trum aſſoriſmus ſit uerus.

Arguitur multipliciter ꝙ nō. primo ex ebrietate nō pōt fieri appoplia. eo ꝙ omnis appoplie cā uidetur eſſe humor flegmaticus. ſecūda huius. xlii. cōmento illius appopliaꝫ fortem ꝛce.
Secūdo īpoſſibile eſt appopliam ſimul cū ſpaſmo ī eodē cōplicari. ergo aſſūptū probaṫ. quia appoplia eſt mollities totius prima tertii allegato ca. ꝛ tertō de accidenti ca. ii. ſed nō ſtat neruoſi mēbri mollities cum ſpaſmo. quia in ſpaſmo nō ē mollities ſꝫ cōtractio ergo ꝛc. Tertio īpoſſibile ē cū appoplia febrem cōplicari. ergo. aſſūptū arguiṫ quia febris eſt morbus calidus appoplia frigidus. Secūdo quia nō pōt ad cor tranſmitti aliquid calidū calore preter naturā debēs cor facere febrire. qḋ arguiṫ. quia ſpiritus animalis eſt ſubtiliſſimus ꝛ maxime aptus ad penetrādū. ſed īpe tūc nō pōt ad cor penetrare ergo ꝛc. itē pro iſto uideṫ autoritas gali. ſecūdo afforiſmoꝝ cōmēto. xviiii. illa acutoꝝ morborum acuti morbi ſine fe. ſunt rari ſicut appoplia.
Ad oppoſitū ē ypo. ꝛ cōmētator ī cōmento prio premittenda ſunt preambula ſecūdo cōcluſiones de q̄ſito. Quātū ad primū premittēdū ꝙ appoplia ē ocioſitas mēbroꝝ a ſenſu ꝛ motu ꝑpter opilationē cōtingentem in uentriculis cerebri ꝛ in curſibus ſpiritus ſenſibilis ꝛ motiui. ꝛ hec deſcriptio declarata fuit bene ſupra affo. xlii. ſ. appopliam fortem.
Secūdo premittēdū ꝙ nulla materiali oppillatiōe contingente a ſola frigiditate exteriori appopliam cauſari contingit. colligiṫ ubi ſupra. ꝛ arguiṫ. quia forte frigus poteſt cerebri uentriculos conſtringere ꝛ curſus ſpiritus. Tertio ꝑbabiliter premittēdū ex ſola ſpūs diſtempantia cāri poſſe appopliam. ſꝫ hoc etiā ſupra tactū ꝛ declaratū eſt. Quarto premittēdū ē. p mollitiē intelligendū eē inpotentiā mēbroꝝ ad ſenſum ꝛ motum uoluntariū cū relaxatōe ita ꝙ mēbra non ſint contracta nec firma. ſed p uiꝫ ſue grauitatis quocūqꝫ pellātur moueātur: Prima cōcluſio licet cum appoplia ſaltē quo ad ei⁹ ꝑceſſum nō ſit cōponibilis ſpaſmus nō proportōnat⁹ ſequēs dolorē cū īpa tamē cōponibilis eſt ſpaſmus aliquis nō ꝑportionatus ꝑbatur poſſibile eſt enim appopliam fieri a ſolo frigore uentriculos cerebri ꝛ neruos cōgellante ergo ꝛc. Secūda concluſio poſſibile ē cū appoplia ſimul ſpaſmū de īanitiōe cōplicari probatur. poſſibile eſt ſimul corpus eē ſpaſmaticū ſpaſmo de inanitiōe. ꝛ cū hoc occurrere fortem frigiditatem congelantem pducentem corpus ad appopliam. ergo cōcluſio uera. pꝫ ꝯña ꝛ aſſūptum ſimiliter. Tertia concluſio. poſſibile eſt cuꝫ appoplia ſimul replōalem ſpaſmū cōplicari. probatur cōcluſio poſſibile eſt materiā oppillātem uentriculos cerebri ꝛ neruoꝝ īpletiam ſimul fluere. unā. ſ. ad oppillādum. ꝛ alterā ad replendū deducto etiā impedimēto. quo ineſſe poſito. ſequitur concluſio. ergo ꝛc. Ex his cōcluſionibus ſequitur prio ꝙ non quelibet appoplia eſt mollities totius. Seqṫ ſecūdo ꝙ eſſe molitiem non inſit ſibi eēntialiter. pꝫ ex dictis. Quarta cōcluſio ꝙ ſtante appoplia ex uini ebrietate. ſēp aut ſecundum plurimū eidē coniungiṫ uniuerſalis ſpaſmus. probatur. quia ſēp uḻ ſecundum plurimū humiditas a uino agitatur ꝛ ad neruos attrahitur. Itē ſicut uinū trahit ad uētriculos cerebri ita ad neruos. Et iſtam cōcluſionē uoluit ypo. Ex quibus pꝫ affo. ueritas. Ad argumēta

ad primū p3. primo nō omnē appopliam esse a materia flegmatica. Patet etiā uinū posse ad cerebru3 materias flegmaticas mouere. ¶ Ad secūdū patet solutio cū eius cōfirmatione ex dictis in questione. Pro auctoritate gali. dicit̄ q̄ galienus nō plus uoluit. nisi q̄ potuit eē appoplia sine febre lic3 sit egritudo acuta. cū quo tamē stat nō necessario appopleticū absolui a.fe. Ad tertiū negatur assūptū ꝛ dicitur q̄ appoplia non est eentialiter morbus ꝓprie nec adhuc calidus quia pōt fieri ex spāte ꝛ sāguine spā autē in pricipali mēbro raro a febre absoluit. ¶ Ad aliud dicitur q̄ licet nō posset spūs aīalis a cerebro ad cor transmitti stante appoplia. pōt tū p arterias ꝛ uenas ad cor trāsire materia uel uapor cor preter naturaliter calefaciens.

Uicunq3 a tetano apprehenduntur in quatuor diebus pereunt. si uero hos effugerint sani fiunt.

Conclusio affo. est ista. quicūq3 apprehendūt a tetano. i. forte patiuntur. tetanū pereūt in quattuor diebus semper morituri exīntes. probat̄ Tetanus ē egritudo acutissima. ergo. t3 ꝯña. quia quelibet talis terminatur in quarta. ꝛ nō ad salutē. cū non ponatur salubris ergo ad mortē. ¶ Primo nota ut colligitur secūda tertii ca. de tetano. q̄ tetanus dicit̄ egritudo offitialis prohibēs uirtutē uoluntarie motiuā a contractione mēbroꝝ. de quoꝝ aptitudie est ut cōtrahantur. propter nocumētū in lacertis ꝛ neruis. h egritudo est genus: ꝛ quia huiusmōi egritudo ē mala mēbri figuratio ut. s. taliter tēsum maneat ut cōtrahi non possit a uirtute. iō egritudo officialis siue organica dicitur. eo q̄ egritudo i figura est morbus organicus uel officialis ꝛ dicit̄ prohibens uirtutē. quia licet hoc ipedimentū sit in toto mēbro uirtute eni existente illa que principaliter operatur cōtractionē ꝛ extensionē mēbroꝝ. iō ipsa principaliter impeditur. uel forte. quia a tetano non semper leditur aut impeditur cōtractio. nō eni3 repugnat uirtuti extendere mēbrū. ꝛ nō tentante cōtractionē fieri. tetanū ꝛ tūc nō ipeditur actualiter cōtractō sed bene aptitudo uel potentia contrahēdi. ex quo sequitur nō quēlibet morbū actu operationē ledere sed quādoq3 solā actiuitatē ul' aptitudinē operatiōis ut alias declaratū est. per hoc autē q̄ dicitur de ratione quoꝝ nō ē uoluntarie contrahi. sicut priapismus ꝛ satiriasis que sunt preter naturales uirge tēsiones nō eni dicitur aliqua illaꝝ dispositionū noiari tetanus cū nō insit mēbro de cuius aptitudine sit uolūtarie cōtrahi. differt etiā per hoc a tensione aliorum mēbroꝝ quibus nō cōpetit uoluntaria cōtractio ut os cruris brachia. per hoc autē qđ subiungit̄ propter nocumetū ꝛc. differt a tensione in membro contingente propter nocumētū existens i iuncturis. que tensio nō ē tetanosa noianda cū non sit propter nocumentum existens in neruo uel lacertis sed iuncturis. Secūdo nota tetanū in suas differentias diuidi sicut diuiditur spasmus. quidā eni ē proportionatus ꝛ quidā nō proportionatus ad materiam intelligendo per nō proportionatū ad materiā cōsequētē nō materie superhabūdantiā i mēbro neruoso uel lacertoso uel defectū nimiū. ut supra de spasmo dicebatur. ꝛ potest hic sequi dolorē aut frigus congelans sine materia: ut si i a mēbro officiali sit musculi. b. c. ita ut. b. musculus uel lacert⁹ sit motiuus ad partem anteriorē ꝛ c ad posteriorē. ꝛ superueniat utiq3 punctura aut cōgelatio. rōne cuius hi duo musculi equalem nisū uel conatū faciāt. ꝛ uersus originē cōtrahantur. tūc eni remanebit mēbru3 tensum nō flexibile nel cōtrahibile ad anteriora. p resistentiā c ꝛ non a posteriora. per resistentiā. b. Ex quibus conclude q̄ tetanus est egritudo. licet si sumatur pro tali ipotentia cōtractionis esset accidēs Econtra uero per proportionatū ad materiā intelligendū sicut de spasmo dicebat̄. pōt enim fieri de repletione. sicut si materia lacertoꝝ impletiua equaliter fluat ꝛ profundetur in omnibus lacertis alicuius mēbri. unde dilatentur equaliter quare cēs eq̄lem faciāt nisum ad cōtrahendū mēbrū uersus differentiā pōnis. ad quā sunt motiui tūc eni manebit mēbrū tensū ad nullam differentiā pōnis flexibile. ¶ Consimiliter per oīa ex inanitione fieri pōt. ut p3 intuenti. Ad propositū hic ē sermo de tetano ad materiā proportionato. ꝛ ex plenitudine. talis eni proprie est crisi in quarta terminabilis. ¶ Tertio nota huiusmodi tetanū mortalē eē iteꝝ duplicē. q̄a quidā est uniuersalis. quidā particularis. in proposito sermo est de uniuersali. notū eni est. q̄ nō oēs qui apprehendūtur a tatano particulari pereūt in quattuor diebus. quia talis secūdū plurimū nō est mortalis. Quarto nota nō ēe itentionē ypocratis q̄ quicūq3 a tetano taliter apprehendunt̄ pereāt in quattuor diebus ut p3 per autores: sed uult q̄ q̄cunque perituri pereāt in quattuor diebus. quia a quattuor diebus citra. quia. s. etiā contingit āte ipsos mori. que oīa sunt intelligenda secūdū plurimū ut patebit. huius autem cā sumi pōt ex hoc. cū eni3 huiusmodi tetanus sit morbus paracutus: ultima ē pugna uirtutis contra materiā ꝛ econtra. iō oport3 uirtutē citissime uincere uel succūbere. hoc autē est prima die cretica a principio egritudinis ul' citra ergo etce.

¶ Si uero hos effugerint:

Secunda conclusio Patientes tetanū ꝛ terminū quatuor dierum effugientes. salui fiunt probatur egritudine existente peracuta. si non interficit in termino pacuti morbi. optinet uirtus. ꝛ morbus succumbit. sed nūc est ista. ergo p3 ꝯña: ꝛ assūptū similit̄. quia semp egritudo pacuta iterficit aut succūbit uirtuti in termino peracuti remoto accidentali ipedimēto. ¶ Primo nota. q̄ dupliciter intelligere possum⁹ egrotantem effugere quartā diem. primo absolute quia. s. in illa nō moriatur: ꝛ sic nō eēt dictū ypo. necessarium. secūdo intelligi pōt effugere. quia cu3 alleuiatione illū transgredi. ꝛ sub hoc sensu secūdā cōclusionem protulit ypo. Et cā est. quia sicut ex hoc q̄ egrotās ex tetano nō moritur in quarta. arguitur morbum nō perfecte uirtuti esse dominātē3 ita econtra. ex hoc q̄ a morbo isto nō releuat̄ corpus quia nō terminatur in quarta. arguitur uirtutem nō dominari morbo cōpleto domino remans ergo pronosticatio dubia: quia adhuc stat uirtutē succūbere. ꝛ similiter morbū. iō exponendū secūdo

modo si hos effugerit.i.cũ alleuiatione trãsiuerit: Secũdo nota salui fiunt.i.ad sanitatẽ mouẽtur uel disponuntur: ⁊ egritudo remittitur. uel salui fiunt i.ad terminũ producit̃ egritudo quo iudicare possumus ipsã eẽ salubrẽ ⁊ egrotãtẽ liberandũ. Simil̃ snĩa uirtualiter colligi põt secũda tertii allegato capitulo. ubi dicitur crisim thetani crisi spasmi ueloriorem existere. ⁊ ẽ utilis ⁊ ampliatur ut p3.

Utrum tetanus sit morbus: peracutus. arguit̃ multipliciter ꝙ non primo thetanus nõ est morbus. s3 malus motus. ergo. p3 ꝯña. ⁊ assũptũ colligitur ĩ cõmẽto. quia tetanus est cõpositus ex contrariis motibus spasmi: ⁊ per cõsequẽs est unus uł plurẽs motus. colligitur etiã assũptũ quinto de accidenti. ubi spasmũ subicit malo motiui secundu3 ꝙ spasmus includit tetanũ. ⁊ secũda tertii ca. de tetano. ubi ponitur in tetano aggregari duos spasmos Secundo tetanus ẽ morbus secũdũ plurimũ ꝓcedens a materia frigida grossa. ergo nõ est secũdũ plurimũ morbus pacutus. p3 ꝯña ⁊ assũptũ p3. quia secũdũ plurimũ cãtur a materia flegmatica frigida. Cõfirmatur quia tũc egritudo peracuta ⁊ cronica possent esse eiusdẽ spetiei. arguitur cõsequẽtia. q̃a tetanus uniuersalis ⁊ particularis sunt eiusdẽ spetiei. s3 particularis tetanus põt esse egritudo cronica ergo ⁊c. Tertio facilius ⁊ citius potest natura uincere morbum debilẽ q̃ fortẽ. sed non nisi tarde põt uincere particularẽ tetanũ. ⁊ hoc frequenter. ergo nec uniuersalẽ ⁊ p ꝯñs tetanus saltẽ salubris nõ erit pacutus morbus. Cõfirmatur quãta ẽ proportõ uirtutis ad materiã morbi cronici salubris. tãta potest eẽ ad materiã facientem tetanũ. sed hoc posito. erit tetanus morbus cronicus salubris. ergo p3 cõsequẽtia. ⁊ assũptũ arguit̃. quia põt uirtus in tetano maiorẽ habere proportionẽ ad materiã q̃ in cronico salubri. ⁊ põt habere minorẽ. ergo põt habere equalem: ponatur ergo inesse: ⁊ sequitur intentum. Quarto ĩpossibile ẽ mẽbrũ fieri tetanosũ tetano ꝓportionato ad materiã. ergo questio falsa. p3 ꝯña ⁊ assũptũ arguitur. quia nec põt fieri ex inanitione quia tũc in omni ethica tertie spetiei uel marasmo eẽt thetanus. quia omniũ lacertoꝝ exsiccatio nõ minor q̃ in aliquo tetano saltem de inanitione nõ confirmata. nec etiã de replõne. quia in qualib3 lacertoꝝ replõne augẽtur lacerti secũdũ latitudinẽ ⁊ longitudinẽ minoratur. ergo mẽbri mobilis ad motũ lacertorũ extrema redduntur propinquiora. cum ergo hoc nõ fit per cõdẽpsationẽ: nec partiũ subtractionem. sequitur ꝙ erit per motũ localẽ. s. membri incuruationẽ. ⁊ per cõsequẽs fiet mẽbri incuruatio ⁊ contractio. ⁊ si sic sequitur ꝙ nõ erit tetanus. Confirmatur quia tunc in omni paralisi eẽt tetan⁹ quia in qualibet est lacertoꝝ omniũ mẽbri ex materia faciente palisim replõ. Ad oppositũ eoꝝ que arguta sunt ẽ ypocras ĩ affo. in sũma ⁊ galie. in cõmento. Respondẽdo ad questionẽ prĩo uidebit̃ q̃d per tetanũ intelligendũ. ⁊ qualiter ⁊ quot modis secundũ genus fiat tetanus. tangendo aliquas ꝓprietates tetano ab auctoribus attributas. Secũdo uidebitur de principali quesito. tertio respondebit̃ ad argumẽta. Quantũ ad primũ premissa diffinitione tetani circa litterã posita. s. ꝙ egritudo officialis ⁊c. Sciendũ ut ibi tangebatur. tetanũ eẽ duplicem. s. proportionatũ ⁊ nõ proportõnatũ ad materiã. ⁊ quid per proportionatũ ⁊ quid per nõ proportionatũ intelligendũ sit. declaratũ est ibi: ꝓportionatus autẽ ad materiã iteꝝ ẽ ex inanitione ⁊ ex replõne. ⁊ quid etiã est uterq; istoꝝ satis ẽ declaratum. Sciendũ est secũdo ꝙ unicuiq; mẽbro organico ad plures põnis differentias uoluntarie mobili plures musculi ⁊ lacerti appꝛiati sũt secũdũ quorũ cõtractionẽ uel extensionẽ est illud mẽbrũ ad plurẽs põnis differentias mobile. Colligit̃ prima primi capitulo de mẽbris infra de anothonia musculorũ. ⁊ tu in hoc exemplifica de digito brachio uel aliis mẽbris. Tertio sciendũ ꝙ secũdũ plurimũ dũ in motu uoluntario cõtrahuntur exteriores dilatãt interiores ⁊ econuerso. Ex quo ulterius p3. ꝙ propter impedimentũ tam interioꝝ q̃ exterioꝝ põt motus uoluntarius mẽbri impediri. Supponẽdũ ẽ q̃rto ꝙ duabus potentiis alicui mẽbro mobili applicatis ad cõtrarias dispositionis differentias trahentibus oĩo equipotentibus ad attrahendũ. ad nullam põnis differẽtiã mobile declinabit. p3 quia utrobiq; tanta erit potẽtia quãta resistentia: Similiter ẽt potentia motiua nõ excedente resistentiam mobil̃ uersus aliquã drãm mouendi. non fit mobilis ad aliquã põnis dra3 declina°. His premissis pa3 modus quo põt tetanus causari. ⁊ primo nõ ꝓportionatus ad materiã. musculis enĩ exterioribus ⁊ interioribus digiti gratia exempli equalem conatũ ad cõtractionẽ facientibus. quãtũ conatũ uel tractũ uel inclinationẽ facient interiores ad mouẽdũ interiora. tm̃ facient posteriores ad posteriora: ⁊ p cõsequens ad neutram flectent drãm similiter cõgelatis tam interioribus q̃ exterioribus musculis. ita ut uirtus nõ sufficiat flectere fiet tetanus. Simili ẽt etiam ꝓpter cõgelationẽ interioꝝ tantum. adhuc exterioꝝ tantũ. eo ꝙ in motu digiti ad interiora. requiritur cõtractio interioꝝ et extensio exteriorũ: econuerso in motu ad exteriora. sic ergo tripliciter contingit fieri tetanũ in digito nõ proportionaũ ad materiã: primo propter equalem cõtractiõnem in utrisq; lacertis. secundo ꝓpter impedimẽtũ in interioribus tantũ. tertio in exterioribus. Secundo p3 modus quo fit tetanus ꝓportionatus ex ĩanitione. equali enĩ in utrisq; musculis exsiccatione procedente ut ab ipsis equalis proueniat tractio cãbit̃ tetanus ut supra: Cum etiã exteriores musculi digiti solum habeant mẽbrũ ad rectitudinẽ mouer̃ ipsis multũ exsiccatis. ita ut flecti non possint. rõnabile est tetanum causari posse. p3 ergo modus quo fieri posset tetanus proportionatus de replõne imaginando utrosq; musculos equaliter repleri. unde ⁊ equalem tractum faciant. aut alteros tantum. ut dictũ est. p3 quarto quomõ põt dari tetanus simul de inanitione ⁊ de replõne. ut si unus propter repletionẽ faciat inclinationẽ. ⁊ alter equalem cõtrariu3 faciat ꝓpter inanitionem. similiter nec ex toto proportionatus ad materiã nec nõ ꝓportionatus ex toto. ut supra de spasmo dicebat̃. Et ex his põt patere intellectus plurium ꝓprietatũ que ab auctorib⁹ tetano attribuũtur: quibus colligeret̃ drã inter ipsũ ⁊ spasmũ ⁊ palisim. Prĩa ꝓprietas ꝙ tetanus

est contrarius spasmo. unde secũda tertii allegato
ca. tetanus autem secundũ rei ueritatẽ ẽ contrarius
spasmo. quia: s. in spasmo prohibeẽ mẽbri exten-
sio ⁊ fit preter naturalis cõtractio. ex tetano autez
preternaturalis tensio uel rectitudo ⁊ prohibeẽ cõ
tractio. quia lesio in spasmo proprie sumpto cõtra
riatur lesioni cõtingente in tetano. licet cõiter sum̃
do spasmus nõ differat a tetano sicut genus a spetie
sub genere cõtenta. cõicat enim in causa ⁊ generali
denoiatõne. quia uterq; ẽ egritudo lacertosa uł ner
uosa impediens debitum motũ uolũtariũ mẽbrorũ
puta cõtractionẽ uel extensionẽ. propter quod aui.
loco preallegato inquit. ꝙ ingrediẽ. s. tetanus i ge
nus spasmi introitu cõtrarioꝝ in genere uno. Se
cunda proprietas est ꝙ tetanus fit ex duobus spas-
mis in duabus ptibus cõtrariis aggregatis ut auic.
allegato ca. Cum ergo duo spasmi ĩ duabus parti
bus contrariis aggregantur. fit tetanus quẽadmo-
dũ ei qui hz spasmũ ante ⁊ retro simul. accidit eniz
ex duobus motibus cõtrariis mẽbris suis ut exten
dantur que ꝓprietas nõ ẽ intelligenda ut uerba so
nant. non enim in tetano actu sunt duo spasmi eo ꝙ
nõ sunt actu due mẽbroꝝ cõtractiones. spasm⁹ au
tem nõ ẽ nisi cõtractio uel in fieri uel in facto esse.
Similiter etiã quia opposito mõ lediẽ actio in spas
mo ⁊ tetano. sed nõ põt eadem actio simul omnino
oppositis modis ledi. ergo ⁊c. frequẽter ergo auc-
tores iproprie loquẽtes sumũt effectũ pro cã sicut di
cetis. percussionẽ aeris esse sonũ. quia causaz soni.
Itez ex albedine rubeũ resultare aut uiridem colo
rem. quia ex cãis extremoꝝ coloꝝ resultat medi⁹
color. ⁊ sic de multis aliis. ita in proposito dicendo
ꝙ aggregatis duobus spasmis. i. cãis duoꝝ spasmo
rũ cõtrariis locis uel partibus productiuis. quãuis
una alterã ĩpediente null⁹ producatur spasmus. et
ad istũ sensum uadit auctoritas cõmentatoris ĩ cõ-
mento dicentis. ꝙ tetanus ẽ ab utriusq; spasmi mo
tibus contrariis cõpositus. licet per motus conatus
nixus uel tractus possumus intelligere. Causis eniz
spasmoꝝ cõtrarioꝝ cõplicatis in partibus cõtrariis
contrarios faciunt tractus uel inclinationes. q̃s lar
ge motũ appellare possumus. nomẽ motus ad oĩm
opationẽ extendendo. cõtingit tamẽ in fieri ipsius
tetani motũ cõtrarioꝝ spasmationis concurrere ut
patet. Tertia proprietas est ꝙ tetanus est spas-
mus duplus siue duplicatus: ⁊ ista procedit ad sen
sum precedentem. Nota tam̃ hoc nõ eẽ uniuersa
liter uerũ. põt eni fieri tetanus ut supra declaratuz
est. ex solo unius musculoꝝ partis contractiõe aut
congelatione. sed hoc est uerũ de quolibz cõtingen
te ex nocumento omniũ lacertoꝝ. Quarta ꝓpri
etas est ꝙ frequẽtius fit thetanus siue cuzez siue grã
sus. quia pro eodẽ uideẽ sumi ab auic. a uentosita
te nõ quidẽ absolute intelligendo sed ĩ cõpatiõe ad
spasmũ. quia. s. frequẽtius fit cuzez a uẽtositate q̃
spasmus eo ꝙ uentositas est facile mobilis. facile
per totũ mẽbrũ spargibilis quare facile ab ea fit mẽ
bri tensio magis q̃ cõtractio ad unã differentiã posi
tionis. ⁊ est hec speties cuzez ⁊ spasmi q̃ cõiter grã
sum noĩamus in pedibus cruribus extremitatibus
contingens propter frigus ⁊ uentositatẽ. Quita
proprietas eẽ põt ꝙ plurimi tetanoꝝ sũt ex duobus
tetanis cõpositi. pz similiter quia quilibet lacertus
potest dici tetanosus: Ex quibus colligi põt diffe
rentia inter tetanũ ⁊ spasmũ ut supra. ⁊ pz dĩa in si
tu materie facientis tetanũ replõalẽ ⁊ spasmũ. q̇a
in spasmo nõ fit materie uniformis replõ ĩmo ca-
dit difformitas inter rimas neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ. in te
tano autẽ situatur uniformiter. propter q̃d pma-
net uniformiter tensum. differt etiã a palisi. quia li
cet utrobiq; materia sit uniformiter situata. in pali
si tamẽ est subtilis ⁊ mollificatiua mẽbri. in tetano
autem est dura ⁊ congelata. Ex quo probabiliẽ
pz ꝙ nulla nouiter fluente materia potest paralisis
ad tetanũ permutari. puta si materia subtilis aquo
sa in lacertis uel neruis uniformiter contenta cõge
laretur. ⁊ hoc de primo articulo. Quãtũ ad se-
cũdũ articulũ sit hec prima distinctio. ꝙ multipliciẽ
potest aliqua egritudo acuta uel pacuta reddi. prio
merito manifeste qualitatis materie a qua pendet
egritudo sicut febris collerica aut apã colericũ. se-
cũdo merito quãtitatis materie. tertio merito situs
uel loci. quarto merito occulte ꝓprietatis. exẽpla
patẽt ⁊ oĩa ista reducũtur ad acuitatẽ ex hoc ꝙ cau
sant accidentia difficilia. que nõ posset uirtus lõgo
tẽpore tollerare. Secũdo premittẽdũ ꝙ ad morbi
acuitatẽ requiruntẽ due cõditiones. pria ẽ breuitas
secũda est accidentiũ uehemẽtia. ⁊c. siue morbi ma
gnitudo maxime sũpta penes uehementiã accidenti
um: Colligitur hec distinctio secũda huius cõmento
xviiii: illius. s. acutoꝝ morboꝝ ⁊ prima quarti ca
pitulo tertio propter q̃d effimera non est acuta nec
cronica nominanda. Ex quo pz nõ omnẽ egritu
dinẽ altera esse citioris terminationis esse illa acuti
orem. Patet secũdo. nõ omnẽ egritudinẽ materia-
lem cronicã esse uel acutã. ut flãtica in tribus poxis
mis terminanda. aut tertiana leuissima pura. Ex
quo ulterius pz egritudinẽ aliquã cronicã alicui acu
te eandem esse in spetie similiter acutaz prio cronicã
⁊ acutam. ut spasmus pticularis materialis aliquis
cũ uniuersali aliquo similiter tetanus. Tunc sit
pria cõclusio. ꝙ tetanus nec merito qualitatis ma
nifeste aut multitudine materie aut praue occulte
proprietatis est necessario egritudo pacuta. pz quia
materia est secũdũ plurimũ flãtica frigida. nec ei ne
cessario annectitur mala occulta proprietas: nec est
necessario quãtitatis tante. ut solius quãtitatis me
rito sit apta egritudinẽ facere peracutã. ergo cõclu
sio uera. qz ꝯña. ⁊ assũptũ notũ intuenti. Secun
da conclusio rõne situs ⁊ accidentiũ a materia illa
prouenientiuz est egritudo peracuta probaẽ. q̇a huic
cõiungitur fortissimus ⁊ intensissimus dolor ĩ lacer
tis. cuz anhelitus angustia. que proculdubio nõ po
test uirtus longo tempore tollerare. ergo ⁊c. patet
cõsequẽtia cũ antecedente. Et intellige istas cõclusi
ones de uniuersali tetano tã proportionato q̃ nõ p
portionato ad materiã. de replõne secũdũ plurimũ
materialis est. Tertia cõclusio nõ quilibet teta-
nus pticularis est egritudo pz intuenti. Ex his oĩb⁹
sequitur morbũ faciliorez. morbo fortiori aliis pã
ribus fortitudines ⁊ debilitates uirtutis eẽ tardio
ris terminationis. ⁊ econuerso. ⁊ plura alia sequũ
tur alias declarata. Ad argumenta principalia
ad primũ qualiter tetanus dicatur morbus uel acci
dens tactum est circa litterã. Ad secũdũ pz ex di
ctis similiter in questione. Ad cõfirmatõez uero

concedit̃ cõclusio. ¶ Ad tertium dicit̃ negãdo assũptũ nisi ponẽdo alia paria i applicatõe ⁊ conatu uirtutis: ⁊ utrobiq; eadẽ est proportio uirtutis ad materiã. ergo eque cito terminabũt hi morbi cũ quo tñ stat materiã i uno minus esse a termino digõnis distãtẽ q̃ in alio: iõ ⁊ ce. ubi aũt ponat̃ q utrobiq; sĩt omia paria: dicit̃ q hoc est repugnans ubi debeat uterq; ad salutẽ termiari. Jdeo negaret̃ assumptum alijs paribus. Et ad probatõnem. concedit̃ q in thetão põt esse eadẽ proportio uirtutis ad materiaȝ que est in cronico. sed ñ i salubri thetano uniuersali. ¶ Ad ultimũ dicit̃ negãdo assũptum. ⁊ dicit̃ q si in ethica pueniret̃ ad tantã siccitateȝ fieret thetanus. sed prius egrotans morit̃. Alias secũdũ rõnẽ imaginabar. Pro alia uero parte dicit hanc consequẽtiã non ualet̃. auget̃ secũduȝ latitudinem ergo abbreuiat̃. sed bñ sequit̃ q abbreuiat̃ uel sit tractus ad brũitatẽ. ubi ãnter est impedimẽtũ. qr mẽbrũ nõ obedit: propter resistẽtiam alti⁹ musculi ad oppositũ trahẽtis.

uibus epilensie ante iuuẽtutem nascuntur mutationem habent. quibuscunqȝ uero xxiiii. ãnorũ fiunt pleruncȝ comorriuntur:

¶ Conclusio affo. est ista epilie curantur uel sũt curabiles i corporibus in quibus nascuntur ante iuuẽtutem probatur cõclusio. in talibus corporibus remouentur ⁊ cõsumẽtur cãe epilensie productiue ⁊ conseruatiue. ergo cõclusio uera. pȝ ãña ⁊ assũptũ arguitur. quia talia corpora a supei fluitatibus flatticis depurant̃. Primo nota quid sit epilia ⁊ oẽs eius descriptiones posite ab aueroy tertio colliget ultimo capitulo ⁊ a serapione prio sui breuiarii capitulo. xxiii. ⁊ a galie. quai to interioꝝ capi. ii. ⁊ a gordonio capitulo de epilẽsia ⁊ ab Auic. prima tertii tractatu quinto capitulo de epilensia tacte sunt. ideo ad illa loca remitto ea que supra illo affo. dixi percurrite. ¶ Secundo nota huiusmodi epilensiaȝ prouenire posse quãdoq; a cã primitiua. quandoq; uero a cã corporali quia p propriũ cerebri nocumẽtũ dicitur ⁊ cerebralis. uel per cõitatem ab aliis mẽbris trãsmittẽtibus uaporẽ aut uentositatẽ aut humorẽ. ⁊ hec a membris transmittẽtibus recipit denoiationẽ. ut dicatur aliqua stomacalis alia mirachia ⁊ sic de aliis secũdũ q a diuersis mẽbris elleuatur uapor aut materia ad cerebrum perueniẽs. uidit naq; galie. tibialẽ ut tertio interioꝝ ca. tertõ ⁊ auic. allegato ca. idẽ asserit: ⁊ dicit auic. ibi uidisse spatularẽ ⁊ alia huiusmodi ⁊ ibi percurrite. Ad propositũ i affo. ẽ sermo de epilensia a cã corporali proueniente. ⁊ per propriũ cerebri nocumẽtũ cãta: que proprie cerebralis dicitur. hec eñi propter mĩtam debilitatẽ mẽbri cuius principaliter passio est epilensia est respectu aliquaꝝ difficilioris curatiõis Tertio nota per li ante iuuentutẽ intelligere debemus omnẽ etatẽ antecedentem iuuentutẽ. ut colligitur in cõmẽto sine talis etas sit infantia uel pueritia uel adolescentia uel queciiq; de talibus eni oib⁹ uerificatur cõclusio affo. ¶ Quarto nota cãm epilensie cerebralis esse multiplicẽ. ut prima tertii allegato ca. quia tamen secũdũ plurimũ est flegmatica de illa maxime est in proposito sermo ¶ Ex quo colligitur cã uerificãs affo. eo eñi q corpore ab etatibus antecedentibus ad iuuentutẽ tendente multũ exsiccatur. etiã eius caliditas redditur ualde acuta ⁊ exsiccatiua ideo corpus illud ab humiditate flegmatica suple potissime accedente iuuentute depuratur. quare cãe epilensie iã dicte remouentur. ⁊ per consequẽs tũc epilensia habet mutationẽ. i. tũc recipit curam. Quinto nota hoc totũ ut in pluribus itelligendũ est esse uerũ ubi eni corpus cẽt ualde debile uel haberȝ cerebri uirtutẽ ualde defectiuã hoc non oporteret esse uerũ. ⁊ intellectus ypocratis est q sic est in pluribus uel quia merito huius mutatõnis uel etatis ipsa epilensia est cure susceptiua. licet merito alterius possit cura impediri. ⁊ce.

¶ quibuscũqȝ uero. xxiiii. annorum:

Secunda conclusio homines quibus existẽtib⁹. xxv annoꝝ nascuntur epilensie secũdũ plurimũ illis epilensiis cõmoriuntur. quia. s. non curantur. probatur huiusmodi epilensie sunt a uehemẽtissima causa producte. ⁊ cum hoc nõ succedit mutatio suaruȝ causarũ remotiua: ergo cõclusio uera. pȝ cõsequentia ⁊ assũptũ circa litterã declarabitur. ¶ Primo nota epilẽsia cerebrali inchoante post: xxvii. annũ ex duobus potissime arguit̃ difficultas aut impossibilitas cure epilẽsie. primũ ẽ fortitudo cãe ipsã inducentis. Cum enim hec egritudo sit maxie dispportionalis huic etati nõ contingit nisi propter cãe ipsi⁹ uehemẽtiam: Secundo quia cũ epilẽsia sit de se egritudo cronica uerisimiliter ⁊ secũdũ plurimũ ꝓtellabitur usq; ad prime senectutis euentuȝ. ul' uersus illud in quo corpus ifrigidatur. ⁊ humores incrudantur ⁊ ingrossantur. quo cõtingente difficult̃ uel ipossibile fiet eius curatio. ¶ Ex quo pȝ ueritas secũde cõclusionis. Secũdo nota notanter dixit plerũq;. quia hoc nõ est necessariũ. contingit eni uirtutẽ ita fortem eẽ. ⁊ regimẽ bonũ q eque bene curatur sicut in certo dato puero iõ ⁊c. Similis sententia huic colligit̃ prima tertii tractatu quĩto. allegato ca. dum inquit: Epilensia quãdoq; accidit adolescentibus si ergo fiunt post. xxv. annos propt̃ egritudinẽ in cerebro ⁊ proprie in substantia eius erit cõitans. ⁊ non sepabitur. ⁊ erit finis actiõis cure alleuiatio a grauitate ipsius ⁊ tarditas poxismi eius. Et ypo. quidẽ dixit q epilẽsia remanet cũ eis usq; quo moriuntur ut supra afforismoꝝ. ii. affo. xlv. ⁊ est utilis ⁊ ampliatur ut supradicta ⁊ce.

Utrum afforismus sit uerus. Arguitur multipliciter q nõ. prio etas iuuẽtutis est magis cõsũptiua materie facientis epiliã q̃ etas pueritie ergo eueniens in iuuentute magis recipit curã: ãña uidet̃ nota ⁊ assũptũ pȝ. quia etas illa est calida ⁊ sicca. pueritia uero humida. similiter. quia etatis eius caliditas est acutior. ¶ Secũdo magis mortifera ẽ Epilẽsia in pueris q̃ in iuuenibus. ergo difficilius curabilis. ⁊ per cõsequẽs ⁊c. pȝ ãña ⁊ assũptũ docet experimẽtum plurimos enim infantes uidemus ex epilensia mori. unde mater pueroꝝ frequẽter appellata est. ⁊ colligitur tertio cano. sen. pria ca. allegato

frequentius. Tertio exuberantior ē materia frigi
da epilensie cāıua ī pueritia ꝙ̄ ī iuuētute. ergo que
stio falsa. assūptū pꝫ cū ī pueris sit plurimū flegma
habundans. prima primi capitulo de etatibus.
Quarto difficilius curatur epilia ī pueritia ad iuuē
tutē perueniēs. ꝙ̄ que nascitur in iuuentute ceteris
paribus. ergo questio falsa. ꝯña tenet. quia hic ui
detur sensus asso.. assūptū arguit̄. quia plus cōfir
matus est morbus plus prostrata est uirtus ex lon-
gitudine morbi ergo etc. Quinto ad principale
sic appoplia est fortior morbus ꝙ̄ epilia. sed ipa cu
ratur ī iuuentute. imo etiā in principio senectutis
contingens. ergo. ⁊c. ꝯña tenet. quia si uirtus suffi
cit curare fortiorem morbū sufficit curare debilio
rem a consimili saltem materia dependentē. ⁊ assū
ptū satis pꝫ. simile argumētū pōt fieri de tetano ⁊
spasmo ⁊ palisi ⁊ similibus a simili pendentibus.
Confirmatur. quia nūꝙ̄ dꝫ epilia ꝑiodice redire oñ
dendo. quia hoc eēt propter pricipale mēbrū. s. ce
rebrū debilitatū eē. unde ⁊ per uiā cōgestōis paula
tine arguitur ꝙ non quia plus debilitatur cerebrū
ex appoplia ꝙ̄ ex epilia: sed ex appoplia nō dere-
linquitur tanta in mēbro debilitas ꝙ iterato mate
riā aggreget ad ꝑoxismū appoplie faciendū. saltē
secūdū plurimū. ergo ⁊c. Confirmat̄ quia tūc post
omnē appopliā saltē deberꝫ derelinqui epilia ꝑox
ismalis uel ꝑiodica: arguit̄ ꝯña. quia ī qualibꝫ ap
poplia plus īpedit aliis paribus materia. ⁊ maio-
rem derelinqt īpressionē ī cerebro ꝙ̄ epilia. ⁊ cum
hoc etiā magis debilitatur uirtus cerebri ⁊ totius.
ergo potentior remanet cā reaggregationis mate-
rie. ⁊ ꝑ cōsequēs ⁊c. Sexto quartana post iuuē
tutē curatur. ergo ⁊ epilia. cōsequētia pꝫ. q̇a grossi
or ⁊ rebellior uirtuti ⁊ calori digerenti est materia
quartane ꝙ̄ epilie. Ultio epilia in senectute faci
le curatur. ergo assūptū arguit̄. quia ē morbus si-
milis senectutis etati. igit̄ ⁊c. Ad oppositū coruꝫ
que arguta sunt. est ypo: in asso. ⁊ galie: in cōmen
to. Primo preābula. Secūdo cōclusiones de quesi
to sunt premittenda. Prima distinctio. epilensie
cā quādoqꝫ est primitiua. ut cibus aut frigiditas ex
terior. quādoqꝫ uero corporalis. ⁊ iteꝝ corporalis
quādoqꝫ cerebralis. quādoqꝫ non. Secūdo scien
dū est. cām longitudinis egritudinis materialis esse
posse grossitiem. multitudinē materie. frigiditatē
eius. uiscositatē. ⁊ densitatē pororū. ⁊ uirtutis de
bilitatem. Tertio premittendū. humores in pue
ritia habūdātes aliis paribus subtiliores eē ꝙ̄ in iu
uentute. saltē flegmaticos ex quibus secūdum pluri
mū causatur epilia. Quarto premittendū. epilē
siā cerebralē eē difficulter secūdū plurimū curabilē
Tunc sit prima cōclusio. ꝙ epilia a cā primitiā pro
ueniens aut corporali nō cerebralis. in qualibꝫ eta
te potest recipere curam. saltē aliqua pꝫ quia re-
mota cā primitiua si nō multū īpressit. possibile est
ꝙ remoueatur illa. similiter epilia etiā per cōitatē
ut a uermibus uel a colica ⁊c. Secūda conclusio
facilius curatur aliis paribus epilia ante iuuentutē
contingens ꝙ̄ eueniēs post iuuētutē puta post annos
xxv. probat̄ sic eueniens ante iuuentutē prouenit
a materia subtiliori ⁊ magis resolubili. Corpꝰ eti
am sit cōtinue etate siccius ⁊ minus habūdās flāte.
⁊ uirtus uigorosior. econtra autē si cōtigat tetanꝰ
post etatē iuuentutis fit a materia grossiori: succe-
dit etiā etas magis flātis multiplicatiua: ⁊ uirtꝰ nō
fortificando. sed potius eidē aut paꝝ saltē propter
egritudinē decrescendo procedit. ergo ⁊c. pꝫ conse
quētia. ⁊ assūptū similiter. Tertia cōclusio sequi
tur ꝙ plerūqꝫ epilie cerebrales in iuuentute contin
gentes sunt penitus incurabiles. pꝫ quia illa ē egri-
tudo difficulter oīo curabilis ⁊ tūc difficilius per pre
cedentem cōclusionem ergo ⁊c. Quarta cōclusio
licet ita sit aliqua tamē epilia cerebralis in iuuētute
aliqua facta in pueritia. est facilius curabilis patet
ubi etiā magna dispitas ī cāis facilibus uel difficili-
bus circa illā. ⁊ ideo bene dicebatur in asso. plerun
qꝫ. Ex quibus pꝫ cōclusio responsiua. s. ꝙ asso.
ē uerus. Ad argumēta principalia ad primū ne-
ganda est ꝯña propter cās tactas. uel dicit̄ ꝙ magis
cōsūptiua ē caliditas praue materie faciētis epiliaꝫ
in puero aliis paribus. quia licet de se sit minus ex
siccatiua absolute. materia tamē est digestibilior
⁊ subtilior. Ad secundū dicitur ꝙ nō aliis paribꝰ
absolute tamē frequentius cōtingūt in eis mortifer
Ad tertiū pꝫ similiter quid dicendū. Ad quartuꝫ
dicitur ꝙ si factus epilenticus ī pueritia ī equali epi
lensia reperiatur in iuuentute sicut iuuenis tunc no
uiter factus epilenticus difficilius curat̄ primꝰ ꝙ̄ se
cundus. ut probat argumentū. sed nō sic est secūdū
plurimū. imo epilia stante debito regimine declinā
do procedet sicut fiet iuuētuti propinquior. ꝙ non
erit in alio ut tactum est. Ad quintū dicitur ar-
gumentum probare ueritatē: curatur enī uel cura
bilis est. sed raro sicut etiā appoplia. Ad confir-
mationē primā dicitur cōtingēs esse post appopliaꝫ
relinqui dispositionē talē ut periodice redeat sed nō
diu durabit periodicatio. Causa autē q̄re non
sic semper uel sepe contingit est. primo quia secūdū
plurimū est mortalis. Secūdo quia tota mate-
ria appoplie erradicat̄ ī ꝑoxismo a cerebro si fue
rit salubris: non sic autē in epilia contingit. sed cuꝫ
mala qualitate relinquitur fermētū ⁊ satis de ante
cedente cā cōsimiliter dicitur ad aliam cōfirmatōꝫ
Ad sextū de quartana dicitur ꝙ in illa non est uehe
mens ⁊ proprium nocumentū in principali mēbro.
sicut in epilia. Ad ultimū dicit̄ ꝙ licet merito si
militudinis morbus sit maior. merito tamē debili
tatis uirtutis est difficilius curabilis sicut branchi et
corize ⁊c:

uicunqꝫ pleuretici facti non
purgantur in .xiiii: diebus
hi in ēpima transeunt.

Conclusio asso. est ista quibuscūqꝫ pleureticis non
purgatis in. xiiii. die pleuresis transit in empima.
probatur. in huiusmodi corporibus materia faciēs
pleuresim saniatur. ⁊ ad pectoris cōcauū pellit̄. er
go ⁊c. ꝯña tenet per quid noīs empimatis. ⁊ assūp-
tum circa litterā declarabitur. Idē. x. tertii tracta
tu quarto capitulo primo dum inquit. Et quando
non mundificatur cum sputo in pleuresi. tunc facit
collectionem. Et secundo breuiarii ubi presentē al
legat asso. Et est utilis tam ī actu pronostico ꝙ̄ opa
tiuo ut patet. Et ampliatur ad omnia corpora cuiꝰ
cunqꝫ etatis regiminis sexus uel nature. Primo

nota per pleuresi3 intelligēdum esse apostema calidum in aliquo laterū pectoris cōtingens. dictū pleuresis a pleura. uel melius a pleuron grece ꝙ latine lat⁹ importat: est ergo pleureticus tale patiēs apā: Et dicit hoc apā calidum. aut qr a materia pēdens calida naturaliter ibi collecta aut qr ꝛ si naturaliter frigida est: fit tamē putredie actu calida ¶ Secundo nota. ꝙ hmōi pleuresis ut colligi pōt preallegatis locis. ꝛ notat cōciliator dīa. lxix. est duplex. s. uera ꝛ nō uera. uera est apostema calidu3 pāniculi costas pectoris iterius tegētis: que dr̄ pleura uel pāniculi pulmone3 ꝛ pectus in duas ptes diuidētis. Colligitur hec diuisio ut tactū est. x. tertii allegato ca. ꝛ secūdo breuiarii secūdo ca. ꝛ a mesue i suo de appropriatis capitulo de pleuresi. Ad propositum hic est sermo de uera. ¶ Tertio nota pleuresis materiā esse posse multiplicē ut in locis habere pōt preallegatis. quia. s. colericā flegmaticā sanguinea3 et melācolicā. frequētius autē est colerica propter ca3 notam cōsequenter sanguinea. raro flegmatica. ꝛ rarius mlica. in propositō maxie est sermo de pleuresi colerica quā facilē ꝛ facilis termin ationis nomināt. Alie uero difficiles siue difficilis terminationis ꝛ tarda: tota autē cā est. quia si nō terminatur pleuresis difficilis in. xiiii. non cōcluderetur euidenter ipsam esse ad empima terminandā: Quarto nota pleuresis multipliciter terminatur. quandoq3 eni per insensibilē resolutionē quādoq3 uero p saniationē. quādoq3 uero ad sclirosim siue ad duritiem. sed hoc ē rarius: terminata uero ad saniē. quādoq3 uero per sputum quādoq3 per fluxū uentris terminatur ꝛ sic de aliis. ¶ Ad propositū p purgationē intelligit omnē modū terminationis eius euacuatione sensibili aut insensibili. dū tamē pleuresis terminetur licet de terminatione per sputū tanꝙ cōiori magis explicet cōmentator. Quinto nota empima quādoq3 sumi pro omni collectione saniosa. quādoq3 uero pro collectione saniei in pectoris concauo. siue loco medio inter pectus ꝛ pulmonē. sicut empicos habētes saniei collectionē in pectore cōiter nominamus. ¶ Ad propositū ꝛ si utroq3 mō possit uerificari affo. in proposito tamē per empima intelligitur ēpima secundo modo dictū cuius uerificatio hoc mō cōprehenditur. existente eni3 pleuresi colerica facile non debet eius terminus diem. xiiii. trāscendere: ꝛ hoc uirtute materie cōuenientur dn̄ante: si ergo transcendit. significatur uirtutē materie non posse dominari uel iperfecte: quare saniabit. ꝛ retinebitur materia illius qua materia tandē locū apātis corrodente effluet sanies. ꝛ i mediastino colligetur. ꝛ per cōsequēs ꝛc. Et hec ē cā uerificans affo. Sexto nota nō esse intellectū ypocratis. ꝙ statim pleuresis transeat ad empima i. xiiii. s3 uult ꝙ significatur ipsa3 esse i poste℞ ad ēpima terminanda3 siue permutanda3.

Utrum afforismus sit uerus: Arguitur ꝙ non prio. quia pleura ē mēbrū frigidū. ergo sue egritudines sunt secūdū plurimū frigide. ꝛ per ꝯñs pleuresis secūdū plurimū frigida. ꝛ sic nō i xiiii. die terminabitur. ¶ Secundo quia supra huius pria cōmēto. xii. innuitur oppositū. Tertio uirtute forti ꝛ materia obediente potest i xiiii. die pleuresis terminari. ergo debiliori poterit in longiori. ipa tamē dn̄ante materie. ꝛ per cōsequens ꝛc. ¶ Ad oppositu3 est ypo. ꝛ galie. in cōmento. Notandū prio ꝙ raro egritudo colerica ad salutē uel morte3 terminanda si pura aut quasi pura fuerit. diē pterit. xiiii. hec suppositō colligi pōt ex dictis supra secunda huius cōmento. xxix. illius acute egritudines ꝛ cetera. ¶ Secūdo premittēdū i proposito eē sermonē de colerica pleuresi quia illa secūdū plurimū euenit. Tertio premittendū pleuresim propter multas cās prolongari. aut propter errore3 regiminis aut propter grossitiem ꝛ inobedientia3 materie ad expulsionē ꝛ digestionē. ¶ Pria cōclusio non quelibet pleuresis est i. xiiii. die terminabilis. p3 satis dependente a grossa materia ut flegmatica. Secunda conclusio nō quelibet pleuresis est i xiiii. die nō terminata ad empia transmutanda p3 ut precedēs de dependente a materia grossa. que resoluerēt uel per sputum expelleretur. ¶ Tertia conclusio sequitur. non quelibet pleuresis que est de se facilis ꝛ cite terminationis nō terminata i xiiii. die conuertit ad ēpima. p3 hoc ubi fuerit error in regimine egrotantis unde i pediretur crisis. Quarta conclusio stante debito regimine egrotantis. pleuresis iā dcā non terminata in. xiiii. die significat se ad empima permutāda3: p3 quia significat uirtutē nō sic dn̄ari ut debite possit expellere. imo nec ut expellere possit. ꝛ per consequēs materia i cupū colliget saniabitur. ꝛ ad mediastinū fluēs tandē causabit ēpia ideo ꝛc. ¶ Quinto nota hoc totū intelligendu3 esse ut in pluribus: non tamē necessario uero. Dubiū materia collecta in pectore que prius faciebat pleuresi3 quō exterius potest per sputū duci. ꝛ tu uide solutionē illius dubii quinto interio℞ ꝛ conciliatorē differentia. lxxxxix. ¶ Ad argumenta ad primū dicit ꝙ licet merito naturalis cōplexionis pleura facilit alteretur ad frigidū. quia mēbrū frigidū est merito tamē densitatis sue substantie. i ipsa non faciliter penetrat humor frigidus. s3 calidus apostema causans calidū. Ad secūdum dicitur ꝙ ista non fuit pleuresis facilis. ¶ Ad tertiu3 dicitur ꝙ illud argumentu3 probat hoc esse possibile. raro tn̄ euenibile Et aliter alias dicetur.

tisis fit maxime etatibus a xiiix. annis usq3 ad xxxiiii. annos:

Conclusio affo. ptisis maxie corporibus aduenit a xviii: anno maxie usq3 ad. xxxv. annum. probat hoc tēpore maxime occurrūt cāe ptisim promouentes ergo cōclusio uera. p3 cōsequētia. ꝛ assūptū circa literā declarabitur. idem tertio cano. fen. x. tratatu quarto capitulo de preparatis ad ptisim. hoc idem supra tertia huius cōmento. xxxi. ꝛ est utilis ꝛ ampliatur ut p3: ¶ Primo nota hoc nomē ptisis sumitur quadrupliciter prio pro qualibet corporis preter naturali cōsūptione. siue a calido siue a frigido proueniat ꝛ taliter sūmitur ab ysaac secundo febrium capitulo primo ꝛ xi. tertii tractatu primo capitulo de signis egritudinū cordis ꝛ taliter nō sumitur hic: Secundo pro totius preter naturali

cõsũptione ꝛ exsiccatione. ꝛ sic sũpsit Auic. loco et
capitulo allegatis. Tertio pro totius cõsũptione
cõsequẽte accidẽtia aĩe. ꝛ sic prĩo cano. sen. secũda
capitulo de his que proueniunt ex accidentibus aĩe
Quarto pro totius cõsũptione ↄñte ulceratione pul
monis: uel adhuc pro ulcere pulmonis ad qd̃ seq̃t
totius cõsũptio. ꝛ taliter sũmit in proposito. ꝛ de
cima tertii tractatu quarto capitulo de ptisi. Se
cundo nota ptisim ex multis causis posse contingere
quãdoq; eñi accidit ex egritudine propria in substã
tia pulmonis cõtingente. ut apate uel uene fractu/
ra nõ ab alio mẽbro cõicata cã. quãdoq; uero cõse
quitur nocumẽtũ ab aliis mẽbris cõicatũ. ut catar
ri acuti a capite ad pulmonẽ descendentis ꝛ pulmo
nẽ ulcerantis. aut materia quacũq; alia acuta aut
corrosiua ad pulmonẽ ab alio mẽbro trãsmissa. si
cut in squinantia ꝛ pleuresi sepe contingit. cõtingit
etiã quãdoq; a cã primitiua ut cibo malo: aut me/
dicina pulmoni uenenosa ut lepore marino ꝛc.
Ad propositũ hic potissime sermo est de ptisi conse/
quente ulcus pulmonis uł consequẽte uene pulmo/
nis rupturã non eñi ex catarris magis in eis fit pti/
sis cũ nõ magis fiant in eis catarri: licet probabilit̃
dici posset in eis fieri maxime catarros acutos pro/
pter caliditatẽ cõplexionis. in ipsis etiã maxĩe cõtĩ
git apertio uene in pulmone. primo propter inordi
nationes eorũ in cibo ꝛ potu ꝛ actu uenerero mo/
tus etiã inordinatos saltẽ uigilias propter etiã fer
uorem ꝛ acuitatẽ sanguinis. Ad hanc eñi rupturã
uene prõpta est subsequi ptisis. Ex quo infertur ꝙ
magis per accidẽs ꝙ̃ per se isti sunt ad ptisim magis
aliis parati. non per se. cũ in ipsis sit uirtus fortior
apta nocumentis inducentibus ptisim magis resiste
re. sed propter cãm iã dictã. Tertio nota causas
eoꝝ que dicuntur in cõmento. s. ꝙ habentes crura
torta collũ longũ ꝛ pectus tenue. sunt inter alios
potissime parati ad hãc egritudinẽ uide ibi.

trum affori smus sit uerus.
Arguitur ꝙ non primo quia maxĩe sit
in senibus ut. x. tertii allegato capi.
Secũdo in talibus uirtus est fortior cũ
illa ponatur etas fortitudinis. ergo maxĩe potens
ꝛce. pꝫ ↄña ꝛ assũptũ similiter. Tertio in talibus
nõ multiplicantur catarri qui sunt cã potissime pti
sis ergo ꝛce. pꝫ ↄña cũ antecedente: Ad opposi/
tũ ẽ affo. Premittenda est hec diuisio. ꝙ ptisis uel
ulcus pulmonis põt sequi aut defluxum catarri acu
ti corrodentis aut occursum rei extrinsece uenã in
pulmone frangentis. ut casus ꝑcussio aut huiusmõi
aut nimiã sanguinis plenitudinẽ. aut colicitatẽ aut
ebulitionem. Prima cõclusio nõ maxĩe fit ĩ hac
etate propter cãm primam: Secũda fit maxime
propter sanguinis plenitudinẽ. Tertia maxime
fit propter occursum cãe primitiue ledentis ꝛc: patꝫ
satis etiã. Quarta ꝙ etiam maxime fit per ebu
litionem ꝛ colericitatem sanguinis patꝫ ĩtelligenti.
Ad argumenta ad primũ dicitur ꝙ maxĩe fit in se/
nibus per se ex defluxu catarri ꝛc. Accidentaliter
autem in iuuenibus: Ad primũ sensum uadit au
ctoritas Auicenne. Ad secũdũ patet ex dictis. Et
similiter ad tertium:

uicunq; squinantiam effugi
unt et ad pulmonem eis con
uertitur in septẽ diebus mo
riuntur. si uero hos effugerint empi
ci fiunt.

Conclusio affo. est ista quicũq; fugiunt squinantiã
cõuersã in eis ad pulmonẽ pereunt in septẽ diebus
ut sit sensus in quibuscũq; permutatur squinantia
ad pulmonẽ illi moriuntur ꝛc. probatur ĩ talib⁹ re
peritur morbus acutus cum debilitate uirtutis. er
go cõclusio uera. pꝫ ↄña ꝛ assũptũ circa lrãm dedu
cetur. Primo nota per squinantiã intelligimus a
postema gutturis uel epiglotis prefocatiuũ de quo
supra quarta huius xxiiii. ꝛ. xxxv. affo. Secũ
do nota ꝙ per effugere squinantiã nõ est intelligen
dum corpus squinanticũ a squinãtia ad sanitatẽ tẽ/
dere sed est materiã squinantie a loco gutturis ad
aliũ locũ permutari ubi alterius speciei cãt egritu
dinem. Si enim permutetur ad pulmonẽ cãt ꝑiple
moniam si ad cor sincopim ꝛ pulsum uel cordis tre
morem si ad neruos spasmũ si ad stomachũ cãt uo
mitũ aut stomaci ꝑturbationẽ. ꝛ sic de aliis ut colli
gitur. ix. tertii capitulo de signis pronosticationũ
ꝛc. hic tãgit̃ permutatõ ad pulmonẽ. Tertõ nota
non eẽ intellectũ ypocratis ipsos mori in septẽ dieb⁹
possunt eñi mori ante septẽ materia existente pluri
ma ꝛ uirtute debili. item etiã tardius uirtute forti
ꝛ materia minoris quãtitatis. sed dixit de septẽ q̇a
cõior ꝛ frequentior est terminus istaꝝ egritudinũ
Quarto nota nõ eẽ intentionẽ ypocratis ꝙ oẽs mo/
riantur. cõtingit eñi ipsos liberari. licet hec permu
tatio non sit laudabilis. sed oportet suppleri mori
turi. Quinto nota hic nõ sumi ẽpima proprie si/
cut supra affo. ix. sed cõiter pro cuiuscũq; materie
saniatione. ita ut sit sensus. ꝙ si effugiunt hos con/
uertitur in empima. i. ad saniationẽ uel ẽpici fiunt
Causa autẽ primi est. quia permutata ꝛc. significatur uirtutẽ esse debilẽ unde uersus principale mẽ
brũ materiã permutauit. quia tamẽ hec materia
colligitur in pulmone facit egritudinẽ fortẽ uel faci
et. sed egritudine forti existente cũ debilitate uirtu
tutis ꝛ peracuta secũdũ plurimũ contingit mors in
septima uel citra iõ ꝛce. Secũda pars similit̃ pꝫ
quia materia illa cõtinetur in loco ualde calido er
go in breui tempore est apta saniari ipsis ergo effu
gientibus. vii. diẽ saniabit̃ materia ꝛ per cõseqñs
ꝛc. Et ex hoc pꝫ cã probans secũdã cõclusionẽ cuius
oblitus sui. pꝫ etiã istos secũdũ plurimũ ad ptisiꝫ ꝑ
mutari sanie corrosiua in pulmone diu retenta idẽ
colligitur. x. tertii tractatu quarto capitulo de peri
plemonia ad principiũ. ꝛ est utilis ꝛ ãpliatur ut pꝫ
Primũ dubiũ per quã uiã expelleret̃ materia a gut
ture ad pulmonẽ pꝫ responsio. Secũdũ dubiũ
quare ita cito quia in septẽ diebus illa materia sa
niatur quia conuertitur ad empiã ubi autẽ catarri
non nisi longo tempore maturantur. patet cã quia
continetur in loco calidiori: ꝛc.

trum ex permutatione ma
terie squinantie ad pulmonẽ proueniat
pulsus durus inequalis ꝛ inordinatus

¶ Arguitur multipliciter ꝙ non. primo quia apãte ex
iſtente in pulmone fit pulſus mollis. ergo pꝫ conſe
quẽtia ⁊ aſſũptũ arguitur. primo quia apãte exiſtẽ
te ĩ mẽbro molli fit pulſuſ mollis ĩ duro uero durꝰ
⁊ colligitur quarto pulſuũ cõmento. xii. ⁊ colligit̃
etiã aſſũptũ nono tertii ca. de ſignis ſquinãtie ĩ quo
tanguntur ſigna ꝑmutationis ſquinãtie ad periple
moniaꝫ ⁊. x. tertii. Secũdo ꝑmutata illa ma
teria etc. poſſibile eſt in pulmone eẽ egritudineꝫ a
qua exñte fit pulſus mollis ergo ⁊c. cõſequẽtia no
ta ⁊ aſſũptũ intelligenti. ¶ Tertio nõ minus potẽs
uel fortis eſt uirtus pulſatilis ⁊ inſtrumentũ obedi
ens q̃ prius erat uel ſalteꝫ ſic eſſe eſt poſſibile. er-
go non minus ordinate ⁊ equaliter põt arteriã di-
latare uel cõſtringere. ⁊ ſi ſic nõ erit neceſſario pul
ſus inequalis ⁊ inordinatus: Ad oppoſitũ eſt ga
lienus in cõmento reſpondendo ad queſtionẽ prĩo
oportet premittere preãbula quedã. ſecũdo cõcluſi
ones de queſito: ¶ Quantũ ad primũ prĩo notãdũ
ꝑ pulſũ duꝝ intelligendũ eẽ pulſũ cuius inſtrumẽtũ
dũ tangit̃ in tactũ dure ĩprimit. ſicut econtra ꝑ mol
leꝫ cuius cãe poſſunt eſſe plures ut intelligi põt in cõ
mento pulſuũ. ⁊ ſecũda primi capitulo de caĩs con
tentiuis pulſuũ. prima cã ſiccitas multa corporis ar
terie ad quã ſequitur durities: ſiue ꝑueniat illa ſic
citas a calore ſiue a ſola ſiccitate. propter hoc eniꝫ
in ethico eſt pulſus durus in febriente etiaꝫ colerice
cõicatis arteriis fumis exſiccantibus eſt pulſus du-
rior q̃ in febriente flegmatice aut alia febre hu-
morali. Secũda cã põt eſſe multa frigiditas cõdẽp
ſans ⁊ inſpiſſans ſubſtantiã arterie. propter q̃ꝺ ad
tactũ uidetur durior ⁊ ſic fit pulſus durior. Tertia
cã poteſt eſſe arterie replõ tempore dilatatiõis ipa
eniꝫ multũ repleta duꝫ tactus ad ipſaꝫ peruenit nõ
cedit tactui quare in tactũ durius uidet̃ ĩprimere.
Quarta cã põt eſſe tenſio ipſaꝝ ſicut in ſpaſmo con
tingit. ⁊ propter oppoſitas cãs contingit pulſũ mol
leꝫ fieri. ¶ Secũdo premittẽdũ eſſe per pulſũ ĩequa
lẽ intelligendũ eẽ pulſuꝫ diſſormitatẽ habẽtẽ in ſuis
motibus q̃ꝺ imaginari poſſumus. uel quo ad motũ
unũ uel plures primũ etiã imaginari poſſumus. uel
quo ad partes arterie. uel quo ad partes eiuſdem
motus. Secũdũ etiã cõſimiliter. hoꝝ autẽ cã ẽ diſ-
formitas cõtentoꝝ in arteria. ⁊ diſſormitas pugne
⁊ conatus uirtutis contra materiã ⁊ econtra. ut uir
tus quãdoq; plus conetur ſatiſfacere neceſſitati quã
doq; minus. quãdoq; etiã plus mundificare. ⁊ quã
doq; minus. ⁊ ſic de aliis. ¶ Tertio premittendum
per pulſũ inordinatũ eſſe intelligendũ pulſũ in ſua
equalitate ordinẽ nõ ſeruantẽ. propter caꝫ que dcã
eſt prius. Quãtũ ad ſecũdũ ſit prĩa cõcluſio iſta
ꝙ ſquinãtia colerica ad pulmonẽ permutata fit pul
ſus durus ⁊ inequalis ⁊ inordinatus magis q̃ priuſ
aliis paribus. pꝫ quia tũc plures fumi colerici arte
riis cõicantur ſubſtantias arteriaꝝ magis exſiccãteſ
tũc etiã maior illoꝝ fumoꝝ quantitas in arteriis re
cipitur. quare reddũtur magis dẽpſe pꝫ etiã de ine
qualitate ⁊ inordinatione. quia tũc materia illa eſt
cordi propinquior. ergo uirtutẽ magis debilitat et
ĩfeſtat. unde cãtur ĩequalitas in pulſu ⁊ inordinatõ
Et dixi notãter aliis paribus. quia ſuperueniẽte cũ
hoc lapſu humido in pulmone poſſet reddi pulſus
mollior. Ex his pꝫ quare in pleureſi fit pulſus du-
rus in periplemonia mollis? ¶ Secũda cõcluſio nõ
ſtatĩ merito ſiccitatis arterie cãtur pulſus durus ꝑ
mutata ſquinantia iã dicta ad periplemoniaꝫ pꝫ q̇a
non ſtatiꝫ ſenſibiliter exſiccatur arteria. Tertia
concluſio permutata ſquinantia flegmatica ad peri
plemoniã poſſibile eſt fieri pulſum molliorẽ. q̃uis
aliis paribus ſic neceſſariũ ipſũ fieri pleniorẽ. patet
hec concluſio intelligenti pro utraq; parte. Ex quo
ſequitur galienũ in propoſito ſpecialiter de ſquinan
tia colerica intellexiſſe. ¶ Ad argumenta pꝫ ſolõ.

uicunqꝫ a ptiſi moleſtantur ſi ſputum qualecunqꝫ expuunt graue fetet ſupra carbones effuſum et capilli a capite defluũt mortale eſt:

Prima concluſio eſt iſta ſputũ ſuper carbones effu-
ſuꝫ grauiter fetens mortale eſt ſignũ in oĩbus qui
a ptiſi moleſtantur probatur. huiuſmõi ſputũ ſigni
ficat uehemẽtẽ putrefactionẽ ĩ mẽbris ſpiritualibus
ergo cõcluſio uera pꝫ ꝯña ⁊ aſſũptũ circa litterã de-
clarabitur. ¶ Primo nota hic ſumi ptiſim proprie
pro ulcere pulmonis cũ totius cõſũptione. Secũ
do nota ex ſputo multipliciter ſignificari poſſe ex
colore ſubſtantia multitudine ſapore ⁊ odore. hic
ex odore ſignificat ⁊ declara tu quid ⁊ qualiter q̃ꝺ
libet iſtoꝝ ſignificat. ¶ Tertio nota ꝙ per grauit̃
fetens intelligit fetorẽ horribilẽ nõ talẽ qualis con-
ſurgit ex ſola aduſtione ſuper carbones. ſed ex re
uehementer putrida. Quarto nota notãter dix
iſſe ſuper carbones effuſuꝫ: ſputo enĩ infrãto quie
ſcit euaporatio putrida ab eo eleuata. poſito autẽ
ſuper carbones excitatur ⁊ eleuatur quare tũc ma
gis percipitur. ¶ Quinto nota nõ ſolũ ex hoc cõ-
prehendi ſputũ eẽ putridũ. ſed etiã ex proiectõe ipi
us ⁊ receptione in uaſe aque pleno. ꝙ ſi fundũ cito
petierit ſignũ ẽ ꝙ eſt putridũ. Si aũt nõ ñ. ut x. ter
tii de pure ⁊ ſanie. cuius cã ſumit̃ ex hoc. quia ex
putrefactione exalant partes ſubtiles remanentibꝰ
terreſtribus grauibus quare ubi ſputũ prĩo aq̃ na
turaliter ſupernatabat poſterius fundũ petit. prop
ter ipſuꝫ flegma multũ de aere in ſe concludere. et
ſimiliter alia ſputa nõ putrida. q̃ꝺ intelligendũ eſt
perſeuerante ſigno. ubi enĩ nõ perſeueret non hẽt
euidentiam pauca enĩ materia retẽta in pulmõe ca
tarali. uel alia contingens eſt ipſã ſaniari ⁊ fetere
ideo: ⁊c

Et capilli a capite.

¶ Secunda concluſio capilli effluentes a capite ĩ mo-
leſtatis a ptiſi ſunt mortale ſignũ. probat̃ huiuſmo
di capilloꝝ defluxus ſignificat maximã humidi na
turalis mẽbroꝝ exſiccationẽ ⁊ uirtutis debilitatem
ergo cõcluſio uera. ⁊ aſſũptum circa litterã decla-
rabitur. Primo nota capillos propter multas
cauſas poſſe deficere uel defluere. primo propt̃ hu-
morem corroſiuũ exſiccantem reſoluentem uł cor
rodentem ſubſtantiã radicis pili. aut etiã reſoluen
tem uaporem in pilũ cõuertendũ ⁊ ipſũ exterminã
nantem: ¶ Secũdo propter malã cõplexionẽ ſiccã
uel calidam materiã illam ſiccam conſumentẽ. ſimi
liter propter frigiditatẽ poros cõſtringentem ⁊ pro

hibentē transitū ⁊c: Item proter humorē oppilātē ƺ
similiter propter nutrimenti defectū. Ad propo
sitū hic potissime nō propter particularē cām ſƺ me
rito cōsūptionis a ptisi prouenientis. de hac enī est
sermo. Ex quo colligitur cā uerificās affo. quia sig
nificat ī toto magnā īmo quasi ultimatā exsiccatō
nē precessisse. hoc autē stante ptisi est mortale ideo
⁊c. Alia etiā cā est defectus humidi alligātis capil
los cuti licet autē defectus cōsequatur debilitatē uir
tutis nutritiue ī toto ex paucitate spūs uitalis. ⁊ ob
defectū uirtutis epīs: Et possumus addere fumos a
cutos per totū in ptisico multiplicatos. ⁊ cutis humi
ditates exsiccātes ⁊ cōsumētes. similis snīa quātum
ad primā cōclusionē sumit̄. x. tertii allegato capitu
lo de pure ⁊ sanie ⁊ quantum ad secūdā ibidē capi-
tulo de signis ptisis ⁊ ē utilis ⁊ āpliatur ut pƺ.

uibus ptisicis desluunt ca pilli si diarria superuenerit moriuntur:

Conclusio affo. est ista diaria superueniens ptisicis
a quibus effluunt capilli est signū mortale. pƺ quia
significat ultimatā debilitatē. ergo cōclusio uera.
pƺ cōsequētia ⁊ assūptū circa litterā declarabitur.
Primo nota licet de diarria ꝓprie sūpta ut. s. disti
guitur contra lienteriā ⁊ dissinteriā posset affori sm⁹
uerificari que est fluxus humoralis ⁊c. hic tamē di
arria extendi pōt ad omnē fluxū siue fuerit cibalis
siue humoralis cū excoriatione uel sine excoriatō
ne. dū tamē uirtutis contentiue defectū consequat̄.
Secūdo nota huiusmōi fluxū multas posse consequi
causas. In proposito autē sermo est de huiusmodi
fluxu cōsequente debilitatē uirtutis regitiue totius
ex ptisi enī debilitato calore cordis in toto: debili-
tata etiā uirtute naturali epīs. inbecillitatur tā con
tētiua ꝙ digestiua uirtus quare fluxus superueīt
humoralis uel cibalis. Ex hoc colligit̄ cā uerificans
affo. Ex quo pƺ quare dixit superuenerit. s. ca
sui piloꝝ denotatur enī hāc diarriā uirtutis conseq̄
cōtentiue defectum. cuius defectus arguit̄ ex cāu ca
pilloꝝ ex hoc arguit̄ defectus calidi ⁊ humidi natu
ralis in toto ⁊ per cōsequēs uirtutis contentiue defe
ctus. Tertio nota hoc esse signū ⁊ cām mortaleƺ
ut colligitur in cōmēto: est enī mortale signū ꝑ quā
to significat ꝙ dictū est. est etiā mortalis cā quia cū
hoc est maioris debilitatis cū per huiusmōi fluxum
humiditates naturales euacuentur nec cibus debi-
to tēpore r̄etineatur ut uirtus foueatur ex eo qua
re per āplius prosternitur iō in cōmēto concluditur
nō solū ex hoc mortē absolute significari futurā. ſƺ
etiā significatur ipsā esse uicinam. ⁊ similis snia col
ligitur. x. tertii tractatu quarto ca. de signis ptisis
⁊ a serapione secūdo breuiarii cap: xxii. s. de ptisi
⁊ est utilis afforismus in actu pronostico ut patet. ⁊
ampliatur ad omnia corpora cuiuscunqƺ sexus ⁊c.
in quibus fit cum huiusmodi signis ptisis. ⁊ mesue
in suo de appropriatis capitulo de ptisi. ⁊ce.

trum sputum grauiter fetēs

⁊ casus capilloꝝ ⁊ diarria superueniēs
in ptisi sint signa mortalia. Arguitur
multipliciter ꝙ non. primo ex ptisi nō
potest fieri capilloꝝ casus. ergo questio falsa. patƺ
cōsequētia. ⁊ assūptū arguitur: quia maior est ex-
siccatio ī corpore moriente ꝙ in ptisico. sed a cor-
pore moriente nō cadūt capilli. īmo in ipsis reperi
untur nasci ⁊ augeri. ergo ⁊c. Confirmat̄ mul-
to maior fit exsiccatio in corpore naturaliter ꝑ su-
as etates decurrente usqƺ ad mortem ꝙ ī ptisico iu
uene ex ptisi moriente. sed ī primo nō facit exsicca
tio casum capilloꝝ ergo ⁊c. pƺ cōsequētia. ⁊ assūp-
tū similiter intelligenti. Et pōt persuaderi ꝙ quan
tūcūqƺ per possibile sanaret̄ ptisicus adhuc eēt ī eta
te iuuentutis ideo ⁊c. Confirmatur minor ē quan-
titas humidi cōtinuātis pilos pedū ad cutim pedum
ꝙ capitis. sed per ptisiƺ nō cadūt pili pedū ergo nec
capitis. consimiliter de superciliis arguit̄. Secū
do principaliter arguitur possibile est in principio
ptisis aduenire alopiciaƺ aut caluiciē. ⁊ tamen non
erit mortale signū ut pƺ. ergo ⁊ce. Tertio ad pri
cipale sic fetor anhelitus in ptisi nō est mortale sig
num. ergo ⁊c. pƺ ꝯña ⁊ assūptū similiter intelligēti.
plures enim sunt hoīes per totū sue etatis decursū
cum fetore anhelitus decurrentes quibus si super-
uenerit ptisis. proculdubio illud nō erit mortale si
gnū: Quarto ad principale sic per diarriā ptisi
superuenientem pōt saniosa materia euacuari. ad
quod pōt sequi corporis alleuiatio ⁊ mundificatio.
ergo talis diarria non est mortale signum. pƺ cōse
quentia ⁊ assūptum colligitur. x. tertii pluries.
Confirmatur uentris stipticitas in ptisi est mala. er
go eius lubricitas dƺ esse confortans. consequentiā
tenet. ⁊ assūptum pƺ intelligenti. Ad oppositum
est ypo. ⁊ cōmentator in affo. lectis In ista questio
ne primo sunt premittende distinctiones quedam ⁊
notabilia. Secundo cōclusiones de quesito. Quā
tum ad primū premittēdū primo sputū grauiter fe
tens ⁊ perseuerans propter multas cās posse contin
gere. primo propter putredinē in ore uel in gingi-
ua existentem sicut putrida cancrenatio in ipsis fre
quenter reperta. Secūdo propter putridū catar
rum a capite ad ōs uel ad guttur uel ad pulmonem
descendentē. Tertio propter ulcus putridū in pul-
mone existens aut materiā saniosam qualitercunqƺ
in ea contentam. sicut in empimate proprie uel cō
muniter sumpto contingit. differūt autē hec per sig
na propria in propriis capitulis perquirenda. pro-
prium tamē peruenientis ex ulcere pulmonis ē qđ
egreditur cum tussi. ⁊ ꝙ ante ipsū precesserūt sig-
na ulcerationis pulmonis. ⁊ ꝙ descendit statim duƺ
in aqua dimittitur. Secūdo premittēdū cāus ca
pilloꝝ propter multas causas posse cōtingere circa
litterā explicatas. expressius etiā in septima quarti
capitulo primo colligendas: in ptisi tamē ⁊ ex ptisi
Causa prima est paucitas materie. ex qua eleuari
debet fumus ex quo generatur pilus. Secūda cō
sumptio humiditatis glutinose cuiusdā. per quā pi
lus cuti alligatur. ⁊ hoc aut propter siccitatē positi
uam a febre aut propter nutrimenti defectū cutis
humectantis. aut propter fumū acutū igneū ī toto
dispersum cutiƺ ⁊ piloꝝ radicē in cute exsiccantē. q̄
re nō continentur ⁊ cadunt. ⁊ per idē pƺ cā ꝙ in em
picis cadūt pili frequēter. itē in patiētib⁹ egritudiēs
acutas uł calidas aut morsus a serpentibus calidis

ualde cadūt pili imo quādoq; excoriant propṫ forte siccitatē. aut forte propter humiditates acutas ual de ad cutim peruenientes. cōsumētes sua acuitate et excoriantes. ❡ Tertio premittēdū q licet ista cau sa sit cōis in ptisi. non tamē in toto uniformiṫ ca dunt pili. aut propter disparitatē in cā exsiccante. aut in humiditate cōtinuante grossitie uiscositate et glutinositate. aut propter poroꝝ angustiā ꝛ latitu dinē in una parte magis q̄ in altera. Ex quo pꝫ quare facilius cadūt capilli capitis q̄ pedū. aut sup cilloꝝ ꝛ sic de multis aliis: licet sit contingens tamē esse siccitatē ꝛ ita fortē caꝫ ut nō solū capilli ex capi te defluunt. sed etiā ex pedibus. ❡ Quarto premit tendū diarriā taliter sūptā ut circa litterā dicebatur a multis cāis posse contingere. cā tamē de qua in p posito est sermo est contentiue debilitas conseques debilitatē cordis principalius ꝛ cōsequēter stomaci que cōprehenditur ex totius extenuatione cū pul sus debilitate. quibus stantibus non posset uirt⁹ cri si laudabili materias saniosas per fluxū uentris ex pellere. cum ista diarria debeat esse perseuerās. q̄ lis nō est cretice facta. Quātū ad secūdū sit pria cōclusio. nō quelibet sputū grauiter fetens apparēs in ptisicis est signū mortale. ꝛ si sit malū. probatur quia cōsequēs putrefactionē in ore uel gingiuis uel stomaci ꝛ sic de multis aliis non est mortale signuꝫ ideo ꝛc. q tamē quodlibet sit malum satis pꝫ. ❡ Secunda conclusio quodlibet sputū perseuerās gra uiter fetens cōsequens ptisim ꝛ merito ptisis cōtin gens: est mortale signū. Et istā conclusionē uoluit ypo. supra afforismo. xii. patet qr quodlibet tale significat uehementē ulcerationeꝫ in pulmone ꝛ pu tredinem prauā. ergo patet consequētia: ꝛ assūptū intelligenti superius dicta. Tertia cōclusio non q̄ libet defluxus capilloꝝ superueniēs ptisi est signum mortale. pꝫ quia ptisi in principio ꝛ salubri exn̄te potest accidere alopicia propter aliquā de cāis alo picie salubribus ergo ꝛc. pꝫ ꝯña ꝛ assūptū intelligē ti. ❡ Quarta conclusio q quilibet defluxus capil loꝝ notabilis ꝛ perseuerās. ptisico ꝛ merito ptisi in eo contingens. s. exsiccationis a ptisi prouenientis ē signū mortalē. ꝛ istā cōclusionē intellexit ypocras. in affo. preallegato ꝛ pꝫ quia quilibet talis signifi cat ptisim cōfirmatā ꝛ iā in toto maximā exsiccati onē precessisse. ergo pꝫ ꝯña ꝛ assūptū colligi pōt ex dictis in primo articulo. Ex quo etiā cōcludiṫ un guium gibbositatē signū esse mortale. significat enī carnē sub ungue latentē que annectitur unguib⁹ mi noratā esse in suis dimensionibus. quare oportꝫ un guē incuruari insequēdo carnē cui annexa est quare autē in ptisicis causetur rubedo in pomis maxillaꝝ alias declarabitur. ❡ Quinta cōclusio sequiṫ q n̄ quelibet diarria ptisi superueniēs est mortale sig num. pꝫ quia pōt superuenire diarria cretica. aut propter cibos acutos aut aliā uel alias de cāis no tis. quare nullū erit mortale signū ergo ꝛc. Se xta cōclusio quelibet diarria perseuerās merito pti sis contingens ꝛ ptisi superueniēs. est signū morta le. probatur quelibet talis significat merito exsicca tionis ꝛ debilitatis principaliū membroꝝ stomaci digestiuā ꝛ cōtentiuā esse quasi extremaliter defec tam. ergo ꝛc. pꝫ ꝯña ꝛ assūptū similiter ex dictis. Similiter etiā talis diarria taliter perseuerās est uṫ erit cū ueloci ꝛ ultimato uirtutis casu. ergo. conse quētia nota ꝛ assūptū satis supra patuit. ❡ Ex quo sequitur q huiusmodi diarria capilloꝝ cāui cōiunc ta adhuc euidentius ostendit mortis uicinitatē. Et istam cōclusionē uoluit ypo. ꝛ cōmētator in affo. ꝛ cōmento. iii. Ad argumenta principalia. ad pri mū dicitur negādo assūptū. negat etiam in quolibet moriente maiorē esse exsiccationē ꝛc: ut pꝫ. Ad pri mā cōfirmationē dicitur. q licet decurrēs per suas etates substantifice ꝛ etatiue magis exsiccet q̄ mo riens ex ptisi qualitatiue tamē magis exsiccat ptisi cus. uel dicit q humiditas mēbralis in illo sene ma gis exsiccatur substantifice madefactiua tamē humi ditas mēbra madefaciens ꝛ irrorans quantitatiue multo plus cōsumitur in ptisico uel ethico. ꝛ illa ē per cuius presentiam pili membris alligantur: pro pter q̄ᵭ conseruantur augentur ꝛ generātur ī mor tuoꝝ corporibus. unde ꝛ ipsoꝝ nō est regimē ſꝫ ge nerati sola secūdo tegni. non enī sunt aīati. ❡ Ad secūdū pꝫ ex dictis in questione qualiter sit respon dendū. ꝛ similiter ad tertium ꝛ quartū omnia eniꝫ probant aliquas conclusiones in secūdo articulo q̄ stionis positas ideo ꝛc.

Quicunqꝫ sanguineꝫ spumosū expuūt. his e pulmone educ tio fit.

Conclusio affo. sanguis spumosus per sputū egredi ens egreditur ex pulmōe. probatur sanguis ex mē bro aliquo egrediens debet proportionari mēbro a quo egreditur. ergo. ꝛc. pꝫ ꝯña ꝛ assūptū circa lit terā declarabitur. ❡ Primo nota quid per spumā ꝛ spumosum corpus sit intelligendū ut alias decla ratū est. ꝛ supra quarta huius affo. quarto sangui nem ergo spumosū dupliciter possumus intelligere primo secūdū partē eius superficialē partibus q̄bus dam aeris partibus sanguinis inclusis. ꝛ ampullas quasdā causantibus ꝛ supficiem superiorē in sang uine petentibus sicut uidemus frequenter in flōmis Secūdo possumus imaginari sanguinē spumosū secū dū totaꝫ substantiā eius ita. s. q nō sit partē ei⁹ no tabilem reperire que nō sit spumosa. Ad propo situ ꝛ si utroq; modo intelligi posset. potissime se cundo modo est hoc intelligendū: ❡ Secūdo nota notanter dictuꝫ esse per sputū. quia si ab illis alio modo expelleretur. ut per uomitū non eēt signum ipsum ex pulmone educi: Tertio nota hoc potis sime intelligendū si cū tussi egrediatur alias non. ❡ Quarto nota ex pulmone. i. ex substantia pulmo nis. quia spongiositate sua. Secūdo ex pulmōe q̄a ex aliquo in pulmone contento. ꝛ sic ex uena uṫ ar teria pulmonis. ❡ Ad propositū secūdū utrūq; mo dū pōt uerificari affo: ut sit sensus pulmonis substā tia uel aliquo in substantia pulmonis contento sit e ductio. si enī fuerit sangnis secūdū se totū spumo sus. ut non sit in eo reperire notabilē quātitatē non spumosam. significat hoc egredi ex substantia pul monis aut in sensibilibus uenis per substantiā pul monis dispersis. uel earum extremitatibus. eo q sicut sanguis accedit ad nutriendū pulmonē ita ī mo do substantie disponetur. secūdū substantie pulmo nis dispositionem sed substātia pulmonis ē spongio sa. ergo ꝛc. Consimiliter etiā si egreditur ex uena

licet non tanta spumositate sit spumosus. Ex quo p3 magis spumosum esse sanguinē egredientē ex ue na pulmonis ꝙ alterius mēbri. unde p3 cā uerificās affo. ⁊ similis sententia huic colligitur tertio cano. fen. x. tractatu tertio capi. de sputo sanguinis satis ad principiū. ⁊ secūdo breuiarii. xxuii. cap. Et est affo. utilis in actu operatiuo ut p3 ⁊ ampliat̄ ad oīa corpora in quibus contingit sanguinis sputū cū con ditionibus iam dictis ⁊ce.

ptisi habito diaria superueni ens mortale.

¶ Iste afforismus p3 ex afforismo. xxiiii cum eo ꝙ addit commentator in cōmento. ⁊ce.

Quicunq3 ex pleuretide em pici fiunt si purgentur in xl: diebus a qua die ruptura fit soluūtur si uero non i ptisi3 trāseunt:

Prima cōclusio affo. si facti empici ex pleuretide purgentur in. xl. diebus ab illa die qua incepit ru ptura tales sanantur. probat̄: quia in illis perfecte remouetur uel eradicatur materia faciēs empia er go cōclusio uera. p3 ꝯn̄a ⁊ assūptū circa litterā decla rabitur ¶ Primo nota in proposito posse sumi em pima proprie et cōiter ut supra Secūdo nota no tāter dixisse ex pleuretide. prio quia hec frequēter euenit ⁊ facilius. secūdo quia si ex periplemoīa q̄ꝺ etiā frequēter contingit hoc fieri nō eēt tutū: dato ꝙ in. xl. diebus euacueretur materia cū ex piple monia remaneat ulcus. ⁊ notabilis solutio continu itatis in pulmone. ¶ Tertio nota nō eē intentione3 ypocratis solū in. xl. diebus posse fieri huiusmodi purgationē sed debet intelligi a. xl. die citra possint ergo ante. xl. diē taꝙ acutaꝝ terminū egritudinu3 quē cū aliqua transiuerit egritudo materialis secū dū plurimū est notabiliter prolixa: contingit tamē ⁊ ultra ⁊ citra aliqua3 talem terminari. secūdū ua riam dispositionē uirtutis ⁊ materie. ⁊ adhuc pro portionis uirtutis ad materiā ut alias sepius ⁊ fre quenter declaratū est. Quarto nota notāter dic tum esse a die rupture. cū eni pleuresis ⁊ empia sit egritudines distincte. distinctas debēt habere crises ⁊ dieꝝ creticoꝝ cōputationes. nō ergo dēt fieri cō putatio a principio pleuresis sed a principio empi matis. huius autē principiū fuit in die rupture. du3 enim ruptum fuit apostema lateris recepta fuit ma teria in pectore mediastino. ⁊ tota cā est. quia alia est actio uirtutis in materia. ⁊ alia pugna. postꝙ effusa est materia ⁊ce. ⁊ alia postꝙ collecta erit in pectoris cōcauo. unde etiā alia erit crisis. ⁊ alia cō sequēter cōputatio. ¶ Quinto nota nō esse intellec tum ypo. ꝙ si euacuatur empimatis materia remo ueretur empima: hoc eni esset inartificiale dictum q̄ꝺ quilibet nouit: sed uult ꝙ sanatur egrotans q̄a egreditur periculū cadendi in ptisim q̄ꝺ incurret si ultra. xl. dies sanies notabiliter retinebitur.

si uero non:

¶ Secunda cōclusio huiusmodi corporibus in. xl. di ebus nō purgatis efficiuntur ptisici probatur sic: in talibus a sanie longo tempore retenta ulcerat̄ pul mo. ergo ⁊c: p3 ꝯn̄a ex quid noīs ptisis ⁊ assūptum circa litterā declarabit. ¶ Primo nota nō eē intel lectū ypocratis. ꝙ uniuersaliter si non purgat̄ tran seant in ptisim. quia posset materia illa permutari ad aliud mēbrū. ⁊ aliā cāre egritudinē. ut ad epar guttur ⁊ sic de aliis. sed cōclusio est sic glosanda. si non purgentur ita: ut adhuc empici maneant tūc ꝑ mutantur ad ptisim. ⁊ sic intellexit ypo. Secun do nota ut cōmētator in cōmento. sanies ad pulmo nē effusa efficitur calida ualde ⁊ acuta. quare exsic cat ⁊ tabefacit pulmonis substantiā si longo tēpore retineatur: ⁊ tandē acuitate sua ulcerat pulmonis substantiā corrodēdo. ⁊ per cōsequēs ptisi3 causat. Ex isto colligitur cā uerificās affo. si eni nō purgen tur in. xl. diebus citra significatur uirtutē īpotēte3 esse ad hāc saniem expellendā. quare longo tempo re ulterius retinebitur. ⁊ ex cōsequēti pulmonē ul cerabit. uel significatur uirtutē iā ita eē debilē ⁊ de fectam ⁊ pulmonē tabefactum: ut materiā hāc non superet: quare longiori tempore retenta causabit. ptisim secūdū modū iā dictū. ⁊ similis sn̄ia colligit̄ x. tertii tractatu quarto ⁊ capitulo vi. de signis ꝑ mutationis pleuresis. ⁊ quādo nō mūdificatur pleu reticus post. xl. dies tūc iam cadit in periplemoniā ⁊ ptisim ⁊ secūdo breuiarii secūdo ca. s. de pleuresi ubi presentem allegat affo. ⁊ uerificat afforismum ⁊ est utilis in actu practico ⁊ pronostico ⁊ operatiuo ut p3. ⁊ ampliatur ad omnia corpora ī quibus pleu resis contingit taliter ad empima ꝑmutari ⁊ce.

Calidum nocet hoc frequēter u tētibus carnium effemiationē facit neruorū icontinētiā mē tis stuporē fluxus sanguinis defectio nē spūs quibusdam mors sequitur:

¶ Conclusio affo. est ista calidū nocet eo frequenter utentibus probatur huiusmōi calidum corpus a na turali tēperie distrahit. ergo ⁊c. p3 ꝯn̄a ⁊ assūptum probatur. quia carniū facit effemiationē neruoru3 incōtinentiā siue debilitatē mētis stuporē ⁊c. ergo ⁊ ce. similis sn̄ia colligitur secūda primi in sūma doc trina secūda. capitulo de his que proueniūt ex usu balnei quidā ornate loquētiū. ⁊ est utilis ī actu pra ctico operatiuo ut p3. ⁊ ampliat̄ ad oīa corpora hu iusmodi balneo uel actuali calido nimiū utentia. Primo nota antiquo tēpore ut colligit̄ in libro de regimine sanitatis. hoīes cōiter post exercitiū. bal neo aque dulcis mediocriter calide. s. sani utebant̄ in quo multociens multe cōsequebantur utilitates ī resolutione superfluitatū. que exercitio dereliquūt̄ ⁊ remotione lassitatis exercitiū cōsequētis: ut colli gi pōt tertia primi doc. secūdā secūdo capitulo: ne tamen in huiusmodi balnei usu nimiū moraremur hic posuit afforismū hūc per calidū eni intellexit ac tuale ut balnei. ¶ Secūdo nota huiusmodi calidi usu3 nocere ex incōuenienti applicatōe. quare esse potest incōueniens aut ex parte qualitatis. puta in tensionis uel remissionis aut more aut ex parte di spositionis corporis ut puta si sit cibatū repletū aut famelicum. aut ex nimia ipsius frequentia. ut locis

allegatis habere potest. hic auté expressit solū frequētiam. ⁊ tu declara quomō aliis modis nocet Tertio nota dicit hoc relatiue. ut sit sensus. calidū nocet ipso calido utentibus. intelligendo frequēter plus q̄ corpori cōueniat secūdū iudiciū practici medici dispositionez corporis ⁊ balnei operationē inter se cōparantis. usus eni uni corpori frequentior quā oportet non esset alteri frequens. sed forte mediocris aut rarus Quarto nota huiusmōi calidi usū carniū facere effeminationē. intelligendo ifratōnez cū remollitione ⁊ laxitate q̄dā. qualis in mulieribus reperitur. hoc eni frequētius debito occurrēte multū. de spū ⁊ calore naturali resoluitur quare infrātur corpus humiditate etiā sua nimia per porros penetrante carnē remollit. unde remanet caro frigida humida laxa. debilitato eni calore naturali superhabundante flegmate circa ipsā retinēt humiditates superflue ipsā etiā mollificantes ideo ⁊c.

Quinto nota per eandē cām facit neruoꝝ incontinentiā. quia ifirmi sunt ⁊ non continentes ⁊ solidi soliditate requisita ad neruoꝝ operationes. ipis nāq̄ ita humectatis ⁊ remolitis relaxantur. ⁊ sūt fluidi uel laxi. Sexto nota per mētis stuporē debemus intelligere uirtutis cognoscitiue aut etiā aliaꝝ uirtutū interiorū cognoscitiuaꝝ ebetudinē i suis operatōibus q̄ actō pōt esse diminuta aut forte corrupta licet posset extendi ad omniū sensationū tā interioꝝ q̄ exterioꝝ operationes hoc eni calō spiritum multū resoluente aialez ⁊ uitalē spūz etiā infrānte ⁊ humectante ebetantur operationes uirtutū cognoscitiuaꝝ tā intrinsecaꝝ q̄ extrinsecaꝝ. quare uidetur hō sicut stupidꝰ. q̄uis stupor proprie sit egritudo in sensu tactiuo. secūda tertii cap. de stupore.

Septimo nota fluxuz sanguinis potissime in corporibus ad hoc dispositis sequi. facit eni actuali caliditate sanguinē ad superiora ⁊ per uenas moueri rarefacit etiā. ⁊ ampliat sanguinē in suis dimēsionibus. quare magis replentur uene. rarefacit etiam ⁊ mollificat orificia uenarum. quare disponunt ad apertionē. propter qō flōmati ex manu tenēt manū in aqua calida Octauo nota defectionē spūs sequi resolutionē ⁊ sanguinis fluxum. uita aūt maxime sanguine ⁊ spū consistit. quare ad hec mors ē apta subsequi. ⁊ pōt intelligi ad hec oīa. s. nocumēta supra narrata. s. sanguinis fluxū ⁊ spūs defectionem. s. quia eu acuatur cū sanguine: ⁊ quia nō regantur sanguine deficiente quare ⁊c.

trum afforismus sit uerus. Arguit multipliciter q̄ non. primo calidum carnes corrugat ⁊ exsiccat: ergo non effemiat. patet cōsequētia. ⁊ assūptum colligitur secūda primi allegato cap. de balneo multū calido. Et confirmatur quia omne resolutiuū est exsiccatiuū ⁊ nullū tale est humectatiuuz Secūdo quia frigidū ⁊ humidū facit neruoꝝ incontinentiā ergo nō calidū pz ꝑña cū frigidū ⁊ calidūz sint contraria. si ergo frigidū humido iunctū facit hoc calidū non faciet: Tertio stupor fit a frigido ut secūdo can. capi: quarto de medicina stupefactiua. ⁊ aliqualiter secūda tertii capitulo de stuporē ergo calidū nō est stupefactiuū. Quarto calidūz occurrens mouet materias a centro ad circūferētiā in fluxū autē sanguinis econtra: quia reingrediunt uenas ut ca. de flōmia. ⁊ prima quarti ca. de cura uariolaꝝ ⁊ quarto sexta. Confirmat hoc infrāt ⁊ humectat ergo ingrossat sanguinē ⁊ per cōsequēs ⁊c. Quinto tale calidū ponit tēperatū. ergo est caloris corporis ⁊ spūs cōseruatiuū. ⁊ per cōsequēs non facit spūuz defectionē. Et confirmat quia uita dependet a calore cōplōali existente in mēbro ut sexto methaphisice cōmēto. xxxi. ⁊ in libro de iuuētute ⁊ senectute generaᵒ iuuentus ⁊c. ergo ad spūs defectionē non sequitur mors. Ad oppositūz est ypo. ⁊ galie. in cōmēto. Nota q̄ nō repugnat eandem ⁊ similē cām nostro corpori sub uariis mensuris aut approximationū modis occurrētē uarios: imo cōtrarios effectus producere sicut balneū temperatū corpori cōuenienti tēpore occurrēs aut exercitium conseruat. ⁊ ulterius in eo mora prolōgata egritudinē facit. ⁊ motus in principio calefacit ultimate tamē resoluendo infrigidat. ⁊ secūdū hoc sūt tenende iste due cōclusiones Prima nimius usus calidi iam dicti. pōt iam dicta causare nocumenta. licet tēpatis multa causet iuuamenta. Secunda conclusio alius tamē usus ⁊ alius. pōt alia imo opposita predictis nocumenta inducere pz satis intelligenti. Ad argumenta Ad primū dicitur q̄ licz calidū multū intensum poros constringat ⁊ carnē contrahat ⁊ corruget. nō tamen quodlibet. Ad secūdū dicitur q̄ nō repugnat idē eē substantifice resolutiuū ⁊ madefactiuū ⁊ humectatiuū. sicut aqua calida. uel primo resolutiuū ⁊ exsiccatiuū ⁊ postea humectatiuū ut dicta aqua postq̄ cessauerit actualī calor. Ad quartū negatur: cōsequentia quia calidū calefacit sanguinē. ⁊ orificia uenarū ut tactū est Ad quintūz ⁊ cōfirmationē pz quid dicendum.

rigidum uero spasmos et tetanos et nigrores febrium rigores.

Conclusio asso. est ista frigidū ē cāns spasmū ⁊ tetanū ⁊ rigores febrium ⁊ alia ut febres. probat frūz ē cā preternaturalis contractionis. ⁊ similiter tensionis mēbri mortificat spūm ⁊ causat subito malam sensationē in lacertosis mēbris ergo causat spasmū tetanū ⁊c. ꝑña tenet. ⁊ assūptū circa litterā declarabitur. Similis snia huic colligitur secūda primi doctrina secūda. sūma secūda cap. xii. s. de cāis motuūz nō naturaliū ⁊ hoc quātū ad illud qō dr̄ de spasmo ⁊ rigore ⁊ secūda tertii quātum ad illud qō de spasmo ⁊ tetano. ⁊ quātū ad id qō de rigore pria quarti tractatu secūdo capitulo primo. Putredo accidit. ⁊ octaua probleumatū probleumate primo. Et quātū ad febrē pria quarti capi. de effimera ex frigore. ⁊ est utilis asso. in actu practico ut patet. ⁊ ampliatur ad omnia corpora quibus frigus indebite occurrit. Primo nota q̄ aqua frigida corpori nostro secūdū debitū modū occurrēs. multa pōt facere iuuamenta. colligenda tertia primi doc. secunda ca. v. s. de balneatione cū aqua frigida. q̄a tamen indebite occurrente tā quātitate q̄ qualitate. q̄ etiam frequentia ex parte etiam dispositiōis corporis indebite occurrēs pluria potest inferre nocumenta ut tacta in littera. ⁊ adhuc multa plura. deoi hic specialiter introduxit istū asso. eiꝰ idebitū

occurſum ex parte frequẽtie cõcernentem. ¶ Secũ
do nota ſpaſmũ ⁊ tetanũ ex uſu aque frigide imo
derata prouenieñtẽ eſſe poſſe primo proportionatuȝ
ad materiã ⁊ replõaleȝ. materia humorali replen
te ut ſi propter frigiditatẽ retineantur ſuperfluita
tes flegmatice in neruis. ⁊ congregentur neruos cõ
trahentes ⁊ poros dilatantes. Similiter tetanũ ut
ſi in mẽbro retenta materia uniformiter aggregeť.
ut fiat membrũ penitus inflexibile: eodẽ modo re
plõalẽ ut uentoſitate uniformiter per totã ſubſtan
tiam mẽbri. ⁊ erit tetanus uel cuȝeȝ aut difformiť
⁊ erit ſpaſmus. Conſimiliter in non proportionato
ad materiã cõgellãdo ⁊ contrahendo etiã uniformi
ter cõgellando fiet tetanus. ⁊ hec oĩa ſupra decla
rata ſunt plene. ⁊ nõ ſolũ ab aqua ſed ab aere fri
gido ⁊ aliis talia fiunt: Tertio nota nigroreȝ. i.
colorẽ liuidũ ad nigredinẽ tendentẽ de quo ĩ cõmen
to plene ⁊ octaua probleumatũ primo probleuma
te cã pȝ. ¶ Quarto nota febrẽ etiã cõſequi primo
effimerã. ex obſtruxione poroꝝ non euentato cali
do. quare ſuperincendiť ⁊ inflãmatur. Similiť eti
am putrida tranſpiratione prohibita prĩo de diffe
rentiis febrium ⁊ prĩa quarti. Quinto nota ri
gores febrium ut in febribus pẽdentibus a mate
ria frigida. que in principio paxiſmi delata ſuper
muſculos ⁊ lacertos cauſat rigorẽ. quia motũ illũ
concuſſiuũ ſicut contingit in principio quartane. de
quo prima quarti tractatu ſecũdo ca. de rigoř etiã
xxviii. probleumatũ problemate. x.

Utrum afforiſmus ſit uerus:
ꝙ non. primo frigidũ curat tetanum ⁊
ſpaſmũ. ut infra. xxii. affo. ſecũdo cõ
fortat caloreȝ. ergo nõ facit nigrores
tertio extinguit febrẽ. ergo nõ facit. aſſũptũ colligi
gitur prĩa quarti tractatu ſecũdo capitulo de cura
putridaꝝ in generali. ¶ Quarto rigor fit a calore
ergo nõ a frigore. pȝ ꝯña ⁊ aſſũptũ prĩa quarti alle
gato capitulo. ⁊ ſecũda problematũ: x. problema
te. itẽ frigidũ ebetat ſiue ſtupefacit ſenſum. ergo ñ
cauſat rigorẽ. Ad hoc reſpondendo ut in prece
denti affo:

Frigidum uero inimicum eſt
neruis et oſſibus dentibꝯ ce
rebro ſpinali medulle cali
dum uero eſt utile et amicum:

¶ Prima cõcluſio frigidũ eſt inimicũ neruis oſſibꝰ dẽ
tibus cerebro ⁊ ſpinali medulle probať hec eñi oĩa
membra habẽt modicũ calorẽ innatũ. ergo occurrẽ
te frigido. multũ leduntur ⁊ ꝑ cõſequẽs ⁊c. pȝ ꝯña
⁊ aſſũptũ circa litterã declarabitur. Primo nota
licet de aqua frigida ſit ſpecialiter poſitus affo. de
quolibet tamẽ frigido põt intelligi actu. aut poten
tia. ſiue per ſe ſiue per accidens. ¶ Secũdo nota.
nocet neruis quia cõplõ nerui frigida eſt unde faci
le corrũpit modicũ calorẽ eius: facile etiã ipſũ con
gellans ĩpedit ſenſationẽ ⁊ motiuã operationẽ eius
pȝ. Tertio nota frigidũ nocet etiã dentibus: pri
mo propter eãdẽ cãm. ſecũdo quia ualde ſunt exte
rius appoſiti ualde ẽt nocet ſi prius occurrẽte cali
do ſubito frigidũ occurrat: ſeptia tertii capitulo de
conſeruatione dentiũ. ⁊ per idẽ pȝ ꝙ oſſibus oĩbus
lacertis ⁊ panniculis. ¶ Quarto nota non ſolũ ce
rebro ſumpto pro medullari ſubſtantia. ſed etiam
uellamibus eius propter eaſdẽ cãs que dicte ſunt.

calidum uero:

¶ Secunda concluſio calidũ oĩbus cõfert ⁊ ſimiliť eſt
eis amicuȝ. probať calidũ eſt caliditatis naturalis
iſtaꝝ partiũ naturaliter cõſeruatiuũ. ergo cõcluſio
uera. pȝ ꝯña ⁊ aſſũptũ circa litterã declarabitur
Primo nota per calidũ in propoſito intelligendũ eẽ
quodcũq; calidũ moderate occurrens corpori ⁊ pre
fatis mẽbris tale amicũ eẽ: Secũdo nota tã calidũ
ſuperfluũ ꝙ̃ frigidũ ſupfluũ nocet corpori ſicut ecõ
tra tã frigidũ moderatũ occurrẽs ꝙ̃ calidũ confert.
calidũ tamẽ dicitur amicũ ⁊ frigidũ inimicũ. q̇a ali
is paribus plus ledit frigidũ ꝙ̃ calidũ: ſi indecenter
occurrat etiã ſub maiori mẽſura cõpetit calidũ quã
frigidũ. ĩmo ſub aliqua mẽſura calidũ cõfert ⁊ de
lectat. ſub qua ſi frigidũ occurreret mortificaret ⁊
ſtupefaceret. ſimilẽ ſententiã huic totali collige pri
ma primi capitulo de cõplõibus ⁊ ibidẽ doc. ſexta
ca. tertio ⁊ fen. quarta ſecũdo cap. ⁊ aliqualiter ſe
cunda primi doctrina tertia tertio cap. ſ. de ſignis
cõplõnũ. ſ. in. vi. genere ſignoꝝ. ⁊ ſecũda tertii ca
pitulo prĩo ⁊ ſeptĩa tertii ſcđo ca. ſ. de ꝯſeruatiõe
dentiũ ⁊ prima tertii ca. de canoibus egritudinum
capitis uide.

Utrum frigidum ſit neruis dẽ
tibus ⁊c. inimicũ econtra uero caliduȝ
Arguitur multipliciter ꝙ non. prĩo q̇a
uel per frigidũ intelligiť frigidũ ſupflu
um uel tẽperatũ. non primũ. quia per idẽ calidum
deberet dici his inimicũ ita eñi nociuũ uideť caliduȝ
ſuperfluũ ſicut frigidũ. nec ſecũdũ. quia alias nõ eſ
ſet moderatũ. Secũdo nutrimẽtũ frigidũ confert
neruis oſſibus ⁊c. ergo aſſũptũ probať. quia cuiuſli
bet mẽbri cõplõ naturalis aſſimilať ei ex quo nutri
tur. cũ ergo nerui ⁊c. Tertio omniũ hoꝝ mẽbroꝝ
cõſeruatio fit per frigida. ergo aſſũptũ arguiť. q̇a
cuiuſlibet conſeruatio fit per ſimilia tertio tegni.
¶ Quarto quia cãphora roſa ſãdali cornu cerui ſunt
in cõplõne frigida que non nocent. ſed potius con
ferunt dentibus ut ſeptĩa tertii de medicinis cõſer
uatiuis dentium ergo ⁊c: Quinto lapſus dentis
ad calidũ eſt lapſus ad cõtrariũ. Ad frigiduȝ uero
ad ſimile uel proportionale ſed deterius eſt lapſus
ad cõtrariũ ꝙ̃ ad ſimile aliis paribus ergo deteri
or eſt dentibus lapſus ad calidũ. ⁊ per cõſequẽs ali
is paribus plus nocẽt dentibus calida ꝙ̃ frigida
¶ Confirmatur quia ſanitas dentis eſt uniformiť ſe
habens ad utrũq; extremoꝝ. ſ. calidi exceſſiui ⁊ fri
gidi exceſſiui. ergo quãtũ ſibi repugnat labi ad unũ
tantũ repugnat ad alterũ. ergo utrũq; ẽ ſibi inimi
cum ⁊ neutrũ amicum: Confirmať equaliter no
cent denti ⁊ neruis ⁊ cerebro calefacientia ipſos in
primo ſicut infrigidantia. Similiter in ſecũdo ⁊ ſi
militer in tertio ⁊ ſic de aliis ergo ⁊c. pȝ cõſequẽtiã
⁊ aſſũptũ pȝ diſcurrẽdo. calida eñi in quarto eq̃ no
cent corrũpendo ⁊ alia pariformiter ideo ⁊c.

Ad oppositū eoꝝ ē ypo. in affo. ⁊ galie. in cōmēto In ista questione primo p̄mittēda sunt preambula quedā. secūdo cōclusiones de quesito. Quātum ad primū sit hec pria distinctio. dupliciter dicit̄ aliquod calidū uel frigidū. s. actu siue formalit̄ siue ī potentia siue uirtualiter distinctio pꝫ. Secūda distinctio dupliciter dicit̄ aliquod potentia calidum s. actiua ⁊ passiua. actiua ut medicina. passiua ut cibus uel nutrimentū. est eni potētia actiua principiū transmutandi alteꝝ ⁊c. passiua uero ab altero nono methaphisice ⁊ intellige hic conseruatiuā potētiā esse ad potētiā actiuā reducēdā. Tertia distinctio q̄ huiusmodi mēbra aut sunt in dispositione sibi sana uel egra. pꝫ satis hec distinctio. Prima suppositio. qualitatē aliquā esse alteri mēbro amicam est illā esse illi mēbro in naturali dispositione ex̄ñte conformē uel cōuenientē. econtra uero inimicā. dico autem notanter in sua naturali dispositione. quia licet corde preternaturaliter calefacto multū cōueniat frigiditas nō tamē iuxta modū loquēdi auctorū. est frigiditas cordi amica nominanda sed magis caliditas. ex quo sequitur secūda suppositio q̄ plus patit̄ quodcūqꝫ mēbꝝ iuxta latitudinē sue sanitatis de q̄litate sibi amica q̄ inimica. pꝫ hec suppō ut alias declarata 3ª suppō q̄ cuiuslibet mēbri nr̄i corpis ⁊ similit̄ corporis cuiuslibet sanitas ⁊ eq̄litas magis caliditati attinet q̄ frigiditati. colligitur pria primi capitulo de cōplōnibus ⁊ infra doc. sexta cap: tertio ⁊ secūda primi doc. tertia tertio ca. ⁊ quarta primi secūdo capitulo ⁊ plurites alibi. Quantum ad secūdū sit prima cōclusio: Nec omne actualiter frigidū nec actualiter calidū ē mēbris iā dictis nociuū. Patet quia utrūqꝫ pōt approximari actu calidū ⁊ similiter actu frigidū conuenienter ita ut sit caloris ⁊ cōplōnis illoꝝ mēbroꝝ conseruatiuū. ergo ⁊c. pꝫ ꝯña cū antecedente spiritus enim actu calidus existens conseruat illoꝝ mēbroꝝ cōplōnes. ⁊ similiter actu frigidū sibi equale in gradu aut proportionale. ut aer ideo ⁊c. Secūda cōclusio nec quodlibet potentia actiua uel passiua calidū uel frigidū est illoꝝ mēbroꝝ inimicū. pꝫ similiter sicut p̄cedens ut de nutrimento ⁊c. Tertia conclusio quodlibet actu uel potentia calidū respectu illoꝝ mēbrorū ē illoꝝ corruptiuū uel saltē a suo tēperamēto remotiuū. Quarta cōclusio aliquod actu uel potētia frigidū est aliquo certo dato actu uel potētia calido mēbris illis uel alicui ipsoꝝ magis cōforme ut amicū aliis paribus in gradu pꝫ propter occultā p̄prietatē. Quinta cōclusio licet ita sit tamē tā actualiter q̄ potentialiter calida prefatis mēbris non existentibus in naturali dispositione cōuenientiora sunt eis q̄ frigida. pꝫ quia caliditas magis attinet caliditati ⁊c. Ex quo sequitur q̄ quodlibet ipsorū in sua naturali dispositione ex̄ñte aliis parib⁹ maior requiritur mensura caloris ad ipsū extrahēduꝫ de sua temperie q̄ frigiditatis. eo q̄ plus cōpatit̄ quodlibet ipsoꝝ de caliditate q̄ de frigiditate. Ex quo sequitur caliditatem esse amicā ⁊ frigiditatem esse inimicam denoīandā.

Ad argumenta principalia. Ad primū patet q̄ frigidū absolute respectu calidi est lesiuuꝫ minori eni mensura ledit frigidū q̄ calidū. igit̄ respectu eius inimicuꝫ dicitur. Ad secūdū dicit̄ concedendo q̄ non quodlibet denoīatū frigidū nocet sicut nutrimentū propriū. nec illud etiā est frigidū respectu illoꝝ. Ad tertiū per idē pꝫ solutio p frigida debite occurrentia. Ad quartā dicitur q̄ p̄ter manifestā qualitatē erit ibi etiā occulta proprietas aliis tamē paribus plus nocerent frigida in primo uel secūdo q̄ calida similiter. Ad quintū dicitur q̄ absolute lapsus dentis ad calidū est lapsus similis ⁊ proportionalis licet respectu cutis sit lapsus cōtrarius. Ad confirmationē primā dicitur sanitatē dentis esse mediū ⁊ secundū sitū uniformiter ⁊c. utraqꝫ eni equaliter mediatur nō tamē est mediū secūdū proportionalitatē ⁊c. plus eni proportionatur uni extremoꝝ q̄ alterius. Ad secūdā dicitur q̄ licet calida in quarto dentē calefacientia equalit̄ noceant. similiter frigida infrāntia in quarto quia tū p maiorē latitudinē distat ille q̄rtus gradus caliditatis a tēperamento dentis q̄ frigiditatis multuꝫ plus patitur de caliditate q̄ de frigiditate antequā ad corruptionē perducatur. iō cū toto illo āte stat amicabiliorē esse caliditatē: quā frigiditatē. Prima cōclusio. nec quodlibet actu uel potentia actia uel passiua calidū aut frigidū est mēbris iam dictis in sua naturali dispositione existentibus inimicum. Secūda conclusio possibile est his mēbris extra naturalem suā dispositionē ex̄ñtibus. esse frigidū magis calido proportionatū. Tertia conclusio aliquod frigidū a temperamento hoꝝ mēbroꝝ cum alio frigido equaliter remotū est huiusmōi mēbris sanis existentibus calido equali magis amicū. pꝫ ppter occultā proprietatē. Quarta cōclusio. his mēbris in sua naturali dispositione ex̄ñtibus aliis paribus plus discōuenit alteratio ad frigidū q̄ ad calidū. pꝫ per tertiā suppositionem. Quinta conclusio aliquanta mensura caliditatis in dente neruo uel cerebro ab aliquo calido perducta. ē sic familiaris ⁊ amica. quanta frigiditas eēt sibi ualde nociua. pꝫ ex dictis ex qua sequitur conclusio respōsiua ad quesitū q̄ calidū est amicū ⁊c. Ad argumēta pꝫ solutio etcetera.

uecunqꝫ infrigidata sunt recalefacere oportet exceptis quibus sanguinem manare futurum est.

Prima cōclusio quecūqꝫ preternaturaliter infrigidata sunt oportet calefacere. probat̄ quia quecūqꝫ talia oportet ad naturale tēperamētū reducere ergo ⁊c. Primo nota quecūqꝫ calefacta preternaturaliter puta egra uel neutra. Secūdo nota recalefacere. i. per calefactionē ad naturalē temperieꝫ reducere. ⁊ ubi natura per se ad hoc non sufficiat. ⁊ hoc cum calefaciente per se uel per accidens siue actu siue potentia tale in effectu equalis discrasie. ut alias declaratū est: ⁊ sūmit̄ cā ex hoc quia cū cura debeat fieri per contraria equalia in gradu ⁊c. exceptis quibus. Secūda cōclusio mēbrum aut corpus a quo futuꝝ est sanguinē emanare ⁊ si ifrigidatū est non tamē expedit calefacere. probatur quia per calefactionē prouocatur fluxus. ergo patꝫ ꝯña ⁊ assūptū intelligenti superius. Calidū nocet eo

frequēter ꝛc. ¶ Primo nota sanguinē parātū eē fluere ex uena aut ex arteria uel utraqꝫ. ꝛ hoc uł magna uel parua siue forte corpus siue debile fuerit. Secūdo nota ex octauo terapentice ad finē. ꝛ quarta primi capitulo primo. quādo cōplicantur due cōtrarie indicationes debemus potiorem insequi. altera non tamē penitus neglecta. mēbro autē preter naturaliter infrigidato ꝛ ab eo sanguine effluēte uł emanare parato due cōtrarie cōplicātur intentiōes una sūpta a mala cōplōne frigida que indicat de sui remotione per calida. alia a fluxu sanguinis que indicat eius prohibitionē cū frigidis. iō ad potiorem intendendū. potior est aūt secūdū plurimū sanguinis fluxus ut supra habitū est. iō ꝛc. ꝛ cā quia calida dilatant. ¶ Tertio nota duplicia eē calefaciētia quedā absolute. quedā nō absolute sed purefacientia: Ad propositū dicit̄ nō eē calefaciendū cū calefacientibus absolute cum cauterizantibus ꝛ escarā causantibus alīi conuenit ut quarta primi capitulo de cauterio. ꝛ colligit̄ hec distinctio secūda primi doctrīa secūda sūma secūda capitulo prio: s. de calefacientibus. Similis sn̄ia quātū ad primā cōclusionē colligitur tertio tegni. curatio uero ꝛ quarta primi ca. prio ꝛ plures alibi. ꝛ quātū ad secūdam quinta tertii capitulo de fluxu sanguinis nariū. ꝛ ē utilis ꝛ ampliatur ut pꝫ.

Ulceribus frigidum mordax cutem indurat dolorez sine sanie facit nigrores spasmos rigores febres tetanos:

Prima cōclusio affo. est ista: frigidū. i. aqua frigida est mordax ulceribus. probatur huiusmōi frigidū ad interiora penetrat ulcerati loci uel mēbri soluendo continuū solutione pluris numeri ꝛ inordinati situs ergo conclusio uera. pꝫ ꝑn̄a ex q̄d nois mordicatiue medicine. ꝛ assūptum decarabit̄ statiꝫ ¶ Primo nota ꝙ licet ulcus proprie sūptū distinguat contra uulnus proprie sūptum ut quarta quarti tractatu quarto capitulo prio hic tamē sumit̄ large ut se tā ad uulnus ꝙ ad ulcus extendit. de quolibꝫ eni uerificatur ut ptēbit. Secūdo nota in proposito frigidū sumi posse pro quolibet frigido intēso penetratiuo subtili. siue aer siue aqua uel aliud quodcunqꝫ fuerit de quolibet eni tali uerificatur afforismus. licet in proposito p frigidū specialiter aquam frigidā ypo. intellexit ut quarto de simplici medicina exponit galie. ubi presentē allegat affo. secūdo capitulo. ¶ Tertio nota frigidū huiusmodi maxie esse mordax ulceribus. cum loca ulcerata sint facilius ad profundū penetrabilia ꝙ loca cuti cooperta ut colligitur a galie. loco preallegato cuti resistenti penetrationi. Ex quo pꝫ prio tā a frigido ꝙ a calido posse mordicationē fieri ut galie. inquit. pꝫ secundo nō solū uulneratas ꝛ ulceratas partes esse a frigido mordicabiles. sed etiā non ulceratas. raras tamen ꝛ penetrabiles existētes ut oculi facies. imo nō solū rare sed etiā dēpse ut manus propter multam esse intensionē ꝛ subtilitatē occurrentis frigidi ut quarto de simplici medicina tertio ca. quia tam̄ facilius ꝛ magis cātur mordicatio aliis paribꝰ in parte ulcerata. ꝙ non sufficit etiā aliquod frigidū cāre mordicationē in parte ulcerata. ꝙ nō sufficeret ī parte non ulcerata. tale est magis ulceribus nociuū et euitandū: quare specialiter de ulcerata parte dixit in afforismo. qualiter autem fiat mordicatio taꝫ a frigido ꝙ a calido uidebitur in questione ꝛc.

¶ indurat cutem.

Secunda conclusio frigidū indurat cutē. probat̄ frigidū cōdēpsat cutē ꝛ etiā inspissat uel congellat humidū existens in cute: ergo ꝑn̄a nota: quia talibꝰ cōdēpsatis ꝛ inspissatis tactui magis resistent. uel minus cedunt. ꝛ per cōsequēs sunt duriora. ¶ Prio nota non solū cutē sed etiā quibus frigus occurret a frigore indurari. s. mēbra. non tamē oīa aliqua eni a frigore dissoluuntur ut quarto metheororum ꝛ secundo cano. declaratū est Secūdo nota indurationē quādoqꝫ fieri a calido faciente subtile resolui ꝛ euaporare quādoqꝫ eni fieri a sicco humidum resoluente. quandoqꝫ uero a frigido: ꝛ hoc dupliciter. prio per fortē cōgellationē uel inspissationē humidū exprimentem. ut in luto euenit cōgellato partibus expressis aqueis ꝛ terreis remanentibus. quādoqꝫ eni solū ipsū humidū sine expressione fortiter inspissando. ¶ Ad propositū his duobus modis frigidū pōt cutē ꝛ mēbra quibus obuiat indurare. Ex quo pꝫ ueritas conclusionis.

¶ dolorem sine sanie:

Tertia conclusio. frigidū cāt dolorē saniei generationē in ulceribus īpediendo. probat̄ frigidū inducit sensationē tristē subito ꝛ materialiter īprimēdo. et calorem debilitando. ꝛ ebulitionē ad saniei generationē requisitā remouēdo ergo cōclusio uera pꝫ cōsequētia ꝛ assūptū circa litterā declarabitur. Primo nota frigidū dupliciter posse cāre dolorē. prio soluendo cōtinuū. secūdo organū tactus per frigiditatē subito ꝛ materialiter transmutādo. ꝛ pōt etiā utriūqꝫ istoꝝ concurrere. in ꝓposito autem tāgitur uterqꝫ modus. primus dum dicit mordax. cāt eni mordicatio propter solutionē cōtinui. secūdus cum dicit dolorē facit ꝛc. adde cām ī cōmento. s. materiā intus. ꝛc. addendo ꝛ eius transpirationē prohibendo. ¶ Secūdo nota frigidū impedit generationem saniei laudabilis. que cōsequitur potētiaꝫ sine dominiū caloris naturalis supra materiā saniādaꝫ quia non fit nisi a natura uincente. ut prio de differentiis febriū: ꝛ primo pronosticoꝝ uł'timo cōmēto ꝛ tertia quarti. ubi tanguntur efficientia saniem frigido ergo forti ulceribus occurrente extinguit calidū ꝛ cōgellat materiam saniandā ꝛ imobilem reddit. ꝛ prohibet saniei laudabilis generationē prohibet etiā generationē saniei illaudabilis quia ī illa ꝛ si natura sit uicta. dominatur tamē putredinalis calor qui extinguitur a frigido ut dictū ē iō ꝛc.

Nigrores rigores.

¶ Quarta conclusio frigidū causat nigrores rigores febres spasmos ꝛ tetanos ꝛ est conclusio affo. s. frigidū uero spasmum ꝛ tetanum etce. ꝛ tu uide ea q̄ notata sunt.

trum frigidum sit ulceribus
mordax indurat cutem. ⁊ dolorē faci-
at sine sanie. Arguitur multipliciter ꝙ
non. primo solū calidū est mordax siue
mordicatiuū. ergo assūptū uidetur colligi secundo
cano. capitulo quarto. s. de operationibus medici
narū singularium ubi medicinas mordicatiuas enu
merat in ordine calidaꝝ. Secūdo quia tūc a cali
do ⁊ frigido cōsimiliter tactui occurrentibus similis
causaretur sensatio. cōsequēs irrōnale. Arguit̄ con
sequentia tā calidū subtile penetratiuū ꝙ̄ frigidum
penetratiuum caret mordicationē siue dolorē mor
dicatiuū. ⁊ per cōsequēs similē dolorē ⁊ sensatiōe͡z
Tertio nullū frigidū est penetratiuū: imo quod
libet probibet penetrationē ergo. assūptū arguitur
quia omne frigidū inspissat mēbrū cui occurrit ⁊ po
ros cōstipat. ut quarto de simplici medicina allega
to capitulo. ⁊ si sit ergo penetrationē probibet. ⁊ ꝑ
consequēs ꝛc. Quarto frigidū subtile stupefacit
ergo mordicationē tollit. ⁊ per cōsequēs non cāt pʒ
consequentia ⁊ assūptum pʒ experientia ⁊ colligit̄
secūdo cano: allegato capitulo. ⁊ quarta primi ca.
de sedatione doloris. Quinto principaliter frigi
dū intensum non indurat. ergo assūptū arguitur. si
forte ⁊ intense calidū nō mollificat. ergo frigidum
forte non indurat. cōsequētia uidetur nota ⁊ assūp
tum colligitur quinto de simplici medicina capitu-
lo tertio. ubi ponitur ꝙ apātibus frigidis duris nō
cōpetūt fortiter calefacientia. ideo ꝛc. Confir-
matur aqua frigida remouet extremitatū cōgella
tionē. ergo ⁊ duritiem cutis eaꝝ. cōsequētia tenet.
quia congelatio non est nisi induratio a frigido ut
colligi pōt quarto metheoroꝝ ⁊ secundo cano. ⁊ as
sūptū colligitur tertia primi sūma doc. quīte capi.
quinto ubi ad litterā inquit. sunt preterea hominū
quidā qui ponunt ea. s. extrema cōgelata in aqua
frigida ⁊ sentiunt utilitatē. ac si nocumentū ab eis
remoueretur. quēadmodū fructibus accidit cōgela
tis cum in aqua probiciātur frigida fiunt quēadmo
dum si ab eis extraberet̄ cōgelatio. ⁊ ab eis labit̄
⁊ leniuntur ⁊ equātur ⁊ si ea igni explicātur corrū-
puntur sed quō fit illud nō ē medico necessariū ca.
de custodiendis extremitatibus. Ultimo in casu
frigidū facit saniem ⁊ iuuat ad saniei generatione͡z
ergo ꝛc. pʒ ꝯña ⁊ assūptū pʒ. quia mucillago psilli
uel emplm̄ ex eo confert in maturatione flegmo-
nū tertia quarti capitulo de cura flegmonū pʒ etia͡z
alias. quia nimia caliditas aliquādo ⁊ subtilitas ma
terie impedit maturationē siue saniationē ⁊ per cō
sequēs ꝛc. Ad oppositū est ypo. in littera ⁊ gal.
in cōmento. In questione prīo premittēda sūt que
dam preambula notabilia ⁊ terminoꝝ notificatōes
secūdo cōclusiones de quesito. Quantū ad ꝓmū
sciendū ꝙ per mordicationē ītelligere debemus oē
illud quod merito sue subtilitatis substantie: ē ual
de penetratiuū in substantiam membri sensitiui ita
ꝙ ī cōtinuitate ipsius faciat solutionē multi numeri
situs inordinati ⁊ parue quātitatis: unde unaqueq̄
partium non sentitur singulariter. sed sentitur to-
tum quasi unus dolor. Colligitur hec descriptō se-
cundo cano. quarto capitulo. ubi describitur medi
cina mordicatiua. ⁊ dicit̄ penetratiua ad differētiā
rei grosse sua substantia non penetrantis ad profū
dum talis enī ⁊ si causet dolorē non tamē mordica
re dicitur. ⁊ dicit̄ merito subtilitatis substantie et
ce. quia contingit propter multas alias cās aliqua͡z
medicinā esse penetratiuā uel penetrare. ut a for-
ma specifica uel propter partē stipticā exteriꝰ īpel
lentem aut aliter. ⁊ dicit̄ ulterius faciens solutiōe͡z
per solutionē uerā partiū solutionē aut fortē distin
ctionem intelligendo ad differentiā etiā eius qȯ nō
penetrat nec soluit. tale enī non dicitur mordicare
⁊ dicitur pluris numeri quia solutio singularis ꝓ-
funda ⁊ non pluris numeri non mordicationē sed
pūctionem potius faceret. ⁊ dicitur ulterius inordi
nati situs. quia inordinatione quasi confuse ꝑcipit̄
membrū secūdū uarios situs ⁊ inequaliter profun-
dos ⁊ superficiales dolere qȯ contingit propt̄ dif-
formitatem ex parte materie soluentis. aut partium
que soluuntur. aut propter utrūqȝ. ⁊ dicitur ulteri
us parue quātitatis. quia si eēt magne quātitatisꝰ q̄
libet eaꝝ solutionū cāret singularē dolorē distincte
perceptiuū. unde non uideretur unus dolor mordi
catiuus. sed plures dolores. ⁊ propter hoc subiun-
gitur. Ultīo ꝙ unaqueqȝ ps non sentitur singu
lariter. Ex quo pʒ tam a frigido ꝙ̄ a calido pos
se mordicatione͡z fieri. calidū enī penetratiuū. qa
subtilis substantie in substantiam mēbri se profun
dando ⁊ humidū continuatiuū partium extermīan
do pōt continuū soluere. secūdū modū iam dictum
sicut emplūm de sinapi. Similiter frigidū subtile
penetratiuū ualde differenter tamen. nā calidū fa-
cit hoc resoluendo ⁊ consumendo resolutione ad ꝙ̄
sequitur solutio. frigidū uero sui subtilitate ut bo-
reas penetrat per poros. ⁊ interius densat. cōstri
git usqȝ ad profundum. ⁊ hoc secūdū multas ꝑtes
paruas in quibus recipitur ad quā cōdensationem
sequitur extractō aliaꝝ partiū quibus adiacent. et
fit solutio pluris numeri cōdensando etiam expri-
mit humidum a partibus illis. quare etiam fit so-
lutio. ⁊ colligitur hic modus expresse quarto de sī-
plici medicina capitulo tertio. pʒ secūdo ꝙ sicut ali
qua pars est rarior ita facilius patitur mordicatō
nem a frigore. ⁊ sicut spissior ita difficilius. pʒ tertō
ꝙ sicut frigidū est intentius in substantia rariori ut
boreas. ita est magis mordicatiuū. ⁊ sicut in grossi
ori ita minus aliis paribus. ⁊ propter hoc tempor̄
sereno existente niue ⁊ gellu flāte uento gal. patie-
batur mordicationem in oculis ⁊ in toto facie. īmo
etiā ⁊ si extrahebat manus mordicationē patiebat̄
in manibus. ut quarto de simplici allegato capitu-
lo. pʒ tertio ꝙ licet tam a calido ꝙ̄ a frigido fiat
mordicatio. fortius tamē ⁊ ꝓfundius a calido imo
alicubi sufficeret calidū cāre mordicationē ubi non
frigidū. Ex quo pʒ prius et principalius attribu
endū esse mordicationē calido ꝙ̄ frigido. ⁊ hoc sen-
sit galie. in cōmento ⁊ ex his pʒ ulterius quare ali
quod frigidū circa partes nostri corporis cōiūctum
existens non cāt mordicationē. ubi tamē motū cāt
quia. s. motū ⁊ impulsū apud nos penetrat magis.
ut in flabellatione tempore yemali cōtingit. Se
cundo principaliter premittendū: rem multipliciter
reddi duram. s. a calido ⁊ frigido ⁊ sicco sicut cir-
ca litteram tāgebatur. a calido quidē subtile humi
dum resoluendo: ⁊ a sicco similiter a frigido uero
etiā īspissando ⁊ condensando. secundo humidum

subtile aqueū exprimēdo. ꝛ ex his pꝫ aliquā indurata ꝛ congellata a frigido esse liquefactibilia a calido ꝛ aliqua non: pꝫ ulterius tam calidū ꝙ frigidū poros inspissare ꝛ mēbrū cōtrahere exsiccādo. patꝫ tertio aliqua indurata a calido non a frigido sed potius ab humido mollescere ¶ Quarto premittēdū ut alias non repugnare candē qualitatē secūdū speciem aliquē effectū producere cuius ipsa est remotiua uariata eius ipressione uel gradu. nam frigiditas i manu for. ipressa generat dolorosam sensationē que ulterius augmētata sensationē dolorosam tollit ꝛ sic de aliis Quīto nota saniē laudabilē generari natura uincente. ꝛ sic consequi potentiā aut dominiū caloris naturalis. econtra uero illaudabilem uicta natura ꝛ per cōsequēs putredinali calore uincente ꝛ hoc circa litterā declaratū est. ¶ Sexto nota ꝙ licet principale instrumētū quo natura ꝓducit saniem laudabilem sit naturalis calor. iuuat tamen calor in saniando ab his que extrinsecus approximantur quādoqꝫ per se ꝛ quādoqꝫ per accidens. ut pꝫ. Penes hoc sit hec pria conclusio ꝙ frigidū est ulceribus uel uulneribus aliis paribus maxime mordax. probatur facilius penetrat frigus ad partes uulneratas uel ulceratas aliis paribus. ergo cō cōclusio uera pꝫ ꝯña ꝛ assūptū intelligenti. Ex quo pꝫ quare specialiter dicit̄ ipsū mordax esse ulcerib⁹ ¶ Secūda cōclusio ꝙ frigidū indebite occurrēs cuti i durat cutem. probatur quia ispissat ꝛ cōgellat ꝛ humidū exprimit ergo ꝛc. Correlariū tam a calido ꝙ a frigido pōt cutem inspissando durities cāri. ¶ Tertia cōclusio sequitur ꝙ facit dolorē saniei generationē prohibendo. pria pars patuit circa litteraꝫ ꝛ similiter secunda in articulo ꝓcedenti. Quarta cōclusio licet ita sit per accidēs tamē uigorando calorē aut ingrossando materiā aut calorē tēperando potest frigidum iuuare saniei generationē. patꝫ per unum argumentū adductū ante oppositū.

¶ Ad argumenta principalia ad primū dicitur Auic. illaꝫ in illo ordine nominasse quia frequentius ꝛ facilius fit mordicatio a calida ꝙ a frigida medicina. ꝛ ex hoc etiā habetis quare stupefactiua inter frigidas noiat. cum tamē aliqua sint calida ut alibi declaratū est. Ad secūdū dicit̄ ꝙ licet tam a calido ꝙ a frigido cāetur mordicatio cāta tamen a calido est a cāta a frigido specifice distincta. Ad tertiū negatur assūptū ꝛ negat̄ illa cōsequentia omne frigidū est poroꝝ cōstipatiuū ergo nullū ē penetratiuū. est eni penetratiuū merito sue subtilitatis ꝛ sua frigiditate cōstipatiuū ꝛ hoc nō repugnat ¶ Ad quartū similiter neganda est consequētia. Stat eni aliquod sensibile aliquā sensationē inducere in primis ꝛ per ulteriorē eius ipressionē illā remoueř Ad quintum dicitur negando cōsequētiā propter ea que in prio articulo dicta sunt. ꝛ dicitur ulteri⁹ ꝙ si aliqua per simplicem infrigidationē ꝛ inspissationē siue congelationē siue expressionē partiū humidaꝝ sunt a frigido indurata illa a calido molescūt sed calido ulterius resoluente humidū indurātur. ꝛ uoluit galie. ibi ꝙ intense calefacientia ultimate indurant non autem in principio ut pꝫ ideo ꝛc. Ad confirmatōnē dicit̄ pro nūc ut mihi ocurrit ꝙ extremis cōgellatis a forti frigore partes subtiles exprimente superueniente aqua frigida confert probat̄ quia rōne frigiditatis non unitur frigus interius ꝓfundatum ad intra unde ꝛ magis uigoretur ꝛ accēdetur. ut. viii. probleumatū. xviii. problemate ex pte autem humiditatis lenitur humiditas cōgellata ꝛ equatur ut colligitur ibidē quare etcc. Alias forte aliter dicā. ¶ Ad ultimū iam cōcessum est frigidū per accidens temperando calorē ꝛ equādo nimis subtilem materiā. aut calorē iuuādo saniei causatiuum. nec hoc repugnat dictis in questione afforismi ꝛce.

Est autem ubi in tethano sine uulnere iuuene bene carnoso estate media frigide aque multa infusio caloris reuocationem facit. calor uero hoc liberat.

Prima cōclusio affo. multa infusio aque frigide in iuuene bene carnoso estate media tetanū patiente sine uulnere liberat uel curat tetanū uel saltē cōtigit curare. probatur. talis aque infusio reuocat ꝛ fortificat calorem sed calore fortificato curatur spasmus: ergo cōclusio uera. pꝫ cōsequētia ꝛ assūptum circa litteram declarabitur. ponit̄ in littera solum añs. s. maior ꝛ minor: Et similis sñia colligitur tertio cōplōnuꝫ capitulo quinto ꝛ secūda tertii cap: de cura tetani. ꝛ ampliatur non solū ad tethanuꝫ. sed etiaꝫ ad spasmū ꝛ alias neruoꝝ egritudines a simili cā pendentes. utilitas uero affo. nota est ex hoc. ¶ Primo nota in affo. exemplificari dispositionē remouendā. ꝛ cām remotionis siue remediū. ꝛ cōditiones cum quibus debet talis cā curatiua corpori applicari. tangitur primū per li in tetano tangitur secundū. cū dicitur aque infusio. tāguntur etiā conditiones. quaꝝ quedā sunt ex parte corporis se tenentes. s. ꝙ sit iuuenile. bene carnosum. ꝛ ꝙ sit tetanus sine uulnere relique sunt extrinsece. ut ꝙ sit estas media. ꝛ ꝙ aqua infusa sit multa: totū patet in afforismo. Secundo nota tetanū hic intelligi potissime materialē ex replōne. licet ad aliquē non proportionatū ad materiā posset extendi. ut si lederet frigus acuitate sua materiā ꝛc. ꝛ sumitur hic tetanus prout ad spasmū se extendit. ꝛ dixit notāter est autem. quia non necessario sequitur curatio ex tali applicatione. nec nisi i cāu ubi alia remedia nō conferant per se operatiua. est hoc remediū applicādū. ideo dixit. est autē. quia nō frequēter debemus tale applicare remedium. ¶ Tertio nota hoc uerū eē tā i tetano uniuersali ꝙ particulari. securius tamen est i tetano pticulari ꝙ in uniuersali tale remediū applicandū. ut patere pōt intelligenti īmo etiā ad alias ut tactum est potest egritudines applicari. Quarto nota ad hoc ꝙ huiusmodi aque infusio possit istā curare egritudinē requiruntur conditiones tacte. primo tethanū esse sine uulnere qm̄ ulceribus est frigidū mordax. Similiter quia ps ulcerata est preparata ut ad profundū eius perueniat ipressio aque frigide quia sic ad profūdū perueniēte extinguitur ꝛ non uigoratur calor: est etiā pars uulnerata necessario in suo calore multū debilitata

euanescente spū multo ex uulnere. Secūda conditio corpus dʒ eē iuuenile in quo sit calor multus in quali ⁊ in quāto. quia alias a tali frigido possit extingui. Tertio ꝙ sit bene carnosū. si eni ē gracile sicut corpora colerica propter suū calorē esse ī quanto modicū ⁊ cū hoc corpus rarū ⁊ gracile faciliter posset frigoris actio ad interiora penetrare. ⁊ calorē extinguere. Quarta ꝙ sit in estate media tunc enim plus homo patitur frigoris īpressionem superuenietē sine nocumento. aere calido corrigente. Similiter etiā cum in tempore yemis sit reuocatio ab aere facta. si superueniret reuocatio ab aq̄ posset esse caloris causans suffocationē. nō eni quelibet caloris ad interiora nimia reuocatio calorem fortificat. pʒ ī principiis poꝛismoꝝ. Quinta conditio ꝙ illa aqua sit multa. quia calore in quanto multo existente. ⁊ propter estatē ad exteriora expanso. non nisi multa ⁊ subito infusa sufficeret ipʒ reuocare. Ex quo pʒ cā uerificās affo. corpore eni cum conditionibus iam dictis materialē tetanū patiente ex replōne si super infundatur multa aq̄ frigida propter carnositatē penetrare nō pōt tamē ⁊ partes extrinsecas quibus occurrit inspissat. ⁊ poros claudit. quare calor naturalis in quāto multuʒ interius unitur ⁊ fortificatur. ⁊ materie facienti tetanū melius applicatur. ⁊ per cōsequēs affo. ē uerꝰ ut protulit ypo. Ex quo pʒ quare mulieres quando ꝙ bene curant uocis raucedinem circa colla uirorū panniculū infusum in aqua frigida circūuoluendo. ⁊ plura similia his patere possunt. ⁊c. dubium cadēs hic ualde facile est ⁊ ex dictis patens.

Calidum faciens saniem faciēs in omni uulnere maximum signum est ad certitudinem cūtem mollit et attenuat sine dolore rigorū spasmorū tetanorum est mitigatorium. Eorū uero que in capite sunt grauedinem soluit. plurimū confert in ossium fracturis. magis uero denudatis a carne: horū autē maxīe uulnera in capite habentis et quecunqʒ a frigiditate oriuntur aut uulnerātur et herpetis uulneribus comedentibus ano pudendo uesice matrici calidum amicū et determinans frigidū uero aduersuʒ et occidens.

Prima cōclusio affo. in omni uulnere calidū faciēs saniem ⁊ facere est maximū signū ad certitudineʒ i. ad certā salutē. probatur huiusmodi signū ondit uirtutē dominantē eē materie ⁊ materiam esse benignā. ergo cōclusio uera. pʒ pña. ⁊ assūptū circa litterā declarabitur. Similis snīa huic colligit quīto de simplici medicina capitulo de medicina maturatiua. ⁊ tertia quarti ibi medicinaꝝ maturatiuarū. ⁊ secūda quarti tractatu tertio ca. prio ⁊ ē utilis hec cōclusio in actu pronostico ⁊ operatiuo ut patʒ Primo nota ꝙ licet in proposito per calidū aquam calidā specialiter intellexerit ypo. ad omne tamen actuale calidū nostro calori cōforme quia. s. ab eo non multū recedēs gradualiter extendi pōt ⁊ sic etiam per aquā calidā aquā calori nostro tēperato cōformē. cuius cōformitas cōprehenditur ex delitia quā cōsequitur ex eius īfusione supra mēbro ⁊ hoc siue talis aqua embrocando siue euaporando: siue sub balnei spetie corpori approximetˀ aut membro uulnerato. Secūdo nota per saniē intelligenduʒ esse saniē laudabilē albā. s. lenem ⁊ equalē Ex qua arguitur potentia ⁊ uictoria caloris supra materiā fluentē aut cōgestā in uulnerato mēbro. Et ex isto colligitur cā uerificans affo. huiusmodi eni calidum tēperatū cōfortat ⁊ uigorat calorē naturalē. ex qᵒ ipse fit uincens ⁊ dominās. ⁊ cōsequēter est signum certum ⁊c. qd̄ iō dicitur maximū. quia per illud cōprehendimus alia. Et dicitur signū salutis. qa significat euacuationē mēbri a corruptione spasmo et aliis dispositionibus prauis. Sed cōtra istā conclusionē sunt aliqua dubia. Primū huiusmōi calidum non est medicina digestiua nec maturatiua: assumptū pro pria parte colligitur secūdo cano. quia medicina digestiua est illa a qua acquiritur cibo digestio. ⁊ ꝙ non sit maturatiua pʒ quia oīs medicina maturatiua debet esse stipticitate participās ut contineat materiā in mēbro donec maturetur aqua autem calida nō est huiusmodi unde secūdo cano. allegato capitulo. ⁊ in ipsa. s. medicina maturatiua est uirtus stiptica contractiua. retinens humorē usꝙ quo digeratur ⁊c. Secūdū dubiū stat materiā saniādā esse nimis calidā ⁊ subtilē quo posito ex approximatione calidi nō digeretur sed potiꝰ inflāmabitur igitur ⁊c. Tertiū dubiū materiā in uulnerē uel ulcere a uirtute ⁊ calore naturali insensibiliter resolui est certius ⁊ melius signū q̄ materiam saniari. ergo hoc non est certissimū. cuius oppositum innuit ypo. assūptū pʒ. quia significat perfectiꝰ dominium uirtutis supra materiā. Quartū dubiuʒ in aliquo uulnere sanies quātūcūqʒ laudabilis ē signum malum ergo assūptū arguitur quia in uulnere pulmonis ut colligitur tertio cano. quarto tractatu capitulo de signis ptisis ⁊ inferius. vii. huiꝰ affo. xxv. in sanguinis sputo saniei sputum malū. Similiter contingens est uirtutē esse potentem ad materiam saniandā ut in empimate. nō tamē expellēdam quo posito nō erit signū certū quia sequitur mors. Ad hec respondetur. Ad primū dicitur ꝙ accipiēdo medicinā digestiuā ⁊ maturatiuā proprie: ut describitur tertio cano. Calidū iā dictū nō est mediciā digestiua nec maturatiua ut pʒ. capiendo tamē cōmuniter pro medicina quoquo modo caloris naturalis confortatiua ⁊ roboratiua ut digerat uel maturet potest medicina digestiua ac maturatiua nominari. secundū istū ergo modū neganda est consequētia. Ad secūdū dicitur limitando cōclusiones ubi. s. in materiis non reperiatur dispositio alia fortius indicans non esse approximādū calidū sicut ī ꝓposito. uel pōt dici hanc aquā calidā tūc cōpetere. quia aget per frigidū ingrossando materiā illā. qa remisse calidū nō agit ī intensius nisi per frigiditatē Ad tertiū dicitur cōcedendo ꝙ non est certissimū absolute. sed ubi materie non cōpleto ⁊ perfecto dominio dominatur uirtus. ⁊ sic est in proposito. Ad quartū dicitur ꝙ intellectus ypo. est maximum

signū. ꝛc: quia. s. ex parte materie nō repugnat ꝙ
mēbrū saluetur ꝛc. licet ex parte alterius repugna
re posset. ut si uirtus expulsiua sit defcā. aut etiam
ulcus ī mēbro difficilis aut īpossibilis cōsolidationis
propter motū tussis ꝛ alia. sicut in ptisi contingit no
ta tamē hāc medicinā non esse corpori approximā
dā multū repleto ne nimiā materiā fortasse attra-
heret immo ex hoc expedit euacuationē ꝑcedere

cutem mollit.

Secūda cōclusio calidū mollit ipsā sine dolore atte
nuando probatur. calidū rarefacit cutē ꝛ materiam
circa cutē eliquat sine resolutione. ergo cōclusio ue
ra pꝫ ꝯña ꝛ assūptū circa litterā declarabitur. Ideꝫ
quinto de simplici medicina ubi prius quātū ad pri
mā ptē ꝛ quātū ad secundā ibidē ꝛ quarta primi ca
pitulo de sedatione doloris. ꝛ quinto cōtinentis ca
pitulo de doloribus. ꝛ est utilis ꝛ ampliatur ut pre
cedens. ¶ Prīo nota nō solū cutē sed etiā alias par
tes nostri corporis aptas mollificari calidū mollit.
de cuti tamē facit specialē mentionē tāꝙ de illo cui
frequentius occurrit huiusmodi calidū: Cā autē in
probatione conclusionis est aliqualiter tacta sua ei
actuali caliditate rarefacit cutē ꝛ subtiliat. quarē di
latatur colliquādo etiā humiditates sub cute congel
latas a frigido. cutē reddit molliorē ad qꝺ etiā ad
iuuat actualis humiditas. cui cōiūctū est hoc actua
le calidū. Secūdo nota hoc totū intelligendū esse
huiusmodi calido debito tempore occurrente. si enī
nimio occurreret aut nimis intense contingere pos
set oppositū. ideo ꝛc. ¶ Tertio nota notāter dictū
esse sine dolore. quia paulatine ꝛ mēbrū a sua na-
turali temperie nō remouēdo. Primū dubiū qa
actuale calidū agit resoluendo subtile cum remanē
tia grossi. ergo indurādo. forte dicitur ꝙ etiā sub-
tiliat grossū. ¶ Contra quia facilius est subtile re
soluere ꝙ grossum subtiliare. itē quia elixata po-
nuntur sicciora assatis tertio metheoroꝝ. itē qa fri-
gidū mollit. ergo calidū indurat. sicut acetuꝫ ossa
aqua frigida carnes. ꝛ ea que in aqua ponūtur ad
maturandū. Secūdū dubiuꝫ. tale calidū attra-
hit multā materiā. ergo cutē ingrossat. assūptū pro
batur. quia facilius ē attrahere ꝙ resoluere. ¶ Ad
primū dicitur ꝙ licet aliquid de subtili resoluat de
ipso etiā attrahit ꝛ rarefacit. ꝛ facilius est subtilia
re ꝙ resoluere. ꝛ dicitur ꝙ elixata sunt humido ꝑ
prio sicciora hūido tñ madefactio hūidiora ꝛ hᵒ nō
repugnat dictis. de aceto ꝛ aqua pꝫ: cātur enī illud
humiditate accidentali ꝛ nō frigiditate. quia frigi-
ditas potius ad oppositū inclinaret ut pꝫ. Ad se
cundū dicitur ꝙ non multū attrahit materiā pono
eniꝫ corpus nō eē multū repletū nec multū esse ma-
teriā paratam ad fluxū pꝫ tunc equaliliter respon-
denduꝫ.

rigorum et spasmorum.

Tertia conclusio calidū hoc est mitigator siue seda
tor rigoꝝ ꝛ spasmoꝝ: probatur huiusmodi calidū
est carū istaꝝ remotiuū ergo conclusio uera pꝫ ꝯña
ꝛ assūptū circa litterā declarabit. ¶ Prīo nota hu-
iusmodi calidū mitigator est rigoris. poros enī ape
rit: ꝛ materiā rigoris resoluit ꝛ trāspirare facit ma
teriā etiā calefacit: ꝛ caloreꝫ ad extra reuocat. que
omnia secūdū plurimū rigorē ī toto uel in parte mi
tigant. ¶ Secūdo nota. ꝙ etiā remouet spasmū ꝛ
tetanū. imo nō proportionatū ex cōgellatiōe ut pꝫ
Itē a materia pungente aut nocente quā resoluit.
Itē spasmū de inanitione humectando sed oporte-
bit tunc ipsū esse minus actu calidū. sed de replōne
pꝫ precedente tamē uniuersali euacuatione: Pri
mū dubiū ex quo tale confert in rigoribus quare in
principiis poxismoꝝ non precipiunt auctores uti ta
li actu calido in remotione rigoris. ¶ Secūdū du-
biū quia uidetur augere spasmū de inanitiōe resol
uendo. ꝛ de replōne attrahendo: Ad primū dici
tur ꝙ in principiis ut plurimū materia est multa ne
ergo fiat multa agitatio. non approximatē. quāuis
de se sit rigoris remotiuū ut pꝫ de oleis actu calidis
spine approximatis. ꝛ ideo in declinatione ubi confi-
dimus nō multā adesse materiā bene conceditur.
¶ Ad secūdū pꝫ similiter quid respondenduꝫ.

Eorum uero.

¶ Quarta conclusio calidū confert grauitati capitis.
pꝫ quia digerit ꝛ resoluit materiaꝫ. Prīo nota
grauedo pōt intelligi aut grauedo a materia grauā
te aut capitis ꝛ sensuū obtusio a uaporosa mataria
contenta. ꝛ utroqꝫ modo pōt intelligi. ¶ Secundo
nota utroqꝫ modo cōpetit: si materia nō fuerit mul
ta ꝛ corpus repletū multū. ꝛ materie ad caput de-
clinantes. alias enī non cōpeteret ut pꝫ intelligenti
Contra dissoluit ꝛ ampliat materias. itē uapores a
toto ad caput attrahit. ideo ꝛc. pꝫ responsio ꝑ hoc
ꝙ non cōpetit materia fluente nec nisi uniuersalis ꝑ
cedentibus euacuationibus.

plurimum uero:

Quinta conclusio maxīe confert ossiū fracturis. et
maxie discoopertis. probatur. quia dispoīt illa ad
consolidationē naturalē cōplōnē conseruādo. ꝛ mol
litieꝫ debitā. ergo ꝛc. pꝫ ꝯña. ꝛ assūptū declarabit
¶ Nota confert fracturis ossiū ꝛ maxie denudatis. ad
differentiā illaꝝ que carne manēt cooperte. cuiꝰ cā
est. quia ille maxie indigent calefactione ꝛ humec-
tatione. sunt enim exposite extrinsecis alteratibus
magis et spūs ossis euanescit magis denudato osse
ꝙ non denudato. Contra prīo quia ossa cōplentur
a frigido. secundo quia illud inbibit. Ad primū
dicitur ꝙ licet a frigido indurentur ꝛ fiant solida.
a calido tñ euiscātur. ¶ Ad scdm dr ꝙ bñ siccabit

horum uero:

¶ Sexta cōclusio maxime cōfert habentibus uulnera
in capite: probatur. quia ibi mitigat dolorem con
fortat partem uulneratam. ꝛ preseruat a frigoris
actione.

Et quecunqꝫ.

¶ Septima conclusio confert mortificatis ꝛ uulnera-
tis a frigido. probatur: quia remouet malā com-
plexionē ꝛ dolorē.

Et herpetis.

¶ Octaua conclusio confert herpetis cōmedentibꝰ pꝫ

quia consumit malam materiam et caliditatem uiuificat naturalē ergo etc. patet consequentia et assūptū deducetur. Primo nota penes auctores reperiri ista nomina herpestiomenus cancrena et ascachillos. nō differunt cancrena et ascachillos nisi quia cancrena est apostema cū magna corruptione i mēbro nōdū tamen sensu perdito: ascachillos uero sic sed herpestiomenus est apostema serpendo et cōmedēdo mēbrū circa se cōtinuo procedēs. et dicitur ab herpere grece quod idē est quod serpe latine. et estiomenus. i. uorans aut cōmedēs. quasi uorando uel cōmedendo serpens huic cōpetit huiusmodi calidū propter causā dictā. Contra quia in cōmento dicitur quod nocz uulneribus corrosiuis huic dicitur quod illud ē uerum sumpta indicatōne a qualitate actuali et a substātia tamen confert subtiliando et resolutioni preparādo

ano pudendo matrici etcetera.

Ultima cōclusio confert ano pudendo matrici etc. probatur quia omnibus est amicum. et frigus inimicum. ergo etc. patet consequentia et assūptū ptēbit. Primo nota anus pudendū quia uirile et muliebre mēbrū matrix sunt mēbra neruosa frigida. ideo hoc calidū temperatū est sibi amicū. Secundo nota illa pars calidū quidē amicū et terminans et conseruans potest exponi prīo ut referatur ad unū pudendum etcetera. Secundo ut ad omnia superius dicta et uterq; intellectus potest esse bonus.

In his uero uti frigido oportz unde sanguis fluere futurus est non super ea: sed circa ea loca iuuat frigidum. Et quecunque flegmones seu inflāmationes in rubeum aut subsanguineum colorez fuerint tendentes ex recenti sanguie quoniā uetera denigrat et herisipillā non uulneratam iuuat quoniam uulnerate nocet.

Prima conclusio affo. oportet uti aqua frigida uel frigido in his partibus unde. i. ex quibus est sanguinis fluxus. probatur per usum aque frigide prohibetur sanguinis fluxus etcetera. ergo conclusio uera pz consequentia et assūptū arguitur. quia aqua frigida uias constipat. et sanguinem ingrossat. igitur etcetera. idem colligitur quinta tertii capitulo de fluxu sanguinis nariū. et quarta quarti tractatu secundo cap. de fluxu sanguinis. Primo nota ut colligi pōt quinta tertii allegato capitulo. et aliqualiter quarta quarti allegato capitulo. fluxus sanguinis multis modis prohibetur a mēbro: prīo per diuersionem siue recursum. sicut sanguine fluēte ex naribus. flōmamus cephalicam. aut uentosaz super regionem epatis aut splenis ponimus. quandoque uero cum uehementer exsiccantibus et stipticis. qualia sunt nux cipressi balaustie galle et huiusmodi. que partem confortando et constringendo. sanguinem ad membrum uenire non permittunt. quandoq; uero cum fortiter glutinantibus. ut albumen oui crudum et farina uolatilis molendini. Quandoque uero cum cauterio actuali. ut declaratum est. Quandoque potentiali ut uitriolū attramētum et alia caustica escaram facientia. quandoque uero cum his que a forma operantur specifica. sicut stercus asini et aqua rute et cerebra gallinarum comesta. quinta tertii allegato capitulo. Quedam autem operantur illud uehementer infrigidādo sāguinem congellando et uias constipando. ut succus solatri portulace sperniue et lactuce. et emplastrū de gipso in aqua frigida dissoluto. et aqua frigida loco applicata. Ad propositū solū hic ultimū istorum expressit ypo. Nota secundo non esse intentionem ypocratis quod uniuersaliter in fluxu sanguinis etcetera sit utendum aqua frigida. in multis eī casibus non conuenit ut in naturali fluxu mēstruorum aut emoroydarum. aut nariū cretico. sed hoc est uerū ubi fluxus sanguinis talis fuerit quod indicz de sui remotione aut prohibitione. et fuerit indicatio sūpta a fluxu ita fortis ut alias indicationes si q̄ essent ad oppositū superet quod notanter additur. qa dato quod fluxus sanguinis indicaret se per infrigidantia aut constipantia esse remouendū. partes tamē p quam exiret existente ualde debili: ut frigidi ipressionem tollerare non posset non debet fieri cum infrigidantibus. sed cum aliis medicinis et maxie non aqua frigida. Tertio nota ex his hoc mō colligi causā uerificantem affo. sanguine fluente et fluxu suam prohibitiōem indicante non stante alia indicatione siqua esset ad oppositum. approximatō aque frigide sanguinem ingrossat et cōgelat. et uiam constipat. ex hō prohibetur fluxus sanguinis ergo etc.

Non super ea.

Secunda conclusio afforismi huiusmodi aqua frigida non est supra partem applicāda a qua sanguis emanaturus est probatur. quia ex tali applicatōe magna sequitur lesio. ipsa potente applicari sine lesione tali. aut tāta. ergo etcetera. Nota istā cōclusionez esse intelligendā de parte a qua fluit sanguis propter uulnus in ea existens. de aliis autem non esset penitus uerum quod dicitur. Et cā est. quia frigidum est uulneribus mordax. et per illa penetrās ad profundum. et per consequens mēbrorūz illorū uehementer lesiuum. applicata uero circa ptem cō stipat et ingrossat sanguinem ad ptem fluere debentem. quare prohibetur fluxus eius. etcetera.

Et quecunque flegmones.

Tertia conclusio. circa quecunque loca que habent inflāmationes ad rubeum uel subsanguineum colorem tendentes ex recenti sanguine oportet applicare frigidum probatur sic. per frigidum his applicatum minoratur inflāmatio spatiis. prohibetur etiā apostematis augmentum repulsa materia fluēte. ergo conclusio uera pz consequentia et assumptum declarabitur circa litterā. Similis sententia colligitur tertia quarti capitulo de cura flōnis. Primo nota flōnem quādoque summi pro omni apostemate cum quo est inflāmatio uehemēs. quādoq;

uero solum pro apostemate calido sāguineo: ⁊ talit in proposito sumitur flegmon enī grece latine interpretatur incendium. ¶ Secundo nota per flegmone ex sanguine recenti intelligere debemus flōnem in principio existentē. quia adhuc materia est i fluxu cuius signum quia color sanguinis nondū a colore naturali sanguinis est notabiliter permutatus. huic enī cū cōpetat repercussio fluentis materie cōpetit aqua frigida. aut proportionale frigidū. quo sanguis in fluxu existens ingrossetur. prohibeatur a fluxu inflāmatio etiam ⁊ dolor qui est cā attractionis aliqualiter sedetur. ⁊ acuitas materie cōsequēter aliqualiter remoueatur. Et ex isto pȝ ueritas conclusionis. Patet etiā qualiter dixit colorem rubeum clarū. aut tale qualis sanguis oīo naturalit se habentis. ⁊ per subsanguineū vȝ sanguinis aliqliter parū tamen a naturali sua dispositōe pmutati

¶ Tertio nota hic reperiri inflāmationes ⁊ inflationes ⁊ utraqȝ littera stare potest. Si enī dicat inflatiōes i. tumores. si uero inflāmationis pȝ.

quoniam uetera:

¶ Quarta conclusio. frigus non conuenit flōnibus ex inueterato sanguine procedentibus. probatur. per frigidū huiusmodi sanguis nō repellitur sed induratur. ⁊ mēbrū mortificatur ergo conclusio uera. pȝ consequentia. ⁊ assūptum colligitur aliqualiter i littera. cum dicitur denigrantur. que denigratio attestatur sclirosi ⁊ mortificationi. Prio nota per inueterata siue veteratas flegmones intelligere debemus flegmones quarū materia non est amplius in fluxu aut fluere pata. sed iam fluxa est i mēbro confirmata. talibus enīȝ non cōpetit huiusmōi frigidū ut statim declarabitur: ¶ Secundo nota ꝙ licet sūpta indicatione a qualitate materie. flōni competeret frigidū iam dictū. in quatuor tamen potissime casibus non est aliquo modo etiaȝ materia ual de calā exñte huiusmodi frigidū applicādū Pri⁹ est ubi mēbrū patiēs flōneȝ fuerit emūtoriū alicui⁹ principalis membri. sicut si in inguine uel subascellis ne materia ad principale mēbruȝ recurreret

¶ Secundus casus ubi materia calida fuerit uenenosā maligna. quia non licet illaȝ ad interiora repellere sed ad exteriora trahere. Tertius casus ubi flegmon in mēbro catuȝ fuerit per uiaȝ cretice expulsionis. tunc enī non licet ad oppositū materiam attrahere. ne ipsa interius retracta causet recidiuā radice peiorem. ¶ Quartus casus est ubi materia fuerit iā affixa mēbro i quo ē collecta ⁊ ibi conculcata. tunc enim ex appositione frigidi magis figitur. ⁊ etiaȝ ingrossatur materia i mēbro. consequenter magis corrūpitur ex diuturniori retentione. unde dubitandum est de mēbri corruptione. Et ad istuȝ moduȝ reducitur presens conclusio. ¶ Et patet ex his que dicta sunt ueritas conclusionis ideo ⁊ce.

Et herisipillam non ulceratam:

¶ Quinta cōclusio huiusmodi frigidū iuuat herisipillam non uulnerataȝ probatur. quia materiei feruoreȝ remouet ipsaȝ digerit. ⁊ noue materiei fluxū tollit. ergo ⁊ce. pȝ ɔña. ⁊ assūptū declarabitur: Sexta conclusio non iuuat herisipillā uulneratā. pbatur quia frigidū huiusmodi parti uulnerati approximatū est illius mordicatiuū ⁊ caloris sui naturalis extinctiuū ergo ⁊c. ¶ Primo nota herisipillam esse apostema colericū ex colera rubea proueniens quā cōiter herisipillā sacrum ignem nominant herisipilon eniȝ grece latine sacer ignis. sic dictus. quia partes ignit. i. ad igneū ruborem conuertit. Secundo nota per herisipillam uulneratam. intelligit illā in qua est notabilis ⁊ manifesta solutō continuitatis mēbri. econtra uero per nō uulneratam uulnerate ergo non cōpetit propter cām tactam qa pars est rarefacta ⁊ debilitata in tantū ꝙ per ipsaȝ frigidū ad profundū facile nimiū penetrat. ⁊ sic forte mēbri naturalē calorem extingueret. mordicationeȝ etiā in primis cāndo. parte uero non uulnerata notabiliter existente cōpeteret acuitatē colcī aliqualiter reprimendo. eius fluxuȝ prohibendo. materiaȝ a uulneratione prohibendo. Ex quo etiaȝ colligitur ueritas cōclusionis ⁊ce. ¶ Sed circa dicta sunt difficultates ⁊ instantie quedā. ⁊ prio cōtra primā conclusionē. Primū dubiuȝ uel huiusmōi frigiduȝ uigorat caloreȝ interius ⁊ unit. quia. s. calor ab eo non uincitur. sed unitur. uel uincitur calor a frigore. Si primū ergo fortius calefiet pars. contra canoneȝ superioreȝ: quecunqȝ infrigidata similiter quia calefacta parte augebitur fluxus si uincet calor. ⁊ debilitat partem. Confirmatur qa magis passibilis est spūs ꝙ sanguis: sed sanguineȝ congelabit. ergo ⁊ spūm a fortiori: ¶ Secundū dubiū quia experimento patet intra uulnera medicos ponere albumē oui cū constrictiuis pulueribus. ergo ñ solum circa contra secundā conclusioneȝ. Tertiū dubiuȝ contra tertiam: in flōnibus ⁊ herisipillis frigidū expellit materiā ab exterioribus ad interiora ergo ab ignobilioribus ad nobiliora. consequētia tenet septima huius cōmento. xii. ⁊ce. herisipillam extra factam ⁊c. consequens inconueniens ⁊ contra menteȝ auctorum Item quando sanguinem extra uenas iā existentē potest frigidū repellerī. ¶ Quartū dubiuȝ contra quintaȝ ⁊ ultimā solutione. calidū iuuat herisipillā. ergo frigidū obest. antecedēs pȝ. quia confert herpetis cōmedentibus ut supra. item quia omnis herisipilla est uulnerata. nulli tamē cōpetit frigidū. s. supra ipsaȝ: assūptū pȝ. quia ē apostema a quo non absoluitur continuitatis solutio Ad primū dicitur. ꝙ frigidū secūdū quid obtinet et non simplictier supra calidū. ipsum eniȝ remittit notabiliter: sed non tanto approximatur tempore ꝙ extinguat. ⁊ sic repellit. nec tamen mēbrū notabiliter ledit. ¶ Ad confirmationē conceditur ꝙ aliquā particulam spiritus extinguit. sicut aliquā particulaȝ sanguinis in uenis illis congelat. Ad secūdum illa non ponuntur actu frigida uel salteȝ poni non debent nisi aliquid fortius indicaret ¶ Ad tertiū ꝙ a mēbris a natura finaliter ad recipiendū superfluitates alioꝝ depuratis. qa. s. pricipalib⁹ mēbris

seruientibus ⁊ illis subordinatis non licet repellere
ab aliis tamen licet . ubi non fuerit aliqua de con-
ditionibus tactis ⁊ precesserit euacuatio uel diuer-
sio debita . tunc enim interiora facilius uincere po-
terunt paucam materiam dispersam per ea quam
per exteriora . quomodo autem fiat huiusmodi re
percussio alias declarabitur. Ad quartū potest
negari consequentia . utrunqꝫ enim potest conferre
primum quidem resoluendo . ut in declinatione al-
terum feruorem remittendo ⁊ repellendo . ut ĩ pri
cipio. Ad cõfirmationẽ patet per herisipillã uul
neratam non esse intelligendam nisi in qua notabi-
liter ⁊ manifesta apparet ulceratio.

Frigida uelut nix cristallus sunt pectori inimica tusses commouentia sanguinez fluere facientia catarros facientia.

Prima conclusio afforismi est ista frigida uelut nix
⁊ cristallus sunt pectori inimica probatur huiusmo
di frigida cõmouent tusses faciunt fluere saniem . ⁊
cum hoc sunt catarri generatiua pꝫ consequẽtia . ⁊
assumptum stati deducetur . Similis sententia huic
colligitur primo cano . fen . tertia doc . secunda . ca-
pitulo de regimine aque ⁊ uini . ⁊ hoc quantum ad
niuem . ⁊ ab ysaac in dietis particularibus capitulo
de niue . ⁊ est utilis in actu practico . ut pꝫ ⁊ amplia
tur ad omnia actualiter nimis frigida uel potentia
liter. Primo nota per niuem possumus intellige
re niuem proprie dictam . que quandoque fit ex cõ
gelatione aque bone uel uaporis eius sine pmixtio
ne rei extranee sibi a generatione cõmunicate aut
a re super quam cadit . quedam autem econtra . et
illa est multum mala . prima enim non nisi actualr
frigiditate nocet . eo enim ꝙ per congelationez est
genita aquam usualẽ in frigidate excedit . licet non
humiditate . unde inimicatur neruis pectori ⁊ omni
bus interioribus propter quod Auicenna allegato
capitulo . quod ex niue resoluitur ⁊ce . etiam bona
neruis ⁊ mẽbris anhelitus nocumentum facit ⁊ om
nibus interioribus neque tollerat eam nisi uehemẽ
ter sanus ꝙ si non illico nocumentum faceret . ali-
cui secunduꝫ dierum longitudinem faciet . ⁊ cum in
annis processerit. Secundo nota cristalluꝫ qui-
dam posuerunt esse uitri speciez . ut Serapio in suo
de simplicibus capitulo de uitro . de quo miror . cũ
uitrum ab eo ponatur caliduꝫ in primo ⁊ siccum in
secundo . Isidorus auteꝫ sexto ethimologiarũ capi
tulo de cristallis scilicet ĩ tertio ponit cristallum ex
glatie in asia maxime in septẽtrionalibus alpibus
multos congelata per annos generari . Et ideꝫ in li
bro de proprietatibus rerum . unde ⁊ uehementer
friguduꝫ ibideꝫ ponitur ⁊ ualet ad facieꝫ dealbandã
⁊ lac amissuꝫ recuperanduꝫ . sed sine ambiguitate
dictũ exponendo ypocratis per cristalluꝫ ut anti-
qui intelligimus glacieꝫ que cuꝫ claritate ⁊ lucidi-
tate similis est cristallo ut sit sensus frigida uelut
nix aut glacies hoc ergo inimicatur pectori . quia os
suosum neruosuꝫ ⁊ lacertosuꝫ cuꝫ frigida his occur
rentia dolorem inducant lacertos duros ⁊ denpsos
reddant ⁊cetera. Tertio nota cãnt tusses siccas
causando malaꝫ cõplexioneꝫ frigidaꝫ sine materia
sensata secũdo etiã malã cõplexionẽ causando ma-
terialeꝫ multiplicãdo ibi materiã frigidã ex conge
stione ⁊ defluxu propter similẽ causaꝫ catarrizan-
tia sunt. Quarto nota ꝙ etiã indurando pectus
uenas ⁊ artarias indisponũt flexioni ⁊ extensioni a
liquali que requiritur in pectoris ampliatione du-
rum etiam ⁊ congelatum facilius frigidatur . ideo
⁊cetera. Ex quibus patet afforismi ueritas.

In articulis tumores et sine ulceratione podagram et spasmos horum plurima aqua frigida multa ĩfusa refrigerat et attenuat et doloreꝫ soluit . stupor enĩ mediocris dolorem soluit et minuit:

Conclusio afforismi aqua frigida plurima subito
effusa confert soluit ⁊ refrigerat dolorem in articu
lis idest podegram ⁊ spasmum ⁊ tumores attenuat
probatur hec conclusio sic . huiusmodi aqua frigi-
da mediocrem causat stuporem . materiã fluentem
percutit . ⁊ ad articulos fluere prohibet . materiam
etiã spasmuꝫ facientẽ resoluit per accidens . ergo cõ
clusio uera . patet consequentia . ⁊ assũptum decla-
rabitur statim . idem . xxii . tertii capitulo de cura
doloris iuncturarũ : ⁊ quarta primi tertio capitulo
scilicet de sedatione doloris . Et est afforismus leuis
⁊ utilis in actu practico . s . operatiuo Et ampliatur
ut patet. Primo nota per articulos iuncturas eẽ
intelligendas ut alias declaratum est. Secundo
dolores quandoque consequuntur solutam continu
itatem . quandoqꝫ malã cõplexionẽ . ⁊ hoc uel sñ ma
teria uel cum materia cõpositaꝫ : Ad propostiuꝫ
hic maxime sermo est de doloribus malã consequẽ
tibus cõplexioneꝫ materialem uel ĩmaterialeꝫ cali
dã posito ꝙ secũ consocietur solutio continuitatis :
⁊ patet tunc ueritas partis. Tertio nota ut com
mentator in cõmento per tumores apostemosos ru
bicundos calidos a materia calida ualde ad articu
los fluente prouenientes . talibus enim confert : si-
cut supra de flõne ⁊ herisipilla ut dicebatũr . ⁊ me
rito sine ulcere dicitur ut supra. Quarto nota ñ
soluꝫ podagraꝫ sed etiam alios articuloꝝ dolores .
de podagra tamen frequentius contigente explicat
In spasmo etiam confert accidentaliter ut supra et
dixit . horum plurima qui non prouenientia a ma-
teria frigida grossa nec collecta ⁊ infixa mẽbro ut
supra ⁊ subito effusa refrigerat ⁊ attenuat . s . ma
teriam repellendo ⁊ tumorem prohibendo ⁊ dolo
rem soluit . primo aliqualiter stupefaciendo . secun
do . s . mãei fluxum prohibendo . tertio etiam malã
complexionem remouendo . s . calidam. Quinto
nota notanter dictum esse mediocris quia uehemẽs

stupefactio non est corpori approximanda, ne inde mortificetur spiritus: et quia magna aufert, et ista minuit sensum.

Qua que cito ifrigidatur et cito calefit leuissima est.

Conclusio afforismi est ista, aqua que infrigidatur et cito calefit est leuissima, probat. huiusmodi aqua est rarissima, ergo leuissima cõseque tia tenet, quia quod est rarius aliis paribus est leuius. et assũptum circa litteram declarabitur, idem secunda primi capitulo de aqua, et tertia primi capitulo de regimine aque et uini, et primo de simplici medicina, et est utilis et ampliatur ut patet. Primo nota quod aqua põt uelotius calefieri etc. aut ex parte dispositionis eius in primis qualitatibus aut ex parte modi substantie scilicet raritatis et dẽsitatis eius. Secundo nota citam congelationem uel infrigidationem aque consequi magnã infrigidantis proportionem uel calefacientis ad ipsam resistentiam in aqua aut paruam distantiã aque ifrigidande uel calefaciende a termino ad quẽ calefactionis uel infrigidationis, exemplum primi si a aq̃ calefiat uel infrigidetur a proportione quadrupla et b aqua a proportione dupla aliis paribus citius ad terminũ calefactionis perducetur a q̃ b et similiter infrigidationis, hec autem maior proportio potest esse, aut propter paruitatẽ rei ex parte qualitatis contrarie agenti que est pauca uel remissa. aut ex parte potentie agentis, aut utriusq;, uel ex pte modi substantie aqua aliqualiter calefacta citius calefit q̃ non aliis paribus, et parua q̃ magna et rara q̃ densa licet hoc reducatur aliqualiter in multitudinem forme resistentis in tantũ quod proptẽ raritatem aqua calefacta sub aliqua mensura uelocius et citius frigescit q̃ aqua frigida, ut colligi potest primo cano, fen, secunda doctrina secunda capitulo, xvi, de naturis ipsarum: et, ii, metheororum conformiter dicitur ad celeritatem congelationis aquã precalefactam esse et xxiiii, problematum problemate xiii, uerũtamen. Tertio nota pp iuuenes aliud esse citius calefieri et uelocius calefieri, sicut aliud est uelocius transire uel attingere aliquẽ terminum: et aliud citius, licet frequenter sumantur pro eodem, in proposito tamen per citius intellige illã que in breuiori tẽpore aliis paribus ducitur ad terminos infrigidationis uel calefactionis. Quarto nota quod bonitas et malitia ipsius aquę ex multis comprehendi potest secunda primi preallegato capitulo, s, de aqua, s, ex sapore, quia debet esse insipida, ex claritate et turbulentia ex odore, ex qualitatibus tangibilibus ut uehementer frigida: aut que est sicut mel uel uiscosa mala, item ex sono que uehementiorem causat sonum cum cadit aliis paribus grauior est ut, xxiiii, problematum, item ex reflexione forti uel debili, ut si in aqua uidemus imaginem nostram sicut in speculo grossa est, item ex motu et quiete, quia mota melior, item ex loco ad quem et a quo mouetur uel mota ad orientem uel septentrionem. Similiter per spacium per qđ: ut si fuerit lutum uel liberum etc: similiter ex pondere quod multipliciter fit. Ultimo ex ueloci uel tarda calefactione: et istum modum aliis pretermissis tetigit ypocras in proposito afforismi: Quinto nota per aquam leuissimam duo intelligere possumus, primo ponderaliter, et hoc nõ uoluit ypocras secundo intelligere possumus leuissimam, quia, s, leuiter a stomacho labitur, et a natura uincitur ut extra sensibiliter uel insensibiliter expellatur, et sic exponit cõmentator in comento, ex hoc enim quod cito calefit aliis paribus cõprehenditur ipsam eẽ leuissimam et per consequens a calore nostro faciliter uincibilem etcetera.

Utrum aqua que cito calefit

uel infrigidatur sit leuissima. Arguitur multipliciter quod non quia aqua lacunalis uidetur cito calefieri, et aque stãtes magis quam mote calefiunt, et tamen non sunt subtilissime, ergo, patet consequentia et assũptum, quia quiescens sub radiis solis uehementius calefit. ut vii, problematũ, xxxvi, problemate. Secũdo facilius calefit et infrigidatur aqua pluuialis q̃ fontis, quia rarior uel subtilior, que tamen non leuissima est, imo multas, s, apta est causare egritudines, cum facile putrescat, ut in libro de aere aqua et regionibus, et secunda primi capitulo de dispositionibus aquarum. Tertio quanta aqua est frigidior tanto facilius infrigidatur, et uelocius, tardius uero calefit, et econtra uero quanto aqua est calidior uelocius calefit et tardius infrigidatur, ergo nulla uidetur aqua que sit apta uelocius calefieri et uelocius infrigidari aliis, consequentia uidetur nota, et prima pars assũpti patet, quia sicut ẽ frigidior ita minus habet de resistẽtia infrigidãti et maiorẽ cum eo simboleitatẽ, ecõtra sicut ẽ calidior cum calido. Quarto sequitur quod aq̃ aliqua calidior existens uelocius ifrigidaretur q̃ ipsamet existens frigidior uel minus calida pñs ẽ falsũ, ut probabitur et arguitur pñã quia signetur a aqua leuior que facilius calefit et infratur, et patet a esse calidiorẽ b uel minus frigidã qa a aq̃ rarior est siue subtilior et alia sunt paria ut pono ex pte mixtionis et simplicitatis, ergo calidior, non apparet, aliter unde proueniat huiusmodi caliditas maior sed falsitas cõsequẽtis, Arguitur ponẽdo, d, cẽ terminum frigiditatis tã a q̃ b aque acquirendũ per infrigidationẽ: et sit, c, gradus frigiditatis sub quo ẽ aq̃, b, et arguitur prius q̃ a ad, d, gradũ frigiditatis perducatur, deducetur ad, c, sub quo est, b, sed stante, c, gradu cũ aliis paribus erit aqua eque dẽsa sicut nũc, b ergo ab illo instãti usq; ad instans ĩ quo erit sub b, eque tarde et difficulter frigesiet sicut, b, et cum hoc b, minus distat: ergo citius acquiret, b, d, terminũ q̃, a, et per pñs etc. Ad oppositũ ẽ ypo, in affo, et galie, in cõmento et cõcordãtie allegate. Primo nota per aquã etc, que calefit itelligi debet aq̃ q̃ facilius

facilius transmutatur a calore nostro. ¶ Secundo
nota non uniuersaliter ad aquā esse subtiliorē seq̄t
ipsam esse laudabiliorem. patet. quia potest eē con
iuncta alicui alteri male proprietati uel dispositiōi
Tertio nota aquam aliquā alia posse reddi subtilio
rem uel grossiorem ex parte frigiditatis maioris
uel minoris. uel ex parte cōmistionis rei extranee
cum illa pꝫ satis. ¶ Prima conclusio non quelibet
aqua que facilius alia calefit aut frigefit est lauda
bilior eadem ⁊ nature leuior. patet quia potest eē
cum hoc proprietas in eo deterior. ut ꝙ facili⁹ pu
trefit. uel aliquod huiusmodi. ideo ⁊c. Secun
da conclusio ꝙ aliis existentibus paribus aqua que
facilius calefit ⁊c. est leuior. probatur. hec est ra-
rior. ergo assūptū pꝫ quia uelociter ⁊c. non potest
prouenire nisi ex raritate substantie. aut nisi ex fri
giditate etc. sed hec omnia ponuntur paria iō ⁊c.
Ad argumenta ad primū dicitur ꝙ aque lacunales
⁊ stantes non aliis paribus facilius calefierēt ut mo
tis aquis fluxibilibus ⁊ si paribus alterantibus ex-
ponerentur. si tamen poneretur unam stare ⁊ aliā
quiescere non est ad propositū. ¶ Ad secūdū dicit̄
de aqua pluuiali nō sunt alia paria. Ad tertium
negatur assumptum: ⁊ ad alia alias declarabit̄ solō

Quibuscūq; desiderium de no
cte bibere ualde sitientibus
si superdormierint bonum
est.

Conclusio afforismi ē ista quibuscunq; habentibus
appetitum bibendi de nocte bonū est dormire. pro
batur somnus remouet causam huius sitis: ergo cō
clusio uera. pꝫ consequentia ⁊ assūptum circa litte-
ram declarabitur. Similis sententia colligit̄ tertia
primi capitulo de regimine aque ⁊ uini. ⁊ est utilis
⁊ ampliatur ut patet. ¶ Nota huiusmodi sitis pōt
esse naturalis ⁊ mendosa. naturalis quidem con-
sequens exsiccationem humidi roridi oris stomachi
a calido naturali. Mendosa uero consequens pra
uam consuetudinem. sicut frequenter uidem⁹. aut
consequens nimiam crapulam. unde uapores acuti
ebulientes ad os stomaci prouenientes sitim indu-
cunt. uel etiā caliditatem ⁊ siccitatem cibi ⁊ potus.
ut cōmedentibus cibaria acuta uel salsa ut acrumi
na ⁊ huiusmodi. Ad propositū potissime intelli-
gitur de siti propter secundam cām contingente
Secundo nota ꝙ superueniente somno hi uapores
reuocato calore naturali resoluuntur ⁊ cōsumūtur
quare causa sitis tollitur ⁊ consequenter sitis. Ex
quo patet causa uerificans afforismum.

trum sitis nocturna conue
nienter remoueatur ꝑ somnū. ⁊ Argui
tur multipliciter ꝙ non. primo aliqua
talis sitis remouetur per uigiliā potius
quā per sōnum. ut proueniens a calido ergo assūp
tum colligitur prima quarti tractatu secundo capi
tulo de regimine sitis febricitantium in fine. ⁊ sitis
quidem quandoq; fit a frigido. ⁊ ipsā remouet sō-
nus. quandoq; a calido. ⁊ ipsam quādoq; remouēt
uigilie. ⁊ colligitur. xiii. tertii capitulo de siti. Se-
cundo somnus non remouet cām sitis. ergo. proba
tur assumptū quia non restaurat humidū roridum
in ore stomaci resolutum. Confirmatur. quia ī sō
no calido naturali reflexo fit fortior exsiccatio. cū
calor uigoretur. ideo ⁊c. ¶ Tertio sitis nō aufert̄
per sōnum nec per uigiliam. ergo assūptum pꝫ. q̇a
per nullū istoꝝ restauratur humidū substantificum
Oppositū uult ypo. ⁊ galie. ¶ Primo nota duplicē
esse sitim. s. naturalē ⁊ preter naturā: naturalis est
consequēs ⁊c. preternaturā uero cām preternatura
liter exsiccantē. Secunda distinctio sitis preter
naturalis est multiplex. quia quedā consequit̄ cibi
⁊ potus superflue accepti indigestionē. ⁊ quedā ali
am causam preternaturalē os stomaci preternatu-
raliter exsiccātē ut febris: aut aliquā materiā ma-
lā ori stomaci p̄ternaturaliter occurrētē ¶ Tertio p̄
mittēdū ꝙ licet sitis p̄ternaturalis cōsequat̄ cōsūpti
onē nō tamē tāꝙ imediatā cām. sꝫ cōsequitur malā
cōplōnē calidā uel calidā siccā ab aliqua cā ipressaꝫ
siue extranea siue naturalis fuerit. Prīa conclusio
⁊ si sōnus sit sitis naturalis remotiuus. non tñ cor
pus naturaliter sitiens bonū ē sine potu dormire pꝫ
pria pars quia aufert omnē sensationē. secunda q̇a
debet potu sedari ⁊ non somno sicut ⁊ fames. Se
cunda conclusio non cuilibet siti ꝓuenienti a cā pre
ter naturā cōpetit sōnus. pꝫ de siti consequētē ipres
sionē cibi uel potus uehementer calidi. aut materie
ualde calide latentis cui superueniens sōnus agitat
illā ⁊ ipsā ad os stomaci euaporare facit unde ⁊ au
getur sitis. Tertia conclusio siti ꝓueniēte ex su
perfluitate cibi uel potus ī quāto cuius idigestio cā
est sitis conuenienter sedat̄ ꝑ sōnū. probat̄. q̇a som
nus corpus humectat ⁊ materias illas sitim excitā
tes resoluit ⁊ digerit. ergo ⁊c. pꝫ ꝯña ⁊ assūptum
intelligenti. istā cōclusionē uoluit ypo. ¶ Quīta cō
clusio licet ita sit tamē contingens est sitim ita eē ue
hementē ꝙ sibi cōuenit potus. Ad argumenta
ad primū dicitur ꝙ uadit ad intellectū scđe cōclusi
onis ꝑ cibū eni frigidū cū nō digeritur fit sitis. ꝓp
malos uapores ad stomacū ꝓueniētes. ⁊ illa remo
uetur per somnū cibo uero dato calido exñte reuo
cato calore. calidiores eleuantur uapores ⁊ retinē
tur. quare fit sitis maior ⁊ ad eundē intellectuꝫ ua
dit auctoritas auic. tertia tertii. Ad tertiū pꝫ solō.

Muliebria educit ex aromati
bus calefactio multociens
uero et ad alia utilis esset si
non capitis grauedinem faceret:

¶ Cōclusio affo. calefactio ex aromatibus educit mē
strua. ꝓbatur hmōi calefactio uias ꝑ q̄s dꝫ currer̄
uel effluere sanguis aperit. ⁊ sanguinē subtiliat. et
uirtutē expulsiuā incitat. ergo cōclusio uera. pꝫ cō
sequentia ⁊ assūptū circa litterā deducetur. Similis
sñia quātū ad primā cōclusiōis ptē colligitur. xxi.

tertii tractatu tertio capitulo de retentione mestruorum ubi presentes allegat afforismum et quantum ad secundam partem. secundo cano. tractatu primo capitulo tertio uersus finem ibi ponitur omne aromaticu esse secundu plurimum capitis dolorem generatiuu. et est utilis et ampliatur ut patet. Primo nota per muliebria intelligendas esse superfluitates quasdam a mulieribus expulsas per loca pudibunda. qui sanguis mestruus uel mestrua nominantur. sunt enim materie sanguinee i muliere multiplicate ultra quam sit pro nutrimento mulieris necessarium. ad finem conseruationis spetiei. s. procreationis et conseruationis fetus. que sicut de mense in mensem multiplicantur. ita periodice expellunt cum propter moram fiant ad generatione et nutricationem inutiles. gratia cuius finaliter multiplicantur: Ex quo patet primo an quolibet mulieris inpregnationem semper uel secundum plurimu accidit ipsius mestruatio. quia alias materia nutricationis et generationis deficeret. patet secundo non i qualibet etate in muliere hanc superfluitatem multiplicari: non in principio uel medio pueritie uel infantie. cum totus sanguis in ea genitus sit pro augmento uel nutricatione propria necessarius. nec etiam in senectutis processu. cum tunc multum sanguinis deficiat. relinquitur ergo quod in etatibus mediis in quibus potest mulier fecundari ut a. xiiii. usque ad. xl. uel. xlii. aut raro ad quinquagesimum annum. unde non omnibus est idem mestruationis terminus. uariatur enim secundum uariatioes naturalis complexionis et regiminis. plurimum aute esset dubium que citius mestruare inciperet an sanguinea uel colerica mulier uel melica: utrobiq; eni sunt apparentes et bene persuadentes rationes. sed hec materia alibi pertractanda est. Secundo nota huiusmodi sanguinis retentionem fieri ut non expellatur multipliciter. primo naturaliter sicut in pgnante propter fetus nutrimentum licet enim menstruus sanguis ualde putridus uideatur. in eo tamen sunt partes pure generationi et nutricationi fetus utiles. ex quibus nutritur et generatur fetus in matrice: Similiter ex senectute naturaliter retinet quandoque autem retinetur preternaturaliter. et huiusmodi retentionis causa potest esse multiplex ut ex parte uirtutis instrumenti. et alterius cause pter naturam. Ex parte uirtutis quidem ut debilitas expulsiue aut fortitudo retentiue uel utrumque. Ex parte instrumenti. ut angustia orificii et uenarum etc. Ex parte autem rei preter naturam alterius ut apa oppillatio frigiditas et uiscositas sanguinis. licet ualde frequentius contingat propter ultimam causam matrice existente mebro neruoso frigido sanguine etiam illo secundum plurimum crudo flegmatico. de hac ergo causa in proposito potissime est sermo ut sit intellectus afforismi. muliebria preter naturam retenta ex materia frigida grossa uel uiscosa oppillante aut sanguinis uiscositate etc. educit. etc. patet enim quod non ex omni alia ca educeret: Tertio nota per aromata intelligendas esse medicinas calidas boni odoris. ut sunt ciamomum lignu aloes et sic de aliis. in quibus est caliditas cum acuitate. unde et sanguinem subtiliant. et poros et uenas apperiunt. Quarto nota per calefactionem istorum intelligit istorum approximatione talem ut calefaciat. siue fiat per modu emplastri siue suffumigationis uel unguenti uel euaporationis ul' pessarii siue nastalis uel in potu exhibeantur. in omnibus his enim modis fit ab his calefactio. Ex quibus patet causa uerificans afforismum.

multociens uero:

Secunda conclusio multociens horum aromatum calefactio esset multis aliis. s. mulieribus uel morbis utilis si non grauarent caput. probatur talis aromaticitas est conformis principalibus mebris omnibus ipsorum confortatiua. ergo conclusio uera. patet consequentia et colligitur assuptum quarto de simplici medicina. et i libro de uiribus cordis et xxi tertii. Primo nota aromatica quia mebrorum omnium confortantia. et quia remotiua male dispositionis frigide in mebris principalibus existetis sut multu et ad multa utilia. Secundo nota ista grauant caput prio multu euaporando. quia sunt substantie subtilis. secundo quia superflue iflamando et materias quibus obuiant euaporare faciendo. Ex quo p3 primo quod maxime nocent febrientibus: patet secundo quia maxime caput repletu habentibus patet tertio quia conuenientiora sunt precedete purgatione quam sine purgatione. Ex quo sequitur quod in aliquo possunt causare et in aliquo remouere capitis dolorem. et plura alia etc.

ulier in utero habens flobothomata abortit. sed magis cuius maior est fetus.

Conclusio affo. mulier pregnans flobothomata abortit. probatur muliere pregnante flomata subtrahitur fetui nutrimentum pro eius conseruatione necessarium. ergo conclusio uera. p3 consequentia. et assuptum probatur. quia subtrahitur sanguis quo fetus est nutriendus.

sed magis cuius maior.

Secunda conclusio mulier cuius fetus est maior citius et frequentius abortit. quam cuius fetus est minor probatur cuius fetus est maior maiori indiget quatitate sanguinis ad fetus conseruatione. ergo p nutrimenti subtractionem aliis paribus plus leditur fetus et per consequens citius moritur et causatur aborsus. consequentia est nota. et totum antecedes declarabitur circa litteram. Similis sententia colligitur tertio cano. xxi. fen tractatu secundo capitulo de aborsu. et quarto almansoris in suma capitulo de regimine pregnantis et septimo colliget. capitulo de qualitate euacuationis. Et est utilis tam in

actu pronostico quã operatiuo. ⁊ ãpliatur ad oẽs pregnantes cuiuscunque nature etatis uel regionis ¶ Primo nota reperiri hec nomina mulier ⁊ femina idem iportantia uaria tamẽ appellantia. dicitur naque mulier a mollitie. naꝫ corporis hũitate super flua tactu mollis ⁊ nimia animi infirmitate atq; in constantia mollis dicenda. Dicitur auteꝫ femina a femore ꝙ antiquitus femen dicebatur. ⁊ sunt partes quibus equitando tergis equoꝝ adheremus xi. ethimologiarũ primo capitulo. eo enim forte ꝙ he partes in muliere aperte sunt ab ipsis femina dicta est. secundũ aliquos autem femina a feditate dicitꝰ eo ꝙ fedes ⁊ enormes superfluitates emittit menstruales. patet sola enim femina est mẽstruale animal. cuius cruoris contactu fruges non germinant arcescũt musta. moriuntur herbe. amittunt arbores fructus. ferrũ rubigo corrũpit. nigrescũt era. ⁊ si qui canes inde ederit in rabiẽ efferuntur. glutinũ asphalti ꝙ nec ferro nec aliis dissoluitꝰ. cruore ipso polutum sponte dispergitur. xi. ethimologiarum. allegato capitulo. Est auteꝫ uterus matrix. quia i utero. i. altera parte fetuꝫ potest continere ⁊ in altera taꝫ. s. dextra ꝙ̃ sinistra habens ergo in utero est pregnans: sed grauida a grauitate dicta sic proprie eniꝫ grauida dicitur. dum fetus molle grauatur quod maxime est ultra tẽporis inpregnationis mediũ. toto uero tempore pregnans ⁊ in utero habens dicitur. Secundo nota non esse intentioneꝫ ypocratis qualibet mulierẽ abortire. imo frequenter ex flõmia ⁊ sanguinis eductione ab aborsu custoditur. ut. vii. colliget allegato capitulo. ⁊. xxi tertii tractatu secundo capitulo de conseruatione fetus. sed intentio ypocratis est ꝙ per flõmiã superfluentẽ semper uel secũdũ plurimum aborsũ icurrit Tertio nota ut. xxi. tertii tractatu secundo capitulo de conseruatione fetus ⁊ cautella aborsus ⁊ supra quarto huius cõmento primo alligatio fetꝰ ad materiam proportionatur alligationi fructus mediante ligamento quo connectitur arbori ⁊ alligatꝰ ramo. ⁊ sicut illo mediante sugit ⁊ attrabit nutrimentuꝫ ex arbore ita fetus ex matrice mediãte uena umbilicali qua matrici alligatur ⁊ est medianti bus uenis per ramos dispersis uenis matricis conglutinatis cotilidonibus dictis. ipsis enim medianti bus a matrice ad uenã umbilicalem nutrimentũ qa scilicet sanguineꝫ mẽstruuꝫ attrahendo. ¶ Ex quo patet ꝙ sicut dupliciter contingit fructuꝫ ex arbore ante perfectionem separari: s. ex fractura cotillidonis fructuꝫ cuꝫ arbore connectentis ⁊ nutrimẽti subtractione. unde ⁊ perit fructus ⁊ cadit. sic similiter dupliciter contingit fetũ ante perfectionẽ aut cõplementuꝫ eius emitti. s. ex cotillidonum fractura et nutrimenti subtractione. quare moritur ⁊ putrescit. unde insurgit uirtus ad eius expulsionem. Quarto nota per aborsum intelligendũ esse maluꝫ ⁊ inaturalem partum. quo fetus ante tempus naturali partui deputatum expellitur ad extra uel si debito tempore mortuus aut insemita mortis expellitur. mulierẽ ergo abortire est partũ innaturalem habere. ¶ Quinto nota ex flõmia fit agitatio i sanguine ⁊ humoribus. ⁊ euacuatur sanguis ⁊ subtrahitur qui in nũtrimentum fetus debet cedere. quia tamen agitatio a flõmia parua est. respectu debilitatis ꝙ̃ per nutrimenti subtractionẽ infert. hinc est ꝙ magis aborsum prouocat flõmia nutrimentum subtrahendo ꝙ̃ agitando uel cõmouendo. Ex quo patet causa uerificans primã conclusionem afforismi. patet secundo. ꝙ fetu existente maiore ꝑ flõmiaꝫ facilius prouocatur aborsus ꝙ̃ minori aliis paribus eo enim ꝙ maiori indiget nutrimento citius per nutrimenti subtractionẽ deficit uita in fetu. ⁊ per consequens fit aborsus. ¶ Ex quo ulterius patet non solum flõmiam sed etiaꝫ omnẽ aliaꝫ sanguinis uel humoris euacuationẽ notabiliter superfluam aborsuꝫ prouocare Ex quo patet ulterius aliqualiter opposito modo se habere flõmiã in aborsus prouocatione ⁊ farmatiaꝫ. farmatia enĩ magis rũpendo ⁊ minus subtrahendo ut quarto huiꝰ afforismo primo declaratũ est. econtra uero se habet flõmia. ¶ Ex quibus potest probabiliter concludi ꝙ quanto fetus est calidioris cõplexionis aliis paribus. citius deficit eius nutrimentũ per cuius subtractionẽ moritꝰ. ex quo pꝫ sententia afforismi.

trum i pregnante competat flõmia. Arguitur ꝙ sic. prio quia prohibet aborsuꝫ ut. vii. colliget allegato capitulo. ⁊. xxi. tertii tractatu secũdo capitulo de conseruatione embrionis. ⁊ fortasse non excusatur in quibusdã horis quin soluatur et mundificetur sanguis eius. ut non corrũpat embrioneꝫ. propter maliciã cõplexionis tu declara ⁊ auicenna etiaꝫ quando retenta sunt menstrua ante inpregnationem ꝛ Secundo quia sibi conuenit abstinentia ut quarto de accidenti capitulo de accidentibus stomaci ⁊. xiii. tertii capitulo de uomitu. ¶ Tertio farmatia plus nocet ꝙ̃ flõmia. sed ipsa non necessario aborsuꝫ prouocat. ideo ꝛc. assũptũ probatur. quia nocet uentositate sua agitatione ⁊ euacuatione. ⁊ sic non flõmia. Quarto quia stante repletione sanguinea multa cõpetit. igitur ꝛc. ¶ Quinto de flõmia superioꝝ partium. Confirmatꝰ quia matrix non attrahit sanguinẽ menstruũ ut quito de simplici. Ultimo quia non quelibet sanguinis subtractio sufficit fetuꝫ mortificare. Oppositum colligitur ex cõmento ⁊ afforismo: ¶ Pria distinctio corpus pregnantis potest esse culpate aut inculpate sanuꝫ: Secunda distinctio. in culpate sano potest peccare sanguis aut i quanto aut i quali aut utroq; modo. ¶ Tertia distinctio. flõmia põt esse superflua; ⁊ non superflua siue quantitate continua siue discreta. Pria conclusio alicui pregnanti cõpetit flõmia pro isto est auerois ⁊ auicenna ubi supra. Et arguitur ratione. quia ex superfluo sanguine posset suffocari aut corrũpi fetus. ¶ Secunda conclusio nulli pregnanti non culpate sane aut in q̃ sanguis diminutus fuerit a quantitate naturali cõpetit flõmia. patet quia per quãlibet subtrahitꝰ de nutrimento requisito ad fetus conseruationeꝫ. Tertia conclusio licet ita sit. non tamẽ quelibꝫ flõia

in tali est prouocatiua aborsus. patet quia potest esse sic modica ut uirtutē matricis ꝛ fetus non naturaliter deiciat. ideo ꝛc. Quarta conclusio sanguine in quali aut quanto peccante in pregnante pōt flōmia cōpetere de quanto patet de quali quia potest esse sanguis ita malus ꝙ si non euacuaretur fetum occideret. Ad argumenta patet solutio.

trum quanto fetus sit maior mulier flōmata citius aborsum incurrat. Arguitur ꝙ non. quanto fetus est maior uidetur uirtus in eo eē fortior. ergo potentior ad tollerandū debilitatē ex flōmia uel ex inanitione prouenientem ꝛ per cōsequēs tardius ꝛce. Confirmatur secundo pauciori tunc eget nutrimento ergo. assūptū arguitur. quia sicut se habet fetus minor ad maiorem. i. maioris etatis sic puer minor ad maiorem. sed maior faciliꝰ tollerat ieiunium. ꝛ minus indiget puero minori. ergo ꝛce. consequentia nota ꝛ assūptū intuenti. uel sic facilius maior fetus uel longiori tempore potest sine nutrimento conseruari ergo ꝛce. ꝛ patet. Tertio quia in principio eget pro faciendo augmētō ꝛ nutricatione. Quarto in principio ī pregnāte sunt humores crudi. uomitus appetitus prostratus que corriguntur in processu ꝛ hec uehemēter indicant non esse fiendā flōmiam ne fiat flāticorū incrudatio uel collericoꝝ ebullitio quarta primi capitulo secundo. ꝛ quia nauseatiuā sacietatē patienti non cōpetit flōmia ut ibidem. ideo ꝛc. Ad oppositū est conclusio afforismi. Prima distinctio causarum aborsum prouocantium quedā sunt per se et quedam per accidens. Exemplum primi. ut farmatia uenenū ꝛ huiusmodi. Exemplū secundi sicut dolor fortis aut aliquod tale. Secunda distinctio. nocumentū in flōmia pregnantis ex flōmia cōtigēs est duplex. s. per se ꝛ per accidens. per se est subtractio nutrimenti ꝛ uirtutis consequenter debilitatio. per accidens sicut fetus prouocatio frigiditatis introductio uel incrudatio hec enim proueniūt per accidens propter dispositionē in corpore repertam ꝛ non quia flōmia sit huiusmodi per se causatia. ꝛce. Presupponendum tertio frequenter plus operari ad effectum producendum causa per accidens ꝙ per se determinata data. ut in antiparistasi ꝛ in multis aliis. Prima conclusio. flōmia tam fetui paruo ꝙ magno facta est per se nocitiua uel apta nocere. quia est per se nutrimenti subtractiua. Secunda conclusio. licet ita sit. maioris tamē nocumenti per se est productiua fetu maiori existente. ꝙ minore aliis paribus: probatur sic. plurimo indiget nutrimento fetus maior ꝙ minor. igitur ꝛce. consequentia tenet. quia si plrī indiget. sit ꝙ in duplo plrī. ꝛ indigeat minor una libra. maior duabꝰ ꝛ patet ꝙ facta flōmia unius libre in maiori subtrahitur medietas nutrimenti. ubi in minori nihil subtrahitur ergo ex ista conclusione sequitur aliq̄ flōmiam in maiori esse per se nocitiuā ꝛ aborsum prouocatiuam que in minori esset fetus conseruatiua sed non econtra Tertia conclusio. licꝫ ita sit eque proportionaliter tamen subtracto nutrimēto in maiori ꝛ in minori unde inde sequatur mors. citius moritur minor ꝙ maior. Quarta conclusio licet ita sit per accidens tamen plus pōt flōmia nocere in primis mensibus. ꝛ fetu existente minori ꝙ fetu existente maiori. pꝫ. quia plus habundāt hūores mali quos contingit uenas reingredi ꝛ includi. ꝛ hoc est frequentius. Quinta conclusio: ꝙ etiā contingit oppositum. licet rarius: Ex quibus patet responsio ad questitum ꝙ p se ꝛ nō p accidens. ꝛce.

ulieri in utero habenti ab aliqua acutarum egritudinū accipi mortale.

Conclusio afforismi est ista. mortale est mulieri p̄gnanti ab aliqua acutarū egritudinū accipi. probatur. quia huiusmodi acuta egritudo ē uirtutis maxime prostratiua. ꝛ nutrimenti subtractiua. ergo ꝛce. patet consequentia ꝛ assūptum declarabitur statim circa litteram. ideꝫ. xxi. tertii tractatu secūdo capitulo de signis aborsus. ꝛ tractatu primo capitulo de signis īpregnationis. ꝛ quinto breuiarii capitulo. xxxiiii. s. de aborsu: ꝛ est utilis in actu pronostico. ꝛ ampliatur ut pꝫ. Primo nota per acutam egritudinem debemus hic intelligere omnem egritudinem uelocis terminationis cum uehementia accidentium siue sit febris. aut cum febre aut sine febre. ut exponit hic cōmentator in cōmento illius acutorum morborum. Secundo nota notāter dictum accipi. ad denotandū huius febris uehementiam ut alias. Tertio nota mulieris pregnātis uirtutē debilioreꝫ esse multo non pregnāte aliis paribus est etiā necessarium pro nutrimento sui et substentatione fetus multuꝫ nutriri hoc autē opprimit uirtuteꝫ ꝛ auget morbū siue egritudinē. quare mortale ꝛce. Ex quo colligitur cā uerificās afforismū si eni fuerit egritudo acuta in pregnāte. ē necessariuꝫ propter fortē pugnā ꝛ motū egritudinis cibum subtrahi. imo ꝛ ui egritudinis modicū accipitur: quare fetui subtrahitur multū nutrimentū. et per cōsequens preparatur fetus ad aborsuꝫ uel ad mortē. Secundo quia ualde laboriosuꝫ esset uirtuti tollerare motū fortissime egritudinis ꝛ grauedineꝫ pregnationis. Tertio quia ab egritudine acuta fetus ualde prosternitur ꝛ corrūpitur eius cōplexio ꝛ nutrimentū quo nutriendū est corrūpitur ꝛ paucificatur. Et in suaꝫ uel matrē copiose cibat ut requirit fetus ꝛ tunc uirtuti debili ꝛ morbo corrūpetur cibus ꝛ augmentabitur morbus. Si uero non cibabitur deficiet uirtus matris. ꝛ morietur infans: Et hanc sententiam tetigit Auicenna: xxi. tertii tractatu primo capitulo de signis inpregnationis. duꝫ inquit ꝛ interficit febris acuta fetū: ex hꝰ ꝙ facit possidere de malicia cōplexionis cuꝫ ipse sit debilis non tollerans illud. ꝛ ex hoc ꝙ nutrimētuꝫ eius corrūpitur ex parte cōplexionis eius. ꝛ ex hoc

ꝙ cum hoc mater non nutritur debilitatur fetus. ⁊ cum hoc ꝙ si nutritur debilitatur ipsa ⁊c. ¶ Quarto nota hoc esse signū mortale. quia semper uel secundum plurimū afferens mortem aut matris aut infantis aut utriusqꝫ. matris tantū sicut in appoplexia ⁊c. fetus autē aut utriusqꝫ patet ⁊c. licet frequētius contingat fetum mori non mortua matre. ut patet intelligenti. Questiones que hic tanguntur faciles sunt ideo obmitto.

Mulieri sanguinem uomenti menstruis superuenientibus solutio fit:

¶ Afforismus clarus est.

Mulieri menstruis deficientibus sanguineꝫ e naribus fluere bonum.

Conclusio afforismi est ista sanguinē ex naribus fluere est bonum mulieri cuius menstrue defecerunt probatur per huiusmodi sanguinis fluxum euacuatur uel multū minoratur materia preternaturalit̄ retenta: ergo patet consequentia. ⁊ assūptū colligit̄ in cōmento. Similis sententia colligitur quīto breuiarii xxxi. capitulo. Et est utilis affo. in actu practico ⁊ operatiuo ⁊ pronostico. ⁊ ampliatur ut patꝫ Primo nota menstrua deficere naturaliter aut preternaturā. in proposito est sermo de defectu ipsoꝝ preter naturam ⁊ per defectum intelligimus prohibitionē exitus menstruorum cū ipsorū preternaturali retentione totali. s. uel partiali. quia. s. prohibeantur totaliter aut partialiter egredi. ¶ Secundo nota non solū ex naribus sed etiā per emorroidas exiens est bonum. de hoc in exēplo dās alia intelligere specialem fecit mentionem. Tertio nota hoc esse bonū per uiā signi. significando potentiam uirtutis in expellendo etc. ⁊ est etiā bonū per uiam cause. quia est causa mundificationis corporis mulieris a superfluitatibus prauis ualde. ut heri habuistis ⁊ sic patet afforismus.

Utrum afforismus sit uerus. ꝙ non primo quia in tali fluxu trahit̄ materia ad mēbrum nobile uel uersus ipsum uel saltem ad nobilius. Secūdo materie menstruales sunt grosse crude secunduꝫ plurimū indecenter per fluxum sanguinis nariū euacuabiles. ergo patet consequentia ⁊ assūptū intelligenti. In oppositum est ypocras. Nota ꝙ menstrua retinentur quandoqꝫ propter multū flā grossum oppillans. aut etiam sanguinis ipsius grossitiem aut flāticitatem. quandoqꝫ uero propter aliud īpedimētum. ipsa materia sanguinea ⁊ non flātica a dominio existente. ¶ Prima conclusio. retentis mēstruis propter flāticitatem ⁊ grossitiem sanguinis. secūdum plurimū nō est laudabilis fluxus sanguinis narium. patet quia per ipsū euacuatur sanguis magis cursibilis ⁊ retinetur flāticus ⁊ grossus. ¶ Secūda conclusio retentis menstruis ex sanguine dominante non multū grosso bonū est. Tertia conclusio non tota materia per mēstrua educenda per fluxum sanguinis euacuatur patet quia plurima est ibi collecta non apta sic euacuari. ¶ Confert tamen quia euacuata parte alleuiatur uirtus supra residuū: ⁊ digerit resoluit ⁊ consumit. Quarta conclusio sequit̄ melius est hunc fluxum a natura fieri ꝙ ab arte pꝫ ¶ Ad argumenta patet solutio ⁊ce. nota nares dicunt̄ locus minus periculosus respectu partium aliarum superiorum per quas sanguis euacuatur.

Mulieri in utero habenti si uēter fluat multum periculuꝫ est aborciendi.

¶ Iste afforismus est dictus ⁊ est clarus patet autē magis si aspicis notata que sunt in quarta particula. afforismo secundo cōmento primo:

Mulieri quę a matrice molestatur aut difficulter generāti sternutatio superueniens bonum:

Prima conclusio afforismi sternutatio superueniēs mulieri que molestatur a matrice est bona uł iuuatiua. probatur sternutatio remouet uel apta ē remouere cām molestationis matricis ergo conclusio uera. pꝫ cōsequentia ⁊ assūptum circa litterā declarabitur. ¶ Primo nota per mollestationē mulieris a matrice ut in proposito sumitur ut cōmētator exponit in cōmento: intelligere debemus prefocatōeꝫ matricis que est anhelitus impedimentum pendens a matrice propter dispositionē in ea preter naturaliter existentem sicut menstruoꝝ aut spmatis preternaturalis retentio uel collectio materie putride ualde male aut uenenose ⁊ce. Secundo nota penes auctores reperiri istos terminos. s: prefocatio suffocatio precipitatio matricis. Est autem precipitatio preternaturalis descensus matricis ad inferiora. ¶ Prefocatio uero ⁊ suffocatio idem iportāt. ⁊ ē prefocatio īpedimētū anhelitus ex retentione menstruoꝝ uel spmatis corruptorū. uel sibi proportionalis materie. modus autē huius colligi pōt. xxi. tertii capitulo de causis prefocationis ⁊. vi. interiorum capitulo quarto. ⁊ dic modū tu ¶ Ex quo pꝫ prefocationem matricis nō esse egritudīne proprie dictam sed accidens. quia est actio lesa: Pꝫ secūdo non esse dispositionem matricis. licet ab ipsa dependeat. patet tertio in prefocatione pati tam cerebrū ꝙ instrumenta anhelitus posse per colligantiā ¶ Tertio nota in hoc conferre sternutationē eo ꝙ in ipsa fit fortis comotio mēbroꝝ anhelitus. ⁊ musculorum uentris agitatio quare excutitur materia circa matricem contenta. ⁊ fumi spiritualibus ⁊ cerebro cōicati. excitat̄ etiā uirtus q̄ sicut sopita ablato

ſenſu ⁊ motu manebat. Et ex hoc pꝫ cā uerificā̄ſ
concluſionem afforiſmi.

aūt difficulter generanti.

Secunda concluſio ſternutatio ſuperueniēs mu
lieri difficulter generāti ē bōa probaṫ hmōi ſter
nutatio efficit partū facilē ergo ⁊c. pꝫ ꝯña ⁊ aſ-
ſūptū declarabitur circa litterā. Prio nota ꝑ
difficulter generātē ītelligit difficulter pariētem
maxie propṫ pigriciā ⁊ īpotētiā uirtutis expulſi
ue qđ quidē uerū ē tam de naturali partu ꝙ ab
orſu. ⁊ hoc ſiue artificialiter ſiue naturaliter ſu
perueniat ſternutatio. Tertio nota ſternuta
tationem in hoc ſimiliter conferre ſicut prefoca
tioni ut ſupra diximus. fortē circa partes uētris
faciendo cōmotionē: ad hoc etiā conferret tuſſis
⁊ uomitus ⁊ clamor ⁊ ſimilia his ⁊c. Ex quo pꝫ
ꝙ pregnanti non exñte in partu uel prope per-
tum huiuſmodi ſternutatio eſſet nociua. ⁊ abor
ſus prouocatiua. ut tertio. xxi. capitulo de ab
orſu ⁊ ſimilis ſnīa huic colligitur. xxi. tertii tra
ctatu ſecūdo ca. de prefocatione matricis ⁊ trac
tatu ſecundo de regimine ꝑtus difficilis. ⁊ quin
ta tertii capitulo de ſternutatione. ⁊ eſt utilis et
ampliatur ut pꝫ.

Enſtrua ſine colore pro prio et non ſecunduꝫ ſe ſē per facta purgatione indi gere ſignificant.

Pria cōcluſio mēſtrua facta ſine ꝓprio colore ſi
gnificant corpus egere purgatione ſiue euacuati
one. probaṫ ſignificaṫ habūdare materiā purga
tione euacuādam igiṫ tenet ꝯña ⁊ aſſūptū decla
rabitur. Et nō ſecūdū Secūda ꝯclō menſtrua
nō ſecūdū ſe facta ſignificant corpus egere eua
cuatione. probaṫ ſignificat materiā mēſtualeꝫ
ꝑternaturaliter eē retētā ergo ⁊c. idē. xxi. ter-
tii tractatu tertio ca. de cura fluxus mēſtruorū
⁊ eſt utilis ⁊ ampliaṫ ⁊c. Prio nota naturalis
color menſtrui ī muliere nō culpate ſana ut aui
cēna. viiii. aīaliū ē ſicut ſanguis arietis nouiter
decollati qui eſt colore rubeus clarus ad rubedi
nem aliqualiṫ declinās ꝓpter admixtionē multi
ſāguinis arterialis cū uenali in mēſtruo uel ꝓpṫ
multi flātus albi cōmixtionē cū ſanguie ⁊c. uari
atur tamen ſecūdū naturales cōplōnes. in flāti-
ca enim magis in ſanguinea uero minus decliat
ad albedinē mēſtrua ergo ſñ colore ꝓprio egre
di ē illa eſſe alterius coloris ꝙ debeant eē natu
raliṫ mēſtrua mulieris. Secūdō nota hoc ſigni
ficare corpus egere purgatōe. poito ꝙ nō ſit ꝑ
ternaturalis extenuatio ī muliere aut ꝑternatu
ralis debilitas cōtētie qm̄ ſecūdū plurimū uaris
tur hic color ꝓpter admixtionē hūoꝝ menſtruo
ꝑternaturaliter cōmixtoꝝ q̇ indicaṫ de ſui eua-
cuatione qđ tñ ſecundū plurimū ueꝝ eē ītelligē
gēdū. ⁊ maxie ſi cōiūgiṫ cū aliis ſignis replōnis
aut dominii hūoris. Tertio nota mēſtrua nō
facta ſecūdū ſe intelligenda eē nō fcā debito tpe

tēpus aūt debite mēſtruationis ē triplex ꝑmū ē
generale cōphēdēs totū tēpus a termio a quo in
cipit mulier merito etatis uſqꝫ quo deſinit etiaꝫ
merito etatis mēſtrua emittere. qđ ſicut habui
ſtis pridie eſt a. xiiii: ad. xlv. annū uel plus uṫ
minus ſecūdū uariationē naturaſ cōplōis: aliqđ
ē mēſurās piodū iter primā mēſtruatōꝫ ⁊ aliam
qđ ſecūdū plurimū ē mēſis lunaris ſpatiū. iō enī
mēſtruū diciṫ a mene grece qđ latine idē ꝙ lu-
na iportat. Tertiū ē tempus adeq̄te menſurans
iſtoꝝ mēſtruoꝝ actualē effuſionē. qđ minimuꝫ
ē unius diei maximū eſt octo mediū quinqꝫ uel
quattuor ⁊c: Ad ꝓpoſitū de quolibꝫ iſtoꝝ pōt eē
ſermo licet potiſſime de ſecūdo ⁊ tertō. Quar
to nota li ſꝑ pōt dupliciter conſtrui prio non ſēꝑ
facta ſecūdū ſe ⁊c. Secūdo ſꝑ facta ſecūdū ſe ut
denotetur nō ſeruari uſū uel ſaltem raro debi-
tū ordinē ⁊ pꝫ cā cum conditionibus.

trum mulieribus prefoca tionē matricis patientibus aut diffi culter pariētibus cōpetat ſternuta-

tio. Arguitur multipliciter ꝙ nō prio īpoſſibile
eſt matricis cāri ꝑfocationē: ergo pꝫ ꝯña ⁊ aſſūp
tū arguiṫ. quia ſi ſic maxime fieret ex mēſtrui
uel ex ſpmatis retētione ut. xxi. tertii tractatu
quarto allegato capitulo. ⁊. vi. interoꝝ ſed ar
guitur ꝙ nō prio quia tūc in oibus parientibus
⁊ pregnantibus eēt prefocatio. Secundo quia
in uiris retento ſpermate fieret ꝑfocatio. q̇a nō
minus corruptibile eſt ſpma uiri. nec minus ad
cor ⁊ cerebrū euaporabile. conſequens ē contra
experimētū. Tertio quia tūc deterior eēt pre
focatio mēſtrualis ꝙ ſpmatica contra Auicenna
xxi. tertii allegato capitulo ⁊ galie. ⁊ arguitur
cōſequētia quia ſanguis mēſtruus ante putredi
neꝫ ē uenenoſus. ſpma aūt nō. peſſimū enī ē ue-
nenū mēſtrui ut pridie declaraui quia eius ꝯta-
ctu fruges nō germinaṫ. arceſcūt muſta. moriū
tur herbe ⁊ amittūt arbores fructus ferrū rubi
go corrūpitur ⁊c. unde ſuppoſitū mulieri ꝓhibꝫ
īpregnationē ſecūdo cano. ca. viii. de ſanguine
⁊ diaſcorides ſāguis ex mēſtruis fluēs mulieres
generare nō ſinit: aliaꝝ mulieꝝ corpa ꝑmutat.
⁊ ubi fuſū fuerit ſi ſuꝑ trāſierit mulier nō gene
rat. ⁊ ſerapio. ca. de ſāguie. ſimiliter uirga ho
ra coitus ⁊ce. Quarto q̇a in tali prefocatōe ſēꝑ
deberet fieri ſpaſmꝰ fumo uenenoſo cōicato uē
triculo cerebri ⁊ epilīa īmo nō uideṫ differre ab
appoplīa uel epilenſīa cū oīa accñā ſimilia utro
biqꝫ contingāt Secūdo ad pricipale ſternuta
tio attrabit materias ad cerebrū. ergo augꝫ ꝑ-
focationē. pꝫ ꝯña ⁊ colligiṫ aſſūptū quinta tertii
ca. de ſternutatione. ⁊ ca. de cura catarri. unde
⁊ nō cōuenit niſi ꝓcedēte euacuatione in cura ca
tarri. patet etiā. quia in ſternutatione ſignificaṫ
motus uerſus ſurſum. Confirmatur ſternutatō
non cōpetit corpore multū repleto. ſed ſecūduꝫ
plurimū prefocatus eſt multum repletus. ergo
patet conſequentia ⁊ aſſumptum intelligenti
Ad oppoſitum eſt afforiſmus. xxxv. reſponden
do ad queſtionē primo ꝑmittēda ſunt notabilia

pro quorūdā terminorū declaratione ſecūdo po
nā cōcluſiones de queſito. ¶ Quantū ad primū
premittēdū prio quid per matricis prefocatio-
nem intelligere debeamus. que ē anhelitus pro
hibitio uel īpedimentū conſequēs matricis nocu
mentū ex qua deſcriptione colligitur primo ma
tricis prefocationē nō eſſe diſpōnē in matrice re
pertā. nō enī prohibitio anhelit⁹ ē matricis paſ
ſio. licet ſit a matrice mēbris ſpūalibus per col
gantiā coīcata: Sequitur ſecūdo ꝑfocationē non
eſſe egritudinē ut ſic eo ꝙ eſt actio leſa puta ab
lata uel qualitercūqꝫ aliter īpedita uel leſa. pꝫ
tertio. ꝙ eſt ſpūaliuꝫ mēbroꝝ leſio. ¶ Secūdo
principaliter ſciendū huiuſmodi prefocationem
pricipaliter ex duabus caīs prouenire. ſ. men-
ſtruoꝝ retentione ⁊ ſpmatis retentione ſupeflua
unde. vi. interioꝝ capitulo quarto quaten⁹ ⁊c.
ſi hec paſſio ſit ſuffocatio uel anhelitus ablatio.
uel ſpeties ſpaſmi. nō credimus eē hāc niſi illi ꝑ
pter mēſtruoꝝ uel ſpmatis ſenſationē Et Auic.
xxi. tertii allegato ca. ueꝝ cā in ipſa cū cōprehē
ditur. eſt ꝙ accidit retentio menſtruoꝝ aut ſp-
matis adoleſcentibus ⁊ uiris potentibus in pris
cū ſint uiri potentes ⁊ uirginibus ⁊ uiduis ⁊ce.
retentis enī menſtruis aut ſpmate putreſcūt aut
qualitatē acquirūt uenenoſam. ⁊ exalāte ſpūo-
ſo calido ſecūdū plurimū ad frigiditalē ſuperflu
am adducuntur. ita ut talia frigiditatē in ſe ex-
cedenteꝫ habeant uenenoſitati coniunctam. un-
de ⁊ ab ipſis eleuantur uapores uel fumi mali
ſ. frigidi ⁊ uenenoſi ⁊ nature horribiles. qui di
afragmati occurrentes: ipſum quaſi īmobilem
⁊ ſtupidū reddūt. quare difficultāt anhelitus. oc
currentes uero cordi inducūt ſincopī uirtute tra
hente ſpiritum. ut rē uenenoſam calorē fortiter
opprimētē āmoueat. uel pulſū aut cordis tremo
rē inducūt. Ad cerebrum uero ꝑuenīētes mordi
cādo uellamia forte cauſāt nocumētū ⁊ rethe le
dendo: ⁊ cerebri uentriculos. ſi ad eos ꝑueniant
unde. xxi. tertii allegato capitulo ⁊ peruēit ad
cōmunitatē fortē cordis ⁊ cerebri mediatiōe uel
laminis ⁊ rethe ⁊ uenarum pulſatiliū ⁊ quietaꝝ
Ex quibus tanꝙ ex fundamento pꝫ prio quare
apud ꝑfocationē fit frequēter ſīcopis tremor et
pulſus cordis nō nūꝙ ⁊ ſpaſmus ⁊ epilenſia hac
enim uenenoſa materia cordi uel cerebro uene
noſos fumos cōicante cauſantur accidentia pre
dicta. Ex quo pꝫ aliquā mulierē ſimul poſſe eſſe
ex hoc ſincopiſatē epilenticā appopleticā ⁊ prefo
catā. Patet ſecundo ridiculū eſſe dictū mulieruꝫ
dicentium matricem ita ſurſuꝫ aſcendere ut cor
pulentia ſua anhelitum prefocet uel īpediat. ſo
lius enim hic fumus proueniens hec ſceua īducit
accidentia ſecūdum modum iam dictum. ⁊ ita
ad hoc uide rationes. vi. interiorum quarto ca
pitulo. Patet tertio quare in cura prefocationis
confert coitus. unde tertii. xxi. ut ſupra. ſi ei⁹
cauſa eſt retentio ſpmatis oportet ut nuptui tra
datur ⁊ infra ⁊ oportet ut intromittat obſtetrix
manus ſuas in uuluam eius inunctas oleo de li
lio aut nardino aut laurino. ⁊ cōmoueat portā
uulue. ⁊ matricem cōmotione plurima leui. Et
neceſſarium eſt ut aſſocietur ei cum delectatione

dolor ⁊ ſit ſicut diſpoſitio coitus ipſa enim for-
taſſe expellit ſperma frigidum ⁊ ſaluabitur q̄ ō
vi. interiorum. galieuus recitat ſe uidiſſe. Pre
mittendum eſt principaliter tertio ꝙ licet ī ſter
nutatione fiat principaliter motus ad ſuperiora
excuſſis tamen ⁊ fortiter cōmotis inferioribus
propter colligantiam. fit etiam motus ad inferi
ora. Qualiter autem fiat motus ſternutationis
⁊ a quibus cauſis proueniat infra uidebitur.
¶ Quarto premittēdum dupliciter poſſe ſternuta
tionem aut aliquod remedium curatiuuꝫ ī egri
tudinibus approximari. ſ. coacte ⁊ regulariter
Quantum ad ſecundum: ſit prima concluſio ac
tualem aduentum peroxiſmi prefocationis ſtan
te corporis repletione prius eſt corpus euacuan
dum ꝙ ſternutatio introducatur: probatur per
huiuſmodi euacuationē preſeruatur corpus a
peroxiſmo. uel ſaltem ſuperueniēs peroxiſmus
erit leuior. ergo concluſio uera. patet conſequē
tia quia materia erit multo paucior. ¶ Secun
da concluſio ꝙ ſternutatio in corpore actualiter
prefocante introducta ſecundum plurimū coac
te approximatur. probatur. quia ſecundū plu-
rimum corpus eſt repletum humoribus uel hu
miditatibus que per agitationem ad ſuperiora
ad cerebrum trahuntur inferentes nocumentuꝫ
ergo concluſio uera. conſequentia tenet ex quid
nominis coacte approximationis. ⁊ aſſumptum
ſatis patet. quia cuꝫ ex euigilatione uirtutis ſub
uenenoſa materia ſopite ⁊ oppreſſe ⁊ eductiōe
uenenoſorum fumorum cerebro ⁊ ſpiritualib⁹
cōmunicatorum. ſequitur maius iuuamentum
ꝙ nocumentum ex motu ⁊ tractu materierū ad
loca illa. ⁊ ne anhelitu ſublato tandem ſequatˀ
mors. melius eſt ſternutationem prouocari. Ex
quo ſequitur ꝙ ſiue corpus repletum ſiue nō re
pletum fuerit eſt in tali caſu ſternutatio prouo-
canda. licet ſecurius ſit ſternutationem prouo-
care corpore non repleto quā repleto Tertia
concluſio ꝙ ſiue partus fuerit naturalis ſiue nō
naturalis ſed abortiuus. ſtante difficultate an-
helitus: eſt ſternutatio prouocanda. probatur
per cauſam uerificantem concluſionem afforiſ-
mi quia agitatur fortiter matrix. ad q̄ ō ſequitˀ
uel ſequi apta eſt ligamentorum ruptura. ⁊ fe
tus excuſſio ideo. Sed circa dicta quedā difficul
tates inſurgunt: ¶ Prima eſt quare ſi ex reten
tione ſpermatis cauſatur prefocatio cum ī uiris
contingat ſperma non minus retineri ꝙ in muli
eribus. ſequitur ꝙ in uiris ex retentione ſpma-
tis deberet fieri prefocatio cuius oppoſitū uide-
tur experimento patere. Secūdum dubium
quare in aliis animalibus ab homine: ſ. femel-
lis non multiplicantur menſtrua cum in ipſis nō
minus debeat ſuperfluere materia generationis
⁊ potiſſime in frequenter generantibus cuiuſmo
di ſunt catulli ⁊ gatti ⁊ huiuſmodi. ¶ Tertia
difficultas. quomodo poteſt hic fumus tam par
uus hec ſeua accidentia producere. detur mod⁹
Quarta difficultas. quia ſecundum hanc uiā ui
deretur ſemper in pregnantibus ⁊ quibuſcunqꝫ
menſtrua retinentur cauſari prefocationē. ſem
per enim eleuantur fumi praui ⁊ce. Similiter ī

conuenientibus a venereis cuius oppositū expe rimur. Et adhuc maxime in actu parientib⁹ agi tatur enim ꝛ commouetur menstruū quare ab ipso deberent praui fumi eleuari. ꝛ cerebro et cordi cōmunicari Quinta difficultas quia tūc spermatica esset minus mala menstruali. eo ꝙ corruptior ꝛ uenenosior materia ē menstruum quam sperma cum ipsum sit naturaliter uene- nosum : sperma autem non sed naturalis ꝛ be- nigna humiditas. Sextum dubium non uide tur ꝙ per prefocationem dictam possit auferri anhelitus ut uidetur cōmentator dicere. qa tūc quelibet prefocatio esset mortalis non enim po test animal respirans uiuere sine anhelitu. Septimum dubium quare obstetrices testantur ꝙ matrix aliquando ad tactū intra portaȝ ma- nu posita sentitur ad superiora mota. ita ut uix ad ipsam manus possit peruenire. Et quandoqȝ reperitur ipsa aliquando ad dextrū aliquando ad sinistrum ideo etce. Ad primū dicitur ꝙ si uirtus in uiris esset debilis sicut in mulieribus non potens malitie spermatis resistere. nec ipsā prohibere eque bene ex spermatis retentione causaretur in ipsis prefocatio sincopis epilensia ꝛc. sicut in mulieribus sed non est ita. Ad qđ concurrit ꝙ uiri maiori utuntur exercitio ꝛ la- boribus consumentibus superfluitates mulieres autem ocio plurimo continue calor plus resol- uit in uiris: quare huiusmodi nocumenta minus incurrunt ex spermatis retentione ꝙuis aliquā do incurrant. unde auicenna. xxi. tertii tracta tu primo capitulo primo de iuuamentis coitus. Et quandoqȝ uiro accidit ex dimissione coitus ꝛ habundantia spermatis: ꝛ frigore ipsius. ꝛ con uersione ipsius ad uenenositatē. ut mittat sper ma ad cor ꝛ cerebrū malū uaporem uenenosuȝ sicut accidit in mulieribus ex cohartatione ma- tricis ꝛc. Et idem colligi potest sexto interiorū allegato capitulo. Et tu de hoc uide noua tur- pia. que de hoc recitat galie. ibi in eodem capi- tulo quod etiam nobis experimentum cōfirmat de auibus pluribus que tempore quo ad coituȝ excitantur coitu carentes moriuntur. Et uulga res dicunt eas mori amore. sicut accipitres phi lomene ꝛc. Ad secundum dicitur ꝙ i femel lis aliorū animalium ab homine etiam super- fluit menstruum quia tamen homo ꝛ mulier cō patione sue mollis est animal maxime sangui- neum ꝛ plurimuȝ habundans sanguine super- fluo quare ubi in mulieribus apparet sensibilit ꝛ manifeste. In aliis femellis occultatur ꝛ i pil- los cornua aut superfluitates alias notabiliter expellitur. Ad quod etiam confert ociuȝ mu lieris propter quod etiā uidemus uirgines mul to exercitio utentes ꝛ labore paucis menstruis habundare. Et colligitur hec solutio a philoso- pho sexto historiaruȝ dum inquit animalifican tibus peditantium purificationes quideȝ fiunt. non tamen quantū mulieres ulli aliaruȝ aialiuȝ ꝛ primo de generatione aialiuȝ. In femellis fit

fluxus de foris solum ꝛ horū in mulieribus ma nifestissime plurimā eniȝ emittit segregationeȝ mulier animaliuȝ ꝛ tertio historiaꝝ. maxie naꝗȝ femellaruȝ est multi sanguinis. ideoqȝ ꝛ plu rima menstrua. Ad tertiuȝ soluit galien⁹. vi interioruȝ quia materia uenenosa sub quantita te ualde parua pōt mirabiles effectus produceř sicut exemplificat de ueneno scorpionis ꝛ ara- nee. Et quia huiusmodi fumus est uenenosus iō etc. forte auteȝ miraretur aliquis quod in nobis generetur uenenum. declarař hoc non est mirā duȝ ut patet de cane rabido. potest etiam decla rari de pestilentiali infectione quare ꝛce. Et tu uide ibi galie. tertio interioꝝ septio capitulo. Ad quartuȝ soluit Auicenna. xxi. tertii allegato capitulo. quia in parientibus tota expressio ma tricis est ad inferiora ꝛ non superiora declinans In pregnantibus licet frequenter superueniat mala accidentia ex menstruis. raro tamen pre- focantur quia a uirtute matris ꝛ infantis regu- lantur ne ad uenenositateȝ perducantur. in aliis autem in quibus retinentur etiam. non sēp ad uenenosaȝ qualitateȝ nature taȝ orribilē pmu- tantur. uirtus etiaȝ frequenter fortis existens. malos uapores repellit ꝛ resoluit. Ad quin tuȝ dicenduȝ ꝙ licet sanguis menstruus nō per mutatus a naturali dispositione menstrui sit de terioris dispositionis spermate. dū tamen sper- ma putrescit deterioreȝ moduȝ putrefactionis acquirit. ꝛ hoc aut ex occulta dispositione ipsi⁹ intrinseca ipsum ad hoc preparante. sicut mul- ta bene digesta cum putrescunt uidemus ad ual de orribilem dispositionem permutari magis aliis. ut sanguis lac caro ꝛ similia. aut quia cali dū ꝛ humidum est magis menstruo sanguini cō ueniens. aut propter generalem causam quam tradiderunt quidaȝ. quia corruptio est de con- trario ī contrarium. ideo ex optimo digesto ī pessimum putrefactum. quicquid tamē sit expe rimentum dictat corpora calida ꝛ humida faci- le putribilia dum putrescunt. ad pessimā putre- dinē permutantur. Ad sextum potest dici nō auferri posse ex toto anhelituȝ notabili tēpore stante uita. licet ad hoc perueniat. ut non perci piatur. nisi experimento galie. ꝛ Auic. locis al- gatis. s. de coto ꝛ ciato aqua pleno ꝛc. quod au tem perducit anhelitum ad insensibilitatē. uide tur magis minoratio necessitatis a fumo frigido iam dicto quam inobedientia instrumenti ul' de bilitas uirtutis ideo ꝛc. Et ibidem declarat de respirantibus in yeme latitantibus. uide ibi in libello tuo bene glosato. Ultimum etiam du bium soluit galienus p longū processuȝ allegato capitulo. ꝛ Auicēna similiter dicēs hunc motum matricis eē contractum spasmosuȝ sanguine eni multo ad matricē fluēte ꝛ retēto multum reple tur ꝛ ingrossatur matricis corpulētia. quā etiaȝ secunduȝ longitudineȝ contrahitur ul' abbreuia tur. ut supra in spasmo replēnali declaratuȝ est Si etiaȝ uniformiter repleatur tota uniuersalit

contrahitur et sic uidetur moueri uersus sursum Si uero repletio fuerit magis i parte dextra secundum partem illam contrahitur: quare uidet declinare ad sinistram aut econuerso. ¶ Ad argumenta principalia ad primũ cum omnib⁹ suis confirmationibus patet solutio ex dictis. Et similiter ad alia patere potest solutio.

ulieri in utero habenti si subito mamille gratiles fiant abortit.

¶ Conclusio afforismi gracilitas mamillarum subito facta in muliere pregnante significat aborsum. probatur huiusmodi gracilitas significat nutrimenti defectum ergo conclusio uera patet consequentia et assumptum circa litterã declarabitur. idem. xxi. tertii tractatu secundo capitulo ad principium et sexto interiorum capitulo quarto ad finem. Et est utilis afforismus et ampliatur ut patet. Primo nota per li subito intelligere debemus ualde uelociter ita ut paruo tẽpore notabiliter gracilentur uel extenuentur q͂d notanter in afforismo ponitur quia dato q͛ paulatine graciles fierent non tamẽ euidenter concluderetur aborsus. ut si in octauo mense incipiant fieri paulatine graciles aut septimo probabiliter poterit fetus habere sufficiens nutrimentum donec ut ad tempus naturalis partus perueniat Secundo nota matricis ad mamillas magnã eẽ colligantiam. primo per neruos quosdã unde et delectatio facta circa mamillas ex delicioso tactu multum cõmunicatur matrici ut colligitur xxi. tertii tractatu primo capitulo de cura sterelitatis. colligantur etiam per uenas attrahunt enim mamille sanguinem a matrice per uenas uenis matricis continuas ut colligitur i cõmẽto et. xxi tertii capitulo de generatione embrionis et prima primi capitulo de mẽbris ubi ponitur sanguinem menstruum tempore inpregnatiõis i plures partes diuidi quarum aliqua tendit in nutrimentum et generationem fetus et membrorum aliqua uero transit ad mamillas per uenas iam dictas ut tempore oportuno conuertatur in lac et infantem nutriat extra uterum natura enim nullius productionem uiuentis intendit ad cuius conseruationem non sit solicita ut quarto de generatione animalium: ¶ Ex quibus p3 ex dispositione mamillarum argui aliqualiter posse dispositionẽ matricis et fetus i pregnante. Tertio nota q͛ mamilla potest fieri gracilis propter multas causas subito primo propter subtractionem lactis replentis mamillas ut in nutricibus euenit. secũdo propter attentionem uersus matricem q͛ contingit in tribus casibus potissime. primus si a matrice multus effundatur sanguis euacuatur uena matricis ut in fluxu contingit superfluo menstruorum secundo propter magnum nocumentum existens in matrice ut apostema uel dolor tertio propter nutrimentum fetui in i pregnante deficere quare cogitur uirtus partem retrahere illam que pro lactis generatione erat necessaria et hoc ultimo modo maxime in proposito uerificatur gracilitas cum alia causa potest esse oppilatio uenarum sanguinem ferentium ad mamillas sed propter illam nõ fit subito sed p alias ut patet de primis duobus. ¶ Similiter tertio quia ex naturali ordine natura sanguinẽ ad fetus nutrimentum finaliter ordinatũ solũ attrahit relinquens partes que ad generationẽ lactis finaliter ordinatur illis uero cõsumptis cogitur attrahere euntes ad mamillas. Et quia ali⁹ deficit in paruo tempore detumescit. Ex quo patet causa uerificans afforismum. ¶ Quarto nota ad ueritatem afforismi quedã conditiones requiruntur pria q͛ ista detumefacio sit perseuerans et notabilis secunda conditio q͛ ista detumefatiõ sit respectu soliditatis sane. si enim fuerit respectu soliditatis egre non oportet unde Auicenna ibi supra. Quecunque duarum mamillarũ detumescit a soliditate sane. tunc habens eam abortit in illa die.

Mulieri i utero geminos habenti si altera mamillarũ gracilis fiat. alterum abortit. et siquidem dextra gracilis fiat: masculum. si uero sinistra feminam.

¶ Prima conclusio si altera mamillarum fiat gracilis mulieri pregnanti ex gemellis ipsa abortiet alterũ gemellorum probatur in tali muliere deficiet nutrimentum pro altero gemellorum. ergo etcc. patet consequentia et assũptũ declarabitur circa litteram. Primo nota per gemellos habentem intelligendum esse mulierem ex pluribus fetibus simul pregnantem. cuius causa potest esse uel super ĩpregnatio. uel multitudo spmatis aut cellularũ distinctio. cum diuersis motibus deglutionis in matrice prouenientibus ut declaratum est xxi. tertii capitulo de generatione embronis. ¶ Secundo nota q͛ sicut mamille distincte sunt ita cum diuersis partibus matricis habent colligantiam ut dextra cum dextra sinistra cum sinistra. quia ergo fetibus pluribus existentibus a distinctis partibus matricis earũ secundũ plurimũ sugunt nutrimentum hic ẽ q͛ tãtum altera mamillarũ gracili facta significat solum secundum plurimũ in altera parte matricis deficere nutrimentum et per cõsequens solum altertus fet⁹ aborsum. Tertio nota non esse intellectum ypocratis solũ unũ fetũ abortire: sed intellectus est. q͛ abortitur unum saltẽ quamuis secundum plurimum fiat aborsus amborũ propter causas notatas.

¶ Et si quidẽm dextra.

Secunda conclusio dextra mamilla pregnantis gracilis facta abortietur masculum. probatur qa tunc deficit nutrimentum masculi ergo conclusio uera patet consequentia ⁊ assumptum circa litteram declarabitur. Primo nota latus dextrum naturaliter calidius esse sinistro. iuxta sententiam afforismi fetus mares quidem in dextris. Ex quo probabiliter colligitur causa uerificans afforismum. cum enim mamilla dextra per uenas colligantiam habeat cū parte dextra matricis ⁊ sinistra cum sinistra. detumescente dextra significatur partem dextram matricis nutrimento priuari. ⁊ per consequens fetum i dextro contentum latere abortiri. qui secundū plurimū est masculus. Secundo nota hoc totū esse uerū ut in pluribus. cōtingit enim in latere dextro contineri feminā. sed tamen ut in pluribus ē ita ut infra in septimo uidebitur afforismo ideo ⁊c. Concordia ⁊ utilitas colligit ut pcedens.

Si mulier quemque.

Conclusio afforismi est ista. mulier non pregnās ⁊ que non peperit habens lac. eius menstrua defecerunt probatur huiusmodi mulieris sanguis per inferiora debens euacuare ad superiora diuertitur. ergo conclusio uera. patet consequentia. ⁊ assumptū circa litterā declarabitur. idem. xxi. tertii tractatu tertio capitulo primo. ⁊ ampliatur ut patet. Primo nota nō solum de ista muliere non pregnante ⁊c. uerificatur afforismus. imo etiam de pregnante ⁊ que peperit. in talibus enim secūdū plurimū deficiunt menstrua: quia tamen hoc est rarius ⁊ est preter naturā. illud uero secundum naturam ideo de hoc specialiter in proposito posuit afforismum: Secundo nota intelligendum esse afforismum ubi lac huiusmodi sit multe quantitatis exuberantis. ⁊ cum hoc perseueret. ubi enim hoc non fieret. non oporteret ex lactis generatione illud concludi. Tertio nota hoc uerum esse ut in pluribus. ubi enim eēt mulier ualde sanguinea contingeret ex ocio uel regimine tantam in ea superhabundare sanguinis copiam. ut pars euius tenderet ad mamillas et pars per inferiora effunderet ideo solum ut i pluribus continet ueritatem. Ex quo colligitur causa uerificans afforismū. apparente enim huiusmodi lactis exuberantia significatur sanguinem debentem ad uenas matricis effundi ⁊ per illas expelli sursum repere. ⁊ per cōsequens ⁊c. Quarto nota menstruorū defectum aliquando esse naturalem. aliquando preter naturā. naturalem quia factū a natura ad finē per se ab ea intentum puta conseruationem indiuidui uel speciei sicut in pregnante uel lactante. puella ante etatem uel senili. Preter naturam uero appello contingens a causa preternaturaliter īpedien te. sicut esset uenarum oppillatio: aut aliquod huiusmodi. Ad propositum est sermo de defectu secundo modo ut sit sensus menstrua defecerunt. s. preter naturaliter ⁊c.

Mulieribus quibus conuertitur sanguis ad mamillas maniam significat.

Conclusio afforismi est ista: sanguis in mulieribus conuersus. i. transmissus ad mamillas. ⁊ in lac nō trāsmutatus significat maniam eisdem futuram. probatur ex huiusmodi sanguine taliter conuerso significatur multos fumos calidos ad caput ascēdere. ergo cōclusio uera. p3 cōnā qa in talibus fumis multis secūdū plurimū fit mania ⁊ assumptū declarabitur ī littera. idē prima tertii tractatu quarto ca. de signis manie. ⁊ est uti ⁊ ampliatur ut p3. Prīo nota nō solū de mamillis uerum esse sed etiam de aliis superioribus ptibus nostri corporis sanguinis enim fluxus ad illos ⁊ in illis retentus. potest etiam maniā causare. nec etiā solū maniā utrobiq; causare pōt. sed etiam alias egritudines. ut flegmonem causonidem ⁊c. quia tamen frequentius contingit sāguinem superfluum sic ad mamillas moueri idcirco de ipsis specialiter expressit: ⁊ quia etiā de accidentibus mamillarum ⁊ matricis determinatū erat. Secūdo nota per sanguinem cōuerti. intelligendum esse sanguinem ad mamillas moueri qui. s. per uenas matricis deberet erūpi unde ⁊ cōuertit q̄ cōuerti dicit a loco. s. ad quē deberet naturalit̄ fluere ⁊ supplēdū ē ipsū sub forma sāguinis pmanere ita ut nō cōuertat̄ ī lac nec ī mamillarum subam. Tertio nota penes auctores cōiter repiri istos termios mania ⁊ mlia ⁊ alienatio Alienatō ē termin⁹ cōis iportās oēm cogitationis corruptionē. mlia aūt ē corruptō cogitatiōis cū tiore cuius cā secūdū plurimū ē mlia naturalis multa: aut flā dulce adustū aut sanguis. Maia uero ē cū rixa ⁊ furore ⁊ sn̄ tiore. ⁊ ei⁹ cā ē colā naturalis uel adusta ut pīa tertii ī pprīis ca. Ad ppositū l3 mania pprie sit q̄ð dictū ē pōt tn̄ extēdi ad mliam ⁊ hoc secūdū uariā dispōnē sanguis ascēdentis cōtigit. si enim fuerit colicus adustus ab ipso eleuat̄ fumi tales ⁊ fit maīa si uero grossus mlicus fit mlia. ⁊ ex hoc colligit̄ cā uerificās affo. Quarto nota q̄ ad ueritatē affo. requirūt̄ aliq̄ cōdcōes. pīa q̄ hmōi sanguis sit multus. si ei fuerit modicus posset uirtus ipsū uincere ⁊ cōsumere. Secūda cōditio q̄ hmōi sanguis sit calidus apt⁹ feruere: ⁊ hoc quātū ad maniā proprie dictā: uel sit aptus ut ex eo eleuetur uapor adustus mlicus. quantum ad maniam improprie dictam siue mliam ⁊c: Ex quo sequitur tertia conditio q̄ non sit flegmaticus ⁊ aquosus. Ex ipso enim potius fieret stupor aut subeth. Quarta q̄ cerebrum ita sit debile. ut nō possit hos fumos repellere ad ipsū ascēdētes

ace. hic de lacte dicas quod posuisti super capi.
de generatione embrionis.

ulierem si uis scire si con
ceperit quando dormitu
ra est mellicratum da bi
bere: Et si quidez tortiones circa
uentrē habuerit concepit. si uero
non minime.

¶ Prima cōclusio medicus uolēs scire si mulier ē
pregnans dz ei dare mellicratū ad bibēdū hora
qua dormitura ē. probat̄ p huiusmōi mellicra/
tū exhibitū nullo notabili nocumēto mulieri il/
lato cōprehenditur mulierē eē pregnātē. uel nō
pregnātē ergo cōclusio uera pz ꝯña ⁊ assūptum
ī sequētibus declarabit̄: Secūda cōclusio ex
bibito mellicrato mulieri. ⁊ consequentibus tor
tionibus circa uentrez significatur mulierē esse
pregnantē uel cōcepisse. probat̄ huiusmōi torti
onibus significat̄ matricē cōceptōe cōstrictā in/
testina cōprimere ⁊ uentositates ex mellicrato
bibito generatas cōtinere. ⁊ consequēter tortio
nes causare. ergo conclusio uera. pz cōsequētia
⁊ assumptū circa litterā declarabit̄. Et filis sen/
tentia colligit̄. xxi. tertii tractatu prio ca. de si
gnis īpregnationis ⁊ iudiciis eius dum inquit.
⁊ quādoq; cognoscit̄ dispō īpregnationis p expi
mēta. de quibus ē ut ī potu det̄ de aqua mellis ī
hora dormiendi. ʒ. ii. cū tāto pōdere aque plu
uialis pmixte. ⁊ uideat an punctionē sentiat an n̄
⁊ cā q̄dē ī illo ē retētio inflationis cū cōicate inte
stinoꝝ licet medici mirent̄ in his. ⁊ ē expimētuz
certū uniuersaliter nisi in cōsuetis potare illud
⁊ quito breuiari supra ca. xxxv. ubi presentem
allegat affo: ⁊ uerificat. ⁊ ē utilis ⁊ āpliat̄ ut pz

¶ Prio nota nō solū ī processu īpregnatiōis ueruz
eē affo. sed etiā ī principio. imo potissime de pri
cipio uerificatur ⁊ ītelligit̄ quādo maius de in/
pregnatōe iminet dubium ut uidebit̄. Secundo
nota lz p multa signa q̄ oīa sunt ꝓbabilia possi
mus ꝓbare sup īpregnationē ut ex orripillatōe
mulieris post coitū sorti attractōe ī uirga p:ep/
ta retētōe mēstruoꝝ uomitu abhoīatione ⁊ sic
de aliis poītis ab auic. ⁊ serapiōe locis allega/
tis ī ꝓpoīto tn̄ unicū signū tāgit ypo. sūptū a po
tu mellicrati qd̄ cū debitis cōditioībus cōsidera
tū probabilē habet euidentiā. Tertio nota per
mellicratū debem⁹ ītelligere mel ⁊ aquā simul
cōmixtā cū enī uis miscere mel aque ⁊ aq̄ domi
nāte ꝓprie dicit̄ idromel. dū uero mel dominat̄
dicit̄ mellicratū. cratum enim grece latine uinū
uel potus. inde mellicratum uinum. i. pot⁹ trā
sūptiue ex melle ⁊ aqua. s. dominante melle ꝓ
prie uero dicitur mulsa quia ex melle ⁊ aqua ul̄
mulsum apud alios: ¶ ad propositū per melli
cratum tale mixtum inproprie mellicratū dic/
tum debemus intelligere. Quarto nota ꝙ li
cet mel sit calidum ⁊ siccum in secundo gradu.
ut secundo cano. capitulo de melle ⁊ a Serapio
ne ⁊ a Diascoride colligitur in ipso tamē sunt p
tes aquose crude. per quas ipsū ē inflatiuū ⁊ uē
tosabile nisi decoctum sufficienter fuerit. tertio
alimentorum capitulo de melle. ideo melle cru
do sumpto siue aqua misceatur. siue nō inflat.
licet uentositas ab eo generata sit facilis ⁊ leuis
resolutionis proprie ipsūmet ad eius resolutōz
iuuare sua caliditate ⁊ acuitate. ¶ Quinto no
ta notanter dictum esse cū dormitura ē. aut ut
calor interius reuocatus sit potentior ad trāsmu
tandum ipsum uel ne forte subducat. quia sua
acuitate est solutiuum. sōnus autem fortes reti
net euacuationes. ideo uentositatē illam reti/
nebit. quia fortasse in uigilia parua existēs per
corpus totum despergeretur. uel dicitur ut pri
us. ut euitet̄ per somnuz nocumentū quodlibet
mellicrati. ut non soluat ⁊ digeratur. Sexto no
ta ꝙ tpe īpregnatōis matrix uehemēter cōstri
git̄. ita ut extremitas stili nō ingrederet̄ os ma
tricis quare ⁊ tota corrugat̄ ad interiora. ⁊ q̇a
sub ea iacet rectū intestinū. iō ad interiora cor/
rugata. i. collecta recto intestino uehement̄ in/
heret. ⁊ consequēter ipsū cōprimit eius cōcaui/
tatem attenuando. unde uentositas in intestinis
existens non potest libere p concauitatē in inte/
stini penetrare. sed ad locū illū perueniēs. id in
testinum aliquo mō uiolenter extendit quare ⁊
quidam dolor uel punctio siue tortio ibi causat̄
que nō caret̄ matrice illud ītestinū nō cōprimen
te. sicut dictum ē. Ex quo pz prio cā uerificans
affo. quātū ad omnes cōclōes. Patet scd̄o quar̄
magis de mellicrato q̄ꝙ de alia potōne mētionē
fecit: q̇a. s. ē res familiaris generās uentositatē
leuē nō potēs notabile facere nocumētū qd̄ non
de multis aliis potib⁹ repiret̄. pōt etiā dici ipsū
dixisse mellicratum dans per illud ītelligere oē
tale sicut illud. ¶ Ultiō nota ad ueritatē affo.
requiri aliquas cōditiones. quaꝝ alique sumūt̄
ex pte mellicrati. alique ex pte corporis cui ap
proximandū ē. ex parte mellicrati. ꝙ sit factuz
ex melle bono uernali crudo: quia coctū nō uen
tosat̄ lz uētositates carmiat ⁊ sit eq̄ īmixtio aq̄
⁊ mellis ut sua calitas ⁊ siccitas tēperet̄ ab aq̄ ⁊
sit utriusq; q̄ꝑtitas aň. ʒ. ii. xxi. tertii allato ca.
ne q̄ꝑtitas nimia lederet aut nimis modica uince
retur. sub hac enī dosi hoc expimētū uerificaue
rūt auctores ex pte uero tpis ut hora qua dor/
mitura ē. ex pte uero corporis ut nō sit uirgo in
cōsueta nec hēat ī ītestinis oppillatōes aut ma/
terias uētosabiles aut feces diu retentas ne inte
stia piguia neq; aliq̄ cā expssa sit g° mulier medi
ocris hītudis ab illis dispōib⁹ mūda istis enī stā
tibus plene uerificat̄ affo. ī sūma ego credo qd̄
bonū cēt aň tps q° suspicamur de īpgnatōe hoc
expiri ꝙ si tūc nō caret̄ lz aliqn̄ p⁹ cōcurrentib⁹
aliis signis indiciū est multū probabile ⁊c.

Mulier siquidem masculum
concepit bene collorata ē
si uero feminā discolorata
Iste afforismus patet ex cōmento.

i mulieri pregnāti i matrice fiat herisipila mortale est.

¶ Conclusio affo. est ista: erisipila facta in matrice mulieris pregnātis est mala ⁊ mortale signū probat̄ sic huiusmodi erisipila causat morbum uehementer acutū. tā fetui ꝙ matrici maximū nocumentū inferēdo ergo pꝫ ꝯña ⁊ aſſᵐ declarabit̄. Idē. xxi. tertij tractatu pᵒ caᵒ. de signis inpregnationis. Et est vtilis affo. ⁊ ampliat̄ vt pꝫ. Primo nota p eripilam intelligendū eē apostema colericū intra matricē causatū a multa materi colerica putrescēte: dico aūt notanter ītra matricē ⁊ a mlta materia: qa possꝫ in partibus exteriorib⁹ matricis ⁊ ex pauca causari materia: ita vt nō necessario esset mortale uirtute supra istā materiā obtinente ¶ Secūdo nota posse intelligi hoc eē mortale: aut respectu fetus: aut matris: aut vtriusqꝫ. ⁊ licet omnibus modis: potissime tñ mortale est respectu fetus eius cui⁹ virtus est debilior ⁊ nocumentorū magis receptiua. Tertio nota ex huiusmodi erisipila multa sequūt̄ nocumēta a multa materia putrescente. s. ⁊ intra matricē ¶ Primo qa febrē causat acutā cū sit apostema vehement̄ calidū ⁊ in loco cordis satis propinquo. vnde ad cor potest putridū emittere fumū. Secūdo qa mulierem pruritu ⁊ punctione infestat. cū materia sit mordicatiua ⁊ corrosiua in membro satis sensitiuo. qre impedit somnū ⁊ quietem. Tertio quia matricis stimulat expulsiuā pūgēdo irritando. Quarto quia ad fetū putridos ⁊ acutos ⁊ amaros fumos mittēs ipsū inficit ⁊ ad mortē disponit. Ex quo pꝫ cā veri ficās affo. Patꝫ secūdo ꝙ est mortale p viā signi ⁊ cāe. Patꝫ tertio qa nō ita nociuū apostema est flegmō sicut erisipila nisi i magna q̄ntitate materie fuerit disparitas.

Q uecunqꝫ preter naturā tenues existētes concipiūt. abortiūt antequā grossescant.

Conclusio afforismi est ista. quecūqꝫ existentes preter naturā tenues ꝯcipiūt priusꝗ̄ grossescāt aborti unt. probat̄ sic: priusꝗ̄ tales grossescāt fetui auferetur nutrimētū gᵒ ꝯclōo vera. pꝫ ꝯña ⁊ aſſᵐ circa literā declarabit̄. Idē colligit̄. xxi tertij tractatu 2ᵒ caᵒ. de aborsu ad finem dū inquit. ⁊ dicit̄ ꝙ illa ⁊ ce. Et est vtilis in actu pronostico ⁊ operatiuo vt pꝫ. ¶ Primo nota p preternaturā tenues non esse intelligendas qualscūqꝫ a causa preternāli extenuatas notū ei est nō de omnibus talibus verificabilē esse afforismū. sed intelligere debemus vltimate vel quasi vltimate extenuatas ita ꝙ cū extenuatione maiori notabiliter non posset fetus i ipsa pmanere de talibus naqꝫ verificat̄ magis afforisſ. Secūdo nota extenuationē esse duplicē hanc de qua dictuꝫ est qa quedā reperabilis. ⁊ quedā non repabilis sicut est tenuitas in marasmo vel etbica tertie speciet de tali nō est est in proposito sermo. sed de prima. ¶ Tertio nota ista particula prius quam grossescant: pōt dupliciter exponi pmo prius quā grossescāt. i. prius ꝙ̄ ad naturalem suā habitudinem redeant. Secūdo prius ꝙ̄ uersus eam tendere incipiāt qa. s. anteꝗ̄ incipiāt resumi. Primus sēsus potissimus verus est quia crescente fetu multo ampliari indiget nutrimento de quo nō poterit generari quātitas sufficiens pro sustentatione matris ⁊ fetus ꝯplemēto q̄re ⁊c̄. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ si īgrossentur etiā illud idē ꝯtingit: qa nutrimentū qd̄ cedere debet in augmentū fetus attrahitur i membris matris. quare subtrahit̄ fetui nutrimentū. ⁊ per cōsequēs ⁊c̄. Et ex his colligit̄ veritas affo. quā sensit aui. preallegato caᵒ. dū iquit ⁊ dicitur illa que est vehementer extenuata cuꝫ ipinguatur abortit anteꝗ̄ grossescat. quoniam corpus recipit de cibo ad sui rectificationem ⁊ reductionē sue virtutis taliter. ꝙ non superfluit embrioni quod ipsuꝫ nutriat. quare debilitatur.

trum afforismus sit uerus:

Et arguit̄ ꝙ nō. quia mulier preter naturā tenuis nō pōt ꝯcipere ergo questō falsa. pꝫ ꝯña. ⁊ aſſᵐ arguit̄. quia in ipsis deficit materia nutricationis. ergo a fortiori generationis. Secūdo quecūque habent siccas matrices nō ꝯcipiūt infra affo. lxiij. ¶ Tertio hoc esset propter subtractionē nutrimenti. Contra qa nō qlibet sufficit. sed requirit̄ aliquāta. sit ergo ꝙ requiratur libra. vt pꝫ ꝙ per mediā librā poterit īgrossari prius quā abortiat. Quarto muliere non ingrossata nō fiet aborsus. ergo a fortiori nec ipsa resumpta vel cognoscente. ergo ⁊c̄. ꝯña tꝫ eo ꝙ fortior est virtus. ⁊ aſſᵐ arguit̄ ponendo ꝙ fetus idigeat pro eius nutrimento. 5. mense qnqꝫ. ℔. nutrimenti. 6. 6. 7. 7. ⁊ sic deinceps. ⁊ sic berta pregnās preternaturaliter extenuata a longa egritudine reuelata cuius virtus paulatine resumat̄. ita ꝙ in secūdo mense possit restaurare vnā librā sanguinis vltra illud quod in pncipio impregnatōis. ⁊ in tertio tres ⁊ in 4ᵒ. quatuor ⁊ sic deinceps. ⁊ sit virtus fetus attractiua ita fortis. ꝙ omni mense sufficiat istū sanguineꝫ sibi totū attrahere. ⁊ patet ꝙ ista est preter naturā tenuis ⁊ ꝯcepit ⁊ nō abortit. Et si ponat̄ ꝙ p quatuor vel qnqꝫ dies icipiat īgrossari ante partū naturalē totus falsificabitur afforismus

¶ In oppositum est afforismus cū commento. Primo premittende sunt quedā distinctiones ⁊ notabilia. secūdo ꝯclusiones de quesito.

¶ Quantū ad primū sit hec pma distinctio. ꝙ tenuitas preter naturaꝫ est duplex. s. reparabilis ⁊ irreperabilis. in ꝓposito est sermo de reparabili. Secūda distinctio ꝙ tenuitas huiusmodi est duplex qdā vltimata ⁊ quedā nō vltimata. Intelligo per vltimatā valde notabilē. vltra quā nō posset stante potentia ꝯceptiua notabilē tollerare tenuitatem ¶ Tertia distinctō ꝙ huiusmodi vltimata tenuitas quādoqꝫ ꝯiungit̄ magne debilitati pncipaliū membrorū. ⁊ quādoqꝫ non. Exemplū pmi. sicut in fortiter extenuata a causa pmitiua vt fame vigilia ⁊ ex nulla notabili ipressione mala facta i pncipalib⁹ membris. Exemplū secūdi. sicut extenuata i longa egritudine. vt flegmatica continua vel etbica curabili aut simuli. Supponendū quarto. ꝙ licet uirtus regitiua totius intendat simul i pregnante fetus ⁊ matris conseruationē. stat tamē ꝙ attractiua

virtute membro℞ matris superante i attrahendo virtuté fet⁹: extenuet aut debilitet fet⁹ ⁊ ecōuerso

Supponendū quinto. ꝙ membro℞ ianitio vehemens: stante virtute nō multū debili: est causa vehementie attractionis. hoc pȝ in ꝯualescentib⁹.

Supponendū vltimo. ꝙ virtus regitiua totius ad fines duas naturaliter intenta. q̄ntū pōt totalit̃ vl' ptialiter vtrūqȝ ipso℞ attingit i cōualescente et licet sit magna necessitas resumptionis pars tñ nutrimenti cedit in sperma. ⁊ in muliere in menstruū ⁊ sic de alijs: huiusmodi at̄ ca' est alibi inuestigāda

Quantum ad secundum sit hec pria cōclusio. ꝙ non quelibȝ tenuitas p̄ter natura' ipedit ꝯceptionem. pȝ quia nō quelibet aufert materia' generationis p vltima' suppositioné: ergo. q̄uis aliq̄ in tantū paucificet ꝙ oio impedit. Secūda ꝯclusio non omnes preternaturaliter tenues ꝯcipientes abortiūt prius q̄ grossescat. pȝ q̄a pōt in tantū n odicū a naturali habitudie labi. ꝙ priusq̄ fet⁹ multo indigeat nutrimento: erit mater ꝯplete resumpta: vt posset in terminis declarari. ergo ⁊c̄. Tertia ꝯclusio. vltimate tenues ad intellectū datū concipiétes sine notabili debilitate p̄ncipaliū membrorū. non necessario abortiūt p̄us q̄ grossescat. pbatur sic: stat i talib⁹ virtuté poteté eé ad restaurādū quātū necessariū est fetui ⁊ sue resumptōi: ergo conclusio vera pȝ ꝯña ⁊ aīs^m: ponendo ꝙ a ca' pmiua vt ieiunio sit inducta ista macies vel tenuitas.

Quarta ꝯclo vt plurimū vltimate tenues cum notabili debilitate principaliū. si grossescat i processu: abortiūtur p̄us q̄ ad naturalé habitudiné reducant̃. probat̃: q̄a ex quo virtus debilis est. nō sufficit nutrimētū multiplicare sufficiés p fet⁹ augméto ⁊ restauratione p̄pria. Si ergo resumit̃: signū est plurimaȝ parté pro fetu req̄sita' a membris matris attrahi: quare extenuat̃ ⁊ debilitat̃ fet⁹: ⁊ ex ꝯsequéti cito fit aborsus: ⁊ hoc debet intelligi vbi totaliter crescat verbi gra' sicut necessario tres libre fetui: subtrahat̃ due. ⁊ p ꝯsequés correlarie sequit̃ in casu cōualescéteȝ melius esse nō resumi q̄ resumi: debilitari aūt i preexisténte debilitate ꝯseruari q̄ aliquo certo mō fortificari Et ex his seq̄tur etia' aliq̄ndo meli⁹ eé pro salute fet⁹ pregnanté debilem esse q̄ forté. Jté ꝙ fortitudo membro℞ matris pōt esse ca' aborsus. Tertio ꝙ stante regimine omnino ꝯsimili: citius incurreret aborsū fortis debili aliis paribus. Sequit̃ etiaȝ virtuté debilé matris esse potenté p̄hibere aborsū. vbi virt⁹ fortis ad hec ñ sufficit. Et ex his etia' cōprehendi potest quō patre ⁊ matre robustis: frequéter fet⁹ generat̃ inbecillis ꝯsidera tu super hec Et plura alia ex his ꝯcludi possent. Quinta ꝯclusio licet ita sit: nō tñ necessario sed oppositū ꝯtingere pōt: sicut i cāu vltimi argumenti i oppositū. Sexta ꝯclusio: stāte multa p̄ncipalium debilitate ⁊ longo tempore acquisita siue grossescat siue nō secūdū plurimū abortit: pȝ quia huiusmodi multa debilitas cū debilitate dicta non nisi in longo tp̄e corigit̃. Cum ergo fet⁹ necessitate multū notabiliter auget̃ sequit̃ ⁊c̄.

uecunqȝ uero gratiles corpus moderate habētes secū do mense aut tertio abortiunt sine occasione manifesta his cotilidones mucillaginibus plene sunt: et non possūt retinere propter grauedinem fetus: sed obrumpuntur.

Prima cōclusio quecūqȝ mulieres habentes corpus in sua habitudine moderatū: sine manifesta ca' abortiūt. 2°. aut. 3°. mense: habēt cottilidones mucillaginibus plenos: pbatur ꝯclo sic: nulla pȝ alia principalis causa aborsus huius: nisi habundantia mucillaginū i cotilidōib⁹ g° pȝ ꝯña ⁊ aīs^m deducet̃

Et non possunt.

Secūda ꝯclusio cotilidones mucillaginib⁹ pleni non possunt fetum sua guttate sustinere p̄bat̃ per huiusmodi mucillaginū p̄sentia' relaxant̃ ⁊ debilitantur cotilidones ⁊ ad fractura' preparant̃ ergo ꝯclo vera pȝ ꝯña ⁊ aīs^m circa littera' declarabit. Concordia vtilitas ⁊ ampliatio vt precedentis afforis.

Primo nota per habentes corpus moderate intelligendas esse non vltimo macras vel pingues. sȝ medias vel ad mediū attingentes. Secūdo nota p ca'm manifesta' illud ꝙ a Galie. tangitur i cōmento. vt febris acuta casus percussio ⁊ alia euidenter aborsus prouocatiua. Tertio nota p cotilidōes ligamenta q̄bus fetus matrici alligatur. Quarto nota p mucillagines flāticas superfluitates i cotilidomb⁹ illis ⁊c̄. p matricé dispersas. Quinto nota per huiusmodi mucillagines multipliciter aborsus fore causam. primo nutrimentū fetui subtrahendo: q̄a oppillando. secūdo ipsū nutrimentū male disponendo se comiscendo ei. tertio ligaméta mollificando: q̄re crescente grauitate fetus rumpitur: quarto matricem lubricado. quinto ventositaté multiplicando que etia' ad ligamentorū fractura' preparat: vt supra 4ª. huius ꝯmento p̄mo declaratū est: cōtingit hoc autem magis in secūdo aut tertio mense propter talia ligamenta nondū fortificata esse: sed eé ad fractura' parata. Ex quo patet sententia afforis ⁊ hanc sententia' voluit Aui. xxi. tertij tractatu secūdo. ca°. de aborsu dum inquit. Et plurimū aborsus facti in mense secūdo ⁊ in tertio: fit ex ventositate ⁊ humiditatibus super orificio venarum que sunt matris. que nominantur foramina: ex quibus cōtexunt̃ uene secūdie: Cum ergo humectant mollificant ipse ⁊ illud quod ex eis texitur. quare fit aborsus fetus ex qualibet motione ex ventositate aut grauedine. Dicitur aūt secūdo vel tertio mense q̄a in primo mense nō ē adhuc causata umbilicalis vena aut secūdia cotilidombus ⁊c̄. vt videbitur colligi posse. xxi. tertij. ca°. de generatione embrionis Jtem nondum grauidat. Jtem non indiget multo nutrimento. Jtem excluditur quartus ⁊ quintus et alij quia in alijs sunt ligamenta fortia: ⁊ cum hoc: non tot flāta multiplicantur tunc. Questiones que hic tanguntur faciles sunt.

uecunque preter naturam crasse existentes non concipiunt his pinguēdo os matricis obturat et prius quam extēuetur non concipiunt

Conclusio affo. quibuscu̅q3 mulieribus pret̃ natura̅ crassis non co̅cipientib⁹ pinguedo obturat os matricis probat̃. pinguedo preternaliter generata siue mulplicata ẽ ɔpressiua ⁊ obturatiua os matricis ⁊ consequenter co̅ceptõis ĩpeditiua: ergo co̅clusio vera. p3 ɔ̃sequẽtia: ⁊ assm̃ circa littera̅ declarabitur

Et prius quam extenuentur.

Secu̅da co̅clusio huiusmodi no̅ co̅cipiu̅t nisi pri⁹ extenuent̃: probat̃ no̅ prius q̄ extenuent̃: mouetur ca̅ impediens co̅ceptione̅ ergo co̅clusio vera: p3 co̅sequentia. ⁊ assm̃ circa littera̅ declarabitur. Idem xxi. tertij tractatu p̃mo caº. de sterilitate. Et qua̅doq3 multiplicat̃ adeps sup zirbu3. ⁊ facit co̅pressionem super sperma: educit ipsu̅ expressione sua Et operatio eius est hec: Et est vtilis ⁊ ampliat̃ vt p3. Primo nota per crassas preter natura̅ itelligere debemus vltimate pingues: vt co̅mentator i co̅mento que omnino preter natura̅ crasse dicu̅t̃ quia crasse su̅t vltra solitu̅ ⁊ co̅e3 nãe cursu̅: sicut vehementer magnu̅ vltra mensura̅ hominu̅ diceremꝰ p̃ ternaturale̅: q̃a quasi monstruose magni: licet alit̃ antiqui exposuerũt: quas no̅ acceptat co̅mentator Secu̅do nota per pinguedine3 non esse intelligendu̅ pinguedine̅ in matrice existentem cu̅ sit membru̅ valde venosum huiusmodi pinguedine p̃uatum sed debem⁹ intelligere pinguedine̅ zirbi adipini taliter matrice̅ co̅primẽtis: vt sperma no̅ recipiat. uł receptu̅ no̅ co̅tineat. Tertio nota per os matricis duo possumus intelligere: prio os colli matricis. ⁊ d̃ isto no̅ est sermo in proposito. secu̅do os ipsi⁹ matricis. primu̅ ei os no̅ obstruit̃. sed bene secu̅du̅.

Quarto nota q̄ pinguedine zirbi existente multa co̅primit matrice̅: quare no̅ po̅t sup sperma debite corrugari: Silr̃ etia̅ remanet os terminatu̅ ad p̃fundu̅ obturatu̅: ita vt spei ma frequẽter ad fundu̅ matricis no̅ p̃ueniat ideo ⁊c̃. Quinto nota muler extenuata p̃ priuatione̅ vltime pinguedinis pre existentis co̅cipere poterit: eo q̄ remotu̅ erit p̃ncipale co̅ceptionis impedimentu̅.

Si matrix in uertebro posita saniem facit necesse est motum fieri.

Co̅clusio affo. ẽ ista si matrix i vertebro posita fecerit sanie3: necesse est fieri co̅motu̅. i. co̅motiõe3 probat̃ huiusmõi matricis dispõ est preter natura̅ vehementer stimula̅s: ergo co̅clusio vera: p3 ɔ̃ña ⁊ assm̃ circa littera̅ declarabit̃. Ide̅. xxi. tertij tractatu 4º. caº. de signis apa̅tis calidi ad finem. Et ẽ vtilis affo. ⁊ ampliat̃ vt p3. Primo nota l3 vertebru̅ proprie sit os rotundu̅ q̃d in pixide ante vtitur: hic tamen debet intelligi ancha: vt sit sensus i vertebro. i. ancha. Secu̅do nota matrice̅ poni i vertebro est matrice̅ ad ancha̅ ipsa̅ declinare cu̅ q̄ colligantia3 habet: vt patet i anothoia: hec au̅t declinatio ad vertebru̅ co̅prehendi potest ex narratione infirmi ⁊ obstetricis. Secu̅do nota q̄ apa̅te existente i latere dextro vr̃ declinare ad sinistru̅ matrix: licet g̃uitas sit in dextro ⁊ eco̅trario. Tertio nota huiusmõi declinatio ɔtingit vt propter multa̅ laxatione̅ augmentu̅ ⁊ collectionem apo̅sam grauitatem. quare trahit parte̅ vers⁹ ancha̅ lateris apa̅ti. vnde ⁊ frequẽter claudicat mulier. In proposito intelligitur p̃pter apa̅. Quarto nota p̃ sanie̅ in p̃posito laudabile̅ intelligere d̃bemus: que qua̅doq3 eu̅atur a matrice ex proprio matricis nocumento: vt propter apostema existens in ea: sicut in ca̅u proposito affo. q̃nq3 vero quia ab alijs membris mandat̃: ⁊ tu̅c no̅ oport3 fieri matricis curatione̅. s3 bene si fuerit propter propriu̅ nocumẽtu̅. q̃d ɔprehe̅dit̃ si matrix posita fuerit in vertebro: ⁊ supple at̃ affuerint alia signa apa̅ vel matricis nocumentum significantia. Ex quibus p3 veritas affo.

Fetus mares quida̅ i dextris feie uero in sinistris magis

Conclusio affo. fet⁹ mares magis co̅tinentur siue forment̃ i dextris. p̃bat̃ magis proportionatu̅ est lat⁹ dextru̅ mari q̄ sinistru̅: ergo p3 ɔ̃ña ⁊ assm̃ circa littera̅ declarabitur

femine uero.

Secu̅da ɔclõ femine magis i sinistris ɔtinet̃: p̃batur similiter: vt precede̅s. probat̃ etia̅. xxi. tertij tractatu p̃mo ca. de signis masculi ad p̃ncipiu̅. ⁊ v. breuiarij. xxxv. caº. Et est vtilis ⁊ ampliat̃ vt p3. Primo nota q̄ notãter dixit mares fetus in plr̃i: q̃a non solum vn⁹ ⁊c̃. Secu̅do nota etia̅ vt q̃da̅ dixit notanter dextris ⁊ sinistris in plr̃i. q̃a non solu̅ dexteru̅ matricis est masculi sed etia̅ masculoru̅. Tertio nota notanter dixisse magis: q̃a non semp est ita: licet bene vt plurimu̅. Qua̅to nota q̄ ca̅ diuersitatis indiuiduoꝝ i sexu ab autorib⁹ ponu̅t̃ duplices: queda̅ co̅es ⁊ per se: queda̅ au̅t p̃ticulares magis ⁊ accide̅tales p̃mo sunt dispositio sp̃ermatis ⁊ menstrui dispositio: que io̅ esse p̃ se dicunt̃ ⁊ co̅es: quia sine istis ⁊c̃. Talitas eni spermatis est ca̅ masculi ⁊ eco̅uerso nature frigide secu̅du̅ via̅. p. Et tu vide ista caº. de generatõe embrionis difficile tamen esset scribere hic. Ex quo patet causa verificans affo. ⁊c̃.

Ad matricum precipitationes obtarmicum apponens apprehende os et nares.

Prima ɔclusio affori. est ista ad precipitationes matricu̅. i. eductiones secu̅diaꝝ. co̅fert apposito̅ uł approximato̅ sternutatorij. os ⁊ nares apprehende̅do. q̃a. s. obturando: p̃bat̃ p̃ app̃ximatione̅ sternutatorij agitat̃ ⁊ remouet̃ secu̅dina retenta. ita vt sit apta excuti: ergo ɔclusio vera: p3 ɔ̃ña ⁊ assm̃ circa littera̅ declarabit̃. Idem colligit. xxi. tertij tractatu. 2º. caº. de extractione secu̅dine ad p̃ncipiu̅. Et est vtilis ⁊ ampliat̃ ut p3. Primo nota per matrices in p̃posito debemus intelligere matrice̅ proprie dictam: que est instrumentu3 generationis in muliere: sed secundina est panniculus quida̅ totum inuoluens fetu3 magnus venosus ⁊ arteriosus: de qua alias facta est mentio. Ex quo p3 q̄ per precipitatione̅ matricis: non debem⁹ intelligere lapsum vel descensu3 matricis ad inferiora: de quo. xxi. tertij fit spale cam̃. sed debemus intelligere per p̃cipitatione̅ eductione̅ ⁊ per matrices secu̅dinas: q̃ru̅

eductio q̇a debet esse velox: propter nocumenta q̄ potest afferre retentio: dixit precipitatōnes. Ex q° patet sensus affo. obtarmicū ꝯfert ad precipitationes seūdiaꝝ ꝛ sic posita fuit ꝯclusio affo. Secūdo nota licet sternuatio ṗncipaliter moueat ad superiora in sternutatiōe tñ vt infra declarabit̄ fit fortis motus ꝛ agitatio ventris ꝛ eorū que in ventre cōtinētur: quare ad ipsā sequi potest secūdine excussio.

Tertio nota ꝙ apprehendendo os ꝛ nares aer ꝛ uentositates que ad superius educent̄ reflectunt̄ secūdū partē saltē ad inferiora: quare tunc matricis fit fortior mot⁹: ꝛ per ꝯsequens ꝛc̄. fit etiam per hoc anhelitus retentio. q̄re tendit̄ venter. Deinde subito egrediente fit magna cōmotio. Item ꝯfert quia sternutatoriū melius penetrat ad interiora: quare fortiorē causat sternutationē. Ex quibus patet veritas afforissmi.

ulieri ī utero habenti tenasmon ināatus aborsum facit.

Patʒ iste afforissmus

ulieri menstrua si uis retinere: sitiam maiorem mamillis appone.

Conclusio affo. est ista maior sithia. i. ventosa confert in retinendo in muliere menstrualē fluxum patiente: vel sic: si velis retinere menstrua mulieri: apponere debes ad mamillā eius sithiaʒ. i. ventosam maiorem probat̄ per huiusmodi ventosam sanguis ad inferiora fluens versus superiora diuertit̄ ergo ꝯclusio vera patet ꝯña q̇a recursus materie ad contrariū impedit euacuationē: vt tertio tegni ꝛ affᵐ declarat̄ circa litterā. Idē. xxi. tertīj tractatu tertio ca°. de cura fluxus menstruorū: dū inquit deinde ponant̄ ventose in inferiori pte mamille: ꝛ vbi incidūt vene ascendentes ex matrice ad mamillas. ꝛ sugantur ꝛ eligatur ventosa magna: ipsa ei retinet sanguinem in vna hora. ꝛ rasis nono almāsoris ꝛ in suis diuisionibus ca°. de fluxu menstruorū. Et viatic⁹ idē voluit. Et est vtilis ꝛ ampliatur vt pʒ. Primo nota per menstrua nō solū menstrua ꝓprie dicta esse ī proposito intelligenda: sed etiā sanguineʒ qualitercūqʒ superfiue ex matrice rūpenteʒ: siue ex casu aut percussione siue alia quecūqʒ cā precessit. Secūdo nota p sithiā intelligendū esse vetosam: que vt medico attinet: est instrumētū medici cōcauū exterius applicabile: vi vacui. i. ne det̄ vacuū principaliter attractim ex corpore: secūdū plurimū ad figuram tendens rotundā: ꝛ fit qñqʒ ex cornibus cuti applicatis: cuius applicatiōis modus est multiplex. ṗmo cū candela sup corpore plano posita appēsa cui supposita ventosa extinguitur ꝯtingit aereʒ iā in ea calefactū a ventosa infrigidari ꝛ sic staret sub minori q̄ntitate loci quare ne det̄ vacuū ventosa carni ꝛ cuti applicat̄ attrahendo ꝛ sanguis exit ad replendum. Secūdo cū stupa. ꝛ hoc cōmuniter. Tertio anhelitū attrahendo ventosa pforata existēte: deinde forāmi cerā supponēdo. Quarto aerem int⁹ existentē vehementer calefaciendo: deinde supposita ventosa aquā frigidam applicādo: vt pʒ in similibus mł'tis. Tertio nota ꝙ ventosa multis ex causis corpori applicari pōt ṗmo cū scarificatione: ꝛ huiusmodi applicatio fieri potest ꝓpter multas itentiones: ṗmo vt apostema vel materia apostematis in pfūdū existens trahit̄ ad exteriora: aut a nobili ad ignobile membrū: vt quarta ṗmi. xxi. ṗmo ca°. de ventosis. secūdo applicant̄ ut alic⁹ meat⁹ pmaneat apertio: sicut in squinātia collo applicat̄ nona tertīj: tertio vt membruʒ cui suponūt̄ calefiat propter attractōʒ spūs ꝛ sāguinis ad ipsum ꝛ ventositates resoluāt̄ in eo. Uentose ei sine scarificatōe membri calorē augmentāt. ꝛ vētositatē resoluūt: cū scarificatione econtra: quarta primi allegato ca°. de causis calefaciētibus ꝛ credo secūdo de accidenti qñqʒ vero vt dolor sedet̄ vt ī colica. xvi. tertīj quādoqʒ vero vt mēbrū pmaneat in suo vigore. sicut in āche iunctura frequenter ponūt̄ qñqʒ vt reducat̄: vt in inguīs ruptura cōtingit Quādoqʒ vt venenū ad exteriora trahat̄ sicut ī morsione: aut in isto cui applicate fuerīt sanguisuge vt. iiīj. ṗmi capitulo de sāguisugis: vltimo ut mā̄ diuertat̄ et ad locū trahat̄ oppositū eius ad quē fluit: ꝛ potissime taliter intelligitur in propposito

Quarto nota, vt supra habitū est: magnā esse colligantiā mamillaꝝ ad matricē mediātib⁹ venis mediastinis inter matricē. s. ꝛ mamillas mediantibus ita vt sāguine tracto ad matricē euacuentur māille ꝛ ecōuerso. vt supra declaratū ē. Cū ergo uentosā huiusmodi posita ad māillas supra venas iā dictas mediastinas. attrahat sāguineʒ ad māillas. pʒ quia diuertit a matrice. huiusmodi fluxū prohibendo g° ꝛc̄. Quinto nota huiusmodi ventosaʒ non esse super mamillas apponendū. ne forte mollitia eius nimiū attrahendo difficilis fieret separatio. Aut apostēaretur mamilla. sed iux̄ māillarum radices: vbi sūt ille vene mediastie. de q̇b⁹ iā dictū ē. Sʒ diceres si hec ventosa ita fortit̄ adhereret. vt difficilis fieret separatio. quid fienduʒ est. primo appone perforatā. ꝛ p foramē apperi. Et si iā posita est nō pforatā. frange. sed in hoc est aliqualis timor lesionis. aut pannos vehement̄ calidos. uel spongiam aque valde calide infusā frequenter suppone ꝛ rare fiat aer in ventota ꝯtentus. q̄re facili⁹ aperiet̄. Ex quo ꝯcede ꝙ positō pannorū calidorū supra uētosā nō fortificat sed debilitat attractioneʒ a ventosa vi uacui ꝓcedentem ponitur tñ forte. vt cutis rara permaneat ꝛ trāspiret id quod attrahitur. Sexto. nota dixit maiorem: vult eni ꝙ sit ex magnis quarū cōcauitas est sicut bone parasidis: vt. s. vtriusqʒ mamillaꝝ radicis magnaʒ ptem attingat: ab hac ei fortior ꝛ velotior fiet diuersio q̄ si essent due praue.

uecunque in utero habent his concluditur os matris.

Conclusio affo. quibuscūqʒ mulieribus pregnātibus os matricis ꝯcludit̄. probat̄: ad debite disponendū sperma ꝛ materiā generationis ī matrice ꝯtentā: oportet matricē corrugari ꝛ ꝯstringi supca: ergo ꝯclio vera. natura enim nō deficit ī necessarīȷs. sicut nec in ꝯtingentibus superhabundat. tertio de aīa. ꝛ secūdo phisicorū. ꝛ affᵐ circa litteraʒ declarabitur. Ideʒ. xxi. tertīj ṗmo ca° ad finem. Et fit: s. matrix in dispositione ꝯceptionis ī sumo cōstrictionis. quā fortasse nō igreditur extremitas

actus et dilatatur precepto dei excelsi et egreditur fetus. et p° tractatu p° ca°. de signis inpregnatõis ad pncipiũ: Et succedit ei vehemens oris matricis cõstrictio ita vt nõ ingrediat̃ ipsum stil⁹. et q̃nto bre niari. xxxv. ca°. et os vulue cõpactũ sine apertiõe etc̃. idest cõclusũ etc̃. et tertio virtutũ naturaliũ 3° ca°. ubi presentez allegat asso. et infra versus finez capituli: ẽ aũt et hoc mirabie quoddã nature sophis ma. s. viuente quidẽ fetu existente: vndiq̃ clausũ esse os matricis mortuo vero cõfestim apperiri tã tũ: inquantũ i exitũ eius cõfert. Et est vtilis i actu practico vt pz. et ampliat̃ ad omnes pregnãtes.

¶ Primo nota non solũ i pregnantibus: sed etiã i his que disponũt ad pregnãtes. Et ideo dixit Aui. et sit in dispositione pregnationis: matrice ei attrahente sperma fieret illud dato q̃ pmo non fieret cceptio Secũdo nota per os matricis debere intelligi in trinsecũ et nõ extrinsecũ: de quo supra. xxxxvi. af so. q̃a tale semper patet vt porta iferni p noctes at q̃z dies etc̃. Causa aũt verificãs afforis. nota est. Contra q̃a potest coire et super inpregnari: vt. s. Item quia emittit menstrua: et ab aeris frigore le ditur. ¶ Dicitur q̃ permanet cstrictũ nisi adueni at noua causa aperitionis: et demon volens ingre di infernũ sicut in fabula alimbech menstrua vero non egrediunt̃ ex cõcauo matricis: sed ex collo a er aut infrigidando os extrinsecũ et ventrem potest matricis cõcauitatem ledere.

Mulieri in utero habenti lac ex mamillis multũ fluens debilez fetuz significat: si ue ro dura fuerint ubera sanuz fetuz si gnificat.

Prima cõclusio multũ lac fluens ex mamillis preg nantis. significat fetus debilitatem attractiue. sig nificat etiã sanguinem ex quo nutritur esse malum ergo cclusio vera: patet cõsequẽtia et asf^m circa lit teram declarabitur et cetera.

¶ Si uero dura fuerint ubera sanum

Secũda cõclusio durities mamillaꝝ pregnãtis significat fetuz esse sanum. probatur hoc significat bonitatẽ nutrimenti ex quo nutritur fetus. cũ nutri menti copia. ergo conclusio vera patet cñã et asf^m circa litterã declarabit̃. Idẽ. xxi. tertij tractatu pe nultio ca° de signis debilitatis nati et isra secundo tractatu ca° de signis aborsus satis ad principium. et est utilis et ampliatur vt patet supra intelligenti ¶ Primo nota notanter dictũ esse multũ: q̃a nõ ex quolibet pauco licet argui d̃bilitatẽ etc̃. Secũdo nota q̃ huiusmodi effusio lactis potest dupliciter fie ri pmo cpressa mamilla: secũdo ex se ipsa nõ com pressa: ad propositũ licet vtrũq̃ istoꝝ significat de bilitatẽ: magis tamen significat effusio lactis ma milla non cõpressa. ¶ Sed diceres quare mamilla lacte plena effluit lac ex se vel per leuẽ expressionẽ nõ aũt sanguis: hic dicit̃: q̃ sanguis cõtinet in ve nis mamille non terminatis ad papillas vl̃ forami na papillarũ. sed lac ctinetur in spongiositate car nositatis mamille: et ille spongiositates vel carnosi tates terminant̃ ad foramina papillarũ. Tertio nota. q̃ ex tali fluxu lactis significant̃ duo. pmo de bilitas attractiue fetus in sanguine attrahendo pro sua nutricatione secũdo significat fluxibilitas lactis q̃a. s. aquosum fluidum: quare et aquosus est san guis: ex quo nutrit̃ fetus: ideo etc̃. q̃d tamen intelli gendũ est: vbi non foret mulier robusta plectorica plurimo sanguinie habundans. hoc enim stante nõ necessario significaret̃ debilitas fetus. ¶ Quarto nota p duritiem in proposito intelligendũ esse duri ritiem sanã non apostemosaz vel preternaturalez hoc enim stante significat̃ bonitas et copia nutrimen ti fet⁹ sicut laxitas significat debilitatẽ iõ etc̃.

Quecunq̃z corrupture sunt fe tus: his ubera gracilia fiunt si rursus dura fiant: dolor fit in uberibus: aut in uertebris: aut in genibus: aut in oculis et non cor rumpuntur.

Prima cõclusio asso. est ista: omnibus corruptu ris. i. abortiuũ fetũ emissuris: vbera sunt gratilia probatur in omnibus talibus spiritus et sanguis plu rim⁹ pellitur ad matricẽ ergo cclusio vera: pz cñã et asf^m circa litterã deducet̃. ¶ Primo nota p cor rupturas debemus intelligere actualiter abortien tes aut existentes in abortiendo quasi quia scilicet non diu stabit anteq̃ aborsũ patiat̃: vel etiaz habẽ tes dispositionem: per q̃ paulatim aborsũ perducẽ tur. Secũdo nota non esse intellectũ ypocratis: q̃ omnibus istis fiant actu ubera gracilia. sed vult q̃ fiant ante aborsum vel in aborsu: vel saltẽ non diu post aborsum stẽt q̃n sequat̃ gracilitas mamil larũ. ¶ Tertio nota per gracilẽ debem⁹ intelliger̃ preternaturalem: aut respectu sane gracilitatis aut etiã respectu gracillitatis precedentis: scilicet anteq̃ fieret aborsus: semper eni superueniente aborsu g̃ ciliantur magis q̃ prius. Quarto nota nõ esse in tentionem ypocratis q̃ quẽlibet aborsũ tanq̃ signuz precedat mamillarũ gracilitas: notũ ei est: q̃ casu percussione tonitruo veneno et ceteris possit subito aut quasi subito causari aborsus. quanuis aborsum hunc non precedat ista gracilitas: sed intentio ypo cratis est q̃ non fit aborsus quin ipsum precedat vl̃ subsequat mamillarũ gracilitas: et hoc stante vita matris: cũ enim in aborsu uehemens fiat motus: et dolor circa partes matricis: ad matricẽ currit max ima quãtitas spiritus et sanguinis: sicut in alijs dolo loribus ctingit: cũ natura currit cũ spiritu et sangui ne ad causaz doloris amouendaz: maxime ergo cur reret a ptibus cũ matrice colligentiã habentibus: q̃ le membrũ est mamilla. Et ex hoc pz causa uerifi cans afforissmum etc̃.

¶ Si uero rursus:

Secunda conclusio: si mamille rursus fiant dure et fiat dolor in vberib⁹: aut in vertebro aut genub⁹ aut occulis non corrumpuntur: pbatur per hoc sig nificat nocentes materias a matrice diuerti et ad lõ ginqua membra expelli ergo etc̃. pz cñã et asf^m cir ca litterã declarabitur: ¶ Primo nota per duritiẽ in proposito intelligendum esse preternaturalez du ritiẽ csequẽtez suphabundãtiã materie ad mamillas fluentem: aliter enim ad eã non sequeret̃ dolor

Secundo nota ꝙ materiã multa mala circa ptes
matricis existente. aut etiã superflua: virtus regi-
tiua totius maximaʒ habens de fetu solicitudinem
custodiendo: hanc materiã ad alia membra expel-
lit: vt fetus non ledat̃: ⁊ maxime ad illa que apta
sunt superfluitates matricis recipere: vt mamillas
⁊ vertebra vel anchas propter causas dictas: vn
de dolent mamille suple existente repletione in eis
⁊ oculi propter magnã coligantiã ꝙ habent cũ ma
millis mediantibus neruis. per quas oculis cõmuni
cat̃ nocumentũ: vel forte propter repletionem ali
qualem ꝯtrahũtur nerui illi ad quã sequitur dolor
⁊ in genibus propter causam illam propter quaʒ in
in vertebris. Ex quo patet cã verificans afforis
Tertio nota non esse intelligendũ ex intentione ypo.
ꝙ apparentibus his signis nõ fiat aborsus. põt etiã
esse ꝙ materia mala est ita exuberãs: ꝙ simul istis
membris ⁊ matrici inferat nocumentũ aborsus pro
uocatiuũ. Item quia ex alia causa potest mulier
abortire vt patet. sed intellect⁹ ypo. est ꝙ vbi ap
pareant hec signa non abortit: idest non significat ꝑ
illa mulierem esse aborsurã. ⁊ sub hoc sensu pʒ con
clusio affo.: Idem quantũ ad ꝓmã ꝯclusioneʒ: xxi.
tertij tractatu secũdo ca°: de signis aborsus. Et est
vtilis in actu pronostico ⁊ ampliatur vt patet.

Uibuscũqʒ os matricis durũ fuerit his necesse est os matricum concludi.

Iste afforissimus patet.

Uecumque in utero habẽtes a febribus accipiũtur et fortiter calefiunt sine occasione manifesta: grauant difficulter: et periculose: abortiunt periclitantes.

Conclusio affo. est ista. Quecunqʒ pregnantes
accipiuntur a febribus: ⁊ fortiter calefiunt sine ma
nifesta occasione: periculose ⁊ difficulter generant
vel periclitantes abortiunt Probat̃ quarũcũqʒ taliũ
matris ⁊ fetuũ virtutes sunt valde debiles ⁊ ꝓstra
te: ergo ꝯclusio vera patet ꝯñа: ⁊ alr̃m circa litte-
rã declarabit̃ Idem. xxi. tertij tractatu secũdo ca°
de causis aborsus ⁊ est vtilis affo. in actu practico
⁊ pronostico ⁊ ampliat̃ vt pʒ. Primo nota: per
accipi a fe. intelligendũ a febre vehement̃ opprimi
sicut supra quarto huius cõmento. xxxiij. Si a fe-
bre habito etcetera. Et per ly fortiter calefiunt
datur intelligi: febrem esse vehementis intensio-
nis ratione cuius virtutem vehementer opprimit.
Secũdo nota: per causam manifestã potissime ĩ
telligendã esse cãm primitiuã hac eni occurrente: ut
exercitio aut calore solis aut cibo calefactiuo vel si
mili: non oportet de illis affo. esse verũ q̊a cã pri-
mitiua sublata: contingens foret illã fe. facile re-
moueri. Tertio nota ꝙ difficultas ptus ex mul-
tis causis ꝓuenit: quarũ q̄dã sunt ꝓmitiue ⁊ extrin
sece: vt forte frigus ⁊ sic de alijs. Corporales
vero: aut tenent se ex parte matris: aut fetus: aut
secũdine. Ex parte q̊dam matris sunt prauitas
matricis aut pinguedo superflua cõprimens muscu
los: aut dissuetudo pariendi. aut apã matricis vel
circunstantiis menbri: aut plenitudo intestinorum
aut multa debilitas matricis. sicut antiquis valde
⁊ puellis cõtingit: aut longas aut fortes ꝑpessis egri
tudines. Ex parte aũt fetus q̊a vel nimis magnus
aut habens caput nimis grossum: aut quia monstru
osus q̊a bina habens capita: aut quia nõ egrediens
secũdũ figurã naturalem: aut q̊a mortuus: aut q̊a
debilis valde. Ex parte vero secundine vel.
quia grossa non frangibilis. vel q̊a nimis cito fran
gitur q̊a priusꝙ fet⁹ exterius labat̃. materie humi
de in secundina cõtente euacuant̃. ⁊ postea deficit.
vna ex causis ptũ facilitantibus. hec omnia colligũ
tur. xxi. tertij tractatu secũdo ca° de difficultate ꝑ
tus. ⁊. v. breuiarij ca°. xxxvi. de mulieribus qui
bus difficilis est ptus Ad propositũ. hic cõcurrũt
potissime cause difficultatis. s. debilitas nati. etiam
virtus matricis. vt statim declarabitur ⁊ eodem
modo distinguendũ est de periculositate part⁹.
Quarto nota vt sumit̃ in cõmento. tali fe. cõtingẽ
te ⁊ nõ a cã manifesta. significat̃ intrinsecus latitasse
tempore inpregnationis materias prauas ⁊ reten
tas esse que putrescentes cãnt huiusmodi fe. vehe-
mentes. quare multũ debilitat̃ infans ⁊ mater ⁊ ex
consequenti difficilis ⁊ periculosus fit partus.
Ultimo periclitantes vel quantum ad matricẽ aut
fetum aut vtrumqʒ.

In fluxu mulieri. spasmũs et animi defectio si superuenerit malum.

Iste affo. pʒ ex tertio huius ⁊c̃.

Menstruis plurimis uenientibus accidunt egritudines: et non uenictibus a matrice accidunt egritudines.

Conclusio affo. Menstruis plurimis venienti-
bus fiunt egritudines. Probatur plurimis veni
entibus menstruis. euacuantur materie alique reti
nende. ergo cõclusio vera. Secũda cõclusio et
non venientibus menstruis a matrice fiunt egritu-
dines probatur q̊a tũc retientur materie praue mul
te eũone indigentes. ergo ꝯclusio vera. Idem. xxi
tertij tractatu tertio ca°. i. ⁊ est vtilis ⁊ ampliatur
vt pʒ. Primo nota per menstruũ intelligendum
esse quod supra declarabatur Secũdo nota men
strua intelligi plurima respectu q̄ntitatis mulieri q̄
menstruat̃ ꝓportõate. aliter enim non esset verus
affo. 3° nota ꝙ huiusmõi mẽstruis plĩmis cãnt̃ e
gritudies ꝓprie dicte ⁊ cõit̃ etiã dicte extendendo
egritudinem ad omnem rem preter naturã ad se cu
ram trahentem. Quarto nota ex menstruorum
eũone nimia causari posse morbos complexionales
vt mala cõplo frã totius aut epatis. Similiter com
positionales vt. xxi. iij. allegato ca°: q̊a ydropisis
⁊ sic mala cõplio materialis ⁊ etiã inmaterialis e
gritudo de inanitione ꝑ se ex repletione vero per
accidens: vt ydropisis quelibet species. eodem mõ
menstruorũ superflua retentio ꝑ se potest esse cau-
sa superflue plenitudinis. ⁊ etiã morbi ex innanitõe
ad ipsam enim sequi potest ethica ⁊ ptisis. Ex quo
patet veritas affo.

In ano flegmonem patiente et matrice flegmonem patiente stranguria superuenit et in renibus saniem habentibus strāguria accidit: In epate uero flegmonem patiente singultus superuenit.

Prima ꝯclusio affo. est ista. In ano patienti flōnem ⁊ matrice superuenit strāguria. probat̄ sic. Corpore in ano vel matrice flōnem patiente. vesica cōprimitur ita vt cogatur corpus vrinā freqn̄ter guttatim emittere. ergo ꝯclusio vera. p₃ ꝯña: ⁊ aſſ^m circa litterā declarabitur. Idem. xviij. tertij tractatu secūdo ca°. de distillatione vrine. ⁊ est vtilis ⁊ ampliatur vt patet. Primo nota p anū intelligere possumus intestinū rectū aut extremitatem eius dictā ficteri: circa quā sūt musculi mouentes ad fecꝫ expulsionem. ⁊ de quolibet istorū verificatur affo. Secūdo nota flegmonē sumi triplicit̄: prio pro quolibet apāte Secūdo pro quolibet calido vt tertia secūdi Tertio pro sanguineo. hic sumitur flegmon. primo modo pro ci. n. apāte salte faciente tumorē ad quē sequi potest ꝯpressio fortis. Ex quo vificat affo. Tertio nota strangurīa sumi dupliciter. primo pro impedimēto emissionis vrine. vt supra quarto huius affo. lxxxij. quibus in vrinali via ⁊ taliter non sumit̄ hic vt ꝯmentator i ꝯmento exponit. Secūdo sumitur p frequenti emissione: qa vrina guttatim emittit̄: ita sūmitur in proposito. q̄uis etiā huiusmodi flegmō. possit causare stranguriā pmo modo dictā uesicam sic vehementer cōprimendo: vt penitus vrine exitus īpediatur de secūdo tn̄ est sermo secūdū itentionē cōmentatoris in cōmento. Quarto nota flegmon potest esse in matrice vel quātū ad fundū vel quantū ad collū matricis: ⁊ vtroq₃ mō pōt causare stranguiriam: q̄uis facilius existente i collo: propter fundum matricis multo esse eleuatius fundo vesice. vt. xxi. tertij. ca°. i. Quinto nota stranguiriā ex causis multis posse contingere: pmo ex cā cōprimēte: qa nō potest vrinā continere necesse ē ipsam guttatim emittere. sicut ingredit̄ vesicā: ⁊ ꝑpter cām stimulantem continue virtutē expulsiuā quare cogitur quasi ꝯtinue expeller̄ sicut i excoriatione ⁊ scabie contingit vesice. ⁊ ardore vrīe quādoq₃ vero propter oppiliatōꝫ prohibentē exitum liberum. sicut in lapide existente in collo aut etiā sanguine vel humore coagulato: quādoq₃ vero ꝑpter diuturnitatē retentionis vrine: q̄re repleta nimium vesica ⁊c̄. q̄nq₃ vero propter debilitatē contētiue: qd̄ scitur qa sine conatu ⁊ inuoluntarie emittit̄. Ad propositū: stante flegmone in ano vl̄ matrice: due saltem ex cāis strāgurie possūt cōcurrere Primo cōpressio vesice. stante enim apāte in locis dictis: vesica ꝯprimitur. Cogitur etiā virtus uesice tumor ꝯtinendo vrinā dolorē īferat loco apāto ipsam vrinā emittere. Secūda causa: qa cū hec membra sunt vesice vicina: stante apāte in aliquo eorū cōmunicatur aut fumi aut materie alique virulente acute i collo vesice. q̄re stimulant expulsiuā ⁊ cogitur frequentissime expellere. Ex quo pat₃ ueritas cōclusionis.

Et in renibus habentibus saniem

Secūda ꝯclusio. Stranguiria superuenit habentibus saniē in renibus ꝑbat̄ stante in renibus saniē irritat̄ virtus vesice expulsiua ad frequentissime vrinā expellēdā. ergo p₃ ꝯña ⁊ aſſ^m statim declarabitur. Concordia istius colligitur vt precedētis conclusionis. Prio nota non solū saniē renum sed etiā alioꝝ mēbroꝝ p vesicā tm̄ ⁊ renes expulsā posse causare stranguiriā qa tamen illa cā est frequentius cōtingens de ipsa etiā potissime fecit ypomentionem. Secūdo nota cū sanies sit corrosiua mordicatiua. sanie a renibus ad vesicā. aut etiam fumis eius vementibus pungūt q̄re. stimulat̄ quin cōtinue virtus expulsiua ⁊ per cōsequēs ⁊c̄.

In epate uero.

Tertia cōclusio patienti flegmō in epate. superuenit singultus. ꝑbat̄ ex flegmōe epatis ꝯprimitur ⁊ irritatur virtus expulsiua oris stōi ad expellendū. ergo ꝯclusio vera. ⁊ aſſ^m probat̄. Ide₃. xiij. tertij tractatu. ij. ca. de signis apātis. Primo nota. flegmon in epate posse esse aut in parte gibbosa ⁊ sic stomoco ꝯmunicatur paruū nocumētum. vt. xxiij. tertii allegato ca. q̄nq₃ vero est in cōcauo: ⁊ de tali est sermo in proposito. maxie magno existente. cū eni epar mulū distet ab ore stōi: nisi magnū fuerit in eo apā: non poterit in eo ꝯpressionem facere singultꝰ ꝑuocatiuam Secūdo nota singultū causari propter duo: pmo qa ꝯprimitur os stōi quare virtus naturalis attrahit ⁊ extendit ipsū motu vehementi vt declaratū fuit. Secūdo sibi ꝯmunicant̄ fumi mordicatiui potētes huiusmodi singultū inducere. Et ex isto pmo patet cā verificans affo. ⁊ ꝯclusionem affo. pat₃ secūdo non solū singultū sed etiā nausea₃ ex hoc causari posse. Primū dubiū cōtra pmā cōclusione₃: qa intestino recto cū ris fecibus pleno nō causat̄ strangiuria. sed non pōt minus cōprimere tūc vesicā q̄ existēte i eo flegmone. ergo ⁊c̄. Secūdo ꝯtra eande₃ plus cōprimimit̄ vesica a fetu in matrice q̄ ab apostemate s₃ ex fetu non fit stranguria ergo ⁊c̄. patet ꝯña ⁊ minor sed argui̅t maior qa multo magis tumescit matrix ad omnem positionis differentiā. Tertiū dubiū cōtra secūdā cōclusione₃. e sanie vesice nō fit strāguiria ergo nec renū. Quarto. qa epate patienti flegmone₃ eque bene debet causari fluxus ergo ⁊c̄ Ad primū pōt dici negando maiorem qa isto stante multa repletio fieret vel negat̄ minor qa virtꝰ vesice tenptat ipsam apertā tenere ⁊ cōseruare ⁊ resistit impressioni. quod non est propter dolorē i spāte ⁊ colligitur fūdamentū huius solutionis: sicut etiam propter dolorē lacertorum pectoris. aut vicini membri: virtꝰ non dilatat pectꝰ nec temptat dilatare ij. ꝑnosticoꝝ cōmento. lvij. Ad secūdū consimiliter respōdet̄. vel dr̄ negādo cōsequentiā: cū₃ fetus ꝯtineat̄ i cōcauo cuius ad vesicā parua est cōmunitas in pregnante: licet bene colli ad eā sit magna. p₃ etiā pt̄ ꝯpressiōꝫ aliā eē cū₃ strāguirie. Ad tertium potest negri antecedēs causat̄. n. aliquando vl̄ negatur cōsequentia. cū acutior valde sit sanies renū. Ad vltimū dicitur etiam aliquando causari fluxum: si autem non sic frequenter sicut singultus hoc potest esse propter alterū duoꝝ: pmo qa virtꝰ

viget in parte superiori magis: Secūdo qa mate-rie fluxu euacuande in flegmone ad epar attrahūt

Mulier si non accepit in utero uelis autem scire si accepit ptegens uestimentis suffumiga eam aromatibus deorsum. Et si quidem uideatur transire odor ad os et nares per corpus cognosce eaz quoniam ea non propter se non generauit.

Conclusio affo. Mulier non pregnans vestibus bene circūtecta. ꝛ inferius suffumigata: percipiens rei effumantis odorem ꝛ saporem circa os est fecūda ꝛ generatiua. Probatur in tali desunt oppilationes ꝛ superhabūdantie prauarū materierū: que sūt fecūdū plurimū cause sterilitatis. ergo cōclusio vera: patet ꝯña ꝛ affm circa litterā declarabitur. Idē xxi. tertij tractatu pmo caº. de signis sterilitatis. ꝛ v. breuiarij. caº. xiij. in principio vbi presens verificat̄ affo. ꝛ allegatur. ꝛ est vtilis in actu practico ꝛ ampliatur vt pꝫ ꝛc̄. Primo nota notanter dictū esse in affo. si non acceperit in vtero. si. n. pregnans esset propter matricis vehementē clausuram non perciperet̄ fumus. Ex quo pꝫ ꝙ in muliere fecūda hoc potest esse signū actuale pregnationis. Secūdo nota ꝙ ideo cōtegenda est mulier vestimē tis ne fumus ingrediens per aerem dispersus ad os ꝛ nares perueniat. vnde ꝛ ꝯfundat̄ iudiciū: vt etiā magis aggregetur ꝛ vniat̄ fumus: propter qđ melius possit penetrare. Tertio nota: ꝙ licet plures sint sterilitatis cause: tam ex parte mulieris ꝙ̄ viri de qbus infra affo. lxiij. ꝛ. lxiiij. habebit tamen causa frequentissima ex parte mulieris. est mala cōplectio frā ꝛ humida. merito cuius aut densēt matrix ꝛ vene portantes sanguinem ad matricē opilātur. aut circa ipsam ꝛ in toto multiplicantur materie frigide aut humide. aut ipāz etiā mrīcem lubrificantes: q̄re non ꝯcipit: facta ergo suffumigatōe iā dicta: ꝛ percepto fumo naribus ꝛ gusto significatur in corpore toto mulieris ꝛ matricis deesse oppilationes: ꝛ superfluitates crudas quare etiā optime potest attrahi menstruum ad matricem requisitum pro generatione: absunt etiā humide materie matricem lubrificantes: quare probat̄ mulier iudicanda esse fecunda. Ex quo pꝫ pmo veritas affo. Patet secūdo affo. esse verū vt in pluribus ꝑ quāto. s. significat non adesse oppilationes iam dictas. Patet tertio: ꝙ non euident̄ significat non adeē malam ꝯplexionēꝫ prohibentem: ꝙ̄uis Serapio allegato caº. etiaꝫ verificet. Inquit enim ꝙ si cōplexio matricis fuerit vehementer calida: resoluit fumuꝫ ꝛ consumit: ꝛ si frigida extinguit ꝛ oppillat ꝛc̄. et tu vide ab eo. sed quōdocūqꝫ sit: tamen ex multis alijs causis posset fieri sterilitas in muliere. vt ex pte pncipaliū aut alicuius talium ideo affo. non ē verus vniuersaliter ꝛ tu vide. xxi. tertij. allegato capitulo quia clare Auicen. hoc loquitur. Quarto nota non solū suffumigando potest huiusmodi experimentū fieri: sed etiā superponendo aliū vt. xxi. iij. allegato. caº. vt aristologiam. Quinto nota ad veritatem affo. oporteret mulierēz esse debite etatis ad fecundādum si enim esset puella: vel senex non verificaretur affo

Mulieri in utero habēti si purgationes exeunt impossibile est fetum sanum esse.

Iste afforiss. patet satis clare ꝛ manifeste.

Si mulieri purgationes non extant: nec rigore nec febre superueniēte angustie uero abominationes et defectiones animi ei accidant: reputa hanc in utero habere.

Conclusio affo. Mulier a qua non exierit purgationes patiēs anxietates defectiones abbominationes neque frigore neqꝫ febre superueniente est pregans. ꝑbatur stante huiusmodi retentione cū circūstantijs dictis ꝛ dicendis: significat̄ huiusmodi retentionem a causa preternaturali non esse pendentem ꝛ per cōsequens a naturali que non potest esse nisi ꝯceptio. ergo ꝛc̄. patet cōsequentia ꝛ affm circa literam declarabitur. Ideꝫ colligitur. xxi. tertij tractatu. i. caº de signis inpregnationis: ꝛ est vtilis ꝛ ampliat̄ vt patet. Primo nota per purgationes intelligendas esse menstrua a muliere ordinate et naturaliter effluere solita quod notanter addo: qa si in muliere solita essent menstrua preternaturalit̄ ꝯtineri: hac via super impregnatōe ei⁹ significare non possum Secūdo nota menstrua vt supra habitū est. multipliciter retineri. s. a cā preternaturā vt frigore extrinseco occurrente vel calore febrili resoluente: aut humores ad alias corporis partes trahendo ꝛ sic de alijs: quandoqꝫ vero naturalit̄ vt propter cōceptionem ꝛ alias causas per se notas discernantur. aut probabiliter hoc modo. qa si vides mulierem: vt bertam nunc bene sanam ꝛ ornatissime debitis temporibus menstruantem. deinde nulla causa egrotatiua occurrente in ipsa: vides subito menstrua retineri cum cōditionibus dictis. probabilit̄ cōclude ꝙ hoc est propter cōceptionem. Tertio nota: ꝙ facta huiusmodi retentōne propter ꝯceptionem contingūt accidentia in affori. tacta. s. anxietates: qa anhelitus difficultas abbominationes. qa corruptio aut ablatio appetitus. ꝛ alie lesiones: aut vomitus nausea ꝛc̄: ꝛ defectiones. i. lipotomie. quorū omniū causa est menstrui retentio. ꝛ qº p actionem caloris etiam illud commiscentis ꝛ agitantis menstruum eleuant̄ fumi mali. q̄ ad diafragma ꝛ spiritualia peruenientes causant anxietatem: ad cor sincopi aut lipotomiam: ad os stomachi appetitus defectionem: nauseam abbominationem ꝛc̄. ꝛ ex his patet pmo veritas affo. secūdū plurimum si cū alijs signis impregnationis cōiungat̄ tactis alias auteꝫ non plenā habet euidentiaꝫ Patet secūdo huiusmodi accidentia nō necessario i omnibus pregnantibus contingere. In quibusdam enim dū impregnantur non reperitur menstruum praue qualitatis: qa forte mundificate erant nouit̄ Patet tertio qa in primis magis ꝙ̄ in posteriori

bus mensibus ꝯtingũt huiusmodi accidentia vt. iiij de accidenti ⁊. xxi. tertij. ca. alias allegatis.

Quecunque frigidas et densas matrices habẽt non concipiunt propter frigiditatem et quecunqꝫ humidas habent matrices non concipiũt: extinguitur ĩ eis semẽ. Et quecũque matrices habent siccas magis et ardentes non concipiunt: indigentia eni nutrimẽti corrumpitur semen: Quecunqꝫ uero ex utrisqꝫ temperiem habent moderate huiusmodi generantes sunt.

Prima cõclusio affo. est ista. Quecunqꝫ femine habentes matrices frigidas ⁊ dẽsas non cõcipiũt pbat̃ per frigiditatem ⁊ densitatem matricis sperma ĩfrigidat̃ ⁊ calor eius extinguitur. ⁊ vene angustantur: ita vt non debite ad fetũ generandũ menstruum attrahat: ergo ꝯclõ est vera. pꝫ ꝯñ̃a ⁊ aĩ̃m circa litterã declarabit. Primo nota matrices esse frigidas: aut naturaliter: aut p̃ternaturalit̃: ⁊ utroqꝫ modo: aut parũ p frigiditatem a temperamento naturali recedendo: aut multũ: ad propositũ hic est sermo de recessu tam naturali q̃ preter naturam dum tamen sit multus ⁊ extremalis: vtrum autem distemperantia ista matricis qua mulier in etate iuuentutis aut consistentie redditur sterilis: possit esse naturalis: alias videbitur. Secundo nota per matrices densas: intelligere possumus: prio stricturam poroꝝ ⁊ orifitiorũ venaꝝ matricis qua ꝓhibetur menstruũ ad matricem debite attrahi vel effundi: aut imaginari possumus intensam frigiditatem eius cuius est condensare. Secũdo intelligere possumus spissitudinem eius: aut corpulentiã aut profunditatem eius. qua prohibet̃ matricis debita collectio ⁊ corrugatio supra spermaticã materiam in ipsa receptã: ⁊ de quolibet verificat̃ affo. ⁊ secundũ hunc modũ saluaret̃ posse matricem esse frigidã ⁊ non densã: licet etiã saluari posset aliter: vt videbitur in cõmento. Tertio nota frigida existente matrice ⁊ densa: multipliciter impeditur cõceptio: p̃mo q̃a calor spermatis extinguit̃: vel saltem nimium remittitur: secũdo q̃a sperma nõ coquitur vel digeritur frigiditate matricis coctioni resistẽte: tertio q̃a menstruũ infrigidat̃. q̃rto q̃a in parua quantitate ad matricem attrahitur: aut totaliter resecatur. Quinto q̃a debita colligãtia secundine ad orifitia uenarũ matricis prohibetur propter istaꝝ venarum angustiam ⁊ prauitatem. Ex quibus pꝫ causa verificans conclusionem.

Et quecunqꝫ humidas:

Secũda ꝯclusio. ⁊ quecũqꝫ habent matrices humidas non cõcipiunt. Probat̃ q̃a in talibus semen: s. spiritus in semine inclusus extinguit̃ ergo conclusio vera: patet ꝯñ̃a ⁊ aĩ̃m circa litterã declarabit̃ ĩ cõmento sicut de semine seminato in terra multũ humida. Primo nota matrices posse esse humidas aut qualitatiue aut substãtialiter aut madefactiue

Exemplum p̃mi ⁊ secundi pꝫ. Exemplũ tertij sicut si in matrice contineant̃ materie multe humide madefacientes ⁊ lubrificantes matricẽ. Ad propositũ p̃mo ⁊ vltimo modo intelligit̃ raro tñ̃ inuenitur mĺta humiditas qualitatiua ĩ matrice siue madefactiua vel nunq̃. Secũdo nota q̃ excessꝰ potest esse magnꝰ vel paruus In proposito tñ̃ intelligitur de multũ magno: puus enim licet difficultatẽ generet impregnationis sᵐ omnẽ q̃litatem: nõ tamẽ sterilitatẽ: vt in ꝯmento videbit̃: ⁊. xxi. tertij allegato caᵒ. põt etiã esse naturalis ⁊ preter naturã: et de quolibet hoꝝ est sermo. Tertio nota propter multa habentes matricẽ humidã excessiue non ꝯcipiunt. p̃mo q̃a nimia humiditas debilitat ꝯtentiuã ⁊ matricẽ lubrificat: q̃re non põt sperma debite continere Secũdo q̃a ex humiditate nimia fit nimia suffocatatio calidi naturalis spermatis: sicut suffocatur ⁊ extinguitur flãma ex humiditate. Tertio q̃a menstruũ q̃d attrahit̃ est nimis humidũ. vnde ĩeptũ est debite ꝯstantie requisite ad membrorũ generationem. Quarto quia generat̃ cotilidones debiles ⁊ non potest fieri debita iuiscatio venarum secundine ad orifitia venarũ matricis taliter humide Ex quibus omnibus impeditur conceptio: vt patere potest intelligenti.

Et quecunqꝫ enim siccas:

Tertia cõclusio: quecũqꝫ habentes matrices siccas magis ⁊ ardentes non concipiunt. probat̃ in omnibus talibus est indigentia nutrimenti gᵒ ꝯclõ vera pꝫ ꝯñ̃a ⁊ aĩ̃m ꝓbatur q̃a ex indigentia nutrimenti corrumpit̃ semen. Primo nota notanter dc̃m esse siccas magis: aut ad denotãdũ: q̃ maior requiritur lapsus in sicco q̃ in humido: vt impediat̃ conceptio: ⁊ hoc non credo. Aut dixit magis ad denotandũ hunc recessum nõ esse paruũ: sed magnũ: Et hoc puto verius. Uel forte ly magis est in alijs cõclusionibꝰ replicandũ. vt quecũqꝫ frigidas ⁊ dẽsas habent matrices magis ⁊ similiter humidas magis q̃ debeat̃. Secũdo nota q̃ sicca existente matrice: paucificatur menstruum ⁊ hũores. quare spermati deficit nutrimentũ dictum improprie nutrimẽtum quo foueatur ⁊ erigetur. Et ex quo membra materialiter generentur. Alie etiã possunt eẽ cause vt siccitas venarum matricis. Similiter ⁊ habẽtes ardentes cõsumunt substantiã spermatis. ⁊ spiritũ gingnitiuũ euanescere faciunt. adhurũt etiã sanguinem menstruum: quare fit nutrimenti indigentia ⁊ per cõsequens ⁊c̃.

Quecumqꝫ uero.

Quarta conclusio quecũqꝫ matricũ habent temperantiã ex vtrisqꝫ contrarietatibus: omnes tales sũt generatiue: probatur sic alique sunt generatiue ⁊ non alique distemperate iam dicte. ergo temperate: consequentia videtur nota: ⁊ aĩ̃m patet intuenti. Primo nota per temperiem in vtrisqꝫ non debemus intelligere temperiem in duabus qualitatibus cõtrarijs dato enĩ q̃ esset temperantia media inter nimiã caliditatẽ ⁊ nimiã frigiditatẽ: nõ tñ̃ esset generatiua mulier: sed posset esse distemperantia ĩ cõtrarietate altera. s. in humido ⁊ sicco. Per ly ergo vtrisqꝫ debemus ĩtelligere utrasqꝫ ꝯtrarietates

p 5

s. inter actiuas ⁊ passiuas: tali enim temperie stante non adest ex pte mulieris: ꝯceptõnis ĩpedimẽtũ. Secũdo nota p tẽperiez nõ eẽ ĩtelligendũ tẽperiẽ iu stitialẽ optimã: nã tã flegmaticã ꝙ sanguineaz ꝙ co lericã matricẽ habẽtes ꝯcipiũt: Sz p tẽpiez debemꝰ ĩtelligere dispositõz: ꝯceptioni nõ repugnatẽ: q̃dã magnã habẽtẽ latitudinẽ: flegmatice matricis ⁊ silr sanguinee ⁊ sic de aliꝫ. vñ matricis dispõ põt di uidi ĩ duas ptes: quaꝝ vna ẽ extremalit̃ recedẽs a tpamẽto: ⁊ cũ illa non ẽ potentia ꝯceptiua: altera ẽ nõ multũ recedẽs: ⁊ hanc ipse noĩat tẽperiez. s. q̇a nõ est distẽperies Et siliˢ snĩa huic totali colligi po test 3° cañ. fen. xxi. tractatu pmo ca°. de signis ste rilitatis. ⁊ q̇nto breuiariꝫ a sera. ca°. xxxiiꝫ. vbi p̄ sentẽ mãz discutit. Et est vtilis tã in actu pnostico ꝙ operatiuo. vt pz: ⁊ ampliat̃ vt pz.

imiliter autem in maribus aut propter raritatẽ corpo ris spiritus extra fertur: ut non incidat semen: aut propter densĩ tatem diffunditur humidũ extra: aut propter frigiditatẽ non calefit: ita ut congregetur ad locũ hunc: aut prop ter caliditatem hoc ipsum fit.

Prima cõclusio huius affor. qui nõ fuit ypo. est ista sicut in mulieribꝰ propter distẽperãtiam fit ste rilitas: ita in maribus. probatur sicut nimia frigi ditas ⁊ humiditas ĩpedit virtutẽ ꝯceptiuã ĩ muliere ita viri virtutẽ impedit generatiuaz: ⁊ similiter sic citas ⁊ sic de aliꝫs ergo ⁊c̃. pz ꝯña ⁊ assᵐ ĩ precedẽ ti affo. ⁊ cõmento declaratũ est vel possumꝰ dicere ꝙ declarat assᵐ in affo. discurrendo p cãs sterilĩ tatis in maribus.

aut enim.

Secũda conclusio nimia raritas corporis est cau sa impeditiua generationis in maribꝰ siue sterilita tis pbat̃ sic ppter raritatẽ nimiã spiritus extra euo lat ⁊ nõ retiet̃ in spmate: q̄re efficit̃ sperma nõ pro lificũ: ergo ꝯclo vera pz ꝯña ⁊ assᵐ circa litterã de clarabit̃. Prĩo nota p raritatẽ corporis intellige re possumꝰ pmo corporis humani a quo deciditur sperma: ⁊ sub hoc sensu ꝯclusio istius affo. plata ẽ falsa: vt videbitur in cõmento. secũdo p raritatez corporis intelligi potest raritas corpulenti seminis ipsius qua. s. sperma est fluidũ ⁊ aquosũ: ista rari tas sequitur humiditatẽ niniã ⁊ sub hoc sensu põt ꝯ clusio sustineri. Cum enim spiritus gignitiuꝰ sit fa ciliter r̃solublis: spmate nimis fluido ⁊ tenui uel ra ro exñte facilit̃ euolabit debite aũt digesto ⁊ cõglo bato retinebit̃: ⁊ ad locũ cõceptiõis cũ corpulẽto se minis ĩpellet̃ ideo ⁊c̃. 2° nota ista pticula extra fert̃ vt incidat semen a cõmentatore exponit̃: ꝙ cõ positoris affo. intentio fuerit: ꝙ spiritu trahente ⁊ mouente trahet̃ corpulentũ spermatis ad locũ con ceptionis: ⁊ ideo euolante spiritu: non incidit semẽ s. in matricẽ: quod quidẽ nõ ẽ neꝝ: ĩmo potiꝰ econ trario est: q̇a spiritꝰ includit̃ in spermate: vt in eo coseruet̃: ⁊ a resolutõe phibeat̃ ⁊ cũ hoc ut spmatis complementuz sit sibi velut vehiculũ ad locũ cõce ptionis deferens. Secũdo potest exponi vt non incidat sperma. s. spirituosuz in matricem: quare ñ est plificũ: sed ista expositio de mente cõmentato ris non est ergo ⁊c̃.

aut propter densitatem:

Tertia conclusio dẽsitas nimia ẽ cã sterilitatis in maribus pbat̃ ppter densitatẽ nimiã diffundit̃ sper matis humidũ extra locũ generatõnis: ergo ꝯclusio vera patet ꝯña ⁊ assᵐ circa litterã declarabit̃. Primo nota p densitatẽ intelligi posse densitatẽ cor poris q̇a. s. spissitudinẽ poroꝝ corporis. s. a quo sp ma deciditur: ⁊ sub hoc sensu probat̃ ꝯclio a cõmẽ tatore ĩ ꝯmento. licz enim corpꝰ esset valde densũ staret tamẽ vasa spermatica esse conseq̃nter lata ad materiam generationis effundẽdam. Secũdo vero potest intelligi densitas vasorũ spermaticorũ ⁊ sub hoc sensu potest concedi cõclusio: vasis enim spermaticis strictis ⁊ angustis quod maxime pro pter superfluam siccitatem contingit aut licet etiam propter frigiditatem humidũ spermaticũ qđ in illis deberet recipi: ⁊ ab eis effundi nõ recipitur: nec ef funditur: sed potius per totũ corpus extra vasa illa spargitur: ⁊ hoc intellexit p illud qđ dixit extra lo cũ generationis diffundit̃. Tertio possuꝰ ĩtelliger̃ dẽsitatẽ spmatis q̄re ñ eẽt extẽsibile ⁊ vesicabile sic req̇rit̃ ĩ generatõe. sz hec expositio nullatẽꝰ cõcor dat expõni quam tangit cõmentator in affo.

aut propter frigiditatem.

Quarta cõclusio affo. propter frigiditatez nimiã fiũt mares steriles: probat̃ ppter nimiaz frigiditatẽ nõ calefit sperma: ita ꝙ aggregetur ad locũ hunc. s generationis: ergo cõclusio vera: pz ꝯña. ⁊ assᵐ sa tis deducetur. Primo nota ꝙ propter frigidita tem nõ calefit sperma. supple debita calefactione qua digeratur digestione: qua ex eius corpulento spermatica membra generent̃ Juxta sentẽtiã gali. Secũdo nota aggregetur. i. attrahat̃. cũ. n. at tractio spermatis ad locũ cõceptionis calĩo psiciat̃: vbi sperma est frigiduz non recipit impressionem calidi attrahentis vel aggregentis. vt digerat̃ ⁊ ꝯ stans fiat digestione ⁊ cõstantia requisita ad mem brorũ fortificationẽ: vt declaratuz est sup ca°. de generatione embrionis.

aut propter caliditatem:

Quinta cõclusio nimia caliditas est cã sterilitatis in maribus probat̃. propter nimiaz caliditatem fit hoc ipsum quod fit propter nimiã caliditatem ma tricis de quo supra pretractatũ est. ergo conclusio vera pz ꝯña. ⁊ assᵐ circa litterã declarabit. s. ĩ cõ mento: vbi vide quomodo calidum ꝯgreget ⁊ disgreget.

ac dare caput dolẽtibus ma lum: malum uero et febrici tantibus: et quibus ypocun dria suspẽsa rugiunt siticulosis: malũ uero et quibus fellei secessus: et in a cutis febribꝰ et quibus sanguis mul ta ẽgestio facta est. conuenit uero et

ptisicis non ualde febrientibus: dare uero et in febribus longis nullo taliũ precedẽte et extra rationẽ tabefactis

Prima ɔclũo asso. est ista. Lac caput dolentibus exhibitũ est malũ. ꝓbat̃ sic huiusmodi exhibitiõ lactis auget capitis dolorẽ: ergo cõclusio vera: pʒ ɔña. ⁊ assumptuʒ patebit. Idem colligit tertio .ca°. de lacte ⁊ a Gali. idẽ ca°. de lacte 3° alimẽ. ⁊ mesue de apropriatis ca°. de ptisi. ⁊ secundo cañ. ca° . de lacte. Prio nota: p lac debem⁹ intelligere super fluũ animalis .s. femelle albũ: in mamillis ex sanguine generatũ. vnde ⁊ dicitur sanguis bis coctus a mesue vbi. s. ⁊ vt nutriat̃ nouiter nat⁹ i introitu sue natiuitatis ⁊ vsq; quo firmet̃ ⁊ crescat eius virtus ⁊ fiat fortis ad digerẽdũ cibũ fortẽ ⁊ solidũ. xiij tertij ⁊ tu declara hanc descriptõʒ. Et dr̃ lac leucor grece qd̃ latine est albũ. vt Isidor⁹. xi. ethimolo. ca° . pmo. Diuidit̃ aũt lac in tres substãtias complexione sua ad inuicẽ differentes: in ptẽ. s. aquosã serosã quã qdaʒ frigide complexionis asserũt. butyrosã tẽpamẽto attinẽtẽ: licet ad calidũ declinet ⁊ humidũ ⁊ casealẽ frigidã ⁊ siccã: q̃uis totũ aggregatũ frigidũ ponat̃ ⁊ humidũ. secũdo cañ. allegato ca°. etiã ⁊ aliqualiter a Mesue vbi. s. ꝑpter qd̃ ponit̃ cõplexione mediũ inter sanguinẽ ⁊ flegma. q̃nto de simplici: ⁊ secũdo practice. Tertio nota lac multipliceʒ varietatẽ recipere. s. ex pte animaliũ: qa alteri⁹ nature ẽ asininum: camellinũ: humanũ: ouinũ ⁊c̃. Et ex pte etiã temporis: qa aliud est recenter emulsũ. similiter ex pte ꝑparationis pascuoꝝ: ⁊ sic de aliꝭ. Ad propositũ sermo est de lacte anialiũ: q° ɔmunit̃ vtimur: vt bois asine capre ouis ⁊c̃. nõ aliqua extranea preparatõe ꝑparato. Tertio nota: per dare possum⁹ intelligere omneʒ modũ administratõis: vel in cibo: potu: embrocatõe ⁊ sic de aliꝭ In proppositio aũt puto intellectũ ypo. fuisse i solo potu: Quarto nota lac nõ cõpetere dolentib⁹ caput maxime dolore materiali: ⁊ p idẽ etiaʒ alias passiones cerebri materiales patiẽtib⁹ vt epilẽsiaʒ vertigineʒ scotomiam: litargiam: omnibus eni ex eadẽ cã nocet: eo eni qd̃ lac est in fumũ faciliter trãsmutabile ⁊ vaporẽ grossũ: calore stomachi debili existente: ⁊ fumosũ igneuʒ calore stomachi forti existente nocet dolentib⁹ caput sursum ad cerebrũ eua porãdo: ideo nõ cõpetit regularit̃: cũ quo tñ stat q̃ irregularit̃ ⁊ sumpta indicatione ab alio ɔueire potest: vt ex multis dictis auctoꝝ ꝑpendi põt.

malum uero et febricitantibus.

Secũda cõclusio: malũ est dare lac febricitãtib⁹ ꝓbatur: qa in febricitantibus facile totũ corrũpitur ⁊ in fumuʒ igneuʒ ɔuertitur: ergo ɔclusio vera pʒ ɔña qa ex hoc fe. auget̃ ⁊ eius materia: ⁊ ass̃m circa lr̃aʒ patebit. Prio nota p febriẽtes potissime debemus intelligere febre materiali ⁊ intense febrientes: talibus ei potissime nocet: ⁊ mãʒ fouendo: ⁊ febreʒ intendendo q̃uis i aliꝭ prodesse possit: tñ multũ intensius fit notabiliter nocumẽtũ: cui⁹ cã tacta ẽ s. passibilitas ⁊ corruptibilitas eius. eo eni q̃ secũdũ pteʒ facile euaporat ⁊ inflammat auget febrẽ: eo q̃ facile corrũpit ⁊ putrescit: materiã febris augmentat. Secũdo nota hoc totũ intelligendũ ẽ regulãriter ⁊ idicatione sumpta a febre sumpta eni indicatione ab alia dispositõe febri cõiuncta: cõpetere potest: vt in ptisi ⁊ ethica ⁊ huiusmõi ⁊c̃.

Et quibus ypocondria:

Tertia cõclusio: malũ est dare lac habentibus ypocõdria inflata ⁊ subrugientia. ꝓbat̃ qa per hoc auget̃ inflatio ⁊c̃. Primo nota p ypocõdria suspensa intelligenda esse ypocondria inflata. que vident tanq̃ pensa sursum. propter inflationem p rugientia vero intelligit habentia quendã sonitũ obtusum cuius causa est ventositas cũ humiditate cõmixta. vt. s. de accidenti: ⁊ supra ꝓnosticoꝝ commento. xxiiij. ⁊ quarto huius cõmento. lxxiij. illi⁹ Quibus ypocondria subrugientia ⁊c̃. ⁊ ibi vide q̃ notasti Secũdo nota huiusmõi subrugitũ: secũdũ pmũ a diminuto ꝓcedere calido exhibito ergo lacte cũ sit natura frigidũ ⁊ humidũ: i chymũ frigiduʒ ⁊ humidũ ⁊ ventositatẽ cõuertetur q̃re ⁊c̃. suspensio uero põt esse apã aut ventositas ⁊c̃.

Et siticulosis:

Quarta ɔclusio malũ est lac dare siticulosis probatur qa auget sitim: eo q̃ i fumosũ vaporẽ ɔuertitur: ergo ɔclusio vera. patet ɔña: ⁊ ass̃m circa litterã declarabit̃. Nota p siticulosos sitientes multũ ⁊ frequenter: propt̃ dominiũ colere in eis exiccanteʒ: ⁊ sitim inducentẽ. in quibus lac in fumositatem cõuertitur ⁊ corrumpit̃.

mali uero ex quibus:

Quinta cõclusio lac est malũ habentibus fluxus felleos siue collericos. probat̃ qa augʒ illos. Nota p secessus colericos flux⁹ quibus euacuatur humor colericus: his lac incõueniens. Primo qa fluxuʒ auget. secũdo qa in colericũ transmutatur humorẽ. Secũdo nota p hoc dʒ intelligi de lacte in propria dispositione exhibito: aliquo enim modo ꝑparato cõuenire potest sicut preparatũ cũ calculis fluuialibus incensis aut cũ calibe ignito in lacte pluries extincto: vt secũdo cañ. ⁊ tertio alimento. ca°. de lacte ⁊ ras allegato loco qa per talẽ ignitionem resoluunt̃ partes serose ⁊ butyrose ⁊ inflammabiles: et totũ remanẽs remanet stipticũ. ⁊ tu nota modũ preparationis positũ a mesue suo de appropriatis ca° de ptisi: qa vult q̃ in lacte ꝓiciat circiter quintam pteʒ de aqua pluuiali. deinde extinguat̃ ferruʒ aut lapides donec partes aque consumant̃ dicit qualit̃ etiã fiat lac acetosum.

Et in acutis febribus et quib⁹ sanguis

Sexta cõclusio habundantibus fluxu sanguinis p inferius lac est malũ. ꝓbatur ut alia Nota ex fluxu sanguinis corpus vehement̃ infrigidat̃: corpori aũt tali non ɔpetit lac. Secũdo nota: hoc veruʒ esse de lacte in propria substantia exhibito. tamen conuenire potest.

conuenit uero ptisicis.

Octaua cõclusio: lac cõuenit ptisicis nõ multũ febriẽtibus: in lacte eni aggregantur omnes intentiones que habende sunt in cura ptisi. ergo pʒ ɔña: et ass̃m circa litterã declarabit̃ Primo nota p ptisicos proprie sũptos. licet etiã ad alios possit ãpliari

Secūdo nota i cura ptisis multe cōplicāt intentio
nes. vt Mesue de appropriatis. ⁊ Aui. iiij. x. ca°
de ptisi. s. abstergendi: nutriendi: ⁊ humectandi tā
substantisice ꝙ qualitatiue: ⁊ ꝯsolidādi: que omnia
i lacte repiunt. ṗmo abstersiua virt⁹ ⁊ lauatiua:
quātū ad serosaȝ. secūdo humectatiua ꝙtū ad eā q̄
litatē ⁊ substantisice: ꝙtū ad butyrosaȝ partē. ter
tio ꝯsolidatiua ⁊ stipticatiua q̄ntū ad casealem. vn̄
mesue p̄allegato ca°. lac ꝯgregat itentiones tres: ē
enī res cibalis ⁊ dilecta nimis ⁊ est ex reb⁹ que sūt
velocis ꝯuersionis in sanguineȝ est enī sanguis bis
coctus. Est et post illud medicina abstergens vlc⁹
virtute serositatis eius ⁊ res cōglutinās ipm̄ virtu
te caseitatis eius cōglutinās ⁊ tu nota vt ex dictis
suis colligit̄. viij. bonas proprietates lactis in ptisi
co. ṗmo facilis est assumptionis. secūdo facilis dige
stionis. tertio cite penetratōis ⁊ proprie camelinuȝ
eq̄nū asininū. q̄rto bone nutricationis. q̇nto hūec-
tatiuū. sexto ꝯsolidatiuū. septimo lauatiuū: octauo
abstersiuum ⁊ complectionis temperatiuum quare
cōprehenditur sub genere bonorū humorū ex qui-
bus patet causa verificās conclusionē.

Et febribus longis.

Septima ꝯclīo cōpetit febribus longis: q̇a remo
uet dispositionē preter naturā: maxime ad se curā
vertentē. Nota iste sunt febres longe cuȝ multa
corporis extenuatinoe ⁊ sunt remisse: i q̇b⁹ est ma-
ior indicatio humectādi ⁊ resumendi ⁊c̄. vt in com
mento declaratū est: nullo istoꝝ. s. ꝓhibentiū for
ti existente: ⁊ erit forte ethica.

Et extra rationem.

Nota ex̄ rationē q̇ magis cōsumpti sūt ꝙ merito
solius cause extenuātis deberet cōsumi: qđ nō con
tingit: nisi q̇a cause extenuanti cōiungit̄ virtutis de
bilitas. his ergo competit lac que omnia debent in
telligi posito: ꝙ corpori non adsit proprietas. qua
lac sibi disconuenit: sicut per plurima reperiūt̄ cor
pora dubia que hic tangunt̄ alias tangent̄.

Quibuscunqȝ in mulieribus tumores apparent: non valde spasmantur: neqȝ insaniunt: his vero non apparentibus repente spasmantur Quibus quideȝ retro apparentibus spasmi et thetani fiunt: Quibus vero in priori parte: mania et dolor lateris acutus: aut empima aut dissinteria si rubei fuerint tūores

Prima cōclusio. Quibuscūqȝ in mulieribus appa
rent tumores: ex illis patientes nō valde spasman
tur vel insaniunt. ꝓbat̄ in huiusmodi patientibus
materie non transeūt ad cerebrū vel neruos aut nu
chā ergo ꝯclusio v̄a: pȝ ꝯn̄a ⁊ ass̄m circa litterā de-
clarabit̄. Primo nota: ꝑ tumores intelligendos
esse tam apostemosos ꝙ nō apostemosos: dū tamē
sit notabilis quātitatis materia notabileȝ i loco vul
nerato tumorē faciens Secūdo nota huiusmodi
tumores aliquādo excedūt vuln⁹: aliq̄n nō. In pro
posito est sermo de nō excedentib⁹ vuln⁹. exceden
tes enī frequenter possunt spasmū ꝓuocare vt su-
pra quinto hui⁹ cōmēto secūdo colligi potest. ⁊ ter
tio tegni. Nerui vero ⁊ tenantos pūctura. ⁊ dixit
notanter Apparens vt per hoc denotaret̄ ipsos nota
biles tumores esse extrinsecos ⁊ nō intrinsecos.
Tertio nota ly Non valde pōt dupliciter exponi. ṗ
mo nō valde. i. raro vel nō frequenter: sic enī se
pe vtitur ypo. hoc termino nō valde ⁊ valde pro
sepe vt infra vi. hui⁹. xxxiij. accidit ructuantes n̄
valde pleuretici. secūdo non valde. i. debiliter vl̄
non fortiter siue intense spasmant̄. ⁊ vterqȝ sensus
potest esse bonus: ⁊ vtriusqȝ eadeȝ causa Quar
to nota ꝙ tumore apparente in vulnere: tota vel
quasi tota materia agitata in vulnere mouet̄ ad lo-
cum vulneratū: quare diuertit̄ a neruosis membris
ad que fluenda cāt spasmū: diuertit̄ enī a cerebro ⁊
a ṗncipalib⁹ membris intrinsecis: ⁊ ꝑ ꝯsequēs nec
spasmuȝ causat nec alienationem. iō ⁊c̄. Quinto
nota casus veritatis cōclusionis opposite vel falsi-
tatis eius esse. Prim⁹ si corpus sit multū repletū
habens materias valde agitabiles. quare ⁊ multa
ad vulnus ⁊ multa ad neruos nuchā vel cerebrum
poterit moueri. Secūdus si vulu⁹ fuerit in ner-
uoso membro: tūc enī poterit spasmū prouocare
Tertio si vulnus fuerit a tumore exicatū: tūc enim
materia regurgitante poterit causare spasmum.

His vero non apparentibus:

Secūda ꝯclusio: tumoribus vulnerum retro vl̄
in pte posteriori repente delitescentibus: fiunt spas
mi ⁊ tehetani: probat̄ his humoribus delitescenti-
bus repit materia ad neruosa membra: ergo cōclu
sio vera: pȝ ꝯn̄a. ⁊ ass̄m circa litterā declarabitur
Primo nota in ꝓposito ideȝ esse tumorem repē
te delitescere: ⁊ repēte nō appere ⁊ repente quiesce
re ⁊ repente occultari: per nō apparentes ergo re-
pente: intelligit repente se occultantes: postꝙ appa
ruerūt vel delitescentes Secūdo nota tumorem
posse occultari dupliciter. ṗmo paulatine ⁊ hec tu
moris occultatio est laudabilis secūdū plurimū. ꝓ
uenit enī secūdū plurimū ex materie facientis tumo
rē resolutione ⁊ cōsumptōe: q̄ q̇a fit paulatie pau
latim minuitur ⁊ cōsumit̄ ⁊ occultat̄ tumor. Se
cūdo occultari potest tumor subito ⁊ in breui tēpo-
re. ⁊ hui⁹ cā pōt esse multiplex colligenda. ij. pro-
nosti. cōmento. xij. ꝓ parte ṗma paucitas materie
vnde a virtute forti subito resoluitur secūda subti
litas eius propter idē: tertia raritas membri. quar
to caliditas materie: q̇nto fortitudo impressionis:
sexta vehemens corporis robustio ⁊ fortitudo his
enī aut plurib⁹ hoꝝ causis cōcurrentibus: fit subita
i. valde velox tumoris occultatio: hoc est rōnabi
le ⁊ veritati conforme: vltimo cōtingit fieri subi-
tam delitescentiaȝ materiei ad interiora nulla ista
rū causaꝝ cōcurrente. vel salteȝ nō propter aliqua
vel aliquas istaꝝ: q̇a. s. propter motū materiei ad
interiora ⁊ de tali in proposito est sermo. Tertō
nota: materiā tumorē exteriorē facientem posse ad
interiora permutari aut propter subtilitatē ⁊ cali-
ditatē eius. sicut dū furiosa: aut propter venenosita
tem eius. vel propter causā interi⁹ attrahentem: ⁊
hec potest esse medicīa aut dolor aut inflatio extrī
seca aut debilitas intrinseca membri hec enim sūt
vel eē possunt huiusmōi cā Quarto nota ꝑ retro

vt in cōmento tangit̃ intelligere debem⁹ dorsū nuche satis ꝓpinquū existēs: ad qd̄ materia faciens tumorez pmutata ꝛ neruis ibibita ꝉ i nucha: pōt cāre thetanū aut spasmū potentez eē repletionalē potentez etiā eē nō proportionatū ad materiā: ꝛ tu ex his que de spasmo ꝛ thetano tacta sunt: facile potes hoc perpendere. ꝛc.

Quibus uero

Tertia ꝯclusio affo. est ista. Quibuscūqꝫ repente delitescit tumor anterius inat⁹: illis superuenit mania dolor lateris acut⁹: empima: vel dissinteria: si illi tumores rubei fuerit ꝓbat̃ sic qa ex tali subita delitescentia significat̃ motus materie ad partes cerebri: pectoris: aut intestinoꝝ. sed materia calia existente mota ad ista loca causat accidētia iā dicta ergo conclusio vera: pꝫ ꝯña: ꝛ aſſ^m circa litteram declarabitur. Primo nota: p anteriorē ptez vētrez torace guttur ꝛ faciē esse intelligendū: ð talib⁹ eni vniuersalit̃ verificat̃ affo. Secūdo nota: per maniā hic posse intelligi omnez lesionē virtutū cognitiuarū: quarū actio i pte anteriori cerebri pficit̃ siue cū furore siue non. p dolorez acutū lateris: nō solū dolorē intelligere debem⁹: sed etiaꝫ ei⁹ cāꝫ. s. apā puta pleuresim. p empima uero qd̄ frequenter scriptū est supra. s. collectionē saniei in pectore vel pectoris mediastino per dissinteriā vero non solum dissinteriā ꝓprie dictam que est cū excoriatione. ſꝫ etiam magis proprie diarriā sanguineam. ꝛ hoc si materia delitescens rubea fuerit rubore sanguineo hec enim omnia simul aut aliquod illoꝝ: subsequi possunt delitescentiā iā dictā. materia eni delitescēte pmutata ad pleurā ꝛ pleura apāta: fit dolor lateris acutus ꝛ pleuresis. sparsa vero ad pectoris mediastinū empia. ad stomochū vero ꝛ intestina dissinteria vera. si materia acuta ꝛ excoriatiā fuerit: vel diaria sanguinea: si sanguinea non excoriatiā ad ptes vero cerebri ꝓueniente causat̃ insania siue mania. Ex quibus patet pmo veritas ꝯclusiōis affo. 2°. pꝫ nō solū dissinteriā aut alia accidentia iaꝫ dicta ad hoc posse sequi. sed etiā vomitus sanguineos colericos ꝛ alia talia multa. pꝫ tertio: nō necessario ad hanc delitescentiā subsequi hec omnia: ſꝫ hec vel aliquod hoꝝ: vel aliqua istoꝝ: cōcordia affo. colligitur. iiij. quarti tractatu. iij. ca°. i. ꝛ est vtilis affo. in actu ꝓnostico. vt pꝫ ꝛ operatiuo: ꝛ p cōsequēs docemur materiā mois dictis delitescētem ad exteriora trahere. ꝛ ampliat̃ vt pꝫ. Nota tn̄ vltimo nō esse intentionē ypo. ꝙ delitescente materia posterius: nō eueniat accidentia dicta anterius ꝛ ecōtra: possūt eni contingere. qa tamen delitescente tumore anterius. facilius ꝛ frequentis accidētia iam dicta cōtingunt ꝛ ecōtra posteri⁹: sic istum protulit affo. ꝛc.

i in uulneribus malis et fortibꝯ existentibus tumor non appareat: hoc magnum malum: laxa bona cruda mala.

Prima cōclusio affo. In vulnerib⁹ malis ꝛ fortibus nō apparere tumorē: est magnū malū. ꝓbatur ex hoc significat̃ materiā malā transire transmissaꝫ vel transiturā esse ad nobilia membra. ergo ꝯclusio vera. pꝫ ꝯña ꝛ aſſ^m declarabitur. ſ. Primo nota p vulnera mala intelligenda esse suspecta. s. ad mortez fortia vero ad que vehementia ꝯsequunt̃ accidentia ꝛ infesta: vt dolor fortis. ꝛ sincopis ꝛ hu⁹ modi: qualia sūt vulnera que sunt in extremitatib⁹ musculorū siue lacertoꝝ: de quib⁹ dicit ꝯmentator i proposito loqui ypo. eo ꝙ talia sunt suspecta ꝛ sūt infesta ꝓpter sensibilitatem loci vulnerati. Secūdo nota p non apparentiā duo in ꝓposito intelligere possum⁹. pmo delitescentiā qm̄. s. repēte latitat tūor postꝙ apparuerit: de qua i precedēti affo ris. Secūdo intelligere possum⁹ simplicē pⁱuationez apparentie antequā. s. nō precessit apparentia ꝛ de quolibet pōt verificari ꝯclusio. licet pncipali⁹ secūdo modo videat̃ ꝯclusio intelligenda Tertio nota ꝙ malo ꝛ forti existente vulnere vt in locis iam dictis: vehemens ꝛ fortissimus causatur dolor ꝛ humorum agitatio ꝛ cōmotio ꝛ inflatio. si ergo n̄ tumescat vulnus: significat humores hos sic vehementer agitatos ꝛ quasi furiosos factos: ad locum vulneratū nō fluere: sed ad aliquod nobilissimū mēbrū repere: aut per totū corpus ad neruosa mēbra spergi hoc aūt est periculosuꝫ ꝛ magnū maluꝫ. ideo cōclusio vera. Ex quo pꝫ pmo cā verificās ꝯclusionez affo. Patet secūdo ad veritatē oportere: nō precessisse magnā corporis euacuationem. Patꝫ tertio merito dixisse malis ꝛ fortibus. si eni fuerit vulnus debile ꝛ nō malū: non subsequente tumore non esset magnū malū. Patet vlteri⁹ in casu esse melius partē vulneratā apāri ꝙ non apāri. Ex quo vlterius patet nō semper in pncipio vulneris repcussiua ꝛ apā probibentia approximāda: fallit enim hoc in multis casibus: vt in cāu affo. i emūctorijs: vbi materia fluens sit venenosa vbi sit maxima i toto repletio: ꝛ materia fluens ad membrū sit ipsi⁹ suffocatiua iterius aut sit materia fluēs valde grossa frigida: ꝛ sic de alijs.

laxa bona.

Secūda ꝯclusio vulnerata laxa sunt bona ꝓbat̃ qa laxitate vulneris iam dicti reddit̃ corpus securū a spasmo ꝛ alijs prauis accidentib⁹ numeratis ergo cōclusio vera. pꝫ cōsequētia ꝛ assumptū declarabitur post: Primo nota per vulnera laxa intelligēda eē illa: ex quibus sanies effluit copiose: que metaphorice laxa dicūt: sicut eni ventrē ex quo materie fecales plurime effluunt laxum dicimus: ita ꝛ vulnera ista laxa metaphorice nominanda. Secūdo nota ista sūt bona: pmo effluente laudabili sanie: ꝓ quāto significat materiā ad locū vulneratuꝫ fluere ꝛ ibi vinci a calore naturali ꝛ ibi digeri. Secūdo etiā si sanies ista fuerit laudabilis. bonū est respectu eius quod esset: si nihil efflueret: qa meli⁹ ē hanc prauā materiā egredi ꝙ retineri. Credo tamē per laxa in proposito in telligenda esse illa potissime ex quib⁹ effluit sanies multa ꝛ laudabilis ꝛc.

cruda mala.

Tertia cōclusio: vulnera cruda mala sunt. ꝓbat̃ ꝯclusio sic: qa laxa sunt bona. iō ꝛc. Prīo nota p cruda intelligenda esse illa: ex quib⁹ nihil effluit q̄ crude etiā metaphorice nominant̃: sicut ex re cru

da nihil digestū egredit̄ nihil succositatis: vt ex pomo imaturo: ex maturo aūt ecōtra sic. ita in proposito: vel forte dicūt cruda pro quāto significat materiā fluentē ad vulnus crudā esse quā calor nō sic superat: vt ipsa possit digerere: ecōtra autē dicuntur laxa vel matura. Alij tamen per laxa: medicinas laxantes uulnera: q̄a calefatientes ꝛ aperiētes intelligūt: dicētes laxa. i. medicine iā dicte sūt bone i vulneribus iam dictis malis ꝛ fortibus ꝛ econtra p cruda istantia stipticantia ꝛ repercussiua que i prefatis vulneribus sūt mala: vt declaratū ē q̄d ꝛ si verū sit: nō tamen vadit ad intellectū ypo. et Gali. in cōmento. iō dicendū cruda ad intellectū datū esse mala: pro q̄to significant cruditatem materierū fluentiū ad vulnera ꝛ impotentiā virtutis ad ipsam digerendum: ecōtra vero laxa bona sunt. ꝛ idē colligitur. iiij. quarti tractatu. iij. ca. i. ꝛ est vtilis in actu practico ꝛ ampliatur vt precedēs.

Posteriora capitis in fronte recta uena incisa iuuat.

¶ Conclusio istius affo. est ista. Recta vena frontis incisa: iuuat posteriora capis dolentibus probat̄ p huiusmodi icisionē vel aptōem euacuat̄ cā doloris ergo ɔclusio vera pȝ ɔña ꝛ aīs^m circa litterā declarabit̄. Similis sn̄ia colligitur. vi. epidimiaꝝ. i. ca°. ꝛ p̄mo breuiarij: vi. ca ꝛ p̄ma tertij ca°. de cura sode calide vbi ad litterā inquid ꝛ minutio uene que est in frōte. s. confert sode: ipsa namq; est vena cuius floīa secundum plurimū egritudines capis extirpat: ꝛ oportet vt in hoc dolore attendat̄ pars: nā si fuerit lateris posterioris: vena que est lateris anterioris minuetur ⁊c̄. ꝛ quarta p̄mi. xx. ca° vbi inquit q̄ vena que est int̄ duo supercilia flobotomata: cōfert grauitati capis ꝛ proprie illi que est in posteriori illius: ꝛ grauitati: oculorum: ꝛ est vtilis afforissimus. in actu operatiuo vt patet. ꝛ ampliat̄ nō solū ad dolorē capis qui est in posteriori pte: sed etiā stupori capitis perseueranti antiquo. ꝛ dolori oculorum q̄rta p̄mi p allegato ca. Primo nota p posteriora capitis intelligenda esse partem capitis illam que occiput dicitur. distincta contra sinciput. ¶ Secundo nota per dolorē intelligere debem⁹ materialem inmaterialī enim non conuenit vt possit p flobotomiam curari licet per accidēs possit cōpetere ꝛ hoc vbi mala ɔplexione calia sine materia existente adsit repletio ꝛ humoꝝ dispositio ad raptū ꝛ inflammationem. tūc enim in casu isto ad cōseruandū: cōpeteret floīa vt colligit̄ p̄ma tertij allegato ca°. Tertio nota q̄ stante hoc dolore pōt hec flobotomia cōpetere: vt gratia diuersionis aut euacuationis materie a loco: ꝛ ad preuidendū ne materia ad locū dolentē trahat̄ ꝛ in quolibet hoꝝ cōpeteret. ¶ Quarto nota q̄ per venā rectam frontis. intelligere debemus venā quandā magnā inter duo supercilia trāseuntē a qua plurimi ramificantur rami. quoꝝ aliqui tendūt ad partē capitis posteriorē. quidā vero ad oculos. quidā ad tempora ꝛ sic de alijs. ꝛ propter hoc huiusmodi vene flobotamia confert dolori i parte posteriori capitis existenti: aut temporuȝ aut emigrance male: potissime sanguinee: ꝛ oculorū dolori: ꝛ obtalmie: ꝛ sic de multis alijs: propter quod Aui. p̄ma tertij allegato ca°. ipsa namq; est vena: cuius flobotomia plurimū egritudines capitis extirpat. Ex quibus patet cā verificans affo. ¶ Quinto nota: ad veritatē affo. requiri tres cōditiones. p̄ma cōditio: q̄ materia a qua pendet dolor sit sanguinea: aut sanguini multū admixa. secūda cōditio q̄ corpus non sit nimis plectoricū. si enim sic foret possemus hanc venam flobotomando nimiā materiā ad locū lesum attrahere. ad quē intellectū se retulit. Aui. quarta p̄mi ca°. tertio de quādo ꝛ qualiter euacuare oportet q̄ intendens diuertere non dȝ a capitis dextero i sinistruȝ diuerter̄ ne nouam materiam ponat in fluxu ad locum illum quod intelligitur: vbi materia plurima fuerit. Tertia ɔditio. q̄ materia non sit venenosa: tūc enī non est p contrariā sed per partem euacuanda patien teȝ

Rigores in mulieribus incipiunt ex lumbis magis et per dorsum ad caput: sed in uiris retro magis quam in priori parte corporis uelut cubitorum coxarum sed et cutem raram declarat pilus.

Prima conclusio affo. Rigores in mulieribus incipiunt magis ex lumbis ascendentes p dorsū ad caput pbat̄ mulieres sunt viris ex natura frigidiores ꝛ maxime circa partes iā dictas. ergo cōclusio vera pȝ ɔña. ꝛ aīs^m circa litterā declarabit̄. ¶ Prio nota p rigoreȝ hic intelligendū motum membrorū ɔcussiuū: ppt̄ motū humoꝝ uelocit̄ sp̄soꝝ super musculos ꝛ lacertos: ꝛ non solum rigoreȝ: sed etiā typū q̄libet febrē āncedēteȝ vt frigus oripilatio ⁊c̄ de his enī omnibus verus est affo. vt patebit. Secūdo nota: q̄ ɔclusio affo. potest habere intellectū duplicē. p̄mo q̄ rigores in mulieribus magis incipiunt ex lumbis q̄ ex alijs partib⁹ corporis ꝛ hūc sensum non puto esse verum cū enim alie partes ut extreme: sint frigidiores densiores lūbis. frequentius alijs paribus ex illis partibus rigores incipiūt secūdus intellectus esse potest: vt per complexioneȝ cōparent̄ mulieres viris: in tali inceptione rigoris ex lumbis: vt sit sensus. q̄ magis in mulieribus incipiunt rigores in lumbis ⁊c̄. q̄ in viris. ꝛ sub hoc sensu videtur cōclusio cōcedenda: ꝛ sic videt̄ a cōmentatore in cōmento: ꝛ exponit̄ magis idest intensius ꝛ freq̄nti⁹. 3° nota: q̄ stāte in membro debita dispositione ad sentienduȝ. tres videnter potissime cāe impedientes rigoreȝ: vel remouentes aut diminuētes. p^a fortitudo v̄tutis mēbri. 2^a caliditas mēbri. Tertia raritas mēbri ppt̄ ei fortitudinē expellitur materia ad partes debiles: propter caliditatē subtiliat̄ calefit ꝛ resoluit: ꝛ non retinet̄ materia q̄a nō sic cāt rigorē sicut in membro vel in corpore alio aliter se habente: propter raritatem vero trāspirat materia. q̄re ⁊c̄. q̄ cause secūdū plurimū in viris q̄ i mulieribus magis r̄periūt ⁊c̄ Primo q̄a alijs paribus: habitudo viri est calidior fortior et rarior ꝛ porosior: tota habitudine mulieris. Secūdo q̄a iuxta lumbos aut renes vel musculos illos circa renes existentes dictos vulgariter lumbi vel parum distāter: situatur matrix in mulier̄ que est membrum frigidum in genere membrorū

cuȝ sit neruosa vel ligamentalis. xxi. tertij. caᵒ. i. ī viris aūt nō est ista: ⁊ colligiť hec cā a cōmētatore li. epidimi. li. iij. Et ex his pȝ cā verificās cōclusionē. Tertio nota: licet ita sit. secūdū plurimū tamē potest contingere ⁊ de facto contingit oppositū: eo primo ꝙ cōtingit aliquam mulieré aliquo viro esse calidiorem aut merito etatis aut merito cōplexionis secundo etiam quia contingit materiam esse in viro situatam in loco vbi extra venas egrediens a virtute non victa vel superata: in viro necessario causabit rigorem in loco iam dicto ⁊ incohabit in muliere aut econtra Quarto nota ꝙ postꝙ rigores circa lumbos inchoauerint: ascendūt postea ad nucham ⁊ tandem caput ⁊ cerebrum: q̇a he sunt partes consequēter minus calide ⁊ molliores: ideo passibiliores: propter etiam propinquitatem nuche ad lumbos. ⁊ rectitudinem nuche ad cerebrum ⁊ caput ⁊c̄.

Et uiris.

Secūda conclusio. rigores in viris magis incipiunt retro ꝙ ante: retro inquā: quia circa cubitos ⁊ cossas: probatur cutis ī anteriori parte est rarior ꝙ in posteriori: ergo circa illam partem minus incipiunt rigores: consequentia tenet ⁊ assᵐ probatur quia pars anterior est pilosior ergo ipsa est rarior.

Primo nota ex deductione cōclusionis: aliam fieri comparationem in hac secūda conclusione: ⁊ aliam in prima: in prima enim comparabatur mulier ad virum vt patet: in hac autem comparatur pars posterior viri ad partem anteriorem eius: q̄ntum ad rigorem. Secundo nota: ꝙ ex quo anterior pars calidior: est fortioris complexiōis ⁊ rarior parte posteriori. potest aliqua materia sparsa ad anteriorem partem non esse sufficiens causare rigorem: que tamen pulsa ad posteriorem causabit propter causam circa precedentem conclusionem assignataȝ

Tertio nota: hoc verū esse non semper: sed vt ī pluribus: sicut in precedente conclusione: de muliere respectu viri declarabatur: saltem quantum ad vltiāȝ cāȝ hēus ei casū ī dñā margarita dñi. U. q̄ omni die patiebatur in principio paroxismi rigoré fortem: ⁊ īcipiebat circa partes pectoris: deinde ad faciem ⁊c̄. Ultimo nota per raritatem in proposito intelligere debemus porositatem: pars enīȝ anterior porosior est posteriori: quia calidior: cuius signū est: quia pilosior ⁊ sic videtur commentator exponere in cōmento hic possent fieri quedaȝ leues instantie. Primo contra primam conclusionem quia aliquibus maribus alique mulieres sunt calidiores: ergo ⁊c̄. Secunda citius imprimit ⁊ facilius materia calida rigoris causatiua in partem calidiorem q̄ȝ frigidiorem: ergo citius ⁊ fortiorem causabit in ea rigorem. Item quia sensibilior: ⁊ multa sēsibilitas est de causis rigoris: vt p̄ma q̄rti caᵒ. de rigore ⁊ oripilatōne. Tertio stante sola siccitate materiali causať pilositas maior: ergo istud argumentū nō tenet. pilosior ergo rarior: ⁊ calidior. Ad p̄mū patet quid dicendū. Ad secundum dicitur negando cōsequentiā: citius ⁊ facilius imprimit ⁊c̄ licet enim facilius imprimat: facilius tamen ⁊ citius recipit impressionem ad quā sequiť eius resolutio ⁊ ⁊ prohibitio rigoris: non eniȝ quelibet impressio sufficit causare rigorem. sed hoc est raro propter causas tactas. Ad confirmationem similiter patet respōsio. Ad terium dicitur illud esse verum: quia sola siccitate aucta supra temperamentum fit maior adustio materiei que in pilum cōuertitur: veruntamen vbi percipimus pilos plures ⁊ grossiores: ⁊ cū hoc partem non esse sicciorem sed molliorem: sicut est anterior pars: concludere possumus ipsaȝ esse calidiorem vel rariorem: vel dicitur vt quidaȝ: hoc esse verum vt in pluribus.

quartāis habiti non ualde a spasmis apprehenduntur: si uero apprehendantur plus et superueniat quartana soluuntur

Prima conclusio patientes quartanas non valde a spasmis comprehenduntur. probatur in patientibus quartanam non inueniť causa spasmi causatiua ergo conclusio vera patet consequentia ⁊ assᵐ circa litterā declarabitur. Secūda conclusio: quartana superueniens patienti curat spasmum: probatur quartana exiccat vel consumit materiam spasmum causantem: ergo conclusio vera. pȝ ꝯsequentia: ⁊ assᵐ circa litteram declarabiť. Idem prima iiij. tractatu secundo caᵒ. de quartana p̄iodica ad finem. dum inquit. Et quartana que salua est. liberat ab egritudinibus malis melancolicis. sicut epillia ⁊ melancolia ⁊ in ea est securitas a spasmo: qm̄ humor est siccus: ⁊ secūda tertij: quartana confert ad illud propter consecutionem tremoris eius: ⁊ ꝓpť multitudiné sudoris sui: ⁊ cui accidit quartana raro accidit ei spasmus: nam securus est ab eo: ⁊ sexto epidimiarū allegato capitulo ⁊ est vtilis in actu practico ⁊ ampliať. vt pȝ. Primo nota: per habitos a quartanis intelligentes esse fortes ⁊ longas quartanas patientes: Secundo nota: hos etiam non valde: quia raro a spasmis comprehendi per spasmos repletionales spasmos intelligendo propť multa p̄mo quia corpore habito a quartana: significatur in eo dominari humorem melancolicuȝ qui quia terrestris est vehementer: non est aptus ī substantiam nerui penetrare. ⁊ consequenter spasmos causare. quaȝ causam explicat Auicen. p̄ma quarti allegato caᵒ. dū inquit ⁊ ī ea est securitas a spasmo quoniam humor est siccus. Secūdo. q̇a quartana est corporis ⁊ humoris valde exiccatiua. primo pro quanto se. est que est morbus calidus ⁊ siccus. vt colligitur. primo huius cōmento. xvi. ⁊. xviiij s. humide diete: secundo etiam quia materia a qua pendet quartana est humor valde siccus: ⁊ per consequens exiccatiuus ad quā intentionem fortasse retulit Auic. nā in quartana est sudoris multitudo ad quam sequitur corporis exiccatio ⁊ per consequens neruorum ineptitudo ad spasmum repletionalem Similiter quia in sudore euacuantur humores flegmatici: siqui in corpore fuerint: aut saltem subtiliāť tur: ⁊ dereliquunť solum terrestres inepti ad faciendum spasmum: vt supra dictum est. Quarta cā potest esse fortitudo tremoris seu rigoris: ad quam sequitur fortis commotio: id est. agitatio neruosorum ⁊ lacertosorum membroruȝ in quo materie sique lacertis imbibite sunt: aut resoluunť aut expelluntur: vel saltem subtiliantur ⁊ resolutioni ⁊ eua

cuationi preparantur. ideo ⁊ cetera ⁊ has duas vltimas causas tetigit aui. secūda tertij allegato ca°. cū inquit. Quartana quoq; cōfert ad illud propter cōsecutionē tremoris eius ⁊ propter multitudinem sui sudoris. ¶ Intelligendū est tertio: licet ita sit ꝑ per accidens tamen possꝫ quartana multum inbecillitādo digestiuā virtutē eē causa ut mltiplicaret humor frigidus crud⁹ qui posset esse causa spasmi. verum est tamen ꝙ hoc est valde raro. talis enim secunda quartana non esset salua: de qua in proposito non est sermo: vt patet in concordia superius allegata hic possent fieri leues instantie: fortes autem generaliter tetigi supra secūdo huius affo. ⁊ cōmento. lvij. ā spasmo ⁊ thetano ⁊ ibi vide ⁊c̄.

Quibꝫ coria circuntēdūtur sicca et dura sine sudore finiēt uitam: Quibus uero relaxa et rara cum sudore finient uitam:

Prima cōclusio: morituri quibus coria circundātur dura ⁊ sicca existentia. finient: i. morietur sine sudore. probat̄ in talibus deficit sudoralis materia vel non saltem circa cutem expellitur ergo conclusio vera. pꝫ ꝯña ⁊ assm̄ circa litterā declarabitur. ¶ Secūda conclusio morituri quibus coria sunt rara ⁊ laxa. finient. i. morientur cum sudore. probatur in talibus propelletur iam materia sudoralis ad cutim. ergo conclusio vera. pꝫ consequentia. et assm̄ circa litterā declarabitur. Similis sententia colligitur sexto epidimiaruꝫ allegato loco ⁊. x. continentis ꝑmo ca°. ⁊ secunda quarti ca°. de speciebus mortis: dū inquit. Et quādo cutis est sicca ⁊c̄. ⁊ est vtilis ⁊ ampliat̄ vt patet. Primo nota: ꝑ coria cutim intelligendaꝫ esse: que dura ⁊ tensa fit propter vehementē resolutionem ⁊ exiccationem. primo qa siccitas est causa duritiei. secūdo de generatione. Secūdo quia per resolutōnem fortem euacuantur partes subtiles aeree ⁊ aquee: q̄re remanent terrestres ⁊ dur̄ ⁊ aspere: tendunt̄ autē ꝓpter cutis minorationem ⁊ corrugationem: paucificato enī humido substantifico cutis abbreuiatur in dimensionibus suis. quare remanet valde tensa circa partes ¶ Secūdo nota per cutem laxam rarā intelligere debem⁹ cuteꝫ quodammodo fluidā ⁊ molleꝫ quod ꝓuenit ex materia humida multa ad cutim mota: sicut experimur in principio anteꝙ fiat sudor i corporibus. Tertio nota: ꝙ licet virtus prope mortem succumbat. frequenter tamen in expellendo materiam vltimuꝫ facit conatum. ad quem sequit̄ alicuius partis materie expulsio: quandoq; prouocatur sudor quandoq; secessus qa quādoq; prouocatur sudor in quo casu prius fit cutis rara laxa: ex isto patet veritas afforis. dubitationes que caderēt sunt leues ⁊ cetera.

Ictericī non ualde inflati fiūt

Conclusio affo. est ista Inflati non fiūt ycterici quoꝝ ycteritia est ex nimia caliditate epatis nimiam coleram multiplicantis que per totum dispersa corpus facit ytericū Yeteritia tamen ex oppilatione contingente: posset Et dixit notanter non valde. i. raro quia aliquando posset esse: sicut patet de timpanite que consequitur malam complexionem epatis. et cetera.

¶ finis quinte particule

In diuturnis lienteriis: oxiremia superueniēs prius non existens signum est bonum.

Prima conclusio istius affo. est ista Oxiremia superueniens lienterijs diuturnis: ⁊ prius non existēs est signum bonuꝫ. ꝓbatur quia oxiremia superueniens significat lienteriaꝫ declinare: ⁊ virtutem taꝫ retentiuam ꝙ digestiuāꝫ cōfortari. ergo conclusio vera. patet consequētia: ⁊ assm̄ circa litterā declarabitur. Idem: xiij. tertij tractatu. v. ca. de lubricitate stomachi sine leuitate: dum inquit. Et eructuatio acetosa est secūdū ypo. signū bonū. significat enim augmentum caliditatis diminute. nam si non fuerit caliditas non erit ventositas nec eructuatio ⁊ xvi. tertij ca°. primo satis ad ꝑncipium ⁊ est vtilis i actu pronostico ⁊ operatiuo. pro quanto facit me dicuꝫ scire causam lienterie. ⁊ ampliatur ad omnia in quibus contingit lienteria cū oxiremia secundum modum inferius dicenduꝫ. ¶ Primo nota vt in cōmento colligitur. Lienteria est velox exitus cibi uł potus per inferiora in eisdem qualitatibus quibus sumpta sunt ⁊ hoc propter impedimentum in virtute stomachi contentiua ⁊ digestiuia contingens. Ex quo patet primo quid per diuturnam lienteriā sit intelligendum. ¶ Secundo ꝙ non omnis exitus cibi vel potus indigesti est lienteria. nisi cum hoc ponatur ipsum esse velocem ⁊ in breui tempore factum. post horum assumptionem: nisi etiam hoc ponatur contingere vitio stomachi quandoq; medicina solutiua illud idem facere posset. sed non esset ꝓpric lienteria. Patet tertio lienteriam proprie non esse egritudinem sed accidens. est enim actio lesa: ⁊ per lienteriaꝫ intelligimus actum illum expulsionis preter naturam: aut exiens mutatum. licet autem intelligatur per lienteriam res sic preternaturaliter expulsa frquenter tamen per lienteriam intelligunt auctores malam complexionem vel egritudineꝫ stomachi: ad quam sequitur fluxus iam dictus Dicta est autem lienteria eo ꝙ cibū tanꝙ per lineā intestinorum nullis obstantibus faciat prolabi. q̄r to ethimologiarū. vij. ca°. enteron grece latine intestinum: ideo lienteria ⁊ non lientiria proferatur ¶ Secundo nota ꝙ in qualibet lienteria reperitur duplex actio lesa. s. retentiua ⁊ expulsiua. ⁊ fortasse attractiua: principaliter tamen ex impedimento digestiue ⁊ retentiue fit lienteria: ⁊ augmento expulsiue: sed hec virtutes in lienteria vario modo leduntur. verbi gratia digestiua. quandoq; enim

leditur per essentiã: quãdoq; per cõmunitatẽ ⁊ ꝑ col
ligantiaꝫ: per essentiam quidem. quia per distempe
riem instrumenti digestiue essentialiter deseruientis
puta caliditatis hac enim distemperata: quia au-
cta vel diminuta taliter vt digestio impediatur di
cimus virtutem digestiuam essentialiter ledi. econ
uerso vero quãdo non est distemperãtia in instru
mento primo virtuti deseruiente. sed leditur pro
pter lesionem alterius sibi subseruiẽtis virtutis di
cimus ipsam ꝑ colligantiam ledi: sicut si lesa reten
tiua impediretur actꝰ digestiue siue digestio obiec
to digerendo non debito tempore retento lederẽt
digestiua: quandoq; autem contingit vtrunq; quia
simul est distemperies in instrumento digestiue. ⁊
retentiue: Ad propositum hic potissime est ser-
mo de lienteria in qua in virtute digestiua est es
sentialiter nocumentum: datuꝫ ad intellectum nisi
enim ita esset: non esset conclusio vera. vt pꝫ:
Tertio lienterie multiplex potest esse causa: primo
multa lubricitas ⁊ humiditas stomochi ⁊ intestino
rũ. secũdo ulcera ĩ stomacho vel ĩ intestinis vł ex
coriatio. tertio multa frigiditas digestiuã impedi-
ens ⁊ cõtentiuam debilitans ⁊ de tali potissime est
sermo: alia causa potest esse nimia caliditas vł sic
citas: eo ꝙ omnis immoderata qualitas deijcit ⁊c̃
Quarto nota. per oxiremiã ĩtelligere debemꝰ ace
tosaꝫ eructuationeꝫ: cuius causa põt esse multiplex
vt. xiij. tertij tractatu ꝑmo de signis dispositionũ
stomachi sumptis ex eructuatõne. ꝑma multitudo
melancollie effuse ad os stomachi: secunda flegma
acetosum a capite uel ad stomachũ fluens aut etiaꝫ
in stomocho generatũ. tertia mala complexio cali
da faciens ebulire cibum ⁊ ipsum ĩ acetositateꝫ cõ
uertens: sicut lacti ⁊ musto contingit: quarta mala
cõplexio frigida in stomocho indebite digerens si
cut fructibus accidit anteꝙ̃ maturescãt: hec aũt om
nia cognosci debent per signa propria que. xiij. ter
tij colligenda sunt. Ad propositũ hic est sermo d̃
oxiremia propter debilitateꝫ digestionis: a mala
materia frigida prouenientе. proueniens eni a me
lancolia vel flãte ⁊c̃. proculdubio non significat bo
nuꝫ si supuenerit lienterie. Quinto nota ꝙ licet ex
oxiremia significetur nocumentũ in digestione: nõ
tamen significatur digestõis ablatio: ideo minor le
sio per eam significãt ꝙ̃ per lienteriã simplicem a
mala ꝯplexione frigida prouenientem. per quam
fit per se ablatio digestionis. si ergo oxiremia sup
ueniat ⁊c̃. vbi prius calor in tantum debilitatus
erat. vt nullam faceret uaporis sensibilis eleuatio
nem ⁊ nullam in cibo faceret transmutationem nec
cibus a virtute retineret̃ per tempus sensibile vel
amplectaret̃: nũc aũt transmutat̃ transmutatõe du
cente ad acetositateꝫ significat calorem in tantum
vigoratũ esse vt a maiori tempore cibus cõtineat̃.
⁊ a calore maiorem recipiat mutationẽ: quare est
signum bonũ. pro quanto significat reditũ mẽbri
ad suã naturalem dispositionem: ⁊ istam causaꝫ sẽ
tit Aui. xiij. tertii allegato ca°. dũ inquit. Signifi-
cat enĩ augmentũ caliditatis diminute. nã si nõ fu
erit caliditas: nõ erit ventositas vel eructuatio
Sexto nota non solũ esse hanc oxiremiam signum
bonum: sed etiã esse bonũ per viã cause: saltem a-
cetositateꝫ illam acetosum eniꝫ corrugat ⁊ inspissat

quare ꝯtentiuam vigorat. ⁊ sic digestionem cibi ꝯ
tentiue fortitudo iuuare poterit: ⁊ istam sẽtentiam
collige. xvi. tertij allegato ca°. dũ Aui. ⁊ ypo. qui
dem laudauit in ipso eructuationem acetosam. quo
niam significat caliditatem ⁊c̃. ⁊ subdit ĩfra ⁊ quo
niam acetositas quandoq; incidit ⁊ preparat stoma
chum: ⁊ facit acquirere retentionem: ⁊ tũc lauda-
bitur per illud inquantuꝫ ẽ signum ⁊ inquantũ est
causa propter quod autem addita sit illa particula
prius non existens patebit in commento.

sed contra dicta sunt difficultates
quamplurime. Prima est: non videtur aliquã
esse diuturnã lienteriam: quia in lienteria nõ trans
mutatur cibus nec conuertitur in substantiam aliti
sꝫ cũ tali dispositione non potest vita longo tempo
re ꝑmanere: ergo ⁊c̃. Secũda est q̇a videt̃ ꝙ ĩ
cuiuslibet lienterie principio saltem a mala comple
xione frigida procedente. debeat apparere oxire-
mia q̇a antequam actio transmutans cibum totali
ter auferatur. notabiliter debilitatur. ex qua de-
bilitatione subsequit̃ cibi acetosatio: ergo. Con
firmatur q̇a signetur mensura frigiditatis per quã
preexistentem fiebat lienteria siue oxiremia. q̃ sit
quatuor graduum. sit illa cum qua post fiet oxi-
remia trium gradum. Et arguitur in principio
prius quam stomachus duceret̃ ad frigiditatẽ qua
tuor graduum productus fuit ad frigiditatem tri-
um graduum ergo in principio prius fuit oxiremia
Tertia diffculats oxiremia. est accidens morbi
ergo non est signum bonum. Ad primum dicit̃.
non esse intellectum auctoris in littera: sic auferri
transmutationem cibi. quod nihil penitus in sub-
stantiam mutetur cibati: sic enim in cibato non sal
uaretur virtus. sed quia modicum de cibo trans-
mutatur: secũdũ plurimum transit in conuersũ sub
forma cibi: ideo dixit actionem illam auferri.
Pro secundo dicitur: ꝙ si mala complexio causans
lienteriam ĩduceretur paulatim prius veniret ad
dispositionem per quam fit oxiremia. deinde vl-
terius alteratione procedente: cessaret oxiremia:
quia ita diminueretur calor vt nullam eleuaret
ventositatem: posterius auteꝫ rediret ad oxiremi
am si paulatine mala complexio remoueretur. per
prius ergo non existentem intellexit ꝑus non perse
uerantem: que a flegmate prouenire potest aceto
so vel consimili. Ad tertium dicitur negando
illam consequentiam: non repugnat idem esse acci-
dens morbi ⁊ signum morbi demonstratiuum: et
tamen illud est signum salutis future pronosticum
vt alias declaraui Addo adhuc vnum notabile
quod ad veritatem afforissmi requiritur oxiremi
aꝫ non perseuerãre. sꝫ post paruũ tempus remoue
ri: succedẽte eructuatione calidiori ⁊ minoris ace-
tositatis hac enim superueniente significatur calo
rem continue vigorando ⁊ melius digerendo pro
cedere. ⁊ tũc stabit affo. veritas ⁊c̃.

uibus nares humide natũ
ra et semen humidum sanis
egrius: Quibus uero con
trarium salubrius.

¶ Conclusio affo. est ista. Habentes naturaliter nares humidas et semen humidum cito infirmatur probatur in talibus corporibus abundant materie egritudinum causatiue. ergo conclusio vera. patz consequentia. et affm circa litteram declarabitur ¶ Secūda conclusio. habentes nares siccas semen siccum salubrius se habent. probat per causam oppositam. Idem primo terapen. dispositionis regalis quarto capitulo et qnta tertij ca°. de catarro in sententia et a mesue in suo de appropriatis ca°. de catarro in sententia et est vtilis in actu pronostico et operatiuo et ampliatur vt patet. Primo nota ñ solum per nares voluit ypo. nares intelligere. sz etiam aliorū pncipaliū emūctoriū. et etiā ipsius cerebri emūctoria alia. vt aures occuli et huiusmodi quia tñ plures supfluitates ex naribus et manifestius expelluntur. qa etiā ex illis euidenter significatur humiditas cerebri ex qua probabiliter arguitur humiditas tocius ideo de narium humiditate magis explicatam fecit mentionez. ¶ Secūdo nota: p nares humidas itelligēdas esse nares a quibus multe defluunt humiditates: per cōpationez ad corpus tēperatuz. et hoc huiusmodi superfluitatibus humidis et aquosis potissime existentibus. Tertio nota in affo. reperiī naturaliter ad dandum intelligere: qa hoc est verū si corpus in sua dispositione naturali sit tale siue ex generatione siue ex tempore hoc fuerit si enim corpus esset actu egrū aut neutrum ex inordinato regimine: vel alia causa nō esset afforissmus verus. ¶ Primo nota per semē humidum intelligendū esse semen fluidum et aquosuz Ex quo licet imediate significetur super cōplexionē testiculoruz. mediate tamen et pro quanto tamen materia seminis secūdum medicorū sententiā a mēbris pncipalibus omnibus deciditur arguiī totius humiditas: vel forte quia euidentius arguitur humiditas cerebri. cū plurimū materie spermatis secūdū intentionem ypocratis decidatur a cerebro: vt. xx. tertij semen enim decisum a corpore cōuenienter sano. debet esse cōpactum et globosum. vt loco preallegato. Quinto nota: hec corpora faciliter egrotare egritudinibus materialibus. s. humidis: stantibus eni bis signis: in toto est cōplexio humida. quare plures in toto superfluitates superhabundant: que sunt materie egritudinū: ¶ Similiter etiā ex hoc arguitur ex cerebro plurima catarralem materiaz descendere: que plurīū egritudinū potest esse causa vt quinta tertij allegato capitulo et Mesue de appropatis alle. ca°. qa fluēs ad stomachum et intestina: nausea vomitū et indigestiōez diarriam lienteriaz causant: ad pectus pulmonem et guttur squianciam: tussiz: asma: ad ventriculos cerebri epilensiam appliam: ad neruos spasmum thetanum tremorez paralisim stuporez et cetera Ex quibus patet ueritas conclusionis affo. ad quod etiam facit quod per humiditatez corpora talia reddunī magis passibilia. ¶ Sexto nota per corpora cōtraria modo se habentia: intelligenda esse corpora a quibus superfluitates non defluūt que possunt esse temperata: et itelligere possumus etiaz siccas nares habentia: respectu temperati: vt corpora sicca que minus egrotant propter causaz oppositaz.

¶ Utrum afforismus sit uerus quod non

Primo auctoritate ypo. vi. epidimiarū. qui videtur recte oppositū affo. ponere. Secūdo nocumentū inanitionis deterius est nocumento repletionis: sed humidorū peccatū est in repletione alioruz econtra. ¶ Confirmatur septima quarti tractatu quarto ca°. de extenuatione: vbi poniī nocumentuz pinguedinis minus esse nocumento siccitatis siue extenuationis Tertio qa hūiditas est vite conformior quam siccitas. ¶ Quarto quia possunt equaliter labi. ergo possunt esse eque mali lapsus.

ad oppositum uidetur esse sententia:

affo. et cōmenti. ¶ Responsio cōmunis: quod quia cōplexio humida est passibilior. ideo facilius cadit in egritudines et facilius in egritudies materiales humidas quam siccior cōplexio: licet complexio sicca cuz presentia multi humoris sicci et a tempamēto distātior possit facilius egrotare. Ego aūt per ea nō cōphēdo qliī rñdeaī. ad argua qa certe ñ rñdent iō mihi viī aliī respōdēdū qa nō fuīt nares humide et semen notabiliter humidū. nisi corpore ab humido temperato multuz lapso. et cū hoc frigido: vel saltez sic humiduz calidū excecat ad bonuz sensum et notuz est talia corpora facile egrotare. corpora autez a quibus non defluunt et cetera. intelligenda sunt tantū non multū sicca. qa non requiriī magna siccitas vltra tēperamētū: vel nō defluāt humiditates nec etiā multū frigida. qa illa etiā facit nares humidas quare et cetera. ¶ Uel dicere possumus quod hic cōparat humida flegmatica ad contraria scilicet sicca colerica. et hoc est vez. et tūc patet solutio ad argumenta. preterquam ad primū. ad quod potest dici quod ibi cōpauit ypo. corpora habentia semen humiduz quia humidū et calidū et habentia siccā qa paucam vt sanguinea melancolicis uel colericis. aliter sunt saniora pro cōseruatione speciei: vel alter sūt saniora: quia minus potentia ledi ex coitu: cuz per coituz in illis purgenī multe materie nociue: vel aliter habentes nares humidas. i. per quas supfluitates cerebri debite expelluntur. quam siccitatez habētes. i. in quibus retinentur. et hoc semper est intelligendū cū aliqs paribus. Ad alia vero tenendo solutionem secundam pz faciliī solutō qa nō uideo primā responsionez quomō respondeant.

In longis uero dissinteriis cibi abstinentia maluz: et cū febre peius.

Prima conclusio abstinentia est malum signum in longis dissenterijs. ¶ Probaī huiusmodi abstinentia ē causa multi defectus uirtutis: et cū hoc significat paruā esse dissinteriā. ergo cōclusio vera. ¶ Scda cōclusio huiusmodi dissinteria cū febre est peius signum. probatur vt prius. Primo nota si dissinteria sit breuis et fiat abstinentia. i. abhominatio cibi hoc poterit esse propter humores malos inficientes et cetera. sed postquam fuit longa. significat vel mala vlcera: vel humores totius esse corruptos: cuz in tanto tempore purgati nō sint quare deterius signuz est in ipsa longa. ¶ Secūdo nota per abstinentiā abhominationem intelligi. Tertio nota est mala per viaz signi et cause vt patet et declaraī

primo modo. 4°. nota cū febre adhuc peius. qa per ipsam plus prosternitur virtus zc.

ircunfluentia uulnera male ↄsuetudinis mala sunt

Iste affo. patet ex cōmento.

olores in lateribus et in pectoribus et in aliis partibꝫ si multum differunt ad discernendum malum.

Conclusio affo. est ista. Dolores in lateribꝰ pectoris ꝛ aliis partibus corporis multuꝫ differentes anteꝙ cognoscat̄ sunt mali. probat̄ huiusmodi multa dilatatio: impedit curā doloruꝫ horum ergo cōclusio vera. patet cōsequentia ꝛ affm̄ circa litterā declarabitur. Idem. vi. epidimiarū. ꝛ est vtilis ꝛ ampliat̄ vt pꝫ. Primo nota hanc litterā reperiri dupliceꝫ. vna littera habet ad cognoscendū. alia littera habet ad discernendum. ꝛ sub vtroqꝫ sensu vera est conclusio affo. licet Gali. secūdū primā expositionem potissime videtur exponere. Secūdo nota non soluꝫ de dolore affo. esse verū. sed d̄ qualibet dispositione preter naturā periculosa vel infesta multū ad se curam vertente. doloreꝫ tamē tanꝙ dispositioneꝫ frequentissime occurrentem et a multis causis pendentē. quare difficilius ē eius distincta cognitio: virtutem etiam multum prosternentem principaliter hic introduxit. Tertio nota per dolores in lateribus maxime intelligendas esse dolores circa pleuraꝫ siue panniculuꝫ tegenteꝫ pectus interius in pectoribus maxime quando ad anterioreꝫ parteꝫ vt in periplemonia. ꝛ per alias partes intelligit alia mēbra extra hec. Quarto nota hoc esse malum per viaꝫ signi ꝛ per viā cause p viam quideꝫ cause qa huiusmodi doloris ignorantia est causa: vt non debite applicētur remedia ipsius doloris remotiua: ꝛ per consequēs ꝙ dolor ꝛ eius causa figatur: ꝛ fiat mansiuus ꝛ tandeꝫ corpus ad deteriorem dispositioneꝫ perducat. hoc aūt est malū. Item malū est etiaꝫ medico. quia non potest d̄ termio istiꝰ doloris cōsequenter pronosticari. Secūdo est malū per viā signi. pro quanto significat varietatem cause aut causaꝝ facientiū istum dolorem ꝛ pluralitatem. vt nunc videat̄ vniꝰ maneriei nunc alterius. aut simul confuse cāe plurium doloruꝫ concurrent vt causa pungitiui mordicatiui extensiui aggrauatiui ꝛ sic de aliis. hoc aūt malum est vt patet ergo zc. Quinto nota de dolore plures possumus habere notitias. vnaꝫ generalē q̄ sciꝰ ꝙ ē sensatio mala aut ꝙ ē fortis aut debilis aut ↄtiuꝰ aut iterpollatꝰ ꝛ secūdū hꝰ facilit̄ q̄si semper ab infirmi ꝛ a medici narratione etiam cognoscitur. Secūdo possumus de ipso habere notitiaꝫ specialem: puta secūdum specificam denominationē eius sumptā s̄m plurimuꝫ a specifica denominatione cause: vt an sit pungitiuus. vel vlcerosus. an extensiuus: an aggrauatiuus: ꝛ sic de aliis: an calidꝰ fuerit. zc. ꝛ hoc modo cōtingit medicū multum differre ad cognoscendū doloreꝫ. propter causam in precedenti notabili tactam: ꝛ tu considera.

Sexto nota licet in omnibus malū sit deterius tamē in vna parte ꝙ i alia vt in parte nobiliori ꝙ in pte minus nobili ꝛ sic de aliis.

Efretici et circa uiscera dolores laboriose sanantur in senibus.

Iste affo. patet ex cōmento.

olores et tumores circa uētrem existentes: superiores quidem leuiores: non superiores uero fortiores.

Conclusio affo. Dolores ꝛ tumores superficiales circa ventrem existentes. sunt leuiores profundis vel profundioribus probatur huiusmodi dolores sūt in partibus grossioribus a principalibus distantiores quibus etiaꝫ melius possunt remedia applicari ergo conclusio vera patet cōsequentia. ꝛ assumptū circa litterā declarabitur. Primo nota non solum dolores. sed etiam omnem aliam dispositionem preter naturā intelligendū esse. Secundo nota per tumores omnia apostemata cuiuscunqꝫ maneriei fuerint ꝛ hoc aliis partibus Tertiō nota per ventrē cōcauitatem membra naturalia cōtinentem. Quarto nota per superiores superficiales. ꝛ per inferiores profundos vt cōmentator i cōmēto. Quinto nota hos esse leuiores zc. Primo qa exteriores ptes. vt plurimū ignobiliores Secūdo quia minus sensibiles. Tertio quia melius possunt medicamina approximari. Quarto qa partes profūdiores sunt calidiores quare ex dolore i apostemate magis inflammantur ꝛ sic magis augetur nocumēntum. Quinto qa a principalibus membris sunt distantiores zc. Ex quibus pꝫ veritas afforismi.

dropicis que nascuntur in corpore uulnera non facile sanantur.

Conclusio affo. est ista. vulnera in ydropicis nō faciliter sanant̄. probat̄ quia i ipsis abundat humiditas superflua mala: vulnerum prohibens sanationem. ergo conclusio vera. pꝫ cōsequentia ꝛ affm̄ circa litterā declarabit̄. Idem colligit̄. xiiii. tertii. caꝰ. de ydropisi. ꝛ. 4ª. quarti tractatu tertio pmo capitulo ꝛ ampliat̄ non solum ad ydropicos. Primo nota per ydropicos intelligendos esse de cuiuscūqꝫ speciei ydropisi potissime tam̄ de asclite ꝛ yposarca. Secundo nota per vulnera omnes solutiones continuitatis innatas. s. ab intrinseco vl' ex trinseco illatas. Tertio nota. tarde sanare propter defectum caloris naturalis debentis carnē regenerare ex debilitate epatis: propter etiaꝫ aquositatem nutrimenti. propter etiam superfluitates multas cōsolidationem impedientes.

ate pustule non ualde pruriginose facilius sanātur.

Conclusio affo. est ista. Late pustule

non sunt magni pruritus causatiue probaẽ ipsaruz
materiá est minus acuta : ⁊ cum hoc minus unita :
ergo conclusio vera : patet consequentia ⁊ assump
tum circa litterã deducetur Et idem septima quar
ti tractatu tertio capitulo ð scabie ad principiũ ⁊ ẽ
vtilis ⁊ ampliaẽ ut patet. Primo nota per pustulas
bothor siue apãta parua intelligenda : vt variole
morbili veruce ⁊ pori. ¶ Secũdo nota hee pustu
le. vt secũda primi doctrina prima caº. de egritu
dinibus compositis multipliciter distinguuntur. pri
mo ex parte materie quia quedam ex calida que-
dam ex frigida materia : quedam sanguinee quedã
colerice. quedam ex mixta. vt morbili. quedam
ex flegmatica dicte ampulle : quedam melencolica
dicte veruce : quedam ex ventositate dicte inflatõ
nes. Differunt etiã ex parte figure : de quo in pro-
posito est sermo : quia quedam acute eminentius.
quedam late non multũ eminentes. Tertio nota
materia faciens pustulas dum est acuta valde a v̇-
tute exterius expellit : propter eius subtilitatem et
vnitur in loco vno. quare fortem causat prurituz
existente autem latiori significat materiam grossio
rez ⁊ frigidiorez. quare vide ꝯmentũ affo. x. ⁊. xi

apút dolenti aut circúmdo
lenti sanies aut aqua aut sã
guis defluens secundum au
resꝰ soluit egritudines.
Iste affo. patet ex commento.

Melãcolicis et freneticis emo
roides innate bonum.
Iste affo. patet ex cõmento.

moroides sanari antiquas si
non una dimissa fuerit peri
culum est idropisim aut pti
sim aut maniam fieri.
¶ Conclusio affori. est ista periculosum est sanare
emoroidas antiquas si non vna fuerit derelicta :
Probatur ex tali sanatione periculum est corpus e
uadere in ydropem. aut ptisim aut maniaz. ergo ꝯ
clusio vera patet cõsequentia ⁊ assᵐ circa litteram
ponitur Idem decimaseptima tertij caº. de signis
emorodiaꝝ. Et est vtilis in actu practico ⁊ amplia
tur vt patet. ¶ Primo nota ꝑ emoroides equiuo
ce tria importantur : quandoqꝫ enim intelligunt ali
qui per emoroides venas quasdam ad anuz termi
nantes quandoqꝫ illarum apertionem vel aposte-
mationem : quandoqꝫ intelligitur proprie fluxꝰ sã
guis. emag enim grece latine sãguis. ⁊ rois fluxus
inde emorois sanguinis fluxus : qui cum restringiẽ
ad cõuenientem apertionem venarum in ano.
Secũdo nota per emoroides sanari : intelligi debet
hunc fluxum remoueri : quia multipliciter fieri põt
maxime autem cum ora istarũ venarum restrin-
gentibus. ⁊ sic potissime intelligitur hic. ¶ Tertio
nota notanter dictũ esse antiquas. ad denotandum
ꝙ materie hm̃oi naturaliter declinaẽ a longa con-
suetudine ita ꝙ natura sollicita est per emoroides
sanguinis fecales superfluitates euacuare : vbi enĩ

natura non sic esset sollicita. nõ haberet euidentiã
tantam affo. ¶ Quarto nota vnam relinqui opor
tet : vt sanguis non totus qui expelliẽ retiẽatur : sꝫ
saltem pars fecalior ⁊ grossior expellatur. Quĩ
to nota ꝙ cũ ꝑ fluxũ emoroidaꝝ euacuetur sanguis
multus ⁊ fecalis : ex ipsaꝝ constrictione sequitur
huiusmodi sanguinis retentio ꝓᵐ plurimũ. qui san
guis ad epar regurgitans potest esse causa aposte-
matis epatis duri ⁊ extinctionis calidi epatis ¶ Itẽ
multa mlia secum admixta fortis etiam frigoris :
ad quod sequi potest ydropisis. Item fluens.
hic superfluus sanguis ad venas pulmonis potest
esse causa fracture vene ⁊ potissime in preparatis
ad hoc ad quod consequi potest ptisis Ad cerebrũ
vero proueniens potest esse causa melancolie cum
sanguis hic mlicus a quo prauus vapor est eleua-
tus spiritui comixtus reddat ipsuz siluestrez : quaẽ
⁊ mutantur cogitationes a naturali cursu ⁊ per cõ
sequens ⁊c̃. ¶ Ex quibus patet veritas affori. que
vide a marsilio quia clara sunt. Reliqui omnes
affo. patent vsqꝫ ad decimumoctauum.

Vesicam incisaz aut cerebrũ
aut cor : aut diafragma : aut
renes aut aliquod intestino
rum graciliuz : aut uentrez : aut epar
mortale.
¶ Conclusio affor. est ista mortale est vesicam esse
incisam : aut cerebrũ aut cor : aut diafragma : aut
aliquod gracilium intestinorũ : aut ventrem : aut e
par. ꝓbatur talem incisionẽ impossibile ẽ sanare : ⁊
ad impossibilitatem sanationis eius sequitur mors
ergo consequẽtia : ⁊ assᵐ circa litteram declarabũ
tur. Et est vtilis in actu pronostico : Et ampliatur
ad proportionalia membra. ¶ Primo nota nõ so
lum verificabilem esse conclusionem affo. de mem
bris in aforis. nominatis. sed de multis alijs quo
rum operatio est necessaria ad indiuidui conserua-
tionem in toto sicut splen : chistisfellis : pulmo ⁊ nu
cha : ⁊ sic de multis alijs ista tamen hec per exem
pla introduxit Secundo nota vesicam incisam
non consolidari conditionibus duabus ¶ Primo
ꝙ incisio sit magna ⁊ notabilis. Secundo ꝙ sit
in substantia neruea vesice ⁊ non carnosa : incisio
enim facta in collo : quia carnosum est in extractio-
ne lapidis frequentissime consolidatur vt experimẽ
to patet. Est autem hoc verisimile ꝓmo quia cum
sit neruosum membrum : nocumentum continue ꝯ
municat cerebro ⁊ nuce ⁊ renibus : etiam quia ex
ipsa fit frequens dolor multum virtutez debilitãs
propter superfluitates serosas acutas solitis ptibꝰ
occurrentes. ¶ Tertio nota incisionem in cerebro
vt in commento reperiri duplicem penetrantem ⁊
⁊ non penetrantem. In proposito est sermo de pe
netrante vsqꝫ ad ventriculos : non penetrantem ei
curari contingit. licet raro vt comentator in comẽ
to. ¶ Quarto notaꝰ de corde verum esse siue pene
trans siue non. dum tamen sit notabilis propter sen
sibilitatem membri : ⁊ in flamabilitatez sanguinis
⁊ spiritus eius de diafragmate. etiã pꝫ si notabilis
fuerit propter motum eius non recipit consolidatõ
nem. sicut de pulmone alias dictum est. de intesti
nis gracilibus patet propterea quia valde sunt ex

angnia ⁊ subtilia de grossis non sic dicitur: cū min⁹ sint exangnia ⁊ subtilia. Uident̄ etiā hr̄e aliquid carnositatis licet etiaʒ verum sit de ipsis. si multuʒ notabilis sit. Consimiliter de ventre licet dici posset. ꝙ sub ventre cōprehendi possunt intestina grossa: q̇a in compositione sua ⁊ cōplexione magis stō vicinant̄. De epē verū est: si fuerit solutio in epate magna per ꝙ̄ magne ⁊ notabiles vene deperdat̄ vel incidant̄. tantus enī fit sanguinis flux⁹: ꝙ ṗusq̄ restaurari possint moritur egrotans.

uando incisuʒ fuerit os: aut cartillago: aut neruus: aut maxille tenues. aut prepuciuʒ neqʒ crescunt neqʒ glutinantur.

Conclusio affo. qn̄ incisū fuerit os. vel cartilago aut nerui vel maxille tenues aut preputiū: non crescit nec conglutinat̄ In talibus enī est virtus debilis ⁊ nutrimentū resistens transmutationi. ergo conclusio vera: pʒ cōsequentia ⁊ afᵐ circa litteraʒ declarabit̄. Idē quarta quarti ca° ṗmo. ⁊ ṗma ṗmi ca°. de mēbris: ⁊ pluries alibi ⁊ est vtilis ⁊ ampliat̄. Prio nota per incisionē hic īntelligenduʒ esse solutionē ꝯtinuitatis: que est cū deṗditione notabilis partis. vel vbi solutio valde magna ē penetrans. Secundo nota vt 4ᵃ quarti ca°. ṗ° in genere mēbroꝝ nr̄i corporis r̄ṗiunt̄ extrema ⁊ mediū ī facillitate ⁊ difficultate restauratōis ꝓportionabiliter duritiei ⁊ molliciei ipsoꝝ membroꝝ. In duritie aūt extremū est os: in mollitie est caro ⁊ in medio sunt cartilagines nerui ⁊c̄. quorum aliqua sunt magis propinqua extremo molliciei: ⁊ aliqua duritiei. ⁊ ſᵐ hoc habem⁹ extrema ⁊ mediū ī facilitate ⁊ difficultate restaurationis ꝯsolidationis et vnionis. Quedā enī facillime vt caro: ⁊ quedam difficillime vt os: quedā medio modio. vt alia numerata. quoꝝ aliqua plus accedūt ad os ⁊ aliq̄ minus: Tertio nota causā facilitatis vnionis in mēbris solitis est multiplex ṗma mollities quare facilis fit inuiscatio ⁊ fortitudo caloris: quare ⁊ multū nutrimentū potest attrahere ⁊ multū cōuertere

Tertiō facilitas nutrimenti vel aptitudo ad conuersioneʒ que omnia in carne reperiūt̄: est ei moll̄ calida ⁊ humida ⁊ nutritur sanguine faciliter transmutabili. ⁊c̄. Ecōtra vero os. ex quibus pōt os eē difficulter unibile est eī durū propter quod difficilis fit inuiscatio. ⁊ difficilis applicatio ptiū solutaꝝ. exangue pauci caloris: vnde ⁊ modicū sufficit attrahere nutrimentū: eius etiā nutrimētū est grossum terrestre difficile trāsmutabile quare ⁊c̄.
Ex quib⁹ pʒ: ꝙ os ⁊ spermatica membra difficult̄ uniūt̄ ⁊ os difficilie ⁊ sicut membrum plus appropinquat nature ossis: ita difficilius vnit̄. Quarto nota penes causas dictas reperiri alias causas accidentales. vt motus membri. ut in pulmone et arteris et accidētīa supueniētia vt in corde ⁊ ptiū solutarū elongatio vt in neruo soluto cōtingit.
Quinto nota ī membris iā dictis triplicit̄ imaginamur fieri vnionē. Uno° p viā ṗme intentionis. q̇a .s. ptes reuniant̄ tali vnione quali prius vnus erāt

Secūdo modo p viā intentionis secūde. q̇a. s. loco deperdite ptis regeneret̄ aliquid qd̄ suppleat uicez eius diuerse tū fōnis ab illis ⁊ illud cōiter appellat̄ porus sercoides: Ad propositū hic intelligitur ṗmo°: ⁊ hoc respectu etatis ꝓuecte vt tertio tegni. ⁊ istā sententiā voluit Auicē. allegato ca°. Cā aūt pōt patere ex dictis facta eni solutōe notabili ex qua notabilis deperdit̄ ps in spmatico multū debilitat̄ virt⁹ eius: nutrimētū eius est grossum ⁊ calor eius est debilis ⁊ substātia dura igit̄ ⁊c̄.
Ex quibus pʒ veritas affo. hic essent multa dicenda de quibus 3° tegni dicet̄.

aniacis uaricibus. aut emoroidibus innatis manie fit solutio:

Omnes patent vsqʒ ad. xxvi. illuʒ. s. quibuscuuqʒ in causon. ⁊c̄.

uibuscunqʒ in causon tremores fiunt alienatio soluit:

Conclusio quibuscūqʒ corporibus ī causon fit tremor: alienatio soluit. i. ē signū solutionis tremoris. probat̄ hmōi alienatio est signum resolutōis mãe facientis tremorē. ergo cōclusio vera. pʒ ꝯn̄a ⁊ afᵐ circa litterā declarabit̄. Ideʒ secūda tertīj ca°. de tremore ī fine ⁊ ṗma q̄rti ca°. de causone. Et ē vtilis ⁊ ampliat̄ vt pʒ.

Primo nota q̇d per causonē ītelligi debeat.
Secūdo nota ꝙ tremor de quo in ꝓposito est ſmo causat̄ ex subito motu mãe acute mordificatiue vl̄ pungitiue super musculos ⁊ lacertos: quare virt⁹ percipiens nocumentū forti ꝯcussiōe mouet mēbra sicut apparet ī ṗncipio tertiane. hui⁹ g° cā excitās ē mā illa talit̄ mota. motū vero faciēs ē ipsa virtus
Ex q̇bus pʒ ꝙ q̄nto ipsa vt⁹ est fortior ⁊ materia ē acutior ⁊ magis īpressiua. tanto alīȷs pibus ē rigor fortior. Tertio nota per alienatiōʒ in proposito intelligendū eē pmixtionē rōis: que in casu afforis. ꝯseq̇tur motū materiei vaporose colerice ad cerebrū ⁊ permixtionē ei⁹ cū spiritib⁹ q̄re ⁊c̄ Quarto nota ad veritātē affo. probabileʒ oportʒ p̄supponere alienatōʒ eē leuē. Si enī esset valde fortis significat̄ magnū nocumentū ṗncipalibus membris ⁊ esset significatio mala. Quinto nota ꝙ tremor superueniens causoni significat materiā que erat ītra venas expelli ad extra si ergo alienatō superueniat significat̄ plurima materie expulsio. ita ꝙ vene perfecte hac materia mundificant̄. q̇a significat materiam esse tantā ꝙ necessario ps eius communicat̄ cerebro. significat etiā neruos ex tremor̄ calefieri. quare ⁊ supercalefactio cōicat̄ cerebro.
Ex quo tandeʒ fit alienatio. Si ergo alienatio fit leuis ⁊ virtus fortis permaneat. signū est bonum significans cōpletaʒ venaꝝ mundificationeʒ ⁊ materiei consumptionē. quare ⁊c̄. Ex quibs patet veritas affo. hoc voluit Auicen. aliqualiter cōtra Hali. secūda tertīj allegato ca°. dū dixit. Et ypo. quidā dixit. cui accidit in febre causonide tremor tunc sensus permixtio resoluit eā ab ipso. Hali. vero concessit hunc affo. esse verū non est in eis q̄ modū non habent. ⁊ ṗma quarti allegato ca°. Et ypo. quidē dixit ꝙ si alicui accidit in febre causoni de tremor tūc permixtio mentis resoluit ab eo tre

morem. Et est simile: vt sit illud: quoniaꝫ cerebꝝ calefit valde ⁊ calefiūt nerui valde. Et est simile. vt sit causon. ⁊ fit ꝑmixtio mentis ⁊ resoluat̄ ab eo per tremoreꝫ. propter expulsionē materiei ad neruos: ⁊ per cōsequens sicut alienatio superiꝰ potest esse signū cure tremoris. ita ecōtra: vt videtur vl̄le Auicenna in littera.

Eunuchi non podagrizāt neqꝫ calui fiunt:

Conclusio affo. est ista eunuchi non podogrizant neqꝫ calui fiunt. probat̄ in eunuchis absūt cause podagre ⁊ caluitiei. gᵒ cōclusio vera. pꝫ ꝯñs ⁊ aſīm circa litterā declarabit̄. Ideꝫ xxij. tertij caᵒ. de doloribus iuncturaꝝ. ⁊ specialiter quātū ad secūdaꝫ pteꝫ ab ypocrate ī libro de humana natura ⁊. xx. tertij tractatu ꝑmo caᵒ. de nocumentis coitus ⁊. vij. iiij. secūdo capitulo. Et ē vtilis affo. ⁊ ampliat̄ vt patet. Primo nota ꝑ eunuchos intelligendos esse illos qui carent testiculis siue ex tempoꝛ̄ castrati fuerunt. siue a generatione spadones. Secūdo nota nō esse intellectum ypo. eunuchos nullo modo incurrere podagram ſꝫ cum certis conditionibꝰ. posito scilicet ꝙ in cibo et potu debito vtantur regimine. ipsis namqꝫ in cibo ⁊ potu male rectis cōtingens est ipsos podagraꝫ et alios iūcturaꝝ dolores incurrere. Tertio nota: licet cause doloris iuncturarum ⁊ podagre ab auctoribus plurime distinguant̄: vt debilitas iuncturarum innata. ⁊ superfluitas cibi ⁊ potus ⁊ maxie vini inordinata assumptio. ⁊ super vacuitateꝫ inordinatꝰ coitus: motus ⁊ sic de aliꝭs: q̇a tñ tempore ypo. homines ordinate in cibo ⁊ potu vtebātur dieta: nec sic copiose ⁊ deliciose viuebant. In coitu autem tanꝙ̄ in re magis eas alliciēte magis errabant: hinc potissimā cām podagre in dolore iūcturū coytū existimauit ypo. propter quod nō vtētes coitu illis temporibus raro vel nunꝙ̄ podogra et iuncturaꝝ doloribꝰ molestabantur: vnde ⁊ presētem protulit afforis. dicens ꝙ eunuchi eo ꝙ a coitu penitus vacant non podagrizant. Ex quo patet ꝑmo causa verificans conclusionē affo. pro prima pte pꝫ. secūdo nō solū ad eunuchos sed ad debite abstientes ex coitu ampliat̄ affo. Quarto nota capillos a capite cadere multis de causis. Primo ex causis preternaturā extrinsecis vt adustio ignis vel aque feruentis aut ex causa preternaturaꝫ intrinseca: vt humor corrosiuus materiam pelli corrodens sicut in alopitia ꝯtingit ⁊ talis capillorum defectꝰ non appellat̄ caluities. quādoqꝫ aūt prouenit ab intra a causa naturali: ⁊ hec cā pōt esse multiplex vt septima quarti secūdo caᵒ. ꝑma causa potest esse multa frigiditas vaporeꝫ fumosuꝫ constrīgens ⁊ ꝓhibens generationem pilli. quare preexistentes cadunt. ⁊ non generant̄ noui multa eī frigiditas poros constringit. vnde ꝓhibet̄ vapor penetrare. secūda humiditas nimia etiā poros claudens sicut in infantibus ⁊ viris effemīatis ⁊ mulieribus non nisi pauci pilli generant̄. secunda causa potest esse nimia siccitas quando cutis fit terrestris ⁊ dura non recipiens materie penetrationem ⁊ cū hoc ē materiam exterminās. paucificata enim materia paucificantur ⁊ pilli. Tertia causa pendens ex hac ē nimia elongatio cerebri a craneo. quare non humectatur sed exiccat̄ consequenter cutis. Alia cā caliditas nimia materiam consumens: ⁊ hoc non operatur illud nisi perducat corpus ad siccitatem nimiam. Alia causa nimia poroꝝ latitudo: q̄re nō retinet̄ materia ex qua generandus est pillus. Ad propositum licet omēs iste possint esse cause, potissime tamen coitū cōsequit̄ superfluū. q̇a ergo in eunuchis adest materia pilos conseruans ⁊ fouens ⁊ sufficienter cuti cōglutinans hic est ꝙ eunuchos dixit nō caluos fieri. Ex quo patet causa verificans affo

Quantum ad aliam partem. Primum dubium per castrationem preparatur corpus ad podagram ergo assumptum probatur quia totū corpus vehementer infrigidatur ⁊ per consequens accidētaliter humectatur. ergo in ipso plurima habūdāt flegmata. ⁊ cum etiam iuncture ⁊ totum corpus debiles sunt ideo etcetera. Confirmatur multipliciter in sorte in omni anno in vere. libr̄. 5. flātis quā calor sortis debiliter vicat ⁊ probibeat fluere ad iuncturam. tunc si castratur: crescat humiditas flegmatica ⁊ calor debilitabitur ergo probabiliter poterit prohibere Scd̄ꝫ dubiū ꝙ calui debeant fieri merito castrationis. si primo habuerint capillos paucos propter habundantiam frigidi ⁊ humidi his enim castratis superfluet humidum ⁊ calor deficit ideo ⁊c̄. Ad ꝑmū dicitur concedendo q̄ꝺ per castrationem corpus ad podegram preparatur non tamen sic sicut ꝑ superfluum coitum. Ex qᵒ patet ꝙ non castratꝰ: nō nimio vtens coitu. minus preparatur ad podagram ꝙ̄ castratus. Pro confirmatione prima dicitur ꝙ mulier carens mēstruis minus etiam podagrizat ꝙ̄ superfluo vtens coitu.

Pro alia confirmatione dicitur similiter. Ad secundū dr̄ etiam ipsos caluos quandoqꝫ fieri quia tamen hoc valde raro contingit propter hanc causam scilicet frigiditatem ⁊ humiditatē ideo nō procedit contra dicta.

Iacobi forliuiensis in afforissimos hypocratis expositio et questiones feliciter expliciunt amen.

lūculenta clarissimi marsilii de sanc
ta sophia expositio in diui hypocratis
particulam tertiam afforismorum fe
liciter incipit:

M utationes temporū
maxime generant
morbos et in horis
magne mutationes
frigiditatis aut estꝰ
et alia secundum
rationem sic :·

Hec affo. particula tertia sic cōtinuaꝰ ad precedē
tes. Postꝙ ypo. in pticula pma determinauit de re
gimīe humani corpis p euacuatōꝫ ⁊ dietaꝫ ⁊ in secū
da pncipaliter de quibusdaꝫ signis quibus bonū aut
malū pronosticaꝰ in morbis. In pmi pticula deter-
minat de qbusdam causis morborū: ⁊ continet pñs
particula duos tractatus pncipales. In pmo tracta
tu determinat de causis morboꝝ ex distinctis aeris
dispositionibus ꝯtingentiū. In secūdo determiat de
causis morboꝝ ex parte etatū Incipit pars secunda
affo. 5°. In etatibꝰ vero talia accidunt. Presens
tractatꝰ ꝯtiet duo capitula: nā pmo in generali ma
gis ac etiā in speciali tangit dispositiones ī humanis
corporibꝰ ꝯtingentes pncipaliter ex mutatione tem
porū non proprias naturas obseruātiū. In capitulo
secūdo ypo. premittendo omnes morbos omnibus
posse aduenire temporibꝰ: specificat morbos q̇ cōti
gunt ī anni temporibus suā seruātibꝰ naturā. Inci-
pit pars 2ª affo. 2°. Egritudines quidem ⁊ omēs
in omnibus temporibꝰ fiunt. Prima ps cōtinet ptes
quattuor. Naꝫ primo ypo. in generali premittit ex
temporum mutationibus diuersas in humanis cor-
poribus dispositiones causari has mutationes aliq̄li
ter etiā specificando Secūdo ypo. determiat de dis
positionibus que in humanis causanꝰ corporibꝰ ex
mutationibus temporū sibi preternaturā inuicē con
trarie succedentibus. In parte tertia cōpatiōꝫ ponit
inter cōstitutionē siccā ⁊ humidā specificādo etiā bo-
nitates ⁊ malicias que ad has ꝯstitutiones ꝯsecūtur
In pte 4ª habitudinem ponit etatū ad tpa anni.
Pars 2ª incipit affo. xij. De horis seu temporibꝰ si
quidem. Pars tertia incipit affo. xvi. Cōstitutō
nes anni omnino quidem sicce. Pars quarta inci
pit affo. xix. Secūdū tempora quidā veris.
Prima pars ꝯtinet octo partes. In pma in genera
li premittit ex mutationibus vniuersalibus tempo
ruꝫ aut particularibꝰ morbos generari. Secū-
da tangit habitudinē ꝯplexionū morboꝝ ⁊ etatum
valde in generali ad tempora anni ⁊ regiones. In
parte tertia ex quadā particulari temporis mutatō
ne docet pronosticari supra longiquitatē morboruꝫ
In parte quarta ex mutationibꝰ quibusdā cā vento
rum in aere ꝯtingentibus quorūdaꝫ morboꝝ tangit
generationē. In parte quinta ex similitudine cuius-
daꝫ temporis ad aliud pronosticaꝰ supra cuiusdā ex
euntijs multiplicatōnē. In parte sexta tangit tpa fe
bribus ⁊ ꝯsimilibus morbis proportionata. In pte
septima p̄mittitur que est melior anni temporis suc
cessio. In parte octaua ⁊ vltia duo tpa anni ad inui
ceꝫ cōparat vt autumnū ⁊ ver. spāliꝰ de autum-
no faciendo mentionē. Pars secūda incipit affo. ij.
naturaꝝ hee quidē ad estatem. Tertia incipit af
fo. 5°. In temporibꝰ qn̄ eadem quidem ⁊c Quar
ta incipit affo. 6°. Austrini flatꝰ. ps q̇nta incipit ibi
affo. septimo. Quādo estas fit. ps 6ª incipit affo. 8ª
In siccis temporibꝰ. Pars 7ª incipit affori. nono. In
moderatis tpibꝰ. Pars 8ª incipit affo. x: In autūpno
acutissime. Presens affo. cōtinet tres pticulas In
pma p̄mittit ex mutatiōibꝰ vniuersalibꝰ tpuꝫ mor
bos generari. Scđa p̄mittit ex mutationibꝰ parti
cularibꝰ maxime ad calorē ⁊ frigꝰ morbos genera
ri. Tertia secundum vnam expositionem pre-
mittit etiaꝫ mutatione facta ad alias qualitates con
similiter ⁊ morbos causari. Secūda ibi Et in horis
magne mutationes ibi 3ª ⁊ alia ſm rōeꝫ. In pma
igiꝰ pte vult ypo. secūdū vnā expositionē ꝯclōꝫ hāc
deducere: maxime mutationes tpuꝫ anni generant
morbos: hec ꝯclō arguiꝰ sic illa que ducūt humana
corpora ualde extra temperamētū generāt morbos
sed mutationes tpuꝫ sūt hmōi ergo generāt morbos
maior ꝓpositō ꝑ tanto tꝫ q̇a sanitas est tpamētum:
egritudo vero distemperamentū. pmo de accūti ⁊
morbo ad pncipiū: ducentia ergo ad distēperamen
tuꝫ magnū generāt morbos: pꝫ aūt ꝓpositio minor
nā hee mutātiōes ducūt ad distemperamētū in ca-
lido frigido ⁊c. Et tangiꝰ hec rō pma probleumatū
ꝓbleumate 3° Huiꝰ rōnis in textu sola cōclusio po
niꝰ ypo. dicente vt dictū est: maxīe mutatiōes tem
poꝝ supple āni generat morbos. Ad intellectum
affo. pmo notāda est cōcordia que habeꝰ pmo pro
bleumatū ꝓbleumate. 3° habeꝰ 2ª cōcordia a Ra
si. 17°. continentis ca°. pmo satis in eius processu.
habeꝰ tertia cōcordia scđa pmi. doc. ij. ca°. ij. ad
fineꝫ ⁊ ca°. 4°. in sententia ⁊. 5°. ca. ibi qm̄ earuꝫ
mutationes ⁊ nono capi. ibi ex aere ⁊c: Scđo ē
notāda vtilitas nā ex presenti affo. docemur ne ae
ri sic mutato humana corpa applicemꝰ. 3° amplia-
tio affo. nā ꝑ affo. etiā ꝯcipimꝰ ꝙ oīa mutātia hūa-
na corpora ad distemperamenta valde generant
morbos ⁊ sic vitanda sunt. Tertio litteraliter
notāduꝫ ꝙ per mutationē temporum intelligit ypo.
quascūqꝫ vehementes temporū extraneationes siue
sint alteratiōes ad qualitates manifestas vel occul-
tas siue sint aerum corruptiōes aut rerum extrane
arū cōmixtiōes: Quarto notādū ꝙ tempꝰ potest
sumi multipliciꝰ vno modo pro numero motus ſm
pus ⁊ posterius vt pꝫ. 4°. phisicoꝝ. Secūdo mō
sumiꝰ tps pro tali vel tali aeris dispositione tempo
re succedente causata quō tempꝰ diuidiꝰ in quattu
or ptes. s. estatē: autumpnū: yemem: ⁊ ver. 3°
modo sumitur tps pro tali vel tali emptione vl' vē
ditione reꝝ vtensilium vel cōmestibiliū ⁊c. quō di
ciꝰ esse bonū tp̄ꝰ frumēti ⁊ emptio frumēti in p̄senti
est bona ⁊c 4° modo sumiꝰ tempꝰ pro debito eē
vel operari in tali tpe vt nūc est tps cōmedendi q̇a
cōmedere debite fit nūc. Ultimo modo sumitur
tempus ꝑ verbo exprimēte opari in tali vl' tali tpe
ſm qō dicimus v̇bū presentis tpis p̄teriti vel futuri

¶ Applicādo ad propositū maxime sumit̄ tps mō secūdo. de pmo tñ fiet dubiū. Notandū pmo q mutationes tpoꝝ sūt duplices quedā dicūt vniuersales q̄dam pticulares ille mutationes appellantur vniuersales qñ vniuersalit̄ mutat̄ tpa anni. qa oia aut saltem plura. ut dū mutat̄ estas autūpn⁹ ⁊ ver ⁊ yems aut 3ª istoꝝ vel saltē duo. ¶ Mutatiões uero pticulares sunt vno mutato tpe ptiali: ut autū pno: aut estate ⁊c̄. Applicando ad propositū vt apparebit intelligit ypo. in pñti de mutationib⁹ vl'ib⁹ locutur⁹ in seq̄nti particula de particularib⁹ Notādū 2° q mutationes tpoꝝ vt tāgit expositor que dam sūt absolute q̄dam respectiue. mutatões tpoꝝ respectiue sūt mutatões q̄ tpibus tribuūt ad inuicē compatis ⁊ si suā naturā seruēt vt estate ꝓpriā seruante naturā immutat̄ aer respectu veris. Itē de autumpno respectu estatis dicēdū est. q̄daꝫ appellā tur mutationes absolute qa nō facta cōpatione vni us tpis anni ad aliud tps anni: imo solū vno tempore ad sui met naturā mutato vt mutata estate ad calidius naturali dispositōne ⁊c̄. Applicādo ad propositū maxime hic loquit̄ de mutationib⁹ absolute vt pꝫ ex ꝯmēto: pꝫ etiā p rōnē. nam cū ypo. dicat eas generare morbos. maxīe intelligit de illis que plus habent generare morbos q̄ remouere ergo loquit̄ absolute ꝯña tenꝫ qa absolute sunt tales vt appebit inferius. Respectiue vero indifferētes sūt ad generādū ⁊ morbos abiciendū vt etiā colliget̄ inferi⁹: similiter cū in pte seq̄nti loquet̄ de mutationib⁹ pticularib⁹ absolute dū dicit frigiditatis aut estus. ergo cū ps 2ª vt particularis se habeat ꝯformit̄ pti pme ⁊ in pma pte loquet̄ de absolutis. ¶ Notādū tertō vt colligit secūda pmi caº. de iuditijs temporꝫ. mutationes temporꝫ sūt duplices quedā appellāt̄ homogenee qa facte ad q̄litatē ꝯsilr̄ denoiatā vt est nālis dispō tpis exēpli grā ut qñ estas mutat̄ ad valde calidū āt ad ualde siccū nā cū estas sit calida ipa mutat̄ ad ꝯsilēꝫ q̄litatē. q̄dā s̄t mutatões magis ad eterogenea vt mutatis temporibus ad q̄litates cōtrarias suis nālibus denomiatiōnib⁹: ut mutata estate ad frigidū ⁊ humidū applicando ad propositū de vtrisq̄ intelligit ypo. Notādū q̄rto q maxime de mutationibus aeris ypo. pñtem posuit affo. qa aer maxīe habet corpora imutare vt cōius eīm in quo etiaꝫ alioꝫ elementoꝫ mutatões repiūt̄ aquam enim terrā ⁊ ignē nos raro imutare tangit nobis ꝯuenienter ⁊ naturaliter rectis. ¶ Notādū q̄nto q aer pōt ꝯpari ad corpa nr̄a ut res nālis nō nālis ⁊ preter naturā. pmo quidē vt res naturalis ꝓ quanto ex ipso humani corporis mixtio ꝯficit̄ ꝓ quāto etiā ex ipso fm mentē Gali. resturant̄ spūs vt pꝫ in plerisq̄ locorū pro nūc tñ in libro de iuuamēto anhelit⁹. appellatur etiā res nō naturalis vt sub ꝓpria forma manens nr̄is potest cōuenienter ⁊ incōuenienter offerri corporib⁹: vt sanitatē efficiat vel cōseruet. aer eni clarus ⁊ temperat⁹ cui nō est admixta substātia extranea sanitatē efficit ⁊ cōseruat vt colligit̄ scd̄a pmi doc. ij. ca. ij. ad finē. Est etiā res preter naturā vt a propria natura mutat⁹ nr̄i corpis alteratiuus est ad dispositōꝫ pternāꝫ p aerē intelligendo nō simplex elemētū. sed corp⁹ cōmixtū a predominio aeris iuxta modū loquendi. A. scd̄a pmi doc. ij. ca. x. d̄ mutationib⁹ aeris pternām. aer ergo mutat⁹ ⁊ generās morbos de quo hic loquit̄ ypo. ē res pter naturā tertō de accidēti ad pncipiū. ¶ Notandū sexto q aeris mutationes ⁊ si sint generatiue morborum vt colligit̄ scd̄a pmi doc. ij. caº. ij. ad finē ⁊ caº. ix ⁊ caº. x. tripliciter tñ appellant̄ mutatōes naturales non naturales ⁊ preter naturā. Ille appellant̄ naturales que fiūt tpib⁹ ꝓpriā seruātib⁹ nāꝫ: sicut mutatio ad calidū ⁊ siccū in estate: quedaꝫ appellant̄ mutationes non naturales causate ex dispositione spāli stellaꝫ aut terrestriū dispositionū nō tñ aerē a propria natura vehementer extraneantiū: vt pro tāto nō nāles appellentur qa cōuenienter possint ⁊ inconuenienter corporib⁹ applicari. Quedā sūt mutationes pret̄ naturā vel ꝯtra nāꝫ que scꝫ sunt vehementes mutatiōes. quaꝫ est corrumpere corpa. sicut putrefactio aeris ad bonū sensum: aut pestilentia aut vehemens alteratio aeris ad aliquā qualitatū dictarū ad pñs applicādo propositū dicendū est affo. de mutationibus pter naturā maxime loqui Notandū septimo q mutatiōes aeris quedā sūt manifeste qa ad qualitates maīfestas vt quattuor qualitates primas q̄dam sunt mutatōnes occulte sicut est pestilentia ex aere ⁊ alie occulte mutationes celestiū cāe ꝯtingentes quas potestis ꝯprehendere pª. 4. caº de fe. pestilentiali ad propositū itelligit affo. de pmis aut secūdis mutatōib⁹ qa tñ pme ꝯmuniores ⁊ notiores sūt iō poti⁹ per affo. intelligende. ¶ Notandū octauo q ista littera maxime potest intelligi noīalit̄ ⁊ aduerbialiter. Primo intelligi potest aduerbialit̄ vt dicat̄ mutationes tpoꝝ generāt maxime qa fortissime morbos propter aerē fore maxīe nostri corporis imutatiuū ⁊ tūc supplenda est littera magne. dicendo ⁊ hec lr̄a cōsonat Gal. in ꝯmēto vt apparebit. Scd̄o pōt stare noīalit̄ dicendo mutationes temporū maxīe: p maximās mutationes tpoꝝ intelligendo maximos recessus a ꝓprijs naturis tpuꝫ ut ceteris paribus recessum in duabus qualitatib⁹ appellam⁹ magnū respectu recessus in vna q̄litate sola vt etiā extraneatiōnē aeris in qualitatib⁹ occultis ⁊ manifestis maximā appellem⁹ respectu extraneatōis in altera illaꝝ tātū vt etiā ex̄neatiōnē i omnibus tpib⁹ aut pluribus ceteris parib⁹ respectu extraneationis in vno tantū maximā appellem⁹: Notādū nono q ⁊ si mutatio aeris generat morbos seu fit cā morboꝝ ⁊ mutatio aeris circūdantis nos. non tñ est cā antecedens vel cōiuncta. qa nō est causa corporalis igit̄ nec añs nec ꝯiuncta: añs notū pñs est. A. scd̄a pmi doc. ij. caº. pº. sed est cā primitia cui⁹ est immediate vel mediate causare vt pꝫ ibidē mediate inquā qs mediante cā antecedēte vel ꝯiuncta: cāe eni pmitiue q̄nq̄ mouent antecedentes. pª q̄rti caº: d̄ effimeris in generali. Si tamē teneam⁹ q reputo verū q elementa sint in mixto quā suisse puto intentionem Gali. sic dicendū q aliquis aer ē causa antecedens vel coniuncta morbi vt aer existens in digito qui cōcurrit ad digiti ꝯstitutionē exneat⁹ vt faciat morbuꝫ est cā corporalis añs vel ꝯiuncta. ¶ Notandū decimo q licet morbi q̄ generant̄ ex mutationibus aeris possūt esse morbi materiales vel immateriales. vt patebit per processum pñtis partule secūdū plurimū tamē sunt māles. Notandum vltimo q hee mutationes nō generāt morbos in quibuscūq̄ corporib⁹ sed maxīe in dispo

sitis dicente Galieno pmo de differētijs febriū ca° de febre pestilentiali sed vt diximꝰ maxia pticula generatōis egritudinū est passuri corporis pparatio seu dispositio ꝛ Aliaba. 5°. theori. ca. 6°. ad finem sed maxia puocatōis morboꝝ cā adaptatum est corpus incōmodoꝝ susceptioni. ¶ Idem tangit scđo de accidēti satis ad principiū.

Et in horis:

¶ Nūc determinat de mutationibus aeris pticularibus ꝛ vult probare istā cōclusionē ꝙ mutationes pticulares tporū maxime quōcūqꝫ exponatꝰ generāt morbos hec secūda ꝯclō sic arguit. hec mutatiōes valdē extraneant corpa a pprijs naturis ꝛ subito gͦ habent generare morbos ꝯn̄a tenet vbi prius aīs notissimū est cuiꝰ ꝯsequētie ꝯn̄s explicat in textu sic ypo. dicēte hee mutationes ad caliditatē seu frigiditatē facte in horis. i. in temporibꝰ pticularibꝰ supple maxime generant morbos exponendo li maxime vt est dictum. Notandum quod per horā pmo intelligere possumꝰ vnā ptiū anni qa estatē aut autumpnū ꝛc. Secūdo per horā intelligere possumꝰ tempꝰ magis pticulare qa diem aut mēses ꝛc quōcūqꝫ expōat ps cōtinet vitatē ¶ 2° notādū ꝙ ex dicto ꝛ eo ꝙ in lr̄a ponit patet dr̄a inter ptē p̄sentē ꝛ prehabitā. nā ps prehabita loquitur de mutatiōe pluriū temporū anni aut omniū loquit etiā de qualicūqꝫ mutatione vehemēti: pn̄s vero ps loquit maxime de mutatione alicuiꝰ vnius tpis loquit etiaꝫ de mutatiōe facta ad duas q̄litates primas manifestas vt calorē frigus.

Et alia secundum rationem:

¶ Nūc visat dicta sua seu magis ad mentē Gali. ostendit quorūdā alioꝝ mutationes generare morbos ꝛ vult ꝯclusionē istā tertiā ꝙ mutatiōes aliorū sic facte fm̄ rōeꝫ generāt morbos. Probat conclusio sic hec possūt mutare corpora a proprijs temperamētis ergo generāt seu apta sunt generare morbos cuius ꝯseqn̄tie etiā in textu solū ꝯn̄s explicat sic. d. ꝛ alia hoc est alioꝝ rerū imutationes sic facte fm̄ rōeꝫ supple generāt morbos. ¶ Pro parte secūda notāda sūt pmo ꝙ hec littera ꝛ alia pōt multipliciter exponi pmo intelligendo p alia alias mutationes ꝯtingētes aeri ex parte celi ex parte etiam dispositionū terrestriū ꝛ manifestarū ut ex parte montium ex parte maris ex parte ventoꝝ ex parte terre fm̄ ꝙ est cenosa ꝛ nō cenosa fm̄ ꝙ est in tali vel in tali climate situata fm̄ etiā ꝙ est alta vel depressa. Secūdo per alia intelligere possumus mutationes cōtingētes ex parte substātie aeris ex parte permixtionis ꝛc. de qbus mutationibꝰ determinat Aui. scđa pmi doc. 2ª. ¶ Tertia per alia intelligere possumꝰ mutationes factas ad alias qualitates vt siccitatem ꝛ humiditateꝫ ac etiā factas propter īsufflatōnē aut quieteꝫ ventoꝝ quaꝝ omniū ꝯuis veraꝝ 3ª uidet magis ad mentē Gali. approbanda q̄ mutatiōes licet sint generatiue morboꝝ qa tn̄ i mutationes q̄litatū passiuaꝝ ꝛ sic minꝰ actiuarū vt colligit 5° terapentice ꝛ 4°. metheroruꝫ minꝰ ceteris paribꝰ alijs imutationibꝰ possūt generare morbos Ultimo notandū ꝙ hec littera secūdū rōeꝫ sic pōt pmo exponi ꝛ alia sic mutata a natura aeris sic secūdū rōeꝫ ꝯpetenti. fm̄ eni rationē pmanentis ꝛ cōseruantis corpora aeris talis debet esse natura. ¶ Secundo exponi potest ꝛ alia mutata sic fm̄ rōneꝫ quia sicut excessiue mutata ut dictū est pn̄s qualiter rōnabile est ea mutare corpora supple habent generare morbos ecce partem: pma tn̄ expositio est melior. Hic dubitat albertꝰ ꝙ mutationes tempoꝝ nō generēt morbos. qa tpus non videtur esse cā mutatōis. ¶ Pro isto dicit Aui. 2ª pmi ca°. de iuditijs tempoꝝ ꝛ eoꝝ mutationibꝰ debes scire ꝙ effectꝰ mutatōnū tpoꝝ nō sūt propter caꝫ temporis vnde tempus est: sed propter ea ꝙ cū eo mutata q̄litas magn̄a efficit operationē in mutationibꝰ dispositionū. ꝛ est dicere ꝙ sumendo tempus non pmo modo vt dictū est in notato. ſ3 secūdo mutationes tempoꝝ generāt morbos iste tn̄ est cōis modus auctoꝝ vt actionē agentis durantis tempaliter tribuāt tempori quare actionē non habentē agēs manifestū tribuūt tempori p se quasi factā nō alio agente saltem manifesto imediate aliam aūt factam mediāte agēte maīfesto vt ad plurimum tribuunt tpi p accn̄s iō 4° phisicoꝝ dictū est tempus eē p se cām corruptionis p accn̄s aūt generationis: cū corruptiōꝫ pluries ab intrinseco ꝛ nō manifeste fieri contingat quod de generatione non cōstat fm̄ plurimū.

In hoc nr̄o tertio volumine:

Ista ps duas ꝯtiet ptes. i pͣ parte pōit ꝯmētū Gal. In 2ª ponit additō ꝯstātini ibi 2ª. Aliter mutatōes tēpoꝝ. Gali. cōmentū tres cōtinet ptes p̄ncipales In pma ponit intētio ypo. in pn̄ti particula pmittit etiā cuiusdā expositionē fore insufficientem Secūdo ponit expositō asso. fm̄ falsā ꝛ verā opy ¶ Tertio exponit scripture dignitas. ibi 2ª. Quidam arbitrati sūt. ibi. 3ª ꝛ inuenit aūt hic. Prima pars ꝯtinet ptes tres. Primo pmittit intentionē ypo. In pticula pn̄ti. Secūdo tangit modū cōmentādi pn̄tem pticulā. Tertio pmittit cuiusdam oppinionem erroneam. ibi ¶ Secunda obscura tn̄ ꝛc. ibi tertia repugnandū quoqꝫ. De pma dicit ꝙ in hac tertia pticula ipē pponit exponere dicta ab ypo. in hac tertia particula de aere temporibꝰ anni ꝛ etatibus. ¶ Obscura tamen.

Nūc ponit modū ꝯmentādi dicit ꝙ ipse intelligit exponere obscura indigentia expositione clarificando ꝛ disputando super ypo. sn̄ia de vnoquoqꝫ dictoꝝ sicut est de sua ꝯsuetudine in qua supple sententia inuoluit ypo. fortiora supra ad intelligenduꝫ ꝙ supple credat ꝯmunit ¶ Notādū lr̄aliter ꝙ occulta ꝛ obscura exponēda sūt: nā sit expositō vt itellectꝰ in dicendoꝝ pueniat claritatē: de rōe eni expositoris ꝛ expositionis est latens clarificare ꝛ occultū vt p3 ij° regiminis acutorum cōmento pmo ꝛ secundo pronosticorum cōmento. xx. ¶ Repungnandū

Nūc premittit cuiusdā luce expositōnē fore erroneā: ꝛ continet hec pars partes tres. Primo facit ꝙ dictū est. ¶ Secūdo premittit bonā expositionē ab ipso dictā nō a se factā sed a suo accepisse magistro Tertio increpat ipsū iterato ibi scđa. ꝙ aūt exponit tertia ibi. hic aūt nihil rōnabile. de pma dicit ꝙ repungnandum est in his que videtur mirabiliter exposuisse cum expositionē ypo. dederit intētioni ypo

dissimilem. ¶ Quod autem. Nunc facit ꝙ dem̄ est dicit ꝙ positū per ipsū cū ratōne accepit a quodā suo magistro. ¶ Hic autem. Nūc ypo. increpat iterato istū luca. d. ꝙ hic lucas nō attulit sue expositioni aliquid cū rōe. sed solū ea que didicit p experimentū. tamen hic ypo. testimoniū facit ꝙ nō solum adducant experimenta imo ⁊ rationes. adhibet aūt ypo. testimoniū adducendo ea quoꝝ pōt recta ratio exhiberi. ¶ Notādū ꝙ ratio q̄re nō est vtendum solo expimēto colligitur s° interioꝝ ca°. penultimo sic gali. d. nā qui solis experimentis siue rōne vtūt non possūt ea que raro cōtingūt ꝯnoscere nihil enim sue virtuti accomodant nisi q̄ multotiēs approbauerūt. Quidā arbitrati. ¶ Nunc Gali. exponit affo. ⁊ pmo. fm̄ opy. aliorū. Secūdo secūdū propriam opinionē. vel pōt melius diuidi ps ꝙ pmo ponit expositionem pme partis affo. secūdo secūde 3° 3e ibi secūda. Quod aūt subiunxit. ibi 3a. Alia secūdū ratōnē euenire. pma in duas pmo tangit expositionem alioꝝ ⁊ malam Secūdo tangit expositionez veram remouendo pmā scdā ibi. Sed in hoc affo. Prima in duas. primo tāgit istā opinōnē secūdo motiua opy. ibi secūda. Immutatō eni. De prima dicit ꝙ quidā arbitrant ypo. intellexisse mutationes tēporū idest cōtinuationes. ac si dicat ypo. qn̄ vni tēpori succedit alterū tēpus supple fit generatio morboꝝ. dicit de secūda pte ꝙ fm̄ ypo. mutatio yemis in ver generat infirmitates nā generat mania melancolia ⁊ epilensia vt affo. xxi. presentis pticule: mutato etiam vere in estatem generāt febres continue tertiane ⁊ causon ⁊ alia numerata p ypo. ibidē vt affo. xxij. similiter autumpno ī yemē generātur morbi vt pz affo. xxiij. ⁊. xxiiij. Isti ergo dicūt ypo intendisse p mutationē temporū cōtinuationes tpoꝝ i. mutationes tempoꝝ que ad inuicem ꝯtinuant propriam seruantia naturam. Sed in hoc. ¶ Nunc Gali. dictā expositionē mouēdo aliā tangit expositionē ⁊ pmo pmittit aliā esse ypo. intentionē. Secūdo i vehitur cōtra predictā expositōez scdā. ibi. Sed ei hec ⁊c̄. dicit primo ꝙ in isto affo. alia est intentio ypo. quā isti opinentur. Sed enim. ¶ Nunc inuehit cōtra predictā expositionē ⁊ continet hec pars ptes duas. fm ꝙ duas rōnes adducit ibi. scdā. Itē si sic esset. In prima parte arguit sic: mutatōes seu temporū ꝯtinuationes non plus generāt morbos ꝙ curent: ergo de his mutationibus non intelligit ypo euidēs est ꝯn̄a p tāto. qa hic loquitur ypo. de mutationibus plus morbos generantibus quā curantibus pro quāto dixit eos generare plus morbos absolute añs colligitur ex dicendis. huius rōnis tangit Gali. pmo añs scdo pbationem ꝯsequentie ibi scdā. Si aūt ibi essent de pma dicit ꝙ licet mutationes temporum de quibus dixerūt generēt morbos curāt etiam multotiens morbos ypo. testante eas aliquando minorare morbos. De secūda dicit ꝙ si esset ita vt isti opinant qa ypo. interrogaret de istis mutationibus tūc proprius haberent hee mutationes morbos generare ꝙ auferre. Item si sic esset ¶ Nūc adducit fam rationem ⁊ arguit sic in parte secūda ⁊ in horis loquit ypo. de mutatione vel mutationibꝯ horaꝝ a suis complexionibus nālibus ergo in pma parte etiā loquitur de mutationibus tempoꝝ a suis cōplexionibus naturalibꝯ: añs est notū. ꝯn̄a tz quia pars in qua loquit de mutationibus tempoꝝ particulariū dz ꝯformari parti in qua loquit de mutationibus vniuersalibus. cuiꝯ ꝯsequentie añs in littera tangit sic Gali. dicente ꝙ si esset sicut isti dicūt quare dixisset Ypo. in horis magne mutationes ⁊c̄. cuz ꝯplexiones horarū a propria natura mutate maxie generent morbos. q̄ etiā dixit ypo. in libro epidimiarū vt postea dicit Gali. ¶ Quod aūt sub. Nūc exponit secūdā partem affi. dicens ꝙ verū esse potuit hoc in affo. subiūctū. s. horaꝝ mutationes in suis ꝯplexionibus generare morbos non qualescūqz tñ sed maximas aut magnas ideo dictū est mutationes magne generant morbos facte in horis ad calidū seu frigidū. ¶ Alias secūdum rationem. Nūc exponit vltimam partem dicens ꝙ per alia sic euenire secundum rationem intelligit humiditatem siccitatem flatum ventoruz ⁊ eorum quietem hic dicit ipse videtur esse intentio ypo. ⁊ expositio littere q̄ supple dicta est a me: ¶ Inuentur autem. Nunc tangit littere seu scripture diuersitatem dicens ꝙ hic affo. aliter inuenitur in libris alijs vt conuersiones temporum sunt cause generādi morbos maxie si sint magne. ¶ Item reperitur hec littera mutatōnes magne. Ex quibus verbis nihil obscurum comprehenditur maxime Gali. priorem intelligentibus expositionē in alijs etiā libris alia littera reperitur cuius idem est intellectus.

¶ Circa prehabitum et commentum dubitāt vtrū mutationes temporū ad naturā cōsimilē morbos habeant generare. Negatiue arguit sic usꝯ ciborum consimilium non generant morbos imo salubrior vsu ciborū diuersorū ergo. añs colligit 3a. pmi ca. de regimine eius ꝙ cōmedit ⁊ bibitur ꝯn̄a tenet quia similis videtur ratio de cibo respectu corporis cibādi ⁊ de aere nostri corporis conseruatiuo. Ad idem arguit sic vniformis mēboꝝ complexio melior est membroꝝ ꝯplexōe difformi. igit ⁊ tempoꝝ vniformes mutationes meliores p simile iterū ꝯn̄a tenet. añs patet ex auctoribus ī malicia eī vituperāt maxime morboꝝ habens contrarias cōplexiones. ¶ Tertio ad idem arguit sic: mala complexio diuersa deterius equali efficit nocumentū ergo mutationes temporū ad simile minus male. añs est Auicē. 2a. pmi ca°. de pulsu temporū ad finem ꝯa pro tanto euidens qa temporum ad simile mutationes complexionē equalem causant. Ultimo arguitur sic mutationes ad simile sūt consuete magis igitur. ꝯn̄a tenet pro tanto quia res vsa ⁊ cōsueta minus efficit nocumentū vt sumitur tertia primi allegato ca°. ⁊ 2°. affo. affori. 38. parū deterior cibus ⁊ potus. Ad oppositum est mens Gali. in cōmento ⁊ Aui. secūda pmi doc. ij. ⁊. capitulo. 8. de iudicijs temporū ⁊ eoꝝ mutationibus. ¶ Pro dubio sit hec propositio prima mutationes tempoꝝ naturales corpori temperato ⁊ cōmunior omnibꝯ sunt bone corporibus: propositio colligit scdā pmi allegato ca°. ⁊ presenti particula affo. ix. In moderatis temporibus. ¶ Secūda propositio est hec. Omniū temporū mutatōnes aut plurimū ad simile male sunt: propositio colligit dicto ca°. ⁊ persuadit sic p pter has mutationes corpora cōmunit ⁊ vt plurim̄ aut propria ⁊ debita dispositione labunt ergo sunt

hec mutat'ones incōuenientes ꝯña nota. añs pꝫ pro
quāto hec mutationes alterāt humana corpora ad si
bi ꝯsimilem q̄litatem. ¶ Tertia propositio est hec
alicui corpori mutatio tpis a debita natura cōferēs
est propositio nota in multis casibus yems enim ad
calidū tendens ⁊ siccum corpori confert epilentico.
Estas etiam ad frigidū mutata ⁊ humidū corpori ꝯ
fert causon patienti. Quarta propositio est hec.
Mutationes tempoꝝ ad simile ceteris paribus pei
ores sūt mutationibꝰ temporū ad contrariū. exem
pli cā si estas autumpnꝰ ⁊ yems ad ꝯsilez qualitatez
ꝑmutentur vt ad calidū aut aliā qualitatez: hoc peiꝰ
est ꝙ si mutet̄ estas a debita natura ad calidū autū
pnꝰ vero permutet̄ ad frigidū. ¶ Propositio col-
ligit̄ ex Aui. secūda primi doc. secūda. ⁊ allegato ca
pi. Et persuadet̄ rōne insinuata ibidez vnū tempꝰ ꝯ
trariū correctiuū est aliqualiter lapsus prehabiti tē-
poris vbi in casu alio vnū tempus augmentat lap
sum alterius ergo ⁊c̄. ꝯña videtur apparēs añs pꝫ
nā estate existēte calida ⁊ autumpno frigido per au
tumnū corrigit̄ estatis calor. Ex his pꝫ solutō ad
obiecta negando similitudinez ṗmaz ⁊ secūdā est ei
naturaliter ordiatū tpa fore diuersa propter deter
minatos effectꝰ ⁊ iuuamenta que humanis possunt
apparere corporibꝰ tuz ex debitis mutationibꝰ cor
poꝝ aut etiā nascentiū frugū ꝯseruationibus ⁊ aug-
mentis. ¶ Ad tertiam rationez respondendū ꝙ ma
la cōplexio diuersa alicuiꝰ vnius temporis deteriꝰ
efficit nocumentū mala cōplexione equali illiꝰ prop
ter subitaz corporis mutationē nūc ad vnaz qualita
tez nūc ad aliaz: ideo in temporibꝰ qn̄ eadē die nūc
quidez estus nunc quidē frigus autumpnales egri-
tudines exspectare oportet afo. quinto presentis ꝑ
ticule ⁊ propter ꝯsimilez cāz vituperat̄ autumpnus
afo. x. vt pꝫ ex cōmento totoꝝ tamen tpoꝝ diuer-
sitas paulatina lapsuuz hinc inde ꝯtingentiū correc-
tiua est. Ad vltimū hec mutatio est minus mala
nego cōsequentiā. ¶ Ad probationez q̇a res consuete
sunt meliores veruz est rerū paritate supposita aut
nō eaꝝ maxima existente disparitate qualis est ī ꝓ
posito plus eniz nocet lapsus propter ꝯsimilez muta
tionez quā ꝯferat consuetudo plus etiā cōfert corre
ctio que fit per mutationē ad ꝯtrarium quā noceat ī
suetudo temporis cum tn̄ sit facta satis paulatine.

Secundo dubitatūr utrū mutationes.
tempoꝝ in aliquo vno tēpore facte proportōabilit̄
naturalibus mutationibus sint peiores negatiue ar
guit̄ sic hee mutationes sunt equaliter corporū alte
ratiue ⁊ minus mutāt corpa ad insuetū ergo nō sūt
peiores: ꝯña videt̄ nota añs pꝫ. nā pono exēpli cā
si vna die sit tanta caliditas quāta est in die veris
etiaz īmediata estati: ⁊ in alia die sit tāta caliditas
quāta in ṗma die estatis nō maior ꝓueniet ex quali
tatibus alteratio stāte passi paritate añs pꝫ etiā q̄ntū
ad ꝑtem aliā. naz si corpus permutet̄ a vere in esta
tem iā permutat̄ a tempore sibi valde consueto q̇a
a vere sibi multo tēpore ꝯsueto in estatez sibi tota
liter insuetā. Sed si mutet̄ a die uernali in diez esti
uaz mutat̄ ex non sibi multū ꝯsueto in inconsuetū.
¶ Ad oppositū videt̄ esse mens Galie. in cōmento
vbi ꝯmendat tēpoꝝ nāles mutationes in sententia.

¶ Pro dubio teneat̄ ꝯclusio ꝙ mutationes tempoꝝ
naturales illis dictis mutationibꝰ sunt meliores hec
ꝓpositio est auctoꝝ pꝫ etiā propter paulatiᵐ incessū
vnius temporis in aliud intensa enī yems in frigore
⁊ humiditate paulatiz remittēdo ꝓcedit donec tan-
dez perueniat ad ver. vnde finis yemis assimulat̄
ṗncipio veris: puta etiaz naturales alterationes tē-
poꝝ a superioribus magis ꝯformiter regulatas cor
porū humanoꝝ ꝯseruationi: Ex isto soluo ratio
nē ꝙ quāuis alterationes ille sint gradualiter ꝯsimi
les q̇a tn̄ sunt magis subite. vel saltez nō sic regula
te cōformiter iccirco non sunt corporibus ꝯferentea
hūanis. ¶ Tertio dubitat̄ vtruz mutationes tēpuz
ad contrariuz sint itā bone sicut mutationes natura
les. Affirmatiue arguitur sic si tāta potest esse ad
īnuicez tēporū ꝯtrarioꝝ ꝓportio quānta tēporū nā-
liter mutatorū: ergo consimilis debet alteratio pro
uenire ꝯña tenet ꝑ tanto: q̇a ex equali proportiōe
equalis debet effectus ꝓuenire saltē ꝓportionabilit̄
añs notū est in casu ꝓbabili quanto ei estas est cali-
dior estate naturali: tanto pōt autumpnꝰ eē frigidi
or preterea hanc mutationē Aui. cōmendat auctori
tas loco iā dicto. ¶ Ad oppositū est sententia Gali.
Pro dubio teneantur due ꝯclusiones ṗma est:
temporibus non multū intense mutatis ad contrari
um hec mutatio nō est multū mala ꝓpositio hec col
ligit̄ ex Aui. loco dicto ⁊ etiā ex causa q̇a vnū tēpus
corrigit alterius lapsuz. Secūda propositio ē hec
magne mutationes ad contrariū sunt valde male ꝓ
positio sic arguit̄: valde ꝓsternūt ergo nota ē ꝯña
añs pꝫ nā ṗmo si primū tps valde alterat sic alterā
do valde ꝓsternit virtutem. Si ergo veniat tem-
pus contrariū valde intensū subito. abiiciendo ṗmū
lapsum valde prosternet virtutē sicut exempli cā.
Corpꝰ valde calidū si exponat̄ aeri valde frigido
leditur multū ⁊ ecōtrario: Ex propositione ṗma
⁊ secunda infero conclusionem responsalem illā ꝙ
mutatio tempoꝝ ad contrariū nō est bona sicut na
turalis successio temporum. propositio sic patz. hec
mutatio est prostratiua virtutis ergo añs pꝫ ex pro
batione secūde propositionis. ¶ Ad rationē primā
equalis pōt esse proportio effectꝰ: cōcedo equalis ḡ
dualiter saltez proportionaliter nō tn̄ ergo eque bo
ni nā bonitas q̄litatis producte nō attenditur solum
penes gradū imo penes moduz ita. vt ab intrinseco
debite valeat defendere. Ad secūdā rōez respon
dendū ꝙ hec mutationes dici possūt bone respectu
mutationū vltra naturalē dispositionē ad silez q̄lita
tē factarū. ¶ Quarto dubitat̄ vtruz mutatio om-
niū temporū ad temperiem sit melior naturali suc
cessione tēpoꝝ. Affirmatiue arguit̄ sic. tempꝰ tē-
peratū ceteris est melius ergo mutatio tēporū om-
nium ad tēperatuz debet esse melior ꝯña tenet quia
bonū q̄nto amplius tanto melius. vt colligit̄ primo
ethicorū añs notum ē. ¶ Ad oppositū est mēs auc-
torū maxime naturalez successionē tēporū cōmen-
dantiuz. Pro dubio teneat̄ cōclusio ꝙ cōpensatis
omnibus ꝑ ꝯseruatione ⁊ vita corporū humanoruz
melior est naturalis successio tempoꝝ ꝙ sit. mūtatio
omnium tpoꝝ ad temperamētuz pꝫ ṗᵒ propositō q̇a
cōmuniter tpa sunt lapsa que meliorant̄ ex natura-
li succōne multe enī fruguz digestiōes fiunt que nō
fierent in tempore tpato: nec sic per ꝯñs fieret cor-

porū ɔſuatio. Ad rōeʒ ante oppoſitū tpus tpatū ē meliꝰ dᵒ ꝙ tpꝰ tpatū: tpatū durās meliꝰ. Ultio du bitat̄ vtꝝ mutatio temporum ad qualitates remiſſi ores quā naturali ſucceſſiōi reſpondeat ſit eqʒ bona ſicut naturalis ſucceſſio exempli cauſa vtrum ſit ita bonū eſtatem eſſe minus calidā ⁊ yemem minus fri gidā ⁊ ſic vlr. Reſpondendū ꝙ nō: naʒ q̄uis horuʒ ſit equalis proportio rerū nō tamen tanti gradus q̄ litatū in corporibus ponunt̄ vt dʒ nec etiā ita debi te digeſtiones fructuū fierent Sequit̄ affo.

Naturarū hee quideʒ ad eſtatem hee uero ad hyemeʒ bene aut male nate ſunt:

Intentio ypo. in parte pn̄ti eſt tangere quaſdam habitudines morboꝝ ⁊ etatū ad tempora anni. Et cōtinet pn̄s affo. ptes tres pmo tangit habitudinē ɔ plexionū. ſcd̄o morboꝝ. tertio etatū ibi. ſcd̄a egri tudinū ibi. tertia etas quedam. In parte pma vult ypo. ɔcluſionē iſtā alique naturales cōplexiones ſūt nate bene ſe habere in eſtate vel male alique etiaʒ ſunt apte bene ſe habere in yeme aut male. Conclu ſio ſic pbat̄ aliq̄ ɔplexiōes ſūt apte ɔſuari vl̄ pſua ri ī yeme aut labi ī yeme: nota ɔn̄a. q̄a cōſeruatio vel preſeruatio eſt quid bonū corpori: lapſus antē quid malum. añs habebitur in cōmento huius ɔn̄e in littera cōſequens explicat̄ ſiē ypoc̄. dicēte certe he ɔplexionū naturaliū ſunt nate q̄a naturaliter inclīa te bene ſe habere ad eſtateʒ aut male. ⁊ hee ɔplexi onum naturaliū ſūt naturaliter inclinate bene ſe ha bere ad yemem aut male. ¶ Pro intellectu partis pmo eſt notanda affo. cōcordia que colligit̄. 17ᵒ. cō tinentis vbi eſt prehabitꝰ affo. ⁊ ſecūda pmi doc ſe cūda caᵒ. 4ᵒ. de iuditijs temporū ⁊ eoꝝ mutationi bus. Secūdo eſt notanda vtilitas eſt ei pn̄s affo vtilis ad actū pnoſticum ⁊ ad actū operatiuū ad p noſticū enī q̄a pronoſticari ſcimꝰ q̄ corpora ſint ap- ta in temporibus ɔſeruari ⁊ labi. ¶ Tertio notan- dū ad ampliationē ꝙ non ſoluʒ de complexionibus affo. continet veritateʒ imo ⁊ de cōpōnibꝰ quedaʒ enī ɔpoſitiones ⁊ corpoꝝ habitudines vni tempori ſunt cōformiores q̄ alteri. Quarto notanduʒ ꝙ licet natura ſumat̄ multipliciter vt pʒ primo affori ſ ɔmento. 15ᵒ. ibi uentres ⁊c̄. ſub his verbis Iohan niculi. hic tn̄ ſumit̄ natura pro cōplexione vt pʒ ex Hali. in cōmento ¶ Notandū quinto ꝙ per cōplexi oneʒ naturaleʒ habemus intelligere cōplexionē que eſt cōueniens nature inſtrumētū ſeu anime ſiue ſit p ducta a principio generationis ſiue poſt. Notan dum ſexto ꝙ licet affo. potiſſimū intelligat̄ de com plexionibus naturaliter diſtemperatis. poteſt tamē etiā ampliari ad cōplexioneʒ temperatā cui ineſt me lius ſe habere in tempore tempato: ampliari etiam poteſt non ſoluʒ ad ſanas cōplexiones ⁊ nāles imo ad cōplexiōes preternaturā neutras vel egras qua rum aliquibus eſtas eſt cōformior aliquibus vero difformior: vt frigide eſtas ɔformior calide vero difformior. ¶ Notandū ſeptimo affo. intelligi poſ ſe de cōplexōe paꝝ lapſa naturali ⁊ de multū lap- ſa: quia tn̄ cōplexio naturaliter multū lapſa magis eget preſeruatōe ⁊ recta aeris applicatōe pro tanto ad ipſam poterit affori. dearticulari magis No tandū octauo ꝙ hoc ꝙ dicit̄ de eſtate ⁊ yeme maxīe ɔtinet veritatem ppriam his temporibus naturaʒ obtinentibus his aūt nō ppriā ſuantibus nāʒ ɔmuni ter fit omniū corporū mutatio vt ex prehabito col ligit̄ ɔmento ⁊ affo. ¶ Notandū nono ꝙ per eſtatē ⁊ hyemē intermedia tpa dedit itelligere vt autūp nū ⁊ ver cū intermedia naturā pticipent extremoꝝ vt colligit̄ 5ᵒ. phiſicoꝝ ⁊ cōmento. 6. quibuſdaʒ eī corporibus ver magis proportionat̄ q̄buſdaʒ autū pnus q̄a tamen eſtas ⁊ yems notiora tpa ſunt ialte- rando ⁊ corporū permutando cōplexionem ideo de his potiſſimū facit mentionē in textu. Notādum decimo ꝙ cōplexiones ſunt inclinate ad bene ſe ha- benduʒ: vel male: q̄a apte in temporibus cōſerua- ri vel preſeruari vel reduci vt cōplexio frigida ap ta eſt conſeruari aut preſeruari uel reduci in eſtate ad hoc eſtatis qualitate iuuante eſt aūt hec cōplexio inclinata ad male ſe habendū in yeme quia inclinata labi ad neutrā vel egram diſpoiſtioneʒ. ¶ Ex quo notato infert̄ ꝙ melioratio cōplexionū reſpectu tem poꝝ eſt aut cōplexionū cōſeruatio aut eaꝝ preſer- uatio a lapſu futuro aut ad melius reductio ex qua ſententia cōcipitur non ex affo. ex toto accipi actum preſeruatiuuʒ cōſeruatio fore melioreʒ: cuʒ ex dic tis concipiatur euidenter meliorationē cōplexionū eſſe aut cōſeruationem aut preſeruationeʒ. ⁊c̄. Notandū vltimo ꝙ nō intelligit ypo. complexiōes eſſe bene vel male natas ⁊c̄. quia preciſe ſint a pri cipio generationis taliter inclinate. Sed quia ab in trinſeco aut naturaliter taliter inclinant̄ ſiue vt ſint apte tales extiterint a principio generationis vel poſt vnde naturalis cōplexio calida ex itrinſeco be ne inclinata eſt ad tempus eius cōſeruatiuū vel cor rectiuū vel preſeruatiuuʒ vt yemeʒ pro quāto com plexio etiam preternaturaʒ vt ſic dicā ex ſui natu- raʒ inclinat̄ ad bene corrigendū in tempore ſibi con trario indicat enī res preter naturā ſui ablationem vt pʒ octauo terapen. ad finē.

n hoc loco: galienus commētando preſentem affo. duo facit primo exponit hanc partem nāꝝ. Secūdo veri ficat affo. ibi. ſecūda. Unde cōplexiōʒ habētes frigidaʒ. prima pars cōtinet partes tres ¶ Naʒ primo exponit hanc parteʒ nāꝝ. Secūdo pre- mittit ex quibus corpibus mixtoꝝ natura cōſurgāt Tertō naturaꝝ ex alibi dictis diuiſionē repetit ⁊ nu merū. ibi. ſcd̄a. Nos aūt hic. ibi. tertia. Mōſtraui mus quoqʒ. De pria dicit ſic ꝙ in iſto loco nomina- uit naturas debite ⁊ vere naturas nominādas intel ligens per ipſa ſubiecta naturis. ¶ Notandum pri mo ꝙ cōplexio vere ⁊ debite debet dici nā. q̄a eſt nā forma. vt. ſ. quietis productiua ⁊ motus ergo ⁊ nā: ſecūdo phiſicoꝝ tenet ɔn̄a ad principiū ſatis illa parte tanq̄ exiſtente nā ⁊c̄ pōt etiā debite appella ri nā tanq̄ intrinſeca corpori naturaliter pro pduc tione operationū quāuis etiam appelletur naturalis apud medicū non quidem quia habeat naturaʒ: ſed q̄a ſcilicet nature proportionata ad naturales optō nes perficien̄. que tamen appellari poteſt influens dum poſt generationis principia ab aliquo fluxit membro principali a quo producta eſt Notandū ſecundo ꝙ per ſubiecta naturis duo intelligere poſ-

sumus primo easdē naturales cōplexiones que vt agentia instrumētalia subiciunt virtutib⁹ ⁊ naturis principalib⁹. Secūdo p subiecta naturis intelligere possumus corpora naturata ⁊ informata naturis ap plicando ad propositū secūdū modū secūdū cōformi orem cōi dicenduz: ꝙ ypo. nominauit in hoc loco naturas que debite ⁊ vere debuerunt dici nāe quia cōplexiones. i. per ꝯplexiones intelligendo ꝯplexionata subiecta naturis ❡ Nos aūt hic Nūc Gali. premittit ex quibus corporibus mixtoꝝ natu re cōsurgāt. d. se dicere ꝯplexiones esse elementoꝝ supple tanꝙ corporuz ex quibus hec cōplexiones cō surgāt sunt aūt complexiones elementoꝝ seu ⁊ me lius q̄litates ex quibus adgenerant̄ ꝯplexiones cali ditas frigiditas humiditas ⁊ siccitas. ❡ Notanduz ꝙ pars pōt sententiari dupliciter vno modo iam di cto. Secūdo modo pōt sententiari ꝙ Gali. dicat cō plexionē tribui elementis q̄ caliditatez frigiditatez ⁊c̄. Notandū ꝙ cōplexio summi pōt dupliciter vno modo proprie pro qualitate mixti que ex con fractione cōsurgit contrariarū qualitatū elementoꝝ vt p̄ma p̄mi ca°. de cōplexōnibus ad p̄ncipiū ⁊ isto modo vt est notū non tribuit Gali. elementis com plexionē ❡ Secūdo° pōt sumi ꝯplexio p qualitate i strumentali cū qua agens principale ꝓprias efficit o pationes siue ista sit vna qualitas seu sit cōplicatō seu qualitātum complexō ⁊ isto modo secundo com plexiones elementis tribuit galienus. Mon strauimus. ❡ Nūc naturarū diuisionē ⁊ numerum explicat ⁊ primo premittit hūc numerū. Secūdo ex equit̄ ibi secūda vna equalis dicit p̄mo ꝙ etiā ipse monstrauit in libro complexionū: scʒ p̄mo octauo ca°. nouem esse cōplexiones. ❡ Una equalis. Nunc exequitur et continet duas partes. Primo notificat nobis complexionē temperatā aliqualiter secūdo ꝯplexiones distemperatas ibi secūda. 8. ve ro inequales. dicit p̄mo ꝙ vna istaꝝ nouē ꝯplexio nū est cōplexio equalis ⁊ perfecta. ❡ Notandum ꝙ complexio appellatur equalis ⁊ temperata propter in ipa equari maxime elementoꝝ q̄litates extremas i relatione ad ꝑfectissimā operationē ꝓducēdā. vn̄ nullius hominis alterius cōplexio est ita equata. i. ita ꝓportionata ⁊ t̄pata pro exercendo operationē debitā sicut ista: q̄uis multe alie respectu absolute ꝯpationis contrariaꝝ qualitatū ad inuicez valeant e qualiores appellari: Secūdo premittendo hanc ꝯplexionē esse ꝑfectā q̄ō Gali. cōplexionum secūdo ad p̄ncipiū sic ꝯfirmat auctoritas ꝙ hec ꝯplexio an tiquior est ꝯplexionibus in bonitate ⁊ ordine ⁊ potē tia extimationis: appellat̄ etiā perfecta ex cā q̄ per fectioris operationis ꝓductiua: aut forme eiusdem secūdū speciez modo ꝑfectiori ceteris parib⁹ ꝯserua tiua: ideo cōplexio equalis in naturaliter appropin q̄nte morti appellat̄ ꝑfectior cet̄is lapsꝰ ꝯplōib⁹ cete ris paribus q̄ ꝑfectiori mō stat forma humana cuz ista cōplexione prope mortē ꝙ stet cū alia cōplexio ne lapsa prope mortē. ❡ Octo vero in. Nūc no tificat cōplexiones lapsas ⁊ primo notificat eas ex imperfectione respectu temperate. ❡ Secūdo noti ficat eas ex parte dominātiū qualitatū ibi secūda q̄ tuor harū. Dicit p° ꝙ octo cōplexōes sūt ieq̄les ⁊ i ꝑfectiores ieq̄les iq̄ q̄ ieq̄te respectu dicte ꝯplexio nis ad producendas debite opationes vel ad debite

ꝯseruandū vel tenēdū suas formas iō iperfectiores quia min⁹ perfectaꝝ operationuz ꝓductiue in quas humana corpora ordinantur aut modo inperfectio ri suaruz formaꝝ cōseruatiue. ❡ Quatuor haruz Nunc notificat ipsas ex parte dominā̄ qualitatuz ⁊ primo notificat simplices distemperatas secūdo cō positas ibi secūda ⁊ quattuor duabus. Dicit primo ꝙ quattuor haꝝ octo complexionū singule qualita tū dominantur. s. calidum frigidū siccū ⁊ humiduz ❡ Notandū ꝙ non est intentio ypo. velle ꝙ aliqua vna sola qualitas sit complexio imo cōplexio adeq̄ ta virtuti ꝯponitur ex duabus qualitatibus scʒ ex qualitate inter calidum ⁊ frigidum ac etiam inter humidū ⁊ siccū. verumtamen aliqua est complexio habens denominationem in suo lapsu ab altera quā litatū tantum ⁊ ita intelligit ypo. aliqua enim deno miat̄ calidā aliq̄ frā tm̄ sicca tantū aliqua humida tantū quasi lapsa tm̄ propter calidū aut propter fri gidū. Et quattuor. ❡ Nūc galien⁹ tangit nume rum complexionū distemperatarū cōpositarū. d. ꝙ quattuor ꝯplexiones causant̄ duab⁹ dominantibus scʒ calida ⁊ sicca. causatur a caliditate ⁊ siccitate do minantibus ipsā. frigida ⁊ sicca causatur domi nantibus frigido ⁊ sicco calida etiam ⁊ humida cau satur caliditate ⁊ humiditate dominantibus ꝯsimi liter de frigida ⁊ humida dicendum. Unde com plexionem ❡ Nunc verificat aſſo: ⁊ continet hec ps quinq; partes secundū numerū quinq; complexionū intentaꝝ ibi secūda ⁊ calidā ⁊ siccaʒ ibi tertia similīt calidi. ibi. quarta frigidi ⁊ hūidi. quinta ibi ⁊ alia ꝯplexio. dicit primo ꝙ habentes cōplexionem frigi dā ⁊ humidā bene se habent in estate. Secūda ꝓ positio est ꝙ habentes ꝯplexionez calidam ⁊ siccam melius se habent in hyeme: ❡ Tertia propositio ē hec ꝙ calidi ⁊ sicci peius se habent in estate Quar ta propositio est hec ꝙ frigidi ⁊ humidi peius se ha bent in yeme ❡ Quinta propositio est hec ꝙ alia est complexio inter has scilicet calida ⁊ humida supple existens inter frigidam ⁊ humidam calidam ⁊ sic cam participat enim humiditate consimiliter frigi de ⁊ humide ⁊ caliditate consimiliter calide ⁊ sicce que peior est in hyeme propter humiditatem: meli or in hyeme propter calorem bona in estate pro pter humiditatem melior in hyeme propter calo rem ista est sn̄ia totius littere. ⁊c̄.

dubium sit hoc utrum lapse complexi ones melius cōtrarijs temporibus se habeant nega tiue. arguitur sic. ❡ Conseruatio fit per similia igit̄ pars questōnis negatiua vera ꝯn̄a nota añs col ligitur tertio tegni. Preterea ostendo ꝙ ha bentes frigidā cōplexionem melius conseruēt̄ yeme yems habet caliditatem resoluentem ergo añs colli git̄ secūda primi doc. secūda ca°. tertio de naturis temporū ⁊ eorū mutationibus vbi vult aerem quā tūcunq; frigidum solis tamen ⁊ virtute stellaꝝ vir tutem habere resoluendi ꝙ etiā yems ex caliditate componat̄ primo complexionū sententia dictat Ga li. ꝯsequentia tenet quia per caliditatem yemis pro hibebitur a lapsu habens frigidam complexionem. ❡ Ultimo arguit̄ per rationem rasis. 17°. ꝯtinen tis capitulo de aere ⁊c̄: ⁊ est ratio talis per cibum ꝯsimilem corpori corpus cōseruat̄ ergo ⁊ per aerē

ꝯsequentia tenet propter consimilem habitudinem. ⁊ proportionē aeris ⁊ cibi ad corpus humanū añs ponit ibidem. ¶ Ad oppositū questionis est gali. in fine ꝯmenti. Pro dubio premittat̄ hec propositō alias tenta licet per ꝯsimilia in forma ⁊ in gradu actuali non fiat actio in. a. membrū corporis cui ista similantur in forma ⁊ in gradu. p ista tñ nullatenus pōt fieri illius membri ꝯseruatio. propositio euidēs est licet enī aer equaliter calidus cordi nō agat vt ē notū in corde cū tali tamen aere nō pōt cor cōseruari. vt colligit̄ secūda pmi doc. ij. caº. ij. ¶ Secūda propositio est hec corpora calida ⁊ sicca non male se habent in estate qa caliditas estatis sit intensior caliditate eoꝝ. propositio sic arguit̄ caliditate nō debite euentante cor istoꝝ isti non debite cōseruātur in tali aere ergo añs notū est cuilibet ꝯña tenet per ꝑpositionem pmā qa caliditate equata saltem alicui membroꝝ qa magis pncipali non fit debita corporis euentatio vel cordis. Tertia propositio ē hec calidi ⁊ sicci male se habēt in estate qa cor eoꝝ male euentat̄ i estate. hec propositio patet ex rasi loco allegato vbi vult aerē esse sicut medicinā per contrariū euentātem cor qui aer existens calidus ⁊ siccus i debite euentat cor calidū ⁊ siccū. ¶ Secūdo probat̄ dicta cōclusio sic isto supposito ꝙ remissior aer sufficiat euētare cor calidū ⁊ siccū ꝙ̄ cor tēperatū ꝙ suppositū est satis cōe ⁊ probari posset quo supposito. Arguit̄ sic aer temporis temperati ut veris ꝑportionat̄ in euentando cor temperatū ergo habens complexionē calidā ⁊ siccā non debite euentat̄ in estate ꝯña tenet qa talis per suppositū debet euentari p aerē frigidiorem aere debite euentante cor temperatū ergo per aerē frigidiorem aere veris ⁊ nō p aerem estatis: Tertio sic p aerē in temperato aere corpora colerica se optime habent ⁊ cōmuniter omnia corpora ergo in aere calido ⁊ sicco disposita sūt ad lapsum ⁊ sic nō bene se habent añs est cōmune concessū de quo dicet̄ inferius ꝯña tenet qa aer estatis notabiliter excedit in calido ⁊ sicco aerē veris. ¶ Quarta ꝑpō ad q̄situ sit hec corpa frigida ⁊ humida male se habēt in yeme ⁊ bene in estate propositio persuadet̄ propter frigiditatē ⁊ humiditatē yemis labuntur lapsu maiori ergo ꝯña est nota añs pꝫ frigiditate ⁊ humiditate yemis propriā naturam obseruantis frigiditatē corpm ⁊ naturalem humiditatē excellentibus. Quinta propositio est hec: corpa calida ⁊ sicca macra ⁊ inanita nō bene se hñt in yeme. ꝑpositō colligit̄ ex Gal. hec pª affo. ꝯmēto 15º. illiꝰ affo. Uentres yeme ⁊c̄. persuadet̄ ex causa propter frigiditatem yemis hoꝝ corporum raritate disponente ⁊ pauco calore i quasitū modicū resistēte horū nimiū repungnare nature ¶ Sexta propositō est hec corpora calida ⁊ sicca qbus frigiditas yemis debite mensurantr hyeme melius se habēt quā estate: propositio patet cū moderato yemis frigore nālis calor refrenat̄ a lapsu ⁊ propter frigoris moderatiā non ledat̄ vehementer. His positis pꝫ solutio ad obiecta ante oppositū. Ad punctū pmi conseruatio debet fieri per similia verū est per similia effectiue. Nūc vero dicendū ꝙ moderata ꝯtraria sunt effectiue similia lapsis complexionibꝰ p quāto ipa faciūt pmanere in eadem dispositione. ¶ Ad secūdā rōē respondendū ꝙ yems est a predominio frigida quanuis in se aliquid caloris contineat. Ad auctoritatē ⁊ rōē Rasis dicendum per ea que dicta sunt in conclusionibus.

¶ **Secundo dubitatur breuiter utrum:** corpora calida ⁊ humida melius se habeant hyeme quā estate ⁊ pro nunc hec proppositio teneat̄ caliditatis ⁊ humiditatis in lapsu paritate supposita. aut amp. eius excedēte calore hec corpora melius se habent yeme. hec propositio pōt colligi ex snia Galie. cōmento. xv. allegato pōt etiā psuaderi ex hoc qa frigore yemis quasi per viā aliqualis antiparistasis reuocato intrinsecus vnito ⁊ fortificato calore fortes fiunt digestiones humoꝝ. fortes restaurationes ⁊ superfluitatū ⁊ non nāliū humiditatū vehementes insensibiles resolutiones: estate vero humorali ebuliente materia ad grandes putrefactiones disponunt: Secūda tenenda propositio est hec contingens est humiditatē in tantū proportionari calori: vt calida ⁊ humida corpora peius se habeant yeme ꝙ̄ estate. pꝫ ꝑpositō ex hoc qa sic exaucte cōcurrentibus frigore ⁊ humiditate caloris fiet naturalis suffocatio.

¶ **Tertio breuiter dubitatur utrū actꝰ** cōseruatiuus sit melior preseruatiuo. Prio ꝙ actus presuatiuus corpoꝝ lapsoꝝ sit melior Arguitur sic: Corpora lapsa melius se habent in temporibus ꝯtrariis igit̄ añs colligitur ex prelecto cōmento ex hoc tenet ꝯña qa ꝑpter cōtrarietatē preseruantur ⁊ prohibentur a lapsu Secūdo arguit̄ sic corpora lapsa nō esse lapsa nec labi melius est quā corpa remanere lapsa vel labi igit̄ actus preseruatiuus melior ē ꝯña tenet qa per actū preseruatiuū prohibet̄ saltē lapsus vlterior. ¶ Ad oppositū arguit̄ sic corpi tēperato melior est conseruatio ergo ⁊ corpori lapso ꝯña tenet pro tanto qa vtraqꝫ dispositio vt lapsa ⁊ temperata est naturalis sic per cōsequens cōseruanda. Pro dubio primo ex tertio tegni colligendū illa pte Si igitur permutare ⁊c̄. ꝙ cōseruatio ē seruatio in cōsimili dispositiōe aut reductio ad meliorem dispositionem quō ꝯcedit̄ artē reductiuā corporū esse artem ꝯseruatiuā. ¶ Notandū secundo ꝙ preseruatio pōt sumi cōmuniter proprie ⁊ magis ꝑprie prseruatiuo ꝯiter sumpta. nihil est aliud ꝙ̄ añ seruaº quā corpus cadat in lasum in quē cadere pronū est siue corpus ponat̄ actualiter lapsum siue nō Et sic concedendū corpori seni temperato deberi ꝑseruationem quē modū obseruasse videt̄ Auicē. tertia primi exprimens corpoꝝ regimē Sumit̄ scdō ꝑseruatio pro ante seruatione corporis naturaliter lapsi ꝙ̄ ad lapsum deueniat vlteriorem in quem cadere pronū est. ¶ Sumitur tertio preseruatio magis proprie ⁊ est ante seruatio corporis lapsi preter naturā ne in lapsum cadat egritudinalem. ⁊ isto mō apud auctores preseruatio cōuenit solis neutris decidētie. Istis habitis sit propositio prima contra quendā. alicui corpori temperato melius est reduci quā cōseruari in cōsimili tempore. prepositio netissima est in casu. supponatur enī puer lapsus a generatione aut a tempore ita ꝙ nō sit i medio tempamenti secūdi modi ad iusticiā imo ad extremum de

5

clinent intensius aut remissius. Isto posito qꝫ est cocedendū intelligenti tēpamēta arguit sic. huic corpori melius est ꝙ reducat ad mediū temperamenti ꝙ in suo temperamēto permaneat igit añs notū cuꝫ hoc corpus fiat temperatū ⁊ melius per hanc reductionē ꝯña nota. Secūda propositio notissima est hec: ceteris paribus nulli corpori tempato melior ē reductio ad aliā latitudinē corpoꝝ quā ꝯseruatio in temperie ꝓpō arguit sic latitudo tempamēti ceteris aliis ē melior ergo nota est ꝯña añs pꝫ p noticiā tpamēti iusticialis ꝺ modo secūdo. pꝫ etiā añs ex dictis Gali. secūdo cōplexionū tpatā cōplexionē cōmendantis. Tertia ꝓpositio est hec corporibus lapsis naturaliter preseruatio nō est melior cōseruatione sumēdo ꝓprijssime preseruationē hec propositō sic persuadet corpora lapsa naturaliter quia sana lapsa tñ nō sunt neutra decidentie ut suppono ꝓ nūc tanꝙ ꝓbatū in primo tegni igitur eis nō cōpetit preseruatio ad istū sensū. cōsequentia tenet ex noticia huius preseruatiōis. Quarta ꝓpositio est hec. corporibus lapsis naturaliter preseruatio secūdo mō sūpta nō ē melior cōseruatōe notificata vt est dictū. ꝓpositio arguit sic preseruatio illo modo sūpta est cōseruatio ⁊ ecōtra ergo cōsequētia nota qā idem non est melius se ipso añs pꝫ habenti signata preseruatiōis ⁊ cōseruationis. Ultima propositio est melius ē ꝓhibere corpora lapsa a futuro lapsu ipsa aliqualit corrigendo ꝙ ipsa pcise cōseruare in cōsili dispositione propositio cuilibet est nota. Ex ista infertur propositio intenta i affo. ⁊ cōmento ꝙ corpora naturaliter lapsa cōmuniter se melius habent in temporibus cōtrarijs moderatis ⁊c̄. propositō sic patet per hec tempora prohibent a lapsu vlteriori ⁊ aliqualit corrigunt añs notū ꝓpter moderantiā ꝯtrarietatis p prehabitaꝫ conclusionem tꝫ ꝯña. His positis patet rōnes ante oppositū penultimā cōclusionem ostendere Ad rōeꝫ vero post oppositū respōdendū negando ꝯñam licet eni sit aliqua ꝯplexio naturalit talis correctione tamen melioratur ⁊ prohibitione a lapsu.

Egritudinum alie ad alias bene et male nate sunt:

Ypo. in affo. precedēti quādam ꝯparationem posuit ꝯplexionum ad tempora anni. Nūc ponit quādā cōparationē morboꝝ ad regiones tpa anni ⁊ dietas ⁊ vult istā cōclusionē ꝙ qdam morbi bene se habent ad regiones quasdā et quasdaꝫ male. Conclusio probat sic quidā morbi p quasdam regiones horas ⁊ dietas augent per quasdam etiam de facili generant ergo ⁊c̄. huiꝰ ꝯsequentie solū ꝯña i littera tangit sic ypo. dicente ꝙ alie egritudinū sunt inclinate bene aut male se habere ad alias regiones horas ⁊ dietas. Notandum primo affo. concordiā que colligit quinto theorice. ad pñcipiū caº. 5º. ⁊. secūda pmi doc. ḡ: caº. 6º. ⁊. 17º. cōmentis ca. de aere. Secūdo est notanda vtilitas affo. presentis Est eni vtilis ad actū pronosticū ⁊ ad actū preseruatiuū curatiuū ⁊ ꝯseruatiuū. pmo inquam ad actum pronosticum qā tali vel tali existente tempore vel lapsis ꝯplexionibꝰ proportionato scimus pronosticari proportionabiliter morbos esse venturos ꝙtū etiā ad actū curatiuū qa scito ꝙ egritudo bona est ad curationem in tali vel tali tempore ꝓportionabiliter scimus eligere medicinas vtilis est etiā q̄ntū ad actū preseruatiuū scito eē ꝙ morbi sūt apti generationi in tali tempore incitamur per cōtraria ad corpora preseruāda Est etiam vtilis ꝙtū ad actū cōseruationis qa scimꝰ qualiter corpora sunt conseruāda quāuis etiā iste noticie prefati affo. noticiā presupponūt. Tretio notandū ad ampliatōꝫ affo. ꝙ nō solū de morbis ꝯtinet veritatem imo etiā de neutris dispositionibꝰ notū ē eni quasdā inclinatas esse ad vnā dietā ⁊ quasdā ad aliam. Quarto notandū ꝙ licet affo: possit verificari de quolibet morbo. s. simplici aut composito maxime tamen ꝯtinet veritatem de morbo cōplexionali materiali ⁊ imateriali apto maxime variari qualitatiue qualitatibus regionū aut horaꝝ vel dietarū. Quinto notandū ꝙ hec littera ad alias pōt intelligi multis modis vno modo ad alias scꝫ complexiones naturales qdaꝫ eni morbi sūt inclinati ad bene se habendū in cōplexionibꝰ naturalibus quidā aūt in illis sunt inclinati male se habere. Secūdo modo pōt intelligi pars respectu dietaꝝ regionum etatū ⁊ horaꝝ ⁊ est sensus ꝙ quedā egritudinū sunt inclinate ad bene vel male se habendū respectu regionū etatū ⁊ horaꝝ ⁊c̄. Quarūdaꝫ aūt respectu bene quarūdā male: que sententia etiā nota est. Tertio potest exponi magis ad mentē Gali. in commento p alias intelligendo horas regiones ⁊ dietas ⁊c̄. respectu quaꝝ etiā ꝯparent etates ⁊ ista tertia expositio teneat q̄ colligit ex cōmento ad principiuꝫ Sexto notandū vt colliget ex cōmento Gali. ac etiā Johannicij ꝙ aliqua egritudo nata est bene vl male se habere. ⁊c̄. vel secūdū gnātionē vel fm curationem vel dissolutionē vt exempli cā. Egritudo bene se habet in tpe calido quia inclinata vt generetur in tpe calido. bene autem se habet in tpe frigido qā inclinata curationi tempore frigido. Ad propositū pmo ⁊ secūdo modo ꝯtinet veritate affo. Septimo notandū ꝙ cū aer regiones hore ⁊ diete ꝯuenienter applicate corporibus aut etiā incōuenienter applicate corpibus aut etiā incōuenienter sic cā generatiōis morboꝝ aut curationis ideo hec numeri possunt inter signa que sua ꝯuenientia aut disconuenientia habent significare morbos.

Et etates quidem. quedam ad regionem et tempora et dietas:

Ypo. in pñti parte ⁊ affo. presenti ⁊ q̄rto secūdū cōmunem diuisioneꝫ habitudinē quandaꝫ ponit etatū ad regiones horas ⁊ dietas ⁊ vult ypo. conclusionem istā ꝙ quedaꝫ etates ad quasdam regiones horas ⁊ dietas etiā inclinate sunt ad bene vel male se habendū ⁊ probat ꝯclusio sic quedam etates in quibusdaꝫ regionibus horis ⁊ dietis inclinate sunt ad p̄seruationem vel conseruationem in quibusdā autē ad lapsum ergo ⁊c̄. añs colligit ex cōmento ⁊ consequentia est nota cuius consequens in littera explicat sic ypocrate dicente quedam etates supple inclinate sunt ad quasdam regiones horas ⁊ dietas vt in illis bene se habeāt ad quasdam vero supple quedam in

clinatę sunt ad male se habendū. Pro parte pmo est pmittēda affo. concordia q̄ quātū ad regiones ⁊ horas colligit̄ locis allegatis quātū vero ad dietas pōt colligi tertia pmi. vtilitas vo cōprehēdit p modū vtilitatis affo. ꝙ. ⁊. iij. Tertio notādū q̄ cū etates quedā appellent̄ tēpate quedā distemperate d̄ omnibus ꝯtinet affo. veritatem: temperata ei estas bene se habet i regione tēperata hora temperata ⁊ q̄tū ad dietā temperatā. distēperata vero bene se habet ad ꝯtrariū hoc ex affo. habet̄. Quarto notādū ampliationē q̄ nō solū quedā etates bene se habent ad regiōes horas ⁊c̄. imo bene se habent ad q̄cunq; alia corpoꝝ mutantia. vn̄ quedā etates quib⁹dam sunt proportionate morbus quibusdā etiā artibus accidentalibus anime ⁊ similibus.

Hic partum.

Hic habet̄ duplex cōmentū pmo legam cōmentū galieni. Secūdo ꝯmentū ꝯstantini. Gali. ergo i cōmento p̄cedit sic nā pmo quasi reprehendit ypo. de malo ordine affo. Secūdo exequitur ad cōmentandū affo. secūda ibi morbi enim dicit prio q̄ ypo. fuit modicū deuians a recto ordine affo. sed fuisset bonum ypo. dixisse sic omnes morbi vel etates inclinati sūt bene se habere vel male seu melius vel peius eos anni comparādo temporib⁹ regionibus ⁊ dietis quasi dicens q̄ si ex duobus affo. vnū fecisset fuisset melius. Nā dū ponit egritudinū alie ad alias nō explicat quid intelligit p ly alias. Morbi aūt. Nunc exequitur ad cōmentandū affo. ⁊ cōtinet pars p̄sens partes duas. Primo facit q̄ dictū est. Secūdo satisfacit dubio secūda. ibi. Sed licet hec In pma parte p̄cedit sic. nā primo ꝯmentat̄ cōpationem morboꝝ ad tempora anni Secūdo ꝯmētatur cōparationem etatum ad tempora anni. tertio cōmentatur cōpatōes morborū ⁊ etatū ad regiōes. Quarto cōmentatur cōpatōes morboꝝ ⁊ etatū ad dietas Secūda ibi. Etates vero. Tertia ibi. Idem de morbis. Quarta. ibi. Morbis ei. Dicit pmo Gali. q̄ ex cōpatōe temporū morbi generati in tempore simili ⁊ curati in tempore contrario meliores sunt quod explanauit Gali. cū cōmentatus est affo. illū 34ᵐ. ꝙ. pticule. s. in morbis

Dubitatur utrum morbi generati in

tempore simili ⁊cetera. Ad partem negatiuā arguit̄ sic morbi generati in tempore simili intēsiores sunt generatis in tempore cōtrario ergo an̄s colligitur ex dicto eiusdem posito ⁊ allegato secūdo affori ꝯmento. 34°. nam simile additū simili facit ipsū furere morb⁹ ergo in tempore consimili natus est esse furentior ⁊ intensior nota ꝯn̄a quia ceteris parib⁹ alijs intensio morbi maiorē arguit maliciam. Secundo arguit̄ sic morbi generati i tpe ꝯsimili ⁊ curati i tpe ꝯsilī meliores existūt curati i tpe ꝯtrario g° dictū gal. falsū absolute ꝯn̄a tenet q̄a absolute intelligit̄ morbos in tempore simili genitos ⁊ in cōtrario curatos fore inequaliores an̄s arguit̄ p quāto ostēditur morbū esse breuiorem ex quo curat̄ in tempor̄ simili: Ad partem questionis opposita est Gali. in cōmento. Pro dubio propter argumentū pmū an̄ oppositū teneat̄ talis cōclusio aliqui morbi generati in tempore ꝯsimili scz qualitatib⁹ morboꝝ curati in tempore cōtrario peiores sūt nō curo de cōfundētia termi genitis in tempore cōsimili ⁊ curatis in eodem ꝓpositio supra arguta est per argumentū ante oppositū. Secūda propositio est hec ⁊ nota. quib⁹dam vero bis p cura generatis in tempore cōsimili siue per se siue per accidens plus nocet tempus contrariū q̄ tempus cōsimile ꝓpō pbat̄ sic tertiana estiua melius curat̄ estate q̄ yeme ergo cōclusio vera nota est ꝯsequētia cū yems improportionet̄ qualitatiue tertiane an̄s p3 propter estatē abbreuiare morbos vt p3 pmo affo. ꝯmento. 12°. ⁊. 2°. affo. affo. xxv. Tertia propositō est hec morbus cōplexionalis genitus in tempore simili de per se curat̄ melius in tempore cōtrario ꝓpositio arguit̄ sic curatio morbi de perse fit per contrariū ergo an̄s colligitur tertio tegni illa parte curatio quidē vnū habet modū ⁊c̄. ꝯn̄a tenet quia tempus contrariū cū cōtrariet̄ morbo iuuat ad curā. Ex illa propositione patet intellectus Gali. q̄ morbi generati in tempore simili curati i tēpore contrario meliores sūt hoc est morbi generati in tempore cōsimili curantur melius i tēpore ꝯtrario sola medicatione sūpta ab essentia morbi vt preternaturā ⁊ alioꝝ pita' supposita tū etiam ex hoc q̄a morbus a facili cā generat̄ in tempore cōsimili ideo intensionis paritate supposita curat̄ facilius. Istis conclusis p3 responsio ad obiectū pᵐ per primā conclusionem: Ad secūdū respondendū q̄ nō est intentio Gali. velle q̄ morbus qui generatur in tempore ꝯsimili dillat⁹ curationi in tempore cōtrario sit melior. sed vult q̄ morbus genit⁹ i tpe cōsimili melior est ad curationem si sibi superueniat tempus contrariū indicatiōe sumpta ab essētia morbi ⁊ de per se. Etates sicut. Nūc Gali. ꝯmentatur quomodo etates se habeant ad tempora dicens q̄ etates intelligunt̄ se habere ad tempora sic ⁊ cōplexiones naturales nā illis quibus etatiue dominat̄ frigiditates bene se habent in estate ⁊ illi quibus etatiue dominant̄ caliditates beñ se habent i yeme quia senes qui supple frigidi sūt secūdum etatem melius se habent in estate ⁊ iuuenes sunt calidi secūdum etatē melius se habent hyeme. Notandū q̄ notanter etates intelligende sūt vt nature seu complexiones naturales quia etates sūt secūdū naturam in hoc complexionibus naturalibus assimulande vt potest colligi octauo therapeutice finali capitulo assimilant̄ cōplexionibus naturalibus q̄a ⁊ etates indicāt caꝝ conseruationib⁹ sicut cōplexiones naturales assimulant̄ etiā naturis respectu temporū q̄a etates lapse melius se habent in temporib⁹ contrarijs. vt de naturis est dictū. Secūdo notādū q̄ ps maxie ꝯtinet veritatem etate ⁊ cōplexiōe naturali similib⁹ secūdū denominationē vt cōplexio calida in etate calida maxime bene se habet in tpe cōtrario. Si vero estas discordet denominationi cōplexionis vt si ponat̄ estas frigida ⁊ cōplio naturalis calida tunc p̄ potentiori etate in denominatione q̄ sit cōplexio sit met̄ melius se habere principaliter rōne denomiationis etatis vt si corpus ponat̄ valde etatiue frigidū ponat̄ etiā naturaliter calidū q̄uis non tantū dicendum est tale corpus melius se habere estate. Si vero ꝯtingat econtra quia corpus sit valde naturaliter calidum modicū aūt sit etatiue frigidū q̄a sit modicū

senile corpus tūc melius se habere sumit ſm deno-
minationē naturalis cōplexionis vnde hoc meli⁹ se
habebit yeme ꝙ estate. Si vero naturalis cōplex
io equipotenter cōcurrat ad cōtrariū etati denomi
natio melius se habēdi ꝯsequetur mixtas cōtrarias
denominatones respectu temporis inter tempora ꝯ
traria mediantis ¶ Idem de morbis. Nūc gali
enus commentat quō morbi ꝛ etates se habent ad
regiones ꝛ pmo premittit hoc secundo declarat ibi
secūdo morbi aūt. dō pma dicit ꝙ idem qō dictū est
de etatibus respectu temporū dicendū de morbis ꝛ
etatibus respectu regionū q̄a morbi ꝛ etates supple
lapse bene se habent in cōtrarijs regionib⁹ male au
tem in cōsimilibus sicut supple comparabant cōplex
iones naturales ad tempora. ¶ Morbi autē.
Nunc declarat dictū suū ꝛ diuidit in tres hec pars
secundum numerū triū ppositionū ad declaratōꝫ
dicti satientiū ibi secunda estas vero calida. Tertia
ibi imo vl'r sūt omīa ppositio prima est hec mor-
bi calidi nascentes in regionib⁹ calidis sūt min⁹ mo
lesti. Ista propositio cōtinet vt est dictū pbabilem
veritatē quia probabile est cū a minori cā fiat mor
bus calidus i regione calida ꝙ frigida ipꝫ eē mino-
rem essentie morbi paritate supposita vl' nō nimia
disparitate ut si in regione calida .A. febrilis tante
qꝫ intensionis appareat in regione frigida pbabilter
constat febrē frigide rgiōis fore peiorē ꝛ sic pꝫ quō
morbi se habeāt q̄tū ad quātōꝫ respectu regim q̄tū
eē ad curā notū ē q̄a morbi calidi nascētes i tpe cali⁹
curantur bene per tempus frigidū vt sibi contrariū
¶ Etas vero calida. Nunc ponit propositiōꝫ se-
secūdā. d. ꝙ etas calida sanior est in regōne frigida
¶ Notandū pmo ꝙ per etatem calidā debem⁹ itel
ligere etatem habenteꝫ caliditatē mordatiorē ꝛ acu
tiorem qualis est etas iuuentutis pmo affo. cōmēto
14°. q̄uis habeat caliditatē equalem intensiue sic i
etate precedenti vt pꝫ ibidem.

secundo forte dubitabit aliquis quali
ter etates ꝛ cōplexiones naturales quo ad generatō
neꝫ seu nascentiaꝫ se habeant respectu temporū seu
regionū. ¶ Et probabiliter respondendū ꝙ harum
generatio ꝛ productio si lapse sunt melior est in re-
gionibus contrarijs via causarū pseruantiū vt meli
us est aliquē fieri iuuenem yeme ꝙ estate aliorum
paritate supposita pꝫ hoc cū p yemē preseruet a lap
su ecōtra melius est aliquem fieri senem estate ꝙ
yeme pter eandem causam ꝛ alioꝝ debita parita
te supposita idem de regionib⁹ est dicendum.
Ymmo vl'r ex. Nūc tangit propositionem tertiā
dicēs ꝙ generaliter omīa bona sunt accepta ex suo
cōtrario. ¶ Notandū ꝙ non est intentio Gali. ve
le ꝙ vl'r omnia bona alicui corpori sint accepta ex ꝯ
trario illius nā bona corpori temperato nō sūt sump
ta ſm similitudinem vt dicet in fine cōmenti sꝫ uult
Gali. ꝙ generaliter omnia bona scꝫ corpori lapso
naturaliter aut etatiue bona isquā ad bonificandū
hoc corpus quia perseuerandū aut reducēdū sunt ac
cepta ex contrario pꝫ propositio discurrendo per ea
que his corporibus bonificandis applicantur.
Morbis enim frigidis. ¶ Nunc Gali. ꝯmentatur
quomodo etates ꝛ morbi se habeant ad dietas ꝛ cō
tinet ples duas ſm numerū duarū ppositionū faci
entium. ibi. secūda. Morbis vero propositio pma
est hec ꝙ diete calide melioris sunt etatibus ꝛ mor
bis frigidis. ¶ Secūda propositio est hec ꝙ diete
sicce sunt meliores morbis ꝛ etatibus humidis.

dubium breue hoc ūtrum diete sicce
meliores sint etatib⁹ ꝛ morbis humidis ꝛ calide fri
gidis. ¶ Negatiue arguit sic auctoritate Gali. 8°
terapen. finali ca. vbi vult ꝙ etas indicat de dieta
simili vnde cōiuncta etate morbo ratione etatis fit
similium indicatio. Ad oppositū est Gali. in pn̄ti
parte pro dubio obmittenda multa. ¶ Notan-
dū pmo ꝙ dieta appellari potest talis actualiter ul'
potentialiter ꝛ effectiue. Primo modo vinū appel
latur humidū. Secūdo modo aliquid appellatur ta
le vel in potentia passiua vel in potentia actiua In
potentia passiua quia taliter est aptū pati vt cōuer-
tatur reponendo partem talis vel talis membri ex
empli cā. aliquis cibus pōt dici humidus q̄a apt⁹ re
ponere partem humidā. Et notetis istū modū p ipꝫ
esse aptā pati mēbro humido nō q̄a de se aliquid a-
gat ¶ Tertio aliquid appellat potentia tale loquē
do semper de dieta q̄a potens conuerti reponendo
partem mēbri talem taliter alterādo cū in tale nu-
trimētū trāsmutet exempli cā. Lactuca est potentia
humida quia scilicet potens reponere partem car-
nis humidā per suaꝫ qualitatiuā dispositionē potēs
est etiaꝫ in humidū sanguinē transmutari humecta-
tiuū mēbri. Et isto modo illud appellat potentia
humidū ꝙ pōt efficere reꝫ humidā nō existentē hūi
dā ꝛ isto modo potissim diete appellant tales respec
to corporū tpatoꝝ. ¶ Quarto aliquid appellat po-
tentia vel effectiue tale q̄a potens facere aliquid eē
vel manere tale exēpli cā aliqua dieta appellat col
lerica quia faciens corpus esse vel permanere colle
ricū exēpli cā ſm istā viā si collericū corpus sit aptuꝫ
per viā exiccationis fieri melancolicū iuxta Galie.
secūdo tegni illa parte Decidentie quidem. tūc diete
frigide facientes corpus pmanere colericū refrenan
do calorem dici possūt effectiue collerice vel poten
tia calide. Istis dictis prima cōclusio est hec.
¶ Morbi de perse indicāt applicari cōtraria ppositō
colligit loco allegato. Secūda propositio est hec
etates lapse indicāt oblationē dietaꝝ sibi effectiue si
miliū propositio pꝫ per Gali. vbi supra. ¶ Tertia
propositio est hec etates lapse pquāto lapse meli⁹
se habent ad dietas cōtrarias secūdū denominatio-
nem quā ad similes propositio colligit ex textu argu
itur etiā sic pro quāto per has dietas preseruantur
seu reducant. Quarta propositio est hec non semp
etates lapse cōiuncte morbis melius se habēt ad die
tas similes secūdū denominationē propositio arguit
sic in etate calida paciente causōeꝫ non melius se ha
bet corpus ad dietā calidā ꝙ frigidā ergo ꝛc. ¶ Ul
tima propositio est hec indicatio sumpta ab etate la
psa cōiuncta morbo aut etiā complexione naturali
coniuncta morbo de applicatione similiuꝫ maior ē
ꝙ tpe sanitatis pōt propositio colligi ex Gali. vbi ō
ꝛ persuaditur sic hoc casu stante intentio est ad curā
dū morbū ꝛ ex etate intentio est ad prec conseruā
dū ideo plus est indicatio similiū ꝯña tenet q̄a indi-
catio ab etate vt cōseruāda est de applicatione tā-

tum talem reponentium partē qualis est in estate ꝯ perdita Istis habitis p3 responsio ad obiectū. ¶ Sꝫ licet hec. Nūc satisfacit dubio ⁊ p̄mo ponit vnā propositionē secūdo aliā ibi secūda. Etates quidem in eo. ¶ Dubiū sub hac forma proponit dictum est ei de distemperatis ꝯplexionibus quomodo se habeant sed quid ex temperatis dicendū. Ad ꝗ respondet Gali. ꝙ licet hec lapse ꝯplexiones ⁊ etates melius se habeant acceptis ⁊ approximatis contrarijs cōplexioni tamē temperate tps tpatū deb3 esse ⁊ regiones ⁊ temperata dieta. Nā solū temperata ꝯplexio melius se habet suū applicādo simile ⁊c̄.

¶ dubitatur utrū sola temperata complexio suo simili gaudeat. Negatiue arguit̄ sic qualiter se habet dieta temperata ad corpus tēperatū taliter dieta lapsa ad corp⁹ lapsū ⁊ sicut dieta tpata seruat etatē tpatā ita dieta lapsa etatē lapsam añs ē notū sicut enim applicatur dieta tpata corpori tpato ita dieta calida vt secūdo corpi lapso vt scd̄o poterit applicari. ¶ Secūdo arguit̄ sic equale in consili latitudine non agit i equale ergo dieta lapsa nō faciet labi corpus lapsū3. añs notū ꝯña tenet q̄a dieta lapsa potest esse equalis gradus ⁊ in latitudine ꝯsimili. Ad oppositū est Gali. in littera. ¶ Pro dubio supponendū corpus temperatū seu semper sanū i etate tpata fore naturaliter inclinatū ad taliter permanendū hec propositio colligi potest p̄mo tegni in noticia corporis semper sani. Propositio secūda est hec tale corpus est aptū per dietā conseruari temperatā propositio arguit̄ sic dieta temperata non est ꝑmutatiua corpis temperati nec corpus tēpatū est inclinatū naturaliter labi in etate tpata. Igit̄ propositio continet veritatē añs euidens q̄ntū ad pte3 p̄mā ꝑ noticiā diete tpate. ¶ Quantū vero ad secūdā ꝑtem ꝓbitā propositionem. Ultima propositio ē hec corpus lapsum lapsu naturali vel preter naturā nō est aptū debite cōseruari ꝑ dietā absolute calidiorem secūdū denominationē ꝓpō arguit̄ sic corpus naturaliter vel preter naturā lapsū est intrinsice inclinatum ad lapsum ergo sibi simili applicato nō debite ꝯseruat̄ añs satis est notū ex dictis primo tegni pro parte etiā ⁊ secūdo ꝓbatur ꝯña q̄a applicatio sibi adiutorio labetur. ¶ Ex dictis patet responsio ad obiectū ꝙ licet per possibile ibi formaliter ⁊ gradualiter se habeat dieta lapsa ad lapsam cōplexionē vel etatē vt tpata ad temperatā: lapsa tñ est cā lapsus vlterioris ubi temperata precise i temperie ꝯseruat temperata3 sicut etiā de aere ꝯsimili dictu3 ē. Secūdo Gali. ponit ꝓpositionē secūdā dicens sic ꝙ etates in hoc ꝙ sunt secūdū natura3 gaudent similibus in eo vero ꝙ sunt extra naturā ꝯtrarijs dū autē dicimus etates esse extra naturam. hic sermo intelligend⁹ est de etatibus egrotatiuis q̄ propositō pōt sic intelligi ꝙ etates lapse pro quāto sūt secundū naturam q̄a sunt cōformes sanis operationibus sūt etiā facte secūdum decursu3 naturalem egent salte3 effectiue similibus. pro quāto tamen sūt extra naturā q̄a lapse a debito tpamēto nature inclināte etiam ad lapsū vlteriorē egent dietis dictis denominatis ꝯtrarijs. vt etas calida ꝓ quāto debita opationib⁹ eget dieta effectiue calida ꝓ quāto tñ lapsa a tpata ⁊

inclinata labi vlterius vt egens aliquali ꝯseruatiōe eget dieta denomiata frigida q̄ tñ dicit̄ effectiue calida que etates lapse appellātur egrotatiue q̄a inclinate egrotare respectu etatis tpate q̄a inclinate sensibiliter ledi respectu illius q̄uis non absolute sint egrotatiue.

¶ dubitatur quinto utrum egritudines bene se habeant ad tpa anni. Negatiue arguitur sic omnis egritudo melius curat̄ tempore calido ꝙ tpe frigido ergo ꝯña ex hoc est nota quia egritudines bene se habent ad tempora quia ad tempora ꝯtraria añs arguitur q̄a estas seu tempus calidū omnes abbreuiat morbos vt habitū est p̄mo affo. commento. 12°. ¶ Secūdo sic morbi calidi curant̄ per calida ergo ꝯña tenet per probationē habite ꝯclusionis añs p3. nā collerica febris curat̄ per farmacū omne aūt farmacum s^m se calidū est ⁊ siccū p̄mo affo. cōmento xxiiij. illius affo. In acutis passionib⁹. Tertio arguitur sic apostemata calida plus fiunt tēpore frigido ꝙ tempore calido igit̄ ⁊c̄. añs pro tanto tenet q̄a m̄ae calide maxime apte sunt colligi in yeme. ¶ Ad oppositū questionis est prima conclusio affo. Pro dubio primitus hec cōclusio teneat̄ de perse ⁊ indicatione sumpta ab essentijs morborū morbi sunt apti melius se habere in tpe cōtrario. hec p̄ma cōclusio persuadet̄ ꝑ probationē prime cōclusionis affo. ¶ Secūda propositio est hec. Morbi sunt aptiores ad curandū pluries in tempore sili ꝙ in tempore cōtrario propter causas a quibus dependet aut propter aliquid accidentaliter ꝯtingens ad curā conferens propositio p3 sic materie morboru3 materialium secūdū plurimū dispositiones sunt remotiui in tempore calido ꝙ in tpe frigido igitur ꝯña tenet q̄a ad remotionē materieꝝ a quib⁹ dependēt morbi m̄ales illorū morboꝝ cōsequitur remotō cū sint fientes morbi añs pōt patere per vnā rō3 ante oppositū eo etiā quia caliditatis estiue ē rarefacere porositates mēbrorū subtiliare materias ⁊ eas euaporationi disponere p3 etiā propositio quātū ad alia3 parte3. Nā morbus frigidus ꝑ applicationē frigidi per accidens curat̄ melius ergo etiam est contingens morbū frigidū melius curari in tempore frigido. ꝯña probabilis propter ꝯsimilem operationem tpis frigidi operatōi medicaminis frigidi añs sumit̄ quinto affo. affo. xxij. ibi est aūt vbi i tetano Ex istis duabus infert̄ propositio tertia ꝙ morbi materiales melius se habent ad tempora contraria p3 ꝓpositio cura fit per contrariū ergo ⁊c̄. ¶ Infertur 4ª ꝯtigēs ē morbū m̄alem melius se habere ⁊ curari in tempore consimili propositio hec p3 per secundā. Infert̄ propositio quinta. Morbi probabiliter plus intendi possunt in tempore consimili ꝙ contrario propositio nota est propter tps iuuare ad itēsionē ꝯsimilis complexionis. ¶ Infertur sexta igit̄ morbi peiores sunt de perse in tempore cōsimili ꝙ in tpe ꝯtrario ꝓpositio arguit̄ sic sunt dispositiores. vt intendantur in tempore cōsimili per habitam cōclusionē ergo probabiliter peiores q̄nq3 eo ꝙ morbi intēsio peior est. Istis prehabitis p3 responsio ad obiectū p̄mū per secūdā principalem conclusionē ¶ Consimiliter p3 responsio ad secūdū respondendo ad añs per secūdā partē secūde conclusionis prin

cipalis vnde dicendo q farmaticū calidū de per se non curat morbū calidū imo non curat nisi sua abiciendo materiā quid aūt sit per se curans obmittatur ꝑ nūc ¶ Ad vltimā apostemata calida plus fiūt in tempore frigido possū declinare aūs ⁊ dico q calide māe plus pñt colligi estate q yeme vel secūdo dicēdū q hec materie nō plus apostemāt yeme q estate de per se quia semper plus reperiant yeme quaꝫ estate sed per accidens qa frigiditate yemis plus conuenit calidi ⁊ opilari poros plus etiā cōuenit ingrossari materias vt nō tm̄ disponantur exitui per viā insensibilis resolutionis quanto disponuntur calore estatis Sequitur cōmentū cōstantini.

In estate bene se habent.

Constantin⁹ ꝯmentando dictū afforismuo facit pmo cōmentatur quō morbi se habent ad tempora anni. Secūdo quō ad regiones etates ⁊ dietas ibi secunda in fine ꝯmēti. Similiter ⁊ si locū prima in duas. primo facit q dictū est secūdo exponit istā ptem bene ⁊ male ibi secūda bene eni ⁊ male. Prima ps pōt diuidi in qttuor fm̄ numerū qttuor cōclusionū sine signatiōe partiū. Prima cōclusio est distemperantie frigide ⁊ humide naturaliter bene se habent in estate cōclusio arguit per ipsū. Immodera°. seu lapsus distemperātie frigide ⁊ humide coartāt seu prohibetur p caliditatē ⁊ siccitatem estatis ergo. ¶ Secūda cōclusio est hec distemperantie calide ⁊ sicce male se habent in estate. ꝓbatur sic haꝝ distemperantiarum immoderationes siccitate ⁊ caliditate augentur g°.

Tertia ꝯclusio est hec distemperātie frigide ⁊ humide male se habent in yeme hec tertia probat per probatōꝫ secūde ¶ Quarta propositio est hec distēperantie calide ⁊ sicce bene se habent in hyeme hec pꝫ per probationē pme. Bene aūt ⁊ Nūc expōit vt dictū est d. nā aut dicit bene se habere fm̄ generationem aut secūdū curationē demū ponit propositionē hanc q illud seu illa egritudo que est bene nata fieri supple i aliquo tēpore etiā ē bñ nata curari ꝓbat exemplariter nā calidi morbi sūt bene nati fieri i estate ⁊ sunt bene nati solui i hyeme eo q contrariorū cōtrarie sūt curationes sed calidi morbi ut febres tertiāe ⁊ causon sunt male nati fieri in hyeme significant ei nimiā caliditatē quaꝫ faciūt cū contingāt in tempore cōtrario igit sūt male inclinati curationi in estate supple ⁊ alio tempore supple respectu morborū ceteris paribus qui fiūt in temporib⁹ ꝯsimilibus Si vero poneret disparitas vt pluries ē dictū non esset incōueniens morbū bene natū fieri esse cure difficilioris: ¶ Similiter ⁊ secūdū: Nūc facit q est dictū dicēs q similiter supple dicendum est de morbis respectu locorū seu regionū qa quidā melius se habent ad vnā regionē ⁊c. similiter respectu dietaꝝ qa quidam morbi ad quasdam dietas se habent melius consimiliter ⁊ respectu etatum quia quidam morbi melius se habent respectu quarūdā etatū quo ad generationem ⁊ curationē ⁊c.

In temporibus quando eadē die aliquando quidem frigꝰ aliquando quidem estas autumpnales egritudines exspectare oportet:

¶ Intentio ypo in affo. presenti est ex quadam particulari mutatione temporū nos docere pronosticari supple autumpnaliū morboꝝ euentū. ⁊ vult cōclusionem istam scꝫ q quando aliqua parte diei est caliditas vehemens altera vero parte illius diei ē frigus intensum constitute dico diei in aliquo temporum oportet morbos diuersos ⁊ inequales exspectare cōclusio arguit sic illo tēpore exspectādi sunt morbi ⁊c. quādo diuerse materie diuersoꝝ morboꝝ generantur sed quādo ⁊c. tūc diuerse materie generantur g° maior propositio satis est nota cuilibꝫ colligitur minor in fine ꝯmenti huius rōnis solum explicat in textu conclusionem dicens q quādo in temporibus anni die eadem aliquando certe est estus. i ita intensa calididitas aliquādo supple fit frigus intensum oportet exspectare morbos autumpnales.

Pro affo. primo est huius cōcordia notanda que colligit. 17°. ꝑtinentis ca. de aere colligit etiā in sententia secūda pmi ca°. tertio doc. ij. de naturis tēporū ⁊ eorū mutationibus ⁊ ca°. sexto de his que ꝑueniunt ex qualitatibus aeris colligit etiā quinto theori Alieba. iiij. ca. ad finē satis. ¶ Secūdo ē notanda vtilitas est eni presens affo. vtilis ad actum pronosticū vt pꝫ ex dictis quātū etiā ad actū preseruatiuū qa tali apperente mutatione scim⁹ melius regere ⁊ preseruare corpora. Tertio ampliandus est affo. non enim solū apparente tali mutatione aeris oportet dictos exspectare morbos imo etiā dieta mutata ꝯsimiliter aut etiā alia re non naturali q fit cā multiplicationis diuersarū materierum.

¶ Quarto notandū q hec littera in temporibus pōt itelligi dupliciter primo in temporibus qa in omnibus temporibus anni aut saltem in multis secūdo i temporibus qa in aliquo tempoꝝ quōcūq; exponat ps cōtinet veritatem pma tamē mutatio fortior est ad morbos genrādos. Quinto notanduꝫ q hec littera quādo eadem die ⁊c pōt exponi pmo ad mētem Galie. vt imaginemur calorem esse qtum ad tres horas diei frigus vero quantū ad alias tres et hoc iterū possum⁹ imagiari duob⁹ mōis p° vt sit qi qdā circulatō qa trib⁹ fit est⁹ ⁊ sic vlteri⁹ q fiat frig⁹ tribus horis ⁊ estus tribus q mutatio tamen ñ sit fm̄ naturam. ¶ Secūdo principaliter possumus exponere quando eadem die non solū quātum ad tres horas sed quātū ad vnā vel duas quomodocūq; exponat pars cōtinet veritatem. Sexto notanduꝫ etiam ad ampliationem affo. q non solū oportet expectare morbos autūnales sed etiā neutras ꝯsimiles dispositiones qd pōt probari p verificationem que tangit in cōmento ¶ Notandū septimo q per morbos autumpnales intelligit morbos inequales iornatos ⁊ diuersos sicut autūpn⁹ ē etiā tp⁹ diuersum qui morbi appellantur incōsistentes qa non ordinati in suis motibus ⁊ afflictionibus de quibus loquit Gali. quarto regiminis acutorū ꝯmentoꝝ xliij.

¶ Octauo notandum q̄ hũ morbi appellatur morbi materiales siue sint complexionales siue sint ꝯpositi vt apostemata Ultio notandũ q̄ hũ morbi maxime sũt expectandi in corporibus inordinatis ⁊ preparatis ad morbos ¶ Nã maxima particula generationis egritudinũ est passuri corporis preparatio ꝑmo de differentijs febriũ ca. de febre pestilentiali. Post vltimũ notandũ ex thadeo q̄ ypo. ponit signũ ⁊ signatũ signũ est in eodẽ die aliquãdo fieri frigus aliqñ estus sed signatũ est egritudo autumpnalis.

Tempora anni:

Gali. ꝓbabitũ afforismo. ꝯmentando sic procedit ꝑmo premittit quõ tempora anni sunt cã morbi ⁊ quõ nõ. Secũdo infert sententiã ꝑtialẽ affo. ⁊ generalẽ. Tertio galienꝰ exponit hanc partẽ ¶ Quando eadem die ⁊c̃. vsq̄ ad finẽ affo. Quarto verificat istã partẽ autũnales per rationẽ ibi. secũda. Cõplexionibꝰ ergo ibi. tertia ⁊ in temporibus ibi 4ª Diuersa ergo nũc. De parte ꝑma dicit sic q̄ tempora anni nõ sũt cã morboꝝ sed mutationes cõplexionis temporũ. ¶ Pro parte notãdũ q̄ hec littera Tpa anni nõ sũt ⁊c̃ potest exponi multipliciter ꝑmo q̄ tpa anni inq̃tũ tpa vt est prehabitũ nõ sũt ⁊c̃. cuiꝰ causa ⁊ verificatio habita est in expositione affo. ꝑmi. sed tpa anni. i. mutatiões ꝯplexionis aeris mutati temporaliter aut qui appellatur tempꝰ sunt causa morbi: secũdo põt expõi ps sic q̄ tempora anni suple tpaliter discurrẽtia nõ sũt causa morbi secũduꝫ expositionẽ dataꝫ sup cõmento ꝑmo quin etiã sint cã sanitatũ aut earũ cõseruationũ sed mutationes sue cõplexionis idest mutationes temporũ a suis naturalibus cõplexionibꝰ sunt cãe morbi. Complexionibus ergo. ¶ Nũc Gali. facit q̄ dictũ est dicens q̄ cuiuslibet ergo temporis anni cõplexionibus in q̃scũq̄ sibi oppositas mutatis quacũq̄ hora fiat hec mutatio necesse est tũc morbos generari. Notandũ ꝑmo merito dictũ esse cõplexionibus nã ceteris paribus tempus a propria natura ᵐ plures mutatũ qualitates maxĩe est morboꝝ gignitiuũ p mutationes ergo ꝯplexionũ itelligit mutationes vtriusq̄ ꝯplexionalis qualitatis tpis. ¶ Secũdo notandũ etiã notãter esse dictũ quacũq̄ hora ad denotanãdũ q̄ siue ista ꝑmutatio temporũ ᵐ tota anni tpa perseueret. siue etiã aliqua parte tpis permaneat de se est generatiua morbi hoc supposito ꝑmitus q̄ mutatio sit vehemens ⁊ intensa subita vt colligi põt exꝰ sententia ꝯmenti. Notãdũ tertio q̄ facta tali mutatione q̃ vehemens est ⁊ potissimũ in dispositio corpore ideo tũc ⁊ illo tempore anni generant morbi aut etiã illo tunc quia in tempore valde propinquo illi mutationi. ¶ Et in temporibus. Nũc ponit expositionẽ magis specialem. Et ꝑmo facit q̄ dictũ est secũdo maxime exponit nobis hanc ꝑteꝫ. Quando eadeꝫ die ⁊c̃ ¶ Exponendo. s. inequalitateꝫ mutationis ac etiã quorũdaꝫ effectuũ inequalitateꝫ qui ad hanc sequuntur inequalitatẽ ibi secũda Inequalitas aũt fit. de prima dicit q̄ qñ in temporibus aut in aliquo tẽporũ vt vere aliqñ eadẽ die ẽ frigus eadem vero est estus. vt si circa horã tertiaꝫ sit caliditas in pncipio diei fit frigus aut econtra ⁊ iterato fiat consimilis mutatio autumnales hoc est mortales oportet exspectatare morbos q̃ ideo autũnales dicti sunt q̃a supple simulati in sua ĩequalitate autũno. nã autumpnꝰ est tempus inequale. Notandũ vt sumit affo. ꝑmo p̃sentis particule q̄ in autumpno causant morbi acutissimi ⁊ etiã valde mortiferi causant etiã pestilentie vt toto cõmento sumitur veruꝫ quia acuitas morboꝝ autũpni pestis etiã ⁊ mortalitas estatis cõsequũtur r̃liquias ⁊ alterationes morboꝝ vero inequalitas autũni cõsequit inequalitateꝫ sibi debitã ⁊ naturalem ideo inequales morbi potissimũ appellati sunt autũpnales. ¶ Notandũ secundo q̄ illud q̄ dicit de autũpno intelligit ipso suã naturã seruãte ⁊ maxĩe in suo medio ꝯstituto eius principio ad estatis accedente naturã fine uero hyemi similato succedenti. Notãdũ vltimo q̄ quãuis autumpnꝰ ponatur tẽpus inequale quia ĩ aliqua parte diei vltra cõsueta in alijs tẽporibꝰ fit calor ⁊ in aliqua fit frigus autũnꝰ tamen siccitate et frigore dominantibus frigidus similiter ⁊ siccus appellatus est naturaliter. ¶ Inequalitas autem. Nũc facit q̄ dictũ est dicens q̄ fit inequalitas tribꝰ horis supple diei fiẽte calor̃ q̃ ad diuersas partes extra fundit ⁊ relaxat ⁊ iterꝫ frigore intenso subito vemente ad profundum natura reuertit corporis ĩ de cõstricto corpore. ¶ Notandũ ꝑmo q̄ per naturã intelligit naturalẽ calorem qui calore aeris presẽte diffunditur extra idest ad diuersas partes exteriores fundit seu spanditur appellat inquã spiritꝰ natura tanq̄ instrumẽtale ꝑncipiũ motus aut quietis quẽ dico calore extra diffundi cõtingit ꝑmo caliditate exteriori attrahente spiritꝰ ac humores in extra Gali. sententiã. iiij. affo. ꝯmento. v. illius affo. Sub cane ⁊ ante canem moleste sunt farmatie aut etiã spiritu exteriora petente vt calore tanq̄ ꝯsimili cõgaudeant sicut etiã cõgaudet in luce ideo in luce letari cõtingit cõtingit etiã maxime vigilare supple spiritibus diuersis maxime ad organas sensuũ in tenebris aũt cõtristari cõtigit imo etiã valde timere quod persuaderi potest ex Ã. sententia in de viribꝰ cordis. secũdo capituº de vtilitate spiritꝰ ad finẽ cõprehendit vltimũ quinto de accidenti ⁊ morbo ad finẽ. Secũdo notandũ q̄ natura in tali diffusiõe relaxat idest iterũ laxat: laxatur ei ꝑmo ex tali motu sibi non ꝓportionato motu ad resolutionẽ ⁊ debilitatẽ faciente. relaxant etiã caliditate resoluente. ¶ Notandum etiã tertõ q̄ frigiditate aeris subito ⁊ intensa applicata corpori caliditas naturalis fugit ad profundũ naturaliter cõtrariũ fugiens sui petẽs fontem ⁊ minerã q̃a cor in qua reuersione debilitat virtꝰ ꝑmo suo instrumẽto nõ debite moto vt spiritu. vt enim spiritus sit virtuti cõueniens instrumentũ oportet eius adesse temperiẽ ex parte quãtitatis qualitatis motꝰ vel quietis ideo spiritibus visiuis indebite motis cõtingit hominẽ aliquãdo cadere vt omnia sibi moueri videantur. vt pꝫ in ludis puerorũ frequenter motorũ circulariter conenit etiã frigiditate aeris sic recludentis spiritũ ⁊ fumũ retineri capinosum ebetantem ⁊ debilitantem virtutem cõuenit etiaꝫ frigiditate substantiam corrumpi spiritus sam vt in vaporeꝫ aereũ transeat grossiorem. Diuersa ergo. ¶ Nũc verificat vt est dictũ. d. q̄ natura ergo laborans nũc diuersimode mota propter calorẽ nũc propter frigus dissoluit seu debilitat vnde digestio nõ fit ᵐ rõneꝫ debitã corpori immo

generat diuersi humores facietes morbos varios ⁊ nō cōpositos. ¶ Premittendū pmo virtutē labo rare ex calore ⁊ frigore vt qualitatibus sic ĩpropor tionate virtuti applicatis ac etiā indebite suū mouē tibus instrm̄. Secūdo premittendū ergo ꝙ ⁊ si dis solutio seu resolutio ꝓprie sūpta sit cōuersio humo ris in vaporē vt pꝫ tertio affo. cōmento. lix. hic tñ sumit dissolutio ꝓ quacūqꝫ debilitate seu debilitati one virtutis. ¶ Tertio premittendū ꝙ digestio iō fit nō secūdū rōneꝫ propter instrm̄ nō esse cōueniēs ⁊ proportionatū imo aliqñ calidius debito ꝑpter ca liditatē exteriorē aliquādo uero frigidi⁹ propter op positū ⁊ propter etiā non esse ꝓportionate motū uel quiescens. Premittendū quarto ꝙ per digestiōꝫ ꝑncipaliter intelligere possum⁹ digestionē epatis ex qua generant humores possum⁹ etiā intelligere di gestionē stōi ex cui⁹ malicia mali generant humo res tandem ⁊ breuiter etiā intelligere possum⁹ dige stionē quācūqꝫ ⁊ quomodocūqꝫ mēbro vigentē.

¶ Notandū quinto ꝙ varij generant hūores pmo ex parte qualitatis qa distinctaꝝ ꝯplexionū nūc quideꝫ calidi propter calorem exteriorē nunc vero frigidi propter oppositū vt nūc peccet digestio propt̃ inten sionem caloris nūc aūt propter oppositū ⁊ ideo cum morbi ꝓportionentur humoribus varij morbi ge nerant ⁊ diuersi. Item intelligi possūt humores varij quo ad subtilitatē ⁊ grossitiem diuersi etiā se cūdū specieꝫ nā etiā debilitata ⁊ impotente debite e quare humores. ¶ Notandū vltimo ꝙ tales mor bi appellant incompositi qa inordinati ⁊ nō habētes debitam ⁊ inordinatā consistentiā de quibus dictuꝫ est allegato cōmento qa quarto regiminis acutoruꝫ cōmento. xliiij. quasi incōpositi morbi. i. de mate ria nō bene adinuiceꝫ ꝯposita sicut ⁊ mens appellat cōposita vel incōposita qñ in suis cōceptionib⁹ ē bñ ordinata vł male cōstans vel nō dicēte seneca epłā secūda ad luciliū initiū cui⁹ ex his que mihi sunt his ad principiū satis pmū arᵐ cōposite mētis existimo posse existere ⁊ secū morari ⁊c.

dubium sit hoc utrum aliqua parte di ei existente calore ⁊ aliqua existente frigore inequa les oporteat expectare morbos. ¶ Ad partē nega tiuā arguit sic vnū tempus alteri in cōplexione con trariū pcedētis maliciā corrigit ergo ⁊ vna hora di ei cōtraria idem opabit añs colligit ex hac particula tertia secūda pmi doc. ij. caᵒ. de iudutijs tempoꝝ ⁊ eoꝝ mutationibus. Secūdo arguit sic mot⁹ calo ris naturalis ꝗlibet virtutem cōfortat igit ⁊c. no ta est ꝯña qa tali facta mutatione horaꝝ mouet cali ditas naturalis ad modū exercitij debite cōfortantis añs colligit secūdo affo. xlvij. cōmento ill⁹ affo. In omi motione corporis cū ceperit quis dolere sta tim quiescere remediū est. ¶ Tertio arguit nocte succedente aut etiam ipsam sequente die non causat morborum inequalita ergo añs cuiuslibet est no tū tēporibus propriā naturā obseruātibus quādoqꝫ qa cōsimiliter videt mutari aer nocte succedente. aut seqūete die quemadmodū aliqua parte diei exi stente calida ⁊ aliqua frigida. Quarto arguit sic morbo calido ꝯpetit medicina adequate frigida igi tur añs colligit tertio tegni qa omnis cura dꝫ fieri p cōtraria in equali gradu. ¶ Ad oppositū questiōis est ypo. in affo: ⁊ expressius Galie. in cōmento.

¶ Pro dubio pmittendū vt colligit ex cōmento hanc mutationem intelligi tempoꝝ cōplexionibus muta tis subito ⁊ intense: cū enī natura subitas refugiat alterationes ĩmo eas nō sustīeat ⁊ prosternat eisdē vt tertio tegni est collectū. iō sic temporū occurren tibus mutationib⁹ ipsam debilitari ꝯtingit. Secū do notandū ꝙ ex primo sequit hāc tempoꝝ mutatio nem ⁊ succōꝫ nō esse ſᵐ tpoꝝ naturaleꝫ cursum ⁊ d̃ bitum. ¶ Quibus pmissis pꝫ cōclusio responsalis.

Dicta mutatio tēporū est generatiua morboruꝫ propositio arguit sic hec mutatō est prostratiua uir tutis ⁊ generatiua humorū diuersorū nō aptorū a virtute regulari ergo nota est ꝯña qa nō rectis re gulatis humoribus morbi generant: antecedēs eui dens ex premisso pro quāto hee mutationes sūt pro stratiue virtutū preter naturā subite ⁊ intense.

¶ Secūda propositio est hec ſᵐ aliquā cōtingentiā ali cui corpori bona est mutatio hec temporū verifica ta propositio cōtinet veritatē: corpori enim calido bonū est aerē succurrere frigidū calido inquā preter naturā intenso vt expientia notat in opere nā corpi habenti vehementē caliditateꝫ q̃ timeamus calidū apostema vehementer frigida actualiter ⁊ subito applicam⁹: sibi ergo hec partialis mutatatio tempo rū ꝯuenit Tertia propositio est hec licet plurimū ex hac mutatione varij generent morbi nō ē incōue niens tñ generari vnū ⁊ vniformeꝫ morbū ſᵐ plu rimū hoc persuadet pmo ad experiētiā nā autūpno naturaliter existente inequali cōuenit maxime fieri quartanas tū quideꝫ caliditate precedentis estatis q̃ combussit maꝫ q̃ remanente ⁊ reclusa p frigiditateꝫ autumpni quartana febris cōsequitur multiplicata etiā melancolica in autūpno frigiditate ⁊ siccitate si bi proportionatis dominantib⁹. ¶ Istis cōclusis pꝫ responsio ante oppositū ad obiecta. Ad primū ne ganda est cōsequentia eo ꝙ vnū tp⁹ paulatine succe dit alteri vbi vna hora magis subito succedit alteri ꝑpter qḋ ꝯtingit cōplexionē horaꝝ magis ꝓstrauis se virtuteꝫ. ¶ Ad secūdā respondendū negando cō sequentiā ⁊ dicendo ꝙ mot⁹ caloris naturalis fact⁹ propter mutationē horaꝝ nō similatur debito exer citio ex q° fit paulaᶜ ⁊ debita caloris excitō pterea nō est similitudo eo ꝙ post caliditatē hore imediate cōsequitur frigus. vnde si exercitiū ⁊ calorē corpis frigus immediate sequitur intensū magᵃ corpori cō sequitur alteratio. Consequit ei aliqua vehemens oppillatio propter frigiditatem recludenteꝫ calidi tateꝫ interius aut saltem humores aut ꝯsequit lesio ⁊ subito penetratio frigoris. vnde dicūt vulgares hunc hominem esse recalefactū ideo retro ⁊ int⁹ cale factū sūr dicūt equū esse repħēsū qi r̃tro pħēsū sic re clusis humorib⁹ ut febriat equus ⁊ patiatur opillati ones. Ad tertiā respondendo negādo ꝯñaꝫ eo ꝙ nox naturaliter succedit diei ⁊ econtra vnde corp⁹ est cōsuetū naturaliter tali mutationi alia etiā iuua menta sequunt ex hac successione temporū ꝓ quo di cebat Seneca in epistolis ad lucillū epistola tertia. Cū reꝝ natura delibera ipsa dicet ter se diem fecis se ⁊ noctem. ¶ Ad quartā respondendū negando ꝯ sequentiā ⁊ cā est qa etiā medicīe curātes debent eē nō subito sed applicate paulatīe vnde vt pluries est dictū cura fit per cōtraria in equali gradu effectiue

iq̄ntū ad totā approximatōꝫ ⁊ ista ē modernissiª ꝯclio

ustrini flatus grauant: audi
tum caliginosi caput grauan
tes pigri dissoluentes. Quā
do isti preualuerit talia in morbis ex
spectare oportet. si uero boreas fue
rit tusses faringes uentres duri: hor
rores: dissurie: dolores laterum et
pectorum: cum isti preualuerint talia
in morbis exspectare oportet.

¶ In precedentibus ypo. ꝯpatōes quasdā expressit
morboꝝ ⁊ etatū ad tempora ⁊c̄. tetigit etiā effectū
cuiusdā specialis mutationis temporū nūc quosdam
tangit effectus venti calidi ⁊ humidi secūdo frigidi
⁊ sicci. ibi secūda. Si vero boreales. Prima ps con
tinet ptes duas. ṗmo ypo. facit ꝙ dictū est 2º vnā
cōditionem tangit ad hoc ꝙ ex tali vento hij conse
quantur effectꝰ. ibi secūda. Quando isti. In parte ṗ
ma vult ypo. istam cōclusionē. ¶ Uenti austrini le
dūt auditū caliginē inducūt oculoꝝ grauāt capita pi
grescūt corpora debilitāt virtutes corporis propo
sitio arguitur sic illi venti has producūt operatiōes
q̇ sua caliditate ⁊ humiditate dissoluūt humiditates
⁊ resoluunt seu debilitāt virtutem qui etiā sūt mul
toꝝ generationi vaporū sed venti austrini sunt hu
iusmodi ergo maior ⁊ minor patebunt verificando
partem cuius rōis sola conclusio explicat̄ in parte
sic ypo. dicente flatus. i. venti austrini grauant. i.
ledūt auditum vt fiat grauiter caliginem inducunt o
culorū ideo caliginosi dicti capita grauant pigre fa
ciant corpora ideo appellati pigri dissoluentes vir
tutem vel humores vt exponā. Notandū ṗmo
affo. concordiā. que colligit̄. 17º. continentis caº. d̄
aere ⁊. v. theo. capitulo de mutationibus aeris ꝓ
pter ventos ⁊ secūda ṗmi doc. secūda. caº. 12º. ⁊.
13º. de vento septentrionali ⁊ meridionali. ¶ Se
cūdo notanda est vtilitas est enī presens affo. vtilis
quātū ad actū pronosticū ac etiā curatiuū tali enim
spirante vento futuros scimus etiam effectus pro
nosticari. Ualet etiām quātū ad actū curatiuū: nam
ṗmo ex tali flatu ventoꝝ morbos cognoscimꝰ ⁊ ꝑ
cōsequēs ꝓportionata medicamina: cognita etiam
venti cōplexione ꝓ cura ⁊ preseruatione fienda sūt
applicanda contraria. Cuiꝰ affo. etiā necessitas col
ligitur ex cōmenti ṗncipio cū enī medicū oportebat
discernere an morbi ex causa causentur intrinseca l̄
extrinseca ideo supple medicū qualitatem cause ex
terioris ⁊ eius effectꝰ oportet cognoscere ideo ypo.
presentem protulit affo. ¶ Notandū tertio ad am
pliationem affo. ꝙ illud ꝙ ponit̄ de vento austrino
intelligendū est de aere cōsimiliter calido ⁊ hūido.
ac etiā alijs consimiliter complexionatis. venti ta
men austrini est plus hos effectus efficere propter fla
tū aut motū ⁊ sic fortem impressionem. Quarto
notandū vt ex ṗmo ⁊ secūdo colligit̄ metheoruꝫ a
terra duplicem eleuari substantiā ⁊ aqua uaporem
scꝫ ⁊ exalationem seu fumū q̄uis aliquando sumat̄
exalatio vt ad ista cōis quasi ex alio latio. sumitur
etiā aliquādo vapor pro quolibet ex alio sublimato

sumendo tamen ꝓprie vapor est calidus ⁊ humidꝰ
existens poª aqua: exalatio vero vel fumus est ca
lide ⁊ sicce ꝯplexionis poª ignis vt pꝫ ṗmo methau
roꝝ. ¶ Ad propositū materia venti calida est ⁊ sic
ca vt secūdo colligit̄ methauroꝝ. Notandū q̇nto
ꝙ vēti tñ nō apparēt calidi ut colligit̄ secūdo meth
aurorū propter eos cōmouere aerem vapore frigi
do plenum. sic similiter aer exspiratus ꝓpe est cali
dus longe autem frigidus. longe enī cōmouit aereꝫ
frigido vapore plenū vel dicendū etiā de vento ꝙ
quia exspirando seu flando aerem corpori remouꝫ
cōsuetū aerem sibi apparando frigidiorem ẜm plu
rimū. ideo ipm̄ cōtingit apparere frigidū: q̄uis etiā
possibile sit ⁊ de facto contigat ipsū aerem valde ca
lidum ꝯmouere vt et corpora percipiant vehemē
tem caliditatem. q̇a tamen pluries aer circunstans
corpori calidior est altero aere ideo pluries ex ven
to appaꝫ corpus infrigidari pl'ries etiā aꝫ ex flabel
latione infrigidari corpus: ¶ Ex isto infero ad pro
positū ꝙ venti varijs denominant̄ qualitatibus ꝓ
pter loca propter que transeunt ⁊ quibus obuiant.
in promptu est causa cum suis flatibus tales ⁊ tales
ꝯmoueant vapores ac etiam aerem taliter effectuꝫ
vt quidam venti etiam pestilentes appellentur.
Ex isto ad ꝓpositū secūdo infert̄ ꝙ venti austrini
vocantur calidi ⁊ humidi ab austro enim flantes ꝑ
loca etiam calida ⁊ vaporosa expirantes calefacer̄
habent corpora ⁊ humectare ⁊ ideo non esset incon
ueniens ventū austrinū per loca exspirare frigida
⁊ inde frigidum esse. ¶ Notandum sexto notanter
esse dictum austrini in plurali eo ꝙ nō vna austri
ni sufflatio venti pluries est sufficiens ad hos efficiē
dos effectꝰ īmo plures flatus requiruntur ẜm pluri
mū ideo dictum ē austrini. Notandū septimo ut
sumitur prima tertij ⁊ secūdo tegni ⁊ tertio de acci
dēti ⁊ morbo ꝙ operatio leditur tripliciter. aut q̇a
aufertur aut quia corrumpitur aut q̇a minuit̄.
¶ Ad propositū flatus austrini grauant auditū q̇a ali
quando ex toto auferūt auditionem primo ex immo
derantia cōplexionis propter caliditatem ⁊ austrini
humiditatem omnis immoderata discrasia destru
it actū proprie virtutis ut colligit̄ secūdo affo. com
mento. xxij. calido etiā multos ⁊ humidos inspiran
do uapores cōsequitur ablatio auditionis cuius au
strini remissa poª saltem sequitur remissio aut dimi
nutio in auditu aut supple uirtute audientis existen
te potentiori saltem auditus diminutio consequitur
auster ei in corpore īpotentiori faciet ablationeꝫ au
ditus ubi in potentiori solam faciet diminutionem
consequit̄ etiā corruptio auditus ut tīnitus appare
bat ⁊ sonitus nullo sonante exteriori sed solum agi
tatis ⁊ cōmotis uaporibus intrinsecus auster ergo
sic multiplitando uapores aut etiam humiditates ī
trinsecas sui caliditate dissoluens uentositates ge
nerat tīnitū facientes ⁊ sonitū. Notandū octauo
ꝙ auster etiā habet generare gustū odoratū ⁊ tactū
ṗmo cā generali q̇a instrumentorū seu organorum
immoderando complexiones aut etiam nimia huī
ditate uaporea aut hūorali dissoluta uirtutes illas
ebetando sensibiles aut penitus auferendo uel cor
rumpendo quia tamen circa auditū manifestam effi
cit lesionem propter aerem plus ingredi ad audituꝫ
efficientem aut propter auditū ledi maxime hac spe

ciali lesione p aeris seu vaporis ꝯmotionem intrin-
secā: ideo de auditu specialem fecit mentionem.
¶ Notandū nono ꝙ quia auster habet ledere maxime
p corpulentias vaporum ⁊ humiditatum dissolutoꝝ
⁊ nō solis qualitatibus ideo est dictū austros graua
re cū grauatio secūdū locutōnē omnem tribuatur rei
grauanti ⁊ ponderāti Notandū decimo ꝙ hec lit
tera caliginosi pōt exponi dupliciter vno modo cali
ginosi quia pleni caligine seu vaporibus obscurāti
bus aereꝫ propter assignatā causam: ¶ Secūdo ap
pellant caligiosi quia caliginis seu obscuritatis ocu-
lorū effectiui replendo caput ac etiā oculos vapori-
bus: aut etiā dissoluendo humiditates que fluentes
ad oculū ipsū obtenebrāt Notandū vndecimo ꝙ
ipsi grauant capita quia faciūt capita esse grauia et
ponderosa replendo ipsa vaporibus grauitātibus
quorū percipitur grauitas in depressione ⁊ eleuatio
ne ipsoruꝫ ut pluries notat experientia. Appellantur
etiam grauantes capita quia grauamem ⁊ lesioneꝫ
capitibus inferentes debilitando virtutes sensitiuas
interiores vt aliquando auferantur minuantur aut
corrumpantur. ¶ Notandum. xij. ꝙ hij venti faci
unt corpora pigra quia pmo valde iepta ad motū
propter maximā ponderationem corpoꝝ ⁊ propter
debilitatem motiue virtutis que consequitur ad hu
miditatem venti humectantis neruuꝫ motiuū qui
vigoratur siccitate in sua motione vt colligit sexto
de accidenti ⁊ morbo qa etiam hic ventus dissoluit
humiditates neruos motiuos remollientes quia etiā
sua caliditate substantiā resoluit spirituosam laxat
etiā ⁊ rarefacit substantiam nerui motiui propter ꝙ
13°. notandū ꝙ hij venti sūt dissoluentes. s. vt habi
tū est humiditates corporis faciendo eas fluidas ⁊ li
quidas ex quarū fluxu pdicta nocumēta sequuntur
l' sunt hij uenti dissoluētes substātiā scꝫ huidā i uapo
rē 10 ⁊c̄ l' hij uēti sūt dissoluētes. i. debilitantes uir-
tutem resoluendo ⁊ abiciendo spiritus Notan-
dum decimoquarto ꝙ non solum uenti austrini hec
efficiunt nocumenta imo ⁊ quedam alia de quibus
habetur secūda pmi doc. secūda capitulo allegato
superius laxant eni fortitudinem idem debilitāt uir
tutem laxando ⁊ remolliendo corpus ac etiā resoluē
do spiritū. ¶ Item aperiūt poros sua caliditate ad
eos tamen multā ad intra trahendo materiam. Itē
faciūt debilitatem in sensibus hoc est tactū in notato
Item corrumpunt exituras qa propter caliditatem
⁊ humiditatem multiplicantur putrefactiones ⁊ plu
res humiditates. ¶ Item faciūt pruritū in podagra ⁊
exitura aliquas subtiles ad cutem trahendo materi
as que sua caliditate pruriūt. Item faciūt epilensiaꝫ
⁊ sompnum. s. multū replendo caput multis humi-
ditatibus ⁊ uaporibus multas etiā liquādo humidi
tates. Item faciunt febres putrefactionis humectan
do per eoꝝ humiditates ⁊ sua caliditate extranean
do ⁊ faciendo eas ebulire. Iteꝫ nō exasperāt guttur
supple vera asperitate que est inequalitas facta s'm
corpus durum vt tegni secūdo sumit de signis cāne
pulmōis facta potissimū a tali sicco vt exiccando ex
peret ꝙuis dissoluendo humiditates possint eē cause
raucedinis aut aliqualis asperitatis seu īequalitatis
cāne. Notandum vltimo ꝙ flatꝰ austrini non
solū faciunt ista que sunt quedam accidentia morbo
rū seu quedā actiones lese sed etiā faciūt morbos ad

que ista cōsecūtur qa tn̄ ista accidentia sūt suis notio
ra morbis ideo explicuit ea in presenti tanꝙ etiam
magis contingentia quā alia accidentia. ¶ Quādo
isti. Nūc facit ꝙ dictū est y. ⁊ vult conclusioneꝫ
istā. Quod infirmi ex morbis patiunt̄ ista accidētia
propter ventos austrinos qn̄ isti venti sunt valde
potētes supra corpora. propositio arguit̄ sic qō libꝫ
passū patit̄ effectum ab agente quādo al'ijs paribus
agens est valde potens supra passum ad hunc effec
tum efficienduꝫ: igitur propositio vera nota est ꝯn̄a
colligitur añs secūdo de accidenti cuiꝰ ꝯsequentie ꝯ
sequēs in littera sic applicat̄ qn̄ venti isti valde va-
lent supple supra corpora supple corpora patiuntur
talia supple accidentia ex morbis vel talia cōtingē
tia in morbis. ¶ Notandū ꝙ notanter dictū est pre
ualent: i. valde valent. qa si uenti austrini nō va-
lent ualde propter flatū modici tpis vel nō valde ī
tensum tunc corpora indisposita possunt permanere
sana aut fiunt neutra ⁊ non egra vt satis est notum
Si vero borreales. ¶ In hac secūda parte prin
cipali effectus tangit uenti borealis ⁊ ꝯtinet hec pars
partes duas: Primo facit ꝙ est dictum. Secundo
similiter cōditionem ponit attendendam ad hoc ve
rificādum. ibi. secūda quādo isti preualuerint. In
pma parte vult ypo. istā conclusionem. ꝙ uenti bo
reales sunt effectiue tussis lesiōis faringum seu fau
cum ventrium duroꝝ dissuriaꝝ horrorum dolorū
laterū ⁊ pectorum propositio arguitur sic illi venti
sunt effectiui istorum effectuū qui qualitatibꝰ infor
mantur horū effectuū effectiuis. sed venti boreales
talibus informantur qualitatibus g° ⁊c̄. maior ꝓ
positio pro tanto euidens quia illoꝝ effectuū effectō
tribuitur agenti que suis qualitatibus tribuitur ut ī
strūentis. pꝫ ꝓpositio minor verificando ptē cuius
consequentie sola conclusio explicatur in littera sic
ypo. dicente ꝙ si venti fuerint boreales īfirmi patē
entur tusses patientur farigēs. i. nocumenta farin-
gum indurationes ventrium patient̄ dissurias hor
rores dolores laterum ⁊ pectorum. ¶ Pro parte
primitus supponendum ventum borealem secundū
plurimū dici frigidum ⁊ siccum licet cōtigere possit
ipsum fore calidum ⁊ humidum rōne locorum per
que transit. Secundo etiam supponendum ipsū
de se effectiuum esse ⁊ infrigidationum ⁊ exiccatōuꝫ
ꝙuis tn̄ etiam de per accidens caliditatem ⁊ humec
tationem valeat efficere naturalem: applicatꝰ. n
robusto corpori calefacit vniendo ⁊ reflectendo ca-
lorem vt colligi potest ex sententia. xv. affo. pmo
affo. ⁊ totius cōmenti fortificando etiā corporū ro-
bustorum digestiuam ampliores naturales conse-
quuntur humectationes: sicut etiam hyeme maior
sequitur carnificatio in his corporibus. In coporibꝰ
ergo debilibus ac etiam excarnatis capita etiam ha
bentibus catarrosa dicta in littera consequūtur nocu
menta. ¶ Notandū tertio notanter dictū esse tusses
qa primo tusses consequūtur sicce propter frigidita-
tem boree ac etiam siccitateꝫ ledentem pectꝰ ⁊ pul-
monem vnde irritatur pulmo ad expellendum no
ciua. causatur etiam tussis humida maxime precedē
te meridionali vento. nam ex uento meridiōali re
pleto capite borea subsequente sequitur expressio
humiditatuꝫ a cerebro ad partes pectoris ⁊ pulmo
nis fit eni expressio quemadmodū si spōgia aqua ple

na cōprimatur sicut etiam si ver siccū ⁊ boreale hyemē tranquillam consequatur ⁊ austrinam vt patet pñti particula ɔmento.13°. ideo ex borea volebat Raſ. tertio almanſo.ca°. de aere ⁊ ventis bracos coriʒas ⁊ catarros cauſari. ¶ Quarto notandū ꝙ reperiuntur iſta nomina farīges ſeu fauces que ſumēdo vocabulum proprijſſime nō aliud significat quā quedam loca ampla glandoſa exiſtentia circa guttur ſub maxillis que ſᵐ medicū deputata ſunt ad cerebri ſuperfluitates recipiendas vnde etiā ſunt loca ſatis ſpongioſa ꝗuis ſᵐ yſidoꝝ dicant̄ fauces a ſcindēdis vocibus. aut fauces qꝛ ipſis mediantibꝰ famur voces per fauces tamen in ꝓpoſito intelligere debemus ꝗcunqꝫ emūtoria cerebri verſus guttur exiſtentia ad que propter cōplexionem ⁊ expreſſionem a borea factaꝫ ſuperfluitates cerebri defluunt. Cauſantur ergo faringes ideſt morbi faringum ſeu aliorum emūtorioꝝ cerebri. Quinto notandū ꝙ cauſantur ventres duri ideſt egeſtiones dure vel ſicce aut etiā duri in expellēdo feces qꝛ difficulter expellentes ꝑmo ⁊ propter boreā exiccantur mēbra corporis vnitur etiā calidū naturale ideo membra fortiter exiccāt ⁊ attrahūt humiditates ab egeſtionibus Jteꝫ ⁊ ſecūdo boree qualitate ad feces pertīgente fit ſecum exiccatio. Jtem ⁊ melius frigiditate ⁊ ſiccitate boree virtus retentiua fortificatur debilitat̄ vero expulſiua. vnde feces amplīori tpe cōmorantes ſicciores efficiūt: cōtingere tñ poteſt propter boreā fluxus ventris dū ſua valde intenſa frigiditate debiliat retentiuam imo ⁊ attractiuam mēbroꝝ ac etiā ꝑmā ſtoī digeſtionem. ¶ Sexto notandū ꝙ hec nomina reperiuntur apud medicos ſtranguria ⁊ diſſuria que nomina multipliciter ſumunt̄ ſumitur enim ſtranguiria aliqñ pro ſepiſſimo ⁊ minimo mictu contingente propter debilitatem cōtētiue virtutis vñ vrinā detinere non pōt. cauſat̄ ⁊ ſecūdo propter acuitatem vrine hoc collectū eſt. v. affo. ɔmēto. lx ad ꝓncipiū ⁊ eſt cōmentū illiꝰ affo. Jn ano flegmonē patienti ⁊c̄. Et ſumitur aliquādo ſtrāguiria pro impotentia veſice ad expellendū vrinam ſiue cōtingat propter oppillationem foraminis ſiue propter defectū uirtutis expulſiue ueſice hoc colligitur ſexto de accidenti ⁊ morbo ſecundo ca. pōt etiā diſſuria ſumi his duobus modis unde ſexto de accidēti ſumit diſſuriam Galienus pro tali mictu frequenti ⁊ modico his de cauſis ɔtingente qꝛ propter debilitatem ɔtentiue aut acuitatem vrie. communiter ergo hos ſumendo terminos in ſignificatione cōueniūt: ſᵐ tamen ſtrictiorem ſignificationeꝫ diſſuria frequenter ⁊ paucū mictū importat ſtanguiriā vero impotentiā mingendi. Ad propoſitum diſſuria ſumitur hic ɔmuniter vt etiā ſtanguiria comprehendatur borea enī vt exanguem maxime percutiente veſicam aliquando boree ſiccitate veſice vigorat̄ cōtentiua ⁊ debilitatur expulſiua vnde fit impotentia mictus: aliquando nimio frigore debilitatur contentiua: uñ frequens mictus ⁊ paruus cōſequit̄ maxime vt eſt tactum corporibus exilibus ⁊ diſpoſitis ad iſta.

¶ Septimo notandum ꝙ hic per horrores ītelligit ꝗſcunqꝫ extremorū infrigidationes ꝑmo per ſe contingentes frigore boree ⁊ ſiccitate cōſtipante Secundo cauſantur horrores ſeu infrigidationes p accidens ɔtingentes. Nā propter conſtipationem boree retinētur vapores fumi vel humores mali vel acuti qui retenti ⁊ ſuper ſenſibilia membra diſperſi reuocando naturalem calorem infrigidationem cauſant ⁊ rigorem in corporibus ſupple diſpoſitis vt eſt dictum. ¶ Octauo notandum ꝙ ex borea cauſantur dolores laterū quia ypocondriorū ſeu coſtaruꝫ. Primo quidem propter malā cōplexionem frigidaꝫ que eſt cauſa doloris. ¶ Secundo etiam cauſantur dolores coſtarum propter ſiccitatem ɔſtipantem et reddentē coſtas ineptas dilatationi. vnde dum dilatatur pectus dolent coſte qꝛ ſupple muſculi ⁊ partes neruee exiſtentes circa coſtas. Jtem propter cauſas ſimiles cauſantur etiā dolores pectorum.

¶ Nono notandum ꝙ venti boreales non ſolum hec efficiunt nocumenta. imo ⁊ alia non ſolum etiam ledunt membra in quibus apparent iſta nocumenta ī mo ⁊ alia: quia tamen horū membroꝝ nocumenta prehabita ſᵐ plurimuꝫ conſequntur ideo ea ypo. afforiſtico modo procedens expreſſit in littera de conſimili dicturus mā. affo. 18. Ultimo notanduꝫ ꝙ ꝗuis duo alij venti apud auctores cōmuniter nominentur vt oriētalis ⁊ occidentalis vt pꝫ ſecūda ꝑmi doc. ſecūda quia tamen illi ſūt quaſi temperati reſpectu iſtoꝝ eos vt morboꝝ ñ valde effectiuos obticuit y. ¶ Quando iſti ⁊c̄. Nunc facit ꝙ dictum eſt ⁊ vult concluſionem iſtam. Quod quādo hij vēti poſſūt valde ſupra corpora oportet exſpectare talia accidentia in morbis medicum. ſ. vel infirmos ꝓpoſitio arguitur ſic quādocūqꝫ agens eſt debite potens ſupra paſſum ad producendū effectū alijs paribus eſt exſpectandus effectus ergo añs ſatis notū cū tota ɔña cuius cōſequens ypo. ponit in littera dicens ꝙ qñ iſti uenti boreales preualuerint. i. valde valuerint ſupple ſuper corpora oportet exſpectare talia. ſ. nocumenta dicta in morbis. i. ex morbis. Nota notant̄ eē dictū oportet exſpectare eo ꝑmo ꝙ cum frigiditas boree nō ſit ita fortis in agendo ſicut caliditas auſtri ideo non ita cito ſua efficit nocumenta ea tamen exſpectare oportet in proceſſu vel dicēdum ꝙ fuit talis loquendi modus ſicut dicimus qñ aꝫ tale ſignū oportet ſic exſpectare ideſt ita conſequī

Jnfirmitates:

Preſens pars continet duas partes. Primo ponitur Gali. commentū. Jn ſecunda ponitur additio cōſtantini furis. Pars ſecūda. item auſtrini ſunt calidi Galieni commentū duas cōtinet partes ꝓncipales. ¶ Jn prima ponitur neceſſitas affo. in ſecūda affo. ponit cōmētatio ibi. ſecūda. Non aūt graue. Dicit primo ypocrateꝫ narrare infirmitates futuras ſupple flātibus his vētibus cū dicat auſtrios grauare auditus ⁊ neceſſe fuit ypocratem tangere hoc ad diſcernendū ea que naſcuntur ex naturis morborū ab hijs que a cauſis exteriori bus producuntur vt iudicare poſſit diuerſimode ſᵐ ꝙ eſt iuſtum.

pro parte dubitatur utruꝫ hec accidētia naturas conſequuntur morborū. ¶ affirmatiue arguit̄ ſic ad morbos inſtrumētoꝝ harū leſaruꝫ opōnū conſequūtur actiones leſe igit̄ ⁊c̄. añs colligitur. tertio de accidente ⁊ morbo vbi deſcribitur morbus per ledere immediate ⁊ ſenſibiliter operationes

tenet cōsequētia ꝑ hoc quia tales lesiones non sunt nisi accidentia que in littera explicant̄. ¶ Ad opposituū q̄stōis uidetur esse in parte Gal. Pro dubio hec cōclusio teneat̄ ad aliquos morbos predicta accidētia consecūt̄ propositio patere pōt ꝑ particulares auctorū locutiones in morbis ad quos vt euidens est hec accidentia consequunt̄. Preterea arguit̄ sic ad ventū austrinū vel borrealem hec accidentia cōsequi possūt igitur ⁊ ad morbos añs voluit pn̄s asso cū suis concordijs ꝯn̄a ex hoc euidens ē q̇a instrumētū seu virtutū organa morbis taliter poterūt dispo ni qualiter his ventis exterioribus. ¶ Ad Gali. g° respondendum euȝ non negare accidentia consequi morbos.

Secūdo breuiter dubitatur utrū aliqua accidentia cōsequantur naturas morboꝝ. ¶ Negatiue arguit̄ sic morboꝝ nulle sunt nature igit̄ hec accidentia non cōsequunt̄ naturas morboꝝ ꝯn̄a videtur apparens añs pȝ q̇a si aliqua foret natura morbi tunc sequitur morbum per hanc naturam ita hūc effectuȝ efficere ꝙ non alium cuius oppositū experientia notat quia idem morbus est contrariorū effectuum effectuus. Ad partem oppositam est Gali. in cōmento. ¶ Pro dubio premittendū ꝙ natura morbi non est aliud quā morbus inclinatus ad talit̄ vel taliter operandū aut impediendum vt natura morbi calidi est calefacere ⁊ ledere q̇a calidus est: natura etiā oppillationis que non est aliud q̄ͦ membrum esse oppillatū est ledere impediendo transituȝ uel delationem natura etiam flātice febris est leder̄ taliter vt pendens a flegmatica materia ita ꝙ effectus qui consequitur ad morbum: ita ꝙ effectus qui consequitur ad morbū ita ꝙ eius effectio nō principaliter causam denominat exteriorē sic dicitur consequi naturam morbi. Isto posito sit hec conclusio responsalis Licet accidentia que in humāīs corporibus generant̄ causas exteriores ſm plurimū consequātur. Aliqua tamen naturas morborū consequūtur. propositio quantū ad partem primā colligitur ex illo fideli cōmētatore. Auerroy tertio colliget ca ꝑmo ad finem vbi videtur velle egritudinem materialem ledere per malā cōplexionē innaturalem superuenientem membro a calore uł frigore q̄ͦtum ad secūdā partem ꝑsuadetur sic aliqua accidentia cōsequuntur morbū non vt a causa exteriori pendentē imo vel penitus independentem vel a cā interiori pendenteȝ añs notū in ꝯn̄tibus causonē aut ethicā ⁊c̄. ¶ Isto posito patet responsio ad obiectuȝ ꝑmū morborū nulla est natura declino añs ad sensum datū. Ad probationē responde ꝙ idem morbus potest esse per accidens effectiuus contrariorum vt ad modū medicorum morbus calidus per se effectiuus lesionis calefaciendo per accidens aūt habet infrigidare resoluendo ⁊ abiciendum spūosam substantiaȝ calidam.

Dubitatur ulterius utrum a causis exterioribus hec accidentia sine morbis ꝯtingere possint. sine formatione obiectorum ꝑmo teneatur hec conclusio: hec accidentia remissa que non sunt sensibiles lesiones sine morbis contingere possint: propositio sic probātur cuilibet morbo sensibilis operationū lesio correspondet ergo cōseq̄ntia euidens colligitur asſm ex descriptione morbi vbi supra. ¶ Secūda propositio est hec licet cōmuniter teneatur oppositū hec accidentia que sunt sensibiles lesiones. nō possūt fieri a causis exterioribus sine morbis. ꝑpositio tenet euidentiam ex hoc supposito ꝙ q̄ñcūq; membrum est sensibiliter lesum in operationibus ē egrum ꝙ suppositū tenere potest veritatem ex dicta noticia morbi. Cōmuniter tamen tenet̄ oppositū dicendū ꝙ si causa exterior non fixerit suam impressionem dato ꝙ leserit operationes sensibiliter non tamen corpus erit egrū ⁊ tenendo istā viā ꝯmunem esset concedendum ꝙ aliquis valde dolens caput aut ualde grauiter audiens esset optime sanus tenendo viam secunde propositionis dicendum est ad Galienū eū velle aliqua accidentia consequi nās morborū ad sensum datū aliqua vero causas extrīsecas tanq̄ͦ agentia manifesta causantia tamen ista accidentia morbis mediantibus. Notandū vltīo ꝙ discretio dictaꝝ causaꝝ medico vtilis est nā iustum est diuersimode iudicare in ꝑnosticatione ac etiaȝ cura ſm diuersitatem causaꝝ. nā accidens a cā exteriori proueniens pluries est cure facilioris mi⁹ etiam seuū ſm plurimū cum pluries causa exterior melius ualeat a corpore remoueri causa interiori. ¶ Non autē. Nunc Gali. consequitur cōmentādo ⁊ continet hec pars duas partes ꝑmo commentatur primam parteȝ asso. secdo secūdam ibi secūda ⁊ in borea econtra. De prima dicit sic ꝙ non est graue videre ex qua causa venti austrini grauent auditum quia si huius venti complexio calida est ⁊ humida necesse est facere grauitatem capitis. Nam flāte isto vento instrumenta sensuum reperiuntur plena humiditate sic per consequens grauantia caput. ¶ Item principia neruorū temporibus huius venti humectantur ideo motus voluntarij grauantur ⁊ homines redduntur impotentes ⁊ debiles ad operationes motiuas efficiendas ⁊ alias. pro parte ꝑmo notandū ꝙ auster per suā ꝯplexionem humidaȝ humectat membrum primo substantiam reponendo humidam impellit ei multos vapores humidos qui in capite existentes grauāt caput ⁊ sēsuuȝ instrumenta impelluntur eni ꝑmo ꝑ porositates cutis ac etiam ꝑ nares os ⁊ nares. Item etiā ventus australis humectando qualitatiue est causa vt plures superfluitates humide que resolute essent per calidum nāle sint retente que habent aggrauare caput humectat etiam dissoluendo ⁊ extendendo substantiā humidam alia que ponunt̄ in parte satis nota sunt. Et in borea econtra. ¶ Nūc Gali. cōmentatur secundaȝ parteȝ asso. ꝑncipalem ⁊ pōt diuidi. Ista ps secūdū numerū accidentium que explicantur in pte sed ne meus longior ſmo ingerat uobis fastidiuȝ dicaȝ reliquum. dicit ergo de parte tota ꝙ ex vento boreali fit contrariuȝ ꝙ postea tangit ypo. asso. 18 vel. 17°. illo asso. Cotidie Ypo. vero tetigit hic q̄les morbos faciant hij venti vt possumus scire que accidentia consequant̄ naturas morborū ⁊ que causā exteriores. Unde dixit ypo. ꝙ ex borea fiunt tusses propter malas complexiones instrumentorum hanelitus ⁊ propter asperitates gutturis vnde sup̄ insurgit expulsiua virtus spiritualium tussiendo

ad nociuā expellendum farīges aūt seu asperitates gule hunc ventū cōsequuntur desiccantem ⁊ indurātem guttur ⁊ supple consecut̄ etiam morbi materiales de per accidens per expressionē humiditatū a capite ad partes faringū causant̄ etiam ventres duri idest egestiones dure ⁊ sicciores toto corpore exiccato per hunc ventū vt plus trahat de humiditate ciboꝝ ⁊ feces diutius ex tali exiccatione moretur in īestinis. dissurie vero causantur propter passiones vesicarū vt est dictū in notato. nā cū vesica sit frigida ⁊ sicca ⁊ sine sanguine. s. multo ⁊ manifesto. eo ꝙ nō habet venas magnas multas ⁊ manifestas dispersas per suam substantiam ꝙtum ad concauitatē ⁊ sui plurem partem plus ergo patitur alīs mēbris supple cōmuniter propter accidentia frigoris ⁊ siccitatis membro supple modicū calido minus intēso resistendo frigido semper aliorum paritate supposita ¶ Item frigiditas boree facit dolores pectorum p⁹ infrigidando instrumenta hanelitus. Item per viaȝ cōdensationis ⁊ expressionis exiccando. vnde dum pectus debet extendi dolet horrores etiaȝ vt est tactum in notato frigiditatem boree dictis modis consequuntur.

tem austrini sunt calidi.

Nunc consequitur ꝯmentū suris constātini ⁊ sine diōne vlteriori dicit sic ꝙ vēti austrini sunt calidi ⁊ humidi ⁊ dissoluunt humiditatem in nobis existentem que dissoluta debilitat virtutes naturales vitales ⁊ animales Nam primo si caliditas talis venti ferat̄ circa uenas tunc dissoluit humiditates naturales q̄a sanguinem ⁊ humores qui facti sunt per naturalem virtutem: sunt etiā obiecta naturaliū virtutū membroꝝ vnde propter improportionē horū obiectoꝝ naturales virtutes debilitantur. Si vero ferat̄ debilitas circa arterias vitales humiditates dissoluuntur q̄a sanguis arterialis ⁊ vitalis spūs vnde debilitas cōsequitur in virtutibus vitalibus membroꝝ si vero circa neruos ⁊ maxime motiuos motu voluntario tunc supple impediunt̄ virtutes animales ⁊ maxime motiue secūdū ergo distinctoꝝ locoꝝ passiones predicta accidentia consequuntur. nam consequitur grauitas capitis multis ⁊ spissis vaporibus caput ascendentibus sicut grauitas auditus ad aures ascendente vapore calido oculoꝝ consimiliter vapore oculos pertingente causatur etiaȝ in posteriorib⁹ difficilis motus neruis motiuis existētibus maxime vt est dictuȝ in posterioribus: aut ⁊ melius maxime lesa parte posteriori vt debiliori parte anteriori. ¶ Ultimo dicit ꝙ debilitas virtutis fit duobus modis aut ei euaporat̄. i. p euaporatōȝ ⁊ resolutōȝ causatur aut extinguitur hoc est causatur p materiam aggrauando extinguentem de qua extinctōne hic locutus est: loquit̄ eni maxīe de debilitate ꝯsequente repletionem austri ⁊ aggrauationē.

circa ꝓrehabituȝ afforissmum.

¶ Dubitatur cuius complexionis sit ventus primo arguitur ꝙ sit complexōnis frigide ⁊ sicce terra a qua eleuatur ventus frigida est ⁊ sicca igitur ꝯña videt̄ nota quia effectus attestantur suis causis añs notū. ¶ Secūdo arguitur sic venti cōmuniter flando refrigerant corpus humanū igitur añs sumit̄ secundo methaurorū ⁊ pȝ ad experientiā ꝯña videtur apparens. Tertio arguitur quia cōmuniter in locis frigidis vigorantur ¶ Oppositū arguitur sic venti generātur a calido ergo calidi esse videntur añs sumitur secūdo methauroꝝ caliditate eni solis aut etiam in terre visceribus existente ventoꝝ cōsequitur generatio. Secūdo arguitur saltem de vento australi qui calidus ⁊ humidus reputat̄. Obmittendo multa verba cuiusdā ac etiā aliqua dubia proposito impertinentia sit hec conclusio p̄ma. ventus quilibet prima sui generatione potest dici calidus ⁊ sic cus ꝓpositio arguitur sic exalatio calida ⁊ sicca que facit ventū sua origine principali talem habet ꝯplexioneȝ ergo ⁊ vētus añs pȝ p̄mo methauroꝝ satis ad p̄ncipiū. vbi vult hanc calidam esse ⁊ siccā: vaporē esse calidaȝ ⁊ humidū ꝯña pȝ ex hoc quia ventus nō videtur esse aliud ꝙ talis exalatio alīs limitata limitibus. pȝ etiā hoc ex parte dictorū agentiū calefacientium ⁊ leuigantium dictam exalationem. ¶ Secūda propositio est hec aliqui venti appellantur calidi aliqui vero frigidi apud medicos. persuadet̄ etiā sic aliq̄ venti calefaciunt corpora humana rōe suarū qualitatū aliqui vero infrigidāt ergo añs notat experientia. ꝯña de se nota pȝ etiā hoc per nota ta rōne locorum per que transeunt venti. Tertia propositio est cōmunior omnis vent⁹ f^m p̄mas expositiones seu actiones ifrigidat hec propositō colligitur ex secūdo methauroꝝ ⁊ ex causa ⁊ modis dictis in notato. ¶ Istis cōclusionibus positis patet responsio ad obiecta. Ad primam ad pūctū terra frigida est ⁊ sicca igitur declino consequētiam: nā a frigida materia potest eleuari aliquid calidū per actionem agentis caldi. ¶ Ad secūdum responsum est. Ad tertium breuiter respondendum dicendum ꝙ venti generantur et possunt etiam corrumpi a calido: a calido inꝙ subtiliante in tantum exalatiōȝ vt conuertat in aerem ideo est dictuȝ secundo methaurorū ꝙ sol facit cessare ventos. vel etiam imaginandū caliditatem solarem in tantū leuigare illaȝ exalationem vt ad ignis sperā perueniat ⁊ transmutetur in ignitam impressionem aut ignem. a frigido etiam ⁊ humido simul potest corrumpi ventus: vt propter nimiā infrigidationem ⁊ humectationem inferius descendant exalationes. ¶ Alie ratōes facte post oppositum vnaȝ deducūt conclusionem ⁊ sic sit dictum breuiter ad dubium.

Quum estas sit similis ueri sudores in febribus multos expectare oportet.

Ypo. in affo. precedenti tetigit accidentia ꝯña flatum quorundam ventorū nūc docet precognoscere venturam multiplicationem cuiusdam exeuntis maxime cretice. s. sudoris ⁊ uult ypo. istam cōclusiōȝ Quod estate similante veri oportet expectare in febribus maxime cretice multos sudores cōclusio arguitur sic illo tūc oportet expectare multos sudores quādo valde cōcurrūt cause sudoris sed estate similate veri valde concurrūt cāe sudoris ergo maior ē nota minor colliget̄ ex commento cuius ratio sola

cōclusio in littera ponit̄ sic ypo: dicēte qn̄ estas sup plus similatur ueri in cōplexione oportet expectare i febribus sudores multos. Pro intellectu affo: p° est notanda affo. cōcordia que habet. 17°. continentis ca. etiā de aere colligitur in sententia tertio pronosticoꝝ. cōmento. 40°. illius partis. Sed tempora ꝛ presentes morbos ꝛ secūda p̄mi doc. secūda capitulo sexto. Cuius initiū aer ꝛc̄. illa parte cum vero estas vernalis ꝛc̄. Secūdo est notanda vtilitas est enim presens affo. vtilis quātū ad actū pronosticū q̄ntū etiā ad actū curatiuū. p̄mo quantū ad actū pronosticū q̄a in febribus sci⁹ modū p̄nosticādi crisiꝫ vt ꝙ erit per sudorem valet etiā q̄tū ad actū curatiuū q̄a cū scia⁹ i corpib⁹ hūiditates habūdar̄ p exiccantia curationeꝫ scim⁹ esse fiendā valet etiā q̄tū ad actū preseruatiuū. q̄a exiccando etiā scim⁹ corpora preseruare. Tertio notanda est affo. amplicatio nō ei solū estate similante veri oportet ꝛc̄. immo ꝛ aliis temporibus assimilatis veri. quare tamē magis de estate ꝓtulerit y. dicet̄ in du°. Quarto notādū ꝙ estas potest dici similari veri vel q̄a punctualiter ad veris deueniat cōplexionem vel q̄a a propria natura ad veris naturā accedat vt dū fit minus calida ꝛ minus sicca Ad propositum estas intelligitur similis veri modo primo aut modo sibi propinquo. Quinto notādū ꝙ estas potest intelligi assimilari veri vel in una qualitate uel in duabus Ad propositū vt colligitur ex cōmento intelligitur similitudo qn̄ estas temperata est in calido ꝛ humido sicut ver. Sexto notandū ꝙ estas pōt fieri similis veri vel propter pluuias infrigidantes ꝛ humectantes aerem vel propter flatū venti frigidi ꝛ humidi vt contra operantibus estate ꝛ vento in calido ꝛ humido temperies consequat̄ Tertio potest causari ista temperies propter particulares celestiū influxus mihi ignotas. Septio notandum ꝙ estas ex assimulatōe ad tempora alia multiplicē sortitur denominationem a uere enim appellat̄ vernalis ꝛ sic de aliis temporibus est dicendū. Item a flatu austri aut a cōsimili appellatur meridionalis cuꝫ flatus illius venti sit secūdū plurimuꝫ a meridie appellatur etiam septentrionalis ꝑpter flatū venti boralis a septentrione flantis cui hec estas in complexione similatur dr̄a tn̄ est inter estatem uernaleꝫ ꝛ meridionaleꝫ vt colligit̄ secūda primi ca. alfato. quia in estate meridionali causantur pestilentie morbi ꝛ variole. vt pꝫ ibidem propter multā humiditateꝫ multos etiaꝫ vapores ꝛ multā caliditatem ebulientem humiditates vt male putrefactiones consequantur. Ad propositū applicando estas de qua hic loquit̄ vernalis est. Octauo notandū est nō solum in morbis esse exspectandos sudores imo etiaꝫ tempore sanitatis vel neutralitatis de morbis tamē est facta mentio i quibus expectat̄ cretic⁹ sudor multus. Notandū nono vt sexto sumit̄ de accidente sudoris causā fore multipliceꝫ. scꝫ multā materiā humidā quā supple nō valeat caliditas in vaporeꝫ resoluere insensibiliter educendū Secūda causa est subtilitas materie vt ualeat ad porrositates educi Tertia causa est amplitudo poroꝝ ista cā etiā ē nota Quarta causa est caliditas dissolutiua humiditatū et eaꝝ ad cutē attractiua que cause in estate similante veri concurrūt p̄mo est caliditas temperata. q̄uis fortis supra dissoluendas humiditates est etiaꝫ multa humiditas subtiliata per caloreꝫ: est etiaꝫ propter caliditateꝫ amplitudo poroꝝ fit ergo in ea sudor ut est dictū. Decimo notandū notanter dictū esse sudores p̄mo q̄a nō solū una uice multiplicat̄ sudor imo pluribus uicibus propter pluries sudoris causas reperiri aut etiaꝫ quia sudores qui expectantur in febribus sunt sudores cretici ut sit sensus affo f^m istā uiā: ꝙ qn̄ estas similat̄ veri oportet expectare crisim febriū per sudores. cretica etiam expulsio debꝫ esse multa colligit̄ hoc secūdo pronosticoꝝ commento de egestione liquida ꝛ est commentum. 13^m. duꝫ dicit ꝙ fluxus uentris multus quādoqꝫ significat crisim laudabilem unde in experientia pꝫ crisim ꝑfectaꝫ cū sudore perfici cū multis sudoribus ꝛ magnis. Notandū undecimo non solum in febribus exspectandos esse sudores imo etiā in morbis ut satis est notū q̄a tamen plus aliis morbis contingit febres cretice terminari ꝛ per sudores ideo eas explicuit in textu. y. Notandū duodecimo ꝙ per febres intelligit ypo. febres humorales acutas ꝛ non acutas cū acute ꝛ nō acute ualeant terminari per sudores ut pꝫ secūda quarti in materia crisis sudoris q̄a tamē maxie febres acutas cōtinuas uel interpollatas ꝛ magis cōtinuas cōtingit terminari per sudoreꝫ ideo de ipsis maxime intelligit ypo. Notandum decio tertio ꝙ nō solū expectare multos sudores imo etiā si natura cōpletaꝫ faciat crisiꝫ per fluxū uentris nō precedente sudore aut aliis euacuationibus multū oportet expectare fluxū propter multaꝫ esse materiam humidā. pluries tn̄ multiplicat̄ sudor dictis de causis adiuncta alia. scꝫ fortitudine expulsiue uirtutis Ultio notandū ꝙ estate similate ueri paucas effumationes seu insensibiles resolutiones expectare oportet propter nimiaꝫ humiditateꝫ hebetantem calidum ne resoluat insensibiliter.

Sicut autem dixit quando Gali. cōmentando dictū affo. duo facit Primo ponit quandā similitudineꝫ iter presentem affo. ꝛ tertium ab ꝑto in mō locutionis exponendo istam partē. Similis ueri. Secundo verificat affo. ibi secūda. Et uerū est de p̄ma dicit ꝙ sicut ypo. dixit ante quando eadem die aliquando sit estus aliquādo frigus oportet spectar̄ morbos autūnales ita dixit hic qn̄ estas assimilat̄ ueri q̄a cōplexiones estatis supple in calido ꝛ humido sint ꝑpate oportꝫ expectare multos sudores in febribus. Et uerū est. Nūc Gali. uerificat afforis: ꝛ sine diuisione ulteriori dicit sic ꝙ id ꝙ dictū est in affo. est uerum quia sudor multus causatur ex multa superfluitate ꝛ humiditate multa. i. ex caliditate multa superfluēte supple humidū vt dissoluat humiditatem ꝛ trahat ipsam ad cutem. Non autem intelligitur caliditas superflua respectu alioꝝ tempoꝝ: nā sic poterit esse temperata. quorū duoꝝ. s. superfluitatū caloris uel humoris unū reperit̄ in yeme ut superflua humiditas nulluꝫ reperitur in autumno: quia supple autumpn⁹ de se frigidus est ꝛ siccus. Alterū etiaꝫ reperitur in estate supple suam seruante naturam. s. caliditas in uere reperitur utrūqꝫ. Nam supple q̄uis uer sit temperatū respectu alioꝝ tempoꝝ caliditatem tamen habet superfluentē re-

spectu vt est dictu dissoluende humiditatis et ad cu tem trahende. estate ergo existente ficciori vere ne cesse est desiccari humiditates et non supple multipli cari sudores. Estate vero similata veri necesse est per potentiam caloris humiditatē trahi ad cutem nō potentem dissolui in fumū notabiliter propter nimi am humiditatez calidaz ebetantez vt est dictū vñ illos humores seu humiditates pulsos ad cutem tem pore crisis est necesse facere sudores.

¶ dubitatur primo utrum in estate simi lata veri sudores in febribus multos oporteat ex pectare. Negatiue arguitur sic in vere non opor tet spectare multos sudores ergo nec in estate simi lata veri notū est añs quia ver est tempus tpatū in quo non est caliditas superfluens ¶ Secūdo arguit sic cōstitutio anni humida minus sana est sicca ergo estate similata veri non oportet expectare sudores multos añs p3 affo. hui9 partis. 16°. vel sm aliam computationem. 15. sic dicente. Constitutiones anni oīo quidem sicce etc. qñq3 qa si i tempore hūido fit multa crisis per sudorez egritudo temporis humidi meliorem habens crisim vt per sudorem melioris erit terminationis. Tertio argitur sic estate simi lata veri fluent multi fluxus ventris igitur nō mul ti sudores añs notū propter multiplicari materiam fluxu ventris effluibilem qñq3 quia vna euacuatio destruit aliam vt colligit quarto affo. affo. lxxxiij. vrina multa nocte facta modicū secessū significat et ecōtra ¶ ad oppositū ē ypo. in habito affo. Pro dubio 9clusio teneatur q3 estate similata veri mul tos oportet in febribus exspectare sudores. proposi tio colligitur ex cōmēto in tali estate est agens et ma teria sufficiens ac etiā dispositio corporis ad sudan dū igit añs p3. nā primo est caliditas potēs supra ma teriam euacuandā secūdo etiā est multa materia hu mida propter estatis hūiditatē ē etiā fortitudo ex pulsiue virtutis propter caliditatē estatis est etiam amplitudo poroz pp̄ter caliditatē etiā amplificātez poros. ¶ Isto concluso ad obiecta respondet. Ad primū in vere nō expectatur declino añs ad p bationem ver est tempus temperatū ergo declino 9ñaz. Nam in tpe tpato p accidens possūt accidere morbi qd restat declarādū affo. xxi. psentis pticule vere siquidez manie et melancolie. etc. ¶ ad secun dum tūc tps humidū esset sanius declino 9ñaz. Ad probationez ad punctū dicendo q3 crisis per sudorē non semper est sanior ¶ ad tertiū multiplicatur flu xus ventris ergo declino antecedens q3 multiplicet fluxus creticus et hoc propter diuisionez materie ad viam sudandi.

secundo dubitatur utrū3 in uere mul tiplicentur plures sudores q̄ in estate. ¶ affirmati ue arguitur sic ex commento in vere reperit vtra q3 causa sudoris in estate tm̄ vna igitur etc. 9ña p babilis est p3 añs ex cōmento. Oppositū arguit sic ad experientiam plus sudat in estate q̄ vere igi et in febre crisim per sudorez plus oportet expectarī añs notat experientia 9ña videtur apparens. ¶ p dubio pbabiliter hec conclusio teneat. In estate corpora sana saltez quantū ad pmā partem estatis plus suadere possunt q̄ vere p3 propositio sic nar ratiue qa cum in vere caliditas sit tpata iuenit mul taz humiditatē cōgelatā quasi ex yeme q̄ dissoluit et liquat nec multū trahit ad cutez. superueniente er go caliditate estatis multa fit humiditatū euapora tio et tandem expulsio per sudorez. materia etiam in estate est facta subtilior pori etiam facti sunt am pliores. ¶ Secūda propositio est hec in febre tem pore estiuo plus oportet expectare sudores p3 ppo sitio propter causas assignatas et propter multiplice ri materiam subtilez colericā aptā ad sudorez expel li. Isto posito p3 solutio ad vnū obiectorū dicen do q3 quamuis in uere due sudoris cause reperian tur causa tamen in estate reperta illas duas vincer potest et cetera.

¶ tertio dubitatur utrum in estate ser uante propriā naturā multiplicentur plures sudores quā in estate similata veri sine formatione obiecto rū tenendū q3 in estate similata ueri plures multipli cantur. plus ei faciet ad vehementez sudorez hum ditas estatis cū caliditate veris temperata quā faci et caliditas estatis propriaz seruantis naturaz. Dubitatur quarto vtrū in vere similato estati op portebat plures expectare sudores q̄ in vere ser uante propriā naturā. et credo q3 sit propter maio rem subtiliationē et euaporationē materiez. ¶ Qui to dubitat vtruz in autumpno vel hyeme vernali oportebat tot expectare sudores sicut i estate simi lata veri. Respondendum q3 non qa in estate simi lata veri merito sue vernitatis reperiuntur humi ditates et merito veris pcedētis et merito tpis humi di vt yemis in autumpno aūt non sic pp̄ter estatis tempus precessisse siccū nec sic in hyeme propter au tumnū precedere siccū et estiuaz etiaz precedere sicci tatez. Sexto dubitatur. vtz sudor possit esse cri sis febriū continuaz. ¶ ad quod dubium responsū est per vnū notatū.

IN siccis temporibus acute egritudines fiunt: Et siqui dem annus amplius talis ex istens qualem constitutionem fecerit ut i pluribus et tales egritudines ex pectare oportet:

Intentio ypo. est quosdam explicare morbos cō tingentes anni tempore facto sicco et continet presēs affo. duas partes pmo absolute ypo. facit q3 dictū est. ¶ Secūdo ostendit quibus conditionibus hū mor bi contingant plurimū. ibi. scda ¶ Et siquidez ampli us. In pma parte vult ypo. istaz conclusionē. ¶ In temporibus siccis febres acute sunt apte fieri con clusio arguit sic illis temporib9 fiunt febres acute i quibus acuuntur humores seu reperiuntur materie febrium acutaz sed in siccis temporibus acuunt hu mores et acutarū febrium materie reperiuntur igit maior nota est colligitur minor in commento: cui9 rationis conclusio sic explicat in littera febres fiunt acute seu acute fiunt in temporibus siccis.

Et siquidem:

¶ Nūc facit q̄ dictū est ⁊ vult ꝯclusionē istā. q̄ si annus fuerit tpe ampliori talis qualis fuit constitutione prehabita q̄ fuerit siccus ſm plurimū oportet expectare morbos acutos. ꝓpositio arguit sic illo tempore secūdū plurimū oportꝫ expectare morbos acutos quo secundum plurimum materie multiplicantur morboꝝ acutorū sed anno existentente tali ⁊ tempore ampliori ⁊c. multiplicant materie ergo. cuius ratōis cōclusio explicat in textu sic ypo. ⁊ si certe annus fuerit amp̄. existens talis qualeꝫ fecerit cōstitutioneꝫ. q̄ supple fuerit siccus tempore ampliori sicut ante fuerat siccus ſm plurimū oportꝫ expectare tales morbos q̄ acutos. Pro affo. primo notanda est eius concordia que habet. 17°. continentis ca°. de aere ⁊ secūda p̄mi secūda doc. 8°. ca. ¶ Secūdo est notanda vtilitas est eni vtilis ad actū pronosticū ac etiam ad actū curatiuū: ad actum pronosticū q̄ scimus preuidere quales morbi generandi sint quo cognito comprehendimus etiā qualit̄ est curandū. Tertio ad ampliationem notandum q̄ ex presenti affo. cōcipit̄ i tpe humido morbos generari lōgiores cuiꝰ causa colligitur etiā ex cōmēto ¶ Quarto notandū circa litterā q̄ per tempꝰ sicciꝰ debemus intelligere tempꝰ siccius preter naturam Naꝫ quedā tpa appellant̄ naturaliter sicca vt estas ⁊ autumpnꝰ intelligit ergo q̄ in siccis temporibꝰ ultra proprias naturas tempoꝝ. ¶ Quinto notanduꝫ circa parteꝫ affo. uerificari maxie de tpe sicco ⁊ calido ſm naꝫ aut temperato aut etiā de tpe sicco ⁊ frigido ſm naturā facto tamen p̄ter naꝫ sicciori: nam ... his temporibus possūt maxie generari acuti morbi p̄mo in vere ꝓpter siccitatē acuentē humores in estate etiā propter eandem causā ⁊ caliditatem i autumpno etiam propter reliquias in estate relictas ⁊ inter hec illa maxime verificatur de estate.

Sexto notandum tpa posse fieri sicciora aut ꝓpter flatū venti borealis exiccantis aut propter defectū pluuiarū aut etiā propter remotionē aquaꝝ. vnde fieri contingit aereꝫ sicciorem. ¶ Septimo notādū q̄ in siccis temporibus causantur febres acute ꝓpter acuitatem humoꝝ ⁊ intensionē caliditatis minorata humiditate cū abiciat̄ hebetās calidū ut ipa humiditas fiūt etiā accn̄ia seuiora propter maꝫ accidētia facientem acutioreꝫ eē ⁊ fortiorem mobiliorem etiā quāuis etiā in quātitate pauciorem. Octauo notandū q̄ hec littera febres acute fiunt pōt legi dupliciter vno modo sic q̄ fiunt idest generant̄ febres acute ⁊c. modo exposito. ¶ Secūdo q̄ febres fiūt acute q̄uis supple genite i alio tempore paucificata tñ materia ⁊ facta acutiori febres acute fiunt p̄ma expositio est cōmento cōformior. Notandū nono q̄ nō solū pars de febribus continet veritatem imo ⁊ de morbis alijs q̄ tamen febres fiūt morbi ꝯmuniores ⁊ pluries cōtingentes ideo de febribus potius fecit mentionē. ¶ Decimo notandū q̄ hec littera amplius ⁊c. pōt exponi dupliciter vno modo ut est dictū q̄ tpe ampliori vt dicat̄ qñ nō tantū vnuꝫ tps anni imo ampliora seu plura sunt sicca fiunt ⁊c

Secūdo pōt exponi sic ⁊ siquidem fuerit amplꝰ q̄ existens talis. s. siccus. i. si fuerit intensius siccꝰ tūc ⁊c. quocūqꝫ exponatur pars vera est. p̄ma tamē littera cōformior. ¶ Notandū vndecimo notāter esse dictū vt in pluribus quia maxime in corporibꝰ dispositis ad actionē eni requirit̄ dispositio passi pꝰ de differ. fe. ⁊ secūdo d̄ accidenti ⁊ p̄ma quarti notanter etiā est dictū vt in pluribus q̄ cōtingens est propter siccitatem temporis stante caliditate etiā uehemente tantā subtilis remanente grosso fieri resolutionem vt morbus cronicus generat̄.

In siccis temporibus.

Presens pars cōtinet ptes duas In p̄ma ponit̄ cōmentū Gali. In secūda ponitur additio cōstantini. ibi. secūda. Item de eodem p̄ma in duas p̄mo Gali. ponit intentionem ypo. secūdo verificat affo. ibi. secūda. ¶ Quod ex necessitate. de p̄ma dicit' sic ypo. fateri non multos morbos seu febres sꝫ p acutos nasci in siccis tpibꝰ ipso inferius dicente affo. xvi. constitutiones anni oīo quidam sicce pluuialibus sūt. dicat etiam morbos i pluuialibus temporibus fieri longos ex qua parte colligitur intentionem ypo. esse talem q̄ si morbi fiant in sicco tempore illi sunt acutiores quā si fiant i tempore humido vult ergo conclusionem istam q̄ ceteris paribus pauciores morbi generant̄ in tempe sicco q̄ in tempore humido: Ex istis duobus infertur conclusio. tertia q̄ constitutio sicca sanior est humida. propositio persuadetur sic in constitutione sicca minus contingit corpus infirmari q̄ in humida igitur cōsequentia nota añs colligit̄ ex vna dictarū conclusionum. ¶ Quod aūt. Nūc verificat affo ⁊ sine diuisione vlteriori dicit sic q̄ istud qd̄ positū ab ypo. necessario sequit̄ q̄ propter habitudinem aeris multiplicantur flegmatici humores ecōtrario siccitas aeris minorat humores: eos tamen facit in suis qualitatibus acutiores ⁊ ideo q̄ paucificantur humores febres fiunt acutiores q̄ in humidis temporibus ⁊ quia supple humores fiunt acutiores propter siccitatem ideo ⁊ febres fiunt acutiores ¶ Pro parte p̄mitus supponendū humiditateꝫ aeris nostrā naturalem caliditateꝫ ebetare. vnde non fit ita potens in digerendo ⁊ transmutando chilosam materiaꝫ ad sanguinis naturā. via igit̄ indigestionis generabitur flegma aut etiā alia cruda humiditas ꝓportōnata flegmati. Itē secūdo ꝯsequitur humiditates multiplicari ⁊ superfluitates caliditate non potente bene resoluere superfluitates acre etiā sua humiditate humectante. Ex quo sequit̄ tertiū vt pluries generari morbos ¶ Naꝫ vbi est multa superfluitas a natura non debite supabilis multiplicem contingit generari morbū in q̄ materialem a materia flegmatica pendente ſm plurimū aut calido facto ipotenti ꝯtingit per viam indebite regulationis humoꝝ cōtingit colerā aut alium calidum humorem putrescere iō morbi a materia calida pendentes poterūt generari. Infertur etiaꝫ morbos prolixiores in tempor̄ humido ſm plurimū multiplicari propter ampliorē materiā esse hūoraleꝫ propter etiā esse secūdū plurimuꝫ flegmaticā ⁊ grossiorem. Item supponendum siccitatem paucificare humores. Naꝫ siccitatis est exiccare ⁊ humidā paucificare materiā. siccitas enim ⁊ humiditas agūt ad inuicem ⁊ patiunt̄ vt quarto methauroꝝ ad p̄ncipiū asserit auerrois. ¶ Item siccitas si coniungat̄ caliditati exacuendo calidū causa ē maioris cōsumptionis humorū si etiā cōiungat̄ tpato calori ipsum redderet acutiorē ⁊ magis mordacē

maiorē facit in humoribus ↄsumptionē p accñs tñ ↄ tingit siccitatem esse causam vehementis humectationis pmo claudendo poros vt superfluitates intrinsecus teneantur aūt etiā debilitando calidū p viam resolutionis spirituū vt humorū cruditas ⁊ indigestio cōsequat̄ sicut ea que ᶠᵐ plurimū sūt humectatiua p accidens sunt causa vehementis exiccationis. Ideo dicebat aui. tertia pmi ca. de exercitio ad finem. d. ꝙ dimittens exercitiū cadit in ethicā. Ex dictis infert̄ morbos in tempore sicciori citioris esse terminatōnis hoc illatū persuadetur sic materia est paucior ergo nota est ↄña p descriptionem acuti morbi secūdo affo. ↄmento. xix. nota etiā est cōsequentia qa natura morbū molestiorē nō pōt diu sustinere. vt pȝ qnto affo. cōmento sexto illius affo. quncūq; a tetano apprehenduntur ⁊c. Item de eodem ⁊c. Nūc consequitur additio furis cōstantini ⁊ prio ponit intentio ypo. in affo. secūdo ponitur verificatio affo. ibi. secūda. Et nō de qualibet siccitate dicit prio ꝙ ð temporibus ⁊ simili materia locutus est ypo. in pħabito affo. ⁊ sequenti ibi tamen locutus est de cōpositis qualitatibus quia supple est locutus tempore estatis in calore ac etiam humiditate dū estatem veri protulit esse similem hic aūt loq̄t tantū de vna qualitate qa siccitate. Et non de q̄libet. Nūc verificat affo. ⁊ dicit sic ꝙ ypoc. non loquitur in pñti affo. de qualibet siccitate sed immoderata: nā siccitas imoderata facit morbos imoderatos nō quoscūq; sed acutos. vt tertianam ⁊ causonem: nā siccitas per se ⁊ sola existens solet coleraȝ generare rubeam: ⁊ si tempus fiat oportuno calidiꝰ omnino febres producunt̄ acute. Et subdit ꝙ si secūdū tpa talia fuerint cōplexio est peior. ⁊ si tria vel quatuor hoc est molestissimū: nā tūc possūt generari febres pestilentiales ⁊ bubones.

Dubitatur primo utrum in tempore sicciori febres acute fiant. Negatiue arguitur sic rarius ⁊ minor putrefactio fit in tempore sicco q̄ in humido ergo ↄña tenet qa febres acute maioreȝ p̄ supponūt putrefactionȝ añs notū eo ꝙ siccitas ꝓhibet a putrefactione. Secūdo arguitur sic humores fiunt grossiores in tempore sicco q̄ i tempore humido igit̄ morbi ꝓlixiores ⁊ nō acutiores añs est notū propter siccitatē resoluentē partē subtileȝ dimissa terrestri Tertio arguit̄ sic in tpe sicco naturaliter causantur morbi ꝓlixiores q̄ in tempore humido. naturaliter ergo in tpe sicco preter naturā causant̄ morbi ꝓlixiores q̄ in tpe humido preter naturā ↄña tȝ. Nam qualiter se habet tps siccū naturaliter ad tps humidū naturaliter taliter siccū preter naturam ad hūidū preter naturā añs pȝ qa in autumpno causantur quartane ⁊ morbi ꝓlixiores q̄ yeme cū contigat quartanā ꝓlongari vsq; ad annos. septē. Ad oppositū est ypo. in affo. Pro dubio teneatur conclusio affo. ꝙ secūdū plurimū in tempore sicco tēperato in actiuis: ac etiā calido morbi ⁊ febres causantur acutiores propositio colligitur ex probatiōe cōmenti. Teneatur hec secūda cōclusio in tempore humido morbū possibile est esse acutioreȝ propositio pro tanto nota: nā euidens est cuilibet quartanā posse fieri tempore sicco ⁊ causonem posse fieri tēpore humido nam egritudines quidem omnes i oī tempore fiunt tertio affo. affo. 20°. Tertio notādū est ꝙ ᶠᵐ plurimū morbꝰ consimilis speciei ⁊ denominationis fit acutior ⁊ breuior in tempore sicco ꝓpositio colligēda est ex dictis in cōmento Quarto etiā tenendū est ꝙ possibile est morbū ↄsimilis denominationis in tempore humidiori fore breuioreȝ ⁊ acutiorem vt aliqua tertiana ↄtinua pōt in tempore humido a pauciori ⁊ calidiori ꝑuenire materia vt breuiorem faciat morbū ⁊ acutiorem. Ultio dicendū morbum in tpe humido factū ᶠᵐ plurimū exacui ⁊ breuiari tpe humido ad sicciorem pmutato naturā: propositio etiā colligitur ex cōmento Et dictū est secūdū plurimū qa propter dispositionē humoris est contingens tantā siccitate aeris fieri resolutionem vt morbus fiat prolixior adueniente tēpore sicco sicut pȝ in experientia veniente tempore sicciori tertianam mutatare in quartanā. Istis ↄclusis patet solutio ad obiecta. Ad primū obiectū ad punctū cōcedo ꝙ de per se tempore sicco minor ⁊ rarior fit putrefactio: de per accidens tamen facto calido acutiori cōtingit humidi maiorem fieri ebulitionem ⁊ intensiorem putrefactionē. Dicendū etiā in tempore sicco nō semper fieri morbū acutiorem ratione putrefactionis. imo aliqñ solū gratia maioris acuitatis calidi sicut causata sinoca febre inflatiā sine putrefactione. Ad secūdaȝ respondendū ꝙ in tpe sicco ᶠᵐ plurimū plus facit acutio caliditatis ad igneū ⁊ subtiliandū materiā quā faciat ī solutō subtilis in casu tamen vt voluit vnū notabile pōt rō ↄcludere veritatē Ad vltimā rōnē ad punctū nego ꝙ ita se habeat tempus siccum preter naturā ⁊c. et cā est qa i tempore sicco naturaliter de quo arguis vt autumpno sunt humores exiccati per estatem p̄cedentem vnde adueniente noua exiccatione cōseq̄t̄ ingrossatio ⁊ per cōsequēs prolixitas morbi qð non ꝛ̄peritur in tempore sicco p̄ter naturam necessario. Item etiā in tali tempore sicco naturaliter pori inclaudantur frigiditate autumpni ⁊ includuntur superfluitates ⁊ prohibent̄ ab expiratione breuiante morbum. ⁊ cetera

Secūdo dubitatur utrum de qualibet temporis siccitate moderata vel non affo. cōtineat veritatem. Primo negatiue arguit̄ ex additiōe constantini ad pncipiū vbi affo. de immoderata verificat siccitate. Oppositū arguit̄ sic omnis moderata vel non moderata siccitas caliditatem exacuit igitur nota est ↄña añs etiā. Pro dubio premittendū p siccitatem imoderatā pmo intelligi posse q̄cūq; siccitatem a naturali temporis siccitate lapsaȝ. Secūdo intelligere possumus siccitatem valde intensam vt sui intensione imoderationis sortiat̄ denominationem sic per siccitateȝ imoderatā intelligere possumus naturalem temporis siccitatē aut remissam siccitatem que respectu intēsioris dicitur moderata. Pro dubio pmo ergo tenēduȝ ꝙ omnis siccitas immoderata quocūq; modo qualitatū actiuaȝ entitate supposita vt est dictū habet morbos acutos efficere propositio conclusa est per argumentū post oppositū Secūdo tenendū est siccitatem moderatā qa temporis nature cōuenientem de per se etiam morbos acutos causare respectu temporis naturalit̄ humidi hec propositio iā superius dicta est ⁊ ꝓbata

¶ Tertio etiā est tenendū non ad intensionem sicci tatis ꝯsequi proportionalem morboꝝ acuitatē. ꝑpositio pro tanto nota est q̄a propter nimiā exiccationem resoluto subtili ꝯseq̄tur humorū terrestrificatio ⁊ ingrossatio. Quibus cōclusis pꝫ intellectus littere dicendo ꝙ per siccitatem imoderatā intelligit ꝙlibet moderata intensiorem.

tertio dubitatur utrum siccitas sola habeat rubeaꝫ colerā generare ¶ Negatiue arguit sic: datˀ mala cōplexio sicca tm̄ igiť ⁊c̄. añs colligit secūdo tegni ꝯña tenet q̄a qua rōne ex sola siccitate aeris cōsequiť colere generatio rōne eadem ex sola siccitate naturali cōsequitur colere generatio respectu corporis temperati ⁊ sic caliditas respectu corporis temperati. Secūdo sic colera est calida ⁊ sicca igiť ex sola siccitate gigni non pōt añs notū est ꝑma ꝑmi ca°. de humoribus ꝯña tꝫ quia siccitatis ē solū exiccare ⁊ non calefacere. ¶ Ad oppositū videtur esse experientia ⁊ additio ꝯstantini pꝫ etiā oppositū Nam in iuuene in quo est caliditas equalis caliditati pueri siccitate facta ampliori amplior colera generatur. ¶ Pro dubio hec conclusio teneať ex sola siccitate aeris actiuoꝝ supposita paritate pōt amplior colera generari pꝫ propositio ꝑ rōes post oppositū q̄a etiā caliditas facta acutior pōt generare colerā ampliorem. Secūdo tenendū ꝙ vt plurimū caliditas ⁊ siccitas temporis plus pōt coleram generare quā sola siccitas. propositio cuilibet est euidens propť caliditatē siccitati cōiunctā plus posse ad igniēdū humorem ⁊ colerā generandū. ¶ Tertio est tenenduꝫ ꝯtingens esse propter solā siccitatē plus reperiri de colera in corpore ꝙ propter caliditateꝫ siccitati coniunctā: propositio sine forma nota est eo ꝙ calidū siccitati cōiunctū tm̄ pōt in adurēdo vt humoēs in nigram colerā valeat transmutare vbi sola siccitate transmutabūtur in colerā rubeā. Quarto etiam tenendū solā caliditatem plus colere rubee esse ctiuā ꝙ sit sola siccitas propositō nota est propter effectiorē ī esse calorē ī colorizando ꝙ sit sola siccitas ¶ Istis positis respondendū ad obiecta ante oppositū. Ad pūctū ꝑmi q̄a tūc nō dareť mala complexio sicca tm̄ negādo ꝯñaꝫ. Ad ꝑbatōꝫ p° dicēdū ꝑbabilit ꝙ ñ ī q̄cūq ꝯplxōe sicca tm̄ plꝰ gnāť de colera ꝙ ī ꝯplexōe tpata siliter tenendū est ꝙ nō quecūq siccitas temporis maior vel intensior sufficit ad colerā generādū vel secūdo dicendū negando hanc ꝯñaꝫ in hac complexione generať plus de colera ergo hec ꝯplexio est calidior stat eni ꝙ genereť tanto paucior sanguis aut etiā tanto spiritus pauciores vt ad equiparantiam ꝯplexio in calore reducať ⁊ ideo absolute est neganda hec ꝯseq̄ntia hoc corpus est colericū respectu temperati igiť calidius temporato. ¶ Ad secūdā respondendū ad punctū ꝙ a sola siccitate ex acuto calido possibile ē calidū ⁊ siccū hūorē p̄risfcari

ulterius dubitatur et quarto utrum morbi fiant acutiores duobus aut tribꝰ temporibꝰ existentibus siccioribus. ¶ Pro dubio tenende sūt alique cōclusiones ꝑma est hec. Possibile est propter multorū tēporū siccitatem humores generatiuos morboꝝ morbos non generare: propositio tenet ex hoc q̄a possibile est siccitatem in tantū paucificare humores ut nullatenꝰ possit generare morbos ¶ Secūdo etiā est tenēdū propter siccitatē etiā morbos posse ꝓlongari: pꝫ etiā propositio quia possibile est resolui subtile remanente grosso ꝓtellatiuo morboꝝ. Tertō tenendū ꝑ littera ꝙ de per se quanto tpa sūt sicciora tāto morbi acutiores ꝓ̄dō pꝫ propť maiorē exacuitiōꝫ caloris. Ex quo inferendū ceteris paribus peius est plura tpa esse sicciora ꝙ pauciora pꝫ hoc ex prehabito ⁊ etiā quia propter nimiā corporū cōsumptionē ex tempoꝝ siccitate uirtuti nimia ꝓstratio cōsequetur. ¶ Quarto notandū ꝙ cū pestilētie cōsequanť matericꝫ venenositatem ꝯsequať vero venenositas pluries vehementē ⁊ acutā putrefactioneꝫ ideo plurium tempoꝝ siccitate exacuente calorem veneōsitas cōsequitur ⁊ pestilentia. Ultio notandū ꝙ etiam consequunť bubones intelligendo appostēata inguinū aut subassellaꝝ aut in aliȷs emūctorȷs apparentia causanť enim ista apostemata ex acuta caliditate in membris principalibus ex acutis etiā humoribus potiᵐ calidioribus principalibus existentibus vt naturali conatu pulsis superfluitatibꝰ ad propria emunctoria generentur.

Immoderatis temporibus si tēporaliter tempora se reddiderint boni status et maxime bone determinatines egrtudinis fiunt. In immoderatis uero tēporibꝰ maxime et immoderate et difficilis determinationis:

¶ Intentio ypo. in affo. pñti est rōne dispositionis temporū vt temporaliter vel intemporaliter se habēt nos docere ꝓnosticari supra bonā aut malā morborū terminationem ac supra ipsorū bonitatem. ac maliciā ⁊ feuitatem. Et cōtinet pñs affo. partes duas ꝑncipales: in ꝑma enī ex tempoꝝ moderātia docet ꝓnosticari. ¶ Secūdo ex tempoꝝ immoderantia ibi secūda. In imoderatis vō In pª vult ypo: ꝯclusionē istā ꝙ in temporibus moderate ⁊ temporaliter se habentibꝰ fiunt morbi boni ordinis ⁊ terminationis. propositio persuadeť sic in illis temporibus quibus multiplicantur humores quantitate ⁊ q̄litate debite supabiles fiūt morbi ⁊c̄. in quibus etiā morbi non prosternūtur nec valde a naturali dispositione mutanť. sed in temporibus moderatis ⁊c̄. hec fiūt igiť hiꝰ rōis mō solito solū cōclusio explicať in littera sic ypo. dicente ꝙ si tempora fuerint moderata ⁊ temporaliter se habentia fiunt morbi boni status ⁊ maxime bone terminationis.

In immoderatis uero:

¶ Nūc facit ꝙ dictū est ⁊ vult conclusionem istam ꝙ in temporibus immoderatis fiūt morbi maxime immoderati ⁊ terminationis difficilis ꝓpositio sic ꝓbetur per oppositū huiusmodi morbi fiunt in illis tēporibus in quibus mali multiplicanť humores aut virtꝰ prosterniť ⁊ valde a debita natura mutatur sed in tpibus imoderatis ē hoc iō ⁊c̄ huiꝰ rōis sic sola ꝯclīo ī lr̄a explicať ī tpibꝰ imoderatis fiūt morbi maxīe imoderati ⁊ fiūt difficiles termiatōes Pro ī

tellectu afforismi. pmo est huius notanda concordia que habetur in libro de aere ⁊ aqua ⁊ regionib⁹ ad prin cipiū ⁊ tertio pronosticoꝝ commento. xl. ⁊. xvij. ꝯ tinentis ca. de aere ⁊. v. theorice ca. iiij. ad pricipi um illa parte id ypo. ⁊. secūda pmi ca. octauo ⁊ qn to ⁊ prima quarti tractatu quarto ca. de pestilen- tia illa parte ⁊ meliora tempora ⁊c. ¶ Secūdo no tanda est vtilitas est enī affo. presens vtilis qn̄tū ad actū pronosticū vt est notū. qn̄tū etiam ad actū pre uisiuū: docemur enī preuidere corpa a lapsu futu- ro. cuius prohibet futuritō euacuando ⁊ debite cor pora dietando. Tertio ampliand⁹ est affo non so lū in immoderatis temporibus morbi fiūt ⁊c. Sed etiā cōmuniter sana corpora melius gubernāt sicut in temporibus immoderatis cōiter prosternūt.

¶ Quarto notandū ꝙ hec littera immoderatis tempo ribus pōt exponi multipliciter. pmo pōt expom sic in temporibus moderatis vt suppleat vnū qa si tē- pora reddiderint se temporaliter ita ꝙ hec pars si tempora reddiderint se temporaliter est expositiua moderationis temporū: ⁊ est sensus partis si tpa red diderit se tpaliter idest modo tpali qa modo tpis na turaliter decurrentis ⁊ propria naturā obseruantis dicimus ei estatem temporaliter se habere quando estati caliditas ⁊ siccitas correspondet qualiter estas inter tempora ꝯputatur: qualiter etiam ad humana corpora cōseruanda ꝯparāt ecōtra tempora non se habent tēporaliter qn̄ non modo temporali huma- nis corporibus debito se offerūt ⁊ ostendūt: ꝙ tem poraliter se habere ē temporis moderantia: ⁊ hanc expositionē puto ceteris potiorē. Secūdo pōt ex- poni ps aduertendo tamen ꝙ non sola temporū mo deratio sufficit ad bonū statū morboꝝ ⁊ bonā termi nationē efficiendā. imo etiā requirit vsus reꝝ nō na turaliū temporaliter variandarū tpi ꝓportionalis exempli cā aliqui cibi exhibēdi sūt tpe estiuo vt fri gidi ⁊ humidi aer etiā taliter ꝓparādus: i tempori- bus ergo moderatis qa suā ⁊ debitā seruātibus nāꝫ si tpa idest res applicande corporibus ⁊ temporib⁹ variate reddiderint se temporalit. i. ꝓportionabi liter temporibus qa tales exhibeāt quales in tempo ribus ꝓportionatū est ⁊ debitū exhiberi boni status ⁊c. ¶ Tertio potest exponi ps pnotando ꝙ tempo- rū duplex est temperies seu moderatio quedā in ꝙ absoluta dū. s. tps ꝓpriā naturā obseruat licet alte ri tpi non cōparet ⁊ hanc temperiē tetigit dū dixit imoderatis temporibus. Alia vero est moderatio cōpatiua dū dicim⁹ vnū tps temperatū esse respec- tu alterius qa alterius lapsū tpat ⁊ moderat ut si ue re existente humidiori estas siccior consequat dice mus estatem esse temperatā respectu veris qsi cōtē perātem ver ⁊ hanc secūdam moderantiā tetigit si tempora temporaliter ⁊c. Quarto pōt exponi pars ex modo Angeli de vincentia notando ꝙ tem pus dicit moderatū qn̄ nō est a propria qualitatiua natura mutatū. vocat aūt temporaliter se habere. quādo non est affectū aliena qualitate vel corpore ab eo ꝙ sibi conuenit ꝫm naturā. qn̄. s. nō est vapo rosius: inter quas expositiones pmā ⁊ secūdā tene ant. ¶ Notandū quinto ꝙ tempoꝝ moderatio ort uū stellaꝝ ⁊ occasionū debitaꝫ cōsequitur existentiā consequitur etiā debitam presentiā pluuiaꝝ vł etiā absentiam ⁊ etiā ventoꝝ eius tamen moderatio ex parte qualitatū tangibiliū per tactū comprehenditur etiā ex parte sudationis vel oppositi vaporositas ve ro per visum cōprehendi pōt: ꝫm ꝙ aer aꝫ nuiosus vel minus moderatō vero ex parte qlitatū occulta rū haberi pōt ex noticia ortus ⁊ occasus stellaꝝ mo deratio vero reꝝ que temporaliter exhibent com prehendi pōt ex cōplexionū tempoꝝ noticia ac etiaꝫ noticia eoꝝ que corporibus applicant. ¶ Nontan dū sexto ꝙ multipliciter pōt sumi status vno modo vt ē vnū de qtuor tpib⁹ morbi ⁊ ꝫm istū modū pōt sic exponi littera: ꝙ egritudines erūt boni status qa habebūt statū cū columnitate accidentiū ⁊ sine sceui tate non multū extraneatis humoribus propter tē- porū moderantiā nec multū ꝓstrata virtute. Se cūdo mō pōt sumi status pro esse seu manere seu ꝓ ordinate vel inordinate ꝓcedere. vt hominem be ne stantē dicimus habere bonū statū ⁊ ꝫm hunc mo dū dicetur ꝙ egritudines erūt boni status qa bone existentie incessus boni ⁊ ordinis propter non mul- tū molestare nāꝫ ⁊ propter humores nō esse valde diuersos temporibus suaꝫ obseruantibus naturam respectu eius ꝙ essent si nō proprias naturas obser uarent. ¶ Notandū septimo ꝙ morbi qui causant i telligi possunt vel male ꝯplexiones vel cōpositiōes vel apostemata aut etiā solute cōtinuitates. No tandū octauo ꝙ hec sunt bone determiātionis ⁊ cri sis ꝫm plurimū eaꝝ materia nō multū existente ma ligna virtute etiam potente supra eas. ¶ Notan- dum nono in hac parte immoderatis vero ⁊c. non esse appositam hanc partē si tēpora temporaliter ⁊c. tanꝙ per prehabitā datā intelligi vł dici pōt ꝙ ad causandā immoderantiā morbi sola temporū suffi- cit imoderantia ⁊ ideo nō fuit expediens illā parti- culam replicare pma expositio teneat. Ultimo notandū ꝙ morbi qui causantur sunt maxime imo- derati ⁊ terminationis difficilis propter valde pro- sterni virtutem ⁊ generari rebellem materiā ⁊ ma lignā vel penitus opprimentem virtutem vel non penitus sed partialiter a virtute oppressibilem. vt crisis icōpleta ⁊ nō debita cōsequat.

Qualis hypo. fuerit.

Gali. ꝯmentando dictū affo. sic proce- dit pmo eni ꝯmentat partem pmam. Secūdo secūdā ibi. secūda. Ex qua or- dinatiōe tempoꝝ pma in duas pmo pro intellectu affo. pn̄tis nos ad quendaꝫ y. remittit li[m] 2°. exeqt pma exponendo partem ibi secūda si eni apparuit de prima sic dicit ꝙ ex libro de aere ⁊ aqua ⁊ regi onibus y. cōprehendi poterit qualis fuerit ypo. in- tentio de temporibus moderatis: qa et ē sententia partis secūde. ¶ Si apparuerint singna in occasib⁹ stellaꝝ ꝫm ꝙ coueniens est apparere ⁊ si quedā plu uie fiant i autumpno yems vero sit temperata su- per non respectu alioꝝ tempoꝝ imo declinet ad fri giditatem ⁊ humiditatem non tamē multū humida nil sicca appareāt vero pluie in vere horis debitis ⁊ similiter appareant in estate tūc necessario aliīs sup paribus annus erit sanus cuius causa est qn̄ eni agē tia ꝓportionata sunt ad sanitatem conseruandā de bet fieri sanitatis conseruatō sed illis suppositis que Gali. ponit in parte agentia sūt proportionata ergo quibus vero horis veris ⁊ estatis debeāt apparere

pluuia nō debite habetur noticia hec tamen haberi poteſt ꝙ pluuia debent in vere frequentes eſſe probabiliter in eſtate etiā. ¶ Ex qua ordinatione. Nūc Gali. cōmentatur ſecūdā partē affo. d. ꝙ cū tu ppenderis intellectū ypo. circa tempoꝝ ordinationē ⁊ moderātiā poteris intelligere quid ipſe intelligat per obuianᵃ corporibus que ad temporū immoderātiam ꝯſequuntur. quaſi diceret ꝙ habita intentiōe ypo. de tempoꝝ moderantia haberi poterit ⁊ eius intentio circa tempoꝝ immoderantiā: vnde ypo. dixit morbos naſcentes in temporibus immoderatis eſſe difficilis terminationis. nā criſis horū morboꝝ aliquādo eſt cū timoroſis accidentibus vt exempli cauſa cū magna proſtratione pulſus ſeu depreſſiōe de qua Aui. ſecūda quarti exclamando dicebat: O quanta ſigna timoroſa vidimus de caſu pulſus ⁊c̄ ⁊ aliquādo hec criſis de ſe naturaliter ē pēſſima exempli cā terminat̄ morbus ad corruptionē totalem membri aliquādo terminatio eſt mortalis propter cauſas aſſignatas. aliqn̄ ſupple criſis eſt diminuta n̄ purgans ſeu euacuās totaʒ materiā morbi ſed reſeruans materiam de qua recidiuat infirmus

¶ dubitatur utrum in temporibus moderatis fiant morbi bone terminationis ⁊ econtra i imoderatis. Negatiue arguitur ſic. ¶ In autumpno ſuā ſeruante naturā fiant morbi acutiſſimi ⁊ maxime mortiferi ergo nota eſt cōſequentia aīs colligitur affo. ſequenti intellecto ſ̄m Gali. ¶ Secūdo arguitur ſic in autumpno pluuioſo pauciores fiūt morbi ⁊ minꝰ mali ꝙ̄ in autumpno ſicciori igit̄ in tempe immoderato nō fiant morbi male terminatōis aīs ſumit̄ ſecūda pmi ca. ſexto ꝯn̄s videt̄ apparēs. Oppᵐ dicit affo. ¶ Pro dubio teneant̄ due affori. ꝯcluſiones ⁊ probent vt habitū eſt Ad rōnē pmā reſpondendū autumpnū ꝓpriā nāʒ ſuātē eſſe maxie mortifeꝝ ipm̄ cōpando ad ver minꝰ tn̄ eſſe mortiferū ꝙ̄ a propria natura mutatū ſalteʒ ſecūdū plures mutationes. ¶ Ad ſecūdū dicendū ꝙ autumpnus pluuinoſus minus malus autumpno valde ſicciori naturali propter pluuias aliqualiter refrenare autumni ſiccitatem ſtat tamen autūpnū ſuā nāʒ obſeruātem fore meliorem vel ſecūdo dicendū autūpnū in quo ſunt alique pluuie meliorem eſſe autūpno ſicciori nā in naturali diſpoſitione autūpni ꝙ̄uis naturaliter d̄clinet ad ſiccū quedaʒ debent eſſe pluuie refrenātes ſiccitateʒ autūpni ⁊ ſiccitatem ⁊ intenſioneʒ humorū in eſtate incenſoꝝ ⁊ in autumpno in corporibus relictorum. ⁊cetera.

In autumpno acute quidem egritudines et maxime mortifere ut in pluribus fiunt. uer uero ſaniſſimum et minime egerrimum:

Preſens affo. ſic continuatur ad precedentem. poſtꝙ̄ ypo. in affo. precedenti ꝯpauit tempora naturaliter ſe habentia ad tempera mutata a proprīs naturis penes euentū ⁊ terminationē morboꝝ. Nūc cōpationē ponit īter duo tempora proprias naturas obſeruantia vt inter autumpnū ⁊ ver quidaʒ tamen de autumpno explicās. ⁊ diuidit̄ hec pars ī duas primo. pmā dictā explicat ꝯpatōem. Secūdo tāgit nocumētū autūpni reſpectu ſpecialis morbi ſecūda ps incipit affo. ſequenti autūpnꝰ ptiſicis. preſēs affo. cōtinet duas partes pncipales pmo explicat de autūpno quedā. Secūdo de vere etiā explicat quedam. Ex quibus duobus patebit autumpni ⁊ veris ꝯpatio ibi ſecūda ver vero ſaniſſimū. pma in duas ſ̄m ꝙ duplicem de autūpno ꝯcludit cōcluſioneʒ. ibi ſecūda ⁊ maxime mortifere. ¶ In prima vult ypo cōcluſioneʒ iſtam. In autumno fiunt morbi acutiſſimi cōcluſio perſuadet̄ ſic. Illo tpe fiunt morbi acutiſſimi quo tpe reperiunt̄ ī corporibus humores ſubtiles ⁊ incenſi non apti reſolui inſenſibiliter. ſed ī autumpno reperiunt ⁊c̄. ergo maior propoſitio pro tanto nota eo ꝙ humor ſubtilis colericus ⁊ incenſus eſt aptus eſſe acuti morbi materia minor ꝓpoſitio apparebit in cōmento cuius ratōis ſola ꝯcl̄io in littera ſic explicat̄ morbi acutiſſimi fiunt in autumpno.

Et maxime motifere. ¶ Nunc facit ꝙ dictū eſt ⁊ vult ypo. cōcluſionē iſtaʒ. Quod in autūpno cauſantur morbi maxime mortiferi ſ̄m plurimū cōcluſio perſuadet̄ ſic illo tpe cauſant̄ ⁊c. quo tempore morbi ſūt maxīe apti ſupare nāʒ ſed hoc eſt in autūpno igit̄ maior eſt nota ex hoc. vt eī ſanitas cōſeqt̄ morbū ſuperante natura. ſic morbo eandem penitus opprimentē mors ſequit̄ ⁊ corruptio corporis: mior pʒ ex notatis ⁊ dicendis in cōmento huiꝰ rōis ſola cōcluſio ſic explicat̄ in textu ⁊ in autūpno fiunt morbi maxīe mortiferi ſ̄m plurimū. Uer vero ſaniſſimū. ¶ Nūc facit ypo. ꝙ eſt dictū ⁊ habet hec ps duas partes ſecūdū. ſcd̄o oſtendenda de uere ibi ſecūda. Et minime mortiferū. In pma parte ypo: vult cōcluſionem iſtā. Uer eſt tempus ſaniſſimū cōcluſio arguit̄ illud tempus qd̄ eſt tpatū eſt ſaniſſimū ſed ver eſt tps temperatū ergo maior eſt nota cuilibet eo ꝙ temporū tēperies a medico reſpectu humani corporis intelligit̄ minor propoſitio ſumit̄ ex cōmento ⁊ pmo cōplexionū galieni ⁊ ſecūda pmi doc ſecūda ca. tertio ⁊ ſexto. ꝯcluſio ſic explicat̄ in lr̄a. ſed ver ſupple eſt ſaniſſimuʒ. Et minime mortiferū. ¶ Nūc facit ꝙ eſt dictū ⁊ vult ypo. ꝯcluſiōeʒ iſtam. ver eſt tempus mīme mortiferū. ꝓpoſitio ꝑſuadet̄ ſic. ver eſt tēpus ſaniſſimū ergo mīme mortiferū aīs eſt habita ꝯcluſio ꝯn̄a videt̄ de ſe nota.

Preterea pōt argui vt prehabita ꝯcl̄io ſic. ver eſt tps tēperatū ergo mīme mortiferū aīs iā eſt deductū ꝯn̄a euidens quaꝝ ꝯn̄aꝝ ſolū ꝯn̄s in littera explicat̄ ſic ⁊ ſupple ver eſt tps minime mortiferum ⁊ hoc ſecūdū plurimū. ¶ Pro intellectu affo. pmo eſt notanda affo. concordia que habet̄ in ꝓpria forma 17°. continentis ca. de aere ſūit̄ vero pars pria q̄rto almonſo. ca. de regie corpoꝝ ſecūdū tpa ps vero ſecūda ſumit̄ ſecūda primi doc. ſecūda. ca. vi. ad principiū p colūnā dū vult ver eſſe ꝓportionabile cōplexioni ſanguinis ⁊ ſpiritus. colligit̄ etiā ſnīa tocius affo. aſpicienti ꝓceſſū dicti capituli. Secūdo eſt notanda vtilitas eſt eni vtilis ad actū pronoſticū vt eſt euidens ac etiā ad actū preuiſiuuʒ regendo debita corpora. ¶ Tertio ampliatur affo. ꝙ n̄ ſolū in autūpno ⁊c. ſed etiā in tpe alio conſil̄r conditionato autūpno. Quarto pro littera notandum ꝙ autūpnꝰ denoiatur a tēpeſtate in autūpno appa-

rente apparet eni casus folioꝝ arborū ⁊ maxīa di-
uersitas tempoꝝ vt habitū est cōmento. v. ⁊ patꝫ
ex p̄nti cōmento. aut dicit̄ autumpnꝰ ab autūpnādo
seu colligendo q̇a tūc multi colligant̄ fructꝰ ⁊ cōme-
dantur. ❡ Quinto est notandū pro littera ypo. hic
loqui de autūpno: seruante ꝑpria natura quod sic
affirmat Alber. nā autūpnꝰ ē simplicit̄ hic ꝓlatꝰ er
go debet intelligi in suo potiori significato añs pꝫ ꝑ
mo ex hoc q̇a protulit autumpnū sine alia conditiōe
ꝯña pꝫ q̇a qđ simpliciter ꝓfertur ī suo potiori signi
ficato debet intelligi vt pꝫ per Gali. tertio alimen.
ca. xiiij. de lacte vltra mediū dicit sic dicit sicut igit̄ ī
alijs omnibus sic in lacte oportet intelligere virtu-
tes simpliciter dictas non de quocūqꝫ sed de optimo
solum: colligit̄ etiā hoc tertō regiminis acutoꝝ com
mento. xl. satis ad ꝑncipiū ⁊ est ꝯmentū huius par
tis aque vero nullū opus īueni ⁊c̄ ꝯña pꝫ etiam ex
hoc q̇a tempora suas obseruantia naturas meliora
sunt vt pꝫ ꝑma quarti tractatu quarto ca. primo ad
ꝑncipiū hoc notatū etiā sumit̄ ex Gali. in cōmento.

Sexto notandū ꝙ cū autūpnꝰ diuiditur in ꝑnci-
piū mediū ⁊ finem de qualibet tp̄e autūpni intelligi
pōt affo. tñ maxime de medio aut ꝑncipio qđ fini si
mulat̄ estatis. nā finis vniꝰ temporis alteri ꝑncipio
assimulatur colligitur hoc secūda primi doc. secūda
ca. sexto. ❡ Septimo notandū ꝙ morbi qui causāt̄
ī autūno ñ solū cānt̄ merito autūni imo merto etiā ī
dispositionū per estatē ꝓductarū. ideo dictū est alle
gato ca. ad finem ꝙ autumpnus est sicut nutritor re
liquiaꝝ estatis. Octauo notandum ex septio col
ligitur ꝙ aliter se habꝫ autumpnus respectu estatis
ꝙ̄ estas respectu veris. nā estas est sicut correctrix
indispositionū veris superfluitas abijciēdo materias
autūpnus aūt est conseruatiuus malaꝝ materieꝝ ex
estate relictarū quod notatū octauū colligitur p̄nti ꝑ
ticula ꝯmento. xxiij. satis ad principiū ⁊ est cōmen-
tū illius affo. Autumpni vero ⁊ estiuoꝝ multa.

❡ Nono notandum ꝙ non solum ī autūpno causantur
morbi acutissimi sed etiā autūpnꝰ est tempus egerri
mū ꝓ quāto plura corpora īfirmantur in autūpno ⁊
pluries propter causas nuper dicēdas. vñ nō valet
ista ꝯña in hoc tp̄e causant̄ acutissimi morbi ergo hꝰ
tēpus est egerrimū nā tempus siccū non est egerimū
respectu humidi preternaturam in ipso tñ morbi a
cutiores producūt̄ vt octauo affo. Decimo notā
duꝫ autūpnū esse maximū sanitatū laxatiuū ac etiaꝫ
neutratiuum propter causas assignandas ex proster
natōe virtutū ⁊ alioꝝ ❡ Undecimo notandū quod
morbi qui causant̄ in autūpno possūt intelligi materi
ales ⁊ īmateriales maxīe tanē m̄ales intelliguntur
vt pꝫ ex cōmento qui sūt aut morbi simplices aut ꝯ
positi. Item aliquando male complexiones
aliquando etiam male compositiones. vt patet
in hac particula affo. xxiij. ⁊ secūda primi allega-
to ca. ❡ Duodecimo notandū ꝙ ī autumpno nō so
lum causantur acuti morbi imo ⁊ valde cronici qđ
patet primo ex locis nūc allegatis ⁊ q̇a autumpnus
in enumerando hūores causat quartanā ⁊ alios cro-
nicos morbos. quia tamen penes acuitatem morbo
rū autūpnꝰ a vere plus differebat ideo de sola acui
tate facit in littera mentionē Tredecimo notandū
ꝙ aliqua egritudo ſm̄ albertū potest intelligi acuta
multipliciter primo rōne cite terminatōnis. Secūdo
rōne multe q̄ntitatis materie tertio rōne intensiōis
seu incensionis materie. Quarto rōne accidentiū ob
mittendo suā applicatiōeꝫ ad propositū tanq̄ falsuꝫ
dicendū in autūpno causari morbos acutissimos rōe
omniū istoꝝ. nā primo causatur cita determinatio
rōne subtilitatis humoris ⁊ rōne seuitatis accidenti
um: nā licet merito autūpni morbus cronicus debe
at causari ꝑpter tñ estatem p̄cedentē contingit cole-
rā in autumpno repiri iō dicebat Aui. secūda primi
allegato ca. colerā accrescere ī autūpno autūno sua
frigiditate ipsam coleram includente ⁊ eā non per
mittente spirare: propter quā reclusionem contin-
git multā coaceruari materiā: propter cuiꝰ materie
incensioneꝫ ⁊ igneitateꝫ accidentiū seuitas ⁊ morbi ī
tensio consequet̄. ❡ Decimo quarto notandū ꝙ au
tūpnꝰ quātū ad hoc pōt intelligi ꝯpari solū ad ver
Secūdo pōt intelligi cōpari ad quodcūqꝫ aliud tem
pus. primus modus cuilibet est notus. pōt tñ teneri
secūdus dicendo ꝙ reseruata acuta materia ex estate
⁊ autumpno reclusa cōtingit ꝓhibita transpiratione
maiorem putrefactioneꝫ adgenerari ac etiā morbū
acutiorē ꝙ̄ estiuo tēpore q̄uis de per se non cōseq̄t̄
hoc. Decio quinto notandū ꝙ q̄uis in autūpno
ꝓpriā seruante naturaꝫ hec sint apta contingere ta-
men in autumpno a propria natura mutato possunt
longe acutiora ⁊ peiora contingere de quo tamen
erit dubiuꝫ fit igitur hic cōparatio solum temporū
ꝓprias naturas obseruantium. ❡ Decimo sexto
notandū ꝙ illud tēpus appellatur maxie mortiferū
in quo pluries ⁊ ex pluribus morbis cōtingit mori
que duo sunt reperta in autūpno. Nam ꝑmo est
ꝓstratio virtutis propter estatem precedenteꝫ re-
soluendo debilitātem ac etiā propter inequalitateꝫ
autumpni nunc in calore nunc in frigore: in autūpno
etiam reperiuntur humores adusti ac etiam incen
si per estatem difficiles superari a virtute. vnde uir
tute facta debiliori ad huc plus superatur ab humo
ribus. ❡ Decimo septimo notandū ꝙ autumpnus
in maxime efficiendo mortem cetera tempora supe
rat vt pꝫ ex Galieno ī commento nam est pestilenti
or ceteris tp̄ibus propter causas assignatas. ex pria
tamen facie littere autūpnus soli veri comparet̄.

Notandū decio octauo notanter dictū esse vt in
pluribus q̇a affo. ꝯtinet veritatem in corporibꝰ de
bilibus ⁊ immoderatis nimios fructus ꝯmedentibꝰ
Et quia plura talia sunt corpora. ideo de pluribus
ꝯtinet veritatem. cū ad producendū effectū disposi-
tio passi requirat̄ vt allegatū est ꝑmo febriū secūdo
de accidenti satis ad ꝑncipiū ⁊ quinto theorice ⁊ pri
ma quarti tractatu quarto ❡ Notandū decimonoꝰ
ypocra. hic loqui de vere ꝓpriam seruante naturā
⁊ maxime q̄tū ad sui mediū ꝑma pars notati ex p̄
habitis colligitur euidenter pꝫ vero secūda pars ꝙ
hic loquitur de vere qđ maxime temperatū est qua
le existit mediū veris ꝑncipio ⁊ fine se yemi ⁊ estati
similantibus iuxta Aui. sententiā secūda ꝑmi allega
to ca. vꝫ. vi. doc. secūde: hoc vere sic denomina
to quasi tempore delectationis. inde res delectatio
ne priuata appellatur auerna ab. A. ꝙ est sine
q̄si sine uerno seu vere inđ locis īferior appellatus
auernus sexto eneidos dicit virgilius facilis descē
sus auerni noctes atqꝫ dies patet atri ianua ditis.

Notandum vigesimo ver dici sanissimum cuius

eiusqꝫ corporis respectu cōiter: Nā primo maxie respectu corporis temperati cui vt ipsi maxie ꝓportonatū applicat: lapsis etiā corporibus confert merito sui tpamenti ⁊ essentialis effect⁹. Sicut enī res temperate reseruant corpora temperata lapsa vero reducūt sic ver tpatū existens de per se corpora temperata cōseruat lapsa vero ꝓhibet a lapsu ⁊ ꝓducit ad temperamētū: ¶ Ex quo notato tale pōt inferri correlariū. licet ver plus proportionet corpori temperato q̄ corpori lapso. proportionabiliter tn̄ plus cōsert corpori tpato ponendo ly corpi lapso d̄terminate. ꝓposito arguit̄ sic plus est corpori lapso reduci ad temperamētū: aut ad dispositionem meliorē ꝓportionabiliter q̄ sit corpi tpato in sua tempetie pmanere igit̄ ꝯña eo nota est q̄a vere corpus lapsū reducitur ad tempatū aut bonificat̄ in suo lapsu añs satis est notū cuilibet Notandū vigesimo p°q ver non intelligi sanissimū absolute q̄a in ipso sanitates cōseruent aut preseruent: ita q̄ nulli in vere contingant morbi sed intelligi debet sanissimum quia iure meritoqꝫ sui i ipo pauciores accidūt morbi q̄ in alijs temporibus. ¶ Propter quod notandū vigesimo secūdo q̄ ver secūdū q̄ est tactū de per se est temperatū ⁊ aptū de se corpora custodire sana declinans tamen ad quandam sopitaꝫ caliditatem: aut humiditatē ut pꝫ secūda pmi doc. secūda ca. tertio de naturis tempoꝝ satis ad pncipiū ⁊ sortit̄ hāc denominationem rōe effectuū quos habet efficere in corpe humano q̄tūlibet tpato pmanens tn̄ temperatū respectu alioꝝ tempoꝝ. Si tamen ineniat corpa repleta tali caliditate sopita humores dissoluente ⁊ humiditate iuuante ad dissolutionē varij morbi ꝯtingent vt pꝫ pn̄ti particula affo. xxi. vere siquidē ⁊c̄. q̄d notatū colligit̄ ex cōmento allegati affo. naꝫ si ver inueniat corpora in humoribus tpata ipa in sua perfectione custodit. Intelligendū ergo ver esse sanissimū q̄tum est de se q̄uis merito indispositionis corporis possit esse valde egrū. Notandū vigesimo tertio q̄ ver pōt intelligi minime mortifeꝝ primo absolute q̄a eo plus cōtingit fieri salutem quaꝫ mortem: nā omnis crisis plus attinet saluti q̄ morti nisi morbus sit pestilentialis vt pꝫ secūdo affo. cōmento. xiij. in fine ⁊ est cōmentū illius affo. ¶ Quibuscūqꝫ crisis fit q̄d etiā non esse mortiferū autūpno cōpetere pōt propter causam consimilem. Secūdo intelligi pōt ver esse minime mortifeꝝ respectu alioꝝ tempoꝝ q̄a in vere merito cōplexionis veris minus cōtingat corpa mori. ⁊ hic inte⁹ verus est propter temperiem veris propter etiā multiplicari in vere humorem ceteris mitiorem. q̄uis merito tpis precedentis multos in vere cōtingat mori ex apoplexiis aut epilensijs ⁊c̄. Ultimo notandum hanc partem vt in pluribus hic non esse positam vt ex prehabitis intellectam vel huic parti non ita necessariam vt pme eo q̄ autumpn⁹ non tm̄ est mortificatiuus q̄tum ver est minime mortiferum. ¶ Cū de se ver sit multū sanissimum ubi autumpnus non ex toto est mortiferū prima causa teneatur.

i tempora

Gal. commentando pn̄tem affo. sic procedit pmo tangit pme partis ⁊ secūde ꝯmentationem magis generalem. secun

do speciali⁹ cōmentat̄ ptem pmā generalius etiam ꝯmentando secūdā. ibi secūda ver q̄a sicut diximus de pma dicit q̄ si tempora anni s̄m debitū fuerint ꝯplexionata ver erit sanius ceteris temporibus ⁊ minime motiferū supple intra tempora q̄a est tempera cius alijs tpibus autūpn⁹ vero est generatiuus morboruꝫ acutoꝝ ⁊ est pestilentior ceteris tpib⁹ alijs. ¶ Uer quia sicut diximus. Nūc facit q̄ dictū est ⁊ pmo secūde partis repetit ꝯmentationem generalem secūdo specialius pmā ptem ꝯmentat̄ ibi secunda autumpnus in multis laudabilis est. Dicit pmo q̄ ver supple est sanissimū. q̄a sicut dixit Galienus. est temperatū in suis cōplexionibus ⁊ est dictū notāter complexionibus propter ipsum non esse temperatum solum in una contrarietate imo i duabus quis inter calidum ⁊ frigidum humidū ⁊ siccū. Autūpnus in multis. ¶ Nūc cōmentat̄ spālius ⁊ continet hec pars ptes duas primo ꝯmentatur ptem primā p̄ quasdaꝫ causas generales ratione tempoꝝ ꝯtingentes que etiam omnibus applicant̄ corporibus. secundo per quādaꝫ causam pticularem seu specialem sūptaꝫ ex parte diete cor̄m. ibi secūda particulariter vero in male dietantibus prima in duas primo facit quod dictū est. ¶ Secūdo has causas explicat esse naturales ibi secūda q̄ vniuersaliter facit omnib⁹ hoībus. prima pars cōtinet ptes tres s̄m numeꝝ trium causaꝝ ibi secūda. secūdo q̄a cū sit. ibi tertia nec etiā solū hoc. de prima dicit sic q̄ autūpn⁹ in multis reb⁹ illaudādus est seu aptus illaudari. primo q̄a eadem die autūpni aliquādo est calor aliquādo frigus ad sensum affo. quinti ex qua diuersitate vt est habitū ꝯmento. v. ꝯsequitur vehemēs ꝓstratio virtutis. Secūdo q̄a cū veniat post estatē inuenit i multis corporibus humores incensos seu inflāmatos q̄a supple in corporibus colericis aut in quibuscūqꝫ calidis nāli cōplexione ad hanc incensioneꝫ disponentē ⁊ ipam efficiēte estiuo calore. inuenit etiā autūpn⁹ post estatem veniens virtutē defectā seu debilitatam in quibusdam corpibus q̄a in corporibus maxie exilium ⁊ per viā resolutionis aptis debilitari: q̄a sūt colerica aut quecūqꝫ alia habētia humores subtiles ⁊ largos poros per virtutem hic maxime intelligendo vitalem virtutem a qua totius corporis vita depēdet ⁊ operatio. q̄uis etiā virtutes alie per viam resolutionis debilitentur. dicit etiā tertio q̄ nec etiaꝫ hoc q̄ dictū est solū supple cōcurrit ad reddendum autumpnū illaudabilem sed etiā cōcurrit hoc q̄ antequā veniat autumpnus humores mouent̄ ad cutē supple a caliditate estiua vt dissoluant̄ aut euaporēt per ipsam. Autūpnus vero veniens sua frigiditate intrinsecus recludit humores. dicit quarto q̄ autūpnus hoc facit vniuersaliter omnibus hominib⁹ ⁊ supple plus tamen quibusdaꝫ ꝓpter aptitudinem ex quibus omnibus consequit̄ humores malignari ⁊ retineri ⁊ superare virtutem. Ex quibus consequitur accidentiū sanitas intensio morbi ⁊ pluries mors. ¶ Particulariter: Nūc facit q̄ dictū est. ⁊ sic dicit q̄ particulariter supple operat̄ male in corporib⁹ vtentibus mala dicta q̄a comedentibus malos fructus ex quoꝝ cōmestionibus mali generant̄ humoīs ⁊ multi. ¶ Notandū hanc causam dici particulareꝫ q̄a fit propter particularem errorem q̄a rōne fructuū. Secūdo notandū q̄ fructus communiter habent humidū indigestū putrefactioni paratū quales

fruct⁹ sūt fructus horarū appellati inꝙ fruct⁹ a fruendo qa olim vescebantur ⁊ vtebantur hoīes fructibus appellantur aūt horrarū qa debitis horis reperti ⁊ non bene dispositi ad saluationē quales fructus sūt poma mala cerese amarilia ⁊ similia ad differentiā frugū vel seminū que multis possūt conseruari temporib⁹ ideo dicebat Aui. pma ꝗrti de cura putridaꝝ in generali satis ad pncipiū ꝙ omnis fructus nocet febricitanti sua ebulitione quā faciunt in stō. mali ergo chimi generant propter ebulitiōē ⁊ fructuū putrefactionē. Credo etiā fructus propter imperfectionem sue mistionis ⁊ propter suā specificam formā non multū corpori humano famulari ex quo fit eos non bene regulari ⁊ deteri a natura. ꝓpter qđ ẜm Gali. sententiā pmo de differentijs ꝯsequit putrefactio ⁊ malorū humoꝝ generatio. vel quia fructus transmutent in humores malos aut malas superfluitates malis proportionatis humoribus vł qa humoralem malignando maꝫ sic malus humor ꝓducat. ¶ Ex quibus omnibus licet inferre quod est collectū tertia primi ca. đ regimine eius ꝙ comeditur ⁊ bibitur ꝙ alijs paribus post quēlibet fructuꝫ est bibenda aqua. pꝫ proposito pro tanto: nā quia fructus sunt vt tactū ē mali nutrimēti ẜm plurimuꝫ ideo bibenda est aqua que non est multū familiaris corpori nec etiā multū penetratiua vt cito expellant fructus. Si vero biberet vinuꝫ cū sit valde penetratiuum ⁊ familiare nature tunc secum traheret nutrimenta fructuū ad corporis profunda. Ex dictis etiā licet inferre quare post commestionem fructuū cōmuniter sequitur fluxus uentris. Et licet plures alie cause spāles recitande alias cōcurrāt ꝓ nunc tamen hec generalis cā ponat: nā cōuersis fructibus in stō ad chili naꝫ. vene meseraice ⁊ epar non sugūt multū hanc chilositateꝫ qua remanente consequitur lubricitas. ¶ Naꝫ debilitas vel remissio attractiue epatis est vna cā lubricitatis ventris vt pꝫ secundo afforis. cōmento. xx. illius affo. Quibuscūꝗ iuuenib⁹

Ex hoc vltimo licet inferre fructus non esse regulariter cōmedendos apud famem vehementem ne ad membra trahantur.

Autumpnus ꝓtisicis malus

Presens affo. hic cōtinuat ad precedentem Postꝙ ypo. in pñti affo. vniuersaliter blassemauit autumpnū. Nunc vero particulariter qa respectu ptisicoꝝ ⁊ vult ypo. ꝯclusionē hanc. Autumpnus est malus ptisicis ꝯclusio arguit sic: Omne tps frigidū ⁊ siccū ⁊ inordinatum est malū ptisicis. sed autūpn⁹ est tempus frigidū et siccū ⁊ inordinatū ergo maior apparebit ex notatis minor ponitur in cōmento cōclusio vero sic explicat in textu autumpn⁹ supple est malus ptisicis. ¶ Pro intellectu affo. pmo est notāda affo. concordia que habet. 17°. continentis allegato ca. habet scđa primi doc. ij. ca. vi. in fine. 3°. habet. x. tertii. tract iiij. ca. de vlceribus pectoris ⁊ pulmonis in fine ca.

Secūdo est notanda vtilitas est eni vtilis presēs affo. quantū ad actū pronosticū. nā ex pñti affo. concipit ptisicos maxime morituros in autūpno cū in pfeti affo. autūpnus sit malus illis vtilis est etiaꝫ quātū ad actū preuisiuum docemur ei preuidere ne corpora ptisica ex autumpno labant. ¶ Tertio ampliandus est affo. dicendo nō solū autūpnū esse malū ptisicis imo ⁊ ꝗntūcūꝗ rem nō naturalē autūpno ꝓportionatā. dicendū etiā non solū autumpnū nocere ptisicis immo quibuscumꝗ alijs debilitatis corporibus cū autūpnus sit valde prostratiu⁹ virtutis ¶ Quarto ex prehabitis notandū autūpnū hic intelligi propriam ẜuare naturā hoc pōt probari ex prehabitis.

Notandū quinto hoc verificari de autūpno quātū ad pricipium mediū ⁊ fineꝫ maxie tñ de medio alijs paribus magis autūpnāte ¶ Sexto notandū autumpnū esse malū ptisicis maxie rōne ꝓprie cōplexionis ⁊ proprie inordinationis quis etiā aliqualiter rōtione precedentis estatis qđ notatū apparebit ex dicendis ⁊ colligit ex fine cōmenti. Septimo notandū ptisim sumi ꝓ ulceratione pulmonis vt pꝫ quinto affo. cōmento. ix. illius affo. ¶ Ptisis fit in etatibus maxime ⁊ sumit secūdo ꝓ cōsumptione tocius corporis ꝯsequente pulmonis vlceratione vt pꝫ 5° affo. ꝯmento. xvi illius affo. i sanici sputo ptisis fit

Tertio sumitur ptisis ꝓ quacūꝗ tocius corporis cōsumptione quem modū tangit Gali. in cōmēto ad ꝓbationem ¶ autumpnus est malus ptisi quocumꝗ modo sumatur. Nā primo est malus ptisi tertō mō sumpte nā cū corpora ptisicoꝝ sint in virtute defecta sicut excarnata ⁊ in sanguine ⁊ spiritibus paucitate autūpn⁹ sua frigiditate ⁊ siccitate cōsumēdo ampli⁹ ⁊ calidū naturale debilitando virtutis defectū auget: sui auteꝫ inordinatione virtutē defectā ampli⁹ deficere facit. Est etiā malus ptisi. pmo modo sumpte eo ꝙ nūc calid⁹ existens humiditates dissoluit catarrales nūc vero frigidus existens eas cōprimit ⁊ ad pulmoneꝫ descendere facit. que per viā humectationis ⁊ putrefactionis sunt causa amplioris vlceris sua etiaꝫ inordinatione debilitando virtutem est cā vt vlcus peioret. Item nocet ptisi sūpte modo secundo propter causas pāssignatas ⁊ vlterius amplificādo affo. sequitur autumpnū cuicūꝗ passioni pectorali maxime repletionali fore nociuū ¶ Hoc ex dictis causis infert euidenter imo cui libet morbo probabiliter est nociuus autumpnus: primo propter sui inordinationem debilitando virtuteꝫ. Secūdo superfluitates ⁊ malas materias sui frigore incuneando ypo. tamen ipsum ptisicis spālit dixit esse nociuū cū istis grandissimum inferat nocumentū propter causas assignatas. ¶ Ex istis etiam infertur autumpnū notissime esse malū pacientibus febrem eticam patientibus etiam eticam senectutis. pꝫ primū ꝓpter amplius augeri exiccationem corporis tabeꝫ. pꝫ etiā 2m ꝓpter similem causam ⁊ propter autumpnū sua frigiditate ⁊ siccitate augmentatiuū esse frigide ⁊ sicce complexionis i senectute etica existentis ideo de hac Aui. secūda primi doctria secūda ca. sexto ꝙ autūpn⁹ erat malus omnibus habentibus eticam simplicem qa non complicatam vlceri pulmonis. Notandū octauo ꝙ nō solū autūpnus est malus ptisicis quia adaugeat ptisim manifestam sed etiam occultā habet manifestare ptisim hoc patet secūda primi alleg. ca. ⁊. x. tertii alle: ca in finibus capi. et est causa notati. naꝫ cū pp causas assignatas autūpnus augeat ptisim sic augendo ptisim manifestat occultā. nā vbi ptisis remissior occultior ptisis acutior est māifestior preterea autumpn⁹ manifestat tabem aut cōsumptionē ampilus cōsumē

do etiā manifestat sputū saniosū plus prohibēdo re solutionem insensibilem ꝛ amplius incinerādo ꝛ d̄bilitando virtutem vt sanitas intendatur ꝛ maioretur et cetera.

in superioribus.

Gali. ꝯmentādo affo. presentē tria facit pmo ad precedentem presentē cōtinuat affo. Secūdo exponit hanc partem ptisicis. Tertio prefētem verificat affo. ibi secūda veros aūt ptisicos tertia ibi Sed siue prius siue posterius. De prima dicit ꝙ in superioribus qua in affo decio pbabito ꝛ explicite ex q̄nto generaliter blasfematur autumpnus q̄a supra non dearticulando ipsum ad aliquā specialem dispositionē sed in hoc affo blassematur particulariter q̄a in quadam dispositione corpoꝝ vt ptisicoꝝ. ¶ Ueros aūt ptisicos. Nūc facit ꝙ est dictū. d. ꝙ ypo. intellexit supple p ptisicos homines laborantes seu infirmantes ꝛ suple corporis patientes cōsumptionē propter vlcera pulmonis. vnde etiā hic per vulnera vlcera intelligamus vnde potest ille afforissmus. intelligi de omni corporis cōsumptione. vnde dicit se nō posse certificare de quo maxime itellexerit ypo. q̄a an de pmo modo aȝ secūdo ptisis verumtamen q̄a modus primus proprior est ideo dicere possum⁹ ipsū intelligi maxime. ¶ Sed siue prius. Nūc verificat affo. dicens ꝙ siue ypo. intellexerit de pmo modo vel secūdo necesse est autūpnū ptisico fore malū q̄a autūpnus est frigidus siccus ꝛ inordinatus.

¶ primo dubitatur utrum autumpnus sit tempus egerrimū. Negatiue arguitur sic. autūpn⁹ est tempus tpatū ergo nota est ꝯña ex cōmento decīo quia tps temperatū sanissimū est ꝛ nō egerrimū añs sumitur secūda pmi doc. secūda ca. tertio de naturis tpoꝝ pbat etiā añs sic p rōneȝ. cōplexio autūpni mediat inter estatem ꝛ hyemē igit añs colligit allegato ca. cū frigiditas autūpni non sit vltima ta vt yemis sit aūt excedens estatē tȝ ꝯña q̄a ver n̄ ponit temperatū nisi per mediare inter estatē ꝛ yemem. ¶ Secūdo arguitur sic in autumpno reperiuntur fructus in sua vltima perfectione reperiunt etiā noui flores ꝛ germinationes igit autumpn⁹ nō est tempus egerrimū añs pȝ ad experientiā ꝯña tȝ quia ex isto cōprehendit autūpnū esse porportionatum animationi ꝛ vite. Tertio arguit sic autumpnus pbibȝ a putrefactōe igit non est egerrim⁹ ꝯña tȝ q̄a sua egrotatiuitas maxīe est propt putrefactionem añs pȝ q̄a minime habeat qualitates ad putrefactionē facientes est ei frigidus caliditate carens putrefactionis effectiua est etiā siccus in humiditate defectus vt materia putrefactionis ꝙ autem caliditas sit effectiua ꝛ etiā humiditas putrefactiōis pȝ quarto methauroꝝ ꝛ pñti particula ꝯmento. xȳ illius affo. de horis quidem ¶ Ad oppositū est affo decimus cū suo cōmento ꝛ. xxiȳ. ꝛ aui. secūda pmi doc. secūda ca. vi. Pro dubio pmo premittendū autumpnū esse tempus pncipȳ casus folioꝝ. qui fm cōplexionem propriā frigidus est ꝛ siccus: ideo siccitate vehementi ac etiā frigore folia incipiunt cadere: ¶ Secūdo pmittendū tpis tēperiē apud medici attendi in relatione ad corpus humanū maxīe temperatū que temperies cōprehenditur ex effectibus qui ad dicta corpa pducuntur. ¶ Tertio pmittendū ꝙ aliq̄d tempus ex parte vnius oppositionis pōt ymaginari temperatū alterius oppōnis respectu existens distemperatū. Premittendū quarto ꝙ sicut humani corpis immaginari pōt temperamentū per cōtrariarū ꝯplexionū membroꝝ coalternationem seu coalternā suppositionē sic etiā poterit ī tpe imaginari vt si tempus quāto fm aliquā partē est frigidū tanto sit fm aliam calidum imaginata hui⁹ contrarietatis coalterna sumptione poterit hoc tpus appellari temperatū cū eniȝ nō sit frigiditas potior in denominando tempus quam caliditas neutri⁹ extremi denominatione tpe noiato medȳ sortietur denominationē. ¶ Ultimo premittendū ꝙ temp⁹ appellatur icōueniens nō solū rōne gradus qualitatiui vt debito intensioris vel remissioris sed etiā rōne nimis subite pductionis ꝛ inordinationis. mutationes subitas nō sustinere natura iuxta sententiā affo q̄nti secūde pticule fm multū ꝛ repente. His premissis pma ꝯclusio sit hec. Autumpn⁹ dici pōt tēpatus ex parte vtriusq̄ oppōnis p respectuȝ ad estatē ꝛ yemem. cōclusio pȝ per vnā rōnem ante oppositū vt arguatur sic qualitates cōplexionales autūpni ḡdualiter mediant inter q̄litates estatis ꝛ yemis igit. ꝯña nota saltem de tēperamento q̄litatiuo añs pȝ. Nam primo siccitas autumpni remissior ē siccitate estatis. humiditas vero yemis excedit humiditatem autumpni ideo eius siccitas imaginarie videatur ꝯfracta esse ex humiditate yemis ꝛ siccitate estatis: similiter frigiditas autumpni intensior ē loquendo ī ppe de frigiditate estatis remissior at frigiditate yemali psuadetur etiā sua q̄litatiua temperies q̄a facta permutatione a caliditate sūma temporis estatis ac etiam a summa siccitate ad intensaȝ frigiditatem ꝛ yemis humiditatē per mediū pmo trāsiri pbabile est qnale est autūpnale meⁿ. ¶ Secūda ꝓpositio ē hec pbabiliter ꝙ gradualiter ver est temperatū tā gradualiter autumpn⁹ fm aliquam sui partem est temperatus ꝓpositio pōt sic persuaderi quiā a sūma frigiditate ꝛ humiditate transitur ad sumaȝ estatis caliditatem ꝛ siccitatem mediante uere tā a summa siccitate ꝛ caliditate estatis transitur in sūmaȝ frigiditatem ꝛ humiditatem yemis mediante autumpno igit añs pȝ ꝯña tȝ q̄a per ꝯsimiles gradus itur a summe frigido ꝛ summe humido in sūme calidū ꝛ siccuȝ gradibus quibus transit a sūme calido ꝛ sicco in sūme frigidū ꝛ humidū Preterea nisi cōclusio cōcedat sit igit ver par te ex toto calidius autumpno ꝛ ex toto humidius supponat ꝓ nūc estatem fm se totam toto vere fore calidiorem ac etiā sicciore ȝ. supponat etiā totā yemem frigidiorem ꝛ humidiorem toto vere existere deinde summo ver q̄d p te ē calidius ꝙ sit autumpn⁹. tūc arguit sic sicut finis veris imediat estati ita pncipiū autūpni imediat estati ergo aliqua parte veris aliqua pars autūpni est calidior añs est notū ꝯña tȝ q̄a pncipiū veris assimulatur fini yemis ꝛ pncipiū autumpni assimulatur fini estatis igitur pncipiū autūpni pncipio veris poterit esse calidius: igitur aliqua pars autūpni alicui parti veris pōt equari in cōplexione. ¶ Consimiliter argui pōt de humiditate ꝛ siccitate. Tertia propō

est hec ꝑncipiū autumpni dissimulaᷓ ꝑncipio veris
⁊ mediū medio ⁊ extremū extremo ꝓpositio nota ē
naᷓ ꝑncipiū autumpni accedit ad estatis naturam pri
cipiū veris ad naturaᷓ yemis mediū uero autūpni ac
cedit ad frigiditatem ⁊ siccitatē mediū vero veris
plus accedit ad temperiē tpis. finis vero veris plꝰ
concidit estati finis vero autūpni plus accedit ad na
turaᷓ yemis ex quo inferᷓ ꝑncipiū autumpni simila-
ri fini veris ⁊ finem autūpni similari principio.

¶ Quarta propositio est hec autumpnus est tēpꝰ max
ime distemperatū inter tempora non rōne gradus
qualitatiui sed rōne inordinationis ⁊ inequalitatis
eius. propositio patet naᷓ multa sūt tempora excedē
tia autūpnū in qualitatiua distemperantia vt estas
ī calore ⁊ siccitate yems vero in frigore patꝫ ꝓpō
ꝙ̄tū ad aliud q̇a in autumpno fit ꝑmutatio subita
nunc ad calorem nunc ad frigus ex qua plus pro-
sternitur virtus ut notaᷓ ad experietiaᷓ ꝙ̄ ex itensio
ne gradus in relatōe ergo ad temperata corpora au
tumpnꝰ est valde distempatꝰ ꝙ̄uis etiaᷓ rōe gradus
sit distemperatꝰ eius medio ad frigidū declinante
⁊ siccum Ex quibus patet cōclusio responsalis ꝙ
autumpnꝰ est tempus egrotatiuū hec propositio pꝫ
ex prehabitis ꝓpositionibus ⁊ colligiᷓ ex causis po
sitis in cōmento. x. ¶ Quibus conclusis pꝫ respon-
sio ad obiecta. Ad ꝑmū autūpnꝰ est tempus tem
peratū ꝑ ꝯdicōes responsū ē dicendū ad mentē Aui.
ꝙ autūpnus videᷓ magis gradualiter temperatus
inter calidū ⁊ frigidū ꝓpter causaᷓ assignatam decli-
net tñ ꝭm sui plures partes ad siccitatem. ¶ Ad se-
cūdū q̇a est tempus proportionatū animatōni respō
dendū. ꝙ licet autumpnꝰ sit proportionatꝰ anima-
tioni quarūdaᷓ rerū tñ ꝓpt sui inequalitatem ⁊ ior-
dinationē humanibus corporibꝰ maxie īproportio
naᷓ: ⁊ propter etiaᷓ reclusionē humoꝝ incensoꝝ ex e
state. Ad tertiaᷓ respondendū ad punctū ꝙ licet autū
pnꝰ merito sue cōplexionis frigide ⁊ sicce non sit fa
ctiuus putrefactionis de per se ꝑ accidens tñ malas ī
cludendo materias ⁊ prohibendo debitaᷓ transpira
tionem est caᷓ putrefactionis est etiaᷓ propter sui ine-
qualitatem debilitando virtutem causa putrefactiō
nis natura debili non potente debite regulare hu-
mores ⁊ cetera.

Secundo dubitatur utrum autūmpnus
sit egrior vel seruaᷓs ꝓpriam naturam vel non sine
formatione obiectoꝝ omnibus ad inuicem compen
satis hec cōclusio teneaᷓ. Autumpnꝰ ꝓpriaᷓ naturaᷓ ser
uans non seruante melior est ꝓpositio sumitur ex
nono afforis. ⁊ prima quarti tractatu quarto capi.
primo vbi vult tpa ꝓprias seruantia naturas fore
meliora ¶ Hic tamen notandū ꝙ bonitates tempo
rū se habentiū naturaliter non sumunᷓ solū ex gra-
du qualitatiuo imo ex determinatis influxibus cor
poꝝ superiorū etiaᷓ ꝙ colligi pōt ꝯmento nono ⁊ etiaᷓ
ex ypo. in libro de aere ⁊ aqua ⁊ regionibus licet ei
ī aliquo autūpno minor possit esse inordinatio ꝙ̄ in
autumno temperato. omnibus tñ cōpensatis ex dis
temperato autumpno maior lesio cōsequetur.

Tertio dubitatur quod tempus an
ni sit magis egrotatiuum ⁊ prīo arguitur ꝙ ver q̇a
in vere est maior repletio quaᷓ in aliis temporibus:
igitur ꝯña tenet q̇a morbi qui causanᷓ in tempori-
bus maxime sūt repletionales. notū est añs. Nam
ver similaᷓ morbo de repletione ꝑmo affo. cōmen
to. 17°. illius affo. Et quibus semel aut bis aut am
plius aut minꝰ. ¶ Preterea pꝫ ad expientiaꝫ mul-
tos in vere generari morbos huius ꝑticule sic affo.
xxi. dicente vere siquidem manie melancolie ⁊c̄.
Secūdo arguiᷓ ꝙ ī estate qualitas estatis ceteris
qualitatibus temporū actiuior ⁊ intensior ꝯña tꝫ q̇a
propter potentiam distempate qualitatis temporis
consequitur cita ꝓductio morbi: añs est notum cum
caliditas estatis sit actiuior ⁊ ītensior frigiditate ye
mis ꝭm plurimū. ¶ Tertiō arguitur ꝙ autumpnus
eo ꝙ inter cetera tpa maxie ab auctoribus blasfe-
matur Quarto arguiᷓ ꝙ yems propter nimiaᷓ fri
giditatem debilitando ⁊ maxie sup̄fluitates intrin
secus recludentem. ¶ Pro dubio ꝑ̄mittendū hec tē
pora posse ad inuicem compari vel q̄ntū ad omnia
que concurrūt tpibus quantūlibet moderatis.
Secūdo possunt ad inuicem cōpari penes effectus ꝓꝑ
os temporum in dispositiones cōsequentes ⁊ nō ali
orū precedentiū temporū rōne. Secūdo premittē
dū hanc tempoꝝ cōpationē fieri rōne effectuum plu
ries ⁊ ī pluribus corporibus contingentiū ¶ Penes
premissa hec cōclusio teneaᷓ autumnus q̄ntū ad oīa
in ipso reperta ceteris est peior tpibꝰ hec ꝓpositio ꝑ
mo sumiᷓ ex cōmento decīo dū dicit autumpnuꝫ ce
teris temporibus pestilentioreꝫ ⁊ pꝫ ꝓpositio ex cau
sis Hali. Secūda propositio est hec rōne ꝓprie ꝯ
plexionis autumpnus ꝓbabiliter est estate melior ꝓ
positio nota est ex hoc cū estas habeat qualitatē ual
de excessiuam. ¶ Tertia propositio est hec autum-
pnus rōne ꝓpriorū defectuuꝫ ꝓbabiliter dici pōt ce
teris temporibus peior: pꝫ ꝓpositio narratiue prop
ter frigidaᷓ ⁊ siccam ꝯplexionem vite contrariatem
⁊ prohibentem debitaᷓ transpirationem pꝫ etiaᷓ prop
ter eius inordinationem ⁊ inequalitateꝫ debilitateꝫ
virtutem Quarta propositio est hec estas post au
tumnū ceteris pōt dici magis egrotatiua. ꝓpō patet
ad experientiaᷓ cōmunem ⁊ ex caᷓ cōplexionis estatis
¶ Quinta propositio est hec ver quantū ad contin
gentiaᷓ in vere respectu quorūdam corporū ⁊ quorū
dam egritudinū pōt dici estate egrotatiuius. propo
sitio sic persuadeᷓ. podagra ⁊ maniaca passio ⁊ mul
te alie plus mouenᷓ vere ⁊ autumpno ꝙ̄ estate ergo
añs notat experientia ⁊ sumiᷓ sexto affo. affo. lv.
podagrica ⁊ maniaca passio vere ⁊ autumpno mo-
uētur vt in pluribus. Sexta cōclusio est hec licet
ver de se inter cetera tempora sit minime egrota-
tīm rōne tamen cuiusdam in vere cōtingentiū seu d̄
per accidens ꝯtingit uer yeme esse magis egrotatiuū
ꝓpositio quo ad ꝑmam partem patet ex hoc quia
ver est temperatū ꝯmento decīo ⁊ sumitur etiam ī
hac tertia. ꝯmēto. xxi. ibi vere quo ad secūdaᷓ patꝫ
ex hoc q̇a propter repletionem ex yeme pendenteꝫ
consequūtur in vere morbi repletionales eius cali-
ditate temperata humores liquante. ¶ Septima ꝓ
positio est hec licet non de per se tamen de facto et
de per accidēs pluribus corporibus yems ceteris tē-
poribus est minus egrotatiua hec ꝓpositio pꝫ prīo
ad experientiam communem. pꝫ etiaᷓ ex alio quia hu
mores in hyeme stant firmi non bene mobiles ad-

loca nobilia aut etiam ad partes alias vt inferant mot bū ꝛ extraneentur. preterea etiā in yeme cōmuniter caliditas innata est potens ad fortiter digerēdū ꝛ regulandū humores vt colligitur pmo afforꝫ commento .xv. quis ista fortificatio caloris proueniat de per accidens a frigore yemis. ¶ Istis habitis pꝫ responsio ad obiecta. nā pmo de estate responsum est p responsalia. Et ꝯsimiliter obiecta veris soluta sunt ¶ De autumpno rō cōcludit veritatē de yeme etiā dictū est ꝙ de per accidens ex eius cōplexione sequit̄ bona digestio ꝛ sic fit dictū ad dubium illud.

Quarto dubitatur utrum autumpnꝰ sit malus ptisicis. ¶ Negatiue arguit̄ sic. stat autūpnū esse temperatū inter calidū ꝛ frigidū licet sit lapsus ad siccū ergo aīs colligitur ex prebabitis ꝯña tꝫ qa aer naturaliter se habens ad calidum ꝛ frigiduꝫ lapsus tamen ad siccū ptisim non facit ꝛ per ꝯñs nec augmentat colligitur hec in hac secūda pticula ꝯmēto. 17°. illius affo. Egritudines vero Secūdo arguitur sic vlcerationi pulmonis infrigidatio cōpetit ꝛ exiccatio ergo ptisi cōpetit autumpnꝰ pꝫ aīs. naꝫ cū in tali vlceratione sit pus siue putredo vt pꝫ per descriptionem vlceris sumptam secūda pmi doct. pma vbi ponit differentiā inter vlcus ꝛ vulnus tali vlceri ꝯpetit infrigidatio remittēs caliditatem preter naturā putrefacientem cuiuslibet enim putrefactionis cā effectiua est caliditas extranea vt pꝫ per noticiā putrefactionis positam. iiij. methaurorꝫ i pncipio etiā cōpetit exiccatio qa hec est cura vlcerū in qñtū vlcera sunt: cū enim in quolibet vlcere sit pus ꝛ materia preter naturā abicienda: eget quodlibet tale exiccatione cōsumente hanc saniosam materiaꝫ hoc etiam volunt omnes auctores medicine ꝯña tꝫ qa autumpnꝰ frigidus est ꝛ siccus. ¶ Tertio arguit sic calida ꝛ humida nocent ptisicis ergo frigida ꝛ sicca eis conferūt. aīs satis est notū. cum per caliditatem augeant putrefactionem ꝛ amplius liquent humores propter humiditatem vero multiplicent ulceris materiam ꝯña tꝫ pro tanto qa si calida ꝛ humida nocent augendo ptisim frigida ꝛ sicca operatiua cōtrariorꝫ ptisim minuendo ꝯferēt Quarto arguitur Galieni auctoritate qnto de ingenio sanitatis vbi aereꝫ siccum ptisicis conferre concedit ergo ꝛ autumpnus confert. ꝯña tenet qa autumpnꝰ non videt̄ nocere nisi rōne siccitatis cū rōne frigoris remittat caliditatem preter naturā. ¶ In oppositū est affo. cū suis cōcordāꝫ ꝛ ypo. sexto epidimiaꝝ. Pro dubio pmittendū ꝙ sumpta ptisi ꝓprie pro cōsumptione corporis totius ꝯsequente vlcus pulmonis aut pro vlcere pulmonis ad qd cōsequit̄ vel est apta cōsequi totius cōsumptio corporis eius duplicem possumus imaginari maneriem. Nam primo imaginari possumus vlcus pulmonis nouiter factū cui non associat̄ compositio tocius vel saltem vehemens cōsumptio tocius. ¶ Secūdo considerare possumus vlceratioꝫ iam dudum factam cui associatur vehemens cōsūptio tocius ꝛc. Secūdo premittendū ꝙ licet questō intelligatur de vlcere pulmonis etiā ad vulnus potentius ampliari. ¶ Sit igit̄ hec pma cōclusio responsalis cuiuscūqꝫ ptisi est nociuus autumpnꝰ. ꝓpositō potest sic persuaderi cuiuscūqꝫ ptisis autumpnus est auctiuus ꝛ prostratiuus virtutis ergo ꝛc. aīs pꝫ. naꝫ pmo cōsumptioni corporis autumpnꝰ amplius exiccando pbet augmentū ac etiam vlcerationi pulmonis amplius icuneando ulcerosas materias sui frigiditate catarralem etiā augendo defluxū ꝯprimēdo ꝛ catarrū a capite defluendo nocet etiā ptisi cuilibet sui inordinatiōne ꝛ inequalitate ꝓsternendo virtutem. ¶ Secūda conclusio est hec de per se autumpnus plus nocet vlcerationi pulmonis antique ꝛ cui consequit̄ siue associetur vehemens corporis cōsumptio quā vlcerationi nouiter facte ꝓpositio sic persuadetur autumpnus vehemēter nocet augendo cōsūptionem ergo aīs pꝫ cum siccitate sui sit causa magni augmenti cōsumptionis cū sui frigiditate debilitando calidū naturale debilitet corporis resumptionem ꝛ sic debilitando auget consumptionem ꝯña tꝫ ex hoc quia in tali plus molestans ꝛ infestans erit tocius consumptio: cuius autumpnus est per se effectiuus i noua aūt vlceratōe ñ multū per se nocet autūpnꝰ nisi p acidens ꝯstipando ꝛc. Preterea potest argui cōclusio sic in vlceratione antiqua cui associata ꝛc. pbabiliter et aliīs paribus virtus ꝓstratior est ꝙ sit in vlceratione nouiter facta ergo autūpnus illi est magis nociuus aīs notū est qa magis perdurante morbo ceteris aliīs paribꝰ plus debilitat̄ virtus ꝯña tenet qa idem agens debilitans plus debilitat ceteris paribus virtutem debilem virtute forti. ¶ Tertia conclusio est hec ꝯtingens est autumpnū plus nocere noue ptisi quā antique: propositio sic arguitur autumpnus potest plus augere nouam ptisim ꝙ ꝓportionabiliter auxerit antiquā. pōt etiam plus prosternere virtutem ergo ꝛc. aīs pꝫ ubi pmo in habente nouam ptisim sit multa repletio catarralis tūc autumpnꝰ valde augmentando defluxum plus augebit vlcerationem sic etiam valde grauando virtutem plus contingenter debilitabit per viam aggrauatōis quaꝫ debilitaret in antiqua per viam resolutionis. Quarta propositio est hec autūpnus ē malus vulneri pulmōis. propositō arguit̄ sic autūpnꝰ ē actiuꝰ vulneris pulmōis ꝛ facit ipsuꝫ transire i vlcus ꝛ est prostratiuꝰ virtutis ergo ꝛc ꝯña tenet aīs pꝫ qntum ad primam parteꝫ. nā pmo coangustando caliditatem intrinsecus est causa ꝛ pulmo magis ponat in motu ꝛ elarget vulnus. ¶ Iteꝫ etiam augmentando defluxum est causa vt vulnus augeat̄. Item facit vulnus transire in vlcus superfluas retinendo materias siue etiam inordinatione ꝛ inequalitate debilitādo virtuteꝫ ut non debite humores a natura detenti putrefiant Istis positis pꝫ solutio ad obiecta. nam pmo ad vnū punctū respondendum ꝙ aer vere temperatus inter calidū ꝛ frigidum declinans tamen ad siccū de perse nō facit ptisim vt dicet̄. sed aer autumpni vt est dictū nō ē bñ temperatus inter calidū ꝛ frigiduꝫ imo declinat ad frigidū quo ad sui medium vel etiam non est debite temperatus propter sui inordinationem ꝛ ineqlitatē. ¶ Ad alia rñdet̄ negādo istā cōsequentiaꝫ calida ꝛ humida nocent ergo ad probationem respondeo ꝙ frigida ꝛ sicca de per accidens sunt ꝓductiua consimilis effectus calidis ꝛ humidis vt pꝫ ex dictis

Ad aliam rōneꝫ est breuiter respondendū ꝙ aer siccus est conueniens ptisicis dummodo non fuerit inequalis ꝛ inordinatus qualis est aer autumpni.

¶ Ad alium punctū etiā respondeo ꝙ autumpnus de ꝑ se est probibitiuus putrefactionis de per accidens tñ vt est tactum auget putrefactionem ⁊ sic sit dictum ad dubium illud.

dubitatur quod tempus anni sit peius ptisicis

¶ Pro dubio sit hec cōclusio ꝑma merito cō plexionis temporis. ver est tempus melius ptisico ꝯñs arguit sic. nā ver est tempnus temperatū ergo ⁊c̄. añs pꝫ cōmento. x. ꝯña tenet q̇a ipse temperatū maxīe est cōforme virtuti. Secūda cōclusio est hec ver de facto et propter ꝯmunes dispositiones ptisicoꝝ est nociuū ptisicis hec propositio sit ꝑ ypo. sexto epidimiarū. pꝫ etiā ex causa nā cū corpora pti sica sint conmuniter ex yeme malis repleta humori bus succedente vere ⁊ eos liquāte ⁊ dissoluente fit ptisis augmentū ¶ Tertia cōclusio est hec licet estas rōne sue cōplexionis plus videat̄ ꝯferre vlceri quā ver. tñ ptisi antique plus videtur nocere vere pro positio patet quo ad primam partem nā per suaꝫ ca liditatē ⁊ siccitatem minorat materiā verum quia minorat etiam ⁊ consummit naturalem humidita tem magis affert nocumentum vere. Quarta ꝯ clusio est hec in aliqua parte estatis probabiliter pti sicus melius se habet quā in aliquo alio tempore pꝫ propositio quia in principio estatis caliditate a tem peramento modicum recedente tunc enim non fit ue hemens consumptio ⁊ fit conueniens expiratio ⁊ pu tride materie remotio. ¶ Conclusio est hec corpo ra ptisicorū male se habent yeme. propositio patet ex hoc cum yeme retineant̄ materie ⁊ augeant̄ catar ri ⁊ defluant ad pulmonem. Sexta conclusio est hec in ptisi in qua vehemens consumptio corporis sotiatur vlcerationi non cū magna putrefactione ye ms conuenire uidet̄ patet propositio quia yems sui humiditate ⁊ frigiditate probibet de per se consum ptionem ⁊ tabem ⁊c̄: ¶ Septima conclusio autum pnus ceteris paribus peior est ptisicis ideo de ipso ypo. protulit affo. patet propositio propter causas ī autumpno repertas colligendas ex commento. x. ⁊ undecimo.

dubitatur utrum in autumpno fiant egritudines acutissime.

¶ Negatiue arguitur sic quando eadem die nunc quidem est estus nunc ve ro frigus oportet expectare varias egritudines et inequales. igitur ī autumno non fiūt acutissimi mor bi antecedens habitū est afforis. ⁊ commento. xv. ꝯña tenet quia cum in autumpno sit eadem die ali quando calor aliquando vero frigus has longas ⁊ varias oportebit expectare egitudines. Secundo arguitur sic in autumpno multiplicantur morbi me lancolici igitur in autumpno fiunt morbi non acuti consequentia notissima: q̇a morbi de materia melā colica sunt cronici. antecedens patꝫ in hac particula affo. decimo. Autumpno quidem ⁊c̄. ¶ Tertio ar guitur sic virtus debilitatur in autumpno supra ma teriam: igitur in autumpno non fiūt morbi saltem salubres acuti: ꝯña tenet quia debilitas virtutis est causa crōicitatis morbi salubris añs ex primo com mento colligitur. Ultimo arguitur sic in autum pno non fiunt morbi acuti ratione estatis preceden tis igit̄ in autumpno non fiunt morbi acuti ꝯña tenꝫ quia acuitas morboꝝ autumpni maxime videt̄ esse propter materiam ex estate reseruatā ꝯña tenet q̇a quos humores estas adussit autumpnus incinerat vt pꝫ secūda ꝑmi doc. ij. ca. vi. Materia vero in cinerata non est causa putredinis. ¶ Oppositū que stionis vult Y. in prima conclusione afforis. decimi cum suis concordantijs. Pro dubio quedam ex notatis memorandum pro responsali. ¶ Sit igitur hec conclusio prima. In autumpno merito complex ionis proprie vt per se factiue ad alicuius humoris putrefactiōnem ⁊ excrescentiā nō generantur morbi acuti. propositio persuadetur sic. cōplexio autum pni proportionatur excrescentie ⁊ putrefactioni humoris facturi morbum cronicum ⁊ non acutum ergo consequentia est nota añs patet. naꝫ primo au tumpnus frigide ⁊ sicce ponitur complexionis que proportionatur excrescentie humoris melancolici: ad quam excrescentiam si consequatur putrefactio dicimus ⁊ hanc autumpni complexionem illi pro portionari putrefactioni. sed humor melancolicus morbum facit cronicum ⁊ non acutum añs etiaꝫ col ligitur ex auctoritatibus vt secunda primi allega to loco quinto theori. ⁊ decimo septimo continentis patet etiam ex hoc quia cū autumpnus exiccando ꝓ cedat coleram ex estate seruatam transmutat ī adu stam melancoliam. Secunda conclusio est hec ī autumpno potest morbus vere acutus generari. ꝓ positio sic persuadetur in autumpno potest esse mor bus breuis cum difficultate accidentium ergo cōse quentia colligitur loco sepius allegato quia secun do affo. commento decimo nono illius affo. acutoꝝ morboꝝ añs etiam experientia notat. cum causon es aliquando fiant in autūpno cum pateat etiā ad ex perientiam febres pestilentiales plus malignari ⁊ multiplicari autumpno. ¶ Tertia conclusio est hec plures cronice egritudīes multiplicantur autumpno ꝙ acute. propositio persuadetur sic. plus in autum pno contingit reperiri materiam cronici morbi ꝙ̄ acuti. ⁊ complexio autumpni cronico morbo est cō formior. ergo consequentia ex hoc videtur appa rens quia secundum multiplicationem materie mor bi materialis alijs paribus multiplicatur ⁊ morbus patet propositio. Nā primo materia seruata ex esta te sm plurimuꝫ est materia adusta grossior subtilio ri iam expirante materia secūdū plurimuꝫ materia etiā q̄ multiplicat̄ in autumpno sm plurimū est me lancolica. Preterea patet propositio per autores numerantes morbos autumpni qui quasi omnes sūt cronici. ¶ Quarta propositio est hec ypo. habuit proponere affris. decimum de acuitate morborum autumpni. propositio persuadetur sic ypo. de tem poribus locuturus habuit notificare id de autump no quod prima facie erat valde dubium igitur con clusio continet euidentiam: consequentia tenet quia prima facie videtur ꝙ in autumpno solum debeant cronici adgenerari morbi añs notum Ultima ꝓ positio est hec quarumcumque specierum mor borum alique egritudines possunt in autumpno ad uenire igitur generari propositio arguitur sic omēs egritudines omnibus possunt temporibus aduenire igitur propositio vera: nota est consequentia añs ē ypo. affo. xx. sic dicens. Egritudines quidem omēs

Istis cõclusis patet responsio ad obiecta nam obiecta ante oppositũ pbant veritatem q in autũpno de p se generantur soli cronici morbi tñ d per acñs qa rõne tpis pcedentis propter etiam reclusionem materie q̃ facit autumpnus contigens est generari morbũ acutum. Ad vnũ tamen punctum vnius rationis dicendum ponendo conclusionem istam. licz in morbo salubri debilitas virtutis deper se sit cã prolongationis morbi nõ tamen semper est causa minoris seuitatis accidentium propositio patet q̃tum ad partem primam. notum est enim q virtus fortis citius poterit remouere morbum ceteris paribꝰ alia debili. patet propositio quo ad aliam partem. quia cum virtus fortis plus superet materiã q̃ virtus debilis plus seuire potest materia virtute existente debili quã virtute existente forti. Secundo dicendum est q virtute existente forti propter disproprtionem materie propter etiam disproportionem conatus virtutis minus acutus potest causari morbus salubris quã virtute existente debili. propositio quantum ad disproportionem materie nota est : quantum etiam ad disproportionem conatus propositio continet veritatem. vbi enim virtus debilis plus conetur ⁊ incitetur a materia consequitur maior acuitas. Tertio etiam tenenduz est q virtute existente forti contingens est morbum fieri breuiorem ⁊ etiam seuiorem eo q virtute existente forti contingit vehementius agitari materiã ipsam etiam intensius putrefieri propter maiorem caliditatem coniunctam virtuti fortiori ideo maior accidentium seuitas causatur. Ad propositum licet in autumpno virtus sit debilior propter tamen dispositionem materie continget et morbum fieri acutum ⁊ cetera.

Ulterius dubitatur utruz i autumpno fiant morbi acutiores q̃ in aliis temporibus. Et pmo arguitur q yeme i yeme caliditas nãlis fortior est quam autumpno: igitur caliditas pter naturam potest esse intensior. añs sumitur primo afforis. commento. xv. illius affo. ventres yeme ꝯsequentia tenet quia caliditas preter naturam mensuratur ad mensuram caliditatis naturalis vt septimo colliget satis collectum est. Secundo sic morbus acutus generatur yeme ⁊ a causa fortiori quã autumpno. igitur acutior est ⁊ fortior. ꝯña tenet ex dictis secũdo afforis. commento. xxxiiij. illius affo. In morbis minus ⁊c. añs pz. repugnante yeme acuitati morbi. Tertio ostenditur q fiant acutiores in vere In vere multiplicatur humor factiuus morbi acutioris ergo ꝯsequentia nota videtur añs pz quia i vere multiplicatur sanguis ⁊ in autumpno melancolia In vere etiam plus accrescit colera q̃ in autumpno propter ver calidius esse autumpno. Quarto ostenditur q fiant acutiores estate in estate subtilior humor multiplicatur ⁊ ebulietior ergo ⁊ morbꝰ debet acutior generari consequentia nota añs notissimum est propter caliditatem ⁊ siccitatem estatis. Ad oppositum est ypo in affo. Pro dubio sit hec conclusio prima: morbum cronicũ superuenientem estati aut etiam econtra estate morbo superueniente cronico plus contingit breuiari morbum aliis paribus quam si superueniat autumpnus. propositio arguitur sic. estiue quartane breues sunt respectu autũpnaliũ. igitur añs est habitũ pmo affo. ꝯmẽto. xx. ⁊. ij. affo. ꝯmẽº. xxv. ⁊ affo. toto ꝯña nota est. Secunda propositio est hec ꝯtingens est propter multas disparitates materieruz ac etiaz virtutum morbos cronicos plus autũpno breuiari q̃ estate: propositio nota vbi estatis multa materia supponatur autumni vero pauca. Tertia propositio est hec morbos acutos salubres acutiores esse cõtingit estate quaz autumpno. patet propositio propter virtutez fortiorez esse estate quã autũpno. cuz plus debilitetur inordinatione autumpni quam estatis caliditate: cum etiam materiã subtilior sit acutior estate quã autũpno. propositõ arguit sic virtꝰ est debilior autũpno q̃ estate. Quarta ppositõ ẽ hec morbos pestilentiales ⁊ mortales conuenit plus breuiari autũpno quã estate. cũ etiã pori cutis apertiores sint estate quam autumpno materie etiã sunt corporibꝰ inclusiores autumpno quam estate. igitur morbos pestilentiales plus autumpno breuiari contingit. antecedens est notissimuz ⁊ consequentia tenet quia materia plus inclusa corpori aliis paribus citius interficiet virtute existente debili quã fortiori.

Quinta conclusio est hec probabiliter et aliorum supposita paritate huius exceptis in quibus autumpnꝰ disproportionatur estati. omnes estiui morbi autũpnalibus sunt acutiores. propositio pz ex hoc propter caliditatem estiuaz plus facere ad morbi acuitatez. propter etiã caliditatem estiuã disponere corpꝰ ad citiorem expulsionez materie. ad maiorez etiam subtilitatez ⁊ eius acuitatem. propter etiã non tantũ debilitari virtutez quãuis tamen vt aliqualiter tactuz est in notatis de per accidens contingat fieri in autumpno morbuz acutiorem longuz vel mortalez quã estate: naz vbi in estate aliqua colera erat magis exterior reclusa per autumpnuz poterit magis igniri ⁊ magis putrefieri vt morbum salubrez aut mortalez faciat acutiorem: Confirmatur predicta conclusio auctoritate Aui. secũda primi doctrina secunda capi. sexto parte illa Egritudinum autẽ tẽpora. Sexta conclusio est hec in autũpno fiunt morbi acutiores de facto quã in vere. propositio pmo patet per decimuz affo. pz etiã ex causa propter humores relictos autumpno ex estate propter etiaz autumpnũ aliqua parte diei ad intensiorez mutari calorem q̃ veri corresspondeat. Septima propositio est hec in autumpno cronitiores morbi de facto ⁊ merito complexionis denominantis autumpnum causantur autũpno quaz vere. propositio colligitur ex narratione morborũ quos ponit Aui. secũda primi allegato ca. ⁊ etiam ex Gali. ⁊ ypo. tertio affo. affo: ⁊ cõmento. xxiij. patet etiam propositio ex cã

Naz prio in autũpno reseruãt multe materie terree aduste morbos valde prolongantes in autumpno etiã materie in intrinsecus clauduntur. vbi i vere aperiuntur pori ⁊ rarificantur humores. Item merito cõplexionis. ⁊c. humor multiplicatur melãcolicus morbi valde protellatiuus. Octaua propositio est hec de facto ⁊ sm plurimum morbi acutiores multiplicantur autumpno q̃ yeme propositio

colligetur prio ex narratiõe morborũ multiplicatorũ ex autũpno ⁊ yeme. colligitur etiã propositio ex modo loquendi ypo. scdo affo. xxv. Estiue quartane ut multũ p3 etiã p dicta Gali. cõmẽto allegati affo. ¶ Sicut eni in estate ↄtingit morbos breuiari maxie. sic propter causas oppositas morbos yeme prolongari contingit quas causas colligatis ibidem patet etiam hoc primo affo. commento duodecimo illius affo. paroxismos vbi vult yemem prolongare morbos. patet etiam pro tanto conclusio cu3 humores incensiores propter precedentem estatem reperiantur autumpno: aere etia3 autũpni ꝑpter estatem preeuntem dispositiori ad caliditatem igneam ⁊ siccitatem vt colligitur secũda primi doct. secunda ⁊ capi. tertio. Ultima propositio est hec aliquos morbos acutiores contingit fieri yeme q̃ autũpno. propositio notissima est. nã acutior appoplexia põt fieri yeme quã autũpno etiam spasmus. ¶ Item etiã ẽ ↄtingẽs febrẽ fieri acutiore3 hyeme q̃ autũno primo propter disparitatem regiminum vt corpore recto yeme regimine valde calido. Istis cõclusis. patet responsio ad obiecta ad pm. in yeme caliditas naturalis est fortior igitur ⁊c̃. ¶ Negatur ↄña: ad probationem respondendũ q̧ caliditas preter naturam mensuratur ⁊c̃. ad hunc sẽsum quia secũdũ q̧ caliditas naturalis est fortior vel debilior plꝰ caliditatis preter naturam poterit substentare. vnde robustum corpus multum habens de calido naturali intensiorem poterit sustinere febre3 habente debiliorem caliditatem naturalem. ⁊ ideo concedendum q̧ caliditati existenti in yeme inest intensiorẽ posse pati febrem quam insit caliditati estatis dicendo tamen q̧ non in yeme aliĩs paribus ꝑducitur ista calididitas intensior ⁊ ideo ratio non concludit. Ad secundam morbus acutus causatur in yeme a cã fortiori igitur ↄseq̃ntia vt profertur neganda est: nam morbus factus a causa fortiori põt esse valde r̃missus ubi morbus a causa debiliori erit valde intẽsus exempli causa si flegmaticus incurrat A. febrem colericus incurrat. B. febrem triple intensionis nõ igitur valet ista consequentia. A. febris prouenit a causa fortiori igitur a febris est intensior ẽm ergo istam responsionem sic formetur ↄña: morbus tãte intensionis causatur yeme ⁊ estate ⁊ prouenit yeme a causa fortiori igitur cuius consequentie concesse negetur antecedens ẽm plurimum comparando etiam yemem autumpno: ¶ Secundo potest responderi negando hoc antecedens vniuersaliter morbus acutus causatur a causa fortiori yeme q̃ autumpno Similiter est negandum vniuersaliter q̧ morbus cum disproportione particularium fiat a causa fortiori quam morbus cum conuenientia particulariu3 vnde si colericus incurrat causonem ⁊ flegmaticus ĩcurrat effimeram. causon in colerico potest fieri a cã fortiori. antecedens tamen reductum ad bonum sẽsum est vniuersaliter concedendum. Nam morbus factus cum disconuenientia particularium tante intensionis existens quante factus cum conuenientia a maiori prouenit causa. vnde si causon tante intensionis fiat in flegmatico quante in colerico a maiori ꝓuenit in flegmatico q̃ in colerico ⁊ patet hoc ex isto quia si cum maiori resistentia ⁊ minori equales debeant produci effectus oportet vnum agens altero fore prestantius. ¶ Ad tertiam respondendum ad punctum in vere multiplicatur humor calidior ⁊c̃ igitur nego antecedens vniuersaliter sumptum ⁊ cõsequentiam. Ad probationem antecedentis in uere multiplicatur sanguis pro nunc concedatur in autumpno melancolia concedo sed dico vlterius q̧ ꝑpter caliditatem in aliqua parte autũpni plus multiplicabitur colera q̃ vere propter etiam constipationem poro3 ex autumpno humores plus incendi ⁊ igniri contingit negando etiam consequentiam ⁊ cã causa est. nam ⁊ si autumpno multiplicentur humores grossiores: subtiliores tamen in eo reperiri contingit propter precedentem estatem. ¶ Ad quartu3 respondendum q̧ ipsa probat vnam ex conclusionibus vel dicendum q̧ de per accidens vt est tactum propter reclusionem quam facit autumpnus maiori facta ignitione ⁊ inflammatione continget in autumpno plus exacui morbum.

breuiter dubitatur circa autumpni

materiam. vtrum autumpnus sit ceteris temporibus pestilentior. ¶ Negatiue arguitur sic autumpnus suam propriam naturam obseruat ⁊ in ipso fiunt crises. igitur consequentia tenet: quia in temporibus proprias naturas obseruantibus non fiunt maxime pestilentie: probari potest per nonum afforis. huius particule. Item tenet consequentia q̃ntum ad aliam partem antecedentis quia omnis crisis plꝰ attinet saluti q̃ morti secũdo afforis. commento. decimo quinto illius affo. ¶ Quibuscunq3 crisis antecedens notum est quantum ad primam partem ⁊ secundam. Secundo arguitur estatem magis esse pestilentem estas actiuior est autumpno ⁊ valde debilitatiua virtutum igitur declaro antecedens q̃tũ ad partem tertiam ⁊ A. secunda primi doctrina secũda capitulo sexto vbi vult estate3 debilitare uirtutes ⁊ naturales operationes. ¶ Tertio arguitur yemem esse magis pestilentẽ: qualitates yemis plꝰ cõtrariantur vite qualitatibus autumpni: ⁊ intensiores sunt illis qualitatibus: ergo plus mortificantes consequentia videtur apparens antecedens patet in autumpno aliquando dominante calore qualitates etiam intensiores sunt est enim yemsꝰ autumpno frigidior ⁊ humidior qm̃ autumpnus siccus. Quarto ostenditur ver esse pestilentius in vere est maior repletio quam in autumpno. cõseq̃ntia tenet quia pestilentia consequitur malam materiam opprimentem naturã. consequentia tenet quia ver simulatur morbo de repletione non autem autumpnus vt patet primo affo. commento. 17°. Semel aut bis.
¶ Oppositum questionis vult Gali. cõmento decimo

Pro dubio premittendum pestem a depascendo dictam maxime consequi occultam maliciam humorum cum prostratione uirtutis. ¶ Istud premissum potest probari per autores ⁊ per communes experientias in pestillentiĩs. aparet enim aliquando pestis ⁊ apparet totum depasci ⁊ dissolui non cognita qualitate humoris aut intensioni humoris non ꝓportionato de pastu mortifero. Isto premisso sit hec conclusio responsalis. ¶ Aliĩs paribus autumpnus est ceteris temporibus pestilentior. propositio

sic arguitur plus in autumpno quā in alijs tempori-
bus causas pestiferas reperiri contingit igitur nota
est ꝯsequentia nam plus reperta causa plus etiam ꝯ
tingit reperiri effectum: añs pꝫ: naꝫ primo in autū-
pno reperiuntur humores plus malignati quā esta-
te. propter primo eos esse malignos ex estate dein
de autumpno propter autumpni reclusioneꝫ. Item
contingit eos esse plus malignatos propter maioreꝫ
prostrationē virtutis in autūpno ꝙ virtuteꝫ ꝓstra
nit estas secūdo sui inordinatōe sequens autumpnus
¶ Secūda propositō est hec estatem contingit autū
pno magis fore pestiferā ꝓpositio pꝫ ꝓpter ꝯtingen
tias regiminū vbi etiam pestis consequeretur calo-
ris maxime rabiositatem. Item potest hoc esse pro
pter ꝯstellationes ⁊ propter occultos influxus. nam
epidimia causatur aliquando ad voluntatem dei:
hoc uidetur asserere Auen: tertio sui teysir caº. pri-
mo. Tertia propositio est hec vltra autūpnū con
tingit estatem alijs temporibus magis esse pestilen
tem conclusio patet ꝑmo ad cōmunes experientias
⁊ etiam ex causis propter caliditatem maxime esse
debilitantem virtutem facientē etiaꝫ humores val
de exacui ⁊ ebulire aperientem etiam ⁊ rarificanteꝫ
corpora vt sint impressioni aeris dispositiora ⁊ ma
gis passibilia. ¶ Ultima propositio est hec de facto
ver est magis dispositum pestilentie yeme. patet ꝓ
positio quia cum corpora sint ꝯmuniter ex yeme re
pleta fit rarificatio ⁊ liquatio humoꝝ ⁊ corporis et
quasi quedam eorum ebulitio ad putrefactioneꝫ dis
ponens: In yeme vero humores cōgellati rema-
nent. vt sumit secūdo affo cōmento. xxv. Licet ta-
men ver quantū est de se sit conformius humanis
corporibus ipsa conseruans in sanitate consimili si-
extiterint temperata vt allegatum est tertio affo:
cōmento. xij. illius affo. vere siquidem manie et
melancolie ⁊c̄. ¶ Quibus conclusis patet solutio
obiectorum. Ad primum enim responsum est nā
dicendum in autumpno plus debilitatam esse virtu
tē dato tamē ꝙ estas plꝰ debilitauerit ꝙ autumpnꝰ
¶ Ad rōnes de yeme qualitates sunt ⁊c̄. consequen
tia nihil valet. Tiam frigiditas yemis per accidens
calidum naturale vigorat. Ad rationes de vere
quicquid sit de assumpto negando consequentiaꝫ ad
probationem quia mors causatur ⁊c̄. respondendū
ꝙ ceteris paribus vbi maior repletio magis causa
tur pestilentia sed quia disparitas est maxima in au
tumpno ⁊ vere ex parte humorum ⁊ aliorum ideo
minori ente repletione autumpno: ipsum tamen cō
tingit pestilentiorem existere.

¶ Ultimo dubitatur utrū autumpnus sit
frigidus ⁊ siccus ⁊ inordinatus. ꝙ nō arguit̄ auctori
tate Hali. primo complexionum capi. quarto vbi
dicit ꝙ sermo supple dicens ꝙ autumpnus est frigi
dus ⁊ siccus non est rectus. igitur autumpnus nō est
frigidus ⁊ siccus si est Hali. credendum. Secūdo
arguitur sic pulsus autumpni assimulatur pulsibus
veris. igitur autumpnus nō est frigidus ⁊ siccus: q̇a
ver ponitur temperatuꝫ. pulsus ergo similatus pul
sui veris erit in tempore tꝑato ⁊ nō frigido ⁊ sicco:
añs est Hali. libello introductorio pulsuuꝫ capitulo
de pulsu ſᵐ horas ¶ Tertō arguitur sic. si autūpnꝰ
foret frigidus ⁊ siccus aut foret magis frigidus quā
siccus vel ecōtra vel siccus equaliter ⁊ frigidus non
primo equaliter siccus ⁊ frigidus nec magis frigidꝰ
ꝙ siccus ex galie. primo cōplexionum ca. iiij. Et a
uerroy colliget secūdo capi. vltimo de alijs causis
sanitatis nec potest dici magis siccus ꝙ frigidus ꝙ
arguitur sic cum autumpnus mutatur a tempore in
tra tempora summe calido ⁊ summe sicco in tempꝰ
summe humidum ⁊ frigidum igitur non remanet.
plus siccus ꝙ frigidus arguitur ista conclusio sequit̄
vel autumpnū esse summe frigidum vel yemeꝫ esse
summe frigidam ⁊ temperataꝫ in passiuis hec bifal
cata conclusio falsa est: attamen sic concluditur: naꝫ
vel summa frigiditas correspondet autumpno vel
tantum yemi. si dicatur ꝑmū habetur vnum ex ꝓ-
positis si secundum dicatur cum autumpnus per te
sit magis siccus ꝙ frigidus igitur citius erit produc
ta summa frigiditas ꝙ sit deperdita siccitas autum
pni ⁊ producta valde intensa humiditas: ꝯña tenet
ex hoc quia plus distat siccitas autumpni ab humi-
ditate intensa yemis quam distet frigiditas autum-
pni a frigiditate yemis. Preterea agens infrigidati-
uum humectatiuo actiuiꝰ citius poterit infrigidare
¶ Quarto arguitur sic morbi humidi causatur au
tumpno igitur autumpnus est tempus humidum q̇a
effectꝰ suis debent proportionari causis. antecedens
arguitur sic autūpno causantur ydropes igitur mor
bi humidi: nota est ꝯsequētia quia ydrops est mor
bus humidus vt ex sua descriptione colligitur. de
cima quarta tertij añs pꝫ huius particule tertie affo
xxiij. Autumpno ⁊ estiuorum. Ultimo ostendit̄
autumpnū non esse inordinatum ver non est inordi
natum igitur nec autumpnus añs est nostroꝝ omni
um auctorum de vere loquentium ꝯsequentia ar-
guitur sic in vere matutina sunt frigida meridiona
lia calida ⁊ frigida nocturna vt experientia notat:
ergo si ver non est inordinatuꝫ nec autumpnus con
sequentia tenet quia non alia videtur causa inordi-
nationis autumpni vt patet primo complexionum.
ca. iiij. satis ad finem. ¶ Ad oppositum questionis ē
Hali. cōment. xi. ⁊. Auic. secūda ꝑmi doc. ij. iij. ⁊.
sexto capitulis ⁊ verax cōmentator Auerroys colli-
get secundo allegato capi. ⁊ quarto colliget de cau-
sis alijs pulsuum. Pro dubio premittendum
ꝙ modus complexionandi tempora anni multiplex
imaginari potest. primo enim imaginari possunt cō
plexionari tempora inter ea vnaꝫ temperiem ⁊ unū
statuendo mediuꝫ ad que extrema tempora compen
tur seu tempora lapsa: vt exempli causa si ver po
namus temperatuꝫ alia tempora denominaremus
taliter in complexione qualis est denominatio lapsꝰ
temporum ab ipso vere. ¶ Secundus modus com
plexionandi potest intelligi per relationem ad medi
um in vniuersali substantia seu ponderale. Ter
tius modus imaginandi est vt temporis temperies
aut lapsus attendatur penes proportionem qualita
tū contrariarum in temporibus existentium secūdū
ꝙ vna vincit aut ab alia vincitur aut sibi equatur
vt estatem calidam dicamus ⁊ siccam eius frigus
vincente calore ⁊ siccitate superante humiditatem.
¶ Ultimus modus intelligi potest in relatione ad
corpora humana. vt illud tempus appelletur tem-
peratum in quo corpora ⁊ maxime temperata de-

bile conseruantur. ¶ Secundo premittendum ꝙ q̄stio est intellecta de autumpno suam obseruāte naturam ⁊ maxime quantū ad partem autumpni maxime autumpnante posse intelligi questionem vel in autumpno regionis temperate vel lapse. Tertio premittendum ꝙ aliquid potest denominari absolute calidum ⁊c̄. pmo secūdum communiorem appellationem ⁊ denominationem ⁊ isto modo elementa simplicia quibus contraria nō commiscentur appellantur absolute talia vt patet primo ⁊ tertio cōplexionum. ¶ Secundo aliquid appellatur absolute tale quando denominatur absolute talis complexōnis sibi attributo ⁊ termino speciali: Ex qua attributione ꝯsequitur illius ad aliqua determinata comparatio exempli causa. A. est tempus absolute calidū Ex hoc enim cōprehenditur in isto caliditatem valde superare frigus ⁊ non sic in alijs temporibus reperiatur. vnde quāuis sic dicendo: nulla comparatio explicetur concipitur tamen talis modificata cōparatio qui secundus modus colligi potest ex Gali. complexionū primo: non dico ꝙ ponatur in littera vnde secūdū hunc modum loquendi negetur hec cōsequentia. A. est tempus absolute calidum. igitur. A. est absolute calidum. sic etiam negatur ista. B. est mixtū absolute calidum igitur est absolute calidum: stat enī ꝙ. B. inter omnia mixta sit magis calidū non sit tamen ita calidū sic ut elementum q̄d dicitur calidum absolute. ¶ Istis positis sit hec cōclusio responsalis. Autumpnus non est vere tempus tēperatū: propositio iam superius est habita. ⁊ pꝫ per Auer. allegato capitulo. ⁊ per Gali. primo complexionū sumitur ⁊ cōmento decimo ⁊ vndecimo presentis particule persuadetur etiā sic autumpnus est acutorum morborū generatiuus ⁊ ceteris pestilentōr igitur nota est consequentia aňs. decimo cōmento collectū est ¶ Secunda propositio est hec autumpnus est frigidus ⁊ siccus propositio primo ē auctorū locis allegatis ad oppositum questionis

Preterea probatur sic: siccitas et frigiditas autūpni caliditatem eius ⁊ humiditatem supperant ergo colligitur cōsequentia ⁊ antecedens prio cōplexionum capitulo. iiij. aňs etiā arguitur sic autumpnus infrigidat ⁊ exiccat igitur frigidus ⁊ siccus ꝯňa videtur apparens antecedens notat experientia ideo ipsū assimilat senectuti Auerro. iiij. colliget allegato capitulo. ¶ Tertia ꝓpō est hec ꝓbabiliter cōcesso eq̄li pōderis autūpꝰ eq̄li pōderis frigidior ꝯcedat⁊ siccior propositio arguitur sic ex impressionibꝰ ꝓductis ad corpus humanū autumpni infrigidatio comprehenditur ⁊ exiccatio: ⁊ equale ponderis comprehendit̄ temperatum: igitur antecedens quantum ad partē primā notat experientia quantū vero ad secundā colligitur prima primi ca. de complexionibus ac etiā prio complexionū Gali. Quarta propositio est hec autumpnus dicendus est frigidus ⁊ siccus respectu humani corporis licet non solum ob hoc frigidus dicatur ⁊ siccus propositio persuadetur sic. Aer autumpni est causa humana corpora exiccans ⁊ infrigidans quantū etiam ad partem aliam patet ex dictis Gali. primo complexionum allegato capitulo. ¶ Quinta propositio est hec autumpnus nō est absolute frigidus ⁊ siccus hec propositio colligitur. cōplexionum primo ⁊ arguitur sic autumpno elementa sunt frigidiora ergo ⁊c̄. colligitur antecedēs cum sua ꝯňa loco allegato. ¶ Sexta propositio est hec autumpnus non est tempus absolute frigidum ⁊ siccum hec propositio sit pro Gali. intellectu p̄mo complexionum allegato ca. dum vult sermonē dicēte autumpnum esse frigidum ⁊ siccū supple ad hūc sꝫm non esse rectum ⁊ sit ista conclusio pro intellectu ⁊ soulutione primi argumenti Preterea arguitur sic estas est siccior autūpno ⁊ yems est frigidior autumpno igitur autumpnus non est absolute frigidꝰ ⁊ siccus aňs ⁊ ꝯňa tenent euidentiam ex Galieno allegato ca. pmo cōplexionum ⁊ he conclusiones itellecte sunt maxime in autumpno temperate regionis q̄uis ⁊ in alijs aliqualem teneat veritatem. ¶ Septima conclusio est hec autumpnus non dicitur iordinatus propter partes eius contrarijs denominari denominationibus ad inuicem comporatas propositio nota est cuilibet. nam si ⁊c̄. tunc omne tempus. diceretur inordinatum. Octaua propositio est hec autumpnus dicitur inordinatus propter partes eius denominari contrarijs denominationibus eas ad inuicem comparando penes proportionem cōtrariarum qualitatum illas componentium aut in relatione ad tempus maxime temperatum vel ratione effectuum ad humana corpora productarum: hec ꝓpositio persuadetur hoc modo. Nam primo ad omnes experientias patet matutinum autumpni valde esse frigidum vt infrigidet humanum corpus vt frigiditas dominetur calori ⁊ amplior sit q̄ in vere suam seruante naturam. patet postea aerem meridiei esse valde calidum vt valde ⁊ non temperate calefaciat humana corpora vt etiam calidior sit quā vere. ¶ Nona propositio est hec autumpnus est magis siccus ꝙ frigidus propositio colligitur ex Auer. secūdo colliget allegato capitulo patet etiam ex modo loquendi Gali. pmo cōplexionum capitulo quarto vbi vult frigiditatem autumpni multū recedere a caliditate estatis vult etiam minorationē siccitatis esse modicam quasi velit siccitatē plus remansisse: patet etiam propositio ex modo auctoꝝ qui conueniūt in siccitate autumpni non aūt sic in frigore. Quibus conclusis patet responsio ad obiecta. ¶ Ad primū solutum est. Ad punctū secundi respondendum est negando ꝙ pulsus autūpni sint similes pulsibus veris. hunc enī modū reprobat auer. capi. nominato quarto colliget hoc etiam colligitur secunda primi capi. de pulsu temporum ad finem. Ad Gali. dicendum ꝙ pulsus autumni simulātur pulsibus veris in velocitate ⁊ spissitudine quadam similitudine generali quia sicut in vere non ē vehemens velocitas seu spissitudo sic nec in autumpno tamen pulsus sunt valde fortes in vere vbi debiles in autumpno. veruntamen hic dicendum ꝙ cum principium autumpni similetur aliqualiter fini veris ⁊ finis autumpni principio veris vt patet per galienum in libello pulsuum allegato ideo pulsus in his temporibus aliqualiter proportionātur.

¶ Ex quo patet differentia inter autumpnū ⁊ veryemem ⁊ estatem quia principium estatis similatur fini estatis ⁊ principium yemis similatur fini yemis nam primo estas incipit a caliditate minus intensa.

⁊ finit etiam in caliditatem minus intensaȝ yems eti
am incipit a frigiditate minus intensa ⁊ terminatur
in caliditatem minus intensam ver vero incipit a
caliditate remissiori finiendo in intensioreȝ autum-
pnus incipiendo a caliditate intensa finit in valde re
missiorem. Si vero compareẽ medium autumpni.
ad mediuȝ veris valde hec media disproportionã
tur. ¶ Ad tertiam respondendũ ꝙ autũpnus est ma
gis siccus ꝙ̃ frigidus ⁊ concedendo vnam ex cõclu-
sionibus ꝙ yems quantuȝ ad aliquã partem est ual
de frigida vbi est modicuȝ humida: immo concedi
potest probabiliter alia conclusio ꝙ in aliquo punc-
to yemis uel autũmpni temperies erit inter siccum ⁊
⁊ humiduȝ. Ad penultimam responderi potest
negando consequentiaȝ. ¶ Ad probationem dicen-
dum ꝙ effectus produci per se ab aliquibus causis
illis proportionantur nunc autumpnus debilitando
digestiuam virtuteȝ ⁊ epar ⁊ alia naturalia mem
bra potest esse causa morbi humidi. Ad vltimã
respondendũ. ꝙ quamuis in aliis temporibus sit in-
ter partes aliqua difformitas tam̃ non est illa que ĩ
autumpno. ¶ Nam prio in vere matutinum et ce
tera est temperatuȝ in yeme etiaȝ omnes partes sũt
frigide in estate omnes calide: sed in autumpno vt
est dictum matutinum vere ẽ frigiduȝ vbi meridi
es est calida cõpato ad huc eius matutinio ad matu
tinum veris. ⁊ meridie ad meridieȝ. Ex quo in
fertur contra quendaȝ ꝙ autumpnus vere debȝ di
ci difformis non sic illa tempora hoc illatum inferẽ
ex prehabitis.

¶ dubitatur breuiter utrum uer sit tem
pus temperatum: Negatiue arguitur sic ver ẽ
calidum ⁊ humidum igitur non temperatũ: pña est
gali. complexionum primo ⁊ capi. tertio partim. ⁊
quarto. añs sumitur ex phõ. quarto probleumatuȝ
probleumate tredecio seu penultio illo. s. propter
quid aues ⁊ pilosi homines sunt venerei colligitur
etiam ex ypo. in libro de humana natura ad finem
libri per columnaȝ vbi vult ver omnium esse cali
duȝ ⁊ humidũ ⁊ habet vna littera maxie. ¶ Secũ
do arguitur sic ver non est temperatũ ponderaliter
ergo non est temperatuȝ añs patet ex auerro. secũ
do colliget vltio allegato capitulo pña tenet quia
veri non videtur tribui aliud temperamentum a
quo dicatur tpatũ nisi ponderale appellatur enim
tempus tẽperatum propter caliditatem non vincere
frigiditateȝ ⁊ econtra ⁊ consimiliter de humiditate
⁊ siccitate dicendum patet hoc primo complexionuȝ
capi. quarto. ¶ Tertio arguitur sic in vere multi-
plicatur humor calidus ⁊ humidus. igitur ver non
est temperatuȝ sed humidum ⁊ caliduȝ. antecedens
patet quia in vere multiplicatur sanguis cuius do
minio complexio dicitur calida ⁊ humida conseqn-
tia tenet quia effectus debẽt suis proportionari cau
sis. Quarto arguitur sic in vere multiplicatur su
dor ⁊ multa repletio ergo consequentia etiaȝ videẽ
apparens antecedens patet quantum ad partem pri
mam. septimo affo. presentis particule. ¶ Quando
estas ⁊c. Patet etiam quantum ad aliam parteȝ
ver simulatur morbo de repletione vt colligitur.
primo affo. cõmento decimoseptimo allegato.

¶ Quinto arguitur sic datur tempus frigidum ⁊ sic
cum ergo et dabile est tempus sibi contrarium añs
est notum quia datur autumpnus consequentia teneȝ
ex hoc quia si vnum contrariorum est in natura et
reliquum esse debet secundo tegni textu cõmenti.
xviij. sed tempus calidum ⁊ humidum nõ potest eẽ
nisi ver igitur ⁊c. Ultimo arguitur sic quattuor
sunt cõbinationes possibiles qualitatum tempora d̃
nominantium igitur ⁊ quadruplex potest esse denoĩ
atio antecedens patet ex possibilitate quatuor com
binationum qualitatum quas asserit philoso. secun
do de generatione: ⁊ Gali. octauo tera. ad principi
um consequentia tenet. nam cum d̃nominatio sequi
tur qualitates denomiantes possibilitas d̃nominati
onis consequitur possibilitatem combinationis ali-
quod ergo erit tempus calidum ⁊ humidum ꝙ non
erit nisi ver. ¶ Ad oppositum questionis est Gali.
commento decimo ⁊ Aui. secũda pmi doctrina secũ
da capi. tertio ⁊ sexto allegatis. Pro dubio hec con
clusio primitus teneaẽ. Ver non appellatur tempus
temperatum sanissimum ⁊ minime mortiferuȝ quia
sit ponderaliter temperatum. propositio patet per
auctorita. Auer. dictam ⁊ per rationem intellectaȝ
ibideȝ: cum enim actio ⁊ operatio tribuatur deno-
minationi virtutis agentis vt pȝ quarto methauro
rum ideo ver debens conseruare ⁊ debite operari
in corpora humana non debet ponderaliter tempe
rari. propositio hec etiam colligitur secunda primi
doc: ij. capitulo. sexto ultra principiũ ad columpnã
Preterea pȝ propositio ad cõmunes experien
tias: ⁊ sic arguitur in vere ex qualitatibus aeris pci
pitur rubificatio corporis percipitur etiam aliqua
leuis calefactio igitur non temperies ponderalis col
ligitur añs pmo in experientia ⁊ in Aui. allegato ca
pi. ꝯsequentia ex hoc nota quia temperamenti pon
deralis non est taliter alterare. ¶ Secũda proposi
tio est hec probabiliter si ponderis equalitas conce
datur: aliqua pars veris potest esse ponderaliter tẽ
perata inter calidum ⁊ frigidum vel humidum ⁊ sic
cum. propositio persuadetur sic aer yemis frigidior
est equali ponderis ergo aere transmutato a frigi-
ditate yemis in caliditatem estiuã per temperamen
tum tandem ibitur ponderale Consimiliter de hu
miditate ⁊ siccitate dicendum. ¶ Tertia propositio
est hec ver non dicitur temperatuȝ per operari ad a
lia tempora. hec propositio colligiẽ ex Gali. primo
cõplexionuȝ capitulo quarto. Quarta propositõ
est hec: licet ver sit temperatum respectu aliorum
temporum. appellatur tamen temperatum per q̃li
tates suas maxime in ipso fore contractas hec prop
sitio fit pro gali. allegato capi: vbi uidetur velle
ꝙ in vere vna qualitatum non vincit aliam supple
manifeste ⁊ excessiue sicut contingit in aliis tempori
bus. ¶ Quinta propositio est hec ver apud medicũ
est etiam appellandum temperatum in comparatio
ne ad humana corpora hec colligitur ex Auer. secũ
do colliget capitulo allegato. Persuadetur etiaȝ
propositio ver est tempus maxime aptum custodi-
re humana corpora igitur consequentia tenet ante-
cedens patet in hac tertia cõmento. xx: illius affori
vere siquidem. ¶ Sexta propositio est hec ver di
ci potest aliqualiter ad calorem ⁊ humiditatem de-

clinare hec propositio patet per Aui. secunda primi doctrina secunda & capi. sexto vbi vult ꝙ quamuis sit temperatū declinet tamen ad quandam calidita tem sopitam & humiditatem: hanc conclusionem uo luit Auerro. allegato loco absolute tamen dicendū est temperatū propter causas assignatas & he conclu siones manifeste sunt in vere regionis temperate i distemperata vero regione. Secūdo probabiliter teneri possunt. p̄mo teneri potest ꝙ in quacunq; re gione ver ceteris temporibus est temperatius. si ue ro detur regio vehementer calida & humida autū pnus primo propter sui inordinationem & preceden tia ex estate erit peior vere si detur etiam regio ue hementer calida & sicca corporibus assuetis illi regio ni malus erit autumpnus. mala etiam erit yems ꝙ uis etiam in yeme remittatur calidum regionis mul te tamen recluduntur superfluitates. In vere ve ro erit caliditas media debita etiam pororum aper tio potest etiam teneri oppositum dicendo ꝙ in re gionibus distemperatis aliquod tempus est uere tē peratius vt declināte regione ad calidum & siccum yems erit conformior. sic ipsa ad frigidū & humidū declinante erit estas melior & conformior. Istis positis per responsalia ad rationem primam respō dendum: ver est calidum & humidum qualiter sit concedendum & negandū antecedens patet ex respō sali Ad auctoritates tamen respondendum ꝙ ver est calidum & humidum ad sensum datum. vel etiā dicitur calidum & humidum quia in ipsa sub stantia diffunditur calida & humida & ad exteriora propellitur ideo color rubificatur aliqualiter & hoc modo est maxime calidum & humidū omnium nā de per se in nullo tempore multiplicatur ita substā tia calida & humida vt substantia spumosa & sang uinea sicut in vere. Ad aliam responsionē ver non est temperatū ad pondus ergo negando consequenti am. Ad probationem patet intellectus Gali. per responsalia. Ad tertiam respondendū in vere multiplicatur sanguis ergo nego consequentiam ad probationem quia sanguis est calidus & humidus. Hic respondeo ꝙ sanguis inter humores est tem peratus. respectu tamen cutis calidus est & humid⁹ quia tamen ex ipso substātia calida generatur & hu mida vt caro spiritus &c. Ideo calide complexionis ponitur & humide. per sui tamen excrescentiam po test facere calidam & humidam complexionem. de se tamen vt temperatus humor primo temperate complexioni respondet. Ad aliam datur tempus frigidum & siccum ergo: qualiꝭ sit verum cōsequēs est dictum & etiam antecedens sed tamen negatur consequentia. Ad probationem dicendum ꝙ si vnum contrariorum adesse vniuersi vel constitutiē onem facientium est in natura. & reliquum eē debet de quibus ibi intelligit Aui. non est autē sic in pro posito. Ad aliam de combinationibus r̄ndū ꝙ ꝯplexiones tēporū non inuestigantur penes illos mo dos sicut nec ex toto corporum complexiones. vel concedendum est consequens vt est dictum & sic re sponsum sit ad dubium. Ad sextam in vere mul tiplicatur sudor &c. Primo responderi potest ꝙ iste repletiones & humiditates non sunt merito veris. sed merito yemis precedentis ideo vt est dictum. si ver inueniat corpora munda in sua sanitate con seruat. vel dicendum in vere fieri sudorem propt̄ caliditatem sopitam liquantem &c. cum qua conce dere possumus veris temperiem ad mentem Auic. allegato capi.

D

E temporibus siquidem hyems sicca et borrealis fiat uer uero pluuiosum et austrinum: necesse est estate fe. acutas fieri et dissinterias et mulieribus et humidis natura.

Presens afforis. sic ad precedentia continuatur postꝙ ypo. in precedentibus determinauit de qui busdam effectibus mutationum naturalium tempo rum determinauit etiam de mutationibus ex flatu ventorum procedentibus. In affo. presenti exequit̄ determinando de quibusdam mutationibus preter naturam temporum sibi inuicem contrarie succedē tium & continet hec presens pars duas partes princi paliter. In prima determinat de mutationibus et earum effectibus in yeme & vere contingentibus et sibi contrarie succedentibus. In secunda parte de terminat de mutationibus preter naturam estati ꝯ tingentibus: & autumpno sibi inuicem cōplexionalit̄ aduersantibus ibi secunda affo. xiiij. cuius initium. Si vero estas borealis &c. prima in duas primo. ypo. determinat de mutationibus contingentibus yemi & veri mutata yeme ad siccitatē vere vero ad austri permutato naturam. In parte vero se cunda determinat de mutationibus yemi consimilit̄ contingentibus & veri yeme permutata ad calidū vere autem ad frigidum & siccum ibi secūda affo. se quenti. Si vero austrina &c. Presens affo. duas ꝯ tinet particulas. p̄mo determinat de dictis mutati onibus & etiam tangit tempus & effectus dictarum. mutationum in predicto tempore contingentium.

Secundo vero explicat ypo. in quibus corpori bus maxie hij producātur effectus. ibi secunda ma xime mulieribus & humidis. In prima parte uult ypo. istam conclusionem. Quod si yems de numero temporum existens sicca fuerit & borealis ver vero sibi succedens fuerit austrinum quia calidū & hu midum necesse est fieri in estate febres acutas obtal mias & dissinterias. Nono arguitur sic in estate ne cesse est fieri illos morbos quorū sufficientes causas necesse est estate reperiri. sed yeme existente sicca et boreali vere uero austrino & pluuioso: necesse est horū morborū causas in estate eē repertas ergo ma ior propositio eo nota est quia positis causis sufficiē tibus ad aliquē seu aliquos producendos effectus & effectus poni possunt. propsitio minor ex notādis col ligitur cuius. R. sola conclusio ab ypocra. explicat̄ in littera si certe yems de temporibus seu de horis anni existens fuerit borealis & sicca: & ver fuerit au strinum & pluiosum quia calidum & humidum neces

se est febres acutas obtalmias et dissinterias fieri in estate. et cetera.

¶ maxime mulieribus:

Nunc facit quod est dictum et vult ypo. conclusiōs istam. quod prefati morbi maxime fiunt estate mulieribus et corporibus naturaliter humidis. Conclusio persuadetur sic in illis corporib⁹ maxime fiunt isti morbi in quibus reperiuntur multe putrefactiones et humiditates preter naturaʒ sed i corporib⁹ mulierum ac etiam humidis naturaliter multe rperiunt putrefactōes et hūiditates g° ḡna no³ cū hȳ morbi ɔ sequantur putrefactiones et humectatōes preter naturam tanq̄ suas causas. minor propositio est nota et etiam apparebit. cuius R. etiam conclusio penitus explicatur in textu quod hȳ morbi maxime contingunt mulieribus et supple et maxīe corporib⁹ masculinis aut feminis humidis secundum naturam.
¶ Pro presenti affo. est notanda affo. concordia q̄ colligitur secunda pmi doc. secunda et capi. octauo de iuditijs temporum satis ad principium illo. §. Et cum ver pluuiosum colligitur secūdo quinto te orice. quinto capi. ad principium colligitur tertio primo probleumatum pbleumate octauo colligitur quarto. tertio pronosticorum commento quarto colligitur quinto ex Ypo. in libro de aere et aqua et regionibus. colligitur vltimo. decimo septimo commentis capi. de aere. ¶ Secundo est notanda vtilitas affo. est enim presens affori. vtilis quantum ad actum pronosticum et operatiuum. tali enim temporum apparente complexione: nos pronosticamur dictos morbos fore venturos. videlicet etiam quantum ad actum operatiuum. cum enim comprehendimus hos contingere morbos propter multarū humiditatum presentiam: ab hȳs morbis preseruare possumus preexiccando corpora et etiam debite euacuando. Tertio ampliandus est affo. non eni solum temporum tali apparente complexione seu cōbinatione hȳ effectus estate contingere possunt: imo etiam aliarum rerum complexionibus taliter ad inuicem proportionatis qualiter vbi austrini boreali proportionatur yemi estate succedente. ¶ Quarto notandum vt colligitur ex principio cōmenti alteri⁹ translationis quod hore anni vel suas naturas obseruant vel permutantur ab eisdem: si permutant ab eisdem: vel ista mutatio est in hora vna vel duabus etc. si est in hora vel duabus etc. vel talis est ad qualitates vnigenias seu consimilis denominationis vel est ad qualitates contrarias seu contrariarum denominationum. Iteʒ vel ista mutatio ē fm vnam qualitatem vel secundum duas. ¶ Ieʒ vel est mutatio intensa vel remissa. Ad propositum Ypo. hic determinat de mutationibus pluriuʒ horaꝝ de mutatōibus etiā vnius hore ad unā q̄litatē ɔtrariā et unā ɔsilēʒ dēteriat ei d̄ mutatōe hyemis ad siccitatem sibi contrariam et ad frigiditatem debito intensiorem et sibi in denominatione consimilē determinat etiam de mutatione alterius hore que mutatio potest dici ad ambas qualitates contrarias ssquodammodo et quodāmodo similes fm denominationeʒ si ei est ver vt est verū denominetur temperatum: mutatio ad calidu et humidum appellatur ad qualitates contrarias: cuʒ temperamento seu medio qualitates extreme aliqualiter contrarient. vt patet quinto phisicorum. Si tamen vel quodāmodo calidum denominetur et humiduʒ fm heri allegata secūda primi doc. secunda et capi. sexto tunc hec mutatio erit ad qualitates intensiores consimiles fm denominationeʒ. ¶ Quinto notanduʒ notāter esse dictum de temporibus seu horis ad notandum mutationeʒ hanc toti yemi esse tributam: vt sit sensus quod yems tota existens supple vna horarum naʒ maxime tunc verificatur affo. vt dicetur. Sexto notandum notanter esse dictum sicca et boreales et non sicca et frigida et est causa ¶ Nam ex hoc quod dicitur borealis sicca comprehēditur ipsam valde esse frigidaʒ et siccam quanuis enim boreas frigidus sit et siccus appellatur tamen frigid⁹ a dominio vt quasi non exsiccitate uideatur nisi propter humidi expressionem a frigido contingentem. dicere ergo yeme esse borealem ē dicere yemem esse valde frigidam et siccam maxīe propter flatum venti borealis sua expiratione valde infrigidantis et vehementer operantis constipando. Septimo notandum quod yems potest intelligi sicca et borealis. prio comparando hanc yemeʒ ad yemem tēperatam seu naturaliter se habentem in qua non est rabiosa frigiditas que etiam declinet ad humiditatem. Secūdo imaginari possumus hanc yemem borealeʒ et siccam respectu equalis ponderis saltem imaginari ut aer yemis recedat ab equali ponderis per siccum et distet plus ab equali ponderis per frigidum quam distare debeat. ¶ Tertio imaginari possumus yemem borealem et siccam respectu effectus qui producitur ad corpus humidum. duʒ per talem yemē humana corpora debito vehementius infrigidant et exiccantur. Ad propositum teneatur primus modus et tertius q̄uis etiam secundus possit verificari vt dicetur. ¶ Octauo notandum quod ver intelligendus est pluuiosum et austrinum: aut secundum se totum: aut secundum sui maioreʒ partem. vt ei prefati morbi consequantar oportet in estate multā ex vere reperiri humiditateʒ que maxime reperietur uere toto existente humido aut eius parte maiori. Nono notanduʒ intelligi hic ver modicū esse maxi mutatum ad caliditatem. ideo austrinum esse maxime ex parte humiditatis. Si enim caliditatis extiterit intensioris per viaʒ ebulitionis et putrefactionis dicti morbi in vere contingent. Decimo notandum quod non solum si yems ponatur sicca et borealis et ver austrinum et pluuiosum in estate dicti morbi ɔtingent imo etiam yeme suam obseruante naturam: cum maior humiditas reperiatur estate q̄ si yems fuerit sicca et borealis vt est notuʒ cuilibet sʒ quia yeme in estate temperata vere vero pluuioso et austrino non solum estate immo et vere predicti morbi propter maiorem humiditatem ɔtingere poterunt vbi yeme existente sicca et boreali vere vero austrino et pluuioso solo estate contingent alīȷs paribus ideo de hoc solum temporum combinatione fecit in littera mentionem. ¶ Undecimo notandum vt colligitur ex commento quod pars continet veritate suam tenente naturam. Nam hȳ morbi plurimum non ɔtingunt yeme propter non eē multam

humiditatem in yeme quia siccã et borealis propter etiam has qualitates putrefactioni repugnare. non contingit etiam plurimũ vere pmo propter ver in uenire corpora indisposita his morbis ex yeme vt quasi ver in principio sit correctiuum frigoris et sic citatis hyemis propter etiam in vere caliditatem tũc esse tantam vt magnam causet putrefactionem ad hos morbos secundum plurimum disponentem. licet aptius fiat putrefactio in uere sic disposito quã tpata in calore et distemperato in humido. propter altiorem caliditatem veris plus disponere putrefactioni notum est etiam quod in vere fieret aptius putrefactio quam in dicta precedente yeme. Si vero estas non seruat suam naturam. tũc mutata ipsa ad frigidum et siccum per siccitatem fiet consumptõ humiditatum dispositarum putrefactioni et per frigiditatem prohibebitur putrefactio consequens ebulitioꝫ. ¶ Ex quo infertur quod licet absolute meliꝰ sit tempora suas obseruare naturas: i aliquo tamen casu vt presenti et similibus melius est aliquod tempꝰ a propria natura mutari: Duodecimo notandũ notanter Ypocratem complicuisse duorum temporum contrarias complexiones. primo vt ex commento colligitur vt diceretur non soluꝫ aspicere ad horas presentes anni imo ad preteritas. cum ex tali complexione distincti contingant effectus vel in tempore distincto: aut tetigit hanc complexionem temporum quia vt est tactuꝫ nisi sic tempora complectatur non in estate potissimum contingerẽt hĳ morbi immo et ante estatem modo habito. ¶ Uolens ergo ostendere morbos contingentes secundum plurimũ estate propter precedentium temporum defectum. sic hec tempora ad inuicem combinantur. Decimo tertio notandum quod non solum hĳ morbi estate contingere possunt immo et aliquando morbi ex putrefactione contingere possunt quos tamen tacuit ypo. vt non ita famosos et communiter contingentes ¶ Decimo quarto notandum quod non solum febres acute imo acutissime causari possunt vt patet p ypo in libro de aere et aqua et regionibus. quarum vehemens acuitas licet non consequatur humiditatem multaꝫ de per se eo quod humiditatis est obtundere caliduꝫ per viam tamen vehementissime putrefactõnis consequentis prohibitam transpirationeꝫ et multaꝫ humiditatem cum caliditate febres poterunt acutissime generari. maxime tamen illarum erit acuitas ad malã terminationem virtute debilitata materia existente multa et multe putrefactionis. Ex quo patet quod aliqua materia potest facere morbum acutum male terminationis que de se est apta facere morbum cronicum salubrem: propositio nota est etiam multis materiebus frigidis et alĳs. ¶ Decimo quinto. notanduꝫ quod cum acuitas febrium maxime insit febribus continuis ideo de continuĳs est ĩtelligendus sermo. Decimo sexto ponitur in pte obtalmias per quas debemus intelligere apostemata cõiũctiue oculi. causantur ei. nã per uer austrinũ et pluiosum humectato cerebro et per estatem ebulitis superfluitatibus cerebri. per viaꝫ defluxus per neruos opticos fluentibꝰ superfluitatibus ad oculos tunc etiam causantur obtalmie per quos inter ceteros neruos manifeste concauos vt colligitur quarto de accidenti ad principium materie fluere possit ad oculos aut etiam transeunt per venas adiunctã oculi pertingentes per obtalmias etiam alias intelligendo repletionales lesiones oculoruꝫ. ¶ Decimo septimo notandum quod in ypo. allegato loco habetur hec littera lienteria et cacessia in aui. vero secũdo primi doc. secunda octauo ca. habetur hec littera. fluxus ventris. xvĳ. vero continentis loco allegato pro concordia habetur hec littera Diaria primo ergo exponamus primum dicendo quod lienteria que appellatur fluxus cibalis causatur aliquando propter nimiam humiditatem sic stomaci contentiuaꝫ debilitantem vt cibus nequeat detineri vel propter pustulas: aut etiam propter humiditates acutas taliter pungentes stomachuꝫ vt cibum non detineat sed obmittat. colligitur hoc sexto affor. cõmento primo que duo ĩ hac estate poterunt reperiri. pmo nimia humiditas propter ver precedens: humoruꝫ etiam acuitas propter estatis caliditatem putrefacientem et exacuentem. Item contingere potest cacesia quasi mala vexia seu mala corporis habitudo vel dispositio a cachos quod est malum. est eni habitudo in qua tumet facies tument extrema cũ pallditate corporis consequens corruptionem cõplexionis et supple presentiaꝫ humiditatuꝫ indigestarum cuius completa notificatio colligitur decima quarta tertĳ quã in hac estate fieri contingit multis dominantibus humiditatibus corrupta etiaꝫ cõplexione corporis propter multam humiditatem et caliditateꝫ ebulienteꝫ. ¶ Item causatur diaria seu fluxus humoralis propter multarum humiditatumꝫ presentiam in corpore vt est notũ: sic etiaꝫ verificatum est fluxum causari cũ diaria et lienteria sint fluxus. Item causatur dissinteria dicta a di. seu dis quod est diuisio seu dissolutio seu discontinuatio et enteria id ẽ intestina quasi discontinuatio intestinorum. Est ei apud medicum dissinteria fluxus cuꝫ excoriatione seu discontinuatione intestinorum que consequitur multas humiditates estati relictos ex vere et via putrefactionis factas acutas a caliditate estatis.

¶ Decimo octauo notandum quod hec littera maxime mulieribus potest multipliciter intelligi. Uno modo sic quod dissinterie apte fieri maxime sunt mulieribus cuius causa esse potest. cum mulieres ex cõplexione sexuali ac etiaꝫ ex otĳs et inordinatis commestionibus et potibus mutiplicent multas superfluitates dispositas putrefactioni q̃ delate ad intestina causant dissinteriam. Secudo intelligi potest de omnibus morbis pars et hoc de per accidens. quia propter vehementem putrefactioneꝫ mulieribus ex multa humiditate contingentem ac etiaꝫ propter debilitatem virtutum earum in resistendo putrefactioni. et maxime de mulieribus humidis. secundum naturam intelligendo ac etiam de viris aut etiam humidis accidentaliter quomodolibet ppter causas assignatas vt etiam in flegmaticis corporibus licet non merico de per se complexionis propprie propter tamen vehemenetm putrefactionem humiditate facibilem hĳ poterunt contingere morbi.

b essentia temporum anni

Gali. cōmentando presentem afforiss. sic procedit primo ponit affo. intentionem secūdo eius per quandam conditōnem ponit verificationem. Tertio ipsum verificat nos ad alia ypo. loca remittens. Quarto cuidam dubio satisfacit. Quinto ipsum iterum dearticulando verificat. Sexto exponit hanc partem necesse est ⁊c ibi secunda. Que quidem mutatio. Tertia ibi. quarū causa est impedimentum distans a parte secūda per lineas. xx. ibi quarta. Quare autem in uere ibi quinta hec eni₃ contingunt ibi sexta hunc autem afforis. De prima dicit ꝙ ipse incipit ab essentia temporum anni quia veris ⁊ yemis d. ⁊c. Pro parte notandum ypo. incipere ab essentia temporum anni idest a qualitatibus mutatis respectu qualitatum temporibus essentialiter attributaru₃. Dicimus enī yemem essentialiter frigidam esse ⁊ humidam quia yems in essentia propria ⁊ natura ꝯsistens has requirit qualitates. Secundo notandum ypo. notant ab yemis mutatione inchoasse pro quanto dubium videbatur vtrum propter talem vel talem yemis veris ⁊ cōplicationem alique in estate accidérent passiones ad quod manifestandum presentem proposuit affo. nichilominus tamē ⁊ propter certas dispositiones autumpnum lapsum yeme moderante noui morbi estate contingere possunt.

que quidem mutatio

Nunc facit ꝙ dictum est dicens hanc mutatione₃ veris. s. ad austri naturam preuenisse. tñ pter nām Unde estate tantum dictum est febres acutas ⁊ dissinterias ⁊ obtalmias fieri quod dictum habitū est in vno notato notando ꝙ si hec mutatio veris ad austrum magna fuerit etiam ad calidum potissimum. consequitur putrefactonem ⁊ horum morborum in vere generatō non expectando estatem. si etiam ver extiterit temperatum ipo corpus ex hyeme lapsum moderante. non consequentur morbi ⁊c

quarum causa est.

Nunc Gali. facit ꝙ dictum est ⁊ primo nos ad librum de aere ⁊ aqua ⁊ regionibus remittit Secundo nos ad secundam epidimiarum particulam remittit ibi. secunda. Idem in secunda particula epidimie. De prima dicit ꝙ causa euentus harum passionum monstrata est ab eodem ypo. in libro de aere ⁊ aqua ⁊ regionibus sic dicente. Si yems sit sicca ⁊ borealis. ver vero austrinum ⁊ humidum necesse est febres acutas estate fieri ⁊ quidem subito succedente estate necesse est subsequi obtalmias: Estiuo enim tempore veris pluuijs humectata terra austris que supple veris calorem estati duplicantibus ventrium non desiccatis humiditatibus nec supple cerebri notabiliter humiditate mutata necesse est febres acutas subsequi ⁊ maxime flegmaticis dissinterie vero sequūtur his flegmaticis. ⁊ alijs natura humidis ⁊ mulieribus que ypo. in estate nasci concessit in libro de aere ⁊c. que explanabo ibidem

Notandum ex parte accipi causam generationis morborum horum estate ⁊ affo. nam propter ver humidum scilicet totum in principio estati est multa humiditas. Item duplicatur caliditas ad bonum ſſᵐ non quidem quia fiat dupla intensiue necessario sed duplicatur quia intenditur a duplici causa ꝑcedcens primo enim merito nature estatis. Secundo merito austri precedentis in vere. Unde nō de siccatis ventribus quia concauitatibus ī quibus nutrimenta reperiuntur ⁊ humiditates. non diminuta etiam humiditate cerebri notabiliter. propter ex vere multas reseruari superfluitates necesse est sub sequi febres acutas propter supple putrefactionem uehementem maxime flegmaticis ī quibus maxime habundant humiditates in quibus etiam virtus est debilis pro residuo putrefactioni: in sanguineis etiā febres accute sunt apte fieri immo acutiores ꝙ flegmaticis: quia tamen virtutem habent fortiore₃ minus eius febres acute contingent. vel maxime contingunt flegmaticis febres acute ⁊ aliquando morbi similes. Item dissinterie maxime contingunt eis. ⁊ mulieribus propter preassignatas causas.

Idem in secunda particula.

Nunc Gali. facit ꝙ dictum est ⁊ sine diuisione ulteriori fieri posibili sic dicit ꝙ etiam ꝙ in secundo libro vel particula epidimiarum dixit quasdam corruptiones idest quosdam morbos ex corrupta materia procedentes nasci estate in ciuitate craton natis tunc in corporibus quibusdam pustulis nominatis ignis sacer quod dictum sic ordinauit ypo. in primo libro: Nam in ciuitate craton tempore estiuo fuit in illa pluuia estate existente calida ⁊ cum ventis austrinis in quo libro ypo. nonstrauit causam pustularum fuisse materia₃ supple illo tempore genitam. Nam tunc complexio aeris mutata fuit ad qualitates putredinum effectiuas ⁊ festinantur maxime corporibus putredini apparatis sicut etiam in libro presenti dixit ypocras quod isti morbi nascētes humidis temporibus sunt febres longe fluxus uētris ⁊ putredines ⁊ hoc est dictu₃ supple affo. xvij. Egritudines vero in pluuialibus. ad hos efficiēdos morbos caliditate plus humiditate operāte. his tñ vtrisq₃ qualitatibus concurrentibus ita fortiter vt in ciuitate craton cito fiunt putrefactōnes yems etiā sicca ⁊ borealis quibusdam corporibus efficit. ide₃ non quidem idem quia eundem morbum: sed idem quia egrotare facit. nam boreas facit trāsire ex asperat guttur constipat ventrem facit dissuriam orrores dolores costarum ⁊ pectorum vt habitu₃ est illa parte affo. sexto. Si vero boreales fuerint. ⁊ ꝑ parte colligitur affo. xviij. Cotidie vero constitutiones. Item dicit ypo. ꝙ si tempus fuerit siccu₃ minus ⁊ infirmatiuum pluuiali minusq₃ mortiferū vt patet affo. xvi. constitutiones anni omnino quidem sicce. yemem tamen siccam ⁊ borrealem voluit esse nocentem. non dᵒ vt febres generet aut dissinteriam: Notandum primo ex principio partis concipitur quod morbi prehabiti contigerūt estate propter caliditatem ⁊ humiditatem quod suo simili confirmatur exemplo propter id quod ī cratō

contingit ciuitate. ¶ Secundo notandum propter iuuenes q reperiuntur ista nomia ignis sacer ignis persicus carbunculus pruma antrax. Ignis sacer aliquando importat maximum appetitum ad venerez vt ista incensio appetitus putetur diuinam conseq̃ influentiam. vnde fingunt poete aliquos sagittatos a cupidine de quo igne sic loquitur Seneca in ypolito. Sacer est ignis credite lesis hic tamen ignis sacer vt colligitur ex alia translatione uidetur importare idem q carbunculus. Unde habet littera alterius translationis carbunculi: Carbunculus est pustula ex materia colerica adusta proueniens differens ab antrace ex malicia materie ꝛ profunditate Est enim materia antracis adustior ꝛ venenosior ē etiam magis antrata seu abscondita in profundo ideo antrax quasi ab antro in quo est contenta materia que vero sit differentia inter ignem persicum ꝛ prunam manifeste colligitur ex tertia quarti. ¶ Notandum vltimo hanc partez etiam esse tactam in q̃ allegat ypo. in affo. ad ostendendum q primo morbi contingunt in corporibus dispositis ad explicandum etiam q licet in hyeme ꝛ tempore humido nō contingant morbi quos dixit venire estate alij tam̄ morbi contingere possunt q̃re vo nō veniant yeme tactum est. quare vero non veniant vere australi statim tangetur in parte

quare autem:

¶ Nunc Gali. satisfacit dubio ꝛ diuiditur in tres secundum numerum trium intentorum ex quib⁹ ad dubium respondendo apparebit ibi secunda q si totum ver sit humidnm. Tertia ibi quod si superueniente estate: Dubium sub hac forma proponitur hyeme enim frigida ꝛ sicca vere vero austrino ꝛ humido succedente videtur morbos debere generari in vere hūs vtrisq; temporib⁹ a propria natura mutatis ¶ Pro dubio ergo in parte prima dicit Gali. q causa quare non contingant morbi i vere austrino ꝛ humido succedente est: quia yems frigidior fuerat ꝛ siccior: vnde corpore infrigidato ꝛ per hyemem exiccato non solum non infirmatur corpus in vere: imo liberatur a passionibus que solite erant vere contingere etiam a vere aliquando taliter iuuatur vt ad deperditum reducatur temperamentum. ea propter nos monet ypo. non solum anni presentes horas inspecturos immo ꝛ preteritos ex qua summa patet responsio ad dubinm. Nam i uere non fiunt morbi vere ꝯtemperante indispositiōes corporis productas per hyemem. ¶ Indisposita enim corpora ad frigidum ꝛ siccum humiditate ꝛ caliditate temperantur que summa etiam colligi potest. secunda primi doc. secunda capitulo octauo ad principium satis. Notandum primo q pars continet veritatem quantū ad aliquā ptez veris ꝛ non quantum ad totum ver: toto enim calido existente ꝛ humido vt dicetur in parte sequenti corpore mutato ad calidum ꝛ humidum vltra temperamentum succedente estate ebulitiones fient ꝛ putrefactiones.

¶ Secundo etiam notandum q talis reductio ad temperamentum non est reductio ad temperatum precise ita bonum sicut primo cum horum temporum distemperate qualitates virtutes prostrauerint corporuz ex ista sententia colligitur etiam superius habitum q licet absolute sit melius tempora suas obseruare naturas. alicui tamen corpori aliquādo melius est aliquod tempus non suam seruare naturam

¶ Quod si totum uer:

Nunc ponit propositionem secundam vel intentum dicens q si totum ver sit humidum mutabit ꝛ vt prius sit dictum in contrariam dispositionem habite dispositioni per yemem quia mutabitur ad calidum ꝛ humidum vbi yeme fuerat frigidum ꝛ siccū diuturnitate tamen veris humido ipso a mittente. temperamentum in humiditate ipsum reuerti oportet. ex quo patet afforismum continere veritatem toto vere existente humido.

¶ circa partem quereret aliquis qualis dispositio insit corporpori yeme existente frigida ꝛ sicca ꝛ vere existente temperato: Respondendū q corpus ad frigidum declinabit ꝛ siccum. Nam si sumatur corpus temperatuz yems temperata ꝛ uer temperatum: corpus in vere permanebit temperatum: ergo yeme existente frigida ꝛ sicca ꝛ vere existente temperato corpus ad frigidum in vere declinabit ꝛ siccum. antecedens notum est cuilibet consequentia tenet quia per hyemem frigidam ꝛ siccam mutabitur versus frigidum ꝛ siccum ergo succedente vere temperato minus permanebit in temperie quam si yems fuisset temperata ergo hoc modo ad frigidum plus declinabit ꝛ siccum.

¶ Quod si superūeniente

Nunc Gali. facit q est dictum: dicens q si estate superueniente appatum sit corpus putrefactioni hec apparatio causa sit obtalmie ꝛ dissinterie: terra enim adhuc existente humida ventis adhuc non spirantibus qui spirare solent in diebus canicularibus hoc tempore inter estatis initium ꝛ dies existentes caniculares febres acutas consequi necesse est putrefacientibus humoribus ex dominio caloris ꝛ humiditatis. vnde dissinterie causantur ꝛ obtalmie. Ex qua sententia patet responsio ad questionem pz etiaz verificatio affo. pro parte.

¶ hec enim contingunt.

Nunc Galie. affo. dearticulando verificat⁹ ꝛ sic procedit. primo explicat morbos contingere maxime quibusdam corporibus naturaliter dispositis ad eos aut preter naturam. ¶ Secundo ponit morbos quosdam quibusdam accidere corporibus secūdum quandam dispositionem sexualem. Tertio īfert modificationem ratione naturalis complexionis aut preter naturam. ¶ Quarto ponit modificationem ex conditione temporum. Quinto incipit corpora in quibusdam etatibus a dispositione hoꝝ morborum ibi. secunda Dissinteria vero. Tertia. ibi. ¶ Inde ergo dixit flegmaticos ibi quarta. Qui morbus necesse quarta. ibi. Quod si non mortalitas. De prima sic dicit quod isti morbi contingunt secundum quod membra recipientia humores sunt

vicina humoribus exemplum supplendo sententiā
oculi enim paciuntur obtalmias tanq̄ membra vi
cina humoribus capitis: quare vero oculi potius pa
tiantur quam membra viciniora liquet ex preha-
bitis contingunt etiam hȳ morbi secundum diversi
tatem corporum in complexionibus obtalmie tamē
sunt naturales omnibus habentibus oculos debiles
⁊ non fortes: cum supple propter debilitatem oculo
rum ⁊ vicinitatem a capite fluant humores ad ocu-
los debiles. ¶ Notandum hic tamen quod stante
paritate debilitate oculi rariores calide complexio
nis existentes ⁊ humide dispositiores sunt ad obtal-
miam recipiendam nota est causa.

dissinteria vero.

¶ Nunc facit quod est habitum dicens ꝙ dissinte-
ria fit in habentibus complexionem naturaliter hu
midam ⁊ maxime in mulieribus supple naturaliter
humidis cum sint etiam humide supple ⁊ sexualiter
sicut testatur ypocr. supple eis maxime accidere dis
sinteriam: eo ꝙ materia supple humida seruata a
prehabitis temporibus in estate inficitur supple per
viam putrefactiōis a caliditate estatis ⁊ fit salsa vn
de etiam sua salsedine exasperat ⁊ vlcerat intestina
⁊ causat dissinteriam maxime in mulieribus vt est
dictuȝ quia sunt humidiores masculis. sola ergo pu
tredine inflammata in hȳs corporibus corpora hu-
mida dictos morbos patiuntur. nam humiditas est
quasi materia putrefactionis. caliditas autem est cā
efficiens: merito ergo supple corpora humida esta-
te succedente incurrunt putrefactiones cuȝ habeant
materiam vt humiditatem ⁊ efficiens seu caliditatē
estiuam. humiditas ergo precedentis aeris supple
non permittens desiccari humiditates corporum fit
iuuans causa putrefactionis. Notandum primo
quod non solum in mulierib⁹ ⁊ humidis natura seu
preternaturam dissinterie possunt causari immo etiā
infectiones cutis ex salsa seu alia materia putrefac-
ta procedentes. verum quia materias superfluas
natura conatur expellere ad loca maxime expulsio
ni deputata vt intestina ideo hac sola materia sua
salsedine idest sui acuitate aqueam humiditateȝ sal
sante exasperante ⁊ excoriante intestina dissinteria
causatur ⁊ tenasmon. ¶ Notandum secundo hoc
etiam probabiliter magis contingere in humidis p̄-
ter naturam: aut virtute in eis humiditate preter
naturam prostrationi facta. Tertio notandum
humiditatem non esse veram mariam putrefacti-
onis non ē ei putrefactio forma inherens humidita
ti sed est quasi: quia sicut materia: sicut enim agens
agit transmutando materias ⁊ ipsam disponendo.
⁊ taliter qualificando. sic etiam caliditas agit in hu
miditatem idest corpus humanum faciendo ipsum
ebulire ⁊ corpus humidum extraneando. caliditas
autem est causa efficiens putrefactionem extranea
existens: non quidem quia extrinseca semper sed ex
tranea quia non regulata ⁊ a virtute directa vt cō
ueniens instrumentum immo vt inconueniens ad
seruandum virtutem ⁊ producendas operationes:
quia tamen contingit pluries caliditatem extrinsecā
vt nos continentis aeris esse causam putrefactionis.
aut saltem manifestius ideo quarto methaurorum
dictum est ad principium putrefactio est corruptio
proprie ⁊ innate caliditatis ab aliena caliditate hic
est que ambientis. ¶ Ultimo notandum ꝙ licet pro
babiliter aliquo viro aliqua mulier esse siccior po-
sit posita tamen paritate eorum que comparantur.
Galieni dictum continet veritatem. comperato eni
colerico viro ad colericam mulierem ⁊ flegmatico
ad flegmaticam ⁊ cetera cuius signuȝ est maior mol
licies mulierum maior etiam nuditas pilorum.

Inde ergo.

¶ Nunc Galie. infert corpora naturaliter humida
bis fore parata passionibus dicens ꝙ ergo prop-
ter prehabitam causam dixit ypocras flegmaticos
pati pluries febres aut secundum aliam punctuatio
nem pluries febres cum corpora eorum sint humi-
diora. quibusdam enim putrefacientibus humori-
bus ⁊ in his remanentibus febres generantur ex his
enim dissinterie ad intestina exeuntibus. Notan
dum ꝙ corpora flegmatica secundum lr̄aȝ primā
patiuntur pluries febres propter diuersitatem hu-
morum qui putrefiunt quamuis enim abundent ma
xime in flegmate potest etiam putrefieri sanguis ꝓ
pter eius nimiam humiditatem. potest etiam fleg-
ma propter caliditatem estiuam ⁊ vernalem ad co
lericam deduci naturam vt febres ex distinctis cau
sentur humoribus. secundū etiā ꝑm punctuationeȝ
plura flegmatica corpora ad differentiam flegmati-
corum parum lapsorum vel eorum que taliter pre
seruantur euacuādo etiam vt non egrotant quia ta-
men plura sunt flegmatica multum lapsa aut non d̄
bite recta ⁊ preseruata. ideo plura patiuntur febres
Sed statim licet querere an sanguinea plus patian
tur. Hic potest vtraqȝ teneri via. ¶ Pro nunc di-
cendum ꝙ calida ⁊ humida paratiori sunt vt colli-
gi potest ex sententia octaua terapen. ad finem ⁊ p̄
ma quarti capitulo secūdo de preparatis ad febres
his in humiditate habūdantibus ⁊ caliditate. sic etiā
intelligendum de calidis preter naturam ⁊ humidis
Notanduȝ secundo notanter esse dictum si ex
eant per intestina: cum hee materie putride possint
per alias regiones expelli: quamuis probabiliter na
tura forti pellantur ad loca expulsioni maxime de
putata vt intestina. et supponendum etiam est ꝙ
causantur dissinterie nisi intestina fuerint fortia ⁊
has salsas materias cito expellentia. De febribus
autem non est sic. Cum enim febriente corde febri-
at corpus ⁊ non febriente non febriat: vt colligitur
primo de differencijs febrium: ⁊ cum contingat in-
distinctis membris existentem materiam calidita-
tem in corde accendere. ideo contingit pluries cau-
sari febrem quam dissinteriam. continuam dico vel
interpolatam pluries tamen continuam propter hu
mores pluries ⁊ pluries i venis superabundare.

¶ Quiȝ morbi.

Nunc facit ꝙ est tactum dicens quod necesse est
per totam estatem hos morbos esse. vt non reuer-
tar. causa est in promptu. corpore propter nimiā
humi ditatem veris tota estate satis humido rema

nente caliditate etiam in estate perseuerante subdit: Gali. per totam estatem sunt et cetera. ¶ Si vero superueniat supple aeri aliqua mutatio in diebus canicularibus. Et quare dixit Galienus in diebus canicularibus. quia in his diebus ut declarabitur quarto afforissmoruꝫ affo. quinto Est caliditas vehemēs ideo tunc maxime est apta fieri putrefactio. Si ergo illis diebus fiat mutatio aeris corpora defenduntur a putrefactione: non quidem quin etiam facta mutatione in alia parte estatis nō etiam defendantur corpora a putrefactione. sed per hanc mutationem defenduntur a vehementi putrefactione: illis diebus fatigabili. aut forte ꝙ illis diebus propter constellationes quas ignoro aut propter fortissimas euaporationes probabile est consequi vehementes pluuias refrigerentes aerem. vnde dixit Y in libro de aere ⁊ aqua ⁊ regionibus ꝙ dissinteria fit mulieribus ⁊ natura humidis supple stante casu afforis. Et subdit Ypocras hic si post dies caniculares veniat tempus hyemale idest frigidum vel pluuiale idest humidum ⁊ succedant venti perflaturi illo tempore idest valde flaturi illo tpe morbi quos credamus venturos sunt cessaturi supple propt̄ causam assignatam. ⁊ erit autumpnus sanior cuius causa est quia non ita adurentur materie in estate. autumpnus etiam non erit tante siccitatis. materie ergo recluse in autumpno non erunt ita male.

Quod si non mortalibus

¶ Nunc facit quod est habitum dicens quod si non supple fiat aliqua mutatio speranda est mortalitas pueris ⁊ mulieribus supple secundum plurimum et pluribus propter nimias humiditates ad putrefactionem corpora disponentes: Dicit vltimo quod iuuenes sunt remoti ab his infirmitatibus supple respectu precedentis estatis: propter supple eos fore sicciores ⁊ plus remotos a putrefactione ⁊ superfluitatibus attamen quicunqꝫ pueri euasuri sunt a morte sine dubio supple secundum plurimum cadant in quartanam. resolutis partibus subtilibus ⁊ calidis ⁊ humoribus per viam adustionis in melancoliam transeuntibus. ⁊ postea transmutantur in ydropem primo multa melancolia fortiter splenem oppillante. vt inde debiliter epar primo quidem splene non debite expurgente epar a melancolia iterum etiam splene ad stomachum materiam melancolicam trāsmittendo vt stomachus debilitetur. quare tamen fiant hee passiones ⁊ qualiter fiant explanandum. subiunxit ypocratem in libro eodem. ¶ Pro parte notandum ꝙ primi senes adhuc sunt remotiores ab his infirmitatibus propter remissionem caloris ⁊ humiditatum quamuis vltimi senes propter nimias humiditates multiplicatas hos possent incurrere morbos ⁊ cetere.

hunc autem:

¶ Nunc exponit hanc partem necesse est dicens ꝙ ipse exposuit hunc totum afforissmum nisi hanc partem necesse est quam partem similiter posuit in libro de aere ⁊ aqua ⁊ regionibus quam dᵒ certificauit rationibus ⁊ inuestigationibus rerum naturalium quia causarum ⁊ effectuum ⁊ non solum experimento. Naꝫ quotiens viderit hoc ⁊ in quot ciuitatibus. forter enim vidit bis vel ter vel quater in vita sua aut parum amplius. ex qua supple visione non potuit certificare prehabitum afforissmum. Nam si tu videris quinque vel sex homines quacū ꝙ medicīa volueris moueri ⁊ ex hoc cōcludere volueris experimento omnes moueri posse hoc supple notabiliter poteris facere. non ergo dixit Ypocras necesse est nisi pro quanto hoc consequitur experimento quod falsum est propter prehabita: dixit ergo necesse est scilicet ex ratione ⁊ inuestigatione rerum idest causarum et effectuum naturalium que autem sint iste rationes ⁊ que non etiam causa patuit verificando aforis. ¶ Notandndum ꝙ ex parte concipitur ꝙ ad causandam experientiam requirit̄ comprehensio non paucorum particularium immo plurium vt ex pluribus de aliis paucioribus coniectura sumatur. Secundo notandum quod nec paucis visionibus credendum est: nec soli experimēto dicto Galieno quinto interiorum ad finem in auctoritate allegata. Nam qui solis experimentis sine ratione vtuntur non possunt ea que raro contingunt congnoscere nihil enim sue menti accomodant nisi que multociens probauerunt.

dubitatur utrum uer possit esse in tā

tum calidum ⁊ humidum vt sua caliditate ⁊ humiditate borealis yemis frigiditatem superet ⁊ siccitatem. ¶ Negatiue arguitur sic hyems est naturaliter humida igitur ver sua humiditate non potest superare siccitatem antecedens notum est consequentia tenet. quia tunc siccitas hyemis cum sit condisconuenientia nature hyemis non autem humiditas veris veri. erit siccitas hyemi maior lapsus: iuxta afforissimum trigesimum quartum secunde particule eius commentum cuius initium. In morbis minus. ¶ Item de caliditate arguitur sic. hyems est naturaliter frigida: ver vero naturaliter tēperatum. ergo hyems permutata ad frigidum ad frigidius poterit permutari quam possit ver ad frigidum. antecedens est omnium auctorum nostrorū tempora complexionantium. consequentia tenet: Nam qualiter se habent distemperate complexiones corporum ad complexionem temperatam: taliter ⁊ distemperata tempora respectu temperati nūc corpus frigidum magis est labile ad frigidum quaꝫ temperatum ad calidum. primo temperato non inclinato ad aliquod extremorum. Secundo probatur sic quia corpus frigiduꝫ similiter est labile ad frigidum sicut calidum ad calidum lapsu existente proportionabili: igitur corpus frigidum est magis labile ad frigidum quam temperatum ad calidum consequentia tenet quia temperatum vt est notum est minus labile ad calidum quam sit calide ad calidum. Consimiliter ⁊ yems magis erit labilis ad frigidum q̄ sit ver ad calidum quod fuit vnum ex intentis. ¶ Secundo arguitur sic tempus veris tem

pore hyemis est brevior ergo non potest tantum calefacere et humectare quantum hyemis infrigidare antecedens est ex auctoritatibus concessum communiter: consequentia tenet quia ceteris paribus agente in pluri tempore applicato passo intensior producitur effectus ¶ Ad oppositum videtur esse afforismus et commentum. Pro dubio hec prima propositio supponatur: aer est naturaliter calidus et humidus hec suppositio secundo de generatione sumitur ¶ Supponendum et secundo simplex aut mixtum mobilius esse ad intensionem qualitatum conformium et naturalium suppositio etiam satis nota est propter tale simplex aut mixtum taliter alteranti repugnare minus Tertio supponendum ceteris paribus calefactivum fortius esse in calefaciendo quam infrigitativum in frigidando. Hec propositio persuadetur ex communi concesso caliditas activior est frigiditate ergo consequentia tenet quia agens ceteris paribus cum fortiori et activiori instrumento etiam est in agendo fortius ¶ Ex istis propositionibus infertur hec conclusio. Aer est mobilior ad caliditatem et humiditatem quam sit ad frigiditatem et siccitatem. proppositio sic persuadetur: aer est naturaliter calidus et humidus per propositionem primam ergo per propositionem secundam mobilior ad calidum et humidum Secunda conclusio principalis de facto aer plus movetur ad siccitatem quam humiditatem respectu humani corporis. propositio patet propter aerem estivum de facto plus exiccare et resolvere ad experientiam quam humectet aer alterius temporis. ¶ Tertia propositio est hec non est bene demonstrabile aerem de facto secundum tempora anni plus mutari ad calidum quam ad frigidum vel econtra estate enim et hyeme suas naturas observantibus quam extreme ponitur estas calida tam extreme frigida ponitur hyems. Quarta conclusio est hec mutatio veris ad calidum et humidum minus est absolute preter naturam corpori humano quam ad frigidum et siccum hec propositio persuadetur uno fundamento communi supposito quod homo declinet ad calidum et humidum: quod suppositio arguitur sic caliditas et humiditas sunt conformiores et naturales magis igitur etc. consequentia tenet per secundam preambulam propositionem. ¶ Quinta propositio est hec ver potest ita mutari ad calidum et humidum intensive et gradualiter sicut hyems ad frigidum et siccum. hec propositio sic persuadetur. ubi contingit fieri estivum ex parte caloris contingit etiam fieri valde humidum ergo antecedens notat experientia quamvis rara: consequentia tenet cum primo caliditas estatis equiperetur frigiditati yemis cum etiam propter innumerabiles pluvias aer veris ad multam possit advenire humiditatem. Sexta propositio est hec. licet ver non mutetur ad tantum gradum caloris et humiditatis ad quantum gradum frigoris mutatur hyems: tamen potest esse tantum mutatum preter naturam et plus. propositio nota est cuilibet propter lapsum aliquem a temperamento veris esse tanto preter naturam vel quanto gradus frigidioris additum hyemi est preter naturam hyemi. ¶ Istis positis patet responsio ad obiectum primum dicendo ad punctum quod ratio non concludit. aliud nisi quod aer hyemis ad maiorem possit devenire frigiditatem quam aer veris ad caliditatem cum hoc tamen stat quod aere hyemis deveniente ad aliquam frigiditatem preternaturam ad tam intensam caliditatem devenire possit ver. licet non ad quamcunque frigitatem deveniente hyeme ad tantam caliditatem ver devenire possit: vel dicendum ad unum punctum quod aer in vere quamvis dicatur temperatus ad calidum tamen declinat et humidum quibus labi potest facilius

Ad secundum punctum tempus veris est brevius primo dicendum quod verum est naturaliter se habente. si tamen a sua propria natura mutetur contingit oppositum concessum etiam ad dubium.

¶ Secundo dubitatur utrum yeme existente sicca et boreali vere vero austrino et pluviali febres acute generentur estate quod sic per afforismum et commentum. Negative arguitur: febres generantur propter tempus fuisse humidum ergo non debent generari acute consequentia tenet per afforismum octavum antecedens colligitur ex commento: ¶ Pro dubio respondendum non universaliter esse verum quod in tempore sicciori morbi generentur acutiores: propositio arguitur sic: quia in tempore temperato non generantur morbi acutiores quam in tempore humidiori. Secunda propositio est hec propter tempus fuisse humidum de per accidens sequitur generatio morborum acutorum: propositio patet propter reperiri materiam minus regulabilem a natura et magis ebulibilem a caliditate intensa qualis estiva. unde si tempus fuisset minus humidum ita fuisset paucificata materia quod non fuisset factus morbus: sed si ponamus paritatem quantitatis materierum in tempore calido et humido preter naturam. Et sic calido et sicco: acutiores causabuntur in calido et sicco. ¶ Isto concluso patet solutio ad obiecta non discurrendo per ipsa.

Ultimo dubitatur sine argumentis ¶ Utrum si estas non servet naturam propriam veritatem contineat afforismus breviter dicendum quod si non servet naturam propriam ut tangit Galienus in commento quia mutetur ad frigidum et siccum sic afforismus non continet veritatem. Sed si mutetur a natura propria ad calidum et siccum vel ad calidum et humidum adhuc magis verificatur afforismus.

Si autem austrina hyems et pluuiosa fiat. uer uero siccũ et boreale: mulieres quidem quibus ad uer partus inest Ex omni enim occasione abortiunt si uero genuerint inbecilles et morbidos pariunt pueros: ut aut statiʒ resoluantur: aut tenues et morbidi uiuant existentes: aliis uero iunioribus quideʒ dissinterie et obtalmie fiunt sicce: senioribus uero catarri celeriter dissoluentes.

Presens afforismus sic continuatur ad precedentem. Postq̄ ypo. in presenti affo. tetigit effectus ꝛ morbos qui consequntur hyeme boreali ꝛ vere austrino in presenti affor. tangit effectus ꝛ morbos qui consequuntur hyeme austrinali ꝛc. Et vere boreali. ꝛ continet presens afforissmus duas partes principales. primo tangit effectus q̄ mulieribus pregnantibus consequuntur. Secundo tangit effectus qui aliis corporibus contingunt etatiue ab inuicem separatis ibi secunda. Aliis vero iunioribus quidem. prima in duas secundum duplicem lesionem. Primo tangit lesionem mulieribus contingentem ꝛ fetibus. Secundo tangit lesionem solis fetibus contingentem ibi secunda. Si vero genuerint. In prima parte vult Ypocras istam conclusionem. Quod yeme existente austrina pluiosa ꝛ tranquilla vere autem sicco ꝛ boreali: mulieres pariture vere abortiunt ex qualibet leui causa: propositio arguitur sic: illo tempore mulieres sunt aborsure quo fet9 valde leduntur ꝛ ab aeris qualitate superantur: quo tempore etiaʒ mulieres valde debilitantur. sed in vere boreali hyemem austrinam consequente fetus debilitãtur ꝛ superantur ꝛc. ac etiam mulieres ergo propositio maior p tanto est nota. quia aborsus causatur vel propt̃ lesionem mulieris vel fetus vt notuʒ est ex duodecima tertij patet proppositio minor. Nam cũ propter hyemem austrinam pori mulierum latificati sint ꝛ per ꝯsequens etiã fet9 adueniente vere boreali propter sui frigoris intensioneʒ ꝛ passi debilitatem laxitatem ꝛ aperturam vehemẽs sequitur percussio ꝛ debilitatio cuius ratio sic sola cõclusio explicatur intextu. sed si yems sit austrina pluiosa ꝛ tranquilla ꝛ ver sit boreale ꝛ sic cum certe mulieres paritate in vere ex omni occasione idest causa supple leui abortiũt idest perdunt Sequitur textus.

si uero

Nunc ypo. facit quod dictum est ꝛ vult conclusionem istam. Mulieres paritiue ꝛ non abortientes pariunt pueros debiles ꝛ egrotatiuos conclusio probatur sic illo tempore mulieres pariũt pueros debiles ꝛ egrotatiuos quo tempore pariunt pueros cito morituros ꝛ ḡciles ꝛ morbidos existentes. sed tempore veris ꝛc. sic pariunt ergo maior est nota. patebit minor ex notatis huius rationis. primo conclusio explicatur in littera. secundo minor vt expositam conclusionis. ibi secunda vt aut statim resoluantur. Dicit primo sed si mulieres genuerint supple in debito tẽpore ꝛ partu tunc pariunt pueros debiles ꝛ egrotatiuos dicit secũdo supplendo sententiã q̄ sunt ĩbecilles ꝛ morbidi vt supple propter inbecillitatem ꝛ morbiditatem statim consumantur ꝛ moriantur aut viuant tenues supple ꝛ graciles ꝛ existentes morbidi.

aliis uero:

Nunc facit quod est dictum ꝛ continet partes duas. Primo tangit effectus corporibus iunioribus contingentes secundo senioribus vel decrepitis. ibi secunda Senioribus vero catarri. In parte prima vult conclusionem istam q̄ corporib9 iunioribus accidunt tempore taliter se habente dissinterie ꝛ sicce obtalmie conclusio sic persuadetur illis corporib9 hec accidunt in quibus flegma salsum multo tempore remanet in intestinis ꝛ i quibus colerice materie ad oculos transmittuntur. sed hoc est in iunioribus illo tempore ego maior est nota quia flegma salsum diu retentum in intestinis causat dissinteriam. ꝛ collerica materia defluxa ad oculos tempore frigido causat siccam obtalmiam apparebit minor in notatis cuius ratio sic in littera conclusio ponitur sed iunioribus certe fiunt dissinterie ꝛ sicce obtalmie.

senioribus

Nunc facit quod est dictum ꝛ vult conclusionem istã. Catarri cito interficientes accidunt corporibus seniorũ propositio arguitur sic: illis corporibus accidunt catarri cito interfitientes ꝛc: in quibus transeunt humiditates ad venas sub capite existentes prohibentes sensum ꝛ motum seu appoplesiam facientes sed senioribus hec accidunt ergo maior propositio patet per notitiam catarri de quo loquitur hic Ypo. minor apparebit ex notatis ꝛ cõmento cuius ratio sic in littera explicatur conclusio sed supple tempore sic se habente supple fiunt catarri citius interficientes senioribus quia decrepitis: Ad intellectum affloris. primo est notanda affo. concordia que habetur primo problemmatum probleumate nono ꝛ in libro de aere ꝛ aqua regonibus ypo. ꝛ. 17°: continentis ca°. de aere ꝛ. 5°. theorice Aliaba. illo ca°. accidentis ꝛ passiones ꝛ secũda ṗmi octaue ca°. in principio Secũdo est notanda affo. vtilitas est enim presens aforis. vtilis quantuʒ ad actum pronosticum ac etiam preseruatiuum vt enim ex littera euidens est scimus pronosticari quarundam dispositionuʒ preter naturã euentum. Secundo est vtilis quantum ad actum preseruatiuum. prestito eniʒ a ueris frigore pregnãtes esse lesibiles eis preapproximando calida a-

futuro lapsu eas possumus preseruare. Tertio est notanda affori. ampliatio: non enim solum austrine hyemi vero boreali succedente hic consequi possunt: immo etiam qnolibet pregnante valde calefacta causa frigida succedente idez consequi poterit. Quarto est notanda presentis affori. ad precedentem conuenientia et differentia: primo cum similibus qualitatibus vtrobiqz tempora mutentur: differunt vero vt est euidens Nam vbi prehabitus affori. hyemem siccam posuit et borealem ver vero austrinum hic hyemē austrinam posuit a boreale ver Quinto notandum litteraliter hyporatem intelligere per hyemem austrinam et pluiososam hyemem calidam denominatam austrinam aut propter flatum austri vel quia austro sit in calore similata potissimum denominatur etiam pluiosa propter pluuie copiam et humiditatem et per pluuiosam magnā humiditatis denotat habundantiam. Sexto notandum quod licet pluuia ponatur frigida propter tamen caliditatē austri pluuie frigiditatē superantem contingens est hyemem calidam esse et humidam. Septimo notandum q yems potest appellari calida vel respectu equalis ponderis vel respectu temporis tēperati quod est ver vel respectu hyemis temperate quomodocumqz exponatur affo. continet veritatem: cuius intellectum esse puto sm modum tertium: Notandum octauo quod yems potest appellari tranquilla quia quieta a flatu ventorū que expositio veritatem continet hoc modo vt hyemem non dicamus absolute tranquillam austris vt est habituz flantibus. sed comparatiue respectu hyemis borealis flatum habentis austeriorem. aut dicatur tranquilla et austrina quia similata austro in calore et humiditate non quidem quia flet auster in ipsa: erit autem tunc calida et humida aut propter vapores a locis calidis et humidis eleuatos. aut propter celestem influentiaz aut vlterius appellatur tranquilla non quia qnietum habens aerem sed quia in suis qualitatibus alteratiuis mitis est non frigoris intensi vt hyems propriam naturam obseruans. Nono notandū ver posse itelligi boreale et siccū. i. frigidū et siccuz l' respectu pōderis vel respectu suimet ppriā naturā obseruantis quomodocumqz intelligatur affori. cōtinet veritatem secundus tamen modus est ad littere intellectum. Decimo notandum quod non solum mulieres pariture in vere abortiunt. etc. immo etiam pariture in estate propter maximam lesionem eis contingentem ex vere et maximam fetuum exilitatem. quia tamen de pariturris in vere plus verificatur affori. plus fetu lesibili in exitu quam retento ideo de perituris in vere ypocras presentem proposuit affori. Undecio notandū q mulieres que pepererūt in hyeme saltem prope ver boreale etiaz leduntur ex vere propter causam que tangitur in commēto. ledunt etiā fetus minus tñ q geniti in vere ut est notum. Duodecimo notandum q mulieres etiaz impregnate in yeme austrino venientei etiā ver boreali leduntur ppter causā que colligitur ex cōmento et propter causam generalem quia corpora absolute non bene se habent quando tempora non suas obseruant naturas Notandum deciotertio q ponitur ex omni occasiōe in parte q occasio potest sumi dupliciter pmo communiter p quacunqz causa et potissimū effectiua q occurrit idest contra passum currit ad causanduz effectuz secūdo sumitur occasio p cōtraria causa intenti naturaliter vel debite: vnde occasio ab orsus. i. causa ob. i. contra naturalē generationē Notandū decioquarto q non est itentio ypo. velle q omnis causa sit causatiua aborsus requiritur enī ad producendū effectū certa pportio ad passum: ut colligitur secūdo de accidenti: sed intētio eius est q ex omni causa scilicz leui exteriori vel etiam interiori abortiunt mulieres. Notandum decioquinto q non soluz ex oī occasione vltra dispositionem aeris causat aborsus īmo etc. concurrente sola indispositione aeris d qua loquitur affo. multotiens abortiūt mulieres quia tamen leuis causa cum aeris indispositione ɔcurrēs mulieris facilitat aborsū iō d tali occōe loqtur affo. Notandum etiā affori. verificari secundū plurimū robustis exceptis mulieribus ac etiaz fetibus et debito regimine rectis. Notandum deciosepto propter iuuenes q abortire seu aborriri non est nisi fetum non debito tempore producere vel produci aut non debite dispositum imo mortuum vel monstruosum. in proposito tamen mulieres abortiunt quia producūt fetus mortuos et sic abortos idest a debito ortu separatos Notandum decimo octauo q si contigat fetus supple generari viuos sunt imbecilles quia debiles propter frigiditatem veris debilitantem calidum naturale eorum: vnde secunduz plurimum sunt complexionis frigide et sicce propter qualitates veris taliter alterantes. vel saltem habēt modicum de corpore calido vel etiam propter istas dictas qualitates: sunt etiam fetus morbidi quasi morbo apparati et frequenī subiecti propter debilitatem eorum sunt autem hijs vel alijs apparati morbis secundum aptitudinem cōplexionum eorū: aut propter dispositōnem causarum morbidarū vt a leui causa calida calesiant et frigida infrigidentur: Ex quo inferēdum nō absolute hunc canonem esse concedendū q faciliter a calido calefit est calidū etc. nisi multorum paritas supponat hoc illatū cuilibz potest esse euidens. Decimo nono notandum q istorum fetuum quidam nati stati moriuntur: et hoc secūdū vehemētiā ibecillitatis: qdaz viuunt tenues secūdū membra spermatica et totū viuunt etiā morbidi seu egrotatiui propt prehabita habētes tñ virtutē minus debilem quā stati post natiuitatuz morientes. Notandum vigesimo q p alios non debemus intelligere solum alterius sexus sed i diª alia a pgnantibus. vt sit sensus q d alijs qa nō pregnātibus et parituris accidūt ista: nō quidez quia etiā pgnantibus nō possint accidere ista: sed vult q alijs scilicet a pgnantibus et parituris non accidunt ea que dicta sūt sed q sequētur Uigesimo primo notandū q dissinterie qui

etiam senioribus accidere possint. quia tn̄ ē ra ro flegmate salso ex coriatio ꝛ colera non ita po tente reperiri in ipsis sicut in iunioribus. Ideo de solis iunioribus proposuit particulā per ipsos in telligendo iuuenes ꝛ senes primos. ❡ Notādū vigesimo secūdo ꝙ per obtalmias siccas vt col ligitur ex cōmēto intelligit obtalmias illas a qui bus nihil notabile effluit. quia nec notabilis lacri ma aut etiam lipa seu lipitudo cuius causa est ꝯ stipatio magna poroꝝ tunicarū oculi facta a fri giditate ꝛ siccitate veris. cuius etiam obtalmie sicce causa est colericus humor maxime in cere bro iuniori multiplicatus propter etiam hyemē precedentem austrinā retentus: propter frigita tem veris constipantem ꝛ ad oculum pulsus per viam constipationis exprimentis. Notandum vigesimo tertio vt sumitur ex commento ꝙ ca tarrus vt proposito spectat potest primo sumi se cundum locutionem communiorem auctorum ꝓ defluxu humiditatum a capite ad guttur ꝛ cana les pulmōis: ꝛ iste catarrus non est interficiens plurimum cito vt experientia notat. ❡ Sumit secūdo catarrus pro d̄fluxu humiditatum ad ori gines neruorum seu venas ꝛ arterias sub cere bro existentes per quas vitales spiritus a corde ad cerebrum deferuntur ex quo defluxu causat̄ appoplexia ꝛ cito mors Ad propositum sumit̄ catarrus secundo modo qui causatur maxime in senioribus propter virtutem eorum esse defecti orem ꝛ propter eos maxime abūdare in flegma ticis superfluitatibus. ❡ Ultimo notandum circa afforis͠. hic sumi resolutionem seu dissolutionem pro quacunq; corporis corruptione a qualicūq; causa proueniat.

Omplexiones temporum

Galienus cōmentando lectū affo. sic procedit. Nam primo presentē affo comparat ad precedētē vtriusq; po nendo intentionem. Secundo presentem afforis͠ cōmentando verificat ibi secūda Corpora enim eoꝝ in hyeme. prima in duas. p̄mo ponit cōpati ones secūdo intentionē ps secūda ibi. Jam vero diximus: de prima dicit sic ꝙ de presenti affori fecit supple seu posuit ypo. horum temporū quia hyemis ꝛ veris cōplexiones oppositas supple cō plexionibus suppositis per affo. superiorem in hoc enim affori. similauit ver hyemi superiore affo. supple dicendo ver esse siccum ꝛ boreale. assimilauit uero hyemem veri scilicet superioris in presenti hyemem calidam ꝛ humidam suppo nendo ꝛ austrinam de secunda dicit sic. Jam ipe dixit quia non fiunt hyeme fortissime egritudi nes idest acutissime supple existente sicca ꝛ borea li vt colligitur ex commento afforis͠. duodecimo hic vero dicit Galienus quia hyeme calida ꝛ hu mida existente vere autē frigido ꝛ sicco necesse sit homines quia viros supple ꝛ mulieres egro tare in vere ꝛ quia etiam fit necesse mulieres pa rituras in vere abortire ex eadem causa supple le

ni ꝛ sic patet partialis intentio affo. ac etiam Ga lieni pro parte.

❡ Corpora enim earum in hyeme.

Nunc Galie. cōmentando verificat affo: ꝛ di uiditur hec in duas quia p̄io cōmentatur ꝛ ve rificat primam partem. Secūdo secūdā illā: sci licet aliqꝫ vero ꝛ cetera ibi secunda homines gͦ flegmatici prima i duas primo commentatur ꝑ mam particulam prime partis principalis secun do commentatur secundā illā. scꝫ: Si vero ge nuerint ibi secunda Quos si viuos. De prima di cit sic continuando in sententia partē parti ꝙ ne cesse est mulieres parituras abortire ꝛc̄ q̄a cor pora eaꝝ in hyeme calida ꝛ hūida existente sūt humida rara ꝛ tenera supple superueniente er go vere sicco ꝛ boreali frigiditas aeris cito pēne trat ad iteriora ꝛ supple cito ergo fortiter ledūt mulieres vt abortire cogant̄ pueri etiam tempo re longo assuefacti aeri calido sup. ꝑ yemē calidā ꝛ austrinā. aere supple veris frigidi ꝛ sicci pene trante ad pueros per porositates matris ꝛ etiām a viis anhelitus ꝛ per inferiora cito percutiunt. ꝛ ledunt̄ imo abortiunt femine quia vel cito mo riuntur in ventre aut moriuntur quando exeūt.

❡ Quos si uiuos:

Nunc exponit partē dictam dicens sic ꝙ hꝫ geniti viui assuefacti magne mutationi aeris ca lidi in hyeme calida non possunt pati frigiditatē supple magnam succedentis veris borealis ꝛ sic ci supple: propter quod cito moriunt̄ aut uiuunt debiles d̄bilitati sup. a pric⁹ ꝑꝑt̄ mutatōes ueris

❡ homines:

Nūc Gali. exponit secundam partem princi palem ꝛ diuiditur in duas primo eius primam partem exponit secundo secundam. Senioribꝰ vero catarri ibi secunda Quod in fine huius di citur. Prima in duas primo Galienus exponit. istam partem secundo expositionem ypo. aucto ritate confirmat ibi secunda Quod hypocras te statur prima in duas. primo exponit hanc parti culam dissinterie. Secundo hanc obtalmie sicce. ibi. secunda. Ja calidis vero naturaliter ꝛ colert cis. Prima in quattuor. p̄imo tangit corpora q̄ bus accidūt dissinterie generaliter etiam explicā do causā secūdo tangit causam multiplicationis humoris ad quem dissinteria consequitur Ter tio tangit modum generationis ꝛ qualitatem hu moris adequate dissinteriam facientis. ❡ Quar to infert adequatum modum dissinterie vt fit in istis corporibus ibi secunda. Quod necesse est ibi Tertia quod autem flegma. ibi. quarta vñ ꝛ dis sinterie. De prima dicit sic quod flegmatici ho mines ꝛ maxime mulieres vt dictum est in pre lecto commento fiunt dissinterici supple in vere ea flatis a capite descendentis i uētrē seu i itestīa

De secūda dicit sic: q necesse est flegma supple augeri: nam cum capita in hyeme supple calida et humida impleantur flegmate: succedente uere frigido et sicco in initio cito infrigidantur: quare cerebro infrigidato nō potente cibum aut ꝓprium digerere nutrimentū transmutatur in flegma: sunt ergo supple multa flegmatica propter hyemem humidā precedentem et propter frigiditatem ueris: et supp. descendit hoc flegma ad īestina compresso cerebro ut spongia a frigiditate ueris. De parte tertia dicit sic q flegma genitum a nimia frigiditate est acetosum. Secunda eius propositio est ex nimio id est forti calore fit flegma salsum ex paruo calore fit flegma dulce aut insipidū. Quarta propositō ad propositum est hec flegma calidum quod generatur in capite in hyeme scilicet calida etc. necesse est esse salsum propter caliditatē hyemis. De quarta dicit sic q ideo causatur dissinterie: quia flegmate supple salso morante in intestinis sua salsedine intestina punguntur et ulnerantur: cā autem more flegmatis in intestinis est eius uiscositas.

in calidis uero

Nunc cōmentatur secundam partem et obtalmie sicce etc. dicens q corporibus naturaliter calidis et colericis fiet obtalmia sicca appellata sicca uel ab oculis transeunte: quam fieri necesse fuit: quia capite pleno existente humiditate propter hyemē uere succedente frigido et sicco clauduntur pori supple capitis et constipantur ut a capite exprimantur humores sicut spōgia plena aqua pressa a manu aqua exprimitur: humiditates tamen descendūt ad loca apparata: alia littera habet appropriata: habentes ergo oculos debiles patientur obtalmiam nō currē te supple materia obtalmie ad superfitiem supple exteriorem oculorum propter frigiditatem aeris et constipationem dicte superficiei: de alia parte dicit Galienus sic q ypocras testatur quod est dictum d̄ dissinteria et obtalmia in libro de aere aqua regionibus cum dixit q habentibus flegmatis dominiū accidit dissinteria flegmate a capite descendente et maxime mulieribus a quarum capitibus flegma ꝓpter suam humiditatem descendit et supple dixit colericis siccam obtalmiam euenire propter caliditatē et siccitatē carnis eoꝝ.

Quod in fine huius

Nunc exponit hanc partem senioribus: Et continet hec pars partes tres. primo exponit expositionem ueram. Secundo expositionem falsam quorūdam interpretum. Tertio suam auctoritatem ypocratis confirmat. ibi secunda. alīg huius: ibi tertia. Sed quod nos diximus. De prima dicit sic q h° dictum in fine afforismi senioribus etc. taliter subintulit ypocras in libro de aere et aqua etc. senioribus et decrepitis propter debilitatem uenarum sc̄ꝫ sub cerebro existentium et consumptionem idest resolutionem caloris earum ueniunt catarri: idō moriuntur cito uel in latere dextro patientur paralesim seu mollificationem. In loco ergo presenti nō sumitur catarrus pro descensu humiditatum a capite in canales pulmonis sicut solitum est intelligi: sed illum intelligit ypocras qui est descensus humiditatum a capite ad uenas existentes sub capite ideo bene additum in hoc loco celeriter interficientes: quia crisis huius cattarri est cita non omnium aliorum catarrorum diuturne solent esse crises. De secunda dicit sic q an expositores huius afforismi intelligunt catarrum humiditatem descendentem a capite ignitus et canales pulmonis ideo hanc particulam negatiuam non scribendo ponunt dicendo n̄ cito dissoluentes et confirmant hanc esse apponendā cum omnis catarrus sit frigidus: uel sic: cum om̄is catarrus frigidus tarde maturetur in senioribus ꝓpter eorum etatem idest debilitatem in sua etatē contingentem. Dicit tertio q illud quod dixit Galienus in prima expositione concordatur ypocrati in libro de aere aqua etc. ubi dixit cito moriunt̄ expositio ergo istorum non est tenenda.

dubitatur primo utrum morbi de quibus loquitur afforismus futuri sint uere uel alio tempore: q alio tempore arguitur sic. hyemē existente austrina et uere boreali estate humidi morbi causantur autumpno: stante ergo casu afforismi debent causari autumpno aut estate: añs est Auicen. secunda primi doctrina secunda octauo capitulo ad principium cōsequentia pꝫ qualitate estatis debente accelerare morbum: cum ergo procelletur ad autumpnum: ita et nunc debet procellari. Secundo arguitur sic: hyeme existente boreali et uere austrino morbi in estate causantur. ergo et hyeme existente austrina et uere boreali. añs uoluit afforismus duodecimus ꝯsequentia pꝫ cum per consimiles qualitates acceleretur corpus secundum casum presentis afforismi et prehabiti. Ultimo arguitur sic: unum tempus contrarium aliud corrigit ut est habitum. et secunda primi allegatum: ergo propter dictam constitutionem non causabuntur morbi: consequentia tenet cum hic sit temporum contrariorū complicatio. Ad oppositum est afforismus.

Pro dubio tenendū est q secundum casum afforismi hos morbos estate et autumpno possibile ē euenire: propositio probatur primo per afforismū uigesimum huius particule. Egritudines quidem. patet etiam propositio repertis causis estate et autumpno possibilitate etiam reseruationis ad autumpnum. Secunda tenenda conclusio est hec q hi morbi uere frequenter contingunt: hec propositio sit pro mente afforismi cum suis concordantiis: et patet propositio ex causis que sumuntur ex cōmēto

Tertia propositio pro solōne obiecti scd̄i sit hec non sic hyeme existente boreali et uere existente austrino possunt uere causari morbi sicut in casu p̄nti

patet propositio: nam caliditas ueris austrini min⁹ ledit corpora infrigidata ex hyeme boreali q̄ frigiditas ueris borealis ledat corpora calefacta ex hyeme. primo propter caliditatem esse corpori minus deformem propter etiam corpus ex hyeme borali esse condensatum constipatu3 ⁊ calori ualde resistēs. uer frigiditas ueris borealis ex deformiori corpori inuenit etiam corpora apparata passioni propter raritatem eis ex hyemis caliditate contingentem. Modus autem penetrationis caloris aut frigoris ad interiora. primo imaginabilis est fᵐ simplicem alterationem ad modum medicorum ut una pars frigida alteret aliam ⁊ sic ulterius. secundo per trāsitum uaporum calidorum aut frigidorum ad interiora aut earum consimiliter dispositorum. ¶ Quo posito patet responsio ad obiectum primum per p̄mam conclusionem. Patet responsio ad obiectum secundum per tertiam. Patet responsio ad tertium dicendo q̄ tempus contrarium excedens non facit temperamentum sed lapsum ut ex cōmento duodecimo colligitur.

¶ Secundo dubitatur sine argumentis quomodo hyems possit esse austrina. Et breuiter dicendum q̄ propter caliditatem austri flantis aut propter constellationem hyems potest esse uere calidior.

¶ Tertio dubitatur que constitutio anni sit peior an prehabita an presens. Et breuiter respondendum q̄ absolute prehabita est peior cum ad ipsam sequantur febres acute ⁊ uehementes putrefactiones: hec tamen pronitior est ad cañ. suos morbos cum eos causet uere ut colligitur ex cōmēto.

Quarto dubitatur de superfluitate affo. Nā si hyems est austrina intelligit pluuiosa ⁊ humida. Si uer boreale intelligitur siccum. Et breuiter dicendum q̄ hyems potest esse austrina etiam non pluuiosa uel dictum est ipsam esse pluuiosam ⁊ magna humiditas a copia pluuie denotetur. sic uer dictum est siccum ⁊ boreale ad denotandum excessum frigoris.

¶ Quinto dubitatur de quibus mulieribus intelligat affo⁹. Et breuiter respondendū q̄ de mulieribus cuiuscunq3 complexionis potest intelligi afforismus maxime tamen de frigidis aut calidis et extenuatis modicum habentibus calidum spumosum maxime etiam intelligitur de mulieribus parituris in uere q̄uis enim fetus sint debiliores in primis mensibus propter tamen conatum ad exitū ⁊ propter exitum dum pariture sunt ualde ledunt.

Sexto dubitatur circa commentum quō flegma acetosum generetur ex frigiditate nimia cū acetositas fiat a calido ut patet in aceto. Et dicendum breuiter q̄ flegma acetosum generatur a frigore nimio respectu dulcis ⁊ insipidi q̄uis enim respectu uitrei. Ad peccatum respondendum q̄ acetositas coniuncta acuitati generatur a calido ut dictum est in aceto acetositas autem coniuncta ponticitati aut siccitati potest a frigido generari ut patet de acetositate limonu3 agreste ⁊c̄. quomodo tñ generetur flegma acetosum habetur prima primi capitulo de humoribus.

¶ Septimo dubitatur utrum in complexione non colerica possit obtalmia sicca generari et sine obiectis. primo dicendum q̄ sic propter constipationem pororum oculi a frigiditate ueris contingentem in habentibus oculos debiles ⁊ caput plenum. Secundo dicendum q̄ maximo colerico contingere potest. primo propter frigiditatem corporis ⁊ cerebri: unde superfluitates ut lacrime ⁊ lipe non sunt apte in magna quantitate fluere constipatis buibus etiam poris multum a frigiditate.

¶ Octauo dubitatur qualis egritudo sit catarrus de quo loquitur ypocras. Et breuiter dicendum q̄ est modus apoplexie que causatur materia per constipationem frigoris a capite pressa ad arterias subecitas que appellantur uie spiritus per hos enim uitales spiritus a corde cerebro deferunt de quibus fᵐ sententiam afforismi presentis loquitur. Auicenna secunda primi doctrina secunda capitulo octauo ad principium quem modum appeplexie tagit Auerrois tertio colliget ad finem: aut causatur ista appoplexia oppilatis decursibus seu originib⁹ spiritus sensibilis ⁊ motiui: ut colligi potest prima tertij tractatu quinto capitulo de apoplexia ad principium. Notandum tamē q̄ q̄uis ypocras in presenti de prehabito catarro intelligat nihilominus ⁊ in tali constitutione accidere debent ueri catarri et corize causa est nota.

¶ Nono dubitatur quare accidat paralesis poti⁹ in latere dextro cū latus dextrum sit fortius ⁊ calidius ⁊ plus repugnans receptionem māe. Breuiter respondendum q̄ per latus dextrum non intelligit latus situatum in dextro sed latus conueniens ꝓportionatum ⁊ apparatum sicut dicimus mihi accidit hoc dextrum uel dicendum q̄ potius contingit in latere dextro: quia pars sinistra fᵐ plurimum est plena: ideo mittit materiam ad partes magis uacuam: prima solutio tutior est quia nondum facta paralisi pars sinistra nō uidetur ita plena quin multam possit recipere materiam factiuam paralisis uel dicendum tertio illud continere posse propter lateris dextri raritatem: prima solutio ut est dictum tutior est. ¶ Notandum etiam ultimo q̄ catarri etiam accidere possunt frigidis ⁊ humidis naturalit̄ aut preter naturam dispositis ut seniores dispositi sunt possunt etiam contingere in aliis etatibus: sed nō ita frequenter: ideo de illis tacuit afforismus.

Si uero estas sicca fuerit et borealis: autumpnus uero pluuiosus et haustrinus capitis dolores in hyeme et tusses :et brāce et corize fiunt.quibusdaꝫ uero et ptisis.

Presens affo.sic cōtinuat ad ꝑcedentes.postquam ypo.i precedentibus determinauit de effectib⁹ qui cōsequūtur hyeme ⁊ uere modo cōtrario cōplexionatis ultra dispositiones naturales.¶Nūc exequitur determinādo de effectibus qui cōsequūt estate ⁊ autūpno preter naturā cōtrarie cōplexionatis.⁊ diuidit p̄sens ps in duas partes prio tāgit effectus q̄ consequūtur estate sicca ⁊ boreali ⁊ autūpno pluuioso ⁊ austrino ⁊ in quo tēpore hi effectus cōsequuntur. Secūdo tāgit effectus qui cōsequūt his tēporib⁹ mō opposito se habentibus ibi secūda affo.xv.Si uero borealis.pria i duas pricipales.prio tangit effectus qui pluribus hōibus cōsequūtur.secūdo tāgit effectum specialē quibusdā hōibus specialit̄ cōtingētē.ibi secūda: quibusdaꝫ uero.in pria pte uult ypo. cōclusionē istā.ꝙ estate existente sicca ⁊ boreali et autūpno succedente pluuioso ⁊ austrino hyeme sequenti causant̄ dolores capitis tusses branci ⁊ corize.cōclusio sic probat̄ illo tempore causant̄ seu sūt apta causari ea que ponūtur in littera quo tempor̄ sunt apte reperiri cause hoꝝ.ſꝫ in hyeme estate existente sicca ⁊c.hee cause sūt apte reperiri.ergo maior notissima est.apparebit minor.cōclusio uero sic explicatur in textu.sed si estas fuerit borealis ⁊ sicca ⁊ autūpnus pluuiosus ⁊ austrinus dolores capitis ⁊ tusses ⁊ branci ⁊ corize fiunt supple in hyeme.

¶Quibusdam uero et ptisis.

Nunc ypo.facit qō est dictū ⁊ uult cōclusionē istam ꝙ stante hac anni cōstitutione ptisis causat̄ i quib⁹dam corporibus cōclusio probat̄ sic i illis corporibus causatur ptisis in quibus est apta reperiri causa ptisis.sed in quibusdā est apta reperiri cā ptisis ergo cōclusio sic ponit̄ in littera sed corporibus quibusdam causat̄ ⁊ ptisis.¶Pro intellectu affo.ē primo ponēda affo.cōcordia que habetur prio ꝓblematū ꝓblemate.x.⁊.xvii.continentis ca.de aere pluries allegato ⁊.v.theorice aliabatis ut supra ⁊ secūda primi doc.secūda ca.viii.ad meᵐ cap. Secūdo notāda est utilitas affo.est enī presēs affo. utilis quātum ad actū ꝓnosticū ut euidēs ē est etiaꝫ utilis quantum ad actū preseruatiuū.corpora enīꝫ parata ad hos morbos possumus p̄seruar̄ ꝑeuacuādo ipsa.scita causa horū morboꝝ ex noticia p̄ntis affo.¶Tertio ē notanda amplō.cōtinet etiaꝫ hic affo.ueritatē si res nō naturales ꝓportionate tēporibus anni applicande corporibus cōsimilit̄ disponātur.ampliandū etiam est ⁊ dicēdū nō solū hos posse causari morbos sed etiā neutralitates his morbis ꝓportionatas. Quarto notandū litteraliter ꝙ ypocras per estatē siccam intelligit estatē secundū se totam aut secūdum maiorē ptem a propria natura i siccitate mutatam.¶Notandū quinto ꝙ p estateꝫ borealem itelligit estatē siccaꝫ ⁊ frigidaꝫ ꝑpter flatum boree.que appellatur sicca ⁊ borealis condistincta estati sicce ⁊ austrini de qua loquit̄ Auic.secūda primi doc.secūda ⁊ ca.vii.Ex quo pꝫ estateꝫ licet permutatā a natura propria i duabus qualitatibus mutatam tamē eē ad unam similē ut siccitatē ad aliam dissimilem ut frigiditatē.iō borealis dicta quaꝫ ex prehabitis memorando potestis ymaginari frigidaꝫ quia calidaꝫ remissius temperata estate aut etiā frigidam respectu autūpni aut respectu tēpatū ueris.ad infrigidandū cōcurrentibus cōstellationibus aut flatu boree.¶Notandū sexto ꝙ ypo.p autūpnū pluuiosū ⁊ austrinū itelligit autūpnū uehementis pluuie ⁊ austrinū quia calidū ꝑpter flatum austri ⁊ hoc uel secūdū se totū uel secūdū ptē maiorem.Si autē cōtingeret autūpnū esse aliqualit̄ pluuiosum ⁊ non uehementer ipso siccitatē estatis contempante ac etiam acuitatē humoꝝ ex estate relictoꝝ contingeret ipsum esse saniorem.ut patet secūda primi doc.secūda ca.quarto ad finē. Notandū septimo ꝙ morbi in littera positi prio nō cōtingūt i estate ⁊ hoc secūdū plurimū estate sua siccitate paucificante humores pn̄t tāmen estate hii contingere morbi per expressionē humoꝝ ex uere i capitibus reptoꝝ nō cōtingūt etiaꝫ hi morbi autumpno sequente ⁊ hoc secūdū plurimū autūpno primo cōtempante estatis siccitatē apertis etiam⁹ poris ut superfluitates nō ad superiora capitis imo inferiora capitis deriuentur.australi caliditate ad exteriora trahente nō multiplicant̄ etiā hi morbi autūpno multiplicatis potissimū humoribus ad fineꝫ autūpni et nōdū expl̄sis multiplicantur uero i hyeme suaꝫ seruante naturam aut a propria natura uersus qualitates cōsimiles.mutata uero hyeme ad calidum ⁊ siccū non sic hee cōtingerēt passiones ut ergo affo. cōtineat ueritatē ⁊ hos morbos ⁊ non sic alios hyeme cōcedamus cōtingere hyemem supponendū ꝓpriam seruare naturam ut tangit galie.i cōmento.

¶Notandū octauo notanter esse dictū capitis dolores prio propter diuersitateꝫ doloꝝ i capite cōtigentiū quoꝝ quidaꝫ cōphendūt totū caput ut est i galeata passione quidaꝫ mediam pteꝫ appellati emigranea aut dictū est dolores ꝑpter diuersitatē doloꝝ ex pte causaꝝ a quibus procedūt frigiditate enim hyemis cerebro ipressis humiditatibus extensioneꝫ pāniculoꝝ ab humoribus factaꝫ aut propter malam cōplexioneꝫ frigidam secūdū plurimū hii dolores poterūt cāri repletis capitibus ex autūpno austrino causant̄ etiaꝫ tusses plures quia aliqñ sicce aliquando humide defluxis humiditatibus a capite ad pulmonē ⁊ pectoralia quaꝝ quibusdā aliquādo expulsis tusses humide causantur eis uero expelli nequeuntibus sicce tusses subsequūtur.causant̄ etiā branci defluentibus ⁊ expressis humiditatibus ad fauces causantur etiā corize hiis defluentibus ad loca narium que propter sonitū corra appellate sūt ⁊ dicte corize. Notandum nono ꝙ per ptisim intelligit ypo.corporis cōsūptionē ex pulmonis ulcere cōtigētem defluētibus humiditatibus a capite ad pulmonem ⁊ tādē corrodentibus pulmonē.¶Ultio notandū notanter dictū eē quibusdā quia corporibus ptisi patis nō quidem quia branci corize ⁊ tusses nō requirant dispositiones passoꝝ uerū quia ptisis contingit corporibus debite ⁊ speciali in dispositione dispositis ideo dictū est quibusdam sed alie passiones dicte plus cōiter contingunt corporibus.

Jc complexiones estatis.
Galienus cōmentādo presentē affo. sic procedit nam primo cōparat presentē affo. ad pͥhabitū utriusq; sūmariā explicando intētionē. ¶ Secūdo tangit unā cōclusionē ad affo. requisitā. Tertio remittit nos pro quo rūdā determinatione dictoꝝ ad aliū ypo. librum. ¶ Quarta prehabitā repetit cōdictionē. Quinto tāgit affo: Iniam. Sexto pmittit estate aliā haben te cōplexionē ⁊ autūpno similiter nō morbos hyeme sed estate cōtingere: ¶ Septimo ostendit seu uerificat affo. usq; ad illam pte quibusdam uero et ptisis: Octauo uerificat illam partē ¶ 2° explicat nō acutiores hiis tēporibus cō tingere morbos. hoꝝ ptactas repetendo causas Secūda ibi nec tamē Tertia ibi ypo. uero alibi recitauit ibi. Quarta nō uero de huius affo. ibi quinta si aūt hyems. ibi sexta si aūt in supradictis tēporibus ibi septima si autē estas fuerit frigida. ibi octaua ptisis aūt fit ibi nona fortiores autē ¶ De prima dicit ꝙ ypo. hic tetigit cōplōnes autūni ⁊ estatis. s. preter naturam et hoc spālēs ut supple presenti affo. ⁊ sequenti sicut pus hyemps ⁊ ueris tetigit cōplōnes hyemē dicēs ēe siccam ⁊ uer austrinū ⁊ pluuiosū ⁊ estate nasci feb. acutas dissinterias ⁊ obtalmias: Jn hoc uero affo. dixit nasci dolores capitis ⁊c. Deinde nec tamē ibi. Nūc facit quod dictū est dicēs ꝙ ypo. ibi quia i affo. xii. dum supple dicebat in estate nasci morbos nō tetigit estatis cōplōnē nec etiam hic dū supple dixit in hyeme nasci morbos tetigit hyemis cōplōnem uidet ergo itellexisse estatē ibi ⁊ hyemem hic ꝓprias seruare cōplōnes suis eni mutatis cōplōnibus alii morbi fient dictis mutationibus pertinentes. ¶ De tertia parte dicit ꝙ ypo: dixit hyemē frigidam ⁊ siccam ⁊ uer calidum ⁊ humidū ⁊ econtra hic quia affo. xiii. dixit hyemē calidā ⁊ humidā uer frigidū ⁊ siccum ⁊ hoc in li. de aere aqua ⁊ regionibus in quo cōplōnem nō noīauit hyemis dicens si estas sit calida ⁊ humida ⁊ sic autūpnus ⁊ multa alia dixit que tacuit que omnia explanabo dicit galie. dū exprimā librū illum: De quarta dicit ꝙ nō ipse disputabit seu loquet de qualitatibus temporꝝ tactis supple in presenti affo. ⁊ incipiet ut dixit docendo ypo. intendisse hyemē suas seruasse qualitates ut frigiditatē ⁊ humiditatē secūdū ꝙ locis cōuenit habitabilibus ⁊ mediocribus que loca paruꝫ post explanabit quia cōmento sequenti. Propter ptem ultimā unū notādū solū ꝙ ea que dicūt de complōnibus tēporꝫ i tēperatis regionibus principalit continent euidentiā secūdario per quādā cōparationem ad temperatas regiones ⁊ in regionibus distēpatis continet ueritatē Nec līe obstat auctoritas allegata. iii. pronosticoꝝ textu ⁊ cōmento. xlii. non vult enim ypo. aut gali. ꝙ oia dicta ab ypo. uerificentur in quacūq; regione. ſꝫ vult ꝙ signa bona ⁊ mala in qualibet uerificantur regione ut pꝫ aspicienti cōmentū ¶ Deinde cū dicit si autem hyemps nūc facit quod est dictū ⁊ dicit sic ꝙ si hyemps sit frigida ⁊ humida ut est dictū pcedentibus talibus temporibus non generabit hyemps secūdū plurimū nisi morbos hos dolores enim capitis tusses branci corize solent nasci capite repleto humoribus ⁊ supple expressi ad inferiora. ¶ Dicit ulterius si estate et autūpno supradictis sint pluuie ⁊ uēti austrini a pn cipio estatis fient morbi calidi ⁊ humidi supple multiplicatis humoribus propter estatem ⁊ parti reseruatis ex uere: per pricipiū intelligendo tamē notabilem partem estatis aut accident etiā in processu. Et si non cōtingent in estate nōdū corporibus sufficienter dispositis ad hos morbos sine dubio expectentur autūpno sequēti caliditate ⁊ humiditate ei9 replente amplius: Deinde cū dicit. si eni estas. ¶ Nunc facit quod dictū est dicens ꝙ estate existente frigida ⁊ sicca ⁊ autūpno pluuioso ⁊ austrino necesse est hos morbos nō cito fieri imo supple festinare ad hyemem secūdū plurimū quia humiditas autūpni mitigat siccitatē estatis hoc est siccitatē corporuꝫ ⁊ humoꝝ ex estate pductoꝝ uerū quia autūpnus perseuerauit in humiditate necesse est tales replōnes na sci humidis naturaliter ⁊ supple ad huc magis humidis preter naturā quāuis nō necessario humidis etatiue que replōnes sūt cā hoꝝ accidētiū seu morborū hic ab ypo. dictoꝝ. Deinde ptisis autē fit ¶ Nunc exponit ultimā ptem affo. dicens ꝙ ptisis fit in quibusdam corporibus. s. a paratis ptisi quia habentibus pectora stricta in quibus soliti sunt humores descendere a capite ad pulmones cuius ultie ptis affo. habetur etiā cōcordia. xiii. tractatu quarto ca. de cāis ulcerū pulmonis in fine. Pro parte notandū ꝙ pparatio ad ptisiꝫ est multiplex pria cōprehendit ex mala cōplōne pectoris ⁊ quorūdam paruum sibi adiacentiū ut ꝙ pectus strictū sit ex tali eni strictura ⁊ pectoris exilitate ⁊ macrescentia. cōprehendimus pectora esse debilia ad expellendū catharosas supfluitates ad eas etiā debite superandas cōiecturatur etiam exilitas uenaꝝ pectoris et pulmonis ut ruptioni disposite sint ⁊ sic ad ptisim putrefacto sanguine dicente affo. xv. septime particule in sanguinis sputo saniei sputū fit ipso sequente dicente. in saniei sputo ptisis fit ⁊ fluxus cōphenditur etiam ista pectoraliū exilitas ex subleuatiōe spatulaꝝ ⁊ declinatōe caꝝ ad āteriora ad modum alaꝝ ideo decima tertii tractatu quarto ca. de pparatis ad ptisim appellant isti alati: Cōprehenditur etiam hoc ex longitudine gutturis ⁊ subtilitate. Accidit etiā ptisis in quibusdā colore subalbidis mollibus tactu ⁊ gracilibus uenas habentibus dispositas fractioni quāuis etiam corpora dura spissa pp ter siccitatem uenarū ⁊ nimiā tensionem sint disposita etiam male fracture uenarū. Item corpora catarrosa etiā sunt disposita ad ptisim maxie habenti principium canaliū nariū strictam non debite per nares superfluitate expurgatā sed ad pulmoneꝫ expulsa item corpora maxime in aliqua etate sunt disposita quia in etate que est inter annum. xviii. ⁊ xxx. secūdū auic. allegato loco ⁊ ypo. ⁊ gali. fniaꝫ pro parte quinto affo. affo. illo. s. ptisis fit. ⁊c. et hoc propter sanguinem illo tpe maxie bullire. etiam propter inordinatos motus corporeos ad uenarū fractionem disponentes. Item corpora i regiōe frigida ptisi maxie disponūtur propter saltē catarroꝝ defluxus. Item maxie disponūtur autūpno ppter inordinatam frigiditatem ⁊ autūpni siccitatem hūores intrinsecus recludentes deide fortiores

aut morbi: Nunc gali. facit q̄ est dictū dicēs q̄ nul li morbi his tēporibus cōtingunt homini fortiores supple secūdū plurimū nisi tusses branci catarri cor rize ⁊ morbi similes supple causabiles ex humori-bus retentis ⁊ ideo causari possunt cplie splie spasmi ⁊c: quāuis non ita sepe nā hyemps inuenit capita plena propter pluuias austrinas ī autūpno imorante ergo capitis replōne ⁊ nullis humoribus dissolutis supple notabiliter in hyeme quibusdā corpibus propter hyemis frigiditatē exprimētē descēdūt humores a capite ad mēbrā sub capite existentia iō causantur tusses ⁊ similia tussibus.

Si uero borealis fuerit et in aquosus humidis quidez natura et mulieribus confert reliquis uero obtalmie erunt sicce et fe. acute et corrize diuturne quibusdam, uero et mlie.

¶ Presens affo. ita continuatur ad precedentez postq̄ ī precedenti affo. ypo. facit quod dictū est in presenti affo. ītentio eius est ōndere quales effectus contingāt estate exñte sicca ⁊ boreali ⁊ autūpno similiter ⁊ duo facit quia prio pōit iuuamenta que sequūtur ad talem cōstitutionez secūdo nocumenta secunda ibi reliquis uero. ī pria ītendit istā cōclusionez tal' cōstō tpm cōfert mulieribus ⁊ hūidis natura cōclo ꝓbat hic. illa tempoꝝ cōstō cōfert mulieribus p q̄ sūt apte cōseruari a lapsu sed estas frigida ⁊ sicca ⁊ ⁊c. ē hmōi ergo ɋ̄ña nota maior est maifesta minor ꝓbat in cōmto. cōclo ponit ī littera. Scd̄a cōclo ē ista estas frigida ⁊ sicca ⁊ autūpnus ⁊c. nocent corporibus colericis cōclo ꝓbat hic illa tpa nocent colericis in quibus disponūtur corpora colerica ad mltas egritudines sed estas ⁊c. sunt hmōi g° ɋ̄ña nota maior est eadē mior declarabit cōclo pōit ī lrā Notāda prio ɋcordia q̄ hēt ultimi affo. prelecti.

¶ Secūdo notādo est utilitas affo. est eni utilis quātū ad actū pronosticū scimus eni pronosticari quales morbi cōtingāt seu qui stante tali tēpoꝝ cōstōe ualet etiā quātū ad actū preseruatiuū nā icitis cais q̄re ex hac cōstitutione predicti morbi cōtingāt corrigendo corpora preseruabimus. Tertio notāda ē ampliatio nō solū enim hac tēpoꝝ cōstitutione existente hii possūt cōtingere morbi imo ⁊ aliis tēporibus cōsimiliter a propria natura mutatis cōsimili hoꝝ morboꝝ cā cōcurrente. ¶ Quarto notādū affo rismū quātū ad partē primā dupliciter intelligi posse primo ut cōstitutio tēpoꝝ in presenti affo. tacta pre habiti affo. cōstitutioni peitus opponat dicēdo esta tem calidā ⁊ humidā ⁊ austrinā autūpnū uero siccū ⁊ borealē: ⁊ licet modo hoc posset uerificari affo. nō tamen rōnabiliter ⁊ hi contingerent morbi ¶ Secundo uerificari pōt ad mētē galie. in cōmēto ut dicatur si estas sit sicca ⁊ borealis ⁊ autūpnus similit ⁊ hoc modo littera suppleatur. Quinto notādū autūpnū intelligi borealē ⁊ inaquosum hoc ē siccū ad ꝯenotādū q̄ autūpnus pōt eē borealis ⁊ aquosꝰ nā quāuis borea sit frigide ⁊ sicce cōplōnis propter pluuias multas cōtraoperantes siccitati boree contigit aerem esse aquosum ⁊ humidū. ¶ Sexto etiam memorādū autūpnū itelligi posse borealē ⁊ inaquosum uel respectu sui tēperati uel respectu tpati

temporis cui cōpatur omne tēpus prima cōpatō q̄a clarior ⁊ uerior teneatur. ¶ Septimo notādum q̄ autūpnū ⁊ estatē ⁊c. cōferre humidis natura intelligi pōt modis duobus. uno mō q̄ cōferat respectu autūpni temperati. ⁊ hec expositio teneri pōt nam licet cōiter autūpnus tempatus sit sanior quibusdā tamē lapsꝰ corporibus plus cōferre pōt distempatꝰ autūpnus. Secūdo intelligi pōt cōferre humidum ⁊c. respectu alioꝝ corpoꝝ cū propter siccitatē dicte constitutiones corpora humida ꝓseruentur ⁊ corrigant in lapsu. ¶ Octauo etiam notandū notanter esse dictū humidis natura hoc est ex naturali cōplōne quia etatiue humidis nō cōfert hec ɋstitutō imo pluribus aduersat ut naturalit' siccis ⁊ etatie humidis per humidos tamē natura itelligatis etiā humidos preter naturā. Nono notādū hanc cōstitutōez cōiter mulieribus cōuenire sexualit' humidis ⁊ ex indebite regimine multas supfluitates multiplicātibus quāuis mulieri humide secūdū naturā plus cōueniat q̄ sicce que tamē mulier colerica licet in sexu muliebri sit sicca cōpata tamē homini masculo humida est saltē cū colericā mulierē uiro colerico cōpando. ¶ Decio notandū q̄ ypo. p reliquos maxie intelligit colericos habentes humores acutos. quia exacuuntur propter tēporis siccitatē ⁊ flātis paucitatem quibus dicit contingere obtalmias siccas exponendo ⁊ reddendo cam̄ cōmenti tertii decimi. Notandū. xi. q̄ cānt' fe. acute quia cōtinue que appellantur acute respectu interpollataꝝ. cānt aūt ꝓpter siccitatē in uenis colericibus exacutis ⁊ bulliētibus propter frigiditatem etiaz claudentez poros ⁊ pmentez intrinsecus est etiaz eaꝝ acuitas propter multū materiā ⁊ accidentiū difficultatē. possūt etiaz dici acute rōne terminationis colera facta acutiori ⁊ per accidens subtiliori quāuis etiā causari possent fe. multū longe de mā grossa resoluto subtili ⁊ grosso remanente ¶ Notandū. xii. q̄ causantur etiaz corize diuturne remanente materia grossa in capite ⁊ reumatizante ad nares que sui grossitie corizā causant diuturnaz. Tredecimo notandum q̄ mlia quantū est in proposito sūi pōt duobus modis uno mō ꝑ hūore mlico ⁊ hoc mō uerificat etiaz ps affo. cū propter siccitatez tēpoꝝ disponant corpora ad hūoris mlici generatōez ¶ Secundo sūi pōt mlia pro passione mlica que ut pz pria xiii. tractatu iiii. capitulo de mlia est mutatio estimationū ⁊ cogitationū a suo cursu naturali ad maliciā ⁊ timorē ⁊c. et sic maxie sūmitur mlia hic. Ultio notādū notanter esse dictū quibusdā quia cuz hec mlica passio sit passio ualde grauis ⁊ fixa magnā reqrit ⁊ specialē corpoꝝ dispositionez quibusdam ergo quia mlicis naturaliter ueniunt mlie propter frigiditatē ⁊ siccitatē materias melancolicas ingrossantes ⁊ retinētes ⁊ non per uiaz adustionis materie melancolice quia tunc non esset uera melancolia s; potius mania aut demoniū lupinū ut sūmit' ex auic. allegato loco melācolicū uero hūorez hāc efficere passionez gali. confirmat auctoritate quito de accidenti ⁊ morbo ad finez ī hec uerba nō est eni miꝝ dū colera nigra rōnalis aie fundamēto dñatur si tristitiā ⁊ timorē melancolici patiant' ⁊ mortis suspicionez uidemus eni q̄ nulla res extrinsecus adueniens tantū generat timorez sicut tenebre quando autez eā quasi tenebre

partez rōalis aīe eperiūt necesse est ut infirmi tio
rem patiātur quia rē unde nascitur timor semper in
terius secū portant.

Hic non est afforismus.

Presens cōmētum tres cōtinet partes
principales. prīo intentionē affo. expli
cat ⁊ uerificationē. secūdo ypo. a defe
ctu defendit. Tertio pertractat quedā que se dixe-
rat ostensuꝝ in cōmento lecto. ad propositū tamen
facientia ibi secūda quas quales solas ibi tertia ꝙ
superius ⁊c. prīa in duas. prīo premittit sniaz affo
rismi ⁊ ītentionē. secūdo uerificat affo. nos ad alia
loca remittēs ibi secūda cū hec iquā. de prīa dicit ꝙ
iste nō ē affo. per se sed ps affo. expositi ⁊ ita am-
bo sūt unus. que lr̄a ut nō reuertar secūdū ꝙ sonat
sa est cū quemlibet pse unū possimus facere affo. ue
rūtamē dici pōt hoc mō iste affo. est ps affo. iā ex-
positi quia si dicat̄ sic: si estas sit sicca ⁊ borealis et
autūpnus etiā siccus ⁊ borealis notū est eni ꝙ iste
affo. quātū ad sui primā ptē pricipalē est ps prelecti
affo. ⁊ ita ambo quia precedēs ⁊ iste erūt unus to-
talis affo: Dicit ultimo galie. ꝙ cū in prīa pte ha-
biti affo. posuit estatē siccā ⁊ borealē autūpnū ue-
ro austrinū ⁊ pluuiosū hic dixit autūnū siccū eē ⁊ bo
realez. nā nō ē dr̄a dicere siccū ⁊ inaquosū: ¶ Cuz
hec. Nunc uerificat affo. dicēs se dicere ꝙ cuz hec
duo tpa estas ⁊ autūpnus sunt sicca ⁊ nō aquosa ne
cesse est ea nō solū nō ledere mō exposito sed iuuar̄
naturaliter hūidis quoꝝ cās mōstrauit ypo. in li.
de aere ⁊ aqua ⁊ regionibus. dicit eni cōferre fleg
maticis quia corpa desiccātur nullis humiditatibus
supple superfluis ⁊ secundū plurimū dominātibus
succedente hyeme ⁊ supple alii a flegmaticis ut san
guinei aliqualiter iuuari possūt. sed alii a flegmati
cis quia sicci sup: patiuntur obtalmias siccas febres
acutas ⁊ corizas ⁊ quidā mlīaz quaꝝ infirmitatuz
causas monstrauit ibidē dicēs colericis cōsequi nocu
menta quia ex tali tēpore nimiū corpora desiccātur
iō cōtingūt sicce obtalmie febres acute ⁊ continue
quibusdā melācolia in quibus colera subtilis domi
nans ⁊ aquosa cōsumit̄ ⁊ desiccat̄ grossa acuta per
adustionē permanēte. ⁊ tūc supple causat̄ mlīa su-
mendo ipaz cōiter ad passionē uere mlicā ⁊ maniam
similiter ītelligēdū est de sanguie ꝙ supple consu-
mitur ⁊ desiccātur subtile ⁊ transit in melancoliaz
hoc ergo qd̄ est dictū est causa istoꝝ morboꝝ ⁊ hec
dicit galie. sufficiat sup. de his qualitatibus aeris:
De secūda dicit ꝙ ipse ignorat quare ypo. retro ta
cuit alias qualitates tempoꝝ ⁊ solū has tetigerit nā
alie sunt tēpoꝝ qualitates ut ē notū: tamē dicit gal.
ego uolo hoc ostendere quō cognoscantur cōplexio
nes omniū qualitatū aeris sup. efficiēdo morbos oz
ergo te prius cognoscere simplices cōpositiones ae
ris sup. pter naturā ⁊ eas aliaꝝ facere materiaz ul
fūdamētū det̄ exēplū prīo supponamus aerē eē cali
dū tātū uel frigidū tātū uel hūidū ⁊ siccū deinde ca
lidū ⁊ hūidū, ⁊c. ⁊ sicut ptes appellant̄ materia toti
us ul fundamētū ⁊ hoc īproprie ita lapsus simpli-
ces sunt sicut materia cōpoītoꝝ quas dicit galie. si
gulares seu simplices conplexiones diuidas in tres
modos. s. in fortissimas debilissimas ⁊ mediocres.
inuestiges deinde qui morbi cōtingāt in diuersis tē
poribus anni ⁊ diuersis corporibus postea iunge cō
plexiones duoꝝ tēpoꝝ secūdū ꝙ fecit ⁊ deinde ter-
tium deinde oīm ⁊ respectu diuersaꝝ cōplexionuz
corpoꝝ quo facto optīe ⁊ pfecte opaberis ⁊ ego di
cit galie. si nō defecerit mihi tēp⁹ ⁊ natura de istis
faciā singulares libros seu tractatus sed que dicam
sufficiant hic nā cōplexiones tēpoꝝ anni tacti in hoc
affo: ab ypo. paucissime sunt respectu nō scriptorū
quas si dixeris cū posuisse nō positas per simile dā
do intelligere eris uerior in dicēdo ꝙ si confirmes
hic positas esse partes retro tacitaꝝ ⁊ sup. tacitas n̄
esse cōprehensibiles per ipsas. ego uero dicit galie.
dixi multa super epidimia ⁊ super li. de aere ⁊ aq̄
⁊ regionibus.

¶ Hic dubitatur primo:

Utrū cōstitutio estatis ⁊ autūpni frigida ⁊ sicca con
ferat humidis natura ⁊ mulieribus: Negatiue ar-
guitur sic melius est tpa tēpalr̄ se habere ꝙ eē lap-
sa ergo hec cōstitutio nō cōfert hūidis natura ⁊ mu
lieribus ɔn̄a uidet̄ nota quia si tēpus tpatū ē melius
corpori tps lapsū dēt eē nociuuz añs colligit̄ tertio
huius affo. ɔ° īmoderatis tēporibus. ⁊c. Secun
do arguitur sic corporibus humidis natura ⁊ mu-
lieribus cōfert estas naturaliter sicca ⁊ autunpnus
igit̄ talis cōstitutio est mala añs colligit̄ ex multis
primo tertio huius cōmēto tertio colligi etiā pōt ex
snia cōmenti. xix. ɔn̄a apparet quia cū ista cōstitu-
tio sit longe siccior cōstitutione tēpata nimiā faciet
exsiccationē: ¶ Tertio arguit̄ aliqua sunt corpora
humida paꝝ lapsa igit̄ ista cōstitutio illis nō conue
nit tz ɔn̄a propter hāc cōstitutionē nō paꝝ a tpato
īmo exsiccare multū: Quarto arguit̄ sic aliq̄ sūt
corpora frigida ⁊ humida aut tpata in actiuis ⁊ hu
mida igit̄ nō ista cōstitutio oībus cōfert corporibus
natura humidis añs est medicoꝝ frigida eni corpo
ra ⁊ humida per hāc cōstitutōēz labūtur ad frigidū
⁊ tpata etiā a tpamento in actiuis labuntur. ¶ Ad
oppositū est ypo. i. affo. cū suis cōcordantiis. Pro
affo. hec ulīs cōclusio teneatur cuilibet corpori na
turaliter humido rōe hūiditatis cōfert hec cōstitu⁹
hec cōclusio sit pro intellectu ypo. in affo. iō dicēdū
ꝙ cōfert hūidis natura īquātū sūt hūida natura si
cut etiam diete humide ⁊ frigide cōueniūt febrici
tātibus i īquantuz febriunt ut colligit̄. uiii. terapē
tice finali ca. ⁊ persuedet̄ ex dictis in textu: hec con
stitutio phibet hec corpora a lapsu futuro ⁊ corrigit
aliqualiter presentē lapsū ergo añs pz propter con
trarietatē cōstitutionis ⁊ colligit̄ añs ex cōmēto 3°
huius ɔn̄a nota. ¶ Secūda propositio est hec non
omnibus corporibus hūidis natura cōfert equalit̄
hec ɔstitutio propositio sic psuedetur. nō oīa corpo
ra hūida natura sunt equaliter hūida natura igitur
propositio ɔtinet euidentiā antecedēs notū est intel
ligenti cuilibet ⁊ maxīe medico nota est ɔsimiliter
ɔn̄a. Tertia ɔclusio est hec affo. ⁊ prīa cōclusio
maxīe ɔtinēt ueritatē ī hūidis natura multū lapsis
⁊ hac ɔstitutione non existente multū lapsa propō
quātū ad primā ptē sic psuadet̄ affo. ɔtinet ueritatē
ī corporibus hūidis natura ⁊ nō necessario in parū
lapsis ergo maxīe in multū lapsis. ɔn̄a tz pro tāto
quia corpora humida natura uel sunt parū lapsa
uel multū lapsa añs quo ad primā ptē colligitur ex

affo. quātū vero ad secūdā ꝑsuadet hec modo nā possibile est corpus humidū natura esse in tātū paꝝ lapsum ut sibi sufficiat naturalis cōplexio estatis et autūpni aut saltē parua mutatio estatis ad siccitatē dato ꝙ non taliter mutetur autūpnus quātū ad secūdā ptem nota ē cuilibet propositio potest eni hec ꝯstitutio in tantū mutari ad siccū ut corpora hūida secūdū naturā nō tantū ad temperiē sed īmoderatā siccitatē cōplexionis deducantur. ❡ Quarta cōclusio est q̄busdam corporibꝰ humidis nā hec constitutio est valde nociua propō potest sic persuaderi quibꝰ dam corporibus plus nocere pōt hec cōstitutio per frigiditatē ꝙ ꝓsit p siccitatē igitur propō clara nota est ꝯña nam cū sit caliditas proportōnalior uite humiditate frigiditas est difformior uite ꝙ̄ sit indebita exsiccatio ⁊ cum indebita exsiccatio nō sit multo peior ꝙ̄ bona sit debita exsiccatio si maius erit nocumentum ex parte infrigidationis ꝙ̄ sit nocumētum ex parte indebite exsiccationis ⁊ sit etiā maius iuuamento ex pte indebite exsiccationis sequet̄ reꝫ taliter infrigidatē absolute magis fore nociuā añs pꝫ in corporibus valde frigidioribus ꝙ̄ sunt humida ⁊ ī corporibus extenuatis ⁊ exilibus Quīta ꝓpō est hec cōstitutio maxīe cōfert calidis ⁊ humidis secundū naturā propositio leuiter ꝑsuadet̄ hec ꝯstitutio minus nocet his corporibus ⁊ plus ea preseruat a lapsu ⁊ corrigit igit̄ conclusio uera añs pꝫ quātuꝫ ad ptem primā ꝓpter hec corpora resistere huic cōstitutioni p calidū ⁊ humidū ⁊ uigorari in suo calido p antipistasim ⁊ caloris vnionē quātū ad partē secūdā est etiam euidens cōclusio ⁊ ne errare contingat. dicēdū ista simul stare caliditatē corporis calidi naturaliter ⁊ humidi ut sanguineī uigorari a tali ꝯstitutione in sui naturalitate p pluralitatem corporis calidi, prohiberi tamen a lapsu ītensiuo i. quē est corpus naturaliter inclinatū. Ex ista propositōe infert̄ hoc corᵐ probabiliter ꝙ ab aliqua cā egrotatiua minus est corpus aliqualiter tēperatū defensabile nō curo de cōfundentia termini aliquo corpe lapso aliqualit̄ infert̄ corᵐ ex dicta cōclusione.

❡ Sexta cōclusio pro solutione cuiusdā obiecti cōmunis sit hec licet tota humana ꝯplexio ad modū loquendi medicoꝝ respectu ponderis ad calidū declinet ⁊ hūidū hec tamē tēpoꝝ cōstitutio nō cuilibꝫ humane ꝯplexioni cōuenit propō quātū ad parteꝫ primam colligitur cōiter pria primi ca. de cōplexionibus quantū vero ad partem aliam colligit̄ ex affo. ⁊ ꝯmento ⁊ ꝑsuadet̄ ex cā ut arguatur sic. aliqua corpora humana sunt debite humidiora eq̄li ponderis ut tpata aliqua sunt minus humida respectu equali ponderis quā debeāt igit̄ hec ꝯstitutio non ē ⁊c. añs est cuilibet medico notū ꝯña etiā notissima quia corpora debite humidiora equali ponderis n̄ debent fieri sicciora. corpora etiam modicū indebite humida non debēt fieri sicciora. ❡ Septima cōclusio quantū ad aliam partē quesiti sit hec multis mulieribus hec ꝯstitutio est icōueniens ꝑsuadet̄ conclusio sic multe mulieres in regione tpata ⁊ acre tēpato patiunt̄ malancoliā uel siccam obtalmiā ul̄ sūt parate ad hos morbos igit̄ ꝯclusio vera ꝯña nota est ex affo. ⁊ sua verificatione añs notat experientia colligitur etiam añs ex affo. secūdo huius sepius allegato. Egritudines quidē omnes ⁊c. ⁊ sic omnibus regionibus fiunt. ❡ Octaua propō est hec constitutio maxīe ꝯfert mulieribus secūdū naturā humidis ⁊ nō solū sexualiter hec propositio probatur per probationem ꝯclusionis prime ⁊ ad suum sensū

Nona cōclusio est hec mulieribus humidis secūdū naturā pariter in suo sexu uiris humidis secūdū naturā in suo sexu plus ꝯfert ista ꝯstitutio ꝙ̄ uiris propositio ex cōmuni cōcesso ꝑsuadet̄ sic mulieres taliter humide sunt magis humide uiris taliter humidis ergo añs est ꝯcessum cōiter qñq; propter ceteris paribus ꝯstitutionem prohibentē corpus magis lapsū a lapsu esse magis cōferentem secūdū ꝓbabilē locutionem. ❡ Decima propō est hec omnibꝰ mulieribus sūpta idicatōne a lapsu sexuali ⁊ cōi usu regiminis ꝯpetit talis cōstitutio sicca. propositio leuiter persuedetur ꝓpter mulieres multiplicantes mlt̄as supfluitates nō solū expellibiles mēstrualit̄ imo egentes resolutione ⁊ exsiccatione ꝓpter etiam eas cōmuniter esse ociosas ⁊ inordinate cōmedentes ⁊ bibentes ꝓpter etiam eas habere debilē digestiuā dico sexualiter ⁊ ista vltia ꝯclusio sit pro intellectu partis affo. Ex qua īferendū ꝙ talit̄ sūpta idicatōe mulieribus plus confert constitutio tēpoꝝ distemperata quam tpata p prehabita infertur ꝯclusio. Istis habitis pꝫ responsio ad obᵐ primū per cōclusiones quāuis etiā responderi possit ad quesitū p unū notatum circa hanc partem cōfert iō multa ex cōclusionibus sunt dicta ꝓbabiliter. ❡ Ad rōes alias patet etiam responsio p cōclusiones modificantes affo. ⁊ sibi dantes inteᵐ ex quo excludūtur obiecta.

dubitatur secundo.

❡ Utrū in cōstitutione estatis ⁊ autūpni frigida ⁊ sicca causentur obtalmie ⁊ febres acute. Negatiue arguitur sic in tali cōstitutione debēt cāri morbi proportionati qualitatibus cōstitutionis ergo nota est ꝯña quia febris acuta nō proportionatur frigiditati nec obtalmie cū sit apostema calidū. ❡ Ad oppositū est ypo. Pro dubio dicēdū ꝙ febres acute non consequuntur per se hāc constitutionē probat̄ sic ad constitutionem frigidā solū de per se cōsequit̄ morbus frigidus ꝯña tenet quia febris acuta est morbꝰ calidus añs pꝫ quia effectus qui de per se consequit̄ ad frigiditatem est frigidus. ❡ Secūda propositio est hec febres acute consequūtur hāc constitutioneꝫ de per accidens persuadet̄ conclusio ꝓbendo modū frigiditate haꝝ constitutionū retinent̄ ⁊ icuneantur male materie ⁊ per reflexionē exacuunt̄. Item ratione siccitatis consumūtur flegmata ⁊ alie humiditates obtundentes caliditatem ideo calidi humores ad caliditatem ulteriorē deducuntur ut tandē putrefactis in uenis febres causantur. ❡ Tertia propositio tacta i notato textus sit hec febres acute quāuis non de per se causent̄ in ista constitutione causant̄ tamen de per accidens maxime ī autūno uel fine autūpni propter maiorē esse factaꝫ exsiccationē ⁊ maiorem exacuitionem caloris per prohibitam transpirationem ⁊ materie retentionem. Quarta ꝓpositio est hec, febres ualde cronice possunt ī hac cōstitutione causari propositio patet propter reperiri materiam melancolicā adustā vel non adustā valde ex hac constitutione. ❡ Ex dictis inferendū ꝙ ī estate frigida ⁊ sicca ⁊ autūpno similiter cū hic sint

due cause potentes ad producendū morbos nec una
alia temperet morbi in una parte ut autūpno pote
rūt causari estate tamē existente frigida ⁊ sicca et
autūpno pluuioso ⁊ austrino morbi causant hyeme
autūpno ut tāgebat cōmento. xiiii. cōtēperate aliq̄
liter estatem precedentē. isto posito pꝫ responsio ad
obiectū primū per cōclusionē primam.

¶ Tertio dubitatur quid intelligit ypo. p reliquos ꝑ
isto dicendū ꝙ maxime intelligūt colericos probat.
ex cōmento ⁊ ex causa partis secūdo dicēdū ꝙ intel
ligi possunt calidi tātū uel sicci tantū. prio calidi tm̄
qui propter caliditatē fortiter exsiccātem ꝓpt etiā
hanc siccā constitutionē obtalmiā possūt incurrere sic
cam sicci. etiam tantū propter acuitatē caloris con
sequentem ad siccā constitutionem ac etiam natura
lē siccitatē possūt etiā obtalmiam dictā icurrerere.
Quarto dubitatur an morbi alii possint dictis con-
tingere constitutionibus dicēdū ꝙ sic ut branci ⁊ fe
bres alie ⁊ pustule nariū ⁊ auriū quia tamē hi sunt
morbi principaliores ⁊ pluries cōtingentes ideo de
ipsis presentem protulit affo: de secūda regula ga
lieni essent multa dicenda que potestis comprehen
dere ex prehabitis. ¶ Quod superius. Nūc galie.
facit qđ est dictū ⁊ cōtinet hec ps ptes secūdā primo
premittit loca distemperata ⁊ tpata. duas aucto-
ritate alioꝝ docet noscere constitutiones anni ibi se
cunda. De cōstitutionibus aūt tempoꝝ pria i tres
primo tangit loca distempata. secūdo tpata. tertio
ponit epilogū ibi secūda loca certe uero ꝯpata ibi
tertia hec loca ypo. intendit ⁊c. ¶ De prima dicit sic
ꝙ ipse intendit dicere de mediocritate seu tempe-
rie locoꝝ habitatoꝝ secūdū ꝙ promisit se dicturum
cōmento. xiiii. dū dicebat dicta ypo. intelligi in lo
cis tpatis ⁊ habitabilibus. loca tamē que sūt propi
quiora mari sicut littora ⁊ sicut pelagia ut ciuitates
⁊ terre ꝓpinque pelago seu mari sicut in parochio
⁊ loca etiam remota a mari sicut ī nubia ⁊ egypto
sunt obmissa a consideratione ypo. subdit ꝙ loca p
rochiatica sunt nimis frigida ⁊ humida respectu tē
pamēti sed in nubia ⁊ egypto calida ⁊ sicca nimis q̄
loca posuit nunc propter necessitātē ad ostendendū
quomodo propter propinquitatē uel distantiā ma-
ris variant loca nam loca parochiatica uiciniora
mari sunt frigidiora sicut propinquiora boree īfri
gidanti ⁊ loca prochii remotiora a mari sunt cali-
diora quia remotiora a borea infrigiditate fieret ī
nubia ⁊ egypto vicina mari refrigerant propt bo-
ream remotiora uero a mari sūt calidiora quia re
motiora a borea in frigiditate. Ex qua sententia
soluit dubiū tadei. nam licet aqua maris deberet
calefacere loca sibi propinqua emittendo vapores
calidos ⁊ siccos ꝓpter tamē boreā flantē ī tali ma-
ri cōtingens est talia loca ꝓpinquiora erūt frigidio
ra sicut propter flatū austri ⁊ caliditatē aque maris
potētialē loca propinquiora erūt calidiora. ¶ Lo-
ca vero certe tpata: Nunc facit ꝙ est dictū ⁊ dicit
sic ꝙ loca tpata ⁊ mediocria supp: inter qualitates
extremas locoꝝ sunt secūdū lineā rectā equalit di-
stantiā a meridie ⁊ septētrione ⁊ oriente ⁊ occidēte
De quibus locis intelligit ypo. loquēs de cōplōni-
bus aeris ⁊ tēpoꝝ ex qua parte cōcipitur qđ cuꝫ ta
lia loca sint sub linea equinoxiali contenta sub illa li
nea erit possibilis habitatio de quo alio loco dubi-
tandū ⁊ non in presenti probabilitas tamē huiꝰ dic
ti concipit hoc mō cū eni iste locus sit medius secun
dū equidistantiā a locis ualde calidis ⁊ ualde frigi-
dis ⁊ valde hūidis ⁊ siccis tpatus debet eē ⁊ mediꝰ
inter qualitates extremas. ¶ De constitutionibus
Nunc facit qđ est dictum dicens se dictuꝝ de consti
tutionibus anni illud qđ dicunt sapientes ⁊ ypo. i
epidimia nam aliqui dicūt initiū esse estatis ob ortu
pleiadis seu pleiadū ⁊ mediū estatis esse in ortu ca
niculaꝝ ⁊ dicunt inchoare autūpnū in ortu arturi ⁊
dicūt initiū hyemis in occasum pleidū ⁊ dicūt initiū
ueris esse in equinoxtio sequenti hyemem. Pro
parte p̄mittēdū pleiades esse septē stellas quaꝝ tan
tum sex apparēt secūdū cōciliatorē in glosa tertii ꝓ
blematis prime pticule in dorso thauri ⁊ circa gra
dū xv. ⁊ appellant pleiades quasi pluuades quia in
ortu eaꝝ cōiter fiunt pluuie aut appellate sūt plei
ades a matre eaꝝ uocata pleia aut appellant pleia
des a pluralitate sunt enim stelle minute īter stellas
maxime cōiuncte ideo a pluralitate sic cōiūctoꝝ di
cte sunt pleiades apparebit tn̄ tātū sex quia sex filie
illius mulieris cubuerūt cū diis iō trāseūte i stellis
audacter apparuerūt. septima uero iacuit cū hōine
terreno ⁊ ideo propter verecūdiā nō apparꝫ quid
sit caniculo dicetur quarto affoꝝ. ut affo. quinto.
Notandū secūdo quid sit arturus secūdū cōciliato-
rem loco allegato est vna de. xv. stellis fixis ex-
istens in extremitate maioris urse seu in extremi-
tate temonis plaustri qui arturus appellat etiaꝫ ar
tofilas quasi amor artos seu vrse ⁊ propter eius a
morem semper sequatur ursam.

¶ circa comentum dubitatur et est du
bium tadei vtrū tpa distinguatur consimilit secun
dum astrologos ⁊ medicos affirmatiue arguit sic.
tēpora distīguūtur secūdū medicos ⁊ astrologos se
cundum motus solis in orbe signoꝝ ergo ⁊c. ꝯn̄a ui
detur nota aūs pꝫ quantum ad partē primā aucto-
ritatis aliaba. quito theorice ca. de distinctione tpo
rum vbi ponit inchoare ubi sole intrante primum
minutū arietis qđ est circa medium marcii cui veri
dicit correspondere menses tres ⁊ signa tria con-
similiter cuilibet etiā tempori dicit tria correspō-
dere signa ⁊ totidē menses quantū ad partem aliaꝫ
allegatur a tadeo albumasar. in suo introductorio
astrologie idē asserēs ⁊ cōfirmās. Secundo arguit
sic secūdum ortum ⁊ occasum signoꝝ ⁊ stellaꝝ mag
narū distinguūt medici tēpora ⁊ astrologi ergo ꝯn̄a
etiā uidetur apparens aūs pꝫ quātum ad primā pri
mam quia astrologoꝝ est stellaꝝ cōsiderare ortum
⁊ occasū quātū ad aliā partē pꝫ per galienum tertio
creticoꝝ septīo ca. ⁊ pro parte p eundē cōmēto. xv
lecto. ¶ Tertio arguit sic secūdū cōplōnes aeꝝ et
mutationes ex eisdē in corporibus contingentes tpa
a medico variantur ⁊ cōsimilit ab astrologo ergo
aūs notum est quantum ad partem primam secun
da primi doc. secūdo ca. de naturis tēpoꝝ quātum
vero ad partē aliā aūs pꝫ quia astrologoꝝ est con-
siderare causas effectiuas mutationū aeris ⁊ per cō
sequens etiā effectus ex quoꝝ notitia in eaꝝ poterūt
notitiam deuenire. Ultimo arguitur sic medici
consimiliter considerāt dies creticas ut astrologi gº
⁊ cōsimiliter tēpora anni nota est per simile ꝯn̄a.

colligitur aũs per magnũ proceſſũ galieni in li. cre ticoꝝ. ¶ Ad oppoſitum eſt auic. ſecũda primi doc trina ſecũda ca. allegato de naturis tẽpoꝝ ad prin cipium. Pro dubio reſpõdẽdũ ꝙ tpa anni cõſi derari poſſũt ⁊ diſtingui ſecũdũ rectã ⁊ determĩatã diſtinctionẽ cauſaꝝ effectiuaꝝ mutationũ aeris ⁊ tẽ poꝝ iſtis cauſis correſpõdentiũ ſiue hec mutatiões ſint manifeſte ſiue nõ. ¶ Secũdo cõſiderari poſſũt ⁊ diſtingui tpa rõe caꝝ effectiuarum mutationum manifeſtaꝝ aeris ⁊ corporis huius detur exẽplum in alio gradus enĩ quattuor ſecũdũ medicos dupli citer imaginari poſſunt ⁊ diſtingui primo imaginã do primũ gradũ alicuius certe intenſionis ꝙ̃ ſecũdꝰ gradus excedat ſiue manifeſte ſiue nõ. Secũꝰ ima ginari poſſumus ipſũ per manifeſtũ exceſſũ ſupra ꝓ mũ ſic etiã aliquotiens cõſiderat̃ egritudo duplicit̃ primo pro diſpoſitione ledente operationes ⁊c. int̃ quã ſecũdũ hac ſũptionẽ ⁊ ſanitatẽ non dat̃ mediuꝫ ut prio colliget ſũptũ ⁊ ca. prio ultra ꝓhemiũ ſimi liter ſecũdo pro diſpoſitione ledente ſenſibilit̃ ⁊ in mediate ⁊c. Iſto poſito reſponſale primũ ẽ hoc medicꝰ ut medicus diſtinguit ⁊ habet diſtinguere tẽpora rõne effectuum manifeſtaꝝ in corporibꝰ hu manis cõtingentiũ principaliter pꝫ propõ ex ꝓceſſu Auic. ſecũda primi allegato ca. ⁊ pꝫ etiã propõ ex hoc quia cũ medicus ex effectibus ⁊ a poſteriori ꝓ cedat maxime a notitia effectuũ manifeſtoꝝ debet inchoare tanq̃ ſint notiores nobis. ¶ Secũda pro poſitio eſt hec medicus aliq̃ principia ⁊ aſtroꝝ no titiam ſupponẽs ab aſtrologo hẽt ſecũdũ quarũdaꝫ ſtellaꝝ ortũ ⁊ occaſum diſtinguere tpa perſuadetur propõ quia cũ ex aſtrologia tũ etiã ex his effectibꝰ manifeſtis uenit in noticiã ortus talium ſtellaꝝ qui bus orientibus hee manifeſte mutationes cauſant̃ aut ipſis occidentibus. Tertia propõ eſt hec non ſolum ſecũdũ haꝝ ſtellaꝝ ortũ ⁊ occaſũ habꝫ aſtro logus diſtinguere tẽpora imo etiã ſecũdũ inceſſum ſolis in orbe ſignoꝝ propõ poteſt ſic pſuaderi aſtro logi eſt conſiderare adequatas cauſas anni aũs no tum cum eius ſit cõſiderare aſtra meliori mõ quo poſſibile eſt pꝫ quia ſecũdum talẽ inceſſũ ⁊ ſtellarũ ortũ cãntur aeꝝ ⁊ corᵐ manifeſte mutationes ⁊ in ceptiones eaꝝ nõ manifeſte. ¶ Quarta propõ eſt hec medici ut aſtrologi ẽ ꝯſimiliter tẽpora cõſidera re propõ pꝫ partim ex nũc poſita ⁊ partim ex hoc adiuncto. quia medici nõ eſt ita exquiſite conſide rare mutationes aerũ ⁊ omnes cauſas adequate ꝓ ductĩas eaꝝ. Ex dictis pꝫ cõcluſio reſponſalis ad queſitũ nõ quõlibꝫ ab aſtrologo tpa diſtiguũt̃ talit̃ apud medicũ ut medicus eſt diſtinguenda ſunt. con cluſio pꝫ per cõcluſiones ante poſitas pꝫ etiã aliud tadei euitando dubiũ. nã ſecũdũ aſtrologos incho at uer in equinoxio ſequenti hyemem ſecũdũ uero medicos in tali equinoxio uel paꝝ ante vel pꝰ ma nifeſta tẽperie ĩ aere apparente poſt potiſſime ⁊ ali quando ante. pꝫ etiaꝫ propõ in alio nã aliabas qn to theorice allegato ca. inchoat eſtatẽ ĩ medio iunii ut aſtrologus ubi apud galie. inchoatur in ortu ple iadũ quarũ ortus ſecũdũ eundẽ libro allegato cap. de mutationibus aeris propter ſtellas eſt ĩ maio in choat etiam hyemẽ in decẽbri ubi ſecũdũ galie. oc cidentibus pleiadibus debet in nouẽbri inchoare qᵒ rũ auctoꝝ diuerſitates ex predictis cõcluſionibꝰ col ligunt̃. ¶ Iſtis cõcluſis pꝫ ſolutio ad obiecta ante oppoſitũ ⁊ poſt non diſcurrendo per ipſa. Ultĩo dubitatur vtrũ tẽpora anni ſint equalia nõ forman do obiecta reſpondendũ ſecũdũ diſtinctionẽ adeq̃ tam aſtrologoꝝ ſũt equalia uel quaſi correſpõden tibus tribus menſibus cuilibet quattuor temporuꝫ ¶ Secundo dicẽdũ ꝙ conſiderando tpa rõe manifeſta rũ mutationũ ſeu manifeſte diſtinctaꝝ ſic eſtas et hyemps ſunt tpa ampliora autũpnus aũt ⁊ ver pti cipantes quaſi tẽperie minores ſunt pro quãto tem peries vera uiris maxime conprehenditur quo ad ſui medium ſic etiam temperies autũpni inter eſta tem ⁊ hyemẽ maxime cõprehendit̃ quo ad ſui me dium extremis autũpni ⁊ veris ad ſibi cõfinia tem pora declinantibus. Dicit tamẽ tadeus tantũ eẽ tẽ pus eſtatis ⁊ autũpni ſimul quãtũ hyemis ⁊ veris. ſex enĩ menſes ſunt ſecũdũ galie: ab ortu pleiaduꝫ uſq; ad occaſum ⁊ totidem ab occaſu uſq; ad ortũ.

Constitutiones uero ãni oio quidem ſicce pluuialibuſ ſũt ſaiores et minus mortifere

Preſens affo. ſic continuatur ad precedẽtes poſtq̃ ypo. in precedentibus tetigit quaſdã cõpationes ſpe ciales tempoꝝ anni tetigit etiam quaſdã cõbinatio nes tempoꝝ ſpaliũ ⁊ effectus qui conſequũtur. nũc quandam tangit generalẽ tempoꝝ anni cõpationeꝫ in vna qualitate paſſiua lapſoꝝ ad alia in altera q̃ litate paſſiua lapſa. ⁊ continet preſens affo. partes duas. primo ponit cõpationẽ penes cauſationẽ mor borũ maiorẽ uel minorem. ¶ Secũdo penes maiorẽ ⁊ minorẽ effectionẽ mortis ibi ſecũda. ¶ Et minus mortiffere in pria parte vult ypo. cõcluſionẽ iſtam tẽpora anni in quibus corpora conſtituta ſunt omni no quidem ſicca ſaniora ſunt pluuialibus propoſi tio ſic perſuadet̃ illa tẽpora ſunt ſaniora in quibus conſumũtur ſupfluitates putreſcibiles ⁊ factĩe mor borũ ſed tẽpora ſicca ſunt huiuſmodi igitur ſecũdo poteſt argui ſic in temporibus humidis ⁊ pluuiali bus conſeruantur ⁊ augentur humiditates factiue morboꝝ ergo haꝝ rõnum cõcluſio ſic explicatur in textu ſed ſup. tempora anni in quibus corpora cõ ſtituuntur certe omnino ſicca ſaniora ſunt pluuiali bus.

Et minus mortiffere:

¶ Nunc facit quod eſt dictũ ⁊ vult cõcluſionem iſtaꝫ ꝙ talia tẽpora ſicca ſunt minus mortifera tẽporibꝰ humidis cõcluſio ſimiliter probat̃ ſic illa tpa ſũt mi nus factiua mortis in quibus cõſumũtur humidita tes mortis effectiue illis tẽporibus in quibus humi ditates conſeruantur aut augentur ſed tẽpora ſicca ſunt huiuſmodi reſpectu humidorũ ergo cuiuſ. cõ cluſio ſic in littera penit̃ ⁊ ſup. tempora anni ſicca ſunt mortifera minus temporibus humidis. Pro i tellectu affo. primo eſt notanda concordia affo. q̃ habetur primo. xvii. cõtinentis ca. de aere ⁊ qui to theorice ubi ſupra ⁊ ſecũda primi doc. ſecunda ca. vi. ¶ Secũda eſt notanda utilitas. Eſt enĩ pre ſens affo. utilis quantũ ad actum pronoſticũ ac etiã ꝓuiſiuũ pronõſticatõ euidẽs eſt nota ẽ etiã preuiſio nam in tempore pluuiali ſunt corpora exſiccanda ⁊

⁊ non debent repleri multū. ¶ Tertio notanda est ampliatio non enī solum de cibus tēporibus anni affo. continet ueritatem imo etiā dicere possum⁹ ꝙ alie res nō naturales sicce a sua natura respectu ni mis humidaꝝ se habēt consimiliter. Quarto no tandū litteraliter propter iuuenes ꝙ tpa anni ap pellantur anni ⁊ appellantur cōstitutiones anni ap pellanṫ inquā tēpora anni tāꝙ tēpora partialia ī to to existentia ⁊ totius. unde sicut dicimus diē ianua rii ita dicimus ver anni appellaṫ aūt cōstitutiones anni quia hec tēpora sunt simul seu consimiliter in anno statuta aut etiā quia humana corpora tēpori bus simul statuunṫ seu in tēporibus cōstituūtur. ut omnia que sunt sint in autūpno uel in vere. ⁊c.

¶ Notandū quinto ꝙ hec lrā oio ⁊c. pōt legi multipli citer: prio eā preponendo huic littere cōstitutiones ⁊ erit talis sensus lrē oio idest vrē cōstitutiones an ni ⁊c. ut denotetur nō vnā solā anni siccā cōstitutio nē saniorē esse imo totū annū siccū humido existere saniorem quāuis etiam probabiliter teneri possit. quācūqȝ anni cōstitutionē siccā humida existere sa niorem ⁊ hac via dicetur estatē ⁊ autūpnū siccos hu midis existere saniores. Secūdo legi pōt hec litera omnino cū hac lrā sicce ⁊ est sensus lrē tales consti tutiones omnino. i. totaliter sicce ut siccitas nō solū in vna parte cōstitutiōis denoteṫ imo ītota aut oio idest valde ⁊ vehementer ut per hūc sensū cōpre hendanṫ constitutiones anni non solū paꝝ debito sic ciores paꝝ humidis existere saniores imo ⁊ valde siccas valde humidis: Tertio legi pōt hec lrā omni no cū hac parte pluuialibus ⁊ est littere sensus hic. cōstitutiones anni sicce sūt saniores oio. i. totaliter valde seu vehementer pluuialibus per quē sensuȝ denotatur siccas cōstitutiones maxime cōpari ve hementer humidis. Quarto legi pōt cū hac litte ra sunt ⁊ est sensus cōstitutiones anni oio idest tota liter quia secūdū se totas aut ualde uel vehemēter saniores inter has expōnes prima optinet principa tum ut tangetur. ¶ Sexto ex prehabitis memora dū ꝙ cōstitutiones intelligi possūt sicce vel quia a ꝑ pria natura in siccitate mutate uel quia tāta sit mu tatio ut cōstitutiones humide respectu tpāte cōstitu tionis mutentur in siccas respectu illius exēpli cā hy emps pōt intelligi sicca. quia in siccitate ab hyeme tēpata mutata uel quia mutata taliter in siccitate ut sicca appelleṫ respectu ueris. Ad propositū maxi me intelligitur exsiccatio primo modo Septimo notandū ꝙ aliqua cōstitutio pōt appellari pluuialis quia in ipsa habundant pluuie respectu alteri⁹ con stitutionis vt respectu estatis hyemē concedim⁹ plu uialē ⁊ ver ⁊ hoc modo nō sumitur cōstitutio pluui alis. in hac enī pauciores morbi de facto cōtingūt ꝙ in cōstitutione sicciori. minus etiā mortifere au tūpno exñte valde mortifero affo. x hui⁹ ī autūno egritudies fiūt ⁊ max^e acutissie mortifeř. 2° itelligi pōt cōstitutio pluuialis respectu ipsiusmet cōstitutiō nis tēpate inter cōstitutiones taliter denoīatas vt dicamus hyemē pluuialē respectu hyemis tempate inter hyemes ⁊ hoc modo sumiṫ pluuialis cōstitutō hic. ¶ Octauo notandū ꝙ illa cōstitutio appellatur sanior que est cōformior sanitatibus conseruandis preseruandis aut producendis. constitutiones ergo sicce sunt saniores quia magis cōuenit corpora sa na cōseruari in ipsis: ¶ Pro quo notādum nono ꝙ morbi secūdū plurimū cōtingentes a cā intriseca ac etiam constitutione anni sūt materiales ut experiē tia notat causis primitiuis secūdū plurimū añtes cō mouentibus ꝙ colligi pōt prima quarti prīo ca. de sermone effimeraꝝ. Secūdo etiā iserēdū ex cōmē to ꝙ satis ē rōne notū humorales materias multi plicari ī constitutione humida ⁊ ꝯseruari hebetato calido ne sufficienter digerat ⁊ resoluat que pauci ficantur sicciori constitutione exsiccante ⁊ minuente eas ⁊ calido amp. sup. eas vigorato ⁊ ad digeren dū potentiori facto ꝙ tempore humido ¶ Ex quo infertur ergo sicce sunt saniores sup. secūdū pluri mū. illatuȝ arguiṫ sic morbi materiales secūdū plu rimū cōtingentes in sicca constitutione paucificātur igitur añs ex prehabitis continet euidentiā ꝯñā te net per descriptionem temporis sanioris ad ꝑsens ꝓpositū spectantem cōcedēdū tamē siccas cōstitutio nes respectu quorūdā morboꝝ esse egrotatiuas ma gis ut respectu melācolicoꝝ ⁊ inmaterialiū. No tādū. x. ꝙ aliqua cōstitutio appellatur magis mor tifera propter fieri mortem in ea frequentius secū do etiam supponendū mortē cōtingere secūdū pluri mū ex morbis materialibus ⁊ propter multā quātī tatē ⁊ maliciam materie quia ergo in cōstitutōe hu mida materia humoralis amplior repertitur ⁊ ma lignior ꝑ viam putrefactionis ⁊ indebite regulatio nis a natura iō humidā sicca cōtigit esse magis mor tifera tamen respectu mortis aliqualiter ꝯpaliter cō tingentis siccā concedendū est magis esse mortiferā vt respectu mortis ex tabe aut marasmo cōtigētis ¶ Ultimo pro intelligendo debite affo. ꝑ cōprehen dedo etiā an cōstitutio sicca uel humida dicaṫ ꝑter naturā memorādū: quomō tēpa se habēt natura liter ex nono commēto huius illius affo. imodera tis temporibus ⁊ ex auic. secūda primi doc. secūda illo ca. aer calidus ⁊c.

Alius quidem.

Galienus ꝯmētando presentē affo. sic procedit. prio gali. tāgit hūc affo. pos se melius ordinari ⁊ tangit ordinē ypo cratis ex causa fore seruatū. Secūdo ꝯmētaṫ affo. ibi secūda ⁊ bene dicit ꝯstitutiones anni prima ī du as. primo tāgit primū secūdo secūdū ibi 2ª hic tamē ponendus erat. De prima dicit melius eē hūc affo. priores lectos affo. ꝑcedere quia naturali modo et artificiali semp generalia ꝑcedūt specialia ergo sup ple cū iste affo: sit generalis respectu quorūdā ꝑlec toꝝ melius esset ipsū illos ꝑcessisse. ¶ Notandū ꝙ in ꝑhabitis affo. ut illo. Quādo estas sit veri simil ac etiam sequentibus ⁊ maxime incipiendo a. xii. affo. aliqua dicūtur de siccis ⁊ humidis cōstitutio nibus anni que supponūt cōpōeȝ siccaꝝ cōstitutionū ad humidas que etiā loquūtur de particularib⁹ cō stitutionibus igiṫ hic affo. vl̄eȝ cōstitutionū siccarū ⁊ humidaꝝ implicās cōpatōeȝ illos in ordine pre cedere debuit. Secūdo notādū quō naturaliter generalia precedant specialia qō exponi potest ad hūc sensum naturaliter. i. modo nature seu natura li quia ī modo operationis nature prius ꝑducit res denoiabilis generali denoīatione ꝙ speciali. ⁊ isto

modo generalia quia generales denominatiões en
tium modo naturali precedẽt speciales igiť ꝙ si na
tura ageret cognoſcendo prius noſceret rem ſub d̃
noiatione generali q̃ ſpeciali loquẽdo d̃ natura ut
ſic dicã naturata ⁊ ſecũda ⁊ nõ ex toto naturãte pri
mo quia apud ſũmã naturã omnia cognoſcẽtẽ pſen
tia preterita ⁊ futura nõ ſeruatur talis ordo cogni
tionũ dictaꝝ deť exẽplũ Si eni natura producat ex
ſpermate homines ante diſponit ⁊ pparat ſperma
denoiabile hac denoiatione generali quia hoc ẽ ve
ſica quã denoietur denoĩatione ſpeciali dicẽdo hoc
eſt cor, vel hoc eſt homo Cã vero huius ordinis eſt
quia naturaliter procediť i operatione nature ab i
pfecto ad pfectũ. quia ergo denoĩatõ generalis cor
reſpondet iperfectiori ideo ⁊ generalis precedit ſpe
cialẽ. ❘❘ Notandũ tertio ꝙ artificialiter generalia
precedẽt ſpecialia primo ad ſenſũ datũ ars eni quõ
libet aliter diſponens naturalia. primo diſpoit ut
generali denoiatione vociteñ q̃ ſpeciali denoĩati
one prius eni dolobrator preparat lignũ denoĩabi
le tali denoiatione quia quadratũ ⁊c. quã appelleť
lignũ culminis ſicut etiã in artifice nauis ligna priuſ
denoĩantur denominationibus generalibus ſic etiã
de finibus dicẽdũ que applicate nauibus tandeʒet
ſpecialiter ſituate ordinate etiã in quaſdã operatio
nes ſpãlibus nominibus nominaň vt quedã appelle
tur catula vel etiã artificialiter generalia precedẽt
⁊c. quia i habito artificioſo ordinato ad recte opã
dũ notitia vniuerſalis quia facilior ⁊ facilius dedu
cibilis ex ſenſatis particularẽ debet precedere noti
tiam exẽpli cauſa facilius ex ſẽſatis deduceť camo
millam eſſe calidã q̃ eſſe in tanto gradu calidaʒ hoc
ſatis euidens eſt. Quarto notãdũ ꝙ p põeʒ pre-
ſentis affo. hic quedã precedentia adinuicem colli-
gaň ſeu aliqualiter cõtinuãtur nã quedã dicta ſunt
de cõſtitutione humida ⁊ quedã de ſicca ut gº ſciaň
cõtinuata cõpatio cõſtitutionũ humidaꝝ ad ſiccas
conueniens fuit hic preſentẽ exprimere affo. inclu-
dentem haꝝ cõſtitutionũ cõpationẽ. ❘❘ His tamen
ponendus. Nũc facit qđ eſt dictũ dicẽs ꝙ pñs affo.
tamẽ erat hic ponendus vt quedã ſpecialia precede
rẽt nõ tamẽ propter illa precedere eſt infamandus
ypo. cũ etiã ſequãtur quedã que iõ ſecuta ſunt illis
precedentibus ut per pſentẽ affo. quaſi quid gene-
rale adinuicẽ continuentur ❘❘ Et bene cõſtitutiones
Nũc galie. facit qđ eſt dictũ ⁊ ſic procedit gali. p-
mo tãgit verificationẽ affo. ſecũdo explicat quãdaʒ
cauſam preſeruatiuã a morbis. tertio excludit q̃l-
dam alas cãs tanq̃ nõ pfectas ⁊ vere ſufficiẽtes ibi
ſecunda ſi vero quibuſlibet diebus. tertia ibi bal-
neis non enim cõſumũtur. De pria dicit galie. be-
ne dici ab ypo. cõſtitutiones ãni omnino ſiccas plu
uialibus eſſe ſaniores cũ deſiccẽtur ⁊ cõſumẽtur hu
miditates in ſiccis tẽporibus augeaň uero ⁊ cõgre
gentur in pluuialibus putreſcendo. ❘❘ Pro pte no-
tanda eſt cã nam prio propť cõſtitutionẽ pluuialem
eſſe humidiorẽ humano corpore cõſequiť humecta
tio ſiue materia conſequiť etiã per viã debilitatis
⁊ obtuſionis calidi ⁊ per viã cõſequẽtis indigeſtioiſ
ſupfluitatũ augmẽtũ ⁊ adunatio cõſequitur etiã pu
trefactio his auctis ſupfluitatibus prohibitã facien-
tibus trãſpirationẽ que eſt cã putrefactionis primo
de dñis febriũ propter etiã augmẽtũ haꝝ ſuperflui

tatum ſit debilitas ⁊ nãture irregulatio ad quã con
ſequitur putrefactio quẽ uero ſit cauſa putrefacien
di has humiditates imediate in preſenti taceatur.
Secũdo ex dictis memoradũ ꝙ licet cõſtitutiões hu
mide de p ſe ſint cã augmẽti humiditatũ de p acci-
dens tamẽ poſſũt eẽ cã tabis ⁊ ɔſũptionis corporis e
ticalis calidũ ebetando naturale ut deperditũ re-
ſtaurare non poſſit quo in humidũ agente radicale
continue tabes ⁊ etica conſequetur. ❘❘ Si non qui-
buſlibet. Nũc galie. facit ꝙ ẽ dictũ dicẽs ꝙ hee ſup
ple humiditates augeň ſi corpora nõ mũdificẽtur
quolibet die ab humoribus per exercitia. Pro p
te ſupponẽdum ex dictis auic. tertia primi cap. de
exercitio ꝙ exercitiũ habet uigoraň calidũ naturale
vnde reddiť potẽs ad reſoluẽdas ſupfluitates ⁊ eaſ
debite excutiẽdas iõ ad exercitia cõſequiť bonitas
digeſtionũ appetituũ ⁊ aliaꝝ opationũ intelligendo
ex tertia primi motũ voluntariũ ⁊ maxĩe toti⁹ cor
poris per quã anhelitus ſit velox ⁊ frequẽs nã ex-
ercitiũ particulare ſeu partis quãuis cõfortet partẽ
cuius eſt exercitiũ ⁊ maioret ſaltẽ in etate aliqua ta
mẽ non ita toti corpori cõfert. Ex quo pʒ ut etiam
colligitur ibidẽ exercitiũ excuſare a medicina pluri
es propť excutere ſuperfluitates que egerẽt medici
na. ❘❘ Balneis non. Nunc galie. facit ꝙ ẽ dictuʒ ⁊
continet hec ps partes duas prio facit vt eſt dictuʒ
Secundo iterato infert affo. veritatẽ ibi ſecũda ci
bus autẽ. Pars prima diuidiť i duas ſecũdũ nume
rũ duoꝝ que excludit tanq̃ inſufficientia ibi ſecũda
nec tunc farmatiis. De prima dicit gali. ſic ꝙ per
balneas nõ cõſumũtur niſi materie que ſunt vicine
cuti que ſupple apud medicũ appellaň ſubcutanee
nam materie intrinſece exiſtentes i mẽbris ſolidis
iterioribus quia ſupple i neruis muſculis ⁊c. quoni
am ſunt mẽbra ſolida ⁊ cõpacta nõ mittũtur extra
per balnea exteriora.

dubitatur primo:

❘❘ Utrũ p balneũ exterius emittaň ſupfluitates interi
ores affirmatiue arguitur auctoritate gali. quarto
affo. ɔmẽto tertio vbi videť velle balneũ euacua
re a toto. Secũdo arguitur ſic exercitiũ euacu-
at a toto ergo ⁊ balneum añs colligitur allegato cõ
mẽto ɔña tenet quia non minus balneũ calefacere
poteſt exercitio. ❘❘ Ad oppoſitum eſt gali. in com
mẽto. Reſpondẽdum ꝙ balneũ intelli põt vel ex a
qua calida artificialiter ⁊ actualiter. vel ex aqua
calida naturaliter vł artificialiter ſecũdum potẽtiã
exẽplum ſecundi ſicut eſt aqua picea aut ſulphurea
aut aqua ſalſa. Pro dubio ſit hec prima propoſitõ
balneum ceteris paribus non ita debite reſoluit ſu
pfluitates intrinſecas ⁊ extrinſecas ut debitum ex
ercitiũ propoſitio patet primo ex intẽtione noſtroꝝ
auctoꝝ loquentiũ de preſenti materia ⁊ perſuadeť
etiam ex alio quia ex exercitio debito calidũ natu
rale plus uigoratur ⁊ confortatur plus etiam equa
tur in intrinſeco ⁊ partibus exterioribꝰ balneo ma
gis de foris veniente ⁊ non ita nature ɔformi ⁊ hº
maxime in etate exercitio pportionata. nã forte in
aliqua parte infantie plus exercitio balneũ cõueni
ret vt experientia notat imo illi parti nullũ veruʒ
cõuenit exercitiũ. ❘❘ Secũdo dicendũ eſt hic gali.
maxĩe itelligere de balneo i potiori ſuo ſignificato

q appellatur balneū aque dulcis propō p3 ex cōmu ni locutione auctoꝝ absolute prolato balneo h° bal neum intelligentium patet etiā pcpō propť virtu tem eius non valde profundari cum non sit potētie multe. ¶ Tertia propositio est hec balneū actuali ter ꝛ potentialiter calidū pōt se in resolutione sup fluitatū magis profundare propō p3 propter ipsum habere caliditatē actualē ꝛ potentialē ꝛ partes ha bere penetratiuas saltē aliquot ꝛc quo secūdū vnā intentionē loquebatur galie. quarto affo. secundo allegato cōmento dum dicebat maxime si aq̄ sit pi cea vel sulfurea. Ultima propō est hec balneū extrinsecum ē a toto. i. ambitu totius euacuatiuū propositio sic persuadeť balneū tale pōt euacuādo ambire totum igitur ꝛc. nota est ꝯña añs p3 cū secū dum suam caliditatem secūdū etiā suam corpulētiā possit totū circūdare vnde subcutanea supfluitate existente disposita fiet euacuatio ꝛ resolutō que cō clusio ponit̄ cōiter ꝑ intellectu auctoritatis quarti af forismi vt dicatur balneū euacuare a toto .i. am bitu totius: ¶ Ex his ergo cōclusionibus p3 primo responsio ad obiectum primū. p3 etiā resposio ad secūdū negando ꝯñam ad probatiōnē quia ita cale fiunt ꝛc. possū declinare hoc propter balneū nō ita approximari intrinsecꝫ sicut exercitiū est etiā ꝯña declinanda nā debita supfluitatū excussio non fit a calido inquātū calidū sed etiam a calido naturali. Secūdo notādū notanter esse dictu in exterioribus balneis eo q balnee interiores interioribus ꝛ soli dis mēbris pro possibile applicate interiorē facerent resolutionem que tamen euitāde sunt propter lesio nes contingentes ex eisdē si itrīsecus assumātur:

¶ Nec tunc farmatiis. Nunc galie: facit qđ est dictū ꝛ continet partes duas. primo premittit dictū suū secundo aliqualiter probat ibi secūda. sed si quis se mel. ¶ De prima dicit q oēm humores sunt multi plicati non educibiles per balneas corpora non sūt purganda vomitu vel farmacia que farmacie sup ple solutiue uentris ꝛ factiue vomitus requiruntur raro ꝛ propter necessitatē magnā illa ergo supflua que vnaquaqꝫ die in corporibus adunāt euacuāda sunt remedia inter hec. De secūda dicit sic q si quis semel in mense vel bis voluerit caper̄ farma tiam sup. solutiuā ventris vel vomitū idest medi cinam vomitiuā erit timēdū i corporibus humores adunari nimios ꝛ nocentes reducentes corpora i ma las cōsuetudines. ¶ Notandū primo q farmatia ꝛ vomitiuū raro sunt exhibenda primo quia far matia sunt plurinū de venenosa natura vt colligi tur secūdo regiminis acutoꝝ ca. xiii. ꝛ tertia primi ca. de exercitio nocent etiam secūdū plurimū stoma cho vt p3 secūdo regiminis acutoꝝ cōmento: xii. Itē supposito q farmacia non sint nature venenose tamen etiam rem euacuant naturalē ut spūm ac re soluūt ipsū cū sint farmaca secūdū se calida ꝛ sicca. primo affo. cōmento xxiiii. ideo quātū possum⁹ vi tanda sunt propter qđ dicebat Auic. tertia primi al legato ca. auctoritate ypo. medicia purgat ꝛ iucte rat: ¶ Secūdo notādū q ex frequenti usu farma tie timendum est ne debilitata virtute mali i cor poribus aduneutur humores ne etiā corpora in ma los usus redigant̄ quia prio propter hos humores multiplicatos ueniēt corpora ad males vsus cōple xionū assuefacta etiā frequentibus euacuationibus ꝑ artem non irritabuntur ad euacuandū sine artis adiutorio frequens etiā vomitus cum sit satis ꝑter natura m stomacho eum debilitat ꝛ facit eū lacunā superfluitatum tēptantibus mēbris suas superfluita tes expellere ad loca expulsionū. quaꝫ de vomitu sententiam ponit. Auic. xiii. tertii tractatu. v. ca. de vomitu: ¶ Notandū tertio q per rem mediaꝫ inter hec intelligit exercitiū qđ est mediū iter medi cinam solutiuā uentris ꝛ vomitiuā ꝛ inter balneuꝫ nam exercitium est potentius in expellendo super fluitates intrinsecas ꝛ extrinsecas balneo est autem minus potens ꝛ agitatiuum q sit farmacum soluti uum vel vomitiuū saltem a farma.

cibus autem.

¶ Nunc galie. facit qđ est dictum dicēs q cibo dupli cem habēte superfluitateꝫ humidam ꝛ aquosā lubri cantem cibum ꝛ penetrantem alterā quasi fumosā cibo habēte aliquid nociuū nō potente assimilari cor pori a natura his ergo superfluitatibus multiplica tis die qualibet necesse est quaqꝫ die corpora mun dificari que melius mundificant in siccis cōstitutio nibus anni q̄ pluuialibus ideo bene dixit ypo: con stitutiones anni omnes quidem sicce pluuialib⁹ sūt saniores ꝛc. Notandū q cibus habet duplicem superfluitatem imediate uel mediate nā cibus i sto macho transmutat̄ in chilū. Chilus autem in epate transmutatur in quatur hūores ꝛ transmutat̄ i aq° sitateꝫ virinaleꝫ tanq̄ in res manifestas trāsmutat̄ etiā per actionem calidi in quosdā uapores ad mo dum fumorem ꝛ non sunt vere fumi cū ver⁹ fum⁹ causetur quasi a caliditate ignea. aquositas vero virinalis secūdum maiorem quātitatem transit ad vesicā. secundū partem aliquam cum sanguie trā sit vt ipsum ad corporis profunda faciat profūdar̄ ꝛ postq̄ exercuit suum officium eget expulsione sig nū huius q ipsa cū sanguine transeat quia facta flo botomia apparet aquositas cum sanguine. fumosa vero superfluitas non vtilis corpori secūdū parteꝫ expellitur sensibiliter ꝛ secūdum aliā eget resolutio ne que superfluitates non assimilantur corpori non primo aquositas semper sui simplicitatem nec etiā fumositas propter simile aut etiā propter qualita tes inconuenientes: ¶ Secundo notādum q non so lum propter excussionē haꝝ superfluitatū egent cor pora mundificatione immo etia propter excussionē aliaꝝ superfluitatum quarte digestionis multiplica tarum in ambitu totius sicut terrea sordes aut eti am secundum particulares partes. quia tamen pri me erat cōmuniores ꝛ plus egentes hac mūdificati one ideo has explicuit galienus.

secundo dubitatur utrum constitutio

nes anni sicce sint pluuialibus saniores. negatie ar guitur sic Autūpnus humidus ꝛ pluuiosus sicciori sanior est. igitur pars negatiue vera consequentia nota quia Autūpnus est aliqua anni constitutio añs patet secunda primi doctrina secūda ca. vi. in fine sūmitur etiam añs tertio affoꝝ. cōmento nono. ¶ Secundo sic aer siccus est paratus facere omnē egri tudinē preter ptisim ergo constitutio sicca nō est sa nior humida colligit̄ añs ex cōmēto sequētis affo.

ꝯña tenet quia propter pluralitatem morboꝝ nõ diceтur sana cõstitutio imo egrotatiua. ¶ Tertio sic in constitutione sicca multiplicantur peiores humores ꝙ in humida igitur constitutio sicca peior cõsequentia videtur apparens añs pꝫ quia in cõstitutione sicca multiplicatur colera aut melancolia in hũida vero fle* aut sanguis qui minus mali sũt colera ⁊ melancolia. Quarto sic non minus põt labi corpus per cõstitutionẽ siccã quã per humidã gº nõ minus egrotatiua est sicca constitutio humida nota est ꝯña quia stante paritate lapsuũ ⁊ pari facilitate ad labendũ stabit etiaꝫ par egrotatiuitas pꝫ antecedens propter corpus humanũ mediare inter siccũ ⁊ huidũ ⁊ propter siccitatẽ non minus agere hũiditate. ¶ In oppositũ ẽ ypo. i parte pria affo. xvi. Pro dubio teneat hec cõclusio pria ceteris paribus cõstitutiones anni sicce sunt absolute dicẽde hũidis saniores probatur cõclusio ex dictis ⁊ notatis in cõmento sic in constitutione sicca pauciores morbi materiales ⁊ rarius cõtingunt igit̃ colligit̃ añs ex cõmto quia propter siccitatem paucificantur supfluitates ⁊ hũores consequẽtia tenet quia morbi secũdum plurimũ contingentes sũt morbi materiales. si igit̃ rõne hoꝝ sicce constitutiones sunt saniores absolute sunt dicende saniores ¶ Secũda cõclusio est hec licet respectu morboꝝ pluries cõtingentiuꝫ sicce sũt hũidis saniores respectu tamẽ spiritualiũ morboꝝ materialiũ dici possũt magis egrotatiẽ hoc persuadetur sic minus ĩprobabile est quorũdã morboruꝫ materias reperiri in cõstitutione sicca ꝙ huida igit̃ ꝯña videt̃ apparens satis añs pꝫ naꝫ primo minus ĩprobabile est materiã siccaꝫ reperiri in constitutione sicca ꝙ in hũida. Tertia cõclusio que ẽ alberti ⁊ tacta aliqualiter in textu est hec. respcũ morboꝝ inmaterialiuꝫ sicca constitutio põt humida eẽ egrotatior pꝫ propositio nam ad causandũ ethicaꝫ ⁊ plures morbos ĩmateriales prõptior est sicca constitutio ꝙ humida p suã cõsũptionẽ taliuꝫ effectiuaꝫ ¶ Quarta cõclusio est hec licet pluribus corporibus minus noceat cõstitutio sicca quã hũida respectu tamẽ quorũdã plus nocet sicca. propositio psuadetur si enim sumantur corpora sicca multũ lapsa naturali aut preternaturam notũ est ꝙ sicca constitutõ plꝰ nocet eis. Quinta conclusio est licet affo. pria ps verificet̃ quãtũ ad qualibꝫ constitutionẽ anni maxime tam̃ põt intelligi de constitutione anni naturaliter humida propõ persuadet̃ sic constitutio naturaliter hũida minꝰ distempatur per siccitatẽ quã per humiditatẽ declaro añs quia per siccitatẽ mouetur plus ad naturã tẽporis tẽperati per hũiditatẽ autẽꝫ fit continue distantior. isto posito pꝫ solutio ad obiecta. ¶ Ad primũ dico ꝙ per autũpnũ hũidũ ⁊ pluuiosũ non intelligit Auic. autũpnũ distẽperatũ in humiditate sed in quo apparent multe pluuie contẽpãtes siccitateꝫ autũpni ac etiaꝫ ex estate reseruatã q̃ ẽ autũpnus tẽpatus de quo etiã loquit̃ galie. 3º affo. cõmento nono dicto vel est dicẽdũ ꝙ autũpnus siccus est egrotatiuior propter dispitatẽ siccitatis duplicit̃ ĩ eo existiente ex parte precedentis estatis primo ⁊ secũdario ex pte sui lapsus pria solutõ ẽ melior. Ad obiectũ ad secũdũ pũctũ ꝙ aer siccus ẽ paratus facere omneꝫ morbũ ad sensum qui dabitur affo. sequenti ⁊ eius cõmento preter ptisim. tamen stat ꝙ absolute aer siccus sit hũido sanior ¶ Ad tertiuꝫ in constitutione sicca multiplicant̃ peiores hũores hic dicere possum concedendo sed quia multiplicantur in quantitate pauca regulabiles a virtute iõ morbi pauciores cãnt̃ vel dicẽdũ ꝙ licet de p se et merito siccitatis aeris peiores humores causentur in aere sicco tamẽ pro quãto in aere sicco cõsumũt̃ superfluitates ⁊ calidũ naturale vigoratur in hũido vero reuertitur ⁊ ebetatur calidũ iõ contingit peiores hũores multiplicari in aere huido. Ad quartã nõ minus cõuenit corpus ⁊c. declino ĩmo dico ꝙ cũ ĩ corpore hũano dominet̃ huidũ facilius labetur ad hũiditatẽ per aerẽ humidũ. ¶ Ad probationem oppositi quia corpus humanũ est mediũ. Respondeo ꝙ corpus huãnũ nõ est mediũ per equidistantiaꝫ sed mediuꝫ ut sic dicã pro abnegatõꝫ extremorũ. Itẽ dicendũ ad ꝯñaꝫ ꝙ quãuis alteretur eque cito ad siccũ sicut ad hũidũ de per accidens tñ plus egrotare potest per constitutionẽ hũidã ꝑpter multiplicationeꝫ materie hũoralis.

¶ Tertio dubitatur utrum constitutioẽs sicce anni sint minus mortifere hũidis. Negatiẽ arguitur sic in constitutione siccã multiplicant̃ morbi acutiores igitur añs colligitur ex affo. ⁊ cõmto octauis tertii huius ꝯña tenet per noticiã morboꝝ acutoꝝ Secũdo arguitur siccitas plus cõtrariatur uite ꝙ opponatur humiditas igitur cõstitutio sicca peior ꝯña videtur apparens pꝫ assũptũ quia uita stat ĩ hũiditate ut vii. quarti tractatu quarto ca. primo de causis extenuationis ad fineꝫ. ¶ Tertio sic fortiores putrefactiones causantur in sicca constitutõe quã hũida igitur magis mortifera ꝯña videt̃ apparens añs patet propter acuitatẽ calidi. In oppositũ est secũda pars affo. Pro dubio dictis cõformiter respondendũ ꝙ absolute cõstitutiones sicci sunt minus mortifere ꝑpositio prĩo colligit̃ ex cõmento ⁊ affo. secundo ꝑbatur ex hoc ꝑpter nõ multiplicari ĩmo cõsumi materias hũorales ⁊ ꝑpter virtuteꝫ plus posse supra materias. ¶ Secũda propõ ẽ hec sicce cõplexiones respectu quorũdã morboꝝ ⁊ quarũdã cõplexionũ sunt huidis magis mortifere patꝫ ꝑpõ quãtũ ad partẽ primã quia respectu etice ⁊ tabe sicce sunt magis mortifere respcũ etiam siccaruꝫ cõplexionũ valde lapsarũ naturaliter aut preter naturam sicce sunt magis mortifere Tunc pꝫ respõsio ad instantias. Ad primã morbi acutiores causãt̃ in constitutione sicca hic dicere possũ ꝯñaꝫ negando ⁊ causa est quia quãuis in cõstitutione sicca causent̃ isti morbi ⁊ secũdũ plurimũ morbi qui causant̃ sũt tales quia tamen raro causant̃ pluries autẽ ĩ hũida cõstitutione causantur ideo stat humidã esse magis mortiferã. vel dicẽdũ ꝙ licet de per se morbi acutiores fiant in tẽpore sicciori de facto tamẽ ⁊ p accidens quia multiplicata materia ⁊ non regulata a virtute debite acutiores causantur tẽpore humido vel dicendum tertio ꝙ supposita debita qualitate materie acutiores tẽpore sicco causabunt̃ sed quia pluries in tẽpore sicco pauca est multa uero in humido. ideo stat huidũ magis esse mortiferuꝫ ⁊ stat fortiores putrefactiones causari tẽpore humido. Ad secũdã siccitas plus opponit̃ ⁊c. concedo de p se tamen de per accidẽs plus est cõformis uite cuꝫ ad

cõſũptionẽ hũiditatis a ſiccitate cõſequaẽ vite melioratio ſicut etiam frigiditas de per ſe plus opponiẽ vite de per accidens tamẽ naturale uigorãdo calidum eſt cauſa meliorationis corporis vt patet prio affo. cõmento. xvi.

Egritudines uero in pluuialibus quidem et multum fiũt et febres longe et uẽtris fluxus et putredines et epilenſie et apoplexie et ſquinantes. In ſiccis uero fiunt corruptiones ptiſis obtalmie arthetice ſtranguirie diſſurie.

Preſens affo. cõtinuatur ſic ad p̃cedẽtẽ poſtq̃ ypo. i affo. precedenti cõpauit ſiccas cõſtitutiones humidis nõ deſcendendo ad ſpeciales morbos in preſẽti affo. cõpationẽ ponit inter pluuiales ſiue humidas cõſtitutiones ⁊ ſiccas penes euẽtũ ſpaliũ morborũ ⁊ diuiditur i duas ptes Nam prio tangit morbos i humidis cõſtitutionibus euenientes. Secũdo tãgit morbos in ſiccis cõſtitutionibus eueniẽtes ibi ſecunda in ſiccis vero. Pria in duas prio ypoc. p̃mittit aptitudinẽ tẽpoꝝ humidoꝝ ad morbos generandos ſecũdo quoſdã ſpeciales morbos explicat in hũidis tẽporibus cõtingentes ibi ſecũda: ⁊ febres longe. i pria vult iſtã cõcluſionẽ in tẽporibus pluuialib⁹ fiunt multociens morbi cõcluſio probaẽ ſic illis tẽporibus fiunt morbi multociens in quibus multiplicaẽ tur ſuperfluitates. ſed hoc eſt in tẽporibus pluuialibus ſiue hũidis igitur maior eſt nota pꝫ minor ex cõmento habito. cõcluſio ſic in lr̃a ponĩ certe multotiens fiunt morbi ſupple in temporibus pluuialibus. Et febres longe. Nunc facit qđ dictũ eſt ⁊ vult hãc cõcluſionẽ in temporibus pluuialibus fiũt febres ꝓlixe fluxus uentris putredines epilẽſie appoplexie ⁊ ſquinãtie. cõcluſio probatur ſic illo tpe fiunt hii morbi quo tempore reperiuntur cãe ſufficientes ſed in tẽporibus pluuialibus reperiuntur cauſe ſufficientes ⁊c. maior eſt nota minor declarabiẽ in cõmento cõcluſio vero ſic explicatur in lr̃a in tẽporibus pluuialibus fiunt febres longe fluxus ventris putredines eplĩe appoplie ⁊ ſquinantie.

In ſiccis uero:

Nunc facit qđ dictũ eſt ⁊ vult hãc cõcluſionẽ ꝙ in conſtitutionibus ſiccis fiunt cõſũptiones ⁊ ptiſis obtalmie artetice ſtranguirie ⁊ diſſinterie: cõcluſio ꝓbatur ſic illis tẽporibus generantur hii morbi i quibus reperiuntur cauſe ſufficientes ⁊c. ſed in ſiccis tẽporibus reperiuntur igiẽ maior eſt nota minor ſimiliter habetur ex cõmento cõcluſio ſic in lr̃a explicaẽ in ſiccis fiunt hii ⁊c. vt dictum eſt: Pro affo: p° eſt notanda eius cõcordia que exp̃ſſe habeẽ. xvii. continentis cap. de aere põt etiã trahi ſententia ſecunda primi doctrina ſecũda ca. vi. cuius initium aer calidus. Secũdo eſt notãda vtilitas ⁊ neceſſitas affo. eſt enim vtilis quãtũ ad actũ pronoſticuꝫ docemur enim ex preſenti affo. quedã corpora preſeruanda eſſe ⁊ humida in pluuiali tempore ſicca i ſicciori tẽpore: Secũda etiã habeẽ neceſſitas cuꝫ enim in prehabito affo. cõpauerit ſiccas ꝯſtitutões humidis ne forte credatur ſiccas fore omnino ſanaſ ut etiã cõprehenderenẽ ſpãles morbi his tẽporibus contingentes fuit expediens proponere p̃ſentẽ affo: Tertio ampliatur affo. non ſolũ enĩ affo. cõtinet veritatem de morbis imo de neutris diſpoſitionibus ac etiã lapſibus quibuſcũq; materialibus aut imaterialibus factibilibus i tẽpore humido ⁊ ſicco. Quarto notandũ ypo. per egritudines maxie itelligere materiales ut colligi põt ex ꝯmẽto p̃lecto que contingũt ideo quia ſupfluitates ⁊ humores augenẽ Quinto notandũ ꝙ licet tpa pluuialia poſſum⁹ itelligere tempora que ſunt pluuialia ſecũdũ naturam ex ſententia tamẽ galieni p pluuialia intelligam⁹ tẽpora multis pluuiis habundantia ⁊ hũida preẽ naturã eo ꝙ tẽpora pluuialia tẽpate appellanẽ ſana ⁊ non egra. Sexto notãdũ notanter eſſe dictum ut multis fiunt ad denotandũ ꝙ non fiunt ſemp nec i quibuſcũq; corporibus ſi corpora enĩ bene regãtur ſe poterũt ab his defendere morbis ad denotanduꝫ etiã tẽpora pluuialia quãtũ eſt de ſe ẽe multũ egrotatiua. Septimo notãdũ ꝙ per ſiccas cõſtitutões habemus etiã intelligere conſtitutiones ſiccas p̃ter naturã licet etiam ſicce ſecũdũ naturã diſponant ad has egritudines producendas tamẽ ſicce preter naturam ſunt amp̃. productiue iſtaꝝ maxie uerificaẽ pars p̃ma ſi tẽpora pluuialia ſecũdũ naturã ſiãt pluuialia preter naturã de aliis poteſt intelligi affo. q̃uis non ita clare.

Longe febres:

Galie. cõmentando preſentẽ affo. tria facit. Primo cõmentatur primã partẽ ſecũdo ſecũdã tertio ypo. excuſat a quibuſdã defectibus ſibi iponibilibus ibi ſecũda i ſiccis inquit ibi tertia. nõ autẽ eſt ypo. redarguẽdus. primo continet tot partes quot diſpoſitionũ tangit exponẽs. primo enĩ exponit ⁊ verificat hãc parteꝫ febres longe. Secundo hanc uentris fluxus tertõ hãc putredines. quarto hãc eplĩe ⁊ appoplie: quito hãc ⁊ ſquinantie ibi ſecũda vnde fluxus uentris. tertia ibi cum autem putredines ibi quarta epilentici quitã ſquinantie aliquãdo. prima in duas. p̃mo galienus facit qđ eſt dictum. ſecũdo infert quales febres q̃ in ſiccis tẽporibus generenẽ ibi ſecũda ſicut ⁊ i tẽporibus. p̃ma in duas ſecũdũ ꝙ duabus ex cauſis verificat partem ibi ſecũda uel quia humores. De prima dicit ſic ꝙ ſine dubio fiunt i temporibus pluuialibus febres longe ꝓter multas ſuperfluitates que longo tẽpore diſſoluuntur ſiue ſupantur. Notandũ primo ꝙ licet de p ſe febris non cõſequatur humiditatẽ quia eſt caliditas preter naturã cui ſiccitas aſſociatur. tamen de per accidens ad multã humiditatẽ p viam ꝓhibite tranſpirationis aut per viam putrefactionis põt conſequi febris. Secũdo notandũ ꝙ febris longitudo intelligiẽ reſpectu febris terminabilis in p̃ma quarta aut ſeptima uel xiiii. vel ad plus terminabilis in. xx. Tertio notandum ꝙ nimie humiditates faciunt febrẽ ſalubrem longã ſed febrẽ mortalẽ faciũt eſſe breuẽ ad hunc ſenſum ꝙ vbi virtus ſuccũbat morbo quanto materia erit amplior tanto morbus breuior plus potente aliis paribus multa materia ſupra uirtutẽ

ꝙ pauca. Quarto notãdum ꝙ hec lr̃a dissoluentes potest exponi dupliciter vno modo dissoluētes idest debilitantes uirtutem vt hic sumatur dissolutio ꝓ quacūqȝ debilitatione ⁊ erit sensus partis ꝙ febres fiunt longe propter multas humiditates vt debilitantes virtutē longo tēpore anteꝙ̃ sanet̃ corpus: Secundo potest sic exponi vt dissoluentes .i. dissolutione ⁊ remotione egentes longo tēpore vt enim digeratur multa humiditas ac expellat̃ lōguʒ tempus requiritur. Quinto notandū has febres maxime contingere corporibus secūdū cōplexionem vel etatem vel secundū sexum apparatis vt flegmaticis aut etiã mulieribus ⁊c. quãuis etiã aliis cōtingere possint propter has constitutiones. Uel quia humores. Nunc facit ꝙ est dictum dicens ꝙ causantur febres longe vel quia flegmatici hūores sunt frigidiores in tēporibus pluuialibus. Notãdum primo ꝙ quãuis tēpus tm̃ pluuiale sit moderatum inter calidū ⁊ frigidū per suam tamen hūiditatem calidū ebetantem naturale est cã vt humiditas flegmatica de natura aque existēs reducat se ad maiorem frigiditatem. Secūdo notãdū ꝙ flegma frigidius facit febrem longiorem quia minus cito pōt digeri a caliditate naturali ⁊ insensibiliter aut sensibiliter expelli. Sicut ⁊ i tpe. Nunc facit qȫ dictum est ⁊ dicit ꝙ febres longe fiunt ⁊c. sicut in temporibus siccis fiunt febres acute ⁊ breuissime ex colericis humoribus. Notandū ꝙ in tēpore sicco ⁊ tēperato inter calidum ⁊ frigidū ꝓpt̃ siccitatē ex acuto calido multiplicatur colericus humor faciens febrē acutam quia cum difficultate accidentium propter actiuitatē colere fiunt etiã breuissime febres propter citã actionē colere ⁊ sic etiã propter citam reactionē nature vnde breuit̃ consequit̃ salꝰ aut mors aut etiam propter citã resolutionē colere aut vltimo propter eius paucitatē siccitate paucificante humiditates ut patuit dicto cōmento. Unde fluxus. Nunc gali. facit qȫ est dictū dicēs ꝙ clarum est videre qua de causa causet̃ fluxus uētris in nimia pluuia quia humores super habundantes aliquomodo sunt purgandi. Notandū ꝙ in nimia pluuia causatur fluxus ventris hūoralis quia diaria ⁊ maxime fluxus flegmaticus eo ꝙ flegma i nimia pluuia maxime multiplicatur maxime etiam expellendū per viã aptiorem quia ꝑ intestina multiplicatum etiam ualde circa stomachū ⁊ intestina quãuis etiã fluxum ex aliis hūoribus fieri contingat causatur etiam fluxus ventris dictus lienteria seu fluxus cibalis deficiente propter nimiã humiditatē cōtētiua virtute stomaci ad retinendū cibum ⁊ currēte etiã defectu digestiue vt nō trãsmutet debite cibū et tãdē hic fluxus lientericus causetur de dissinteria vero dicetur loco suo. Secundo notãdū ꝙ per hūores quoquomō esse purgandos vult gali. causabilē eē fluxum vētris pro quanto maxīe purgãdi sūt per illam regionem prīo hūoribus sua grauitate inferiora petētibus secundo etiã sua grossitie ⁊ corpulētia latiorē ⁊ aptiorē uiam expetentibus.

Cum aūt. nūc facit galie. qȫ dictū est dicēs ꝙ cum putredines citius fiant aut certius secūdū aliquam litterã in hūidis tēporibus sicut plures facte in hiis tēporibus curande sunt ⁊ remouende. Notandū ꝙ quãuis i tēpore sicciori calidū sit acutius ꝙ̃ i tpe hūido quia tamen potentius est ad debite regulãdū hūiduʒ in tēpore vero hūido hūiditas tegit caliduʒ ineptū debite regulationi ideo citiores ⁊ certiores plures in tēpore humido putrefactiones causant̃. si vero in tēpore sicco cōtingit fieri putrefactionē ista erit acutior ꝙ̃ in tēpore humido ut colligitur ex ꝑte prehabita. Epilēsia ⁊ appoplexia. facit gal. ꝙ est dictū dicēs ꝙ patientes epilensiã ⁊ appoplexiam sine dubio sunt flegmatici ideo epilensia ⁊ appoplexia habundant in tēporibus humidis Primo notandū ꝙ licet epilensia ⁊ appoplexia fieri possint non solum ex flegmate vt pȝ prīa tertii quia tamē secundū plurimū ex flegmate contingere possūt .iō epilenticos ⁊ appopleticos dixit sine dubio eē flegmaticos secūdū plurimū flegmaticos inꝙ̃ quia flegmate ꝑ̃ter naturã habundantes ⁊ non solū flegmaticos secūdū naturã ideo sequitur hos morbos generari in temporibus humidis multiplicatis eaꝝ materiis vt flegmatibus siue etiã hii morbi sint ꝑ propriam eēntie cerebri lesionē siue sint per cōmunicationē materieꝝ a stomacho vel mirach ut aliquando causetur eplĩa stomatica aut mirachia Squinantia aliquando. Gali. facit qȫ est dictuʒ : dicens ꝙ aliquando causatur squinantia ex hūoribꝰ adunãtibus se in gutture ⁊ aliquando ex hūoribus descendentibus a capite ad guttur: Cum ergo i nimia pluuia adunentur humores i gutture ⁊ maxime descēdant a capite ⁊ de mēbro discurrãt in membruʒ iō ex nimia pluuia causantur squinantie. notanduʒ squinantiã eē apostema gutturis. notãdū etiaʒ guttur esse locū vl̃ spaciuʒ prope meri ⁊ canam pulmonis cuius notitiaʒ habere possumus tertio pronosticoruʒ a gali. satis ad principium. Secūdo notandū squinantiã multipliciter diuersificari posse ex ꝑte ruboris seu tumoris ex parte doloris seu difficultatis anhelitus ut pȝ tertio pronosticoꝝ. Ex parte etiam situs quia quedã est cum exteriori eminentia ⁊ quedaʒ non. ex parte etiã materie quia quedam ex sanguine quedaʒ ex flegmate ut pȝ. viiii. tertii capitulo de ꝑ̄focatione pōt etiã distingui squinãtia ex parte morbi generationis eius nam quedaʒ generantur ꝑ viaʒ paulatine congestionis materie in gutture. Quedã per viaʒ defluxus ad propositū ꝙ̃uis modis aliis distinctaʒ squinantiã in nimia pluuia fieri contingat ipsaȝ tantū modis distinctã cōmunioribus in littera gali. explicat. In siccis īquit. nunc gali. facit ꝙ est dictū ⁊ continet hec pars duas partes. Prīo ꝑ̄mittit litterã secunde partis affō. Secundo exequitur exponēdo ibi secūda Si aūt audereʒ. de prima dicit ypo. dicer̃ consūptiones arteticas stranguirias ⁊ dissinterias fieri in cōstitutionibus siccis. notandū ꝙ hec littera ⁊ ptisis pōt dupliciter legi. vno modo ad mentē gali: vt li ⁊ stet expositiue vt intelligant gali. ⁊ ypo. per cōsūptiōes .i. ptisis Et hanc sententiã uidet̃ voluisse gali. solum ponens cōsūptiones ⁊ exponens ptisim . secūdo pōt sumi li ⁊ copulatiue vt per cōsūptiones ītelligit cōsūptiones totius corporis a quacūqȝ causa ꝓueniãt ꝑ ptisim uero ītelligat cōsūptionem particularem aut a particulari causa procedentem. prima expositio est magis ad mentem gali. Si aūt. nūc facit qȫ est dictuʒ ⁊ primo exponit hac partem ptisis. secundo exponit hanc partem obtalmie. tertio hanc

partē artetice. quarto hanc partem strangurie q̄n to hāc partem dissinterie. ibi secūda si vero obtalmie. vel ibi vnde ꝛ quidā per ptisiȝ. tertia ibi artetice. quarta ibi de strāguiria quoq;. ibi quinta quicquid autē de stranguiria. prima pars secūdū p̄maȝ assignationē partiū diuiditur in duas. primo galie. facit q̄d ē dictū ypo. aliqualiter reprehendēdo secūdo ex expōne quorūdā saluat ypo. ibi secūda unde ꝛ quidā. de prima dicit sic ꝙ si auderet diceret ypocratem obmisisse quedā seu negligenter posuisse dū dixit propter siccitatē causari ptisim. nā ptisis dupliciter causatur vel propter frigiditatē nimiaȝ rūpentem venas ī istris anhelit⁹ quia su. i pectore uł pulmone aut propter caliditatē ꝛ humiditatē ꝑpter quas humores adunantur in capite ꝛ descendentes ī pulmonē ꝛ ipsū corrodentes facti acuti per putrefactionē su. faciūt ptisiȝ. sed aer siccus naturaliter se habens in calido ꝛ frigido omnibus morbis generandis est apparatus sola ptisi excepta ¶ De secūda dicit ꝙ ideo sup. quidā volentes saluare ypo. ītelligūt per ptisi oculoꝝ cōsūptionē ac si dicat ypo. ꝙ morbi nascentes in siccis tēporibus sūt obtalmie ꝛc. i. obtalmie deueniunt ad oculoꝝ cōsūptionem deficiente nutrimento oculis ꝛ oculis factis macilentis ꝛ plus exsiccatis q̄ nature cōueniat ꝛ cōueniat hoc oculis stantibus etiā strictūris pupillarū uel ꝑpter desiccationem humiditatū gelidaꝝ seu cōgelatarnȝ uel humiditatū euagandaꝝ idest fluidaꝝ De 3ᵃ quia habet cōtinuitateȝ cum ista dicit sic ꝙ si intelligantur obtalmie fieri taliter sup. ut est dictum. scȝ considerari eas esse siccas tamē nos dicimus ante dū loquebamur de siccitate aeris qualiter intelligitur obtalmia sicca ꝛ est tactū hoc cōmento xiii. illi⁹ afforismi si vero austrina. ¶ Artetice que. Nūc ga. facit q̄d est dictum dicēs ꝙ īpossibile est ex siccitate aeris causari arteticas propter defluxum humorū ad iuncturas seu concatenationes mēbroꝝ ꝛ iō necesse est inuestigari quare dixerit arteticas causari in siccis tēporibus nam cū aer nimiū desiccat humiditas iuncture cōsumitur unde mēbra nimiū desiccata duriter seu difficulter uoluntario motu mouētur. ꝛ hec est cā doloris mēbroꝝ scȝ duricies iuncturarum ꝛ grauis plicatio hic tñ dolor nō credit esse arteticus. aliqui tamē omnē dolorē iuncturarū seu cōcatenationū vocāt arteticū ꝛ sic intelligi pōt. Sȝ nos inuenimus ypo. taliter dixisse secūda particula epidimiarū homines athenaꝝ cōmederūt legumia ꝛ inde debilitati sunt eoꝝ pedes vnde ex fame orobum cōmedētibus secutus est dolor genuuȝ quē nō noiauit ypo. arteticū ꝛ si sophiste nos redarguant ū debentes noiare doloreȝ arteticū in qualibet vna iunctura cōtingentē sed existentem ī multis ꝛ diuersis iuncturis etiam potest accipi dolor arteticus vt ipsi dicūt: De strāguiria ¶ Nūc galie. facit q̄d ē dictū. ꝛ primo premittit causas quibus in siccitate causari potest stranguiria. secundo infert in quāia siccitate aeris debet causari stranguiria. tertio tangit causas imediatas stranguirie: quarto infert ad multiplicē cōplexionalem lapsuȝ stranguiriā posse sequi ibi secunda sed qui naturas aeris tertia ibi ꝙ si sic ibi quarta cōplexiones autē. De prima dicit etiam idem intelligendū esse de stranguiria ꝙ sup. de artetica dictū est quia supple in siccitate aeris nō patiuntur stranguiriā propter defluxum humoruȝ ꝛc. Sed stranguiriā in siccitate tribus patiuntur ex causis tantum. s. ultima ta siccitate caliditate ꝛ frigiditate quarum nulla noiatur hic. ¶ Sed qui. nūc galie. facit q̄d est dictum dicens ꝙ inuestigare volens naturam aeris quocūq; tēpore anni intelligat ꝛ videat an aer sit vltime siccus aliter operās in frigidis corporibus aliter in calidis. aliter in humidis ꝛ aliter in siccis ꝛ similiter diuersimode operans in lapsibus compositis quia aliud in calidis ꝛ humidis ꝛ aliud in aliis ꝛ sic supple ī mēbra distinctaꝝ complexionū distinctaȝ producet operationē unde vesicaȝ mēbrū frigidū ꝛ siccum ad siccitatē valde poterit alterare. Quod si sicut oportet ¶ Nunc facit quod est dictū dicens ꝙ cum tu inuestigaueris secūdum ꝙ oportet inuestigare sup. circa causas ꝛ essētiam stranguirie poteris scire quid seu ad quid dixerit stranguiriā. stranguiria enim nascitur vel propter acuitateȝ vrine vel propter defectum virtutis retentiue in retinendo urinā qui defectus ex defectu cōplexionis uirtutis retentiue ꝛ notetis hāc ꝑtem stranguiria ergo usq; ad finem partis. ¶ Complexiones. Nunc gali. facit q̄d est dictuȝ dicēs. ix: esse cōplexiones quia supple vnā tēpatā ꝛ octo lapsas vel octo esse cōplexiones scilicet lapsas naturales quarū unaquaq; deficiente quia multū lapsa preter naturā virtus contentiua deficit ut causet stranguiria acuitas vero vrine causat ex corruptiōe cōplexionis idest a lapsu cōplexionis ꝛ maxime calide uel humide tantum. causāt etiam ex uulneribus accidentaliter vesice contingentibus ꝛ ex apostemationibus. s. uesice ꝛ ex mala dicta acuēte vrinā uel qūolibet debilitāte contentiuam presens tamē intentio erat de qualitatibus aeris quomodo causent stranguiriam. ¶ Quicquid autem. nunc gali. facit q̄d ē dictum dicens se dicere de dissinteria quicquid ē dictum de stranguiria: nec tamē absolute in sicco tempore dissinteria dicitur aduenire sine tenore quodā idest sine tenore ꝛ suppōne quorūdā ut supponēdo primo aerem esse ultime siccū demū calidū ꝛ frigidum alia lrā habet dissurie dicā de hoc in dubio

Non ē. nunc gali. facit q̄d est dictuȝ dicēs ꝙ ypo. in his dictis de ptisi stranguiria ꝛc. non est redarguendus quia primus est qui hāc scientiā tradidit. medicine que scientia latissima est ꝛ profundissima vnde non mirandū si nō certificauit aliquas res sicut sunt certe certificande sed potius mirandum de diosilo atq; museo alisq; pluribus ypo. rectā ꝛ certam uiam experimentis sequi volentibus melius ꝛ magis necessarium inuestigare debentibus quia qualitates aeris ut ex tali inuestigatione uenirent ad certum finem quia ad finalem cognitionē quaꝝdam dispositionū producibilium in quibusdā tēporibus cū penitus nil dixerint de ipsis tamen si deus omnipotens hoc opus explere permiserit quia commentationem libri affoꝝ. faciemus de hoc speciale opus.

¶ primo dubitatur utrum ptisis possit causari in aere sicco: affirmatiue arguitur sic ptisis est morbus proportionatus siccitati aeris ergo consequentia tenet quia in temporibus causant morbi

proportionales .⁊ colligitur in hoc tertio cōmento
secundo illius affo. Egritudines quidem p3 añs qa
ptisis nō est aliud q̄ consūptio corporis ⁊ exsiccatio
Secundo arguitur sic siccitas aeris augmētat ptisi3
igitur colligitur añs tertio huius affo. xi. nā autūp
nus ptisicis malus tēq̄ augmentatiuus ptisis conse
quentia tenet quia illud qd̄ est augmentatiuū ptisis
si intendatur poterit facere ptisi3. ¶ Tertio sicci-
tas aeris pōt eē cā vlceris pulmonis ergo ⁊ ptisis cō
sequentia videt̄ nota cum ptisis natura cōsequatur
vlcus pulmonis añs p3 talem supponendo casu3 q̄
aliquis naturaliter habeat hūores valde acutos ter
minatos in sua acuitate exclusiue ad acuitatē humo
rū vlceratium supponatur. secūdo ex sola siccitate
aeris humores fieri acutiores qd̄ secūdū colligit̄ ex
primo principio cōmenti supponat̄ tertio q̄ in tēpo
re sicco fluant aliq̄ue hūiditates catarrales ad pul-
monem. Istis presuppositis arguat̄ sic ad pulmo
nē fluunt humiditates corrosiue igit̄ pōt fieri vlcus
pulmonis consequentia probabilis est añs p3 ex ca
su deducendo. ¶ Quarto arguitur sic ex frigidita
te pōt causari ptisis igit̄ et siccitate añs est galieni i
cōmento cōsequentia tenet propter siccitatē esse i tā
tu3 induratiuā arterie seu vene ut nō minus fran-
gatur vena vel arteria q̄ a frigiditate cōsequentia
tenet etiā propter siccitatē in corpore nō minus intē
sa3 apparere posse q̄ frigiditatē vt p3 in ethico et
cōsūpto. Ad oppositū est galie. in commento.
¶ Pro dubio supponendū prio ptisim aliquādo sumi
cōiter pro cōsūptione ad quācūq3 causā cōsequat̄ su
mi etiā aliquādo proprie pro cōsūptione totius cor
poris vlcus consequente pulmonis. Secūdo eti
am premittedū vlcus pulmonis posse cōsequi cau-
sam primitiuā ⁊ exteriorem imediate vlcerantem
seu vulnerante3. aut consequi fracturā vene pecto
ris vel pulmonis ex nimio motu quolibet fracta ue
na. vnde fluente sanguine ad pulmonē aut partem
sibi propinquā ⁊ putrente ibidē pulmoni consequit̄
corrosio ⁊ putrefactio. causatur etiam a cā intrinse
ca quia propter defluxum catarri acuti colerici aut
propter defluxū sanici ex pleuresi ad pulmonem.
aut propter periplemoniā aut propter catarrū fleg
maticū salsum seu baurachiū corrodentē ⁊ vlcera
te3 pulmonē aut causatur etiā fractura vene vel ar
terie propter indurationē vene vel arterie vt fiat
inobediens debite dilatationi vel extensioni ⁊ tan
dem frangatur aut propter nimiā repletionē vt col
ligit̄ primo huius cōmento tertio aut propter acui
tatem sanguinis apperiētē vena℞ orificia. ¶ Ter
tio premittendū dū ypo. ponit aliquos morbos in
aliquo tēpore causari vel non causari hoc intelligē
dū. i. sūt apti causari secūdū plurimū ⁊ per se meri
to tēporis vel non sūt apti taliter causari. . Iux
ta premissa sit hec conclusio prima a siccitate aeris
pōt causari ptisis primo mō sūpta probari pōt sic a
siccitate aeris potest causari totius corporis cōsūp-
tio ergo cōsequentia nota est per noticiā ptisis prio
mō sūpte añs p3 cū siccitatis de per se sit humidita-
tem desiccare ⁊ cōsumere aucta ergo valde siccita
te totius corporis consumptio cōsequetur. ¶ Secū
da conclusio hec a siccitate aeris de per se non cōse
quitur ptisis modo secundo sūpta hec propō sit pro
intellectu galieni persuadet̄ etia3 sic ex causa. quia
primo siccitatis de per se nō est facere defluxū hūi-
ditatū ad quē pulmonis vlceratio cōsequat̄ immo
eius potius est humiditates consumere defluxiuas
vt colligitur cōmento. xvi. Cōstitutiones vero an
ni siccitatis etiā non est in tātu3 vt plurimū indurat̄
arteriā ut in motu frāgatur. vnde videmus corpo
ra ethica ⁊ thabida nō icurrere hanc vena℞ fracti
onē cū tamen sit exsiccata valde. Tertia propositō
est hec ex siccitate aeris potest causari vera ptisis
propō p3 primo ex casu vel rōne ante oppositu3 in
corpore etiā habente venas valde siccas ⁊ exiles
vt ex levi indispositione frangant̄ tūc eni aucta sic
citate fractio consequetur Itē propter siccitatē po-
ros cutis corrugante3 extrinsecus contingēs est per
viā constipationis hūo℞ fieri defluxū pulmonē tan
dē vlcerantiū. ¶ Quarta propositio est hec abso-
lute dicendū in constitutione sicca nō fieri ptisi3 pro
positio hec probat̄ per cōclusionē secūdā adiūcto ul
timo notato. Isto concluso p3 responsio ad obie
cta ante oppositū ad primū ptisis proportiōalit̄ con
stitutioni sicce igitur dicere possum ad añs ⁊ conse-
quentiam primo ad añs quia licet cōstitutio ꝓporti
onetur tabi ptisis nō proportionetur tamen vlceri
ad qd̄ consequitur hec tabes a quo ptisis propriorē
recipit denoiationē. vel dicendū ad cōsequentiam
negando ipsā vt eni aliquis morbꝰ generetur i ali
qua constitutione requirit̄ maxie cōstitutionē pro-
portionari vt factiuā morbi ⁊ sic non proportionat̄
cōstitutio sicca ptisi vt sumitur ex galie. ¶ Ad se
cūdam siccitas auget. ⁊c. ergo primo respondēdum
ad añs q̄ siccitas de per se auget tabē in ptisi existē
te3 minuit autē vlcerationē pulmonis. iō forte ab
solutius minuit ptisi3 quā augeat. De autūpno
tamē dicēdū q̄ nocet ptisicis rōne tabis ⁊ absolute
nocet propter suā diuersitatē ⁊ cōstipationē mala℞
materie℞ sui frigore cōtingentem. ¶ Ad tertiā rō3
ꝓhabitu3 supponendo casu3 respondendū per cōclu
sione3 tertia3. Ad quartā rō3. ad pūctum neget̄
q̄ siccitas secūdū plurimū sit fractiua vena℞ ad ꝓ
batione3 frigiditas est fractiua ergo ⁊ siccitas decli
no cōsequētiā eo q̄ frigiditas ē actiuior siccitate eo
etiā q̄ frigiditate indurante venas ⁊ arterias reti
nentur tamē hūores iuuātes ad crepaturā venaru3
aut arteria℞ ubi per siccitatē consūmitur ⁊ paucifi
cantur ⁊ sic sit dictum ad dubium.

¶ Secundo dubitatur utrum frigiditas:
frangendo venā possit facere ptisim. Negatiue ar
guitur sic crepatio vene non fit nisi per vene indu
rationem igitur a frigiditate crepare non pōt añs
uidetur esse notū posita parietate alia℞ ca℞ omniū
excepta frigiditate consequentia tenet quia nō nisi
frigiditatis congelatiue est taliter indurare que in
corpore nostro esse non pōt. colligit̄ totum secūdo
coplexionum ca. tertio i cōmuni cōtatione parte il
la regula igitur corpori calidi ⁊ frigidi. ¶ Ad op
positū est galie. in cōmento. Pro dubio dicēdū
q̄ a frigiditate valde intensa possunt vene crepari
seu frangi propositio p3 ꝓpter frigiditatē reddere
pectus venas ⁊ arterias indispositas debite exten
sioni propter reddere etiā humores corpulentos eo
rū corpulentia prementes venas ⁊ arterias exten
dentes exēpli causa si in aliqº sacco poneret̄ mollia

⁊ magis corpulentiora citiꝰ frangeret saccus per corpulentiora ⁊ sic est de venis. ¶ Ex isto pʒ re- spōsale ꝙ a frigiditate pōt causari ptisis persuadet etiā ex alio cū frigiditas cōprimendo defluxum ad pulmonē facere possit: Ad rōēʒ ante oppositū ad pū ctum respondet ꝙ frigiditas nō facit crepare ve- nas quia reddat venā tactui vere durā sed vt ē di ctum ipsam facit motui ineptiorē.

tertio dubitatur utrum constitutio: sicca sit omnibus morbis preter ptisiʒ apparata. ꝙ non arguitur sic. cōstitutio sicca nō ē apparata idro pisi ⁊ morbis humidis ergo añs notū cū cōsequētia tota. ¶ Ad oppositū est i cōmento gali. Pro du bio respondēdum cōstitutionē siccā nō esse omnibꝰ morbis preter ptisim apparatā deducat cōclusio ꝑ rōēʒ ante oppositū. ¶ Secūda cōclusio est hec om- nibus morbis in secūda pte affo. narratis respectu ptisis est sicca cōstitutio preparata hec ꝓpositio sit ꝑ mente galie. in cōmēto ⁊ persuadet hoc mō qa aliis morbis generandis minus inepta est ista cōsti tutio quā ptisi igitur. ⁊c. cōsequētia tenet per cōmu nē mediū loquendi añs ex dictis colligit galie.

Quarto dubitatur utrum artetice: fieri possint i sicca ꝯstitutōe affirmatie arguit aucto ritate ypo. vi. affoꝝ. affo. lv. podagrica ⁊ mania ca vere ⁊ autūno mouet vt i pluribus auctoritati bus etiā Auic. xxii tertii tractatu secūdo ca. de do- loribus iuncturaꝝ ⁊c. satis ad mediū ubi vult ver ⁊ autūpnū esse apciora tēpora ad podagraʒ ⁊ce. ¶ Ad oppositū videt eē gali. i cōmento ⁊ arguit sic. instrumenta motus quanto sicciora tanto fortiora. ergo consequentia uidet nota quia fortitudo instru mentoꝝ motus abicit dolores arteticos colligitur antecedens. vi. de accidenti ⁊ morbo ca. v. in co- tatione cōmuni dubitationis de inequalitate lesio- nis operationū. Pro dubio hec memorāda disti ctio artetica sumi cōiter ⁊ proprie cōmuniter iquaʒ pro dolore quolibet articuloꝝ siue proueniat a cā primitiua siue corporali vnde dolor articuloꝝ dif ficultatē plicationis cōsequēs ⁊ duritiē arteticus ap pellatur. ꝓprie vero sumit dolor articuloꝝ ꝑ do- lore cōsequente causā corporalē defluxaʒ secūdum plurimū aut defluētē aut etiā quāuis raro per viaʒ paulatine congestionis genitā cuius doloris cāe et notificationes colligēde sūt xxii. tertii tractatu secū do ⁊ allegato capi: ¶ Iuxta prehabita duo tenen da sunt primum est hoc ꝙ artetica primo mō sūp- ta potest cāri a siccitate pʒ propō per galienū i com mento ⁊ per rōnē quia propter siccitatē itēperataʒ membra poterūt difficulter ⁊ male plicari ut dictū est ⁊ colligitur vi. de accidenti ubi est allegatum:

Secundo est tenendū ꝙ de per se ex siccitate nō pōt 2ª artetica generari hec propō colligit ex cōmē to vt pʒ ex hoc quia siccitatis est cōsumere humidi tates defluxiuas ac etiā paulatine cōgestas. ¶ Ter tio tenendū est non esse ipossibile in siccitate vnam arteticā generari. pʒ propō vbi corpus ponat val de plenū ita ꝙ ad siccitatē aliqualiter cōstipantem hic dolor consequatur per viam defluxus. Isto posito pʒ responsio ad obiecta. ¶ Ad ultimū tamē respondendū ꝙ mēbra motus quāto sicciora tanto fortiora dūmodo siccitas nō sit preter naturā ut ibi dem explicuit galie.

¶ ultimo dubitatur utrum in siccitate. aeris causari possit stranguiria. ꝑmo negatiue argu itur sic. ptisis ⁊ artetica non possūt causari in siccita te aeris ergo nec stranguiria añs iā deductū est ⁊ cō sequentia ꝑ simile: Ad oppositū est galie: in cō mento. ¶ Pro dubio supponende sunt notificatōes stranguirie ⁊ dissurie ex dictis super affo. vi. huiꝰ austrini flatus grauāt auditū ⁊c. Secūdo ꝑmittē dū ex ardore vrine consequi stranguiriā seu dissu- riā. vrina enim ardente ⁊ pungente virtus expul- siua valde conatur vrinā emittere vt eius conse- quatur guttatī expulsio. ¶ Premittendū tertio ar dorem vrine causari aliquādo ex cōsūptione humi ditatis viscose existentibus in carnibus glandosis colli uesice vnde dū emittis vrinā hec hūiditas di- spergitur ꝑ meatū virge ita ꝙ meatus ꝓpter hanc humiditatē interpositā nō percipit ardorē iō pꝰ co ytū percipitur ardor vrine ꝑmo datur cā cōmunis ꝓpter acuitatē genitam in vrina ex concussione coy tus ⁊ dilatione spirituū ⁊ calores ad partes cōtiās causatur etiam ⁊ melius propter expulsionē ⁊ con sumptionem talis humiditatis in coytu que secun- da causa colligitur xix. tertii ca. de ardore urine. ad principium capituli. Isto ꝑmisso pʒ responsio ad questionē ꝙ ad siccitatē aeris maxīe ultimatam potest causari stranguiria seu dissuria propositō po test sic persuaderi ex tali siccitate potest fieri ardor urine igitur añs cū consequentia ex premissis sumi possunt. ¶ Secundo arguit sic ex tali siccitate mul ta pōt cāri stranguiria igitur añs ⁊ consequentia ex cōmento colliguntur Secundo dicēdū ꝙ ex sicci tate talis stranguiria est maxime apta cāri in corpo re sicciori. ꝓpositio eo euidens quia constitutio sic ca potest amplius exsiccando debilitare cōtentiuaʒ corporis sicciori. ¶ Isto posito patet respōsio ad obiectum ante oppositum negando cōsequentiā et hec sufficiant de cōmento presenti.

Constitutiones uero cottidie boreales quidē corpora con stituunt et fortiora et bene mobilia et bene colorata et melius audientia faciunt et uentres siccāt et oculos mordent et circa thoracē do lent: Et si quidem prius magis dolēt austrine uero dissoluunt corpora et humectant. et capitis dolores et gra ues auditus et uertigines faciunt in oculis et i tēpore difficiles motus et uentres humectant.

Presens affo. sic continuatur ad precedentia postꝙ̄ ypo. in precedentibus quia illo affo. austrine uero flatus boreales ⁊ austrine cōstitutiones tetigit nocu menta postꝙ̄ etiam in affo. xvi. ⁊ xvii. cōpatiōes inter siccas constitutiones posuit ⁊ humidas nūc po nit cōpationem inter cōstitutionem frigidā ⁊ siccaʒ borealem ⁊ calidam ⁊ humidam austrinam penes

iuuamenta ⁊ nocumenta ex constitutione cõtingentia ⁊ cõtinet preſẽs aſſo. duas ptes principales. primo tangit iuuamenta ⁊ nocumẽta ex boreali cõſtitutione cõtingentia ſecũdo ex auſtrina ibi ſecunda auſtrine vero. Prima in duas primo tangit iuuamenta ſecũdo nocumenta ibi ſecũda ⁊ ventres ſiccãt ‖ Prima in quattuor primo ypo. tangit iuuamẽta cõſtitutionis borealis ex bonitate naturalis virtutis ⁊ aliis ſimul. Secũdo ſpecialiter ex parte virtutis animalis motiue. ‖ Tertio ex parte bonitatis naturalis. Quarto iuuamenta tangit ex bonitate ſenſitiue virtutis exterioris ibi ſecũda. ⁊ bñ mobilia. ibi tertia ⁊ bene colorata. ibi quarta ⁊ meliꝰ audientia. Jn prima parte vult ypo. iſtã concluſionem cõſtitutiones boreales cottidie apparentes tales certe faciunt corpora fortiora propõſitio ſic pſuadetur ille cõſtitutiones faciunt corpora fortiora que vigorãt inſtrumenta uirtutũ ⁊ corpoꝝ ſupfluitates cõſumũt. ſed cõſtitutiones boreales ſunt huiuſmodi ergo maior eſt nota ⁊ hoc quia virtutes vigorantur ſuorum inſtrumentoꝝ fortificatione ⁊ ſic corpora informata uirtutibus minor patebit ex cõmento ⁊ notãdis cõcl'o vero ſic ĩ littera explicãt ſed cõſtitutiones boreales cottidie ſup. apparentes certe ſimul ſtatuũt ſeu ordinant ſeu efficiunt corpa fortiora.

‖ Et bene mobilia

Nunc ypo. facit qđ eſt dictũ ⁊ vult cõcluſionẽ iſtã cõſtitutiones boreales ⁊c. faciunt corpora bñ mobilia ⁊ propõ ſic perſuadetur. ille cõſtitutiones faciunt corpa bene mobilia que cõfortãt inſtrumenta motus ⁊ vniũt ⁊ fortificãt calidũ naturale ſed conſtitutiones boreales ſunt huiuſmõi ergo ⁊c. maior eſt nota ⁊ minor patebit ex dicendis cõcluſio ſic in littera dicitur ſupponendo litterã ⁊ conſtitutões boreales ſup. faciunt corpora bene mobilia.

‖ Et bene colorata

Nunc facit qđ ẽ habitum ⁊ vult talem concluſionẽ conſtitutiones boreales faciunt corpora bene colorata cõcluſio arguĩ ſic ille cõſtitutõnes faciũt corpora bene colorata que confortãt virtutẽ digeſtiuã epatis ⁊ mẽbroꝝ alioꝝ ſed coſtitutiones boreales ſunt huiuſmodi ergo maior eſt nota quia cõfortata digeſtiua epatis ⁊ mẽbroꝝ generãt multũ de bono ſanguine ⁊ bonis ſpiritibus quibus prepulſis ad mẽbra exteriora ⁊ ad corpis totius ambitũ apparet corpus bene coloratũ minor ꝓpõ oſtendetur in exponendo. cõcluſio ſic in littera ponĩ cõſtitutiones boreales ⁊ faciũt corpa bene colorata

‖ Et melius.

Nunc facit qđ eſt dictũ ⁊ vult concluſionẽ tales cõſtitutiones boreales faciũt corpora eſſe audiẽtia melius cõcluſio ꝓbatur ſic ille cõſtitutiones que clarificãt organũ auditus expurgando ſeu cõſumẽdo ſupfluitates que uigorãt etiã intrinſecũ naturale calidũ faciũt corpa audientia melius ſed boreales cõſtitutiones ſunt huiuſmodi ergo. hmõi ſola concluſio explicatur in littera ſic ypocrate dicente. ⁊ conſtitutiones boreales faciunt ſupple corpora eſſe melius audientia.

‖ Et uentres.

Nunc ypo. facit qđ eſt dictũ ⁊ cõtinet partes tres. primo tangit nocumentũ ex parte expulſiue virtutis ⁊ maxime ſuperfluitatũ digeſtionis prime. ſecũdo tangit nocumẽtũ ex parte actionis tactiue ex pte organoꝝ viſus tertio ex parte leſe operationis tactiue toracis ibi ſecũda. ⁊ oculos mordẽt ibi tertia. ⁊ circa toracem ⁊c. Jn pria vult cõcluſionẽ iſtã cõſtitutiones boreales ⁊c. ſiccãt ſeu ſtipticãt uentres propõ ꝓbatur ſic ille cõſtitutiones ſiccãt uẽtres que ſiccãt feces ſed cõſtitutiones boreales ſunt huiuſmodi ergo maior ⁊ minor ꝓpõnes ſunt note ſatis concluſio ſic in littera ponĩ ⁊ cõſtitutiones boreales ſiccant ventres.

‖ Et oculos mordent:

Nunc facit qđ eſt dictum dicens ꝙ conſtitutioẽs boreales mordẽt oculos: probatur ſic ille cõſtitutioẽs mordent oculos que ſunt valde frigide ⁊ ſicce ſed boreales ſunt huiuſmodi propõ apparebit ĩ dubio minor eſt nota cõcluſio ſic ponitur ⁊ conſtitutiones boreales mordent oculos.

‖ Et circa thoracem.

Nunc facit qđ eſt dictũ ⁊ poteſt diuidi pars in duas ſecũdũ numerũ duaꝝ cõcluſionũ intentaꝝ ibi ſecunda. Si quidẽ amplius doluerint. Jn pria vult cõcluſionem hanc boreales cõſtitutiones cauſãt dolores circa toracẽ ſeu pectus cõcluſio ſic perſuadeĩ ille cõſtitutiones cauſant ⁊ce. que habent cauſare malam cõplexionem frigidã doloris cauſatiuã que etiam habẽt indiſponere toracem debite dilatatõi ſed cõſtitutiones boreales ſũt huiuſmodi ergo maior ⁊ minor patebunt ſatis cõcluſio litteralis eſt hec et cõſtitutões boreales faciunt dolorem circa thoracem.

‖ Et ſi quidem.

Nunc ypo. facit vt eſt habitum ⁊ vult cõcluſionez iſtam cõſtitutiones boreales augent dolorẽ toracis ‖ Concluſio ſic perſuadeĩ ille cõſtitutiones augẽt dolorem ⁊ce. que intendũt cauſam doloris aut nouaȝ cauſam faciunt. ſed boreales cõſtitutiones ſunt huiuſmodi ergo maior eſt notiſſima apparebit mĩor cõcluſio ſic ponitur ꝙ ſi certe torax doluerit ꝑ conſtitutionẽ borealem dolet magis.

auſtrine uero:

‖ Nunc facit qđ eſt dictum ⁊ continet partes duas: ꝓmo tangit nocumenta auſtrinaꝝ cõſtitutionũ. ſecũdo vnũ iuuamẽtũ ibi ſecũda. ⁊ uentres humectant prima poteſt diuidi in ſex partes primo tangit nocumentũ ex parte totius corporis. ſecũdo ex parte capitis. Tertio ex parte vnius ſenſus exterioris. Quarto ex parte corrupte actionis oculoꝝ. Quinto ex parte leſionis virtutis motiue oculoꝝ. Sexto ex parte leſionis virtutis motiue totius corporis. ‖ De quinta tamẽ ⁊ ſexta parte fiet vna ꝯcluſio ibi ſecũda ⁊ capitis grauitates ibi tertia ⁊ graues auditus. ibi quarta ⁊ uertigines ibi quinta ⁊ in oculis. ibi ſexta ⁊ in corpore melius eſt tamẽ facere unam partem Jn prima vult cõcluſionem hanc conſtitutiones auſtrine debilitãt ⁊ humectãt corpora. propõ

sic persuadetur ille constitutiones debilitāt ⁊c. quā rū est laxare ⁊ humectare sed austrine cōstitutiōes sunt huiusmodi ergo maior est nota patebit etiam minor conclusio sic in littera ponitur constitutiones austrine dissoluunt seu laxant ⁊ humectāt corpa.

Et capitis:
Nunc facit ut est habitū. dicens constitutiones austrine grauāt capita. conclusio probat̄ sic ille constitutiones grauant capita humiditatibus ⁊ humiditates dissoluunt calidū naturale. sed austrine constitutiones sunt huiusmodi ergo maior ⁊ minor patebunt conclusio sic ponitur constitutiones austrine faciunt supple grauitates capitis.

Et graues:
Nunc facit qđ est dictum ⁊ vult conclusionē hāc cōstitutiones austrine grauāt auditū conclusio probatur sic ille cōstitutiones grauant auditū que replent ⁊ obtundunt instrumentum auditus ⁊ debilitant calidū naturale: sed cōstitutiones austrine sunt huiusmodi ergo maior est nota. minor patebit cōclusio taliter explicatur ⁊ austrine constitutiones faciunt auditus graues.

Et uertigines. Nu nc facit quod est dictum ⁊ vult hāc cōclusionē austrine constitutiōes faciunt vertigines. conclusio probat̄ sic ille constitutiones faciunt vertigines que multiplicant ventositates ⁊ vapores ante oculos intrinsecus uolitantes sed austrine cōstitutiones sunt huiusmodi ergo maior ⁊ minor apparebūt. cōclusio sic in lr̄a ponitur. ⁊ austrine cōstitutiones faciunt uertigines.

Et in oculis: Nunc facit quod est dictum. ⁊ vult conclusionem istaꝫ. Constitutiones austrine faciunt oculos ⁊ corpus difficulter mobiles ꝓpositio probat̄ sic. ille cōstitutiones que humectando ⁊ laxando indisponūt motui oculos ⁊ corpus faciunt ⁊c. sed austrine sunt huiusmodi. ergo maior ⁊ minor note sunt cōclusio sic ponit̄ in textu ⁊ constitutiones austrine faciunt motū difficilē in oculis ⁊ in corpore.

Et uentres humectant: Nunc facit qđ est dictū ⁊ vult ypo. cōclusionē istā. Austrine cōstitutiones humectāt vētres seu faciunt vētres fluxibiles propositio arguit̄ sic. ille cōstitutiones q̄ habent humectare ⁊ multiplicare superfluitates q̄ habent etiā humectare ⁊ laxare istrumenta expulsionū faciunt uentres fluxibiles sed cōstitutiones austrine sunt huiusmodi ergo maior est nota quia illis causis causatur fluxibilitas ventris ut pꝫ secūdo huius cōmēto secūdo minor nota est cōclusio sic ī littera ponitur. ⁊ cōstitutiones austrine faciūt vētres fluxibiles. Ad intellectū affo. primo est notanda cōcordia que colligit̄ secūda primi doc. secūda cap. x. de naturis ventoꝝ ⁊ quinto theorice p̄io ca. aeris autē propter uentos ⁊ colligi pōt partiꝫ. xvii. cōtinentis vbi superius est allegatū. Secūdo est notanda vtilitas est enim vtilis quātū ad actū operatiuuꝫ ac etiā quātū ad pronosticū vt satis euidēs ē ex noticia affo. Tertio ē notāda ampliatio affo. non solū enin de cōstitutionibus his continet veritatem affo. īmo etiā de aliis rebus nō naturalibus q̄ his constitutionibus proportionant̄ nō solū enī constitutiones effectiue sunt effectuū in littera positorū īmo ⁊ alioꝝ ut colligi pōt secūda primi ubi pro concordia allegatū est. Notandū quarto notanter esse dictū cottidianas cōstitutiones ad denotandū ꝙ si hee cōstitutiones debēt efficere ea que ī littera posita sunt. requiritur eas cōtinuari ⁊ cottidianas eē vt potentiores sint in producendo effectū. agēs etiā applicatū passo potentius est ad producendū effectum. Quinto ex prehabitis memorandū ypo. intelligere per cōstitutiones frigidas ⁊ siccas maxime cā speciali quia flatu boree. Alia notanda explicabo in dubio.

Orcas cum:
Presens cōmentum cōtinet duas partes principales primo galie: cōmētatur primā partē affo. secūdo secūdā secūda ibi sed tamē austrine. prima in duas primo galie. tangit iuuamenta boree secūdo tangit nocumenta ipsū ad austrinū aliqualiter cōparando ibi secūda secūdum vnū modū legendi. prima in duas p̄io iuuamentoꝝ generalem explicat causā secūdo ad lr̄alem transit expositionē ibi secūda animalē aūt actionem. de prima dicit ꝙ necesse est corpoꝝ superfluitates desiccari mēbra cōfortari animales ⁊ naturales actiones vigorari borea frigido ⁊ sicco ex qua parte p̄io cōcipitur generalis cā iuuamentoꝝ quia consumptio superfluitatū ꝑ siccitatē boree maxime facta cōcipitur etiā vigoratio ⁊ cōfortatio virtutū propter istam causam ⁊ propter vnionem caloris a frigore factaꝫ.

animalem autem. Nunc facit quod ē dictum ⁊ diuiditur in duas p̄io facit hoc secundo explicat corpora quibus hec iuuamenta maxīe contingunt ibi secūda. ⁊ maxime sanis prima in quattuor primo enim exponit hāc partem bene mobilia seu applicat ad predicta. secūdo hāc partē bene colorata. tertio hāc partem cōstituūt fortiora. quarto hanc ⁊ melius audientia. ibi secūda naturale tetigit ibi tertia vtrūqꝫ intendit. ibi quarta cūqꝫ auditū. de prima dicit ꝙ ypo. tetigit animalē operatōꝫ supple cōfortari dicendo corpora bene mobilia cuꝫ dixit etiaꝫ melius audientia in qua parte sup: tetigit cōfortationem virtutis animalis motiue ꝑ mobilia ⁊ sensitiue per audientia.

Naturalem tetigit. Nunc facit ut est habitum dicens ypo. tetigisse naturalē actionē confortari cū diceret boni coloris pꝫ sententia ex prehabitis cum bonus color consequatur bonū sanguinem ⁊ spūs significātes bonam digestionem ⁊ sic bonam naturalem operationem. Utrunqꝫ intēdit. Nunc galie. facit qđ est dictum dicēs ypo. intendere cōfortationem vtriusqꝫ naturalis ⁊ animalis dū ante dixit corpora boream facere fortiora pꝫ etiaꝫ pars cū fortitudo corporū includat fortitudinē oīuꝫ

virtutū. ¶ Tunc ꝗ auditū. Nunc facit quod est dictum dicens ꝙ ypo. per tactū auditū intellexit quattuor sensus supple alios exteriores retro tacitos quibus omnibus videt cōferre boreas propter causaꝫ supple in parte prima assignatam. ¶ Et maxime sanis. nūc facit qđ est dictū dicēs borea maxie conferre corporibus humidis ⁊ sanis. Propter partem notandū galie. intelligere per corpa sana corpora robusta de quibus locutus est galie. prio huius cōmento. xv. ventres hyeme ⁊ vere in quibꝰ corporibus reuocatō caloris facta a borea confert plurimum in egris corporibus aut aliis calidum naturale debile habentibus plus nocet ꝙ̄ cōfert boreas. ¶ Secūdo premittendū ꝙ hec littera aliquātulum legi pōt cū hac parte humidis ⁊ est sensus ꝙ boreas cōfert corporibus aliquantulū humidis exsiccando superfluitatē. quia multū humidis per humiditatē multam valde in calido suffocatis plꝰ noceret infrigidando ꝙ̄ conferret humectando potest etiam legi secūdū ꝙ diuisi litterā ⁊ dicam.

Sed tamen nocet. nūc galie. facit qđ est dictū dicēs ꝙ boreas nocet paꝝ tamē nocet cōpatus ad austrū nō eni est dubiū alicui siccare uentres mordere oculos ⁊ dolorem facere circa toracē eē manifestum.

¶ Sed tamen auster. nūc galie. facit qđ est dictuꝫ ⁊ primo tangit nocumēta austri. Secūdo tāgit vnū iuuamentum tertio ostendit affo: melius posse ordinari: quarta tangit generalem modū nocumētoruꝫ ibi secūda in nullo igit̄ prodest ibi tertia bonū autē esset: ibi quarta ego autē dico. prima in duas prio tangit in generali effectus austri secūdo magis i speciali ibi secūda. itē grauitas capitis. De prima sic dicit ꝙ concipitur austrum dissoluere ⁊ humectare corpora ⁊ naturalibus ⁊ animalibus actionibus magis esse nociuū ꝙ̄ supple noceat boreas vel ꝙ̄ supple conferat auster. ¶ Item grauitas. nunc galie. facit quod est dictum ⁊ dicit sic quasi interrogatiē nōne grauitas capitis ⁊ auditus sunt quid manifestum quasi dicat sic vertigo etiā sine dubio est mala quia vicina appoplexie ⁊ epilensie difficilis etiā motus oculoꝝ ⁊ corporis nō coferentes corpori mali sunt. cum ergo supple hec nocumenta cōtigat per austrū pꝫ austrū esse valde nociuū. In nullo igitur prodest. nūc facit qđ est dictū dicēs austrū non prodesse nisi quia humectat uentres facit autē quicquid facit sola humectatione ⁊ calore. ¶ Bonū autem. nūc galie. facit qđ est dictū dicēs ꝙ esset bonuꝫ ypo. proposuisse austrū humectare ventres ⁊ dicere taliter austrini. s. venti humectant corpora deinde diceret alia dans itelligere ꝙ quicquid facit auster facit sola humectatione ⁊ calore. Dicit vltimo se dicere omnes actiones corporis ⁊ mēbris pcedere a substantialibus. i. pricipalibus grauari solitis ⁊ corrūpi nimia humectatione.

Circa afforismum dubitatur vtrum affo. contineat veritatem: Negatiue arguitur. nec corpora debilia ex etate nec ex cōplexione naturali nec ex morbo fiunt per boreaꝫ fortiora. igit̄ pria pars affo. falsa cōsequētia tenet quia corpora que fiunt fortiora sunt debilia prio probat̄ aīs naꝫ corpa debilia ex etate maxime sunt senilia que leduntur per boreā: Corpora etiā debilia ex cōplexione vt frigide ⁊ sicca vel frigida ⁊ humida aut etiā colerica macra leduntur per boreā vt pꝫ ex supradictis in affo. xv. prime particule corpora etiaꝫ debilitata ex morbo ut neutra cōualescentie quia extenuata sunt leduntur per boreā. ¶ Secūdo arguitur sic. frigiditas habet imobilitare igit̄ boreas nō reddit corpa bene mobilia. ꝯña nota quia boreas est frigidus aīs pꝫ primi pria doc. sexta. ca. vi. de virtutibus ministrantibus. Tertio arguit̄ sic bona coloratio prouenit ex presentia boni sanguinis ⁊ spirituum igit̄ boreas nō facit corpora bene colorata aīs pꝫ quia i borea cū sit frigide ⁊ sicce cōplexionis debet multiplicari humor sibi proportionatus vt melancolicus ¶ Quarto arguit̄ sic boreas habet ingrossare aerem ⁊ spiritus igit̄ non facit corpa audientia melius. aīs notū est cuilibet propter frigiditatem boree ꝯña tenet quia propter grossiciem spirituuꝫ ⁊ aeris fit auditus obtusus. Quinto arguit̄ sic boreas mouet superfluitates a circūferētia ad cētrū igitur humectat uentres ⁊ nō exsiccat aīs ē notum cum sit frigidus ꝯña tenet quia humiditates sic diuerse faciunt fluxum ventris. ¶ Sexto arguitur sic mordicatio fit a calido ergo boreas nō mordet oculos. colligitur aīs quarto de simplici medicina tenet ꝯña cū boreas nō sit calidus. Septio arguitur sic boreas facit corpa fortiora ergo nō facit dolorem circa toracem nec prius existenteꝫ auget cōsequentia tenet quia generaꝰ doloris vel augmentum debilitat corpa antecedens fuit ꝓpō prima. ¶ Octauo arguitur sic. virtutes cōfortantur calido ⁊ humido igitur austrine cōstitutōeꝫ nō faciunt dicta nocumenta. aīs patet quia vita stat p calidum ⁊ humidum vt colligitur prima primi cap. de cōplexionibus i 2°° equalitatis ad iustitiaꝫ. ꝯña nota cū constitutiones austrine sint calide ⁊ humide. Nono arguitur sic uertigines causant̄ propt̄ cōmotionem uapoꝝ aut spirituū i cerebro igit̄ non plus cōstitutiones austrine faciunt uertigines borealibus antecedens sūmitur pria tertii tractatu. v. ca. primo de vertigine. cōsequentia tenent cū non minus sit cōmotiuus boreas austro. ¶ Decio arguitur sic corpora calida ⁊ humida sunt dispositiora motui corporibus frigidis ⁊ siccis. igit̄ austrine cōstitutiones nō faciunt i oculis ⁊ corpore toto motum difficilē cōsequentia nota cū calefaciant ⁊ humectent. Ultimo arguitur sic austrine cōstitutiones trahunt superfluitates a centro ad circūferentiam igitur non humectant ventrē aīs notū ē propter caliditatē eoꝝ. cōsequentia tenet quia humectatio ventris cōuenit propter transitum supfluitatuꝫ ad intestina. ¶ Ad oppositū est ypo. in affo. Pro dubio respondendū affo. esse veꝝ ut probatum est in cōclusionibus textualibus. ¶ Propter tñ argumtum primū dicendū ꝙ corpora que fiunt fortiora p boreā sūt corpora robusta in sanguine ⁊ spiritu habundantia fortia ex etate ⁊ cōplexione. ⁊ sic cessat argumentum primū. Pro secūdo etiā dicendum ꝙ frigidū de per se imobilitat vt est argutum de p accidens tamen in robustis corporibus reflectendo calorem non imobilitat imo mobilitat non idurādo superflue aliqđ mēbrū motus itelligendo sēper de borea non multū excedente de corpibus etiam

robuſtis vt dictum eſt. ¶ Pro tertio etiam dicendum ꝙ boreas de per ſe nõ facit bonũ colore ſ3 q̇a per accidens reflectendo calorem uigorat naturales virtutes vnde multiplicantur bonus ſanguis ⁊ ſpiritus ⁊ melancolia pauca ⁊ ſic de per accidẽs eſt cauſa multiplicationis humoris nõ ſibi ꝓportionati in cõplexione. Pro quarto reſpõdendũ ꝙ maius ẽ iuuamentum boree in exſiccãdo ſuperfluitates circa inſtrumentũ auditus ⁊ cerebrũ ⁊ vigorando calorem quã ſit nocumentũ ingroſſatiõis ſpirituum ⁊ aeris. vel dicendũ ꝙ boreas propter fortẽ cõmotionẽ ⁊ remotionẽ uapoꝝ ſubtiliat aerẽ ⁊ r̃flectẽdo calorẽ naturalem facit ſpiritus eſſe debite diſpoſitos ⁊ nõ minus groſſos. vel dicẽdũ ꝙ q̃uis boreas ingroſſet reſpectu cõſtitutiõis tẽperate tamẽ reſpectu auſtrine vaporoſe nõ ingroſſat ad quã cõſtitutionẽ auſtrinã in preſenti ypo. borealẽ cõpat cõſtitutionem. ¶ Pro quinto reſpondendũ ꝙ boreas ſiccat ventres quia prio facit ventrem ſeu inteſtina nõ eſſe fluxibilem. eo ꝙ cõſumit ſuperfluitates pellibiles ĩ iteſtinis eo etiã ꝙ ſiccitate vigorãdo retentiuam debilitat expulſiuã eo etiã ꝙ fortificat calidum naturale epatis quo plus attrahente humiditates ab inteſtinis per meſeraicas conſequĩt ſecum exſiccatio ⁊ ſic ſtipticatio ventris vt ſumĩt ſecũdo affoꝝ. cõmẽto ſecũdo mõ quãuis ergo pellat ſuperfluitates ſeu humiditates verſus interiora. pl9 tamen ſtipticat ꝓpter cauſas aſſignatas. vel etiã3 boreas exſiccat vẽtres ideſt cõcauitates in q̇bus regitur nutrimentũ cõſumendo. ſ. ſuperfluitates illarũ cõcauitatũ. quãuis reflectendo calorez ⁊ bonificando digõnes in corpibus de quibus eſt dictũ humectet bona humectatõe. Pro ſexto reſpõdendum ꝙ lic3 propria mordicato fiat a calido vt dicet̃ ſup quinto huius. tamẽ frigidũ cõdẽſando ⁊ ſoluendo cõtinuũ aut etiam ſiccitate exprimendo ⁊ ſoluẽdo aut etiã retinendo vapores acutos in oculis eſt cã mordicationis. ¶ Pro ſeptĩo reſpondendũ ꝙ boreas cauſat dolorẽ ⁊c. in corporibus debilib9 excarnatis circa toracem que nõ fortificantur p boream. robuſtoꝝ vero corpoꝝ toracẽ fortificat ⁊ vigorat. Pro octauo reſpondẽdũ ꝙ uita conſiſtit per calidũ ⁊ humidũ proportionata uita tamẽ ⁊ mẽbra uiuentia laxantur ⁊ debilitant̃ propter ſuperfluam caliditatẽ ⁊ humiditatẽ qualis auſtri eſt.

¶ Pro nono notãdũ quid ſit vertigo. vertigo enĩ ubi eſt allegatũ notificatur ſic vertigo ẽ vt habẽs eam ymaginetur aliquid ſupra ſe volui aut ipſũ vel cerebrũ ſuũ volui quare nõ regit ſe imo cadit vnde ſibi uidetur terrã moueri ⁊ totũ circularĩ que vertigo cauſatur aliquãdo propter cauſã exteriorẽ ſcã vera cõmotione vt ſi aliquis moueat aliũ circulariter vel ſeipſũ moueat cauſatur aliquado ab ĩtriſeco vaporalibus in cerebro motis ⁊ ſpiritibus iſta ſufficiant nunc quia multa de vertigine eſſent dicẽda quia ergo auſter eſt ualde vaporoſus quia conuertit etiã humiditates cerebri in vapores qui petentes exitũ mouentur quaſi circulariter ideo auſter facit vertigines ⁊ nõ propter ſuũ flatũ ut ymaginatur rõ. Pro decimo dicẽdũ ꝙ q̃uis corpora calida ⁊ humida naturalĩ ſint diſpoſitiora motui ⁊c. tamen calida ⁊ hũida caliditate ⁊ humiditate extraneis ut auſtri per quas laxantur ſũt ĩdiſpoſita motui. ¶ Ad vltimũ reſpondendũ ꝙ auſtrine cõſtitutiones cauſis oppoĩtis boree humectãt uẽtreſ exponendo ventres vt prius plus facientibus hiis cauſis ad humectationẽ q̃ diuerſio ſuperfluitatum per caliditatẽ ad oppoſitũ.

circa ultimam partem commenti dubitatur vtrum omnes actiones corpis fiãt ex mẽbris ſubſtãtialibus ¶ Negatiue arguitur ſic nec fiũt omnes ex mẽbris ſubſtãtialibus quia ſolidis ⁊ radicalibus nec ex mẽbris ſubſtantialibus quia principalibus ergo cõſequentia nota quia alia nõ vident̃ eſſe mẽbra ſubſtãtialia añs p3 nõ prio ex radicalibus fiunt omnes quia alique fiunt ex mẽbris carniformibus epar enĩ exercet digeſtionẽ ſecũdã ut p3 ĩ multis locis ⁊ ſtomacus etiã patet. nec omnes etia3 fiunt ex mẽbris principalibus cũ oẽ mẽbrũ habeat operationẽ ſeu virtutem q̃ cõpletur ſua nutricatio vt colligitur ca: de mẽbris. Ad oppoſitũ eſt galie. in fine cõmenti. ¶ Pro dubio dicẽdũ ꝙ p mẽbra ſubſtantialia prio itelligere poſſumus mẽbra ſolida ⁊ radicalia que appellant̃ a predominio et principatu ſubſtantialia quia ſupra ipſa fundat̃ et radicatur totum corpus vnde partes carniformes ſunt ſicut ĩpletiua quedã uacuitatũ hoꝝ mẽbroru3 ideo omnes actiones corporis ſunt ex ſubſtãtialib9 his mẽbris dependentis. Secũdo per mẽbra ſubſtãtialia intelligere poſſumus mẽbra principalia et maxime facientia ad cõſeruationem indiuidui qualiter cor epar ⁊ cerebrũ que ſunt abſolute appellanda ſubſtantialia a quibus fiũt omnes operationes ĩmediate vel mediate fiũt vel ſi alia membra aliquas operatõẽs exerceãt neceſſario tamẽ iſtis mediantibus. ¶ Tenendo hãc ſolutionẽ ſecũdã p3 reſpõſio ad obiectũ tenendo tamẽ primã vt cõformiorẽ alteri tranſlationi ſatis p3 ſolutio ad obiectum exponendo vt eſt dictum. ⁊c:

Ecundum horas ueris quidem et extreme eſtatis pueri et eorũ affines etatibus et bene degunt et maxime ſani ſunt. Eſtate uero et autumpno uſq3 ad aliquid quidem ſenes. reliquo uero autũpno et hyeme medii etate:

Preſens affo. ſic cõtinuatur ad precedentem. poſt q̃ ypo. in precedenti affo. iuuamenta tetigit ⁊ nocumenta conſtitutionum borealiũ ⁊ auſtrinaꝝ nunc tangit habitudinẽ corpoꝝ etatiue diſtinctoꝝ ad ip̃a anni ſuas naturas obſeruantia. ⁊ continet preſens affo. tres partes primo ponit habitudinẽ puerorũ3 ⁊ ſibi etatiue affiniũ ad ver ⁊ partem eſtatis ſecundo ſenũ ad eſtatem ⁊ partẽ autũpni. tertio iuuenu3 ad autũpnũ ⁊ hyemẽ ibi ſecũda. eſtate vero. tertia ibi reliquo vero. in pria ypo. vult cõcluſionẽ iſtã pueri ⁊ coꝝ affines etatibus bene uiuũt ⁊ maxime ſunt ſani in uere ⁊ parte eſtatis extreme. cõcluſio probatur ſic illa corpora melius ſe habẽt in vere ⁊ principio eſtatis que ſunt etatĩe meliora ⁊ tẽperatõra ſed corpora pueroꝝ ⁊ ſibi affiniũ ſunt etatĩe meliora ⁊ tẽperatiora igitur ⁊c. maior eſt nota quia

cum ver sit tps tpatū ac etiā principiū estatis cū etiā
az principiū estatis sit correctiuū superfluitatū aliq̄
liter veris corpora etatiue meliora ⁊ tēperatiora
igitur melius se habebunt in vere q̄ꝫ in tēpore simi
li ⁊ tēpato ⁊ sic etiā corpora declinēt ad aliqualē hu
miditatē corrigentur ex principio estatis mior ve
ro colligitur ex cōmēto cōclusio sic in littera ponit̄
pueri ⁊ sibi affines etatibꝰ bene degūt idest uiuūt ⁊
maxime sunt sani secūdū tēpora veris ⁊ extreme
estatis.

¶ Estate uero:
Nunc ypo. facit qd̄ est dictum ⁊ vult hāc cōclusio-
nē senes bene uiuūt ⁊ maxīe sunt sani in estate ⁊ ali
qua parte autūpni cōclusio probatur sic illa corpo-
ra bene viuūt ⁊c. que iuuantur per estatē ⁊ aliquā
partem autūpni sed corpora senū sunt huiusmodi.
igitur minor pꝫ in cōmento cōclusio sic in lr̄a ponit̄
senes certe supple bene degūt ⁊ maxime sunt sani
in estate ⁊ autūpno usq̄ꝫ aliquā eius partem.

¶ reliqua uero:
Nunc facit qd̄ est dictū ⁊ vult istā cōclusionē q̄ me
dii etatiue iter pueros ⁊ senes ⁊ sibi affines bene se
habent in aliis partibus autūpni ⁊ hyeme cōclusio
sic probatur ille melius se habēt reliquo autūpno
⁊ hyeme ⁊c. qui habēt cōplexionē cōtrariā hyemi
⁊ autūpno. ⁊c. corrigibilē per hyemē ⁊ reliquū au
tūpnū. sed medii etatiue sunt huiusmodi maior sa
tis nota est minor tangitur in cōmento conclusio po
nitur in textu hoc modo medii etate mō exposito su
ple bene degūt ⁊ sunt maxime sani hyeme. ¶ Ad ī
tellectū affo. prīo ē notanda affo. cōcordia q̄ habet̄
xvii. cōtinentis ca. de aere secūdo colligit̄ cōcordia
secūda primi doc. secūda ca: quarto in vnā diuisio
ne cuius principiū omne tempus. Secūdo est no
tanda vtilitas affo. est enī vtilis ad debite regēdū
corpora ex isto cōprehēditur propter quas res cor
pora distincta meliorentur ut satis est euidens.
¶ Tertio est notanda ampliatio affo. q̄uis enī expli-
catus sit affo. de etatibus respectu tēpoꝝ anni am-
pliari tamē pōt ut colligitur ex cōmento ad cōplex
iones naturales que proportionalit̄ etatibus se ha
bent ad tpa anni: Ampliatur etiā affo. sic quia non
solum etates isto mō se habēt ad tēpora anni immo
etiā ad regiones ut colli pōt etiā ex commento.
Quarto lr̄aliter notādū q̄ per tēpora veris ypo. i
telligit totū ver maxime tamē partem mediā taq̄ꝫ
magis tempatā. ¶ Notandū quinto q̄ per extre-
ma estatis intelligit principium estatis qd̄ ut ē no-
tum appellatur vnū extremū. Notandū sexto
q̄ ypo. per pueros intelligit eos qui sunt ab infātia
exclusiue usq̄ꝫ ad iuuentutē exclusiue similit̄ per si
bi affines secūdū etates intelligit infantes vt infra ī
telligatur affo. secūdū dicta galie. pueri bene degūt
⁊ maxime sunt sani secūdum tēpora ueris ⁊ affines
horū etatibus bene degūt ⁊ sani sunt maxime secū
dū extrema estatis uel secūdū tpa extreme estatis
idest inchoantis estatis ¶ Notandū septimo q̄ be-
ne degere seu viuere nō est nisi bene operari ī qd̄
corpora ordinata sunt in sua etate degūt enim bene
pueri ⁊ infantes quia his temporibus suas operatō
nes debite exercentes. Notādū octauo q̄ corpa

aliquo tēpore maxime sana appellant̄ uel quia ma
xime cōseruant̄ sana uel maxime meliorantur in
sua sanitate. quibus duobus modis exponat̄ pars
pueri enī conseruantur in vere infantes vero ex e
statis principio meliorant̄. ¶ Nono notandū ypo.
per estatem intelligere totā estatē in qua senes aliq̄
liter ꝓseruātur ⁊ resumūtur cū enī sint frigida mul
tiplicantes etiā superfluitates multas preseruat̄ per
caliditatē ⁊ siccitatē estatis Notandū. x. q̄ ypo.
per aliquid autūpni intelligit principiū autūpni qd̄
conforme est estati precedenti satis in quo propter
dictas causas bene se habent senes ¶ Notandum
xi. q̄ per reliquū autūpnū ypo. intelligit mediū et
finē autūni: per hyemē vero intelligit hyemē to
tā. per medios vero ⁊c. intelligit iuuenes: No
tandū. xii. q̄ iuuenes se habere melius in autūpno
potēst dupliciter intelligi uno mō q̄ melius se ha
beant quā in alio tpe q̄ puto falsū ut dicet̄ secūdo
q̄ melius se habeāt in autūpno q̄ꝫ aliqua aliaꝝ eta
tū cū iuuentur propter frigiditatē autūpni ⁊ sic simi
liter se habet hyeme cū iuuentur per frigiditatem
hyemis ⁊c.

S
ꝫ bene inuestiges:
Galie. cōmentando presentē affo. sic
procedit ⁊ prīo ponit vnā ampliatio
nem secūdo tangit causam uerificantē
affo. tertio infert partem affo. quarto tangit aliam
ampliationem affo. Quinto tangit vtilitatē huius
partis. et extrema estatis. sexto infert bonā ordīa
tionem affo. uerificando affo. septimo iterato īfert
ampliatōē primā ibi secūda. optima enī tempora
ibi tertia pueri ergo etate. ibi quarta eadem igitur
rōe. ibi quinta veri adiunxit. ibi sexta bonū tamen
esset. ibi septima similiter intendit de naturis. ¶ De
prima dicit q̄ si tu inuestiges ⁊ certū facies dictum
ypo. ipsum inuenies verū non solū in etatibus sed ī
omnibus corporibus in cōplexione tpatis aut distē
patis. Optima. nunc fecit qd̄ est dictū dicens q̄
optima tpa temperata semper iuuant ⁊ cōfortant
corpora ⁊ etiā naturales cōplexiones ⁊ etiā tpatas
regiones quasi dicat q̄ temporate regiones maxīe
bone sunt in optimo tempore anni quia hec tempo
ra non mutant qualitates supple tpatoꝝ corporum
imo potius cogūt vt custodiātur qualitates cōplexi
onales tpate. quia omne custodiendū : custodiendū
sit suo simili ⁊ ecōtra mutabilia mutent̄ per contra
ria. ¶ Puer ergo caliditate. nūc facit qd̄ est dictū
dicens q̄ pueri ⁊ sibi affines etate melius se habēt
in vere existentes inter alias etates perfectiores in
suis cōplexionibus qualitatiuis quia hee etates sūt
meliores. s. pueroꝝ ⁊ sibi affinium. Eadē igitur
nunc facit qd̄ est dictū dicens q̄ secūdū eādē rōnē
considerādum est in omni regione tpata. s. etates
tempe ratas ⁊ corpora temperata se habere.
¶ Ueri adiunxit. nunc facit qd̄ est dictū dicens veri
adiunctum esse supple in littera principiū estatis in
tendens supple per principiū estatis maiorari iu-
uamentuꝫ. Bonum tamen. nunc facit qd̄ est dic
tuꝫ dicens bonuꝫ tamē esse ypo. dicere sic pueri op
time se habent in vere infantes in principio estatis
senes vero adiuuantur a caliditate estatis in frigi-
date sue cōplexionis ideo supple bene se hn̄t estate

similiter perfecti in iuuentute bene se habent in hyeme colera rubea dominante iuuenibus contraria cōplexioni hyemis. ¶ Similiter. nūc facit qd̄ ē dictū ⁊ continet hec pars partes duas. primo facit qd̄ est dictum. secūdo infert duas propōnes vnaȝ de vere ⁊ aliam de autūpno ibi secūda perquirenduȝ tamē. de prima dicit sic ꝙ eodē modo intelligit de naturalibus cōplexionibus corpoꝝ supple respectu tēpoꝝ sicut est dictū de etatibus quia hyemps ē bona colericis tpatis uero regionibus ⁊ supple cōplexionibus ver est bonū. estas uero bona est frigidis hyemps uero calidis ⁊ secundum eandem rationeȝ intellige tēpora media. Perquirent tamē. nunc facit qd̄ est dictum ⁊ hoc in duas secundū numerū duarū propositionū ibi secūda. autūpnus ⁊c. in prima dicit perquirendū esse ver non omni etati optimū sed pueris: ipsū tamē dixit ypo. eē mediocre. ¶ Autūpnus. nunc facit qd̄ est dictū ponēs propositionem secūdā ⁊ dicit autūpnū eē nociuū omni etati cī cōplexioni naturali ⁊ omni regioni minus tamē est nociuus calidis ⁊ huīdis. s. corporibus secūdū naturā aut calidis ⁊ humidis. s. regionibus.

Circa afforismū: xix. dubitatur vtruȝ pueri bene se habeāt tēpore veris. negatiue arguitur sic pueri humidi sunt secūdū naturā ergo male se habent in vere cōsequētia tenet quia corpora lapsa in hūido male se habēt in vere. vere liquante humiditates hyemis aīs colligit prima primi ca. de etatibus vbi vult Aui. pueroꝝ corpora in caliditate tēperata fore tpato tamē valde existere hūidiora Secūdo arguitur sic ver nō ē similis complexionis cōplexioni pueroꝝ igitur in uere corpora puerorū nō bene se habēt aīs satis est notū cū aer veris alteret corpora pueroꝝ cōsequētia tenet quia in aere dissimili corpora pueroꝝ nō bene se habent. ¶ 3° arguitur sic nullius cōplexionis naturaliter tal' corpora pueroꝝ bene se habent in uere igitur cōsequētia euidens aīs arguitur quia nec corpora tēperata nec lapsa nō prio corpa tpata. quia arguit sic aliqua corpora lapsa naturaliter bene se habēt i vere igitur non tpata aīs notū est apud oēs. cōsequētia tenet quia per idē nō videt̄ se habere bene corpus tpatū ⁊ a tpato lapsū similiter ꝙ nec distempata probatur quia corpora pueroꝝ naturaliter lapsa ut calida ⁊ huida male se habent in vere ergo. pȝ ꝯña maior probatur quia cū ver sit calidū ⁊ humidū ⁊ simile additū simili faciet furere ergo ⁊c. Ad oppositū est prima cōclusio affo. ¶ Pro dubio supponendū ver esse tpatū seu propriā in sua regione seruare naturā. Secūdo supponēdū ⁊ ex probabilis memorandū ver maxie existere tpatū q° ad sui medium. ¶ Tertio notandū ꝙ dū corpora comparātur adinuicē penes etates indicationes a solis sūmūtur etatibus quāuis naturales cōplexiōes aut alia oppoita valeant indicare. Istis positis p^{m} responsale est hoc cōplexio pueroꝝ maxime ē apta bene se habere in vere ꝯclusio sic persuadet̄ hec cōplexio est etatiue tpata igitur cōclusio cōtinet veritatē colligitur aīs ex cōmento. xix. cōsequētia tenȝ quia cōplexio tēperata etatiue debȝ se bene habere in tpe tpato quale est ver vt colligitur tertio huiꝰ cōmento: x. illius affo. in autūpno acutissime egritudines ¶ Secūda propō est hec corpa pueroꝝ q maxime sunt inclinata ad bene se habēdū in vere sūt corpora naturaliter tpata: cōclusio sic persuadetur his corporibus maxime proportiōatur ver igitur nota est ꝯña ꝓ tanto pro quāto corpa bene se habent maxime in tpe eis ꝓportionato aīs est notum eo ꝙ hec corpora sūt tpata etatiue ⁊ temperata naturaliter. Tertia ꝓpositio est hec corpa pueroꝝ naturaliter calida ꝓbabiliter melius se habēt i pricipio veris quā in medio vel fine. ꝓpositio psuadetur sic hec corpa sunt naturaliter lapsa ad calidum igitur aīs suppositū est in casu ꝯña tenet quia per principiū veris prohibentur a lapsu magis ꝙ per mediū vel finem. sic p ꝯñs magis meliorantur ¶ Quarta ꝓpositio est hec corpora pueroꝝ naturalit̄ calidoꝝ: vt corpora pueroꝝ melius se habent in vere quā corpa naturaliter calida aliaꝝ etatū propō ꝓ tanto ē nota ad mentē ypo. ꝓ quanto ver plus ꝓportionātur etati pueroꝝ sūpta indicatione solū ab etate. Quinta ꝓpositio est hec aliqua corpa pueroꝝ melius se habent estate ꝙ uere. ꝓpositio patȝ in casu supponendo aliquē pueꝝ esse maxime flegmaticū ⁊ maxie secūdū membrū valde hūidū vt cerebrū. notū est cuilibet hunc se habere melius estate ꝙ vere ¶ Istis cōclusis pȝ responsio ad obiecta ante oppositū. Ad primū pueri sunt huidi ⁊ce. respondeo ꝙ ꝯpuis cōpando pueros iuuenibus dici possit huidi tñ pro duratione vite maxie sūt tpati. ¶ Ad alias rōes ex ꝓbabitis responsum est.

Secundo dubitatur utrum infantes. bñ se habeant in principio estatis. negatiue arguit̄ sic infantes sunt tpati secūdum etatem igitur nō bñ se habent in principio estatis aīs colligitur ex commento cōsequentia tenet cū principiuȝ estatis sit tēpus distēpatū corpus tpatū non bene se habebit. Ad oppositū est ypo. in secūda cōclusione affo. secūdum mētē galie. in cōmento. ¶ Pro dubio respondendū ꝙ infantes bene se habent imo optime i pricipio estatis propositio probata est in lr̄a Ex isto pȝ tamen nā infantes quātūcūq; tēperati producūt cum hūiditate etiā superfluente egēte tēpata exsiccatione qualis est fieri possibilis per estatis principium nam quātūcūq; sperma sit tpatū matris ⁊ sanguis menstruus superfluitates tamen ex digōnibus remanēt seda ites fetuȝ propter quaꝝ habundātiā eget exsiccatione fetus. Secunda propō est hec aliqua corpora infantū aliis corporibus infantum melius se habent in principio estatis propō nota est quia corpora infantum tēperata corpora etiā infantum frigida melius se habēt naturaliter ualde calidis. ¶ Istis positis respondeo ad obiecta ante oppositū corpora infantuȝ sunt tēpata secūdum etateȝ concedo dico tamē ꝙ cū tali temperie stat etiā multarum superfluitatū habundantia exsiccatione egētium.

Tertio dubitatur utrum senes bene. se habeant in estate negatiue arguitur sic estas est tempus siccum igitur cōsequētia tenet. quia propt̄

siccitatem senes labentur añs est notũ. Secũdo arguitur sic senes sunt frigidi igitur male se habẽt estate añs est Auic: prima primi ca. de etatibꝰ ꝯña tenet quia cum aliqui senes sunt secũdũ natura͂ tpa ti bene se debent habere in tempore simili quia tẽ perato. Ad oppositũ est ypo. in cõclusione ter- tia. Pro dubio tenendũ ꝙ senes bene se habent estate sũpta indicatione ab etate cõclusio persuade tur sic pro quanto coꝝ maior lapsus etatiuꝰ ut fri- gidus cõtemperatur estate ⁊ estate augeri probibe tur. Secunda ꝓpositio notissima est hec aliqua corpora senũ aliis corporibus senũ melius se habẽt estate propositio euidẽs est sumẽdo corpora senuꝫ naturaliter frigida ⁊ humida. Tertia propõ est hec sũpta indicatione a cõplexione naturali aut ali is aliqua corpa senum male se habẽt estate proposi tio euidens est si sumatur senes valde calidi secũdũ natura͂: Quarta propositio est hec indicatio sũp ta ab etate pluries superat indicationẽ sũpta͂ a con plexione naturali propositio declaratur hoc modo quia senes pluries sunt frigidiores secũdũ etatẽ ꝙ͂ sint calidi secundũ natura͂ ex quo inferendũ a ꝑdo- minio ⁊ absolute dicẽdũ senes meliꝰ se habere esta te hec propositio quarta probatur per tertiam.
His positis respondet ad obiectum dũ dicit ad pũc tum estas est tempus siccũ igitur negando cõsequẽ tiam: ad probationẽ quia amp. exsiccant ⁊c. Re- spondendũ ꝙ maius est iuuamentũ in calefaciendo senes ⁊ probibendo lapsum ad frigidũ etatiuuꝫ ꝙ͂ sit nocumentum in exsiccando Preterea cũ senes multiplicent per viam indigestionis multas super- fluentes humiditates estatis exsiccatio etia͂ pro par te iuuat.

Quarto dubitatur utruꝫ senes bene

se habeant in principio autũpni negatiue arguit sic Autũpnus est tẽpus inordinatuꝫ debilita͂s virtuteꝫ igitur senes male se habent in principio autumpni cõsequẽtia nota quia cũ corpora senũ sint debilia male se habebũt in tẽpore debilitante añs colligit cõmento allegato. x. tertii huius colligitur etiam añs in fine cõmenti. xix. dũ vult autũpnũ omni eta ti fore nociuuũ. Ad oppositũ est ypo. in textu. Pro dubio tenẽdũ corpa senũ bene se habere in pri cipio autũpni cõclusio arguitur sic corpora senũ be ne se habent in estate ergo cõsequẽtia tenet q̄a prin cipium autũpni assimilatur estati ut pꝫ secũda pri- mi doc. secũda illo ca. aer calidus ⁊c. Isto posito pꝫ responsio ad obiectũ dicendo ꝙ autũpnus debi- litat ⁊c. maxime quo͂ ad mediũ quo tamẽ ad prin- cipium non est inordinatus in tantum plus ergo iu uat calefaciendo qua͂ noceat sua mordicatione.

Quinto dubitatur utrum medii

etate bene se habeat reliquo autũpno ⁊ hyeme. ne gatiue arguitur sic: reliquus autũpnus nociuus est omni etati ergo cõclusio est nota añs sumitur in fi- ne cõmenti. Secũdo arguitur sic possibile est ali quos flegmaticos esse valde lapsos ⁊ esse iuuenes. igitur nõ bene se habebunt hyeme totũ añs est notũ ꝯña tenet quia corpora flegmatica melius se habẽt estate qua͂ hyeme. ut cõprehendi põt ex cõmẽto pre sentis afo. Ad oppositum est galie. in cõmento ⁊ ypo. in fine afo. cũ suis cõcordantiis. Pro du bio primo teneatur cõclusio talis omnis etas ⁊ com plexio nocetur per autũpnũ. propõ colligit ex fine cõmenti ⁊ malitia autũpni narrata secũdo huius cõ mento. x. Secũdo dicẽdũ ꝙ etas iuuentutis mi nus male se habet reliquo autũpno propositio colli gitur ex textu cõmento ⁊ causa. nam caliditas iu- uentutis acutior exñs per frigiditatẽ autũpni labi ꝓ hibetur. virtus etia͂ iuuenũ cõstantior existẽs non ita leditur per autũpnũ quo ad sua͂ inordinationem Ex isto secũdo infert tertium ꝙ medii etate bñ de gũt ⁊ sani sunt maxime reliquo autũpno respectu a liarũ etatum qua͂uis iuuenes melius se habeat uere qua͂ reliquo autũpno. Quarto tenẽdũ est ꝙ iu- uenes melius se habẽt hyeme ꝙ͂ etates alie se habe ant hyeme pꝫ propositio ꝓ mente ypo. pꝫ etia͂ pro quanto iuuenũ acuta caliditas hyemis refrenat fri- giditatẽ: Quinto est tenendũ pro solutione vniꝰ rõnis ꝙ aliqua corpora iuuenũ meliꝰ se habẽt esta te ꝙ͂ hyeme pꝫ propositio in casu rõnis posito iuue nene valde flegmatico ita ꝙ indicatio sũpta a com plexione naturali superet indicationeꝫ sũpta͂ ab eta te. Istis positis pꝫ responsio ad obiecta non di- scurrendo per ipsa.

Sexto dubitatur utrum omne

custodiẽdum sit suo simili cõseruadũ ⁊ sine forma- tione obiectoꝝ dica͂ vnũ verbũ ꝙ omne cõseruan dũ suo simili effectiue est conseruadũ. hec proposi- tio potest persuaderi sic omne cõseruadũ est taliter cõseruadũ vt maneat tale igitur omne cõseruaduꝫ est suo simili effectiue cõseruadũ añs est notũ p no ticiam cõseruationis cõsequẽtia tenet quia factiuuꝫ aliquid manere tale potest denoiari tale effectiue. Secunda propositio est hec omne custodiendũ iꝙ͂ⁿ custodiendũ non aliunde sũpta indicatione vł repu gnantia per similia secũdum denominationẽ actua- lia aut potentialia est conseruandũ. propõ pꝫ quia taliter similia secũdum denoiationẽ non alio repug nante contrarium indicante custodiũt ⁊ nõ ꝑmutat Tertia propositio est hec nullũ corpus qua͂tũlibꝫ tẽ patum ⁊ in etate qua͂tiicũqꝫ tẽperata secũdũ omne mẽbrum est penitus custodiendũ propositio euidẽs est quia quodlibet tale eget euẽtatione cordis. igit añs est notum ꝯña tenet quia talis euẽtatio fit non solum ad conseruandũ sed ꝑseruandũ. Quarta ꝓpositio est hec custodienda sunt custodienda simi libus hoc est minus dissimilibus ꝑmutantibus pro- positio satis nota est sic similiter concedẽdum est ꝙ aliqua corpora ut tpata conseruantur p similia q̄a p minus dissimilia imo similia secũdũ denominatio nem tpata eni corpora cõseruantur p tpata secũdũ denominationẽ qua͂uis aliq̄d istoꝝ tpatorũ alteret corpus temperatum.

Septimo dubitatur que etates sint

ꝑfectiores primo ꝙ etas iuuentutis auctoritate Aui. in prima primi ca. de cõplexionibus in secũdo mõ equalitatis vbi vult tale temperamentuꝫ existere in etate in qua augmentũ ad suuꝫ peruenit finẽ qua lis est iuuentutis etas. similiter arguitur auctorita te eiusdem ca. de etatibus vbi hanc etatem asserit tẽperatiorem. Ad oppositũ est galie. in cõmento

¶ Pro dubio est tenenda nota ɔ̄clusio virtus nutri
tiua pueroꝝ restaurat ꝑfectius humidū pro dura-
tione vite virtute iuuenū. propositio nota ē cuili-
bet cum humido enim pueri tanq̄ puriori ⁊ ꝑfectio
ri potest pluri tēpore durare vita q̄ cū hūido iuue
nis. Ex ista ꝓpositione infertur ergo etas pue-
ritie pro duratione vite ꝑpatior est ⁊ ꝑfectior. hoc
secūdū manifeste ɔ̄cludit̄ ꝑ primū. ¶ Tertia pro-
positio sit hec pueri plus distant ab equali ponderis
q̄ distēt iuuenes. propō sic ꝑsuadetur iuuenes ⁊ pu
eri recedūt ab equali ponderis ꝑ calidū ⁊ humiduȝ
⁊ pueri eque calidi iuuenibus sunt humidiores. igit̄
ɔ̄ña est nota añs pȝ quantū ad partē primā ꝑ cōem
opi. nunc currētē. quantum vero ad partē secūdaȝ
q̄ sint eque calidi notum est ca. de etatibus: q̄ etiā
sint humidiores patet ibidem ⁊ tertia primi capi.
primo. Ex ista propositione infertur propō q̄r-
ta q̄ propter plus appropinquarē tēperamēto equa
li pueri non sunt perfectiores. propō hec pȝ per ter
tiam. ¶ Quinta propositio est hec animales operati
tiones sensitiue ⁊ motiue ⁊ maxime sensitiue interi
ores ꝑfectiores sunt in iuuene q̄ puero propō colli
gitur sexto de regimine sanitatis ad principiū ꝓlo-
lūpnā. Ex ista infero propōnem sextā absolute
dicendū etatē iuuentutis esse perfectiorē. probatur
sic hec etas ē ꝑfectior ⁊ potētior ad ꝓducēdū per
fectiores operationes in quas indiuiduū ordinatur
humanū igitur ⁊c. añs pȝ per habitā propositioneȝ
quia melior est ad producēdū operationes anima-
les in quas ordinatur indiuiduū vt perfectiores ɔ̄
sequētia notissima quia cū tēperies ⁊ perfectio eta-
tum intelligatur in cōpatione ad producēdas opa-
tiones etas perfectius productiua operationū ꝑfec-
tioꝝ erit etas absolute perfectior. ¶ Istis positis di-
cēdo obiecta ante oppositū probare ɔ̄clusionē vl-
timā quō vero intelligat galie. dictum est in con-
clusione vna.

Egritudines quidem fiunt in
omnibus temporibus maxi
me uero quedam secunduȝ
aliqua earū et fiunt et acuūtur. que
dam uero fiunt et non acuuntur.

Presens affo. sic ɔ̄tinuatur ad precedentem postq̄
ypo. in presenti affo. p̄misit quādā cōpatione etatū
ad tēpora anni in presenti affo. ponit cōpationē ge
nerationis egritudinū ad tēpora anni. ⁊ ɔ̄tinet ꝑ-
tes duas. Primo tangit generalē cōpatōeȝ. secūdo
specialē magis ibi secūda. maxime vero quedam.
in pria ypo. vult ɔ̄clusionē hāc. omnes egritudies
apte sunt fieri in omnibus tēporibus. ɔ̄clusio pro
batur sic illi effectus in oibus tēporibus sunt possi
biles quoꝝ cause in oibus tēporibus sunt possibiles
sed morboꝝ omniū in oibus tēporibus cāe sunt pos
sibiles maior est nota. quia stante possibilitate cau
se stabit ⁊ possibilitas effectus. apparebit minor in
littera sic ɔ̄clusio ponitur certe omnes morbi in oī
bus temporibus fieri possunt. ¶ Maxime vero.
Nunc facit qd̄ est dictū ⁊ vult ɔ̄clusionē taleȝ q̄ ali
que egritudines maxime fieri possunt ⁊ acui in qui
busdā tēporibus ɔ̄clusio probatur sic etiā illa max
ime fieri possunt ⁊ in quibusdā tēporibus acui quoꝝ
causas ɔ̄uenit maxime illis reperiri tēporibus. sȝ
quorūdā morboꝝ cās maxime quibusdā conuenit
reperiri tēporibus ergo maior est nota minor etiā
patebit sic in littera ɔ̄clusio explicatur quedā egri
tudines maxime fieri possunt ⁊ acui secūdū aliqua
tempoꝝ. ¶ Ad intellectū affo. primo est notāda ɔ̄
cordia que quātū ad partē secūdā affo. habet secun
da primi doc. secūda prio ca: aer calidus. totius ue
ro affo. sententia habetur tertio pronosticoꝝ illa ꝑ
te. Scito omnes valitudines ⁊c. ⁊ est in fine libri.
Secundo est notanda vtilitas est eniȝ presens affo.
vtilis quantum ad actum pronosticū ut est euidēs
¶ Tertio est notanda ampliatio nō solū eni de morbis
affo. ɔ̄tinet euidentiā sed etiaȝ neutris dispositioni
bus ⁊ sanitatibus efficiendis aut conseruandis.
Quarto etiā notandū ex albero ⁊ est amplio affo.
qd̄ per morbos intelligere possumus alia preter na
turā ut cās ⁊ accidentia: ¶ Quinto est notandum
affo. nō solū intelligi de tēporibus imo regionibus
ɔ̄plexōibus naturalibus etatibus ⁊ sexibus. in his
eni omnibus omnes morbi ɔ̄tingere possunt q̄uis
in quibusdā maxime quidē. Sexto notādū quos
dā morbos fieri in quibusdā temporibus maxime
uel propter proportōeȝ qualitatiuā tēpoꝝ ad mor
bos efficiendos aut propter dispositionē occultā ali
quo tēpore potiꝰ apparentē. omnes autē morbi oī
bus possunt aduenire tēporibus nō merito tēporum
tantuȝ sed cārum morboꝝ tūc tēporis existentium.
¶ Ultimo notandū q̄ morbi acuunt̄ in quibusdā tem
poribus. i. prius existentes intenduntur quis acuti
fiunt ⁊ periculosi prima expositio teneatur. ⁊ce.

Ij complexiones:

Galie. ɔ̄mentando presentem affo. sic
procedit primo ɔ̄mentat̄ ipsū secundo
eius tangit vnā ampliationē ibi secun
da. Item diuersitates naturaꝝ. prima in tres prio
tangit propōeȝ ad veritatē affo. facientē secūdo in
fert veritatē affo. quātū ad partē primā tertio quā
tum ad secūdā ibi secunda. Sed cū egritudines ibi
tertia in vno quoqȝ tamen tēpore. De prima dicit
sic q̄ si sole cōplexiones aeris essent cause morboꝝ
necesse esset omnes homines egrotare egritudine si
mili tpi. ¶ De secūda dicit q̄ cum egritudines fi
ant ex mala dieta exercitiis ⁊ similibus necesse est
omnibus temporibus homines īfirmari posse ⁊ sic
patet veritas propositionis prime affo. De 3ª
dicit sic q̄ corpus infirmari ɔ̄uenit in vno quoqȝ
tempore simili supple morbo cū tempus fit cā aug
mentatiua morbi sibi similis. ¶ De vltima dicit
sic q̄ diuersitates naturalium cōplexionū sunt adiu
trices supple in faciendo morbos quia cōplexiones
frigide ⁊ humide nō patiunt̄ equaliter idest equali
bus morbis cōplexionibus calidis ⁊ siccis ⁊ sic simi
liter intelligendum est de aliis supple cōplexionibꝰ
simplicibus ⁊ cōpositis. quedā ergo cōplexiōes ad
quosdam sunt inclinate morbos.

Circa afforismū :xx. dubita
tur vtrum omnes egritudines omnibꝰ
possint ɔ̄tingere temporibus. negatie

arguitur sic ptisis nõ põt tempore cõtingere sicco.
igitur ꝯña nota añs est galie. cõmento. xvii. ¶ Se
cundo arguitur sic morbi causantur in tẽporibꝰ sibi
proportionatis igitur ꝯña nota quia nõ oibus mor
bis omnia proportionãtur tpa. Tertio arguit̃ sic
nõ quacũque re non naturali corpori applicata oẽs
possunt causari morbi igitur ⁊c. cõsequẽtia tenet ꝓ
tanto quia alique res nõ naturales nõ minus sũt al
teratiue tẽporibus añs euidẽs est pro tanto quia tẽ
pata nõ naturali applicata re corporis cõseruatõ se
quitur ⁊ non lapsus. ¶ Quarto arguitur sic febres
acutissime tantũ tẽpore causant̃ calido appoplie epi
lensie tãtũ frigido. igitur cõsequẽtia euidens est et
añs pȝ quãtũ ad partẽ primã cũ febres acutissime so
lũ proueniãt a cã calidissima in calido aere reperto
solũ appoplie etiã ⁊ eplie a frigidis proueniunt cau
sis in similibus repertis tẽporibus. Ad oppositũ
est prima cõclusio affo. cũ sua cõcordantia. ¶ Pro
dubio pmittendũ ꝙ põt intelligi morbũ fieri in tpe
ut cãtiuo de per se vel per accidẽs morbi uel ut pe
nitus mensurante esse uel generationẽ morbi dato
tamẽ ꝙ alia sit cã morbi factiua aut cõseruatiua.
Quibus positis respondẽdũ ad dubiũ hãc prius po
nendo cõclusionẽ. omnes morbi omnibus possũt ad
uenire tẽporibus vt mensurantibus ⁊c. probatur
cõclusio per rõneȝ prime cõclusionis affo. que cõclu
sio sit pro intellectu etiã illius cõclusionis. ¶ Secũ
da propositio est hec aliqua tẽpora efficere possunt
morbos cõtrarios secũdũ denoiationẽ qualitatiuã
per accidens operando. hec cõclusio cuilibet est eui
dens febris eni acutissima animio põt continere fri
gore poros claudendo corporis ⁊ prohibitã faciẽdo
transpirationẽ putrefactionis effectiuã. tps etiã ca
lidũ nimiũ calidũ resoluendo naturale põt morbi
frigidi esse cã effectiua vt cõfirmare potestis secun
do de accidenti satis ad principiũ. Tertia ꝓposi
tio est hec nõ omnes morbi oibus possunt aduenire
tẽporibus vt proportionatis causis in efficiẽdo mor
bos ⁊ per se morboꝝ effectiuus sit hec cõclusio ter
tia probata sufficienter per obiecta ante oppositum
¶ Ad primũ ergo obiectum respõdendo dicẽdo negã
do añs. Ad galie. respondendũ ipm ꝓ nũc talit̃ i
telliger̃ ptisim nõ fieri posse in tẽpore sicco ut causa
proportionata ⁊ per se effectiua ptisis. ¶ Ad alias
rões respõdẽdũ p respõsalia gratia breuitatis.

secundo dubitatur utrum quidã mor
boꝝ maxime quibusdã fiant tẽporibus ⁊ acuantur
¶ Negatiue arguitur sic nõ tẽporibus similibus mor
bi maxime fiunt ⁊ acuuntur ergo cõsequẽtia tenet
ꝓ tanto quia morbi videntur maxime fieri ⁊ acui
similibus tẽporibus: añs probatur sic morbi nõ sũt
piculosiores acutiores ⁊ fortiores tpibus similibus
igitur ꝯña nota añs colligitur secũdo huius cõmen
to. xxiiii. illius affo. in morbis minus piclitantur
Ad oppositũ est secũda cõclusio affo. Pro dubio
teneatur ista cõclusio in tẽporibus similibus mor-
bi proportionati maxime sunt apti fieri ⁊ acui hec
ꝯclio psuadet̃ sic cã effectĩa maxᵉ ẽ ꝓductĩa effectꝰ
sibi similis ⁊ eius itensiua añs est propõ clara que
colligi põt ex naturali ꝓpõne famosã sic dicẽte om
ne agens intendit sibi assimilare passum. ¶ Ex ista
propõne infertur secũda cõclusio affo. ꝓpositio se-
cũda est hec morbi facti in tpe dissimili sub tãta acu
itate sub quãta in tẽpore simili fortiores sũt piculo
siores ⁊c. hec propositio colligit̃ ex auctoritate an-
te oppositũ allegata. Tertia propõ cõtra quedã est
hec secũdũ plurimũ acutiores fiunt morbi. i. inten-
siores secũdũ suã speciẽ in tempore simili ꝙ̃ in tem
pore dissimili. propõ pȝ ad experiẽtiã. febres enim
longe intensiores fiunt ⁊ acutiores estate ꝙ̃ hyeme
fortiores etiã morbi frigidi fiunt hyeme quã estate
vt notat experientia. ¶ His positis pȝ responsio
per responsale secũdũ ad obiectũ primũ per primuȝ
uero pȝ intellectus galie.

tertio dubitatur propter primam
⁊ secundã partẽ cõmenti vtrũ alicuius morbi possit
aer nõ esse cã. Negatiue arguitur sic ois egritudo
materialis ledit mẽbrũ vel opationẽ per aliã ĩma-
terialẽ egritudinẽ que superuenit mẽbro a calore
uel frigido. igitur ꝯña tenet quia talis egritudinis
ĩmaterialis aer videtur esse cã añs est Auerois 3º
colliget cap. primo ad finem. ¶ Ad oppositum est
galie. in cõmento: Pro dubio respõdet̃ breuit̃
ꝙ alicuius morbi aer nullatenus est causa hec pro
positio nota est discurrenti per morbos. nam prio
in aere vehementissime calido põt ab aqua uel a
medicina vehementer frigida generari morbꝰ ca-
lidus: ¶ Ad rõeȝ ante oppositũ negetur ꝯña respõ
dendo quia huius morbi ĩmateralis alia res nõ na
turalis poterit esse cã. quõ vero intelligat̃ auerois
in assũpto dictũ est super capitulo de cõplexionibus
per nos prima primi.

Quarto dubitatur utrum si sole
cõplexiones aeris sint cause egritudinum necesse sit
omnes homines morbo simili tẽpori egrotare: ꝙ
nõ arguitur sic a sola frigiditate aeris corpora di-
stinctaꝝ cõplexionũ ⁊ habitudinũ possũt egrotare ⁊
meliorari. ergo etiã distinctis egrotare morbis. cõ
sequẽtia tenet per simile añs pȝ corpa eni robusta
⁊ sanguine plena bene se habẽt hyeme male auteȝ
exilia ⁊ paucũ habentia sanguinẽ. pȝ hoc prio huiꝰ
cõmento. xv. illius affo. uentres hyeme. ⁊ce.
¶ Secundo arguitur sic propter caliditatẽ aeris que-
dã corpora morbũ calidũ patiuntur ⁊ quedã frigi-
dũ ergo. ⁊ce. cõsequẽtia nota est añs notissimũ quã
tũ ad partẽ primã pȝ etiã quãtũ ad secũdã cũ in fe-
bre acuta causetur frigiditas anhelitus ac etiam ex
tremitatũ ⁊ sic etiã causari poterit a caliditate aeris
ꝙ vero ista causari possint pȝ secũda quarti de ex-
tremitatibus septimo huius affo. prio ĩ acutis mor
bis frigiditas extremitatũ malũ. Ad oppositum
est galie. ¶ Pro dubio teneatur cõclusio hec si so
le cõplexiones aeris essent cause egritudinũ necesse
eẽt omnes homines egrotare morbo simili tempo
ri ꝓpõ persuadet̃ sic: si morbus causatur dissimilis
tempori ergo nõ sola cõplexio aeris esset causa igit̃
propositio prima fuit vera nota est consequentia.
quia sit exempli cã ꝙ morbus calidus causetur in
tempore frigido vel igitur causatur quia frigidi-
tas aeris hunc efficiet de per se ⁊ hoc nõ vt est no-
tũ ergo de per accidens ergo cõcurrit alia causa de
per se. cõsequentia tenet: quia omnis effectus ꝓdu
ctibilis de per accidens ab aliqua causa sumendo

de per accidens. secundū presens ꝓpositum pendet vel pependit ab alia causa p sc vt confirmare potestis ex sententia phi 2° phicoꝝ. ¶ Isto posito pꝫ intellectus galie. ⁊ solutio rōnū. na rōnes probant ꝙ aere existente cā sed nō solū contrarii possint aduenire morbi.

Quinto dubitatur utrum propter malas dietas ⁊ mala exercitia equaliter necesse sit homines omnibus infirmari tēporibus. ꝙ nō arguitur p cōmunē experiētiā: nā ex mala dieta aliqui aliquo tēpore infirmātur ⁊ nō alii ac etiā nō alio tēpore ergo. ¶ Ad oppositū est galie. Pro dubio teneatur hec cōclusio omnes homines ex malis dietis ⁊ exercitiis omnibus possūt infirmari tēporibus ista sit pro galie. ideo exponatur ut est sententiaꝫ infirmētur idest infirmari possūt propō nota ē cuilibet intendendo maliciā diete ac etiāꝫ exertitii. ¶ Secundo tenēdū ꝙ nō ex quacūqꝫ dieta mala ac etiam exertitio omnes possunt homines omnib⁹ infirmari tēporibus. hec propō nota est ꝓpter quācūqꝫ dietā malā nō sup quecūqꝫ hominē potentē equalit esse. ideo ut ponit galie. secundo de accidenti satis ad principium aliqua causa facit febrire vnū hominem ⁊ nō alium. hec propō secūda sit pro solutione obiectorum ante oppositū prima sit pro galieno in cōmento.

Ultimo dubitatur utrum diuersitates naturales sint adiutrices ⁊c. ¶ Negatiue arguitur sic omnes morbi omnibus possunt aduenire naturis. igitur añs pꝫ omnes morbi per affo. omnibus possunt aduenire tēporibus igitur ⁊ naturis. ꝯña tenꝫ ꝓpter naturas tēporibus fore lapsas cōsimilit. ꝯña principalis nota est. quia si forent adiutrices ⁊c. ergo aliqui morbi aliquibus aduenirēt naturis ⁊ non aliis. Ad oppositū est galie. in fine commenti ¶ Pro dubio teneatur cōclusio cōmenti ⁊ probet sic. cōplexiones naturaliter calide iuuāt ad causandum morbos calidos ⁊ frigide ad frigidos igit̄ añs notū est cū sint lapse. Ad rōnē ante oppositū respōdēdū cōcedendo añs ⁊ negando ꝯñam. ¶ Ad probationeꝫ respondendū ꝙ licet omnes morbi omnib⁹ possint aduenire naturis quidā tamē aliis magis ꝓpter adiutorium ⁊ lapsū cōplexionū naturalium.

Ere siquidem manie fiūt et melancolie et epilensie et sanguinis fluxus et squinantie et corize et branci et tusses et lepre et lichines et alfi et rubores ulcerosi plurimi pustule et arthetice.

Presens affo. xxi. cōtinuari potest ad precedētē sic: postꝙ ypo. in affo. precedēti p̄misit morbos oēs omnibus posse euenire tēporibus aliquos tamē exacui secūdū quedā tēporū: nūc exequitur ostendendo i quibus tpibus maxime quidā morbi cōtingāt ⁊ potest diuidi ps presēs in quattur partes. prīo tangit morbos seu accidentia cōtingentia vere. secūdo estate. tertio autūpno. quarto hyeme ibi secūda affo: xxii estate vero quedā ⁊c. tertio ibi affo. xxiii. autūpno vero. quarta ibi in hyeme vero pleuretides. Presens affo. continet partes septē: primo ypo: tangit morbos seu accidentia cōtingentes in vere qui sunt cerebri lesiones. ¶ Secūdo tangit accidēs magis attributū naribus. Tertio tangit accidēs attributū gutturi. Quarto tangit duo accidentia quorū dā emūctoriorū cerebri. Quinto tangit accidēs pulmonis ⁊ mēbroꝝ pectoraliū. Sexto tangit quasdāꝫ cutis defedationes: Ultimo tangit iuncturaꝝ lesiones ibi secunda. Et sanguinis fluxus. ibi tertia ⁊ squinantes. ibi quarta. Et corize ⁊ branci. ibi quīta. ⁊ tusses. ibi sexta ⁊ lepra. ibi septima ⁊ artetice. i prima parte vult ypo. cōclusionē hāc manie melancolie ⁊ epilensie fiunt vere. cōclusio probatur sic illi morbi uel lesiones fiunt vere quaꝝ cause reperiuntur in vere ex temporibus precedentibus ⁊ dissoluuntur ⁊ cōmouentur propter caliditateꝫ veris. sꝫ manie melancolie ⁊c. sunt huiusmodi igitur ⁊c: maior nota est colligitur minor ex cōmento conclusio sic in littera ponitur certe manie melancolie ⁊ epilēsie fiunt in vere. ¶ Et sanguinis fluxus. nunc facit qđ est dictum ⁊ vult cōclusionē hāc in vere multiplicatur fluxus sanguinis cōclusio probat̄ sic illo tēpore multiplicatur fluxus sanguinis quo tpe multiplicatur ⁊ dissoluitur sāguis ⁊ quo tpe natura purgat superhabūdātēꝫ humoreꝫ sed in vere multiplicatur ⁊c. ergo maior est nota quia talia sunt cā fluxus sanguinis minor ex cōmento collige̅t. cōclusio sic in littera ponitur ⁊ in vere multiplicatur supple fluxus sanguinis. Et squinantes: Nunc facit qđ est dictuꝫ dicens hāc cōclusionē squinantes multiplicantur in vere cōclusio probatur sic illo tpe q° humores dissoluuntur fluxuri ad guttur ⁊ apti apostemare guttur fieri possunt seu fiunt squinātes. sꝫ h° est in vere ergo maior nota est per causas squinantum minor colligitur ex cōmento. conclusio in lr̄a est talis ⁊ supple in vere multiplicantur squinātes ¶ Et corize ⁊ braci. Nunc facit qđ est dictū ⁊ uult cōclusionem hanc branci ⁊ corize multiplicant̄ i vere cōclusio arguitur sic illo tpe quo ⁊ dissoluūt humiditates cerebri fluxure ad fauces ⁊ nares multiplicantur seu multiplicari possunt branci ⁊ corize. sed hoc est in vere maior nota est apparebit minor. cōclusio hec est branci ⁊ corize sup. multiplicantur in vere. ¶ Et tusses. Nūc facit qđ est dictum ⁊ vult cōclusionem hanc. tusses multiplicantur in vere cōclusio ꝓbatur sic illo tempore quo dissoluūt̄ humiditates cerebri ⁊ fluunt ad pectus ⁊ pulmoneꝫ multiplicantur tusses. sed hoc est in vere. ergo maior est nota minor apparebit. cōclusio in lr̄a ponitur. ⁊ sup. in vere multiplicantur tusses. ¶ Et lepra ⁊ lichines. Nunc facit qđ est dictū cōcludendo īplicite in vere multiplicari cutis defedationes ⁊c. conclusio probatur sic illo tēpore cutis defedatiōes mltiplicantur quo tempore natura expetit malos humores ab interioribus ad exteriora ⁊ a mēbris nobilibus ad mēbra ignobilia. sed hoc facit in vere ergo maior est nota quia per talē expulsionē causātur hee defedationes minor propō atngit̄ in cōmento cōclusio sic explicatur in textu lepra lichines alfi ⁊ rubores vlcerosi plurimi ⁊ pustule sup. multiplicantur in vere. ¶ Et artetice. Nunc facit qđ ē

dictum dicens q᷑ artetice seu lesiones iuncturarum multiplicantur in vere cōclusio probat̄ sic illo tempore quo rarificantur ⁊ dilatantur iuncturaꝝ cōcauitates ⁊ dissoluūtur humores fluxuri ad iūcturas multiplicantur artetice: sed hoc est in vere maior ē est nota minor etiā patebit cōclusio sic explicat̄ i littera ⁊ artetice supple multiplicantur in vere. ¶ Ad intellectū affo. est notāda cōcordia que habet tertio pnosticoꝝ cōmento. xl. ⁊ partiꝫ. xvii. cōtinentis ca. de aere allegato sepius habet̄ etiam quinto theorice. prio ca. hoꝝ in singulis habet̄ quarto secunda primi doc. secūda ca. illo aer calidus. Secundo est notanda vtilitas est enim presens affo⁹. vtilis quātū ad actum pronosticū ac etiā quātū ad actū preuisiuū: euacuando eni corpora hos possumus preuidere morbos. ¶ Tertio notādū ad ampliationē nō solū hos morbos vere cōtingere ſꝫ etiaꝫ alios euenientes propter dissolutionē humorū in vere factā. quia tamē isti sunt pluries cōtingentes eosdem explicuit in lr̄a ypo. Quarto etiā memorandū ypo. hic loqui de vere suā tenentem naturā. ¶ Quinto etiā notandū hos morbos in vere cōtinger̄ de per accidēs quia ꝑpter errores factos i aliis tēporibus ⁊ nō de per se a vere cuꝫ sit tēpatuꝫ. Litteralia alis dicā in dubio.

Si taliter sit sicut hic dicitur Galie: cōmentando presentē afforismū duo facit primo mouet quandā q̄oēꝫ. secundo soluit ibi secūda manie quoqꝫ. In prima parte formatur dubiū hoc mō. vtruꝫ in vere fiant dicti morbi q᷑ nō arguitur sic. ver ē sanissimū ⁊ minime mortiferū ergo p̄ña tenet quia si in ipso fiant morbi sicut dicitur hic erit ver infirmius aliis tēporibus cū supple plures morbi dicant̄ in ipso fieri ¶ De ista consequentia duo facit galienus. primo tangit cōsequentiam secundo ꝓbationem ibi secunda cum hic rursus ⁊c. Dicit ergo galienus sic q᷑ si sit taliter sicut dicitur hic. s. de generatione infirmitatū in vere. quō intelligit ypo. h⁹ dictum superius ver esse sanissimū ⁊ minime mortiferū cum hic dicat ipsū aliis tēporibus infirmius. Maxime quoqꝫ. Nunc soluit dictā questionē ⁊ cōtinet hec pars partes duas primo tangit morbos tēporibus magis appropriatos. secundo tangit solutionem q̄onis ibi secunda. sed hec vernalia. prima in quattuor primo tangit morbos autūpnales: secūdo hyemales. ¶ Tertio remittit nos ad affo. sequēteꝫ ꝓ notitia estiuoꝝ. quarto tangit morbos vernales ibi secūda branci ⁊ corize. ibi tertia estiuos morbos. ibi quarta in vere. ⁊c. De prima dicit q᷑ manie melancolie epilensie ⁊ squinantie sunt morbi autūpnales: ¶ De secūda dicit q᷑ branci corize tusses sunt morbi hyemales. De tertia dicit ypo. tacturū postea morbos estiuos ⁊ affinitatē estatis ⁊ veris dicentem estatem quedā horum. s. morboꝝ veniūt ¶ De quarta dicit q᷑ hi morbi plus nascuntur i vere q᷑ in aliis tēporibus fluxus sanguinis lepre lichines alphi rubores plurimi vlcerosi pustule ⁊ artetice. Sed hec vernalia. Nunc facit q̄d est dictuꝫ ⁊ cōtinet partes duas primo soluit ad questionē ostendendo vernales morbos esse salubres. ¶ 2° de directo soluit ostendendo morbos nō per se a vere ꝓuenire ibi secūda. ver eni corpus. prima in duas primo premittit hos morbos veris esse salubres. ¶ Secundo infert generationē hoꝝ in vere ibi secunda vnde cutis. De prima dicit sic q᷑ hii morbi vernales omnino sunt salubres. iō cōfirmat̄ ypo. dicere verū dicendo ver esse sanius q̄ infirmi⁹ cuꝫ in vere interiora ⁊ exteriora corpoꝝ mūdificētur ⁊ mali humores deriuentur. seu pellantur. de mēbris nobilibus ⁊ principalibus ad cutem. ¶ De secunda dicit q᷑ quia expellūtur tales homores ⁊c. supple ideo excoriatur cutis ⁊ generantur alfi lichines ⁊ pustule adhuc etiā aliter mūdificato corpore per rubores vlcerosos pustulas ⁊ arteticas quorū omniū est causa transitus hūoꝝ de mēbris nobilib⁹ ad mēbra ignobilia sanguinis etiā fluxus sine dubio purgat habundantiā maloꝝ humoꝝ auferendo morbos nascituros ex tali materia mala. Ver enim. ¶ Nunc facit q̄d est dictū ⁊ cōtinet hec ps partes tres. primo premittit intentionē suā. secūdo cōfirmat dictū suū per quoddā simile. tertio cōfirmat per actionē calidi naturalis. ibi secūda ver idē facit in corpore. ibi tertia. nec solū exertitia. prīa in duas secūdū numerū duaꝝ ꝓpositionū ꝑ solutōne facientiū ibi secūda autūpnus estas ⁊ hyemps de prima dicit sic q᷑ si uer inueniat corpus equaliter ⁊ debite in suis humoribus tēperatū ipsū custodit in illa pfectione ⁊ sui parte ⁊ cōplexione nihil inferendo mali ¶ Dicit secūdo q᷑ autūpnus estas ⁊ hyēps econtra faciunt ex sui tamē parte corpore inuento mundificato sibi moi bū generando similē vt estate rubeā colerā seu calidū morbū hyeme vero flegma ⁊ sup. morbū frigidū autūpno vero nigrā coleram ⁊ supple morbū melancolicū. Dicit tertio ver idē in corpore facere q᷑ exertitia in sanis corporibus in quibus exercitatis plenis flegmate aut hūore alio propter exertitiū generant̄ epilensie appoplexie ⁊ aliquādo in pulmone vene crepant̄ ⁊ quibusdā febres acute nascuntur: dum vero exertitia mundificant interiora corporuꝫ hūores expellūt ad exteriora ideo pustule in cute nascūtur ⁊ scabie exercitia ergo in corpibus nō mūdificatis generāt pustulas in vere uere generantur hee quia humores mali dissoluti propter caliditatē aeris circundanteꝫ corpus egrediuntur ad cutem ibi supra manētes ¶ Nec soluꝫ exercitia. Nunc facit q̄d est dictuꝫ dicens nō solū exercitia veri assimilanda fore in actione corpoꝝ sed etiā actiones naturaliū cōplexionū seu calorē naturaliū sup. similantur veri. non eniꝫ semper supple calores naturales resoluūt a corporibus resolutōe vocata occulta a medicis. imo supple aliquādo humores expellūtur ad cutē sensibilit̄ faciendo pustulas. cū tamē hee actiones mūdificāt corpus pellendo supple superfluitates a mēbris nobilibus ad ignobilia exteriora liberāt corpa a futuris egritudinibus supple malis ⁊ periculosis.

Circa afforismum. xxi: dubitatur vtrū cōtineat veritatē. negatiue arguitur sic manie melancolie ⁊ epilensie nō fiunt in vere. igitur nota est cōsequētia añs pꝫ quia sunt morbi autūpnales ut posuit galie. in cōmento. ¶ Preterea materie horum morboꝝ nō multiplicantur in vere ergo añs satis

notū est ꝓpter ver esse tēpus tēperatū cōsequentia tenet quia si aliqui morbi materiales sūt possibiles in aliquo tēpore ꝛ sue cause debēt illo tpe esse possibiles. ¶ Secundo arguitur sic fluxus sanguinis nō multiplicatur in vere igitur cōsequentia nota añs pꝫ sic plus de sanguine multiplicatur hyeme ꝙ vere igitur cōsequētia videt̄ apparens quia in tpe multiplicante sanguinē debet fluxus sanguinis multiplicari añs pꝫ propter caliditatē salitē in robustis corporibus hyeme existere fortiorē ꝛ propt̄ corpa ampliori vti nutrimento ut pꝫ primo huius afforismo. ꝛ commento. xv. Tertio arguitur sic corize bracci ꝛ tusses sunt morbi hyemales igit̄ nō multiplicantur in vere añs pꝫ in cōmento cōsequentia videtur apparens. ¶ Ultimo arguit̄ sic lichines: ꝛc. etiā ꝓueniunt ex materiis valde malis igitur nō multiplicantur in vere añs satis notū cōsequentia tenet: quia in vere cū sit sanissimū nō poterūt hee materie reperiri. Ad oppositū est ypo. in affo. cū suis cōcordantiis. ¶ Pro dubio primo est ponēda notificatio passionū que in littera ponuntur prio igitur ponitur mania ꝛ melancolia. Circa mania ergo sciendū vt colligitur prima tertii tractatu quarto ca. de mania ꝙ maīa seu demoniū lupinū prouenit ex materia colerica adusta aut ex melancolia adusta ꝛ est passio cerebri ꝛ maxime cogitatiue virtutis ꝙ habens nō habēs aspectū hominū imo luporū habet eni aspectū horridū cū luminositate oculorū propter igneitatē spirituū visibiliū ꝛ propter̄ eleuationē spirituū seu uapoꝝ ad oculos. appellatur etiā demoniū lupinū quia in tali mania est inquietudo ꝛ motus ꝛ ira ꝛ lupinosa rapacitas ꝓpter materiam adustā ita sene incitantē: quas manias vt est tactuꝫ ex multis causis fieri cōtineat iō dictuꝫ ē manie ꝛ nō mania ex qua notificatione patēt tria responsalia. ¶ Primū est hoc ver nō est per se generatiuuꝫ maniaꝝ probatur sic ver per suas qualitates nō habet multiplicare materias maniaꝝ igitur cōsequentia videtur apparens añs pꝫ quia ver est tpatū ꝛ sanissimū per se. Secūdū est hoc ver de ꝑ accidens ꝛ rōne tēpoꝝ ꝑcedentium pōt eē ca maniarū hec propō sit pro ypo. in affo. presenti ꝛ per sua detur quia materie nō adurūtur in vere nec etiam hyeme sed reseruate ex estate ꝛ autūpno vsqꝫ ad ver ꝛ per veris caliditatē disperse manias poterūt generare. ¶ Tertiuꝫ est manie dicēde sūt morbi autūpnales ꝓpō probatur ꝓpter manias pluries fieri autūpno ꝛ propter autūpnū maxime retentiuū materieꝝ adustaꝝ. Ex isto pꝫ ad mēteꝫ gal. hanc cōsequentiā nō valere hi morbi multiplicant̄ pluries in vere igitur sunt vernales propō pꝫ ex ꝓhabita nā manie multiplicant̄ pluries vere ꝛ tamē sunt morbi autūpnales. ꝛ hoc iō quia materia maniaꝝ nō multiplicat̄ in vere imo de per accidens ꝛ rōe precedentis autūpni in vere manie cōsequūtur Secundo principaliter aduertendū sūptis melācoliis nō pro hūoribus sed pro passionibus melancolicis ꝙ melancolia prouenit aut ex melancolia naturali aut ex flegmate dulci adusto vt sanguine vt dictuꝫ est ideo pluries est cū quiete ꝛ timore vt etiā superius prima tertii allegatū circa quā ponēde sūt conclusiones consimiles prehabitis. cū tamē contingat melancolicā passionē cōtingere per propriū cerebri nocumentū ꝛ per colligantiā ideo dictā est melancolie ꝛ nō melācolia. ¶ Tertio notandū est quia ponitur epilensie ypo. hic intelligere de epilentiis prouenientibus a materia melancolica adusta uel non circa quas etiā cōsimiliter cōcludendū iō hos voluit galie. esse morbos autūpnales. Notādū quarto ꝙ fluxus sanguinis prie pōt esse mēstrualis queꝫ solum sexto de accidenti naturalē galie. appellat. potest esse emoroidalis potest ēe per nares aut propter fracturā vene pectoris vel pulmonis. ¶ Ad propositū dicendū fluxū sanguinis multiplicare in vere propter caliditatē eius dissoluenteꝫ ꝛ liquāteꝫ sanguinē. Notandū quinto ꝙ squinantes multiplicantur in vere propter cōsimilē caꝫ quia calidi tatē liquātē ꝛ dissoluentē hūores siue hec squinanᵃ proueniat a materia flegmatica siue alia squinatiā tū dixit galie: esse morbū autūpnalē intelligēs per ipsā squinantiā colericā uel adustā melancolicā. ¶ Sexto premittendū corizas bracos ꝛ tusses eē morbos vernales. propter cōsileꝫ causaꝫ quia tū materias flegmaticas causatiuas harū passionū i hyeme multiplicari cōuenit ꝛ hee etiaꝫ passiones plurimū reperiuntur hyeme ideo galie: has passiones appellauit hyemales: Notandū septio ypo. intelliger̄ per leprā nō verā leprā sed defedationē cutis valde fedaꝫ ꝛ scabies valde feda isto modo appellet̄ lepra vel dicendū leprā fieri in vere propter autūpnū precedentē cōmota materia per ver. lichines vero sunt defedationes cutis cū excoriatione procedentes a flegmate salso. Alphi vero sunt cōsiles defedationes prouenientes magis a colerica materia. rubores vlcerosi sunt rubores cutanei prouenientes plus a materia sanguinea acuta pulsa ad cutē de quibus oibus infectionibus vos habetis septima quarti ca. de safati. ¶ Pustule vero sunt apostemata: Artetice quid sit notū est quos morbos cōuenit fieri in vere caliditate veris trahente superfluitates ad cutē ꝛ appellantur hi morbi vernales quia cū isti morbi sint morbi cutis cōtingentes propter mundificationē corporis quā uernalis caliditas efficit ideo eos dicimus esse vernales sed morbi vernales appellantur uel autūpnales uel alteriꝰ tēporis quia multiplicantur in illo tpe ꝓpter distēperiē tēporis. Artetica etiā est morbus uernalis consequens defluxuꝫ ꝛc. hii tamē morbi nō fiunt i uere quin etiā in aliis possint aduenire tēporibus. in uere tamē cōtingunt his causis. Istis positis pro responsalibus suppositis satis euidens est quid sit ad obiecta dicendū.

¶ Secundo dubitatur utrum in uere.

seruante propriā naturā plures morbi cōtingāt quā in nō seruante propriā naturā. Respondendū ꝙ in seruante propriā naturā cōtingūt morbi de per accidens ut est dictū quoꝝ quidā appropriāt̄ ueri ꝓpter tpataꝫ caliditatē ueris extrahendo materiā care illos morbos ideo quia pro causatione istoꝝ plꝰ operatur cōplexio ueris ideo appellati sunt appropriati ueri. ¶ Secundo dicendū ꝙ in uere non seruante natura propriā morbi cōtingere possunt merito cōplexionis ueris. utrū plures uel pauciores. dubiuꝫ est propter multiplicē fore mutatōeꝫ ueris

a naturali diſpoſitione.

¶ tertio dubitatur quomodo exercitiū
hoc efficiat cū reſoluendo excuſet a farmatia ut pꝫ
tertia primi ca. de exercitio. Dicendum exercitiū
efficere ea que in parte poſita ſunt. ¶ Ad dubium
dicendū ꝙ exercitia excuſant ⁊c. corpora nō val/
de repleta nocentur ab exercitio propter dictas
cauſas.

Eſtate uero quedam horum
et fe. continue et cauſon et
tertiane plurime et uomituſ
et diarie et obtalmie oculorum et au
riuꝫ dolores et oris ulcerationes pu
tredines uulnerū et pudendoruꝫ pu
tredines et deſudationes.

Preſens affo. ſic continuatur ad precedentē poſtꝙ
ypo. in precedēti affo. oſtendit morbos cōtingentes
in vere nūc oſtendit morbos contingentes eſtate ⁊
continet affo. duas partes primo tangit cōueniētiaꝫ
eſtatis ad ver in quoſdā cauſando morbos ſecūdo
tangit morbos eſtati magis proprios ibi ſecunda:
¶ Et febres cōtinue. in parte prima ypo. vult hanc
cōcluſionem ꝙ quidā morboꝝ vernaliū cauſantur
eſtate: cōcluſio probatur ſic in illo tēpore cauſātur
morbi vernales ꝙ tempus ſimilatur veri ſꝫ eſtas
eſt tempus qd̄ ſimilatur veri igitur maior eſt no/
ta minor tangitur in principio cōmenti cōcluſio ſic
in littera dicitur ⁊ quedaꝫ horū. ſ. nocumētoꝝ ver
nalium eſtate. ſ. fiunt.

Et febres continue.

¶ Nunc ypo. facit qd̄ eſt dictum ⁊ vult cōcluſionem
iſtā febres cōtinue cauſon. ⁊c. cauſantur eſtate pro
poſitio perſuadetur ſic ille egritudines cauſant̄ eſta
te quaꝝ cauſas cōuenit eſtate reperiri: ſed cauſas
iſtaꝝ paſſionū cōuenit eſtate reperiri igit̄ maior eſt
nota colligetur minor verificando affo. ⁊ parti ſū
mitur in cōmento cōcluſio ſic ponitur in lr̄a febres
continue cauſon plurime tertiane vomitus fluxus
hūorales obtalmie dolores oculoꝝ ⁊ auriū ulcera
tiones oris putredines vulneꝝ putredines puden/
dorū puſtule etiā exaſperantes cutē eſtate cōtigūt
Ad intellectum affo. primo eſt notanda affo. cōcor
dia que habetur. xvii. continentis ubi ſupra habe
tur ſecūdo quīto theorice prīo ca. hoꝝ in ſingulis.
⁊ ſecunda primi doc. ſecūda ca. vi. cuius initiū aer
calidus illa parte eſtiue egritudines. Secūdo ē
notanda vtilitas. eſt eniꝫ vtilis quātū ad actum ꝓ
noſticū ⁊ preſeruatiuū ſcitis enī cauſis ꝓpter quas
eſtate hii morbi cōtingūt corpora apta his morbis
poſſumus preſeruare. ¶ Tertio eſt notanda am/
pliatio nō enī dicendū hos morbos ſolū cōtingere
eſtate imo ⁊ alios recitatos. ſecūda primi allegato
ca. hos autē tanꝙ cōmuniores hic explicatos.
Quarto notandū ypo. hic intelligere de eſtate non
ſeruante propriā naturā ſed a propria natura mu/
tata verſus humiditatē vt pꝫ per galie. i cōmēto
¶ Quinto notandū ꝙ eſtatē in parte prima ſūmit pro
principio eſtatis vt pꝫ in principio cōmenti ꝙ quia
ſimile fini veris cauſat aliquos morbos cōſimiles
vt leprā lichines alphos puſtulas rubores vlcero
ſos plurimos trahendo materiā ad cutē nō ſic autē
cauſat alias vernales paſſiones iā paucificatis ma/
teriis. 6° notādū ꝙ febres ꝯtinuas ītelligit febres
ꝯtinuaſ q̄ q̄cūqꝫ mā ſit abſolute appellatas ꝯtinuas
q̄ nō cauſantur eſtate quia cuiuſcūqꝫ talis materiaꝫ
cōtingat multiplicari eſtate ſed quia materiā ītra
venas exiſtentem maxime putreſiei cōuenit:
¶ Septimo notādū ꝙ quāuis cauſon ſit febris ꝯtinua
tamen quia eſt cōtinua cū magno caumate ſeu calo
re propter materiā eius eſſe in venis propinꝗs cor
di vt pꝫ prima quarti ſiue hec materia ſit colerica
ſiue flegma ſalſū ideo noīe ſpeciali dixit cauſon.
Octauo notandū quia dicitur plurime tertiane ꝗa
per tertianas plurimas intelligere poſſumus tertia
nam purā ⁊ nō purā ⁊ interpolatā ⁊ cōtinuā ꝓpor
tionalē que cauſātur colera maxime mobili ad pu
trefactionē in eſtate uel cauſantur tertiane plurīe.
quia pluribus corporibus ⁊ pluries venientes.
¶ Nono notandū ꝙ cauſantar etiā vomitus maxīe
colerice colleribus ſuperiora petentibus iō dictum
eſt quarto affoꝝ. affo. quarto purgare quidē eſta/
te. Decimo notandū ꝙ in eſtate cauſant̄ diarie
ideſt fluxus humorales ⁊ maxime colerici natura
multū colericā materiā ad inteſtina deriuāte aut co
lera groſſiori exiſtente ⁊ inferiora petente. itē cau
ſantur fluxus alioꝝ humoꝝ eſtate ſubtiliante ⁊ mo
bilitante amplius humores per diarias intelligēdo
etiā diſſinterias cōſequētes acuitatē humoꝝ ex eſta
te factā ⁊ inteſtina excoriantē. ¶ Undecimo notā
dum ꝙ eſtate cauſantur obtalmie ⁊ maxīe ſicce col
leribus a cerebro defluentibus ad oculoꝝ cōiuncti
uas maxime tamē in corporibus diſpoſitis ⁊ malo
regimine rectis. Duodecimo etiā notādū ꝙ in e
ſtate cauſantur dolores oculoꝝ ⁊ auriū propt̄ con/
ſimilē cauſam aut etiā propter ſiccitatē eſtatis ocu
lorū tunicā exteriorē exaſperantē vnde in motu o
culi quaſi ſpina percipitur. ¶ Tredecimo notāduꝫ
ꝙ in eſtate cauſantur vulnerationes oris ſeu vl/
cerationes propter colericā materiaꝫ ad labia de/
fluenteꝫ vulnerantē ſeu vlcerantē aut propter ni/
miaꝫ ſiccitatē eſtatis labia nimiū exſiccantē. vnde
ſoluitur labii cōtinuū. xiiii. notandū ꝙ in eſtate
maxime mutata a natura propria uerſus humidita
tē putredines ī vulneribus cauſant̄ caliditate ebuli
ente ⁊ humiditate ebulibili cōcurrentibus. De
cimo quinto notādū ꝙ in eſtate cauſantur putredi
nes pudendoꝝ primo per putredines intelligendo
multas ⁊ fedas illaꝝ partium ſuperfluitates aut eti
am intelligendo uarias putredines. quia puſtulas
putridas aut alias putredines que cauſant̄ in eſtate
maxime verſa ī humiditatē. licet enī pudenda ſint
neruea ſatis quia tamen ſunt loca expulſionū quia
etiam fortiter confricantur ⁊ delicioſe ad ipſa mul
te decurrunt ſuperfluitates plures tamē ad pudēda
mulieris in prōptu eſt cā. ¶ Ultimo notandū ꝙ in
eſtate ſeruante propriaꝫ naturaꝫ vel nō cauſantur
deſudationes quia quedaꝫ puſtule deorſum a ſu/
datione manentes propulſa enī ſudoris materia ad
cutem ⁊ eius per poros cutis parte ſubtiliori ꝓpul/
ſa groſſiori remanente colerico fit puſtulatio aut q̄
dam exaſperatio cutis hoc ergo appellat̄ deſudatō

quasi desudatione. uel de sudore factum vel eius
materia uel deorsum remanēs a sudore. ubi enim
sudans materia pulsa est sursū ⁊ exterius. hec man
sit deorsum ⁊ interius.

In estate enim:

Galienus cōmentando presentē affo.
duo facit primo verificat affo. quātū
ad partē primā. secūdo quātū ad resi-
duum ibi secunda dixit tamē ⁊ quosdā de pria di-
cit ypo. testari quosdam vernales morbos nasci ī
estate intelligendo principiū estatis nā sicut ypo. as
similauit principiū estatis in cōplexione aeris. ita
hic similauit initiū estatis ī generandis morbis fini
veris. ¶ Dixit tamē: Nunc galie. facit q̄d est dic
tum ⁊ cōtinet presens ps partes duas. prio facit ꝙ
est dictū premittēdo morbos estati proprios secun
do per causas verificat partē ibi secūda uomit⁹ enī
est. De prima dicit galie. ypo. dixisse tamē mor-
bos quosdā estati proprios ⁊ febres cōtinuas cau-
sonē ⁊ tertianas ⁊ morbos ceteros de rubea cole-
ra fientes. ¶ Senitas enim. Nunc facit q̄d est dic
tū ⁊ continet partes dues. primo facit ꝙ est dictū
secundo nostram alia supplendo trāslationē dubio
satisfacit ibi secūda quesiuerūt aliqui medicoꝝ. pri
ma in tot partes diuiditur ꝙ uerificat ibi secunda.
diaria. ⁊c. ibi tertia obtalmie cū īpellant. ibi quar
ta alia queq; preter hec: ibi quinta putredines quo
q;: ibi sexta desudationes. ¶ De pria dicit vomitus
esse. s. in estate colera rubea natante ⁊ ebuliente in
ore stomaci quā multiplicari cōuenit estate eius ca
liditate ⁊ siccitate. Dicit secūdo cāri diariā colleri
bus superiora petentibus vt in notatis super affo.
dictū est. ¶ Dicit tertio cāri obtalmiā īpletis capitib⁹
⁊ supple defluxis humiditatibus ad oculos. Dicit
quarto galie. alias passiones vltra istas narratas ī
affo. nasci de repletione capitis pulsis superfluitati
bus a capitibus ī mēbra vnde oris vlceratiōes cō
secuntur depulsis superfluitatibus ad os vt dictum
est. ¶ Dicit quinto ꝙ putredines nō nascuntur se-
pe in vulneribus nisi estas mutata in humiditates
aut carente ventis aut in ipsa flante austro si estas
fuerit aliquo modo ventosa ⁊ nō solū in vulneri-
bus causabuntur putrefactiones immo ī omnib⁹
hoc ypo. testante in tertia particula epidimie esta
te tamē mutata in parua humiditatē ex parui cau
sa etiā putrefactiones causantur causa humiditatis
⁊ caliditatis. Pro pte notādū ꝙ cū ad causandū
putrefactōnē caliditas ⁊ humiditas requirāt ut col
ligitur in cōmēto presenti ideo in vulneribus quan
tum est per se merito qualitatū estatis nō causātur
notabiles putrefactiones siccitate estiua ad hoc non
inclināte propter tamē dispositionē passoꝝ possibile
est in estate multas cōsequi passiones. ¶ Desuda
tiones. Nunc galie: facit q̄d est dictū dicēs. s. desu
dationes nasci in estate in cute exteriori exasperan
tes cutē exteriorē sicut vulnera quaꝝ causa ē nimi⁹
sudor colericus modo exposito super affo. unde he
leni uocant abusiue has pustulas desudationes que
quō dicātur desudationes uisum est super affo.
¶ Quesierunt. Nunc facit quod est dictum dicens
quosdā quesisse medicos quare putrefactiones fiant
secūdū anū ⁊ pudenda cū tamē hec mēbra non sunt
humida imo neruosa potius ⁊ dicūt cōtinuū deflux
um humiditatum ad ista mēbra esse cām huius pu
trefactionis. nō quia hec mēbra sunt humida secun
dū naturā ⁊ maxime pudendū.

Autumpno uero et estiuorum multa et febres quartane. et errātes et splenes et idropes et ptisis et ulcerationes et stranguirie et lienterie et sciades. et squinantes et anhelitus et hyli et manie et melancolie:

¶ Intentio ypo. in affo. presenti est tangere morbos
autūpno cōtingentes. ⁊ diuiditur presens affo. ī du
as partes. primo tangit quādā colligantiā autūpni
ad estatē secūdo tangit morbos autūpno appropria
tos ibi secunda ⁊ febres quartane. ī pria vult ypo.
cōclusionē hanc multi morbi estiui causantur autūp
no quoꝝ cās ex estate relictas autūpno reperiri cō
uenit sed multoꝝ morboꝝ materialium estiuorū
cās autūpno repiri cōuenit ⁊c. ergo maior est nota
cuilibet. minor sūmitur in principio cōmenti cōclu
sio sic in littera ponitur multi estiui morbi siūt au-
tūpno.

Et febres quartane.

¶ Nunc ypo. facit q̄d est dictū intendēs hāc multipli
cē cōclusionē febres quartane ⁊ errantes ⁊c: que po
nūtur in parte cāntur autūpno cōclusio probatur sic
illi morbi causantur autūpno quoꝝ adequate cau-
se reperiuntur autūpno igitur maior nota est cuili-
bet minor declaratur per processū cōmēti. cōclusio
sic in littera ponitur febres quartane etiā febres er
rantes ⁊ passiones splenū ⁊ idropes ⁊ ptisis ⁊ stran-
guirie ⁊ lienterie ⁊ sciades ⁊ squinantes ⁊ difficiles
anhelitus ⁊ passiones ilioꝝ ⁊ epilensie manie ⁊ me
lancolie causantur supple autūpno. Ad intellectū
affo: primo est notanda affo. cōcordia que habet
xvii. continentis ca. allegato superius habet secū
do quinto theorice allegato ca. tertio habetur secū
da primi doc. secūda ⁊ sexto ca. preallegato.
¶ Secundo est notanda vtilitas affo. valet enī quan
tum ad actū pronosticū ac etiā preseruatiuū p ipz
enī scimus pronosticari qui autūpno sint morbi uē
turi scimus etiā ex causa affo. presentis corpora di
sposita his morbis preseruari: Tertio notanda
ampliatio affo. dicendo nō solū autūpno hos posse
contingere morbos imo ⁊ alios vt pz locis allega-
tis hi tamen quia cōmuniores ⁊ famosiores hic no
minati sunt non solū etiā autūpno hii possūt cōtinge
morbi imo etiā neutralitates pne ad hos morbos
¶ Quarto notandū affo. intelligi de autūpno suaz
seruante naturā vt pōt colligi ex cōmento ac etiaz
per propriā autūpni naturā quāuis etiā uerificari
possit in autūpno a propria natura mutato versus
contrarias qualitates vt facto frigidiori ⁊ sicciori
¶ Quinto notandū affo. in prima parte verificari
maxime quātū ad primā partē autūpni quia princi
piū autūpni cōsimile est fini estatis eo ⁊ secūdo. q̄a
materie ex estate relicte maxīe cōseruātur ī autūni

pn⁹ nō sic autē ī medio ⁊ fine ut apparebit. Sexto
notandū ꝙ morbi estiui qui causari possūt autūpno
possunt esse febres continue causon ⁊c. propter cās
assignatas ⁊ materias morboꝝ autūpni ex estate re
lictas quāuis morbi estiui propter dispositiōes pas
soꝝ propter etiā inordinatū regimē possit continge
re sic affo. dicente 2°°. Egritudines quidē omnes:
Septimo notandū febres quartanas fieri autūpno
cōtinuas ⁊ interpollatas propter materias quarta
narū in autūpno esse repertas. primo eni propter
cōformitatē autūpni frigidioris ⁊ siccioris materie
multiplicantur melancolie. itē etiā propter adustio
nē estate factam relictis adustis materiebus febres
generantur melancolice seu quartane nec mirandū
quartanas generari his modis cū materia quarta/
ne sit melancolica naturalis vel adusta ut sūmitur
prima quarti ca. de quartana ⁊ tertio pronostico/
rū cōmēto. xxxix. ad cōmēti principiuȝ memorādo
semper materiā adustā facientē quartā nō totalit̄
adustā esse ⁊ incineratā eo ꝙ cinis nō est vehiculū
putredinis causant̄ etiā interpollate vel cōtinue se
cundū contingentiā putrefactionis materie ītra ve
nas vel extra venas in hoc eniȝ cōtinue separātur
ab interpollatis prima quarti ⁊c. ¶ Notādū. viii
ꝙ ypo. per febres errantes intelligit febres nō unū
modū afflictionis obseruantes vel quia nullius cer
ti humoris obseruāt periodū. uel quia secūdū nulli
us tēporis morbi ordinē affligendo procedūt exem
pli cā si nūc affligatur infirmus febre ⁊ iterū in die
tertia deinde in quarta deinde in quinta ⁊ sic vlte
rius iste febres appellabimur errātes. s. ab ordia
to humoꝝ mō in affligendo similiter si infirmus af
fligatur cōtinue de tertio in tertiū anticipante ali/
quando poxismo aliquādo manente equaliter ali
quādo postponendo ⁊ iteꝝ anticipando hāc febrem
errantem poterimus appellare ac etiā inordinate
uagantem ac etiā incōsistentē. primus tamē mo/
dus cōmuniter intelligitur que febres errantes cau
santur propter diuersitateȝ materieꝝ prīo in sub/
tilitate ⁊ grossitie ac etiā in situ ac eius forma con/
tingentem autūpno propter eius diuersitatē nūc ad
calorem nunc ad frigus propter etiā debilitatē vir
tutis nō potentis equare humores ad quas febres
errantes quartane plurimū cōsequuntur dicēte ipo
crate tertio pronosticorū textu cōmenti. xxix. fe/
bribus inordinate vagantibus quartane future sūt
eo ꝙ talis erratio febriū plurimū a materia grossa
⁊ diuersa dependet cuius resoluto subtili ⁊ grosso
remanente terreo quartane cōsequūtur ⁊ maxime
autūpno: Nono notandū ꝙ passiones splenū au
tūpno cōtingunt quia opilationes aut apostemata
⁊ splenū durities. que oīa contingunt propter mul
te melancolie in autūpno habundantiā qua delata
ad splenē duricies cōsequitur aut apostema. spleni
autē hec pluries cōsecuntur tanꝙ receptaculo melā
colie. Ex cuius cōpassione ⁊ colligantia plurū mem
broꝝ lesiones cōsequūtur primo stomaci pluri me
lancolia vt luto missa ad stomacū vt percipiat in/
firmus tēpore accessionis quasi rem adustaȝ aut lu
tū ex passione etiā splenis cōsequūtur idropes idro
pes inquā tīpanites ⁊ asclites ⁊ yposarca debilitata
digestiua epatis. aliquando diminute vt sanguinē
gignet aquosuȝ faciendo yposarcā. aliquādo vero
debilitata amplius vt faciat uētositatē tinpaniticā
aliquando multū vt faciat asclitē ⁊ aquositatē.
¶ Notandū tamē. x. hic ꝙ per essentiā ⁊ propriū epa
tis nocumentuȝ idrops causari pōt autūpno debili/
tante sua inordinatione virtutē epatis digestiuam
multiplicante etiaȝ grossos humores qui possūt opi
lare epar ad quaȝ opilationē pōt idrops sequi.
Notandū. xi. ꝙ ptisis causatur autūpno maxīe in
corporibus ptisis apparatis propter frigiditatē et
siccitatē autūpni ad venaꝝ fractiones disponentes
vt de frigiditate dictū est cōmēto. xvi. tertio hui⁹
itē causatur autūpno ptisis propter corruptos hūo/
res quia adustos ⁊ putrefactos quibus ad pulmo/
nē transeuntibus pulmonis cōsequitur vlceratio ⁊
ptisis. ¶ Notandū. xii. ꝙ autūpno stranguirie cō
sequūtur nam propter inordinationē autūpni nunc
ad calidū nūc ad frigidū generantur supple propt̄
caliditatem acuti humores qui inclusi propter
frigiditatē corpori contingentē propter acuitatē ue
sicaꝝ faciunt stranguiriā. in estate vero humores
calidi dissoluuntur ⁊ trahuntur ad exteriora.
Tredecimo notandū ꝙ autūpno lienterie causantur
primo propter ulcera in superficie stomaci iteriori
causata propter humores acutos in autūpno relic/
tos ⁊ genitos sua acuitate interiorē stomaci super/
ficiem vlcerātes ideo assūpto cibo ꝑpter vlcera sta
tim nocumento percepto quasi in quantitate cōsi/
mili emittitur ⁊ qualitate qđ dicitur lienteria sexto
affo. cōmento primo. secundo cātur lienteria prop
ter defectū cōtētiue virtutis vt pȝ ibidē hoc modo
cātur in autūpno virtute stomaci ⁊ intestinoꝝ val
de debilitate propter autūpni inordinationē multi
plicatis etiā vt puto propter inordinationē autūpni
humiditatibus contentiuā debilitantibus stomaci.
Notandū. xiiii. ꝙ autūpno multiplicantur sciades
idest passiones seu dolores ancharū per anchas ali
as intelligendo iuncturas. primo causantur dolores
sc. aꝝ propter frigora autūpni ledere partes illas
neruosas ⁊ ossuosas propter etiā malorū humoruȝ
defluxū ad scias autūpni tēpore claudente ⁊ in sciis
cōstipante materias. ¶ Notandū. xv. ꝙ squinan
tie causantur autūpno propter autūpnū constipare
vt est dictū materias intrinsecus vt defluāt intrin
secus ad guttur: squinantie tamē ut tangit̄ in cōmē
to autūpnales differūt a vernalibus. quia autūpna
les plurimū sunt colerice supple etiā aduste melāco
lic primo ex estate colleribus relictis ad autūp/
nū ⁊ cōstipatione autūpni ⁊ cōpressione defluxis in
guttur. vernales autē sunt flegmatice secūdū plu/
rimū propter eni hyemē in capitibus relicto fleg/
mate dissoluto per uer defluit ī guttur faciēdo squi
nantiā. Decimosexto notandū difficultatē anhe
litus causari autūpno propter malos humores mo
tos per ꝯpressionē trāsmissos ad pulmonē ⁊ uias an
helitus propter etiā frigiditatē autūpni hec aliquan
do cōuenit ut doleat pectus ⁊ nō debite valeat ex
tendi aliquando cōsequitur egritudo pulmonaris
appellata asma ut difficultetur anhelitus cū quodā
sonitu gutturis ⁊ pectoraliū propter presentiā ma/
le materie opilantis. ¶ Decimoseptimo notandū
ꝙ autūpno causantur ilea. i. passiones ilioꝝ. p ilia
tamen non solum intelligendo intestinū appellatuȝ
ilium, sed intestina gratilia que passiones cōtingūt

uel propter frigiditatem autũpni plus gracilia debilitantẽ quia graciliora sunt debiliora . uel causant etiã dolores ⁊ apostemata ⁊ opilationes plus cõpatientibus gracilioribus intestinis stomaco iõ humores calidi ⁊ subtiles multiplicati in estate ⁊ in autũno reclusi defluentes ad itestina has iferũt passioẽs

¶ Notandũ. xviii. q̄ in autũpno causant̄ epilẽsie corporibus apparatis epilensis ⁊ causantur ꝓpter colligantiã ⁊ propriũ cerebri nocumẽtũ primo per colligantiã missis malis fumis ⁊ vaporibus a materia mala existente i mirach aut stomaco causant̄ etiã epilensie per propriũ cerebri nocumentũ retẽta mala materia uentosa aut melancolica in cerebro nimiũ etiã ⁊ subito mota propter subitũ motũ autũpni nunc ad frigus propter quã mutationẽ subitã sequitur interpollati epilensie sicut etiã fit interpollata motio humoꝝ nũc ad intra nũc ad extra propter q̄ motiõnẽ debilitata uirtute cerebri epilensie citius causantur ⁊ merito dictum est epilensias ⁊ ptisis cãri in corporibus apparatis propter hes vehemẽtes passiones magnas passorum requirere dispositioẽꝫ non sufficiente ad hec aeris naturali dispositione

Notandũ. xix. manias cãri autũpno propter hũores colericos ex estate relictos corrũpi ⁊ vri autũpno qui in cerebro existentes faciunt maniã talis enĩ est materia ⁊ generatio manie vt allegatũ est pria tertii. ¶ Notandũ vltimo causari autũpno melancolias per essentiã ⁊ colligantiã multiplicatis melancolis in cerebro ⁊ in mẽbris cerebro colligatis ad ipsum malas materias determinare potentibus.

In autumpno:

Galie. cõmentando affo. duo facit primo cõmentatur partẽ primã secũdo secundã ibi secũda vt pote quartanas.

De prima dicit ypo. dixisse plures estiuos mei hes causari autũpno quia hũores colerici rubei dominantes in estate remanẽt in corpore veniente autũpno in quo post etatẽ nõ ita purgantur humores sicut in estate purgantur post ver autũno ecõtra estati portante humores ab exterioribus ad interiora.

¶ Ut pote quartanas. Nunc cõmẽtatur partẽ secũda affo. ⁊ cõtinet tot partes quot passiones in affo. positas cõmentatur ibi secũda. itẽ febres errantes ibi tertia ⁊ similiter splenes ibi quarta ⁊ idropes. ibi quinta ⁊ ptisis . ibi sexta stranguirie . ibi septia lienterie ibi octaua itẽ sciades. ibi nona squinantes ⁊c. alie partes per se patẽt ¶ De prima dicit galienꝰ quosdã morbos causari autũpno vt quartanas cãtas duobus modis vt de nigra colera quia uel per adustionẽ rubee colere vel de grosso sanguine siue fece sanguinis aut supple de alio humore adusto. quia per cuiuslibet humoris adustiõnẽ põt generari melancolia ut pꝫ ca. de humoribus. De secũda dicit causari febres errantes propter cõplexiões autũpni cõturbantes corpora hominũ itẽ cõtingunt passiones splenũ propter habundantiã colere nigre contingunt etiã idropes propter passiones splenum cõtingunt etiã ptisis in corporibus dispositis ptisi ꝓpter frigiditatẽ ⁊ siccitatẽ ⁊ corruptos humores cõtingunt etiã stranguirie propter subitas mutatiões inordinatas nũc ad calidũ nunc ad frigidũ ideo uesice patiuntur propter acutos ⁊ corruptos humores maxie calore autũpni mutato subito in frigiditatẽ vt claudantur humores intrinsecus ⁊ reuertantur ad vesica soliti dissolui subito in estate causat̄ etiã lienteria propter vulnera in superficie interiori stomaci ⁊ intestinoꝝ uel propter defectũ cõtentiue uirtutis causato primo propter humores acutos ⁊ pũgitiuos ⁊ secũdo propter nimiã mutationẽ cõplexionis stomaci ⁊ intestinoꝝ autũpno cõtingentẽ. item causantur sciades propter corruptos humores ⁊ frigiditatẽ autũpni. itẽ causantur squinantie propter colericos humores descẽdẽtes in guttur: iõ colerice semp supple vel secũdũ plurimũ differentes a squinantiis vernalibus flegmaticis existentibus cãntur difficultates anhelitus propter motus humoꝝ sup. ad pectus ⁊ frigiditatẽ autũpni. itẽ patiũtur corpus iliacã passionẽ propter apostemata. nã stomacꝰ ⁊ intestina patiuntur maxie in tpe frigido ⁊ sicco eo q̄ humores subtiles se mouentes in estate petẽtes autũpno interiora. s. propter frigiditatẽ recludentem fluentes intestina faciunt passionẽ iliacã. itẽ fiunt epilensie corporibus apparatis ꝓpter nimiũ ⁊ subitũ motũ nunc ad calidũ nũc ad frigidũ quo motu nihil est magis iuuãs ad interpollandã epilensiã causant̄ uero manie propter corruptiõnẽ seu adustionẽ humoꝝ colericoꝝ ultimo causant̄ melancolie propter habundare colerã nigrã supple naturalẽ uel genitã per adustionẽ colere rubee.

Hyemẽ uero pleuretides et periplemonie .et corize et branci et tusses pectorũ et laterum et lumborũ dolores capitis uertigines et appoplexie:

¶ Presens affo. xxiiii. sic cõtinuatur ad precedentem post q̄ ypo. in precedenti affo. tetigit passiones autũpno cõtingentes. nunc tangit passiones cõtingentes hyeme ⁊ vult cõclusionẽ istã multiplicẽ cõmẽtẽ passiones hyeme cõtingere in littera positas ⁊ probatur sic cõclusio ille passiones cõtingũt hyeme q̄rũ cãs adequatas hyeme cõuenit sed passionũ que i littera ponitur adequatas cãs hyeme reperiri cõtingit igitur ⁊c. maior est nota cuilibet per propositionem famosã dicẽtem positis cãis sufficienter producti uis alicuius effectus ⁊ ille effectus poni poterit. minor colligetur uerificando affo. ⁊ ex dictis cõmẽti cõclusio sic in littera ponitur apostemata pleure ⁊ pulmonis corize branci tusses dolores pectorum dolores costaꝝ dolores lũborũ dolores capitis uertigines ⁊ appoplexie supple fiunt in hyeme. Ad intellectum affo. primo est notanda concordia que habetur in locis preallegatis. ¶ Secũdo est notanda vtilitas est enim vtilis presens affo. quantũ ad actũ pronosticum ⁊ quantum ad actũ preseruatiuũ quantũ ad pronosticũ ut est euidens quãtũ etiã ad p̄seruatiuũ scita enim affo. causa sufficienter corpora possumus preseruare his morbis in littera positis disposita. Tertio est notãda ampliatio affo. dicendo nõ solũ hos hyeme contingere morbos immo ⁊ alios locis prehabitis cõprehẽsibiles. hos tamen nominauit ypo. vt cõmuniores ⁊ famosiores

¶ Quarto litteraliter intelligendū afforismū hyeme seruante propriam naturā. quāuis etiā hyeme mutata a propria natura versus cōsimiles qualitates possit affoiismus verificari. sed mutata hyeme ad qualitates contrarias naturali denominationi non sic uerificatur afforismus vt facta sicca ꝛ calida Quinto notādum afforismū intelligi posse q° ad principiū mediū ꝛ finē hyemis maxime tamē ad mediū in quo hyemps maxime suaȝ tenet naturā. ¶ Sexto notandū ꝛ est dictum cōmenti ꝙ in principio hyemis etiaȝ q̄dā autūpnalia ꝯtingere possūt ꝓ̄tio propter fineȝ autūpni similari principio hyemis vt pȝ. secunda primi doctrina secunda capitulo sexto. satis ad principium nam finis unius tēporis assimilat principio tēporis subsequentis. Itē etiā quia materias autūpni hyeme etiam reseruari contingit ideo quedam autūpnalia cōtigere possūt hyeme vt suspirantes anhelitus ilei. ꝛce. q̄d ideo tacuit ypo. quia ex prehabitis intellectū. ¶ Notanduȝ cuȝ pleuresis sit duplex vera ꝛ nō vera vt habitū est superius ꝛ vera fit secunduȝ plurimū colerica propt causaȝ assignatam superius ex auicenna .x. tertii tractatu quarto capitulo primo ad principiū ꝛ quedam flegmatica seu de natura frigida raro. oēȝ enī hac hyeme fieri continget. naȝ primo verā ꝛ colericam propter materiā colericā ex autūno reseruatā ꝛ inclusaȝ frigiditate hyemis cerebro aut aliis partibꝰ superioribus deinde expressam ad pleurā aut propter includi hanc colericā materiā pleuri ꝛ prohiberi a resolutione frigiditate hyemis. Itē flegmatica pleuresis causari potest merito hyemis multiplicātis flegma ꝙ incuneatū pleure flegmaticā pleuresiȝ operabitur ꝓpter causas cōsimiles. non vera pleuresis que est apostema musculorū costaꝝ maxime exteriorū hyeme contingere poterit. ¶ Notandū octauo periplemoniā pluries hyeme contingere eo ꝙ secunduȝ plurimū est flegmatica vt colligitur. x tertii allegato tractatu capitulo de periplemonia. ad principium hanc ergo propter cōformitatē qualitatum hyemis hyeme multiplicari continget. Notandū nono brancos q̄a defluxus hūiditatuȝ ad fauces ꝛ corizas quia defluxus humiditatuȝ ad loca nariuȝ appellata a sonitu correa hyeme posse cōtingere. primo propter qualitates hyemis flegmatibus multiplicatis ac etiaȝ eius frigiditate ad loca predicta sufficienter expressis. ¶ Decimo notāduȝ hyeme causari tusses humidas ꝛ siccas propter pre assignatam causaȝ: Notandū. xi. ꝙ hyeme causantur dolores pectoꝝ intelligendo per pectora ptēȝ toracis anteriorē neruicā ꝛ ossuosaȝ hyemis frigiditate lesibileȝ maxime corporibus stricta ꝛ macra pectora habentibus pertingente aere frigido p inspirationē ad pectoralia: ¶ Item etiā ab intrinseco alterante ꝛ cōprehenditur hic dolor maxīe i inspiratione pectore facto extensiori. dolens aūt ē musculositas pectoris aut etiā panniculi intrinseci vt apud tactum non tamē dolor percipiatur. Item notandū causari dolores laterū idest costarū. sunt eniȝ coste in lateribus non ꝙ ossa que sunt coste doleant. sed quia partes musculose circunstantes costis ac neruee aut etiā partes pāniculose intrinsece prope costas existentes. coste tamen quia i dolente

notiores dolere dicuntur. ¶ Notandū duodecimo ꝙ per lumbos primo intelligere possumus carnes musculosas in directo renum existentes intelligēdo per hos etiā renes qui dolores primo causant a mala cōplexione sine materia quia a frigiditate hyemis aut a mala cōplexione cū materia defluxa ꝛ retenta circa renes ꝛ ꝓhibita a resolutione propter frigiditatē hyemis loco tamē lūboꝝ exponit galie. femoꝝ per femora intelligendo partes aliqualiter pudibundis superiores ex directo pudibundis oppositas ac etiaȝ partes intelligendo laterales qui dolores causantur propter preassignatas causas. aut etiam dolentibus intestinis ꝛ perceptis doloribus in partibus lateralibus aut etiā dolente uesica sub tensa femori. Tredecimo notandū dolores etiā capitis causari propter fumos ꝛ uapores eleuatos. ad caput vt caminū totius ibi retentos ꝛ cōstipatos frigiditate hyemis ac etiam propter humores multiplicatos in hyeme ꝛ ibideȝ his de causis retentos qui ideo nominati sunt plures quia cōtingere possunt per colligantiā ꝛ propriuȝ cerebri nocumentū quia etiaȝ contingere possunt in toto capite vel in ptibus eius. ¶ Decimoquarto notandū hyeme causantur vertigines primo retentis vaporibus ꝛ uētositatibus circumuoluentibus spiritus visibiles. Alia tamē littera habet stupores frigiditate ꝛ hūiditate hyemis contingentes hebetantibus virtuteȝ sensitiuaȝ aut ex toto sensationē auferentibus aut multiplicantibus flegma huius effectiuum Decio quinto notandū ꝙ per appoplexias habemꝰ intelligere epilensias incubos ꝛ alios neruoruȝ passiones frigiditate ꝛ humiditate sine materia vel cuȝ materia contingentes propter materiā flegmaticā hyeme multiplicatā ideo causabiles ꝛcetera.

Morbos recitans hyemales.

¶ Galienus cōmentando presentē afforismuȝ tria facit. primo dubio satis facit. Secundo morbos narrat hyemi appropriatos. Tertio verificat afforismū ibi secunda. Morbi hyemis sint hii: ibi tertia ꝛ pleuresis ꝛ periplemonie. De prima dicit sic ypocratē non narrasse recitando morbos hyemis morbos contingentes hyeme subsequente autūpno autūpnales scilicet sicut ante narrādo autūpnales miscuit ꝛ estiuos immo soluȝ tetigit hic morbos nascentes hyeme ꝛ suple hyemi appropriatos: quod dicit galienus ypocratē duplici de causa fecisse ut hoc intelligatur tāꝙ simili superiori dicto quia supple sicut in autūpno contingunt quedā estiua ita in hyeme quedā autūpnalia: vel forte hoc fecit ypocras non opinans morbos autūpnales fieri hyeme quā causā secundā sic remouet galienus quia ratio ꝛ experimentū testantur oppositū quia initiuȝ hyemis similari fini autūpni in generando morbos. De secūda dicit ꝙ hii morbi sunt morbi appropriati hyemi pleuresis periplemonia catarri branci. etcetera. ¶ De tertia sic dicit ꝙ pleuresis ꝛ periplemonia causant propter lesioneȝ instrumētoruȝ anhelitus. nā si oīa mēbra possint defendi a frigiditate hyemis nō tñ mēbra anhelitus seu instrumēta. ꝛ ideo quia defēdi

non possunt fiunt tusses dolores costarum . et cetera . Similiter fiunt dolores capitis humoribus ascendentibus capita et replentibus ea. ¶ Item hi humores supple ad inferiora descendentes faciunt dolores femorum et crurium et hi etiam ascendentes faciunt catarras et in generali dicendo omnia membra nervosa patiuntur propter capitis passiones appoplexie vero contingit ex repletione flegmatica capitis.

Circa afforismum .xxiiii. dubitatur utrum passiones numerate in dicto afforismo hyeme contingant quod non arguitur sic pleuretides et periplemonie sunt apostemata calida ergo antecedens quantum ad partem primam sumitur x. tertii tractatu primo capitulo primo ad principium quantum vero ad secundam sumitur ibidem capitulo de periplemonia ad principium consequentia tenet quia morbi calidi non causantur tempore frigido. Secundo sic branci corize et tusses non causantur hyeme ergo. etc. consequentia tenet antecedens arguitur sic hee passiones causantur per fluxum et mobilitatem materierum ergo non causantur hyeme consequentia tenet quia hyemis est imobilitare materias antecedens notum est cuilibet. Tertio sic dolores pectoris. etc. non causantur hyeme ergo etc. consequentia tenet antecedens probatur sic dolores causantur per intensionem sensationis igitur non causantur hyeme antecedens notum est consequentia tenet quia frigiditatis hyemalis est sensationem remittere. ¶ 4° sic stupores causantur hyeme ergo non dolores antecedens colligitur ex una littera afforismi consequentia tenet quia stupor dicit diminutionem seu ablationem sensationis. Quinto sic vertigo causatur a calido ergo etc. consequentia tenet quia vertigo dicit operationem corruptam corruptio vero operationis fit a calido ut patet prima tertii. ¶ Item vertigo causatur propter ventositates etc. ergo a calido consequentia tenet quia solius calidi est ventosare. Sexto sic in hyeme virtutes naturales et caliditas existunt fortiores ergo antecedens colligitur primo afforismorum comento .xv. ventres. etc. consequentia de se patet. ¶ Ad oppositum est afforismus. Pro dubio teneatur afforismus pro conclusione secundum notata prehabiti intellectus et probetur per sui verificationem. ¶ Isto posito responsali breviter ad obiecta respondetur. Ad primum declino consequentiam nam morbus calidus propter materiam relictam ex tempore precedenti potest causari in tempore frigido vel etiam propter constipationem et putrefactionem hoc contingere potest. ¶ Ad secundam partem assumpti tamen respondendum est quod periplemonia est secundum plurimum apostema frigidum per essentiam quia secundum plurimum provenit a materia essentialiter hoc est naturaliter frigida. Dicitur tamen apostema calidum per accidens. quia pendens a materia accidentaliter quia per viam putrefactionis calida et hunc modum loquendi de caliditate apostematum colligere potestis secunda primi doc. prima capi. de morbis compositis. ¶ Ad secundam rationem dicendum ad punctum quod frigiditatis per accidens quia exprimendo aut comprimendo est materierum causare defluxus. Ad tertiam respondendum etiam quod frigiditatis est causare dolorem sub aliquo gradu tamen frigiditatis valde intense est hebetare sensationem et causare stuporem seu frigiditatem aliquanto tempore agentem in potentiam sensitivam est causare dolorem. cuius agentis tempore longo est sensitivam hebetare potentiam. ¶ Ad quartam rationem vertigo causatur a calido etc. declino consequentiam. eo quod propter frigiditatem hyemis claudentem et constipantem poros consequitur tamen a calido ventosatio declino etiam assumptum. Ad probationem dico quod corruptio operationis fit a calido secundum plurimum quamvis Avic. loquatur de corruptione operationum intrinsecarum cerebri. ¶ Ad secundam probationem dico quod ventositas fit aliquando a calido valde intenso aliquando a frigido. i. calido diminuto quamvis omnis ventositas fiat a frigido. i. calido diminute agente supra materiam ventosandam quia non potente eam transmutare in vapores sensibiliter educendum. Ad quintam dicendum quod non in quolibet corpore virtutes naturales et caliditas sunt fortiores in hyeme. sed solum in robustis ut dictum est ibidem.

Secundo dubitatur utrum membra omnia possint magis defendi a frigiditate aeris quam instrumenta anhelitus. quod non arguitur sic aliqua membra sunt plus exposita frigori ergo etc. consequentia tenet. antecedens patet de ore facie. ¶ Preterea frigiditas aeris attingit magis imoderata membra exteriora quam spiritualia ergo etc. antecedens notum est cum aer transeundo ad spiritualia remittatur in frigiditate. Preterea non videmus extremitates perdi in frigore non sic autem instrumenta anhelitus. ¶ Ad oppositum est galie. i. comento. Pro dubio galieni conclusio teneatur quod membra spiritualia non possunt defendi etc. propositio probatur sic calidum cordis eget eventatione ergo etc. antecedens est notum. sumitur secunda primi doc. secunda capitulo secundo et conclusio hec continet veritatem in corpore exponente se aeri frigido et communiter humanas operationes exercente. Secunda propositio est hec omnia membra contra defendi possunt etc. preter spiritualia patet propositio quia possunt tegi pannis sine nocumento notabili. ¶ Tertia propositio est hec aliqua membra possunt ledi in frigore plus quam membra spiritualia hec propositio patet per datam experientiam et per causam quia cum spiritualia sint calidissima plus possunt se defendere a frigoribus. Quarta propositio est hec membra spiritualia per artificium defendi possunt a frigore hyemis patet propositio si maneat corpus in aere artificialiter calido. ¶ Ad obiecta dicendum quod primo membra faciei tegi possunt etc. Ad secundum de aere dicendum quod si imoderatus transeat ad os non manet ibi sicut in pectore.

Tertio dubitatur sine argumentis quomodo ex passione capitis omnia nervosa patiantur. Et breviter supponendum est a cerebro et nuca oriri omnes nervos ut colligitur prima tertii secundo capitulo ¶ Secundo supponendum est quod patiente principio patiuntur et orta. cum operatio ortorum dependeat ab ipso principio. Ex quibus patet conclusio responsalis quod

oīa neruosa patiuntur patiente capite quantuꝫ ad aliquā partiū cerebrum vel mucam hec propositio ex probabitis infertur euidenter.

In etatibus quidem talia accidunt paruis quideꝫ et nouiter genitis pueris oris ulcerationes uomitus tusses uigilie tumores umbilici flegmones et auriuꝫ humiditates:

Presens afforismus xxv. in quo inchoatur secūdus tractatus tertie particule continuatur sic ad p̄cedentes. pcsīq̄ ypo. in tractatu precedenti tetigit morbos contingentes rōne tēporū anni seruātiū vel nō seruantium naturas proprias nūc exequitur tāgendo morbos etatiue contingentes ⁊ cōtinet presens tractatus quattuor capitula vel partes principaliter. In prima ypo. tangit morbos magis cōtingentes in etate pueritie ⁊ crementi: Secūdo magis cōtingentes in etate iuuentutis. Tertio magis cōtingentes in primo senio: Quarto plus in etate decrepita ibi secūda afforismo. xxx. Adolescētibus vero ibi tertia vltra hāc etatē ibi quarta senioribus uero pars prima cōtinet duas partes prio ypo. facit qđ est dictū. secūdo tangit terminos egritudinū pueroꝝ secūdū plurimū apparentes ibi secūda afforismo. xxix. plurime vero prima in quattuor primo ypo. tangit morbos in etate infantie contingentes ⁊ āndentiuꝫ generatione. Secūdo tangit morbos cōtingentes a productione dentiū usq; ad cōcussionē. Tertio tangit morbos contingentes in etate cōcussionis usq; ad pubescentiā. Quarto tangit morbos cōtingentes in pubescentia ibi secunda Luꝫ vero dentes producūt. tertia ibi senioribꝰ uero Quarta ibi senioribus vero ⁊ ad iuuētutē. p̄sēs affo. continet duas partes primo ypo. premittit in etatibus accidere morbos. Secundo specificat hos morbos in etate nouiter genitoꝝ ibi secūda pueris. quidē in prima parte intendit ypo: conclusionē istā in etatibus fiunt tales morbi quales dicentur cōclusio probatur sic in etatibus accidūt taliū morboruꝫ cause ergo ⁊ morbi accidere possunt cōclusio ē bona añs colligitur ex dicendis cōclusio sic in littera ponitur tales morbi accident in etatibus supple q̄les dicentur.

paruis quidem:

Nunc ypocras facit quod est dictuꝫ ⁊ vult conclusionē istā morbi enumerati in parte contingūt paruis ⁊ genitis nouiter cōclusio probatur sic illi morbi contingūt in tali etate quoꝝ cās contingit in tali etate reperiri sed hoꝝ morboꝝ cōtingit cās reperiri in tali etate ergo ⁊c. maior est nota minor sūmitur ex cōmento. cōclusio ponitur in littera sic certe p̄uis seu pueris ⁊ genitis de nouo accidunt ulcerationes oris vomitus tusses vigilie. itē tumores ⁊ apostemata vmbelici ⁊ hūiditates aurium. Pro intellectu affo. primo est notanda cōcordia que habetur in sūma tertia primi capitulo de egritudinibus infantuꝫ quiā tamē secūdū distinctas partes affo. habetur in distinctis partibus capituli ideo etiā partium afforismi cōcordias speciales explicabo ibidē quātū ergo ad partē istā oris ulcerationes colligit dicto capitulo illa parte ⁊ est cum accidit alcola q̄ntū ad secūdū colligitur ibi ⁊ est cum accidit infanti vomitus fortis quātū ad tertiā ibi est autē cū accidit ei tussis quantū vero ad quartā ibi est etiā cum infanti accidit ne dormiat quantū ad quintā ibi est ⁊ cū infanti accidunt somnia ⁊c. quantum ad sextā ibi est autē cum infanti accidit ⁊ proprie cū vmbilicus inciditur: quantum vero ad septimā ibi ē etiaꝫ cum auribus ⁊ce. Secundo est notanda vtilitas affo. est eniꝫ vtilis quantū ad actum pronosticum ⁊ preseruatiuū. primo pronosticari scimus morbos tales debere aduenire ex notitia presentis afforismi scimus etiam scitis causis hoꝝ morboꝝ preuidere ne hu morbi cōtingant disponendo corpora ad oppositū. Tertio est notāda ampliatio afforismi dicendo non solum in hac etate hos morbos contingere posse imo ⁊ alios illo capitulo numeratos vbi posita est cōcordia. istos tamē hic esse positos tāq̄ cōmuniores ⁊ principaliores. Quarto notādū est non esse ypocratis intentionē tales morbos cōtingere in etatibus quia etates sint quedā cause contingentes corporibus distincte a cōplexionibus naturalibus sicut de tēporibus anni dictū est sed accidunt talia in etatibus idest in corporibus talīt etatiue dispositis vt morbi cōsequātur ⁊ fiant quāuis cause morboꝝ sint alie ab etatibus secūdum plurimū. Quinto notādū q̄ in etatibus accidūt tales ⁊ tales morbi maxime cōplexione naturali cōformi etatiue tales morbi generentur tunc eniꝫ maior est dispositio passi. Sexto propter iuuenes notādū q̄ per cōtingentia in his etatibus itelligit veros morbos ⁊ quecūq; preternaturā. dato q̄ non sint veri morbi potentia tamen noīari morbi quia uertant ad se curā. patet hec nam tussis ⁊ vomitus nō sunt veri morbi flegmō autē est verus morbus Septimo notandū q̄ per vlcerationes oris non habemus solum intelligere solutas cōtinuitates cū sanie siue sine sanie sed etiā pustulas oris vlceratas vel nō que appellantur alcala tertia primi vbi est allegatū. contingunt autē hee vlcerationes q̄a pueri vtuntur lacte in quo sunt partes acute serose vt dicetur super cōmento vlceratiue partium molliū quales sunt partes intrinsece oris pueri propter cōsimilē causaꝫ consequuntur pustule hiis partibꝰ lactis pungentibus partes oris ⁊ propter punctionem trahentibus materias ad loca dolentia aut etiaꝫ propter humiditates acutas oris petere exitum vnde cōsequitur quedam pustulatio ⁊ de ore plus ē dcūꝫ propter pelliculas oris itrisecas eē ualde molles ⁊ propter lac imediate attingere os ⁊ ibi secūdū aliquas p̄tes remanere iuiscatū pellicule oris iō lingua ⁊ os pueri apparent albe. Notādū. viii. q̄ etiā cōtigūt vomitus p̄pt nimiā gulositatē i assumēdo lac unde stomacus grauatus irritatur ad expulsionē. itē p̄pt debilitatē ⁊ mollicie stomacoꝝ ex facili cā grauāt. ⁊ ad vomitū disponūt. Notādū. viiii. q̄ hec corpora icurrūt singultū p̄pter materias que iuiscant i stomacis corū ut q̄a eis pluries uomitꝰ cōtigebat

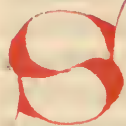
nō sic singultus ideo de solis vomitibus fecit i lr̄a mentionē. ¶ Decio notādū q tusses accidūt pueris cū habeāt capita ualde humida defluētib⁹ hūidita tibus ad pectoralia cōsecuntur tusses ⁊ nō solū tusses sed difficultates anhelituum propt̄ hec defluxa flegmata ac etiā sonitus in anhelando .uē aregmo nes vt colligitur tertia primi allegato ca. Notādū.xi.q vigilie cōtingūt pueris per accidēs ⁊ cōtra naturalē inclinationē eoꝝ qa cū habēt capita hūida inclinati sūt ad valde dormiendū verū assumētes multū lac propter gulositatē eoꝝ corrupto lacte ⁊ ignitis ⁊ putrefactis quibusdā partibus cū ascēdit vapor malus ad caput per uia exsiccatiōis consequtur vigilia cōsequūtur etiā timores propt̄ sōnia timorosa que cāta sunt ꝑpt̄ hunc fumū malū ¶ Notādū..ti.q cāntur nō solū flegmones imo aliquan do ⁊ alia apostemata umbilici maxie ut colligit ex auic. allegato ca. ⁊ galie. i cōmento facta nouit in cisione umbilici cū ꝑpter dolorē currāt hūores ad locū ⁊ detineant̄ qui soluerūt expelli quia tamē cōtingit plus sanguinē detineri ⁊ currere iō plus flegmones cāntur umbilici. Ultio notādū q eis accidūt hūiditates auriū nā quia habēt capita huidissia natura expurgante supci fluitates p uia auriū cōsequūt auriū hūiditates. i. p aures deflux⁹ hūiditatū

Etates plus in.

Galie. cōmētādo p̄lectū affo. sic ꝑcedit prio p̄mittit cōpatōēꝫ determiatōis de etatibus determinationi de tpib⁹ anni. secūdo affo. cōmētat̄ in spēali ibi secūda vlcerationes oris. de prima dicit q ypo. plus inuestigauit etates q̄ tēpora anni diuidendo etates per minimas eoꝝ pticulas morbos tangendo speciales etatis cuiusqꝫ. ¶ Ex quo pꝫ cōpatio haꝝ determinatōnē. cā aūt huius determinationis potuit esse ista nā quia particulares etates erāt in suis operationibus cōiter notiores q̄ tpa aliqua anni iō plus de etatibus fecerat mētionē. recipit eni etas adolescētie vt pueritie manifestas diuersitates secūdū particulares denominationes. secūdū etiā ꝑticulares ⁊ manifestas corpoꝝ diuersitates nō sic autē de vnico aliquo tēpore anni cōtinet veritatē: Preterea etiā etas cōplexioni annectit̄ a q̄ etiā vt naturali est sumēda idicatio octauo terapeutice finali ca. āni uero tpa extrinseca sūt iō plus habuit ypo. etatū spēales notare particulas. ¶ Ulcerationes. Nūc facit qd̄ est dictū. ⁊ prio cōmētat̄ hāc partē vlceratōes ⁊c. secūdo hāc partē vomitus: tertio hāc ptē vigilie ⁊ timores. quarto hanc partē umbilici flegmones. quarto hanc auriū hūiditates ibi secunda vomitus ex gulositate ibi tertia uigilie quoqꝫ nō. ibi quarta vmbilici flegmones. ibi quita auriū humiditates. De pria dicit vlcerationes oris cōtingere pueris quia instrumēta pueroꝝ vt os ⁊c. ⁊ labia mollia sunt ⁊ tenera nō sustinentia. ꝑpt̄ suā teneritatē qualitates lactis hꝫ eni lac partes acutas ⁊ aquosas vñ nō est mirādū si cōtingant vlcerationes oris sup. ꝑpt̄ ptes acutas ulcerantes. ¶ Notandū prio hec instrumēta vt est tactū eē ptes oris vt labia gigiue lingua ac etiaꝫ pellicule interiores oris maxime i parte iferiori propter ibi detineri lac. Secūdo p̄mittē dū lac habere triplicē partē secūdū auic. canone secūdo ca. de lacte. s. butirosā caseālē ⁊ aquosā in q̄ aquosa q̄ appellat̄ pluries aq̄ lactis aut aq̄ casei est ps acuta solutiua ⁊ ps aquosa de natura aq̄ existēs ⁊ iō si uellemus possemus lacti quatuor assignare ptes quāuis due cōiungant̄ adinuicē. s. aquosa ⁊ serosa siue acuta. Ex quo apparet i practica quare volentes cōstrigere vētreꝫ coquūt valde lac aut etiā ferrū igneū iponūt lacti vel lapillos ignitos h⁹ eniꝫ vt remoueantur ptes aquose ⁊ serose ⁊ remaneāt ptes caseales terrestriores que ꝯstrictiue sūt nec mirandū ustioneꝫ hoc facere pluries eni ut experiētia notat plus facit ad stringendū terrestrificando quā faciat ad solutioneꝫ calefaciendo. faciendo exalare ptes subtiles calidas hoc modo etiaꝫ per assationeꝫ reubarbaꝝ aliquantulū ustulatū stringit ventrem caseus etiaꝫ antiquus assatus ideꝫ efficit. ¶ Notandū tertio q q̄uis aqua lactis propter ptas acutas habeat hoc efficere vt est dictū: nō tamē actuali participat mordicatione ⁊ ita itelligit. A. canone secūdo capitulo de lacte dū vult i tali nō eē mordicationē actualeꝫ q̄uis nō mordicando valeat ulcerare aut aliquo tpe manens causet vlceratiōes. Uomit⁹ ex. Nunc facit qd̄ est dictū dicens vomitū cōtingere pueris ꝑpt̄ gulositateꝫ idest multaꝫ assūptōeꝫ lactis factaꝫ ꝑpt̄ gulositateꝫ seu auiditateꝫ lactis. ¶ Uigilie quoqꝫ. Nūc galie. facit qd̄ est dictū dicens vigilia nō venire pueris naturaliter neqꝫ secundū cōsuetudineꝫ cū semp sint ad dormiendū inclinati. eoꝝ tamen stomacis sup. i digerendo deficientibus ꝑpt̄ mul.ū lac sūptū ꝑpter suaꝫ gulositateꝫ corrūpūtur cibaria. quoꝝ fumo ascendente ad capita vigilie generantur ⁊ timores qd̄ cōfirmat̄ i pfectis etiā te terribilia sōpniantibus dū dictati sūt malo cibo maxie habentib⁹ os stomaci debile. Notandum prio q vigilie supplae de quib⁹ loquit̄ i pn̄ti non sūt naturales pueris quia ex suo naturali etatiuo d̄ cursu nō cōtigūt pueris imo potius oppositū cū sint i tali etate valde hūidi nō etiaꝫ cōtigūt secūdū consuetudineꝫ propt̄ cōsimilē causaꝫ. ¶ Secūdo p̄mittendū qa in lr̄a ponit̄ hos dormire semp q exponi debet sp: i. pluri tpe q pꝫ p aliaꝫ translatōeꝫ dicenteꝫ dormiūt eni q plus tpis ⁊ hoc propt̄ multā hūmiditateꝫ vt est dictū ne etiaꝫ propt̄ vigilias nimiuꝫ resoluant̄ cū habeant hūidū cito resolubile. vt etiā p actioneꝫ calidi i humidū nutrimentale tpe somni fiat frequens ⁊ fortis restauratio. Tertio p̄mittendū q i stomacis eoꝝ corrūpūt̄ cibi corruptione q̄ est putrefactio seu quedā ignitio. lacte eniꝫ nō regulato a virtute cōsequit̄ putrefactio ⁊c. iō fum⁹ vel vapor eleuatus ad caput facit vigiliaꝫ exsiccando vt est dictū prohibēdo opilatōeꝫ viaꝫ sp̄us sensibilis ⁊ motiui ad quā cōsequitur sonus hic etiā fumus p viā adustiōis genitus ⁊ putrefactionis oppacus ⁊ niger habet inferre timorē cōphendi pōt hic mod⁹ ⁊ cā quito de accidēti ⁊ morbo satis ad finē. quāuis hic posset implicari dubiū naturale satis magnū qd̄ obmittatur in presenti quia secūdū istā uiā oportet tenere obiectū aliquod reale iprimere i potētiā sensitiuā interiorē secūdū cuius ipressionē potentia sensitiua iterior cōphēdat obiectū dato q obiectū imprimēs nō egerit i potentiā sensitiuā exterioreꝫ

Quarto premittendū q̄ cibi facientes sōnia terribilia sunt a quibus eleuantur fumi terrei ⁊ opaci sicut caules ⁊ce. aut a quibus eleuantur multi fumi ⁊ vapores vt sic dicā volitātes sicut sunt fabe generantes vapores terreos . generantes etiā vapores multos repletiuos capitū ⁊ obtusiuos virtutū īteriorū iō ut dicit tulius in libro de diuinatione oliʒ fuit probibitū studentes cōmedere fabas. ¶ Quinto p̄mittendū q̄ nō solū ore stoāci existēte debili cōsecuntur ex cibis mala sōpnia sed etiā fundo existente debili in quo potissimū viget digestiua. xiii. tertii capitulo prīo. quia tamē eleuātur fumi p os stomaci tanq̄ per correctorē fumorū ideo est dictum consequi mala sōpnia si fuerīt debiles in resoluēdo ⁊ abiciendo fumos Umbilici. Nunc facit q̄d est dictum dicens non esse mirabile flegmones vmbilicorū accidere propter propinquitatē incisionis vmbilicorū modo qui tactus est super affo. quare vero incidatur vmbilicus ⁊ quid babeat facere xxi. tertii capitulo de generatione embrionis nō q̄. A. faciat mentionem de incisione sed ibi cōprehendere poterimus. ¶ Auriū būiditates. facit q̄d est dictuʒ dicens ypocratem dixisse de humiditatibus auriuʒ ⁊ non narium aut palati humiditatibus contingentibus naturaliter maioribus secūdū etatem sed humiditates aurium cōtingentes infantibus sunt extra naturalē cursū contingentes vt capita infantuʒ a multo flegmate mundentur . bene ergo dictum ē humiditates auriuʒ ⁊c. quia tales humiditates huic etati appropriantur quia corpora infantū seu nascentium humidissima sunt ⁊ cuʒ cerebruʒ etate perfectoꝝ sit humidū naturaliter erit infantū cerebrū humidissimum cuius humores p aures expurganē defluendo.

Jrcā afforismum dubitatur vtrum talia accidāt in etatibus ⁊c: negatiue arguitur per rōnē expositorum seu si· etas adnectitur rei naturali. ergo nō est causa morborum consequentia tenet propter rem naturalē nō eē factricē morbi. añs cōprehenditur a iohannicio. ¶ Secundo arguitur sic etas nō agit aliquid in corpore igitur non est causa morborū añs videtur pro tanto notū quia nec uidetur calefacere nec infrigidare nec humectare ⁊c. consequētia tenet quia q̄ est cā morbi uid. ē aliquo modo agere in corpus. Ad oppositū est ypo. in parte prima affo. ¶ Pro dubio ypo. conclusio teneaē ⁊ persuadeatur sic. in etatibus corpora disponunē ad hos morbos. recipiendos ergo cōsequentia ē nota quia stante dispositione pasſi ⁊ postea agētis ⁊c. fit productio effectus antecedens colligitur ex commento. Pro primo argumēto respondēdum ad punctum q̄ res naturalis pōt esse causa morbi propter primo regimē iuuans hanc rē naturalē labi ut patet in cōplexione naturaliter calida multuʒ lapsa patet etiaʒ rem naturaleʒ causaʒ esse morbi si non adhibeatur cōueniens quantitas vt si non detur cōueniens quantitas nutrimenti vt notuʒ est . vel dicendū q̄ res naturalis debite recta nō ē causa morborū corpore recto taliter vel taliter. ¶ Ad secundā rōnem etas non agit in corpus possuʒ declinare aliās dicendo q̄ etas agit calefaciendo exsiccando ⁊ce. calidum eniʒ naturale quod potest dici quodāmodo etas agit in radicale humidū cōsumēdo idē etiā corpus agit in semetipsū rōne huius calidi aut partiuʒ agentiuʒ in partes.

Ecundo dubitatur ūtrum: vlcerationes oris contingant ī etate cuiuscūq; naturalis cōplexionis. Negatiue arguitur sic aliqua est cōplexio naturalis semp sana igitur antecedens sūmitur primo tegni consequentia tenet quia cōplexio semper sana non est apta egrotare ⁊ sic erit inepta ad oris vlcerationes. ¶ Secundo arguitur sic vlceratio oris accidit propter mollicieʒ ⁊ lactis acuitatē ergo oris vlcerationes nō necessario cōsequūtur. cōsequētia tenet quia possibile est lac esse flegmaticū ualde. ⁊ instrumenta oris non esse multuʒ mollia vt in frigido ⁊ sicco corpore ergo ⁊ce. Ad oppositū ē ypo. in parte. ¶ Pro dubio primo hec cōclusio teneaē oris vlcerationes non sunt necesse in etate cuiuscūque naturalis cōplexionis hec propositio sit probata per secundam rationem ante oppositum ⁊ patet ad experientiā non enim infanti cuilibet vlceratur os. Secunda cōclusio est hec cōiter in etatibꝰ naturalium cōplexionū oris vlcerationes contingere possunt hec proposilio probatur ex ratione ⁊ causa ex cōmento sumpta. ¶ Tertia propositio est hec aliqua corpora lapsa plus inepta sunt vlceratōī oris corpore tēperato propositio potest persuaderi propter aliqua habere instrumenta oris valde duriora. Isto posito ad primā rōnem respondendum concedendo antecedens ⁊ negando cōsequētiā: Ad probationē respondendo q̄ corpora semper sana ñ sunt inclinata ad morbos aptos denominare totuʒ sicut sunt supple corpora sana quāuis tamē quibusdam morbis aptis denominarē partem sint ēt temperata corpora inclinata uel etiaʒ est consequentia declinanda quia quāuis oris vlcerationes contingant in corpore semper sano hoc non est proptē corpus semper sanum inclinari actiue ad talem lapsuʒ vnde quāuis passiue disponatur actiue tamē nō disponitur . vel dicenduʒ q̄ corpus semper sanū rectuʒ regimine sibi proportionato nō incuurret vlcerationem oris secunda ratio probat conclusionem primaʒ.

Ertio dubitatur utrum uomitus contingat in cōplexione tēperata. negatiue arguitur sic. vomitus contingunt propter nimiā assumptionē lactis igitur antecedens colligitur ex cōmento consequentia tenet quia corpus tēperatū non sumit amplius debito quia optimā natura tantuʒ appetit q̄ntuʒ bene digerere potest tertio tegni: ¶ Ad oppositū videtur etiaʒ ypo. ⁊ in cōmento galienus absolute in tali etate dicentes vomitū prouenire. Pro dubio teneatur vomitū non necessario prouenire ī hac etate potest sūmi tātum de lacte quātuʒ nō grauaē stomacus igitur consequentia probatur. quia

vomitus non causatur nisi nimia lactis assūpta quātitate antecedens notū est cuilibet. ¶ Secūdo dicēdū vt plurimū in hac etate causare vomitū. probetur propō per causā galieni ⁊ cōēz experientiā nutrice cōiter plus exhibente lactis quā appetat vel requirat infans. Isto posito ad rōēz respondendū per cōclusionē primā vel etiā respondendū negando cōsequentiā. Ad probationē respondendum ꝙ verus appetitus cōplexionis tēperate de quo vero appetitu quarto de accidenti loquitur galien⁹ talis proportionabilr̄ digestiue virtuti factus secundū exigentiam mēbroꝝ ⁊ stomaci cōplexionē naturalē; appetitus vero nō verus qui est vt quedam lascivia cōsequēs delectationē ut sic dicaz gustus in cōplexione tēperata nō proportionatur digestiue. exempli causa quātūcūqꝫ aliquis habeat cōplexionez tēperatam potest tamē ex imperio sue cognitiue virtutis percepta delectatione in gustu plus sūmere ꝙ expediat vel dicendū ꝙ optima natura tātū appetit quātū digerere potest maxime in etate perfecta ⁊ prouecta. De tussi vigiliis ⁊ timoribus dicendum proportionabilr̄ hiis que dicta sunt: de flegmonibus etiā vmbilici dicendū ipsos nō esse necessarios sed contingere maxime in infante repletiori ⁊ facta indebite ligatione ⁊ incisione.

Quarto dubitatur utrum humiditates auriū appropriētur etati infantium. Negatiue arguitur sic hūiditates auriū apparēt in alia etate igitr̄ ⁊c. cōsequētia est nota aīns pz ad experientiā. Ad oppositum est in cōmento galie. ¶ Pro dubio prio p̄mittendū per humiditates auriū ypo. intelligere ⁊ galie. defluxū sensibilē huīditatū sensibiliū ⁊ grossaꝝ. Secundo premittendū ꝙ non est intentō galieni velle ꝙ hūiditates auriū nō multiplicent̄ i etate alia sed vult ꝙ hūiditates in quantitate multa expurgatiue cerebri nō multiplicantur in etate alia ceteris paribus ⁊ cā ē quia i hac etate capita sūt hūidissima ut egeāt expurgatione per nares ⁊ aures: cū etiā nō possit expurgari per sputa virtute motiua in eis existente debili ac etiā expulsiua animali conueniens fuit superfluitates per aures cōuenienter expurgari. Isto posito per secūdū premissuz pz responsio ad obiectum.

Quinto dubitatur quomodo humiditates auriū sint extra cursū nature. pro isto dicendū ꝙ superfluitates auriū in etate infantie nō sūt extra nature cursum. patet propositio cū hec cōtingāt i corpore quātūlibet ipato naturaliter ⁊ patet propō ex hoc hee superfluitates contingunt natura quātūlibz naturaliter operante igitur ⁊c. ¶ Secundo dicendum has superfluitates in etatibus perfectis ⁊ prouectioribus fore extra nature cursuz propositio intellecta ad sensū secundi premissi in prehabito dubio sic persuadetur hee superfluitates cōtīgūt corpore a propria natura mutato igitur consequentia nota antecedens colligitur ex prehabitis.

Ultimo dubitatū an solum habundās flegma purgetur per aures. respondendū ꝙ nō cū appareat auriuz superfluitas citrina ⁊ saporis amari colerica etiā per ꝯñs superfluitate euacuata. quia tamen in cerebro plus habundat flegma ideo dictum est capita mundari a flegmatis habundantia p defluxum hūiditatuz aurium.

Cuz uero dētes producūt gingiuarum fit pruritus febres spasmi diarie et maxīe quādo producunt caninos dentes et pinguissimis puerorum et duros uētres habentibus.

¶ Presens affo: sic continuatur ad precedentē postqꝫ tetigit in precedenti nocumenta in etate infantie cōtingentia nunc tangit nocumenta cōtingentia in etate dentium plantatiua ⁊ continet duas partes. prima ypo. facit quod est dictū secundo tāgit casus in quibus hec nocumenta maxime in etate hac cōtingunt ibi secunda ⁊ maxime quando producunt. in p̄ma vult hanc conclusionē pueris p̄ducentibus dentes accidunt pruritus gingiuaꝝ febres spasmi ⁊ diarie cōclusio probatur sic illis talia nocumēta cōtingunt quibus accidunt cause nocumentoꝝ sed producentibus dentes accidunt nocumentoꝝ cause ergo ⁊ce. maior nota est cū posita causa ponatur effect⁹ minor sūmitur ex cōmento cōclusio sic in littera ponit̄ cum pueri producunt dentes accidunt pruritus gingiuaruz febres spasmi ⁊ diarie.

Et maxime quando.

¶ Nunc facit qd̄ ē dictū ⁊ cōtinet tres p̄tes secūdū numeꝝ triuz casuū in quibus hec nocumēta contingūt secūda ibi. ⁊ pinguissimis pueroꝝ. ibi tertia ⁊ duros ventres. in prima ypo. vult cōclusionez hanc hec nocumenta contingunt maxime pueris producentibus dentes caninos cōclusio probatur sic. illo tēpore maxime hec nocumenta cōtingūt quo maxime dolent gingiue pueroꝝ sed tēpore productionis dētiū caninorū maxīe dolēt ⁊ prurūt gingiue ergo ⁊ce. maior ⁊ minor propositiones colligētur verificando partez. cōclusio sic in littera ponitur maxīe supple cōtingūt hec nocumenta quādo supple pueri producunt dentes caninos.

Et pinguissimis:

¶ Nūc facit qd̄ dictū ē dicēs ꝙ febres spasmi ⁊ diarie cōtigūt maxīe piguissimis pueroꝝ cōclusio p̄batur sic illis corporibus maxīe hec nocumēta cōtigūt i quib⁹ habūdāt maxīe hūores hoꝝ nocumētorum cātiui sꝫ piguissimis pueroꝝ habūdāt hūores ⁊ce. maior nota mior sūitur ex ꝯmēto ꝯclo sic i lr̄a ponit piguissimis pueroꝝ ꝯtigūt sup. dcā nocumenta.

Et duros uentres:

¶ Nūc ypo. facit qd̄ dictū ē ⁊ vult cōclusionē hāc hec nocumēta ꝯtigūt maxīe habētibus vētres durit ex

pellentes feces ꝛ stipticos cõclusio probatur sic illis maxime hec nocumenta contingunt in quibus retinentur superfluitates ergo ꝛc. maior nota minor habetur ex cõmento conclusio ponitur sic in littera hec nocumenta maxime cõtingunt habentibus uentres duros ꝛ stipticos. ¶ Pro intellectu afforismi prio est ponenda concordia que habetur tertia primi capitulo tertio ꝛ quantũ ad partẽ primã habetur ibi ꝛ quãdoque in ipsius gingiuis fit acuitas quantũ ad secũdũ illa parte accidunt ꝛ febres quantũ ad tertiũ ꝛ est etiaꝫ cuꝫ eis accidit ꝛ proprie cuꝫ est origo dentiũ ꝛ spasmus quantũ ad quartũ ibi ex eis auteꝫ que infantibus accidunt est uentris solutõ quãtuꝫ ad sextuꝫ habetur concordia vt quãtum ad quartũ quantuꝫ ad partes alias nõ habetur ibi in ꝑpria forma quãuis colligatur inde. Secundo est notanda vtilitas afforismi. Est enim vtilis quantuꝫ ad actuꝫ pronosticuꝫ vt patet ꝛ etiaꝫ ad debite regendũ hec corpora scito enim hec nocumenta futura hec corpora regere possumus debite. ¶ Tertio est notanda ampliatio afforismi dicendo ꝙ nõ solũ in hac etate hec nocumẽta cõtĩgũt imo ꝛ ĩ alia vbi posita est concordia colligenda. Quarto notanduꝫ ossa generari a caliditate quasi assãte humidũ grossum coagulatione cõpleta a frigido vt habet. secũdo colliget satis ad principium ideo ideꝫ de dentibus cõiecturanduꝫ genitis ex humiditate similata sparmatibus ĩ foraminibus contenta mandibularũ ¶ Ex isto infertur quintuꝫ in productione dentiuꝫ prurire gingiuas caliditate acuta taliter assante humidum ꝛ melius vt ex cõmento natura propellẽte denteꝫ ad gingiuaꝫ ꝛ perforando gingiuaꝫ ꝛ ipsaꝫ pungendo continue sicut facit spina infixa carni siue ꝙ infigitur quãuis quasi sit differẽtia inter prurire gingiuarũ propter dentes ꝛ punctioneꝫ spine naꝫ primo est differẽtia ut tangit galienus quia spine non causãt dolorem ita acerbum naꝫ postꝙ fuerũt affixe nõ mote vlterius nõ causãt doloreꝫ vlterioreꝫ pũgẽdo. sed dẽtes pũgẽdo cõtinue gigiuam usque quo debite mittãtur gingiuas semper dolere faciunt. Secundo est differentia quia dolor gingiuarum non est mere pungituus imo prurituus quihusdam etiaꝫ acutis partibus materie dentiuꝫ gingiuas prurientibus idcirco pueri appetũt illo tẽpore fricationem gingiuaꝝ idcirco lenientia ꝛ vnctuosa cõpetũt in tali pruritu harum partium sedando acuitatem. ¶ Sexto notandũ est ꝙ febres consecuntur ad talem pruritum gingiuaꝝ nanq̃ propt̃ earum dolorem cõmouentur ꝛ agitantur humores ꝛ spiritus vt aliquando sole cõsequantur effimere aliquando pruritu existente intensiore ꝛ corpore dispositiori febri humorali febres humorales causantur. Septimo notanduꝫ ꝙ non soluꝫ ad pruritum gingiuarum consequũtur febres immo ꝛ apostemata gingiuarum defluente materia ad locũ dolentem. ¶ Item consequuntur spasmi primo spasmi mandibularũ ut os nequeat aperiri cõmotis mater ebus ad mãdibulas propter dolorẽ replentibus neruosas partes mandibulaꝝ causantur etiã spasmi totius propter consimileꝫ causaꝫ. Item causantur diarie propter causam dictaꝫ. quia cõmotis humoribus ꝛ in fluxu positis propter dolorẽ ac etiam propter debilitatẽ virtutis digestiue puerorũ vnde fluxus consequũtur humorales aut lienterici ¶ Octauo notãdũ ꝙ per dentes caninos habemus intelligere dentes duos existentes in directo oculoruꝫ qui dicuntur canini quia in acuitate canuꝫ dentibus similati quoꝝ acuitatibus gingiue valde punguntur ꝛ perforantur. ideo dolores siue pruritus consequuntur intensissimi aut etiã secũdũ albertum quia multo tẽpore natura laborat in exprimendo hos dentes propter ergo doloreꝫ maxime contingenteꝫ hec accidentia ꝛ nocumenta cõsequũtur maxime. Notandũ nono hec nocumenta contingere maxime pinguissimis pueroꝝ eo ꝙ repleti sunt multis humoribus causatiuis vt est dictuꝫ multoruꝫ nocumentoꝝ aliter non essent pinguissimi. ¶ Consimiliter hec nocumenta contingũt duros ventres habentibus propter retentionẽ superfluitatuꝫ etiam.

P ruriẽ gingiuas:

Galienus cõmentando presentem afforismũ duo facit: primo cõmentatur ꝑmã parteꝫ secundo secundaꝫ ibi. Pinguissimis puerorũ. prima in duas. primo premittit nocumenta que cõsequuntur secũdo verificãdo exequitur ibi secunda quorũ causa est de prima dicit non esse mirãdũ prurire gingiuas producentiũ dentes febres etiaꝫ spasmi ꝛ diarie contingunt in infantibus dentes emittentibus vt testatur ypo. quia in prima parte afforismi.

¶ Quorum causa:

Nunc galienus facit quod est dictuꝫ ꝛ cõtinet duas partes. prĩo tangit causaꝫ pruritus gingiuarũ. Secundo reddit causaꝫ aliorũ accidentiũ ibi secunda. vnde infantes patiuntur. prĩa ĩ duas prio facit quod est dictum similitudinẽ quãdã inter pruritũ gingiuaruꝫ ponens ꝛ punctionẽ spinaruꝫ. Secundo differẽtiã ponit secunda ibi. Sed tamen dentes. De ꝑ ĩa parte dicit sic. ꝙ causa horũ nocumentorũ ꝛ imediata pruritus supple est. quia dentes perforãt carnes gingiuaruꝫ sicut cuꝫ spine pungunt carneꝫ cum infiguntur carni. ¶ De secunda dicit ꝙ dentes tamen faciunt dolores acerbiores spinis. quia spine cum prio penetrant in carneꝫ tandeꝫ faciunt dolores sed dentes semper faciunt dolores usq; quo ex toto emittantur supple secundũ ꝙ debẽt mitti.

Unde infantes:

¶ Nunc galienus facit quod est dictuꝫ dicens ꝙ propter hos dolores infantes patiuntur febres vigilias consequitur etiaꝫ spasmus ad dictos dolores seu febres ꝛ etiaꝫ quia cibaria non bene digeruntur. ab eis nõduꝫ existente firma natura ꝛ forti in digerendo cibos. ideo necesse est subsequi diariaꝫ quia cibis non digestis nec in corporibus remanentibus diaria consequitur:

¶ pinguissimis.

Nunc galienus facit ut est habitū dicēs hoc contingere maxime quia spasmos febres ⁊c. pueris pinguissimis ⁊ habētibus vētres stipticos plenis hūoribus ⁊ propter constipationē nō egredientibus iō incurrunt spasmū ⁊ alia genera dicta morborum.

d intellectum afforismi dubitatur prio vtrū post natiuitatē dentiuz causari debeat pruritus gingiuarū. Affirmatiue arguitur sic. hūiditates gingiuarū acutiores sunt post natiuitatē quā ante ergo ⁊c. antecedens patet propter eas esse sicciores et calido acutiori coniunctas vt deduci pōt prio afforismorū cōmento. xiiii. cōsequētia tenet quia humiditates acutiores debent prurire ut minus acute faciunt dolorē pruritiuuz. ¶ Ad oppositū est cōmunis experientia. Pro dubio pmittēdū prio secundū opinionē quorūdā hūiditatē spermaticā vere reseruari in foraminibus mandibulaꝝ ⁊ secūdū debitam proportionez calidi transmutare in dentē. aut secunduz opinionē conformiorē veritati ymaginādū est trahi ad locuz illuz aliquas humiditates sanguineas que vigore mandibularū ⁊ caloris partiuz circūstantiuz ad naturā redacte spermatis quia dealbate ⁊ inspissate tandem vigorato calore in tēpore determinato transmutantur in dentes. ¶ Ex isto sequitur nō vniformē esse ortū dentiuz ⁊ in eodem tēpore in corpore quolibet. propter non seruare eandez proportionez calidi ad humiduz. Isto premisso ⁊ memorata causa pruritus gingiuarū sit responsale hoc. in pria origine dentiū maior causatur pruritus dentiuz q̄ in secunda que appellatur mutatio dentiuz. propositio patet prio ad cōmunem experientiaz uidemus eni in origine prima plura nocumenta causari ex tali origine plus etiaz puerū sibi confricari gingiuas vt valde multe supfluitates fluant ad os patet etiaz propositio ex causa propter gingiuas fore teneriores ⁊ infantez non fore consuetū tali pruritui propter etiā plures fore ibidem huiditates prurientes. ¶ Secunda propositio est hec licet ⁊ raro pruritus gingiuarū contingere potest in etate iuuentutis. propositio persuadetur sic dens potest nasci in illa etate ergo ⁊c. antecedēs notuz est ⁊ pluries visuz quia in tali exitu fastidiuntur valde gingiue ⁊ pruriunt vt experientia notat. Isto posito respondeo ad obiectū hūiditates sunt ⁊c. declino cōsequētiā. Ad probatiōez respondeo q̄ humiditates acutiores possūt nō prurire vbi pruriant minus acute. ¶ Primo propter maiorē quantitatē non acutarū. Secundo propter difficilius fore passibilē uirtutē sensitiuā cū acutioribus. ¶ Itē etiā quia non acutiores plus trāsmutāt in dētes ꝑpter maiorē dētiuz indigentiam.

Ecundo dubitatur utrum in quocunq; corpore infantili debeant dentes perforare gingiuas affirmatiue arguitur de mente galieni in cōmento. Negatiue arguitur sic nullus morbus debet inesse corpori tēperato ergo ⁊c. antecedens notū. quia corpus tēperatū debet esse semper sanū cōsequētia tenet quia pforatio gingiuarū est solutio cōtinuitatis ledēs imediate ⁊ sensibiliter gingiuas. ¶ Pro dubio est tenenda pars affirmatiua questiōis vt sumitur ex galieno. Ad rōnem negandū antecedens ⁊ dicēdo q̄ aliquis morbus ordinatus a natura in salutē corporis potest inesse corpori tēperato. vel dicendum q̄ perforatio gingiuaꝝ corporis tēperati non ledit imediate ⁊ sensibiliter gingiuā imo perficit. est eni perfectio gingiue dentes debitos contineri.

Ertio dubitatur utrum in quocunque corpore circa natiuitatem dentiuz consequatur febres. Dicendū hoc non esse necessariū sed maxime contingere posse in habentibus maximū pruritū ut dolores ⁊ spiritus valde inflāmabiles.

Quarto dubitatur qui spasmi contingant pueris ¶ Primo dicendum q̄ contingant spasmi humidi seu de repletione ut colligitur secunda tertii capitulo de spasmo ⁊ patet ex causa semper nimias hūiditates lactis ⁊ coagulationē hūiditatis in partibus nerueis ipsorū qui spasmus cōsequitur ad prurituz gingiuaꝝ aut ad febres dissoluentes hūiditates ⁊ ideo non omnis spasmus sequens febrez ē de inanitione sed solum quando sequitur febrē multi temporis ⁊ valde exsiccantez qui nō fit subito sed paulatine. Secundo dicendū q̄ potest sequi spasmus non proportionatus ad materiā vt si sit gingiuarū tāta tristis sensatio ut hic spasmus cōsequat.

uinto dubitatur utrum diarie contingant istis producentibus dentes ¶ Negatiue arguitur sic hūores currunt ad loca dolentia ergo nō debēt cāri diarie antecedens notuz quia dolor trahit reuma secunda primi cōsequētia tenet. quia gingiue sunt loca dolentia ⁊ non partes inferiores Secundo arguitur sic propter indigestionem non causāt diarie ergo in istis nō causantur diarie. antecedēs notuz quia propter idigestionez cibi causatur lienteria ut patet sexto afforismoruz cōmento primo. ¶ Ad oppositum est ypocras ⁊ galienus. Pro dubio dicenduz q̄ diarie causantur in hac etate. propositio probatur per ea q̄ dicta sūt super afforismo quia agitantur ⁊ cōmouentur hūores. Secundo dicenduz est q̄ causantur lienterie patet propositō per secundam ratione ante oppositū. ¶ Tertia propositio est hec q̄ etiā causantur vomitus patet propositio propter debilitatē stomaci ⁊ huorū cōmotionē versus os stomaci. Isto posito respōdēdū ad obiectuz cōcedendo antecedēs ⁊ declinando consequentiā ⁊ dicendo q̄ licet hūiditates multe transeant ad gingiuas positis tamen etiā aliis hūoribus

in motu potest consequi diaria. ¶ Ad secundā respondendū; negando etiā cōsequentiā ad probationem quia lienteria causatur ꝛcet: volo ꝛ dico vlterius ꝙ diaria nō causatur solum propter istā causā; sed propter assignatā. Ad galienū vero dicendū; ꝙ inspiciendo eius modū loquendi per diariaꝫ intellexit lienteriā.

Senioribus uero factis parischimia spondilium secundū collū; intus impulsiones asmatā lithiases lumbrici rotundi ascarides acrocordines satriasis scrophe et alie pustule.

Presens affo. sic ad precedentem continuatur post ꝙ ypocras in affo. precedenti tetigit nocumenta cōtingentia in etate dentiū plantatiua nūc tangit nocumenta contingentia in etate cōcussionis ne iata et vult ypo. cōclusionē hanc ꝙ corporibus prehabitis in etate prouectioribus nocumēta cōtigāt in afforismo dicta cōclusio probatur sic illis corporibus hec nocumēta contingūt in quibus cause nocumentorū reperiūtur. sed corpora in etate prouectiora sūt huiusmōi ergo. ꝛce. maior est nota minor probatur per cōmentū satis: cōclusio sic in littera tangitur his corporibus de quibus est dictū factis seniorib⁹ accidunt apostemata inter os ꝛ meri ad que cōsequūt spondilium colli intrinsece pulsiones: ¶ Item consequūtur difficultates anhelitus seu asmata. Item his corporibus multiplicantur lapides. Item etiaꝫ in eis fiunt lūbrici longi lati ꝛ cucurbiti. Item i eis fiunt veruce: Item fiunt porri scrophule ꝛ alie pustul . ¶ Ad itellectum afforismi soluꝫ tria genera lia expediūt primo ponatur afforismi cōcordia que habetur tertia primi vbi allegatū est quātuꝫ ad ꝑmā partē ꝛ secūdam afforismi ꝛ etiā de vermibus de quibus etiā dictum est xvi. tertii. Secundo est notāda vtilitas afforismi est ei vtilis quātuꝫ ad actuꝫ pronosticū vt notum est vtilis est etiā quātū ad actum preseruatiuum scito eniꝫ ꝙ hii moi bi uenturi sunt corpora ab his poterimus preseruare: ¶ Tertio est notanda ampliatio afforismi dicendum ꝙ non solū hii morbi in hac etate contingere possūt imo ꝛ alii plures quos gratia breuitatis tacuit.

pocras qualitates

Galienus cōmentando presentem affōrismuꝫ duo facit prio cōtinuat ipsuꝫ ad precedentia eius ponendo intentionem. Secundo exequitur cōmentando ꝛ litterā exponendo ibi secunda dicit autē parischimiā. de pria dicit ypocratem nominauisse prio qualitates ꝛ supple nocumenta infantibus ꝛ nascentibus cōtingentia postea tetigit qualitates ꝛ nocumēta ad producentiuꝫ dentes. Nunc vero tāgit etatē in qua dentiū natiuitas cōpleta est vicinā etati pubescentie qua etate cōpleta anno. xii. vel. xiiii. ad plus dicturus ē ypo. etatē aliaꝫ cui multa coꝝ nocumenta contingunt.

¶ dicit autem:

Nunc facit qō est dictum ꝛ prio exponit hanc partem parischimiā spondiliū iter ipulsiones secūdo uerificat ꝛ exponit hāc parteꝫ asmata tertio hāc partē lithiases. quarto hāc parteꝫ lumbrici rotundi ꝛce. quinto exponit hanc partē acrocordines usqꝫ ad finem afforimi ibi secunda patitur auteꝫ hec etas ibi tertia lithiases hic morbus. ibi quarta lūbrici rotūdi. ibi quinta acrocordines ꝛce. pria in duas prima continet duas partes prio facit qō est dictuꝫ secundo dubio satisfacit. ibi secūda oportet igitur vt inqramus. Prima in tres. prio exponit hoc vocabulū parischimia. secundo ponit quandā distinctionē parischimie seu tumoris. Tertio expoit hāc partē spōdiliū: ibi secunda tumor autē. ibi tertia unde necesse est. De prima dicit ypocratē dixisse parichimiaꝫ euenire prioribus qō nomē iportat tumorē in loco inter os ꝛ meri quem locum nominat greci ysmū ꝙ est dictuꝫ via stricta posita inter duo precipitia ꝙ viam latini nominant semitā greci tamē mirabilitē abusiue hoc nomen prestitisse huic loco:

¶ tumor autem

Nunc galienus facit quod est habituꝫ dicens ꝙ iste tumor est aliquando i pelliculis intrinsecis stomaci ꝛ meri ꝛ gutturis ꝛ oris aliquādo est i musculis positis post has pelliculas: ¶ De tertia dicit ꝙ iō est necesse vt spondiles colli patiantur ipulsiones itrinsecas sub inferente ypocrate spondiliū secūdū collū Naꝫ cū lacerti fiant tumidi necesse est spondiles moueri versus parteꝫ itrinsecaꝫ colli seu versus pro tā quā tamē non noiauit ypocras in littera.

Oportet igitur:

¶ Nunc facit quod est dictuꝫ dicens ꝙ oportet nos inquirere quare ypocras non dixit hec accidentia fieri in pueris ꝛ nouiter nascentibus a quoꝝ cerebris humidis descendunt multe huiditates ad inferiora supple potentes facere hec nocumenta. Ad ꝙ respōdēs galienus dicit ꝙ ypocras est opinatus ꝛ paꝫ per rationē ꝙ pueri nouiter nascentes moriūtur antequā hec loca tumeant propter dignitatē horū locorū quia neruorū ꝛ lacertorū nō potentiuꝫ substinere hec nocumenta: Itē mēbra nouiter natorū sūt ita tenera ꝙ non patiuntur extensionē imo propter tumorē rūpūtur potius.

¶ patitur igitur.

Nunc galienus facit quod est dictum ꝛ primo facit hoc. Secundo satisfacit dubio ibi secūda quos huores. ¶ De pria dicit sic galienus ꝙ etiā hec etas patitur asmata. Asma vero est frequentia anhelitus quā patiūtur suffocati propter necessitatē frequenter recipiendi aereꝫ quolibet eniꝫ animali nimio motu seu quasi suffocato totus anhelitus amittitur vnde necesse est trahi multuꝫ de aere cū velit recuperare anhelitū. sed si asma non fiat propter has causas. sed propter stricturā viarū anhelitus q

sunt in pulmone propter quam stricturam oportet ipsum fieri erit tunc ex humoribus descendentibus a superioribus. De secunda dicit sic quod oportet istos humores maxime fluere a superioribus i genitis noviter quod nō neglexit ypocras sed quia tales pereunt antequam hec nocumenta incurrant naz vix moriuntur duz transeunt a caliditate matricis in frigiditatez aeris. duz etiaz patiuntur flegmones vmbilicorum duz etiaz producunt dentes ꝛ tanto magis morientur antequam incurrant asmata.

lithiases hic.

Nunc facit quod est dictuz dicens quod lithiases sunt morbi huic etati appropriati propter gulositates huius etatis. ꝛ ideo multi crudi humores adunati in tali etate ingrossantur existentes in uesica simul cū vrina ꝛ sic fiunt materia lapidis. naz calore eoruz existente multo coagulatur hec materia ꝛ trāsmutatur in petraz hii etiaz humores crudi in quantitate multa remanent in senioribus. nā quāuis non fiant propter gulositatē generantur tamē propter defectuz digestiue virtutis non conuertuntur tamē in lapidez deficiente caliditate naturali ad exsiccanduz materiaz ꝛ transmutanduz in lapidem.

lumbrici rotundi Nunc galienus facit quod est dictuz dicens quod lumbrici rotundi ascarides ꝛ quedaz animalia carentia semine nascūtur supple de putrefactione nō sola calore tamen augmentante putrefactionez nos eniz itelligimus bene cibū corrūpi ꝛ putrefieri in stomacis ꝛ in intestinis puerorū qui fiunt materia vermiuz i nouiter tū genitis non est caliditas tanta vt possit hos generare vermes propter ergo materiaz ꝛ calorē sūt appropriati huic etati lūbrici vero sunt vermes subtiles nascentes semper in inferioribus ꝛ grossis itestinis multi apparentes in animalibus non digerentibus bene. ascarides vero sepius apparent multi ꝛ plus in infantibus geniti in intestinis superioribus. Est autez vermiuz genus tertiū qui vermes dicuntur lati ꝛ cucurbitini ceteris vermibus longiores quia plures sibi inuicem continuantur quos tamen in hoc loco quia rarissime nascuntur pueris ypocras tacuit.

acrocordines

Nunc galienus facit quod est dictum dicens acrocordines ꝛ satiriasiz esse morbos quos vulgus appellat verucos ꝛ poros dicit vltimo quod hec nomina scraffe ꝛ pustule non egent expositione que oīa appellata sunt per ipsuz pustule ꝛ fiunt ex hūoribus pessimis ꝛ multis pulsis ab interioribus ad exteriora corporis tamen scroffe nascuntur in iguinibus maxime tamen in assellis ꝛ gutturibus propter teneritudines carnium istarū carniuz

Senioribus uero et ad iuuētutez accedentibus et horū multa et febres diuturne magis et ex naribus sāguinis fluxus

Presens afforismus sic continuatur ad precedentez postquā ypocras in precedenti afforismo tetigit nocumenta que ꝛ in etate cōcussionis contingunt nunc tangit nocumenta contingentia magis in etate pubescentie ꝛ continet tres partes secunduz numez trium intentaruz conclusionū ibi secunda. Et febres diuturne ibi tertia. Et ex naribus fluxus. De prima vult ypocras istaz conclusionez quod multa predictarū nocumentoruz accidunt istis corporibus factis senioribus ꝛ accedentibus ad iuuentutez. conclusio probatur sic illis corporibus accidunt multa predictoruz nocumētoruz que affinia sunt ꝛ similia in suis dispositionibus predictis corporibus sz corpora pubescentia sunt affinia predictis corporibus in suis dispositionibus ergo ꝛc. maior est nota quia propter consimiles dispositiones corpora labuntur consimiliter ab agentibus patiuntur patet minor cōclusio sic in littera ponitur sed multa horū nocumentorū accidunt senioribus accedētibus ad iuuentutez

Et febres diuturne. Nunc ypocras facit quod est dictuz ꝛ vult istā conclusionez quod istis corporibus accidunt febres magis diuturne. Conclusio probatur sic illis corporibus accidunt febres magis diuturne in quibus reperiuntur hūiditates grossiores sed in istis corporibus inueniuntur hūiditates magis diuerse grossiores etiaz ergo ꝛcete. maior est nota quantuz ad partez primaz eo quod cū natura non possit superare ita materiaz diuersā sicut materiaz vniformez consequitur materia existente diuersa prolongatio morbi. Itez patet maior quantuz ad partem aliam quia materia grossior ineptior est resolutioni ꝛ superationi virtutis propter ipsam plus resistere agenti minor propositio probabitur ex cōmento ꝛ dubii cōclo i lrā ponit et his corporibus accidunt febres magis diuturne

Et ex naribus. Nunc ypocras facit quod est dictum ꝛ vult conclusionē istaz quod his corporibus accidunt fluxus sanguinis. Conclusio probatur sic illis corporibus accidunt fluxus sanguinis quorū caliditas aucta est que etiā corpora loquūtur multuz que etiam corpora habentia caliditatez sic auctā non multuz crescunt. sed horū corporū caliditas aucta est ꝛ hec corpora loquūtur multuz ꝛ non crescunt ergo ꝛce. maior quantuz ad partez primā nota est. eo quod propter augmentuz caloris agitato ꝛ subtiliato sanguine consequitur defluxus pz etiaz quo ad partē secundā eo quod propter multā locutiōez calefit caput etiā sanguis ponitur in motu vnde facilius sanguinis fluxus consequitur quantū ad partē tertiā quia corpora habentia caliditatez auctam que non crescunt multuz habent sanguinis habundantiā soliti nutrire corpus ꝛ augmētare ipz multū

iste ergo sanguis remanens nō faciens augmētū fit maxie per nares propter locutionē ⁊c. mior colligitur ex cōmēto conclusio sic in littera ponitur sanguinis fluxus ex naribus supple fiunt his corporibꝰ Ad intellectū affo. presentis prio est ponenda affo: concordia que licet non habeatur tertia primi allegato ca. in lr̄a. colligi tñ potest propter affinitatem presentis etatis ad precedentes cōcordiaz de fluxu sanguinis nariuz tertio ꝓnosticoꝝ potestis colligerē vbi vult fluxū maxie cōtigere i etate miore. xxv anis. ¶ Secūdo ē notāda vtilitas affo. ē eni vtilis ad actū pronosticū ⁊ preseruatiuū: prio ad actū ꝓnosticū quia scimus ꝓnosticari nocumenta ⁊c quantū ad actū preseruatiuū quia scitis causis propt̄ q̄s hec contingere possunt ipsā poterimus euitare vel saltez remittere multū. Tertio est notāda ampliatio affo. dicendo i hac etate nō solū dicta cōtigere nocumēta imo ⁊ alia que inuestigari possunt p noticiam cōplexionis ⁊ dispositionis huius etatis.

¶ Quarto notandū ꝙ hec corpora īproprie appellantur seniora cuz eni cōpatiuū suū positiuū presupponit si hec corpora nō sunt cōstituta in etate senii nō sūt etiā seniora cū etiaz distent satis notabiliter a iuuētute debent dici absolute ad iuuentutē accedentia appellata sunt tamen seniora cū plus appropiquēt senectuti ⁊ iuuentuti q̄ꝫ prius. Notandū quinto ꝙ multa istoꝝ nocumentoꝝ merito cōtigūt hiis corporibus quia cū hec corpora multas superfluitates multiplicent multas etiā indigestiones multa poterunt ex dictis nocumenta contingere. ⁊ quare dixerit multa ⁊ non oia dicaz suo loco. ¶ Notādū sexto ꝙ hiis corporibus accidunt febres magis diuturne quia propter caliditatē acutiorē ⁊ que magis exsiccat hūiditates sunt grossiores ⁊ terrestriores magis prolongatiue febriū. Itez etiā hūores maioris diuersitatis generantur in hiis corporibus propter inordinationes ⁊ propter maiorez īpotentiā caloris ad debite regulandū hūores. ¶ Septio notādū ꝙ quāuis sanguis sit magis aereus in etate precedente quia tamē in hac etate calidior acutior ⁊ coleritior ⁊ propter causas assignatas in ratione ideo plus fluxuz sanguinis nariū in hac etate reperiri cōtingit: Ultio notandū ꝙ hec nocumenta fiunt in hac etate maxie corporibus dispositis. corporibus autē debite regulatis ⁊ tēperatis nō cōtigūt hec nocumēta nā maxia particula generationis egritudinū est passuri corporis preparatio prio de differentiis febrium.

Enioribus factis uero.

Galienus cōmentado prelectū afforismū tria facit. prio cōmētatur priaz ptez. Secundo secundā. Tertio tertiaz. ibi secunda patiuntur ⁊ febres. ibi tertia sanguinis fluxus. ¶ De pria dicit sic ꝙ pueris duodeciz anorū siue quatuordeciz iā pubescentibus supple diuersimode ⁊ in tēporibus diuersis secundū diuersitatez cōplexionū naturaliuz. quia calidiores pubescunt. citius aliis. hiis accidunt multa dictorū in aliis etatibus precedentibus ꝓpt̄ silitudinē amborū etatū.

patiuntur. Nunc galienus facit quod

est dictum dicens ꝙ ipsi patiuntur febres longiores propter calorem suuz ⁊ quia mutantur subito i diuersas qualitates propter eorū diuersas humectationes ⁊ propter fortitudines virtutuz eorū.

sanguinis fluxus. ¶ Nunc galienus

facit quod est dictuz dicens istis accidere sanguis fluxus quia calor eoꝝ augetur. Secundo quia in hac etate loquuntur multū. Tertio quia nō crescūt multuz ⁊ ideo tanto amplius augetur sanguis quanto supple minus augentur.

C Irca presentem et prehabi

tū afforismū dubitatur vtrū parischimia accidere possit in hac etate ⁊ precedenti. Negatiue arguitur sic parischimia nō pōt accidere nouiter genitis. ergo nec hiis etatibus añs patet cōmento. xxvii. cōsequentia tenet cū corpora nouiter genita sint huidiora habeāt etiā partes gutturis valde molles ⁊ huiditatū receptiuas: Oppositū vult galienus. Pro dubio p̄mittēdū parischimiā esse ut tangit̄ in cōmento apostema factuz in pelliculis intrinsecis stomaci et meri gutturis ⁊ oris vt fiat in pelliculis quasi hec omnia coopericntibus desuper: aut i musculis qui sūt īmediate post has pelliculas. ⁊ ideo ad perischimiā secuntur spondiliū intrinsece pulsiones quia tumente musculo vel pellicula propter duritiē spōdilis non pōt pelli versus partez exteriorē pellit̄ ergo versus guttur tanq̄ versus partē molliorē. ad cuiꝰ grauitatē ⁊ pulsionē cōsequitur spondiliū ipulsio.

¶ Isto posito pria cōclusio est hec. i etate hac ⁊ precedente pōt parischimia causari. cōclusio probatur sic i hac etate ⁊ precedente pōt esse agens forte ad causandū parischimiā ⁊ dispositio passi ⁊ cōuenientia tēporis ergo ⁊c. cōsequētia nota añs apparet ꝓ pria parte. nā prio esse pōt defluxus hūiditatū flegmaticaꝝ aut sanguineaꝝ ad locū illuz. Itē potest esse dispositio passi ut est notū est etiā cōuenientia tēporis vt est euidens. ¶ Secunda cōclusio est hec etas hec plus potest sustinere parischimiā etate precedente. probatur sic conclusio hec etas est fortior precedente ergo plus poterit sustinere parischimiā antecedens colligitur cōmento. xxviii. consequētia uidetur apparens. Tertia propositio est hec parischimia in hac etate est tardioris curatiōis q̄ꝫ in etate precedente. probatur sic conclusio materia parischimie huius etatis est grossior ⁊ resolutioni ineptior. cōsequētia tenet quia grossitudo materie est causa prolongationis morbi antecedens satis est notuz propter caliditatē in hac etate terrestrificare magis. ¶ Itez carnes in hac etate duriores sūt ⁊ cōpactiores quā in etate precedenti ergo ⁊c. consequentia tenet quia talis durities ⁊ cōpactio prohibet citā resolutionez. Quarta propositio ē hec licet sit ymaginabile nouiter genitis accidere posse parischimiaz seu squinantiā. absolute tamē dicēdū istis non accidere hanc passionē. conclusio probat̄. sic virtus istoꝝ deficit antequā hec passio cōpleat̄. antecedens patet propter debilitatē virtutis ipoꝝ Itez etiā patet antecedens quia cū habeant carnes

valde teneras ⁊ molles non quasi figitur materia ut apostemet. ¶ Isto concluso patet responsio ad obiectum negando consequentiam .nam quamuis nouiter geniti multas habeant hũiditates a cereb° defluxibiles non icurrũt tamẽ has passiones propt̃ assignatas causas:

Secundo dubitatur. utrum in hac etate ⁊ precedente fiant asmata. Negatiue arguitur sic asma ẽ egritudo senũ ergo non conuenit in his etatibus añs notat experientia cõclusio tenet .quia propter diuersitatẽ cõplexionũ harũ etatũ diuerse debent contingere passiones. ¶ Ad oppositũ ẽ galienus in cõmentis Pro dubio premittẽdũ verũ asma esse morbũ pulmonalẽ ex materia flegmatica secundũ plurimũ contingentem opillantez canules pulmonis vt cogatur patiens frequentare anhelituz vt si multo tempore cucurrisset ad modũ etiã prefocati. ¶ Sit ergo hec conclusio pria in hac etate ⁊ precedente potest asma contingere cõclusio probatur sic in ipsa possunt euenire omnes cause requisite ad causandũ asma ergo etc. ãña nota antecedẽs patet discurrendo per illas. Secunda conclusio est hec in etate senii potest asma cõtingere probatur conclusio ut prima ¶ Tertia cõclusio est hec asma senũ peius est ad curãduz asmate harũ etatũ probatur propõ uirtus senũ debilior est materia eorũ flegmatica terrestrior ⁊ grossior ergo ⁊c. consequentia nota est antecedens etiam. Quarta cõclusio est hec nouiter genitis licet possit accidere asma non tamẽ dicendũ asma esse morbuz nouiter genitorũ propositio probatur pro pria parte quia cãe asmatis aduenire possunt ⁊c. quantũ ad secundã p suadetur conclusio sic nouiter geniti moriũ i añ cõplemẽtũ asmatis igitur etc: antecedens patet propt̃ ea que dicta sunt de parischimia. ¶ Isto proposito patet solutio obiecti negando cõsequentiam. Ad probationẽ quia propter diuersitatẽ cõplexionum ergo ⁊c. hic respondeo ꝙ in diuersis cõplexionib⁹ propter regimina possunt accidere cõsimiles passiones.

Tertio dubitatur utrum in hac etate ⁊ precedente fiat lithiasis Affirmatiue arguitur ex dictis galieni cõmento. xxvii. Negatiue sic arguitur hec passio non fit in senibus ergo ⁊c: antecedens colligit ex cõmento. xxvii. cõsequentia tenet per similẽ. pro dubio pmittẽdũ lapidẽ generari aliquãdo i vesica aliqñ i renibus cuius cã materialis ⁊ imediata ẽ hũor grossus viscosus satis resolutioni ⁊ diuisioni ineptus. cã vero mediata sũt cibaria multiplicãtia hos hũores sicut caseus caro salita. ⁊c. cã vero efficiẽs ẽ caliditas que resoluendo subtili grossũ trãsmutat i lapidem cõphẽdit vero dr̃a iter lapidẽ renũ ⁊ uesice per colorẽ quia lapis renũ rubeus ẽ accedẽs ad colorem renũ. lapis vero vesice ẽ albus propt̃ ei⁹ similari vesice. Isto posito cõclusio responsalis est hec in hac etate ⁊ precedente potest lapis in vesica generari cõclusio probatur propt̃ cãs que cõmento xxvii. assignate sunt. ¶ Secunda propõ ẽ hec i senibus plus cõuenit lapidem in renibus generari pz propõ propt̃ senes habere hũores grossos ⁊ eẽ ipotentes ad expellendũ per viã strictã renũ caliditate satis potente ad petrificandũ. Tertia cõclusio ẽ hec i uesica senũ non põt secũdũ plurimũ generari lapis: hec cõclusio sit pro galieno cõmento xxvii. ⁊ probet̃ per causã assignatã ibidẽ quo responsali posito patet responsio euidens ad obiectum.

Quarto dubitatur utrum: in etate senii multiplicentur vermes: affirmatiue argut̃ sic i eis multiplicant̃ materie vermiũ ẽ etiã agens sufficiens ad generãdũ. ergo ⁊c. ãña uideẽ apparẽs añs patz nã prio corrupte materie multiplicari possunt in intestinis. est etiã caliditas sufficiens ad animãdũ cuz ipsa mediãte fiat nutritio senũ: ¶ Ad oppositũ videtur esse mens ypo. ⁊ gal. i affo. ⁊ cõmẽto. Pro dubio pmittẽdũ vermes distingui multipliciter ex parte figure ex parte quãtitatis prio ex parte figure nã quidã sũt rotũdi ⁊ lati quidã autẽ sunt lõgiores ⁊ subtiliores ascharides nominati. ex quo patz quantitatũ differentia ⁊ figurarũ differũt etiã ex parte situs vt latiores in latioribus ⁊ grossiorib⁹ reperiantur intestinis. longiores ⁊ subtiliores in superioribus intestinis reperiantur magis sunt tertii appellati cucurbitini quia lati vt sic dicã similati seminibus cucurbitarũ. qui tamen iuncti adinuicẽ sũt nimie longitudinis vt veniant ad longitudinez sex pedũ generant̃ vero maxĩe i itestinis ppt̃ vilitatẽ loci ppt̃ materias etiã corruptas flegmaticas deriuari ad intestina. ppt̃ etiã debilitatẽ caloris intestinorũ ibi putrefactis materiebus i eis retentis. ⁊ si aliqñ repiant̃ i stomaco nõ ibi repiuntur qa ibi sint generati sed quia sursũ moti. Premittẽdũ etiã materiã vermiũ esse flegmaticã secũdũ plurimũ. prio materia melãcolica nõ disposita multũ ad aiatõez ⁊ extensionẽ colerica etiã materia ppt̃ sui amaritudinẽ ⁊ siccitatẽ ipedientẽ debitã aiatõez mã etiã sanguinea nõ repta multũ circa intestina cũ locus sanguinis sit inter venas ꝙuis tñ cõis materia vermiũ sit flegmatica quosdã tamẽ vermes magis flegmaticos aliis eẽ cõtinget quosdã magis colericos ⁊c: secũdũ maius ⁊ minus dñiuz flegmaticis ⁊ aliorũ humorꝫ. Premittẽdũ vltio vermes cõsilr quodãmõ generari i corporibus hũanis ut etiã vermes ⁊ similia aialia exterius generant̃. sicut eni illa generãtur ex putrefactione nõ cõcurrente agẽte vniuoco ad eoꝝ generatõez pticulari ⁊ pticulariter itendẽte forma sic etiã in hũano corpore hii vermes generãt. nõ eni ẽ agens pticulare itendens formã vermis dr̃a est tñ iter generationẽ vermiũ extrinsecorũ ⁊ intrinsecorũ quia ad generãdũ vermes intrinsecos cõcurrit nr̃a caliditas naturalis ad generãdũ aũt extrisecos sola exñte caliditate putredinali ⁊ pter naturã caliditas solis potẽs est ad generãdũ vermes. Ex dictis infero cõclusionẽ istã absolute malũ est stercus cõmixtũ lũbricis cõclusio probat̃ sic ma hũ est stercori cõmixtas eẽ putridas materias igitur

añs est notũ ꝯña tꝫ qꝛ vermes putridas materias
p̃supponũt. Secũda propõ est hec vbi sint putride
materie ĩ intestinis vermes cõmisceri bonũ signũ ẽ
propõ ꝓbat̃ sic hᵒ est bonũ p uiá signi ⁊ cáe gᵒ ⁊c.
ꝯña videtur apparens añs pꝫ ná prĩo significat ma
teriá putridá nõ esse tante malicie qñ recipiat aia/
tõeꝫ hĩ etiá vermes abiiciũt multas putrefactõnes
vñ q̃uis sint geniti ex putrefactione tamẽ nõ sunt
putridi aiatione aliq̃liter bonificata materia. Ter
tia cõclusio est hec defacto esse vermes cõmixtos
stercoribus bonũ ẽ ĩ ĩfantibus uel pueris propõ per
suadet̃ sic cõit̃ oẽs ĩfantes multiplicãt materias pu
tridas flegmaticas gᵒ ꝯña tꝫ p cõclusioneꝫ secundaꝫ
añs pꝫ propt̃ gulositatẽ ⁊ cõeꝫ infantũ iordinatõeꝫ
Isto posito cõclusio respõsalis ad q̃situ͂ sit hec: ver
mes generari possũt in etate senii propõ pꝫ p rõem
ante oppoᵐ ⁊ pꝫ p ea que aliquãdo uident̃ ĩ opere
Secũdá ꝓpõ ẽ hec vermes raro multiplicãt̃ in hac
etate pꝫ propõ p defectũ agentis nõ potentis bene
flegmaticas aiare materias Tertia propõ ẽ hec uer
mes generant̃ secũdũ pluriᵐ in etate infantie uł pu
eritie. propõ nota est propt̃ plurimũ repiri maxie
ibi materiá uermiũ ⁊ propt̃ repiri caliditatẽ sufficiẽ
tẽ ad aiandũ ex q̃ cõclusiõe pꝫ quare ypo. de ver/
mibus mẽtioneꝫ fecerit in hac etate ¶ Istis habitis
pꝫ respõsio ad obiecta. Quinto dubitat̃ utꝝ ue
ruce pori ⁊c. generet̃ in etate alia. rñdet̃ ꝙ sic quia
tamẽ hec etas multiplicat multas materias calidita
te etiá exñte forti ad pellenduꝫ exterius iõ hec sunt
valde huic etati appꝓpriata ¶ Sexto dubitat̃ vtrũ
ĩ etate magis prouectoꝝ fiãt febres magis diutur/
ne. negatiẽ arguit̃ sic febres acutiores fiũt iuueibꝰ
q̃ ĩfantibꝰ igit̃ ⁊ ĩ hac etate fiũt febres acutiores.
añs arguit̃ sic febres iuuenũ sũt colerici huius uero
etatis flegmatice ergo ⁊c. ꝯña tꝫ qꝛ febris colerica
acutior est flegmatica añs sũmit̃ ca. de etatibꝰ tenꝫ
prĩa ꝯña qꝛ magis ꝓuectis ĩ etate videt̃ siĩari iu/
ueni ꝓpt̃ remissionẽ sue hũiditatis. Ad oppᵐ ẽ ipo.
affo. xxviii. Pro dubio q̃tũ ẽ ĩ ꝓposito teneatur
ꝙ febres magis prouectoꝝ sũt lõgiores ꝓpõ pꝫ ad
cõeꝫ expientiá ⁊ psuadet̃ ex alio. ná prĩo virtutes
magis prouectoꝝ fortiores sunt ⁊ iõ si incurrãt fe/
brẽ. i. a cá fortiori. Itẽ propter fortitudinẽ uirtutũ
⁊ caloris cõseq̃t̃ igrossatio hũiditatũ unde febres ꝓ
pt̃ grossitudinẽ materie reddunt̃ lõgiores: Itẽ etiaꝫ
qꝛ multiplicant diuersas hũiditates mutatis hiſ cor
poribus ꝓpter iordiatõeꝫ nũc ad caliditatẽ nũc ad
frigiditatẽ. ꝓpt̃ q̃ hũiditatũ diuersitatẽ cõuenit ꝓ
lõgari febres. Isto posito rñdeo ad obiectũ decli/
nãdo añs Ad ꝓbatõeꝫ qꝛ iuuenibꝰ fiũt febres cole
rice hic prĩo põt rñderi ꝙ affo. ꝯtinet veritatẽ alio
rũ sũpta parietate p̃ter ea ĩ q̃bus ꝯparant̃ hee eta/
tes ⁊ iõ poĩo ꝙ febris colerica accidat vtrobiq3 lõ
gior erit in etate ꝓuectiori. Alit̃ ĩ rñdẽdũ declinando
ꝯñaꝫ ⁊ dicẽdũ ꝙ febris flegmatica ĩ aliq̃ etate bre
uior est colerica in etate prouectiori ⁊ iõ nõ cõclu/
dit obiectũ. ¶ Ultimo dubitat̃ vtrũ hec corpa cre
scãt multũ vł modicũ. prĩo ꝙ multũ pꝫ ad experi
ẽtiá ⁊ psuadet̃ rõe qꝛ calidũ ẽ potẽs ad extẽdeᵐ hũ
midũ etiá extensiori disposi.ũ ergo ꝯña tꝫ propter
calidũ eẽ vigoratũ supra hũidũ. Ad oppᵐ ẽ gal. in
cõmẽto ꝓ dubio ꝓ nũc respõdeatur dicendo ꝙ ista
corpa nõ augent̃ multũ proportionabilit̃ corpibus

pris ná pris sumẽtibus paucũ nutrimẽtũ caliditate
tamẽ existente forti hũido etiá multũ extensibili sit
uehemens augmentatio ꝓportionabilit̃ sꝫ ĩ tali eta
te ꝓuectiori cũ sumat̃ nutrimẽtũ valde multuꝫ nec
sit tãta necessitas augmẽtandi. nec hũidũ tãtũ exten
sibile nõ tãta sit ꝓportiõabiłr augmẽtatio. Isto po
sito ꝙ ĩplicat multa dubia pꝫ responsio ad obiectũ
⁊ ĩtellectus galie.

Plurime passiones pueris ter
minãtur hee quidẽ ĩ. xl. die
bus hee uero ĩ septẽ mẽsibꝰ
hee aũt ĩ septẽ ãnis hee et ad iuuentu
tẽ accedunt queccũq3 uero permanẽt
pueris et non absoluuntur circa iuuẽ
tutem aut feminis circa menstruorũ
eruptiones inuetereſcere ꝯsueuerũt
Presens affo. xxix. cõtinuat̃ ad p̃cedentẽ sic postq̃
ypo. ĩ p̃cedẽti affo. cõpatõeꝫ quãdá posuit etatis ꝓ
uectioris ad etates precedentes ⁊ posuit febres eta
tis ꝓuectioris magis diuturnas: nũc tãgit cões ter/
miatiõẽs morboꝝ pueroꝝ ⁊ maxie cronicoꝝ ⁊ cõti
net p̃sens affo. duas ptes prĩo explicat termiatõnes
morboꝝ q̃ nõ ĩueterãt̃. scðo ĩfert morbos aliquos
ĩueterari masculis ⁊ femellis ibi scða q̃cũq3 pma/
nẽt prĩa ĩ duas prĩo ypo. p̃mittit ĩ generali morbos
pueroꝝ termiari. scðo specificat termĩes morborũ
ibi secũda hee quidẽ in. xl. ĩ prĩa vult ypo. cõclõeꝫ
hãc p̃ĩme passiõẽs pueroꝝ aliqᵒ determiato termi
no remouẽt̃. ꝯclo ꝓbat̃ sic supra plures passiõẽs na
tura est potẽs vt nõ deueniãt ad etates alias seu sal
tẽ pseuerẽt vsq3 ad finẽ uite gᵒ ⁊c. añs pꝫ ad expe
rientiá ⁊ etiá ꝓpt̃ ĩimitatiõẽ materieꝝ ꝯña nota sa
tis ꝯñs vero ĩ lr̃a ponit̃ sic ypo. dicẽte plurie passi
ones pueroꝝ terminãt̃ mõ exposito: ¶ Hee quidẽ
in. nũc facit qð est dictũ ⁊ ꝯtinet quatuor ptes scðꝫ
numeꝝ quatuor terminatõnũ ibi scða hee vero in
vii. mẽsibus ibi tertia hee vero ĩ vii. ãnis. ibi q̃r/
ta hee vero ad iuuentutẽ. ĩ prĩa ypo. vult ꝯclõeꝫ
hãc alique egritudines pueroꝝ terminant̃ ĩ diebus
xl. cõclusio ꝓbatur sic dies. xl. ẽ prĩa dies morbo
rũ cronicorũ ergo aliqua etc. añs ponit̃ ĩ ꝯmẽto ꝯña
tꝫ qꝛ possibile ẽ materiá talit̃ disponi ĩ puero vt si
bi hee creticatio corrñdeat huius rõnis: ꝯñs in lr̃a
ponit̃ dicendo certe hee egritudines qꝛ alique ter/
minant̃ in. xl. diebus. Hee vero. nũc facit qð
ẽ dictũ ⁊ uult cõclusionẽ hãc ꝙ hee egritudines pue
rorũ terminant̃ ĩ. vii. mẽsibus cõclusio psuadet̃ sic
aliq̃ egritudines puerorũ terminabiles sũt p mẽses
⁊ nõ p ãnũ solũ nec p dies igit̃ alique terminãt̃ ĩ vii
mẽsibus añs satis ẽ notũ ꝯña tꝫ qꝛ termiatõ earuꝫ
maxie dꝫ eẽ ĩ mẽse cretico q̃lis ẽ septimꝰ huiꝰ con/
sequẽtie ꝯñs ĩ lr̃a ponit̃ sic hee egritudines terminãt̃
pueris in. vii. mẽsibus. ¶ Hee vero ĩ. vii. nunc
ypo. facit qð ẽ dictũ ĩtẽdẽs hãc cõclusionẽ aliq̃ egri
tudines pueroꝝ terminãt̃ ĩ annis: vii. cõclusio per
suadet̃ sic alique tales termiabiles sũt p annos non
apte ꝓtellari ad iuuẽtutẽ gᵒ maxie terminãt̃ ĩ anno
septĩo añs ẽ notũ ꝯña tꝫ qꝛ aliq̃ creticatõ attribuit̃
ãno septĩo huius cõsequẽtie ꝯñs sic in lr̃a ponit̃ hee
egritudines puerorũ terminantur in septem annis

Hee vero ꝛ ad. Nunc ypo. facit qđ ē dictū uolens cōclusionē hanc aliquę egritudines pueroꝝ extēduntur usqꝫ ad iuuētutē. cōclusio probatᷣ sic alique tales sūt cū defectu virtutis ꝛ tanta indispōe vt valeant ad hāc etatē extendi igitᷣ apparebit añs nota ē ɔña cōclusio sic in lr̄a ponitur. hee passiones puerorū extēdūtur ad iuuētutē. ¶ Quecūqꝫ. Nūc facit qđ ē dictū ꝛ vult cōclusionē hāc ꝙ egritudies q̄ nō sūt curate i iuuētute i masculis aut feminis circa mēstruatōes soluerūt ineterari. cōclusio probatᷣ sic ille egritudines soluerūt ineterari que nō sūt re mote agente existēte fortiori ad remouēdū: sꝫ egritudines sūt huiusmōi ergo ꝛc. maior ē nota et apparebit minor. cōclusio sic in lr̄a ponitᷣ. oēs egritudines nō curate circa iuuētutē aut mulieribus circa eruptiones mēstruoꝝ cōsueuerūt ineterari. Ad itellectū affo. ē prio notāda cōcordia que habetᷣ. xviiii cōtinentis ca. de figiōne mortis absqꝫ crisi. Secundo ē notāda vtilitas affo. ē eni presens affo. vtilis quātū ad actū ꝑnosticū ut notū ē: Tertio ē notanda ampliatio affo. dicēdo ꝙ nō solū i hiis termis predicte passiones pueroꝝ terminatᷣ imo ꝛ aliaꝝ etatū quia tamē per etatū mutatiōes quosdā morbos terminari cōtingit ꝛ quia dicte mutationes maxie fieri possunt incipiendo a pueritia ꝛc. iō de pueritia fecit mētionē. Quarto notādū notāter eē dictū plurie ad denotādū ꝙ etiā alie egritudines cronice uel acute aliis possūt terminari termis. hii tamē termini sūt cōmuniores uel dixit ꝛ melius plurie ad denotādū ꝙ hic loquitᷣ solū de cronicis. Notādū quinto ꝙ p terminari intelligimus uel intelligere possum⁹ cretice terminari uel nō cretice. Sexto notādū ꝙ p passiones itelligit ypo. morbos maxie cōplexiōales ꝑ crisiꝫ termiabiles aut accidentia cōsequētia morbos. Notādū septio notāter iceptū eē a. xl. diebus propter eos eē primū terminū cronicoꝝ morborū.

In aliis libris.

Galienus cōmentando presentē affo. duo facit prio tangit diuersitatē scripture cū intellectu huius partis plurime secundo exequitur verificando affo. ibi secūda xl autē dies. ¶ De prima dicit galienus sic ꝙ i aliis libris inuenitur scriptū in hoc afforismo qualitᷣ pueri in uita permaneāt si tamē addidisset huic pu plurime diuturne melius esset: cōsuetudo tamē suorū verborū cū dicat absolute morbos alios velle intelligi diuturnos. quia in locis multis uolens dicere de morbis acutis ponit hanc determinationē acutos. diuturnos vero ponit absolute vel dicenduꝫ partem e/e incōplete positā suppleamus ergo ipsaꝫ sic plurime egritudines diuturne terminantᷣ pueris

Quadraginta. Nunc galienus facit qđ ē dictuꝫ dicens quadraginta dies esse principium morbi diuturni ꝛ finē acutorū morborū mutatorū in diuturnos. Dicit ultimo ꝙ oēs passiones trāseuntes hunc terminū procedunt per septenariū non soluꝫ dierū sed mensiū ꝛ annorū dicit etiā ꝙ pertranseūtes septenariuꝫ cōputande sunt per q̄dragesimū. quadragesimus eni finis est scđi septenarii. ¶ Ultimo dicit ꝙ maxime contingunt mutationes hārū passionuꝫ pueris pubescentibus ꝛ mulieribus per uentris ad menstruationē. passiones autē que his tēporib⁹ non finiuntur necesse est inueterari.

Adolescentibus uero sputa sāguinis ptisis febres acute et epilensie et alie egritudines maxime uero predicte.

Presens afforismus continuatur ad precedenteꝫ sic postquā ypocras in precedenti afforismo tetigit terminos cōmunes morborū cronicorū pueroꝝ ut in alia etate mutabiliuꝫ. Nunc tangit passiones cōtingentes iuuenibus ꝛ vult ypocras conclusionē hanc ꝙ sanguinis sputa contingunt iuuenibus conclusio probatur sic ille passiones contingunt iuuenib⁹ quarū cause in etate iuuentutis poterūt reperiri: sꝫ harū passionū cause in etate iuuentutis poterunt repiri ergo ꝛc. maior est nota colligitur minor ex commento. cōclusio sic in littera ponitur sputa sanguinis ptisis febres acute epilensie ꝛ alii morbi ꝛ maxime predicti contingunt adolescentibus. ¶ Ad itellectuꝫ afforismi primo est notanda afforismi cōcordia que colligi potest ex capitulo de etatibus pria primi vbi ponitur fluxuꝫ sanguinis accidere iuuenibus eorū etiaꝫ febres esse colericas: Secūdo ē notanda vtilitas. est enīꝫ vtilis quantū ad actū ꝑnosticū vt est euidens. ¶ Tertio est notanda ampliatio afforismi dicendo ꝙ nō solū hee passiones contingunt iuuenibus imo ꝛ alie passiones. has tamen explicuit ut cōmuniores. Quarto notādū ꝙ quāuis adolere uel adolescere proprie tribuatur etati precedenti iuuentutē quia in illa fit crementū ꝛ nō in ista. quia tamen iuuenes sunt in esse perfecto crementi di ci possunt adolescentes. vel dicuntᷣ adolerᷣ i perfectione. s. sensuū interiorū. ¶ Notandū quinto ꝙ sputa sanguinis nō contingunt in hac etate ꝑpter debilitatē uirtutū sed propter sanguinis cōmotioneꝫ ꝛ vehementiā motuū corporeoꝝ similitᷣ ptisis contingit in hac etate ɔñs sputū sanguinis putrefactuꝫ Itē in hac etate fiunt febres acute eo ꝙ i hac etate multiplicantur hūores colerici morbos acutos efficientes. Notandū sexto etiā ut sūmitur ex cōmento ꝙ in hac etate non fiunt epilensie nisi de per accidens ꝛ propter inordinationē dietarū cōplexione iuuenū non apta epilensie propter caliditateꝫ et siccitateꝫ iuuenū ꝛce ¶ Notandū septimo ꝙ p egritudines alias ypo. itelligit morbos materiales aut imateriales potentes cōtingere in hac etate proptᷣ inordinationeꝫ dietarū maxie tamen intelligit morbos calidos propter caliditatē iuuenū igneaꝫ esse ꝛ acutaꝫ ut colligitur primo huius cōmento. xiiii. q̄ crescunt. Notandum octauo ꝙ maxie hee egritudines contingunt in hac etate propter causas habitas i cōmento siue cōtigāt per se siue per accñs.

Ypocras multum:

Galienus cōmentando presentē afforismū sic procedit primo tangit quedam

defectuꝫ ypo. ⁊ defectus excuſatione. Secūo commētatur affo: Tertio tangit bonū ordinē quē debuit ſeruare ypo. in affo. ibi ſecunda ptiſis uero ibi tertia bonū autē eſſet. pria in duas ſecundū duplicē defectuꝫ quē tangit galienus in parte ibi ſecunda. Sed tamē hoc neglexit. ❡ De prima dicit ſic in ſententia gali. ꝙ ypo. multuꝫ ſubtiliter locutus eſt ab etate pria vſqꝫ ad pubeſcentiā. ⁊ dicit galienus ſe ignorare quare tacuerit etatē inter pubeſcentiā ⁊ perfectā iuuētutē exiſtentē. Ad quod reſpondet idē galienus dicens ꝙ forte putauit ypo. nos intelligere per etatē anteriorē ⁊ ſequentē quis etatē iuuētutis quales morbi eſſent futuri in hac etate in media nā hec etas ſicut media inter illas duas etatuꝫ conmixtas habet infirmitates: ⁊ habēt muſculi maxie fluxuꝫ ſanguinis nariuꝫ ſicut eſt dictū in pubeſcentibus ⁊ finitur hic fluxus incipiens a pubeſcentia ī iuuētute ob hoc ergo reticuit ypocras hanc etatē ponens poſt pubeſcentes adoleſcētes ſeu iuuenes quos dicit pati ſputa ſanguinis ptiſiꝫ febres acutas epilēſias ⁊ alias egritudines ⁊ bene videtur adiunxiſſe maxie vero predictas ſup. ꝓpt cāꝫ aſſignatam.

❡ ſed tamen hic:

Nunc galienus facit quod eſt dictū dicens ꝙ ypo. neglexit hic determinare de febribus acutis cōtingentibus non minus pubeſcentibus quā adoleſcentibus. eſſet ergo bonū ſi diceret maxie acuti morbi ſcꝫ febres tertiane ⁊ cauſon veniunt hiis ut morbi proprii quibus colera rubea dominatur.

❡ ptiſis uero.

Galienus facit quod dictū eſt ⁊ prio premittit qualiter quia accidentaliter ſputum ſanguinis ⁊ ptiſis contingant hiis corporibus ponēdo etiā cauſas fluxus. ſecūdo infert cauſas ptiſis. tertio epilenſie. ibi ſecunda de fluxu autē ſanguinis. ibi tertia epilēſie quoqꝫ. ❡ De pria dicit ſic ꝙ ptiſis ⁊ fluxus ſanguinis non appropriantur huic etati accidentaliter contingentes eideꝫ. eſt eniꝫ dictuꝫ ſuperius quia in ſecūdo ꝙ ſenes minus egrotāt iuuenibus. cū iuuenes patiantur multa vna littera habet ꝓpt teneritateꝫ alia lr̄a ꝓpt temeritatē utraqꝫ lr̄a ſaluari pōt ꝓpt eni temeritatē rūpūt vñ de facili a cā exteriori ꝓpt etiā temeritatē multa faciūt iuuenes ꝓpt que vene crepāt nō ergo cōtingūt iſta ꝓpt defectū virtutū eorū incurrūt ergo fluxū ſanguinis. ſ. ꝓpter fracturā vene aut ꝓpter pcuſſiones ⁊ ſaltus aut quaſlibet alias res taliter vt rūpant occurrentes vel ꝓpt nimiā vociferacionē vel ꝓpt nimia frigiditatē vel propter iacere ad terrā ſine culcitra vel lecto vel ſtramie vl ꝓpt nimiā cōmeſtionē ſupple vl potus.

de fluxu aut.

❡ Facit quod eſt dictū ⁊ dicit ſic ꝙ propter fluxuꝫ ſāguinis ſup. contingentem ꝓpter fracturē vene pectoris uel pulmonis cadūt in ptiſiꝫ. ptiſis ergo nō uenit naturaliter iuuenibus ſed conſequitur accidentalia.

Epilenſie quoque.

Facit quod eſt dictuꝫ dicens epilenſias non venire naturaliter iuuenibus imo eſt mirandū qualiter dixerit ypocras epilenſias euenire iuuenibus cuꝫ alio loco dixerit hunc morbū eſſe proprium infantiū et mutare hunc morbū ſecūdū mutationē etatis contīgunt tamen epilenſie adoleſcentibus propter inordinationē diete. ⁊ quia continue fatigant nūc famē do nunc vigilando nūc nimiū calorē ſuſtinendo vl frigus calore ergo extraneato incurrūt malācoliaꝫ quāuis hoc ſit rarū. ſecundū hanc rationē alii multi morbi contingunt iuuenibus.

❡ bonum autem eſſet:

Facit quod eſt dictuꝫ dicens ꝙ eſſet bonū ſi ypocras dixiſſet ſic in loco iſto omnes morbi quos nos recordamur dixiſſe contingere aliis etatibus poſſunt contingere adoleſcentibus ⁊ proprie cauſon ⁊ tertiana

Dubitatur utrum ſputa ſanguinis ⁊ ptiſis contingant in hac etate tāquam morbi proprii. Ad parteꝫ affirmatiuā eſt ypocras quinto afforiſmoꝝ afforiſmo nono: ⁊ patet expreſſius per galienuꝫ in cōmento. In oppoſituꝫ eſt galienus in cōmento allegati afforiſmi. ❡ Pro dubio notandū ꝙ ſputū ſanguinis ⁊ ptiſis contingere poſſunt uel propter defluxuꝫ catarri acuti corrodentis ⁊ vlcerantis pulmonē vel propter cauſaꝫ extraneaꝫ ruptiuā venarū vel propter nimiaꝫ ſanguinis celericitatē vl ſanguinis ebulitionē. Penes iſtā diſtinctionē prima propoſitio eſt ꝙ in iſta etate iuuentutis non cauſatī ptiſis ⁊ ſputuꝫ ſanguinis ſecundū plurimū propter defluxuꝫ catarraleꝫ. Conclusio probatur ſic in tali etate non multiplicantur catarri ergo ⁊c. conſequētia nota antecedēs patet propter caliditatē ⁊ ſiccitatē huius etatis ⁊ propter vigorē virtutū naturaliū ❡ Secunda concluſio eſt hec ptiſis nō cauſatur de per ſe in tali etate hec probatur per primā ſic ptiſis non cauſatur per defluxuꝫ catarralē ⁊ce. ergo antecedens eſt propoſitio prima cōſequētia tenet. quia ptiſis de per ſe fit propter hanc catarralē defluxioneꝫ. Tertia concluſio eſt in tali etate non multiplicantur ſputa ſanguinis ⁊ ptiſis propter nimiā ſanguinis habūdantiā ⁊cetera. Concluſio probatur ſic in tali etate nō ualde multiplicatur ſanguis igitur ⁊ce. cōſequētia nota antecedēs patet propter ſiccitatē huius cōplexionis. ❡ Quarta propoſitio ī tali etate multiplicari poteſt ſputuꝫ ſanguinis ⁊ ptiſis. propter ſanguinis ebulitioneꝫ ⁊ ſubtilitateꝫ. cōcluſio probatur ſic in tali etate valde habūdat colera igitur ⁊cetera cōſequētia nota antecedēs notiſſimuꝫ ex cōmento. Quinta propoſitio eſt hec ī tali etate multiplicatur ſputa ſanguinis ⁊ ptiſis ꝓpt cauſas primitiuas patet per galienū in cōmento ⁊ probatur ſic in hac etate corpora valde fatigantur igitur. ⁊cetera antecedēs notat cōmunis experientia. cōſequētia tenet quia fortitudo laboris ⁊cetera eſt cauſa haruꝫ paſſionuꝫ. ❡ Quo poſito patet reſpōſio per concluſionem ultimaꝫ:

ſecundo dubitatur utrum febres:

acutiores fiant in hac etate quã in precedente. Ne gatiue arguitur sic humores sunt subtiliores in ista te causa precedenti igitur morbi causantur breuio res ⁊ acutiores antecedens notũ cũ non sint ita terre stres cõsequentia tenet quia subtilitas humoꝝ facit ad breuitatē. ¶ Secundo arguitur sic hec etas ē coleritior precedente igitur antecedens iaȝ proba- tũ est ⁊ consequentia tenet. Pro dubio sit hec cõ clusio prima febres acute causantur in hac etate cõ clusio probatur materie febriũ acutaꝝ multiplican tur in hac etate ergo ⁊c. cõsequētia tenet añs patet quia multiplicatur colera. ¶ Quarta conclusio in etate iuuentutis febres sunt tardioris terminatõis ꝙ eedē febres secundũ speciem in etate iuuentutis ⁊ hanc conclusionē confirmat rõ ante oppositũ.

tertio dubitatur quales epilensie: contingant huic etati. primo ꝙ de materia melan colica patet pre dicta galieni in cõmento. ¶ Oppo situ arguitur sic iuuenes mltiplicāt colerā rubea ⁊ ñ nigrā igitur ⁊ce. cõsequentia nota antecedens patet cuȝ non sint adhuc infrigidati. Pro dubio dicendũ ꝙ iuuenes per se non incurrũt epilensiā hec cõclu- sio est galieni in cõmento ⁊ patet propter fortitudi nem uirtutũ iuuenũ ¶ Secũda conclusio est iuue- nes plus incurrere possunt melancolicā epilensiā ꝓ- batur plus multiplicare possunt iuuenes melācoliā ꝑ viā adustionis igitur ⁊c. nota ē consequētia añs patet cũ ꝓpter extraneatõē caloris per viā adustiõis multiplicent hanc melancoliā. q° poito pȝ solutio.

circa commentum dubitatur quid intelligat per etatē mediaȝ inter iuuentutē ꝑ- fectā. ¶ Dicēdũ prio ꝙ ꝑ etatē pubescentie itelli- git etatē mittendi pubē siue lanuginē per etatē uero ꝑfecte iuuentutis itelligit etatē que ē in. xxx. vel xxxv. anno. ꝑ etatē vero appropinquātē iuuētuti quā Auic. ca. de etatibus appellat etatē fortitudīs intelligit hic galenus dictis etatibus inter mediam ⁊ce. Deinde consequenter sequitur affo. xxxi.

Itra uero hanc etatē asmata pleureticles peripleumonie li targie frenesis causon diar rie diuturne colerice dissinterie lien terie emoroides:

Presens affo. xxxi. sic continuatur ad precedentē postꝙ ypo: i ꝑcedēti affo. tetigit morbos cõtigētes in etate iuuētutis. nũc tāgit morbos cõtigētes i eta te senectutis pria ⁊ vult cõclusionē istā ꝙ asmata ⁊ morbi q̃ sequũt fiũt i etate iuuentutis. cõclusio ꝓ bat sic i illa etate fiũt asmata ⁊c. i qua multiplicāt vel reperiunt cāe hoꝝ morboꝝ sed in etate iuuētu tis multiplicāt vel repeiũt cāe hoꝝ morboꝝ ergo ⁊c. maior nota minor colligitur ex cõmēto tercio sic i littera ponitur ꝙ ultra etatē iuuētutis q̃a sup. i etate primi senii fiũt asmata pleureses periple- monie litargie frenesis causon diarie longe itē co- lerici fluxus. itē dissinterie ⁊ lienterie ⁊ emoroides Pro intellectu affo. ē prio notanda concordia que colligitur ex diuersis locis particularibus in quib⁹ ponuntur cāe istoꝝ morborũ ¶ Secundo est notan da vtilitas est enim vtilis ad pronosticandũ vt est euidens ac etiam ad preuidendũ ne hec contingant nocumenta debite corpora regendo: Tertio am pliatur non solum hec nocumenta contingere i hac etate sed etiam alia vt experientia notat de his ta men vt notioribus est facta mentio.

Iuuentus in quinto: Galienus cõmentando presentē affo. sic procedit primo notificat nobis iuuē tutē ⁊ senectutē per tempus in quo com prehenduntur. secundo supplendo afforismũ tāgit quosdam morbos in senio contingentes. ¶ Tertio cõmentatur afforismũ quarto nos ad alia loca re- mittit ibi secunda hi autē alii. ibi tertia asmata ue ro. ibi quarta quoscũq; autem. De prima dicit ꝙ iuuentus terminatur in quinto septenario quia i anno. xxxv. vnde dicebat ypo. in libro pronosti- corũ ꝙ superfluus sanguis fit exñtibus ante xxxv. annũ cui etati iuuentutis succedũt scđo septenarii. supple i quibus est prima senectus. in qua etate la boratur multũ ⁊ alhescit corpus omnibus passioni bus vt fami ⁊ce. hec tamen passiones plus nocent senectuti ꝙ iuuentuti quia iuuenes sunt fortiores ⁊ perfectiores naturaliter. ¶ Hii autem alii. Nunc facit quod est dictuȝ ⁊ dicit ꝙ hii alii quia senes sũt colerice ⁊ nigre cõplexionis. unde incurrunt maniā eoruȝ cõplexione ⁊ natura similata autũpno q̃ suc- cedens estati iuenit corpora plena colera succensa ⁊ genita in estate assimilatur ergo autũpnus frigi- dus existens huic etati frigide similiter i hac etate corpora inuenit plena colera succensa in iuuentu te ⁊ dicit galie. esse mirandũ quare nõ ascripserit ypo. melancolicā passionē huic etati quibusdā tam libris inuenit galie. hāc infirmitatem attribui huic etati ⁊ dicit galie. se nescire quis succedēs ypocrati hoc nõ scripserit. credens hoc ab ypo. negligenter ꝑ termissum: ¶ Dicit vltimo galie. ꝙ multi moriũ tur ptisici in hac etate spuentes cuȝ sanguinē in iu uentute in ptisiȝ deueniunt in hac etate ⁊ moriũtur sputũ tamen sanguinis prius cessat in eis non existē te tanta sanguinis quātitate quāta in iuuenibus. Asmata vero. Nunc facit quod est dictum ⁊ primo cõmentatur hanc partem asmata pleureides peri plemonie ⁊ frenesis ⁊ causon. secundo hanc parteȝ diarie diuturne. tertio hāc partem litargie. quarto hanc partem lienterie. quinto hanc partem emoro ides. ibi secunda diarie enim i hac. ibi tertia litar- gia cum febre: ibi quarta lienterie: ibi quita emo roides sũt proprie. De pria dicit ꝙ asmata pleure ses ⁊ periplemonie plus eueniunt huic etati ꝙ iuuē tuti corporibus huius etatis existentibus debilio- ribus sed ypocras obmisit morbos adolescentũ bre uiter tangens alios morbos. nam frenesis cõtigens ex apostematibus sanguineis panniculorũ cerebri siue diafragmatis causones etiā geniti ex colera ru bea putrefacta intra uenas ⁊ euacuatio rubee co- lere uomitu vel secessu ⁊ dissinterie non minus con

tingunt i͞iuenibus q̄ꝫ huic etati omniū causis existētibus rubeis coleris ¶ Diarie enim. Nunc galienus facit quod est dictum dicens ꝙ longiores diarie causantur in hac etate q̄ꝫ in iuuentute q̇a corpora in hac etate minus egent nutrimento q̄ꝫ i etatibus precedentibus in hiis etiā nō fit tanta dissolutio nec etiam tantum habent calorem vt prius etiam virtus contentiua defectior est in senioribus causatur ergo diaria uel propter minorationem uirtutis nutritiue in transmutando nutrimentū corpori uel propter colere rubee acuitatē intestina pungentis. que omnia i hac etate reperiuntur prio primū ut ē notū ac etiā secūdū ex iuuentute reseruata colera ac etiā adusta materia ideo necessario fit longa diaria

Litargia. Nunc galienus facit quod est dictū dicens ꝙ litargia cum febre est ex humoribus flegmaticis adunatis in cerebro ⁊ dominantibus in hac etate in qua propter frigiditatē minus generantur febres. quia tamen eorum corpora nō sūt ita frigida vt seniorū aliquo modo sunt generatiua febriū ¶ Lienterie cause. Nunc facit quod est dictum dicens ꝙ causa lienterie est materia frigida flegmatica aut mutata cōplexio supple inconueniens contentiue virtuti stomaci vl̄ intestinorū aut defectus cōtentiue virtutis vl̄ vulnera in superficie interiori stomaci vel alterius. Emoroides sunt. Nunc facit quod est dictum dicens ꝙ emoroides appropriat̄ huic etati quarum causa est nigra colera descendens in venas posteriores in quibus habundat:

¶ Quoscunque:

Nunc galienus facit quod est dictum dicens ꝙ omēs morbos vel accidentia tactos per ypocratē attineri huic etati ipse secundū posse suū exposuit uolens tamen hoc inuestigare profundius legat libros galieni quorū querendo numerū ⁊ utilitatē legat librum singularem ⁊ solum quē de ordine legendi libros cōposuit galie.

Circa afforismum dubitatur vtrū pleuresis cōtingat in hac etate. negatiue arguitur sic in hac etate nō multiplicantur colera nec reseruantur ergo etce. consequentia uidetur nota antecedens pꝫ quantuū ad partem primam cum hec corpora non sint secundū etatem colerica imo melancolica antecedēs patet etiā quantum ad partem aliam quia si reseruaretur colera in hac etate tunc hec corpora remanerent colerica ex quo propter dominiū colere plus generatur pleuresis in hac etate. ¶ Ad oppositū est ypo. in affo. Pro dubio supponēdū pleuresim secūdū plurimū eē colericā qd̄ ē deductū superius ex auic. x. tertii ca. de pleuresi ⁊ ca. de piplemoia. Secūdo supponēdū est ꝙ aliq̄ mā̄ i corpe debiliori ⁊ dēsiori ē potēs apostemare q̄ꝫ i corpe fortiori ⁊ rariori non apostemaret ꝑ quāto isensibilit̄ resolueret̄ aut sensibilit̄ pelleretur per uias expulsioni deputatas. Istis positis pria ꝓpō est hec amplior colera reperit̄ in iuuentute q̄ꝫ i pria senectute hec ꝓpō nota ē ꝓpt̄ maiorē caliditatē iuuenū ⁊ persuadet̄ p modū galie. in cōmento i estate plus est de colera q̄ꝫ in autūpno ergo ⁊ in iuuentute plus q̄ꝫ i pria senectute. antecedēs pꝫ ꝓpt̄ caliditatē estiuā esse intensiorē ⁊ ꝓpt̄ colerā in autūpno repiri ꝓpt̄ estatē: ꝯn̄a tꝫ quia ita ꝓportionabiliter se habet iuuētus ad primā senectutē sicut estas ad autūpnū. pꝫ etiam propō propt̄ exeūtia iuuenū esse colericiora. ¶ Secūda propō ē hec i prima senectute satis reperitur de colera hec propō p modū galieni probat̄ sic i autūpno reperit̄ satis de colera ergo ⁊ in prima senectute an̄s pꝫ iu cōmento propter colerā in estate succensā iu autūpno reseruatā ꝯn̄a tenet quia autūpnus huic similatur etati.

Item ex quo pria senectus nō distat multū i calore a iuuentute colerā potuit reseruare ⁊ generar̄ ¶ Tertia conclusio est hec licet amplior colera generetur in iuuētute q̄ꝫ in pria senectute plus tamen pleureses causantur in senectute pria cōclusio persuadetur modo hoc virtus prioꝝ senū debilior est materia etiam sufficiens per cōclusionē secundā pori etiam dēpsi in iuuentute vero virtus est fortis. ergo etce. totum antecedens notū est cōsequētia tenet per vnū suppositū. Istis positis pꝫ responsio ad obiectū dicendo ꝙ quāuis in senectute pria colera reseruetur dominante tamen melancolia etatiue hec etas melancolica dominatur. ¶ Notādum vltimo circa afforismū ⁊ cōmentum ꝙ litargia pōt sumi dupliciter vno modo ꝓ apostemate flegmatico facto in meatibus substantie cerebri cū raro flegma transeat ad substantiā cerebri medullarē propter eius uiscositatē raro etiā ad cerebri paniculos ꝓpter flegmatis grossitudinē ⁊ viscositatē ad ꝙ apostema sequitur obliuio flegmatis humiditate memoratiuā obtundente. sūmitur aliquādo litargia pro tali accidente quia obliuione hec colligūtur prima tertii capitulo de litargia. Ad propositū hic sūmitur litergia modo primo vt pꝫ per galie. i cōmento. ¶ Notandum ultimo ꝙ litargia aliquādo est cum febre ⁊ aliquando non secūdum cōtingētiam putrefactionis flegmatis ⁊ cōicationem caliditatis p̄ter naturam cordi. de causone autē ⁊ frenesi dicendum ut dictū ē de pleuresi. similiter dicēdum de colerico fluxu ⁊ maxime cōtingunt ista senibus malo regimine vtētibus ⁊ hiis passionibus naturaliter appropriatis:

Secundo dubitatur utrum. diarie diuturne causentur in senibus. Negatiue arguitur sic pauciores hūiditates habēt senes q̄ꝫ iuuenes igit̄ ⁊c. an̄s pꝫ q̇a senes etatiue sicciores ꝯn̄a tꝫ q̇a una cā diarie ē multitudo hūoꝝ. Secūdo arguit̄ sic senes sumūt nutrimēta ꝓportionata resūptioni ergo nō icurrūt diarriam ergo ⁊c. an̄s pꝫ cū senes possīt esse tpati. ꝯn̄a tꝫ q̇a una cā diarie senū ē q̇a corpa senū paucioribꝰ indigēt nutrimētis ⁊ sup. ꝓpt̄ multā assūptōꝫ ciborum mās multiplicāt hūorales. Ad oppm ē ypo. i affo. ⁊ gal: in ꝯmēto. ꝓ dubio supponēdū ꝙ i argumēto tactū ē senes prios eē etatie sicciores hoc notat experientia ⁊ cā nālis cū ꝯtinue caliditas egerit exsiccādo Supponēdū scd̄o caliditatē naturalē r̄missioris gradus eē i prio sene ac etiā subām spūosam eē pauciorē qd̄ scd̄m colligit pª pmi ca. de etatibꝰ. 3º supponēdū virtutē prioꝝ senū cōtētiuā ⁊ breuiter q̄libet naturalē eē debiliorē pꝫ hoc debilitato instrō ut caliditate naturali ⁊ hūido restaurato terrestriori ⁊ impuriori. Istis positis ꝯclo r̄nsalis est hec diaria cronica cat̄ i prio senio. ꝯclo psuadeat̄ ꝓpt̄ ipotētiā

vtutis prior ū senū et debilitatē caliditatis naturalis ad isensibilit resoluēdū supfluētes hūiditates ac et ad debite transmutādū hūores ad corpis natura p3 etiā propō quia cū corpa senū paucioribꝰ idigeant nutrimētis plus pportioābilit remanēt hūores sub forma ppria q possūt eē cā diarie. Jtē propt ipotentiā contētiue virtutis diaria cāri pōt nō bñ retētis hūoribus aut ppt alias cās i cōmēto narratas. tūc p3 solutio obiecti pmi q quis senes sint etatis sicciores p accidēs tñ plures pñt habere hūiditates ꝛ dato q habeāt pauciores ꝛ tamē p prehabita est euidens has paucas eē cā3 diarie. ¶ Ad secūdā rō3 respōdēdū psupposito q senes sumāt nutrimēta ut ē dictū propter tamē uirtutū ipotētias stat cāri diarias vel concedendū est añs solū i senibus tēporatis in quibus non causantur diarie. Notandū vltimo q emoroides multipliciter capiunt diuersitatē prio rōe denoiationis ꝛ forme quedā eni appellantur verucales in forma silāte verucis ex materia pruriori cāte ꝛ melancolica quedā appellant morales quasi moris in colore ꝛ figura similes cāte ex sāguine melancolico iō adest rubedo obscura. qdam appellantur vesicales tumentes ad modum uesicarū quaꝝ materia aliqualiter est permixta flegmati ¶ Secundo capiunt diuersitatē rōne denominationis assimilantis ad visiuam potentiam na3 quedā appellantur cece seu surde a quibus nihil emanat. qdam autem fluentes. Ad propositū quēlibet distinguatur senibus emoroides accidere possunt propt eos ualde multiplicare materia3 melancolicā emoroides aliquando sumuntur pro quinq3 venis circa extremitatem recti intestini existentibus quaru3 tumoribus ꝛ repletionibus dicte causantur emoroides.

Senioribus uero disnie catarri dissinterie: et tusses stranguirie et dissurie articulorū dolores nefresis uertigies apoplie cacesie pruritus totius corporis melancolie uigilie uentris humiditates oculorū et narium humiditates ebetudo oculorū glaucositas grauitas auditus:

Presens affo. xxxii. ꝛ ultimꝰ cōtinuāt ad pcedētes sic postq ypo. i pcedēti affo. passiōes tetigit pris senibus ꝯtigētes. nūc tāgit illa q ultis eueniūt senibꝰ ꝛ i enumerādo illas sic pcedit. prio tāgit unā passionē pectoris. scdo tāgit passionē pectoris aliunde pcedētē. tertio tāgit passiones vesice. quarto tangit acēus quoddā iūcturaꝝ. quinto tangit passiones renū. sexto tangit quasdā passiones capitis: septio tāgit quandā dispositionē totius corporis. octauo iterato tāgit quasdā capitis passiones. nono tangit qōdā accidens ventris. decimo tangit oculorū ꝛ nariū passiones: undecimo tangit accidens auditus ibi secunda catarri cū tussi ibi tertia stranguirie. ibi qrta articulorum dolores ibi quinta nefresis ibi sexta vertigines. ibi septia cacesie ibi octaua melācolie ibi nona uētris humiditates ibi decia oculoru3 ꝛ nariū ibi. xi. grauitas auditus. De tota pte ypoc. intelligit unā totalē cōclusionē quia oēs morbi hii cōtigūt in etate senioꝝ cōclusio probāt sic i illa etate reperiūnt hii morbi i qua cāe morboꝝ repiūtur cū debilitate uirtutis. sed i hac etate reperiunt cāe horū morborū cū debilitate virtutis ergo ꝛc. maior ē nota minor colligit i ꝯmēto cōclō sic i lrā ponit disnie cōtigūt senioribus ꝛ catarri cū tussi ꝛ stranguirie ꝛ dissurie ꝛ dolores articuloꝝ ꝛ nefresis ꝛ uertigines seu stupores secūdū aliā lrā3 cacesie ꝛ totiꝰ corporis pruritus melācolie vigilie fluxus uentris hūectatio oculoꝝ ꝛ nariū ebetudo uisus glaucosis oculorū ꝛ grauis auditus ¶ Ad itellectū affo: ex locis pticularibꝰ cōcordia colligatur ut ex tertio canonis pro parte maiori de pruritu vero cōcordia sumitur septima quarti ca. de scabie ꝛ pruritu Secundo est notanda vtilitas ē enim vtilis quātu3 ad actū pronosticū nos pronosticari decens quales aduenientē senio morbi succedant ex quo pūisi reddimur ne dicti morbi contingant. Tertio notandum ad ampliationem non solum hos senioribus posse contingere morbos imo ꝛ alios reticitos gratia breuitatis. hos tamen ideo explicitos quia communiores ꝛ magis manifestos. ¶ Quarto notādū q ꝛ si seniores intelligantur iuuenibus in etate puectiores siue sint senes primi siue secundi de secūdis tamen vt debilioribus ꝛ frigidioribus maxime intelligitur afforismus. Quinto notandu3 q reperiuntur hec nomina disnia ꝛ asma que duo iportāt difficultatem anhelandi existente disnia cu3 difficultate ꝛ inordinatione anhelitus existente etiā disnia sine sonitu pectoris imo uoce existente submissa ut raucorū vel leprosorum. in asmate autem est sonitus quasi sonitus gattoꝝ anhelantiū vnde uersus disnia se celat canit asma malumq3 reuelat Asma vero ꝛ disnia diuidi possunt in multos mōs est enim aliqua difficultas anhelitus respectu inspiratōis seu tractꝰ aeris ad se nō exñte difficultate talē respectu huꝰ i expirādo ꝛ talit patiens appellāt anhelosus ē 2° cōtraria difficultas anhelitus qa respectu expiratōis ꝛ nō ispiratōis ꝛ sic patiēs appellāt suffiginosus ē 3ª difficultas i qua talit difficultatur anhelitus ut ifirmus recte stare cogatur q difficultas appellatur ortomia ab ortos qd est rectum quia ut ē dictū rectus stare cogitur hāc ortomie ex positōe3 sumite. Quarto regiminis acutoꝝ cōmento xxi. circa finē illiꝰ ptis quecūq3 flegmiantia ꝛc. iō dicit uersus expirat late trahit ad se cū difficultate ois ābelosus ecōtra suffigiosis ortomia quoq3 morbo uexatur utroq3. ad ppoᵐ totū applicādo oēs hc difficultates anhelituū seniorībꝰ cōtingere possunt itellecte per disnias cōtigūt aūt ppt debitatē mēbroru3 anhelitus ꝛ ppt materias multas flegmaticas ad pulmone3 ꝛ eius canales defluxas. ¶ Sexto notādū q si catarrꝰ sumāt multiplr hic tñ sūit p defluxu hūiditatū a capite ad pectoralia ꝯtigēte i his ppt frigiditatē capitū coꝝ ꝛ virtutū ibecillitatē cū tu i vero fiunt his hūiditatibus stimulantibꝰ uirtutē pectoris ad expellendū. ꝛ et sm tussi ꝯtiget pñt sm quietudinem materie ꝛ virtutis ebetudinem.

¶ Notandum septimo ꝙ sumpta stranguiria pro impotentia debite expellendi urinam: ⁊ dissuria ꝓ impotentia retinendi: hec duo senioribus contingere possunt. p̄mo stranguiria ꝓpter debilitateʒ expulsiue uirtutis aut opillationeʒ circa collum uesice contingentem ex grossis ⁊ flegmaticis humoribꝰ opilantibus: dissurie uero ꝓpter debilitatem contentiue a nimia accidentali humiditate contingentem: nō est ergo inconueniens has contrarias passiones distinctis temporibus ipaꝝ causis occurrentibus cōtingere. Notandū octauo ꝙ dolores articulorū contingunt istis propter debilitatem uirtutum ⁊ frigiditatem illarum partium ⁊ descensū humidatum ad iuncturas tanꝙ ad partes latiores ⁊ debiliores unde cum nō possint resolui hi humores dolorem causant: uel propter malam complexionem eoruʒ uel replendo ⁊ extendendo soluendo continuuʒ. ¶ Nono notandū ꝙ per frenesim habemus intelligere dolorem renum contingentem propter humores grossos descendentes in renes: qui dictis causis dolores faciunt renum: similiter contingūt lithiasis idest lapides renum caliditate renum lapidante hos humores. Decimo notandum ꝙ uertigines causantur in senioribus ꝓpter debilitatem cerebri eoꝝ ⁊ uapores eleuatos ad cerebrum uirtute impotēte ad hos resoluendos. ¶ Item causantur stupores: quia remissiones uel ablationes sensationum tactualium propter frigiditatem accidentalem sensū tactus obtundere. Item causantur appoplexie ꝓpt̄ nimias flegmaticas humiditates cerebro abundantes: per appoplexias intelligendo epidimias ⁊ paleses. ¶ Undecimo notandum ut dicitur decimaq̄rta tertij tractatu tertio tractatu quarto ꝙ caccesia nō est aliud ꝙ̄ dispositio corporis qua color mutat̄ corporis ad aʒm uel citrinum cum inflāmatione palpebraꝝ seu manuum uel pedum uel totius corporis consequens malitiam digestionis ⁊ presentiam multarum humiditatum hinc inde per corpus dispersarum: ⁊ est dicta caccesia a caco quod est malum ⁊ sia dispositio quasi mala dispositio corporis prenia ad ydropisim ut tangitur ibidem. hoc auteʒ conuenit senioribus ꝓpter frigiditatem ⁊ uirtutis digestiue debilitatem. Notandum duodecimo ꝙ differentia est inter pruritum ⁊ scabiem: quia scabies est cum pustulis: pruritus autem sine ut colligitur septima quarti capitulo de scabie ⁊ pruritu ꝙ̄uis etiam aliam tangat differentiā: hic auteʒ pruritus contingit senioribus propter materias salsas apellatas baurachies drimes ⁊ serosas: que per uiam siccitatis ⁊ adustionis genite sunt: ⁊ propter impotentiam uirtutum senum ad euacuanduʒ has materias ⁊ propter earum grossitudinem: scabies tñ etiam senibus contingere potest intellecta per pruritum. ¶ Ex isto inferre possumus quare pinguedo seniorum est citrina: cum enim multiplicent partes adustas ut est dictum ipsis cōmixtis cum partibus flegmaticis albis ⁊ aereis color causatur mediꝰ int̄ aʒm ⁊ adustum oppocacum citrinus nominatus.

Notandum tredecimo ꝙ melancolice quia passiones melancolice cum timore quodam causantur in senioribus propter hanc etatē fore conformem multiplicationi melancolice. ¶ Item causantur uigilie propter nimias senum siccitates ꝙ̄uis per accidens ⁊ propter multiplicationem multarum humiditatū circa caput aliquotiens incurrant subet. Notandum decimoquarto ꝙ in hac etate fiunt fluxus uentris ⁊ propter debilitatē uirtutis contentiue uel multiplicatis multis humiditatibus accidentalibus: quibus defluxis ad uentrem causantur uentris humiditates intelligendo per uentris humiditates fluxū humoralem ⁊ lienteriam seu cibalem propter debilitatem digestiue ⁊ contentiue contingentē. ¶ Notandum decimoquinto ꝙ istis contingunt ebetudines oculorum ⁊ aurium. i. uisus ⁊ auditus ⁊ alioꝝ sensuum. primo propter paucitatem spirituum ⁊ caloris naturalis ut instrumentorum. secundo propt̄ multas accidentales humiditates ebetantes has potentias sensitiuas. Notandum decimosexto ꝙ glaucosis conuenit istis que nō est aliud ꝙ̄ quedam albedo oculorum trahens tamen ad quandam obscuritatem contingens propter paucitatem ⁊ siccitatem albuginei humoris ac etiam propter defluxum humiditatū aquosarum per neruos obticos ad oculos defluentium. ¶ Item conuenit istis grauitas auditus quia diminutio uel ablatio propter causas assignatas in uisu.

Quidam imitantes

Galienus cōmentando presenteʒ afforismum duo facit. primo tangit quorundum expositionem circa hanc partem. senioribus. Secundo exequitur particulatim uerificando afforismum ibi secunda. in hac etate. De prima dicit sic ꝙ quidam sequentes ypocratem cōmentando supple ipʒ differentiam faciunt inter senes ⁊ seniores dicentes ypocratem intellexisse per seniores decrepitos: per senes uero eos qui sequuntur iuuenes imediate supple ⁊ precedūt seniores que expositio ꝙ̄uis sit uera tamen non oppinatur ypocratē differentiam ponere hic inter senes intelligens omnes qui sequuntur iuuenes in quibus finem imponit dans intelligere se oēs etates tetigisse.

In hac etate

¶ Nunc facit ypocras quod est dictuʒ Et primo Galienus cōmentatur hanc partem dissurie. Secundo hanc parteʒ catarri cum tussi. Tertio hanc partē nefresis ⁊ lithiases. Quarto hanc partem dolores articuloruʒ ¶ Quinto hanc partem uertigines. Sexto hanc partē appoplesie. Septimo hanc partem pruritus totius corporis. Octauo hanc partem uigilie ¶ Nono hanc partem humiditas narium ⁊ oculorum. Decimo hanc partem ebetudo oculorum ⁊ grauitas auditus ¶ Ultimo hanc partem glaucosis. Ibi secunda catarri cuʒ tussi. Tertia ibi. Si in renes facit. Ibi quarta

dolores oculorum. ibi quinta. uertigines. ibi sexta appoplesia. ibi septima. Et semper huius etas. ibi octaua. Uigilie. ibi nona. Humiditas oculorum. ibi decima. Ebetudo oculorum. ibi undecia. Glaucosis. De prima dicit: morbos huius etatis esse disnias idest defectiones et inordinationes anhelit9 ex debilitate instrumenti anhelitus pcedentes.

catarri

Nunc facit quod est dictum: dicens catarros cũ tussi causari propter frigiditates cerebro dominantes flegmatis abundantia quod multum existẽs et grossum his corporibus dominans et maxime cerebro supple propter frigiditatem cerebri et humiditatem descendens in pulmonem facit disniam et cum tussi: catarrum nam cum tale flegma facit defluxum qui supple est catarrus ad quem consequitur tussis ut est dictum. De tertia dicit sic ꝙ si tale flegma descendit in renes facit nefresim ad sensum datum et lithiasim quia lapidem renum ut est positum.

dolores

Nunc facit quod est dictum: dicens dolores articulorum seu iuncturaꝝ causari propter humores descendentes in iuncturas ut dixi: aut propter frigiditatẽ instrumentorum motus uoluntariꝫ: quia musculorum que supple frigiditas hanc etatem comitatur.

uertigines

Nunc facit qđ est dcm̃: dicẽs uertigines causari ex fumosis uentositatibus in substantia cerebri existentibus et commouentibus seu agitantibus cerebri substantiam: et supple substantiam cerebri spirituosam: et aliquando causatur uertigio ex fumositatibus pessimorum humorum ascendentibus caput cum qua supple sunt pessima accidentia et que prona est ad appoplesiam uel mortem.

appoplesie

Nunc facit quod est dictum: dicens ꝙ appoplesie appropriantur huic etati: quia cerebra horum plena sunt humiditate flegmatica: que supple replendo facit appoplesia et ideo in his uulnera innascantur propter sanguinis paucitatem et supple flegmatis abundantiam nunꝙ sanantur: cum uulneruꝫ sanatio supple fiat a uirtute calido naturali mediante.

et semper huius

Nunc facit quod est dictum: dicens hanc etatem semper habere pruritum: quia materia pruritus propter cutis constipationem et frigiditatem nõ expellitur: sed supple intra manẽs seu intra duas cutes pruritum causat.

uigilie quia

Nunc facit quod dictum est: dicens uigilias his contingere senibus: senes enim uigilant quãuis non omnes duabus ex causis a ut corporum siccitate aut tristitia illata a senectute: quas uigilias quia patiũtur sani remanent: prout conuenit his: et est causa quia propter uigilias superfluentes humiditates cõsumuntur: nam dicit Galienus se ostendisse in lib° complexionum: senum corpora naturaliter esse sicca licet multi flegmatici humores adunentur in his: et ideo estimantur hi senes frigidi naturaliter et humidi: quibus humoribus adunatis et supple non expulsis fit multus sompnus: expulsus autem uigilie consequuntur.

humiditates oculorum

Nunc facit quod dictum est: dicens malum esse humiditatem oculorum et narium procedere ex humoribus supple flegmaticis circa cerebrum abundantibus: quibus descendentibus in uentres humectantur seu fluent uentres.

ebetudo

Nunc facit quod dictum est: dicens ebitudinem oculorum et grauitatem auditus esse ex defectu uirtutis uisiue et auditiue et supple ex alia causa dicta superius.

glaucosis

Nunc facit quod dictum est: dicens glaucosim ꝓuenire ex ultima siccitate in instrumento uisus ꝙtuꝫ supple ad humorem albugineum supple tamen cuꝫ grossitie spirituum ac etiam humorum. Multa circa hanc glaucosim tangi possunt: multa etiaꝫ de his qui uident longe et nõ prope et econtra que quia nõ sunt de presenti proposito in presentiaꝝ obmittantᷣ

In acutis egritudinibus, frigiditas extremitatum malū

Intentio ypo. in presenti particula septima ⁊ ultima est repetere quedā in prehabitis posita capitulis ⁊ addere alia multa que oīa nos docent ꝓnosticari in morbis ⁊ morboꝝ accidentibus. Spetialis tñ intentio ypo. in p̄mo affō est per quoddā accidēs p̄ter naturā docere nos ꝓnosticari in morbis acutis ⁊ supra mortē futurā ⁊ vult ꝯclōnem istam. Frigiditas extremitatum est malū signum in morbis acutis: conclō ꝓbatur sic: illud est malū quod significat apostema magnū in visceribus: sed frias extremitatum significat apostema magnum in visceribus g° maior nota: mior patebit p ꝯm̄tū: ꝯclō i lr̄a ponitur sic: frigiditas extremitatum sup. apparens in morbis acutis est malū. s. signum. ¶ Ad intellectū affōi primo est notanda affōi ꝯcordia que colligit q̄rto affōꝝ affō 4°. In non deficientibus febribꝫ. Et 3° ꝓnosticoꝝ cōmento x° ⁊ quarto regiminis acutoꝝ cōmento. 15°. ⁊ colligitur etiā 16° ꝯtinentis ca° p̄mo colligitur ultimo sc̄da quarti ca° de signis ex parte extremitatum in principio. Sc̄do est notāda utilitas: est eni p̄ns affōus utilis q̄tū ad actum ꝓnosticū ut notum est. ¶ Tertio notanda est ampliatio dicendo q̄ presens affoꝫ ꝯtinet veritatē in utroqꝫ sexu maxime tñ in sexu virili in quo minus videt extrema frigida esse in morbis acutis. Cōtinet veritatē etiā in qualibet cōplexione ⁊ maxime in calia in qua etiam minus videt̄ extrema in morbo acuto esse frigida. Cōtinet etiā veritatē in qualꝫ etate maxime tñ in etate iuuentutis in qua extrēa minus ꝓbabiliter deberent esse frigida in morbo acuto. ¶ Quarto notāda ē ꝯueniētia ⁊ dr̄a presētis affōi ad affōm 48m quarte particule. nam primo ꝯueniunt in signo quia frigiditate extremitatū: conueniut etiam in snīa significati quia ītelligitur mortale in utroqꝫ. cōueniunt etiam in eo in quo significatur generaliter quia utrobiqꝫ significatur ī morbis acutis: differunt aūt quia illud in quo significat̄ est magis specificū ibidem dicendo in nō deficientibus febribus. Item signum est magis dearticulatum magis ibidem dicendo extrema esse frigida interiora vero ardere ⁊ sitire hominē. Item significatum magis specificū ibidem dicendo mortale ibi hic ponitur malum: cā tñ repetitionis p̄ntis affōi eē potuit: quia que utilia sunt repetere nō dubitauit ypo. affōꝝ quinto ꝯmento 65° in fine illius affo. lac dare caput dolentibus. Cū etiā in uno loco materia una nō possit discuti unde ut conuenienter discutiat̄ nō incōueniens idem repetere pluries: nam multotiens cribrat homo unum modiū sabuli ut īueniat unā margaritam Aueroys quarto colliget colligitur etiā dcā snīa in hac particula cōmēto. xxvij. illius affōi. In forti dolore. Quinto notandū q̄ nō solum in morbis acutis frigiditas extremitatum ⁊c̄. sed in forti accidente ⁊ dolore dicente ypocrate in affō. xxvij. In dolore forti circa uentrē quia tamen forte accidens vertens ad se curam morbus appellatur ideo per morbos acutos accideus intelligere potuit. ¶ Sexto notandum q̄ frigiditas extremitatum apparere pōt in principio acutorum morboꝝ ⁊ apparere pōt in ꝓcessu: si appareat ī p̄ncipio est peius modificando ut dicet̄ Gm q̄ pꝫ sc̄da quarti ubi posita est ꝯcordia: ⁊ causa est quia denotatur morbū statim a principio esse ita maligum ut infrigidentur extrema: si appareat in ꝓcessu nō est tantum malum: ꝓ quāto ñ denotatur tanta malitia ⁊ morbi acuitas. Septimo notandū q̄ talis frigiditas nō est sola frigiditas priuatiua īmo frigiditas positiua: cum tactꝰ cōprehendat extrema esse frigida respectu t̄pamenti ponderis. ¶ Octauo notandū q̄ frigiditas extremitatum est duplex quedā q̄ p appositionē pannoꝝ cito remouet̄ quedā que ñ hic maxime intelligitur de frigiditate que perseuerat ⁊ nō eradicatur. ut sumitur secunda quarti allegato caplō causa hꝰ tangetur. Nono notandum q̄ per extremitates habemus intelligere partes exteriores longinquas a fonte caloris ⁊ corde ⁊ visceribus qualia sunt enumerata in ꝯmento. ¶ Decio notandū q̄ ex parte extremitatū possumus significare multipliciter. p̄mo ex qualitate prima mutata ut frigiditate extremitatū. secundo ex qualitate secunda ut calore mutato ⁊c̄. secundo possumus significare ex situ preter naturā ut spasmo ⁊c̄. seu ex motu preter naturā qualis est motus spasmosus vł diminutione seu ablatione motꝰ. Itē ex casu seu corruptione extremitatum hec collecta sunt secūda quarti allegato caplō q̄uis aūt oībus istis modis significet̄: unum tñ ⁊ primū modū expressit ypocras ¶ Undecimo notandū q̄ hoc signū debet dici mortale ut pꝫ affo. xlviij. quarti denotando mortifificationē ⁊ quasi ultimatā magnitudinē calidi apostematis in visceribus ⁊c̄.

In diuturnis

Galienus cōmentando p̄ntem affo. sic ꝓcedit. nam primo premittit in quibus morbis affoꝰ nō intelligatur. sc̄do in quo morbo intelligatur explicando malū q̄ significat hoc signū. Tertio exponit hoc vocabulū acutis. Quarto verificat ⁊ clarificat affōm. secūda ibi sed in egritudine acuta: tertia ibi ypo. alibi. Quarta ibi: que si sit cū apāte. ¶ De prima dicit sic q̄ frigiditas extremitatum ut aurium narium plantarꝫ pedū ⁊ manuum nō est ualde piculosa in mulieribꝰ siue decrepitis patientibus morbos longos ⁊ maxime sine febre. ¶ De secunda dicit q̄ frigiditas extremitatum nō est modicū piculosa in morbo acuto īmo mortalis ⁊ molestissima cuꝫ eius cā sint apostemata magna ⁊ fortiora existentia in visceribus Deinde cum dicit ypo. alibi. Nunc facit q̄ est dcm̄ dicens ypocratem dixisse alibi morbum pacutum esse sicut febrem calidissimam ⁊ ꝯtinuam. ¶ De quarta dicit sic: q̄ si hec febris sit sine apostemate nō est rōnabile extrema infrigidari īmo incendi debent ⁊ esse calidissime extremitates supple ꝓpter nimiam caliditatē febris ⁊ longe magis si apostema sit in visceribus suple maior fiet intensio caloris.

¶ Interiora aũt sup. calefiunt quia cũ viscera ⁊ sup interiora fugant sicut ventosa sanguinẽ totius cor poris ad se oꝫ hec viscera esse calidissima ⁊ extrēa sic inanita ⁊ paucificata sanguine esse frigidissima ꝑpter quoꝝ extremoꝝ caliditatẽ. ita patientes sup nulla possũt sustinere coopimenta tanta est arsura reꝝ incensaꝝ.

circa afforismum dubitatur: utrum in acuta febre infrigidentur extrema. Ad ptem ne gatiuā arĩ sic: apostemate existente extrinseco nõ in frigidant interiora: imo amplius calefiunt: g° nec apostematis visceribus infrigidabũtur exteriora: aũs notat expientia: tenꝫ ꝯñ: quia caliditas partis apostematis exterioris ⁊ dolor tm̃ attrahere pñt ꝗtum spā visceꝝ. ¶ Secũdo sic pte viscerali apo stemata calitas intēditur ⁊ plus transire pt ad exte riora. ergo. añs ꝗtum ad primā partem notum est ꝗtum etiā ad secundā cũ nõ habeant ꝓhibens.

Tertio sic in pleuresi nõ ĩfrigidātur extrema: g° añs pꝫ ad expientiam tenet ꝯñ cum sit apā intrinse cũ. ¶ Quarto arguitur sic extrema in febre acuta sũt viuentia: ergo nõ debent infrigidari assumptuꝫ notũ est: tenet ꝯñ: quia anima recipitur in calore naturali vt patet septio methaphicc ꝯmento. xxxiij aut fm aliam ꝯputationẽ. 35°. Quinto sic nullum est agens ꝓducens frigiditatem extremorum. ergo ꝯsequentia tenet: patet assumptuꝫ cum caliditas fe brilis nõ possit ꝓducere frigiditatẽ. ¶ Ad oppom ẽ affõ. Pro dubio notandũ caliditatẽ actualẽ totius aĩal dependere a spũ cordis ⁊ sanguine epatis istud est ꝯcessũ coĩter oĩum. ¶ Secũdo notandũ ꝙ extre ma infrigidantur primo ꝑpter cām priuatiuā: quia ꝑpter impotentiaꝫ expansionis caloris ⁊ spũum ad extrema: que ĩpotentia ꝓuẽit multis ex cāis. ꝑmo ꝑpter impotentiā ⁊ debilitatẽ membroꝝ mittentiũ vt nõ solum infrigidentur extrema: ĩmo interiora in febre acuta anhelitus frigidus mortale: vt scđa quarti colligitur causatur scđo ꝑpter opilationẽ in uia intermedia cõtingentẽ sicut patet in ligatiõe cũ fune partibus intermedijs. causat̃ tertio hec impo tentia ꝑpter resistentiā materie frigide ꝓhibentis debitam caloris expansionẽ sicut in morbo cronico Catur quarto hec ĩpotentia ꝑpter materiā frigidā in exterioribus existentẽ liquatā per materiā intrin secā calidā sicut ĩ febre vere lipparia in qua calent intrinseca ⁊ frigent extrinseca ꝑpter hanc cām. Itẽ causatur hec impotentia ꝑpter vehementẽ re tractionẽ caloris ⁊ spũum ꝯsequentẽ mordicationeꝫ partis sensibilis sicut in rigore vero causato a spar sione colerice materie supra mēbra sensibilia. Cat̃ vlterius hec impotentia ꝑpter retractionẽ factam ꝑpter defectum virtutis vt in sincopi. Catur ulte rius hec impotẽtia ꝑpter retractionẽ caloris ⁊ spũuꝫ factam a re preter naturā calida aut cā doloris vñ ꝑpter nimiā attractionẽ nõ possũt expandi sanguis ⁊ spũs. Ultra uero hanc cām sunt accidentia aĩe vt timor ⁊c. ꝑpter nimiā ꝯtractionẽ cā frigiditatis extremoꝝ. aut etiā materie frigide calm̃ intrinse cus suffocantes ⁊ ꝓhibēdo delationẽ sanguinis ⁊ spi rituũ cā infrigidationis extremoꝝ. ¶ Ultra uero cām priuatiuā imaginanda est cā positiua: que aliqñ est humor flegmaticus aut melancolic⁹ sua frigidita te infrigidans extrema: est aliqñ cā infrigidationis elementũ frigidũ existens in extremis ꝙ habẽs mo dicā resistentiā nõ expanso calore spũ ⁊ sanguine se ad gradũ deducit vlteriorem fm istā viam. ¶ Se cũdo teneri potest vel ꝙ vltra sanguinẽ ⁊ spũm ex trema a predominio sunt frigida: uel ꝙ ꝗuis in eis dominet̃ caliditas: quia tñ elementa frigida plus fi xa sunt vt sic dicā supando calida infrigidant extre ma: sed credo primā viā esse ueriorẽ ꝗuis sit coior

Isto posito ꝯclusio responsalis sit hec: in acutis morbis possũt extrema infrigidari: ꝯclo ꝓbatur sic p viam resolutionis deficere põt expansio caloris ⁊ spirituũ ad exteriora: igitur añs notum: tenꝫ ꝯñ ex notato. ¶ Secundo arguitur sic in morbo acu to attractio sanguinis ⁊ spũuꝫ ad interiora põt eẽ tā ta ꝙ ꝓhibeat expansionẽ caloris ⁊ spũum. igit̃ añs patet in apãte existente intrinsecus magno ⁊ dolo roso valde. Secũda ꝑpõ est in morbo acuto pñt intrinseca infrigidari pꝫ ꝑpõ per ꝑmissum anhelit⁹ potest esse frigidus. igitur añs allegatũ est secunda quarti. tenet ꝯñ de se. ¶ Tertia conclusio est hec frigiditas extremitatum in morbo acuto differt ab aliis extremoꝝ frigiditatibus ꝑpõ patet: quia in fri giditate ꝑpter magnum apostema ⁊c. licet extrēa sint frigida: tñ interiora ardent ⁊ sitiunt. vt q̃rto affõꝝ affõ. xlviij: allegatum est sed frigiditas ex tremoꝝ in rigore apparens: est etiā cũ frigiditate partiũ pectoraliũ nõ existente intrinsecus vehemẽ ti causmate pectoralium calefactiuo: sicut in morbo acuto cũ apostemate intrinseco: ꝯsimiliter differunt a frigiditate morbi cronici ac etiā in modo fiendi: quia talis frigiditas extremoꝝ ꝓuenit ꝑpter retra ctionẽ caloris: in cronico per oppositũ ⁊ impotentiā expansionis vt patet 2° ꝓnosticoꝝ cõmento quarto dicit̃ etiam ab aliis frigiditatibus: vt satis euidens ẽ

Quarta ꝑpõ est hec: stat caliditatẽ ꝯtinue inten di ⁊ frigiditatem extremoꝝ augeri: patet ꝑpositio aucta attractione caloris ⁊ spũum interius ⁊ aucto dolore p caloris intrinseci intensionẽ. ¶ Istis posi tis pꝫ solutio obiectoꝝ p se: nam primo ad assũptuꝫ ꝑmi dicendũ ꝙ apostema intrinsecũ nõ est ita ĩpo tẽs ad attrahendũ sicut extrinsecũ. ideo ꝑpter apo stemationẽ extrinsecā nõ ita infrigidantur intrinse ca sicut econtra: intrinseci eñi sũt minera caloris ⁊ ñ extrinseci. Ad aliuꝫ punctũ: quia caliditas intendi tur solutum est. ¶ Ad aliũ quia extrema sũt viuen tia ꝯcedo ⁊ dico ꝙ aĩa stare potest cum frigido per ꝑps respectu equalis ponderis: ⁊ dũ est in dispõne ꝯternaturā. Ad aliud de pleuresi dicendũ: ꝙ a postema intrinsecũ nõ sequitur frigiditas extremoꝝ nisi apostemate existente valde magno ⁊ doloroso vt trahat sanguinẽ ⁊ spũs vt ventosa: iõ in multis pleuresibus potest fieri infrigidatio extremoꝝ ꝑpt dcām cām ⁊ defectũ caliditatis naturalis. ¶ Ad ali ud dcm̃ est ꝙ agens positiuũ ⁊c.

dubitatur utrum frigiditas extremo rum sit mortalis: ⁊ sine argumentis dicendũ ꝙ sic in morbo acuto ꝑpter cās assignatas ⁊ modificatas vt est tactum: ꝗuis frigiditas extremoꝝ apparens in die cretica: vt in rigore causonis sit bona ꝑpter intentionẽ nature ad pugnā cõtra materiā morbi: de quo rigore dr̃ q̃rta affõꝝ affõ. lviij. a causone

habito rigore ſupueniente ſolutio fit. ¶ Secundo notandū circa cōmentū ꝙ frigiditas extremitatum in morbo cronico pōt eſſe mortalis cōtingens ſeu cōtingere potens ꝓpter defectum caloris ⁊ ſuffocatione: ipa tñ ad mentē Galie. nō eſt piculoſa nec ex ſe mortale ſignum cū nō ſit valde irrōale ꝑpt materiā frigidam morbi cronici infrigidari extrema.

Secūdo notandū ꝙ viſcera apoſtemata trahūt ſicut ventoſa: quia ſicut ventoſa trahit a calido ſic etiā trahunt hec ꝓpter vehementem caliditatē ꝙuis etiam trahant ꝓpter vehementiā doloris: vñ hec attractio eſt contra naturam ⁊ vehemenenter nociua nature ⁊c̄.

In oſſe egrotante caro liuida malum

¶ Pñs affō⁹ ꝯtinuatur ad precedentē hoc mō. poſtꝙ ypo. in ꝑcedēti affō docuit ſignificare ꝑ frigiditatē extremitatū in morbiſ acutis: nunc docet ꝓnoſticari in morbo oſſis ꝑ liuidationē carnis: ⁊ vult hanc ꝯclonem ꝙ caro liuida eſt malum ſignū in morbo oſſis. ꝯclō ꝓbatur ſic: illud eſt malum ſignū qđ ſignificat peſſimā putrefactionē oſſis: ſed liuiditas carnis eſt huiuſmodi. ergo illud etiā eſt malum qđ ſignificat ꝯgelationē ⁊ caloris naturalis extinctionē: ſed liuiditas carnis eſt h⁹modi. igitur maiores note ſūt: ⁊ minores in cōmento colliguntur. ꝯclō in littera ſic ponitur caro liuida eſt quid malū in oſſe egrotante. Ad intellectū affōi eſt notanda ꝑmo ꝯcordia que habet̄ in ſnia q̄rta quarti tractatu quarto ca° de ſignis corruptiōis oſſis ibi. Et cū diſcoopericris eam. Secundo ē notanda vtilitas ⁊c̄. eſt eni vtilis ad debite diſcernēdū an pars ſit putrida vehementer vel nō. ¶ 3° notanda eſt ampliatio dicendo ꝑmo ꝙ nō ſolū in oſſe affō⁹ ꝯtinet veritatē ſed ī quolibet ſpermatico mēbro circūdato carne: quia tñ os ꝯtingit maxime fore carne circūdatū: ideo per colorem carnis maxime explicuit ſignificationē in oſſe egrotante: ī oſſe etiā oī ꝯtinet affō⁹ veritatē. Quarto notanđ ad ampliationē ꝙ nō ſolum in egrotante oſſe caro liuida malum eſt: ſed etiā ecōtra in egrotante carne os liuidū malum. in ꝑmo tñ vt notiori ypo. poſuit affōm: plus eni notificatur os ꝑ carnē ꝙ ecōtra cū caro circūdet os magis ſubiecta ſenſibus. ¶ 5° notandū ꝙ affō⁹ ꝯtinet veritatē in oſſe egrotante q̄licūqꝫ morbo: quia ſolutione ꝯtinuitatis aut mala ꝯplexione. Sexto notandū ꝙ ſup malā putrefactionē oſſis ſignificare poſſumus ꝑ multa vt pꝫ per Auic. allegato loco primo per colorē vt loco pñti. ſecūdo per fetorem cū. n. fetor ſignificet putrefactionē vt allegat̄ primo ꝓnoſticoꝝ cap° vltio. nimi⁹ fetor carnis nimiā ſignificabit putrefactionē in oſſe ergo egrotante carnis fetor nimis malus eſt. ¶ 3° ſignificatur ꝑ mollitiē ⁊ duritiē ſi eni impōſito carni ſtilo aut tenta in carne nimia repiatur mollities vt ſtilus libere pertranſeat ꝑ carnē nimia putrefactione denotata malū ꝯprehendimus: ex tali vero mollitie ꝯprehendimus hoc mō putrefactionē: q̇a per putrefactionē diſſoluunt̄ partes carnis. vnde ꝑ extractionē humidi a centro ad circūferentiā diſſoluitur ꝯtinuitas carnis ⁊ apparet caro in ſupfitie humida. ¶ Itē etiā ex mollitie apparente circa os cōprehendimus putrefactionē pāniculi coopientis os ⁊ in ſupfitie oſſis vt cedat aliqualiter os. Itē etiā ex aſpitate oſſis ꝯprehendim⁹ malā ⁊ vehementē fuiſſe putrefactionē que exaſperauerit ⁊ corroſerit oſſis ſuperfitiem. ¶ Itē in oſſe egrotante malum ſignificare poſſumus ex diminuta vel ablata ſenſatione carnis circūſtantis qua ablatōe vel diminutōe ꝯprehenditur putrefactiōꝫ taliter ꝓceſſiſſe vt abſtulerit ſeu remiſerit ſenſationē ⁊ ꝑ oppoſitum bonum in oſſe egrotantis ſignificare poſſumus. ꝑmo per calorem carnis: ſi liuidus eſt notans pñāꝫ ſpūs ⁊ caloris naturalis multi. Itē etiā per debitā tenacitatē carnis debitam etiā oſſis reſiſtentiā ⁊ carnis circūſtantis ſenſationē. ¶ Ad ꝓpoſitum magis veniendo vno ſolo mō ut ē dcm̄: quis colore carnis circūſtantis oſſi egrotanti ſignificare docuit. Itē nota ꝙ ꝙuis ꝓprie liuere ſit rigere: tñ liuedo ſumitur pluries ꝓ colore cineritio tendente in nigꝝ qualis ē pluries color albuminis oui aliqual'r ab igne ſeu fumo defumati: qui color liuidus cāt̄ur ꝑ mortificationē caloris: per liuidū colorem intelligendo viridē ⁊ nigꝝ: qui oēs vt dicet̄ mortificationē denotāt caloris. ¶ Octauo notandū ꝙ liuedo carnis cauſari pōt ab intrinſeco quia ꝓpter corruptionē oſſis aut etiā ꝓpter ꝓprium defectū caloris carnis: pōt etiā cāri ab extrinſeco: quia primo a re colorante talit̄ aut etiam a re ꝯtundente vt ibi mortificato ſanguine ⁊ ſpū color cauſet̄ liuidus aut viridis aut violaceus. Ad ꝓpoſitū maxime hic loquitur ypo: de liuedine cauſata ab extrinſeco ⁊ ſequente oſſis putrefactionē: quā ꝯſequi taliter ꝯprehendere poterimus ꝯp̄henſo ꝑmo ꝙ os egrotabit ꝙ caro apparebat ſana: ꝙuis etiā liuedo carnis ab intrinſeco ⁊ ꝓprio carnis defectu ꝓueniens ſit mala ⁊ magis fouens oſſis egritudinē. ¶ Nono notandū ꝙ talis liuor carnis malus eſt per viā ſigni ⁊ ꝑ viā cāe. ꝑmo ꝑ viam ſigni ſignificans qđ dcm̄ eſt ⁊ in cōmento ponitur ac etiā per viā cāe: quia caro ſic liuida fouꝫ corruptionē oſſis ſicut effectus ꝯſiml' cāe ſuā refouꝫ cām vt ignis ignē ⁊c̄.

Hec ſpecies coloris

Galienus in cōmento preſenti ſoluꝫ verificat affōm: ⁊ dicit ſic. ꝙ ſpetialis color quia liuedo nō indicat paruū piculum in egritudine oſſis: quia ſignificat peſſimam putredinē. ſ. oſſis ⁊ ꝯgelationē carnis circūdantis oſ ⁊ extinctionē caliditatis naturalis.

¶ Dubitatur circa ꝯmentum utrū color liuidus ſignificet peſſimā putrefactionē ⁊c̄. ⁊ per liuidū intelligendo eū qui eſt in via ad nigꝝ. Ad ꝑtem negatiuā arguitur ſic: color niger ſignificat putrefactionē peiorem. ergo ꝯña tenet: pꝫ aſſ^m: quia cū ꝓpter mortificationē caloris ꝯſequet̄ opacatio: color niger maiorē ſignificando opacationē ſignifibit caloris maiorem extinctionē ⁊ putrefactioneꝫ ¶ Secūdo arguitur ſic. Color liuidus ſiḡt putrefactionē: igitur nō ꝯgelationē: aña ponitur in cōmēto ꝯña tenet: quia cū putrefactio fiat a calido: ⁊ ꝯgelatio a frigido 4° methauroꝝ: color liuidus ſigna

putrefactionē nō significabit ꝯgelationē. ¶ Tertio
sic color liuidus significat putrefactionē: ergo calo
ris naturalis intensionē: añs iam est dcm̄: tenet ꝯña
quia in putrefactione est extraneatio caloris per in
tensionē. Ad oppositū est in cōmento Galie. Pro
dubio notandū ꝙ per pessimā putrefactionē: primo
possumus intelligere putredinē qua nulla est peior
nec esse potest. Secūdo intelligere possumus ꝑ pu
tredinē pessimā que oī salubri putredine est peior ⁊
qua nulla est peior nec esse pōt que nō sit sub sua la
titudine ⁊ denominatione. ¶ Secūdo notādū ꝙ cō
gelatio pōt sumi multis modis: vno mō pro q̄cūqꝫ
hūidi ingrossatione siue a calido siue a frigido ꝛc̄.
Et isto modo coagulatio aliqñ appellatur ꝯgellatio
¶ Scd̄o modo sumitur ꝯgellatio ꝓ adunatione seu in
grossatione vel inspissatione facta a frigido positiio
qualiter notificatur ꝓprie 4° methauroꝝ. Ter°
notandū ꝙ extinctio caloris naturalis sūpta ꝓprie ē
remissio gradualis caliditatis: aut remissio natura
litatis caloris. ¶ Istis premissis prima cōclusio sit
hec. Color liuidus nō significat pessimā putrefactio
nē modo ꝓmo: pꝫ ꝯclo per argm̄ primū: ⁊ ꝓbatur
sic: quacūqꝫ putrefactione data dari pōt peior: ꝯña
tenet: pꝫ assūptum: quia sit per te a putrefacto pessi
ma qua nō pōt dari peior: arguo sic. a putrefactio
cāta est cū finita ꝓportione potentie putrefacientis
ad rem putrescibilē. ergo a nō fuit tāta putrefactiō
quia nō possit dari maior: añs est notum: tenet cō
sequētia quia cū certa ꝓportione ꝛc̄. ergo cū maio
ri potuit esse putrefactio maior. arguo ꝯñam: quia
si ꝛc̄. ergo cū resistentia poterit remitti maior erit
ꝓportiō ad resistentiā: g° a cū maiori ꝓportione ꝛc̄
eiusdem potentie maior ꝓducatur effectus: illa non
fuit putrefactio qua nō possit dari maior quod fuit
intentum. Secūda ꝯclusio est hec. color liuidus
cōditionatus vt est notatum pessimā modo scd̄o pu
trefactionē ostendit: pꝫ ꝯclo: putrefactione ostensa
ꝑ colorem liuidū: vt est dcm̄ nō putrefactio maior
que nō sit sue denominationis ꝛc̄. pꝫ assūptum: q̄a
si datur putrefactio ostensa per nigredinē ip̄a conti
net in latitudine ⁊ denominatione illius. ¶ Tertia
ꝯclo est hec. color liuidus significando putrefactio
nē nō significat uerā cōgellationē necessario pꝫ ꝓpō
ꝑ secundū argumentū ante oppositū. Quarta cō
clusio est hec. color liuidus significando mortifica
tionē caloris significare pōt verā cōgellationē. con
clusio aī sic: per verā congellationē mortificat̄ no
tabile calidū. ergo ꝛc̄. ꝯña tenet cū vera cōgellatō
fiat a frigido. ¶ Quinta cōclusio est hec. color liui
dus significando putrefactionē pōt sequi verā con
gellationē: pꝫ cōclusio quia ad caliditatē putrefaciē
tem sequi pōt coadunatio ⁊ ingrossatio hūidi que
dici pōt quedā cōgellatio facta cū mortificatione ca
loris naturalis. Ultima cōclusio est hec. color li
uidus sequi pōt extinctionē caloris intensiuam seu
extinctionē caloris in sua naturalitate: ꝓpō pꝫ ꝙm
ad partē primā sic: color liuidus sequitur pessimaꝫ
putrefactionē. ergo sequi pōt intensiuā extinctionē
añs positum est: tenet cōsequentia: quia ad vehem̄
tem putrefactionē euanescēte parte subtili colerica
cōsequitur intensissima extinctio: q̄tum ad aliā ptē
cōclusio est notissima: quibus cōclusis pꝫ intellect⁹
obiectoꝝ: naꝫ quid sit dicendū ad primū ⁊ 2m dcm̄

est. Ad tertiū etiā rn̄dendū declinando cōsequētiaꝫ

[I]n uomitu singultus et oculi rubei malum

¶ Pn̄s affo. ad 2m ꝯtinuatur sic. p⁹ꝙ
ypocr. docuit ꝓnosticari ⁊ significare
in morbo ossis ꝑ liuiditatē carnis. Nunc docet pro
nosticari in vomitu seu significare. ⁊ vult ypo. cō
clusionē istam: singultus ⁊ oculi rubei sūt malum in
vomitu. ꝯclo ꝓbatur sic: illa sunt mala seu maluꝫ
que significant apā esse in cerebro vel in stō: sꝫ sin
gultus ⁊ oculi rubei ꝛc̄. significant ꝛc̄. ergo maior
nota est: pꝫ minor in cōmento: ꝯclo in littera ponit̄
¶ Singultus ⁊ oculi rubei sunt sup̄ quid malū in vo
mitu. Ad intellectū affo. p̄sentis est notanda con
cordia que habet̄ iꝫa tertij. tractatu 5° ca° de singul
tu in fine in pte ꝓma in lib° affoꝝ dī. ¶ Secūdo ē
notanda vtilitas. est. n. vtilis pn̄s affo. ad signifi
candū ⁊ ꝯprehendendū apā esse in stō aut cerebro.
Tertio est notanda ampliatio ꝯdo affōm verifi
cari in vtroqꝫ sexu oī ꝯplexiōe ⁊ etatate. ¶ 4° ex
p̄habitis memorandū vomitū esse motū quo stōus
expellit rem in ip̄o existentē. Subuersio vero est
mot⁹ quo stōus nititur expellere ⁊ nō expellit. nau
sea vero est appetitus ⁊ inclinatio ad hos mot⁹ sto
maci exequendos. Notandū quinto singultum
esse motum stōi ꝯtractiuum factū multis cāis: vt 5°
h⁹: ideo est sicut spasmus: sicut. n. in spasmo nō ꝓ
portiōato ad materiā fit ꝯtractio ꝓpter fugaꝫ a re
nocente ⁊ conatum pluries ad ip̄am abiciendā: sic
conante stō rem nociuā expellere: aut fugiente rem
nociuā ꝯtrahitur stōus ⁊ singultum facit. ¶ Notā
dū sexto ꝙ sicut in vomitu singultus est malus: ita
in singultu vomitus est bonus: per vomitū. n. ex
pulsa materia cessat singultus: vt pꝫ per Auic. loco
allegato. Notandū septimo ꝙ rubedo oculoruꝫ
aliqñ cāur a cā extrinseca vt ꝓpter splēdorē nimiū
aut pcussionē vel sile de quo rubore nō intelligitur
in pn̄ti. Cātur aliqñ a cā intrinseca: ⁊ hoc vel ꝓpter
ꝓprium nocumentū oculoꝝ: vel ꝓpter nocumentū
eis a cerebro aut stō cōicatum: existente. n. calido
apāte in stō aut cerebro calidi eleuantur vapores
ad oculos oculoꝝ sanguinē inflāmantes: vnde rube
do oculoꝝ cāur: de quo rubore p̄cise intelligitur in
pn̄ti. Sūt ergo ista mala per viā signi.

S ingultus fit

Gali. ꝯmentando affo. duo facit. ꝓ
mo cōmentatur hanc partem singultus
Scd̄o hanc partē oculi rubei: scd̄a ibi.
Rubor aūt oculoꝝ. de primo dicit singultū esse stō
sicut spasmū neruo ꝓuenientē ab humoribus noci
uis aliqñ nocentibus toti stō: aliqñ soli ori stōi: ⁊ iō
supueniente uomitu necesse est stati quiescere singul
tū: ⁊ si nō quiescit statim significatur apā esse in fun
damento neruoꝝ: quia in cerebro vel stō. De secū
da dicit ruborem oculoꝝ significare vtrūqꝫ. s. apā
cerebri ac etiam stōi ꝛc̄.

¶ Ad intellectum affori︢smi dubitatur
vtꝝ in vomitu singultus ꝛc̄. Negatiue arguitur sic
Uomitus ⁊ singultus ꝯiungi nō possunt. ergo ꝛc̄.

ꝯña nota quia affo. supponit eoꝝ ꝯiunctionē añs pȝ quia expulsio alic⁹ a stō p vomitum nō ꝯiungitur motui stōi sine expulsione: quia etiā motus fortis ī vomitu nō ꝯiungitur motui debili in singultu:

¶ Ad oppositū est ypo. in affo. Pro dubio rñdendū ꝙ vomitus ⁊ singultus sic coiungi possūt ꝙ post uomitum erit singultus post quē erit vomitus. nam ī singultiente stō possibile est post singultū stōm expellere facere vomitum. Item est possibile saltē quo ad imaginationē simul ⁊ sel' esse vomitū ⁊ singultum respcū distinctaꝝ materieꝝ. ¶ Ad rōeȝ añ oppositū dico ꝙ motus fortis ⁊ debilis motus etiā expulsiuus ⁊ sine expulsione respcū distinctaꝝ coniungi possūt: appellatur aūt vomitus motus fortis iȝ⁴ tertij allegato ca° quia in ipo vomitu potentia stōi fortis est supra materiā que expellitur: ⁊ in singultu potentia nō est fortis supra materiā tn̄: ⁊ iō singultit stōus ⁊ nō expellit. Notandū ꝙ lȝ mul tis ex cāis ⁊ multoꝝ ꝯpassione mēbroꝝ singultus accidere possit vt patet allegato loco: dearticulatur tn̄ ad significandū qd̄ positū est in cōmento p rubo rem oculoꝝ. nam p remanentiā singultus soliti qui escere p vomitū ꝯprehenditur cām esse fixam: ⁊ p ruborem oculoꝝ cōprehenditur cām esse fixam in cerebro vel in stō cum aliis limitationibus spatium cerebri ⁊ stōi positis in locis pticularibus ⁊c̄.

n sudore rigor malum

¶ Pn̄s affo. sic ꝯtinuatur ad precedentē. postꝙ ypo. ī pcedēti affo. fecit qd̄ ē dcm̄: nunc docet significare ī sudore p superuenium aut rigoris apparentiā. Et vult ypo ꝯclōem istā. Rigor apparens in sudore est malus. ꝯclo pbatur sic: illud est malū qd̄ significat naturā esse territā in ꝯplendo crisim: sed rigor apparens ī sudore significat naturā esse territam. ergo. maior nota est: patebit per ꝯmentum minor: ꝯclusio sic in lr̄a ponitur. Rigor sup. apparens in sudore est qd malum. Ad intellectū affo. pmo est notanda concordia que sumitur i7° cōtinentis 2° ca°. de sudore habet scd̄a quarti ca° de signis sūptis ex sudore. ¶ Scd̄o est notanda vtilitas ad recte significandū in cretico sudore. Tertio est notāda ampliatō dicendo ipm verificari in vtroqȝ sexu oī etate ⁊ complexione. ¶ Notandū q̄rto ꝙ hic loquitur de sudore cretico. Notandū quinto ꝙ rigor aliqn̄ sumit p frigore ꝯsequente retractionē caloris pꝑter sper sionē colerice materie supra membra sensibilia cuȝ qua ꝯtractione est motus mēbroꝝ ꝯcussiuus: sumit aliqn̄ p quocūqȝ frigore: aut etiā ipo quo secūdo° sumitur in pposito. ¶ Notandū sexto ꝙ talis rigor est malus per viā signi: significat. n. naturam esse ipotentem ad ꝯplendā crisim ⁊ succūbentē materie morbi: ⁊ iō cum tēptet facere crisim p sudoreȝ pcipiens nocumentū materie terret ⁊ retrahit calorē

A libi dixit

Gali. ꝯmētat affo. sic dicēs ypo. dixisse alibi ꝙ accidēiia crisis nō facietia crisim sunt signum male crisis aut mortis: quia natura terret in his ꝯprehendendis: fugiendo g° morbū rigor cātur malus in sudore.

¶ Dubitatur: utrum rigor sit malus in sudore ꝙ nō. ar̄ sic: ante sudorem ⁊ post rigor est bonus. ergo etiā in sudore: ꝯña tenet p sile: añs q̄tum ad primā partē colligitur 4° affoꝝ affo. lviij ⁊ meli⁹ in cōmento illius affo. a causone habito sudore ⁊c̄ Quantum ad aliā ptem pȝ añs scd̄a quarti allegato ca°. Ad oppoᵐ est ypo. in affo. Pro dubio teneatur ꝯclo affo. vt dictum est. ¶ Ad roneȝ ante oppoᵐ rñdendū cōcedendo añs. nam aliqn̄ in causone materie cretice expellitur ad extra venas ad mēbra sensibilia que facit rigorem vt pluries vidi in expientia ad quē cito ꝯsequitur sudor. Itē etiā rigor veniens post ꝯpletum sudorē creticū est bonus sumendo rigorē modo scd̄o significat. n. cōplet am exalationē vapoꝝ calidoꝝ ⁊ appellatur tal' rigor in vulgari quedā retentia.

n mania dissinteria aut ydrops aut extasis bonum

¶ Affo. pn̄s ad precedentē ꝯtinuatur hoc mō. postꝙ ypo. in precedenti affo. fecit qd̄ est dcm̄. nunc docet significare in mania. ⁊ uult ꝯclonem istā: ꝙ dissinteria aut ydrops aut intēsio manie est bonū. ꝯclusio pbatur sic: illud est bonū qd̄ significat curam manie: sed dissenteria ⁊c̄. ē huiusmōi: ergo maior nota est minor patebit: ꝯclo sic in littera ponitur: dissinteria aut ydrops aut itēsio manie est quid bonū in mania Ad intellectum affo. pmo est notanda cōcordia que habet q̄tū ad partē pmā pma tertij ca° de mania. Quantum ad scd̄am partē de intensione pōt colligi quinto h⁹ cōmento sexto. ¶ Scd̄o est notanda vtilitas dicendo affo. esse vtilē in significando ⁊ ostendendo maniaȝ salutiferā. Tertio est notanda ampliatio dicēdo affo. verificari in vtroqȝ sexu in oī etate ⁊ cōplexione: nō solum in mania: imo ⁊ in aliis cerebri passionibus. ¶ Quarto ex pbabitis memoranduȝ quid sit mania aut dissinteria p ydropem aūt intelligit ypo. nō solum veꝝ ydropem: sed quēcūqȝ tumorem ventris: dato ꝙ nō pueniat pꝑter epatis passionē intelligit etiā p ydropem tumorem cruriū vel pedū Quinto notandū ꝙ ydrops aut dissinteria ⁊c̄. quia significat diuersionē materie a cerebro ad inferiora mēbra ⁊c̄. iō sunt quid bonū in mania. ¶ Notandū sexto vt euiteē dubiū ꝙ q̄uis intensio morbi de se sit mala tn̄ vehemens intensio morbi cū cōstantia virtutis maxime post signa digestiōis est bona p q̄to significat naturā nō esse territam ⁊ pigrā: imo acutā excitatā ⁊ conantē ꝯtra materiam morbi: ⁊ iō hoc est bonum significans salutē citam manie: quia natura nō sustinet morbū magnū tpe longo: vt colligitur 5° h⁹ cōmento sexto. ⁊ nō solum intensio talis in mania est bona imo etiam in morbis aliis.

D issenteria et

Galic. ꝯmētando affo. duo facit pmo ꝯmentatur affo. preter hanc partē extasis. Scd̄o illā partē verificat ⁊ cōmentatur. scd̄a ibi. Sed tn̄ extasis intendit. De pma dicit dissinteriam ⁊ ydropem posse significare salutē manie significādo res nociuas mutari a capite

ad inferius sed difficile ⁊ longe a veritate vr̄ exta
sim significare salutē manie cuꝫ sit rōnabilius ipaꝫ
ostendere augmentū q̄ꝫ sanitatē. ¶ De scđa dicit
q ipe intelligit p extasim ꝯtinuitatē ⁊ manie forti
tudinē: nam dicit se vidisse quendā maniosū habu-
isse in primis paruā maniā que postea augmentata
fuit cā salutis ⁊ rediens Galie⁹ ad se quia sol⁹ spe-
culans inuestigauit fortitudinē motus materie ma-
nie fuisse cām salutis sicut in acutis morbis acciden
tia fortia supuenientia sunt cā bone crisis.

In egritudine diuturna absti nentia et egestiones coleri ce malum

Pn̄s affo ꝯtinuatur sic ad precedentē. postq̄ ypo
in precedēti affo. fecit qđ est dcm̄: nūc docet ꝓnosti
cari in morbo cronico. ⁊ vult ypo. ꝯclonem istam
ꝓstratio appetitus ⁊ colerice egestiones male sunt
in morbo cronico. ꝯclusio ꝓbatur sic. illa sunt ma
la que significant debilitatē appetitiue virtutis ⁊ in
flāmationē substantifice hūiditatis mēbroꝝ: sed ꝓ
stratio appetitus ⁊ colerice egōnes sunt huiusmodi
ergo ⁊c̄. maior est nota: patebit minor in notandis
ꝯclo sic in littera ponitur. ꝓstratio appetitus: cole
rice egōnes sunt male in egritudine cronica ⁊c̄.
¶ Ad intellectū affo. pmo notanda est ꝯcordia que
habet q̄ꝫtum ad illud quod ponitur de abstinentia
secunda quarti tractatu pmo capitulo de signis sū
ptis ex appetitu ⁊ siti ⁊ spetialit̄ in lōga dissinteria
sexto affoꝝ affo. 3°. Secūdo est notanda vtili-
tas: est. n. presens affo. vtilis q̄ꝫtum ad significan
dū in morbo cronico. ¶ Tertio notanda est amplia
tio dicendo nō solum verificari affo. in morbo v-
no cronico imo in oī. etiā in vtroqꝫ sexu oī etate ⁊
ꝯplōne. Notandū sexto q ꝓstratio appetitus in
morbo cronico est multū mala: cū. n. morbus cro-
nicus egeat ꝓpter sui longitudinē sustentatione uir
tutis si sit ꝓstratio virtutis timor est de morte. uñ
in morbo cronico cū soleat intendi appetitus ꝓpter
resolutionē aut p̄ntiā humoꝝ frigidoꝝ i stō si ꝓster
natur appetitus est malū signū per appetitū intelli-
gendo famē p̄ntem: sicut ꝓstratio appetitus ad po
tū: seu nō sitire est malū signū in febre acuta notās
debilitatē appetitiue virtutis: vt pꝫ scđa quarti.
¶ Notandū quinto q p colericas egōnes: intelligit
egōnes de colera rubea vel nigra viridi vel eru-
ginosa: vt pꝫ p Gali. in ꝯmento: ⁊ credo q he de
beant esse vnctuose que egōnes q̄ꝫuis nō appareat
forte merito materie morbi crōici: ꝓpter tn̄ nimiā
putrefactionē caliditatis p̄ter naturā apparent he e
gestiones ⁊ apparet vnctuositas ꝓpter inflāmatas
substantiales humiditates.

Abstinentia sola

Galie. cōmentando dcm̄ affo. duo
facit. pmo exponit hanc partē abstinē
tia ⁊c̄. scđo hanc ptē egōnes colerice.
secūda ibi: colericas dixit. ¶ De pma dicit solam
abstinentiam esse malā in morbo cronico cum eua-
dentibus. i. cū extra per morbū cronicū ꝓcedentib⁹
sit solitum intendi appetitū ꝓpter cām dictā que ab
stinentia peior est si ꝯsequatur colerice egōnes.

¶ De secūda dicit ypo. intellexisse colericas egōes
illas: que sunt de genere colere rubee viridis vel
eruginose significantes substantificā humiditatem
incensam a calore febris.

Ex multa potione rigor et de sipientia malum

Cōclusio affo. est ista. Rigor ⁊ desi
pientia ꝓuenientes ex multa potatione
vini sunt mali. ꝯclo ꝓbatur sic. illa sunt mala que
significant suffocationē caloris naturalis ⁊ vehemē
tem cerebri lesionē: sed rigor est huiusmodi ⁊ desi
pientia ex multa potatione ⁊c̄. ergo maior est no
ta: minor statim patebit. ¶ Ad intellectū affo. pmo
est notanda cōcordia que habet in snia in generali
s. q ex multo vino frigido veniunt passiones scđo
de accidenti ⁊ morbo ca° 3° ibi scđa cā frigidi mor
bi. Secūdo est notanda vtilitas: ꝯprehenditur
eni p hūc affo: q potatio ⁊ ebrietas est mala. ¶ 3°
notet ampliatio dicēdo affo. uerificari in vtroqꝫ se
xu oī etate ⁊ ꝯplōe. Quarto notandū notant esse
dcm̄ multa: quia si potatio sit pauca posset rigor ꝓ
uenisse vel ꝓpter dissolutionē colericaꝝ materieꝝ
a vino vel ꝓpter acuitatē vini ⁊ potentiā. si autēꝫ
potatio sit multa ꝓbabile est q ꝓpter suffocationē
caloris ꝓueniat naturalis. ¶ Quinto notandū q p
rigorem intelligit quēcūqꝫ extremoꝝ vehementeꝫ
infrigidationē: q̄ꝫuis. n. vinū sit potentia calidū nō
actuatum: tn̄ sufficienter ⁊ multe q̄ꝫtitatis existens
suffocando calidū naturale ⁊ ꝓhibendo ei⁹ dispositi
onē ⁊ transitum ad mēbra hūc rigorē cāt. Sexto
notandū q per desipientiā intelligit corruptionum
opationū interioꝝ: que corruptio est quedā ebrie-
tas que etiā corruptio pseuerat.

Nulli dubium

Gali. cōmentando affo. duo facit.
pmo ꝯmentatur hanc partem ex multa
potatione ⁊ desipientia. scđo hanc ptē
rigorem. scđa ibi. Rigor tn̄. ¶ De pma dicit nul
li esse dubium ypo. intellexisse p multā potationem
multū vinū bibitū ad quam potationē sequitur de
sipientia repleto capite sanguine ⁊ ventositatib⁹ ca
lidis: iō corpus ad tactuꝫ inuenitur calidū sup. hoc
est sm plim. replet̄ aūt caput sanguine ꝓpter calidi
tatē capitis a vino factā trahere ad se sanguinem:
aut replet̄ caput sanguine ꝓpter extensionē ⁊ rare-
factionē sanguinis a calido factā. De scđa dicit
rigorem raro ꝯtingere iuuenibus sed senibus sic q°
rū caliditas est ꝯgelata quia sup. remissa r̄spectu ca
liditatis iuuenū ⁊ est extincta ⁊ sic supata nimio vi
no sup. apparente rigore sicut solet flāma ignis mul
tis lignis appositis extingui: ⁊ lucerna multo oleo
apposito.

Ex apostēatis intus ruptura uomitus dissolutio et defec tio animi fit

¶ Nūc ypo. ponit quedā signa significantia ruptu
ra apātis stōi ⁊ vult ꝯclusionē istā q vomitus ⁊ de
fectus virtutis ꝯsequunt̄ rupturā apātis stōi intus.

pclusio pbatur sic. illa sequunt̄ rc. que fiunt cont̄ te stō expellere nociuam materiā. sed ita est q̄ ista ptingunt stō. ergo. maior nota minor patebit.

Ad intellectū affo. pmo est notanda pcordia que habet q̄tum ad partē primā iȝª tertij tractatu quarto caº pmo. de apostematibus calidis stōi q̄tū vero ad secūdā habet̄ scōa pmi doc. scōa caº vltimo de cāis debilitatis rc. ibi. Ex sūma caȝ rc. colligitur etiā pcordia iȝº cōtinentis. caº 3º. Secūdo ē notanda vtilitas: est. n. vtilis ad debite cōprehendē dū apā stōi intrinsecus fore ruptum. Tertio notanda est ampliatio: apliando cōiter affo. vtriq̄ sexui oī etati r pplōni. Quarto notandū q̄ apā pōt esse in cerebro r mēbris spūalibus: vt pulmōe pleura dyafragmāte r corde rc. pōt etiā esse in naturalibus seu nutritiuis vt in stō epate r intestinis pōt etiā esse in mēbris generatiuis: ypo. tñ soliº apostematis stōi fecit mentōȝ: vt tangitur in pmento. Quinto notandū q̄ per tale apā intelligit q̄lecūq̄ apā maxime tñ sanguineū apā stōi ad cº rupturā ppter maiorem spūum euanescentiā maior sequitur virtutis defectus. Notandum sexto q̄ affo. ptinet vitatē siue hec ruptura sit facta a natura siue per artē. Notandū septio notāter esse dcm intus: quia q̄uis ad rupturā interiorem vel exteriorem sequatur defectus virtutis ad exteriorez tñ nō psequitur vomitus necessario vt dicet. Notandū octauo q̄ notant̄ sequit̄ vomitus: q̄a trāseūte materia apātis ad cōcauitatē stōi: irritatur stōº ad expellendū r cāt vomitum maxīe apāte existente v̄sus os stōi: quia existente versus partē inferiorez psequet̄ secessus r nō necessario vomitus. Notādū nono: q̄ etiā sequitur defectus virtutis eo q̄ rupto tali apāte euanescūt multi spūs r resoluuntur r maxime si apā est magnuȝ. Notandū decimo q̄ signoȝ significantiū rupturā apātis siue apatum intrinsecā quedā sunt cōīa vt defectus virtutis seu debilitas diuersitas in pulsu r plura enumerata secūda pmi caº de signis apatum. Ad ppositū tetigit ypo. vnū signū satis pprium vt vomitū r unū cōe: quia debilitatem virtutis cōe est enī oī euacuationi debilitare virtutē. quinto affoȝ cōmento lxxvi. in fluxu muliebri rc.

Quod intus

Gali. cōmentando affo. pcedit sic. pmo exponit hanc partē. ex apātis intºruptura. scōo exponit hanc partē: de fectio āt. scōa ibi. Oēm aūt rupturā. De pma dicit hoc dcm ypo. importare stōm: quia vomitus sequitur rupturā apātis stōi: sed rupturā apātis pectoris vel pulmonis nō sequitur vomitus sed tussis et aliq̄ñ suffocatio: rupturā etiā apātis intestinoȝ seq̄t egestio saniei. Deinde cū dicit oēm aūt rupturā facit qd̄ dictum est dicens oēm rupturā defectio aī cōmittatur exeunte calore naturali sicut monstrauit alibi Galienus rc.

Circa afforismum dubitatur: utrum cōtineat veritatē. negatiue aī sic: apā stōi pōt rumpi interius versus pileron seu uersus fundū stōi: gº nō necessario sequitur vomitus rc. añs est notum tȝ pña: quia ipo rupto taliter virtus expulsiua ipȝ expellit p inferiº r nō per supius faciendo vomitū. Secūdo aī sic. possibile est tale apā esse paruum ergo nō necessario sequitur defectio aī. ergo rc. añs est notū: tenet cōsequentia: quia ad ruptionem apātis parui nō sequitur defectus virtutis. Preta aī sic. caliditas naturalis nō cōtinet̄ in apāte. ergo nō necessario rupto apāte exit caliditas naturalē añs pȝ quia caliditas naturalis vt spūs ptinet̄ in arteriis aut in locis corpis naturalibus. Ad oppoᵐ ē ypo in affo. r Gali. in cōmento. Pro dubio pmittendū ypo. loqui de apāte notabili stōi rūpēdo ad intrinseca. quo posito teneat̄ affo. p conclōne. Respondendū ad obiecta: quia supposito q̄ rumpatur apā circa fundū stōi uomitus tñ psequet̄ insurgēte virtute stōi expulsiua ad sibi nociua expellendum supposito etiā q̄ expellat eius virtus expulsiua per inferiora materiā. Ad secūdū punctū respondendū dōo ypo. loqui maxime de notabili stōi apāte

Ad tertiā rōȝ negandū est añs cū sua pña dicēdo caliditatē naturalē nō solum in arterijs aut in locis naturalibus corporis esse ptentā imo plerūq̄ subaȝ spumosam saniei ptingit esse mixtā: vnde euacuando saniez caliditas euanescit naturalis: r eo ampliº rupto apāte interiori quo intrinsecus plus caliditatis naturalis ptinet̄: est etiā pña neganda: quia dato q̄ caliditas naturalis intrinsecus nō cōtineat̄ rupto tñ apāte possūt euanescere spūs r caliditas naturalis a porositatibus r locis naturalibus spūum.

Secundo dubitatur utrum ad rupturā apātis pectoris vel pulmonis vomitus psequatur. Affirmatiue aī sic. materia apātis rupti ad stōm poterit deuenire: gº poterit cāri vomitus: pña satis apparens: añs pȝ cū materia pectoris euacuari possit per vias vrine: vt colligitur deci aq̄rta tertij. Secūdo sic stōº pōt compati pectori r pulmoni: igit̄ pña tenet p tanto: quia cōpatiente stō insurgere poterit ad nociua expellendo cāndo vomitum: añs satis est notum saltē ppter generalē mēbroȝ ad inuicem colligantiā. Ad oppoᵐ est Gali. in cōmento Pro dubio dicēdū q̄ apā pectoris vel pulmonis ruptum accidentaliter r ptingenter poterit sequi vomitus. hanc pclōȝ pbant obiecta ante oppositū adducta. Scōa pclō est hec p se ad talē rupturā nō psequitur vomitus sed tussis rc. pȝ ppō ppter mēbȝ in quo ruptum est apā nō esse stōm r ppter māȝ nō effundi nisi cum magna difficultate ad stōm: q̄ vero psequatur tussis notum est transeunte materia ad pectus insurgit virtus pectoris ad expellēdū r iō tussit aliq̄ñ etiā psequitur suffocatio effusa māa ad canā pulmonis r loca suffocati. Consilr̄ de ruptura apatum intestinoȝ. Notandū vltimo Gali. intelligere de omni apāte intrinseco rupto notabiliter magno siue extrinseco ad quē defectus virtutis psequitur ppter cām positam in cōmento.

In sanguinis fluxu desipiētia aut spasmus malum

Pñs affo. ptinuatur ad pcedētē hoc modo. postq̄ ypo. fecit qd̄ dictum est. nunc docet significare in fluxu sanguinis p quedam

accidentia ⁊ vult ꝯclusionē istam. desipientia aut
spasmus apparens in fluxu sanguinis est malū sigᵐ
ꝯclusio ꝓbatur sic. Illud est malū signū qđ̄ signifi-
cat defectū virtutis: sed desipientia aut spasmꝰ ap
parens in fluxu sanguinis est huiusmodi. ergo ⁊c̄.
maior nota est: minor patebit cū desipiētia aut spas
mus significet disturbationē virtutis ãĩalis: ꝯclō sic
in littera ponitur. desipientia aut spasmus sup. ap
parens in fluxu sanguinis est malū sup. signū. ¶ Ad
intellectū affo. pmo est notanda cōcordia que habe
tur ad primā partē de desipientia q̄rta quarti tra-
ctatu secūdo caº de fluxu sanguinis ⁊ retentione eiꝰ
in fine ibi. Et scias ꝙ oīs. Quantū ad scđam partē
de spasmo habet̄ scđa tertij caº de spasmo ⁊ quito
affōꝝ affo. 3º. Sanguine multo fluente spasmus in
natꝰ ⁊c̄. ¶ Scđo est notanda vtilitas est. n. vtilis
affo. ad ꝓnosticandū in fluxu sanguinis ut est euidēs

Tertio est notanda āpliatio dicēdo ꝙ affo. ꝯtinꝫ
veritatem in oī sexu etate ⁊ ꝯplōne: ꝯtinet etiā ve
ritatē in oī euacuatione siue sanguinis siue hūoris si
ue alterius p quācūqꝫ ptē fiat: quia tn̄ ad sanguinis
exitum vt hūoris maxīe spirituosi quo etiā calitas
naturalis refouet̄ magna corpi debilitas ꝯsequitur
iō in fluxu sanguinis pn̄tē ꝓtulit affo: ¶ Notandū
etiā ad ampliationē affo. affo. intelligi de fluxu san
guinis scđo a quacūqꝫ cā interiori vel exteriori.
Notandū q̄nto ꝙ per desipientiā ītelligere possumꝰ
nō solū vnū defcm̄ v̄tutis iudicatiue interioris imo
ablationē corruptionē vel diminutionē opationum
ac etiā cuiuscūqꝫ virtutis interioris defectū. ¶ No
tandū sexto ꝙ spasmus de quo intelligitur in pn̄ti ē
spasmus de inanitiōe: vt etiā colligi pōt q̄nto affoꝝ
cōmento tertio. Septīo notandū ꝙ hec nota dis
iunctionis aut intelligenda est copulatiue maxīe vt
denotet̄ maximū malū in fluxu sanguinis ⁊ mors.
¶ Octauo notandū ꝙ desipientia est malū signum
notando defectū virtutis: spasmus ē malū signum
⁊ cā. pmo malū signū nimiā inanitionē denotando:
mala etiā cā q̄a motꝰ p̄ternaturā mēbroꝝ neruosoꝝ
⁊ cā vehementis lesionis ⁊ debilitatis ⁊c̄.

Iste affo. magnam
Hali. cōmentando affo. ꝓcedit sic.
pmo exponit hanc partē: desipientia ⁊
verificat. scđo hanc ptē. aut spasmus
scđa ibi. Itē spasmus solus. ¶ De pma dicit hūc af
fo. nobis largiri magnā auctoritatē: ⁊ sic sup. esse
valde vtilē. nam alienatio q̄ sup. intelligitur p de
sipientiā sequit̄ inanitionē sicut ante dixit Hali. de
tremore manuū ⁊ pedū ꝓcedente ꝓpter defectū mo
tiue virtutis: ꝓpter quā eandē rōem quia inanitio
nē disturbantur motus cerebri. i. opatōnes cerebri
⁊ sup. cāntur alienationes ⁊ desipientie. Dicit
scđo ꝙ ipā desipientia nō est fortis in significando
malū sed iuncta spasmo est incurabilis ⁊ sequēs flu
xū sanguinis est mala sola existens: iuncta spasmo
vero est peior. ¶ Dicit vltimo ꝙ spasmus solus
de inanitione malus est ⁊ mortalis qui sup. sequit̄
fluxū sanguinis: sed alienatō sine spasmo nō est tm̄
periculosa.

Circa affoꝛismum dubitatur utrum
desipientia in fluxu sanguinis sit mala. ¶ Negatiue
ar̄ sic. desipientia pōt eē cretica. igitur nō est neces
sario mala añs pꝫ aspicienti signa cretica añs pꝫ ēt
deriuata materia versus caput tꝫ ꝯñā q̄a signa cre
tica sequentia digōeꝫ materie sunt bona ⁊ nō mala
¶ Ad oppoᵐ est affōꝰ pro dubio rn̄dendū dicēdo
ꝙ talis desipientia mala est sequēs multā sanguinis
euacuatiōꝫ: ꝓpō ar̄ sic. hec talis significat vehemē
tē d̄fectū virtutis. ergo. ꝯñā est nota: añs pꝫ: quia
virtus cerebri vt opetur req̇rat multā q̄titatē spi-
rituū ⁊ spūs depdātur seu euacuent̄ ꝓpter multam
sanguinis euacuatiōꝫ: iō alienatio ꝯsequit̄ ⁊ desipi
entia: ⁊ maxīe ꝯtinet hoc veritatē nō ꝯstante: imo
virtute apparente multū debili qđ̄ p pulsū ꝯprehē
di poterit. Itē etiā nō p̄cedentibus signis ꝯplete di
gestiōis. Ad oppoᵐ rn̄dendū ꝙ desipientia de q̄
sanguis nō seq̇tur multū fluxū nec est cū magna debi
litate virtutis: quō spasmus de inanitione ꝯsequat̄
ad euacuatiōꝫ tactū est scđo hꝰ: iō nō repetat̄ nunc

¶ Ultimo dubitatur utrum spasmus
īportet maiorē defectū desipientia. Affirmatiue in
ꝯmento est Hali. negatiue ar̄ sic. si desipiētia īpor
taret minorē defectū. ergo qn̄cūqꝫ spasmus de ina
nitione sequat̄ euacuatiōꝫ: desipiētia etiā sequetur
añs est falsū ad expientiā: ꝯñā tenet quia maiorem
defectū p̄cedit defectus minor. Pro dubio p̄mit
tendū: qđ̄ in ꝯmento ponitur ⁊ tenendū ¶ Notandū
tn̄ ꝙ desipientia ꝯsequitur ad fluxū sanguinis maxi
me partiū supioꝝ vt nariū ⁊c̄. quo maxīe debilitat̄
virtutes cerebri ⁊ maxīe ꝯtingit desipientia in ha
bētibus cerebra debilia: si tn̄ sequatur desipientia
spasmū sicut est possibile nō incōueniens est ipām eē
cū maiori defectu virtutis de ipā tn̄ loquitur Halie
vt est dictum ⁊c̄.

In ylcon uomitus singultus
et spasmus et desipientia ma
lum

ypo. nunc docet significare in yliaca passione p
apparentiā quorūdā accidentiū. ⁊ vult ypo. ꝯclōeꝫ
istā. Singultus vomitus spasmus desipientia mali
sunt apparentes in yliaca passione. ꝯclō ꝓbatur sic.
Illa sunt mala in yliaca passione que significant yli
acā passiōꝫ ultimā ⁊ vehementē defectū virtutis.
sed uomitus singultus ⁊c̄. sunt huiusmōi. ergo ⁊c̄
maior est nota: statim minor patebit. ¶ Ad intelle
ctū affo. pmo notāda est ꝯcordia que habet̄ 16ª ter
tij tractatu q̄rto caº de yleos circa finē. ibi inq̇t ypo
cū acciderit in colica ⁊c̄. 2º est notāda vtilitas.
est. n. vtilis pn̄s affo. ad ꝯprehendendū yliacā pas
sionē mortalē. ¶ 3º est notāda āpliatio dicendo af
fo. nō solū verificari in passione yliaca imo ⁊ in co
lica ꝓpt̄ ꝯsimilē cām ei que ponitur p verificando
affo. Notandū q̄rto ꝙ per passiōꝫ yliacā habeꝰ
intelligere passiōꝫ intestinoꝝ graciliū que ē oppilatō
aut apā aut vehemēs dolor. ¶ Notandū 5º vt su
mit̄ 16. tertij allegato loco ꝙ multe sunt spēs yliace
passionis vna in qua stercus egreditur p os ceteris
peior notādo vehementissimā oppilatōꝫ inferioꝝ ⁊
defectum vehemētissimū in qua nihil descendit in-
feriꝰ: ⁊ de qua in cōmēti pn̄º loquit̄ Hali. quedā ē i
qua est sudor fetidꝰ totius corpis fetidis fumis ⁊ ua
poribus toti cōicātes. Item tertia in q̄ anhelitus est

fetidus. Item q̃rta in qua eructuatõ est fienda. Itẽ quinta in qua egreditur ventositas fetida p inferi⁹ vltra debitũ. ¶ Ad ppositum maxie loquit̃ de pᵃ Notandũ sexto ꝙ vomitus ꝯsequit̃ hanc passioneȝ vltimatã qũ stercus ad supiora dirigit. vnde irrita tur stõ⁹ ad expellendũ vomendo ꝛ hoc pluries vi di: ꝯsequitur etiã singultus nimiũ stõ ꝯpatiente in itestinis gracilibus. Itẽ ꝯsequitur etiã aliq̃n spasm⁹ s. nõ pportionatus ad materiã ppter nimiũ dolorẽ itestinoꝝ et punctionẽ: cãnt etiã desipiẽ ꝛ manie cõi cato cerebro nocumento mediante neruo colligãte cerebꝝ stõ ꝛ ecõtra. Ultimo notandũ ꝙ ista ap pellant̃ mala quia mortalia significãtia vltimã yli. acam passionem ꝛc̃.

In isto yleos

Gali. cõmentando affo. tria facit. pmo exponit hanc partẽ yleũ. scõo ve rificat affo. 3° tangit cãm dci in pte pᵃ ma. scõa ibi. vomitus. n. nõ sp durat. tertia ibi. Intestina. n. ꝯpatiunt̃. De pma dicit in ista passi one yliaca nihil descendere inferi⁹ qd̃ appropatur huic passioni. ¶ Deinde. n. cũ dicit vomit⁹. n. nõ sp Nũc facit qd̃ est dcm̃ dicens ꝙ vomit⁹ nõ sp appꝫ in hac passione sed patiente veniente ad mortẽ cui⁹ augmentata passiõe euomit̃ sterc⁹: ꝛ aliq̃n spasm⁹ venit in hac passione ac etiã manie ppter neruũ al ligantẽ stõm ꝛ cerebꝝ. ¶ De tertia dicit intestina moueri ad expellẽdũ egõꝫ cũ patiũt̃ quã expellẽr p inferi⁹ nequeũtia ppter cõclusiõꝫ seu vehementeȝ clausionẽ vie sup. inferioris angustiose mouẽt ꝛ nõ naturaliter ad superiora pellendo nociua.

Circa affo. dubitatur utrum uomitus ꝛ singultus sunt mali in yliaca passione ꝙ nõ: qa uo mitus ꝛ singult⁹ significãt mãꝫ supius deriuari igit̃ nõ sũt mali ꝛc̃. añs ẽ notũ satis tꝫ pñs: quia deri uatio materie a loco morbi est bona in morbo. ¶ Ad oppoᵐ est affo. Pro dubio pmittendũ vomituȝ ꝛ singultũ yliacã posse pcedere passionẽ posse etiam sibi ꝯiungi ꝛ sequi. Secũdo pmittendũ uomitũ ꝛ sin gultũ cãri posse a cã primitiua aut corpali ꝛ nõ ha bere depẽdẽtiã ab yliaca passiõe. ¶ Penes pmissa sit pma ꝯclõ. vomit⁹ ꝛ singultus pcedentes ylicam passiõꝫ pñt esse mali per uiã signi ꝛ etiã nõ esse mali ꝯclo q̃tũ ad pmã ptẽ psuadet̃ sic: materia põt deri uari a stõ ad intestina ut cãet passiõꝫ yliacã. ergo. añs satis ẽ notũ. ꝯña tꝫ: qa uomitus ꝛ singult⁹ po terũt nũciare talẽ passiõꝫ ylicã q̃tũ ad aliã ptẽ ppõ ẽ euidens eo ꝙ singultus ꝛ uomit⁹ nõ necessario aliq̃ hñt uel hẽbũt yliace passionis colligantiã. Secũda ppõ ẽ hec uomit⁹ ꝛ singultus incohãtes cũ yliaca pas siõe significare pñt uehemẽs malũ ꝛ nõ: ppõ q̃tum ad primã ptẽ pꝫ quia ꝯtingere pñt pp colligantiam stõi ad itestina: aut ppter materiã nõ solis itestinis imo stõ cõicatã. ¶ Tertia ppõ ẽ hec: uomit⁹ ꝛ sin gultus sequẽtes yliacã passiõꝫ lꝫ nõ necio sint malũ signũ: q̃busdã tñ suppositis limitationib⁹ ꝛ circũstã tiis malũ significant: ppõ q̃tũ ad ptẽ pmã pꝫ p rõꝫ adductã añ oppoᵐ yliaca passiõe pendẽte a materia flãtica oppillãte: tũc. n. uomitus ꝛ singult⁹ nõ sunt necessario mali: qa mortales q̃tũ ad ptẽ scõaꝫ patꝫ ꝯclo: qa si seq̃ntur passiõꝫ yliaca p uiaꝫ colligãtie ꝛ stercore deriuato supi⁹ denotat̃ oĩo depditio uir tutis ꝛ incurabilis yliaca ad c⁹ ꝯclonis sensũ ypõ. i affo. loquit̃. Isto ꝯcluso pꝫ intellectus obiectorum ꝛ ypo. vt est dictum.

¶ Secundo dubitatur utrũ spasmus se quẽs yliacã passiõꝫ sit materialis vel imaterialis. ꝙ pᵒ sit materialis ar̃ sic: scã oppilatõe p passionẽ yli acã ꝯtingens est mãs p inferiora pellẽdas hũorales deriuari neruis q̃ replẽdo sũt factiue spasmi. ergo. añs psuadet̃ ꝯtingens ẽ colicã termiari ad paralesi ut ponũt auctores: gᵒ ad yliacã põt seq̃ spasmus de repletiõe. Ad oppoᵐ vr̃ ee mẽs Gali. i pmto. x Pro dubio sũt tres ꝯclões obtinẽde pᵃ ẽ spasm⁹ de repletõe põt seq̃ aut ꝯiungi yliace passioni: ꝯclo sit p suasa p rõꝫ ante oppoᵐ ¶ Scõa ꝯclo ẽ hec spasmus de inanitõe ꝯiungi põt vel seq̃ yliacã passionẽ: ꝯclo p pma pte nota est: nõ ẽ: n. icõueniẽs aliquẽ taleꝫ hẽre spasmũ ꝛ yliacã passiõꝫ q̃tũ ad aliã ptẽ pꝫ ppõ ẽ. n. possibile aliquẽ yliacũ tm̃ extenuari vt spasmũ icurrat ianitionis. Tertia ꝯclo ẽ hec spasm⁹ non pportionatus ad mãꝫ seu imaterialis appellat⁹ pt seq̃ passionẽ yliacã de quo loq̃t in pñti pꝫ ppõ qa ad mentem Gali. catur hic spasmus ppt̃ ꝯpassiõꝫ nerui allegãtis cerebrũ. ꝛ sic vr̃ uelle ꝙ ppt̃ doloris uehe mentiã hic spaspmus cãet̃. Isto posito pꝫ intellectus ypo. ꝛ Gali.

¶ Tertio dubitatur utrũ in qualꝫ yliaca passione ꝯiungatur ista. rñdet̃ ꝙ pᵐ plurᵐ singult⁹ ꝛ uomitus ꝯiungũt ppt̃ maximã ꝛ ppinquissimã col ligantiã stõi ꝛ intestinoꝝ. desipiã võ ꝛ spasm⁹ non ita ꝯtingũt seu sequunt̃ pᵐ plurimũ.

Quarto dubitatur quare uomitus ue niat solũ corpi ad mortẽ venienti. Rñdendo ꝙ vo mitus sic ꝯsequẽdo fit nocumẽto exñte tãto in intesti nis vt talr̃ cõicet̃ stõ vt stõ⁹ irritet̃ ad expellenduꝫ uomẽdo ac si in se pprũ hẽat nocumẽtũ vel etiam misso stercore ad stõm.

In pleuretide peripleumonia malum

¶ Nũc docꝫ ypo. in pleuresi significare p peripleumoniã pleuresi supuenientẽ: ꝛ uult ypo. ꝯcloꝫ hãc. pipleumonia supueniens pleu resi ẽ malũ: ꝯclo pbat sic. illud ẽ malũ in pleuresi ꝙ sigt̃ materiã pleuresis eẽ tãtã ut ñ solũ faciat pleure sim sed aliã passiõꝫ de se vehement̃ malã: sed peri pleumonia supueniẽs pleuresi ẽ huiusmõi. ergo ꝛc̃ maior ẽ nota minor pꝫ in cõmẽto: Ad intellectũ affo. pmo ẽ notãda ꝯcordia q̃ hẽt ioᵃ tertĳ tractatu q̃rto caᵒ de pleuresi in fine ibi. Et q̃nq̃ iterficit. ¶ Scõo est notanda vtilitas. ẽ. n. vtilis pñs affo. ad pnosticandũ debite in pleuresi mortẽ venturam Tertio notet̃ ãpliatio dõo verificari affo. in v troq̃ sexu etate oĩ ꝛ cõplõe naturali. ¶ Notandũ 4ᵒ ꝙ distincta pleuresi in uerã ꝛ nõ verã vt ẽ plu ries habitũ: ꝛ si affo. in vtraq̃ cõtineat vitatẽ intel ligatur tñ in vã pleuresi. Notandũ 5ᵒ ꝙ nõ solũ in pleuresi vificand⁹ ẽ affo. imo ꝛ in aliis pectoꝝ ue hemẽtibus passionib⁹ ppt̃ caꝫ pbantẽ affo. ut ẽ dcm̃ ¶ Notandũ sexto ꝙ peripleumonia precedere põt pleuresi: põt etiã icboari secũ ꝛ seq̃. Si pmo pcedat dõm ẽ in pipleumonia malã esse pleuresi ppt̃ cãm

ↄsilr̄ ca⁹ affo. tñ in pleuresi peior ē pipleumonia q̄ ecōtra cū cōicari materia a pleura ad pulmonē colerica ꝑm plm sit valde malū pp pulmōis ppinq̄tatē ad cor: ⁊ colligantiā. sed ad pipleumonia seq̄ pleuresim nō ē ita malū cū mā piplemonie sit flaṫica ꝑm plm ⁊ cōicata pleure a corde magis remouet: pōt etiā incboare cū pleuresi ⁊ q̄uis sit mala nō ē tñ appriata in significādo in pleuresi ppt̄ mās baꝝ passionū nō hr̄e ad inuicē dependētiā nec passiones: pt etiā sequi pleuresi ad sensū dcm̄ in pbatōe affo. de q̄ intelligit in pn̄ti. ¶ Notandū vltimo talē pipleumoniā eē mala per viā signi ⁊ p uiā cāe. pmo p uiā signi vt ē habitū in pbatiōe affo. ē etiā mala p uiā cāe: quia ē cā pstrationis vtutis ⁊ sic ē cā vt magis pleuresis sit insanabilis.

In pluribus

Gali. cōmentando affo. pcedit sic pmo tangit scripture affo. diuersitatē. scdo cōmentat affo. scda ibi. Ego ypo dico. De pma dicit q ipe inuenit in pluribꝰ sic. In pleuresi pipleumōia nec seq̄t ista ps malū: ⁊ ita credit y. intēdisse pꝰ pleuresi seq̄ pipleumoniā sup. cessante pleuresi. ¶ Deinde cū dicit. Ego aūt yp. dico Nūc facit qd̄ ē dcm̄: ⁊ pmo exponit hanc partē. In pleuresi pipleumōia. 2° visicat hāc ptē. 3° ondit iterū ecōtra. Si pipleumoniā seq̄t pleuresis. scda ibi si. n. augmentaret. tertia ibi. pipleumonia aūt. ¶ De pma dicit ypo. inuisse passionē ex alia passione venientē vt sup. pipleumoniā ex pleuresi pori permanente q̄ passio uemens nō ē pua nec salubris. et iō si yp. nō īngeret hanc partē malū: ex necessitate tñ mala est hec passio. Dicit de scda q si augmtat mā pleuresis ⁊ dilatet in costis ⁊ defluat ipa necessario fluēs ad pulmonē faciet pipleumoniā ⁊ pleuresim. ¶ Dicit de tertia q nō necc̄io ad pipleumoniā seq̄t pleuresis: qa si pipleumonia pua est ⁊ salubris eiꝰ māꝫ emittit cū tussi ⁊ screatu vtus. ſꝫ si magna sit ⁊ mortalis ante suffocat infirmꝰ quaꝫ faciat pleuresi ⁊ ꝯiungat pleuresi peripleumonia.

Circa affo. dubitatur utrū peripleūonia sit mala in pleuretide. Negatiue ar̄ sic: piplēoia nō pōt sequi pleuresi. ergo. ꝯña tꝫ qa affo. psupponit piplemoniā ex pleuretide posse fieri: añs tꝫ quia nō vr̄ viā p quā pleuresis mā ad pulmonē apandū deferri possit. ¶ Scdo ar̄ sic: in pleuretide est doloris vehementia q̄lis nō ē in piplemonia. g°. añs q̄tū ad pmā partē ē euidens: quia dolor acutꝰ ē signū pleuretidis decia tertij ca° de signis pleuresis q̄tū ad aliā ptē pꝫ añs qa pulmo nō sentit nisi p pāniculū vt pma pmi colligit ca° de mēbris: ꝯña tēt qa cū dolor debilitet valde vtutē bona erit mutaº a dolore ualde intēso ad remissū. 3° ar̄ sic: pmutata mā ad pulmonē ipa trāsit ad locū citioris resolutōis ⁊ expulsionis. ergo. ꝯña ē nota eo q p resolutōꝫ ⁊ expulsionē pleuresis curat optie: añs pꝫ pro pte pma ppt̄ caliditatē nālē ppinq̄tate cordis ad resoluendū eē potētiorē: pꝫ etiā q̄tū ad aliā ptē cū mā a pulmone ⁊ eiꝰ canulis pulsa ad canā seu tracheam arteriā remoueatur ex toto morbus mā ergo pulsa ad pulmonē ad locū pellit citioris expulsiōis. ¶ Ad oppom ē affo. cū sua cōcordia. Pro dubio pmittendū ex pleuretide fieri posse piplemoniā duplr̄ intelligi posse uel remanēte pleuretide uel pleuretide tā recedente. ¶ Penes hāc distinctionē sit hec pma ꝯ° malū est piplemoniā fieri ex pleuretide: pleuretide remanēte: ꝯclo hec ē posita a Galie. in cōmento ⁊ ē nota de se. Scda ꝯclo ē hec: malū est piplemoniā fieri ex pleuretide pleuretide recedēte: ꝯclo hec colligi pōt ex Auic. decia tertij ca° de pipleumonia ⁊ pꝫ cā quia pleuresis ꝑm plurimū ē ex mā colerica. decia tertij. piplemonia vo colerica mala ē eo q p° ppt̄ pulmonis ad cor maximā ppinq̄tatē: tior ē de māe incendio ⁊ inflāmatōe. scdo dico q tior ē rōdi pulmonē ppt̄ colericā materiā. ¶ Tertia ppō est hec peius ē piplemoniā seq̄ pleuresi remanēte pleuresi q̄ recedente: pꝫ ppō alioꝝ paritate supposita q̄uis alioꝝ ptate ꝯcessa ꝯclo instantiā patiat eudēter: forte. n. peius est multā ad pulmonē māꝫ colericā fluxisse recedente pleuresi q̄ ualde paucā fluxisse pauca etiā remanēte in pleura. Isto pmisso patꝫ solo obiectoꝝ. ¶ Ad pūctū negandū ē q non sit ibi transitus. pmo pōt mā insensibilr̄ a pleura resudar̄ q̄ defluxa ad pectoris cōcauū dilatato pulmone et pectoris cōtangēte cōcauū dcā pulmoni mā imbibet pōt etiā sēsibiliter ad pectoris cōcauū pdcā materia spargi q̄ exñs in porositatibꝰ pulmonis apat aliq̄n nā nō potente ad expellendū ipsā. Ad secūdā rñdēdū ad pūctum q pmutatio de dolere intensiori ad remissiorē est aliq̄n mala ppter nocumētū maiꝰ qd̄ hēt ex piplemonia. ¶ Ad tertiā etiā neganda ē ꝯña eo q mā pulsa ad locū citioris ⁊ maioris resolutōis alñ incēsa deteriꝰ efficit nocumentū nō potēs a natura pelli.

Dubitatur secundo circa ꝯmētū utrū piplemonia possit pcedere pleuresi ab ipa catāꝫ. Affirmatiue ar̄ sic: piplemonia pōt termiari ad pleuresi. ergo. ꝯña nota est: añs pꝫ decia tertij cap° de piplemonia. ¶ Ad oppom vr̄ eē in fine cōmēti ga.

Pro dubio hec est tenēda ꝯclo pleuresis pōt fieri ex piplemonia: ꝯclo pꝫ p Aui. ⁊ qa dū pulmo apatus dilatat materiā pleure transmittere pōt. ¶ Secūda ꝯclo ē hec piplemonia raro terminat ad pleuresi: pꝫ ppō qa materia piplemonie ē flaṫica ꝑm plurimū nō ē apta ibibi pleure: pꝫ etiā ppō: qa si piplemonia leuis ē ⁊ salubris nā ipsā expuendo expellet aut resoluet. Si vo ē mortalis ⁊ de multa mā fꝫ plurimū añ suffocat q̄ pleuresiꝫ caēt ul cāre ualeat ⁊ hec ꝯclo 2ª sit p intellcū Gali. ⁊ Aui.

In peripleonia frenesis malū

¶ Pñs affo. ad pcedentē sic ꝯtinuatur Postq̄ ypo. in pcedēti affo. docuit significare p piplemoniā in pleuretide: nūc docet in piplemonia significare p frenesim: ⁊ vult ista ꝯcloꝫ. frenesis apparens in piplemonia ipsā sig̃t eē pessimā. ergo. maior ē nota: minor etiā ē nota vificādo affo: ꝯclo ponit in lr̄a vt ē habitū. Ad itellectū affo. pmo ē notanda cōcordia q̄ hēt decia t̄tij tractatu q̄rto ca° de piplemonia ad pnm satis ibi. Et q̄nq̄ pmutat ⁊c. ¶ Scdo ē notanda utilitas est eni utilis affo. ad recte significandū ⁊ pnosticandū i piplemonia ⁊ ipsā pessimā ostendendū. Tertio ē notāda āpliatio ⁊ p° cōis dd̄o affo. cōiter in utroq̄ sexu verificari in oi etate ⁊ ꝯplōe scdo ponat āpliatio spālior dd̄o affo. nō solū visificari p frenesi imo

⁊ p corruptiones cerebri. ¶ Quarto ex iā hītis memorandū piplemoniā ꝓuenientē ab acutis hūorib⁹ ⁊ colericis fore ualde malā vt colligit io^a tertij ubi posita ē cōcordia cā fuit assignata sup cōmento pba. bito ⁊ etiā memoret nūc: ē eni pessīa ꝑpt nimiū icēdiū ꝯsecutum ad colericitatē ⁊ acuitatē humoꝝ acutoꝝ ⁊ ꝑpter corrosionē aptā ꝯseq ad hūores acutos ⁊ colericos. Notandū ultio ꝙ ꝫ p frenesiꝫ possi⁹ intelligere frenesi ꝓuenientē ab hūorib⁹ calis ⁊ maxie colericis: tñ etiā itelligere potestis nō uerā frenesim aut quācūqꝫ mentis alienatiōꝫ a uaporib⁹ seu acutis hūorib⁹ factā malā p uiā signi. qa significatē piplemoniā ex colericis hūoribus malam quia etiaꝫ debilitātē ⁊ ꝓsternentē virtutē.

Si periplemonia

Gali. cōmentādo affo. nō facit aliđ nisi qa ōndit quō piplemoniā ſeq̄t frenesis: dicēs ꝙ si fiat piplemonia ꝺ hūorib⁹ acutis ascēdet nccio ad cerebꝝ uapor nimius. ꝑpter quē ꝯficiet frenesis.

dubitatur circa affo. utrū frenesis sit in piplemōia mala. negatiue arr sic. frenesis significat piplemoniā cite terminationis ⁊ resolōnis. ergo ꝯña tꝫ affo. 5°. qa intēsio manie in mania ē bona pp citā teriatōꝫ sicut in cōmēto Gali. collr. ꝯña pꝫ: qa colerica designat eē māꝫ c⁹ ē cito resolui ⁊ termiari ¶ Scđo arr sic: p supueniū frenesis ad piplemoniā minuit piplemonia: ergo. ꝯña nota añs pꝫ cū deriuet mā ad cerebꝝ. Ad oppo^m ē affo. Pro dubio ꝑmittendū piplemoniā multiplr posse teriari vt pꝫ loco allegato: mala tñ ē c⁹ teriatio ē ad freneśꝫ pp cām assignatā: si tñ p possibile deriuaret mā piplēonie ad cerebꝝ forte nō eēt incōueniens ꝯcedere illđ nō eē malū. ¶ Ad rōnes ad ꝑmā dico negādo ꝯñaꝫ ⁊ ad ꝓbatiōꝫ dico ꝙ intēsa ⁊ cita teriatio nō ē bōa nisi vtutis ꝯstātia ꝓsupposita. Ad secūdā dico ꝙ malū ē māꝫ deriuari: aut dicendū ꝙ nō cāiur frenesis qa deriuet mā piplemonie: sed qa eleuat mal⁹ fumus faciēs nō uerā frenesi: aut q̄ sui caliditate attrahēdo māꝫ ē cā uere frenesis.

In uulneribus fortibus spasmus aut thetanus malum

¶ Pñs affo. ad ꝑcedentē sic ꝯtinuatur postꝙ ypo: in ꝑcedēti affo. fecit qđ est dcm̄. nunc docet sigre in fortib⁹ uulnerib⁹ p spasmū aut thetanū: ⁊ uult ꝯclōꝫ istā. spasm⁹ aut thetanus appens in fortib⁹ uulnerib⁹ ē malū: ꝯclo ꝓbat Illud ē malū qđ uuln⁹ sigt eē mortale: ſꝫ spasmus aut thetan⁹ in fortibus uulnerib⁹ ē huiusmodi maior ē nota: minor patebit in cōmento: ꝯclo ponit in lr̄a: Ad intellcm̄ affo ꝑmo notet cōcordia q̄ hēt ꝙtū ad pte ꝑmā de spasmo scđa tertij ca° de spasmo ad finē ibi. Et ois quidē spasm⁹ ⁊c. ⁊ 5° h⁹ affo 2°. In uulnere spasm⁹ ⁊c. Quantū vo ad secūdam ptem hēt scđa tertij ca° de tetano ibi. Et ois aūt cuꝫꝫ. ¶ Secūdo ē notāda utilitas ē. n. utilis pñs affo ad recte in fortib⁹ uulnerib⁹ sigñdū. Tertio notanda ē apliatio dđo affo. vificari in utroqꝫ sexu oi etate ⁊ ꝯplōne. dđo etiā ipꝫ nō solū vificabile i forti uulnere sed in q̄cūqꝫ euacuatiōe ad quā tetan⁹ cōseq̄tur aut spasm⁹. ¶ Notandū q̄rto ꝙ uuln⁹ dicī pōt forte multiplr: vno° rōe dignitatis lese actiōis quia sit factū ut ledat vtutē digniorē seu pfectiorem vt uuln⁹ factū in mēbro sensitiuo forti⁹ appellatur ceteris paribus ꝙ factū in non sensitiuo mēbro ꝑpt vtutē sensitiuā fore nāli digniorē. Scđo uuln⁹ appllat forte rōe virtutis dispensantis nr̄m corp⁹ q̄lis ē vtus cordis: nā uuln⁹ ad qđ seq̄t casus h⁹ vtutis q̄ ē sincopis dr̄ hoc mō forti⁹. Tertio uuln⁹ appellatur fortius rōne ꝑpe eētie qa aliis pibus difficilius ad curandū qa maius uel qa sub figura difficiliori scđm ad curā ut uuln⁹ circulare ceteris pibus forti⁹ rectilineo dr̄ eē: quōcūqꝫ siat uulnus forte dūmō ⁊ ipm tetanus aut spasm⁹ ꝯseq̄ ꝯtinet affo. vitatē. ¶ Notandū q̄nto nō solū affo. vificari in uulnere simplici imo etiā in uulnere ⁊ ulcere ꝯposito dūmō spasm⁹ ꝯseq̄tur ⁊ tetan⁹. Notādū sexto ꝙ spasmus aut tethan⁹ pōt multiplr ꝯsq forte uuln⁹. vno° ꝑpter euacuatiōꝫ ⁊ corpis ianitōꝫ de quo 5° affo. 2^m ꝑtu lit affo. poterit etiā imaginari spasm⁹ ꝯseq de repletiōe: p° si forte uuln⁹ obturet subito ⁊ opilet ut trāseūtibus materiis ad loca neruosa spasmus aut tetan⁹ ꝯseq̄tur. pōt etiā cāri spasmus nō ꝓportionatus ad mām pp uehementiā doloris i forti uulnere cāti. ¶ Ad ꝓpositū si de oī spasmo possit vificari affo. ad mentē tñ Gali. in cōmeto in spasmo intelligēd⁹ est de ianitōe. Notandū septio hūc spasmuꝫ eē malū p viā signi ⁊ cāe ut satis est euidēs notādo uuln⁹ eē mortale a quo tñ euacuet ut inde mors seq̄t ac etiā p viā cāe cū spasmus ⁊ tetan⁹ habeāt sūme debilitare vtutē maxie cōicati toti ⁊ nō solū sūt absolute malū signū imo mortale ut colligitur q̄nto affo. 2° affo. allegato.

In pluribus libris

Gali. ꝯmentādo affo. duo facit. p° ponit scripture diuersitatē apud multos. scđo eoꝝ opiones approbat. scđa ibi. Et oēs ueꝝ dicūt. In ꝑma dicit in plib⁹ libris hunc affo. eē talē. spasm⁹ aut tetan⁹ sequētes maximam intēsiōꝫ ē quid malū qui affo. sunt taliter plu^m ꝯiuncti sup. sicut iacet lr̄a. sol⁹ tñ ꝫenon loco nimie icensiōis nimiū apposuit motū d. h. ꝯfirmari ex affo sequēti: qa tumor spasm⁹ ⁊ tetan⁹ sequūt maxia uulnera: ad nimiū ergo motū: q̄ꝫ ad nimiā destructiōꝫ ptiū spasmus ꝯseq̄ ⁊ tetanus: cū tñ dicere incensiōꝫ sit dicere cōius: qa sub icensiōe cōphendere possu⁹ oēm icensiōꝫ ꝑtnāꝫ: vñ si uulnus ualde icendat aut maioret dice⁹ hoc eē icensionē uulneris ⁊ sic de motib⁹ dōm ⁊ aliis ē g° necesse hoc exñte ut spasm⁹ āt tetan⁹ ꝯseq̄t pl'ios icensiōꝫ patiētes. alij aūt itendūt p icēsiōꝫ febrē: alij aerē: alij aūt cirurgiā cū igne oia eni hec ut ē tactū pñt dici icensiōes. ¶ Deinde cum dicit. Et oēs ueꝝ dicūt. nunc facit qđ ē dcm̄. d. oēs hos dicere ueꝝ qa spasm⁹ ⁊ tetanus ꝯsequētes has res: qa icensiōꝫ ⁊c. cōphendūt eē pessimi: Si etiam ꝯsequant uulnera qa cognoscūt eē de siccitate aut i anitōe ꝙ aūt piculosus sit spasm⁹ de inanitione iam dixit Galienus.

circa affo. dubitatur an spasmus aut tetan⁹ uulnera sequēdo fortia sit mortal. Negatie arr sic. talis spasm⁹ aut tetan⁹ pōt eē de repletione aut nō ꝓportionat⁹ ad māꝫ. igit nō mortalis nccio añs pꝫ satis p ꝑhabita: ꝯña tꝫ qa spasm⁹ de rpletōe

⁊ nō ꝓportionatus ad mā3 sūt curabiles ut pȝ scd̄a tertij caº de cura spasmi. ❡ Scd̄o arᷣ sic ad fortia uulnera nō pōt seq̄ spasm⁹. igit̄ suppositū in affo. ē falsū: an̄s arguo sic: ad fortia uulnera nō seq̄t̄ subito ethica: gº nec spasmus de siccitate ut dicit in cōmēto Gali. an̄s notat expiētia: ɔ̄ña tȝ qa maior siccitas vr̄ eē in spasmo q̄ in ethica cū fiat in spasmo ɔtractio in ethica nō. 3º arᷣ sic q̄ñtūcūq; uuln⁹ sit forte hūiditas substātifica nō euacuat. gº nō seq̄tur spasm⁹ de ianitōe an̄s pȝ cū euacuēt materie hūorales existntes in uenis. ❡ Quarto arᷣ sic aliq̄ mēbra ꝑpt̄ fortia vulnera moriūt̄ ⁊ nō spasmant̄ ⁊c̄. an̄s etiā pȝ ad expientiā ɔ̄ña vr̄ tenere qa nō vr̄ eē maior rō de uno q̄ de alio. Ad oppoᵐ ē affo. pn̄s.

❡ Pro dubio supponendū q̄ q̄uis ois spasm⁹ seq̄ possit ad forte uuln⁹ ut patuit p notatū: hic tn̄ itelligit̄ de spasmo de siccitate aut tetano. Scd̄o p̄mittēdū q̄ ad fortē sanguis euacuatiōȝ imaginari possu⁹ mēbra substantifice inaniri multiplr̄. pº imaginando q̄ euacuata multa q̄titate sanguis a uena aliq̄ hūiditates exn̄tes in porositatib⁹ mēbroꝝ succedāt fluēdo fluxui sanguis ⁊ igrediant̄ p porositates uenaꝝ de nouo uenas. Ali⁹ mod⁹ inaniēdi mēbra est hic ut sāguie talit̄ euacuato calido mēbri hn̄ti minorē resistentiā hūiditatis: qa sāguis hūid⁹ euacuatus ē fit p tale calidū cita ianitō ⁊ resolō: un̄ ɓᵐ istā uiā ꝓbabiliorē nō imaginādū ē scā flobothā saphenaꝝ multū excessiua hūiditatē cerebri substātificatā euacuari tali euacuatōe: ſȝ calidū mēbri scm̄ potēti⁹ ē hūidū maiorē facit hūidi resoloȝ ⁊ ianitōȝ. ❡ Pro dubio sit igit̄ hec pª ɔclo. spasm⁹ aut tetan⁹ seq̄ns uulnera fortia d̄ quo itelligit̄ i pn̄ti mortalis ē ɔclo ꝓbat̄ sic. ille spasm⁹ ē mortalis q̄ nimiā seq̄t̄ ⁊ irepabilē ianitiōȝ: ſȝ spaspm⁹ aut tetan⁹ seq̄ns uulnera fortia ē huiusmōi. igit̄ maior ē nota ex ꝓbabitis ɔ̄ña tȝ euidentiā minor pȝ qa a forti uulnere d̄ quo loq̄mur ī pn̄ti mult⁹ fluit sanguis ⁊ iō uehemētissia seq̄t̄ ianitio. Scd̄a ɔclo ē hec nō q̄lȝ spasm⁹ aut tetan⁹ seq̄ potēs uulnera ē mortalis: ɔclo scd̄a pȝ p rōȝ p̄ma adductā an̄ oᵐ. Isto posito pȝ itellcūs obiecti p̄mi. ❡ Ad 2ᵐ rn̄dendū ɓᵐ uiā coiorē q̄ ad ethicā cāndū req̄rit̄ fixio cōplōis ⁊ magis uniformis exiccatō pp ethicā eē dispōȝ habitudinalē fixā ⁊ q̄si toti eq̄lr̄ cōicatā. in spasmo vō ē exiccatiōis difformitas hoc notāte expientia in corigia q̄ nō uniformit̄ igne exicacta corrugat̄ seu spasmat̄ hūiditate ī cētrali satis exn̄te magna: pȝ etiā hoc cū p ulteriorē corrigie adustiōȝ an̄q̄ ad uerā pueniat icineratiōeȝ extendit̄ ⁊ resoluit̄ corrigia vniformi scā exiccatiōe

Ad 3ᵐ pȝ rn̄sio p notatū: ❡ Ad q̄rtū rn̄dendum q̄ ipm nō ē ɔtra affo. lȝ. n. q̄dā exilia corpa moriat̄ an̄ spasmatiōȝ: stat tn̄ robustiora ⁊ n̄ ita sēsibilia p paulatinā exiccatōȝ pº pduci ad spalᵐ q̄ ad mortē

In plaga seu percussione i capite stupor et desipia malū

Postq̄ ypo. in p̄cedēti affo. fecit qd̄ ē dc̄m. Nūc docet ꝓnosticari p stuporē et desipiaȝ in pcussiōe capitis. ⁊ uult ɔcloȝ istā. stupor aut desipia in pcussiōe capitis ē q̄d malū: ɔclo ꝓbat̄ sic. illud ē malū in pcussiōe capitis qd̄ pcussionē notat cerebro coicatā: ſȝ stupor ⁊ desipia i capitis pcussiōe apparētes sūt huiusmōi: gº ⁊c̄. maior ē nota: minor pȝ p cōmentū: ɔclo ut ē dc̄m in lr̄a ponit. ❡ Ad intellcm̄ affo: pº ē notāda ɔcordia q̄ hēt q̄nta q̄rti tractatu 3º cº de fractura cranei ad pnᵐ ibi. Cū gº ⁊c̄. Scd̄o notet̄ utilitas p pn̄tis affo. itentiōȝ colligēda. ❡ Notet̄ 3º āpliatio generalr̄ vt dicat̄ affo. vitatē cōtinere i utroq; sexu etate ⁊ oi cōplōe. Scd̄o pōt specialit̄ āpliari dd̄o q̄ nō solū nocumēta eēntie cerebri cōicata sunt q̄d malū imo etiā nocumēta alioꝝ pncipaliū eēntiis cōicata. ❡ Notandū 4º q̄ pcussio capitis pōt eē multiplex q̄dā eni ē sine manifesta soloe cōtinuitatis sicut cōcussio ad quā tn̄ seq̄t̄ cerebri ɔq̄ssatio sicut etiā pōt eē cōmotio cerebri ɔseq̄ns toti⁹ corpis cōmotiōȝ. q̄daȝ aūt ē cū manifesta soloe ɔtinuitatis multiplr̄ diuersificata: qa aliq̄n in sola cute aliq̄n in craneo aliq̄n in pāniculis aliq̄n ptingens essentiā cerebri. Ad ꝓpositū hic itelligit de cōcussiōe aut etiā manifesta solutiōe cōtinuitatis coicata cerebro. ❡ Notandū 5º q̄ lȝ stupor ꝓprie sūpt⁹ ut pȝ scd̄a tertij caº de ipo stupore sit morb⁹ officialis faciēs euenire in sēsu tactuale nocumentū cōdistinctū cōgellatōni hic tn̄ sūit̄ cōit̄ ut p ipm intelligam⁹ cōgellatiōȝ ac etiā uerum stuporē itelligere possu⁹. Notādū sexto stuporē q̄dā eē vlēm q̄dā min⁹ vlēm q̄dā vō ptícularē penit⁹ ⁊ determiatū cōicato pº toti ob nocumentū cerebri cōicatū eēntie. scd̄⁹ vō stupor mēbris infra faciē cōicatus ɔseq̄ pōt nuche nocumentū uel aliq̄ꝝ dorsi spondiliū. Cōtingit vō terti⁹ ꝑpt̄ determiati mēbri appropatū nocumentū p essentiā aut colligātiā. In ꝓposito intellr̄ stupor pºº sūpt⁹. ❡ Notād̄ septio q̄ lȝ desipia ꝓpe sūpta iportet cogitatōis corruptionē ɔdistinctā ablatiōi cogitatōis q̄ appellatur stoliditas hic tn̄ sūit̄ cōit̄ ad quācūq; cogitationis lesionē pt̄ nāȝ cū. n. sapere pfectiōȝ totalē iportet cogitationis desipere ē p quācūq; cogitationū lesioneȝ pt̄ nāȝ. Notādū octauo stuporē eē q̄d malū p uiā signi ⁊ cāe significādo uehemēs cerebri nocumentū ut ē dc̄m. ❡ Est etiā stupor aut desipia cā mala ut stupore nō debite cōphendant̄ obiecta tangibilia. desipia vō nō debite ordinant̄ opationes vtutū iferioꝝ cogitatiua subordināte sibi vtutes inferiores ut motiua localiter ⁊ ɔsil'es lesa. ergo cogitatiua ledūt̄ opationes vtutū inferioꝝ ⁊ ē hoc malū absolute aut malū quia mortale ɓᵐ q̄ stupor ē ul'is aut delipientia uehemēs qa amētia.

Desipientia

Gali. ɔmētando affo. p̄mo ponit qºrūdā uocabuloꝝ expōȝ. scd̄o vificat affo. scd̄a ibi. ⁊ pcul dubio. In p̄ma dic oportere itelligi p hoc qd̄ ē desipia infirmū nō loq̄ aut dicere ɓm qd̄ oȝ. p stuporē uero nō loq̄ ifirmū nec facere aliq̄d ſȝ stare tm̄ aptis oculis sicut timentes faciūt. ❡ Dicit scd̄o q̄ hi patiētes sup. stuporē aut desipientiā sine dubio in cerebro patiunt̄ in quo dicimus hēri vtutē corpis regitiuā: oȝ ergo intelligi stupore ⁊ desipiētia exn̄tibus sup. pcussionē cerebri eēntie cōicatā eē ⁊ sine dubio hec cōicatio ē q̄d malū

circa affo. dubitatur utrū desipia et stupor sint mortales in pcussiōe capitis: Negatiē arᷣ sic: multe sūt passiones eēntie cerebri cōicate q̄ non

sunt mortales g° ⁊c. ꝯña tꝫ quia hee passiones non dicerent mortales nisi quia cõicate essentie cerebri añs est notũ in malis ꝯplõib⁹ ⁊ plib⁹ aliis morbis ¶ Ad oᵐ vr̃ eẽ mens Gali. in ꝯmento. Pro du bio ꝑmittendũ ꝙ aliquã passionẽ eẽ mortalẽ itelligi põt dupl'r vno° q̃a mortis illatiuã ẽm pluᵐ ⁊ iõ a tota spẽ mortalis appellat̃ sicut appoplesia ⁊c. ¶ Scdo põt dici aliq̃ passio mortalis q̃a potens iferre mortẽ. Scdo ꝑmittendũ ꝙ aliqua passioꝫ cõica ri eẽntie cerebri dupl'r põt intelligi vno° ꝙ quõlꝫ cõicetur siue itense siue remisse scdo ꝙ cõicet uehe mẽti itensiõe ⁊ cerebri nocumẽto. ¶ Tertio ꝑmittẽ dũ uerificari affo. stupore ⁊ desipia ꝑseuerãib⁹ ⁊ i tensis exñtib⁹. Istis ꝑmissis ꝑma ꝯclo ẽ hec: ois stupor ⁊ desipia in capitis ꝑcussiõe apparẽtes sũt q̃d malũ.: ꝯclo ut ẽ dcm̃ ꝓbat̃ sic. oẽs tales significãt grãde cerebri nocumẽtũ. ergo. ꝯña nota añs pꝫ q̃a nõ sequeret̃ puũ cerebri nocumentũ ut ẽ euidens in expientia cũ stupor ⁊ desipia sint magni ɔ̃fect⁹. se cũda ꝯclo ẽ hec stupor ⁊ desipia itensionũ uehemen tiũ ꝑseuerantes mortales sũt ĩ capitis ꝑcussiõe: ꝯclo ꝓbat̃ sic: he signt uehemẽs cerebri nocuẽtũ. ergo. añs pꝫ pp ꝑseuerãtiã ⁊ itẽsioꝫ q̃a tã grãde ⁊ ꝑmanẽs cerebri nocumentũ remoueri nõ põt. ¶ Istis ꝯclusis rñdendũ ad obiectũ negãdo ꝯñam ad ꝓbatioꝫ dicẽ dũ ꝙ he nõ dicũt̃ mortales q̃a nocumentũ sit abso lute cerebro cõicatũ sꝫ q̃a cõicatũ ẽ sub uehementi in tẽsione ⁊ ꝑseuerantia.

In sanguinis sputo saniei spu tum malum.

Pñs affo. ad ꝑcedentẽ cõtinuatur sic Postq̃ ypo. in ꝑcedẽti affõ. fecit quod dcm̃ ẽ: nunc docet signe in sputo sanguinis p sputi saniei apparẽtiã. ⁊ uult ꝯcloꝫ hãc. Sputũ saniei ap parens p⁹ sputũ sanguis ẽ q̃d malũ. ꝯclo ꝓbat̃ sic: illd̃ ẽ q̃d malũ q̃d signt ptisim: sꝫ sputũ saniei p⁹ spu tũ sanguis signt ptisim. ergo: maior ẽ nota: patebit minor: ꝯclo ponitur in lr̃a. ¶ Ad intellcm̃ affo. p° notet̃ cõcordia q̃ hẽt decia tertij tractatu 5° ca° de sputo sanguis in fine. Scdo notet̃ utilitas affo: ẽ eñi utilis ad ꝯphẽdendũ ptisĩ ẽm q̃d appebit. ¶ 3° notet̃ generalis apliatio ut ẽ plies dcm̃. Notãdũ q̃rto ꝙ p sputũ sanguis itelligit sputũ sanguis uenie tis a pectore aut pulmone c⁹ signa distincta sũt ta cta illo affo: q̃rti affõꝝ. Sanguis q̃dẽ sursũ. ¶ No tandũ q̃nto ꝙ sputũ saniei intelligi põt aduenire in sputo sanguis dupliciẽ. vno° ꝙ sil' expuat̃ sanies et sanguis. Scdo aduenire põt in sputo sanguis post sputũ sanguis: quocũq̃ expõat̃ pꝫ cõtinet ueritatꝫ. Sexto notandũ ꝙ affo. ꝯtinet vitatẽ sputo ꝑseue rante ⁊ in multa q̃titate apparente: q̃uis. n. quod cũq̃ saniei sputũ sit malũ tñ si ẽ in q̃ttuate multa et ꝑseuerãs pei⁹ ẽ denotãdo uehementiorẽ putrefacti onẽ. ¶ Notandũ septio ꝙ tale sputũ ẽ malũ p uiaꝫ signi: sequẽdo. n. sputũ sanguis signdo putrefactoꝫ ulcus signt in pulmone ⁊ ptisi: ⁊ iõ notant̃ ẽ dcm̃ se quẽdo sputũ sanguis: q̃a si rupto apãte si etiã p⁹ em pia appareat sputũ saniei nõ denotabit hanc mali tiam necessario:

Hic ypocras Gali. cõmẽtando affo. duo facit. ꝑmo exponit hanc ptẽ in sanguis sputo. oñdendo q̃c itel ligat p hãc lr̃am ypo. scdo uerificat affo. scdã ibi. nec oino sputũ. ¶ Dicit p° ꝙ y. notauit supra ex hac lr̃a. in sanguis sputo ⁊c. passioꝫ nascentem ex alia passione q̃a sup. sputũ saniei sequẽs sputũ san guis de q° prasagoras fecit libꝝ nõ minimũ: De inde cũ dicit nec oino sputũ. nunc vificat affo. dicens ꝙ nõ ad q̃dcũq̃ sputũ sanguis seq̃t saniei sputũ nisi san. exñte pcssio ⁊ sup. de pulmone ad q̃d sanguis sputũ seq̃t sp saniei sputũ: ⁊ sic pꝫ vitas affor. quia tale sputum significat ulcus esse in pulmone.

¶ Circa affo. dubitatur utrũ sputũ sani ei sit malũ in sãguis sputo. Negatiue ar̃ sic. sanies q̃ expuit̃ põt eẽ digesta. g° tale sputũ põt eẽ bonum añs notũ est: ꝯña tꝫ: q̃a signa digõnis mãe q̃ncunq̃ apparẽt bona sũt ut pꝫ p° h⁹ cõmẽto 12° poxismos ⁊ cõsistentias. ¶ Scdo ar̃ sic. sanies p⁹ piplemoniã poterit eẽ bona. ergo. ꝯña vr̃ tenere p sil'e: añs pꝫ cũ aliq̃ piplemonia sit p sputũ saniei curabilis. 3° ar̃ sic. sanies p⁹ sputũ sanguis põt eẽ sine ulcere pul monis. ergo. ꝯña vr̃ nota: añs pꝫ si sanguis fluxe rit a uena rupta in pectore deinde sit saniatus. ¶ Ad oᵐ ẽ affo. pro dubio ꝯclo teneat̃ q̃ dcã ẽ limi tanda ẽᵐ limitationẽ affo. Ad ꝑmũ obiectũ ẽ re spondendũ dcõ ꝙ sputũ saniosũ sequẽs ulcus pul monis nũq̃ digestũ ẽ: vel rñdendũ ẽᵐ rñsionẽ cõio rem ⁊ meliorẽ ꝙ signa digõnis lꝫ sint sp bona ꝓ q̃ to signt potentiã nãe ad mãꝫ digerendã rõe tñ loci poterũt eẽ mala ut in ꝓposito signdo ulcus pulmo nis difficiliter ꝯsolidabile. ¶ Ad secũdã d̃ pipleõia negãda ẽ ꝯña q̃a in ipã nõ ẽ necessario grande ulcus in pulmone sicut in sputo saniei limitato ut ẽ dictum Ad tertiã rõꝫ negat̃ añs: q̃a sputũ saniosũ multũ ⁊ ꝑseuerãs ut ẽ dcm̃ ulceratoꝫ nccio signt in pulmõe

¶ Secũdo dubitatur utrũ possit eẽ sputũ sanguis ex pulmone dato ꝙ nõ sequat̃ sputũ saniei Negatiue ẽ Gali. in fine cõmenti. Affirmatiue ar̃ sic. q̃a ipossibile ẽ infirmũ añ sanguis saniationem deficere. Pro dubio rñdendũ ꝙ p⁹ sputũ sanguinis ꝑseuerans stãte vtute sp ꝓbabilit̃ sputũ ꝯseq̃t saniei ꝑpõ pꝫ sic hoc stante sanguis erit in loco p̃t nãꝫ sibi ergo. añs pꝫ quia sanguis locus ẽ intra uenas: ꝯña tꝫ p affo. 20ᵐ ꝑticule sexte. Si in uẽtrẽ sanguis ef fundat̃ p̃t naturã ⁊c. ¶ Scdo dõm ꝙ possibile est i cãu p⁹ sanguis sputũ nõ seq̃ saniei sputũ: ꝯclo pꝫ in argumẽto ꝯtra Gali. scõ ⁊ supposito ꝙ sputũ san guis sit paucũ. ⁊ ꝙ p⁹ sanguinis expurgatoꝫ sint ex bibita ꝓhibentiã ⁊ dissoluentiã sanguinẽ ac etiã con solidantia uenam in pulmone.

¶ Tertio dubitatur utrũ possit apparere saniei sputũ dato ꝙ nõ apparuerit sputũ sanguinis negatiue ar̃ sic. q̃a illud q̃d saniat̃ ẽ sanguis. ergo: ¶ Ad oᵐ ar̃ sic. Sanguis uenẽs a rupta uena põt saniari anteq̃ sanguis expuat̃. ergo. Pro dubio dõm ꝙ sanguis in cãu possibili põt saniari añq̃ sub forma sanguis expuat̃ ꝑpõ nota ẽ. Cũ. n. ad expu endũ req̃rat̃ aliq̃s uigor ⁊ vtutis potentia: ꝯtingens ẽ anteq̃ vtus sit potens ad sanguinẽ expuendũ ut sa niet̃ sanguis. ¶ Scdo dicendũ ꝙ ẽᵐ pluᵐ sputum saniei multũ ⁊ ꝑseuerãs a pulmone ulcerato missuꝫ

ꝯseqᷓt ad sanguinis sputū eiꝰ ꝓbabilitas ꝯprehendit hoc mō qa sanguis nō pōt saniari ⁊ putrefieri in ꝗtitate multa fᵐ plurimū nisi expuat aū sub pauca ꝗtitate. ¶ Isto posito pꝫ itellectus obiectoꝝ.

In sanici sputo fit ptisis et fluxus. ubi uero saliua retinetur moriuntur

Pñs affo. sic cōtinuatᷓ ad ꝓcedentē. postꝗ ypo. ī ꝓcedenti affo. fecit quod est dcm̄. nunc ondit quedā accidētia que ꝯsequūt ad sputū saniei tāgit etiā quoddā in ptisi mortale signum ⁊ cōtinet duas ptes pᵒ tangit accidentia que ꝯsequunt. 2ᵒ tāgit signum mortale. scōa ibi. ubi vo saliua tēt ¶ In pma uult ꝯclōꝫ hanc caꝰ capilloꝝ ⁊ fluxꝰ uētris ⁊ ptisis fiūt in sputo sanici: ꝯclo ꝓbat sic. ibi fiūt pdca ubi fiūt cāe pdcōꝝ: sꝫ in sputo saniei fiūt cāe pdcōꝝ. ergo. maior ē nota: patebit mior: ꝯᵒpōit i affo. deīn cū dic.

ubi uero saliua

¶ Nūc facit qd ē dcm̄. ⁊ uult istā ꝯclōꝫ. retēto sputo ptisici moriūt. ꝯclo ꝓbat sic. illi moriunt retēto sputo q̄ suffocant ⁊c̄. sꝫ ptisici retēta saliua suffocant. ergo. maior ē nota minor tāgit in cōmēto: ꝯclo pōitur mō dcō in affo. Ad intellcm̄ affo. pmo notet cōcordia q̄ hēt decia tertij tractatu qrto caᵒ de signis ptisis. ¶ Scōo notet utilitas p affo. intentiōꝫ ꝯphendenda. Tertio notet etiā ampliatio generalꝭ ¶ Quarto notandū ꝙ p sputū sanici itelligit ypoc. sputū saniei sequēs sputū sanguis ex uulnere pulmonis: nō. n. in oī sputo saniei fit ptisis ⁊c̄. nā in sputo sequēte empia nō ꝯtingūt ista nccīo. Quinto notandū ꝙ cōtinet affo. ūtatē tali sanici sputo pseuerante: ꝯtinet etiā ūitatē ꝗtū ad unā ptē ptisi pseuerāte. ¶ Sexto pmittendū ypo. intelligere p ptisim ꝯsūptiōꝫ totiꝰ corpis ulcus pulmōis ꝯsequētē ⁊ merito: pulmone. n. sic leso cordi fitit nocumentū: cꝰ cordis ꝯsūptione ⁊ exiccatiōe ꝯsūit totū corpus. Septio notandū ꝙ p fluxū ypo. itelligit casū capilloꝝ ac etiā fluxū uentris colericū ut tangit ptisi eniꝫ pseuerāte ⁊ ultiata exñte pᵒ in mēbris extremis deficit nutrimentū: ⁊ iō in cute etiā ut sic dicam deficit pabulū capilloꝝ. cū ergo detineant in porositatibꝰ p hūiditates q̄si colligantes ꝯsūptis his hūiditatibꝰ ⁊ latificatis poris ꝯseqᷓt casus capilloꝝ ac etiā īcuruatio unguiū: ꝯseqᷓt etiā fluxꝰ colericꝰ. i. hūoralis pᵒ debilitata stōi ⁊ intestinoꝝ ꝯtētiua ūtute ac etiam caliditate pt māꝫ colericante ut sic dicā egōnes ⁊ fluxū. ¶ Octauo notandū ꝙ p saliuā nō itelligit ypo. tm̄ uerā saliuā in ore reptā: sꝫ etiā māꝫ catarralem aut saniosā more saliue ore expellibibilē: qn̄ ergo talis saliua tenet moriunt p uiā suffocationis hac saniosa materia suffocāte ⁊ extinguēte calidū.

Ptisim intendit

Pñs cōmentū diuidit in duas ptes. pᵒ ponit quorūdā uocabuloꝝ expōnēꝫ scōo ūificat affo. scōa ibi. Que duo eueniūt. pma in duas. pmo expōit illā ptē ptisis ponēdo cām aliqlē. scōo exponit illā ptē fluxꝰ. secūda ibi fluxū aūt intelligit. pmo dicit se itelligere p ptisī totꝰ corpis ꝯsūptionē cū leui febre exñtē ꝓpi ulnera pulmonis. ¶ De scōa dicit p fluxū itelligi casū capilloꝝ uel fluxū uētris colericū. Deinde cū dicit. Que duo eueniūt ¶ Nūc facit qd ē dcm̄. ⁊ pmo ūificat affo. ꝗtū ad pmā ptē. scōo ꝗtū ad secundā scōa ibi: ubi saliua retinet. pmo dicit hec duo solutiōꝫ uētris ⁊ casū capilloꝝ aduenire ipis ptisicis. pp siccitatē ⁊ ūtutis defectū. Dicit ultimo ypoc. notauisse p hāc partē ubi saliua retinet ⁊c̄. quō moriant ptisici: nā ipis tussientibꝰ ⁊ spuētibꝰ sp ꝯsumūt deficiente uo tussi ⁊ sputo mā̄ iteriꝰ pmanētē ⁊ clausis uiis anhelitus suffocati moriuntur.

¶ Circa affo. dubitatur utrū sit peius in ptisico retineri saliuā ꝙ nō. Affirmatiue arᷓ sic. non retinendo saliuā expellit nociuū seu expulsū ē. retinēdo aūt retinet nociuū. igit ⁊c̄. ꝯña tꝫ: qa melius ē expelli ꝙ retineri nociuū. Ad oᵐ arᷓ sic: saliua nō retēta debilitat ūtꝰ ⁊ pducit ad mortē infirmus ergo. ꝯña tꝫ añs pꝫ etiā cū ptisicoꝝ ūtus debilis supponat. ¶ Pro dubio rñdendū ꝙ aliis pibꝰ peius ē retineri sputū ꝙ euacuari. ꝯclo pꝫ pᵒ p secūdā ptēꝫ affo. pꝫ etiā p Gali. in cōmento. Isto posito rñdendū ad obiectū ꝯtra hoc dicendo ꝙ lꝫ expuitio debilitet ūtutē: maior tñ ē debilitas ꝯsecutura ad sputi retentiōꝫ: claudūt. n. uie anhelitꝰ claudente sanie canulas in pulmone existentes quibus aer defertur cordi ⁊ expiratur.

In flegmone epis singultꝰ maᵐ

¶ Pñs affo. sic cōtinuat ad ꝓcendentē Supiꝰ ypo. tetigit qdā nocumenta uel passiones ex aliis passionibꝰ ꝯtingentes Nūc tāgit nocumētū ex passiōe epatis ꝯtingēs ⁊ uult in apāte epatis singnificare p singultū itēdendo hāc ꝯclōꝫ. singultꝰ ē qd malū in flegmone epatis. ꝯclo pbat sic. illud ē malū in flegmone epatis qd sigt flegmonē eē magnū ⁊ calidissimū: sed singultꝰ appens in flegmone epatis ē huiusmodi. ergo. maior ē nota: minor fuit in cōmēto: ꝯclo uo in affo. ponitur. ¶ Pro intellcū affo. pᵒ notet cōcordia itelligenda 14ᵃ tertij 5ᵒ caᵒ de signis apaiū epatis ad finē. 2ᵒ notet utilitas p affo. intentiōꝫ habēda. ¶ 3ᵒ notet ampliatio generalis ut ē dcm̄. Quarto notandū ꝙ lꝫ flegmon multiplicē hēat sigtionē: qa aliqn̄ importat oē apā inflāmatū: aliqn̄ apā calidū p eētiā qlecūqꝫ sit. aliqn̄ uo apā factuꝫ ex sanguine solo. hic tñ ampliari pōt affo. ad apā epatis a q̄licūqꝫ mā̄ pueniat ipm tñ dearticulat in cōmēto Gali. ad magnū ⁊ colericū apā epatis ¶ Quinto supponēdū ꝙ ad suā cōcauitatē stō plus colligari parua tñ p subtilē neruū intra stōm ⁊ ep exñte colligatiā. ep uo ꝗtum ad ptē gibbosā plus ē spūalibꝰ colligatū rōe panniculoꝝ epatis ⁊c̄. ⁊ iō ad apā gibbositatis epatis plꝰ in spiritualibꝰ nocumēta ꝯsequūt ut tusses difficultates anhelituū. ut notat 14 tertij. ubi posita ē cōcordia Ad apā uo cōcaui plꝰ ꝯsequūt stōi nocumēta. Ex isto pꝫ ꝙ sic singultꝰ ꝯseqᷓt ad apā gibbi epatis peiꝰ ē ꝙ si ꝯsequat ad apā cōcaui: qa ad hoc ut ad apā gibbi ꝯseqᷓt singultus reqrit apā eē maius aut etiā peius: ꝯseqᷓt etiā singultus ad epatis apā fᵐ Gali. i cōmento. cū. n. apā sit magnū ⁊ calidissimū colericā ad duodenū intestinū emittēdo māꝫ cū ascēderit ad

os stõi pũgẽdo singultũ cãt. Ex isto pʒ ut dicebatur singultũ eẽ malũ pᵒin uia signi q̃a sigt calidissimũ ꝛ magnũ apã ꝑ q̃to vo singultᵘ ꝓsternit uirtutẽ per uiã cãe dr̃ eẽ malus.

D ixit autem omnes Gali. cõmentando affo. duo facit. pᵒ hᵘ affo. ad quosdã pbabitos põit cõ uenientiã. scd̃o vificat affor. scd̃a ibi. Apã tñ istd̃ nõ: In pma dicit hos oẽs affo. sup. nar rates passiones ex aliis passionibᵘ ꝯtingẽtes se inui cẽ seq̃ q̃a nũciant passiões ꝛ accidentia nascẽtes ex a lia passione ꝛ sequẽtes seu cõicantes illas auctas pas siones sicut singultus sequẽs apã epatis. ¶ Dicit se cundo ꝙ nõ ad qualecũq; apã epis: sʒ ad ita magnũ ꝛ calidissimũ ut os stõi ꝛ ptes supiores patiatur: nã stõᵘ ꝛ ep licet colligẽt p neruũ tñ fᵐ ypo. in secũdo epidiaꝝ hic neruus ẽ subtilissimᵘ ꝛ iõ nõ patit stõus singultũ ꝓpter epar nisi apã sit magnũ ꝛ pessimũ nã tale facit rubeã colerã transeũte pᵒ ad intestinũ du odenũ q̃ transiẽs ad os stõi pũgẽdo facit singultum.

n uigilia spasmus et desipiẽ tia malum

Postq̃ ypo. in p̃cedenti affo. fecit qd̃ ẽ dcm̃. nunc docet sigre in uigilia p spas mũ aut desipiam: ꝛ uult ypo. ꝯclõʒ hãc. Spasmus aut desipia apparẽs ẽ q̃d malũ: ꝯclo pbat̃ sic. illud ẽ q̃d malũ qd̃ sigt uehementẽ exiccatiõʒ ꝛ v̄tutis de bilitatẽ: sed spasmus aut desipia ẽ huiusmõi. ergo maior ẽ nota: minor sũt ex cõmẽto: ꝯclo ut ẽ dictũ in lr̃a ponit̃. ¶ Ad intellcm̃ affo. pᵒ notet̃ cõcordia q̃ hẽt in cõtinẽte caᵒ de sõpno ꝛ uigilia. ꝛ ẽ i fine cõ tinentis. hẽt etiã q̃tũ ad ptẽ secũdã scd̃a p̃mi doc. scd̃a caᵒ de his q̃ ꝓueniunt a sõno. ibi. Cũ aũt sint multe. Scd̃o notet̃ utilitas. est. n. utilis presens affo. ad recte ꝓnosticandũ in uigilia supfluente. ¶ Tertio notet̃ ãpliatio generalis ut ẽ dcm̃ notet̃ etiaʒ specialior ãpliatio dd̃o ꝙ nõ solũ in uigilia ista sunt mala: imo etiã i sõpno. in uigilia tñ peiora sũt exic cationẽ ꝯsequẽdo ꝛ inanitionẽ. Notandũ q̃rto ꝙ hec maxie mala sunt sequẽdo uigiliã supfluentẽ cuʒ significet maxie debilitas v̄tutis ꝛ exiccatio. ¶ No tandũ q̃nto ꝙ talis spasmus maxie intelligit̃ de ia nitione ꝑ q̃to seq̃t uigiliã supfluentẽ ut ẽ dcm̃ q̃uis nõ sit incõueniens fieri in uigilia spasmũ de repleti one. desipia etiã cãtur ꝓpter nimiã exiccatiõʒ ꝛ de bilitatẽ v̄tutis aut sũat desipia ꝑ diminutõe aut ab latiõe cogitationis: cũ eni cogitatiua vtᵘ multa ege at q̃titate spirituũ ledit̃ his deficientibᵘ. Notan dũ sexto hec accidentia ultiata sũt mortalia notãdo etiã irrepabilẽ exiccationẽ ꝛ debilitatẽ sũt etiaʒ hec mala p uiam signi ꝛ cause.

O mnis spasmus ¶ Gali. in cõmento tria facit. pᵒ no bis quandã spasmi memorat distincti onẽ. 2ᵒ v̄ificat affo. 3ᵒ tangit quandaʒ lr̃e diuersitatẽ. scd̃a ibi. uigilia vo. tertia ibi. inue nimus etiã in quibusdã. Dicit pᵒ se dixisse oẽm spasmũ eẽ de repletiõe uel ianitiõe. ¶ Dicit scd̃o uigiliã cũ ianitione eẽ peiorẽ. alia lr̃a hʒ inanitõe cũ uigiliã exiccet. ꝛ iõ spasmus cũ uigilia ꝛ ianitione ẽ pessimus. Et dicit ulteriᵘ hãc uigiliã exiccãdo esse cãm alienãde mẽtis. ¶ Dicit 3ᵒ in quibusdã libris nõ noiari desipiam: sʒ hẽri affo: sic. In uigilia spas mus ẽ malũ. Dicit aũt Gali. se arbitrari sup noia ri desipientiã etiã ypo. inuente hic peiora accidẽtia morbos sequentia.

n ossis denudatione erisipi la malum

¶ Postq̃ ypo. in p̃cedẽti affo. fecit qd̃ dcm̃ est. nunc docet sigre in ossis disco optura p erisipilã: ꝛ uult ypo. ꝯclõʒ istã. Erisipila apparẽs in osse discoopto ẽ mala: ꝯclo ꝓbat̃ sic. Il lud ẽ malũ qd̃ sigt uehemẽtẽ putrefactiõʒ ꝛ ꝓhibet ꝯsolidatiõʒ ꝛ ossis sanationẽ: sʒ erisipila ẽ huiusmõi ergo. maior ẽ nota: minor patebit: ꝯclo ponit̃ i lr̃a ut ẽ dcm̃. ¶ Ad intellectũ affo. p̃mo notet̃ ꝯcordia q̃ hẽt tertia q̃rti tractatu p̃mo caᵒ de erisipila. ibi. Et q̃ñ accidit erisipila ꝛc̃. Scd̃o notet̃ utilitas p affo. intentiõʒ ꝯp̃hendẽda. ¶ Tertio notet̃ ãpliatõ generalis ut ẽ pl̃ies dcm̃. Notet̃ etiã specialis di cendo ꝙ nõ solũ in discooptura ossis v̄ificat̃ affo. sʒ etiã nerui ꝛ alioꝝ spermaticoꝝ: q̃a tñ ossa erant ad ꝯsolidandũ ieptiora iõ de ip̃is potius ypo. ꝓtulit af for. ¶ Notandũ q̃rto ꝙ nõ solũ in discooptura os sis erisipila ẽ q̃d malũ: sʒ etiã i osse coõpto ut appe bit. Notandũ q̃nto ꝙ erisipila põt sũi dupl̃r pᵒ ꝓprie ꝑ apãte colerico. 2ᵒ ꝑ apãte corrosiuo ut ã pliando p erisipilã qd̃cũq; corrosiuũ ĩtelligamᵘ apã colerã: ꝛ q̃a ꝓbabile ẽ plus eẽ corrosiuã: iõ dcm̃ ẽ erisipila. ¶ Sexto notandũ ꝙ hoc ẽ malũ q̃a pessi mũ ut tangit in cõmẽto eo ꝙ d̄notat̃ pessima putre factio ex quo ẽ corrosio: denotat̃ etiã ex hoc ĩpossibi litas sanationis ꝛ cõsolidatiõis corrodente mã ꝓhi bẽte debitam nutricatiõʒ.

Q uod dixit Gali. in cõmento pᵒ exponit hãc p tẽ malũ. 2ᵒ tangit qu andã ampliatiõʒ scd̃a ibi. nec in sola. Dicit oportere in telligi p hoc dcm̃ malũ pessimũ. ¶ Dicit 2ᵒ non in sola denutatione ossiũ raro uel sp appere oẽ circun dãs carnẽ faciẽdo erisipilã pessimũ eẽ ꝛ molestissimũ

Circa affo. dubitatur utrũ singultus sit q̃d malũ in flegmone epatis. ¶ Negatiue ar̃ sic. de riuatõ mãe ab epate ad stõm ẽ bona. ergo. añs pʒ q̃a mã transiens ad stõm poterit euacuari p secessũ aut uomitũ: ꝯña tʒ q̃a si ꝯseq̃t̃ singultus iã deriuabi tur mã ab epate. Ad oᵐ est ypo. in affo. ¶ Pro dubio p̃mittendũ ꝙ singultus põt esse uehemẽs ꝛ p seuerãs aut puus: põt etiã appere in die cretica vel nõ post signa digõnis uel ante. Itẽ si appareat in flegmone epatis põt etiã appere remisso flegmone. ꝯsecuta alleuiatione uel nõ. ¶ Isto notato p̃ma ꝯᵒ sit hec: singultus uehemẽs ꝛ pseuerans nõ apparẽs in die cretica apparens etiã añ signa digõnis flegõe ꝑmanẽte mortalis ẽ: añs uult in cõmento Gali. ꝯña tʒ q̃a apã epatis pessimũ calidissimũ mortifeꝝ ẽ. Scd̃a ꝯclo ẽ hec. singultus appens añ signa digõnis nõ aleuiato flegmone ꝛc̃. sp dr̃ eẽ malus: ꝯclo ꝓba tur sic. singultus hoc mõ modificatus nõ põt apper̃

nisi ppt magnū cpatis apā. igit aīs p3 7 pña p Ga in cōmento etiā p Aui. 14ª tertij tractrtatn 3° caplo pallegato. ¶ Tertia pclo ē hec: singultus apparēs in die cretica p⁹ signa digōnis poterit eē bon⁹: pclo ista pbat p unā rōz añ oᵐ gal. at itellit p pclo3 2ᵃᵐ

dubitatur secundo utrū flegmon gibbositatis epatis sit peior flegmone cōcauitatis. Ad ptē affirmatiuā ē Auic. 14. tertij tractatu 3° ca. p°. Ad oᵐ vr eē Gali. 5. interioꝝ illo ca. in hoc autem mēbro. ¶ Pro dubio memorādū q aliq̄ egritudo dici pōt maior rōe dignitatis lese actionis. scdo ratiōe vtutis dispensantis nostꝝ corp⁹. 3° rōe ppe essentie q̄d sit hoc dcm: dcm ē supi⁹. Scdo supponendū gibbositatē epatis cōcauitate fore nobiliorez eo q in gibbositate plus pficiunt hūores 7 depurāt eo etiā q ps gibbosa colligat plus mēbris spūalibus cōcaua vo nutritiuis magis: spūalia vo nobiliora sūt nutritiuis seu naturalib⁹. ¶ Isto posito p3 hec pclo responsalis. ceteris pib⁹ pei⁹ ē apā gibbositatis q̄ pcauitatis: pclo pbat sic. apā gibbositatis ledit nobiliorē actioz. ergo. aīs p3 p suppoᵐ: pña tēt saltē ad sensū pmi mēbri distinctiōis. Scda pclo ē hec: rōe lesiōis vtutis dispēsantis corp⁹ nostꝝ apā gibbositatis dr eē peius: pclo pbat sic: pl⁹ pōt cōsequi in cāu sincopis ad apā gibbi q̄ cōcaui: pña nota: aīs p3 in cāu ppt gibbū pl⁹ colligari spūalib⁹ 7 cordi p pñs. ¶ Tertia pclo ē hec rōe ppe eēntie: utrūq3 pōt eē eq malū: pclo ar sic: tm̄ mãe 7 talis pōt eq̄lit essentiare utrūq3. igit. pña nota ē quia in essentialitate ponitur pitas cāꝝ essentiātiū p ista supposita. Quarta pclo ē hec: q̄tū ad nocumenta stō inferenda pei⁹ ē apā cōcaui q̄ gibbi. hec ppō sit p ga q̄nto interioꝝ allato ca: illo. §. porro flegmones. ¶ Istis habitis p3 intellcūs Aui. p pmā 7 secundam cōclusiones p3 etiā intellectus Gal. p ultimam.

tertio dubitatur utrū ab apāte calidissimo currat colera rubea ad intestinū 7 stōz. ¶ Negatiue ar sic: mā apostemās pculcata ē in pte apāta ergo. aīs notū ē ex quo apāt pña t3: q̄a mā cōculcata ad locū aliū nō transit: pterea nullū ur eē mouēs colerā rubeā ad intestinū aut stōm. ergo. pña nota. ē: aīs p3: nō p° vt⁹ epatis cū eius sit pellere mā3 ad loca expulsioni pueniētia nec etiā colera a se ipa mouet cū ei⁹ nō sit plus moueri ad illā ptē q̄ aliā. Ad oᵐ ē Gali. i cōmēto. Pro dubio rn̄dendū ab apāte calidissimo rubeā colerā ad intestinū aut stōm eē cursurā: pclo pbat sic: epar apātū transmittere pōt rubeā colerā ad dcā loca. g°. pña nota ad mītē medicoꝝ: aīs p3 quia ep apātū pōt eē vtutis fortis ipellēdo apānte mā3 p porositates aut uenas. ¶ 2ª pclo ē hec: colera pōt pelli ad stōm aut intestinū p⁹ rupturā apātis 7 p⁹ signa digōnis. pclo pōt patere p deductioz pme pclonis. Ex ista scda infert q singultus in flegmone epatis nō ē sp mal⁹: pclo ifertur sic: singultus pōt seq̄ signa digōnis 7 debitā rupturā apātis. ergo. pña nota aīs p3: si rupto apāte 7 ei⁹ pdigesta mā fluat ad stōm singultus pseq̄t pdictus. ¶ Isto cōcluso p3 solo ad obiectū pmū declinādo pñam 7 dicendo q nā pellere pōt cōculcatam 7 apāntē mā3. Ad 2ᵐ dicendū q mouēs ē uirtus

cpatis q̄ ipotens aliqñ pellere mā3 ad loca expulsioni deputata pellet ad loca nō ita cōuenientia.

¶ Quarto dubitatur utrū spasmus et desipientia sint q̄d malū in uigilia. Negatiue ar sic: spaspm⁹ 7 desipia sigre pñt fluxū matericꝝ ad neruos 7 cerebꝝ que mãe sunt remotiue uigiliaꝝ: Ad oᵐ ē ypo. in affo. 18°. Pro dubio dicēdū q spasmus 7 desipientia siꝫ sūt mortales i uigilia fᵐ pluᵐ pclo pbatur: q̄a fᵐ plurimū sequūt ianitionē 7 exicationē fᵐ g° plurimū sūt mortales q̄uis in cāu pñt eē nō mortales. ¶ Ad obiectū est respondendu3 q spasmus 7 desipientia de quib⁹ intelligit in pñti sūt de inanitōe nō sigñtes illū fluxū materieꝝ ut ē dcm

Quinto dubitatur utrū et quomodo uigilie exiccāt. 7 obmittendo uerba alberti dōm q uigilie nō exiccāt tāq̄ agens positiue distinctū a calido naturali 7c. s3 uigilie exiccāt hoc ē calidū nāle aut aliud calidū uigilando exiccat hūidū. 7 p° quia in uigilia ē calidū nāle dispersū supra totū. Itē vtutib⁹ actualiter opantibus p aplius vso calido spirituoso supra hūidū cōsumit radicale 7 spirituosū. ¶ Ulterius notandū circa 14ᵐ cōmentū. dcm spasmū ad mentē Gali. mālē eē de inanitione uel de replectione. spasmus ergo nō pportionat⁹ ad mām nō ē de repletōe uel inanitōe q̄uis quodāmō ad spasmū de inanitione reducibilis: ut colligit q̄nto affoꝝ cōmento primo.

circa affo: decimūnonum dubitatur utꝝ i denudatōe ossis apā corrosiuū sit pessimū. Negatiue ar sic: in aliqua ossis denudatōe egemus corrosione carnis. ergo 7c. aīs p3 ubi caro foret supflua: pña t3 q̄a p tale apā corrosiuū fieret talis corrosio. ¶ Ad oᵐ ē ypo. in affo. Pro dubio rn̄dendū apā corrosiuum esse pessimū in denudatiōe ossis: p° q̄ ē affo. in snia pbat p rōz affo. Ad obiectū rn̄dendū declinādo pñam 7 dōm: q talis corrosio fienda ē a medicina corrodente 7 nō ab intrinseco cum denotet uehemēs 7 pessima putrefactio.

n berisipila putredo aut sanies malum. In litargico tremor malum

¶ Postq̄ ypo. in pcedenti affor. fecit q̄d est dcm. nunc docet in berisipila sigre p putredinis aut saniei pñtiam. 7 uult ypo. pclo3 hanc. putredo aut sanies apparens in erisipila ē quid malū. pclo pbatur sic. illud ē q̄d malū q̄d ē malū per uiā signi 7 cāe: s3 putredo aut sanies ē huiusmōi. ergo. maior ē nota minor patebit: pclo in lrā ponit. Ad intellectum affo. p° notet cōcordia q̄ pphēdi pōt p pdicta de herisipila tertia q̄rti tractatu p° ca° de berisipila. ¶ Notet scdo utilitas. Est. n. utilis pñs affo. ad cōphendendū malā berisipilā. Notet 3° generalis apliatio ut supra dicēdo. ¶ Notandū q̄rto hic sūi berisipilā pprie p apāte facto ex colera: Notandū q̄nto colerā apāntez esse corrosiuā sui subtilitate facilit resolubilē. ¶ Notandū sexto ypo. intelliget p putredinē malā putredinē que non ē cum uictoria caliditatis nālis imo cu3 opposito. per saniem uero

intelligit ypo. saniē in q̄ ē victoria caliditatis natura lis ⁊ maturatio quā tāgit Gali. 5° de simplici medi. ¶ Septio notandū hāc putredinē eē malā p viam si gni ⁊ cāe. pmo per viā signi signdo ipotentiā vtutis ad resoluendū māz q̄ cōit solita ē resolui p calidum nāle. Est etiā mala p viā cāe: nā talis corrodit mem bꝝ qđ ē valde malū: ⁊ iō volebat Gali. in cōmēto nō sequi putredinē ⁊ saniē nisi apā sit pessimū qa đ mā colerica nō potente resolui imo saniante ⁊ cor rodente membrum.

ec quidem

Gali. in ɔmēto nō facit aliud nisi qa vĩficat affo. dicens hec accidentia ut pu tredinē ⁊ saniē fieri q̄n apā qđ ē herisi pila ē pessimū. ¶ Pro pte notādū putredinē ⁊ saniē merito apellari accidentia qa sūt excūtia mutata p̄t naturā ⁊ ideo accidētia: ut colligit 5° de accidēti et morbo. Notandū 2° q̄ apā apellat̃ pessimū q̄n ē cū corruptiōe ⁊ corrosiōe mēbri ⁊ cure difficillie qa ergo herisipila cū qua ē putredo aut sanies est cū corrosione ⁊ cū corruptiōe mēbri ē etiā ob hoc cure difficillime ideo talē dicimus esse pessimā.

¶ Circa affo. dubitatur utrum putredo aut sanies sit mala i herisipila. Negatiue ar̃ sic. ter minatio apātum ad saniē est bona. igitur ⁊c̃. nota ē ɔña cū herisipila sit apā: añs p3 p Gali. in libro đ malitia ɔplōnis diuerse. ¶ 2° ar̃ sic: oīs herisipila est cū vulnere. g° nō est mala sanies in herisipila cō sequētia t3: qa creare saniē in oī vulnere bonū ē ⁊c̃ ut colligit 5° h9 affo. xxij. Calidū saniē faciēs. añs sūitur pmo de accidenti ⁊ morbo. ¶ 3° ar̃ sic. sani es digesta est signū digōnis. ergo bona ē in herisipi la añs est notū: ɔña t3: qa signa digōnis q̄ncūq3 ap parent bona sūt. Ad o^m est affo. Pro dubio dđ3 q̄ putredo aut sanies mala est in herisipila: ɔclo p bet ut ē dcm̄ q̄uis putredo sit peior sanie. ¶ Isto posito r̄ndendū ad obiecta. Ad primū dicēdo ad pū ctum q̄ terminatio ad saniē est bona respcū termīa tionis ad sclirosī3 aut moi bū peiorē t̄n pōt dici ma la saltē in apāte debente debite terminari p resolu tiō3: uel dđm q̄ terminatio ad saniē absolute ē bo na nisi ɔiungeret̃ corrosio mēbri sicut ē in ppposito. Ad secūdā rō3 r̄ndendū ad punctū q̄ in oī vulner̃ suspecto ad spasmū bonū est creare saniē: nō t̄n i oī vulnere absolute est bona sanies. ¶ Ad 3^m r̄ndē dū q̄ signū digōnis q̄ncūq3 apparet bonū est: nisi si bi aliud accidens ɔiungat̄ sicut ē in pposito cū cōiun gitur corrosio.

In litargia tremor malum

Postq̄ ypo. in p̄cedēti affo. fecit qđ dcm̄ est nunc docet p tremorē signare in litargia: Et vult ypo. ɔclo3 hanc. treor ē mal9 in litargia. ɔclo pbat̃ sic: illud ē malū in li targia qđ sigt māam litargie eē multā ⁊ malā: s3 tre mor est huiusmodi. ergo. maior ē nota: patebit i cō mēto minor. ɔclo ponit̃ in affo. ¶ Ad intellcm̄ affo p° notet̃ ɔcordia q̄ h̄et pma tertij c° de signis litar gie. 2° est notāda utilitas p affo. intentiō3 colli genda. ¶ 3° notet̃ ãpliatio dcā multotiens. 4° memorandū litargiā eē apā flegmaticū posterioris ptis cerebri flāte apānte meatus seu vias cerebri nō aūt pāniculos sua grossitie nec etiā subā3 cerebri me dullarē uiscositate flegmatis ⁊ substātie cerebri: ⁊ uocatur litargia ab obliuiōe q̄ ɔseq̄t̃ ad tale apā ut colligit̃ pma tertij ca° de litargia. ¶ Memorandū q̄nto tremorē eē morbū officialē euenientē pp defe ctū motiue vtutis a motu lacertoꝝ s̄m ɔtinuitate3 cōparis ḡuitati cōpari in sua motiōe intromittenti motiō3 uoluntariā hec notificatio sumit̃ scđa tertij ca° de tremore in pn°. Et pmo dr̃ morb9 official̃ qa in situ sumendo sitū p loco. Sūitur t̄n aliq̄n tre mor p accidente p̄ter naturā. qa ē actio lesa mēbꝝ eni tremēs mouet̃ qual̃r moueri nō d3 q̄ tremor ut tactū ē ⁊ dr̃ in cōmēto cātur p quandā paritatē seu e q̄potētiā vtutis ad grauitatē mēbri: conāte eni gra uitate moueri deorsū ⁊ vtute sursū mouet̃ membꝝ motu ɔposito ex motu sursū ⁊ deorsū. Notādū sexto tremorē ɔseq̄ litargiam pp mā3 litargie fore multā fore etiā fluxibilē ⁊ incōstantē ut currat ad o rigines neruoꝝ ⁊ grauificādo membꝝ aut debilita ta vtute tremat mēbꝝ. ¶ Notandū septimo tremo rē eē duplicē. s. vl̃em ⁊ particularē cātur vl̃is cōi cato nocumento toti nuche ⁊ oibus originibus ner uoꝝ motiuoꝝ: p̃ticularis aūt cātur a p̃ticulari ner uoꝝ motiuoꝝ nocumēto in ppposito maxime intelli gitur de tremore uniuersali.

itargia est apostema

Gali. cōmentando affo. duo facit. p mo notificat nobis litargiā. scđo vĩficat affo. scđa ibi. Tremor igit̃ in ea: ¶ In pma dicit litargiā eē apā flātucū ptis posterioris cere bri. Deinde cū dicit tremor igit̃ in ea. nunc facit qđ ē dcm̄. ⁊ pmo tangit hāc vĩficatiō3. scđo nobis notificat tremorē. scđa ibi. cuius infusiōe. ¶ In pri ma dicit tremorē in litargia esse malā qa signtē ma teriā litargie sua incōtinētia ⁊ fluxibilitate peruenisse ad neruos motiuos existentes in pte posteriori ma gis ut dcm̄ ē loco alio. Deinde cū dicit. C9 infu siōe. Nunc facit qđ dcm̄ ē dicens q̄ nerui nō deficiē te spū sup. ex toto pp infusionē talis materie nec re molliti ut in palisi necessario fieri p̄nt sursū p vtute3 regitiuā: qa t̄n hi nerui sunt remolliti nō p̄nt facere mēbra stare firmit̃ ⁊ stabilit̃. ⁊ iō mēbra mota sur sū sua ḡuitate descēdūt fit ergo in litargia tremor ex his motibus contrariis.

¶ Circa affo. dubitatur utrū tremor in litargia sit bonus. Affirmatiue ar̃ sic. bonū ē a cere bro ad neruos deriuari mā3. ergo. añs p3 qa p hāc deriuationē cerebꝝ uitat apātionē aut minuit patet ɔña cū tremor significet sic deriuatā eē mā3. 2° ar̃ sic. palisis est bona i appoplesia. ergo ⁊ tremor in litargia p sile p3 ɔña añs colligit̃ pma tertij. ¶ Tertio sic in motu tremulo seu cōcussiuo ɔsūit̃ mā g° ɔfert in litargia. añs collit̃ q̄rta pmi cap° ultio. ɔña t3 qa bonū ē litargie ɔsumi mā3. Ad o^m est affo. ¶ Circa dubiū p̄mittēda ē distinctio q̄ tremo rē euenire in litargia pōt intellī dupl̃r. vno° rema nēte ⁊ nō diminuta litargia. alio° remanēte ⁊ dimi nuta ⁊ remissa litargia. Tūc sit pma ɔclo. treor

ꝑm⁹ mal⁹ ē in litargia: hec ꝯclo ſit ꝓ intellectu aff ⁊ ꝑꝫ p rōꝫ cōmēti: q̇a talis tremor ex q°caius ſignifi cat mãꝫ eſſe fluidā ⁊ p ꝯñs īmerſā ſubē cerebri ſig̃t eā etiā eē multā nō ſupabilē a uirtute ut nō ſoluꝫ fa ciat litargiā ſꝫ etiā tremorē. 2° dicendū tremorē ſe quētē litargiā p remiſſionē aut remotionē litargie eē bonū: hoc ſcd̃m ꝓbat̃ p duas rōes añ o^m. ¶ Jſto poſito ſoluendū ad obiectū tertiū dd̃o: ꝙ ꝗuis p tre morē aliq̇d mãe ꝯſūatur tremor tñ malus ē p uiam ſigni mō dcō. Notandū ulteri⁹ circa cōmentum ꝙ nō ſolū cāiur tremor nã reluctante motui g̃uita tis p motū o^m: ſed etiā intēdēte q̇etē. īmo cū ſit dif ficili⁹ rē motā ſurſū mouere deorſū ꝙ̃ q̇eſcentē mo uere deorſū: iō plus appet mēbꝝ tremere dū nã tē ptat tenere ipm̃ fixū ꝙ̃ dum mouet ipm̃ ſurſū.

¶ Notandū ulterius ꝙ nō ē intelligēdū in tremore eē oimodā eq̇potentiā g̃uitatis ⁊ v̇tutis cū mēbꝝ tre mēs moueat̃ ſurſū pluries a v̇tute ſed ē equipotētia q̇a mēbꝝ nō mouet̃ uel nō pōt moueri ſurſū q̇n de orſū: nec etiā deorſū q̇n ſurſū. Notandū ulteri⁹ ad cāndū tremorē alterā ꝯcurrere grauitatū: nã aut gruitatē ꝑter nãꝫ: q̃lis ē hūoris flãuci aut ꝯſiſis aut g̃uitatē nãlē mēbri ſicut cāto tremore pp debilitatē v̇tutis: ¶ Notandū etiā ꝙ ꝗuis tremor ſit motus ꝑter nãm ut pꝫ q̇nto d̄ accidenti ⁊ morbo ad prin^m ipē tñ eſt ex motibus ad quos efficiendos ꝯcurrit v̇ tus ⁊ nã ut pꝫ p ꝯñs cōmentū. ⁊ p Hali. q̇nto de ac cidenti ⁊ morbo: ⁊ p Aui. ſcd̃a tertij ca° de tremo re: ⁊ iō diſtinguit̃ a iectigatione in q̃ motor ē ex to to preter naturā ut uentoſitas.

n forti pulſu in uulneribus emoroſagia bonum

Poſtꝙ̃ ypo. in ꝑcedēti affo. fecit qd̃ eſt dcm̃. nunc docet in forti pulſu uulne rū p fluxū ſanguinis ſig̃re ⁊ uult ypo. ꝯcloꝫ hãc. flu x⁹ ſanguinis apparēs in forti pulſu uulneꝝ bonus ē ꝯclo ꝓbat̃ ſic. illud eſt bonū in forti pulſu uulneruꝫ p qd̃ remouet̃ hic pulſus ⁊ leſio ſed p fluxū ſanguis remouet̃ hic pulſus in uulneribus. ergo ⁊c̃. maior ē nota: patebit minor: ꝯclo in lr̃a tangit̃ ut dcm̃ eſt. ¶ Ad intellcm̃ affo. pñtis p° notet̃ cōcordia colligē da p iuuamentū flux⁹ ſanguinis ex Aui. q̃rta tertij. Scd̃o notet̃ utilitas. eſt eni ꝯñs affo. utilis ad ꝓ noſticandū ut eſt tactū. ¶ Notet 3° āpliatio genera lis dd̃o affo. in utroqꝫ v̇ificari ſexu alia reponēdo ut eſt tactū. 4° notandū ꝙ p fortē pulſū intellige re poſſum⁹. p° fortē pulſatiōꝫ arteriaꝝ in uulneri bus ꝯtingentē pp caliditatē ebulientis ſanguis.

¶ Quinto notandū ypo. hic intelligere nō ſolū uulne ra ſꝫ etiā ulcera. Sexto notandū ypo. ītelligere p emoroſagiā fluxū ſanguinis tñ moderatū q̇a flux⁹ ſanguinis īmoderatus ē mal⁹. ¶ Septio notanduꝫ hãc emoroſagiā eē bonā p uiā ſigni ⁊ cãe: p uiā ſigni ſig̃ndo potentiā v̇tutis ad expellendū p uiā cãe cum ſit cã p quā euacuat̃ mã mala.

Pulſus ex uulneribus

Hali. cōmētando affo. ꝓcedit ſic. p° ꝑmittit modū quo generat̃ pulſus i uul neribus. ſcd̃o v̇ificat affo. ſcd̃s ibi. ego vo mōſtraui. ¶ Jn ꝑma dicit pulſū in uulnerib⁹ eē ex peſſimis apātib⁹ pp carnes circūdātes ⁊ arterias uix motas ⁊ cū dolore. Cū ergo dilatat̃ mēbꝝ facit magnū dolorē ex ſua ꝑcuſſione: arteria aūt exñte ī debita nã bñ dilat̃ ſine īpedimēto. ſꝫ cū naſcit̃ cali dū apā in mēbro ſtrictura ⁊ dolor faciunt ſenſatiōꝫ nociuā ab hōibus uocatā pulſus qui erit pulſus au gmētatus. ¶ Dicit ſcd̃o ſe monſtrauiſſe in lib° de v̇tutib⁹ nãlib⁹ v̇tutē expulſiuā expellere nociua per egōeꝫ ſudorē ⁊ fluxū ſan. in die cretica quā cū iuuet naturalis actio mutat̃ maxīe pulſus ⁊ cogit̃ res ex pellere nociuas ⁊ iō ſequit̃ flux⁹ ſanguinis.

n dolore diuturno circa uen trem ſanies malum

Poſtꝙ̃ ypo. in ꝑcedēti affo. fecit qd̃ ē dcm̃. nunc docet ſig̃re in dolore diu turno circa uentrē p ſupuentū ſaniei. ⁊ uult ypo. hãc ꝯcloꝫ. Sanies apparens circa uentrē in dolore diu turno ē q̇d malū. ꝯclo pōt ſic deduci. illud ē q̇d ma lū qd̃ ſig̃t apātiōꝫ ſtōi ⁊ uehementē putrefactioneꝫ ſꝫ ſanies eſt huiuſmodi. ergo. maior ē nota: pate bit minor. ꝯ° ut ē dcm̃ in lr̃a ponit̃. ¶ Ad intellcm̃ affo. p° notet̃ cōcordia q̃ colligit̃ 13ª tertij tractatu q̃rto ca° p° de ſignis apātū ſtōi. Notet̃ ſcd̃o uti litas p affo. intentiōꝫ colligēda. ¶ Notet 3° āplia° generalis dicenda ut p⁹. Notet etiā ſpetialior ā pliatio dd̃o nō ſolū v̇ificari affo. in dolore circa uē trē exñte: ſꝫ etiā circa partē aliā: q̇a tñ apā uentris de quo intellr̃ in pñti erat ualde ꝑiculoſū iō in ipo pñteꝫ ꝓtulit affo. ¶ Quarto notandū ꝙ dolor q̇dā dr̃ ꝑui tpis cū nō ſignificet fixionē ⁊ mãe ꝑmanētiaꝫ nō ſig̃bit apātionē: dolor aūt multi tpis ſig̃t apāti onē ſig̃ndo fixonē mãe: aut ē cā apātionis attrahen do mãꝫ apāntē ad ſe. Quinto notandū ypo. intel ligere p uentrē ſtōm. ſ^m qd̃ ſūpſit uentrē Halie. 2° tegni illa pte. uētris cognitiones. Et ꝙ hoc mō ſūat̃ uēter: pꝫ p Aui. ubi poſita ē cōcordia. ¶ Sexto no tandū talē ſaniē eē malā p uiā ſigni ut ē notū ſig̃nteꝫ apātionē ⁊ collectionē que ē difficilis cure in ſtō: cō ꝑhendit̃ aūt hec ſanies p ſigna appropriata poſita deciatertia tertij. ubi dcā ē cōcordia.

Sic dolor

Hali. cōmentādo affo. nō aliud facit niſi qd̃ ponit cām doloris diuturni. p° ſcd̃o infert quō ad talē dolorē diutur nū ſequit̃ apātio. ſcd̃a ibi. quoꝝ nihil remanebit. Jn ꝑma dicit hūc dolorē diuturnū eē ex frigiditate uel diuerſa ſtōi ꝯplōe ſeu a groſſa uētoſitate uel ex re acute pungente: ¶ Deinde cū dicit. Quoꝝ nihil remanebit. nunc facit qd̃ ē dcm̃ dicens ꝙ nullo eo rū remanente: q̇a frigiditate ⁊c̃. infirm⁹ ꝑfecte e uadet. his aūt mutatis neceſſario in apā uel collecti onem neceſſario ſequitur ſanies.

¶ circa affo. dubitatur utrum ſanies ſit mala in dolore diuturno. Negatiue ar̃ ſic: ſigna di geſtōisq̃ñcūqꝫ appareat bona ſūt. ergo. añs habet̃ ꝑmo h⁹ cōmēto 12°. ꝯña tꝫ: q̇a digeſta ſanies eſt ſi gnū digōnis. Ad o^m ē affo. Huic dubio reſpō dendū: hanc ſaniē eē malā que ſignificat ut eſt tactū uehementem putrefactionem: ſed ſanies in dolore diuturno eſt huiuſmodi. ergo ⁊c̃. maior eſt nota:

minor patet cum eni dolor extiterit diuturnus ma ferítqꝫ materia tempore multo ⁊ uehemens putrefactio causata erit. ¶ Secundo dicendū saniem digestam ⁊ laudabilem esse bonam respectu saniei ī cōuenientis: propositio ꝓbatur per ratione primā quia signa digestionis quandocūqꝫ apparent bona sunt: ⁊ econtra signa putrefactionis mala sunt. Isto posito patet solutio obiecti. Circa cōmentuꝫ notandū ꝙ dolor diuturnus causari potest a frigiditate cum materia ⁊ sine materia ꝓbabilius tamē a frigiditate cum materia continue alterante de nouo. ¶ Secūdo notandū per complexione diuersam stomaci intelligit Galienus complexione calidam ac frigidam que appellatur mala complexio diuersa cuius aliquid est ꝓductum ⁊ aliquid diuersum pro ducendū: licet aliquando Galienus sumat malam complexione diuersam pro mala complexione aggregata ex malis ⁊ contrariis complexionibus ut calida ⁊ frigida ⁊c̄. ut tangit Gali. secundo de accidē ti ⁊ morbo. Tertio notandū ꝙ a materia acuta pungente potest etiam causari dolor diuturnus ipa fluente continue. ¶ Quarto notanduꝫ hec nomina reperiri apostema collectio dubellati ⁊ similia collectio autem potest importare adunatione materie in loco siue apostemet siue nō: unde habens saniem in mediastino pectoris dici potest habere collectiōꝫ ꝗuis nō habeat apostema. Apostema uero importat materia collectam notando ibi esse triplicis nature lesione ex qua consurgat unus morbus. dubellati uero importat apostema denotando saniem et dispositionem ad ruptura. Exitura auteꝫ quasi ab exeundo dicta importat etiā apostema inclinatum exitui ⁊ rupture.

In colerico secessu dissinteria malum

Postꝙ ypocras fecit quod est dictū nunc docet significare in fluxu colerico per dissinteria ⁊ uult ypocras conclusione istam dissinteria apparens in fluxu colerico est mala: cōclusio ꝓbatur sic. illud est malum quod significat excoriationem uehementem a pura materia ꝓuenientem: sed dissinteria prouenıens in fluxu colerico est huiusmodi: ergo ⁊c̄. maior est nota: patebit minor: conclusio in littera ponitur. ¶ Ad intellectum affo. primo notetur concordia que colligitur sedecima tertiꝫ capitulo de fluxu uentris omniū modoꝝ Secūdo comprehendatur utilitas per affo. habitam intentione. ¶ Tertio ponatur ampliatio generalis ut prius: Quarto notandū ypocrate intelligere per secessum colericū secessum de pura colera rubea aut nigra per dissinteria intelligimꝰ fluxum cum excoriatione intestinoꝝ. ¶ Notandum ultimo dissinteriam esse mala: quia ex quo humor purus est denotatur uehemens dominiū: ⁊ malitia hūoris ꝯprehensa per dissinteria superuenientē.

Nulli dubium

Galienus premittit causam dissinterie dicens egestione pura rubea aut nigram corrumpere intestina ⁊ inde fieri dissinteriam ⁊c̄.

¶ Circa afforismum dubitatur utruꝫ dissenteria sit mala in secessu colerico: Negatiue arguitur sic: dissinteria facta in colerico secessu est ꝫ ratione. ergo ⁊c̄. ꝯsequentia uidet nota secundo hꝰ cōmento 28°. febricitantibus nō omnino in superficie. antecedens patet quia rationale est coleram excoriare intestina. ¶ Ad oppositū est affo. Pro dubio respondendū ꝙ talis dissinteria in colerico secessu est mala: probatur conclusio ut est dictum in littera. Ad obiectum respondendum declinando ꝯsequentiam. Ad probatione ꝙ signa facta ꝫm rationē bona sunt respectu factoꝝ nō ꝫm rōnem: tamē absolute mala sunt plurics: exempli cā si ad febrē intensam sequatur extenuatio uel si ad supfluenteꝫ euacuationem sequatur oculoꝝ concauitas: hec erit ꝫm ratione tamen mala. ¶ Nota circa cōmentum ꝙ egestio pura rubea aut nigra dicitur esse mala significando absolutum dominiū caliditatis ut etiam de uomitu tangitur secundo pronosticoꝝ cōmento 57° illius partis laudabilis est uomitus.

Si in ossis fractura desipientia si in uacuum acceperit malum

Postꝙ ypocras in precedenti affo. fecit quod dictum est. nunc iteꝝ docet significare in fracura cranei per desipientie apparentiam. ⁊ uult ypocras cō clusionem hanc. desipientia apparens in fractura ossis mala est si acceperit in uacuum. conclusio probatur sic. illa desipientia est mala que significat fracturam ossis ꝓpinquare panniculis cerebri: sed desipientia accipiens in uacuū est huiusmodi: ergo ⁊c̄. maior nota est minor sumitur ex cōmento. conclusio in littera ponitur. ¶ Ad intellectū affor. primo notetur concordia affo. que habetur ut est habita concordia affo. 14. Secūdo notetur utilitas per affo. intentione colligenda. ¶ Tertio notetur ampliatio generalis habenda ut prius. Quarto notandū ꝙ licet affo. possit intelligi in fractura alterius ossis hic tamen solum intellexit cranεū ut patet per Gali. in cōmento. ¶ Notandū quinto ypocra intelligere per desipientia quod est dictum supra. Notandū sexto li si stare potius causatiue ꝙ conditionaliter ut sit littere sensus: si pro quia in uacuum acceperit: ut sit sensus ꝙ ad fractura cranei sepe pelliculas ꝓfundantē sequitur desipientia. ⁊ tūc erit sensus affōi. in ossis fractura desipientia est ꝗd malum: si pro quia acceperit in uacuum quia fractura acceperit ⁊ iuerit ad partem uacuam: ut taliter sit fractum craneū ꝙ sint rupte pellicule cerebri uel salteꝫ multū presse. Notandum ultimo hoc esse malum quia mortale ꝫm plurimū cū denotetur uehemens cerebri nocumentū.

Hic intelligit

Galienus cōmentando affo. duo facit. primo ꝑmittit affo. uerificationem ⁊ expositionem. Secundo reprehendit quendā exponentem affo. secunda ibi. nescio ergo quid ⁊c̄. In prima dicit ypo. hic intelligere p os

solum craneū capitis nō intendentē absolute omnē fracturam sed intrinsecus perforantē usq; ad uacui tatem circundantem cerebꝝ: qua sic existente fit ꝺ sipientia passione ꝑpinquante ꝺuabus pelliculis ⁊ essentie cerebri. ¶ Deinde cum ꝺicit. Nescio ergo quid. nunc facit quod est ꝺictum: ꝺicens se nescire quid coegerit zenonē ꝺetruncare ꝺcm̄ ypocratis cū ꝺicens in ossis fractura tacuit ꝺesipientiam: ꝺeinde sic inchoauerit affo. sequentē. Si in uaccuum acce/perit in farmatie potione spasmus mortalis. ⁊ ꝺixit ypocratē intelligere spasmum ꝺe inanitione. ⁊ iꝺo ꝺixit si in uacuum acceperit: ⁊ bene quia spasmus ꝺe inanitione mortalis: ⁊ ideo ꝺixit spasmum esse mortalē ꝺe potione farmatie. Errauit ergo falsifi/cando affo. primū: cum ꝺesipientia sequatur solū fracturam ossis. siue tamen fractura sit in capite si ue in membris aliis nemo ꝺesipit nisi ꝑtingente ꝑ/cussione usq; ad pelliculas cerebri.

circa afforismū notandum ipsū differ re a 14° pro quanto implicat cām quare ꝺesipien/tia ꝺicitur esse mala: quia ꝺenotat fracturam cere bro ⁊ pelliculis cōmunicatam quia acceperit in ua/cuum: uel nō incōueniens idem repetere pluries: quia multotiens cribrat homo unum modiū sabuli ut inueniat margaritā. ¶ Notandū circa cōmentū ꝙ nunꝙ causatur ꝺesipientia nisi qualitercūq; nocu mentum cerebro cōmunicetur cum ꝺesipientia sit lesio operationum intrinsecaꝝ sensitiuaꝝ. non seq tur tamen ꝺesipientia fracturā cranei imediate seu statim nisi pertigerit percussio ad panniculos cere/bri ꝙ percussionem pertigisse nō est aliud ꝙ panni/culos esse incisos aut saltem uehementer percussos uel extensos seu compressos: ⁊ ideo cerebro cōica/to nocumēto consequitur ꝺesipientia.

In farmatie potione spasmus mortalis

Postꝙ ypocras in precedenti affo. fecit quod est ꝺictum. nunc ꝺocet signi ficare per spasmum sequentē potum medicine. ꝺi/cens spasmus sequens potionē farmatie mortalis ē conclusio probatur sic. ille spasmus est mortalis qui est ꝺe inanitione: sed spasmus sequens ⁊c̄. est hui⁹ modi. ergo ⁊c̄. maior est nota: minor patebit: cō clusio ponitur in affo. ¶ Ad intellectum affo. ꝑmo notetꝰ ꝯcordia que habetur in generali quinto affoꝝ affo. quarto. ⁊ secunda tertij ca° ꝺe spasmo. 2° notetur utilitas per affo. intentionem colligenda. ¶ Notetur tertio ampliatio generalis. Quar/to notandū ypo. intelligere per farmatiam medici nam euacuatē per secessū aut uomitum: ita ponit in cōmento Gali. ¶ Notandū quinto ꝙ spasmus con tingere potest ante euacuationē farmaci ꝑpter ipi⁹ malitiā ⁊ uenēositatē aut ꝑpter agitationē materie rū humoraliū ꝺe quibus spasmis nō intelligitur in presenti: potest etiā contingere spasmus post euacu ationem farmatie qui si nō sit confirmatus ut uult mesue pōt recipere curā. confirmatus uero ꝺe quo intelligitur in presenti notificatus supra mortalis ē

iximus quia

¶ Galienus cōmentando affo. ꝺuo fa cit. ꝑmo exponit hanc partē farmatie. secundo uerificat affo. secunda ibi neq; aliquis ꝺubitabit. Dicit primo ypocratē absolu te ponentem farmatiam intelligere eam que euacu at soluendo uentrē aut ꝑuocando uomitum. ¶ Di cit secundo nullum ꝺubitare reuoluentem ꝺicta no stra corpore fortiter purgato per farmatiam spas/mū inde secutū mortalē esse ⁊ pessimū.

In dolore forti circa uentrez extremitatuz frigiditas ma luz

Postꝙ ypo. in ꝑcedenti affo. fecit quod est ꝺcm̄ nunc ꝺocet significare in forti ꝺolore p frigiditatez extremoꝝ: ⁊ uult hanc cōclusionē. frigiditas extre mitatū est quid malū in forti ꝺolore uentris. cōclo ꝑbatur sic: illud est malū in forti ꝺolore uētris qꝺ significat apostema uentris aut aliā uehemētē lesiōꝫ sꝫ friās extremitatū apparens in forti ꝺolore est h⁹ modi. ergo ⁊c̄. maior est nota: minor patebit. con clusio ut est ꝺcm̄ in lr̄a ponitur: ¶ Ad itellectū affo ꝑmo notetur affo. concordia que colligatꝰ snialiter i3ª tertij ca° ꝺe ꝺoloribus stomaci. Notetꝰ scꝺo utilitas per affo. intentionē colligenda. ¶ Notetur tertio ampliatio generalis ut prius. Notetꝰ etiaꝫ spetialior ampliatio ꝺicendo ꝙ nō solū in forti ꝺo lore uentris ueritatē cōtinet affo. sed etiā in ꝺolore alterius partis interioris. ¶ Notandū quarto ꝙ p fortē ꝺolorem intelligit ypo. ualde intensū sui intē sione uirtutē ualde prosternentē: per uentrē autem intelligit quod est ꝺcm̄ supra. per frigitatē uero ex tremitatū itelligatur ut est ꝺcm̄ sup affo. primo h⁹ Exponatur etiā malū ut est ꝺcm̄ ibidē.

xtremitatuz

¶ Gali. ꝑsentē cōmentando affo. ꝑce dit sic. ꝑmo tangit causas frigiditatis extremitatū. scꝺo ꝺubio satisfacit. se/cūda ibi. Qꝺ tū ꝺixi singulis. Dicit ꝑmo frigi/ditatē extremitatū sequi magnū apā uisceꝝ que fri giditas contingit aliqñ ꝑpter nimiū ꝺefectū animi uel pp maꝫ frigidā suffocantē calidū naturale ⁊ etiā aliqñ apparet angustia stomaci constringens natu/rā. i. caliditatē naturalē sup. trahendo ab extremi tatibus ad locū ꝺoloris: portat eñi secū sanguinem a tota cute corporis ⁊ multū ualde ab extremitatib⁹ manibus ⁊ pedibus. ¶ Deinde cū ꝺicit. ꝙ tū ꝺixi. nūc facit quod est ꝺictū: ꝺicens qꝺ ꝺcm̄ est hic: est cā singuloꝝ quia frigiditas extremitatū consequitꝰ ad predcā sicut in multis locis ꝺixit idem bis repe/tendo uel ter nec mirandū cū possit ꝺe una re multa excutere in uno loco. Notat ergo singula in singulꝭ locis sup. repetendo idē. ¶ Deinde cū ꝺicit. signifi catꝰ. n. hic ponit ꝯmentū paruū ꝙ ꝺubiū ē an fuerit gali. ⁊ ꝺicit ꝙ p talē frigiditatē extremitatū sigñtur forte apā interioꝝ ut pectoris uel stōi ad qꝺ calidi tas ꝛuocatꝰ ⁊ apā sup. cū tali friate ē pessimū. Circa hunc affo. nō ꝺubitatꝰ qa oīa q̄ tangūtꝰ hic pendent a materia primi affo. huius septimi.

I n utero habēti tenaſmus ſu perueniens abortire facit

Poſtꝙ ypo. in prehabito affō fecit quod eſt dcm̄. ¶ Nunc docet ꝓnoſticari in ꝑgnante aborſum per tenaſmonē apparentem ⁊ vult ypo. ꝯcluſionē hanc. Tenaſmon ſuperueniens ꝑgnanti facit abortire ꝑgnantē ꝯcl'o ꝓbatur ſic. Illud facit abortire ꝑgnantem ꝓpter qđ ꝯprimit̄ valde maxime ⁊ cōmouet̄: ſed tenaſmon eſt huiuſmōi ergo ⁊c̄. maior nota eſt ⁊ minor patebit: ꝯcluſio ponitur in littera vt eſt dictū. Ad intellectū affo ꝑmo notet̄ ꝯcordia que habet̄ ziª tertij tractatu 2° capl'o de cāis aborſis. ⁊ quinto affōꝝ affō. xlviij. ¶ Notet̄ ſecūdo vtilitas ꝑ affōi intentionē colligenda Notet̄ etiam ampliatio dicendo affōm in muliere cuiuſcūq; ꝯplexionis verificari poſſe: maxime tam̄ in exili ⁊ male matricis. ¶ Notandū pº ꝙ affōus ꝯtinet veritatē in quocūq; tēpore impꝑgnationis maxime tn̄ in primis ⁊ vltimis menſib⁹. In primis ſūt ꝓpter exilitatem ligamentoꝝ fetus. In vltimis v̄o ꝓpter nimiam aggrauationē fetus. Scđo notandū ꝙ ponitur tenaſmus ſeu tenaſmon ⁊ ꝑ tenaſmō habemus intelligere appetitum ad expellendū ſine ꝓportionata expulſione appetitui qui tenaſmus dr̄ paſſio inteſtini recti: quia ꝓpter punctiones recti inteſtini ꝯtingit iſte appetitus ad frequenter aſſellandū ꝙuis Galie. quinto h⁹ cōmento allegato dicat tenaſmon eē paſſōꝫ colon exponēte tadeo. i. tulon qa eſt paſſio recti inteſtini cuius extremitas terminat̄ ad tulū. ⁊ ideo dr̄ buſunculi. ¶ Et ſi queratur hic quid ſit tenaſmus an egritudo ⁊c̄. poſſumus dicere ꝙ eſt accidens preter naturā quia appetitus ad expellendū intenſus ſequens actionē leſam: quia punctionē ⁊ mordicationē inteſtini. Tertio notandū ꝙ per tenaſmū habemus intelligere tenaſmū perſeuerantē ⁊ magnū ⁊ ꝯſimiliter oēm cām matricis vehementer ꝯmotiuam.

enaſmon eſt

¶ Galie. ꝯmentando affōm duo facit ꝑmo exponit hanc partē tenaſmus. ſecūdo tangit veritatem affōi. ſcđa ibi nec mirandū: prima in duas: ꝑmo deſcribit tenaſmon rōne loci. ſecūdo eius exponit multiplicitatem implicite. ſcđa ibi ineſt aūt verbum. Dicit primo tenaſmū eſſe paſſionē recti inteſtini ꝓpter egeſtionē ſanguinis ꝓpter hoc inteſtinum vulneratū. ¶ Dicit ſecūdo hoc nomen tenaſmus eſſe equiuocū ⁊ poſitū hic abuſiue ⁊ appropriet̄ expꝑſſioni vel huic. ſ. paſſoni recti inteſtini. Eſt aūt nomen expreſſionis quia ſepe quis ſurgit ad aſſellam ⁊ exprimit: ⁊ iō ſepe fatigatur totum corpus ⁊ maxime matrix ꝓpter colligantiam ⁊ ꝯiunctionem ſui cū inteſtino. Dicit tertio nō eſſe mirandū ſi abortiat mulier ꝓpter tenaſmon cū abortiat a motu leuiori. ¶ Notandū circa cōmentū tenaſmonē aliqn̄ importare paſſionē recti inteſtini quia vlcerationē illi⁹ inteſtini que ꝯprehēditur per ſanguineam egeſtionē ex vulneribus inteſtinoꝝ ꝯtingentē. ⁊ ideo eſt nomē equiuocū: quia aliqn̄ importat appetitum ad frequenter expellendū ⁊ iō dicere tenaſmonē hanc paſſionem eſſe abuſiuuꝫ eſt: cum proprie importat illum appetitum ad frequenter expellendum.

Q uodcunq; os aut cartillago inciſum fuerit in corpore non augetur

Poſtꝙ ypo. fecit quod eſt dcm̄ nunc premittit ꝗdam membra ſoluta nō poſſe coniūgi vere ⁊ vult ypo. ꝯcl'onem hanc: in quocūq; corpore inciſa fuerit cartilago aut os vere nō cōtinuabitur. ꝯcl'o ꝓbatur ſic. Illa inciſa nō vere cōtinuantur que ſunt ſpmatica pauci caloris naturalis ⁊ dure ſubſtantie. ſꝫ os ⁊ cartillago ſunt huiuſmodi. ergo ⁊c̄. maior nota eſt patebit minor. ꝯcl'o in littera ponit̄ vt eſt dictum. ¶ Ad intellectum affōi. primo notetur ꝯcordia que habet̄ quarta quarti capl'o ꝑmo ⁊ ſexto affōꝝ. xix. affo. Notet̄ ſecundo vtilitas ꝑ affōi intētionē colligenda. Tertio notet̄ ampliatio generalis vt prius ac etiam ſpecialis dicendo ꝙ nō ſolum in oſſe ⁊ cartillagine continet veritatē affō⁹: ſed etiā in aliis ſpermaticis: quia tn̄ in iſtis plus continet veritatē iō de ipꝭis facit preciſe mentionē. Quarto notandū affōm continere veritatē de oī cartillagie ⁊ oſſe: inciſione tn̄ exiſtente notabili ⁊ maxie iamē cū deꝑditione ꝑtis. ¶ Ultimo notandū ꝙ ꝯiunctio ſeu vnio eſt duplex: quia quedā fīt viā ꝑme intentionis que eſt vera vnio. quedā vero fīt viā ſcđe intentionis que nō eſt vera vnio: ſed eſt quedam ꝯiunctio per poꝝ ſarcoydem circūligantē: de vera ꝯiunctione ⁊ vnione loquitur affō⁹

ſte affoiriſſmus continetur

Galie⁹ cōmentando affōm nō aliud facit niſi quia excuſat ſe a ꝯmentatione dicti affōi dicens hanc affōm ꝯtineri in illo affo. ſexte particule. Qñcūq; inciſum fuerit os aut cartillago aut neruus vel maxille tenues vel ꝑputium nō creſcūt nec ꝯglutinantur. nō hic ergo expedit repetere expoſitionē cū ſit expoſitus ibi.

S i ab albo ſlegmate habito diaria ſuperuenerit ſoluit egritudinem

Poſtꝙ ypo. in preſenti affō fecit qđ eſt dictum nunc tangit quandā cām curatiuam ydropiſis yposarce: Et vult ꝯcluſionē hanc fortis flux⁹ humoral' ſupueniens yposarco ſoluit yposarcā quia remouet eius cām: ſed flux⁹ ventris eſt huiuiſmōi: ergo ⁊c̄ maior ē nota. minor patebit: ꝯcl'o ponitur in littera ¶ Ad intellectū affōi primo notet̄ ꝯcordia que hēt deciaqrta tertij tractatu quarto caº đ cāis yposarce ibi. Et flux⁹ quidem ⁊c̄. habet̄ ſcđo q̄rto breuiarij capitulo ſeptimo de ydropiſi ibi ⁊ ꝓpter iſta ypo. Secūdo notet̄ vtilitas per affōi intentionem colligenda. ¶ Tertio notet̄ ampliatio generalis ut eſt dictum. Quarto notandū ypo. ꝑ flegma albū intelligere ydropiſim ⁊ yposarcam que eſt cū ſāguine aquoſo ⁊ flegmatico ⁊ albo totius colore corporis: ⁊ iō appellatur albū flegma: quia ab albo flegmate pendet ⁊ ſibi in colore aſſimilatur. ¶ Quinto notandū notanter dictum eſſe fortis dyaria: qa cū materia yposarce multa ꝓportionatam euacuationem oportuit eſſe multaꝫ. Sexto notandum

hanc dyariam soluentē egritudinē esse cuꝫ ꝯstantia virtutis: ⁊ nō ꝓpter debilitatē ꝯtentiue virtutis: quia flux⁹ ventris ꝯtingens ꝓpter debilitatē virtutis in ydropisi est mortalis. Ad quā intentionē loq̄t Aui: decimaq̄rta tertij tractatu q̄rto caº de ydropisi ad finē. Ex quo euitatur ꝯtradictio ad sensum dictū inter Aui. loco dcō ⁊ ypocratē.

onsueuit ergo

Galien⁹ cōmentando affōm ꝓcedit sic. p̄mo exponit hanc partē albo flāte Secūdo ostendit cām quare dixerit albū. scd̄a ibi flegma aūt dixit: dicit p̄mo ypocrateꝫ ⁊ oēs medicos ꝯsueuisse vocare flā album vnā spēꝫ ydropisis nostro tp̄e vocatā yposarcā. Dicit secūdo ypo. dixisse flegma albū: quia flā aliqñ est liuidū alioꝝ humoꝝ ꝯmixtionibus: oē tñ flegma naturaliter est albū. dicendo tñ albū suum ꝯfirmauit naturalē colorem sicut in libro de ꝯcatenatione dixit spondiles dorsi nō ꝙ alibi sint ꝙ̄ in dorso sumēdo dorsum vt ꝯprehendat etiā collū: sup̄ ⁊ sic dixit hº gr̄a maioris expressionis. Ultimo tangit veritatē affōi: dicit ergo q̄ per fortē dyariam supuenientem curatur hec egritudo.

Quibuscunq; spumose egestiones in dyaria: his flegma a capite defluuit

Postq̄ ypo. in p̄cedēti affō fecit qđ est dcm̄ nūc docet significare per quendā modū egestionū supra fluxuꝫ flātis a capite: ⁊ vult ypo. ꝯclusionē istam. Quibuscūq; corporibus fluunt spumose egestiones his defluit flegma a capite. ꝯclō ꝓbatur sic: his fluit flegma a capite in quibus flā fluens est materia egestionum spumosaꝝ: sed in habentibus egestiōes spumosas flā fluens est huiusmodi. ergo ⁊c̄. maior nota est patebit minor verificando affōm. ꝯclusio ponitur in littera vt est dcm̄. Ad intellectū affōi primo notetur ꝯcordia colligenda. xvij. ꝯtinentis caº 3º de egestione. Secūdo notet̄ vtilitas colligenda p affōi intentionē. Tertio notet̄ ampliatō generalis ip̄am ponendo vt pluries dcm̄ est. 4º notandū ꝙ per spumosas egōnes intelligit egōnes habentes spumā albam: quia habētes spumā citrinam plus attestantur colere: habent etiā spumam satis tenacē flegmati plus attestantē. Notandū quinto affōm verificari maxime supposito ꝙ adsit catatarrus quo ꝯprehendimus repletionē cerebri ⁊ defluxum a cerebro ⁊c̄.

i non hoc ex

Galie: cōmentando affōm duo facit primo ponit verā affōi cōmentationē Scd̄o quandā falsam opioēm. secūda ibi arbitrantes vias ⁊c̄. p̄ma in duas. p̄mo tāgit necessitatē cōmentandi affōm. secūdo exequitur intentū. scd̄a ibi qđcūq; hoꝝ fiat. De p̄ma dicit ꝙ nisi hoc dcm̄ affōi explanet̄ ⁊ determinet̄ nō intelliget̄: quia aliqñ humores ꝯmixti ventositati cū spumosa egestione descendūt a capite ad stomacū. Aliqñ sunt in intestinis ⁊ stō. Deinde cū dicit. qđcūq; hoꝝ. nunc facit qđ est dictum dicens ⁊ cōtinet ptes duas. primo ponit quedda. secūdo tangit cās ventositatis: has exº ꝯfirmando. scd̄a ibi ventositas aūt mouet̄. De p̄ma dicit ꝙ siue sup. humores sit in stō vl̄ i intestinis aut cerebro hꝫ vnam causā ꝓpriā: ⁊ vnā nō ꝓpriam: ꝓpria cā est quia grossa ventositate forte mouente illos humores illi hūores flegmatici diuidūtur in partes diuersas: ⁊ sup. hec cā appellatur ꝓpria: quia ꝓpter appropriatos flegmaticos humores stō cerebro aut intestinis cātur ista spumosa egestio. Deinde cū dicit ventositas aūt. nūc facit qđ dcm̄ est: dicens ventositateꝫ moueri per suā naturā: ac per caliditatē nimiā: qđ ē manifestū in his que apponuntur igni ⁊ coquunt̄ p ignē: q̄a ip̄a spūosant̄ pp nimiā caliditē ignis maxie mā existe uiscosa sic uidem⁹ i tēpestate maris ventis ad se inuicem collidentib⁹ ⁊ sup̄ spumosantib⁹ aquā sua agitatione ⁊ ꝯmotione Deinde cū dicit Arbitrantes. nunc facit quod est dcm̄ ⁊ posset diuidi pars in multas partes: sed gr̄a breuitatis de pte tota dicit sic ꝙ opinantes egestionē spumosā esse ꝓpter descensuꝫ flegmatis spumosi a pulmone ad stomacū dicit Galien⁹ se nescire quō intelligant in catarro ⁊ quare descensus a capite ad pulmonē nō exit spumosus tandem: nam de pulmone nō exit sanguis spumosus nisi sit de substantia pulmonis ⁊ si aliqñ exit spumosus ⁊ in pleuresi ⁊ periplemonia hº est per caliditatē tp̄e passionis: si etiā a capite ad canales pulmonis descendat primo ⁊ postea a canalibus transeat ad stōm ⁊ intestina nulla vr̄ via trāsitus nisi prima per cordis ventriculum descendente materia ad venā vocatā concauam vel ad gibbum epatis. Secūda vero via est i iteriora eius deinde in venas que diuisim ramificantur a porta ⁊ circūdant intestina vel descendit hec a ventricul̄ cordis in maximā venā deinde transit ad venas ab epate diuisim ꝓcedens. Si ergo sic est quō remanꝫ tale qđ expellitur spumosū mixtum sanguini p tam longam viam manans.

Quibuscunq; colerice ypostases fiunt superius uero tenues acutam egritudinem significant

Postq̄ ypo. in p̄cedenti affō facit quod est dcm̄ nunc per quasdā ypostases ⁊ quandā dispōnem earū docet significare supra acuitatē morbi. Et vult ypo. ꝯclusionē hanc. Quibuscūq; corporibus fiunt colerice ypostases: his denotatur morbus acutus: ꝯclō ꝓbatur sic: illis corporibus denotatur morbus acutus in quibus denotatur colerica materia que ē materia morbi, sed in habentibus colericas ypostases hoc denotatur. ergo ⁊c̄. maior est nota: q̄a materia colerica facit morbū acutum: patebit aūt minor. ꝯclō vero ponitur in affō. Ad itellectū affōi p̄mo notet̄ ꝯcordia scd̄a primi caº de significationibus sumptis ab ypostasi. Scd̄o notet̄ vtilitas colligenda p affōi intentionē. Notet tertio ampliatio generalis vt prius dictum est. Et notetur quarto ypocratē intelligere p ypostases colericas ypostases citrinas aut rubeas claras attestantes colere. Notandū quinto ꝙ hec littera, supius tenues dupliciter potest intelligi. vno modo ꝙ hec littera

ſupius tenues intelligat de yposta ſibus tenuibus a lio modo ꝙ intelligat ypoſtaſes eſſe colericas ⁊ ſubſtantiā vrine eſſe tenuē. Quōcunq; intelligatur veritatē ꝯtinet affō⁹: nam ex tali tenuitate denota tur preſentia hūoꝝ ſubtiliū ⁊ nō groſſoꝝ: ⁊ ſic bre uitas morbi. ¶ Notandū ſexto ꝙ per morbū acu tum habemus intelligere morbū cite terminationis ſiue tñ ſit vere acutus: quia cū difficultate acciden tiū ſiue nō.

uanto plus

Galie⁹ ꝯmentando affōm duo facit primo ponit verā ꝯmentationē. ſecūdo quorūdā falſam expoſitionē. ſcda ibi alij arbitrati ſunt. prima in tres. ¶ pmo tangit cām verificantē affōm. Secūdo ponit hanc partē coleri ce. Tertio exponit hanc partē tenues. Scda ibi nos aūt in multis. tertia ibi ¶ Quod ſupius dixit tenues Dicit primo q̄to plus colera dn̄atur tanto maius morbi denotatur acumen ſeu magis. ¶ Deinde cum dicit. Nos aūt in multis: nunc facit qđ eſt dcm̄ di cēs ſe dixiſſe in locis multis cū abſolute dicatur co lerā intelligi rubeam: nam antiqui cōſueuerūt cum velint intelligere colerā nigram aut alios humoreſ determinare hoc per colores ⁊ ꝓprias qualitates humoꝝ. Deinde cum dicit ꝙ ſupius dixit tenues Nūc facit quod eſt dictū dicens tenues: ꝙ ypo. di cens vrinas tenues intellexit ſubtiles ⁊ aquoſas: nā ſic ꝯſueuit intelligere ypo. ¶ Deinde cū dicit alij ar bi trati ſunt. Nunc facit quod eſt dcm̄ dicens alios o pinari ypocratē dicere falſum. ¶ Cū vrina ſubtilis ſi gnificet cruditatē ⁊ tarditatē morbi dicente Galiēo ſe nunq̄ vidiſſe vrinā habentē ypoſtaſim colericaȝ ⁊ aquoſam. Et ideo quidā exponunt ſupius nō lo cū ſed temp⁹ ac ſi dicat ypo. Si ypoſtaſis aut ſi v rina ſupius quia tpe ſupiori aut anteriori fuerit te nuis ⁊c̄. ⁊ poſtea dominet̄ colera acumen morbi d̄ notatur. ¶ Deinde cū dicit Johanniculus quidē. nunc ponitur ꝯmentatio Johāniculi dicentis ypoc. intelli gere per vrinā tenuē ſupius formā vrine nā poſſi bile eſt vrinā eſſe tenuē ⁊ ſubtilē ſſupius ⁊ ypoſtaſiȝ eſſe grauē groſſam ⁊ crudam hoc confirmat aucto ritas ypocratis ⁊c̄.

Quibuſcunqȝ diſtantes fiunt urine: his in corpore per turbatio fit

Poſtq̄ ypo. in p̄cedenti affō facit qđ eſt dictum nunc docet ſignificare ⁊ ꝓnoſticari ſupra fortē tur bationē humoꝝ in corpore per quandā diſtantiā v rinaꝝ. ⁊ vult iſtam ꝯcl'onem. ¶ Quibuſcūq; corpib⁹ fiunt vrine diſtantes hiſ fit in corpore turbatio for tis. ꝯcl'o ꝓbatur ſic. in his fit turbatio fortis in qb⁹ denotatur diuerſa materia cōtra quā natura non pugnat. ſed in habētibus vrinas diſtantes denotat̄ diuerſa materia ⁊c̄. ergo maior eſt nota minor pa tebit: ꝯcl'o vt eſt dictū ponitur in lr̄a: Pro intel lectu affōi pmo notet̄ ꝯcordia que habet̄ ſcda pmi ca° de ſignis ſūptis ex ſubſtantia vrine ſi bene inſpi ciatur ſnia. ¶ Scdo notet̄ vtilitas colligenda per affōi intentionē. Tertio notet̄ ampliatio general' dicenda vt prius. ¶ Quarto notandū ypo. intelli gere p vrinas diſtantes vrinas ab inuicē differētes ſm̄ ſubtilitatē ⁊ groſſitiē in ſuis partibus. ¶ Quin to notandū ypo. intelligere p fortē turbationē for tem agitationē hūoꝝ conſequentē pugnā nature cō tra humorem.

i ſecundum

Galie⁹ exponendo hoc verbū diſtā tes verificat affōm dicens: ꝙ ſi intelli gamus diſtantes ſup. loco differentes falſificabitur affō⁹ quia nullus eſt loc⁹ in vrina vacuus. ſed ſi per diſtantes intelligamus habentes diuerſas partes bene dictū eſt turbationē in corpore fieri fortē: quia natura uincente ⁊ domi nante fit vrina equalis in oībus partibus repugnā te vero cā morbi ps in qua preualuit natura no aſ ſimilatur pti in qua pōt morbus. Si vero plurime ptes ſignificantes preualitudinē morbi appareant: maiores erūt ſignificationes diſtui bationis.

Quibuſcunqȝ in febrib⁹ in uri nis crinoides ypoſtaſes fiūt longam egritudinē ſignificāt

Pn̄s affō⁹ ſic ꝯtinuatur ad precedentē. Supi⁹ y po. fecit qđ eſt dcm̄. nunc docet ſignificare longitu dinē egritudinū p quaſdā ypoſtaſes ⁊ vult cōcluſiōȝ iſtā. Quibuſcūq; corporibus in febribus apparent ypoſtaſes crinoides ſignificant in vrinis longā egri tudinē. ꝯcl'o ꝓbatur ſic: in illis longa ſignificat̄ egri tudo in quibus groſſa ſignificatur materia. ſed ha bentes ypoſtaſes crinoides ſūt huiuſmodi. ergo ⁊c̄ maior eſt nota: minor patebit. ꝯcl'o vt eſt dictū in lr̄a ponitur. ¶ Pro itellectu affōi pmo notet̄ ꝯcor dia que habet̄ ſcdo cōtinentis ca° pmo. Secūdo notet̄ vtilitas p affōi intentionē colligenda. ¶ Ter tio notet̄ ampliatio generalis vt multotiens habi tū eſt. Quarto notandū ypo. itelligere p ypoſta ſes crinoides ypoſtaſes habētes fruſtra quedā ſicut eſt groſſa farina frumenti: vt pȝ per Galienū in cō mento. ¶ Quinto notandū ꝙ dictū ypo. ꝯtinet ve ritatē virtute exiſtente forti: quia virtute exiſtēte debili ⁊ materia exiſtente rebelli cita mors ꝯſeq̄t.

oc eſt uerum

Pn̄s ꝯmentum diuidit̄ in tre ptes. p mo affōm expimento confirmat. ſcdo ypo. auctoritatibus. 3° infert quoddaȝ correlariū. ſcda ibi. ſicut idē in ꝓnoſticicis. tertia ibi. vn̄ intelligitur. ¶ Dicit pmo veꝝ eſſe ⁊ expien tia ꝓbatum: ꝙ apparentibus crinoidibus in vrina que ſunt ſicut groſſa farina frumenti mortale eſt ⁊ ſup: morbus etiā denotatur longus ꝯſtante virtute cū denotet̄ groſſa materia p quod ſupplementū pȝ veritas affōi. ſicut in ꝓnoſticis idē. nunc facit quod eſt dcm̄: ⁊ diuidit̄ in quatuor partes ſm̄ numeꝝ q̄ tuor auctoritatū adductaꝝ. ſcda ibi. Itē in epilētia tertia ibi. in prima particula. quarta ibi. in tertia particula. pmo dicit ypo. dixiſſe in ꝓnoſticis ꝙ ap parentibus ypoſtaſibus crinoidibus morbis feſtiniſ feſtinat ante morbū ꝓlongatū potius q̄ ꝓlongetur mors. Si vero morbi ſint ſalubres ꝓlongantur q̄a crudiſſimi. i. de mā crudiſſima tarda ad digerendū

ergo ꝛc. ¶ Dicit secũdo ypo. subintulisse in epilē sia multos infirmos in quoꝝ morbis apparuit talis vrina ꝛ quosdā cito mortuos ꝛ quosdā longo tēpore post sup esse mortuos aut saluos. dicit ergo ꝙ ypo. in pma pticula epidie post notitiā qualitatum triũ tpoꝝ morbi dixit hoc ꝙ infirmus noie Selius recitauit suā passionē ꝛ dixit ypo. talē minxisse multam vrinā ꝛ cito ꝛ grossā que apparuit mota ꝛ conturbata ꝛ quasi crinoides habentes albedinē et bibuit infirmus extrema frigida mortuus tandē in vndecia. Dicit q̄rto in tertia pticula epidimie cũ inciperet hanc passionē narrare dixit ypo. infirmo ꝑiecto in follicidia .i. male recto venit vrina diuersa in partibus: ꝛ simul habens res minimas suspensas ꝛ sup. nō stantes in fundo que erant q̄si crinoides: cui venit crisis in 40ª. ¶ Dicit quinto ꝙ ex istis intelligitur morituros cito mori ꝛ euadētes n̄ sanari nisi longo tpe p⁹: cēs ergo hi in quib⁹ apparet talis vrina: vel cito moriuntur vel sanātur longo tempore post.

Quibuscunq̃ in urinis ampulle supernatant nefreticum significant et longam egritudinem fore

Affo. sic ꝯtinuatur ad precedentē. ¶ Supius ypo. fecit quod est dcm̃. nunc docet p quēdā apparens ex vrina longa renũ significare passionē. Et vult ypo. istam ꝯclōꝫ ampulle supnatantes vrinis significant longam renũ passionē. ꝯclusio ꝓbatur sic: Illa sign̄t longā renũ passionē que ventositatē sign̄t grossam ꝛ grossā materiā: sed ampulle sunt huiusmodi. ergo ꝛc. maior est nota: minor patebit: cōclusio tangitur in lr̄a vt dcm̃ est. Pro intellectu affōi pmo notet̄ ꝯcordia que habet̄ scḋa pmi cap° de signis ex spuma in fine. ¶ Secũdo notet̄ vtilitas colligenda p affo. intentionē. Tertio notetur ampliatio generalis vt prius. ¶ Quarto notandũ ꝙ p ampullas que sunt facientes spumā ꝛ aliq̄n nō facientes significare possumus rōne quantitatis rōne coloris ꝛ rōne tpis dissolutionis. pmo rōne q̄titatis fᵐ q̄ sunt magne vel parue: parua .n. ampulla maiorem significat grossitiē ꝛ viscositatē. Significat enĩ materiā ventosam impotentiorē ad expullandũ: ꝛ fortiter materiā subleuandũ. ¶ Ecōtra est dicendũ de ampulla magna. Rōne vero coloris significatur: quia āpulla alba significat materiā flātiā: magis citrina vero plus attestatur colere.

Itē rōne dissolutionis: quia q̄to ampulla tardi⁹ dissoluitur tanto maior ventositas ꝛ grossities denotatur: frangitur aũt ampulla aut ꝓpter grauitatē materie aut etiā ꝓpter ventositatē descendentē ꝛ ingrossataꝫ aut ascendentem ꝛ frangentē āpullā. ¶ Ad ꝓpositum applicando p ampullas intelliga⁹ paruas ampullas albas. Quito notandũ notantē esse dictũ supnatare nō quia de rōne āpulle non sit sup esse vrine: sed dcm̃ est ad denotandũ sepatiōꝫ ampulle a substantia vrine vt denotet̄ ampullam decidi a parte satis ꝓpinqua ex quo denotet̄ passio renũ. ¶ Sexto notandũ ꝙ passio nefretica denotata pōt esse mala ꝯplexio frigida pendens a materia frigida. Septimo notanduꝫ ꝙ denotatur longa egritudo virtute ꝯstante: quia denotatur materia grossa frigida vt est tactum ꝛc.

Ampulle iste

¶ Pñs ꝯmentũ diuidit̄ in ptes duas: primo ponit verā ꝯmentationē. Scḋo quorũdā expositionē. scḋa ibi. Aliĳ arbitrantur. prima in duas. pmo notificat nobis ampullas rōne materie. Scḋo tangit affo. veritatem scḋa ibi. vnde ꝯsequitur frigid⁹. pmo dicit ꝙ ampulle sunt ex hũiditate cũ grossa ventositate maxie hũiditate existente viscosa. Dicit scḋo iō ꝯseq̄ frigidũ morbum in renibus: quia de frigida materia in qua adunatur ventositas grossa ꝛ ita significatur longitudo morbi: quia ōis morbus frigidus difficilius digeritur. ¶ Dicit scḋo ꝙ aliĳ opinātur vrinam acuā sua acuitate apire orifitia arteriaꝝ renũ ꝛ inde pte spũs exeũte p eam fit ampulla.

Quibuscunq̃ uero pinguis ypostasis et globata his nefreticam significat et acutam egritudinem fore

Pñs affo. sic ꝯtinuatur ad precedentē. Supi⁹ ypo. fecit quod dictum est. nunc nobis per quoddaꝫ signum notificat breuē renũ passionē ꝛ acutā ꝛ vult istā ꝯclōm. Pinguis ypostasis ꝛ globosa significat acutam passionē renũ. ꝯclō ꝓbatur sic: quod significat vehementē caliditatē renũ: significat ꝛc. sed ypostasis globosa ꝛ pinguis est huiusmōi. igitur maior ꝓpō ꝓ tanto nota: quia natura nō sustinet tpe longo fortē morbũ: vt p3 quinto h⁹ ꝯmento sexto ¶ Quicũq̃ a tetano ꝛc. minor patebit: ꝯclusio ponit̄ in lr̄a vt est dictũ nefreticā .i. renũ. Pro intellectu affo. pmo ē notanda ꝯcordia que habet̄ scḋa pmi ca° de signis sumptis ex ypostasi. ¶ Scḋo notetur vtilitas per affo. intentionē colligenda. 3° notet̄ ampliatio generalis. ¶ Quarto notandũ per pinguem ypostasim ypo. intelligere vnctuosam ad modũ olei. Quinto notandũ ꝙ cũ ypostasis sumatur aliq̄n ꝓprie ꝓ ypostasi stante in fundo ꝛc. vt p3 p suam deriuatiōnē: aliq̄n vero cōiter ipor tando ypostasim improprie sũptā ꝛ stantē in supmo que appellatur nephilis vel nebula ꝛ stantē in medio que appellatur encorima hic sumitur ypostasis cōiter. ¶ Sexto notandũ ꝙ globosũ vt sumitur ex ꝯmento pōt sumi pro glomerato siue adunato in ptibus sicut dicimus globũ a mulieribus filo cumulatum: Scḋo aliquid dr̄ globosũ vt cito factũ vt ps cito ꝯsequatur pte ac si pti acumulet̄ quōcũq̃ ps exponatur est vera: nam si passio est in renibus cũ sint ꝓpinqui viis vrine cito euacuatur ꝛ apparet talis ypostasis: sīr apparet magis globosa ꝛ sepata ab vrina cũ veniat a parte ꝓpinqua. ¶ Septimo notandũ ꝙ egritudo acuta qua significatur est mala ꝯplexio calida pendē̄s a materia calida c⁹ est dissoluere ventositatē renũ ꝛ ꝯtinet affo. veritatē ubi pueneret hec ypostasis. Octauo notandũ hanc ypostasim apparere aliq̄n ad modũ natantis tabis aliq̄n vero ad modũ oculoꝝ aut guttaꝝ grossaꝝ olei: ꝛ hoc fᵐ grossitiem ꝛ tenuitatē pinguedinis.

Quandocunqȝ

Comentuȝ pn̄s diuidit̄ in duas ptes
primo ꝯmentatur affōm. ſcđo tangit
quendā ſcripture diuerſitatē. ſcđa ibi
in libris igit̄. pma in duas. pmo exponit iſtā ptem
pinguis. ſcđo iſtā ptem globoſa. ſecūda ibi. Quod
poſtea dixit ⁊c̄. Dicit pmo ꝙ egeſtio vel vrina
pinguis qn̄cunqȝ apparet: ſignificat diſſolutionē nō
magis tn̄ in renibus ꝙ̄ toto corpore: nō ergo p ta
lem pinguedinē ſignificatur ſolus morbus renū ſed
potius diſſolutio pinguedinis in toto ſup̄ indifferent̄
que pinguedo diſſoluitur p caliditatē igneam: hoc
eſt valde intenſā: que diſſolutio pōt dupliciter intl̄
ligi: quia pōt eſſe paſſio in renibus vel toto vel nō
denotatur ſpetialis paſſio: ſed acuitas paſſionis: ali
ter tn̄ a quibuſdaȝ expoſitoribus exponitur affo. q̇
loco nefreticorum poſuerunt freneſis: cum talis diſ
ſolutio non ſignificet abſolute freneſim licet ſignifi-
cet nimiam intenſionem: nam eſt ſignū vniuerſale
oīum febrium diſſoluentiū corpꝰ. De ſcđa dic
ꝙ hoc quod eſt globoſum intelligi pōt adunatum
vel ſubito apparens: nam illa ſunt globata que ſūt
iuncta vt cumulus. nam ꝓprie globus eſt dū filum
filo cumulatur a mulieribus: globatū ergo contra-
riū eſt diſtanti: ⁊ ita expoſuerūt expoſitores antiq
ores vſqȝ ad noſtꝝ tps. Dicit vero Hali. ſe per
globoſum intelligere cito apparens ſignificans ꝓpe
diſſolutionē pinguedinis renum: quia pinguedo cō
ſūpta in toto nō venit ſubito ad vrinā: imo paula
tine vadens. pmo ad mēbra ꝓpinquiora illis ⁊ ita
de mēbro in membꝝ vſqȝ quo veniat ad renes: ſȝ
pinguedo diſſoluta a renibus venit ſubito ⁊ aduna
ta vt expimenta teſtantur. Dicit ultimo Halie
hūc affo. inueniri diuerſum in libris: quidā. n. hn̄t
ſic. Quibuſcunqȝ venit inferius pinguedo yppoſtaſis
alij habēt ſupius quibus aſſentio quia oīs pigucdo
ſolet natare ſupius ⁊ nō deſcendere.

Quibuſcunqȝ nefreticis exiſtē tibus predicta ſigna non acciderint et dolores acuti circa muſculos ſpinales ſint ſiquidem circa locos extriſecos ſunt apoſtema futurum et extrinſecus ſignificant. ſi uero dolores magni circa interiores locos fiunt apoſtema futurum expectabis magis intus

Pn̄s affo. ſic ꝯtinuatur ad precedentē. Supiꝰ y.
fecit quod eſt dcm̄: nūc docet ſignificare ſupra apo
ſtemate renū. ⁊ diuiditur in duas: quia pmo docet
ſignificare ſupra apāte partiū quarūdā exterioruȝ
circa renes exiſtentiū. ſcđo magis exiſtentium intri
ſecꝰ. ſcđa ibi. Si vero maiores dolores ⁊c̄. Pi io
vult iſtam ꝯcl̄oȝ: dolores acuti apparētes circa mu
ſculos exteriores ſpine ſignificat in patientibus ī re
nibus apā extriſecus eſſe ventuꝝ: ꝯcl̄o ꝓbatur ſic
illud ſignificat apā ⁊c̄. qđ ſignificat materiā ibi col
ligi ⁊ adunari: ⁊ iſti dolores ſunt huiuſmōi. g° ⁊c̄
maior eſt nota: minor patebit: ꝯcluſio in lr̄a ponit̄
vt eſt notum. De ſcđa vult iſtā ꝯcluſionē: dolo
res acuti apparentes circa muſculos intrinſecos ſi-
gnificant apā intrinſecus fore ventuꝝ. ꝯcl̄o ꝓbatur
quia illud ſignificat apā ibi ventuꝝ qđ ſig̅i mām
ibidē colligi ⁊ adunari: ſed dolor acutus ē huiuſmo
di. ergo ⁊c̄. maior eſt nota. Pro intellectu affōi
pmo notet̄ affo. ꝯcordia que habet ſcđa pmi ī ſnīa
ca° de caīs apātum ibi quē dolor. Scđo notetur
vtilitas ⁊ ampliatio generalis ſm̄ modos p̄habitos
Tertio notandū ypo. intelligere p ſigna p̄dicta
ſigna poſita in p̄habitis affo. ſignificantia paſſiones
renū quoꝝ cū quedā ſignificent morbū calidū: q̄daȝ
frigidū: quedā groſſā materiā ⁊c̄. nō ſūt intelligēda
apparere ſimul: ſed ſucceſſiue de muſculis vero
dicam poſt.

In ambobus

precedentibus affōis. Pn̄s cōmentū
diuidit̄ in partes tres. pmo ponit ꝯpa
tionē hꝰ affo. ad p̄habitas. Secūdo po
nit quandā muſculoꝝ notitiā. Tertō tangit aliqualē
defectum ypo. ſiue eius generalē ⁊ nō ſpetialē ſig
nificationē. ſecūda ibi. hoꝝ vero muſculoꝝ. tertia
ibi. nec nō mōſtrauit. pmo dicit ypo. in duobus p̄
cedentibus affo. mōſtrauiſſe quō ꝯprehendant̄ paſſi
ones renū. hic aūt oſtendit renibus diu patientibuſ
ſignis p̄dictis apparentibus p dolores muſculorum
ſpondiliū ſignificare apā ventuꝝ quoꝝ muſculoruȝ
vnus eſt ſuccutaneus circūdans ambo latera totꝰ
dorſi. Alter vero nō eſt extenſus intus per totum
dorſum: ſed ſolū p inferiores ſpondiles quoꝝ mu-
ſculoꝝ quicūqȝ patiatur expectatur apā. Dicit 3°
ypo. nō mōſtrauiſſe ſi apā ſit ventuꝝ in renibus ul̄
lacertis vel vtriuſqȝ expimentū aūt oſtendit hoc ꝙ
apā pōt eſſe in ſolis lacertis vel renibus quo exn̄te
aliqn̄ tendit ſup. apā vel dolor ad iteriora ⁊ aliqn̄
ad extriora.

Quicunqȝ ſanguinem uomunt ſi quidem ſine febre ſalubre ſi uero ex febre pernitioſuȝ curare uero oportet ſtipticis aut infrigidantibus

Pn̄s affo. ſic ꝯtiuatur ad precedentē Supius y.
fecit quod dcm̄ eſt. nunc tangit vomitū ſanguinis
ſalubrē ⁊ pnitioſum. ⁊ duo facit. nā pmo tangit ſa
lubrem ſanguinis vomitū. ſcđo pnitioſū. ſcđa ibi
Si vero ex febre. pma in duas. pmo facit qđ di-
ctum eſt. Scđo tangit vnū canonē in cura dicti vo
mitus attendendū. ſcđa ibi. quare vero. prio uult
ꝯcluſionē iſtam vomere ſanguinē ſine febre ſaluta
re eſt oibus vomētibus ſanguinē: ꝯcl̄o ꝓbatur ſic
illud eſt ſalutare qđ ſignificat corporis mundifica-
tionē: ſed vomere ſanguinē ſine febre eſt huiuſmo
di. ergo ⁊c̄. maior nota eſt: minor patebit: ꝯcluſio
in littera ponitur vt eſt dcm̄. Curare vero: nūc
facit quod eſt dictū dicens nos curare hunc vomi-
tū per ſtiptica ⁊ infrigidātia. Si vero ex febre: nūc
facit quod eſt dcm̄: ⁊ vult iſtā ꝯcluſionē: ſi uomitꝰ
ſanguinis ſit ex febre eſt mortalis. ꝯcl̄o ꝓbatur ſic
ille vomitus eſt mortalis qui ſignificat magnū apā
aptum an̄ maturitatē aut corroſionē ⁊ ſtōi fiſtulati
onē: ſed vomitus ſanguinis ex febre eſt huiuſmōi.

igitur ꝛc. maior est nota: minor patebit: ꝯclusio ut dcm̄ est in lr̄a ponitur. ¶ Pro intellectu affo. pmo notanda est ꝯcordia que habet. 13ª tertij tractatu 5° capl̄o de vomitu sanguinis. ibi Et ois vomitus sanguinis. Secūdo notet vtilitas p affo. intentionē colligenda. ¶ Tertio notet ampliatio generalis ut dcm̄ est multotiens. Quarto notandū vt sumit ex ꝯmento q vomitus sanguinis significat expulsionē sanguinis a meri aut st̄o. ¶ Quinto notandum q talis vomitus dr̄ salutaris: quia aptus esse salubris: licet aliqn̄ possit esse malus: vt sup fluens. Est aūt salutaris quia aliqn̄ generatur nimiū de sanguine ꝑpter nimiā cōmestionē ꝛ potum: aliqn̄ membꝝ mutilatū ē: iō vbi ep membꝝ nutriendo sanguine transmittebat nūc ipm transmittit ad st̄oꝫ: aut etiā emoroides retente sunt siue fluxꝰ emoroidales aut etiā in muliere mēstrua sunt retenta ꝛ tunc etiā regurgitante sanguine ad st̄om cadit vomitus sāguis cui cū nō cōiungatur febris sed alleuiatio ꝯsequent hoc est salutare: quia tn̄ ꝯtingens est aliqn̄ hunc uomitum esse supfluentē: iō expressit ypo. canonē curatiuum: quia approximet stiptica ꝛ infrigidantia exterius faciendo inunctionē: ac etiā interius exhibendo potum que frigida stipticantia ac stiptica in frigidantia colligantur 13ª tertij tractatu allegato ca° de cura vomitus sanguinis. Qn̄ vero ex febre sit mortalis dicā in suo dubio.

omentes

Pn̄s cōmentū diuiditur in tres ptes pmo pmittit a qua pte veniat sanguis per vomitum expulsus. scd̄o quorūdā expositoꝝ remouet cōmentationē. 3° tangit affo. verificationē. scd̄a ibi. Quia tn̄ iterptes. tertia ibi ¶ Quo salubritas. Primo dicit vomentes sanguinē sine dubio emittere sanguinē a meri aut st̄o nam sanguis veniens a pulmone ꝛ suis canalibus nō appellatur vomitus sed sputū cū tussi. Dicit secūdo q quidā expositores opinātur ypo. intendere sanguinem exeuntem a pulmone ꝛ suis canalibus quoruꝫ intellectus falsus est: quia sanguis exiens a pulmōe cum sputo ꝛc. sine febre nō est salubris: licet hanc passionē sputi sanguinis elongatā necessario sequat febris dicens ergo ypo. vomitum significauit certam rem: quia sup. rem pulsā a st̄o aut meri cuius est nomen. s. vomitus. ¶ Dicit tertio q quō intelligatur hīc vomitum sanguinis esse salubrē vel nō cōprehenditur ex qualitatibus infirmi si febriuerit aut nō: nam nō febriente ipe locus in quo exit sanguis nō hꝫ apā sed vene sunt aperte sine apāte vel vulnus est qd̄ cito sanabitur p stiptica. Sed si vomitus sit cum febre ꝛ magno apāte: ꝛ per ꝯsequens erit hoc incurabile aut mortale. sup. cito.

Catarri in uentre superiori in saniem conuertuntur in uiginti diebus

Pn̄s affo. sic cōtinuatur ad precedentē. Supius ypo. fecit quod dcm̄ est. nunc tangit terminū transmutationis catarroꝝ in saniem in pectore: ꝛ vult istam ꝯclonem. Catarri in ventre supiori: quia in pectore in saniē cōuertuntur in viginti diebus: conclusio sic ar̄. Jlla transmutatio fit in viginti diebus que tenet mediū inter acutā transmutationē ꝛ cronicam: sed transmutatio catarroꝝ in saniē tenet medium inter acutam transmutationē ꝛ cronicā. ergo ꝛc. maior vt ꝑbabilis pꝫ: quia dies vigesima est dies cretica tenens medium inter q̄drigesimā ꝛ terminū acutoꝝ morboꝝ: patebit in notando minor: ꝯcl̄o in lr̄a ponitur vt est dictum. ¶ Pro intellectu affo. notet pmo cōcordia que habet decima tertij tractatu q̄rto de pure ꝛ sanie in principio ibi. Et q̄bus currit sanies ꝛc. Secūdo notet vtilitas per affo. intentionē colligenda. ¶ Tertio notet generalis ampliatio vt dictum est dicendo. tn̄ affōm verificari potissimū in calidis ꝛ robustis natura ꝛ viris i dcō tpe cataꝝ saniare potentibus. Quarto notandū catarrū multipliciter sumi: cōiter enī p oī de fluxu de parte ad partē: vt pꝫ scd̄a primi capꝰ de morbis cōpositis. ¶ Secūdo sumitur catarrus pro defluxu humiditatū a cerebro ad quācūqꝫ ptem indifferenter ꝛ isto mō catarrus diuiditur in brancum ꝛ corizam ꝛ veꝝ catarrū. Et brancus ꝑprie sumptꝰ fit catarrꝰ ad fauces. coriza vero ad nares. Sumitur tertio catarrꝰ ꝑ defluxu humiditatū ad partes pectorales a cerebro defluentium: ꝛ sic sumitur hic Quinto notandū ventrē diuidi in ventrem supiorem ꝛ inferiorem: p inferiorem intelligendo ventrem ꝯtentiuū nutritiuoꝝ: qui situaliter ꝛ via ignobilitatis inferior est. Et p ventrē supiorem spūaliū ꝯtentiuū quia appellatur supior rōne situs ꝛ nobilitatis. ¶ Notandū sexto per saniem ypo. intelligere maxime saniem bonā ꝛ laudabilē. Septimo notandū quia dr̄ ꝯuertuntur. i. transmutātur siue habēt transmutatum esse vel ꝯuertuntur in saniēꝫ i. saniati vel saniantur vt expellantur in vigiti diebus vt expulsionē dicamus esse creticā in vigesia die. ¶ Octauo notandū q cū catarri sint de materia flatica sꝫᵐ pluᵐ de se longo tpe digerentur: contenti tn̄ in loco calido quia pectore nō ex toto faciunt longū morbum. sed digestionē suā tardant tpe medio ꝛ expulsionē in die cretica quia vigesima. Nono notandū q dcm̄ ypo ꝯtinet veritateꝫ sꝫᵐ pluᵐ: quia nō est incōueniens ꝑpter multā q̄titatē catarri ꝛ virtutis debilitatem hanc saniationē tardari per amplius. ¶ Decimo notandū nō esse intētionē ypo. q oēs catarri isto mō terminentur cum insensibiliter abici possunt vel modo alio. sed vult catarros transmutabiles in saniem hoc termino trāsmutari vt dcm̄ est.

uperiorem

Cōmentū pn̄s diuiditur in duas. p° exponit ptem istam ventre supiori. 2° verificat affo. scd̄a ibi. vnde si catarri ¶ De pmā dicit ypo. intelligere p ventrem supiorem ꝯcauitatē pectoris circūdantē pulmonē. Dicit secundo si catarri descendant a capite ad canales pulmonis: pulmo patitur ꝛ sequitur sanies i die vigesima ꝛ non vigesimaprima: nam alibi inuentum est vigesimam diem sꝫᵐ ypocratem esse creticam ꝛ non vigesimamprimam sicut ostendit Galienus in libro creticorum.

S I sanguinem aut trumbos mingit et stranguiriam habet et dolor incidit in peritoneon sub uentre et pectine: ea que circa uesicam egrotare significat.

¶ Pñs affo. habitus est in quarto h⁹ expositus et hic exemplificabitur sola ɔclo sine notabilib⁹. uult ergo ypo istam cõclusionẽ: ꝙ si aliquis mingat sanguinẽ ⁊ trũbos ⁊c̃. significatur vesicã egrotare. ɔ° sic ꝑsuadet. illi tunc significatur vesicã egrotare qñ ɔp̃henditur vesicã dolere ⁊ materiã in vesica ɔtentã esse ⁊ vlcera. Sed qñ aliquis mingit saniem ⁊ trũbos ⁊c̃. talia denotãtur. ergo ⁊c̃. maior ẽ nota ⁊ supius patuit minor: ɔclusio ponitur in littera vt est dictum ⁊c̃.

Iste afforismus

¶ Pñs ɔmentũ nihil aliud facit nisi q̃a dicit hũc affo. supius explanari ⁊ in multis libris nõ haberi dicẽs sic; ꝙ iste affo nõ inuenitur in multis libris expositus tñ p Hali. quarto h⁹ cũ dĩ. si sanguinẽ mingunt ⁊ trũbos.

S I lingua repente intemperata fiat aut apopleticum aliquid corporis melancolicuz huiusmodi

Pñs affo. sic ɔtinuatur ad p̃cedentẽ supius ypo. fecit qd̃ dictũ est nũc docet significare supra passiõz melãcolicã per quedã signa: ⁊ uult istã ɔclusionem: si lingua fiat subito ĩtẽperata aut aliquid corpis appopleticũ: tale corpus est melancolicũ. ꝓbatur sic: Illud corpus est melĩcũ in quo apparent accidentia ergo ⁊c̃. maior est nota: minor patebit: ɔclo vt dictũ est in lr̃a ponitur. ¶ Pro intellectu affo primo notet̃ ɔcordia colligenda pmo breuiarij cap°. xxij. ibi significationes vero haꝝ. Scd̃o notet̃ vtilitas ⁊ ampliatio generalis vt prius. ¶ Tertio notet̃ linguã esse intẽpatã est linguã esse egrã ⁊ ĩpotentem ad ꝓducendas opationes ꝓprias ⁊ maxie locutiõz p quã homo maxĩe sepatur ab aliis animalibus: dicente Quintiliano de institutione oratoria. Et hercle deus ille parens pnceps ꝗ rex fabricatorq; mundi nullo magis hominẽ sepauit a ceteris: que quidẽ sũt mortalia aialibus ꝙ facultate dicendi. ꝙ vero egꝝ appellet̃ intẽpatum colligitur pmo de accidẽti ⁊ morbo ad principiũ. Quarto notandũ notãter esse dcm̃ repente ad denotandũ intensionẽ malitie morbi ad quã repente ɔsequitur hec intẽperies.

¶ Quinto notandũ ꝙ per appopleticũ intelligit illud in quo sensus aufert̃ ⁊ motus. Sexto notandũ ꝙ hec signa nõ adequate significant passionẽ melancolicã: ⁊ est notum cũ hoc accidere possit a materia flãtica: tñ hec ɔicari possũt ⁊ sequi ad passionem melancolicã: nam existente graui apãte in cerebro ⁊ existente ibi multa materia melancolica p ɔgelationẽ fit lingua intpata ac etiã aliquod corp⁹ appopleticũ facta oppillatione per talẽ materiã: ac etiaz ꝓpter nimiã frigiditatẽ materie hec ɔsequuntur: ul̃ etiã multa existente materiã melancolica ꝓpter tumorem lingua balbucit ⁊ intẽperate opatur. Item etiã fit tanta spũuz retractio vt mẽbra quedã saltẽ extrema sẽsu priuentur ⁊ motu.

Intemperamentum

¶ Cõmentũ pñs diuiditur in tres. primo exponit istã ptem intpamentũ. secũdo istã appopleticũ. tertio istã partem repente. scd̃a ibi p aũt appopleticũ. tertia ibi. p repente ĩu. Dicit pmo lingue intpamentum esse cũ lingua nõ põt circũformare sermonẽ s^m debitũ vel cũ totam virtutẽ loquendi amiserit vt se mouere ñ possit. secũdo dicit se intelligere p aliquid appopleticũ illud in quo ablatus est sensus ⁊ motus: dicit tñ se nescire quare per hec accidentia dicat sequi melãcoliã cũ alibi monstrauerit accidentia passionis melancolice. in nullo aũt loco monstrauit ista nec aliq̃s antiquoꝝ. ¶ Dicit tertio per repente intendere y. molestiam ꝓpter graue apã ⁊ nõ de facili remoueri intpamentũ ɔplõnis ⁊c̃.

S I super purgato seniori singultus superueniat non bonum

Affo. pñs ɔtinuatur ad precedentes sic. Supius ypo. fecit quod dcm̃ est: nunc docet singnificare p singultũ in corpe purgato seniori apparente: ⁊ uult istã ɔclusionẽ. singultus supueniens purgato nõ est bonus: ɔclo ꝓbatur sic. ille singultus nõ est bonus qui ɔsequitur vehementẽ exsiccationẽ cũ magna debilitate virtutis: sed talis singultus est huiusmodi. ergo ⁊c̃. maior est nota minor patebit: ɔclusio in lr̃a ponitur vt dictum est. ¶ Pro intellectu affo. pmo notet̃ ɔcordia que colligitur quinto h⁹ affo: 4° Spasmus ⁊ singultus ⁊c̃. habet̃ ⁊ in mesue de ɔsolatione medicinaꝝ intentione q̃rta ca° septimo.

¶ Scd̃o notet̃ vtilitas ⁊ ãpliatio generalis vt pri⁹ Tertio notandũ notãter esse dictũ sup purgato ad denotandũ hũc singultũ ꝓpter nimiã purgatiõz ꝓuenire ⁊ inanitionẽ siue factã per artẽ siue p naturã stimulatã ⁊ sinthomatice opantez. nam singultus põt ꝑuenire purgationẽ multis ex cãis de quo non intelligitur hic. ¶ Quarto notandũ notanter esse dictũ seniori intelligendo pmũ senẽ qui dĩ senior respectu iuuenis vel intelligendo decrepitũ: qui appellatur vere senior: nam singultus in tali corpore etatiue debiliori dĩ esse peior. Quinto notandũ talẽ singultum esse malũ p viã signi: quia mortalez significando vltimatã inanitionẽ vt est tactum.

Hoc uniuersaliter malum

¶ Cõmentũ pñs diuiditur in duas. p° amplificat affo. secundo verificat ipm quo ad hanc partẽ seniori. scd̃a ibi ꝓpt̃ aũt defectionẽ. pmo dicit spasmũ ⁊ singultum vl̃r esse malos vbicunq; supfluat euacuatio p secessum aut vomitum. Dicit secundo ꝙ ꝓpter defectuz etatis illaudabilis est in senioribus scilicet singult⁹.

Si febris non a colera habeatur aqua multa capiti infusa solutio fit febris

Pn̄s affo. ſic cõtinuatur ad p̄cedentē. Supiꝰ yp
fecit qđ dictum eſt. nunc ponit quoddā remedium
in cura febris nõ hũoralis: ⁊ vult iſtam cõcluſiõeꝫ
aqua multū calā infuſa capiti ſoluitur febris nõ hu
moralis: ꝯclo ꝓbatur ſic. illo ſoluitur febris nõ hu
moralis ꝑ quod remouet̄ caliditas p̄ter naturā: ſꝫ
hoc eſt ꝑ aquā calidā: ergo ⁊c̄. maior nota: minor
patebit: ꝯcluſio vt dcm̄ eſt in littera ponitur.
¶ Pro intellectu affo. pmo notet̄ ꝯcordia que hēt
pma q̄rti de cura effimeraꝝ ⁊ cura ethicaꝝ. ſumit̄
etiā. 17° cõtinentis. Scđo notet̄ vtilitas ⁊ āplia
tio vt pꝫs. ¶ Tertio notetur ypo. intelligere ꝑ co
lerā quēcunq; humorē ſicut etiā ſcđo hꝰ affo. 15°. v
bi fauces egrotant. Quarto notandū ipm̄ intelliger̄
ꝑ aquam calidā aquā dulcē calidā actu licꝫ frigidaꝫ
potentia cuiꝰ nõ ē intendere ſed remittere febrem q̄
notanter debet eē multa vt poſſit remouere febrē
Quinto notandū ꝑ caput ypo. intelligere etiā ali
as partes corpis ꝑ principale dans intelligere etiaꝫ
alias ptes corpis. ¶ Sexto notandū ꝙ hec infuſio
põt fieri per modū embroce vel qualiſcũqꝫ alterius
approximationis aque ad partes.

Sic nobis innuit

Cõmētū pn̄s diuiditur in duas ptes
pmo ponit verā affo: cõmentationem
ſcđo quorūdā falſam expoſitionem. ſe
cūda ibi inuenitur in multis libris. pma in duas. p
mo p̄mittit febres quibus cõpetit infuſio aque calē
ſcđo in quibus nõ cõpetit. ſcđa ibi. ſed ſi appoplīā
¶ Dicit pmo ypo. innuere nobis nõ oēm febrem
fieri de colera: oīs tñ nõ ſcā a colera curatur ꝑ mul
tā aquā infuſā capiti ⁊ ſimilit̄ dictum eſt de epilīa
de quodā vocato lutori qui liberatus eſt a febribꝰ
infuſa multa aqua capiti quia febri de caliditate ſo
lis vel frigiditate ⁊ de labore vel opilatione poro
rū vel cõſtrictione poroꝝ aqua calida infuſa cõfert
intendendo ꝑ eam exalationē caloris febrilis ⁊ diſſo
lutionē. Dicit ſcđo ꝙ ſi ſit apā cū febre ñ cõfert
ſi etiā ſit putredo humoꝝ niſi pmo nocentes hũoreſ
euacuentur. ¶ Dicit tertio ꝙ apāta que que ſūt cū
febre cõſueuerūt antiqui vocare pleureſim pipleu
moniā paſſionē epaticā ⁊ ſpleneticā ⁊ febrē cõſequē
tē iſta appellant accidentalē ⁊ nõ ſubſtantialeꝫ.
Dicit vlterius ꝙ dicētes aliquē febrire nõ habentē
apā intelligunt iſtū ꝓpter cām exteriorem dictā. Et
ſi febriat a cā interiori eſſe ꝓpter putredinē humoꝝ
intra vaſa. ¶ Dicit ulterius ꝙ eſt vna febris noīa
ta empiala in qua ſentiuntur calor ⁊ frigꝰ in codeꝫ
loco. Itē eſt alia dicta linodis vel liparia ⁊ eluris.
Febris vero linodis facit corpꝰ interius calidiſſimū
⁊ exterius frigidiſſimū. Eluris eſt cū nimia hũidita
te linodis ꝑ Gali. nominatur peſtilētialis. Eſt etiā
alia febris cauſon que dicta eſt incenſio: nullus tñ
antiquoꝝ noīauit febrem pipleumonicā vel epicaꝫ
ypo. tñ hic ītendit de febribꝰ ſine apāte. ¶ Inuenit
in multis libris. nunc facit qđ dictum eſt dicens in
multis libris inueniri. vbi habemus a qua ſudor
ac ſi dicatur ⁊c̄. Et ſic exponentes intelligunt eſſlu
ere ſudorem nõ a ſolo capite imo a toto corpe dicē
tes yp. intelligere ꝑ mēbꝝ pncipale totum corpus.
ſed dicit Gali. ſi hoc eſſet veꝝ febrē a colera ꝓce
dentē nõ iuuaret ſudor: ſed videmꝰ multas febres
colere curari cum ſudoribus. ergo prioꝝ ponentiū
ſ. aqua multa infuſa intentio multo melior.

Mulier ambidextra non fit

Affo. pn̄s cõtinuatur ſic ad p̄cedēteꝫ
Superius ypo. fecit quod dcm̄ eſt. nūc
innuit quandā drām inter ſexū maſculi
nū ⁊ femininū. ⁊ uult iſtam cõcluſionē. mulier non
fit ābidextra. cõcluſio ꝓbatur ſic. Illius ſexꝰ aīal
nõ fit ambidextꝝ quod ſexualiter ē nature debilis
ſed mulier ſexualiter eſt nature debilis. ergo ⁊c̄.
maior eſt nota: quia ambidextꝝ ſupponit virtutis
motiue potentiā. minor ꝓpõ colligitur ex cõmēto
ꝯcluſio in līa tangitur vt dictū eſt. ¶ Pro itellectu
affo pmo notet̄ cõcordia quia licet līaliter nõ pona
tur ſumitur tñ cā affo: quinta affo. 37°. Mulieri ī
utero habēti. ⁊ 41°. Mulier ſi ꝯcepit maſculū ⁊c̄.
Secūdo notet̄ vtilitas: cõprehendimus. n. ex hº
debilitatē virtutū mulieꝝ ex quo etiā ꝯprehenden
dū eſt nõ ita fortes farmatias ⁊ alia fortia poſſe mu
lieribus exhiberi. ¶ Tertio notet̄ ampliatio gene
ralis dicendo hoc cõiter in ſexu muliebri conuneri
vitatē: licet ⁊ ſi non ſit viſa mulier ambidextra nõ
ſit īpoſſibile aliquā vnam talē exiſtere: ſicut dato
ꝙ vir ſexualiter ſit muliere calidior: nõ incõueniēſ
tñ aliquē frigidiorē exiſtere ⁊ aliquā muliere in mo
ribus fore muliebriorē ſicut veſtientes ⁊ calciātes
mulieres. Quarto notandū ꝙ manus dextra iđ
dextra appellatur quaſi comoda ⁊ apta ad ꝓducē
das opationes in quas manus principaliter ordinat̄
⁊ cū plꝰ vigoris requiratur ad has opationes ꝓdu
cendas: ideo hāc ptem decet cõiter eſſe vigoroſiorē
Silr ſi ambe manus ſint dextre ꝯprehēdet manuū
cõmoditas ⁊ fortitudo cū ergo mulier ſexualiter ſit
debilis ſit etiā multe hũiditatis iđ ābidextra nõ fit.

Multi maſculi

¶ Cõmentū pn̄s diuiditur ī duas. pº
exponit affo. ſcđo tangit opīones expo
nētiū. ſcđa ibi. Alij loco ambaꝝ. pmo
dicit multos maſculos ambabus manibus operari
ac ſi dextre ſint: ſuo tñ tpe nõ audiuit mulierē hoc
facere ꝓpter defcm̄ ſue nature: maſculi vō hoc pn̄t
fortitudine neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ: mulieribus uero ps
dextra eſt tpate fortitudinis: quia ſup. non valde
fortis nec ex toto debilis ⁊ adhuc hoc mõ tpatior ē
ſiniſtra. Dicit ſcđo ypo. affirmare debere intē
di. i. fortificari dextras mulieꝝ ſclauaꝝ accipiēdo
plus cibi vt cõfortentur quia in tali gēte dextre na
turaliter ſunt debiles. ¶ Alij loco ambaꝝ. nunc fa
cit quod dictū eſt ⁊ duo facit ſᵐ numeꝝ duaꝝ expo
ſitionū. ſcđa ibi. Alij male ab ypo. pmo dicit alios
loco ambaꝝ dextraꝝ habere dextrā vulue dicētes
ypo. intendere mulieres nõ fecūdare in pte dextra
⁊ iđ ſup. nõ fiunt ambidextre ad fecundandū. Alij
vero ab ypo. diſcordant ⁊ male dicentes eū intelli
gere hermofroditas que habēt muliebria ⁊ virilia
ſed mulieres non fiunt hermofrodite ⁊ ſ c ſup. non

fiunt ambidextre ut habeant instrumenta vtriusqꝫ

Quicunqꝫ empici uruntur aut inciduntur si sanies quidem pura effluxerit et alba eua dunt. si uero cenulenta et male olens fuerit pereunt

Pn̄s affo. sic cōtinuatur ad p̄cedentē. Supi⁹ ypo fecit q̄d dictum est: nūc p qualitatē saniei docet significare ī epicis. ⁊ duo facit p̄m numeꝝ duaꝝ significationū. sc̄da ibi si uero cenulēta. Primo uult istā ꝯclōem. oēs empici vsti ⁊ incisi cū alba ⁊ pura saniē euadūt: ꝯclō ꝓbatur sic. illi empici euadūt in q̄bus virtus est fortis supra materiā: sed empici cum sanie alba sunt huiusmodi. ergo. maior est nota: ⁊ minor patebit: ꝯclusio in lr̄a ponitur vt dictum est ¶ Si vero cenulēta. nunc facit quod dc̄m est. Et uult istā cōclusionē. Si sanies fuerit cenulēta ⁊ feteṡ empici pereūt: ꝯclusio ꝓbatur sic: tunc peunt empici qn̄ putrefactio est fortis potens supra v̄tutē: sed sanie existente cenulēta ⁊c̄. ꝯtingit hoc igitur ⁊c̄. maior nota: minor patebit: cōclusio habet̄ in lr̄a ut dc̄m est. Ad intellectū affo. p̄mo notet̄ affo. concordia que habet̄ decia tertij tractatu 5° ca° de empimate ibi. Deinde cōsideret̄. ¶ Sc̄do notet̄ vtilitas ⁊ ampliatio vt prius. Tertio notandū q̄ empia pōt dupl'r sumi. p̄mo coīter ꝓ oī uulnere ⁊ apātē saniato siue ꝓ sanie quacūqꝫ in quecūqꝫ loco collecta. Secūdo sumitur ꝓprie ꝓ sanie collecta in mediastino pectoris quia in ꝯcauitate pectoris iter pulmonē ⁊ costas existente. quō sumitur in ꝓposito ut p3 per Gali. in cōmento. ¶ Quarto notandū q̄ aliqn̄ tanta est habundantia saniei q̄ virtus esset ipotens ad hanc saniē expellendā. ⁊ iō aliqn̄ vritur et inciditur iter costas vt possit emanare sanies. 5° notandū q̄ p saniē purā ypo. intelligit saniem debite pmixtam in ptibus cui nō pmiscet̄ aquositas ex q̄ puritate digerentis virtutis potentia denotatur ⁊ vigor. alba etiā denotat potentiā radicalium siue spermaticoꝝ mēbroꝝ vt saniē3 sibi assimilēt in colore: vt colligitur p̄mo ꝓnosticoꝝ cōmento vltio. Euadūt ergo isti supposito q̄ empia nō sit ꝯsecutiu3 vlcus pulmonis sed sit genitum ex catarro defluxo aut ex pleuresi ⁊c̄. ¶ Sexto nota q̄ cenulēta sanies ⁊ male olens cū fetore significat vehementem putrefactionē: fetor. n. significat putrefactionē p° ꝓnosticoꝝ cōmento allegato. color uero ceni nigri notat etiā adustionē ⁊ pessima3 putrefactionē: ⁊ iō tales empici pereūt ⁊c̄.

er saniem

Pn̄s cōmentū diuidit̄ in duas. p̄mo exponit istam ptē empici. secūdo dicit affo. esse veꝝ ⁊ indubium. secūda ibi. ¶ Nec dubium est. Dicit p̄mo ypo. intendere per empima oīa uulnera ⁊ apāta mutantia suā collectionē in saniē: tn̄ ypo. maxime intellexit collectione3 inter pectus ⁊ pulmonē existentē ꝓpter q̄d empima antiqui sp solent incidere ut eiiciatur sanies. Sc̄do dicit nō esse dubiū albam saniē esse illaudabilē: fetentē aūt ⁊ cenulētā esse pessimam.

Quicunqꝫ in epate propter saniem uruntur siquidem sanies pura fluxerit et alba euadunt: i tunica eni3 illis sanies ē. si uero uelut amurca fluxerit pereunt

Affo. pn̄s sic cōtinuatur ad p̄cedendē. Superius ypo. fecit quod dc̄m est. nunc docet ꝓnosticari per dispōnem saniei supra salutem aut morte3. ⁊ duo facit. p̄mo docet ꝓnosticari salutē sc̄do docet ꝓnosticari mortē. sc̄da ibi. Si vō uelut. p̄mo uult ista3 cōclusionē quicūqꝫ vruntur ꝓpt̄ saniem in epate cōtentā fluentē purā ⁊ albam euadūt. cōclusio ꝓbat̄ sic. illi euadūt ⁊c̄. quoꝝ sanies cōtinet̄ in paniculo epatis digesta ⁊ a virtute sapata: sed quicūqꝫ urūt̄ sunt huiusmodi. ergo ⁊c̄. maior est nota minor patebit. conclō vt est dc̄m ponitur in lr̄a. De ista tn̄ rōne ypo. duo facit. p̄mo ponit ꝯclusionē in lr̄a. 2° tangit minorem. sc̄da ibi. In tunica ei3 illius. In p̄ma parte ponit cōclusionē ut est dc̄m. secūdo ponit minorem vt habitū est. ¶ Si vero velut. nunc facit q̄d est dictum ⁊ uult hanc cōclusionē. Quicūqꝫ urūtur in epate ꝓpter saniē3 que est sicut amurca pereunt: ꝯclusio ꝓbatur sic. illi peunt in quibus epatis substantia corrupta est sed in ustis ꝓpter saniē ⁊c̄. epatis substantia corrupta est. ergo ⁊c̄. maior ē nota minor patebit: ꝯclō ut est dictum in lr̄a ponitur Ad intellectum affo. p̄mo notet̄ cōcordia colligenda. 14ª tertij ca° de dubellati ibi: Et sanies ⁊c̄. ¶ Secūdo notet̄ utilitas ⁊ ampliatio generalis ut prius. Tertio notandū aliquos vri circa dextrā ptem ⁊ epatis regionē ꝓpter nimietatē saniei ꝯtētē in epate. ¶ Quarto notandū per saniē puram ⁊ albam ypo. intelligere q̄d est dc̄m in affo p̄lecto. Quinto notandū q̄ ꝓpter albedinē cōprehendimus saniē circa epatis panniculū fore ꝯtentā: cū albedo attestatur mēbro spermatico ut panniculo ex qua albedine ⁊ saniei puritate ut in epatis contenta panniculo nō significamus absolute salutē nisi ꝯprehēso digestionē esse pfectā ⁊ virtutē esse potentem. ¶ Sexto notandū q̄ sanies uelut amurca est sanies cenulenta fetens quodā rubore pticipans quibus cōprehendimus epatis corruptionē: cū vero ad epatis corruptionē tantā mors sequat̄ oīno iō isti peūt

ic nobis

Cōmetū pn̄s diuiditur in duas ptes p̄mo cōmentatur ptem p̄mā. sc̄do secūdā. sc̄da ibi. q̄ si substantia. ¶ De p° dicit Gali. nobis mōstrare qn̄ peunt infirmi ⁊ qualiter euadūt in epate saniē habētes: nā sanie existente in panniculo epatis sana epatis existente substantia ⁊ sine macula euadūt. Dicit secundo q̄ substantia epatis existente corrupta necessario moriūt̄ c⁹ mortis signum dedit intelligi per pessimam saniē uelut amurca existentem ⁊ existente3 in epatis substantia ⁊c̄.

¶ Duos affo. sequentes nō legam quia tacta sunt in particula sexta sed transibo ad illum afforismum Stranguiriam ⁊ dissuriam

Stranguiriam et dissurias repletio uini et flobothomia soluit. incidere uero uenam que intus in talo est bonum

Pñs affo. sic cõtinuatur ad pcedentē. Supius ypo fecit quod dcm̄ est: nunc tangit quedā remedia strā guirie 7 dissurie. 7 uult istā cõlusionē. potatio uini 7 flobothomia scā de interiori uena cauicule curat stranguiriā 7 dissuriā. ɔclo pbatur sic. Illa curant stranguiriā 7 dissuriā que remouēt cām stranguirie ac etiā dissurie: sed potatio uini 7 flobothomia sūt huiusmodi ergo 7c. maior est nota p cōem ppōnē quia morbi 7 accidentia pendentes a cāis p suaꝝ cārum remotionē abiiciuntur: minor patebit cõclusio in lr̄a ponitur ut dcm̄ est. ¶ Pro intellectu affo. pmo notet̄ cõcordia colligenda sexto affo. affo. 36°. 7 decianona tertij tractatu scdo ca° de cura difficultatis vrine. Secundo notet̄ utilitas 7 ãpliatõ generalis ut prius. ¶ Tertio notandū ut sumitur ex cõmento ypo. intelligere p stranguiriā uelocē emissionē urine 7 guttatim cõtingentē pter acuitatē urine incitantis ad uelocissimā expulsionē ac etiā frequentē ut nõ debet̄ uesice inducie ad aggregandū vrinā in qūtitate notabili imo cõtinue guttatim expellatur aut cõtingenter pter defectū virtutis cõtentiue uesice. Dissuria uo est cū duriter 7 angustiose expellitur uria. Itē nota ꝙ potatio uini aliqñ ɔpetit in his passionibus 7 aliqñ nõ. si enim a frigido iste cõtigerint passiones nõ exñte materia uinū potens cõuenit calefaciendo 7 abiiciendo frigus. Si et cõtigerit aliqua eaꝝ pter apā de sanguine grosso oppillans corpe exñte plectorico vel pleno cõuenit flobothomia minuendo plectoricā 7 phibendo defluxū materie p cõsequēs ad uesicā apātam in quo cāu nõ conuenit uinū cuius est agitare materias et eas subtiliare 7 in fluxu ponere ad vesicā patientē sed corpore nõ existente pleno cõuenit vinū subtiliando sanguinē grossū apostemantē 7 oppilantē vesicā. vinū aūt in his casibus cõueniens debet esse qūtitatis multe ut effectū pducat cõuenientē ad partē ualde distantē qualis est uesica dꝫ etiā eē aliqualit̄ aque pmixtum ut per aquā recipiens in substantia subtilitatē plus ualeat penetrare. si etiam ɔtigerit passio pter grossam uentositatē uinum etiā pprie corpe nõ existente plectorico cõueniret grossā subtiliando 7 resoluendo uentositatē. ¶ Item notādū ꝙ flobothomia de pte interiori tali quia facta ē de uena noiata saphena habente aspectū ad matricem 7 uesicā: ideo euacuando ab illis ptibus cõfert: corpore tñ existente pleno pcedat flobothomia de basilica siue uena cõi p quā remouet̄ repletio totius et deriuatur materia 7 phibet̄ a fluxu ad ptē uesice.

Tranguiria est

Pñs cõmentū diuiditur in duas. p° notificat nobis stranguiriā 7 dissuriam scdo u erificat affo. scdā ibi. Utranqꝫ aūt haꝝ. pmo dicit esse stranguiriā urina guttatim 7 velociter exeūte. Esse uero dissuriā urina duriter 7 angustiose exeūte 7 uesica nõ cõplente suam actionē que est expulsio sine magno labore. Strāguiria uero cātur uel pter acuitatē urine aut pter defectum cõtentiue uesice: deficit aūt sup. uesica ab expellendo 7c. vel deficit aūt eius cõtentiua aut ppt apā aut pter vulnus aut pter cõplexionē intpatam 7 malā aut pter grossam uentositatē: sola tñ dissuria cātur ex defectu virtutis etiā si non sit apā. ¶ Dicit secūdo utranqꝫ istaꝝ passionū a frigiditate pcedentē p vinū potatum iuuari intendendo multam qūtitatem uini paꝝ mixti: quod uinū iuuat apā de sanguine grosso oppilans cope nõ existente plectorico uel pleno: cui plectorico uel pleno competit flobothomia hoc aūt dictum incidere intus expositum est supius sup. affo. sexto cõmento 36°. ibi. vbi flobothomiā dixit soluere dissuriā.

Affo. sequens expositus est in sexto iõ dimittat̄.

Quicunqꝫ spachilon patiuntur in cerebro in tribus diebus pereunt si uero hos effugerint sani fiunt:

Pñs affo. sic cõtinatur ad pcedentē. ¶ Supi⁹ ypo fecit quod dcm̄ est. nunc docet pnosticari salutem uel mortē p quandā cerebri passionē 7 duo facit p° docet pnosticari mortē. secūdo salutē. scdā ibi. Si uero hos. pmo uult conclōꝫ istam. oēs patiētes spachilon seu panthireon in tribus diebus peunt. pbat̄ sic. illi peunt in tribus diebus qui patiuntur passiõꝫ uehementē: sed patientes spachilon sunt huiusmōi ergo. maior est nota quia uehemens morbus est p acute terminationis: patebit minor p notitiā spachilon: ɔclusio vt dictū ē in lr̄a ponitur sic ypo. dicēte

Si uero

¶ Nūc facit quod dcm̄ est 7 uult istā ɔclōꝫ Si patientes spachilon nõ moriantur in tribus diebus saluari pñt pbatur sic. illi saluari pñt in quibus uirtus nõ ex toto opprimit̄ a morbo sed supra morbū potetit inualescere: sed patientes spachilon nõ mortui in tribus diebus sunt huiusmodi. ergo 7c. minor patebit: cõclusio ut dcm̄ est in littera ponitur. Pro intellectu affo. pmo notet̄ cõcordia colligenda qrto regiminis acutoꝝ textu cõmēti vigesimisexti Scdo colligitur pma tertij tractatu tertio caplō de flegmone accidente ipi substantie cerebri ibi. Et est fm plum. aut etiā colligitur eodē tractatu caplō de erisipila ibi. Et plum eius pnectat in tertio. Secūdo notet̄ utilitas 7 ampliatio generalis ut prius. ¶ Tertio notandū ꝙ hec noia repiuntur ut pꝫ per cõmentū: spachilon 7 chifronia. Chifronia uero est passio in quocūqꝫ mēbro indifferenter in quo a multa materia caliditas naturalis cõfūditur 7 mortificaur. Spachilon uero pprie est cõfusio cerebri: cõfusio inquā caliditatis naturalis cerebri que non est aliud ꝙ quedā oppressio 7 suffocatio calidi 7 mortificatio p uiā suffocationis multa existente materia sanguinea aut qualicūqꝫ alia opprimēte calidū hoc mō. Ex isto pꝫ spachilon posse ɔiungi appoplesie lꝫ tñ penes notitias distinguantur. aliqñ tamē abusiue spachilon importat cõfusionē in quacūqꝫ parte contingentē. ¶ Itē notandū spachilon eē fortē passiõꝫ cerebri multipliciter. Et pmo rõne dignitatis lese actionis cū lēdat actionē dignā ut cerebri: rõne etiā

uirtutis dispensatis nostrorum corp⁹ cū ledat mēbri pn-
cipalis p̄ncipatum ⁊ cū per talē cōfusionē ledat etiā
uirtus cordis. est etiā magna passio rōe ꝓprie cēnue
cum ꝓueniat talis passio a multa materia ledente
fortiter. ¶ Item notandū ypo. p tres dies nō uelle
quin etiā possit mori ante uel post: sed quia dies ter
tius est dies morborum ꝓpacutorum. iō ⁊c̄. Itē notan
dū ꝙ si isti effugiant diē tertium quia nō significat̄
tanta oppressio uirtutis licet isti mori possint p̄nt tñ
saluari fᵐ cōtingentiā ꝓualentie uirtutis supra ma
teriam morbi ⁊c̄.

CC passio

¶ P̄ns cōmentū diuiditur in duas. p̄-
mo tangit noīationē ⁊ significationē h⁹
noīs spachilon. Scd̄o tangit ueritatem
affo. scd̄a ibi. Cā aūt uelocitatis. pp breuitatē ñ di
uidendo. ¶ De p̄ma dicit sic: hanc passionē noīari nł
totiens hoc mō in libro ypo: de discatenatione mē
brorum intendens p ipam solā cerebri ꝯfusionē subin-
ferens si tres dies effugerint: nā si hec passio nō est
aliud ꝙ̄ cōfusio totius cerebri uel mēbri in quo hēt̄
hec passio ipossibile est hanc cōfirmatā in cerebro sa
nari. Abusiue ergo ponit̄ hoc nomē quia sup. ꝓprie
iportat hanc passionē cōfirmatā ⁊ certā a qua nō e-
uadit infirmus. Si uero incipiat ⁊ nōdū sit pfecta
sup. euadere p̄nt sicut chifronia uocatur a grecis in
quo mortificatur caro que nascitur ex magno apā-
te sensū auferente ⁊ motū ⁊ nigrefaciente colorem
ut carnis mortue que incipiens ⁊ nōdū ꝯpleta curat̄
quod de spachilon cerebri pariformiter debet īel
ligi quā passionē noīatam chifroniā in aliquo mem
bro cōtingentē medici uocauerūt spachilon. iō frodi
tus dixit de quodā simonio simonix⁹ passus est spa
chilon in coxa ⁊ sup. spachilon solet dici esse in cere
bro: Cā aūt velocitatis Nūc facit qd̄ dictū ē dicens
ꝙ cā cite mortis est magnitudo morbi quia spachi
lon ⁊ nobilitas mēbri. sed si infirmus ꝓgrediatur
usq; ad quatuor dies ⁊ ñ moriat̄ i trib⁹ diebus prio
ribus possibile est ꝓualere uirtutē ⁊ nō mori isirmū

Sternutatio fit a capite ex ca lefacto cerebro aut humec tato quod est i capite uacuo Effunditur enim aer intus existens foris: sonat uero quoniam perangus tus est ei exitus

¶ P̄ns affo. sic cōtinuatur ad p̄cedentē. Superius
ypo. fecit qd̄ dictū est nunc tangit modum factionis
sternutationis ⁊ diuiditur i duas. Et p̄mo facit qd̄
dictū est. scd̄o premittit in sternutatione siccitatis ⁊
sonitus cām tangit. scd̄a ibi. Et facientis sonitum.
primo uult istā ꝯclōz. sternutatio fit a capite calefcō
cerebro ⁊ humectata uacuitate cerebri ⁊ aere illaz
uacuitatē ingrediente. ꝯclō ꝓbatur sic: illius mem
bri ⁊ modo illo cātur sternutatio qd̄ mēbrum maxīe
appar̄ꝫ moueri i sternutatōe ⁊ q° mō. posiia sit ster
nutatio: sed in sternutatione apparet caput potissīe
moueri hoc etiā modo posito fit sternutatio ⁊c̄. ma
ior ē nota minor patebit ꝯclusio ponitur in littera
ut tactum est.

¶ Sonat uero

Nunc facit quod est dcm̄ ⁊ uult istā cōclusionez
sternutatio fit aere faciente sonitū. ꝓbatur quia il-
lud fit are faciente sonitū qd̄ fit multo aere exeūte
per locū strictum ⁊ subito: sed sternutatio est huius
modi. ergo ⁊c̄. maior est nota ⁊ minor patebit: cō
clusio ponitur in lr̄a ut dcm̄ est. ¶ Pro intellectu
affo. p̄mo notet̄ cōcordia que colligit in s̄nia quita
tertij tractatu scd̄o ca° de sternutatione. Scd̄o
notet̄ utilitas. est. n. utilis ad notificādū nobis quē
dam modū sternutationis ex hoc in opatione infe-
rendū: quia scita cā sternutationis ꝯprehendim⁹ re
media cerebro fore applicāda. ¶ Tertio notet̄ ge-
neralis ampliatio ut prius multotiens dictū est.
Quarto notandū ꝙ sternutatio quia fᵐ Auic. lo
co allegato est motus ꝓprius cerebri ad expellendū
hūorem aut aliam materiā adiutorio aeris attracti
p nares ⁊ os. p̄mo ponitur motus ꝓprius cerebri lz
etiā membra alia ad pectoralia imo quasi totū cor
pus moueatur in sternutatione. Etiam ex hoc dica
tur maior motus tussi quinto de accidenti ⁊ morbo
quia tñ p̄ncipaliter motum ⁊ cōcussū etiā manifeste
est cerebrum ⁊ notabiliter quia etiā efficiens istū motū
⁊ imediate est virtus cerebri expulsiua: iō hūc mo
tū cerebro appropamus dicendo ipm ēē cerebro si
cut tussim pulmoni ut pꝫ p Aui. allegato caplo ergo
fit a. capite tanꝙ̄ ab efficiente principali. Dr̄ ulte-
rius ad expellendū hūorem aut materiaꝫ aliam ex
quo cōprehenditur cām incitationis que aliqñ ē hu
mor sua acuitate pungens ⁊ incitans ad expellēdū
. aliqñ etiā uentositas cōsilr̄ incitatiua ¶ Item dicit̄
adiutorio aeris aer eni subito cōmotus est cā edu-
ctionis uentositatis aut humoris. Ex dictis patꝫ
utrum sternutatio fit res naturalis ⁊c̄. Nā dicendū ꝙ
accidens p̄ter naturā eo ꝙ est motus corruptus ad
quē efficiendū cōcurrit res p̄ter naturā incitans. Cō
currit etiā ut efficiens p̄ncipale uirtus: ꝙ aūt sit mo
tus p̄ter naturā pꝫ per Galie. quinto de accidenti:
ubi sternutationē dicit malo supponi motui. ¶ Itē
notandū ꝙ licꝫ ꝓpter multas cās possit accidere ster
nutatio speciale tñ modū expressit ypo. sternutatio
nis quia facte a uentositate genita in cerebro ⁊ ideo
cerebrum oꝫ uirtualiter esse calefactū ⁊ potens supra
materiā humoralē ut ipam transmutet in uentosita
tem. ⁊ est dcm̄ calefacto cerebro. Est etiā dictū hu
mectato uacuo p uacuum intelligendo uacuitatem
uentriculorum cerebri aut substantiā medullarem ce
rebri. Et notanter debuit ista hūiditas ibi cōtineri
ut uētosa fata in loco āplo possit subito expelli. quare
aūt descendat aer ad illam uacuitatem dictum est.
¶ Quod et ā dixit de sonitu satis est notum.

Omnis sermo

Gali. cōmētando affo. ꝓcedit sic. p̄
mo eni tangit huic affo duplicē posse da
ri intellectum. scd̄o ipē uerificat affo.
tertio ponit expositionē cuiusdā uocabuli. quarto
uerificat p̄ncipaliter istam partē sonitum. scd̄a ibi
certificatur aūt. tertia ibi. Est qd̄ nō dixit. quarta
ibi. ypo. sonitum. p̄ma in duas. p̄mo facit hoc. 2°
remouet opīoem quorūdā. scd̄a ibi. fallūtur ergo
In p̄ma dicit talē sermonē qualis est p̄ntis afforismi

intelligi duobus modis. s. ulr aut pticulariter ulr sic dicedo q ois sternutatio ē a cerebro calefacto et humefacto uacuo capitis: pticulariter uero ut solū dicatur uel intelligatur de quadā sternutatiōe qd̄ itelligere uer est: quia nō ois sternutatio est a cerebro calefacto: naz filo pāno aut festuca imposita naribus sternutatur uentositate etiā ascēdente cū tussi aliqn̄ fit sternutatio puēniente uentositate ad foramina nariū. ¶ Dicit scd̄o q decipiūt opinātes caz sternutationis esse solum aerem exeuntē a capite: quia uidemus manifeste aere exeūte a pulmōe strīgi pectus 7 sic sup. poterit esse alia cā sternutationis hoc aūt dcm̄ ypo. de aere certificatur: quia natura ꝯgregat multum aerem ut faciat sternutationē. necesse est ergo ut intelligatur hic sternutatio quia conatur natura expellere grossā inflatiuā uentositatē a capite nec totum dcm̄ ab ypo. fuit necessariū. dicere supfluitate ista hūectata uacuitate capitis: nisi sup. ad bonū intellectū reducatur: quia si hūiditas abūdet in capite nō fiat sternutatō nisi prius dissoluatur in uentū. nam manifeste uidemus multos homines nō sternutare effluentibus tñ a naribus multis hūorib9: nisi hūores forēt acuti uel aliqd̄ acutū naribus iponatur. 7 ideo dico q sicut p tussim purgant naturalit canales pulmonis sic sternutatio mūdificat foramina nariū quor q̄dā lata sūt ad os uadentia: quedā stricta uadentia ad cerebz: uadentia ad os mundificāt a uētositate ascēdēte ab inferioribus: sed uadentia ad cerebz mūdificant a cerebro uētositate descendente. 7 ideo inuestiganti bene patebit p sternutationē alleuiari caput. cum hūiditas cerebri dissoluitur in uentositatem quā po[…] natura expellit: que humiditas nō diss[…]tur nisi p caliditatē naturalē excitatā sup […] humiditatem que hūiditas adunatur ppt̄ defcm̄ caliditatis. p locum uero capitis uacuū habemus intelligere uentriculos cerebri aut uacuitatē circūtegentē cerebz: naz possibile est inde aerem exire 7 penetrare substantiam cerebri: ut pmo tangit humiditatē illam deinde ueniat ad nares. Ultīo dicit ypo. dicere sonituz fieri in sternutatione ppt̄ malū aerem subito exeuntē q sic facere sonitum cōe est aeri undecūq puenienti aut exeunti 7c̄.

Quibuscunqz eper circūdolet his febris superueniens soluit dolorem

Pn̄s affo. sic cōtinuatur ad p̄cedentem. ¶ Supius ypo. fecit quod dcm̄ est. nunc tangit quoddā remediū specialis doloris epatis. 7 uult istā ꝯcloz. Febris supueniens dolētibus circa epar curat dolorē. pbatur illlud curat dolorem epatis qd̄ remouet causaz doloris. sed febris superueniens 7c̄. remouet cām doloris. ergo. ꝯn̄a est nota: minor patebit: ꝯclusio ponitur in lr̄a ut est dcm̄. Pro intellectu affo. p° notet̄ cōcordia que habet̄ deciaq̄rta tertij tractatu scd̄o ca° ultimo de dolore epatis satis ad pncipiuz ¶ Scd̄o notet̄ utilitas affo. p affo. itentōz colligēda Tertio notet̄ ampliatio generalis pmo ut prius: notet̄ etiā specialis ampliatio dd̄o no solū in dolore circa epar existente hoc ꝯuenire remediū imo existente circa partē aliam. ¶ Quarto notandū notāter esse dcm̄ circa epar ad denotandū q dolor non pōt esse in substantia epatis sed in pāniculo suspendente aut circūtegente epar. Epar uero non sentit nisi hoc mō ut asserit Auic. deciaq̄rta tertij ca° pmo ¶ Quinto notandū dolorē epatis aliqn̄ esse aggrauatiuū aliquādo extensiuū dr̄ dolor aggrauatiuus quia membz dolens siue mediante mēbro dolente pcipitur quasi res ponderās 7 grauificans talis dolor puenit s^m plurimū a materia humorali grauificante de quo nō intelligitur in pn̄ti. Alter aūt ē dolor extensiuus in quo pcipitur quasi epatis extensio 7 nō deorsū grauitatio que extēsio puenit ppter uētositatem inflantē 7 extēdentem de quo dolore extensiuo intelligitur hic. Sexto notandū ypo. intelligere p febrem alia calida resolutiua uentositatū de quibus habet̄ suo loco. ¶ Septimo notandū febrem curare dolorē uentosū corpe nō existēte ualde repleto quia tunc plus generaret uētositatis ipa febris q dissolueret 7 sic eodē mō faceret carminātia uētositatē imo in hoc cāu pmo euacuandū est regulariter operando:

Quod dicit

Pn̄s cōmentū diuiditur in q̄tuor. pmo exponit istā partē supueniens. scd̄o distinguit de dolore epatis eligēdo dolorem in quo ꝯuenit febris. Tertio tangit quendam alium dolorem epatis signū tñ innuēdo distinctiuū ¶ Quarto infert ūtatē affo. scd̄a ibi hic dolor. tertia ibi cōtingit aūt. quarta ibi ergo magis dolor. Dicit pmo q dicēdo superueniens mōstrat dolorē epatis supuenire nō febrienti: qui dolor exn̄s in epate maior uel ē ex apostēate magno calido aut ex grossa uētositate inflatiua: sed s^m ypo. nō est ex calido apāte quia cū ipo oz accidere febrem: erit ergo ex grossa uentositate inflatiua: aliqn̄ uero est ex opilatione dolor sed paru9 quia magis grauat q doleat sup. acute. 7 hoc sup. ppter materiā opilando grauantem: dolor ergo magnus sine febre erit ex grossa uētositate cui febris supueniens sine dubio erit cura.

Quibuscunqz inter frenes et uentrez flegma concluditur et dolorem prestans non habet exitum in neutrum uentriuz: his uenas in uesicam conuerso flegmate solutio fit morbi

¶ Pn̄s affo. cōtinuatur ad p̄cedentē sic. Superius ypo. fecit qd̄ dcm̄ ē. nunc tāgit quendā modū solutionis doloris puenientis a flāte existente inter diafragma 7 stōm: 7 uult istam cōclusionē. Quibuscūqz clauditur flegma inter diafragma 7 stōm nō trāseūdo ad pectus aut stōm faciendo dolorē his a uenis transeunte flegmate in uesicā fit solutio morbi. cōclusio pbatur sic. illud quo r̄mouet̄ cā 7c̄. soluit egritudinē: sed taliter cōuerso flāte remouet̄ cā 7c̄. ergo maior nota est minor patebit: ꝯclo ut est dcm̄ in lr̄a ponitur. ¶ Ad intellectū affor. pmo notetur concordia colligenda i.4a tertij tractatu quarto de

cāis asclitis: post cōes cās in fine ibi inquit ypos
¶ Secūdo notet utilitas colligenda etiā p affo. intentioꝫ. Tertio notetur generalis āpliatio ut p⁹
¶ Quarto notandū ypo. intelligere p frenes dyafragma frenans nutritiua ⁊ ipā sepans a spūalibus. per uentrē vo stōm intelligit. in quo aūt loco cōtineatur hoc flegma dicetur in dubio. Quinto notādū q̄ hoc flegma ⁊ natura p̄mo subtiliatur ⁊ diuiditur: grossū ergo existens ⁊ uiscosū tandē sic a natura patum per uias nobis occultas ꝓpellitur ad vesicam ⁊c.

erinūs de hoc

¶ Cōmentū pūs diuiditur in duas. p° tangit opioꝫ cuiusdā circa istū affo. 2° uerificando tangit que cōmentatio affo sit tenenda. scōa ibi bonū est. Dicit p̄mo merinū dubitauisse circa affo. ⁊ habuisse cām dubitandi quia flegma nō solet uenire ad ista loca. s. media inter frenes ⁊ uentrē: si aūt ueniat illuc descendit cito ad ossa inferiora pectinis: dubitauit etiā merin⁹ q̄a flegma sua grossitie uenas penetrare nō pōt sicut aquosa humiditas ydropicoꝝ penetrat uenas ⁊ exiēs uenas expellit p urinā. ¶ Dicit aūt Gali. se dicere adhuc remanere dubium uolēdo intelligere sic merin⁹ quō flegma possit penetrare: quia si debeat trāsire ad renes ⁊ inde currere p uenas hoc est falsum cū pitoneon sit longe ꝟsus sup. qđ oꝫ deriuari mā. Est ergo bonū taliter intelligere sicut alīj exponunt p̄ter merinum ut intelligatur spatiū inter renes et pitoneon certificando tñ prius dcm̄ ypo. forti nature nihil posse repugnare in expellendis rebus dato q̄ materia sit grossa ⁊ uie stricte: quia uidemus q̄ materia apātis expellitur a quibusdā locis transeūdo ossa nō est ergo īpossibile flegma posse pforare uenas ⁊ expelli per urinā necessario tñ p̄cedente subtiliatione materie ut possit fluere sicut etiā natura parat saniē adunatā inter pectus ⁊ pulmonē.

Quibus epar aqua impletum in omentum eruperit: his aqua uenter impletur et moriuntur

Affo. pūs ad p̄cedentē cōtiuatur hoc mō. Supi⁹ ypo. fecit qđ dcm̄ est. nunc docet significare i epate īpleto aqua fcā eruptione ⁊ uult istam ꝯcloꝫ. quibuscūq; epar est impletū aqua ⁊ erūpat aqua in uacuitatem uentris his impletur uenter aqua ⁊ moriūtur. ꝯclusio ꝓbatur sic. illi moriuntur in q̄bus ualde rūpitur panniculus epatis ⁊ succūbit uirtus moriūtur: sed habētes epar aqua impletū ⁊c. sūt h⁹modi. ergo ⁊c. maior est nota minor patebit: ꝯclo in lrā ponitur ut dcm̄ est. ¶ Pro intellectu affo. p̄mo notet cōcordia colligenda deciaq̄rta tertij tractatu quarto ca° de cāis yposarce post cōes ibi ypo inquit. Secūdo notetur utilitas ⁊ ampliatio generalis ut prius. ¶ Tertio notandū epar impleri aq̄ repletis uenis existentibus in substātia eius aut substantia eius aquositate repleta aut etiā repletur aquositate cōtenta inter substantiā ⁊ panniculū circūtegentē epar ut uesicet epar de qua repletione intelligit hic. Repletur aūt epar multis ex cāis p̄mo pp opilatione ob quam aquositas transitura ad renes in epate retinet aut ꝓpter debilitatē epatis in expellēdo ⁊ segregādo aquositatē aut ꝓpter debilitatē epatis in digerendo ut ꝓpter hāc debilitatē multaꝫ multiplicet aquositatē quocūq; epar aqua impleatur ex his cāis affo. cōtinet ueritatē. Inter uero cetera mēbra epar pōt impleri aqua tanq̄ mēbꝝ humoꝝ factiuum ⁊ aquositates. ¶ Notandū q̄ ista eruptō aque intelligitur cū fractura notabili panniculi epatis ꝓpter nimiā acuitatē ⁊ extensionē ꝓuenientē ab aquositate: p omentū uero habemus intelligere coopimentum quia sifac erūpat in omentū. i. cōcauitatem sifac: aut etiā p omentū habemus intelligerē zirbū iuxta affo. lvij. sexti. si omentū eruperit ⁊c.

Notandū q̄ p uentrē habem⁹ itelligere stomacū siue cōcauitatē inferiorē. ¶ Notandū q̄ isti moriuntur quia pāniculus epatis est ualde ruptus. ⁊ q̄a aquositas supponitur retineri que calidū suffocādo mortificat.

esicarum autem

Cōmentū pūs diuiditur in tres. p° p̄mittit quare aqua plus transeat ad epar implicite. scōo exponit istā parteꝫ uenter. tertio ostendit utꝝ affo. cōtineat ueritatem secūda ibi. q̄ aūt dicit: tertia ibi. q̄ uero dixit. ¶ Primo dicit aquā uesicaꝝ pl⁹ cito transire ad epar ⁊ maxime ad pelliculas circūdantes epar q̄ ad mēbra alia sup. ꝓpter principatum epatis respcū factionis humoꝝ quare uidemus in aīalibus que cōmedūtur [..]ar ita aqua circūdatū. sed si ille uesice alīi rūpantur curret aqua in spacium pāniculoꝝ extensoꝝ supra uent[..] in quo solet sp aqua idropicorum adunari quia isti pāniculi sunt quasi solidi nulq̄ pforati cōtinentes solum stōm colon sup. ⁊ alia intestina ⁊ splenē. Dicit scōo cū dicit ypo. uentrem impleri aqua. nō intelligit iteriores pelliculas siue pāniculos sed stōm potius in quo adunantur cibi et potus. ¶ Item dicit ypo. itendisse spaciū in uentre inferiori: nam multotiens dicimus uentrē intelligēdo locum illum sicut dicendo habere aliquem magnū uētrem: ⁊ feminā habere magnū fetū. Dicit tertio q̄ oꝫ inuestigari si sp uel raro maiorātur ⁊c̄ quia uidemus ydropicos aliquando euadere ⁊ hēre aquā in uentre: sed humiditas eoꝝ euacuatur habēdo medicinas euacuatiuas ⁊ ꝓuocatiuas vrine ⁊ cathaplasmādo cū medicis resolutiuis quia apponēdo aquā in qua cocte sunt medicine cū substantia] medicinaꝝ necessaria: sꝫ sup. in cāu affo. detinetur aquositas ⁊ est ruptura panniculi epatis.

Brachiorum extensiones alices oscitationes rigores uinum moderate bibitum soluit egritudinem

¶ Affo. pūs ꝯtinuatur hoc mō. Supius ypoc. fecit qđ dictū est. nunc tangit quedā iuuamenta uini tpati. ⁊ uult istam ꝯcloem. vinū moderate bibitum curat alices ossitationes ⁊ rigores: ꝯclusio ꝓbatur sic illud curat alices ⁊c. qđ remouet cās: sed uinū tpate bibitū est huiusmodi. ergo ⁊c. maior nota mior

patebit ↄclo ut ē dcm̄ in lr̄a ponit. ¶ Pro itellectu affo. p̄mo notet̄ cōcordia que habet tertia p̄mi ca° de alicibus in fine ibi uinum uero ad medium tpa-tum. Sc̄do tangitur decia tertij tractatu p̄mo cap. de egritudinibus sto͠i circa fine ibi. Et huiusmodi q̄ dē sūt. ¶ Tertio notetur utilitas ⁊ ampliatio generalis ut prius. Quarto notandū ypo. p alices intelligere motum quendā ⁊ eleuationē brachiorum que dici possunt quodāmodo a le qui motus appellatur. quinto de accidenti spandicatio tam in sano q̄ in infirmo ut tangit cōmētator ⁊ hoc in infirmo ꝓpter nociuū humorē existentē in ore sto͠i a quo ad musculos alaꝝ pluries fumositas eleuetur ⁊ appellatur in uulgari stendaruola ¶ Oscitatio uero nō est aliud q̄ motus oris ↄtēta materia hūida aut fumositate circa partes pulmōnis ↄtenta: ⁊ tandē deriuata musculis maxillaꝝ oscitatur ergo ut talis materia expellatur. Rigor aūt hic intelligitur nō a cā exteriori imoꝗ potius a cā interiori quia ab hūore pungente delato supra sensibile membꝝ. Notandū q̄ p uinū moderatū intelligit uinū equaliter pmixtū ex aqua ⁊ uino equaliter inquā ꝓportionabiliter ut tam ꝓportionabiliter q̄ aqua subtiliet uinū ut ualde penetret ac etiā remittat uinum ne nimis calefaciat tam etiā ꝓportionabilit̄ ut obtundat aqua uinum. supponendū etiā uinū esse mensuratū in q̄ntitate q̄ intelligatur uinosū aromaticū ⁊ subtile. ¶ Notandū etiā uinū cōuenire quibusdā cōditionibus ꝓsuppositis. p̄mo q̄ nō sit corpus ualde plenuꝫ quia uinū cōmouendo humores ⁊ dissoluendo plus noceret q̄ ↄferret. Sc̄do q̄ iste nō habeat cerebꝝ ualdē debile ⁊ neruos: nam uinum uaporando tunc plus ↄferret. Tertio etiā supponendū q̄ talis sit ineptus spasmo si eni esset aptus uinū etiā quia facile aceto satur in neruis pararet ad spasmū. Itē supponendo q̄ tale corpus nō sit uehementer paratū febri uinum eni calefaciendo disponeret ad febrē. ¶ His cōditionibus obseruatis uinū resoluendo uentositates ⁊ humores remouet ea que in affo. ponuntur.

[A]lices dicimus

Pn̄s cōmentū diuidit̄ in tres. p̄mo exponit hec noīa alices ossitationes rigores. secūdo exponit istā partē. uinū moderate. Tertio cām ueritatis affo. sc̄da ibi in q̄bus accidentibus. tertia ibi. uinū eni tpatum. Pria in tres. p̄mo notificat alices. sc̄do ossitationes. tertio rigorem. sc̄da ibi ossitatio est. tertia ibi. rigor ē ¶ Primo dicit alices esse in sanis grauatis presenti dispōne siue situ cū mutent se de actionibus in actiones: cōtingūt etiā īfirmis nō potētib⁹ iacere ī uno situ sꝫ de situ in situ pmutātib⁹ pp quosdā hūores nociuos in ore sto͠i cōtentos ⁊ inclusis pelliculis eius: ⁊ nō cōtentos in spaciositate siue largitate sto͠i.

Dicit etiā ossitationē ꝓuenire cū materia sit hūida ⁊ fumosa uentositas in pulmonis contenta nā. ¶ Rigor uero cātur malis humoribus currentib⁹ supcutim de quo rigore interiori intelligitur ⁊ non de exteriori. Sc̄do dicit principaliter uinum ꝓpinquum uino puro hoꝝ accidentiū facere sanitatem cuius cōmixtionis mensurā tangit dicens mensurate quia intendens tm̄ debere esse uini q̄tum a.q̄ suppꝓportionabiliter ut nocumentū uini tpāretur ⁊ c. mittatur fortis uini caliditas. ¶ Dicit tertio uinū sup. facere hanc curā tpatum totum calefaciendo corp⁹ ⁊ membra pforādo ⁊ tpando humores sup. p suam caliditatē ⁊ humiditatē tpatas ⁊ exiccando calorem naturalē sua caliditate temperata ⁊ sua cōuersiōe ad substantiam spumosam.

Quibuscunqꝫ cerebrum commotuꝫ fuerit sine manifesta occasione necesse est sine uoce statim fieri

Pn̄s affo. ad precedentē cōtinuatur hoc modo. ¶ Postq̄ ypo. superius fecit q̄d dcm̄ est. Nūc docet pnosticari siue significare p cerebri cōmotiōꝫ priuationē sensus ⁊ motus: ⁊ uult istā ↄclusionē. Illos necesse est statim fieri sine uoce ⁊c̄. in quibus ꝓhibet̄ delatio spirituū sensibilium ⁊ motiuoꝝ: sed in ꝓmotis ꝓm̄ cerebꝝ ꝓhibet̄ ⁊c̄. ergo. maior est nota: minor patebit: coclusio ut dcm̄ est in lr̄a ponitur. ¶ Pro intellectu affo. p̄mo notet̄ cōcordia que colligitur p̄ma tertij tractatu q̄nto c° de signis appoplexie in s̄nia. Secundo notet̄ utilitas ⁊ ampliatio ut prius. ¶ Tertio notandū ypo: intelligere p cerebꝝ totum aggregatum ex medullari cerebri substātia ⁊ panniculari dcā coopiente substantiā medullarem. Quarto notandū intelligi principaliter hāc cōmotionē localē que dici pōt ↄcussio siue ↄquassatiō licet ab aliis cāis posset ꝓuenire: intelligitur tm̄ maxime cā p̄mitiua cōquassante siue cerebꝝ concuciēte ¶ Sexto notandū notanter fieri ablatiōꝫ sensus et motus: nam impedita uirtute cerebri ipeditur ipulsio spūs sensibilis ⁊ motiui. impeditur etiā dependētia ipsūm existentium in mēbris a cerebro ⁊ spiritibus eius a quibus pendent spūs mēbroꝝ sicut splēdor solis a sole. p̄mo interioꝝ capitulo ultimo.

[C]onsueuit sine

Cōmentū pn̄s diuiditur in quatuor p̄mo exponit istā ptem. sine uoce. sc̄do tangit cām h⁹. tertio pmittit cui etati plus nocet hec cerebri cōquassatio. Quarto tangit aliqualē affo. ueritatē. sc̄da ibi cuius cāe sint multe. tertia ibi. nocet aūt senioribus. quarta ibi. nerui tū a cerebro. ¶ Dicit p̄mo ypo. ↄsueuisse intelligere p sine uoce. ablationē sensus ⁊ totius motus uoluntarij ut pꝫ in appopleticis. Dicit sc̄do q̄ hui⁹ ablationis cāe sunt multe sed solū motū tetigerit ypo. sicut est casus a loco alto quo cerebꝝ maxime turbatur ac etiā nerui quibus cōiunguntur spondiles ⁊ medulle spondiliū: quia motu existente forti rumpūtur nerui sicut monstrauit in libro de anothomia ¶ Dicit tertio hoc necesse maxime senioribus uirtute coꝝ aiata existente defecta. Dicit quarto quosdam neruorum exeuntium a cerebro relaxari in tali forti conquassatione: ⁊ ideo infirmus efficitur sine sensu ⁊ motu totius corporis usqꝫ quo uirtus animata expergefacta ad se regrediatur: sed rupto cerebro uel aliqua sui parte uel pellicula infirmus morietur.

Corporibus hũmidas carnes habentibus famem adhiberi conuenit: fames enim siccat corpora

Affo. pñs ad precedentẽ continuatur hoc modo: Supius ypo. fecit quod dcm̃ est. nunc tangit quod dã remedium attendendũ in corpibus humidis. Et uult istã conclõz. ¶ Conuenit adhibere famẽ corporibus habentibus humidas carnes. ꝯclusio ꝓbatur sic Illis ꝯuenit adhibere famẽ que meliorant̃ p famem sed corpora humidas hñtia carnes meliorant̃ per famẽ. ergo ⁊c̃. maior est nota: minor patet: quia fames desiccat corpora. Cui⁹ rõis ypo. tangit pri° cõclusionem ut dcm̃ est. secundo ꝓbationẽ minoris secũda ibi. fames enim desiccat. cõclusio ⁊ minor ĩ littera ponunt̃ ut dictum est: ¶ Ad intellectum affo pmo notetur cõcordia que habetur tertia primi capitulo de regimine eius quod cõmeditur ⁊ bibitur habetur secundo ⁊ q̃nto continentis capitulo primo Notentur secũdo utilitas ⁊ ampliatio ut prius. ¶ Tertio notandũ ypo. intelligere per corpora habentia carnes humidas corpora humida sm̃ naturã uel humida artificialiter. Quarto notandũ ypo: intelligere p famem abstinentiã cibi ⁊ potus siue ad sit appetit⁹ siue non. ¶ Quinto notandũ hanc abstinentiam taliter ꝓportionari ut nõ deiiciatur uirtus nimium. Sexto notandũ famẽ ut tangitur in cõmento per accidens exiccare quia facta abstinentia calidũ supra humidũ inualescens maiorem facit humi consumptionem.

Nulli dubium

¶ Cõmentum pñs diuiditur in duas: primo ponit cõmentũ affo. secundo dictis imponendo finem hũc esse finalem explicat affo. secunda ibi. Expletis oibus affo. prima in tres: pmo p̃mittit per se exiccans corpora. secũdo tangit modũ exiccationis famis. tertio quia de dissolutione fecerat mentionẽ ipaz describit ei⁹ explicando cãs. secũda ibi. fames enim. tertia ibi: quia dissolutio. In pma dicit nulli fore dubium oẽm medicinã exiccatiuã sanatiuam esse morborũ humidorum quia contraria cõsueuerũt curari ꝯtrariis. ¶ Dicit scd̃o famẽ per accidens desiccare q̃si corp⁹ dissoluatur sm̃ suam consuetudinem cum resoluta nõ restaurentur p cibum nõ assumptum fiet corpus siccius. ⁊ pmo resoluetur pars humidior q̃a sup. ꝯuertetur in fumum nõ existente alia dissolutione nisi cum humores corporis facti uapores egrediuntur per poros que desolutio cãtur ꝓpter causas duas acre exteriori ⁊ caliditate interiori. ⁊ ideo animalia hyeme accubantia terre quasi dormientia nullam quasi caliditatem intrinsecus habentia uel extrinsecus nõ dissoluuntur. Et si sm̃ aliquid dissoluantur hoc est minimũ ⁊ ideo quedam nõ egent cibo: quedã uero minimo egent cibo. ¶ Dicit ultio ꝙ cõpletis omnibus affo. ipe inuenit duos alios in multis libris expositos a paucis antiquoꝝ: quidam exposuerũt quasi obliti prioris expositionis. Tamẽ dicit Gali. se eos exposuisse in quarta particula et eoꝝ uerba sunt eadem hic ⁊ ibi nisi quia prius non est scriptum deglutire nõ possit primus affo. hꝫ ita

¶ Circa ultimũ affo. dubitatur utrum sit uer⁹ ꝙ nõ: quia corpora humidaꝝ carniũ non sunt euacuanda nec exercitanda: ergo nec fames eis inducenda: añs q̃tum ad partẽ primam sumitur q̃r ta pmi q̃tum ad secundã est euidens quia exertiũ cõmouendo ⁊ agitando humores pinguiũ eos dispo nit suffocationi. Secundo sic appetitus nõ exiccat corpa. ergo nec fames: añs uidet̃ notum: tenet ꝯsequentia: quia fames est appetitus quarto de accidenti ⁊ morbo. ¶ In oppositum est affo. Pro dubio nota superius in expositione affo. Pro obiectio primo neget̃ ꝯsequentia: quia fames nõ est agitatiua ut euacuatio per farmacũ ⁊ exercitium. ¶ Pro secũdo dicendũ ꝙ iproprium est dicere famẽ desiccare corpora sed fames desiccat̃ corpora quia per esse famẽ ꝯprehenditur desiccatio corpoꝝ quia defect⁹ nutrimenti ⁊ potentia calidi supra humidũ consumẽdũ: ⁊ iõ fames desiccat corpora p accidens quia nõ p se sed rõne alterius ut est dictum.

Circa affo. xx septimũ dubitatur utrũ in dolore forti circa uentrem sit mala frigiditas extremitatum. ¶ Negatiue arguitur sic. In forti dolore ⁊c̃. nõ est frigiditas imo caliditas extremoꝝ. g° ꝯsequentia nota quia in q̃one supponitur in tali dolore frigiditatẽ esse circa extremitates: patet añs cũ natura transmittat sanguinẽ ⁊ spũs ad locum dolentem: ut quinto huius cõmento. Quecũq; corrupture sunt fet⁹. 2° sic nõ necessario denotat̃ calidũ aut frigidũ apostema. ergo ⁊c̃. ꝯsequẽtia tenet quia ob hoc malitia denotatur quia talis ꝯprehenditur apostematio septimo h⁹ ⁊ cõmento primo añs patet cũ possit ꝓuenire a uentositate. Tertõ sic: ꝓpinquorum frigiditas ab auctoribus nõ reputatur mala. ergo nec extremoꝝ pꝫ añs hoc auctoritatib⁹ nõ dicentib⁹: tenet ꝯña cum longe maiorem malitiaꝫ denotet ꝓpinquoꝝ q̃ extremoꝝ frigiditas. ¶ Quarto sic: siccitas extremoꝝ ab auctoribus in dolore forti nõ reputatur mala. ergo ⁊c̃. ꝯsequentia tenꝫ ex hoc quia siccitas opponitur uite ut frigiditas.

In oppositũ est affo. predict⁹. ¶ Pro dubio supponendũ in dolore forti frigiditatem extremorum malitiam denotantis uehementẽ esse ⁊ perseuerantẽ nõ ꝓcedentẽ a cã exteriori: nec etiã a cã alia interiori nisi forti dolore aut sua cã. Secũdo supponẽdũ naturã trahere materiã ad locũ dolentẽ intrinsecus siue exteriorem dũmodo dolor nõ sit ualde acutus ⁊ uirtutis ꝓstratiuus. nam tunc uirtus retrahit spũs ⁊ sanguinem uersus cor. ¶ Notandũ etiã per uentrem intelligi nõ solum stõm imo ⁊ alia uiscera interiora nobilia quia tamẽ pluries cõtingit dolere stõm: ideo in ipo ypo. ꝓtulit affo. Notandũ etiã ꝙ nõ solum frigiditas extremoꝝ mala est ⁊c̃. imo etiam longe magis ꝓpinquoꝝ frigiditas: quia tam̃ ꝯtingit pluries in forti dolore stõi frigere extrema calentibus interioribus ut in calido apostemate stomaci: nõ contingit uero ecõtra: ideo de frigiditate extremitatum ꝓpositus est affo. ¶ Isto posito patꝫ cõclusio reponsalis ꝓbando ipsam ut ꝓbatus ẽ affo Et dicendo etiã ꝙ hec frigiditas nõ solum est mala imo est mortalis sm̃ datum intellcm̃. Ad pm̃ obiectum patet responsio per unum notatum dicendo

tamē ꝙ obiectū ꝓbat ꝓpositū quia tamē dolente stomaco spūs trahuntur ⁊ sanguis ad stomacū frigent extrema. ¶ Ad secūdū dicendū ꝙ dolore ꝓueniēte a uētositate frigiditas nō perseuerat nō perseuerāte sua cā. ⁊ si pseueraret ēt hoc ē mortale pp maximā ꝓstrationē uirtutis de ꝓpiquitate frigiditatis dcm̄ est. Ad aliā de siccitate dicendū ⁊ notandū ꝙ humiditas membri nō ita pendet a sanguīe ⁊ spū sicut caliditas ad hunc sensum: quia cū membꝝ sit magis fixe humidū q̄ꝫ sit calidū: ideo ad remotionem sanguinis ⁊ spūs sequitur membꝝ infrigidari ⁊ non exiccari. ¶ Item cum caliditas sit magis requisita ad uitam q̄ꝫ humiditas. ideo frigus maiorem significat malitiam cum etiā elementa sicca existentia in mēbro sint potentia minus supra elementa humida ꝓpter siccitatem q̄ꝫ sint frigida supra calida per frigiditatem frigiditate existente actiuiore: ideo non sic per extremoꝝ siccitatem ⁊c̄. significare possumus sicut per frigiditatem ⁊c̄.

circa afforismum uigesimūnonum dubitatur

utrum dyaria sit bona in yposarca ꝙ non arguitur auctoritate Auicen. decimaquarta tertij capitulo de ydropisi: ubi uult fluxum uentris in ydropisi esse mortalē. ¶ Secūdo arguitur sic. dyaria est ꝓstratiua uirtutis. ergo ⁊c̄. ꝯsequentia tenet añs pꝫ cum non euacuetur solum nocens imo ⁊ iuuans. Ad oppositum est affo. ¶ Respondendum et dicendū ꝙ fortis dyaria facta constante uirtute cōueniens est i yposarca pro quanto hec fortis educet materiā multam dispersā per totius ambitum quā natura intra uenas repellere potest ⁊ nō solum uentris fluxus imo etiam urine consimiliter illam euacuando materiam. fluxꝰ tamē uentris maxime lientericus ⁊ ꝓpter debilem contentiuam ꝓueniens de quo intendit Aui. loco allegato est mortalis. Ad secundū obiectum est respondendū ꝙ licet talis fluxus debilitet uirtutem: tamē maius est iuuamentū nocumento. ¶ Notandū tamen ꝙ nō semp in yposarca sufficit hec solutio uentris imo requiritur pluries confortatio epatis ut nō multiplicet sanguinem flegmaticum ⁊ aquosum ⁊ bonitas regiminis s̄m expediens ⁊c̄.

circa afforismum trigesimūprimū dubitatur:

utrum spumose egestiones ⁊c̄. significent defluxum flegmatis a capite: ꝙ nō quia uentositas existens in stomaco aut in intestinis potest ꝯmisceri flegmati stomaci aut intestinorum. ergo ⁊c̄. añs ē notum cū consequentia. ¶ Ad oppositum est affo. Pro dubio dicendū affo. intelligi spuma existente alba ⁊ tenaci ex quo denotatur flegma ut est notum

Secundo supponendū hanc spumam non esse ex magnis ampullis ⁊ esse fortiter cōmixtam in suis ꝑtibus ex quo denotatur ipsam uenire a parte ualde longinqua ac flegmatica sicut est cerebrum. ¶ Isto posito dicendū ad primū ꝙ si uentositas sit in stomaco aut i ītestinis nō ita causabitur spumatio ꝓpt̄ materiam non esse ita cōmotam sicut cōmota est a cerebro ueniens. De colera autem patet responsio quia spuma facta ex ipā citrina est.

¶ circa afforismum trigesimūsecundum

dubitatur: utrū possit esse urina tenuis supius colerica existente ypostasi: ꝙ non arguitur sic colerica existente ypostasi urina debet esse colerica. ergo ⁊c̄ ꝯsequentia nota quia urina colerica nō est tenuis alba pꝫ antecedens quia per ypostasim colericā colere dominiū denotatur ac deriuatio colere ad uias urinales. Ad idem uidetˀ esse Gali. in cōmento dicens se nunq̄ꝫ uidisse talem urinam. ¶ Pro dubio notandū posse intelligi tenuem multipliciter tenueꝫ quia subtilē in substantia qualiscūqꝫ coloris existat secūdo tenuem quia aquosam substantia subtilem ⁊ colore dyaphonam. Notandū etiam hanc lr̄aꝫ supius dupliciter posse intelligi. ꝑmo uno mō ut ps superior quia aquositas urinalis sit tenuis ad alteꝝ sensum dictorum. 2° superius tempore quia prius ¶ Isto posito dicendū ad dubium ꝙ urina pōt esse tenuis substantia colore existente rubeo uel citrino ⁊ ypostasi existente colerica hoc satis notum est nam abundante colera facta ypostasi ex parte grossiori siue magis ingrossata contingit urinam esse talē ⁊c̄. Dicendū secundo ꝙ urina potest prius tēpore esse tenuis quia subtilis aquosa ypostasibus pꝰ hoc existentibus colericis. nam natura primo inpotente supra colericam materiā expellendā quasi sola pulsa aquositate apparebit urina tenuis ⁊ aquosa deinde natura digerente coleram ⁊ ipām transmittente ad uias urinales colerica reddetur ypostasis ⁊ plus dicetur ypostasis colerica ꝓpter materiā digestiorem ingrossatam plus ypostasari q̄ꝫ aquositati cōmisceri. ¶ Dicendū tertio nō esse īpossibile ypostasim esse colericaꝫ ⁊ urinam esse tenuem aquosam eo ꝙ possibile est materiam colericam non cōmisceri aquositati imo ipō existente ꝓpe loca expulsionis tota fiet ypostasis: est tamē hoc possibile ualde rarum quia ualde raꝝ est quin in hoc cāu colerica materia cōmisceatur aquositati urinali. Isto posito patet solutio ad obiectum dicendo ꝙ licet sit dominium colere tamē possibile est ipā nō cōmixta talem ypostasim apparere. ¶ Ad Galienū dicendū ꝙ licet nunq̄ꝫ uiderit hec arguit raritatem aut difficultatem ⁊ nō ipossibilitatē.

dubitatur utrū colericis existentibus

ypostasibus acuta denotetur egritudo: ꝙ nō: quia possibile est materiā esse multam. ergo ⁊c̄. antecedens est notum tenet cōsequentia: quia multa materia facit morbum cronicum ⁊ nō acutum. Secundo possibile est materiā tali modo se habere supra uirtutem sicut se habet in morbo cronico. ergo ⁊c̄. cōsequentia nota patet antecedens s̄m contingentias materieꝝ. ¶ In opppositum est allegatus affo. Pro dubio dicendū ꝙ ypostasi existente colerica denotatur morbus acutus s̄m plurimū. pro quanto d̄notatur materia cite resolutionis ac etiam incitatiua uirtutis ut cito uincat uirtus aut uīcatur: maxie tamen cōpando hanc colericam ypostasim ad alias humorales ypostases. Alia cetera supponendo paria ex contingenti tamē potest accidere prolongari morbum ⁊ ita ꝓbant obiecta facta ⁊c̄.

¶ circa afforismum trigesimūtertiū du
bitatur utrū vrine distantes significent turbationē i
corpe: q̄ nō arguitur sic: materia nō digeritur eq̄
liter necessario in morbo miti. ergo 7c. patet añs
ꝓpter materiā esse difformem 7 ꝓpter caliditatem
naturalē nō equaliter 7 uniformiter applicari om-
nibus partibus. Item natura aliquādo pellit simul
digestum 7 indigestū. igitur añs sumitur secūda q̄r
ti de signis ex parte urine tenet ꝯsequentia quia o
peratio naturalis nō arguit turbationē. In oppo
situm est affo. ¶ Pro dubio p̄mittendū ypo. intel-
ligere per vrinas distantes vrinas differentes in p
tibus suis quia quedā sint digeste quedā nō. vel in
telligit plures vrinas ad inuicem differentes ut q̄-
dam significent digestionē: quedā appareant indi-
geste denotat enim ex hoc naturā tēptare digerere
materiam: 7 ideo primo aliqua digesta apparet de
notatur etiam materiā repugnare: 7 ideo ps appet
indigesta. denotatur ergo turbatio tēptante natu-
ra 7 sibi materia repugnante. Ad obiectum pri
mū respondendū q̄ natura ñ uniformit̄ digerente:
ideo apparet distantia ꝓpositi quia apparet vrina
ualde digesta: 7 alia ualde indigesta. uel una pars
ualde digesta 7 alia ualde indigesta. ¶ Ad scd̄m
respondendū q̄ quando natura pellit simul digestū
7 indigestum nō penitus naturaliter opatur: imo
sinthomatice dū saltem indigestum qd̄ pellitur est
multum: nam eius est euacuare materiā digestam
quarto huius cōmento xxij°.

circa afforismum uigesimūquartum
dubitatur utrū ypostases crinoidales longam signi-
ficent egritudinē. q̄ non arguitur sic. he ypostases
possunt esse cū debilitate uirtutis 7c. ergo ꝯsequen
tia tenet quia uirtute existente debili breuiat̄ mor
bus. ¶ Scd̄o he ypostases possunt apparere creti-
ce. ergo 7c. tenet ꝯsequentia. quia expulsiones cre
tice breuem significant esse morbum antecedens est
notum: quia possibile est grossam materiā crinoida
lem ypostari 7 cretice. In oppositum est ypo.
¶ Pro dubio dicendū ypostasim crinoidalē esse ypo-
stasim habentem ptes grossas cōpactas sicut grossa
farina frumenti que aliquando est alba significans
expulsionē flegmatis qd̄ cōprehenditur: quia nō ē
cum fetore sicut ꝯsimilis ꝓpter ulcera uesice appa-
rens. Nō est etiā cum dissolutione 7 macie corporis
7 unctuositate telosa urine supernāti sicut ypostasis
sequens dissolutionē membrorū radicalium apparē
tes in febre etica aut in febre putrida ustiua. Notū
est eni caliditatē preter naturam fientē nō min⁹ pos
se liquare unctuosū humidū 7 cōglobare caliditate
ethica fixa: hoc igitur constante uirtute significat
morbū longum quia materiā grossā flegmatica tar
de supationis 7 dissolutionis. aliquādo etiam appa
ret rubea significans ustionē sanguinis grossi sic etiā
morbū longū. aliquando apparet nigra significans
ustionem materie melancolice: si uero ꝯiungatur d
bilitati uirtutis ut arguit obiectum breuiabit mor
bus materia grossa 7 multa debilē cito supante uir
tutē: qd̄ etiā dictum est cōtinet ueritatē si ꝯsueret
talis crinoidalis ypostasis si ante digestionem ꝓps
reāt. Ex quibus patꝫ obiectorū solutio factorum in
contrariū.

¶ circa affo. trigesimūquintum dubita
tur utrū ipse sit uerus: q̄ nō sic: ampulla supernatāś
nō solum renum pōt denotare passionē: imo 7 alia
rum partium siue distantium magis siue minus. gᵒ
pars pma affo. nō uera nota ē ꝯsequentia: patet an
tecedens quia nō minus possūt illarum partiū ꝯplia
ri materie. Secūdo sic materia renum est mate
ria grossa corpulenta inepta ampliationi. ergo 7c.
ꝯsequentia nota patet antecedens cū ipa cōuertatur
in lapidem aut in aliam conglobatā materiā. ¶ 3ᵒ
sic: ampulle iste a renibus in uesicā transire nō pñt
ergo 7c. ꝯsequentia uidet̄ nota: quia talis ampulla
tio in renibus generari uidet̄. Quarto arguitur
sic materia que ampullatur poterit eē colerica. ergo
nō necessario longa denotatur egritudo: antecedēs
est notum: tenet ꝯsequentia: quia materia colerica
morbū facit breuiorem. ¶ In oppositum est affo. al
legatus. Pro dubio notandū hanc ampullā par
uam esse ad modū grani: nam eius cā subleuatiua
est grossa uentositas que mingendo diuiditur in p-
tes. Item materia que ampullatur est etiā materia
flegmatica que in puas partes multas diuiditur per
uias strictas urinales transeundo. ergo ꝓpter diui
sionē uentositatis ac etiam flegmatis qd̄ ampullat̄
apparent iste ampulle ad modū granorū. ¶ Ulteri
us notandū posse imaginari hanc ampullā generari
circa renes: aut etiā generari in ipo impetu mictus
7 ideo ꝓpter pulsionē apparent granula p̄mitus de
scendentia: deinde uentositate subleuante apparēt
granula supnatantia. Et iste ampulle intelliguntur
pmanētes 7 ad albedinē declinantes quarū pmanen
tia 7 albedine aut declinatione ad albedinē uiscosi-
tas 7 flegmaticitas materie denotatur. ¶ Isto po-
sito teneatur affo. dicendo q̄ iste ampulle signifi-
cant morbū frigidū renum: quia malam ꝯplexionē
frigidam. Ex tali eni ampulla denotatur grossa uē
tositas 7 materia cōphēsa p ampullarū permanētiā
que grossa uentositas ampullans maxime in antro
so loco cōprehēsa est qualis locus sunt renes. Si eni
in cōcauitate uesice grossa uentositas ꝯprehendatur
ipa expansa 7 diuulsa subtiliabitur. Ex quo patꝫ
scd̄a pars affo. q̄ longa denotatur egritudo: quia
frigida materia tarde digestionis: frigida etiam cō
plexio renū tarde curationis. ¶ Isto posito dicen
dū est ad obiectum primū q̄ arguit possibilitatem:
tamē quia fᵐ plurimū grossa uentositas renū est ap
ta ampullare ut dcm̄ est: ideo absolute ypo. ꝓtulit
affo. Ad secundū respondedū q̄ licꝫ aliqua mate
ria renū cōuertatur in lapidem: aliqua tamē nō est
ita grossa quin possit ampullari ac etiā uentosari.
¶ Ad tertium respondetur q̄ ampulle licet difficul
ter nō rupte transire possint ut arguitur: tamē 7 in
mictu pōt fieri ampullatio ut dictum est. Ad q̄r
tam respondet̄ p prehabita dicendo q̄ iste ampulle
intelliguntur permanētes 7 declinantes ad albedi-
nē ut dcm̄ est. ex quo denotatur materiam nō esse
colericam.

¶ dubitatur circa ꝯmētū utrū omnis
morbus frigidus dure digeratur. Negatiue arᵍ sic

caliditas naturalis potest tm̄ posse supra materiā frigidam sicut supra materiā calidā. ergo ꝛc̄. aūs est notum diminuta ꝛ paucificata frigida materia tenet ꝯsequentia: quia digestio fit per potentiā caliditatis naturalis. Secundo arguitur sic aliquis morbus frigidus est cite terminationis. ergo ꝛc̄. cō sequentia tenet supponendo hanc terminationē ad salutē patet antecedēs pluries in appoplexiis. In oppositum est in cōmento Gali. Pro dubio respondendū ꝙ aliorum paritate supposita ut q̄titatis materierum ꝛc̄. oīs morbus frigidus. i. omis morbi materia frigida dure digeritur respectu calide: patz ꝓpositio ꝓpter caliditatem naturalē minus posse s̄ frigidam materiā tanq̄ sibi magis contrariā q̄ sit materia calida ꝛ sibi rebelliorem sua grossitie in casu tñ ut ꝓbabat obiectum primū poterat accidere contrarium. Ad secūdū ergo obiectum respondēdū ꝑmo concedendo ꝓbatum ut est. deinde soluendo primū obiectum: etiā negando ꝯsequentiā licet eni morbus cito terminet ad salutē stat tamē nō ꝑ digestam esse materiā sicut etiā patet de morbo de materia calida furiosa.

circa afforismum trigesimūsextum

dubitatur utrum sit uerus ꝙ nō: sic yppostasis pinguis ꝛ globosa potest uenire ab alia parte q̄ renibus. gº ꝛc̄. ꝯsequentia tenet: ꝛ antecedens patz: quia humiditatē unctuosam aliarum partiū contingens est transire ad urinā que erit coagulata ꝛ globosa. Secūdo arguitur sic possibile est ex tali globositate denotari materiā flegmaticā. ergo ꝛc̄. patet antecedens ꝓpter grossitiē globositatis ꝛ albedinē tenet cō sequentia quia ex flegmate denotatur morbus longus. In oppositū est affo. Pro dubio notanduz ut colligitur ex cōmento quid. ypostasis pinguis intelligendo p illam uerā ypostasim in fundo stantem aut ꝛ melius aliā substantiā ab aquositate urinali superiora tñ petentē ꝛ pluries ad modū tele. Secundo ꝑmittendū intelligi per ypostasim globosam ypostasim iunctā in partibus ꝛ subito simul mictaz ad modū globi: sicut eni mulieres filum glomerando filo faciunt globum: ita dicimus hanc ypostasiz cuius una pars iungitur alteri ac si glomeretur esse globosā ꝛc̄. Isto posito dicendū hanc ypostasim significare passionē renū acutā: quia morbū calidū Ex tali eni dissolutione denotatur caliditas dissoluens unctuositatē: maxie in parte pingui ꝛ ꝓpinqua si dissolutio esset in parte remota talis unctuositas nō esset globosa imo ꝓpter loci distantiā in suis partibus separata: denotatur etiā acutus morbus ꝛ nō ethica: quia tunc nō eēt sola globositas imo multa diuisio partiū. Isto posito patz solutio obiectorum factorum contrariorum.

circa afforismum trigesimūseptimuz

dubitatur utrum sit uerus: ꝙ ñ ar̄ sic. Acuti dolores ꝓuenire possūt a uentositate acuta. ergo nō p ipsos denotatur apā. antecedens satis est notum: tenz cō sequentia: quia uentositas acuta nō apostemat. In oppositum est allegatus affo. Pro dubio est dicendū ꝙ acuti dolores notant apostema ut est dictum: aut sunt cā apātis per quos in notitiā apātum deuenimus: nam primo si ꝓueniunt a uentositate si perseuerent attrahendo materiā sunt causa apāū si etiam sunt fixi in parte una denotatur materia cō stans apostematura aut actualiter apostemās apā ergo futurum denotatur incipiente dolore ꝛ pseuerante ꝛ in ꝓcessu actuale denotatur apostema ꝛ maxime acutus qui est multū materierum attractiuus aut ꝓueniens a materia subtili in mēbri porositates penetratiua. Isto posito patet intellectus obiecti.

circa affo. trigesimūoctauum dubitatur:

utrum salutare sit sanguinē uomere sine febre. Negatiue arguitur sic. omnis fluxus sanguinis excepto menstruali est ꝑter naturā. ergo nō salutare ē. ꝯsequentia nota: quia salutaria esse debent ꝑm naturā. antecedens sumitur sexto de accidenti ꝛ morbo. Secundo arguitur sic. possibile est hanc uomentē sanguinē mori propter uomitum. ergo ꝛc̄. ꝯsequentia nota: patet antecedens rupta uena magna. Tertio arguitur sic. sanguis talis putrefactius est. ergo nō est salutaris ꝛc̄. ꝯsequentia nota quia nō ēst salutare sanguinis putrefactionē ad esse antecedens colligitur sexto huius: quia hic sanguis exiuit uenam. Si in uentrem aūt sanguis excat preter naturā necesse est putrefieri ꝛc̄. affo. 20º sexto huius. Quarto arguitur sic. uomitus sanguinis curatur uomitu aut alia euacuatione. ergo nō stipticis infrigidantibus: ꝯsequentia tenet: ꝛ antecedēs patet: cum fluxus curetur fluxu sedecima tertiū d̄ fluxu uentris omniū modorum. Ultimo ostenditur ꝙ talis uomitus cum febre nō sit pernitiosus: quia est possibile cū tali uomitu naturā purgare sanguinem superfluentē. ergo ꝛc̄. ꝯsequentia tenet: quia hoc ñ est pernitiosū: imo salutare: ꝛ antecedēs etiā patet In oppositum est ypo. in affo. predicto. Pro dubio dicendū hūc uomitum sanguinis esse salutare. i. aptum esse salubrem pluries natura sanguinē aggreatum in epate aut stomaco expurgante p uomitum: cuius signum est quia sanguis nō est malignus: isto tamē obseruato quia alleuatio nature cō sequatur: quē sanguinē restringere possumus cum stipticis ꝛ infrigidantibus nō exhibendo alia cōstrictiua aut correctiua malitie. Apparet aūt hic uomitus pluries in mutilatis aut etiā in retentionibus menstruorum. Si uero sit cum febre hoc pluries est pnitiosum: nam cum denotetur hic exitus a partibus stomaci ꝛ meri: ꝛ denotetur ex tali materia cōseq febrem cancerationē aut magnam apostemationez denotamus aut fistulam. Nō est tamē inconueniēs ut tangit obiectum ultimū in casu hunc uomitū non esse mortalē propter contingentiā in obiecto tactam Isto posito dicendū ad primū negando ꝯsequentiam ꝛ dicendo ꝙ multa preter naturā quia non intenta a natura corpore debite dispos to pro conseruatione indiuidui aut speciei sunt salutaria. Ad aliam quia possibile est uenam magnā esse ruptā ꝛc̄ concedo ꝛ ideo etiam concedo conclusionem ꝙ est contingens hunc uomitū nō esse salubrem: tamē obseruatis conditionibus dictis dicitur a Gali. salutare ꝛc̄. Ad punctum alterius quia putrefit uerum est ut intelligit ypo. manens extra uenam tempore longo: preterea ꝯsequentia nō ualet quia euacuatō putridi salutaris est. Ad aliam rationē uomitus

curatur uomitu ꝛc̃. ¶ Dico ꝙ uomitus ꝛ fluxus q̃ fiunt ꝓpter materiā retentā incitantem iste curatur per uomitum aut aliā euacuationē illius materie. sed uomitus per quē euacuatur educenda materia dū putatur ipam complete educi est curandus ꝑ sti ptica ꝛ infrigidantia etiā imobilitantia materiā. Ad ultimā rōēʒ responsū est.

¶ circa afforismum trigesimū nonum

dubitatur utꝝ sit uerus ꝙ nō: quia catarri cōuertū tur in saniem in uentre supiori in tempore citiori uiginti diebus. ergo ꝛc̃. tenet ꝯsequentia: patet añs: cū si flegmatici catarri conuertantur in saniem ī uiginti diebus colerici sunt conuertibiles ante uiginti dies. In oppositum est affō. ¶ Est notanđ quid intelligatur per uentrem supiorem quod tangit in cōmento Gali. Notandū etiā ꝙ hic loquitur de materia catarrali que sm plurimū est flegmatica. ¶ Notandū etiā partē pectoralē ꝛ pulmonē esse ualde calidum ꝓpter quod persuadet catarros in loco illo conuerti in saniem in uiginti diebus. nam ex q° locus est ualde calidus: licet materia sit frigida ꝓductiua de se morbi cronici ualde tñ repugnante caliditate loci remittitur ualde cronicitas morbi ꝛ ecōtra repugnante grossitie ꝛ frigiditate materie morbus nō redditur ex toto acutus sed tenens medium inter ualde cronicos ꝛ ualde acutos quoꝝ terminatio est in die uigesima sicut cretica. Dicendū ꝑ obiecto nō uelle ypo. catarros oēs ꝛ semp conuerti in saniem in uiginti diebus sed hoc etiā pluries.

¶ circa afforismum quadragesimū primū

dubitatur utꝝ sit uerus ꝙ nō: quia lingua pōt subito fieri intempata aut corpus fieri appopleticū ꝛ tamen nō necessario abundat materia melancolica. ergo ꝛc̃. ꝯsequentia tenet: ꝛ antecedens tangit in cōmento Gali. In oppositum est ypo. ¶ Pro dubio primo posset responderi ut est dictum circa literam ꝛ cōmentū: uel potest dici ꝙ si lingua fiat subito ītempata aut aliqua pars sit appopletica: q̇a ablato sensu ꝛ motu nō inquā ꝓpter ueraʒ appoplexiā sed ꝓpter abstractionē ꝛ diuersionem aīe corpus est melancolicum: quia melancolicus humor inter ceteros est causa abstractionis ꝛ diuersionis et hoc apparet pluries in melancolicis qui quasi balbutiunt nec sciunt ubi sint quasi sensus ꝛ motus ablati sint ꝛ cū celestibus speculentur. Isto posito patet intellectus obiecti.

¶ circa afforismuʒ quadragesimū tertiū

dubitatur utꝝ sit uerus ꝙ nō: quia in febre effimera ꝓueniente ex oppillatione ꝓpter multā materiā oppilantē aqua calida infusa nō conuenit. ergo ꝛc̃ ꝯsequētia tenet: quia ista est febris nō a colera: ꝓʒ antecedens quia aqua hʒ dilatare ꝛ cōmouere materiā. Item in febre sanguinis nō conuenit talis aqua calida ut est notum nec etiā in ethica cū catarro. ¶ Item quō cum aqua calida nō opponatur febri competit in febre. Item quare plus loquitur de capite ꝙ̃ de aliis partibꝰ. ¶ In oppositū est affor. Pro dubio notandū ypo. per colerā intelligere quē libet humorem indifferenter. Notandū etiā nō solum aquā calidam infusam capiti conferre in febre de qua dicetur. sed etiam balneationē aut infusionē aliaꝝ partium quia tamē inflāmari contingat caput in febre tanꝙ̃ totius caminū, ideo de eius infusione fecit mentionē cōpetente in febre effimera ex labore: nam eius est rehumectare ꝛ caliditate poros sufficienter apire ut uapores calidi exalent: consimiliter ꝯpetit in febre a frigiditate aut caliditate aeris ꝓcedente. ¶ In febre etiā effimera ab opilatione facta siue obstructione poroꝝ dū materia intrinsecus humoralis nō sit multa ꝓpter cās assignatas. ¶ Per dcā patet intellectus oīum obiectorum dicendo tamē ꝙ in febribus etiā humoralibus licʒ a principio nō cōpetat balneatio in declinatione tñ penitus tota aut quasi tota euacuata materia ad residui resolutionē ꝛ poroꝝ apitionem dicta balneatio cōpetere potest: quare uero nō regulariter ex aqua frigida patet per dcā super textu.

dubitatur circa afforismum quadragesimū quartum: utꝝ mulier possit ambidextra fieri. ¶ Affirmatiue arguitur sic. Mulierē uiraginē esse contingit ꝛ uiro calidiorem ꝛ fortiorē. ergo ꝛc̃. antecedens colligitur in libro pulsuū in ca° de pulsu feminaꝝ tenet ꝯsequentia quia uiꝝ contingit esse ambidextꝝ ꝓpter potentiā uirtutis motiui ꝛ uiri caliditatem. Secūdo arḡ sic. esse ambidextꝝ ꝓuenit ex cōsuetudine. ergo ꝛc̃. antecedens cottidiana notat expientia: ꝯsequētia nota quia mulier assuefieri potest cōsimiliter. ¶ Tertio sic mēbra mulieris sūt flexibiliora. ergo ꝛc̃. añs patet ꝓpter mollitieʒ ꝛ humiditatē eius uehementē: tenet ꝯsequentia: quia ꝓpter hanc flexibilitatē melius disponet ad motum ꝛ equalē utriusqꝫ manus opationē. In oppositum est affo. ꝛ in cōmento Gali. ¶ Pro dubio notandū concedendū esse contingere posse aliquam feminam esse ambidextrā. dicendū secundo hoc esse rarissim ꝓpter defectum uirtutis motiue mulieꝝ deficiente substantia spirituosa faciente ad motum abundante etiā humiditate nimiū: cum siccitate uigoret motus, sexto de accidenti ꝛ morbo: inclinant etiā ad esse ambidextꝝ uiri dispositiōes sexuales q̄ occulte inclinant mulierē ad taliter ꝛ taliter sedendū ut cōiter ualeant sedere supra terrā duplicādo genua qđ uiris cōiter nō contingit. Vnde quedā sunt inclinationes naturales nō sequētes cōplexiones primaruʒ qualitatū manifestaꝝ: imo consequentes dispōnes sexuum aut etiā specificas formas ut colligi potest a Gali. primo de utilitate particulaꝝ satis ad pm. Isto habito per p̄habita patet intellectus obiectorū non discurrendo per ipa.

¶ dubitatur circa afforismum quadragesimū quintū: utꝝ sit uerus ꝙ nō: sanie pura ꝛ alba fluente ab empico pusico nō euadit empicus. g° ꝛc̃. antecedens satis est notum cum stet hūc esse ptisicū cum ulcere pulmonis magno. Secūdo sic sanie fluente ꝛc̃. ꝯtingens est hanc saniem a piplemonia defluxum suffocare uersus cor etiam transire igitur ꝛc̃. antecedens est notum cū ꝯsequentia. ¶ Tertio sic possibile est hanc saniem esse ex catarro melancolico ꝛ putrefacto. g° nō necessario sanie

existente cenulenta et male olente mors cõsequitur tenet ꝯsequentia quia propter euacuationem talis catarri nõ debet mori infirmus: antecedens est notum. ¶ In oppositum est affo. Pro dubio me moret notitia empimatis ex cõmento notatis supra allegato affo. Teneatur etiã pro conclusione affo: ¶ Nam effluente tali sanie pura: quia nõ cõmixta sãguini aut alteri rei naturali et albe ex quo digestio remouetur et potentia caliditatis naturalis ut ꝯprehendi poterit primo ꝓnosticoꝝ cõmento ultimo: ꝓbabile est uirtutem esse potentẽ in supando ex toto morbũ et hoc continet ueritatẽ empimate supposito catarrali nõ coniuncto ptisi aut alteri accidenti excessiuo. Ex quo soluuntur obiecta prima et dicẽdũ ulterius ꝙ sanies cenulenta quia nigra male cõpacta siue cõmixta in partibus ut cenuꝫ grossa etiã ut male olens quia ualde fetens notando per fetorẽ uehementẽ putrefactionem: ut primo ꝓnosticorum allegato cõmento. ¶ Notando etiã per cenulitatẽ adustionẽ et mortificationẽ caliditatis naturalis talẽ mortẽ significat. Ad rationẽ dicendũ de catarro ꝙ talis catarrus digestus et superatus a uirtute nõ erit cenulentꝰ male olens ꝙ si extiterit cenulentus et male olens et perseueret talis mors denotabitur

¶ dubitatur circa afforismum quadragesimũsextum utꝝ sit uerus ꝙ nõ: sic sanie existẽte in panniculo epatis stat mortẽ subsequi ergo etc. cõsequentia uidet nota: patet antecedens: quia rupto ex toto panniculo corrũpitur epar: sanie tñ existẽte alba et pura. Secundo sic aliqualiter putrefacta substantia epatis possibile est infirmũ liberari. g°. ꝯsequentia apparens: quia sanies uelut amurca non est mortalis nisi significando corruptionẽ substãtie epatis: patet antecedens cũ epar sit membꝝ carniforme potens per consequens recipere restauratioꝫ per sibi simile. ¶ In oppositum est affo. allegatus Pro dubio teneatur dictum Gali. ¶ Et respondẽdũ ad obiectum primũ ꝙ panniculo toto rupto: et corrupto impossibile est saniem esse puram et albaꝫ ita ꝙ perseueret: imo apparebit aliquid de substãtia panniculari: erit etiã aliquid nõ albũ cõmixtum saniei. Ad secundũ respondũ ꝙ sanies uelut amurca et talis perseuerans significat mortẽ propter illud quod est tactum: et sic pseuerans nõ significat paruã imo ualde uehementẽ putrefactionẽ substantie epatis oĩno incorrigibilẽ.

¶ dubitatur circa afforismum quinquagesimũ: utꝝ sit uerus ꝙ nõ sic: spacbilon est accidẽs siue egritudo ꝓueniens a materia multa frigida. ergo nõ interficit in die tertia: antecedens põt colligi ex notitia spachilonis in cõmento tacta: tenet cõsequentia: quia morbus frigidus nõ habet terminationẽ in die tertia. Secundo sic: dies tertia nõ ẽ dies cretica. ergo hoꝝ mors nõ debet contingere in tertia: patet añs: cum prima dies cretica sit quarta ꝯsequentia uidetur tenere quia mors uidet contingere in die cretica. ¶ Tertio sic patientes spachilõ mori possũt in die quarta uel quinta: ergo dato ꝙ effugiat diem tertiã nõ tñ salui fiunt: patet añs: qa inter patientes spachilonẽ est gradus et differentia.

¶ In oppositum est affo. allegatus. Pro dubio notandũ ut tangitur in cõmento spachilonẽ esse confusionẽ cerebri a materia multum apãte ꝓuenientẽ que confusio nõ est aliud ꝙ actio lesa diminuta ualde aut ablata sᵐ plusᵐ ut mẽbris sensus aufera tur et motus uentriculoꝝ et substantie cerebri ut ẽt tanta sit opillatio ut cerebꝝ impediatur in opationibus sensitiuis interioribus et missionibus spirituuꝫ sensibilium et motiuoꝝ. cũ qua spachilone est mortificatio caloris cerebri oĩno mort alis sᵐ plurimũ aut magna remissio caloris materia multa frigida sua frigiditate calidũ diminuente aut ꝓhibente ne humidũ cerebri fiat aptum refectioni calidi et ideo in spachilone concedere possumus esse appoplesiam licet nõ econtra in omni appoplesia sit spachilon loquendo semper de spachilone cerebri. ¶ Dicendũ ulterius ꝙ cũ spachilon sit egritudo magna rõne dignitatis lese actionis: quia ledit dignã et nobilẽ actionẽ: quia cerebri rõne etiã uirtutis dispensantis totum corpus pro q̃to ad spachilonẽ consequitur uehemens lesio cordis nõ euentati sufficiẽter propter impedimentũ anhelitus consurgens ex oppillatione cerebri. Est etiã magna egritudo rõne ꝓprie essentie pro q̃to consequitur ad materiã mortificantem aut quasi mortificantẽ cerebri calidũ naturale. et ideo interficit tẽpore paruo et in die prima intercidente: quia tertia et tempore citiori materia potentiori existente supra uirtutẽ: nõ incõueniens tamen propter multas contingentias spachilonẽ interficere tardius. Isto posito respondendũ ad obiecta. Primo ad primũ ꝙ morbus de materia frigida ratione nobilitatis mẽbri potest esse breuis cũ natura conetur cito supare morbũ talis partis: ideo uel sequitur cita mors uel cita salus. et ideo si nõ moriat in die tertia nõ cretica radicali: sed intercidente ꝓbabile est licet nõ sit necessariũ naturã uigorari et ñ succũbere morbo ut inde sequatur salus. ¶ Quid ad secundũ et tertium respondendũ: patet per habita et colligũtur dicta uerificantia afforismũ per fineꝫ cõmenti etc.

dubitatur circa afforismum quinquagesimũprimũ: utꝝ notificatio sternutationis posita in affo. sit sufficiens ꝙ nõ: quia sternutatio ꝓuenire potest a cã exteriori aut etiã cã humorali interiori. ergo etc. añs patet cum sit motus cerebri ad expellendã rem nociuam subito ut colligitur quito de accidenti et morbo: ꝯsequentia tenet de se. ¶ Secũdo sic cor nõ habet motum cõcussiuũ in expellendo nociuam materiã. ergo nec cerebꝝ debet habere: añs patet cum auctores nõ ponant. tenꝫ ꝯsequentia cũ cor nõ sit minoris sensationis cerebro. In oppositum est affo. allegatus. ¶ Pro dubio dicendũ ypo. tetigisse modũ sternutationis pluries contingẽtis: quia uentosa materia genita per ꝓprium cerebri nocumentũ aut sibi a toto cõmunicata corpore in uentositatẽ sonorã transmutata et ideo hoc modo maxie fecit mentionẽ cũ contingat in hac sternutatione magnũ fieri sonitũ hac uentositate repulsa et ꝑ locũ uacuũ exeunte ut ex hoc magnũ causare possit sonitũ. Isto posito ad obiecta ꝑdcã rñsum est.

¶ dubitatur circa afforismum quinqua gesimū secundū: utrū febris superueniens dolori epatis ipm curet q̄ nō: quia nō curat dolorem a uentositate aut opilatione pcedentē ab apostemate plꝰ trahendo materiā caliditate ad locum: nec etiā pcedentē a mala cōplexione calida cū materia uel sine materia: cū ex febre augeatur illa mala cōplō calida nec etiā pcedentem a mala cōplōne frigida trahendo etiam materiā ad locum. Secundo sic febris est morbus dolore epatis molestior: ergo superueniens dolori nō dicitur curare colligitur añs octauo terapentice maxime quantum ad antiquam translationē febrem ceteris morbis molestiorem eē dicentē tenet ɔsequentia: quia morbus dicitur curare morbū per Gali. qñ morbus curans est minoris molestie. ¶ Tertio sic: epar nō debet. ergo ꝛc̄. cōsequentia tenet: patet añs: quia nō sentit: ergo non dolet: tenet cōsequentia: quia dolere est sentire antecedens est Auic. 14ª tertij capitulo pmo. In oppositum est ypo. in affo. ¶ Pro dubio respondendū dolorem puenientē a uentosa materia contenta circa panniculum epar cōcipientē ꝛ dolorem causātē extensiuum dolorē dico curari per superuentum febris maxime tñ intelligendo effimerā: ꝛ hoc uentositate nō cōiuncta repletioni multe: cum enim resolutio fiat a calido inqñtum calidū: hec uentosa mā subtiliata uaporabit ad fumū: dolor etiam a frigiditate pueniens consimiliter poterit curari: corpore uero existente pleno ꝛ uersus inferius declinātē materia per inferiora est euacuandū: at etiam puocandus uomitus uersus supiora tendente materia: aut si renibus grauitas cōicetur per urinā materia deducatur salua sp Gali. snīa 7° terapentice ad finem ut grossa ac ualde multa materia potius deducatur per itestina. Si uero superueniat febris alia pōt esse tante intensionis ut q̄uis sit remotiua doloris nō tñ ut arguit obiectum dicatur illius curamētum. Isto posito patet solutio ad obiectum primū ac etiā ad secundū dicendo febrē ceteris morbis esse molestiorem extensiue quia totum molestantem aut etiā ponendo paritatē morboꝝ ꝛ quēlibet sumēdū i suo esse itēsissimo febris dicitur esse ceteris molestior morbis qui nō sunt morbi cordis. ¶ Ad tertium dicendū q̄ licet epar nō sentiat sua carnositate absolute sentit tñ per panniculū cui subtenditur: ꝛ ista fuit intentio Aui. allegato loco.

dubitatur circa afforismum quinquagesimūquartum: utrū sit uerus: q̄ nō: quia flegma nō potest claudi inter frenes ꝛ uentrem. ergo suppositum in affo. falsū: ɔsequentia tenet affo. supponente flegma in illo loco claudi patet consequentia: quia nō uidetur claudi in uenis nec extra uenas quia tunc nō posset pelli sufficienter per uesicam nō existente uia delationis talis materie: preterea queritur cū nō habeat exitum per neutrū uentrium quō possit exire per uesicā: preterea ostenditur q̄ nō prestet dolorem quia ex quo est quietum nō uidet̄ prestare dolorem extendendo: nec etiā causando malam cōplexionē: cum nō sit ualde frigidū propter situm sui: nec etiā ualde calidū sua naturali complexione repugnante. ¶ In oppositum est in affo. ypo. Et pro dubio dicendū pᵐ notata super affo. ¶ Ad primū obiectum respondendū flegma tale cōtineri posse in uenis ꝛ extra uenas ꝛ prestare dolorem uenis saltē obtuse sentientibus ac etiam cōprimendo stōm uel partes panniculares dolorem iducere potest. Ad secundū dicendū ipm nō exire p aliquē uentriū inclinatum plus ad uias urine colligatas siue uesice: nō est tñ incōueniens flegma posse pelli per aliquē uentrium aut per aliā regionem. ¶ Quō uero prestat dolorem est dictum per quā uiā etiā pellatur est nobis ignotum natura ut in cōmento tangitur saniē grossam a concauitate ossis ad exteriora pellente cū porositates ossis exteriores non uideantur esse peruie saniei.

dubitatur secundo circa commentum utrū forti nature possit resisti q̄ sic: quia corpus q̄tūcūq; forte potest infirmari. ergo ꝛc̄. antecedens est notum: tenet consequentia. quia nō infirmatur nisi succūbente natura. ¶ Secūdo sic: si forti nature nihil posset repugnare in expellendo: sequeretur ista cōclusio q̄ natura posset expellere feces p uiam urine aut etiā per nares ɔsequens est falsū: tenet cōsequentia per te: quia sibi nō potest repugnari in expellendis per quōcūq; regionē expellatur. In oppositum est in cōmento Gali. ꝛ decimo terapentice nā quidē fortis exeūte contēpnit oīa. imbecillis aūt ab oibus contristatur. ¶ Pro dubio dicendū absolute nature q̄tūcūq; forti posse repugnari in expellēdis nociuis. primo quidē obiecto existente iproportionato: ut cōmesto osse magno: aut alio iproportionato: nature tñ forti supra materiā digerendam ꝛ diuidendam ut expedit nihil intrinsecū poterit repugnare: quia ex quo ponitur natura ita potens ipa sic diuidit materiā ut ipam faciat per loca stricta penetrare. Isto posito patet intellectus obiecti primi ꝛ secundi.

¶ dubitatur circa afforismum quinquagesimūsᵐ utrū sit uerus q̄ nō q̄a stat aquositatē erūpere omentum ꝛ impleri uentrem aqua ꝛ nō mori infirmū. ergo ꝛc̄. añs notum est in asclite: ɔsequentia uidet̄ euidens: patet etiā antecedens resudante aquositate ab epate pleno. In oppositum est affo ¶ Pro dubio notentur dcā supra affo.. ¶ Ad oppositum respondendū concedendo totum: sed nō est contra affo. ypo. intendente hanc aquositatē cito d̄riuari ad stōm ꝛ ad illam omenti concauitatem ex quo comprehenditur illam nō resudare: quia tunc exiret paulatine. Comprehenditur ergo ex cito exitu ruptura panniculorum epatis ꝛ substantie sue: ex qua ruptura magna mors denotatur: oīno pluries etiā resudante aquositate ꝛ implente uentrem multum compressis spiritualibus suffocatio consequetur.

dubitatur circa afforismū quinquagesimūsextum utrū sit uerus: q̄ nō sic uinum conuertit materiā humoralē in uentositatem ergo augmētat alices ꝛ ossitationes: añs est notum sua caliditate dissoluat humores in uentositatē. ¶ Itē uinū liquat

bumores: ergo auget rigorem a cauſa inferiori ꝑ-
cedentem: antecedens eſt notum tenet conſequentia
quia ſic liquando ⁊ cōmouendo humores augetur
rigor. ¶ Secundo ſic purum uinū eſt fortius in re
mouendo uentoſitatem ⁊ reſoluendo. ergo ⁊c̄. cō
ſequentia tenet: antecedens patet: quia eſt calidius
In oppoſitū eſt ypocras in afforiſmo. ¶ Pro du
bio exponantur tacta in queſtione ut expoſita ſunt
in cōmento. Et ad rationes dicendum ꝙ uinum
conuenit maxime in parua quantitate ſumptum et
preeuacuato corpore ad reſoluendum reliquias ma
teriez ⁊ uentoſitatem: ⁊ ideo nō nocet uentoſando
aut liquando humores. Per uinum etiam intelligē
do aliam rem calidam reſolutiuam ut tiriacam et
ſimilia. ¶ Ad ſecundum de uino puro dicendū ꝙ
uitandum eſt quia nimis calidum ⁊ non ita penetra
tiuum aqua ſubtiliante actualem ſubſtantiam uini
quomodo uero intelligatur temperatū patet in cō
mento ⁊ notatis ſuper ipſo.

¶ dubitatur circa afforiſmum quinqua
geſimūſeptimū. utꝝ ſit uerus ꝙ non: quia in fractu
ra cranei penetrante uſq; ad panniculos cerebi uim
eſt cōmotum: nō tamen corpus fit ſtatim ſine uoce
ergo ⁊c̄. antecedens eſt notum quo ad utranq; par
tem conſequentia de ſe eſt nota. In oppoſitum
eſt afforiſmus. ¶ Pro dubio dicendum ut notaba
tur in afforiſmo. Notando pro obiecto ypo. intelli
gere cōmotionē agitantem ⁊ conturbantem cerebꝝ
ut ſpiritus in ipſo exiſtentes localiter moueantur et
humores nec dirigantur ad poroſitates neruorum
per quos tranſire ſoliti ſunt tunc patet ꝙ nō in qua
cūq; fractura cranei fit cōmotio talis licet in aliqua
contingere poſſit. Quid autem intelligat per fieri ſi
ne uoce patet in commento.

¶ Soli laus deo